ἀετός, ὁ, [ἀείρω] ὁ ὑψηλόπτερος. ὁ ὑπερτάτων ὀρνέων ἐν τῇ χώρᾳ καὶ ὅσας ἄπτεται τοῦ νὰ βυθίζωνται εἰς τὴν χώραν καὶ ἀνυψοῦται εἰς τὸν οὐρανόν.

ἀήρ, ἀέρος, ὁ, [ἀείρω] ἡ ἀ Ελ. ἀήρ. ἀτμὸς ἐπὶ τῆς γῆς κλίματος: ἀναπνέομεν τὸν ἀέρα. Γεωργὸν ἀέρα ἐκκαθαίρει ὁ ἄνεμος. ‖ ἀέρα τέμνειν, ἀεροπορεῖν. ‖ ἀέρα δεσμεῖν, μαγεύειν τοὺς ἀνέμους. ‖ ἐν ἀέρι, ἐν ἀέρος ῥεύματι, ἐν ἀέρος ἀνάπτυσσε, ἐν ἀέρος ἀνάπτυσσε, ἐν ἀέρος ἀνάπτυσσε

θέτῳ, ὡς: کال — جمال κάλλος ἐντελέστατον [**πὰ κεμὰλ**=μετ'ἐντελείας]·‖خیر — **πὰ χαπέρ,** ἐνήμερος [μετ'εἰδήσεως]·‖عدل وداد — φιλοδίκαιος.

با } T. **πά,** ἐπφ. ἄ! ποσῶς, οὐδαμῶς· βλ. καὶ باء **πάχ.**

باب } A. **πὰπ,** ὄν. πύλη, θύρα: مفتوح — πύλη ἀνεῳγμένη·‖مسدود — πύλη κεκλεισμένη·‖بلده — πύλη τῆς πόλεως·‖حكومت — πύλη τῆς διοικήσεως, κυβερνήσεως·‖عنايت — πύλη τοῦ ἐλέους·‖لطف و مرحمت — πύλη χάριτος καὶ εὐσπλαγχνίας·‖مراحم مآب — πύλη, ἥτις εἶναι τὸ ἄσυλον τῆς εὐσπλαγχνίας·‖السعاده — **πάπδ-σεαπέ,** πύλη τῆς εὐτυχίας, ἥτοι Αὐτοκρατορικὸς γυναικωνίτης·‖السعادة الشريفه آغاسی — **πάπδ-σεαπέτδ ἀεριὸὲ ἀγαδή,** ὁ ἀρχιευνοῦχος τῶν ἀνακτόρων·‖سلطنت — πύλη Σουλτανικὴ ἐν τοῖς ἀνακτόροις·‖همايون — πύλη αὐτοκρατορική, ἤτοι πύλη τοῦ θρόνου ἐν τοῖς σουλτανικοῖς ἀνακτόροις·§ τιμῆμα κυβερνητικόν, ὑπουργεῖον: — عالی Ὑψηλὴ Πύλη, πρωθυπουργεῖον·‖عسكری — ὑπουργεῖον τῶν στρατιωτικῶν·‖مشيخت — σέϊχουλ-ισλαμάτον, ἤτοι ἡ ἕδρα τοῦ σέϊχου-λ-ισλάμη·‖ضبطيه — ὑπουργεῖον τῆς ἀστυνομίας·§ κεφάλαιον βιβλίου, ἀντικείμενον, ὑπόθεσις: كتابك بر نجی — ی ایکی فصلی حاویدر τὸ πρῶτον κεφάλαιον τοῦ βιβλίου περιέχει δύο μέρη·‖اول — ده, ἥ, ἤ بو — ده, ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἢ ἐκείνου·‖آخر — او ἄλλο πρᾶγμα, ἄλλο ζήτημα. § Κοινῶς ἐν τῇ τουρκικῇ σημαίνει καὶ καλὸς οἰωνός: — طوغق θεωρῶ τι ὡς καλὸν οἰωνόν·§ πλθ. ابواب **ἐπβάπ,** καὶ ابوابه **ἐπβιπέ.**

بابا } Π. **πάπά,** ὄν. πατήρ: چوجغك — ی ὁ πατὴρ τοῦ παιδός· ‖ — بيوك πάππος·‖اوكوزلر — ی πατήρ, ἤτοι προστάτης ὀρφανῶν·‖ — دن ἀπὸ πατρὸς εἰς πατέρα [πάππον], ἤτοι γενεαλογικῶς κατ' ἀνιοῦσαν γραμμήν·‖اوغلی — دن ἀπὸ πατρὸς εἰς υἱόν, ἤτοι διαδοχικῶς κατὰ γραμμὴν κατιοῦσαν· ‖اوجاغی —, ἢ يوردی —, πατρικὴ ἑστία·§συνεκδ. τίτλος τιμητικὸς ἀπονεμόμενος εἰς γέροντας ἢ ἄλλα πρόσωπα, σεβαστός, ἀξιότιμος: — حاجی προσκυνتης, σεβαστός·‖— بكجی νυκτοφύλαξ [γέρο...]· ‖آدم — σεβαστός, ἀξιοπρεπὴς ἄνθρωπος· ‖آغا —, ἢ — آخو, γέρων πολιόθριξ, σεβαστός, πάππος· ‖هندی — ἰνδικὴ μελεαγρὶς μεγάλη, εὐμεγέθης· § سی — عرب εἶδος ἐπιληψίας ἢ μανίας ἢ πείσματος ἰδιάζοντος τοῖς Αἰθίοψι: سی — طوغق, ἢ اولق — لری, καταλαμβάνει τινὰ ἡ ἐπιληψία, ἡ μανία, ἢ τὸ πεῖσμα, ἢ ὑπόκειται εἰς τὴν ἐπιληψίαν κτλ. § سی — طرابزان σφαίρωμα ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν κιγκλίδων κλίμακος· μτφρ. ἄθλιος, ἐλεεινὸς πατήρ. ‖ سی — اعصا σφαίρωμα ῥάβδου· § — آق γύψ· § انجير — ὀρεινὴ συκῆ· § εἶδος γλυκύσματος· § βλ. آنا.

بابا جان } T. **πάπά-δζάν,** ὄν. τίτλος φιλοφρονητικὸς ἐμφαίνων τὴν γενναιότητα, ἢ ἱκανότητα τοῦ πρὸς ὃν ἀποτείνεται, ὡς τὸ ἡμέτερον παλληκαρᾶς.

بابا قوری } T. **πάπὰ-κορή,** ὄν. ὄνυξ, ἀχάτης [λίθος πολύτιμος].

بابا كوش } T. **πάπὰ-κιός,** ὄν. εἶδος ὄφεως ἀβλαβοῦς, συρίζοντος δυνατά.

بابالق } T. **πάπα-λήκ,** ὄν. πατρότης, θετὸς πατὴρ [ψυχοπατέρας], πατρυιός, πενθερός· εὐθὺς καὶ χρηστὸς ἄνθρωπος, σεβαστός.

بابالی } T. **πάπα-λῆ,** ἐπθ. ὁ ἔχων πατέρα: — طوز ἔξυπνος, εὐφυέστατος παῖς· ‖ — طوز قسان νόθον παιδίον· § Αἰθίοψ ὑποκείμενος εἰς ἐπιληψίαν, μανίαν, ἢ πείσμων.

بابايانه } Π. **πάπα-γιανέ,** ἐπθ. ὁ ἔχων ἦθος γέροντος, σοβαρός, συνετός: آدم — ἄνθρωπος ἥσυχος, σεβάσμιος· ‖ اطوار — συμπεριφορὰ σοβαρά, συνετή· § ἐπρ. γεροντικῶς, μὲ τόνον, ἦθος γέροντος.

بابا يكيت } T. **πάπά-γιγίτ,** ὄν. καὶ ἐπθ. ὁ φθὰς τὴν ἀνδρικὴν ἡλικίαν, νέος εὔρωστος καὶ ρωμαλέος, ἔχων παράστημα καὶ ἦθος ἀνδρικόν, κ. παλληκαρᾶς.

بابا يكيتلك } T. **πάπά-γιγιτλίκ,** ἀφ. ἡλικία ἀνδρική, παράστημα καὶ ἦθος ἀνδρικὸν καὶ ρωμαλέον νέου, ρωμαλεότης.

بابت } A. **πάπέτ,** ὄν. θ. κεφάλαιον [βιβλίου, καταλόγου], κατηγορία, γένος.

بابل } T. **πάπίλ,** ὄν. κ. Βαβυλών.

بابلخانه } Π. **πάπδλ-χανέ,** ὄν. οἶκος διαφθορᾶς, καταγώγιον· βλ. καὶ بابولا ἐν λέξει آنابابولا.

بابونج } A. **πάπούνδζ,** ὄν. χαμαίμηλον [κ. بابادیه]: كلی — χαμαίμηλον τὸ μέγα **[κελπί].**

بات } A. **πάτ** [βλ. بتات] ἐπθ. ὁριστικός, ἀμετάκλητος: — بيع **πέϊ πάτ,** πώλησις ὁριστική, ἀμετάκλητος· § بازاری — **πὰτ παζαρή,** ἢ κοινῶς بيت بازاری **πὶτ παζαρὴ** λέγεται ἡ ἀγορά, ἐν ᾗ πωλοῦνται εἰς εὐθηνὴν τιμὴν πράγματα παλαιὰ καὶ μεταχειρισμένα ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, ἤτοι παλαιοπωλεῖον· ‖ بازارلو — παλαιοπώλης, μτφ. φιλόνεικος.

باتاريه } It. **πὰτάρια** [batteria] ὄν. τηλεβολοστοιχία·γράφεται καὶ بطاريه: بی يك — ὑφίσταμαι βίαν, ὀρμήν, ἐπιπλήττομαι σφοδρῶς· § سی — الكتريق ἠλεκτρικὴ συστοιχία.

باتاسی } T. **πὰτά-σὶ** [ἐκ τοῦ باتمق βυθίζεσθαι] ὦ ποῦ νὰ βυθισθῇ, νὰ χαθῇ! [ἀπευχή]: يه — كيتمك δαπανῶ πολλά, ἀφειδῶς.

باتاق } T. **πὰτ-άκ** ἢ باتاق καὶ βάτ [ἐκ τοῦ باتمق] ὄν. τέλμα, βόρβορος, ἕλος, βόθρος, καταβόθρα, δεξαμενὴ λουτρῶνος, λίμνη ἔνθα εἰσάγονται ζῶα·§ ἐπθ. ὁ προωρισμένος νὰ βυθισθῇ εἰς βόθρον, νὰ χαθῇ, χαμένος: اچی —, ἢ مال —, χρῆμα ἢ πρᾶγμα, εἰσόδημα περὶ τοῦ ὁποίου δὲν ὑπάρχει ἐλπὶς εἰσπράξεως [χαμένον]· § ὁ βυθιζόμενος: — قره κολυμβίς [πτ.].

باتاجی } T. **πὰτάκ-τζή,** ὀν. καὶ ἐπθ. ἀπατεών, ὅστις δανείζεται χρήματα χωρὶς πρόθεσιν νὰ τὰ ἐπιστρέψῃ, κακοπληρωτὴς, ἄνθρωπος κακῆς πίστεως· § δολοφόνος.

باتاجيلق } T. **πὰτάκ-τζή-λήκ,** ἀφ. τὸ ἔργον τοῦ ἀπατεῶνος, τοῦ δανειζομένου χρήματα ἄνευ προθέσεως ἐπιστροφῆς, κακὴ πληρωμή· § δολοφονία.

باتاقخانه } T. **πὰτάκ-χανέ,** ὄν. καταγώγιον ἔνθα ἀφαιρεῖται τις τὴν περιουσίαν, ἢ δολοφονεῖται.

باتاقلق } T. **πὰτάκ-λήκ,** ὄν. τόπος ἑλώδης, βορβορώδης.

باتاقلی } T. **πὰτάκ-λή,** ἐπθ. ἑλώδης, βορβορώδης.

باتمق } T. **πὰτμὰκ** βλ. باتيرمق.

باتسته } It. **πὰτίστα** [batista] ὄν. ὕφασμα λεπτὸν λινοῦν, κ. باتسقه **πατίσκα.**

باتش } T. **πὰτ-ὶς** [ἐκ τοῦ باتمق] ρμ. ἀφ. καταβύθισις, δύσις ἡλίου·§ νύξις βελόνης, ἀκάνθης κτλ. βλ. باتمق.

باتق } T. **πὰτήκ,** βλ. باتيق.

باتقين } T. **πὰτ-κὶν** [ἐκ τοῦ باتمق] ἐπθ. βεβυθισμένος, μτφ. χρεωκοπήσας, πτωχεύσας, κατεστραμμένος.

باتقينلق } T. **πὰτκὶν-λήκ,** ἀφ. ἡ κατάστασις τοῦ βεβυθισμένου, τοῦ πτωχεύσαντος, καταβύθισις, χρεωκοπία.

باتمان } **πὰτμάν,** βλ. بطمان.

باتمق } T. **πὰτ-μάκ,** ρμ. οὐδ. βυθίζομαι, ἐμπήγομαι, καταστρέφομαι [δοτ.]: صويه — βυθίζομαι εἰς τὸ ὕδωρ· ‖ — چامور βυθίζομαι εἰς τὸν πηλόν· ‖ — آياغه ايكنه، جام، ديكن εἰς τὸν πόδα βελόνη, ὕελος, ἄκανθα κτλ. ἐμπήγεται, εἰσδύει· ‖ — كوزه βυθίζομαι εἰς τὸ ὄμμα, προσβάλλω τὴν ὄρασιν, γίνομαι αἰσθητός· ‖— بورجه βυθίζομαι εἰς χρέος, καταχρεοῦμαι·‖ — قان تره βυθίζομαι εἰς τὸν ἱδρῶτα, κατακουράζομαι·‖— آل قانلره γίνομαι αἱμόφυρτος·‖— يره βυθίζομαι εἰς τὴν γῆν, ἐξαφανίζομαι·‖— كونش ὁ ἥλιος δύει·‖— مال ἡ περιουσία, τὸ πρᾶγμα, τὸ εἰσόδημα καταστρέφεται, χάνεται ἢ χρεωκοπῶ, πτωχεύω· ‖ چيقمق باتوب قنديل ἡ λυχνία πλησιάζει νὰ σβύσῃ [ἀναβοκαταβαίνει]· ‖ باتار سوز λόγος τραχύς, προσβλητικός.

باتی } T. **πὰτὶ** [ἐκ τοῦ باتمق] ὄν. δύσις, ἄνεμος δυτικός: لدوس — μεσημβρινοδυτικὸς, قره يل — βορειοδυτικὸς ἄνεμος· βλ. ايجات

باتيرلمق } T. **πὰτ-ηρηλ-μάκ,** ρμ. πθ. καταβυθίζομαι ὑπό τινος, καταστρέφομαι, περιάγομαι εἰς πτώχευσιν, χρεωκοπίαν.

باتيرمق } ἢ باترمق T. **πὰτ-ηρ-μάκ,** ρμ. μτδ. βυθίζω εἰς ὕδωρ, πηλόν [δοτ. αἰτ.]· § μτφ. καταστρέφω, φέρω τινὰ εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως, χρεωκοπίας [αἰτ.]· § ἐμπήγω καρφίδα, βελόνην, ὄνυχας κτλ. [αἰτ]· § δυσφημῶ, κατηγορῶ, ὁμιλῶ κατά τινος εἰς τρόπον ὥστε νὰ τὸν καταστρέψω, δολοφονῶ [αἰτ.].

باتيق } T. **πὰτ-ὶκ** [ἐκ τοῦ باتمق] ἐπθ. βεβυθισμένος, ἐμπεπηγμένος.

باج } Π. **πάδζ,** ὄν. δικαίωμα διαβάσεως εἰσπραττόμενον ἄλλοτε ἐν τῇ γωνίᾳ τῆς ὁδοῦ καλούμενον καὶ طوپراق باصدی δικαίωμα τοῦ πατεῖν τὸ ἔδαφος·§φόρος ἢ τέλος ἐπὶ τῆς διαμετακομίσεως, ἢ μεταφορᾶς ἐμπορευμάτων: نی آل — يوكی بولده εὑρὲ τὸ φορτίον του καὶ λάβε τὸν φόρον του **[πὰδζηνή],** ἤτοι σύλλαβε αὐ-

ψάλτης Τ. **-ου** [εκ του ψάλλω] ον. καθοδηγητής ψαλτικής : —καθοδηγός ψαλτικής —ψάλλω. ‖ ψαλτήριος, -α, -ον [ψάλτης] ον. καθοδηγητικός ψαλτικής —ψάλλω.

ψαλτήριον Τ. **-ου** [ψάλτης] ον. καθοδήγησις ψαλτικής —ψάλλω.

ψαλτικός Τ. **-ή, -όν** [ψάλτης] ον. καθοδηγητικός ψαλτικής —ψάλλω.

ψαλτικώς Τ. επίρ. καθοδηγητικώς ψαλτικής —ψάλλω.

ψαλτός Τ. **-ή, -όν** [ψάλλω] ον. ψαλμωδηθείς, ψαλμωδούμενος, ψαλμωδητός —ψάλλω. ‖ **-ά** ουδ. πλ. ψαλμωδίαι, ψαλμωδήματα —ψάλλω.

ψαλτόν Τ. **-ού** [ψάλτης] ον. ψαλτήριον, ψαλμωδικόν βιβλίον —ψάλλω.

ψαλτός Τ. **-ή, -όν** [ψάλλω] ον. ψαλμωδηθείς, ψαλμωδούμενος, ψαλμωδητός —ψάλλω. ‖ **-ά** ουδ. πλ. ψαλμωδίαι, ψαλμωδήματα —ψάλλω.

ψαλτοσύνη Τ. **-ης** [ψάλτης] η. ψαλτική τέχνη, ψαλτική μουσική —ψάλλω.

ψαλτόφωνος Τ. **-ον** [ψάλτης, φωνή] ον. ψαλτικής φωνής, ψαλτικόφωνος —ψάλλω.

ψαλτόφωνος Τ. **-ον** [ψάλτης, φωνή] ον. ψαλτικής φωνής, ψαλτικόφωνος —ψάλλω.

ψαλτρία Τ. **-ας** [ψάλτης] η. ψάλτρια, γυνή ψάλλουσα —ψάλλω.

ψαλτρίς Τ. **-ίδος** [ψάλτης] η. ψάλτρια, γυνή ψάλλουσα —ψάλλω.

ψαλτρίς Τ. **-ίδος** [ψάλτης] η. ψάλτρια, γυνή ψάλλουσα —ψάλλω.

ψαλτών Τ. **-ώνος** [ψάλτης] ο. ψάλτης, ψαλμωδός —ψάλλω.

ψαλτωδία Τ. **-ας** [ψάλτης, ωδή] η. ψαλτική μουσική, ψαλτική τέχνη —ψάλλω.

ψαλτωδικός Τ. **-ή, -όν** [ψάλτης, ωδή] ον. ψαλτικής μουσικής, ψαλτικός —ψάλλω.

ψαλτωδικώς Τ. επίρ. ψαλτικής μουσικής, ψαλτικώς —ψάλλω.

ψαλτωδός Τ. **-ού** [ψάλτης, ωδή] ο. ψάλτης, ψαλμωδός

بارداجی Τ. **ṫαράτα-λη,** ἐπθ. καὶ ὄν. ὁ φέρων بارا طلیلر βλ. § πλθ. بارا طلیلر τάξις Γενιτσάρων φορούντων بارا .

باراق Τ. **ṫαράκ,** ὄν. ἐτερόμαλλον, ἤτοι ὕφασμα μάλλινον,κ.πελοῦζι·§ κύων ἢ ἵππος μακρόθριξ: —قیل ἵππος ἢ κύων μακρόθριξ· ||—قره κύων τῆς Ταταρίας καὶ Σιβηρίας· § ἄμπελος περιελισσομένη δένδρα.

باراقه Γλ. **ṫαράκα**[baraque] ὄν. παράπηγμα, καλύβη: —سی کرك καλύβη τελωνοφύλακος.

باران Π. **ṫαράν** [βλ. بار] ὄν. βροχή: موسم —فیض رسان|| —ἐποχὴ βροχῶν· βροχὴ εὐφορίαν φέρουσα, εὐεργετική·||بیلنیر قدر عبا —اولسون موسم γινώσκεται ἡ ἀξία **[κάθρι]** τοῦ ἐπανωφορίου [ἀμπᾶ], ἀρκεῖ νὰ ᾖ ἐποχὴ τῶν βροχῶν, ἤτοι ἑκάστου πράγματος ἡ ἀξία ἐκτιμᾶται ἐν ἀνάγκῃ [πρμ.].

بارانی Π.**ṫαραν-ί,** ἐπθ. βρόχινος· § ἐπανωφόριον διὰ τὴν βροχήν [καπότα]· λέγεται καὶ بارانیه **ṫαρανιγέ,** ὅπερ οὐκ ὀρθόν.

بارآور Π. **ṫαρ-αβέρ,** ἐπθ. καρποφόρος·βλ. بار καὶ آور .

باربار Γλ. **ṫαρṫάρ** [ἐκ τοῦ ἑλλ.] ὄν. βάρβαρος.

باربونیه Ιτ. **ṫαρṫούνια** [barbone] ὄν. τρίγλη [ἰχθ.]· βλ. تکر .

بارچاق Τ. βλ. بالچاق .

بارچه Ιτ. **ṫαρτσά,** ὄν. μεγάλη λέμβος πολεμική.

بارخانه Π. **ṫαρ-χανέ,** ὄν. ἀποσκευαὶ ὁδοιπόρου· § σταθμὸς ὁδοιπορικός.

بارد Α. **ṫαρὶṫ** [ρζ. برد] ἐπθ. ψυχρός:—ماء معاملهٔ— ὕδωρ ψυχρόν.§θ. باردہ : —συμπεριφορὰ ψυχρά·|| —اطوار τρόποι ψυχροί.

باردار Π. **ṫαρ-ṫάρ,**ἐπθ. καρποφόρος· § πεφορτωμένος, ἔγκυος: —زنان γυναῖκες ἔγκυοι.

بارداق Τ. **ṫαρṫάκ,** ὄν. κύπελλον, ποτήριον, δοχεῖον ἔχον λαβήν, κουμάρι ὑέλινον ἢ πήλινον: صو— ـر ἓν ποτήριον ἢ κουμάρι ὕδατος· || طباغی— τρυβλίον τιθέμενον κάτωθι τοῦ κυπέλλου·|| طباق —οἰκιακὰ σκεύη [κουμάρια, πιάτα]· βλ. چاناق .

بارداجی Τ. **ṫαρṫακ-τ-σή,** ὄν. κυπελλοποιός, ἀγγειοπλάστης.

باردان Π. **ṫαρ-ṫάν,** ὄν. δισάκκιον, σάκκος διὰ φορτία.

بارده Ιτ **ṫάρṫα** [barda] ὄν. ρυκάνη [ροκάνι] ἢ πέλεκυς κυρτὸς τῶν βαρελλοποιῶν, ὁμάλυντρον.

بارز Α. **ṫαρὶζ** [ρζ. برز , βλ. بروز] ἐπθ. ἐναργής, ἀρίδηλος: —امر ὑπόθεσις ἐναργής· § θ. بارزہ .

بارس Π. **ṫάρς,** βλ. بارس **πάρς.**

بارسام Τ. **ṫαρσὰμ** ἢ بارسان **βαρσάν,** ὄν. τραχῖνος[ἰχθὺς μικρότερος τοῦ δρακοντίου πλήττων σφοδρῶς καὶ δριμύτατα].

بارسامه Τ. **ṫαρσαμά** [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τῆς ἑλλην.] ὄν. εἶδος φυτοῦ, ἀναγαλλὶς· βλ. قوسته καὶ مارصمه ' جوان پرچم .

بارش Τ. **ṫαρὶṫ,** بارشمق **ṫαρṫάμακ** κτλ. βλ. باریشمق ، باریش .

بارع Α. **ṫαρὶ** [ρζ. برع] ἐπθ. ἔξοχος,ὁ συνενῶν ἀξιέπαινα προσόντα καὶ ὑπέροχος τῶν ὁμοίων αὐτῷ: —ادیب φιλόλογος ἔξοχος· || —استاذ ἔξοχος διδάσκαλος.

بارق Τ.**ṫάρκ** [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ برق] ὄν. οἶκος,οἰκογένεια: —او **ἓϐ ṫάρκ,** οἰκία, οἰκογένεια· || —صاحبی او οἰκογενειάρχης.

بارقلانمق Τ. **ṫαρκ-λανμάκ,** ρμ. μσ.σχηματίζω, ἀποκτῶ οἶκον,οἰκογένειαν· βλ. اولنمق .

بارقلو Τ.**ṫαρκ-λή,** ἐπθ. οἰκογενειάρχης: —او **ἓϐλὴ ṫαρκλή,** οἰκογενειάρχης, ἔγγαμος. ἢ بارقلی

بارقه Ιτ. **ṫάρκα** [barca] ὄν. λέμβος.

بارقه Α. **ṫαρικὰ** [ρζ. برق] ὄν. θ. λάμψις ἀστραπῆς, ξίφους κτλ. συνεκδ. φῶς ἀληθείας: —ء حقیقت مصادمهٔ افکاردن چیقار شمشیر جلادت — ἡ λάμψις τῆς ἀληθείας ἐξέρχεται ἐκ τῆς συγκρούσεως τῶν ἰδεῶν, ἤτοι ἐκ τῆς συζητήσεως ἐξάγεται ἡ ἀλήθεια·||انداز— ὁ ῥίπτων λάμψιν, ἀπαστράπτων,φωτοβόλος·§ πλθ. بوارق **ṫεϐαρήκ.**

بارك الله Α. **ṫάρεκ-άλλάχ,** εὐλογημένος εἶη ὁ Θεός: زهی عاطفت ربانی که — εὐλογημένος ὁ Θεός! ὁποία θεία εὐμένεια ὅτι...

باركاه Π. **ṫαρ-γκιάχ** ἢ بارکه **ṫαρ-γκὲχ,** ὄν. μέρος ἔνθα εἰσέρχεται τις δι'ἀδείας, βασιλικὴ αὐλή, θρόνος, οὐδός, ὑποπόδιον τοῦ θρόνου, αἴθουσα ἀκροάσεως: کبریا —ی θρόνος τοῦ Θεοῦ, πρὸς ὃν ἀναπέμπονται εὐχαὶ καὶ δεήσεις· || لطف — αὐλὴ χάριτος· || رفعت — و اجلال αὐλὴ ὕψους καὶ μεγαλείου.

بارکش Π. **ṫαρ-κές,** ἐπθ. ὁ φέρων βάρη, φορτηγός.

بارکه Π. **ṫαρ-γκέχ,** βλ. باركاه .

بارکیر Π. **ṫαρ-γκὶρ,** ἐπθ. ὁ φέρων βάρη, φορτηγός· βλ. بیکیر **ṫεγκίρ.**

بارکیرجی Τ. **ṫαργκιρ-ϑζί,** βλ. بیکیرجی **ṫεγκιρϑζί.**

بارلاس Τ. **ṫαρλάς,** ὄνομα τουρκικῆς φυλῆς, ἐξ ἧς ὁ Ταμερλᾶνος. Κατὰ τὸ لهجه ἡ λέξις σημαίνει ἀρχιστράτηγος.

بارلام Γλ. **ṫαρλὰμ** [éperlan] ὄν. ψάρ, ψάρος καὶ ψάρων.

بارمق Τ. **ṫαρ-μὰκ** [λ. ἀρχ.] ρμ. μτϐ. προφυλάττω, θέτω τὰ πλοῖα ἐν ἀσφαλεῖ λιμένι· βλ. بارغ ' بارو καὶ وارمق .

بارو Π. **ṫαρού,** ὄν. καταφύγιον, ἄσυλον, προπύργιον, φρούριον, τεῖχος.

باروت Ελ. **ṫαρούτ,** ὄν. πυρῖτις· μτφρ. ἄνθρωπος λίαν ἐξωργισμένος: قاموق —ی δυναμῖτις·|| کلمك — κόπτομαι πυρῖτις, ἤτοι ἐξάπτομαι, ὀργίζομαι· || βλ. بارود .

باروتجی Τ. **ṫαρουτ-τσή,** ὄν. πυριτιδοποιός.

باروتخانه Τ. **ṫαρουτ-χανέ,**ὄν. πυριταποθήκη.

باروتلق Τ. **ṫαρουτ-λούκ,**ὄν. πυριτοδόχη.

بارود Π. **ṫαρούτ,** ὄν. πυρῖτις· βλ. باروت .

بارودی Π. **ṫαρουτ-ί,** ἐπθ. ὁ ἔχων χρῶμα πυρίτιδος· § ὄν. πυριτιδοποιός.

بارومترو Ελ.**ṫαρόμετρο,** ὄν. βαρόμετρον· βλ. میزان الهوا ' مقیاس الهوا .

بارومق Τ.**ṫαρουμάκ** καὶ بارغ **ṫαρουμάκ,** βλ. بارغی ، بارغ .

بارون Γλ. **ṫαρόν** [baron] ὄν. βαρῶνος [τίτλος εὐγενείας].

باره Π. **ṫαρέ,** ὄν. φορά· βλ. دوباره · § πρός: سنده طوع و خشیت — خالق ὑπακοὴ καὶ φόβος πρὸς τὸν Θεόν.

خیلی زمان—اولق—περιφέρομαι ἐν τῇ ἐρήμῳ: ی— ἱκανὸν χρόνον περιῆλθον τὴν ἔρημον τῆς πείρας [τοῦ κόσμου].

بادیه پیمالق Τ. **ṫαϑιγὲ-πεϊμαλήκ,** ἀφ. τὸ περιφέρεσθαι ἐν τῇ ἐρήμῳ, νομαδικότης.

بادیه نشین Π. **ṫαϑιγὲ-νισίν,** ἐπθ. ὁ ἐν τῇ ἐρήμῳ καθήμενος, νομάς·§πλθ. بادیه نشینان **ṫαϑιγὲ-νισινάν.**

باذن الله Α.**ṫὶ-ἴζνι-λ-λὰχ** [ἐκ τῆς προθ. ب καὶ τῶν λ. اذن καὶ الله]: τῇ ἀδείᾳ, τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ.

باذله Α. **ṫαζιλέ,** ὄν. θ. λαγιδεύς.

بادنجانیه Α.**ṫαϑινδζαν-ιγέ,**[ἐκ τοῦ بادنجان] ἐπθ.στρυχνοειδῆ: — فصیله οἰκογένεια στρυχνοειδῶν φυτῶν [βτν.].

بار Π. **ṫάρ,** ὄν. βάρος, φορτίον: اولق—γίνομαι βάρος,φορτικὸς [δοτ.]· || —کران μέγα φορτίον·|| بلا ـی ἢ محنت —τὸ βάρος τῆς συμφορᾶς, τῆς δοκιμασίας·§ φορά· ||— هر πάντοτε καθ'ἑκάστην [φοράν]·§καρπός·||— و برك φύλλα καὶ καρποί·§αὐλή, θρόνος· βλ. باركاه , دربار·§ἄδεια: خدا—ὁ κύριος ἀδείας,ἤτοι ὁ Θεός.

بار Π. **ṫὰρ** [πρστ. τοῦ ρμ. باریدن **ṫαριṫέν,** βρέχειν, διαχέειν, ἐν χρήσει ἐν συνθέσει] : — کوهر **γκεϐχὲρ-ṫάρ,** ὁ διαχέων ἀδάμαντας, δαψιλής·||—مشك **μισὶκ-ṫάρ,** ὁ διαχέων μόσχον, μυροβόλος· || — اشك **ἐσὶκ-ṫάρ,** ὁ χέων δάκρυα, δακρυρροῶν· || — عنبر ὁ διαχέων εὐωδίαν, εὐώδης· || βλ. باران .

بار T. **ṫάρ,**καὶ κατ'ἐπανάληψιν بار بار **ṫὰρ-ṫάρ,** ἀντὶ باغر باغر **ṫαγὶρ ṫαγὶρ** [ἐκ τοῦ باغرمق] μόρ.ἐπιτατικόν·βλ. باغر .

بارابان Γλ. **ṫαραṫὰν** [paravent] ὄν. δέρρις, παραπέτασμα ὀρθόν.

باراتاریه Ιτ. **ṫαρατάρια** [baratteria] ὄν. δόλος πλοιάρχου καὶ πληρώματος συνιστάμενος εἰς τὸ νὰ πωλήσωσιν ἢ ὑπεξαιρέσωσι τὸ πλοῖον ἢ τὸ ἐμπόρευμα, λέγοντες ὅτι ἐναυάγησεν.

باراته Ιτ. **ṫαράτα** [barretta] εἶδος καλύμματος τῆς κεφαλῆς ἐξ ἐριούχου,ὅπερ ἐφόρει ἄλλοτε μία τάξις Γενιτσάρων : بوستانجی — κάλυμμα τῶν μποστανζίδων [βλ. λ. بوستانجی καὶ باراته]· § εἶδος κρίνου.

βιβλιοθήκη ἡ, *ιον.* **βιβλιοθήκη** Ἡρόδ. 1.196, *ιων.* **βιβλιοθήκη** Ἀναξανδρ. 1

باسور A. **πασούρ,** ὄν. αἱμορροΐδες· βλ. ماياسيل· § πλθ. پواسير **πεβασίρ.**

باسورى A. **πασουρ-ί,** ἐπθ. αἱμορροϊδικός· § θ. باسوريه .

باسيا **πασία,** ὄν. βασσία [δένδρον].

باش T. **πάς,** ὄν. κεφαλή, κορυφή, ἀρχή, ἄκρα, πηγή, κεφάλαιον βιβλίου, σφαίρωμα ράβδου κτλ. κῶνος σακχάρεως, κεφαλὴ τυροῦ, κρομμύου κτλ. ζωή, ὑγιεία, νοῦς, εὐφυΐα: — اغريسى κάλυμμα κεφαλῆς· || اغريسى — κεφαλαλγία, ἐνόχλησις· || بلاسى — ἐνόχλησις, περισπασμός, μέριμνα, φροντίς· || طاسى —, ἢ چناغى —, κρανίον· || اوستنه —ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἤτοι ἀσμένως θὰ ἐκτελέσω τὴν διαταγήν σας· || عقلى دكلدر —نده ὁ νοῦς του δὲν εἶναι εἰς τὸ κεφάλι του, ἐμπερίστατος· || درت —ى معمور ἐν καλῇ καταστάσει ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν· || ايش — ى κεφαλὴ ἢ τόπος ἐργασίας: ايش —نده بولمكلى πρέπει νὰ εὑρεθῇ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἐργασίας του **[ἰὲ πασηνπά]·** || اوجنده — ى εἰς τὴν ἄκραν τῆς κεφαλῆς του, παρὰ τὴν κεφαλὴν [ἀσθενοῦς, κοιμωμένου κτλ.]· || اوست —نده παρεπάνω· || آلت —نده παρακάτω· || يانى —نده παραπλεύρως· || قدر [ἢ طرناغه] —دن ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν [ἢ ὀνύχων]· || قدر —ه دن ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ἄκρου μέχρι τοῦ ἄλλου· || ه — — ἔρχομαι κεφάλι μὲ κεφάλι [πλάγι μὲ πλάγι]· || ه — [كك] **πασὰ πάς,** ἴσα ἴσα ἔρχομαι, δηλαδὴ οὔτε χάνω οὔτε κερδίζω, ἢ δύο πράγματα τελειόνουσιν ὁμοῦ ἀκριβῶς, ἔρχονται ἴσα ἴσα: تحويلات —ه تسويه اولنمق αἱ ὁμολογίαι ἐξοφλοῦνται εἰς ἄρτιον· || يكى —دن ἐκ νέου, ἐξ ὑπαρχῆς· || ر — دن διὰ μιᾶς· || — دن — ἐξαίρετος [ἐκ τῆς κορυφῆς ἢ κορυφή]· || يوش — ى ἄεργος· || بوزوق — ى πολιτικὸς [ἀντιθέτως τῷ عسكر στρατιωτικός]· στρατὸς ἄτακτος· || كندى —نه **κεντὶ πασηνά,** αὐτοκέφαλος, κατὰ τὸ δοκοῦν, ἀνεξαρτήτως· || يالكز —نه μόνος· || آدم —نه καθ' ἕκαστον ἄνθρωπον [εἰς τὸ κεφάλι]: آدم — نه قرق پاره التهجق θὰ εἰσπράττωνται 40 παράδες κατ' ἄτομον· || سوز —ى ἀρχὴ λόγου, φράσεως· || سطر —ى ἀρχὴ παραγράφου· || چبان —ى ἄκρα, κεφαλὴ φλυκταίνης, ἐξανθήματος· || اوموز —ى ἄκρα τοῦ ὤμου· || طاغك —ى κορυφὴ ὄρους· || كيمك —ى πρώρα πλοίου [κεφαλή]· || مردیون —ى σκαλοκέφαλον, κεφαλὴ κλίμακος· || چارشو —ى ἄκρα, ἀρχὴ ἀγορᾶς· || اسكله —ى ἄκρα ἀποβάθρας· || مه —ى 0πλὴ [ρῶγα] μαστοῦ· || كوشه —ى κεφαλὴ γωνίας ὁδοῦ· || يل —ى πρώτη ἔτους, πρωτοχρονιά· || قرق يل —نده ἄπαξ εἰς τὰ 40 ἔτη, ἤτοι σπανιώτατα· || آى —ى πρώτη τοῦ μηνός, πρωτομηνιά· ἔμμηνα γυναικός· || ساعت —ى ἀρχὴ ὥρας· || هفته —ى ἡ πρώτη ἡμέρα τῆς ἑβδομάδος· || بيكار —ى πηγὴ κρήνης· || صو —ى πηγὴ ὕδατος· || اشاغى — ἀνατετραμμένος, κατακέφαλα· ἐκβολὴ ποταμοῦ· || يوقارى — ἡ κεφαλὴ πρὸς τὰ ἄνω· πηγή· || اچى — ى νομισματικὴ διαφορά· || كتابك وديعه —ى τὸ περὶ παρακαταθήκης κεφάλαιον τοῦ βιβλίου· || —م اچون **πασήμ ιτσούν,** εἰς τὴν ζωήν μου· || —ز صاغ اولسون ὑμεῖς **[πασηνὴζ]** νὰ ἦσθε καλὰ [εὐχὴ πρὸς παθόντα ἀπώλειαν ἢ ζημίαν]· || سوديككز —ى διὰ τὴν ὑγιείαν τοῦ προσφιλοῦς ὑμῶν [ἔστω]· || —جور σιδηροκέφαλα, ἤτοι ἔπιπλα ἢ σκεύη οἰκίας, ἢ δένδρα, παραρτήματα καὶ ἐργαλεῖα κήπου, ἐπαύλεως, ἢ μηχαναὶ ἐργοστασίου κτλ. ἐνοικιαζόμενα ὁμοῦ μετὰ τῆς οἰκίας, ἢ τοῦ κήπου, τῆς ἐπαύλεως ἢ τοῦ ἐργοστασίου, ἅτινα ὁ ἐνοικιαστὴς ὀφείλει νὰ παραδώσῃ αὐτούσια ἐν τῇ λήξει τῆς ἐνοικιάσεως ἢ ἀντικαταστήσῃ· || —شكر μία κεφαλὴ [κῶνος] σακχάρεως· || صوغان —ايكى δύο [κεφαλαὶ] κρόμμυα· || —ايك ἓν δέμα μετάξης· || باستون —ى σφαίρωμα ράβδου· || قوش —ى χιὼν κατὰ μεγάλας νιφάδας· κρέας ψητὸν εἰς λεπτότατα κομμάτια· || قيا —ى σκοπὸς ποιμενικός, καθ' ὃν ᾄδουσιν οἱ ποιμένες τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τοῦ Κουρδιστὰν καὶ τῆς Περσίας· || حكيم —ى ἀρχίατρος· || ساقه —ى ἀρχιυδροφόρος· || ترزى —ى ἀρχιρράπτης· [βλ. قوجه باشى، بولوك باشى، بيكباشى، صوباشى، يوز باشى، اونباشى§ ἐπθ. πρῶτος, ἀρχηγὸς [ἰσοδυναμεῖ τῷ ἡμετέρῳ ἀρχι...]: وكيل — πρωθυπουργός· || كاتب — ἀρχιγραμματεύς· || محرر — ἀρχισυντάκτης· || ايش — ἡ κυρία ἐργασία· || چاوش —ἀντίχειρ· || پارمق — ἐπιλοχίας. Ρμ. — اچق καταρῶμαι· || الق —ἀπαλλάτομαι, λυτροῦμαι· || الق —نى φεύγειν τὸν κόσμον κτλ. [παίρνει τὰ μάτιά του καὶ φεύγει]· || اولق — γίνομαι κεφαλή, ἀρχηγός· || اولق —اوصو دكرمن صويى τὸ ὕδωρ τοῦ μύλου ἀναβαίνει ὑψηλὰ [ὅταν ἡ πηγή του κεῖται ὑψηλά]· || اوكرنمك —آنه μανθάνω τὸν ἵππον νὰ περιπατῇ· || اوينامق — κινδυνεύει ἡ ζωὴ [ἡ κεφαλή]· || اچمك — κατορθῶ, καταφέρω, φέρω εἰς πέρας· || اورمق — καταφεύγω, ἀποτείνομαι· || اورمق —كى τὸ πλοῖον κλυδωνίζεται· || دن قره اورمق — ἐξοκέλλω [ἐπὶ πλοίων, βλ. καὶ قره]· || اورمق —نه ὀνειδίζω [κτυπῶ εἰς τὸ κεφάλι]· || اورمق — ه ζαλίζω [ἐπὶ οἴνου, ἤτοι κτυπῶ εἰς τὸ κεφάλι]· || دن — اينديرمك καταβαίνει ἀποπληξία· || دن — γίνομαι αἰτία νὰ καταβῇ εἴς τινα ἀποπληξία, καταθλίβω· || باغلامق — δένω τὴν κεφαλήν, μτφρ. ὑποχρεοῦμαι [βλ. باغلامق]· || چيقمق — ه συναγωνίζομαι, ἐπιτυγχάνω [ἐδγαίνω στὸ κεφάλι]· ἢ ἐπιτυγχάνεταί τι, κατορθοῦται: ه — بنم ايله چيقه‌مز δὲν δύναται νὰ συναγωνισθῇ μετ' ἐμοῦ· || چيقارمق — ه φέρω εἰς πέρας [ἐδγάζω εἰς τὸ κεφάλι], ἐκπληρῶ μετ' ἐπιτυχίας· || دن — چيقارمق πλανῶ, διαφθείρω [ἐδγάζω ἀπὸ τὸ κεφάλι, ξεμυαλίζω]· || كلك —ه ἔρχεται εἰς τὴν κεφαλήν, ἤτοι συμβαίνει τι εἴς τινα [ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ συμφορά, δυσάρεστον]: ه — كلان چكيلور ὅ,τι ἔρχεται εἰς τὸν ἄνθρωπον [εἰς τὴν κεφαλὴν] ὑποφέρεται [πρμ.]· || ه — كلان حكيدر τὰ παθήματα μαθήματα [τὸ ἐρχόμενον εἰς τὴν κεφαλὴν εἶναι διδάσκαλος] πρμ. || دن صاومق —ἀπαλλάττομαι, ξεφορτόνομαι· || قالديرمق —αἴρω κεφαλὴν [κυριολ. καὶ μτφρ. ἀπειθῶ, στασιάζω]· || — قومق θέτω κεφαλήν, στοιχηματίζω, ἀφοσιοῦμαι· || قورقق —ندن φοβεῖσθαι περὶ τῆς κεφαλῆς, ἤτοι τῆς ἰδίας ζωῆς **[πασηνὲάν]·** || دن — چكمك ἀπελπίζω ἀπὸ τῆς ζωῆς· || ه — چكمك λαμβάνω τὴν ἀρχηγίαν, τίθεμαι ἐπὶ κεφαλῆς· || كوسترمك — φαίνομαι, παρουσιάζομαι, ἐκδηλοῦμαι [ἐπὶ ἐξανθήματος ἢ φυτῶν ἀρχιζόντων νὰ βλαστάνωσι κτλ.]· || ويرمك —διευθύνομαί που ἢ θυσιάζω τὴν ζωήν μου· || ه — ويرمك δίδω κεφαλὴν πρὸς κεφαλήν, ἤτοι συσκέπτομαι, συνομιλῶ ἐκ τοῦ πλησίον μετά τινος· || كوز —اچك συζευγνύω· || كوز يارمق — σχίζω κεφαλήν, ὀφθαλμούς, ἤτοι εἶμαι ἀνίκανος εἰς τὸ νὰ κάμω τι, δὲν τὰ καταφέρω [ἐδγάζω τὰ μάτια τῆς ὑποθέσεως]· || م اوزرنده طوتمق —φέρω ἐπὶ κεφαλῆς, ἤτοι περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι, τιμῶ· || ر مه قالدم —ἔμεινα μόνος **[πὶρ πασημά],** δὲν ἔχω κανένα· || سويلك سوكلك —ندن بيوك μεγαλορρημονῶ.

باشارلمق T. **πασ-αρημάκ,** ρμ. μτδ. κατορθῶ, ἄγω εἰς πέρας, ἐπιτυγχάνω, ἐκτελῶ ὑπόθεσιν, ἔργον, κ. βγάλλω στὸ κεφάλι.

باشاق T. **πασ-άκ,** ὄν. στάχυς: باغلامق — ἢ طوتمق — σταχυοῦμαι, δένω, πιάνω στάχυν· || قيلچينى —άθήρ, κ. γένειον στάχυος· || —ره βρίζα, σίκαλις.

باشاقجى T. **πασακ-τσή,** ὄν. σταχυολόγος, πτωχὸς συλλέγων τοὺς ἐν καιρῷ θερισμοῦ πίπτοντας κατὰ γῆς στάχεις.

باشاقلانمق T. **πασακ-λανμάκ,** ρμ. μσ. σταχυοῦμαι, δένω στάχυν.

باشاقلى T. **πασακ-λή,** ἐπθ. σταχυοφόρος· § ὁ ἔχων σχῆμα στάχυος [βέλος].

باشجغز T. **πασ-δζηγάζ,** ὄν. ὑποκ. μικρὰ κεφαλὴ φλυκταίνης [σπυριοῦ].

باشجى T. **πασ-τσή,** ὄν. ὁ πωλῶν κεφαλὰς προβάτων.

باشسز T. **πασ-σήζ,** ἐπθ. ἀκέφαλος, ὁ μὴ ἔχων κεφαλὴν ἢ ἀρχήν, προοίμιον· ὁ ἄνευ ἀρχηγοῦ, ἄτακτος.

باشسزلق T. **πασ-σηζλήκ,** ἀφ. ἡ κατάστασις τοῦ μὴ ἔχοντος κεφαλήν, ἀρχήν, προοίμιον· ἀναρχία.

باشقه T. **πασκά,** βλ. بشقه .

باشلاتمق T. **πασ-λατμάκ,** ρμ. μτδ. βάλλω ἢ κάμνω τινὰ ν' ἀρχίσῃ τι [δοτ. αἰτ.]: — مكتبه چوجغى اوگنمك ὀδηγῶ τὸν παῖδα εἰς τὸ σχολεῖον διὰ πρώτην φοράν· || — درس βάλλω ν' ἀρχίσωσι τὰ μαθήματα.

باشلامق T. **πασ-λαμάκ,** ρμ. μτδ. ἀρχίζω, ἔρχομαι, ἐπιλαμβάνομαι, κάμνω ἀρχήν, λαμβάνω τὴν πρωτοβουλίαν [δοτ.]: — درسلره ἀρχίζω τὰ μαθήματα· || — ايشه ἀρχίζω, ἐπιλαμβάνομαι τοῦ ἔργου· § [οὐδ.]: — درس τὸ μάθημα ἄρχεται

باشلانغيج T. **πασ-λανγηδζ** [ἐκ τοῦ باشلامق] ἀφ. ἀρχή, ἔναρξις, προοίμιον, τὰ πρῶτα στοιχεῖα: نده —ك عصرك اون سكزنجى κατὰ τὰς ἀρχὰς **[πασλανγηδζηνὲά]** τοῦ 18ου αἰῶνος.

باشلانملق T. **πασ-λανηλμάκ,** ρμ. πθ. γίνεσθαι ἔναρξιν· § [ἀπρόσωπον] ἀρχίζει τις: باشلانيلدن يورادن ἐντεῦθεν δὲν ἀρχίζει τις, ἢ δὲν ἀρχίζουσιν οἱ ἄνθρωποι.

باشلانمق } T.**ἀαὸ-λανμάκ,**ρμ.πθ. τελεῖσθαι ἔναρξιν [δοτ.]: — درسه باشلانمق γίνεται ἔναρξις τῶν μαθημάτων· § οὐδ. λαμβάνω τὸ σχῆμα κεφαλῆς ἢ σφαίρας, στρογγυλαίνομαι.

باشلانيش } T.**ἀαὸ-λανήṣ,** ρ. ἀφ. τὸ τελεῖσθαι ἔναρξιν εἴς τι, ἔναρξις.

باشلايجى } T.**ἀαὸ-λαγιδζὶ**[ἐκ τοῦ باشلامق] ἐπθ. ὁ ἀρχόμενος, ἀρχάριος.

باشلايش } T. **ἀαὸ-λαγὶṣ**[ἐκ τοῦ باشلامق] ρ. ἀφ. τὸ ἄρχεσθαι, ἔναρξις.

باشلق } T. **ἀαὸ-λήκ,** ὄν. πᾶν ὅ,τι χρησιμεύει ὡς κάλυμμα κεφαλῆς, κορδύλη [κουκκοῦλα, κουκκουλέτα] κράνος,περικεφαλαία·§ τὸ μέρος τοῦ χαλινοῦ τὸ περιβάλλον τὴν κεφαλήν, ἤτοι κορυφαία·§κιονόκρανον,κορυφὴ πλαισίου· § ἀρχηγία· § γαμήλιον δῶρον.

باشلى } ἢ باشلو T. **ἀαὸ-λή,** ἐπθ. ὁ ἔχων κεφαλήν, κορυφήν, σφαίρωμα : — ايكى باشلى δικέφαλος· ‖ دكنك باشلى — ράβδος ἔχουσα σφαίρωμα ‖— بيوك باشلى ὁ ἔχων μεγάλην κεφαλήν,εὐφυής· ‖ — قويون باشلى ἠλίθιος, βλάξ· ‖ اولجك باشلى — μέτρον ὑπερεκχειλισμένον· ‖ باشنه — **ἀαὸλὴ ἀαὸνά,** ἰδιαίτερος, ἀνεξάρτητος, αὐτοκέφαλος καὶ ἐπρ. ἰδιαιτέρως, ἀνεξαρτήτως: باشنه بر قانون —ἰδιαίτερος νόμος·§ οὐσιώδης, πρώτιστος, κεφαλαιώδης: ايش باشلى — οὐσιώδης, πρωτίστη ὑπόθεσις. ‖ —بللو باشلى πασίγνωστος, διακεκριμένος· ‖ — كمرك باشلى οἱ πρώτιστοι ἔμποροι τῆς πόλεως.

باشليجه } ἢ باشلوجه T.**ἀαὸλή-δζα,**ἐπθ. πρώτιστος, κύριος, οὐσιώδης: وظيفه باشليجه — τὸ πρώτιστον, τὸ κύριον καθῆκον· § [ἐπρ.] πρωτίστως, κυρίως, οὐσιωδῶς.

باشمق } ἢ بشمق T. **ἀαὸμὰκ** [λ. ἀρχ.] ὄν. σανδάλιον, πέδιλον, ὑπόδημα : — شريف باشمقى ἱερὸν σανδάλιον [τοῦ προφήτου Μωάμεθ φυλαττόμενον ὡς κειμήλιον]· βλ. پاشمق.

باشمقجى } T. **ἀαὸμακ-τζή,** ὄν. κατασκευαστὴς σανδαλίων, πεδιλοποιός, ὑποδηματοποιός.

باشمقلق } T. **ἀαὸμακ-λήκ,**ὄν. ὀνομασία ἀρχαία τῆς Σουλτανικῆς ἐπιχορηγήσεως· σήμερον καλεῖται تخصيصات همايون .

باشمق } T. **ἀαὸ-πνμὰκ** [باش] ρμ. οὐδ. ἐναντιοῦμαι,ἀνθίσταμαι, ἰσχυρογνωμονῶ, ἀπειθῶ.

باشه } Π. **ἀαὲ,** ὄν. ἱέραξ· βλ. καὶ بشه· τουρκ. آتجاجه .

باص } T. **ἀὰσ** [προστ.τοῦ ρ. باصمق πατῶ] : ايتك اورت—**ὄρτ-ἀὰσ ἐτμέκ,** συγκαλύπτω πταῖσμα· βλ. اورت καὶ باصدرمق .

باصامق } ἢ بصامق T.**ἀαὰμὰκ**[ἐκ τοῦ باصمق] ὄν. βαθμὶς κλίμακος ἢ ἀναβάθρας ἢ ἱστῶν πλοίου: مردیون باصامقى—ی βαθμὶς κλίμακος·‖ قپو باصامقى—ی βαθμὶς θύρας πρὸ τοῦ κατωφλίου.

باصدرلمق } ἢ باصدیرلق T. **ἀαὸ-ἰηρπλ-μάκ,** ρμ. πθ. πατοῦμαι, καταθλίβομαι, καταπιέζομαι, καταπνίγομαι, σβέννυμαι [ἐπὶ πυρκαϊᾶς ἢ ἀτάκτου κινήματος κτλ.], ἐκτυποῦμαι [ἐπὶ βιβλίων κτλ.] ἢ ἐπιτίθεμαι [ἐπὶ σφραγῖδος κτλ.], ἐπιστρώννυμαι: خرج ايله كرميد باصدرلمق —ἐπιστρώννυνται κέραμοι δι' ἀμμοκονίας.

باصدرمق } ἢ باصديرمق T. **ἀαὸ-ἰηρ-μάκ,** ρμ. μτδ. πατῶ, θλίβω, πιέζω, ἀναγκάζω, βιάζω, καταπνίγω, σβύνω [ἐπὶ πυρκαϊᾶς ἢ ἀτάκτου κινήματος κτλ]· § ὑπερέχω,εἶμαι ἀνώτερος, ὑπερβάλλω, καταβάλλω [ὁ κυνηγετικὸς κύων τὴν ἄγραν], βάλλω κλῶσσαν· § ἐκτυπῶ, δίδω εἰς ἐκτύπωσιν, βάλλω νὰ τυπώσωσι βιβλίον ἢ νὰ ἐπιθέσωσι σφραγῖδα κτλ. ἐπιστρώνω [αἰτ.]: — منديلى باصدرمق πατῶ τὸ ρινόμακτρον διὰ νὰ σφογγίσω ἰδρῶτα κτλ.‖ — اورتو باصدرمق συγκαλύπτω, καταπνίγω τι, δὲν ἀφίνω νὰ διαδοθῇ· ‖— يانغين باصدرمق ἢ آتش باصدرمق καταπνίγω, καταστέλλω, σβύνω πυρκαϊάν· ‖ — حرارت باصدرمق καταστέλλω πυρετόν, θέρμην : — قهقهه لرى باصدرمق καταστέλλω, καταπνίγω καγχασμούς, γέλωτας· ‖ — كتاب باصدرمق ἐκτυπῶ βιβλίον, δίδω εἰς ἐκτύπωσιν· [βλ. صفرا]· ‖ — تنى باصدرمق κάμνω τεμενν̃ᾶ, χαιρετῶ κατὰ τὸν ἀνατολικὸν τρόπον· βλ. تنى .

باصدرمه } ἢ باصديرمه T.**ἀαὸ-ἰηρ-μά,**ὄν. ἀπαρ. τὸ πιέζειν ἢ πίεσις, κατάθλιψις, κατάπνιξις, σβέσις, ἐκτύπωσις, ἐπίστρωσις κτλ. βλ. باصدرمق ·§ὄν.τάριχος,ἤτοι κρέας ἐξηραμένον εἰς τὸν ἥλιον ἢ καπνιστόν κ. παστουρμᾶς: قيصرى باصدرمه—سی τάριχος τῆς Καισαρείας· ‖طوكز باصدرمه—سی τάριχος χοίρινος, κ. ζαμπόνι [jambon]·‖چيقارمق باصدرمه—δέρνω, στουμπανίζω.

باصدى } T.**ἀαὸ-τὶ** [ἐκ τοῦ باصمق] ὄν. λαχανικὰ ἑψημένα ἐν ζωμῷ κρέατος, ἢ ὁμοῦ μετ'αὐτοῦ·‖پاطلجان باصدى—سی μελιτζάνες μὲ τὸ κρέας· ‖ — كول باصدى ἐπανθρακίς, κ. μπριζόλα·‖

— قاش باصدى ἐπίδεσμος ἐπὶ τοῦ φεσίου ἢ καὶ ἐπὶ τοῦ καλυμμαυχίου ἄλλοτε κληρικῶν·βλ. طوراق.

باصر } A. **ἀαὸὴρ** [ῥζ. بصر] μτχ. ὁ βλέπων· §θ. باصره **ἀαὸηρέ** :—قوهٔ ὀπτικὴ δύναμις, δύναμις τῆς ὁράσεως· βλ. ἐπόμ.

باصره } A. **ἀαὸηρ-έ,**ὄν.θ. ὅρασις, ὀφθαλμοί: سنه اعتمادى واردر —ἔχει πεποίθησιν εἰς τὴν ὅρασίν του·‖ ضعيف ی — ἡ ὅρασίς του εἶναι ἀδύνατος·‖سنده اسكى قوتى قالمدى—δὲν ἔμεινεν εἰς τὴν ὅρασίν του ἡ παλαιὰ δύναμις.

باصق } T. **ἀαὸήκ,** βλ. باصيق .

باصق } T. **ἀαὸ-κὶ** [باصمق] ὄν. πίεσις, βάρος ἐπιτιθέμενον πρὸς πίεσιν, πιεστήριον, μηχανὴ πρὸς πίεσιν: سز تختهيى ايل الور—τὴν μὴ ὑπὸ πίεσιν σανίδα λαμβάνει ὁ ξένος· § μτφ. ἐπιτήρησις, περιορισμός, παιδαγωγός : التنده اولق —εἶμαι ὑπὸ πίεσιν, ἐπιτήρησιν, περιορισμὸν παιδαγωγοῦ κτλ. περιωρισμένος.

باصقيج } T. **ἀαὸ-κὶδζ** [باصمق] ὄν. κλίμαξ, βάθρον, βαθμίς.

باصقيجى } T. **ἀαὸκη-δζή,** ὄν. ἐργάτης ἐκτυπῶν διάφορα σχέδια ἐπὶ ὑφασμάτων πρὸς κέντημα, ἰχνογράφος,κ. πατητᾶς.

باصقيلق } T. **ἀαὸκη-λήκ,**ἀφ. τὸ ἔργον τοῦ παιδαγωγοῦ.

باصقين } T. **ἀαὸ-κὶν** [باصمق] ἐπθ. βαρύνων, βαρύς, πιέζων· § ὄν. ἀπρόοπτος ἔφοδος, αἰφνιδία κατ'οἶκον ἔρευνα ἕνεκα προσβολῆς τῶν δημοσίων ἠθῶν: ويرمك—συλλαμβάνεσθαι ἐπ' αὐτοφώρῳ.

باصلمق } T. **ἀαὸ-πλ-μὰκ** [باصمق] ρμ. πθ. πιέζομαι, θλίβομαι, καταπατοῦμαι, ἐκτυποῦμαι [βιβλίον]· συλλαμβάνομαι ἐπ' αὐτοφώρῳ, ὑφίσταμαι αἰφνιδίαν ἔφοδον, ἐπίθεσιν·καταπνίγομαι,καταστέλλομαι, σβύνομαι[ἐπὶ πυρκαϊᾶς]· κατευνάζομαι [ἐπὶ ἀνέμου, καταιγίδος κτλ.]· ἐπιστρώννυμαι.

باصلى } T. **ἀαὸηλή,** βλ. باصيلى .

باصليش } T. **ἀαὸηλ-ὶṣ** [باصلى] ρ. ἀφ.τὸ πιέζεσθαι, ἐκτυποῦσθαι ἢ πίεσις, ἐκτύπωσις κτλ· βλ. باصلمق .

باصمق } T.**ἀαὸ-μάκ,** ρμ. μτδ. πατῶ, πιέζω, καταπατῶ, ἐκτυπῶ, ἐπιθέτω σφραγῖδα κτλ. ἐπιστρώνω, συλλαμβάνω ἐπ' αὐτοφώρῳ, ποιῶ αἰφνιδίαν ἔφοδον, ἤτοι προσβάλλω [αἰτ. ἢ δοτ.αἰτ.]: —آياق باصمق πατῶ πόδα καὶ μτφ. ἐπιμένω· ‖ — قدم باصمق πατῶ πόδα, ἐπισκέπτομαι [βλ. سر] · ‖ آياق باصمامق δὲν πατῶ, ἤτοι ποσῶς δὲν ἐπισκέπτομαι·‖ — اتش باصمق καταλαμβάνει τινὰ θέρμη, θυμός· — ياغره باصمق πατῶ τὰς φωνάς, κραυγάζω· ‖ — آغز باصمق ὑβρίζω[βλ. آغز] ‖ — كتابه ال باصمق πατῶ τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ βιβλίου, ἤτοι ἁγ. Γραφῆς κτλ. ὁρκίζομαι·‖— صفرق باصمق καταλαμβάνει τὸ ψῦχος, ἄρχεται ὁ χειμών· ‖ — مهر باصمق πατῶ σῆμα, σφραγῖδα, σφραγίζω·‖ — كتاب باصمق ἐκτυπῶ βιβλίον· ‖ — ايز باصمق ἀκολουθῶ, εὑρίσκω τὰ ἴχνη· ‖ — اويقو باصمق καταλαμβάνει ὁ ὕπνος·‖ آغزلق باصمق — καταλαμβάνει χαύνωσις, ἢ ὁ ἐφιάλτης [βλ. قره باصمق]‖— چورك تختهيه باصمق πατῶ ἐπὶ σαθρᾶς σανίδος, μτφ. διακινδυνεύω ὑπόληψιν, θέσιν· ‖ — ياغره باصمق περιπτύσσομαι· ‖ βλ. باص ، باصدى ، بام ، روزكار ، چوجق .

باصمه } T. **ἀαὸ-μά,** ὄν. ἀπαρ. τὸ πατεῖν, τὸ ἐκτυποῦν κτλ. βλ. باصمق · § ἐπθ. ἔντυπος : كتاب باصمه — βιβλίον ἔντυπον [ἀντιθ. يازمه كتاب χειρόγραφον]· ‖ طاش باصمه سی — λιθογραφημένος, λιθογραφία· ‖ حروفات باصمه سی — τυπογραφία, τύπος· ‖ قالب باصمه — πρᾶγμα κατεσκευασμένον ὡς ἐπὶ τύπου **[καλούπ],** ἄνευ ἰδιαιτέρας ἐπιμελείας, ἤτοι τυπικόν, μηχανικόν, στερεότυπον·‖ —قالب باصمه ستريوتوپيا·§ ὄν. τὸ γνωστὸν ὕφασμα μπασμᾶς, τσίτι ἢ ἰνδόστικτον.

باصمه جى } T.**ἀαὸμα-δζή,** ὄν. ὁ κατασκευαστὴς ἢ πωλητὴς ἰνδοστίκτων [μπασμάδων]· § πιεστής, τυπογράφος.

باصمه جيلق } T. **ἀαὸμα-δζηλήκ,** ἀφ. τὸ ἔργον τοῦ κατασκευαστοῦ,ἢ πωλητοῦ ἰνδοστίκτων [μπασμάδων]· § τὸ ἔργον τοῦ τυπογράφου.

باصمه خانه } T. **ἀαὸμα-χανὲ,** ὄν. τυπογραφεῖον· βλ. مطبعه .

باصور } T. **ἀαὸύῤ,** ἀντὶ ياسور βλ.

باصيش } T. **ἀαὸ-ὶṣ** [باصمق] ρ. ἀφ. ἡ πρᾶξις ἢ ὁ τρόπος τοῦ πατεῖν, πιέζειν κτλ. βλ. باصمق · ‖ی—آياق باصيش ἐπιμονή.

باصيق } T. **ἀαὸ-ὶκ** [باصمق] ἐπθ. πεπιεσμένος, χαμηλὸς [οἰκοδομή, ὀροφὴ δωματίου κτλ.]: طاوان باصيق —ὀροφὴ δωματίου χαμηλή· ‖ آلين باصيق— μέτωπον κοντόν, στενόν· ‖ ديل باصيق — γλῶσσα ὑποτραυλίζουσα.

باصيقلق Τ. **ἀασηκ-λήκ,** ἀφ. τὸ εἶναί τι πεπιεσμένον, κτλ. βλ. باصيق.

باصيلى Τ. **ἀασηλ-ὴ** [باصيلق] ἐπθ. ἔντυπος, τετυπωμένος [βιβλίον κτλ.].

باضعه Α. **ἀαζηὰ** [ρζ. بضع] ὄν. θ. τραυματισμὸς κεφαλῆς διὰ κοπῆς τοῦ δέρματος [ὅρος Σερῆ].

باطل Α. **ἀατὴλ** [ρζ. بطل, βλ. بطلان] ἐπθ. ψευδής, πλημμελής, μάταιος, ἀνωφελής, ἄκυρος [νομ.]: ـــ دين ψευδὴς θρησκεία· || ـــ در معدومك بيعى ἄκυρος εἶναι ἡ πώλησις τοῦ ἀνυπάρκτου· || [ὄν.] ψεῦδος: ـــ و حق ἡ ἀλήθεια καὶ τὸ ψεῦδος || كيدر ـــ حق كاچه ἅμα ἔλθῃ ἡ ἀλήθεια, ἀπέρχεται τὸ ψεῦδος· § θηλ. باطله: ـــ افكار ἰδέαι μάταιαι, προλήψεις· || ـــ علوم ἐπιστῆμαι ψευδεῖς· || ـــ اسباب λόγοι ψευδεῖς, ἀνίσχυροι.

باطن Α. **ἀατὴν** [ρζ. بطن] ἐπθ. ἐσωτερικός, ἐνδόμυχος, κεκρυμμένος, μυστηριώδης, πνευματικός [ἀντίθ. ظاهر ἐξωτερικός, φαινόμενος]: ـــه اوغاز ظاهرى τὸ ἐξωτερικὸν του δὲν ὁμοιάζει πρὸς τὸ ἐσωτερικόν του [**ἀατηννὲ**] ἤτοι ἀλλοῖος φαίνεται καὶ ἀλλοῖος πράγματι εἶναι· § θ. باطنه: ـــ حواس αἰσθήσεις ἐσωτερικαί, ἤτοι τῆς ψυχῆς· § ὄν. συνείδησις, ψυχὴ, μυστήριον: ـــ اهل οἱ γνῶσται τῶν μυστηρίων, οἱ ἅγιοι· § πλθ. بواطن **ἀεβατήν.**

باطناً Α. **ἀάτην-εν,** ἐπρ. ἐσωτερικῶς, ἐνδομύχως, κεκρυμμένως· ἀντίθ. ظاهراً **ζάχηρεν,** ἐξωτερικῶς, φαινομενικῶς.

باطنى Α. **ἀατην-ί,** ἐπθ. ἐσωτερικός, μυστηριώδης, πνευματικός, ψυχικός: ـــ حس αἴσθημα ψυχικόν· § θ. باطنيه.

باطى Τ. **ἀατή,** βλ. باتى.

باع Α. **ἀά,** ὄν. ὀργυιά [τουρκ. قولاج]· § δύναμις, ἱκανότης.

باعث Α. **ἀαῖς** [ρζ. بعث] ἐπθ. αἴτιος, πρόξενος· τὸ αἴτιον, αἰτία: اولمق—γίνομαι αἴτιος, προξενῶ [δοτ.]: بو حال ـــ قيل و قال اولدى, ἢ اولدى—قاله بو حال قيل و τὸ πρᾶγμα τοῦτο προύξένησε σκάνδαλον [**παῖσι κήλ-ου-κάλ**]· ||ـــ تسطير حروف اولدركه τὸ αἴτιον τῆς γραφῆς τῶν γραμμάτων [ἤτοι τοῦ ἐγγράφου] εἶναι τὸ ἐξῆς· ||ـــ حياتم ὁ αἴτιος τῆς ζωῆς μου, ὁ δοὺς μοι τὸ εἶναι [πατὴρ ἢ μήτηρ]· § θ. باعثه.

باغ Π. **ἀάγ,** ὄν. κῆπος ἔχων ἄνθη καὶ δένδρα: قدس ـــ κῆπος ἁγιότητος, ἤτοι παράδεισος· || بهشت ـــ κῆπος παραδείσου, παράδεισος· § [τουρκ.] ἄμπελος: ديكمك اكمك ἢ ـــ φυτεύω ἄμπελον, κλήματα· || بوزمق ـــ τρυγῶ ἄμπελον· || بوزوى ـــ τρυγητός· || βλ. باغچه.

باغ Τ. **ἀάγ,** ὄν. δεσμός, ἐπίδεσμος· δέμα, ἤτοι σωρὸς πραγμάτων συνδεδεμένων· μτφ. δεσμός, σχέσις: ى ـــ يونون λαιμοδέτης· || ى ـــ ديز δεσμὸς περικνημίδος, κ. καλτσοδέτα· || ى ـــ قاصيق ἐπίδεσμος ἐντεροκήλης· ى ـــ قليج τελαμών, σπαθοζωστήρ· || ى ـــ كوز ἐπίδεσμος ὀφθαλμῶν, μτφ. γοητεία, μαγεία ὀφθαλμῶν· || ى ـــ ياره ἐπίδεσμος πληγῆς· || ى ـــ اوت δέμα χόρτου· || ى ـــ صاچ κεφαλόδεσμος [τῆς κόμης].

باغان Τ. **ἀαγὰν** ἢ باغلى **ἀαγανέ,** ὄν. εἶδος μεγάλου ἱέρακος· § μπλωτὴ ἐκ δέρματος ἀρνίου.

باغبان Π. **ἀαγ-ἀάν,** ὄν. κηπουρός: ـــ كل ايچون بك خاره خدمتكار اولور ὁ κηπουρὸς δι' ἓν ρόδον ὑπηρέτης γίνεται χιλίων ἀκανθῶν· § ἀμπελουργός· βλ. باغجى.

باغبانلق Τ. **ἀαγ-ἀανλήκ,** ἀφ. κηπουρική, ἀμπελουργική.

باغبانى Π. **ἀαγ-ἀανί,** ἀφ. συνων. τῷ προηγ.

باغجى Τ. **ἀαγ-δζή,** ὄν. ἀμπελουργός.

باغجيلق Τ. **ἀαγ-δζηλήκ,** ἀφ. ἀμπελουργία.

باغچوان Π. **ἀαγτδε-βὰν** [ἀντὶ باغچه بان] ὄν. κηπουρός: قوغه سى— ποτιστήριον.

باغچوانلق Τ. **ἀαγτδεβαν-λήκ,** ἀφ. κηπουρική.

باغچه ἢ بغچه Π. **ἀαγ-τδὲ** [ὑποκορ. τοῦ باغ] ὄν. κῆπος: ـــ خاص κῆπος αὐτοκρατορικός· || سى ـــ نباتات κῆπος βοτανικός.

باغچه‌لك Τ. **ἀαγτδε-λήκ,** ὄν. τόπος πλήρης κήπων.

باغچه‌لى Τ. **ἀαγτδε-λή,** ἐπθ. ὁ ἔχων κῆπον: او ـــ οἰκία ἔχουσα κῆπον.

باغداش Τ. **ἀαγτὰδ,** κ. باداش **ἀατὰς** [βλ. باغدامق] ὄν. διασταύρωσις ἢ σύγκαμψις κνημῶν, κ. διπλοπόδι, σταυροπόδι:— قورمق ـــ κάθημαι διασταυρῶν ἢ συγκάμπτων τὰς κνήμας, διπλοπόδι.

باغداشمق Τ. **ἀαγτα-ὰ-μάκ,** κ. باداشمق **ἀατασμάκ,** ρμ. οὐδ. περιπτύσσομαι, προσκολλῶμαι, προσαρμόζομαι· § κάθημαι διασταυρῶν τὰς κνήμας, κ. σταυροπόδι.

باغدالامق Τ. **ἀαγτα-λα-μάκ,** ρμ. μτδ. καταδάλλω τὸν ἀντίπαλον παρεμβάλλων τὴν κνήμην εἰς τὴν κνήμην αὐτοῦ, κ. βάλλω ποδάρι [ἐπὶ ἀθλητῶν].

باغدامق Τ. **ἀαγταμάκ** [ἐκ τοῦ باغ δεσμὸς] ρμ. μτδ. δένω περικάμπτων, συμπλέκω, συνδέω· § διασταυρῶ κνήμας· βλ. باغداش.

باغر Τ. **ἀάγρ,** ὄν. ἤπαρ, μτφ. τὸ σπλάγχνον, τὸ ἔμπροσθεν, τὸ στῆθος: ى ـــ ياتيق, ἢ قره ى ـــ, τεθλιμμένος, ἀπηλπισμένος [τὸ στῆθός του καίει, εἶναι μέλαν]· || سى يوقه ـــ εὐαίσθητος [ἡ καρδία του λεπτή]· || يلكى ـــ γελέκιον στήθους, ἤτοι θώραξ ἀλυσιδωτός || ه ـــ قصمق θλίβω ἐπὶ τοῦ στήθους, ἐναγκαλίζομαι, περιπτύσσομαι· || ى ـــ طاغ πρόσοψις ὄρους· βλ. يوكور.

باغر Τ. **ἀαγήρ,** ἡ ρίζα τοῦ ρημ. باغرمق **ἀαγρ-μὰκ** = κραυγάζω, ἐπαναλαμβανομένη διὸς πρὸ τοῦ ρήματος τούτου πρὸς ἐπίτασιν τῆς ἐννοίας αὐτοῦ: باغر باغر باغرمق κραυγάζω πάσῃ δυνάμει, γεγωνυίᾳ τῇ φωνῇ· κοινῶς بار بار **ἀὰρ-ἀάρ·** βλ. باغرمق καὶ بار.

باغرتلاق Τ. **ἀαγρτ-λὰκ** [باغرمق] ὄν. ἀγρία περιστερά· § εἶδος ἀγρίας νήσσης, κερκιθαλλίς, κ. ἀγριόπαππια.

باغرتمق Τ. **ἀαγρ-τ-μάκ,** ρμ. μτδ. κάμνω τινὰ νὰ κραυγάζῃ, ἐξοργίζω [αἰτ.]: ـــ چوجغى κάμνω τὸν παῖδα νὰ κραυγάζῃ· || باغردان دوه **ἀεβὲ ἀαγρτάν,** ὁδὸς ἀνώμαλος, ἀνάντης, ἐλώδης [κατὰ λέξιν: ἡ ποιοῦσα τὴν κάμηλον νὰ κραυγάζῃ].

باغرداق **ἀαγρ-τὰκ** [ἐκ τοῦ باغر στῆθος] ὄν. σπάργανον· βλ. καὶ باغلداق.

باغرساق **ἀαγρ-σὰκ** [ἐκ τοῦ باغر στῆθος] ὄν. ἔντερα ἀνθρώπου, ζώου: ـــ قازندسى διάρροια ἰσχυρά· § ى ـــ ير κηλόχορτον.

باغرش Τ. **ἀαγρήξ,** باغرشمق **ἀαγρηχμάκ,** βλ. باغريشمق, باغريش.

باغرمق Τ. **ἀαγρ-μὰκ** [ἐκ τοῦ باغر στῆθος] ρμ. οὐδ. κραυγάζω, βάλλω φωνὴν [ἐπὶ ἀνθρώπου], μυκῶμαι, ὠρύομαι [ἐπὶ τετραπόδων]: ـــ بار بار, بار ἢ ـــ باغر باغر, κραυγάζω πάσῃ δυνάμει, γεγωνυίᾳ τῇ φωνῇ· || باغروب چاغرمق φωνασκῶ, φωνάζω, ξεφωνίζω· || [δοτ.]: ـــ يوزه κραυγάζω κατὰ πρόσωπον ἵνα πτοήσω.

باغريش Τ. **ἀαγρ-ήξ,** ρ. ἀφ. κραυγή, μυκηθμός, ὠρυγή.

باغريشمق Τ. **ἀαγρ-ηὰ-μάκ,** ρμ. ἀλλ. φωνάζειν πολλοὺς ὁμοῦ [ἐπὶ πλήθους ἀνθρώπων]· § τὸ ὠρύεσθαι πολλὰ ζῶα ὁμοῦ.

باغزار Π. **ἀαγ-ζάρ,** ὄν. τόπος πλήρης κήπων, κατάφυτος, ἀμπελών.

باغستان Π. **ἀαγ-ηστάν,** ὄν, ἀμπελών, τόπος πλήρης ἀμπέλων.

باغشش Τ. **ἀαγὰϊς,** ἀντὶ بخشش **ἀαχάϊς,** βλ.

باغشلامق Τ. **ἀαγηὰ-λαμὰκ** [ἐκ τοῦ بخش **ἀὰχς**] ρμ. μτδ. δωρῶ, προσφέρω, χαρίζω· συγχωρῶ, θεωρῶ συγγνωστόν [δοτ. αἰτ.]: بكا بر كتاب باغشلادى μοὶ ἐχάρισε [προσέφερεν] ἓν βιβλίον· ||— قباحتى συγχωρῶ τὸ σφάλμα τινός· || بو قدرجق بر قصوريدده عجبنك فوق العاده لكنه باغشلامسنى رجا ايلدى παρεκάλεσε καὶ ἐν τόσῳ μικρὸν σφάλμα του νὰ συγχωρήσῃ χάριν τῆς ἐκτάκτου ἀγάπης του.

باغشلايش Τ. **ἀαγηὰλα-ϊδζή,** ρ. ἀφ. τὸ δωρεῖν, δωρεά, προσφορά, χάρισμα, συγχώρησις, ἄφεσις.

باغشلايىجى Τ. **ἀαγηὰλα-ϊδζή,** ἐπθ. δωρῶν, δωρητής· § ὁ συγχωρῶν [ἐπίθετον τοῦ Θεοῦ].

باغلاتمق Τ. **ἀαγ-λατμάκ,** ρμ. διάμ. βάλλω τινὰ νὰ δέσῃ ἢ ἀποδέσῃ [κομβοδέσῃ] τι, δένω δι' ἄλλου [δοτ. αἰτ.]: يوكى حاله ـــ βάλλω τὸν ἀχθοφόρον νὰ δέσῃ τὸ φορτίον.

باغلامق Τ. **ἀαγ-λαμάκ,** ρμ. μτδ. δένω, ἀποδένω, κ. κομβοδένω, συσφίγγω διὰ σχοινίου, δεσμεύω· προσδιορίζω, ὑποχρεῶ· συνομολογῶ, συμφωνῶ [ἐπὶ ἀγορᾶς κτλ.]· μαγεύω· καλύπτομαι [αἰτ.]:—ال δένω τὰς χεῖρας, στέκομαι μὲ σταυρωμένας χεῖρας [εἰς σημεῖον σεβασμοῦ]· ||—باش καλύπτω, διευθετῶ τὴν κεφαλήν [ἐπὶ γυναικῶν]· σχηματίζω κεφαλήν, μορφοῦμαι [ἐπὶ φυτῶν κτλ.]· συζευγνύομαι [δένω τὸ κεφάλι]· ἐνασχολοῦμαι, καταγίνομαι εἴς τι· ||— باشنى بر ادمك پارچه بر تينه ايله παρέχω τινὶ ἐνασχόλησιν, φροντίδα [δένω τὸ κεφάλι του]· ||— باش قرارده بر لمدبنه اوريستكنى ἀπόφασιν, ἀποφασίζω τι· || —كوكل آفوسيومى, ἐρωτεύομαι [δένω τὴν καρδίαν]· ||— كوز آپاتو, μαγεύω [δένω τὰ μάτια]·

||—بل δένω τὴν ὀσφὺν [ἀπέλ],ἀποδύομαι εἴς τι,ἐπιχειρῶ, ἀναλαμβάνω· ἐπιστηρίζομαι εἴς τι· || [δοτ. αἰτ.]: —بغازينه صاغلام ايشى δένω τὴν ὑπόθεσιν εἰς ἀσφαλῆ πάσσαλον, ἐξασφαλίζω, ποιῶ καθὼς πρέπει·||—يره طاتلو ايشى δένω μὲ τὸ γλυκό, συμβιβάζω τὸ πρᾶγμα, δὲν ἐκτραχύνω· || — خراجه καθιστῶ φόρου ὑποτελῆ·|| [αἰτ.ايله] : —پاموق ايپلكيله δένω τι μὲ βαμβακοκλωστήν,λύω ζήτημα προσωρινῶς καὶ εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ διαρκέσῃ, λαμβάνω ἡμίμετρα·||—صف παρατάττομαι·||—اتفاق συνδέω συμμαχίαν·||اوكى — δένω τὸ ἐμπρός, ἐμποδίζω τὴν πρόοδον·||—معاش ὁρίζω μισθόν·||—اراد ὁρίζω εἰσόδημα· || — ات ἀναπτύσσω [δένω] σάρκα, σαρκοῦμαι [ἐπὶ ὀστῶν]· || — ياغ παχύνομαι [δένω πάχος· βλ. ياغ]· || — قياق σχηματίζω ἀνθόγαλα, ἤτοι πιάνω καϊμάκι, τσύπα [ἐπὶ γάλακτος]·||—بوز πήγνυμαι·|| — پاس σκωριῶ·|| — جراحت πυοῦμαι, ἐμπυάζω.

باغلامه } T. **ἀαγ-λαμά,**ὄν.ἀπαρ. τὸ δένειν, τὸ κομβοδένειν κτλ. βλ. باغلامق· § ὄν. διάφορα μουσικὰ ὄργανα χορδιστά.

باغلان } ἢ باغلان T. **ἀαγλάν,** ὄν. εἶδος χηνὸς ἐχούσης ἐρυθρὰς πτέρυγας· ὡτίς, κ. τόϊ [πτηνόν].

باغلانمق } T. **ἀαγ-λανμάκ,**ρμ.πθ. δένομαι, ἀποδένομαι, κ.κομβοδένομαι, ὑποχρεοῦμαι, δεσμεύομαι, ἀφοσιοῦμαι, συνομολογοῦμαι, μαγεύομαι, προσδιορίζομαι κτλ. βλ. باغلامق : —بصيرتى δένεται ἡ διορατικότης τινός, δὲν βλέπει τις ὅ,τι πρέπει νὰ ἴδῃ, τυφλώττει·||—قسمتى ἡ τύχη του δένεται, μένει πτωχός· || [δοτ.]: —قسمته ἀφοσιοῦμαι,παραδίδομαι εἰς τὴν τύχην·||—خراجه καθίσταμαι φόρου ὑποτελής.

باغلداق } T.**ἀαγλἀάκ,** ταὐτὸ باغرداق βλ.

باغلق } T. **ἀαγ-λήκ,** ὄν. ἀμπελῶνες, ἤτοι τόπος πλήρης ἀμπέλων.

باغلو } ἢ باغلى T. **ἀαγ-λή,** ἐπθ. δεδεμένος, προσηρτημένος,μεμαγευμένος, συνωμολογημένος, προσδιωρισμένος, ἐξαρτώμενος : — باشى οὗ ἡ κεφαλὴ δεδεμένη, προσκεκολλημένος εἴς τι ἔργον, νενυμφευμένος·||—ديلى οὗ ἡ γλῶσσα δεδεμένη, βωβός·||—كوزى οὗ ὁ ὀφθαλμὸς δεδεμένος, μεμαγευμένος, ἄπειρος, ἀδαής, ἀμαθής·|| [δοτ.]: — طالعه τυχηρός,ἐξαρτώμενος ἐκ τῆς τύχης·||—شروطه ἐξηρτημένος ἐξ ὅρων, ὁ ὑπὸ ὅρους· || —در بو آدم ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶναι δεδεμένος, ἤτοι ἔχει ὑποχρεώσεις.

باغمق } T. **ἀαγ-μάκ,** ρμ. μτδ. δένω, γοητεύω, μαγεύω, θαμβῶ [αἰτ.]: —كوز δένω, μαγεύω ὀφθαλμούς, ἤτοι ἐκπλήττω μὲ θαυματοποιίας [ἐπὶ θαυματοποιῶν]·|| وعد جيل باغدى كوزى ايله με ἐμάγευσε τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ καλῆς ὑποσχέσεως· βλ. باغق .

باغه } T. **ἀαγά,** βλ. باغا .

باغى } T. **ἀαγὴ** [βλ. باغق] ὄν. μαγεία, γοητεία.

باغى } A. **ἀαγὴ** [ῥζ. باغ] ἐπθ. ἄτακτος, ἀποστάτης, διεστραμμένος, ὁ παρεκτρεπόμενος τῆς εὐθείας, τῶν ὁρίων τοῦ δικαίου· § θ. باغيه .

باغيانه } Π. **ἀαγη-ανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων ἀτάκτῳ, ἀποστάτῃ,ἀποστατικός:حركات — κινήματα ἄτακτα, ἀποστατικά.

باغيجى } T. **ἀαγη-δζή,** ὄν. μάγος, γόης: كوز —ὁ μαγεύων τοὺς ὀφθαλμούς,θαυματοποιός· βλ. καὶ باغيجى .

باغيلق } T. **ἀαγη-λήκ,**ἀφ. ἀποστασία.

باف } Π. **ἀὰφ** [προστ.τοῦ باڤتن **ἀαφτὲν** ὑφαίνειν,ἐν χρήσει ἐν συνθέσει]ὁ ὑφαίνων, κεντῶν,ἐξυφασμένος:—زر χρυσούφαντος·||بوريا — ψιαθόπλεκτος.

بافته } T. **ἀαφ-τὲ** [μτχ. τοῦ προηγ.] ὑφαντός : — زر χρυσούφαντος.

باقاناق } ἢ باقاق T.**ἀακανάκ,**ὄν. ὁπλή, χηλή, ἤτοι ὄνυξ ἵππου, προβάτου, αἰγὸς κτλ. ἐσχισμένος εἰς δύο .

باقتريولوژى } Γλ. **ἀακτριολοζί,** ὄν. μικροβιολογία.

باقتريولوژيخانه } T. **ἀακτριολοζι - χανέ,** ὄν.μικροβιολογικὸν ἐργαστήριον: خانه —Αὐτοκ.μικροβιολογικὸν κτλ.

باقدرمق } ἢ باقدرمق T. **ἀακ-ἀηρ-μάκ,**ρμ. μτδ. κάμνω ἢ βάλλω τινὰ νὰ ἴδῃ ἢ νὰ περιποιηθῇ τινα ἢ τι· δεικνύω ἀσθενῆ εἰς ἰατρὸν [δοτ. αἰτ.]: — كندى طبيبه βάλλω τὸν ἰατρὸν νὰ μὲ παρατηρήσῃ, κυττάζομαι εἰς τὸν ἰατρόν· § στερῶ, ἀφίνω τινὰ νὰ βλέπῃ.

باقر } T. **ἀακήρ,** ὄν. χαλκός : —اركك σκληρὸς χαλκὸς [ἀρσενικός]· || — ديشى μαλακὸς χαλκὸς [θηλυκός]· § ἐπθ. χαλκοῦς, χάλκινος: پاره — χαλκοῦν νόμισμα· || تخته — χάλκινη πλάξ· || قاپلامه — περικάλυμμα χαλκοῦν· آوادانلق— σκεύη χάλκινα, μτφ. δυνατὸν πρᾶγμα·||طاقى —,ἢ باقرلر, χάλκινα σκεύη μαγειρείου· || طاشى — μαλαχίτης [λιθ.]· || طوزى — θεϊκὸς χαλκός, χαλκάνθη· || قاپلامق — περιβάλλω διὰ χαλκοῦ· §ὀξείδιον χαλκοῦ, ἰὸς χαλκοῦ, σχηματιζόμενος ἰδίᾳ ἐν χαλκίνοις μαγειρικοῖς σκεύεσιν, ὅταν δὲν ὧσι καλῶς κασσιτερωμένα : — چالمق περικαλύπτομαι ὑπὸ ἰοῦ [ἐπὶ σκευῶν κτλ].

باقراج } T. **ἀακρὰδζ** [ἐκ τοῦ باقر] ὄν. ἀντλητήρ,κ. μπακράτσι, ἤτοι σκεῦος χαλκοῦν μετὰ λαβῆς ἄνωθεν,χρησιμεῦον πρὸς ἄντλησιν: ى — قويى ἀντλητὴρ φρέατος·||طلومبه ى — σίφων ἀντλίας·||ديلى — ἔμβολον ἀντλίας.

باقرجى } T. **ἀακηρ-δζή,** ὄν. χαλκουργός, χαλκεὺς ἢ χαλκοπώλης.

باقرجيلق } T. **ἀακηρ-δζηλήκ,** ἀφ. χαλκουργικὴ ἢ χαλκοπωλική.

باقش } ἢ باقيش T.**ἀακ-ηὲ** [باق] ῥ.ἀφ. βλέμμα, κύτταγμα, παρατήρησις, περιποίησις: ى — آرسلان βλέμμα λέοντος,ἤτοι βλοσυρόν, ἄγριον· || — يان πλάγιον βλέμμα, ἤτοι μὲ τὴν γωνίαν τοῦ ὀφθαλμοῦ : باق ايله — يان βλέπω πλαγίως, μὲ τὴν ἄκραν τοῦ ὀφθαλμοῦ.

باقشلو } ἢ باقشلى T. **ἀακηὰ-λή,** ἐπθ. ὁ ἔχων τοιοῦτον ἢ τοιοῦτον βλέμμα, ὁ βλέπων οὕτως ἢ ἄλλως: —آرسلان ὁ ἔχων βλέμμα λέοντος, ἤτοι βλοσυρόν· || —آهو ὁ ἔχων βλέμμα δορκάδος, ἤτοι κλαδαρόν, νυσταλέον·|| جن — ὁ ἔχων βλέμμα δαίμονος, ἤτοι πονηρόν, κακεντρεχές· || —شاهين ὁ ἔχων βλέμμα ἱέρακος, ἤτοι κυανόφθαλμος.

باقشمق } T. **ἀακ-ηὰ-μάκ,** ρμ. ἀλλ. βλέπειν ἀλλήλους, παρατηρεῖν τῆδε κἀκεῖσε ἐν ὥρᾳ ἀμηχανίας [δοτ.] : هپز بر بريمزك يوزمزه باقشه قالدق ὅλοι ἐμείναμεν βλέποντες ὁ εἷς εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἄλλου [ἐκθαμβοι]· || باقشديلر بابا ايله اوغل πατὴρ καὶ υἱὸς εἶδον ἀλλήλους [ἐκυττάχθηκαν].

باقل } A. **ἀακήλ,** ὄνομα Ἄραβος εὐήθους, περὶ οὗ διηγοῦνται ὅτι ἡμέραν τινὰ ἀγοράσας ἀντὶ 11 ἄσπρων νεβρὸν καὶ κρατῶν αὐτὸν ἐν τῇ ἀγκάλῃ καθ' ὁδὸν συνήντησέ τινα, εἰς ὃν ἐρωτήσαντα τὴν τιμὴν τῆς ἀγορᾶς τοῦ

ζώου, μὴ δυνάμενος διὰ λόγου ν' ἀπαντήσῃ ὕψωσε τοὺς δέκα δακτύλους αὐτοῦ καὶ ἐξέβαλεν ἅμα καὶ τὴν γλῶσσαν, ἀφεὶς οὕτω τὸ ζῶον, νὰ φύγῃ, ἐξ οὗ ἡ παροιμία διὰ τοὺς μὴ δυναμένους ἐκφρασθῆναι : باقل اعيى من باقل **ἀχχὰ μὶν ἀακήλ,** εὐηθέστερος τοῦ **Μπακήλ.**

باقلا } T. **ἀακλά,** βλ. باقله .

باقلاوا } T. **ἀακλαβά,** βλ. باقلوا .

باقلمق } T. **ἀακ-πλ-μάκ,** ρμ. πθ. παρατηροῦμαι,θεωροῦμαι,λαμβάνομαι ὑπ' ὄψει, περιθάλπομαι, ἀπολαύω περιθάλψεως, περιποιήσεως [δοτ.] : بوكا باقليور τοῦτο δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψει, δὲν παρατηρεῖται, ἢ δὲν γίνεται εἰς αὐτὸν περίθαλψις, περιποίησις·||بوزينه باقليور δὲν βλέπει τις εἰς τὸ πρόσωπόν του, ἢ بوزينه باقليور شى دكلدر ἴδῃ τις εἰς τὸ πρόσωπον, ἤτοι δυσειδέστατος.

باقلوا } ἢ باقلا T. **ἀακλαβά,** ὄν. κοπτή, ὁ γνωστὸς εἰς ρομβοειδῆ τεμάχια πλακοῦς μετὰ καρυκευμάτων· § ρόμβος.

باقله } ἢ ὀρθότερον باقلا A. **ἀακλά,** ὄν. κύαμος[κουκκί]:—آجى, ἢ يهودى — سى , εἶδος ἀγρίου κυάμου, θέρμος· || هند — سى εἶδος φυτοῦ τῶν δυτικῶν'Ινδιῶν ἐκ τοῦ σπόρου τοῦ ὁποίου ἐξάγεται ἀρωματικὸν ἔλαιον, κύαμος τοῦ Τογκίνου· || اصلاغق — يى σιωπῶ, εἶμαι διακριτικὸς [κ. λ. : μουσχεύω τὰ κουκκιά]· || يى — چيقارمق λέγω τὰ πάντα,ὁμιλῶ μετ'ἀδιακρισίας [τὰ κενόνω]·|| قيرى — ἵππος φαιός.

باقم } ἢ باقيم T. **ἀακὴμ** [باق] ῥ. ἀφ. βλέμμα, κύτταγμα, παρατήρησις, ἔποψις,περίθαλψις: كوره — ه ὑπὸ μίαν ἔποψιν· || خستهلك — περίθαλψις ἀσθενοῦς· βλ. باقش .

باقق } T. **ἀακ-μάκ,** ρμ. οὐδ. καὶ μτδ. βλέπω, παρατηρῶ, θεωρῶ, προσέχω, καταγίνομαι, περιθάλπω, περιποιοῦμαι, λαμβάνω πρόνοιαν, ἐπιμελοῦμαι, τρέφω, συντηρῶ, νοσηλεύω, ἀκολουθῶ, μιμοῦμαι, ζητῶ, ἐκλέγω, ἐξαρτῶμαι, ἀπαιτῶ· [δοτ.]: باق بكا ἐμὲ ἰδέ! [ποῦ εἶσαι; ἐσένα λέγω]· || باقدم ἴδωμεν·||—آنه ἐπιμελοῦμαι, περιποιοῦμαι ἵππον[κυττάζω τὴν τροφήν του, τὴν θεραπείαν του]·||چوجغه چوق —συντηρῶ οἰκογένειαν, παῖδας·||—خسته يه περιποιοῦμαι, νοσηλεύω ἀσθενῆ· || — ايشه كتا-

γίνομαι [κυττάζω] εἰς τὸ ἔργον μου, δὲν ἀναμιγνύομαι εἰς ἀλλότρια·‖باق ایشکه کتاب تانزه کوتاه ایشلرینه قاریشمه‖ — درسلره καταγίνομαι εἰς τὰ μαθήματα· ‖ — یوزینه βλέπω τινὰ μὲ ὄμμα εὐμενές, εὐνοϊκόν, ἢ δίδω σημασίαν, προσοχήν·‖یوزینه باقامق دیمه‌دیکی کبی بنه یوزینه باقمیور δὲν βλέπω εἰς τὸ πρόσωπόν του, δυσμενῶς διάκειμαι, ἢ δὲν δίδω καμμίαν σημασίαν, προσοχὴν εἰς τινα·‖—یوز یوزه βλέπει ὁ εἷς τὸ πρόσωπον τοῦ ἄλλου [ἐπὶ αἰσχύνης ἢ τρόμου]·‖یانه دوغرت —παρατηρῶ εἰς τὰ τέσσαρα μέρη, εἰς ὅλας τὰς διευθύνσεις, πανταχοῦ, λαμβάνω μεγάλας προφυλάξεις·‖—آغزه باقمه‌رق παρατηρῶ εἰς τὸ στόμα, ἤτοι προσέχω εἰς τοὺς λόγους, ἢ ὑπακούω εἰς τὰς διαταγάς τινος·‖—اکری باقمه‌رق στραβοκυττάζω, ὑποβλέπω·‖قالق باقه باقه μένω κυττάζων, ἤτοι ἔκπληκτος, ἔκθαμβος· ‖ — قال کتابی باقه باقه κυττάζω τύχην, μοῖραν·‖—او کتابی باقه باقه κυττάζω οἰκίαν [ὅπως ἐνοικιάσω ἢ ἀγοράσω]· ‖ — آت کتابی باقه باقه κυττάζω ἵππον [ὅπως ἀγοράσω]·‖ باق طادینه باق ἰδὲ τὴν γεῦσίν του, δοκίμασέ το [φαγητὸν ἢ ποτόν]·‖باقار بو آکا باقار τοῦτο ἐξαρτᾶται ἐξ ἐκείνου [κυττάζει ἐκεῖνο].

باقلى } ἢ باقيلى T. **ـاقلى**, ἐπθ. εὐτραφής, καλοκυτταγμένος [ζῶον].

باقمق } T. **ـاق-مق-مάκ,** ρμ. μσ. παρατηρῶ ἐμαυτὸν ἢ περὶ ἐμαυτόν·ἐκπλήττομαι, μένω ἔκθαμβος, ἐννεός.

باقى } A.**ـاκὴ** [ρζ. بقا]ἐπθ.διαμένων, ἑδραῖος, διαρκής, αἰώνιος, ἀθάνατος: جناب حق پادشاهمز افندمز حضرتلرینی تخت عالیبخت همایونلرنده و دائم بیورسون—ὁ Ὕψιστος Θεὸς τὴν A.A.Μεγαλειότητα καταστησάτω διαρκῆ καὶ αἰώνιον ἐπὶ τοῦ εὐτυχοῦς Αὐτοκρατορικοῦ αὐτοῦ θρόνου· ‖ قالق اوزره تمیز حقی — διατηρουμένου τοῦ δικαιώματος τῆς ἀναιρέσεως**[τεμγὶζ]**§ ὑπολειπόμενος· [ἀρθμ.] ὑπόλοιπον, κατάλοιπον: —وار ایسه ἐὰν ὑπάρχῃ ὑπόλοιπον· ‖قالمق—μένειν ὑπόλοιπον, ὑπολείπεσθαι· §ἐπρ. ἐπὶ τούτοις [ἐν τέλει ἐπιστολῶν]: الدعا— ἐπὶ τούτοις ἡ εὐχή, ἤτοι εὔχομαι ὑμῖν· § θ. باقيه καθυστέρημα·βλ. بقايا .

باقيجى } T. **ـاκηδζὴ** [ἐκ τοῦ باقى] ἐπθ. ὁ παρατηρῶν, παρατηρητής, ὁ περιποιούμενος, περιθάλπων, νοσοκόμος, τροφός, παιδαγωγός· § ὁ παρατηρῶν καὶ προλέγων τὴν τύχην, τὸ μέλλον, μάντις, μάγος.

باقيجيلق } T. **ـακηδζη-λήκ,** ἀφ. τὸ ἔργον τοῦ παρατηροῦντος, περιποιουμένου, προλέγοντος τύχην κτλ. βλ. باقيجى .

باقيش } T. **ـακήζ,** باقيشلو **ـακηδλή,** باقيم **ـακήμ,** βλ. باقش ، باقشلو ، باقم .

باك } Π. **ـάκ,** ὄν. φόβος, δέος, ἐπιφύλαξις: —لى ἀδεής, ἀτρόμητος.

باك } T. **ـάν,** ὄν. ὑοσκύαμος· βλ. بان .

باكره } A. **ـακιρὲ** [ρζ. بكر] ὄν. παρθένος. Ἡ λέξις αὕτη οὖσα κυρίως θηλυκὸν τοῦ باكر εἶναι μὲν ἐν χρήσει ἐν τῇ τουρκικῇ, κακίζεται ὅμως, προτιμωμένης τῆς λέξεως باكر **ـίκρ**· βλ. λ.

باكمال } Π. **ـὰ-κεμάλ,** ἐπθ. ἐντελής, καὶ ἐπρ. ἐντελῶς· βλ. ب καὶ كمال .

باكوره } A. **ـακιζρέ,** ὄν. θ. ἀπαρχαὶ ὀπωρικοῦ: باكوره لحياة **ـακισρετζ-λ-χαγιάτ,** ἀπαρχαὶ τοῦ βίου, νεότης.

باكى } A. **ـακὶ** [ρζ. بكا] ἐπθ. ὁ κλαίων· § θ. باكيه **ـακιγέ.**

باكيا } A. **ـακί-εν,** ἐπρ. κλαίων.

بال } T. **ـάλ,** ὄν. μέλι μελίσσης ἢ ὀπωρικῶν : —ى ἀγρὶ μέλι μελίσσης·‖—آريسى μέλισσα· ‖ —ى دلى μέλι ἀγριομελίσσης·‖ كوچ —ى μελίκηρον [μελόπητα]· ‖ موى —ى κηρὸς [ἀγιοκέρι]· ‖ قباغى —ى γλυκοκολοκύνθη· ‖ میان —ى χυλὸς γλυκορρίζης [φαρμ.]·‖آبى —ὁ μὴν τοῦ μέλιτος [ἐπὶ νεονύμφων]· ‖ كى —ى ὡς τὸ μέλι, ἤτοι γλυκύς·‖ديكه آغز طاتلیلاغز —— τὸ στόμα δὲν γλυκαίνει μὲ τὸ νὰ λέγῃ τις μέλι μέλι,ἤτοι ἡ μνεία τῶν ἀγαθῶν δὲν ἀρκεῖ πρὸς κτῆσιν αὐτῶν [πρμ.].

بال } A. **ـὰλ,** ὄν. καρδία: — الوص بخل **ـὶ χζλούσι-λ-ـὰλ,** μὲ εἰλικρίνειαν καρδίας, εἰλικρινῶς· ‖ — ال مافى **μὰ φὶ-λ-ـὰλ** ὁ, ἡ, τὸ ἐν τῇ καρδίᾳ, ὅ,τι ἔχει τις ἐν τῇ καρδίᾳ· —ال مستريح **μυστεριχζλ-ـὰλ,** ἡ—ال فارغ **φαρήγζ-λ-ـὰλ,** ἥσυχος τὴν καρδίαν, ὁ ἔχων τὴν καρδίαν ἀναπεπαυμένην·‖—ال سليم **σελίμζ-λ-ـὰλ,** ὁ ἔχων καλὴν [ὑγιᾶ] καρδίαν.

بال } Π. **ـάλ,**ὄν. πτέρυξ:—ر و **πέρ-ου-ـάλ,** αἱ πτέρυγες καὶ τὰ πτερύγια, τὸ πτέρωμα, οἱ πτωχοὶ καὶ οἱ πλούσιοι·‖ كشا —ὁ ἀνοίγων τὰς πτέρυγας·‖—كسنه οὗ αἱ πτέρυγες τεθραυσμέναι: —مرغ كسنه πτηνόν, οὗ αἱ πτέρυγες τεθραυσμέναι· § βραχίων : — قوى οὗ ὁ βραχίων ἰσχυρός·‖ — ر يال ὁ λαιμὸς καὶ ὁ βραχίων, ἤτοι συμμετρία ἀναστήματος.

بالا } Π. **ـαλά,**ἐπθ. ὑψηλός: —قد , ἢ —قامت ἀνάστημα ὑψηλόν·‖—رتبه βαθμὸς ἀνώτατος, ἤτοι πολιτικὸς βαθμὸς ἀμέσως ὑποδεέστερος τοῦ ὑπερτάτου βαθμοῦ, ἤτοι τοῦ βεζύρου [وزارت]· ὁ κάτοχος αὐτοῦ φέρει τὸν τίτλον **ـατουφετλού,** ἐξοχώτατος· § ἄνω, ἐπάνω, ἀνωτέρω: —ه وجه بر **ـὲρ βέδζχι ـαλά,** ὡς ἀνωτέρω·‖ بيان اولنديغى اوزره — ὡς ἀνωτέρω ἐξετέθη· ‖ دست بر — ى دستست **ـὲρ ـὲδτ ـὲρ ـαλάϊ ـέδτ-ـέδτ,** χεὶρ ἀνωτέρω χειρός ἐστιν,ἤτοι ὑπάρχουσι διάφοροι τάξεις ἀνθρώπων,ὧν ἡμία ἀνωτέρα τῆς ἄλλης·‖—ز و ἄνω κάτω·§κορυφή:ى— جبل κορυφὴ ὄρους· § ἀνάστημα: بلند ى— ἀνάστημα ὑψηλόν·‖بلند—ὁ ὑψηλοῦ ἀναστήματος.

بالابان } T. **ـαλα-ـάν,** ὄν. ἄνθρωπος ἢ ζῶον ἔχον κεφαλὴν μεγάλην, πελωρίαν· πελώριος, ὀγκώδης: بر آدم — ἄνθρωπος πελώριος·بر كدى—γαλῆ πελωρία·§μέγα τύμπανον.

بالابانلاشمق } T. **ـαλα-ـαν-λα-μάκ,** ἢ بالابانلاغمق **ـαλα-ـαν-λαγμάκ** ρμ. οὐδ. γίνομαι χονδρός, ὀγκώδης, παχύνομαι, χονδραίνω· § ὁμιλῶ μὲ γλῶσσαν προσκόπτουσαν, ὑποτραυλίζω· λέγεται ἐπὶ τῶν ἐν μέθῃ εὑρισκομένων·βλ. καὶ بلابانلاغمق καὶ بالبالاغمق.

بالاپرواز } Π. **ـαλὰ-περβάζ,** ἐπθ. ὁ πετῶν ὑψηλά, ὑψιπέτης, ἢ ὁ μὴ ἐννοῶν τὴν θέσιν του καὶ ἐπιχειρῶν ἔργον ἀνώτερον τῶν δυνάμεών του, θρασύς.

بالاپروازانه } Π. **ـαλὰ-περβαζανέ,** ἐπθ. ὁ ἁρμόζων ἀνθρώπῳ μὴ ἐννοοῦντι τὴν θέσιν αὐτοῦ καὶ ἐπιχειροῦντι ἀνώτερα τῶν δυνάμεών του, θρασύς [ἐπιχείρησις].

بالاپوش } Π. **ـαλα-πούζ,** ὄν. τὸ φορούμενον ἐπάνω, ἤτοι ἐπανωφόριον.

بالاتر } Π. **ـαλα-τέρ,** ἐπθ. συγκρ. ὑψηλότερος, ἀνώτερος.

بالاترين } Π.**ـαλατερ-ίν,** ἐπθ. ὑπερθ.ὑψηλότατος, ἀνώτατος.

بالاتفاق } A.**ـὶ-λ-ιττιφὰκ** [ἐκ τῆς προθ. ب **ـί,** τοῦ ἄρθ. ال καὶ τῆς λ. اتفاق] ἐπρ. ἀπὸ κοινοῦ, ἐκ συμφώνου, ὁμοφώνως.

بالاخانه } Π. **ـαλὰ-χανέ,**ὄν. ὑπερῷον, ἐξώστης.

بالاختيار } A. **ـὶ-λ-ιχτιγιὰρ** [ἐκ τῆς προθ. ب **ـί,** τοῦ ἄρθ. ال καὶ τῆς λ. اختيار] ἐπρ. οἰκείᾳ ἢ ἐλευθέρᾳ βουλήσει, ἤτοι ἄνευ ἐξωτερικῆς βίας ἢ ἀπειλῆς.

بالاخره } A. **ـὶλ-ὰχηρὲ** [ἐκ τῆς προθ. ب **ـί,** τοῦ ἄρθ. ال καὶ τῆς λ. آخره ἢ آخرت] ἐπρ. ἐπὶ τέλους : — جهلا ايله الفت موجب ندامت اولور ἡ μετ'ἀμαθῶν σχέσις ἐπὶ τέλους πρόξενος μεταμελείας γίνεται.

بالاخوان } Π. **ـαλα-χάν,** ἐπθ. ὁ παριστάνων τι ὑπερβολικόν, ἐκθειάζων· § ἀφ. بالاخوانى **ـαλα-χανί,** ὑπερβολή.

بالادست } Π. **ـαλα-ـέδτ,**ἐπθ.οὗ ἡ χεὶρ ἐπάνω, ἤτοι ἀνώτερος, ἀρχηγός.

بالار } T. **ـαλάρ,** ὄν. λεπτὴ σανὶς ἐκ ξύλου πεύκης ἢ ἐλάτης.

بالاستصحاب } A. **ـὶ-λ-ισττισχὰπ** [ἐκ τῆς προθ. ب **ـί,** τοῦ ἄρθ. ال καὶ τῆς λ. استصحاب] ἐπρ.διὰ τῆς συμπαραλήψεως, συμπαραλαβών [αἰτ.]: عزيمت ايلدى فلانى —συμπαραλαβὼν τὸν δεῖνα ἀνεχώρησε.

بالاشتراك } A. **ـὶ-λ-ιστιρὰκ** [ἐκ τῆς προθ. ب **ـί,** τοῦ ἄρθ. ال καὶ τῆς λ. اشتراك] ἐπρ. διὰ συμμετοχῆς, συμμεριζόμενος συντροφικῶς: تصرف —συνιδιοκτησία· ‖ اراضى —كسه تصرف ايدن ὁ κατέχων γαῖας συντροφικῶς μετ' ἄλλου, συνιδιοκτήτης γαιῶν.

بالاطراف } A. **ـὶ-λ-ἐτρὰφ** [ἐκ τῆς προθ. ب **ـί,** τοῦ ἄρθ. ال καὶ τῆς λ. اطراف] ἐπρ. ἐν ἐκτάσει, λεπτομερῶς.

بالاقتضاء } A. **ـὶ-λ-ικτιζὰ** [ἐκ τῆς προθ. ب **ـί,** τοῦ ἄρθ. ال καὶ τῆς λ. اقتضا] ἐπρ. ἐξ ἀνάγκης· συνων. بالايجاب .

بالانشين } Π. **ـαλὰ-νισίν,** ἐπθ. ὁ καθήμενος ὑψηλά, ὁ κατέχων τὴν πρώτην θέσιν, πρωτοκαθεδρίαν, πρόεδρος.

بالالتزام } A. **ـὶ-λ-ιλτιζὰμ** [ἐκ τῆς προθ. ب **ـί,**τοῦ ἄρθ.ال καὶ τῆς λ. التزام] ἐπρ. ἐκ συστήματος, ἐπίτηδες, συστηματικῶς.

بالايجاب } A. **ـὶ-λ-ιζὰπ** [ἐκ τῆς προθ. ب **ـί,**τοῦ ἄρθ. ال καὶ τῆς λ. ايجاب] ἐπρ. ἐξ ἀνάγκης· συνων. بالاقتضا.

بالبالاغمق } T.**ـαλ-ـαλ-λαγμάκ,**βλ.بالابانلاشمق·

بالبداهه } A. **ـὶ-λ-ـεδαχὲ** [ἐκ τῆς προθ. ب **ـί,**τοῦ ἄρθ. ال καὶ τῆς λ. بداهت]

ἐπρ. ἐξ ἀπροόπτου, αὐτοσχεδίως, ἐξ ὑπογυίου: سویلیلان شعر — ποίησις ἐξ αὐτοσχεδίου.

بالتجربه A. **ἀπ-τ-τεδζρι-πὲ** [ἐκ τῆς προθ. ب **ἀπ,** τοῦ ἄρθ. ال καὶ τῆς λ. تجربه] ἐπρ. ἐκ πείρας: اکلاشلمدر — ἐκ πείρας ἐγνώσθη.

بالتحليل A. **ἀπ-τ-ταχλιλ** [ἐκ τῆς προθ. ب **ἀπ,** τοῦ ἄρθ. ال καὶ τῆς λ. تحليل] ἐπρ. δι' ἀναλύσεως: شربه صالح اولدیغی اکلاشیلان صو — τὸ ὕδωρ, ὅπερ δι' ἀναλύσεως ἀπεδείχθη κατάλληλον εἰς πόσιν.

بالتدريج A. **ἀπ-τ-τεπ-ριδζ** [ἐκ τῆς προθ. ب **ἀπ,** τοῦ ἄρθ ال καὶ τῆς λ. تدريج] ἐπρ. βαθμιαίως.

بالتصادف A. **ἀπ-τ-τεσα-τδᾧ** [ἐκ τῆς προθ. ب **ἀπ,** τοῦ ἄρθ. ال καὶ τῆς λ. تصادف] ἐπρ. ἐκ συμπτώσεως, κατὰ σύμπτωσιν.

بالتمام A. **ἀπ-τ-τεμὰμ** [ἐκ τῆς προθ. ب **ἀπ,** τοῦ ἄρθ. ال καὶ τῆς λ. تمام] ἐπρ. ἐξ ὁλοκλήρου, καθ' ὁλοκληρίαν· βλ. تمامه .

بالجمله A. **ἀπ-λ-δζὅμ-λε** [ἐκ τῆς προθ. ب **ἀπ,** τοῦ ἄρθ. ال καὶ τῆς λ. جمله] ἐπρ. ἐν συνόλῳ, ἐν γένει, ὅλοι: اهالی مسرور اولدیلر — ὅλοι οἱ κάτοικοι ἢ ὅλος ὁ λαὸς ἐχάρησαν.

بالچاق T. **ἀπ-λ-τσάκ,** ὄν. λαβὴ ξίφους· λέγεται καὶ بارچاق.

بالچق T. **ἀπ-λ-τσήκ,** ὄν. ἄργιλλος, ἰλὺς ποταμοῦ, βόρβορος, πηλὸς χρήσιμος τοῖς ἀγγειοπλάσταις: ی — نیل ἢ ἰλὺς τοῦ Νείλου.

بالچقلانمق T. **ἀπ-λ-τσήκ-λανμάκ,** ρμ. οὐδ. πληροῦμαι ἰλύος, βορβόρου, πηλοῦ [ἐπὶ λιμένος κτλ.].

بالچقلو T. **ἀπ-λ-τσήκ-λῆ,** ἐπθ. ἰλλυόεις, βορβορώδης, πλήρης ἰλύος, πηλοῦ: لیمان — λιμὴν βορβορώδης.

بالحق A. **ἀπ-λ-χὰκκ** [ἐκ τῆς προθ. ب **ἀπ,** τοῦ ἄρθ. ال καὶ τῆς λ. حق] ἐπρ. τῷ ὄντι, πραγματικῶς, ἀληθῶς, δικαίως: خلیفه — Καλίφης δικαίως, ἤτοι εἷς ὃν δικαίως ἀνήκει τὸ Καλιφάτον [βλ. خلافت].

بالخاصه A. **ἀπ-λ-χασδὰ** [ἐκ τῆς προθ. ب **ἀπ,** τοῦ ἄρθ. ال καὶ τῆς λ. خاصه] ἐπρ. ἰδίᾳ, κατ' ἐξοχήν, ἰδιαζόντως: مرجو در — παρακαλῶ ἰδιαζόντως.

بالخير A. **ἀπ-λ-χαῖρ** ἐκ τῆς προθ. ب **ἀπ,** τοῦ ἄρθ. ال καὶ τῆς λ. خير] ἐπρ. αἰσίως, εὐτυχῶς [μὲ τὸ καλό]: ایلیه الله موفق — ὁ Θεὸς νὰ ἀξιώσῃ αἰσίως, ἤτοι νὰ δώσῃ καλὴν ἐπιτυχίαν· || — ادعیهٔ εὐχαὶ ἀγαθαί.

بالداق T. **ἀπ-λ-τάκ,** ὄν. κρίκος τοῦ τελαμῶνος τοῦ ξίφους.

بالدفعات A. **ἀπ-τ-τεφάτ** [ἐκ τῆς προθ. ب **ἀπ,** τοῦ ἀρθ. ال καὶ τῆς λ. دفعات] ἐπρ. κατ' ἐπανάληψιν, ἐπανειλημμένως: — بولندم اخطارانده ἐπανειλημμένως ἐποίησα ὑπομνήσεις, παραστάσεις.

بالدير ἢ بالدر T. **ἀπ-λ-τήρ,** ὄν. τὸ παχὺ τῆς κνήμης, γαστροκνήμιον: ی — οὗ τὸ γαστροκνήμιον γυμνόν, τυχοδιώκτης, ἄνθρωπος τῆς κατωτάτης τάξεως, τοῦ ὄχλου· || قره ی — ἀδίαντον [φυτ.].

بالديراق T. **ἀπ-λ-τηρ-άκ,** ὄν. τὸ μέρος τοῦ ἐσωθράκου ἢ τῆς περισκελίδος τὸ καλύπτον τὴν κνήμην, ἤτοι τὰ γόνατα κτλ.

بالديران T. **ἀπ-λ-τηράν,** ὄν. κώνειον [φυτ.].

بالديرغان T. **ἀπ-λ-τηργάν,** ὄν. ρητινόκομμι δυσῶδες [φαρμακ.].

بالديز T. **ἀπ-λ-τήζ,** ὄν. γυναικαδέλφη.

بالذات A **ἀπ-ζ-ζὰτ** [ἐκ τῆς προθ. ب **ἀπ,** τοῦ ἄρθ. ال καὶ τῆς λ. ذات] ἐπρ. αὐτοπροσώπως, αὐτὸς ὁ ἴδιος: یازدم — ἐγὼ ὁ ἴδιος ἔγραψα· || اوقودك — σὺ ὁ ἴδιος ἀνέγνωσας· || کدی — αὐτὸς ὁ ἴδιος ἦλθε.

بالسلامه A. **ἀπ-σ-σελαμὲ** [ἐκ τῆς προθ. ب **ἀπ,** τοῦ ἄρθ. ال καὶ τῆς λ. سلامت] ἐπρ. αἰσίως.

بالسهوله A. **ἀπ-σ-σσχουλὲ** [ἐκ τῆς προθ. ب **ἀπ,** τοῦ ἄρθ. ال καὶ τῆς λ. سهولت] ἐπρ. εὐκόλως.

بالش Π. **ἀπαλίς,** ὄν. προσκεφάλαιον: مادر ویرمك سکا نواله پهلوسنی ایتیوری — ἡ μήτηρ δίδουσά σοι τροφήν, τὸ πλευρὸν αὐτῆς δὲν καθιστᾷ προσκεφάλαιον; [στίχ.]· § βλ. بالين .

بالصره T. **ἀπ-λ-σαρὰ** [ἐκ τοῦ بال μέλι] ὄν. νόσος τῶν φυτῶν, ἤτοι γλοιώδης ὕλη σχηματιζομένη ἐπὶ τῶν φύλλων καὶ τῶν ἄλλων μερῶν τῶν φυτῶν.

بالضروره A. **ἀπ-ζ-ζαρουρὲ** [ἐκ τῆς προθ. ب **ἀπ,** τοῦ ἄρθ. ال καὶ τῆς λ. ضرورت] ἐπρ. κατ' ἀνάγκην, ἐξ ἀνάγκης: یاپمیه — ἔδωκεν ἐξ ἀνάγκης τὰ χρήματα· [τὸ بالضرور **ἀπ-ζ-ζαρουρ** οὐκ ὀρθόν].

بالطبع A. **ἀπ-τ-τάπ'** [ἐκ τῆς προθ. ب **ἀπ,** τοῦ ἄρθ. ال καὶ τῆς λ. طبع] ἐπρ. φύσει: انسان مدنی در — ὁ ἄνθρωπος εἶναι φύσει κοινωνικός.

بالطق **ἀπαλτήκ,** ὄν. κ. Βαλτική: دکزی — ἡ Βαλτικὴ θάλασσα.

بالطوع A. **ἀπ-τ-τάβ'** [ἐκ τῆς προθ ب **ἀπ,** τοῦ ἄρθ. ال καὶ τῆς λ. طوع] ἐπρ. ἑκουσίως: و الرضا — **ἀπ-τ-τάβ' βέ-ρ-ριζά,** οἰκείᾳ θελήσει καὶ συγκαταθέσει.

بالطه T. **ἀπαλτά,** ὄν. πέλεκυς, ἀξίνη: یه — بر صاپ اولق γίνομαι λαβὴ πελέκεως, ἤτοι ἐπιλαμβάνομαι ἔργου, ὑποθέσεως· || —, اصمق ἢ اصمق قپویه — ἀναρτῶ τὸν πέλεκυν εἰς τὴν θύραν, ἀπειλῶ, στενοχωρῶ, ἐμποδίζω: طاشه — یی اورمق κτυπῶ τὸν πέλεκυν ἐπὶ τοῦ λίθου, ἤτοι χωρὶς νὰ γνωρίζω τινὰ κατηγορῶ αὐτὸν ἢ συγγενῆ αὐτοῦ κατὰ πρόσωπον, συνέκδ. μέγα λάθος· || کورمامش اورمان —, δάσος ὅπερ δὲν εἶδε πέλεκυν, ἢ کیرمامش اورمان —, δάσος εἰς ὃ δὲν εἰσῆλθε πέλεκυς, ἤτοι δάσος παρθένον ἢ πράγματα πρωτότυπα· || باش — πλοῖον, οὗ ἡ πρώρα ἔχει σχῆμα πελέκεως, ἤτοι οὐχὶ καμπύλη, ἀλλ' εὐθεῖα· || ایله یونلمش — ἐξεσμένος μὲ πέλεκυν, ἄξεστος.

بالطه جی T. **ἀπαλτα-δζή,** ὄν. ὁ φέρων πέλεκυν, ξυλοκόπος, σκαπανεύς· § σωματοφύλακες τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ γυναικωνίτου φέροντες πέλεκυν.

بالطه لامق T. **ἀπαλτα-λαμάκ,** ρμ. μτβ. κόπτω διὰ τοῦ πελέκεως, μτφ. ἀνατρέπω, κρημνίζω [αἰτ.]· || بالطه لامه دن کیتمك προχωρῶ κρημνίζων καὶ ἀνατρέπων, ἤτοι ἀποτόμως καὶ μηδὲν λαμβάνων ὑπ' ὄψει ἢ λέγων ἀποτόμως [ὀρθὰ κοφτά], ἄνευ περιστροφῶν.

بالطه لق T. **ἀπαλτα-λήκ,** ὄν. δάσος παρακείμενον χωρίῳ ἢ κωμοπόλει, οἱ κάτοικοι τῆς ὁποίας ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ ξυλεύωνται ἐξ αὐτοῦ.

بالطه لو ἢ بالطه لی T. **ἀπαλτα-λῆ,** ὄν. σκαπανεύς, στρατιώτης ἢ στρατιῶται ἐπιφορτισμένοι νὰ ἀνοίγωσιν ὁδὸν εἰς τὸν στρατὸν καὶ νὰ ἄρωσι τὰ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ παρεμπίπτοντα προσκόμματα.

بالعكس A. **ἀπ-λ-λᾶκς** [ἐκ τῆς προθ. ب **ἀπ,** τοῦ ἄρθρ. ال καὶ τῆς λ. عكس βλ.] ἐπρ. ἀπ' ἐναντίας, τοὐναντίον.

بالغ A. **ἀπαλὴγ** [ρζ. بلغ, βλ. بلوغ] μτχ. ἀνερχόμενος, φθάνων, συμποσούμενος· || اولق — συμποσοῦμαι, ἀνέρχομαι [δοτ.]: جع اولنان — اولدی اعانات بیك غروشه ai συλλεγεῖσαι συνδρομαὶ ἀνῆλθον εἰς χίλια γρόσια· || سنی هنوز اون دردہ — اولمش ἡ ἡλικία του **[σινὶ]** εἰσέτι ἐφθασε τὸ 14ον ἔτος· § ὄν. καὶ ἐπθ. ἐνήλικος, ἄκρος, ἄπειρος: — غلام παῖς ἐνήλικος· § θ. بالغه : — حکمت ἄκρα σοφία, πανσοφία [τοῦ Θεοῦ]· || — قدرت ἡ ἄπειρος δύναμις, παντοδυναμία [τοῦ Θεοῦ]· || — الطاف ἄπειροι εὐεργεσίαι, χάριτες· || — جاریه παιδίσκη ἐνήλικος.

بالغاً A. **ἀπάλγ-αν,** ἐπρ. ἐν χρήσει ἐν τῇ φράσει: مابلغ — **ἀπάλγαν μὰ ἀπελάγ,** ὑπεραρκούντως, ἀρκεῖ μὲ τὸ περιπλέον· || تعلری مابلغ متحملدر — بنائك ثقلته τὰ θεμέλια αὐτοῦ ἀντέχουσιν ὑπεραρκούντως εἰς τὸ βάρος τῆς οἰκοδομῆς· || مابلغ کفایت ایمك — ὑπεραρκῶ, φθάνω μὲ τὸ περιπλέον.

بالغام ἢ بالغم بالغ **ἀπαλγάμ,** βλ. بلغم .

بالفعل A. **ἀπ-λ-φὶλ** [ἐκ τῆς προθέσεως ب **ἀπ,** τοῦ ἄρθ. ال καὶ τῆς λ. فعل] ἐπρ. ἐν ἐνεργείᾳ: روم ایلی قاضیسکری — ὁ ἐν ἐνεργείᾳ Καζασκέρης τῆς Ρούμελης· § ἐμπράκτως : — Καζασκέρης τῆς Ρούμελης· § ἐμπράκτως : — اثبات ایلدی τὸ ἀπέδειξεν ἐμπράκτως· § ἐνεργείᾳ [ἀντίθ. τῷ بالقوه **ἀπ-λ-κουββέ,** δυνάμει]: شراب بالقوه مسکردر — مسکر دکل ὁ οἶνος εἶναι μεθυστικὸν δυνάμει, οὐχὶ ἐνεργείᾳ.

بالق T. **ἀπαλήκ,** ὄν. ἰχθύς: یورطه سی — ὠοτάριχος [αὐγοτάραχον]· || ی آبی — ἡ φώκη· || ی — آت ἱπποπόταμος· || — آق κέφαλος γλυκέων ὑδάτων· || — پولی — λεπίς [λέπι]· || — قولاغی — βρόγχια· || — آغی — δίκτυον· || — آوی — ἁλιεία· || — آوجیسی ἁλιεύς· || — یاغی — ἔλαιον μυραίνης· || — نفسی — σπέρμα κήτους· || — دریسی — σκῦτος, ἤτοι δέρμα θαλασσίων κητῶν κατειργασμένον καὶ χρήσιμον εἰς κατασκευὴν θηκῶν διόπτρων, ὡρολογίων κτλ.· || — اتی — μῦς· || — اوتی — κόκκος δηλητηριώδης Ἰνδιῶν· || — سپدی — κύρτος [ψαροκάλαθον]· || — صرتی ράχις ἰχθύος, ὁ ἐν σχήματι ράχεως ἰχθύος, ἤτοι κυρτός, καμπύλος [λέγεται ἐπὶ λιθοστρώτου, δαπέδου αἰθούσης κτλ.]· || — طوتقالی — ἰχθυόκολλα, ψαρόκολλα· || — دکزده τὰ ψάρια στὸ γυα-

λό, ἤτοι πρᾶγμα μὴ ὑπάρχον, ἀβέβαιον· || — آولامق ἁλιεύω, μτφ. εἶμαι ἄεργος· ||امچی—ἰχθυονόμος, ἤτοι ὑπάλληλος εἰσπράττων δικαίωμα ἐπὶ τῶν εἰδῶν τῆς ἁλιείας· βλ. بالقجاغه .

بالقان } T. ὄν. σειρὰ μεγάλων ὀρέων δασωδῶν· § [Γεωγρ.] ὁ Αἷμος, τὰ Βαλκάνια.

بالقانلق } T. **ἀλκαν-λὶκ,** ἐπθ. τόπος ὀρεινός, δασώδης.

بالقجی } T. **ἀλικ-τσή,** ὄν. ἁλιεύς, ἰχθυοπώλης.

بالقجیلق } T. **ἀλικ-τσηλίκ,** ἀφ. ἁλιεία, ἰχθυοπωλική.

بالقجیل } T. **ἀλικ-τσήλ,** ὄν. ἐρωδιός, ἁλκυών [πτν.].

بالقجین } T. **ἀλικ-τσὴν,** ὄν. ἁλκυονίς, ἤτοι μικρὸν πτηνὸν ἰχθυοφάγον.

بالقخانه } T. **ἀλικ-χανὲ,** ὄν. ἰχθυοτροφεῖον, ἤτοι δεξαμενὴ ἔνθα φυλάσσονται ἰχθῦς· § ἰχθυοπωλεῖον, ἀγορὰ ἰχθύων· § ἰχθυονομεῖον, τὸ μέρος ἔνθα ἐδρεύει ὁ ἰχθυονόμος, ἤτοι ὁ ἐπὶ τῆς εἰσπράξεως τοῦ δασμοῦ τῶν ἰχθύων κτλ. ὑπάλληλος.

بالقلامق } T. **ἀλικ-λαμὰκ,** ρμ. οὐδ. ἐντείνομαι, τεντόνομαι [νεῦρα].

بالقلاوه } T. **ἀλικ-λαβά,** ὄν. ἰχθυοτροφεῖον βλ. بالقخانه .

بالقلق } T. **ἀλικ-λὶκ,** ὄν. ἰχθυοτροφεῖον· βλ. بالقخانه .

بالقلو } ἢ بالقی T. **ἀλικ-λῆ,** ἐπθ. ἰχθυόεις, πλήρης ἰχθύων [θάλασσα κτλ.].

بالقون } Γλ. **ἀλκόν** [balcon] ὄν. ἐξώστης ἀνοικτός.

بالکلیه } A. **ἀὶ-λ-κιλλιγὲ** [ἐκ τῆς προθ. ب **ἀί,** τοῦ ἄρθ. ال καὶ τῆς λ. كليت] ἐπρ. καθ' ὁλοκληρίαν, ἐξ ὁλοκλήρου, ὅλως διόλου : اوتوتدم —τὸ ἐλησμόνησα καθ' ὁλοκληρίαν.

باللامق } T. **ἀλ-λαμὰκ,** ρμ. μτδ. ἁλείφω μέλι, μελόνω, ἐκθειάζω· [αἰτ.]· — یاغلایوب ἁλείφω μὲ βούτυρον καὶ μὲ μέλι, ἤτοι διηγοῦμαί τι μετὰ πολλῆς γλυκύτητος, ἐκθειάζω· βλ. باللاندرمق .

باللاندرمق } T. **ἀλ-λανὲρμάκ,** ρμ. μτδ. μελόνω, ἤτοι ἐκθειάζω, ὑπερεπαινῶ [ἐν χρήσει ὁμοῦ μετὰ τοῦ συνωνύμου ضیافتی یاغلاندیره ἁλείφω βούτυρον· αἰτ.]: یاغلاندیره حکایه ایلدی باللاندیره ἐδιηγήθη τὰ τοῦ συμποσίου ἐκθειάζων καὶ ὑπερεπαινῶν αὐτό.

باللانمق } T. **ἀλ-λανμάκ,** ρμ. μσ. μελόνομαι, γίνομαι μελιτώδης ἢ καλύπτομαι μὲ μέλι [ἐπὶ ὀπωρικῶν, ὧν ἐξέρχεται τὸ μέλι, ἤτοι ὁ γλοιώδης χυμός, καὶ πήγνυται].

بالله } A. **ἀὶ-λ-λὰχ** [ἐκ τῆς προθ. ب **ἀί,** καὶ τῆς λ. الله] ἐπρ. μὰ τὸν Θεόν : العظیم —**ἀίλλαχιλ-ἀζίμ,** μὰ τὸν μέγαν Θεόν· || الکریم —**ἀίλλαχιλ-κερίμ,** μὰ τὸν ἀγαθοδότην Θεόν.

بالمالی } T. **ἀλ-λῆ,** ἐπθ. μελιτώδης, ὁ ἔχων μέλι.

بالماء } A. **ἀὶ-λ-μὰ** [ἐκ τῆς προθ. ب **ἀί,** τοῦ ἄρθ. ال καὶ τῆς λ. ماء] ἐπρ. δι' ὕδατος, μετὰ ὕδατος : — داوی θεραπεία δι' ὕδατος, ὑδροθεραπεία· § [χημ.] ὑδρογονοῦχος : — حامض حدید کیانوس σιδηροκυανυδρικὸν ὀξύ, ἢ ἔνυδρος κυανιοῦχος σίδηρος.

بالمجبوریه } A. **ἀὶ-λ-μεδζὲουριγὲ** [ἐκ τῆς προθ. ب **ἀί,** τοῦ ἄρθ. ال καὶ τῆς λ. مجبوریت] ἐπρ. ἐξ ἀνάγκης, κατ' ἀνάγκην : حکم ایتدم — ἔκρινα ἐξ ἀνάγκης.

بالمخابره } A. **ἀὶ-λ-μουχαὲρὲ** [ἐκ τῆς προθ. ب **ἀί,** τοῦ ἄρθ. ال καὶ τῆς λ. مخابره] ἐπρ. δι' ἀλληλογραφίας, διὰ γραπτῆς συνεννοήσεως : — جلیله نظارت داخلیه دیکه ἀλληλογραφίας μετὰ τοῦ Αὐτ. ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν· βλ. ἐπόμ.

بالمشافهه } A. **ἀὶ-λ-μσάφεχὲ** [ἐκ τῆς προθ. ب **ἀί,** τοῦ ἄρθ. ال καὶ τῆς λ. مشافه] ἐπρ. διὰ ζώσης, προφορικῶς, διὰ προφορικῆς συνεννοήσεως· βλ. προηγ.

بالمواجهه } A. **ἀὶ-λ-μβαδζεχὲ** [προθ. ب **ἀί,** ἄρθ. ال καὶ λ. مواجهه] ἐπρ. κατ' ἀντιμωλίαν: جریان ایدن محاکمه — διαδικασία γενομένη κατ' ἀντιμωλίαν· ἀντιθ. غیاباً .

بالنفس } A. **ἀὶ-ν-νὲφς** [ἐκ τῆς προθ. ب **ἀί,** τοῦ ἄρθ. ال καὶ τῆς λ. نفس] ἐπρ. αὐτοπροσώπως, ὁ ἴδιος, προσωπικῶς: عمل ایتمك — ἐνεργῶ αὐτοπροσώπως, ὁ ἴδιος.

بالنه } Γλ. **ἀλένα** [baleine] ὄν. φάλαινα· βλ. قادرغه بالنی .

بالو } Ιτ. **ἄλλο** [ballo] ὄν. χορός.

بالواسطه } A. **ἀὶ-λ-βασητὰ** [ἐκ τῆς προθ. ب **ἀί,** τοῦ ἄρθ. ال καὶ τῆς λ. واسطه]

ἐπρ. διὰ μέσου, ἐμμέσως: خبر کوندردی — εἰδοποίησεν ἐμμέσως.

بالون } Γλ. **ἀλὸν** [balon] ὄν. ἀερόστατον: سیتی —τὸ κάνιστρον τοῦ ἀεροστάτου· || صعود ایتمك—ὑψοῦται τὸ ἀερόστατον· || ایله بر —ἀνέρχομαι δι' ἀεροστάτου **[ἀὲρ χεβά].**

بالونجی } T. **ἀλον-δζῆ,** ὄν. ἀεροναύτης.

بالی } A. **ἀλὶ** [ρζ. بلی] ἐπθ. τετριμμένος, ἐφθαρμένος, παλαιός : — لباس φόρεμα παλαιόν· § θ. باليه : — البسهٔ ἐνδύματα παλαιά.

بالیده } Π. **ἀλιὲ** [μτχ. τοῦ بالیدن **ἀλιὲν,** αὐξάνειν] πυξημένος, αὐξηθείς: —نهال βλαστὸς αὐξηθείς.

بالین } Π. **ἀλὶν,** ὄν. προσκεφάλαιον, μαξιλάριον: —سر **σέρι ἀλίν,** ἄκρα προσκεφαλαίου, ἤτοι ἄνωθι τῆς κεφαλῆς τοῦ κατακεκλιμένου [βλ. باش اوجی]· § μαξιλάριον κυλινδρικὸν σοφᾶ· § ὑποπόδιον, κ. σκαμνάκι· βλ. καὶ بالش .

بالین پرست } Π. **ἀλὶν-περέστ,** ἐπθ. φίλυπνος, ὀκνηρὸς [ὁ ἀγαπῶν τὸ μαξιλάρι].

بالیوز } Ιτ. **ἀλιὸζ** ἢ بالیوس **ἀλιὸς** [bailo] ὄν. τίτλος ἀπονεμόμενος ἄλλοτε τοῖς μικροῖς πρεσβευταῖς καὶ προξένοις τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν· βλ. καὶ بایلاج .

بالیه } Ιτ. **ἄλλα** [balla] ὄν. δέμα ἐμπορευμάτων.

بالیه‌مزی } Ιν. **ἄλιε-μέζι** [balia mezza ἡμίσεια σφαῖρα] καὶ κατὰ παραφθορὰν κ. جز بال **ἀλ-γεμέζ,** ὄν. εἶδος τηλεβόλου θεωρουμένου ἄλλοτε ὡς μέσου μεγέθους, μακρόβολον.

بام } T. **ἀμ,** μόριον ἐπιτατικὸν προταττόμενον ἐπιθέτων τινῶν ἀρχομένων ἀπὸ ب ἢ با : بشقه **ἀσκά,** διάφορος, بشقه بام **ἀμ-ἀσκά,** ὅλως διόλου διάφορος· βλ. ἐν **ἀέμ.**

بام } Π. **ἀμ,** ὄν. στέγη, θόλος, ὀροφή : — چشم βλέφαρον [ὀροφὴ ὀφθαλμοῦ]· || — ὑπογένειον, ἤτοι αἱ ὑπὸ τὸ κάτω χεῖλος τρίχες [τὲλ] τοῦ γενείου ἢ ἡ χονδροτέρα χορδὴ μουσικοῦ ὀργάνου ἡ δίδουσα τὸν βαρὺν τόνον, τὸ μπάσον: قلنه باصمق — πατῶ εἰς τὸ ὑπογένειόν του, ἢ εἰς τὴν βαρυτέραν χορδήν, ἐξοργίζω· § πρωΐα.

بامداد } Π. **ἀμ-ἀὰτ** καὶ بامدادان **ἀμ-ἀὰτάν,** ὄν. πρωΐα, αὐγή, ὄρθρος· βλ. بامگاه .

بامر } A. **πὶ ἔμρι,** βλ. προθ. ب **ἀί.**

بامگاه } Π. **ἀὰμ-γκιὰχ** καὶ بامگه **ἀὰμ-γκέχ,** ὄν. αὐγή, ὄρθρος· βλ. بامداد .

بامه } Π. **ἀαμέ,** ὄν. γενειὰς δασεῖα καὶ μακρά.

بامیه } **ἀάμια,** ὄν. λαθυρίς, κ. μπάμια [τὸ γνωστὸν λαχανικόν] : — قوری ξηραὶ λαθυρίδες· || —سی آماسیᾶ λαθυρίδες τῆς Ἀμασείας.

بان } A. **ἀάν,** ὄν. ἰτέα ἡ Αἰγυπτία. Οἱ Ἄραβες ποιηταὶ παρομοιάζουσι τὸ ἀνάστημα τῆς ὡραίας γυναικὸς πρὸς τὸ δένδρον τοῦτο [βλ. سرو]· § اوق — ὑοσκύαμος· βλ. كاك .

بان } Π. **ἀάν,** κατάληξις σχηματίζουσα ὀνόματα σημαίνοντα τὸν φύλακα : دربان **ἀερ-ἀάν,** θυρωρός· || باغبان **ἀαγ-ἀάν,** ἀμπελοφύλαξ· || شربان **σὰτσὶρ-ἀάν,** καμπλοφορβός.

بان } Σλ. **ἀάν,** ὄν. ἡγεμών, ἀρχηγός· ἄλλοτε οἱ ἡγεμόνες τῆς Δαλματίας, Κροατίας, Βλαχίας, Σερβίας οὕτως ἐκαλοῦντο· βλ. كك .

بانات } Σλ. **ἀανὰτ** [βλ. بان] ὄν. ἡγεμονία : طمشوار—ی ἡγεμονία τοῦ Ταμισβάρ.

باندرمق } ἢ بانديرمق T. **ἀαν-ἀὶρ-μάκ,** ρμ. μτδ. μουσχεύω, διαβρέχω ὡς ἄρτον ἐν ὕδατι ἢ ζωμῷ [αἰτ.].

باندرول } Γλ. **ἀανὲρὸλ** [banderole] ὄν. ταινία προσκολλωμένη ἐπὶ τῶν κυτίων τοῦ καπνοῦ ὑπὸ τοῦ μονοπωλίου.

باندره } Ιτ. **ἀανὲρα,** ἢ بانديره **ἀανὲγέρα,** [bandiéra] ὄν. σημαία ἰδία τῶν ξένων κρατῶν· βλ. بایراق ، سنجاق .

باندو } Ιτ. **ἀάνὲο,** ἢ بانده **ἀάνὲα** [bando, banda] ὄν. ὅμιλος μουσικός· βλ. طاقم .

باندیره‌لی } T. **ἀανὲγερα-λή,** ἐπθ. ὁ ὑπὸ ξένην σημαίαν [ἐπὶ πλοίων ἐχόντων ξένην σημαίαν, ἤτοι μὴ ὀθωμανικήν].

بانق } Γλ. **ἀάνκ** [banque] ὄν. τράπεζα τραπεζιτική : —عثمانی ὀθωμανικὴ τράπεζα· [βλ. بانقه] § σύρτις, σκόπελος, κ. ξέρα [banc].

بانقر } T. **ἀανκή,** ἐπρ. γοερῶς, ὑψηλοφώνως [ἐπαναλαμβάνεται]: اغلامق — — κλαίω γοερῶς, ὑψηλοφώνως· βλ. اونکور .

بانقنوط } Γλ. **ἀάνκ-νὸτ** [bank-note] ὄν. γραμμάτιον, κ. λιρόχαρτον.

بانقه } Ιτ. **ἀάνκα** [banca] ὄν. τράπεζα τραπεζιτική· βλ. بانق .

بانك Τ. **πάνκ,** ὄν. φωνή, κραυγή, κήρυγμα, πρόσκλησις εἰς τὴν προσευχήν: أذان—πρόσκλησις εἰς τὴν προσευχήν [βλ. اذان]· روارو — **πάνκι ρέβ-α-ρέβ,** τὸ δεύτερον σάλπισμα τῆς δευτέρας παρουσίας, ὅπερ θέλει συναθροίσει τοὺς νεκρούς.

بانكر Γλ. **πανκὲρ** [banquier] ὄν. τραπεζίτης· βλ. صراف

بانلق Τ. **πανλήκ,** ὄν. ταὐτὸ بانا βλ.

بانمق Τ. **πανμάκ,** ρμ. οὐδ. μουσχεύομαι, διαβρέχομαι ὡς ὁ ἄρτος ἐν ὕδατι ἢ ζωμῷ· § [μτδ.] μουσχεύω· βλ. باندرمق.

بانو Π. **πανοῦ,** ὄν. κυρία, μεγάλη κυρία: ی— حرمسرای عصمت κυρία τοῦ γυναικωνίτου τῆς τιμιότητος· || ی مشرق — ὁ ἥλιος [ἡ κυρία τῆς Ἀνατολῆς].

بانى Α. **πανὶ** [ῥζ. بنا] μτχ. καὶ ὄν. ὁ ἱδρύσας, ἱδρυτής, κτίτωρ: ی— مکتبك ὁ κτίτωρ τῆς σχολῆς·§θ. بانيه **πανιγέ.**

بانيو Ιτ. **πάνιο** ἢ بانيه **πάνια** [bagno] ὄν. λουτρόν: ی—دكز θαλάσσιον λουτρόν· §τὸ ἐν τῇ θαλάσσῃ παράπηγμα ἢ ὁ ἐκ ψευδαργύρου λουτὴρ, εἰς ὃν εἰσέρχεταί τις ἵνα λουσθῇ: چك—κάμνω λουτρόν, λούομαι· βλ. حمام.

باور Π. **παβέρ,** ὄν. πίστις, πεποίθησις· § ἐπθ. ἀξιόπιστος, ἀληθής.

باه Π. **πάχ,** ὄν. συνουσία· § باهنامه **παχ-ναμέ,** βιβλίον περιέχον συλλογὴν εἰκόνων καὶ διηγημάτων ἀσέμνων.

باه Τ. **πάχ,** μπᾶ (βᾶ), μόριον ἐκφράζον ἀπορίαν, ἔκπληξιν, δισταγμόν· βλ. با.

باهر Α. **πάχὶρ** [ῥζ. بهر] ἐπθ. φανερός, ἐναργής, πρόδηλος, λαμπρός: دليل— ἐπιχείρημα ἢ ἀπόδειξις λαμπρά, ἐναργής· θ. باهره: دلائل— ἀποδείξεις λαμπραί.

باهى Α. **πάχι,** ἐπθ. συνουσιαστικός· § θ. باهيه: قوه— δύναμις, ἱκανότης, κλίσις πρὸς συνουσίαν.

باى Π. **πάϊ,** ὄν. πλούσιος, ἄρχων: و كدا— πλούσιος καὶ πένης· [κατὰ τὸ لهجه ἐξ αὐτοῦ τὸ τουρκ. كِ **πέη,** βένη].

بايات ἢ بيات Τ. **πάγιάτ,** ἐπθ. ἔωλος: — كِرْ ἄρτος ἔωλος· § παλαιός.

بايا تلامق Τ. **πάγιατ-λαμάκ,** ρμ. οὐδ. καθίσταμαι ἔωλος [κυριολ. μτφ.]: —حوادث αἱ εἰδήσεις καθίστανται, ἔωλοι, παλαιοῦνται, δὲν ἔχουσι σημασίαν.

بايا غى Τ. **πάγιαγή,** βλ. بياغى.

باى حال Α. **πὶ ἔϋη χὰλ** ἢ **χάλιν** [προθ. ب, ἀντ. ای καὶ λ. حال] ἐπρ. ἐν πάσῃ περιπτώσει, ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ.

باير Τ. **πάϊρ,** ὄν. ῥάχις ἢ κλιτὺς ὄρους, λόφου: قوشى —κορυδαλός· || تورپى — ραφανὶς ἔχουσα τὸν φλοιὸν μέλανα· || — قرق τρίτος στόμαχος ἐν τοῖς μηρυκαστικοῖς ζώοις.

بايراق ἢ بيراق Τ. **πάϊράκ** [Π. بيراق **πεϊράκ**] ὄν. σημαία: عسكرى— γενικὸς ἐξοπλισμὸς τῶν κατοίκων καὶ συνάθροισις ὑπὸ τὴν σημαίαν· || آلتى — στρατόπεδον· || — سى طونانمه στολισμὸς τῶν πλοίων διὰ διαφόρων σημαιῶν κατὰ τὰς πανηγύρεις· || اچق — αἴρω σημαίαν ἀποστασίας· § βλ. سنجاق καὶ باندره.

بايراقدار ἢ بيراقدار Τ. **πάϊρακ-τάρ,** ὄν. σημαιοφόρος.

بايراقلى Τ. **πάϊρακ-λῆ,** ἐπθ. ὁ ἔχων ἢ ὁ φέρων σημαίαν: — الى ἀντάρτης, σημαιοφόρος.

بايرام Τ. **πάϊράμ,** βλ. بيرام.

بايرمق Τ. **πάϊρμάκ** [λ. ἀρχ. ἐκ τοῦ بای πλούσιος] ρμ. οὐδ. πλουτῶ, γίνομαι πλούσιος: يوقسول بايرسه چناغى بايرمز ὁ πτωχὸς καὶ ἂν πλουταίνῃ **[πάϊρσά],** τὸ τρυβλίον του δὲν πλουταίνει [πρμ.].

بايسته Π. **πάγεστὲ** [μτχ. τοῦ ρμ. بايستن **πάϊστέν,** ἀναγκαιοῦν] ἐπθ. ἀναγκαῖος, ἀπαραίτητος [δοτ.]: انتشار علوم و معارفه اساس و قاعده دیغکه— و هردرلو مدح و ستایشه شایسته‌در ἀναγκαῖον νὰ κληθῇ βάσις τῆς διαδόσεως τῆς παιδείας καὶ τῶν γραμμάτων καὶ ἄξιον παντὸς εἴδους ἐπαίνων καὶ ἐγκωμίων.

بايض Α. **πάϊζ** [ἐκ τοῦ بيضه ᾠόν] μτχ. ἢ ἐπθ. ὁ τίκτων ᾠόν, ᾠοτοκῶν: ماكيان —ὄρνις τίκτουσα ᾠόν·§ θ. بايضه.

بايع Α. **πάϊ** [ῥζ. بيع] ὄν. ὁ πωλῶν, πωλητής, πωλήτρια: ايله مشترى— ὁ πωλητὴς καὶ ὁ ἀγοραστής· || عاقل و ممیز اولسى —ك شرطدر ὁ πωλητὴς πρέπει νὰ ἦ ἐχέφρων καὶ νὰ ἔχῃ τὴν κρίσιν ἀνεπτυγμένην· § θ. بايعه.

بايغين Τ. **πάϊ-γὴν** [باغ] ἐπθ. λειπόθυμος, ὠχρός, ἀδύνατος, μαρασμώδης, μτφ. περιπαθής, ἐρωτικός: كونش — ἥλιος ὠχρός· || كسيك و —ر صدا φωνὴ διακοπτομένη καὶ ἀδύνατος· || كوز — ὀφθαλμὸς μαρασμώδης, περιπαθής· || باقيش — βλέμμα περιπαθές.

بايغينلق Τ. **πάϊγην-λήκ,** ἀφ. λειποθυμία, συγκοπὴ στομάχου, ὠχρότης, ἀδυναμία: كچيرمك — διέρχομαι λειποθυμίαν.

بايغنتى Τ. **πάϊγην-τή,** ἀφ. ἀδυναμία τῶν μεταξοσκωλήκων εἰς τὸ ν' ἀναβῶσι τοὺς κλάδους καὶ κατασκευάσωσι τὰ βομβύκια.

بايقوش Τ. **πάϊ-κούς,** ὄν. βύας, κ. μποῦφος, γλαύξ, αἰγωλιός.

بايلاج Γλ. **πάϊλὰδζ** [bailliage] ὄν. δικαστήριον ἀρχαῖον ἢ προξενεῖον εὐρωπαϊκὸν ἐν Τουρκίᾳ: حقى—προξενικὰ δικαιώματα· βλ. باليوز.

بايلمق Τ. **πάϊλ-τὴ** [باغ] ἐπθ. λειποθυμῶ τινὰ ἢ τι νὰ λειποθυμήσῃ,νὰ ὠχριάσῃ, νὰ μαρανθῇ [αἰτ.].

بايلدى Τ. **πάϊλ-τὴ** [ἐκ τοῦ باغلق] ὄν. λειποθυμία ἰδίᾳ ἡ ἐκ τοῦ στομάχου· § —امام μελιτζάναι μετ' ἐλαίου ἐψημέναι.

بايلق Τ.**πάϊ-λὴκ** [λ.ἀρχ.] ὄν. πλουσιότης, μεγαλεῖον· § μήτρα.

بايلمق Τ. **πάϊ-λ-μάκ,** ρμ. οὐδ. λειποθυμῶ, ὠχριῶ, φθίνω, μαραίνομαι, ἀπαυδῶ, ἀποκάμνω, ὑπεραγαπῶ, τρελλαίνομαι, χάνομαι [دن]: — يورغوندن ἀπαυδῶ, ἀποκάμνω ἀπὸ τὴν κόπωσιν· ||— كولمدن λειποθυμῶ ἀπὸ τὸν πολὺν γέλωτα· || — يشيلك μαραίνεται ἡ χλόη·|| — ياس ياس **πάϊμ πάϊμ πάϊλμάκ,** λειποθυμῶ, λιγόνει ἡ καρδία, ὡς ὅταν φάγῃ τις γλυκύσματα.

بايلمه Τ. **πάϊλ-μὰ** [باغلق] ὀν. ἅπαρ. καὶ بايليش **πάϊλ-ὶς,** ρ. ἀφ. λειποθυμία.

بايم Τ. **πάϊμ,** μόρ. ἐπιτεῖνον τὴν ἔννοιαν τοῦ باغلق· βλ. λ.

بايمق Τ. **πάϊ-μὰκ** [λ. ἀρχ. βλ. باغمق] ρμ. μτδ.κουράζω·§μαγεύω,γοητεύω[αἰτ].

باين Α. **πάϊν** [ῥζ. بين] ἐπθ. χωριστός, ἰδιαίτερος·§πρόδηλος, φανερός·§ὁριστικός: طلاق— διαζύγιον ὁριστικόν.

بتخانه Π. **πουτ-χανέ,** ὄν. ναὸς εἰδωλολατρικός· § καταγώγιον· βλ. بتكده.

بأبوباب **παοπάπ,** ὄν. ἀδανσωνία ἢ πιθηκόδενδρον [δένδρον Ἀφρικῆς].

بايجى Τ. **πάϊδζὴ** [باغ] ὄν. γόης, μάγος· βλ. باغجى.

بير Α. **πέπρ,** ὄν. πάνθηρ, τίγρις.

بير Τ.**πιπέρ,** بيرلك،بيرلى، بيريه، βλ. بورلك،بورلى، بوريه.

بيرلنمك Τ. **πεπέρ-λενμὲκ** [ἐκ τοῦ بير πάνθηρ] ρμ. μσ. κομπάζομαι, ἐπαίρομαι ἐπὶ ἀνδρείᾳ, ρώμῃ, ἐξοργίζομαι.

ببك Τ. **πεπέκ,** ὄν. βρέφος, μικρὸν παιδίον, πλαγγών, κ. κοῦκλα: اشى— ὕστερον·||كوز—ى κόρη ὀφθαλμοῦ.

بپغا Π. **πέπγα,** ὄν. ψιττακός [τουρκιστὶ پاپاغان βλ.].

بت Τ. **πέτ,** ὄν. ὄψις καὶ χροιὰ προσώπου [ἐν χρήσει μετὰ τοῦ συνωνύμου بكز **πὲνζ**]: ى بكزى قالمامش—δὲν τῷ ἔμεινεν ὄψις καὶ χροιὰ εἰς τὸ πρόσωπον· βλ. بد.

بت Τ. **πίτ,** ὄν. φθεῖρ· βλ. بيت.

بت Π. **πόδ,** κ. **ποὶτ** [پوت] ὄν. εἴδωλον, ἄγαλμα·§μτφ. ὡραῖος νέος ἢ νέα·§ἀκίνητος: كى قالمق —μένω ἀκίνητος· § πλθ. بتان.

بتات Α. **πετάτ,** ἐπθ. ὁριστικός: —بيع πώλησις ὁριστικὴ [συνηθέστ. بيع بات βλ. λ. بات]· § ὄν. ὅρκος βεβαιωτικός: بر كيمسه كندو فعلنه دائر يمين ايدمجك اولدقده—ه يمين ويرملور ὅταν πρόκηταί τις νὰ ὀμόσῃ περὶ τῆς ἰδίας αὐτοῦ πράξεως, ἐπάγεται ὅρκος βεβαιωτικός.

بتاريه Ιτ. **πατάρία,** βλ. باتاريه.

بتاق Τ.**πάτάκ,**بتاقلق ، بتاقجى, βλ. باتاق،باتاقلق، باتاقجى.

بتپرست Π. **πουτ-περέστ,** ὄν. εἰδωλολάτρης· § πλθ. بتپرستان.

بتپرستى Π. **πουτ-περεστί,** καὶ Τ.بتپرستلك **πουτ-περεστλίκ,** ἀφ. εἰδωλολατρεία.

بتتراش Π. **πουτ-τιράς,** ὄν. ἑρμογλύφος, ἀγαλματοποιός.

بتتراشى Π. **πουτ-τιρασί,** ἀφ. ἑρμογλυφική, ἀγαλματοποιΐα.

بتخانه Π. **πουτ-χανέ,** ὄν. ναὸς εἰδωλολατρικός· § καταγώγιον· βλ. بتكده.

بتخصيص A. **ἀϊ-ταχσὶς** [ἐκ τῆς προθ. ب **ἀϊ** καὶ τῆς λ. تخصيص] ἐπρ.εἰδικῶς, ἰδιαιτέρως, ἰδιαζόντως.

بتر A. **ἀέτρ,** ὄν. ἀποτομή, ἀποκοπή : — العضو **ἀέτρϋ-λ-ὄζϐ,** ἀκρωτηριασμός, ἀποκοπὴ μέλους [χειρ.].

بتر T. **ἀετὲρ** [ἐκ τοῦ περσ. بدتر] ἐπθ. χείρων, χειρότερος· § ἐπρ. χειρότερον.

بتراق T. **ἀουτρὰκ** [ἐκ τοῦ ترکیدن φύεσθαι] ὄν. ὄζος, ρόζος : — زور τρίβολος, ἤτοι σιδηρᾶ ἐργαλεῖα διασπειρόμενα ἄλλοτε εἰς τὸ πεδίον ὅπως ἀναχαιτίζωσι τὸ ἐχθρικὸν ἱππικόν [βλ. آیاغی طوکز] ‖ کی قاپلامق — θαμβῶ τὸν ὀφθαλμὸν [ἐπὶ πλησμονῆς]· βλ. بوداق ، پوراق .

بتراقلو T. **ἀουτρακ-λῆ,** ἐπθ. ὁ ἔχων ὄζους, ἢ κλάδους.

بترم T.**ἀιτιρίιμ,** بترمك **ἀιτιρμέ́κ,** βλ. بیترم ، بیترمك .

بتشديرمك T. **ἀιτιϭτιρμέ́κ,** بتشمك **ἀιτιϭμέ́κ,** بتشك **ἀιτιϭίκ,** βλ. بیتشدیرمك، بیتشیك ، بیتشمك .

بتشكن Π. **πουτ-ϭικέν,** ὄν. εἰδωλολάστης.

بتكده Π. **πουτ-γκεδέ́,** ὄν. ναὸς εἰδωλολατρικός· βλ. بتخانه .

بتمامه A. **ἀϊ-τεμάμι-χι,** ἐπρ. καθ' ὁλοκληρίαν [συνθ. ἐκ τῆς προθ. ب **ἀϊ,** τῆς λ. تمام καὶ τῆς ἀντων. ه, ἐν χρήσει δ' ὅταν ἀναφέρηται εἰς ὄνομα γένους ἀρσενικοῦ].

بتمامها A. **ἀι-τεμάμι-χα,** ἐπρ. καθ' ὁλοκληρίαν [σύνθ. ὡς τὸ προηγ. καὶ ἐκ τῆς ἀντων. ها, ἐν χρήσει δ' ὅταν ἀναφέρηται εἰς ὄνομα γένους θηλυκοῦ].

بتمك T. **ἀιτμέ́κ,** βλ. بیتمك .

بتول A. **ἀετούλ,** ὄν. θ. παρθένος ἀφιερωμένη εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ καὶ παρητημένη τὸν γάμον: — مریم Μαρία ἡ Παρθένος [τίτλος ἀπονεμόμενος τῇ Φατνμὲ θυγατρὶ τοῦ προφήτου Μωάμεθ καὶ συζύγῳ τοῦ Ἀλῆ, ὡς διακρινομένη μεταξὺ τῶν γυναικῶν ἐπὶ ἀρετῇ καὶ γένει]· βλ. بتیل .

بتون T. **ἀϐτὸν** [ἐκ τοῦ تمّ ἢ تمّك] ἐπθ. ὅλος, ὁλόκληρος, ἀκέραιος, πλήρης : ‖‖ — μῆλον ὁλόκληρον· ‖ قویون —πρόβατον ὁλόκληρον· ‖ کون — ὅλην τὴν ἡμέραν· ‖ — صایی ἀριθμὸς ἀκέραιος [ἄνευ κλάσματος]· ‖ — خوی πεῖσμα· § μονοκόμματος, ὁ μὴ σύνθετος· §[ἐπρ.] بتون بتون, ἢ بتونه بتون καθ'ὁλοκληρίαν· βλ. بسبتون .

بتو نله‌مك T. **ἀϋτὸν-λεμέ́κ,** ρμ. μτϐ. συμπληρῶ τι ἐλλειπές·§ ἀρθρεμβολῶ,ἤτοι βάλλω εἰς τὴν θέσίν του ὀστοῦν ἢ μέλος ἐξηρθρωμένον [αἰτ.]: — کیکی قیریق ἀρθρεμβολῶ.

بتوی T. **ἀιτεϐί** [ἐκ τοῦ بتون] ἐπθ. ὁλόκληρος· § μονοκόμματος, ὁ μὴ σύνθετος· § ἐπρ. ἐξ ὁλοκλήρου.

بتيك T. **ἀιτίκ,** βλ. بیتیك **ἀιτίκ.**

بتيك T. **ἀιτὶκ** ἢ بتی **ἀιτὶ** [λ. ἀρχ.] ὄν. γραφή, πιττάκιον, ἐπιστολή.

بتيكجى T. **ἀιτικ-τϳί,** ὄν. γραφεύς, γραμματεύς· § ἀρχηγὸς τοῦ Διβανίου [دیوان] ἐν Τουρκεστάν.

بتيل A **ἀετίλ,** ὄν. θ. τίτλος ἀπονεμόμενος τῇ Παρθένῳ Μαριὰμ, ὡς μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· βλ. بتول· § βλαστός, θαλλός·§δένδρον οὗ οἱ κλάδοι κρέμανται, ὡς οἱ τῆς ἰτέας.

بث A. **ἀέϭς,** ρ. ἀφ. ἐκδήλωσις,διάδοσις : — شکوی ἐκδήλωσις παραπόνων. ‖ Ρμ. ἐκδηλῶ, διαδίδω· [αἰτ.].

بثره A. **ἀεϭρέ́,** ὄν. θ. [ἢ بثر **ἀὲϭρ**] φλύκταινα: خبیثه —ء, ἢ ردیه —ء,κακοήθης φλύκταινα· § πλθ. بثور **ἀϋϭϭὸρ.**

بثرى A. **ἀεϭρ-ί,** ἐπθ. φλυκταινώδης· § θ. بثریه .

بثير A. **ἀεϭὶρ** [ρζ. بثر] ἐπθ. πολυάριθμος· § θ. بثیره .

بج **ἀέδζ,**ὄν. κ. τὸ ἀρχαῖον ὄνομα τῆς πόλεως Βιέννης: ظاوغی —εἶδος ὄρνιθος μεγαλοσώμου.

بجا Π.**ἀε-δζὰ** [προθ. ب καὶ λ.جا] ἐπθ.πρόσφορος, κατάλληλος, ἁρμόζων: هر یتنه ر — در کنج دینسه ἐὰν ἕκαστον στίχον αὐτοῦ ἤθελεν ἀποκαλέσει τις θησαυρόν,ἁρμόζον εἶναι[ἁρμόζει]· § —ز ἀνάρμοστος, ἀκατάλληλος: اطوار —ز συμπεριφορὰ ἀνάρμοστος· ‖ — کفتار ز λόγοι ἀνάρμοστοι· ‖ βλ. جا .

بجاق T. **ἀαδζάκ,** βλ. باجاق καὶ بوجاق .

بجايش Π. **ἀεδζα-γὶϳ** [ἐκ τοῦ جا] ὄν.μετάθεσις ἐναλλαξ δύο ὑπαλλήλων, ἤτοι διορισμὸς ἑκατέρου εἰς τὴν θέσιν θατέρου, ἀνταλλαγὴ θέσεως: —اجرای ἐκτέλεσις μεταθέσεως ἐναλλάξ·‖اجرا ایتمك —, ἢ ایتمك اجرا —,ποιῶ μετάθεσιν ἐναλλάξ, μετατίθημι ἐναλλαξ δύο ὑπαλλήλους, ἀνταλλάσσω θέσεις· ‖ اولمق — γίνεσθαι μετάθεσιν ἐναλλάξ· ‖ ولایت داخلنده ر — لری اجرا قلنان مأمورین بولنوب آرزولریله οἱ ὑπάλληλοι οἱ εὑρισκόμενοι ἐντὸς μιᾶς νομαρχίας καὶ τῶν ὁποίων ἐγένετο ἡ ἐναλλαξ μετάθεσις κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῶν· ‖ ولایات مختلفه دن یکدیکریله — ایدن مأمورین οἱ ἐκ διαφόρων νομαρχιῶν ὑπάλληλοι οἱ ἀνταλλάξαντες τὰς θέσεις.

بجبوحه A. **ἀϐδζὰπουχά,**ὄν. θ. μέσον, κέντρον: جنان ء — κέντρον καρδίας.

بجد Π.**ἀε-ϐδζὶὶ** [προθ. ب, λ. جد] ἐπρ. μετὰ σπουδαιότητος, προσπαθείας.

بجرتمك T. **ἀεδζερ-τ-μέ́κ,** ρμ. διάμ. κάμνω ὥστε νὰ ἐκτελέσῃ τις ἔργόν τι μετ'ἐπιτυχίας,ἢ κάμνω ὥστε νὰ τὸ κατορθώ-[δοτ. αἰτ.] : — ر کیمسه یه ر شی κάμνω τινὰ νὰ κατορθώσῃ τι.

بجرلمك T. **ἀεδζερι-λ-μέ́κ,** ρμ. πθ. κατορθοῦμαι,ἐκτελοῦμαι μετ'ἐπιτυχίας.

بجرمك T. **ἀεδζερ-μέ́κ,** ρμ. μτϐ. κατορθῶ, ἐκτελῶ τι μεθ'ἱκανότητος, ἐπιτυχίας [αἰτ.]: یونی بجره بیلیر ایسه‌ك عشق اولسون دیه‌جکم ἐὰν δυνηθῇς νὰ κατορθώσῃς τοῦτο, θὰ σοὶ εἴπω εὖγε.

بجريك T. **ἀεδζερ-ὶκ** [ἐκ τοῦ بجرمك] ἀφ.ἐπιτηδειότης, ἱκανότης, ἐπιδεξιότης.

بجريكسز T. **ἀεδζερικ-ϭίζ,** ἐπθ. ἀδέξιος, ἀνίκανος, ἀνεπιτήδειος.

بجريكسزلك T. **ἀεδζερικ-ϭιζλίκ,** ἀφ. ἀδεξιότης, ἀνεπιτηδειότης,ἀνικανότης.

بجريكلو ἢ بجریکلی T. **ἀεδζερικ-λί,** ἐπθ. ἐπιτήδειος, ἐπιδέξιος, ἱκανός.

بجعه A. **ἀεδζά,** ὄν. θ. πελεκάν, ἤτοι ἐργαλεῖον χειρουργικὸν πρὸς ἐξαγωγὴν τῶν τραπεζιτῶν ὀδόντων.

بجلغان T. **ἀιδζιλγάν,** ὄν. εἶδος ἐξανθήματος ἢ πληγῆς σχηματιζομένης εἰς τὰς ἰγνύας τῶν ἵππων· § ἐπθ. ἀνίατος, ἀθεράπευτος: یاره — πληγὴ ἀθεράπευτος.

بجله A. **ἀεδζλέ́,** ὄν. θ. δενδρύλλιον, θάμνος.

بجيل T. **ἀιδζίλ,** ὄν. ἐν τῶν μικρῶν ὀστῶν τοῦ ποδός, ὀστεάριον· ἀστράγαλος, δι' οὗ παίζουσι τὰ παιδία [κότσι].

بچاق T. **ἀπτϳάκ,** βλ. بیچاق .

بچق T. **ἀουτϳούκ,** βλ. بچوق .

بچقى T. **ἀπτϳόκή,** βμ. بیچقی .

بچم T. **ἀιτϳίμ,** βλ. بیچیم , καὶ διὰ τὰ ἐξ αὐτοῦ بچمز ، بچملی ، βλ. بیچمز ، بیچملی .

بچمك T. **ἀιτϳμέ́κ,** βλ. بیچمك .

بچكان T. **ἀετϳεγκιὰν** [πλθ. τοῦ بچه] ὄν. νεογνὰ ἀνθρώπων ἢ ζώων.

بچوق ἢ چق T. **ἀουτϳούκ** [ἐκ τοῦ چمك] ἄρθ. ἥμισυς-εια-υ [ἐν χρήσει μετ'ἀκεραίου πάντοτε· βλ. یارم]: ایکی —ر εἷς καὶ ἥμισυς ἄρτος·‖—ساعت بش ἡ ὥρα πέντε καὶ ἡμίσεια· ‖ — از , ἢ —یاری , ὀλίγον.

بچه Π. **ἀετϳέ́,**ὄν. νεογνὸν ἀνθρώπου ἢ ζώου· μαθητευόμενος : — تازی 'Αραβόπαις· βλ. καὶ مغ· § πλθ. بچکان **ἀετϳεγκιὰν.**

بحاث A. **ἀεχχὰϳ** [ρζ. بحث] ἐπθ. ὁ ἀγαπῶν νὰ συζητῇ, νὰ ὁμιλῇ,συζητητής, φιλόνεικος : ایدی —نجم الدین اوائل حالنده ὁ **Νέδζμϋδ-ὶ-ὶὶν** εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ βίου του ἦτο συζητητής.

بحار A. **ἀεχχὰρ** [ρζ. بحر] ἐπθ. ναύτης, ναυτικός.

بحار A. **ἀιχχὰρ** [πλθ. τοῦ بحر] ὄν. θάλασσαι· βλ. καὶ بحور .

بحارين A. **ἀεχαρίν,** πλθ. τοῦ بحران βλ.

بحت A. **ἀάχτ,** ἐπθ. ἁγνός, καθαρός, ἄδολος,γνήσιος : الهیدن بحث اولمغاز —ذات συζήτησις δὲν γίνεται περὶ τοῦ ἁγνοῦ προσώπου τοῦ Θεοῦ·‖ —عربی γνήσιος Ἄραψ·‖ —هوای οἶνος ἄδολος.

بحث A. **ἀάχς,** ρ. ἀφ. συζήτησις, λόγος, ὁμιλία, θέμα, πραγματεία, κεφάλαιον λόγου, συγγράμματος κτλ. στοίχημα : بحثه ر —جریان ایتدی — μεταξὺ ἡμῶν ἐγένετο μία συζήτησις· ‖ مسکوکات اوزرنده اچیلان—ده اصابتم ظاهر

اولدی ἐν τῇ συζητήσει, ἥτις ἠνοίχθη περὶ τῶν νομισμάτων, κατεδείχθη ἡ ὀρθότης τῆς κρίσεώς μου· || ى—منطقده برهان τὸ κεφάλαιον τῶν ἀποδείξεων ἐν τῇ λογικῇ· || آخر ـــ ἄλλος λόγος, ἄλλο ζήτημα, ἄλλο πρᾶγμα [εἶναι τὸ ὅπερ λέγεις]. ‖ Ρμ. συζητῶ, ὁμιλῶ, πραγματεύομαι [τῇ دن]: ايديور—بو كتاب نه دن περὶ τίνος πραγματεύεται τὸ βιβλίον τοῦτο· || — سز نه دن ايديورسكز ὑμεῖς περὶ τίνος ὁμιλεῖτε; περὶ τίνος πραγματεύεσθε; § قومق—, ἢ كيرشمك—ه—, στοιχηματίζω· || قزانق — κερδίζω τὸ στοίχημα· || يكرى ليرايه—ى غائب ايتمك—قودق — ἐστοιχηματίσαμεν δι' εἴκοσι λίρας.

بحر { A. **ἅλς,** ὄν. θάλασσα: يكران—ἀχανὴς θάλασσα, πέλαγος· || سفيد—Μεσόγειος θάλασσα [θάλασσα λευκή]· || سياه—Μαύρη θάλασσα· || اجر—, ἢ قلزم—, ἢ القلزم—, **ἁχρῦ-λ-κουλζούμ,** Ἐρυθρὰ θάλασσα· || خزر ـــ Κασπία θάλασσα [βλ. καὶ كيلان]· || لوط—ἡ Νεκρὰ θάλασσα· || محيط ـــ Ὠκεανὸς [θάλασσα περιβάλλουσα τὴν γῆν]· || محيط آطلاسى ـــ Ἀτλαντικὸς ὠκεανός· || محيط كبير—Μέγας ὠκεανός· || محيط معتدل Εἰρηνικὸς ὠκεανός· § βαθὺς σοφός, σοφώτατος· § πλθ. ابحار **ἐ-ἅχάρ,** بحار **ἁ-ιχάρ,** ابحر **ἐ-ἅχοὺρ** καὶ بحور **ἁ-ουχούρ**· § δυϊκ. بحرين βλ.

بحراً { A. **ἅχρ-εν,** ἐπρ. κατὰ θάλασσαν, διὰ θαλάσσης: — و براً κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν.

بحران { A. **ἅδχρὰν** [ῥζ. بحر] ὄν. κρίσις νόσου, ὑπουργείου, οἰκονομική: ليله— νὺξ κρίσεως [νόσου]· || مالى ـــ κρίσις οἰκονομική· || وكلا ـــ κρίσις ὑπουργική· § πλθ. **بحارين ἁ-ιχαρίν.**

بحرى { A. **ἅχρ-ί,** ἐπθ. ναυτικός, θαλάσσιος: ـــ فن ναυτικὴ ἐπιστήμη· || ـــ طائر πτηνὸν θαλάσσιον· § θ. بحريه: ـــ فنون αἱ ναυτικαὶ ἐπιστῆμαι· || ـــ عساكر στρατιῶται τοῦ ναυτικοῦ· ||ـــ اصطلاحات ὅροι ναυτικοί· §πλθ. **بحريون ἁ-ιχριγιούν,** ναυτικοί· βλ. بحريه.

بحرين { A. **ἅχρέϊν** [δυϊκὸς τοῦ بحر] ὄν. αἱ δύο θάλασσαι, ἤτοι ἡ Μαύρη θάλασσα καὶ ἡ Μεσόγειος· ἐπαρχία τῆς Ἀραβίας ἐπὶ τοῦ Περσικοῦ κόλπου· νῆσος τοῦ Περσικοῦ κόλπου: — سلطان البرين و خاقان ال **σουλτάνου-λ-ἅερρέϊν βὲ χακάνου-λ-ἅχρέϊν,** ὁ Σουλτάνος τῶν δύο ἠπείρων, ἤτοι Εὐρώπης καὶ Ἀσίας, καὶ ὁ κυριάρχης τῶν δύο θαλασσῶν, ἤτοι Μαύρης καὶ Μεσογείου [τίτλος τοῦ Σουλτάνου].

بحريون { A. **ἁχριγιοὺν** [πλθ. τοῦ بحرى] ὄν. οἱ ναυτικοί: دن ـــ μισθοφόροι ἐκ τῶν διασήμων ναυτικῶν.

بحريه { A. **ἁχριγὲ** [θηλ. τοῦ بحرى] ὄν. ναυτικός: نظارتى — τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν [ὑπονοεῖται ἡ λέξις امور ὑποθέσεις, ἤτοι نظارتى ـــ امور **ὄμούρι ἁχριγὲ ναζαρετί**]· ||ناظرى — ὁ ὑπουργὸς τῶν ναυτικῶν· || شورای — τὸ συμβούλιον τοῦ ὑπουργείου τῶν ναυτικῶν·§ὄν.τὸ ναυτικόν: سى—انكلتره τὸ ναυτικὸν τῆς Ἀγγλίας.

بحساب { Π.**ἁὲ-χισάἁι** [ἐκ τῆς προθ. ب **ἁέ,** καὶ τῆς λ. حساب] καθ' ὑπολογισμόν: تربيعى — καθ' ὑπολογισμὸν τετραγωνικὸν [γηπέδου, ἐπιφανείας κτλ].

بحسب { A. **ἁὶ-χασέἁι** [ἐκ τῆς προθ. ب **ἁί,** καὶ τῆς λ. حسب] προθ. κατά, συνῳδά: الاستطاعه— **ἁὶ-χασέἁι-λ-ισταταά,** τὸ κατὰ δύναμιν· ||الاقتضا—**ἁὶ-χασέἁι-λ-ικτιζά,** κατ' ἀνάγκην, ὡς ἀπαιτεῖ ἡ ἀνάγκη, αἱ περιστάσεις· || اللغه—**ἁὶ-χασέἁι-λ-λὅγά,** λεκτικῶς, ὡς ἀπαιτεῖ ἡ λέξις

بحق { Π.**ἁὲ-χάκκ** [ἐκ τῆς προθ. ب **πὲ** καὶ τῆς λ. حق] φράσις ὁρκωτικὴ ἰσοδυναμοῦσα τῷ **μά:** خدا— μὰ τὸν Θεόν.

بحقٍ { A. **ἁι-χάκκ-ην** [ἐκ τῆς προθ. ب **ἁὶ** καὶ τῆς λ. حق] ἐπρ. δικαίως, προσηκόντως, ὡς δεῖ: طب جليل قارياشان فن—هر بحثه ἡ ὑψηλὴ ἐπιστήμη τῆς ἰατρικῆς, ἥτις δικαίως ἐπεμβαίνει εἰς πᾶν ζήτημα· || — لازمهٔ عبوديتى ادايه سعى اولان تبعهٔ صادقه οἱ πιστοὶ ὑπήκοοι, οἵτινες προσπαθοῦσι νὰ ἐκπληρώσωσιν ὡς δεῖ τὸ καθῆκον τῆς ἀφοσιώσεως· ||لفظ—حرفى [ῥ] ايده‌ميور δὲν δύναται νὰ προφέρῃ ὡς δεῖ τὸ γράμμα [ρ].

بحكم { Π.**ἁὲ-χὅκμ** [ἐκ τῆς προθ. ب **ἁὲ** καὶ τῆς λ. حكم] προθ. κατά: قدر — **ἁὲ χὅκμ κα-τέρ,** κατὰ τὸ πεπρωμένον·|| ضرورت—κατ' ἀνάγκην.

بحكم { A. **ἁὶ-χὅκμ** [ἐκ τῆς προθ. ب **ἁὶ** καὶ τῆς λ. حكم · ἐν χρήσει μετ' ὀνομ. ἐνάρθρου] προθ. κατά, δυνάμει: الكفاله— **ἁὶ-χὅκμ-λ-κεφαλέ,** κατὰ τὴν ἐγγύησιν, ὡς ἀπαιτεῖ ἡ ἐγγύησις, ὡς ἐγγυητής.

بحمد { A. **ἁὶ-χαμέἰ** [ἐκ τῆς προθ. ب **ἁὶ** καὶ τῆς λ. حمد] ἐπῳ. δόξα: الله تعالى— **ἁὶ-χαμέἰ-λλαχι τεάλλα,** δόξα τῷ Θεῷ τῷ ὑψίστῳ, χάρις τῷ Θεῷ· βλ. الحمدلله καὶ حمد.

بحور { A. **ἁουχοὺρ** [πλθ. τοῦ بحر] ὄν. θάλασσαι.

بحه { Π. **ἁεχά,** ὄν. τάγγη, ταγγίασις, κ. ταγγάδα.

بحيره { A. **ἁουχαϊρὲ** [ὑποκορ. τοῦ بحر] ὄν. θ. μικρὰ θάλασσα, λίμνη.

بخار { A. **ἁουχάρ,** ὄν. ἀτμός, ἀναθυμίασις: ماكنه‌سى — ἀτμομηχανή· || كيسى — ἀτμόπλοιον·§ πλθ. ابخره **ἐἁχιρέ.**

بخال { A. **ἁεχχὰλ** [ῥζ. بخل] ἐπθ. γλισχρότατος, λίαν φιλάργυρος.

بخت { Π. **ἁάχτ,** ὄν. μοῖρα, τύχη, εὐτυχία: م— وار ايمش **[ἁαχτήμ]**· || ايشى — ἔργον τύχης, τυχηρόν· || ـــ بيدار τύχη ἔξυπνος, εὐμενής· || ـــ, ἢ خوابيده—خواب آلود—, τύχη κοιμωμένη, ἤτοι δυσμενής· || — نيك εὐτυχής· || — بد δυστυχής· || — سياه δυστυχὴς [οὗ ἡ τύχη μαύρη]· || — بى ἀτυχής· || — جوان οὗ ἡ τύχη νέα, εὐτυχής.

بخت‌آور { Π. **ἁὰχτ-ἀβέρ,** ἐπθ. εὐτυχής.

بختى { A. **ἁαχτερί,** ὄν. ὁ κινῶν τὰς χεῖρας καὶ τὸ σῶμα ὅταν περιπατῇ, ὁ περιπατῶν μεγαλοπρεπῶς· βλ. تختر.

بختسز { T. **ἁαχτ-σήζ,** ἐπθ. ἀτυχής, δυστυχής.

بختسزلق { T. **ἁαχτ-σηζλήκ,** ἀφ. ἀτυχία, δυστυχία.

بختلى { T. **ἁαχτ-λῆ,** ἐπθ. ὁ ἔχων τύχην, τυχηρός, εὐτυχής.

بختيار { Π. **ἁαχτι-γιὰρ** [ἐκ τοῦ بخت καὶ τοῦ يار φίλος] ἐπθ. εὐτυχής, εὐδαίμων: عد ايدرم كنديمى θεωρῶ ἐμαυτὸν εὐτυχῆ· || التفاتك نى—ايتدى ἡ φιλοφροσύνη σου μὲ κατέστησεν εὐτυχῆ.

بختيارانه { Π.**ἁαχτιγιαρ-ανὲ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων εὐτυχεῖ, εὐδαίμων: معيشت—βίος εὐδαίμων· § ἐπρ. εὐδαιμόνως.

بختيارلق { T. **ἁαχτιγιαρ-λήκ,** ἀφ. εὐτυχία, εὐδαιμονία.

بختيارى { Π. **ἁαχτιγιαρ-ί,** ἀφ. εὐτυχία, εὐδαιμονία: عالم—ء باعث ὁ πρόξενος τῆς εὐτυχίας τοῦ κόσμου.

بخش { T: **ἁὰχς** [προστ. τοῦ ῥμ. بخشيدن **ἁαχσὰ-ιτέν,** δωρεῖν]. ‖ Ρμ. ايتمك — δίδω, χορηγῶ, δωροῦμαι, συγχωρῶ, προξενῶ [δοτ. αἰτ.]: ايتسه‌ك—غنا كلز حريصه عالم امكانى κόρος δὲν ἔρχεται τῷ ἁπλήστῳ, τὸν κόσμον τὸν πραγματικὸν ἐὰν δωρήσῃς [αὐτῷ]· || ايتديلر—نه سكا تى؟ σοι ἐδώρησαν; § ἐν συνθέσει: — صفا ὁ δίδων εὐφροσύνην, ὁ εὐφραίνων: دل—صفا ὁ εὐφραίνων τὴν καρδίαν· || — حيرت ὁ προξενῶν ἔκπληξιν, ὁ ἐκπλήττων· || — روح ὁ δίδων ψυχήν, ἐμψυχῶν· || — خطا ὁ συγχωρῶν τὰ πταίσματα· || — حيات ὁ δίδων ζωήν, ζωογόνος.

بخشا { Π. **ἁαχσὰ** [ἐκ τοῦ ῥμ. بخشيدن **ἁαχσὰ-ιτέν** δωρεῖν, ἐν χρήσει ἐν συνθέσει] ὁ δίδων, ὁ χαρίζων, ὁ συγχωρῶν: — كرم ὁ δίδων χάριτας, εὐεργεσίας, εὐεργετῶν·|| —عنايت ὁ δίδων ἐλέη, χάριτας, ὁ ἐλεῶν· || —شفا ὁ δωρούμενος ἴασιν, ὁ ἰώμενος· || — رونق ὁ δίδων αἴγλην, λάμψιν, ὁ κοσμῶν [θρόνον, ὑπουργεῖον].

بخشايش { Π. **ἁαχσά-γιὶς,** ῥ. ἀφ. δωρεά, συγχώρησις: الهى—θεῖα δωρεά.

بخشايشكر { Π. **ἁαχσάγιὶς-γκέρ,** ἐπθ. ὁ δωρούμενος, συγχωρῶν, εὔσπλαγχνος· § ἀφ. بخشايشكرى φιλοδωρία, εὐσπλαγχνία.

بخشش { Π. **ἁαχσὰ-ὶς,** ὄν. δῶρον, φιλοδώρημα μικρὸν εἰς ἐργάτην, ἀχθοφόρον κτλ: ويرمك — δίδω φιλοδώρημα· || الق—لامبانو φιλοδώρημα·|| خدمه‌يه مناسب مقدار—ويردى ἔδωκε τοῖς κλεπτῆρσιν ἀνάλογόν τι φιλοδώρημα.

بخشنده { Π.**ἁαχσὰ-ενὲ** [μτχ.τοῦ ῥμ. بخشيدن **ἁαχσὰιτέν,** δωρεῖν] ὁ δίδων, ὁ χαρίζων, ὁ συγχωρῶν: زيب — ء ديم شوكت و سم **ζὶἁ-ἁαχσὰενὲϊ ἁιχίμι σεβκὲτ-βεδίμ,** ὁ κοσμῶν τὸν Αὐτοκρατορικὸν θρόνον· || كناه — ء ὁ συγχωρῶν τὰς μεγάλας ἁμαρτίας [Θεός].

بخل { A. **ἁὅχλ,** ὄν. φιλαργυρία, γλισχρότης: فرط—دن هر كون صانمز ἐκ τῆς μεγάλης φιλαργυρίας καθ' ἑκάστην νηστεύει.

بخلاء { A. **ἁσχαλὰ** [πλθ. τοῦ بخيل] ὄν. φιλάργυροι, γλίσχροι.

بخود { Π. **ἁέ-χόἁ,** βλ. خود.

بخور { A. **ἁεχούρ,** κ. **ἁουχούρ,** ὄν. λιβανωτός, θυμίαμα· § مريم ـــ [ψυτ.] κυκλάμινον, καὶ ἄλλως انا الى مريم χεὶρ τῆς Παναγίας.

بخوراکی } **πουχουράκι,** ὄν. εἶδος ὑφάσματος ὁμοιάζοντος πρὸς σάλιον· βλ. بخورلی καὶ بخوراکی لاهورلی.

بخوردان } Π. **πουχουρ-τάν,** ὄν. θυμιατήριον· βλ. καὶ بخورلق.

بخوردانلق } Τ. **πουχουρ-τανλήκ,** βαρβαρισμός· τὸ ὀρθὸν بخوردان βλ.

بخورلامق } Τ. **πουχουρ-λαμάκ,** ρμ. μτδ. θυμιάζω τοὺς ἐν τέλει, ἐν ἀξιώμασιν, ὑπερεπαινῶ, κολακεύω·§ θυμιάζω ἀσθενῆ [αἰτ.].

بخورلق } Τ. **πουχουρ-λούκ,** ὄν. θυμιατήριον· βλ. بخوردان.

بخورلی } Τ. **πουχουρ-λοῦ,** ὄν. εἶδος ὑφάσματος ραβδωτοῦ· βλ. بخوراکی.

بخیل } Α. **πεχίλ** [ρζ. بخل] ἐπθ. γλίσχρος, φιλάργυρος· § πλθ. بخلاء **πεχαλά.**

بخیلانه } Π. **πεχιλ-ανέ,** ἐπθ. ὁ ἰδιάζων, ὁ ἀνήκων γλίσχρῳ: ⸗ بخشش δῶρον γλίσχρον· § ἐπρ. γλίσχρως.

بخیلی } Π. **πεχιλ-ί,** ἀφ. γλισχρότης, φιλαργυρία.

بخیه } Π. **πεχγέ,** ὄν. ράψιμον, ραφή: زن — **πεχγιὲ-ζέν,** ράπτης.

بد } Π. **πέτ,** κ. **πέτ,** ὄν. κακόν: — و نیك τὸ καλὸν καὶ τὸ κακόν· § ἐπθ. κακός, δυσειδής, ἄσχημος, ἀντιπαθητικός: معامله —κακοποίησις, κακὴ συμπεριφορὰ πρός τινα· || بینه — کیتمك ἀποδοκιμάζω· § ἐν συνθέσει: بدخو **πετ-χού,** κακοήθης· || بد زبان **πετ-ζεπάν,** κακόγλωσσος, ὑβριστής· βλ. بداخلاق ، بداختر. κτλ.

بد } Α. **πόττ,** ὄν. ἀποχωρισμός· ἐν χρήσει μετὰ τοῦ στερητ. لا ἤτοι بلا βλ.

بداء } Α. **πέτ,** ρ. ἀφ. τὸ ἄρχεσθαι, ἔναρξις: ⸗ کلام ایتك ἔναρξιν τοῦ λόγου ποιῶ, ἄρχομαι τοῦ λόγου· || ἐν χρήσει μετὰ τοῦ συνων. مباشرت **μουπαὲρέτ·** || Ρμ. مباشرت ایلمك — ἄρχομαι, ἐπιλαμβάνομαι [δοτ.]: بدأ امور مأموره سنه مباشرت ایلدی و ἤρξατο καὶ ἐπελήφθη τῶν καθηκόντων αὐτοῦ.

بدء } Α. **πέτ,** βλ. بداء

بداختر } Π. **πὲτ-άχτέρ,** ἐπθ. δυστυχὴς [οὗ τὸ ἄστρον κακόν].

بداخلاق } Π. **πὲτ-άχλάκ,** ἐπθ. κακοήθης.

بداصل } Π. **πὲτ-άσλ,** ἐπθ. ὁ κακῆς φύσεως, καταγωγῆς.

بداعت } Α. **πὲτααὰτ** [ρζ. بدع] ὄν. θ. ὠραιότης ἔκτακτος· βλ. بدیعه ، بدیع.

بداندیش } Π. **πὲτ-ένδίς,** ἐπθ. ὁ κακὰ σκεπτόμενος ἢ ἐπιθυμῶν διὰ τοὺς ἄλλους, κακόβουλος.

بداندیشانه } Ὁ. **πὲτ-ενδισανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων εἰς κακόβουλον: ⸗ افکار σκέψεις κακόβουλοι· § ἐπρ. κακοβούλως.

بداندیشی } Π. **πὲτ-ένδισί,** ἀφ. κακοβουλία.

بداوه } ἢ بداوا Τ. **πεταβὰ** [κοινῶς ἀντὶ بادهوا] ἐπθ. καὶ ἐπρ δωρεάν.

بداوت } Α. **πεταβὲτ** [ρζ. بدو ἢ بدّ] ἀφ. θ. βίος νομαδικός, νομαδικότης.

بداهت } Α. **πεταχὲτ** [ρζ. بدء] ἀφ. θ. ἐνάργεια, τὸ εἶναί τι ἐναργὲς καὶ αὐταπόδεικτον: قارشی سوز سوبلمز — ὁ عاقل ὁ νουνεχὴς δὲν ὁμιλεῖ ἐναντίον τῆς ἐναργείας·§ τὸ παρουσιάζεσθαι ἀπροσδοκήτως, τὸ λέγειν αὐτοσχεδίως ἐκ τοῦ προχείρου, ἐξ ὑπογυίου, ἄνευ προμελέτης: بالبداهه بر قطعه سویلدی ἀπήγγειλε ποίημά τι ἐκ τοῦ προχείρου **[πὶ-λ-πετάχέ].**

بداهةً } Α. **πετάχετ-εν,** ἐπρ. ἐναργῶς, αὐταποδείκτως, ἐκ τοῦ προχείρου, ἐξ ὑπογυίου, αὐτοσχεδίως: کونشك منور بر جسم ثابتدر — اولدیغنی ὅτι ὁ ἥλιος εἶναι σῶμα φωτεινὸν εἶναι αὐτοπόδεικτον.

بدایت } Α. **πετάγὲτ** [κυρίως بدائت **πετάέτ,** ἐκ τῆς ρζ. بدء]ὄν. θ. ἀρχή: و نهایت — ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος· || تأسیسندنبرو — ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἱδρύσεώς του· || محاکمده — ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς διαδικασίας· || — محکمهٔ سی, ἡ محکمه, πρωτοδικεῖον.

بدایةً } Α. **πετάγετ-εν,** ἐπρ. πρωτοδίκως: — دعوی ایتمك رؤیت δικάζω πρωτοδίκως· || ویریلان اعلام — ἀπόφασις ἐκδοθεῖσα πρωτοδίκως· || واسیتنافاً — πρωτοδίκως καὶ κατ' ἔφεσιν.

بدایع } Α. **πεταῖ** [πλθ. τοῦ بدیعه] ὄν. νέα πράγματα καὶ ὡραῖα, νέαι ἐφευρέσεις, ἔκτακτα, θαυμάσια, ἀριστουργήματα: ⸗ طبیعت τὰ θαυμάσια, αἱ καλλοναὶ τῆς φύσεως· || معماریه ⸗ ἀρχιτεκτονικὰ ἀριστουργήματα· || ⸗ مصنوعات ἀριστουργήματα βιομηχανημάτων·

بدبخت } Π. **πὲτ-πάχτ,** ἐπθ. δυστυχής, κακοδαίμων [βλ. بد].

بدبختلق } Τ. **πὲτ-παχτλήκ,** ἀφ. δυστυχία, κακοδαιμονία.

بدبختی } Π. **πὲτ-παχτί,** ἀφ. συνών. προηγ.

بدآیین } Π. **πὲτ-αγίν,** ἐπθ. ὁ ἔχων κακὰ ἔθιμα, τελετάς: ⸗ بجوس πυρολάτρης κτλ.

بدبو } Π. **πὲτ-πού,** ἐπθ. δυσώδης βλ. خوشبو.

بدبین } Π. **πὲτ-πίν,** ἐπθ. ὁ βλέπων τὰ πάντα κακά, ἀπαισιόδοξος· § πλθ. بدبینان.

بدبینانه } Π. **πὲτ-πινανέ,** ἐπθ. ἀπαισιόδοξος [λόγος κτλ.]: ⸗ حوادث εἰδήσεις ἀπαισιόδοξοι· § ἐπρ. ἀπαισιοδόξως.

بدبینلك } Τ. **πὲτ-πινλίκ,** ἀφ. ἀπαισιοδοξία.

بدبینی } Π. **πὲτ-πινί,** ἀφ. συνών. τῷ προηγ.

بدپسند } Π. **πὲτ-πεσένδ,** ἐπθ. ὁ ἀρεσκόμενος εἰς τὸ κακόν: ⸗ نادان ἀμαθὴς κτλ.

بدپسندانه } Π. **πὲτ-πεσενδανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῷ εἰς τὸ κακὸν ἀρεσκομένῳ· § ἐπρ. κατὰ τρόπον ἀνήκοντα τῷ κτλ

بدتبار } Π. **πὲτ-τεπάρ,** ἐπθ. ὁ κακῆς καταγωγῆς, ἀγενής.

بدتر } Π. **πὲτ-τὲρ** [συγκρ. τοῦ بد] ἐπθ. χείρων· βλ. بتر **πετέρ.**

بدچهره } Π. **πὲτ-τσεχρέ,** ἐπθ. κακόμορφος, δυσειδής.

بدحال } Π. **πὲτ-χάλ,** ἐπθ. ὁ ἐν κακῇ καταστάσει, ἄθλιος, δυστυχής.

بدخصال } Π. **πὲτ-χησάλ,** ἐπθ. ὁ κακῶν ἠθῶν, κακοήθης.

بدخو } Π. **πὲτ-χοῦ** ἢ بد خوی **πὲτ-χούϊ,** ἐπθ. ὁ ἔχων κακὰς ἕξεις, κακότροπος.

بدخواه } Π **πὲτ-χάχ,** ἐπθ. ὁ κακὰ θέλων, κακόβουλος· § πλθ. بدخواهان.

بدخواهانه } Π. **πὲτ-χαχανέ,** ἐπθ. κακόβουλος [λόγος, ἔργον]: ⸗ افکار σκέψεις κακόβουλοι [ἀντιθ. خیرخواه]· § ἐπρ. κακοβούλως.

بدخواهلق } Τ. **πὲτ-χαχλήκ,** καὶ بد خواهی Π. **πὲτ-χαχί,** ἀφ. κακοβουλία.

بددعا } Π **πὲτ-τουά,** ἀφ. κατάρα[κακὴ εὐχή]·

بددعاجی } Τ. **πὲτ-τουαοῦζί,** ὄν. ὁ καταρώμενος.

بدر } Α. **πέττρ,** ὄν. πανσέληνος· λέγεται καὶ ⸗ تام, ἢ ⸗ کامل, πλήρης σελήνη: ليلهٔ — **λεϊλέϊ πέττρ,** ἢ — ال ليلة **λεϊλετ-ουλ-πέττρ** ἡ νὺξ τῆς πανσελήνου· § νέος, νέα κόρη ὡραία· § τοποθεσία μεταξὺ Μέκκας καὶ Μεδινᾶς.

بدری } Α. **πετρ-ὶ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. ὁ παρευρεθεὶς ἐν τῇ μάχῃ τῇ γενομένῃ ὑπὸ τῶν ὀπαδῶν τοῦ προφήτου Μωάμεθ κατὰ τῶν πολυθεϊστῶν· οἱ ὀπαδοὶ οὗτοι ἦσαν 313, οἱ δὲ πολυθεϊσταί, οἵτινες καὶ κατετροπώθησαν, 950 περίπου· § πλθ. بدریون **πετριγιὸν.**

بدرفتار } Π. **πὲτ-ρεφτάρ,** ἐπθ. ὁ κακῶς πορευόμενος ἢ ἐνεργῶν, ὁ κακῆς διαγωγῆς.

بدرقه } Π. **πετρεκά,** ὄν. ὁδηγός: نجات ⸗ — ὁδηγὸς σωτηρίας· || معاملات ⸗ — ὁδηγὸς ἐνεργείας· || اتخاذ ایلدکلری تجربه یی — حاصل ایلدکلری ἔλαβεν ὡς ὁδηγὸν τὴν πεῖραν, ἣν εἶχον ἀποκτήσει· || حکمت پر ⸗ — ὁδηγὸς σοφὸς **[πὸρ χικμέτ].**

بدره } Α. **πετρὲ** [ρ. بدر] ὄν. θ. βαλάντιον πλῆρες χρημάτων.

بدزبان } Π. **πὲτ-ζεπάν,** ἐπθ. κακόγλωσσος, ὑβριστής· § πλθ. بدزبانان.

بدست } Π. **πε-τέστ,** βλ. دست.

بدستان } **πετεστέν,** βλ. بزستان.

بدسرشت } Π. **πὲτ-σιρίστ,** ἐπθ. ὁ κακῆς φύσεως, κακοῦ χαρακτῆρος.

بدسیرت } Π. **πὲτ-σιρέτ,** ἐπθ. ὁ κακῆς διαγωγῆς, κακοήθης, κακοῦργος.

بدع } Α. **πιτὰ** [πλθ. τοῦ ἑπομ.] ὄν. νεωτερισμοί, καινοτομίαι, αἱρέσεις.

بدعت } Α. **πιτὰτ** [ρζ. بدع] ὄν. θ. νεωτερισμός, καινοτομία, αἵρεσις: حسنه ⸗ — καλὸς νεωτερισμός· || سیئه ⸗ — κακὸς νεωτερισμός· || ⸗ اهل αἱρετικός· § πλθ. بدع **πιτά.**

بدعهد } Π. **πὲτ-ἄχτ,** ἐπθ. ὁ μὴ τηρῶν τοὺς λόγους, τὰ ὅρκια καὶ τὰς ὑποσχέσεις του, ἄπιστος.

بدفرجام Π. **πὲτ-φερδζάμ,** ἐπθ. ὅστις δὲν ἔχει ἢ δὲν ἀξίζει νὰ ἔχῃ καλὸν τέλος: ـــ عاقبت ἄδικος ὅστις κτλ.

بدفعال Π. **πὲτ-φιάλ,** ἐπθ. οὗ αἱ πράξεις κακαί, ὁ κακῆς διαγωγῆς.

بدكار Π. **πὲτ-κιάρ,** ἐπθ. ὁ κακὰ πράττων, κακῆς διαγωγῆς, ἄτιμος.

بدكردار Π. **πὲτ-γκιρτάρ,** ἐπθ. ὁ κακῆς φύσεως, ἀχρεῖος.

بدكمان Π. **πέτ-γκιζμάν,** ἐπθ. ὁ καχύποπτος, κακόδουλος.

بدكو Π. **πὲτ-γκιὸ** ἢ **كوى بد πὲτ-γκιὸϊ,** ἐπθ. ὁ κακὰ λέγων, κακολόγος, κατήγορος.

بدكوهر Π. **πὲτ-γκεβχέρ,** ἐπθ. ὁ κακῆς φύσεως, κακῆς καταγωγῆς.

بدل Α. **πετέλ,** ὄν. ἀντάλλαγμα, τὸ ἀπέναντί τινος διδόμενον, ἀντίτιμον, ἰσότιμον, τίμημα, ἀντίκρυσμα· [συντ.] τὸ ἀντὶ τοῦ ὑποκειμένου ἐκφερόμενον, ἐπεξηγηματικὸς διορισμός: § προθ. ἀντί, ἀπέναντι [δοτ.]: سس پردنبره كسيلدرك — بوغوليورمشجه‌سنه بر صداكلدى ايله فراغ اولنمشدر — اكا ἢ φωνὴ διὰ μιᾶς διεκόπη καὶ ἀντ' αὐτῆς ἤλθε μία φωνὴ ὡς νὰ ἐπνίγετό τις **[πογουλοὶ-βερμὶς-δζεσινέ]**· || عوض — δίδω ἀντάλλαγμα, ἀντίτιμον· || مقابل — λαμβάνω ἀντάλλαγμα, ἀντίτιμον· || نقدى — ἀντάλλαγμα χρηματικόν, ἤτοι ποσὸν χρηματικὸν ἐκ πεντήκοντα λιρῶν, ὅπερ καταβάλλει ὁ κληρωθεὶς πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας· || شخصى — ἀντικατάστατης [ἀντάλλαγμα προσωπικὸν], ἤτοι ἄνθρωπος πληρονόμενος ὅπως ὑπηρετήσῃ ἐν τῷ στρατῷ ἀντὶ τοῦ κληρωθέντος· || عسكرى — στρατιωτικὸς φόρος, ἤτοι φόρος ὃν πληρόνουσιν οἱ μὴ Μουσουλμᾶνοι ἐν Τουρκίᾳ ἀπέναντι τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας· || مثل — τίμημα κατ' ἐκτίμησιν ὁριζόμενον ὑπὸ τῶν πραγματογνωμόνων· || مدفوع — ἀντίτιμον πληρωθὲν [παρὰ τοῦ ἀγοραστοῦ]· || مقبوض — ἀντίτιμον ληφθὲν [ἐκ μέρους τοῦ πωλητοῦ]· || ماتحلل — **πετέλ-ι μά γετεχαλλέλ,** τὸ φαγητὸν καὶ τὸ ποτὸν τὸ ἀντικαθιστῶν τὴν καθ' ἑκάστην ἐν τῷ ὀργανισμῷ τοῦ ἀνθρώπου ἢ ζώου γινομένην φθοράν || بكر — ἀντίτιμον παρθενίας [ἐν ἀγωγῇ περὶ παρθενοφθορίας].

بدلاً Α. **πέτελ-εν,** ἐπρ. εἰς ἀντικατάστασιν, εἰς ἀντάλλαγμα, ἤτοι διὰ τῆς πληρωμῆς ἀντιτίμου, ἰσοτίμου [κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ **عيناً ἄϊνεν,** αὐτούσια]: بجوهراتك موجود اولدينى حالده عيناً اعادەسى و شايد ضايع اولمش ايسه تضمينى لازم — δέον τὰ κοσμήματα, ἐὰν μὲν ὑπάρχωσι, νὰ ἐπιστραφῶσιν αὐτούσια, ἐὰν δὲ τυχὸν ἀπωλέσθησαν, ν' ἀποζημιωθῶσι διὰ τοῦ ἰσοτίμου.

بدلاء Α. **πδετελά,** κ. **πουτελὰ** [πλθ. τοῦ ἀχρήστου **بديل πετίλ,** ἐν χρήσει ἐν τῇ τουρκικῇ ἀντὶ ἑνικοῦ] ἐπθ. εὐήθης, μωρός, ἀνόητος: كى برى — εἷς εὐήθης· || آدم — ὁ πόσον ἀνόητος ἄνθρωπος· βλ. καὶ بودلا.

بدلات Α. **πετελὰτ** [πλθ. τοῦ **بدل**] ὄν. θ. ἀνταλλάγματα, ἀντίτιμα, ἰσότιμα: نقديه —, ἢ شخصيه —, ἢ عسكريه — φόροι στρατιωτικοί· βλ. λ. **بدل**.

بدلالق Τ. **πουτελα-λὶκ** [βλ. **بدل** καὶ **بودالالق**] ἀφ. εὐήθεια, μωρία, ἀνονσία: ايغه — μὴ κάμῃς ἀνονσίαν, μωρίαν.

بدلجى Τ. **πετελ-δζί,** ὄν. ὁ πωλῶν εἰς στρατιώτην ἀντικατάστασιν· βλ. **بدل**.

بدلقاء Π. **πὲτ-λικά,** ἐπθ. κακόμορφος, δυσειδής.

بدلك Τ. **πετ-λὶκ,** ἀφ. κακία, δυστροπία, ἀσχημία.

بدلشمك Τ. **πετελ-λεσμέκ,** ρμ. ἀλ. δίδω καὶ λαμβάνω ἀμοιβαίως ἀντάλλαγμα, ἀντίτιμον.

بدمست Π. **πὲτ-μέστ,** ἐπθ. ὁ ἐν κακῇ καταστάσει [ἐλεεινὰ] μεθύων.

بدمستى Π. **πὲτ-μεστί,** ὄν. κακὴ μέθη.

بدمنش Π. **πὲτ-μενίς,** ἐπθ. ὁ κακῆς φύσεως, κακοήθης.

بدمهر Π. **πὲτ-μίχρ,** ἐπθ. ὁ μὴ τρέφων συμπάθειαν καὶ στοργὴν πρὸς οὐδένα, ἄστοργος, ἀσυμπαθής.

بدن Α. **πετέν,** ὄν. σῶμα, κορμός: ضعف — ἀδυναμία τοῦ σώματος· || نه كوره بر — ἀδυναμία τοῦ σώματος· || لباس — ἔνδυμα κατὰ τὸ σῶμά του **[πετενινὲ γκιόρέ]**· || اعضاى — τὰ μέλη τοῦ σώματος· § ὁ ἴδιος: كندى — δαπανᾶν ἐξ ἰδίων, ἰδίοις λακίσεως ἀπεφασίσθη ἡ λῆψις προστίμου· § πλθ. ابدان **ἐπτάν,** καὶ συνηθέστ. **بدلات πετελάτ.**

ἀναλώμασι **[κενὲι πετενιντέν]**· § ὄν. ἔπαλξις: — قلعه ἔπαλξις τείχους· § πλθ. ابدان **ἐπτάν.**

بدناً Α. **πέτεν-εν,** ἐπρ. σωματικῶς, ἤτοι αὐτοπροσώπως [ἀντιθ. "بدل دى" ἀντικατάστατου]: خدمت ايتمك — ἐργάζομαι ἢ συντελῶ σωματικῶς εἰς ἀνέγερσιν κοινοῦ κτιρίου. || چالشمق

بدنام Π. **πὲτ-νάμ,** ἐπθ. δυσφημισμένος, ὁ χαίρων κακὴν φήμην, δυσώνυμος.

بدناملق Τ. **πὲτ-ναμλὶκ,** καὶ Π. بدنامى **πὲτ-ναμί,** ἀφ. δυσφημία, κακὴ φήμη.

بدنژاد Π. **πετ-νιζάτ,** ἐπθ. ὁ κακῆς καταγωγῆς· βλ. بد اصل، بدنهاد.

بدنلو ἢ بدنلى Τ. **πὲτεν-λί,** ἐπθ. σωματώδης· § ὁ ἔχων ἐπάλξεις [φρούριον].

بدنهاد Π. **πετ-νιχάτ,** ἐπθ. ὁ κακῆς φύσεως, ἀχρεῖος, κακοήθης.

بدنى Α. **πετεν-ὶ** [ἐκ τοῦ **بدن**] ἐπθ. σωματικός· § θ. بدنيه: — امراض ἀσθένειαι σωματικαί.

بدوح Α. **πετούχ,** ὄν. λέξις μυστηριώδης γραφομένη ἐπὶ τοῦ φακέλλου κάτωθι τῆς ἐπιγραφῆς, ἐντὸς κοχλιοειδοῦς γραμμῆς ὑπὸ τὴν ἐπιγραφήν. Ἐπὶ τῆς σημασίας αὐτῆς οἱ λεξικογράφοι δὲν συμφωνοῦσι· κατά τινας ἡ λέξις εἶναι ἐν τῶν ὀνομάτων τοῦ Θεοῦ, ὡς τὸ ودود, ἢ τὸ ὄνομα ἀγγέλου ἔργον ἔχοντος τὴν εἰς τὸν πρὸς ὃν ὄρον διαβίβασιν τῶν ἐπιστολῶν· ὁπωσδήποτε ἡ λέξις θεωρεῖται ἑβραϊκή. Ἀντ' αὐτῆς ἐνίοτε θέτουσιν ἐντὸς τῆς ὡς εἴρηται κοχλιοειδοῦς γραμμῆς τὴν ἀριθμητικὴν ἀξίαν τῶν γραμμάτων αὐτῆς, ἤτοι τὸν ἀριθμὸν 8642. Ἀντίστοιχον τῷ ἡμετέρῳ **αἰσίως.**

بدوق Τ. **πουτούκ,** ἢ بدیق **πητίκ,** ὄν. ἄνθρωπος βραχυσκελής· § εἶδος ὑαίνης βραχυσκελοῦς· βλ. καὶ **بودوق**.

بدون Α. **πὶ-τοῦνι,** ἐπρ. ἐκτός· βλ. دون.

بدوى Α. **πετεβί,** [ἐκ τοῦ بداوت] ὄν. ἄραψ νομάς, βεδουΐνος κάτοικος τῆς ἐρήμου· § ἐπθ. νομαδικός, ἀπολίτευτος [ἀντιθ. τῷ مدنى **μετενὶ** πεπολιτισμένος]: ايله مدنيتك — ἀλλὰ πολιτισμὸς καὶ ἀπολίτευτοι ἄνθρωποι τινες προτιμῶσι τοῦ πολιτισμοῦ τὴν ἀγροικίαν καὶ ἁπλότητα.

بدويت Α. **πετεβι-γέτ,** ὄν. θ. νομαδικότης, ἀγροικία [ἀντιθ. مدنيت **μετενιγὲτ** πολιτισμός]: بعض ادملر بدويتى حالنى مدنيته ترجيح ايدرلر — καὶ σὺ ἀνθρωποί τινες προτιμῶσι τοῦ πολιτισμοῦ τὴν ἀγροικίαν καὶ ἁπλότητα.

بدويلك Τ. **πετεβι-λὶκ,** συνων. τῷ بدويت βλ.

بديد Π. **πετὶτ** καὶ بديدار **πετιτὰρ** [περσιστὶ بديدار، پديد] ἐπθ. προφανής, πρόδηλος: خلافنه حركت ايدەجكلرك تأديب اولنەجقلرى — δρ πρόδηλον ὅτι θέλουσι τιμωρηθῇ οἱ παραβάται.

بديع Α. **πετὶ** [ῥζ. بدع] ὄν. δημιουργός: — السموات **πετὶδ-σ-σεμεβάτ,** ὁ δημιουργὸς τῶν οὐρανῶν· § ἐπθ. νέος, καινοφανής, θαυμάσιος, ἔκτακτος, λαμπρός, ὡραῖος: — شعر ποίησις λαμπρά· || الجمال — **πετὶδ-λ-δζεμάλ,** θαυμάσιος τὴν ὡραιότητα, θαυμασίου ὡραιότητος· § μέρος τῆς ρητορικῆς πραγματευόμενον περὶ τῶν διαφόρων σχημάτων τοῦ λόγου, περὶ ὁμοιοκαταληξίας, λογοπαιγνίων κτλ. § θ. بديعه: — منظومهٔ ποίημα λαμπρόν.

بديعه Α. **πετιά,** ἐπθ. θ. νέος, λαμπρός· βλ. بديع· § ὄν. θ. πρᾶγμα ἢ ἔργον νέον, ἔκτακτον, λαμπρόν, ὡραῖον, ἀριστούργημα· § πλθ. بدايع **πετάϊ**· βλ.

بديهه Α. **πετιχὲ** [ἐκ τοῦ بداهت] ὄν. θ. ἑτοιμολογία: كو — **πετιχὲ-γκιὸ,** ἑτοιμολόγος· || بر — **πὲρ πετιχέ,** ἢ — على ال **ἀλέ-λ-πετιχέ,** ἐξ αὐτοσχεδίου, ἐκ τοῦ προχείρου· βλ. بداهت.

بديهى Α. **πετιχὶ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπίθ. ὁ μὴ ἔχων ἀνάγκην ἀποδείξεως, πρόδηλος, καταφανής: بر شيك هم وار هم يوق — δρ πρόδηλον εἶναι ὅτι πρᾶγμά τι δὲν δύναται καὶ νὰ ὑπάρχῃ καὶ νὰ μὴ ὑπάρχῃ· || امر — ὑπόθεσις πρόδηλος· § θ. بديهيه: امور — ὑποθέσεις πρόδηλοι· § πλθ. بديهيات βλ.

بديهيات Α. **πετιχὶ-γιὰτ** [πλθ. τοῦ προηγ.] ὄν. θ. ἀλήθειαι πρόδηλοι μὴ ἔχουσαι ἀνάγκην ἀποδείξεως, αὐταπόδεικτοι: حق بديهيدر — ه ايمانكى يوق τὸ δίκαιον εἶναι πρόδηλον· δὲν ἔχεις πίστιν εἰς ἀληθείας αὐταποδείκτους.

بذاته Α. **πὶ-ζάτι-χὶ,** [ἐκ τῆς προθ. ب, τῆς λ. ذات καὶ τῆς ἀντ. ه] ἐπρ. αὐτοπροσώπως [ἐπὶ ἀνδρῶν].

ἀπαίτησις, ἡ Ν. ἀπαιτήσεις, ἀπαίτησιν, ἀπαιτήσεως, ἀπαιτήσεων, ἀπαιτήσεσι(ν) [ἀπαιτῶ] ἡ ἀπαίτηση, ἡ ἐπιμονὴ νὰ ζητᾶ κανεὶς τὸ δικαίωμά του. ‖ ἡ ἀπαίτησις τῆς ἐργασίας, τὸ δικαίωμα τοῦ ἐργάτου νὰ ἐργάζεται ὀκτὼ ὧρες τὴν ἡμέρα. ‖ ἡ ἀπαίτησις τῆς ἀναπτύξεως τῆς ἀτομικότητος, τὸ δικαίωμα τοῦ ἀτόμου νὰ ἀναπτύσσεται ἐλεύθερα.

ἀπαιτῶ, ρ. ἀπαιτῶ, ἀπαιτεῖς, ἀπαιτεῖ, ἀπαιτοῦμεν, ἀπαιτεῖτε, ἀπαιτοῦν(ε) [ἀπό, αἰτῶ] ἀπαιτῶ τι, ζητῶ τι ὡς δικαίωμά μου. ‖ ἀπαιτῶ τὴν ἐργασίαν μου, ἀπαιτῶ νὰ ἐργάζωμαι. ‖ ἀπαιτῶ τὴν ἐλευθερίαν μου, ἀπαιτῶ νὰ εἶμαι ἐλεύθερος. ‖ ἀπαιτῶ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀτομικότητός μου, ἀπαιτῶ νὰ ἀναπτύσσωμαι ἐλευθέρως.

ἀπαλλοτριώνω, ρ. ἀπαλλοτριώνω, ἀπαλλοτριώνεις, ἀπαλλοτριώνει, ἀπαλλοτριώνουμε, ἀπαλλοτριώνετε, ἀπαλλοτριώνουν(ε) [ἀπό, ἄλλος] ἀπαλλοτριώνω τι, παίρνω τὴν ἰδιοκτησίαν τινὸς ἀπὸ τὰ χέρια του. ‖ ἀπαλλοτριώνω τὴν γῆν τοῦ ἀγρότου, παίρνω τὴν γῆν ἀπὸ τὸν ἀγρότην.

ἀπαλλοτρίωσις, ἡ Ν. ἀπαλλοτριώσεις, ἀπαλλοτρίωσιν, ἀπαλλοτριώσεως, ἀπαλλοτριώσεων, ἀπαλλοτριώσεσι(ν) [ἀπαλλοτριώνω] ἡ ἀπαλλοτρίωσις, ἡ πρᾶξις τοῦ νὰ παίρνῃ κανεὶς τὴν ἰδιοκτησίαν τινὸς ἀπὸ τὰ χέρια του. ‖ ἡ ἀπαλλοτρίωσις τῆς γῆς τοῦ ἀγρότου, ἡ πρᾶξις τοῦ νὰ παίρνῃ κανεὶς τὴν γῆν ἀπὸ τὸν ἀγρότην.

ἀπανθρωπία, ἡ Ν. ἀπανθρωπίες, ἀπανθρωπίαν, ἀπανθρωπίας, ἀπανθρωπιῶν, ἀπανθρωπίαις [ἄνθρωπος] ἡ ἀπανθρωπία, ἡ ἔλλειψις τῆς ἀνθρωπιᾶς, ἡ σκληρότης. ‖ ἡ ἀπανθρωπία τοῦ πολέμου, ἡ σκληρότης τοῦ πολέμου.

ἀπανθρωπικός, ἐπ. Ν. ἀπανθρωπικός, ἀπανθρωπικήν, ἀπανθρωπικόν, ἀπανθρωπικοί, ἀπανθρωπικάς, ἀπανθρωπικά, ἀπανθρωπικῶν, ἀπανθρωπικαῖς, ἀπανθρωπικοῖς [ἀπανθρωπία] ἀπανθρωπικός, σκληρός, ἄσπλαγχνος. ‖ ἀπανθρωπικὸς νόμος, νόμος σκληρός. ‖ ἀπανθρωπικὴ ἐκμετάλλευσις, σκληρὰ ἐκμετάλλευσις.

ἀπανθρώπως, ἐπίρ. ἀπανθρώπως, σκληρά, ἀνηλεῶς. ‖ ἀπανθρώπως ἐκμεταλλεύομαι τοὺς ἐργάτας, ἐκμεταλλεύομαι σκληρὰ τοὺς ἐργάτας.

ἀπαρνοῦμαι, ρ. ἀπαρνοῦμαι, ἀπαρνεῖσαι, ἀπαρνεῖται, ἀπαρνούμεθα, ἀπαρνεῖσθε, ἀπαρνοῦνται [ἀπό, ἄρνομαι] ἀπαρνοῦμαι τι, δὲν τὸ παραδέχομαι πλέον, δὲν τὸ θεωρῶ πλέον ὡς δικόν μου. ‖ ἀπαρνοῦμαι τὴν ἰδιοκτησίαν, δὲν θεωρῶ πλέον τὴν ἰδιοκτησίαν ὡς δικαίωμά μου.

ἀπαρνοῦμαι, ρ. ἀπαρνοῦμαι, ἀπαρνεῖσαι, ἀπαρνεῖται, ἀπαρνούμεθα, ἀπαρνεῖσθε, ἀπαρνοῦνται [ἀπό, ἄρνομαι] ἀπαρνοῦμαι τι, δὲν τὸ παραδέχομαι πλέον, δὲν τὸ θεωρῶ πλέον ὡς δικόν μου. ‖ ἀπαρνοῦμαι τὴν ἰδιοκτησίαν, δὲν θεωρῶ πλέον τὴν ἰδιοκτησίαν ὡς δικαίωμά μου.

ἀπάτη, ἡ Ν. ἀπάτες, ἀπάτην, ἀπάτης, ἀπατῶν, ἀπάταις [ἀπατῶ] ἡ ἀπάτη, ἡ ἐξαπάτησις, ἡ πλάνη. ‖ ἡ ἀπάτη τῶν ἀστῶν, ἡ ἐξαπάτησις τῶν ἀστῶν. ‖ ἡ ἀπάτη τῶν ἐργατῶν, ἡ ἐξαπάτησις τῶν ἐργατῶν.

ἀπατῶ, ρ. ἀπατῶ, ἀπατᾷς, ἀπατᾷ, ἀπατοῦμεν, ἀπατᾶτε, ἀπατοῦν(ε) [ἀπάτη] ἀπατῶ τινα, ἐξαπατῶ τινα, πλανῶ τινα. ‖ ἀπατῶ τὸν ἐργάτην, ἐξαπατῶ τὸν ἐργάτην. ‖ ἀπατῶ τὸν ἀγρότην, ἐξαπατῶ τὸν ἀγρότην.

ἀπεργία, ἡ Ν. ἀπεργίες, ἀπεργίαν, ἀπεργίας, ἀπεργιῶν, ἀπεργίαις [ἀπεργός] ἡ ἀπεργία, ἡ παύσις τῆς ἐργασίας ἐκ μέρους τῶν ἐργατῶν. ‖ ἡ ἀπεργία τῶν σιδηροδρομικῶν, ἡ παύσις τῆς ἐργασίας ἐκ μέρους τῶν σιδηροδρομικῶν. ‖ ἡ ἀπεργία τῶν ἀγροτῶν, ἡ παύσις τῆς ἐργασίας ἐκ μέρους τῶν ἀγροτῶν.

ἀπεργός, ὁ Ν. ἀπεργοί, ἀπεργόν, ἀπεργοῦ, ἀπεργοί, ἀπεργούς, ἀπεργῶν, ἀπεργοῖς [ἀπεργία] ὁ ἀπεργός, ὁ ἐργάτης ὁ ὁποῖος παύει τὴν ἐργασίαν του. ‖ ὁ ἀπεργὸς σιδηροδρομικός, ὁ σιδηροδρομικὸς ὁ ὁποῖος παύει τὴν ἐργασίαν του. ‖ ὁ ἀπεργὸς ἀγρότης, ὁ ἀγρότης ὁ ὁποῖος παύει τὴν ἐργασίαν του.

ἀπεργῶ, ρ. ἀπεργῶ, ἀπεργεῖς, ἀπεργεῖ, ἀπεργοῦμεν, ἀπεργεῖτε, ἀπεργοῦν(ε) [ἀπεργός] ἀπεργῶ, παύω τὴν ἐργασίαν μου. ‖ ἀπεργῶ ἐπειδὴ θέλω περισσοτέρας ὧρας ἐργασίας. ‖ ἀπεργῶ ἐπειδὴ θέλω περισσότερα χρήματα.

ἀπεριόριστος, ἐπ. Ν. ἀπεριόριστος, ἀπεριόριστον, ἀπεριορίστου, ἀπεριορίστων, ἀπεριορίστοις [ἀπό, περιορίζω] ἀπεριόριστος, ἄπειρος, ἀνεξάντλητος. ‖ ἀπεριόριστος ἐξουσία, ἄπειρος ἐξουσία. ‖ ἀπεριόριστος ἐκμετάλλευσις, ἄπειρος ἐκμετάλλευσις.

ἀπεριορίστως, ἐπίρ. ἀπεριορίστως, ἀπείρως, ἀνεξαντλήτως. ‖ ἀπεριορίστως ἐκμεταλλεύομαι τοὺς ἐργάτας, ἐκμεταλλεύομαι ἀπείρως τοὺς ἐργάτας.

ἀπεριορισμός, ὁ Ν. ἀπεριορισμοί, ἀπεριορισμόν, ἀπεριορισμοῦ, ἀπεριορισμῶν, ἀπεριορισμοῖς [ἀπό, περιορίζω] ὁ ἀπεριορισμός, ἡ ἔλλειψις ὁρίων. ‖ ὁ ἀπεριορισμὸς τῆς ἐκμεταλλεύσεως, ἡ ἔλλειψις ὁρίων εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν.

ἀπεριόριστος, ἐπ. Ν. ἀπεριόριστος, ἀπεριόριστον, ἀπεριορίστου, ἀπεριορίστων, ἀπεριορίστοις [ἀπό, περιορίζω] ἀπεριόριστος, ἄπειρος, ἀνεξάντλητος. ‖ ἀπεριόριστος ἐξουσία, ἄπειρος ἐξουσία. ‖ ἀπεριόριστος ἐκμετάλλευσις, ἄπειρος ἐκμετάλλευσις.

ἀπεριορίστως, ἐπίρ. ἀπεριορίστως, ἀπείρως, ἀνεξαντλήτως. ‖ ἀπεριορίστως ἐκμεταλλεύομαι τοὺς ἐργάτας, ἐκμεταλλεύομαι ἀπείρως τοὺς ἐργάτας.

ἀπεριορισμός, ὁ Ν. ἀπεριορισμοί, ἀπεριορισμόν, ἀπεριορισμοῦ, ἀπεριορισμῶν, ἀπεριορισμοῖς [ἀπό, περιορίζω] ὁ ἀπεριορισμός, ἡ ἔλλειψις ὁρίων. ‖ ὁ ἀπεριορισμὸς τῆς ἐκμεταλλεύσεως, ἡ ἔλλειψις ὁρίων εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν.

ἀπεχθάνομαι, ρ. ἀπεχθάνομαι, ἀπεχθάνεσαι, ἀπεχθάνεται, ἀπεχθανόμεθα, ἀπεχθάνεσθε, ἀπεχθάνονται [ἀπό, ἔχθος] ἀπεχθάνομαι τινα, μισῶ τινα. ‖ ἀπεχθάνομαι τὸν ἐργοδότην, μισῶ τὸν ἐργοδότην. ‖ ἀπεχθάνομαι τὸν ἀγρότην, μισῶ τὸν ἀγρότην.

ἀπηνής, ἐπ. Ν. ἀπηνής, ἀπηνῆ, ἀπηνές, ἀπηνεῖς, ἀπηνῆ, ἀπηνῶν, ἀπηνέσι(ν) [ἀπό, ἔννοια] ἀπηνής, σκληρός, ἀνηλεής. ‖ ἀπηνὴς ἐκμετάλλευσις, σκληρὰ ἐκμετάλλευσις. ‖ ἀπηνὴς ἐξουσία, σκληρὰ ἐξουσία.

ἀπηνῶς, ἐπίρ. ἀπηνῶς, σκληρά, ἀνηλεῶς. ‖ ἀπηνῶς ἐκμεταλλεύομαι τοὺς ἐργάτας, ἐκμεταλλεύομαι σκληρὰ τοὺς ἐργάτας.

ἀπλήρωτος, ἐπ. Ν. ἀπλήρωτος, ἀπλήρωτον, ἀπληρώτου, ἀπληρώτων, ἀπληρώτοις [ἀπό, πληρώνω] ἀπλήρωτος, ἀμίσθωτος. ‖ ἀπλήρωτος ἐργάτης, ἀμίσθωτος ἐργάτης. ‖ ἀπλήρωτος ἀγρότης, ἀμίσθωτος ἀγρότης.

ἀπό, πρ. [ἀπό] ἀπό, ἐκ. ‖ ἀπὸ τὸ πρωΐ, ἐκ τοῦ πρωΐ. ‖ ἀπὸ τὸ βράδυ, ἐκ τοῦ ἑσπέρας. ‖ ἀπὸ τὸ σπίτι, ἐκ τῆς οἰκίας. ‖ ἀπὸ τὸν ἀγρότην, ἐκ τοῦ ἀγρότου. ‖ ἀπὸ τὸν ἐργοδότην, ἐκ τοῦ ἐργοδότου. ‖ ἀπὸ τὸν ἐργάτην, ἐκ τοῦ ἐργάτου. ‖ ἀπὸ τὸν ἀστόν, ἐκ τοῦ ἀστοῦ. ‖ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον, ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. ‖ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἐκ τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου εἰς τὸν ἄλλον ἄνθρωπον. ‖ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸν ἄνθρωπον ἔχω ἀδελφικὰς σχέσεις, ἔχω ἀδελφικὰς σχέσεις μὲ τοὺς ἀνθρώπους.

ἀπόβαση, ἡ Ν. ἀποβάσεις, ἀπόβασιν, ἀποβάσεως, ἀποβάσεων, ἀποβάσεσι(ν) [ἀποβαίνω] ἡ ἀπόβασις, ἡ ἔξοδος ἀπὸ τὸ πλοῖον. ‖ ἡ ἀπόβασις τῶν ἐργατῶν, ἡ ἔξοδος τῶν ἐργατῶν ἀπὸ τὸ πλοῖον.

ἀποβαίνω, ρ. ἀποβαίνω, ἀποβαίνεις, ἀποβαίνει, ἀποβαίνουμε, ἀποβαίνετε, ἀποβαίνουν(ε) [ἀπό, βαίνω] ἀποβαίνω, βγαίνω ἀπὸ τὸ πλοῖον. ‖ ἀποβαίνω τὸν ἐργάτην, βγαίνω τὸν ἐργάτην ἀπὸ τὸ πλοῖον. ‖ ἀποβαίνω τὸν ἀγρότην, βγαίνω τὸν ἀγρότην ἀπὸ τὸ πλοῖον.

ἀποβιβάζω, ρ. ἀποβιβάζω, ἀποβιβάζεις, ἀποβιβάζει, ἀποβιβάζουμε, ἀποβιβάζετε, ἀποβιβάζουν(ε) [ἀποβαίνω] ἀποβιβάζω τινα, βγάζω τινα ἀπὸ τὸ πλοῖον. ‖ ἀποβιβάζω τὸν ἐργάτην, βγάζω τὸν ἐργάτην ἀπὸ τὸ πλοῖον. ‖ ἀποβιβάζω τὸν ἀγρότην, βγάζω τὸν ἀγρότην ἀπὸ τὸ πλοῖον.

ἀποβιβασμός, ὁ Ν. ἀποβιβασμοί, ἀποβιβασμόν, ἀποβιβασμοῦ, ἀποβιβασμῶν, ἀποβιβασμοῖς [ἀποβιβάζω] ὁ ἀποβιβασμός, ἡ ἐκβίβασις. ‖ ὁ ἀποβιβασμὸς τῶν ἐργατῶν, ἡ ἐκβίβασις τῶν ἐργατῶν ἀπὸ τὸ πλοῖον. ‖ ὁ ἀποβιβασμὸς τῶν ἀγροτῶν, ἡ ἐκβίβασις τῶν ἀγροτῶν ἀπὸ τὸ πλοῖον.

ἀποβλακώνω, ρ. ἀποβλακώνω, ἀποβλακώνεις, ἀποβλακώνει, ἀποβλακώνουμε, ἀποβλακώνετε, ἀποβλακώνουν(ε) [ἀπό, βλάξ] ἀποβλακώνω τινα, κάνω τινα βλάκα, κάνω τινα ἀνόητον. ‖ ἀποβλακώνω τὸν ἐργάτην, κάνω τὸν ἐργάτην βλάκα, κάνω τὸν ἐργάτην ἀνόητον. ‖ ἀποβλακώνω τὸν ἀγρότην, κάνω τὸν ἀγρότην βλάκα, κάνω τὸν ἀγρότην ἀνόητον.

ἀποβλακώνω, ρ. ἀποβλακώνω, ἀποβλακώνεις, ἀποβλακώνει, ἀποβλακώνουμε, ἀποβλακώνετε, ἀποβλακώνουν(ε) [ἀπό, βλάξ] ἀποβλακώνω τινα, κάνω τινα βλάκα, κάνω τινα ἀνόητον. ‖ ἀποβλακώνω τὸν ἐργάτην, κάνω τὸν ἐργάτην βλάκα, κάνω τὸν ἐργάτην ἀνόητον. ‖ ἀποβλακώνω τὸν ἀγρότην, κάνω τὸν ἀγρότην βλάκα, κάνω τὸν ἀγρότην ἀνόητον.

ἀποβλακωμένος, ἐπ. Ν. ἀποβλακωμένος, ἀποβλακωμένον, ἀποβλακωμένου, ἀποβλακωμένων, ἀποβλακωμένοις [ἀποβλακώνω] ἀποβλακωμένος, ἀνόητος. ‖ ἀποβλακωμένος ἐργάτης, ἀνόητος ἐργάτης. ‖ ἀποβλακωμένος ἀγρότης, ἀνόητος ἀγρότης.

ἀποβλακωμένος, ἐπ. Ν. ἀποβλακωμένος, ἀποβλακωμένον, ἀποβλακωμένου, ἀποβλακωμένων, ἀποβλακωμένοις [ἀποβλακώνω] ἀποβλακωμένος, ἀνόητος. ‖ ἀποβλακωμένος ἐργάτης, ἀνόητος ἐργάτης. ‖ ἀποβλακωμένος ἀγρότης, ἀνόητος ἀγρότης.

ἀποβλακώνω, ρ. ἀποβλακώνω, ἀποβλακώνεις, ἀποβλακώνει, ἀποβλακώνουμε, ἀποβλακώνετε, ἀποβλακώνουν(ε) [ἀπό, βλάξ] ἀποβλακώνω τινα, κάνω τινα βλάκα, κάνω τινα ἀνόητον. ‖ ἀποβλακώνω τὸν ἐργάτην, κάνω τὸν ἐργάτην βλάκα, κάνω τὸν ἐργάτην ἀνόητον. ‖ ἀποβλακώνω τὸν ἀγρότην, κάνω τὸν ἀγρότην βλάκα, κάνω τὸν ἀγρότην ἀνόητον.

ἀποβλακωμένος, ἐπ. Ν. ἀποβλακωμένος, ἀποβλακωμένον, ἀποβλακωμένου, ἀποβλακωμένων, ἀποβλακωμένοις [ἀποβλακώνω] ἀποβλακωμένος, ἀνόητος. ‖ ἀποβλακωμένος ἐργάτης, ἀνόητος ἐργάτης. ‖ ἀποβλακωμένος ἀγρότης, ἀνόητος ἀγρότης.

ἀποβλακώνω, ρ. ἀποβλακώνω, ἀποβλακώνεις, ἀποβλακώνει, ἀποβλακώνουμε, ἀποβλακώνετε, ἀποβλακώνουν(ε) [ἀπό, βλάξ] ἀποβλακώνω τινα, κάνω τινα βλάκα, κάνω τινα ἀνόητον. ‖ ἀποβλακώνω τὸν ἐργάτην, κάνω τὸν ἐργάτην βλάκα, κάνω τὸν ἐργάτην ἀνόητον. ‖ ἀποβλακώνω τὸν ἀγρότην, κάνω τὸν ἀγρότην βλάκα, κάνω τὸν ἀγρότην ἀνόητον.

ἀποβλακωμένος, ἐπ. Ν. ἀποβλακωμένος, ἀποβλακωμένον, ἀποβλακωμένου, ἀποβλακωμένων, ἀποβλακωμένοις [ἀποβλακώνω] ἀποβλακωμένος, ἀνόητος. ‖ ἀποβλακωμένος ἐργάτης, ἀνόητος ἐργάτης. ‖ ἀποβλακωμένος ἀγρότης, ἀνόητος ἀγρότης.

ἀποβλακώνω, ρ. ἀποβλακώνω, ἀποβλακώνεις, ἀποβλακώνει, ἀποβλακώνουμε, ἀποβλακώνετε, ἀποβλακώνουν(ε) [ἀπό, βλάξ] ἀποβλακώνω τινα, κάνω τινα βλάκα, κάνω τινα ἀνόητον. ‖ ἀποβλακώνω τὸν ἐργάτην, κάνω τὸν ἐργάτην βλάκα, κάνω τὸν ἐργάτην ἀνόητον. ‖ ἀποβλακώνω τὸν ἀγρότην, κάνω τὸν ἀγρότην βλάκα, κάνω τὸν ἀγρότην ἀνόητον.

εἰς τὰ δύο ἄκρα τῶν κεραιῶν τοῦ πλοίου καὶ χρησιμεύοντα πρὸς διεύθυνσιν αὐτῶν·‖ —ڭ— στρέφω τὴν κεραίαν πρός τι μέρος ὅπως πληρωθῇ τὸ ἱστίον ἀνέμου.

براطيل Α. **πρατὶλ** [πλθ. τοῦ ἀχρήστου برطيل **πιρτὶλ**] ὄν. δωροδοκίαι.

براعت Α. **πραὰτ** [ρ. برع] ὄν. θ. ὑπεροχὴ κατὰ τὰ πλεονεκτήματα, ἀκρότης· βλ. استهلال.

براغلمق Τ. **πραγηλμὰκ** ἢ براقلق **πρακηλμὰκ** [ἐκ τοῦ براغل] ρμ. πθ. ἐγκαταλείπομαι, ἀφίεμαι[δοτ.]: الٰهك عنايته براغلدی ἀφέθη εἰς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ.

براغندی Τ. **πραγηντὴ** ἢ براغندی **πρακηντὴ** [ἐκ τοῦ براغل] ὄν. πρᾶγμα ἐρριμμένον·§πᾶν ὅ,τι ἡ θάλασσα ρίπτει εἰς τὴν παραλίαν, ὡς ἄμμος, χάλικες· § μεγάλοι λίθοι ἐρριμμένοι ἐπίτηδες εἰς τὸ στόμιον λιμένος πρὸς προφύλαξιν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κυμάτων.

براغه Ιτ. **πράγα** [braca] ὄν. κάλως, δι'οὗ τὰ τηλεβόλα τῶν πλοίων προσδένονται ἐπὶ τῶν πλευρῶν τοῦ πλοίου.

براق Α. **περαὰκ** [ρζ. برق] ἐπθ. λαμπρός, διαυγής: —وجه πρόσωπον λαμπρόν, διαυγές· ‖ —آب, ἢ صو—, ὕδωρ διαυγές.

براق Α. **πσρὰκ,** ὄν. κτῆνος οὐρανόπεμπτον,ἐφ'οὗ ἐπέβη ὁ προφήτης Μωάμεθ κατὰ τὴν νύκτα τῆς ἀναλήψεως αὐτοῦ.

براقديرمق Τ. **πρακ-τηρ-μάκ,** ρμ. διαμ. κάμνω τινὰ ν' ἀφήσῃ, νὰ ρίψῃ ὅπερ κρατεῖ [δοτ. αἰτ.]: —برکیمسه یه برشی κάμνω τινὰ ν' ἀφήσῃ τι ἐκ τῶν χειρῶν του.

براقاق Τ. **περαρακ-λὴκ,** ἀφ. λαμπρότης, διαύγεια: —ماهتابه جاب آور سیاسندهکی διαύγεια τοῦ φωτὸς τῆς σελήνης ἥτις ἀναγκάζει τοὺς ἀνθρώπους νὰ φέρωσι τὰ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας.

براقق Τ. **πρακ-μάκ,** ρμ. μτδ. ἀφίνω, ἐγκαταλείπω, παραιτοῦμαι, ρίπτω, θέτω, ἐπιτρέπω, δὲν κωλύω [αἰτ.]: — دمیر ἀφίνω, ρίπτω σίδηρον, ἀγκυροβολῶ·‖ —الدن ملایمی ἀφίνω ἐκ τῆς χειρός, παραιτοῦμαι: براقمق δὲν ἀφίνω τὴν ὑπιότητα ἀπὸ τῆς χειρός, φυλάττω ὑπιότητα, ἐξακολουθῶ νὰ φέρωμαι ὑπίως· ‖ ایشك آرقه‌سنی براقمغه مجبور اولدم ἠναγκάσθην ν' ἀφήσω τὴν ἐπιδίωξιν τῆς ὑποθέσεως· ‖ منکوحه‌سنی براقدی ἀφῆκε τὴν σύζυγόν του·‖[δοτ. αἰτ.]: —حالنه کندی برینی ἀφίνω τινὰ εἰς τὴν διάθεσίν του, ἥσυχον· ‖ کوکلنك آرزوسنه —ἀφίνω εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τῆς καρδίας του, εἰς τὴν διάθεσίν του·‖— کار ἀφίνει, δίδει κέρδος [ἡ ἐπιχείρησις]·‖— اوسته یوز اوستی ἐγκαταλείπω, ἀφίνω εἰς τὴν μέσην [σύξυλον].

بران Π. **πσρράν,** ἐπθ. ὀξύς, κοπτερός: —شمشیر ξίφος κοπτερόν.

برانداخته Π.**πὲρ-ἐνταχτὲ** [βλ. انداخته] μτχ. ἢ ἐπθ. ὁ ἄνω ἐρριμμένος, ἢ ὁ ἄνω ὑψωμένος, ἀνατετραμμένος.

برانداز Π.**πὲρ-ἐνταζ** [βλ. انداز] ἐπθ. ὁ ἐπάνω ρίπτων ἢ ὑψῶν, ἀνατρέπων: —تغیرات وجاهت یو al μεταβολαὶ αὗται αἱ ἀνατρέπουσαι τὴν καλλονήν.

براندازانه Π. **πὲρ-ἐνταζανέ,** ἐπθ. ἀνατρεπτικός: —قدرت موانع سیله **κουτρέτι μεβανὶ πὲρ-ἐνταζανεσὶ ἰλέ,** διὰ τῆς δυνάμεώς του τῆς ἀνατρεπτικῆς τῶν ἐμποδίων· ‖ —همم مشکلات **χιμέμι μσὸκιλὰτ πὲρ-ἐνταζανέ,** προσπάθειαι ἀνατρεπτικαὶ τῶν δυσκολιῶν, ἤτοι διευκολυντικαί.

برانده Ιτ. **πράντα** [branda] ὄν. αἰώρα, κλίνη κρεμαστὴ ναυτῶν εἰς τὰ πλοῖα.

برآورده Π. **πὲρ-ἀβερτέ,** βλ. آورده.

براوو Ιτ. **πράβο** [bravo] ἐπφ. εὖγε: —چاغرمق ἐπευφημῶ, λέγω εὖγε·

براهمه Α. **περαχιμὲ** [πλθ. τοῦ برهمن **περαχμέν**] ὄν. Βραχμᾶνες, ἱερεῖς'Ινδοί.

براهین Α. **περαχὶν** [πλθ. τοῦ برهان] ὄν. ἀποδείξεις: —قاطعه ἀποδείξεις ὁριστικαί, τέλειαι, κατηγορηματικαί·‖ —ایراد προσαγωγὴ ἀποδείξεων.

برای Π. **περάϊ,** πρθ. ἕνεκα, πρός, χάριν: —خاطر—χάριν φιλίας·‖مصلحت — ἕνεκα ὑποθέσεως·‖—تداوی—πρὸς θεραπείαν ‖ تنزه—χάριν διασκεδάσεως.

برایا Α. **περαγιὰ** [πλθ. τοῦ برية] ὄν. πλάσματα, ὄντα, ἄνθρωποι: اوزاق اولق —دن ἀπέχω τῶν συμφορῶν, ἀποφεύγετε τοὺς ἀνθρώπους [στίχ.]· § ὑπήκοοι μὴ ὑποκείμενοι εἰς τὸν κεφαλικὸν φόρον[ἀντίθ. رعایا]: رعایا و—یه لطفی شامل ایδη ἡ χάρις του ἐπεξετείνετο εἰς τοὺς ὑπηκόους τοὺς φόρου ὑποτελεῖς τε καὶ μή.

برائت Α. **περαὲτ** [ρζ. برء] ὄν. θ. ἀπαλλαγή, ἀτέλεια, ἡ μὴ ἐνοχή, ἀθωότης: —ذمت ἀνεύθυνον·‖—اثبات τὸ ἀποδεικνύειν τὴν ἀθωότητα, τὴν μὴ ἐνοχήν·‖ —نه قرار ویرلمدر ἐξεδόθη ἀπόφασις περὶ ἀθωώσεως αὐτοῦ **[περαετινέ],** ἤτοι ἐκηρύχθη ἀθῶος.

برایه Α. **πσραγέ,** ὄν. θ. σχίδαξ [πελεκοῦδι], περίκομμα ὄνυχος, καλάμου: —لر σχίδακες καλάμου,

برباد Π. **περπὰτ** [προθ. بر καὶ λ. باد] ἐπθ. κατεστραμμένος· ‖Ρμ. ڭ —καταστρέφω [αἰτ.]: ایتدی —ناموسنی κατέστρεψε τὴν ὑπόληψίν του·‖اولق —καταστρέφομαι·βλ.ἐπόμ.

برباد Τ.**περπὰτ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ.ἀκάθαρτος,ρυπαρός·‖Ρμ.ایتمك —ρυπαίνω [λερόνω]· ‖ اولق —εἶμαι ἀκάθαρτος, ρυπαρός, ρυπαίνομαι·‖ایتدی —اوستی باشنی ἐλερώθηκεν ἐπάνω του,ἐρρύπανε τὰ ἐνδύματά του·‖النه کچن ایدر—شیء λερόνει ὅ,τι περιέλθῃ εἰς χεῖράς του.

بربادلق Τ. **περπατ-λὴκ,** ἀφ. ρυπαρότης, ἀκαθαρσία· § κακὴ διαγωγή.

بربارس Α. **περπαρὶς,** βλ. آبرباریس.

برباق Τ. **περπάκ,** ὄν. κέγχρος [τροφὴ τῶν καναρίων]· ἀρνόγλωσσον [φυτ.].

بربر Π. **περπέρ,** ὄν. κουρεύς: دکانی—کورریون·‖ آینه‌سی — καθρέπτης κουρέως [ἐν σχήματι ἀπίου]·‖ سر—حضرت شهریاری ἀρχικουρεὺς τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος.

بربر **περπέρ,**ὄν.κ.Βαρβαρία: —بلاد πόλεις τῆς Βαρβαρίας· ‖ قبائلی — αἱ φυλαὶ τῆς Βαρβαρίας.

بربرلك Τ. **περπέρ-λὶκ,** ἀφ. ἡ τέχνη, τὸ ἐπάγγελμα τοῦ κουρέως.

بربری Α. **περπέρ-ὶ,**ἐπθ.ὁ ἀνήκων τῷ λαῷ τῆς Βαρβαρίας·§ θ. بربريه: —ممالك χῶραι τῆς Βαρβαρίας.

بربط Α. **περπάτ,** ὄν. εἶδος λύρας [λαοῦτο].

برپا Π. **περ-πὰ** ἢ برپای **περ-πάϊ** [ἐκ τῆς προθ. بر καὶ τοῦ پا ποῦς] ἐπὶ ποδός: —رشته ὁ ἔχων τὸν πόδα δεδεμένον διὰ νήματος:—مرغ رشته πτηνὸν κτλ.‖—در خدمتنده ὁ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ του ἐπὶ ποδός, ἤτοι ἕτοιμος ὤν.

برت Τ. **πὲρτ** [λ. ἀρχ.] ὄν. κνύος,κ. κασίδα· § ἐπθ. κνυώδης, κ. κασιδιάρης: —دقال — γενειὰς κνυώδης· ‖ باش — κεφαλὴ κνυώδης· βλ. κὲλ.

برتر Π. **περ-τὲρ** καὶ برترین **περ-τερὶν** [ἐκ τοῦ بر ὑπεράνω] ἐπθ. συγκρ. ὑψηλότερος: اولدی قدری اولکندن ἡ περιωπή του ἐγένετο ὑψηλοτέρα ἢ πρότερον· βλ. καὶ برين.

برتقانیه Α.**πὲρτεκανιγέ,** ὄν. θ. ἐσπεριδοειδῆ [φυτά]: — فصیله οἰκογένεια ἐσπεριδοειδῶν.

برش Α. **πσρσὸν,** ὄν. ὄνυξ ζώου σπαρακτικοῦ: الاسد—**πσρσὸν-λ-ἐσέ,**ὄνυξ λέοντος.

برج Α. **πσρσὸζ,** ὄν. πύργος [bourg], προμαχὼν φρουρίου·§ἕκαστος τῶν δώδεκα ἀστερισμῶν τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου: حمل—Κριός· ‖ ثور— Ταῦρος· ‖ جوزا—Δίδυμοι·‖ سرطان— Καρκῖνος·‖ اسد—Λέων· ‖سنبله— Παρθένος· ‖ میزان— Ζυγός·‖ عقرب— Σκορπίος· ‖قوس— Τοξότης·‖ جدی— Αἰγόκερως· ‖دلو— Ὑδροχόος· ‖ حوت— Ἰχθύς· § πλθ. بروج **πσροὺζ** καὶ ابراج **ἐπράζ.**

برجا Π. **πὲρ-ζὰ** [ἐκ τῆς προθ. بر καὶ τῆς λ. جا]ἐπθ. ὁ ἐν τῇ θέσει, ἤτοι πρόσφορος, κατάλληλος: —نا ἀκατάλληλος·‖ —پا, ἢ ثبات —ی σταθερὸς [βλ. καὶ جا].

برجسته Π. **περ-ζεστέ,** ἐπθ. προεξέχων, ὑπέροχος,ἔκτακτος, λαμπρός: شعر —ποίησις ἔκτακτος· ‖ —فکر ἰδέα ὑπέροχος.

برجك Τ. **πιριζὶκ,** βλ. پرچك.

برجمه Α. **πσρζσμέ,** ὄν. θ. ἄρθρωσις δακτύλου, κόνδυλος· § πλθ. براجم **περαζὶμ.**

برجیس Α.ἢΠ.**περζὶς**[ἐν χρήσει ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ποιήσει] ὄν. κ. ὁ πλανήτης Ζεύς· βλ. καὶ مشتری. § κάμπλος ἧς τὸ γάλα πολύ·

برچاق Τ. **πουρτσάκ,** βλ. بورچاق.

برچیده Π. **περτσιτὲ** [μτχ. τοῦ ρμ. برچیدن **περτσιτέν,** συλλέγειν] συνειλεγμένος, περιμαζευμένος: دامن — ὅστις ἔχει συνειλεγμένα τὰ κράσπεδα τῶν ἱματίων του, ἁγνός, ἀμόλυντος· ‖ زاهد—دامن ἀσκητὴς ἁγνός.

برخانه Π. **περ-χανὲ** [ἐκ τοῦ بار καὶ خانه] ὄν. μεγάλη οἰκία, πελωρία καὶ ἀκανόνιστος οἰκοδομή.

برخای Τ. **περχάϊ,** ἐπθ. σκαιός, χωριάτης: بر حریف — ἄνθρωπος σκαιός.

برخوردار Π. **περχορ-τὰρ** [ἐκ τοῦ برخور κλῆρος, μερίδιον καὶ τοῦ دار προστ. τοῦ ρμ. داشتن **τατέν,** κρατεῖν] ἐπθ. ὁ ἐπιτυχών, ἀπολαύσας τοὺς καρποὺς τῶν προσπαθειῶν του, εὐτυχὴς, εὐδαίμων: اول — ἔδο εὐτυχὴς· || ایتسون — سنی الله ὁ Θεὸς καταστησάτω σε εὐτυχῆ.

برخوردارلق Τ. **περχορταρ-λήκ,** ἀφ. εὐτυχία, εὐδαιμονία.

برد Α. **πέρτ,** ὄν. ψῦχος: شدید — ψῦχος δριμύ· || عجوز — **πέρτι ἀδζοὶζ** ἢ برد العجوز **πέρτδ-λ-ἀδζούζ,** ψῦχος τῆς γραίας, ἤτοι τὸ κατὰ τὰ τέλη τοῦ Φεβρουαρίου καὶ ἀρχὰς τοῦ Μαρτίου δριμὺ ψῦχος· τελευταῖον ψῦχος τοῦ χειμῶνος.

برد Α. **περέτ,** ὄν. χάλαζα.

برد Α. **πὄρτ,** ὄν. εἶδος ὑφάσματος ραβδωτοῦ.

بردار Π. **περτὰρ** [προστ. τοῦ ρμ. برداشتن **περταστὲν**] ἀπηγχονισμένος· ‖Ρμ.— كتِ ἀπαγχονίζω· § [ἐν συνθέσει] κρατῶν, ὑπακούων:— فرمان ὁ εἰς τὰς διαταγὰς ὑπακούων.

بردار Π. **πὲρ-τὰρ** [ἐκ τοῦ بر καρπὸς καὶ τοῦ دار προστ. τοῦ ρμ. داشتن κρατεῖν, φέρειν] ἐπθ. καρποφόρος.

برداشته Π. **περταστὲ** [πθ. μτχ: τοῦ ρμ. برداشتن **περταστὲν**] αἴρων: دست — αἴρω χεῖρας [ἱκέτιδας].

برداق Τ. **παρτάκ,** βλ. باردق .

بردبار Π. **πὄρτ-πὰρ** [ἐκ τοῦ برد ἀορ. τοῦ ρμ. بردن **πὄρτὲν** φέρειν καὶ τῆς λ. بار βάρος] ἐπθ. ἀνεκτικός, πρᾶος.

بردوام Π. **πὲρ-τεβὰμ** [ἐκ τῆς προθ. بر καὶ τῆς λ. دوام] ἐπθ. ὁ ἐν διαρκείᾳ, διαρκής: صلح و آسایش — ἡ εἰρήνη καὶ ἡ ἡσυχία εἶναι διαρκής· ‖ Ρμ. اولق— διαρκῶ, εἶμαι διαρκής·‖ كتِ — καθιστῶ διαρκῆ [αἰτ.].

بردوش Π. **πὲρ-τοὶς** [ἐκ τῆς προθ. بر καὶ τῆς λ.دوش] ἐπρ.ἐπ'ὤμων·‖Ρμ.— كتِ λαμβάνω, φέρω ἐπ' ὤμων·‖ درویش ایسه ایشنه بر عبا ایت— ἐὰν εἶσαι δερβίσης, ἰδοὺ εἰς ἀμπᾶς, λάβε αὐτὸν ἐπ' ὤμων·‖ — خاه ὁ ἔχων τὴν οἰκίαν ἐπ' ὤμων, φερέοικος, ἀλήτης.

برده Α. **πὄρτέ,** ὄν. θ. εἶδος μανδύου, ὃν οἱ Ἄραβες περιβάλλονται: سعادت — εὐτυχὴς μανδύας, ἢ مقدسه — ἅγιος μανδύας [τοῦ προφήτου Μωάμεθ].

برده Π. **πὄρτὲ** [μτχ. τοῦ ρμ. بردن φέρειν, ἀπάγειν] ἀχθείς, ἀπαχθείς: سر فرو— **σὲρ φὄρου πὄρτέϊ ταζὶμ** βὲ **τεκρὶμ ὁλμάκ,** κλίνω τὴν κεφαλὴν εὐσεβάστως, ὑποτάσσομαι· βλ. سرفرو .

بردی Α. **περτί,** ὄν. σχοῖνος πρὸς κατασκευὴν ψιαθῶν, ἢ διὰ παπύρωμα βαρελλίων· § πάπυρος· βλ. ابردی .

برر Τ. **πιρ-ὲρ,** ἀρθ. ἀνὰ εἷς, μία, ἕν: — — ἀνὰ εἷς εἷς, ἢ ἀνὰ μία μία, ἢ ἀνὰ ἓν ἕν· || كلك — — ἔλθετε ἀνὰ εἷς εἷς·‖— قاشقلری صایدم — τὰ κοχλιάρια ἐμέτρησα ἀνὰ ἓν ἕν.

برزالکلب Α. **πὲρζὸ-λ-κέλπ,** ὄν. τὸ λευκὸν μέρος τῶν περιττωμάτων τοῦ κυνός, φωσφορικὴ τίτανος.

برزخ Α. **πὲρζάχ,** ὄν. τὸ μεταξὺ δύο πραγμάτων ἐπιπροσθοῦν χάσμα καὶ κώλυμα· ὁ μεταξὺ θανάτου καὶ ἀναστάσεως μεσολαβὼν χρόνος· ὁ μεταξὺ τοῦ παρόντος βίου καὶ τοῦ μέλλοντος κόσμος, ἅδης, ἄβυσσος· ἰσθμός· τόπος ὀχληρὸς προξενῶν μελαγχολίαν: —ه πόσον μελαγχολικὸς τόπος· § ἐπθ. δύσκολος, ἐπικίνδυνος: ایش —δύσκολος ὑπόθεσις·‖ آدم —ἐπικίνδυνος ἄνθρωπος·‖ دوشدی . —ἔπεσεν εἰς τὴν ἄβυσσον, ἤτοι περιῆλθεν εἰς δύσκολον θέσιν· § πλθ. برزخ **περαζίχ.**

برزیلیا **πρεζίλια,** ἢ برازیلیا **πραζίλια,** ὄν. κ. Βρασιλία.

برسیم Α. **περσίμ,** ὄν. μινυανθές, τριφύλλον κ. τριφύλλι· ἐπιστημονικὸν ὄνομα τοῦ κοινῶς τουρκιστὶ καλουμένου یونجه βλ.

برش Α. **πὲρς,** ὄν. λαύδανον, ποτὸν περιέχον ὄπιον, σιρόπιον ὀπίου, ἔκλειγμα [ματζοῦνι] ἐκ φύλλων λίνου.

برص Α. **περές,** ὄν. λέπρα· § κηλῖδες ἐπὶ τοῦ δέρματος, ἐφηλίδες, κ. πυκνάδες· βλ. ابرش ، ابرص .

برطرف Π. **πὲρ ταρὰφ** [ἐκ τῆς προθ. بر καὶ τῆς λ. طرف] ἐπρ. κατὰ μέρος: —لطیفه κατὰ μέρος [μενέτω] ἡ ἀστειότης· || —تکلف κατὰ μέρος [ἔστω] ἡ τυπικότης, αἱ ἐθιμοτυπίαι·‖Ρμ. كتِ—θέτω κατὰ μέρος, ἀποσοβῶ [αἰτ.]: كتِ — ἀποσοβῶ τὰς δυσκολίας·‖ كتِ—محذوری ἀποσοβῶ τὸ κώλυμα· || اولق — τίθεμαι κατὰ μέρος, ἀποσοβοῦμαι

برعکس Π.**πὲρ ἄκς**[ἐκ τῆς προθ. بر καὶ τῆς λ. عکس] ἐπρ. ἀπ'ἐναντίας, τἀνάπαλιν, ἄλλως: اولدیغی اکلاشلدی — کیفیت ἐγνώσθη ὅτι ἡ ὑπόθεσις ἔχει τἀνάπαλιν.

برغموت Γλ. **περγαμοὶτ** [bergamote] ὄν. εἶδος λεμονίου εὐώδους, κιτρόμηλον τὸ περγαμηνόν, κ. περγαμόντο: آغاجی — κιτρομηλέα ἡ περγαμηνή.

برغوث Α. **πὄργούς,** ὄν. ψύλλος [ἔντ.].

برغوثی Α. **πὄργουσί,** ἐπθ. ὁ ἀφίνων στίγματα ὡς τὰ τῶν ψύλλων [ἐπὶ ἀσθενείας], στιγμάτωσις·§ θ. برغوثیه .

برغوس Ελ. **περγός,** βλ. بورغاز .

برف Π. **πὲρφ,** ὄν. χιών: کلی — نزول ایتدی ἀρκετὴ χιὼν κατέπεσεν.

برفاب Π. **πὲρφ-ὰπ,** ὄν. χιονόνερον.

برفره Α. **πὲρφερέ,** ὄν. θ. λείωσις,ἤτοι μεταβολὴ εἰς κόνιν λεπτὴν διὰ τρίψεως ἐπὶ τοῦ μαρμάρου.

برق Α. **πέρκ,** ὄν. ἀστραπή: بهار—ἀστραπὴ τῆς ἀνοίξεως·||کاذب—ἀστραπὴ θερινὴ [ψευδής], ἤτοι ἡ ἐν ὥρᾳ θέρους ἄνευ βροντῆς·|| اورمق—ἀστράπτω,λάμπω·§πλθ. **برق πὄρούκ.**

برق Τ. **πάρκ,** βλ. بارق .

برقان Α **περκάν,** ὄν: ارزق — κυάνωσις [νόσος].

برقت Τ.**πουρκὰτ** [λ.ἀρχ.] ὄν. εἴδωλον, ἄγαλμα· §ναὸς τῶν εἰδωλολατρῶν. ﻫ برقات ﻫ بورقات

برقرار Π.**πὲρ καρὰρ** [ἐκ τῆς προθ. بر καὶ τῆς λ. قرار] ἐπρ. ἐν σταθερότητι, ἐν ἐδραιότητι, μονιμότητι· ‖Ρμ. كتِ — καθιστῶ ἐδραῖον, διαρκῆ, μόνιμον, ἐδραιῶ [αἰτ.]·||

اولق — γίνομαι διαρκής, μόνιμος, ἐδραιοῦμαι: — آلهی حشره قدر او پادشاه اعظم او خلیفهٔ مکرم اولسون Θεέ! μέχρι τῆς δευτέρας παρουσίας ἐκεῖνος ὁ βασιλεὺς ὁ μέγιστος, ἐκεῖνος ὁ χαλίφης ὁ τετιμημένος,ἐδραῖος ἔστω·‖جناب حق پادشاهمز افندمز حضرتلرینی دنیالر طوردقجه سریر شوکتمصیر ایلسون — همایونلرنده ὁ Ὕψιστος καταστήσαι τὴν A. A. M. τὸν βασιλέα ἡμῶν ἐδραῖον ἐπὶ τοῦ Αὐτοκ.Αὐτοῦ Θρόνου ἐφ' ὅσον ἵσταται ὁ κόσμος.

برقع Α. **πουρκά,** ὄν. καλύπτρα προσώπου, πέπλος: —اتخاذ χρῆσις πέπλου·‖ رفع — ἄρσις πέπλου·‖فکن —**πουρκὰ φικέν,** ὁ ῥίπτων τὸν πέπλον· § πλθ. برقع **περακῆ.**

برق Α. **περκ-ί,** ἐπθ. ἀστραπιαῖος·§θ. برقیه : — سرعت ταχύτης ἀστραπιαία.

برك Τ.**πὲρκ** [λ.ἀρχ.βλ.بك،پك] ἐπθ.σκληρός, στερεός, ἰσχυρός, ὀχυρός, δύσβατος : یورك — σκληρὰ καρδία·‖ طوپراق — σκληρὸν ἔδαφος·‖قلعه— ὀχυρὸν φρούριον·‖ غلط — δύσβατον ὄρος· § ἐπρ. σκληρῶς, ἰσχυρῶς.

برك Π. **πὲρκ,** ὄν. φύλλον δένδρου ἢ φυτοῦ: بار — و — τὰ φύλλα καὶ ὁ καρπός· ||کل—φύλλον ρόδου·‖چشم—βλέφαρον [φύλλον ὀφθαλμοῦ]· || ساز — و — τὰ χρειώδη, τὰ ἀναγκαιοῦντα·‖نوا—و—τὰ πρὸς τὸ ζῆν·‖—بی ὁ ἄνευ φύλλων, ὁ ἄνευ πόρων, ἄπορος· || — سر و τάξις.

برکات Α. **περεκιὰτ** [πλθ. τοῦ برکت] ὄν. εὐλογίαι, ἀφθονίαι· βλ. برکت .

برکان Α. **πὄρκιάν,** ὄν. ἠφαίστειον.

برکانی Α. **πὄρκιαν-ί,** ἐπθ. ἠφαιστειακός, ἠφαιστειώδης·§ θ. برکانیه: — تصعدات ἀναθυμιάσεις ἠφαιστειακαί.

برکت Α. **περεκὲτ** [ῥζ. برك] ὄν.θ. εὐλογία οὐράνιος, τοῦ Θεοῦ, ἀφθονία, εὐτυχία, ἀγαθόν : — فیض و ἀφθονία καὶ εὐλογία· ||محصولاتده بو درجه فیض و—رونمون اولمامشدر εἰς τὰ προϊόντα[ἐσοδείαν]τοσαύτη ἀφθονία καὶ εὐλογία δὲν ἐφάνη·‖ یله—خیر دعای پدرانه کز διὰ τῆς εὐλογίας τῶν ἀγαθῶν πατρικῶν ὑμῶν εὐχῶν· || ویرسون— μακροβιότης·‖ ویرسون— εὐχαριστῶ [κ. λ.: ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ εὐλογίαν]·§ ἐπρ. εὐτυχῶς, δόξα τῷ Θεῷ: خانه‌ك بر طرفی کندی کندینه یقلمش—ویرسون که برکونه مضرتی موجب اولمامش τὸ ἓν μέρος τῆς οἰκίας ἀφ'ἑαυτοῦ ἐκρημνίσθη· εὐτυχῶς ὅτι δὲν προὐξένησε καμμίαν ζημίαν.

برکتسز Τ. **ἀπερεκετ-σίζ,** ἐπθ. ἄφορος, ὁ μὴ δαψιλής, ὁ μὴ ἄφθονος, πτωχὸς [ἐπὶ ἐσοδείας] : حیوانات و مواشیيه یدیریلان اولمق بعض قوراقلق سنه‌لرده فیضسز و — اولسنه مبنی ظهور ایدر اوت ἐπειδὴ τὸ χόρτον τὸ χρησιμεῦον εἰς τροφὴν τῶν ζώων καὶ τῶν κτηνῶν ἐν τισιν ἔτεσι ξηρασίας γίνεται ἄφορον καὶ πτωχόν, συμβαίνει ἔλλειψις χόρτου.

برکتسزلك Τ. **ἀπερεκετ-σιζλίκ,** ἀφ. ἀφορία, πτωχεία ἐσοδείας.

برکتلی Τ. **ἀπερεκετ-λί,** ἐπθ. ὁ ἀπολαύων τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ, εὐτυχής, ἄφθονος, δαψιλής: اولوب — مزروعات فیضلی و τὰ σπαρτὰ εἶναι ἄφθονα καὶ δαψιλῆ.

برکتمك Τ. **ἀπερκιτμέκ,** βλ. برکیتمك .

برکدرمك Τ. **ἀπιρικτιρμέκ,** βλ. برکدیرمك .

برکذار Π. **ἀπερ-γκιζζάρ,** κοινῶς **ἀπελγκιζζὰρ** [ἐκ τῆς προθ. بر καὶ τοῦ کذار] ὄν. τὸ πρὸς ἀνάμνησιν, ἤτοι ἐνθύμιον, δῶρον μικρὸν διδόμενον πρὸς ἀνάμνησιν.

برکزیده Π. **ἀπερ-γκιζζιτὲ** [μτχ. τοῦ ρμ. برکزیدن **ἀπερ-γκιζζιτέν**]ἐπθ.ἐκλελεγμένος, ἐκλεκτός: — آثار ἐκλεκτὰ ἔργα, συγγράμματα· || — خدمات ὑπηρεσίαι ἐκλεκταί· || — و عالیه اوصاف προσόντα ὑψηλὰ καὶ ἐκλεκτά.

برکشته Π.**ἀπερ-γκεστὲ** [μτχ.τοῦ ρμ. برکشتن **ἀπερ-γκεστέν**] ἐπθ. ἀνεστραμμένος ἀντίστροφος, ἀντίξοος: — بخت τύχη ἀντίξοος, δυσμενής·||بخت—οὖ ἡ τύχη ἀντίξοος,μὴ εὐμενής·||حال—οὗ ἡ κατάστασις, ἡ θέσις ἀνάστροφος, ἤτοι δυστυχῶν, ὑποφέρων.

برکشمك Τ. **ἀπερκισμέκ,** βλ. برکیشمك .

برکشیده Π.**ἀπερ-κεσιτὲ**[μτχ.τοῦρμ.برکشیدن **ἀπερ-κεσιτέν**] ἐπθ. ἑλκυσθείς,τραβηγμένος, ἀνεσπασμένος, ὁ εἰς μέσον ἀχθείς : — شمشیر ξίφος ἀνεσπασμένον.

برکمال Π. **ἀπὲρ κεμὰλ** [ἐκ τῆς προθ. بر καὶ τῆς λ. کمال] ἐπρ. ἐν ἐντελείᾳ, ἐντελῶς : در — حال صحی ἡ κατάστασις τῆς ὑγείας του εἶναι ἐν ἐντελείᾳ, ἀπολαύει ἄκρας ὑγείας·||در — امنیتم ἡ ἐμπιστοσύνη μου εἶναι ἐν ἐντελείᾳ, ἤτοι πλήρης.

برکلك Τ. **ἀπερκ-λίκ,** ἀφ. σκληρότης, στερεότης, ὀχυρότης· βλ. پکلك .

برکمك Τ. **ἀπιρικμέκ,** βλ. بریکمك .

برکه Α. **ἀπὸρκέ,** ὄν. θ. λάρος, κ. γλάρος [πτηνόν]· βλ. مارتی .

برکه Α. **ἀπὸρκὲ,** ὄν. θ. μικρὰ λίμνη, δεξαμενή.

برکیتمك Τ. **ἀπερκ-ιτμέκ** [ἐκ τοῦ τ. برك , βλ. καὶ پکتمك] ρμ. μτδ. καθιστῶ σκληρόν, στερεόν, ὀχυρόν, σκληρύνω, ἐνδυναμῶ, ἐνισχύω [αἰτ.].

برکیشمك Τ. **ἀπερκ-ισμέκ** [ἐκ τοῦ τ. برك] ρμ. οὐδ. καθίσταμαι σκληρός, στερεός, ὀχυρός, σκληρύνομαι, ἐνισχύομαι.

برلب Π. **ἀπερ-λέπ,** βλ. لب **λέπ.**

برلشدیرلمك Τ· **ἀπιρ-λεσὸτιριλμέκ,** ρμ. πθ. συνενοῦμαι, συνάπτομαι [τῇ عرضحالی اوراق متفرعه‌سیله برلشدیریلدیرك مطالعه اولندی ἡ ἀναφορά του συναφθεῖσα μετὰ τῶν σχετικῶν ἐγγράφων ἀνεγνώσθη· || بانقه‌لر برلشدیرلمش αἱ τράπεζαι συνηνώθησαν.

برلشدیرلمه Τ. **ἀπιρ-λεσὸτιριλμέ,** ὄν. ἀπαρ. συνένωσις, σύναψις : بانقه‌لرك اوراقك — سی—ἡ συνένωσις τῶν τραπεζῶν· || — سی ἡ σύναψις τῶν ἐγγράφων.

برلشدیرمك Τ. **ἀπιρ-λεσὸτιρμέκ,** ρμ. μτδ. συνενῶ,συνάπτω [αἰτ.]:اوراقی —سوزی—συνάπτω τὰ ἔγγραφα [ὑποθέσεως]·||— سوزی—συμφωνῶ, συνεννοοῦμαι [συνενῶ τὸν λόγον].

برلشمك Τ. **ἀπιρ-λεσμέκ,** ρμ. ἀλλ. ἑνοῦμαι μετά τινος, συνενοῦμαι, συναντῶμαι [ایله]: — بر کیمسه ایله συνενοῦμαι μετά τινος· || یارین نرده برلشه‌جکز صبر ایت البته بر کون اولور برلشیرز αὔριον ποῦ θὰ συναντηθῶμεν;||بر کون اولور برلشیرز ὑπόμεινον· βεβαίως θὰ ἔλθῃ ἡμέρα, καθ'ἣν θὰ συνενωθῶμεν [διὰ τοῦ γάμου].

برلشمه Τ. **ἀπιρ-λεσμέ,** ὄν. ἀπαρ. συνένωσις, συνάντησις : مزه — مانع بو وقعه بزم συνάντησις τοῦ ἐπεισοδίου τοῦτο ἐκώλυσε τὴν συνένωσιν ἡμῶν [διὰ γάμου], ἢ τὴν συνάντησιν.

برلك Τ. **ἀπιρ-λίκ,** ὄν. ἑνότης, ἑνιαῖον, συμφωνία, ὁμοθυμία, συντροφία : اللهك — نه اینانمق πιστεύειν εἰς τὸ ἑνιαῖον τοῦ Θεοῦ

[ἀπιρλιγινέ]·||— ده ἐν ἑνότητι, ὁμοῦ·||— ده یشامق ὁμοῦ ζῆν, συζῆν· || — ی کوکل ἑνότης καρδίας, συγκατάθεσις· ||— ی سوز ἑνότης λόγου, συμφωνία, συνεννόησις·||— ی ایتمك سوز συμφωνῶ,συνεννοοῦμαι, τὰ ταιριάζω· || — ی آغز ἑνότης στόματος, ὁμοφωνία·||— ی دل ἑνότης τῆς γλώσσης, ὁμοφωνία, συνεννόησις προηγουμένη μεταξὺ δύο ἢ περισσοτέρων ὅπως τηρήσωσι τὴν αὐτὴν γλῶσσαν ἀπέναντι τρίτου· || — ی ال κοινὴ σύμπραξις [ἑνότης χειρός]: — ایله تسویه بو ایشی ال‌ایله ایتدك τὴν ὑπόθεσιν ταύτην διηυθετήσαμεν κοινῇ συμπράξει· || اولق — συνενοῦμαι, συμφωνῶ [γίνομαι τὸ ἕν], συνασπίζομαι, συνεννοοῦμαι.

برله Τ. **ἀπιρ-λε** [بر ἀριθ. ایله ἢ له πρόθ.] σύνδ. ἅμα ὡς: بنی کوردیکی — ἅμα ὡς μὲ εἶδε·§ ἀντὶ μετοχῆς: —اولدیغنی ادعا ایشك بو مرکزده διϊσχυρισθεὶς **[ἰτὶτὶὰ ἀπὶρλε,** ἀντὶ ادعا ایدوب]ὅτι ἡ ὑπόθεσις ἔχει οὕτως· βλ. بر .

برله‌مك Τ. **ἀπιρ-λεμέκ,** ρμ. μτδ. διϊσχυρίζομαι τὸ ἐνιαῖον, κηρύττω τι ἐνιαῖον [αἰτ.].

برلی Τ. **ἀπιρ-λί,** ὄν. ὁ ἅσος ἐν τῷ χαρτοπαιγνίῳ· βλ. ایکیلی ، اوچلی .

برمراد Π. **ἀπὲρ μὰρὰτ** [ἐκ τῆς προθ. بر καὶ τῆς λ.مراد,κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν] ἐπθ. ὁ ἐπιτυχὼν τοῦ ποθουμένου: اولق — ἐπιτυγχάνω τοῦ ποθουμένου· || ایتمك — ἱκανοποιῶ, κάμνω τινὰ ν'ἀπολαύσῃ τοῦ ποθουμένου[αἰτ.].

برمقتضای Π.**ἀπερ μὰκτεζάϊ**[ἐκ τῆς προθ.بر καὶ τῆς λ. مقتضا] προθ.κατὰ τὸ ἀπαιτούμενον, καθὰ ἀπαιτεῖ, συνῳδὰ: مصلحت — συνῳδὰ πρὸς τὴν ὑπόθεσιν, πρὸς τὸ πρᾶγμα.

برموجب Π. **ἀπὲρ μουζέπι** [ἐκ τῆς προθ بر καὶ τῆς λ.موجب]προθ.κατὰ τὸ ἀπαιτούμενον, συνῳδά : سنیه ارادهٔ — συνῳδὰ τῷ Αὐτοκρατορικῷ διατάγματι.

برمك Π. **ἀπερμὲκ** ἢ برمکی **ἀπερμεκί,** ὄν. κ. ὄνομα τοῦ πάππου τοῦ Δζαφέρ, διασήμου βεζύρου τοῦ Καλίφου Χαροὺν Ρεσίτ· § λίαν ἐλευθέριος, γενναιόδωρος.

برمکیانه Π. **ἀπερμεκι-ανέ,**ἐπθ. λίαν ἐλευθέριος [πρᾶξις] : — سخای ἐλευθεριότης μεγάλη.

برنا Π. **ἀπερνά,** ον. νέος: — و پیر **ἀπὶρ-οὺ-ἀπερνά,** γέροντες καὶ νέοι·||— و بر بر پیر ایکی شخص غرابتنما δύο πρόσωπα παράδοξα, εἷς γέρων καὶ εἷς νέος.

برنامه Π. **ἀπὲρ-ναμέ,**ὄν. τὸ ἐπὶ τῆς ἐπιστολῆς, ἤτοι ἐπιγραφὴ ἐπιστολῆς.

برنج Π. **ἀπιρινδζ** [κοινῶς پرنج **ἀπιρινδζ** βλ.] ὄν. ὄρυζα.

برنجی Τ. **ἀπιρ-ινδζί,** ἀρθ. πρῶτος: — یکری εἰκοστὸς πρῶτος·||— سی ὁ πρῶτος.

برنجیلك Τ. **ἀπιρ-ινδζιλίκ,** ἀφ. πρωτεῖον, τὸ εἶναι πρῶτον : — ی قزانمق κερδίζω τὸ πρῶτον βραβεῖον, πρωταγωνιστῶ.

برنس Α. **ἀπὸρνὸς,** ὄν. ἐπίμηκες κάλυμμα κεφαλῆς,ὡς τὸ κουκούλιον [كلاه], ὅπερ ἄλλοτε ἐφόρουν οἱ οὐλεμάδες·§χλαμὺς μετὰ κορδύλης [κουκκούλας] κοινῶς **ἀπουρνούζ,** βλ. بورنوز· § πλθ. پرانس **ἀπερανίς.**

برو Τ. **ἀπερού,**ἢ بری **ἀπερί,** ἐπρ. ἐντεῦθεν, ἐδῶ, πλησιέστερον [ἀντιθ. اوته καὶ **ὀτέ,** ἐκεῖθεν]: — کل ἔρχομαι πλησιέστερον·|| — ده ἐδῶ [ἐπὶ στάσεως]: — طور ده στάσου ἀπ' ἐδῶ, ἀπὸ τοῦτο τὸ μέρος·|| — یه ἐδῶ [ἐπὶ κινήσεως] : — یه طوغری کل ἐλθὲ πρὸς τὰ ἐδῶ, πλησιέστερον· || — دن ἐντεῦθεν, ἀπὸ τὸ ἐδῶ μέρος· || — ده اوته [ἐπὶ στάσεως], καὶ — یه اوته [ἐπὶ κινήσεως] ἐδῶ, ἐκεῖ, τῇδε κἀκεῖσε· || — دن اوته‌دن ἐντεῦθεν κἀκεῖθεν· § — دن ἀπὸ . . . ἐντεῦθεν: بش — کوندن ἀπὸ πέντε ἡμερῶν καὶ ἐντεῦθεν· || — سنه‌دن اوچ ἀπὸ τριῶν ἐτῶν καὶ ἐντεῦθεν· || — چوقدن اوته‌دن ἀνέκαθεν μέχρι τοῦδε· || — دن ἀπὸ πολλοῦ μέχρι τοῦδε· § [ὄν.]· — سی τὸ ἐντεῦθεν μέρος, τοῦτο τὸ μέρος [ἀντιθ. اوته‌سی τὸ ἐκεῖθεν]·|| — کی ὁ, ἡ, τὸ ἐντεῦθεν·||— کی اوته‌کی ὁ ἐντεῦθεν, ὁ ἐκεῖθεν, ὁ μὲν ὁ δέ·§[ἐπθ.] —یان, ἢ طرف—, τὸ ἐντεῦθεν μέρος, τὸ ἕτερον μέρος· || — طرفدن اهتمان زمانی‌ده — طرفدن ἀφ' ἑτέρου : کلوب چاغشیدی ἀφ' ἑτέρου ἦλθε καὶ ἐπέστη καὶ ὁ καιρὸς τῶν ἐξετάσεων.

بروات Α. **ἀπερεβὰτ** [πλθ. τοῦ برات βλ.] ὄν. βεράτια, διπλώματα: — عالیه ὑψηλὰ βεράτια.

برواق Α. **ἀπερβάκ,** ὄν. ἀσφόδελος [φυτ.].

برواقیه Α. **ἀπερβακ-ηγέ,**ἐπθ. ἀσφοδελοειδὴ [φυτά] : — فصیله οἰκογένεια τῶν ἀσφοδελοειδῶν.

بروج Α. **ἀπὸροὶδζ** [πλθ. τοῦ برج βλ.] ὄν. πύργοι,τείχη φρουρίου· ἀστερισμοί: — منطقة ال **μιντάκατϑ-λ-ἀπὸροὺδζ,**ζωδιακὸς κύ-

κλος [κ. λ. ζώνη τῶν ἀστερισμῶν]· ||—ال ذات **ζάτθ-λ-ἀτθρούθζ,** οὐρανός.

بروجه Π.**ἀὲρ θέθζχι** [ἐκ τῆς προθ. بر καὶ τῆς λ. وجه] ἐπρ. κατὰ τὸν τρόπον, κατά, ὡς: بال—κατὰ τὸν ἀνωτέρω τρόπον, ὡς ἀνωτέρω·||مشروح — κατὰ τὸν τρόπον τὸν γεγραμμένον, ὡς εἴρηται.

برودت A. **ἀτθρουὲὲτ** [ῥζ. برد] ἀφ. θ. ψῦχος : هوا — τὸ ψῦχος τῆς ἀτμοσφαίρας·§ψυχρότης: دوام ایتز — اخوان اراسندکی ἡ μεταξὺ ἀδελφῶν ψυχρότης δὲν διαρκεῖ.

بروز A. **ἀτθροὺζ** [ῥζ. برز] ἀφ. ἐμφάνισις [ἡ κατόπιν ἀποκρύψεως], ἐκδήλωσις:— دامن شرقدن لامعه آفتاب ἡ ἐμφάνισις τοῦ ἡλίου· || اولان آفتاب نشار— ὁ ἥλιος, ὅστις ἀπὸ τῶν κρασπέδων τῆς Ἀνατολῆς διέχεε λάμψιν ἐμφανίσεως, ἤτοι ἐπεφάνη διαχέων λάμψιν.

بروسه **ἀτθροὔσα,** ὄν.κ. Προῦσα: کستانه سی— κάστανα τῆς Προύσης.

بروش Γλ. **ἀτθρὸὲ** [broche] ὄν. κόσμημα χρυσοῦν ἢ ἄλλο,ὅπερ διὰ καρφίδος ἀναρτῶσιν αἱ γυναῖκες ἐπὶ τοῦ στήθους.

بروشقو **ἀτθροὔὸκο,** βλ. قوشر بور .

بروم Γλ. **ἀτθρὸὴ** [brome] ὄν.βρώμιον [χημ.]: آئیر — αἰθὴρ βρωμυδρικός· || ماء — βρωμυδροῦχος· || مائیت —βρωμυδρικός· || ملح — βρωμιοῦχον κάλι· || غل — βρωμοφόρμιον.

برومال Γλ. **ἀτθρομὰλ** [bromal] ἐπθ. βρωμιοῦχος.

برومند Π. **ἀὲρ-ὅ-μὲνὲ** [βλ. بر καρπὸς καὶ مند] ἐπθ. καρποφόρος, πλούσιος, μέτοχος, ἐπωφεληθείς.

برومیت A. **ἀτθροὴ-ιγέτ,** ἐπθ. βρωμικὸς [χημ.].

برون T.**ἀουροὶν** καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ: برونسالق بورونسالق،بورونجك،بورونجك، بورونسالق .

بره T. **ἀτθρέ,** ὄν. μώλωψ, ἐκχύμωσις.

بره Π. **ἀτθρέ,** ὄν. ἀμνός, ἀρνίον : فلك — Κριὸς [ἀστερ.]· βλ. حمل .

بره T. **ἀτθρέ, ἀτθρέ,** ἐπφ. βρέ! ἔ! σύ!

برهان A. **ἀὅρχάν,** ὄν. ἀπόδειξις, τεκμήριον, ἐπιχείρημα : هندسی — ἀπόδειξις γεωμετρική, μαθηματική· || قطعی — ἀπόδειξις κατηγορηματική·§ πλθ. براهین **ἀτθραχίν.**

برهانی A. **ἀὅρχαν-ί,** ἐπθ. ἀποδεικτικός, δικαιολογικός : — اختلاف διαφορὰ ἀποδεικτική, δικαιολογική· § θ. برهانیه .

برهنز T. **ἀτθρε-ὸίζ,**ἐπθ. ὁ ἄνευ μώλωπος, ὁ μὴ κτυπημένος, ὁ ἄνευ βλάβης: ایلمیان— μᾶλον μὴ ἔχον βλάβην, μὴ κτυπημένον.

برهلمك T. **ἀτθρε-λεμέκ,** ῥμ. μτδ. μωλωπίζω, κτυπῶ ἢ δέρω οὕτως ὥστε νὰ σχηματισθῶσι μώλωπες [αἰτ.].

برهلنمك T. **ἀτθρε-λενμέκ,** ῥμ. πθ. μωλωπίζομαι.

برهلی ἢ ولو برـ T. **ἀτθρε-λί,** ἐπθ. ὁ μεμωλωπισμένος, κτυπημένος, βεβλαμμένος: آیوه — κυδώνιον κτυπημένον.

برهم Π. **ἀερχὲμ** [ἐκ τῆς προθ. بر καὶ τῆς λ. هم ὁμοῦ] ἐπθ. ὁ εἷς ἐπὶ τοῦ ἄλλου, ἀνάμικτος: درهم— **ἀερχὲμ ἀερχέμ,**φύρδην μίγδην· || زده — **ἀερχὲμ ζεὲέ,** ὁ ἄνω κάτω γενόμενος, τεταραγμένος·|| زن — **ἀερχὲμ ζέν,** ὁ ἄνω κάτω ποιῶν, ταράττων, συγκυκῶν.

برهمن Π. **ἀτθερχμὲν** [ἐν τῇ ποιήσει καὶ **ἀτθερχεμὲν**] ὄν. Βραχμάν, Βραχμᾶνος,ἤτοι ἱερεὺς Ἰνδῶν·§ πλθ. ἀραβ. براهمه **ἀτθεραχιμέ.**

برهنه Π. **ἀὅρεχνὲ** [ἢ καὶ **ἀτθρεχνὲ**] ἐπθ. γυμνός: پا—,ـه—پا,γυμνόπους: کدای پا— ἐπαίτης γυμνόπους·|| —پا قیر πτωχὸς γυμνόπους· || سر —, ـه —سر, ἀσκεπής.

برهنکی Π. **ἀὅρεχνε-γκί,** ἀφ.γυμνότης.

برهوا Π. **ἀὲρ-χεβά,**ἐπρ. εἰς τὸν ἀέρα,μτφ. εἰς μάτην: ایچك — ἀνατινάσσω εἰς τὸν ἀέρα·|| اولق — ἀνατινάσσομαι εἰς τὸν ἀέρα,ἀποβαίνω εἰς μάτην,ματαιοῦμαι: بو قدر مساعی اولدی— τόσαι προσπάθειαι ἀπέβησαν εἰς μάτην, ἐγένοντο ἀνεμώλιοι.

برهه A. **ἀὅρχέ,** ὄν. θ. χρόνος, καιρός,διάστημα: بعد برهة **ἀάτε ἀὅρχετιν,**μετὰ παρέλευσιν καιροῦ· || بعد برهة من الزمان **ἀάτε ἀὅρχετι μίνε-ζ-ζεμάν,** μετὰ καιρόν.

بری T. **ἀτθρί,** βλ. برو .

بری A. **ἀτθρὶ** [ῥζ. برء βλ. καὶ برائت] ἐπθ. ἀπηλλαγμένος, ἐλεύθερος [τῆ دن]: کبائردن — ἀπηλλαγμένος μεγάλων ἁμαρτιῶν· || کندوسنه عزو اولنان تهمتدن — اولدیغی آشکاردر πρόδηλον ὅτι εἶναι ἀθῶος ἀπὸ τῆς προσαπτομένης αὐτῷ ἐνοχῆς·||الذمه— **ἀτθρίγῃθ-ζ-ζιμμέ,** ἀπηλλαγμένος εὐθύνης, ἀνεύθυνος, ἀθῶος.

بری A. **ἀτθρὶ** [ἐκ τοῦ بر ξηρὰ] ἐπθ. ὁ κατὰ ξηρὰν· § θ. بریه : و بحریه — قوای αἱ κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν δυνάμεις· ||—عساکر ὁ κατὰ ξηρὰν στρατός.

بریان Π. **ἀτθιργάν,**ὄν. ψητόν,ψητὸν μετ' ὀρύζης [κ. پریان **ἀτθργάν**].

بریجك T. **ἀτθιδζὶκ** [ἐκ τοῦ بر εἷς] ὄν. εἷς μόνος, μοναχουιός, μονογενής: — اولدی مکتبه ویردی اوغلنی ἔστειλεν εἰς τὴν σχολὴν τὸν μονογενῆ αὐτοῦ υἱόν.

برید A. **ἀτθρίὲ,** ὄν. ταχυδρόμος, ἀγγελιαφόρος.

بریده Π. **ἀτθριὲὲ** [μτχ. τοῦ ῥμ. بریدن **ἀτθριὲὲν**] κεκομμένος: —ر,ـه —ر, ἀποτετμημένος τὴν κεφαλήν, καρατομηθείς.

بریزوله Ιτ. **ἀτθριζόλα** [briciola] ὄν. ἐπαν-θρακίς· βλ. کول پاصدی .

بریسی T. **ἀτθιρ-ισὶ** [ἐκ τοῦ بر] ἀντ. ἀόρ. τίς· βλ. بر **ἀτθίρ.**

بریعه A. **ἀτθριὰ** [ἐκ τοῦ براعت] ὄν. θ. ἐρωμένη ὑπερέχουσα τὰς ἄλλας κατὰ τὸ κάλλος καὶ τὴν εὐφυΐαν.

بریق Αγ. **ἀτθρὶκ** [brick] ἢ اریق **ἰἀτθρὶκ,**ὄν. βρίκιον, πάρων,ἤτοι πλοῖον δίιστον.

بریکدیرلمك T. **ἀτθιρ-ικὲτθιριλμέκ,** ῥμ. πθ. συναθροίζομαι, συνάγομαι : —اره پاره συναθροίζονται χρήματα·||— صو συναθροίζεται ὕδωρ.

بریکدیرمك T. **ἀτθιρ-ικὲτθιρμέκ,** ῥμ. μτδ. συναθροίζω, συνάγω [αἰτ.]: —صو ἢ اره پاره συναθροίζω χρήματα, ὕδωρ κτλ.

بریکمك T. **ἀτθιρ-ικμέκ,** ῥμ. μσ. συναθροίζομαι, συνέρχομαι ἐπὶ τὸ αὐτό: —اره پاره ἢ صو συναθροίζομαι ὕδωρ,χρήματα κτλ. ||[δοτ.]: —باشنه بریك συναθροίζεσθαι περί τινα.

بریکمه T.**ἀτθιρ-ικμέ,**ὄν.ἀπαρ. συνάθροισις.

بریکنتی T. **ἀτθιρ-ικιντὶ** [ἐκ τοῦ بریکمك] ὄν. μέρος συναθροίσεως, ἢ συνάθροισις, λίμνασις: پیدا ایتدی — صولر τὰ ὕδατα ἐλίμνασαν, συνηθροίσθησαν.

بریکی ἢ بروکی T. **ἀτθρι-κὶ** [βλ. برو καὶ کی] ἐπθ. ὁ, ἡ, τὸ ἐντεῦθεν, οὗτος, η, ο, ὁ ἄλλος [ἀντίθ. تو اوته کی]: اوته کینك — کیمسه یوق سوزلرینه قولاق اصمه — μὴ δίδε ἀκρόασιν εἰς τοὺς λόγους τούτου καὶ ἐκείνου, ἤτοι τοῦ μὲν καὶ δὲ **[ὅτεκινὶν ἀτθρικινίν].**

برین A. **ἀτθρέὶν** [δυϊκ. τοῦ بر ξηρὰ] ὄν. αἱ δύο ξηραὶ ἢ ἤπειροι, ἤτοι ἡ Εὐρώπη καὶ ἡ Ἀσία· βλ. بحرین .

برین Π. **ἀτθρὶν** [ἐκ τοῦ بر ἐπάνω] ἐπθ. ὑψηλότατος,ἀνώτατος:—عرش, ἢ بهشت —, ἢ — خلد, ὁ ἀνώτατος παράδεισος,ἤτοι τὸ ἀνώτατον στρῶμα τοῦ παραδείσου· || — طاق ὁ ἀνώτατος θόλος τοῦ οὐρανοῦ· || — چرخ ἡ ἀνωτάτη σφαῖρα τοῦ οὐρανοῦ.

برین Π.**ἀὲρ ἶν** [بر προθ. ین ἀντὶ این ἀντ.] ἐπὶ τούτου· βλ. بنا .

بریه A.**ἀτθερρ-ιγέ,**ὄν. θ.ἔρημος:بریة الشام **ἀτθερ-ρίγετθ-ὰ-ὸάμ,** ἔρημος τῆς Συρίας, ἤτοι τὰ μέρη αὐτῆς τὰ συνεχόμενα πρὸς τὴν χερσόνησον τῆς Ἀραβίας·§ πλθ. براری **ἀτθεραρί.**

بریه A. **ἀτθεριγὲ** [ῥζ. برء] ὄν. θ. πλάσμα: —خیال **χαῖρθ-λ-ἀτθεριγέ,** τὸ καλλίτερον τῶν πλασμάτων[ὁ Μωάμεθ]·§ πλθ. براياء βλ.

بز T. **ἀὲὲζ** [ἐκ τοῦ ἀρθ. بيض] ὄν. ἀδήν, γάγγλιον: لری—بوغاز ἀδένες τοῦ στόματος· ||ی— دیل ἀδὴν τῆς γλώσσης· βλ. غده .

بز T. **ἀὲὲζ** [ἐκ τοῦ ἀρθ. بزّ **ἀὲὲζζ**] ὄν. πανίον, ὀθόνη, ὕφασμα: ی—باموق ὕφασμα βαμβακερόν· || ی— کتان ὕφασμα λινοῦν· || سفره —ی—ἐπιτραπέζιος ὀθόνη,τραπεζομάνδηλον·|| ال —ی—χειρόμακτρον, χεροπάνι·||ی— برون ρινόμακτρον·||ی— آیاق ποδόμακτρον·||ی— باش κάλυμμα ἐκ λεπτῆς ὀθόνης διὰ τὴν κεφαλήν, ἢ —ی—یاز τεμάχιον ὀθόνης, δι'οὗ καλύπτουσιν αἱ γυναῖκες τῶν μωαμεθανῶν τὴν κόμην καὶ τὸν λαιμὸν κατὰ τὴν προσευχήν·||—صغوق ὕφασμα δι'ὑποκάμισα·||ی—یلکن κάνναβις,κανναβάτσο, πανὶ τῶν ἱστίων·||—طوقومق ὑφαίνω πανί· || — آقق λυόνει [φθείρεται, διαρρέει] τὸ πανί· || — چکمك — τραβᾷ [κονταίνει] τὸ πανί, ἤτοι συστέλλεται πλυνόμενον·|| —چوزمك λύω τὸ πανί, ἤτοι ἐξάγω ἐκ τοῦ ἱστοῦ [ἐργαλειοῦ], μτφ. πηγαινοέρχομαι [πανὶ ὑφαίνω].

بز T. **ἀὶζ** [πλθ. τῆς ἀντ. بن ἐγώ]· ἡμεῖς : —جه καθ' ἡμᾶς· || —سز ἄνευ ἡμῶν· || —بزه **ἀὶζ ἀιζέ,** ἡμεῖς καὶ ἡμεῖς,ἤτοι χωρὶς νὰ

ὑπάρχη ξένος, ἐν λίαν στενῷ κύκλῳ· || δ΄ πλθ. بزلر **πιζλέρ·** § βλ. καὶ بز .

بز Π. **πόζ,** ὄν. αἶξ.

بزادی Τ. **πεζαπή,** ὄν. βήρυλλος, εἶδος πολυτίμου λίθου εὑρισκομένου ἐν Σιβηρίᾳ.

بزاز Α. **πεζζάζ** [ἐκ τοῦ بز ὀθόνη] ὄν. ὑφάντης ἢ ὀθονέμπορος, ἔμπορος πανίων· § βλ. καὶ بزی .

بزازت Α. **πεζαζέτ,** ὄν. θ. τὸ ἔργον τοῦ ὑφάντου ἢ τοῦ ὀθονεμπόρου.

بزازستان Π. **πεζζαζ-ιστάν,** ὄν. ἀγορὰ πανικῶν· βλ. καὶ بزستان .

بزاغو Τ. **πουζαγή,** βλ. بوزاغی .

بزجی Τ. **πεζ-δζί,** ταὐτόσημον τῷ بزی βλ.

بزجیلك Τ. **πεζ-δζιλίκ,** ταὐτόσημον τῷ بزازت βλ.

بزدرمك ἢ بزدیرمك Τ. **πεζ-πιρ-μέκ,** ρμ. μτδ. κάμνω τινὰ ν' ἀποδιάσῃ, νὰ βαρυνθῇ, ἐμποιῶ,προξενῶ κόρον, ἀποδίαν[αἰτ. دن] : — بر شیدن بر کیسه‌یی بر κάμνω τινὰ νὰ βαρυνθῇ πρᾶγμά τι.

بزدم Τ. **πεζπόμ,** ὄν. ἰσχίον: کیکی — κόκκυξ.

بزر Α. **πεζζήρ** [βλ. καὶ بذر] ὄν. σπόρος, σπορά : الجنان — **πέζρ-ζ-δζενάν,** σπόρος τοῦ ἀμώμου· || کاذب — ψευδόσπερμα· || — کبدی γογγύλη· § πλθ. بزور **πσζούρ.**

بزرجمهر Π. **πσζδρδζ-μίχρ,** ὄνομα ἑνὸς Βεζύρου τοῦ βασιλέως τῆς Περσίας Νουσιρβάν, περιωνύμου ἐπὶ συνέσει.

بزرك Π. **πσζδργκ,** ἐπθ. μέγας,ὑψηλὸς [ἐπὶ προσώπων καὶ πραγμάτων] : برادر — μέγας ἀδελφός· || — استاد μέγας διδάσκαλος· || — درخت μέγα δένδρον· § πλθ. بزرکان **πσζδργκιάν** [λέγεται ἐπὶ ἀνθρώπων]: — سخن **σσχάν-ι πσζδργκιάν,** ὁ λόγος τῶν μεγάλων.

بزرکان Π. **πσζδργκιάν** [πλθ. τοῦ προηγ.] ἐπθ. καὶ ὄν. οἱ μεγάλοι.

بزرکوار Π. **πσζδργκ-βάρ,** ἐπθ. μέγας, κραταιός, ἀξιοσέβαστος, μεγάθυμος, ἔνδοξος, κλεινός: — جد πάππος κλεινός· || استاد — διδάσκαλος ἀξιοσέβαστος.

بزرکواری Π. **πσζδργκ-βαρί,** ὄν. μεγαλεῖον, κλέος, μεγαθυμία.

بزرکی Π. **πσζδργκ-ί,** ὄν. μεγαλεῖον.

بزری Α. **πεζρ-ί,** ἐπθ. σπερματικός· § θ. بزریه .

بزستان Π. **πεζ-ιστάν,** κ. بدستان **πεϵεστέν** [ἐκ τοῦ بزازستان βλ.] ὄν.ἀγορὰ ἐν ᾗ πωλοῦνται πολύτιμα πράγματα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ παλαιά,ἢ παρακατατίθενται τοιαῦτα ἢ χρήματα καὶ ἀξίαι πρὸς ἀσφάλειαν.

بزع Α. **πέζ,** ὄν. ἐντομή, ἐγκοπή, χάραγμα [χειρ.]· συνών. جامت .

بزغاله Π. **πσζγαλέ,** ὄν. ἔριφος [κατσικάκι]· τουρκ. اوغلاق .

بزق Α. **πέζκ,** ὄν. ἔκκρισις χυμῶν [ἰατρ.].

بزقجی Τ. **πηζηκτσή,** βλ. بزیقجی .

بزك Τ. **πεζέκ** [ἐκ τοῦ بزمك] ὄν. στόλισμα, κόσμημα.

بزکجی Τ. **πεζεκ-τσί,** ὄν. γυνὴ ἔργον ἔχουσα τὸ στολίζειν τὰς νεονύμφους.

بزکین Τ. **πεζγκίν** [ἐκ τοῦ بزمك] ἐπθ. ὁ ἀποδιάσας, βαρυνθείς [τῆι دن].

بزکینلك Τ. **πεζγκιν-λίκ,** ὄν. ἀποδία, κόρος [τῇ دن] : — سفالتدن κόρος ἀθλιότητος.

بزلنکج Τ. **πιζλενγκίδζ,** ἢ بزلانقیج **πηζλανγκήτς,** ὄν. μικρὸν βούκεντρον βουκόλου· βλ. اوکندرك .

بزلیا Ιτ. **πιζέλια** [pisello] ὄν. πίσον, κ. μπιζέλι.

بزم Π. **πέζμ,** ὄν. ὁμήγυρις, συνάθροισις, συναναστροφὴ φίλων πρὸς διασκέδασιν: محبت — ὁμήγυρις, συναναστροφὴ φίλων· || عشرت — συνάθροισις πρὸς εὐωχίαν,συμπόσιον· || — اهل οἱ συμποσιάζοντες, συνευωχούμενοι, συμπόται· || — و رزم **πὲ ρέζμ οὐ πὲ πέζμ,** ἐπί τε τῆς μάχης καὶ ἐν τῷ συμποσίῳ.

بزمك Τ. **πεζ-μέκ,** ρμ. οὐδ. ἀποδιάζω, βαρύνομαι [دن]: — بر شیدن βαρύνομαι, ἀποδιάζω πρᾶγμά τι.

بزمکاه ἢ بزمکه Π. **πεζμ-γκιάχ,** ὄν.τόπος ὁμηγύρεως, συναναστροφῆς, συμποσίου:جهان — τὸ συμπόσιον τοῦ κόσμου· || کوچوب زندکانیدن — کیندی بقایه ἀπεδήμησε,μετέβη εἰς τὴν αἰωνιότητα ἐκ τοῦ συμποσίου τῆς ζωῆς.

بزمکی Τ. **πιζιμ-κὶ** [بزم προσ. ἀντ. καὶ کی ἀντ. καταλ.] ἀντ. ὁ ἡμέτερος, α, ον. || لر — οἱ ἡμέτεροι, αι, α.

بزموت Γλ. **πιζμούτ,** βλ. بیزموت .

بزن Τ. **πεζὲν** [بزمك] ὄν.κόσμημα, ἐπιτήδευσις: — اوزن **ὄζὲν πεζέν,**ἐπιτετηδευμένος ἢ ψευδὴς στολισμός, δόλος, ἀπάτη.

بزنمك Τ. **πεζεν-μὲκ** [بزمك] ρμ. μσ. στολίζομαι, καλλωπίζομαι, εὐτρεπίζομαι,κ.συγυρίζομαι: — اوزنوب καλλωπίζομαι,εὐτρεπίζομαι μετὰ μεγάλης ἐπιμελείας· βλ.کندی اوزن.

بزور Α. **πσζοὺρ** [πλθ. τοῦ بزر] καὶ δ΄ πλθ. بزورات **πσζουράτ,**ὄν. σπέρματα: — مرضیه σπέρματα νόσου,ἤτοι νοσογόνα.

بزول Α.**πσζούλ,** ὄν. παρακέντησις ὑδρωπικῶν [χειρ.].

بزه Π. **πεζέ,** ὄν. ἁμαρτία: کار — ἁμαρτωλός· || کاری — ἁμαρτωλότης.

بزه‌مك Τ. **πεζε-μέκ,**ρμ, μτδ. κοσμῶ, καλλωπίζω, εὐτρεπίζω [αἰτ.].

بزیر Α. **πσζεῖρ** [ὑποκορ. τοῦ بزر] ὄν. μικρὸν σπέρμα, σπόριον· § πλθ. بزیرات **πσζεϊράτ:** — σπερμοζωϊκά.

بزیقجی Τ. **πηζηκ-τσή,** καὶ κατὰ παραφθορὰν مزیقجی **μηζηκτσή,**ὄν. ἀπατεών, πανοῦργος, ὅστις κάμνει χαλάστρας ἐν τῷ χαρτοπαιγνίῳ· βλ. ἐπόμ.

بزیقمق Τ. **πηζηκ-μάκ,** ρμ. μσ. στενοχωροῦμαι, βαρύνομαι : جزیغم بزیقدی ἐστενοχωρήθην [βλ. جزیق]·§ παρεκτρέπομαι εἰς στρεψοδικίας, πανουργίας.

بس Τ. **πὲς ἢ πὄς,** μόριον προτασσόμενον ἐπιθέτων τινῶν καὶ ἐπιρρημάτων ἀρχομένων ἀπὸ τοῦ γράμματος ب καὶ ἐπιτεῖνον τὴν ἔννοιαν αὐτῶν: بس بالی **πὲς-πελλί,**κατάδηλος, ἐναργέστατος· || بسبتون **πὄς-πστὸν,** καθ' ὁλοκληρίαν· βλ. καὶ باس .

بس Π. **πές,** ἐπρ. πολύ, ἀρκετά, ἱκανῶς· § συνδ. ἀλλά.

بسا Αλβ. **πέσα,** ὄν. λόγος τιμῆς παρὰ τοῖς Ἀλβανοῖς ἀπαραβίαστος· § ἀναστολὴ τῶν ἐχθροπραξιῶν ἐπί τινα καιρόν, ἀνακωχή.

بساتین Α. **πεσατὶν** [πλθ.τοῦ بستان] ὄν. κῆποι ἀνθέων ἢ λαχανικῶν.

بساط Α. **πεσάτ,** ὄν. τόπος ὁμαλός, ἐπίπεδος·§ ἀγγεῖον πλατύ, ὡς μέγας λέβης, χύτρα· βλ. ἐπόμ.

بساط Α. **πισάτ,** ὄν. τάπης, ψίαθος,στρῶμα, σκέπασμα, ἐν γένει πᾶν ὅ,τι ἐξαπλοῖ, στρώνει τις: ارض — τάπης τῆς γῆς, χλόη· || کون و مکان — ὁ τάπης τοῦ παντός, τὸ σύμπαν· πλθ. بسط **πσσάτ.**

بساطت Α.**πεσατάτ** [ρζ. بسط] ὄν. θ. ὁμαλότης: زمین — ὁμαλότης ἐδάφους· § εὐχέρεια λόγου, εὐγλωττία.

بسالك Π. **πεσάλ,** ὄν. στέφανος ἐκ σχοίνων, κλάδων δένδρων καὶ ἀνθέων.

بسالت Α. **πεσαλέτ,** ὄν. θ. ἀνδρεία, γενναιότης, ἡρωϊσμός : و شجاعتده — اقرانی نادر کلانلردندر εἶναι ἐξ ἐκείνων, ὧν ἐφάμιλλοι κατὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ τὸν ἡρωϊσμὸν σπανίως ἔρχονται· || — ارباب ἀνδρεῖοι, ἥρωες.

بسالتکارانه Π. **πεσαλὲτ-καρανέ,** ἐπθ. ἀνδρεῖος, γενναῖος [ἐπὶ ἔργων κτλ.] — خدمات ὑπηρεσίαι γενναῖαι.

بسام Α. **πεσάμ** [ρζ. بسم] ἐπθ. γελοίος,φαιδρός· βλ. καὶ بسیم .

بسائط Α. **πεσαΐτ** [πλθ. τοῦ بسیط] ὄν. ἁπλᾶ, ἀντίθετον مرکبات **μὸρεκκεπάτ,** σύνθετα, μίγματα, κράματα: ایله تداوی — مکن اولدقجه مرکباتدن حذر ایله ἐφ' ὅσον εἶναι δυνατὴ ἡ θεραπεία διὰ τῶν ἁπλῶν [φαρμάκων], ἄπεχε **[χαζὲρ ἐϊλὲ]** ἀπὸ τῶν συνθέτων.

بسباسه Α. **πεσπασέ,** ὄν. θ. περισπέρμιον, ἤτοι σαρκῶδες μέρος καρπῶν τινων, περιβάλλον ἐν μέρει ἢ καθ' ὁλοκληρίαν τὸ σπέρμα καὶ μὴ συνεχόμενον μετὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ περικαρπίου.

بسبب Α. **πισέπεπιν** [ἐκ τῆς προθ. ب καὶ τῆς λ. سبب] ἐπρ. ἐπὶ αἰτίᾳ, μὲ αἰτίαν, ἠτιολογημένος· βλ. علة **μὸλέ.**

بسبتون Τ. **πὄς-πστοὺν** [βλ. بس] ἐπθ. ὁλόκληρος· § ἐπρ. ἐξ ὁλοκλήρου, καθ' ὁλοκληρίαν.

بسبللى Τ. **πὲς-πελλὶ** [βλ. بس] ἐπθ. προφανής, κατάδηλος, ἐναργέστατος· § [ἐπρ.] προφανέστατα.

بستان Α. **πσστὰν** [ἐκ τοῦ περσ. بوستان βλ.] ὄν. κῆπος ἀνθέων, λαχανικῶν, δένδρων: سرای — περίπτερον ἐντὸς κήπου· § πλθ. بساتين **πεσατίν**·

بستان Π. **πιστάν,** βλ. پستان.

بستر Π. **πιστέρ,** ὄν. κλίνη, στρωμνή: مسافر خصوصنده — راحت ایستر بالش و ὁ φιλοξενούμενος ἄνεσιν θέλει ἔν τε τῷ προσκεφαλαίῳ καὶ τῇ στρωμνῇ· || بن غم ایچنده نالان سن — ἐγὼ ἐν τῇ κλίνῃ τῆς θλίψεως ὀδυρόμενος, σὺ ἐν τῇ κλίνῃ τῆς τρυφῆς γελῶσα.

بستكى Π. **πεστε-γκί,** ὄν. τὸ εἶναι δεδεμένον ἢ κεκαλυμμένον.

بسته Π. **πεστὲ** [παθ. μτχ. τοῦ ρμ. بستن **πεστέν**] δεδεμένος: دهان — οὗ τὸ στόμα δεδεμένον, σιωπηλός· || — دل οὗ ἡ καρδία δεδεμένη, ἐρωτόληπτος· § [μουσ.] δεσμός, μέλος ᾄσματος, μελοδράματος κτλ.: نه سی شرقینك — τὸ μέλος τοῦ ᾄσματος τούτου πόσον εὔθυμον εἶναι.

بسته‌لمك Τ. **πεστε-λεμέκ,** ρμ. μτδ. τονίζω ποίημα, ᾠδήν, μελοποιῶ [αἰτ.]

بسر Π. **πὲ-σὲρ** [ἐκ τῆς προθ. ب **πὲ** καὶ τῆς λ. سر κεφαλή] ἐπρ. ἐπὶ κεφαλῆς: — وچشم ἐπὶ κεφαλῆς καὶ ὀφθαλμῶν, ἤτοι ἀσμένως· βλ. καὶ بر.

بسط Α. **πάσ-τ,** ρ. ἀφ. ἐκτείνειν, ἀνάπτυξις: مقال — ἀνάπτυξις λόγου, ἔκθεσις· || دعوى — ἀνάπτυξις ἀγωγῆς· || مقدمه — ἔκθεσις προοιμιακή· § [ἀριθμ.] συγχώνευσις ἀκεραίου ἐντὸς κλάσματος· ‖ Ρμ. ἐκτείνω, ἀναπτύσσω, ἐκθέτω [θέμα]· [ἀρθ.] συγχωνεύω ἀκέραιον ἐντὸς κλάσματος: بساط مدنيت — ἐκτείνω τὸν τάπητα τοῦ πολιτισμοῦ, ἐκπολιτίζομαι, προάγομαι εἰς τὸν πολιτισμόν· || اولمش عدد تام كسره — ὁ ἀκέραιος συνεχωνεύθη ἐντὸς τοῦ κλάσματος.

بسلمّك Τ. **πεσλε-τ-μέκ,** ρμ. διαμ. βάλλω, ὑποχρεῶ τινα νὰ θρέψῃ, νὰ συντηρήσῃ, τρέφω, συντηρῶ διά τινος [δοτ. αἰτ.]: — كندى برينه كندى ὑποχρεῶ τινα νά μὲ συντηρῇ.

بسلمك ἢ بسلمك ἢ Τ. **πεσλεμὲκ** [ἐκ τοῦ بسى] ρμ. μτδ. τρέφω, ἀνατρέφω, συντηρῶ, διατηρῶ, σιτεύω ζῶον, παχύνω, κοπρίζω γῆν, ἀγρόν· ὑψόνω, γεμίζω τι προσθέτων κάτωθι αὐτοῦ ἄλλα πράγματα οὕτως ὥστε νὰ ἐξέχῃ, ὡς ὑπὸ τὸ ἔνδυμα θέτω βάμβακα κτλ. μτφρ. ἐξαίρω, ἐνισχύω, καλλιεργῶ φρόνημα κτλ. [αἰτ.]: — عائله τρέφω, συντηρῶ οἰκογένειαν: — كوپرى كوپرίζω τὸν ἀγρόν· || — طاوق ἢ قويون τρέφω, διατηρῶ πρόβατα, ὄρνιθας κτλ. || خصومت — τρέφω πάθος, ἔχθραν· § [αἰτ. ايله]: حيوانى ارايه — ايله τρέφω, ἢ σιτεύω τὸ ζῶον διὰ τῆς κριθῆς.

بسلمه Τ. **πεσλεμέ,** ὄν. ἀπαρ. διάθρεψις, συντήρησις, διατήρησις κτλ· βλ. بسلمك· § ὄν. ὑπηρέτρια ὑπηρετοῦσα ἄνευ μισθοῦ, μόνον χάριν τῆς τροφῆς αὐτῆς· § πρᾶγμα ἐξαρθέν διὰ τῆς προσθέσεως κάτωθι αὐτοῦ ἑτέρου πράγματος, ὡς ἔνδυμα διὰ τῆς προσθέσεως βάμβακος κτλ.: البسه — ὑπόρραμμα [φόδρα].

بسلنلمك Τ. **πεσλε-νιλ-μέκ,** ἢ بسلمك **πεσλενμέκ,** ρμ. πθ. ἢ οὐδ. τρέφομαι, σιτεύομαι, παχύνομαι, κοπρίζομαι [ἐπὶ ἀγροῦ]: بسلمش εὐτραφής· || [ايله]: — نان و نعمتيله ... ἀνατρέφεσθαι διὰ τοῦ ἄρτου καὶ τῶν εὐεργεσιῶν τινος· § ὑψοῦται ἔνδυμα κτλ. διὰ τῆς προσθήκης κάτωθι αὐτοῦ βάμβακος κτλ. § μτφ. ἐξαίρομαι, ἐνισχύομαι, καλλιεργοῦμαι· βλ. بسلمك.

بسلمك Τ. **πεσλεμέκ,** βλ. بسلمك.

بسله‌يش ἢ بسليش Τ. **πεσλεγίς,** ρ. ἀφ. συντήρησις κτλ. βλ. بسلمك.

بسله‌يجى ἢ بسليجى Τ. **πεσλεγιτζὶ** [بسلمك] ἐπθ. ὁ τρέφων, ἀνατρέφων, συντηρῶν, εὐεργέτης, θρεπτικός: غذا — τροφὴ θρεπτικὴ [τρέφουσα].

بسم Α. **πίσμι** [ἐκ τῆς προθ. ب **πὶ** καὶ τῆς λ. اسم] ἐν ὀνόματι: الله — **πισμί-λλαχ,** ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ· || الله تعالى — **πισμί-λλαχι τεάλλα,** ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου· || الله الرحمن الرحيم — **πισμί-λλαχι-ρ-ραχμάνι-ρ-ραχίμ,** ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ τοῦ οἰκτίρμονος καὶ ἐλεήμονος [ἐπίκλησις ἀναγραφομένη ἐπὶ κεφαλῆς βιβλίων, ὡς τὸ παρ' ἡμῖν «Σταυρέ, βοήθει μοι», ἢ ἐκφερομένη κατὰ τὴν ἔναρξιν ἐπιχειρήσεώς τινος ἢ πράξεως, ὅτε χάριν συντομίας λέγεται ἁπλῶς الله بسم· βλ. بسمله.

بسمل Π. **πισμίλ,** ἐπθ. ἐσφαγμένος, τεθυσιασμένος.

بسملكاه ἢ بسلكه Π. **πισμιλ-γκιάχ,** ὄν. μέρος ἔνθα σφάζουσι ζῶα, σφαγεῖον.

بسمله Α. **πεσμελὲ** [ἐκ τοῦ بسم الله] ὄν. θ. ἐπίκλησις τοῦ Θεοῦ διὰ τῆς φράσεως: بسم الله الرحمن الرحيم [βλ. بسم]: چكمك — ἐπικαλοῦμαι τὸν Θεὸν ἀπαγγέλλων τὴν ρηθεῖσαν φράσιν· || اوقومغه باشلادم بعد ال — μετὰ τὴν ἐπίκλησιν τοῦ Θεοῦ ἤρχισα ν' ἀναγινώσκω· || ايشه چكمك — ἐπικαλοῦμαι τὸν Θεὸν εἰς τὴν ὑπόθεσιν, ἤτοι ἄρχομαι τοῦ ἔργου διὰ τῆς θείας ἐπικλήσεως.

بسى Τ. **πεσί,** ὄν. τόπος κατάλληλος διὰ τὴν κτηνοτροφίαν, νομή, βοσκή: يه — قومق τρέφω, σιτεύω, παχύνω ζῶα· βλ. بسلمك.

بسيلو ἢ بسيلى Τ. **πεσι-λί,** ἐπθ. εὐτραφής: حيوان — ζῶον εὐτραφές.

بسيار Π. **πισγιάρ,** ἐπθ. πολὺς-ἡ-ύ.

بسيج Π. **πεσίζ,** ὄν. προετοιμασία ἢ τὰ χρειώδη εἰς δρόμον, ἐκστρατείαν.

بسيط Α. **πεσὶτ** [ρζ. بسط] ἐπθ. ὁμαλός, ἐπίπεδος, ἐκτεταμένος, εὐρύς, ἁπλοῦς [ἀντίθετον τῷ مركب σύνθετος], εὔκολος: ارض — زمين ἢ γῆ ἐπίπεδος, ὁμαλή· || صو — دكلدر τὸ ὕδωρ δὲν εἶναι ἁπλοῦν· || مسئله — ζήτημα ἁπλοῦν· || امل — ἁπλῆ ἐπιθυμία· || اليد — **πεσίτ-λ-γέ,** γενναιόδωρος [οὗ ἡ χεὶρ ἐκτεταμένη]· || الوجه — **πεσίτ-λ-βέζ,** φαιδρὸς τὸ πρόσωπον· § θ. بسيطه: — قاعده ἁπλοῦς κανών· || ادوات — ἁπλᾶ ἐργαλεῖα.

بسيطه Α. **πεσιτά,** θ. τοῦ προηγ· βλ· § ὄν. θ. σκιαθήρας, ἤτοι πλὰξ ὡρολογίου κεχαραγμένη ἐπὶ τοίχου, ἐφ' ἧς αἱ ὧραι δεικνύονται διὰ τῆς σκιᾶς τῆς ἐπὶ τῆς πλακὸς ταύτης ἑστημένης βελόνης: شمسيه — σκιαθήρας ἡλιακός· || ليليه — σκιαθήρας διὰ τοῦ σεληνιακοῦ φωτός· || ساعتيه — ὡρολόγιον πολικόν· || — اقعيه σκιαθήρας ὁριζόντιος.

بسيم Α. **πεσὶμ** [ρζ. بسم **πὲσμ** μειδιᾶν] ἐπθ. μειδιῶν, φαιδρός, γελῶν: شخص — ἄνθρωπος μειδιῶν· || وجه — πρόσωπον φαιδρόν· § θ. بسيمه· βλ. بسام.

بش Τ. **πέζ,** ἀρθ. πέντε: ده — ἐν πέμπτον· || قات — πενταπλοῦς· || قرداش — ράπισμα, κόλαφος· || بيق — μέσπιλον· || پارمق — πεντάφυλλον [φυτ.]· || ى بر يرده — πεντάλιρον [πέντε λίραι εἰς ἓν μέρος, ἐπὶ τὸ αὐτό].

بشارت Α. **πεσαρέτ,** ὄν. θ. χαρμόσυνος ἀγγελία, εὐαγγέλιον· § κ. νέον κακόν, ἤτοι κακὸς νεωτερισμός, καινοτομία.

بشارمق Τ. **πασαρμάκ,** βλ. باشارمق.

بشاشت Α. **πεσασὲτ** [ρζ. بشّ] ὄν. θ. φαιδρότης προσώπου, ἱλαρότης, εὐθυμία: ايله — μετὰ φαιδρότητος, φαιδρῶς· || — صاحب φαιδρὸς [κάτοχος φαιδρότητος]· || — اظهار ايتمك δεικνύω φαιδρότητα.

بشاشت نما Π. **πεσασὲτ-νδμά,** ἐπθ. ὁ δεικνύων φαιδρότητα, ἱλαρότητα, φαιδρός, ἱλαρός.

بشاعت Α. **πεσαὰτ** [ρζ. بشع] ὄν. θ. δριμύτης, πικρότης [ποτῶν, ἐδωδίμων, φαρμάκων].

بشاق Τ. **πασάκ,** βλ. باشاق.

بشر Τ. **πεσέρ,** ἀρθ. ἀνὰ πέντε: — — ἀνὰ πέντε, πέντε.

بشر Α. **πεσέρ,** ὄν. ἄνθρωπος, τὸ ἀνθρώπινον γένος: — نوع, ἢ — بنى **πένι πεσέρ,** [οἱ υἱοὶ τοῦ ἀνθρώπου] τὸ ἀνθρώπινον γένος· || — ابوال **ἔπου-λ-πεσέρ,** ὁ πατὴρ τῶν ἀνθρώπων, ὁ Ἀδάμ· || — تاريخ ἱστορία τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, γενικὴ ἱστορία· || — علم ال **ἴλμῦ-λ-πεσέρ,** ἀνθρωπολογία.

بشر Α. **πεσέρ,** ὄν. ἄσπ, κ. κόψιμον, ἤτοι ἐρεθισμὸς τοῦ στομάχου ἐξ αἰτίας ἰατρικοῦ [ἰατρ.].

بشره Α. **πεσερέ,** ὄν. θ. ἐπιδερμίς [ἐν γένει]: مخاطيه — ، —, ἢ داخليه — ، — ἐνδεπιδέρμιον [ἀνατ.]· § ἐπιδερμὶς προσώπου: — آثار مسرت روئنا اولدى سنده ἐζωγραφήθησαν ἐπὶ [τῆς ἐπιδερμίδος] τοῦ προσώπου αὐτοῦ σημεῖα χαρᾶς· || — يادى ال **πατίγῦ-λ-πεσερέ,** οὗ ἡ ἐπιδερμὶς φαίνεται, ἄθριξ, ἀγένειος.

بشرى Α. **πεσερ-ί,** ἐπθ. ἀνθρώπινος: — حال ἀνθρωπίνη κατάστασις· § θ. بشريه: — احوال ἀνθρώπινα πράγματα, τὰ ἀνθρώπινα.

بشرى Α. **πεσερ-ὶ** [ἐκ τοῦ بشره] ἐπθ. ἐπιδερμικός· § θ. بشريه.

بشرى A **ἀᾶρὰ** [ἐκ τοῦ بشارت] ὄν. θ. καλή, χαρμόσυνος ἀγγελία, εἴδησις: ﻱ — εὐαγγέλια! εὐαγγέλια!

بشريت A. **ἀεάερ-ιγέτ,** ὄν. θ. ἀνθρωπίνη φύσις, ἀνθρωπότης: ﻙ دلائل — عجزدن برى μία τῶν ἀποδείξεων τῆς ἀδυναμίας τῆς ἀνθρωπότητος[τῆς ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας]· || حسبيله — **ἀεάεριγὲτ χαᾶἀπῖῖλε,** ἢ حسب البشريه **χαᾶἀε-λ-ἀεάεριγέ,** ὡς ἄνθρωπος, ἀνθρωπίνως [ὡς ἀπαιτεῖ ἡ ἀνθρωπίνη φύσις]· || حسب البشريه وقوعبولان خطيئات σφάλματα γενόμενα ἀνθρωπίνως, ἀνθρώπινα σφάλματα.

بشريك T. **ἀιάιριὶκ,** ὄν. δρομὰς [κάμπλος] βλ. καὶ بصريق.

بشقه ἢ بشقه T. **ἀαᾶκὰ** [ἐκ τοῦ باش κεφαλή] ἐπθ. ἕτερος, ἄλλος, διάφορος, διακεκριμένος, χωριστός: دفعه — ἄλλην φοράν, ἄλλοτε· || كون — ἄλλην ἡμέραν· || آدم — ἄλλος ἄνθρωπος, διάφορος· || بر صورتده — κατ' ἄλλον τρόπον· || سى — εἷς ἄλλος: سى كلسون — ἐλθέτω εἷς ἄλλος· || لرى — οἱ ἄλλοι: لرى نه — اولدى οἱ ἄλλοι τί ἐγένοντο; § — دن ... ἐκτός: — بوندن ἐκτὸς τούτου· || — كلدكدن ἐκτὸς τοῦ ὅτι [οὐ μόνον] δὲν ἦλθε· § — — **[ἀαᾶκὰ ἀαᾶκὰ]** χωριστὰ χωριστά, ἰδιαιτέρως· [βλ. καὶ باب].

بشقه‌جه T. **ἀαᾶκά-ᾶζα,** ἐπρ. ἰδιαιτέρως, ἢ ἄλλως, κατὰ τρόπον διάφορον.

بشقه‌لاشدرمق ἢ بشقه‌لشدرمق T. **ἀαᾶκα-λαᾶτηρμάκ,** ρμ. μτβ. ἀλλοιῶ, καθιστῶ ἀλλοῖον, διάφορον [αἰτ.].

بشقه‌لاشمق ἢ بشقه‌لشمق T. **ἀαᾶκα-λαᾶμάκ,** ρμ. οὐδ. ἀλλοιοῦμαι, γίνομαι ἀλλοῖος, διάφορος, μεταβάλλομαι, διαφθείρομαι: بشقه‌لشدى مكتبدن چيقار چيقماز حالى ἅμα ἐξῆλθε τῆς σχολῆς, ἡ κατάστασίς του μετεβλήθη, ἤτοι ἐγένετο διάφορος, δὲν ἦτο ὁ πρῶτος.

بشقه‌لق T. **ἀαᾶκα-λήκ,** ἀφ. διαφορά, ἀνομοιότης, διαφορετικότης.

بشك T. **ἀεάῖκ,** βλ. بشيك.

بشلك T. **ἀεά-λῖκ,** ἀρθ. πεντάρα ἢ πεντάριον, ἤτοι νόμισμα ἀξίας πέντε παράδων ἢ πέντε γροσίων.

بشلمك T. **ἀεά-λεμέκ,** ρμ. μτβ. κάμνω τι πέντε, πενταπλασιάζω [αἰτ.].

بشلى T. **ἀεά-λί,** ἐπθ. ὁ ἔχων ἢ ὁ συνιστάμενος ἐκ πέντε· § τὸ πεντάριον ἐν τῷ χαρτοπαιγνίῳ.

بشمق T. **ἀαᾶμάκ,** βλ. باشمق.

بشمه T. **ἀεᾶμέ,** ὄν. ὁ κορμὸς τῆς τραπέζης ἐφ' ἧς ἐργάζεται ὁ τορευτής· βλ. باشمه.

بشوش A. **ἀεᾶοὶνὲ** [ἐκ τοῦ باشمق] ἐπθ. φαιδρός, μειδιῶν, ἱλαρός, γελόεις: — روى سما پك — پك متبسم ἀδρ ἀνθρωπος ἱλαρός· || بر آدم حالده ايدى τὸ πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ ἦτο πολὺ φαιδρόν, πολὺ γελόεν.

بشنجى T. **ἀεᾶ-ινᾶζί,** ἀρθμ. πέμπτος-η-ον: كون — τὴν πέμπτην ἡμέραν· || سى — ὁ πέμπτος-η-ον.

بشه Π. **ἀεᾶέ,** ὄν. ἱεραξ· βλ. باشه.

بشير A. **ἀεᾶὶρ** [ἐκ τοῦ بشارت] ἐπθ. ἀγγελιαφόρος, ἄγγελος καλῶν, ὁ φέρων χαρμόσυνον εἴδησιν: — نبى **νεἀῖῖ ἀεᾶίρ,** ὁ προφήτης ὁ χαρμόσυνον εἴδησιν εὐαγγελιζόμενος [ὁ Μωάμεθ]· § ἱλαρός, φαιδρὸς τὴν ὄψιν.

بشيع A. **ἀεᾶὶ** [ἐκ τοῦ بشاعت] ἐπθ. δριμύς, πικρός, ἀηδὴς [ἐπὶ φαγητῶν, ποτῶν].

بشيزلو T. **ἀεᾶιζ-λί,** ἐπθ. πενταπλοῦς: — شعدان πεντάψωτος λυχνία.

بشيك ἢ بشك **ἀεᾶῖκ,** ὄν. λίκνον, κ. κούνια βρέφους: — صاللامق κινῶ τὸ λίκνον, λικνίζω, κουνῶ· || — ى بن صاللادم τὸ λίκνον του **[ἀεᾶιγινὶ]** ἐγὼ ἐλίκνισα, ἤτοι ἐγὼ τὸν ἀνέθρεψα· || — ى اجل λίκνον τοῦ πεπρωμένου· οὕτω καλεῖται ὡς ἐκ τοῦ ριψοκινδύνου ἡ αἰώρα ἡ περὶ τὸν μιναρὲ τεμένους ἢ ἄλλης ὑψηλῆς οἰκοδομῆς, ἐφ' ἧς καθήμενος ὁ κτίστης ἐργάζεται· μτφ. ἐπικίνδυνον πρᾶγμα ἐφ' οὗ ἐπιβαίνει τις· || — ى كمى ἐσχάρα ἐπὶ τοῦ ἑλκήθρου τῶν πλοίων. [Κατὰ τὸ لهجه ἡ λέξις ἐκ τοῦ يشمك ὅπερ ἐν τῇ ἀρχ. τουρκ. σημαίνει κινεῖν].

بشيك T. **ἀιάῖκ,** βλ. پيشيك, **ἀιάῖκ.**

بشيكجى T. **ἀεᾶῖκ-ᾶᾶί,** ὄν. ὁ κατασκευαστὴς ἢ πωλητὴς λίκνων.

بصارت A. **ἀεᾶαῤὲτ** [ῥζ. بصر] ἀφ. θ. διορατικότης, ἐταστικὸν βλέμμα.

بصامق T. **ἀαᾶαμάκ,** βλ. باصامق.

بصائر A. **ἀεᾶαῖῤ** [πλθ. τοῦ بصيرت] ὄν. πράγματα διεγείροντα τὴν προσοχὴν καὶ παραδειγματικά· § ἀποδείξεις, ἐνδείξεις, τεκμήρια.

بصبصه A. **ἀαᾶἀαᾶά,** ὄν. θ. κολακεία: — دليلانه كوستركمك δειικνύω κολακείαν χαμερπῆ· βλ. بصبص.

بصبصه پرداز Π. **ἀαᾶἀαᾶà-πεῤᾶάζ,** ἐπθ. κόλαξ· § πλθ. بصبصه پردازان.

بصر A. **ἀεᾶάῤ,** ὄν. ὅρασις, ὀφθαλμός, ὄμμα: بصيرت — ὄμμα διορατικότητος, περισκέψεως· || — قدر **μέᾶᾶι ἀεᾶὰῤ καᾶάῤ,** ὅσον ἐκτείνεται ἡ ὅρασις· || — قوت δύναμις τῆς ὁράσεως· || — حدت ὀξύτης ὁράσεως, ὀξυδέρκεια· || — عام ال **ἴλμῆ-λ-ἀεᾶάῤ,** ὀπτικὴ· || — مضاعف διπλοπία, ἀσθένεια τῆς ὁράσεως, καθ' ἣν τὰ ἀντικείμενα φαίνονται διπλᾶ· || — متحير περίβλεψις [σύμπτωμα τῶν φρενητιώντων]· || — مزدوج عينين **ἀεᾶάῤι μᾶζ-ἐεβίᾶζι ἀϊνέῖν,** ἀμφοδιπλοπία· || — كلح ال **ἀἀὲ χαῤάἀι-λ-ἀεᾶάῤ,** ὡς ῥιπὴ ὀφθαλμοῦ.

بصره A. **ἀἀᾶῤα,** ὄν. κ. Βασσόρα: بعد خراب — ال **ἀἀὲ χαῤάἀι-λ-ἀᾶῤα,** κατόπιν ἑορτῆς [κ. λ. μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς Βασσόρας], ἤτοι πολὺ ἀργά.

بصرى A. **ἀεᾶαῤ-ί,** ἐπθ. ὀπτικός: غلط حس — ἀπάτη ὀπτική· || — محور ὀπτικὸς ἄξων· §θ. بصريه.

بصرى A. **ἀαᾶῤὶ** [ἐκ τοῦ بصره] ὄν. κάτοικος τῆς Βασσόρας· § γραμματικὸς ἄραψ ἀνήκων εἰς τὴν σχολὴν τῆς Βασσόρας· § πλθ. بصريون **ἀαᾶῤιγιᾶόν,** ἀντίθ. كوفيون **κῦᾶῤιγιᾶόν,** γραμματικοὶ τῆς πόλεως Κοῦφα.

بصل A. **ἀεᾶάλ,** ὄν. κρόμμυον· § βολβός.

بصله A. **ἀαᾶλὲ** [ῥζ. بصل] ὄν. θ. βολβός [ἀνατ.]: احليليه —, ἢ مجراى بول — οὐρητηροβολβώδης, λοξοπερίναιος.

بصلى A. **ἀαᾶλ-ί,** ἐπθ. βολβώδης: كفيه — βολβοσπραγγώδης· § θ. بصليه.

بصمه T. **ἀαᾶμά,** βλ. باصمه.

بصير A. **ἀεᾶὶῤ** [ῥζ. بصر] ἐπθ. ὁ βλέπων, ὁ ἔχων διορατικότητα, ὁ εἰδώς: — و خبير بر ذات ἄνθρωπος ἔχων διορατικότητα καὶ ἐνήμερος· § ὁ Θεὸς ὁ παντεπόπτης καὶ πάντα εἰδώς.

بصيرت A. **ἀαᾶῤέᾶ** [ῥζ. بصر] ἀφ. θ. ὀξυδέρκεια, διορατικότης, περίσκεψις, προορατικότης, ὀξύνοια: — اهل ὁ κάτοχος διορατικότητος, διορατικός· || — ى كشاده بصر οὗ τὸ ὄμμα τῆς διορατικότητος ἀνοικτόν, διορατικός, προορατικός· || — ى بغلامش δένεται ἡ διορατικότης τινός, τυφλώττει· § πλθ. بصائر βλ.

بصير تسز T. **ἀαᾶῤετ-σίζ,** ἐπθ. ὁ μὴ διορατικός, ὁ μὴ προορατικός.

بصير تسزلك T. **ἀαᾶῤετ-σιζλίκ,** ἀφ. ἔλλειψις διορατικότητος, προορατικότητος.

بصير تكار Π. **ἀαᾶῤετ-κιάῤ** ἐπθ. διορατικός, προορατικός.

بصير تكارانه Π. **ἀαᾶῤετ-κιαρανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῷ διορατικῷ, τῷ προορατικῷ· § ἐπρ. διορατικῶς, προορατικῶς: حركت ايتمك — ἐνεργῶ προορατικῶς.

بصير تكارى Π. **ἀαᾶῤετ-κιαρί,** ἀφ. διορατικότης, προορατικότης.

بصير تلى T. **ἀαᾶῤετ-λί,** ἐπθ. διορατικός, προορατικός.

بصيله A. **ἀᾶᾶαϊλὲ** [ὑποκορ. τοῦ بصله] ὄν. θ. παραβόλδιον, μικρὸς βολβὸς φυόμενος παρὰ τὸν μέγαν βολβόν.

بضاعه A. **ἀιἰαά** καὶ ἐν τῇ ποιήσει بضاعت **ἀιἰαάᾶ** [ῥζ. بضع] ὄν. θ. κεφάλαιον ἐμπορικόν, κεφάλαιον ἠθικόν, ἤτοι γνώσεις κεκτημέναι: ماليه — ء, τὰ οἰκονομικά του κεφάλαια· || — كم قليل ال **καλίλου-λ-ἀιἰαά,** οὗ τὰ ἠθικὰ κεφάλαια ὀλίγα, ταπεινὸς [ἔκφρασις μετριοφροσύνης, ἐν χρήσει ὑπὸ τοῦ συγγραφέως ἢ ἐν γένει τοῦ γράφοντος περὶ ἑαυτοῦ]· § πλθ. بضايع **ἀεἰαῖ.**

بضايع A. **ἀεἰαῖ,** πλ. τοῦ بضاعه βλ.

بط A. **ἀάᾶᾶ,** ὄν. χήν· § δοχεῖον, φιάλη ἐν σχήματι χηνός· § πλθ. بطو **ἀᾶσύᾶ.**

بط A. **ἀάᾶᾶ,** ρ. ἀφ. παρακέντησις [χειρ.] συνων. ثقب· || الفحف — **ἀάᾶᾶᾶ-λ-κάχφ,** διακοπὴ τοῦ κρανίου.

بطاريه Ιτ. **ἀαᾶαῤία,** βλ. باتاريه.

بطاق T. **ἀαᾶάκ,** بطاقچى **ἀαᾶακᾶᾶή,** κτλ. βλ. باتاق ، باتاقچى κτλ.

بطال A. **ἀαττὰλ** [ῥζ. بطل] ἐπθ. ὁ μὴ ὢν ἐν χρήσει, ἄχρηστος, ἄκυρος, κατηργημένος, ἀνωφελής, μεγάλης διαστάσεως, εὐρύς, πελώριος, χονδροειδής, ἄεργος, ἄνευ ἐργασίας, ὀκνηρός: كاغد — χάρτης πρὸς γραφὴν ἢ ἐκτύπωσιν μεγάλου σχήματος·‖ تخته — σανὶς μεγάλης διαστάσεως·‖ اوراق — ἔγγραφα, τίτλοι κτλ. ἄκυρα· § [σπν.] ἥρως, ἀθλητής. ‖ Ρμ. كغ ا — ἀκυρῶ, καθιστῶ ἢ θεωρῶ τι ἀνωφελές, ἄχρηστον[αἰτ.]·‖چكمك — σημειῶ ἐπί τινος ἐγγράφου τὴν λέξιν ἄκυρον, ἀκυρῶ· ‖ اولق — καθίσταμαι ἄκυρος, ἀκυροῦμαι: اولور — عرضحال ἡ ἀναφορὰ καθίσταται ἄκυρος· § πλθ. بطالر ἔγγραφα περὶ μιᾶς ὑποθέσεως φυλαττόμενα ἐν τοῖς ἀρχείοις καὶ χρησιμεύοντα ἐν ἀνάγκῃ πρὸς ἀπόδειξιν.

بطالت A. **ἀεταλὲτ** [ῥζ. بطل] ἀφ. θ. ἀργία, ὀκνηρία: — و عطالت ἡ ἀργία καὶ ἡ ὀκνηρία· § [σπν.] ἠρωϊσμός, γενναιότης.

بطانت A. **ἀετανὲτ** [ῥζ. بطن] ἀφ. θ. τὸ εἶναί τινα προγάστορα· § ἀδηφαγία.

بطانه A. **ἀιταν̀ὲ** [ῥ. بطن] ὄν. θ. μυστικόν, κρυπτόν· § ὑπόρραμμα [ἀστάρι].

بطانیه **ἀαταν̀ία,** ὄν. ἐπικάλυμμα κλίνης, κ. κουβέρτα.

بطائت A. **ἀεταὲτ** [ῥζ. بطی] ἀφ. θ. βραδύτης, βραδυκινησία, δυσκινησία, ἀδράνεια: ی — ἡ δυσκινησία τῶν ἀτμοπλοίων· ‖ خسته لغك حركتنده — καμὰ واردر μεγάλη βραδύτης ὑπάρχει ἐν τῇ πορείᾳ τῆς νόσου·‖ اوزره حركت ایتمك — ἐνεργῶ, κινοῦμαι βραδέως·‖ تبول — βραδυουρία·‖ هضم — βραδυπεψία.

بطحاء A. **ἀατχά,** ὄν. θ. φάραγξ, ἐν ᾗ εὑρίσκονται χάλικες, ἰδίᾳ ἡ κοιλὰς τῆς Μέκκας: — ابو ال **ἔἀου-λ-ἀάτχα,** ὁ Μωάμεθ.

بطريق A. **ἀατρὶκ** [ἐκ τοῦ Ἑλλ.] ὄν. Πατριάρχης· § πλθ. بطاريق **ἀεἰαρὶκ** ἢ بطارقه **ἀεταρικά·** βλ. καὶ بطريق.

بطريق A. **ἀὲ ταρὶκ** [ἐκ τῆς προθ. ب **ἀὲ** καὶ τῆς λ. طريق]: حق — **ἀὲ ταρὶκ χάκκ,** ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ δικαίου, τῆς ἀληθείας, κατὰ τὸ δίκαιον, τὴν ἀλήθειαν, κατὰ Θεόν· ‖ الاقتضا — **ἀὲ ταρὶκ-λ-ἰκτιζά,** ἐξ ἀνάγκης·‖— الاولی **ἀὲ ταρὶκ-λ-ἐβλά,** κατὰ μείζονα λόγον.

بطش A. **ἀάτς,** ὄν. δύναμις ἰσχυρά, βία, ὁρμή· § τὸ δράττεσθαι, τὸ συλλαμβάνειν καὶ κρατεῖν τι ἐρρωμένως, σφοδρῶς: شديد — ال **ἀεἰἰὲδ-λ-ἀάτς,** οὗ ἡ περὶ τὸ συλλαμβάνειν, τὸ κρατεῖν, δύναμις μεγάλη, ἰσχυρός.

بطلان A. **ἀουτλάν** [ῥζ. بطل] ὄν. ματαιότης, ἄκυρον, ἀνυπόστατον, ψευδές, πεπλανημένον, μὴ ὀρθόν, πλάνη: دعوی — τὸ ψευδές, ἡ πλάνη τοῦ διισχυρισμοῦ ἢ τῆς ἀγωγῆς· ‖ ی — اجارهلك τὸ ἄκυρον, ἡ ἀκυρότης τῆς μισθώσεως·‖ افكار — ἡ πλάνη τῶν ἰδεῶν, παραλογισμός·‖ حس — ἀναισθησία [ἰατρ.]· ‖ خط — γραμμὴ συρομένη πρὸς διαγραφὴν λέξεων ἢ φράσεων ἐξ ἐγγράφου.

بطلميوس **ἀατλέμιος** [ἐκ τοῦ ἑλλ.] ὄν. κ. Πτολεμαῖος ὁ γεωγράφος.

بطمان ἢ باتمان **ἀατμὰν** [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ بات ἀγορὰ καὶ τοῦ ἑλ. μάν ἢ μνᾶ] ὄν. μέτρον βάρους ποικίλλον κατὰ τὸν τόπον καὶ τὸ ἐμπόρευμα ἀπὸ 2—8 ὀκκάδων.

بطن A. **ἀάτν,** ὄν. κοιλία, γαστήρ, μτφ. γενεά: كبير — μεγάλη κοιλία, γαστήρ· ‖ عبدال — **ἄἀὲδ-λ-ἀάτν,** ἢ پرست — **ἀὰτν ἀερέὸτ,** γαστρίμαργος, κοιλιόδουλος·‖ ده ايكيسى اناث — **ἀὰτν ἀεκεσί,** ἐγέννησε διὰ μιᾶς [ἐν μιᾷ κοιλίᾳ, ἢ κυήσει] τρία τέκνα, τὰ δύο θήλεα καὶ τὸ ἕν ἄρρεν ‖ دندر — ر εἶναι ἐκ τῆς αὐτῆς γενεᾶς·‖ بطنا بعد — **ἀάτν-εν ἀά-ἐε ἀάτν-ιν,** ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν, γενεαλογικῶς· § πλθ. بطون **ἀὸτούν.**

بطنه A. **ἀιτνὲ** [ῥζ. بطن] ὄν. θ. ὑπερπλήρωσις στομάχου.

بطنی A. **ἀατν-ί,** ἐπθ. κοιλιακός, γαστρικός· § θ. بطنیه.

بطون A. **ἀὸτοὺν** [πλθ. τοῦ بطن] ὄν. γαστέρες, κοιλίαι· μτφρ. μυστήρια.

بطی A. **ἀετὶ** [ἐκ τοῦ بطأت] ἐπθ. βραδύς, βραδυκίνητος: الحركه — **ἀετίγῳ-λ-χαρεκέ,** βραδυκίνητος [πλοῖον κτλ.]·‖ الهضم — **ἀετίγῳ-λ-χάζμ,** δύσπεπτος·‖ الجريان — **ἀετίγῳ-λ-δζερεγιάν,** βραδύρρους [ποταμός]·‖ اللسان — **ἀετίγῳ-λ-λισάν,** βραδύγλωσσος·‖ الذهن — **ἀετίγῳ-ζ-ζίχν,** βραδύνους.

بطی A. **ἀατ-ὶ** [ἐκ τοῦ بطأ παρακέντησις] ἐπθ. νυκτικός· § θ. بطیه.

بطیخ A. **ἀιττίχ,** ὄν. πέπων, ὑδροπέπων· § πλθ. بطاطیخ **πετατήχ·** § κ. قاون βλ.

بطيخيه A. **ἀιττιχ-ιγέ,** ἐπθ. θ. --قصيلهٔ κολοκυνθοειδῆ [φυτά].

بطير A. **ἀετὶρ** [βλ. يطار] ὄν. πεταλωτής.

بطيش A. **ἀετὶἰ** [ἐκ τοῦ بطش] ἐπθ. ἰσχυρός, ὁ συλλαμβάνων καὶ κρατῶν ἐρρωμένως, δυνατά.

بطيطه A. **ἀετιτά,** ὄν. θ. νύμφη, ἤτοι κατάστασις τοῦ ἐντόμου πρὶν ἢ μεταβληθῇ εἰς χρυσαλίδα.

بطين A. **ἀετὶν** [ἐκ τοῦ بطن] ἐπθ. προγάστωρ.

بطين A. **ἀὸτεῖν** [ὑποκορ. τοῦ بطن] ὄν. γαστρίδιον, μικρὰ κοιλία· § πλθ. بطينات **ἀὸτεϊνάτ:** دماغيه — κοιλίαι τοῦ ἐγκεφάλου.

بطينی A. **ἀὸτεϊν-ί,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων εἰς τὴν μικρὰν κοιλίαν[βλ.προηγ.]. §θ.بطينيه

بظر A. **ἀεζάρ,** ὄν. κλειτορίς [ανατ.].

بظری A. **ἀεζαρ-ί,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῇ κλειτορίδι, κλειτορικός· § θ. بظريه.

بعبارته A. **ἀὶ ἰἀαρέτι-χι,** καὶ τὸ θ. بعبارتها **ἀὶ ἰἀαρέτι-χα** [ἐκ τῆς προθ.ب **ἀί,** τῆς λ. عبارت καὶ τῆς ἀντ. ه **χί,** τὸ θ. ها **χά**] ἐπρ. κατὰ γράμμα, αὐτολεξεί: مادهٔ مذكوره عيناً بعبارتها درج اولندی κατεχωρίσθη τὸ εἰρημένον ἄρθρον [τοῦ νόμου] ὡς ἔχει κατὰ γράμμα. Τὸ بعبارتها εἶναι ἐν χρήσει ὅταν ἀναφέρηται εἰς προηγούμενον ὄνομα γεν. ἀρσ. τὸ δὲ بعبارتها ὅταν ἀναφέρηται εἰς θηλυκόν, ὡς ἐνταῦθα τὸ ماده.

بعث A. **ἀάς,** ρ. ἀφ. ἀποστολή, ἀνάστασις: رسل — ἀποστολὴ προφητῶν·‖ اموات — ἀνάστασις νεκρῶν· ‖ اهل قبور — ἀνάστασις τῶν ἐν τοῖς τάφοις· ‖ — ال يوم **γέθμῦ-λ-ἀάς,** ἡμέρα τῆς ἀναστάσεως, ἡ δευτέρα παρουσία. ‖ Ρμ. ἀποστέλλω, ἀνιστῶ νεκρούς [αἰτ.].

بعثت A. **ἀισὲτ,** ἀφ. θ. ἀποστολὴ προφήτου παρὰ τοῦ Θεοῦ : قبل البعثه **κάἀλε-λ-ἀισέ,** πρὸ τῆς ἀποστολῆς, ἢ بعد البعثه **ἀάἰε-λ-ἀισέ,** μετὰ τὴν ἀποστολήν[τοῦ Μωάμεθ].

بعد A. **ἀάἐε** [ὅταν προηγῆται]καὶ **ἀὰ:** [ὅταν ἕπηται] πρόθ. μετά: ما — **ἀάἐε-μά,** μετὰ τοῦτο, τοὐντεῦθεν, εἰς τὸ ἑξῆς·‖— ما **μὰ ἀάἐ,** ὅ,τι ἔπεται, συνέχεια [διηγήματος κτλ.]: ما — ی یارین ἡ συνέχεια αὔριον· ‖ — فيما **φὶ μὰ ἀάἐ,** εἰς τὸ ἑξῆς τοῦ λοιποῦ· ‖ — من **μὶν ἀάἐ,** τοὐντεῦθεν· ‖ ه — **ἀάἐε-χοὺ,** μετὰ τοῦτο, ἀκολούθως, ἔπειτα· ‖ ذا — **ἀάἐ ζά,** ἢ ازين — **ἀάἐ-έζ-ἴν,** τοὐντεῦθεν, τοῦ λοιποῦ· [βλ. ἀντ. اين]·‖ زمان — **ἀάἐ ζεμάν,** ἢ وقت — **ἀάἐ βάκτιν,** μετὰ καιρόν· ‖ بعد — **ἀάἐ ἀὸτιν,** πολὺ ἔπειτα, μετὰ πολύ ‖ الظهر — **ἀάἐ-ζ-ζὸχρ,** μετὰ μεσημβρίαν·‖ الوقوع — **ἀάἐ-λ-βὸκοὺ,** μετὰ τὸ γεγονός· ‖ السلام — **ἀάἐ-ὸ-σελάμ,** μετὰ τοὺς χαιρετισμούς· ‖ الالقاب — **ἀάἐ-λ-ελκάἀ,** μετὰ τοὺς τίτλους [τοὺς ἐν ἀρχῇ ἐγγράφου τιθεμένους ἐν εἴδει προσφωνήσεως πρὸς ὃν τοῦτο ἀπευθύνεται·‖— ادای ما وجب **ἀάἐε ἐἀάϊ μὰ βέδζεἀε,** μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὀφειλομένων δηλ. εὐχῶν[φράσις συνήθης ἐν προλόγῳ βιβλίων, ἔνθα εἴθισται νὰ προτάττωνται εὐχαὶ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν προφήτην]·‖ الطعام — الكلام **ἐλ κελὰμ ἀάἐ-τ-ταάμ,** ὁ λόγος μετὰ τὸ φαγητόν, ἤτοι πρῶτον νὰ φάγωμεν καὶ ὕστερον ὁμιλοῦμεν, καιρὸς παντὶ πράγματι [πρμ.]·βλ. بصره.

بعد A. **ἀάὸ,** ἐπρ. ἔπειτα· ἐν χρήσει ἐν τῇ φράσει: — اما **ἔμμα ἀάὸ,** καὶ ἔπειτα, ἤδη, τιθεμένη ἐν τῷ προλόγῳ βιβλίων πρὸς μετάβασιν ἀπὸ τῶν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν προφήτην κτλ. συνήθων εὐχῶν εἰς τὸ προκείμενον.

بعد A. **ἀὸ̈,** ὄν. ἀπόστασις: ايكى فرسخ — نده ἐν ἀποστάσει **[ἀὸ̈ἰνἰὲ]** δύο παρασαγγῶν· ‖ كوره كديلهجك محلك قرب و — ينه κατὰ τὴν ἐγγύτητα **[κοὶρἀ]** καὶ τὴν ἀπόστασιν **[ἀὸ̈ἰνὲ]** τοῦ μέρους τῆς μεταβάσεως·‖ مجرد —, ἢ — مطلق ἀπόστασις ἀπόλυτος, ἀόριστος, μὴ προσδιωρισμένη·§ πλθ. ابعاد **ἐἀάἀ·** βλ. بعد καὶ أبعاد.

بعد A. **ἀὸ̈ἰ-ιν** [γεν. τοῦ προηγ.] ἐν χρήσει ἐν τῇ φράσει: — بعد **ἀάἐ ἀὸ̈ἰ-ιν,** πολὺ ἔπειτα, μετὰ πολύ.

بعداً A. **ἀὸ̈ἰ-εν** [αἰτ. τοῦ προηγ.] ἐπρ. μακρόθεν: — و قرباً **κοὺρἀεν βὲ ἀὸ̈ἰεν,** ἐγγύθεν καὶ μακρόθεν·‖ لـ — **ἀὸ̈ἰεν λέχ,** μακρὰν ἡμῶν! ἤτοι νὰ μὴ τὸν ἴδωμεν πλέον!

بعده A. **ἀάἐ-χὸ̈,** ἐπρ. μετὰ τοῦτο, ἀκολούθως, ἔπειτα· βλ. بعد **ἀάἐ.**

بعديت A. **ἀὸ̈ἰ-ιγέτ,** ἀφ θ. ἀπόστασις.

بعساكرهم A. **ἀὶ ἀάακίρι-χιμ** [ἐκ τῆς προθ. ب, τῆς λ. عساكر καὶ τῆς ἀντ. هم] ἐπρ. μετὰ τοῦ στρατοῦ αὐτῶν, πανστρατιᾷ.

بقالاق Τ. **τακαλ-λήκ,** ὄν. παντοπωλική.

بقاليه Α. **τακαλ-ιγέ,** ὄν. θ. τὰ εἴδη τὰ πωλούμενα ἐν παντοπωλείῳ.

بقام Τ. **τακὰμ** [βλ. بقم] ὄν. βαφὴ ἐρυθρά: آغاجی —αἱματόξυλον, δένδρον τῆς Ἀμερικῆς ἢ βρασιλιανὸν ξύλον, ἤτοι εἶδος σκληροῦ καὶ ξηροῦ ξύλου χρησιμεύοντος εἰς κοκκίνην βαφήν· § βαφὴ μὴ σταθερά.

بقاياء Α. **τεκαγιὰ** [πλθ. τοῦ بقيه] ὄν. καθυστερήματα εἰσπράξεως, ὑπόλοιπα, λείψανα: تخصيصاتدن بر مقدار—ده قالدی μέρος τῆς ἐπιχορηγήσεως αὐτοῦ ἔμεινεν εἰς καθυστερήματα, καθυστερεῖ· || سی —قرعه ὑπόλοιπα νεοσυλλέκτων, ἤτοι νεοσύλλεκτοι μὴ προσελθόντες εἰσέτι εἰς τὸν στρατόν.

بقدر Α. **τί κάτερι** [προθ. ب **τὶ** καὶ λ. قدر] ἐπρ. ἐν τῷ μέτρῳ, ἀναλόγως: لاحتياج —**τὶ κάτερι-λ-ιχτιγιάδζ,** ἐν τῷ μέτρῳ τῆς ἀνάγκης, κατὰ τὴν ἀνάγκην· || الامكان —**τὶ κάτερι-λ-ιμκιάν,** ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ δυνατοῦ, κατὰ τὸ δυνατόν· || الطاقه —**τὶ κάτερι-τ-τακά,** ἐν τῷ μέτρῳ τῶν δυνάμεων, κατὰ δύναμιν.

بقر Α. **τεκάρ,** ὄν. βοῦς: § πλθ. إبقار **έπκάρ·** § βλ. بقره.

بقراج Τ. **τακρά͡ζ,** βλ. باقراج.

بقراط **τουκράτ,** ὄν. κ. Ἱπποκράτης.

بقراطی Α. **τουκρατ-ή,** ἐπθ. Ἱπποκρατικός· § θ. بقراطيه· βλ. ἐπόμ.

بقراطيون Α. **τουκρατηγοὶν** [πλθ. τοῦ προηγ.] ὄν. Ἱπποκρατικοί, ἤτοι ὀπαδοὶ τοῦ Ἱπποκράτους.

بقراطيه Α. **τουκρατη-γὲ** [θ. τοῦ بقراطی] ἐπθ: —فصيلهٔ ἱπποκράτεια [φυτά].

بقره Α. **τεκαρέ,** ὄν. θ. βοῦς: — سورهٔ **δουρετ͡ὅ-λ-τεκαρέ,** κεφάλαιον τοῦ Κορανίου ἀμέσως μετὰ τὸ κεφάλαιον τοῦ προοιμίου [سورهٔ فاتحه **δουρέϊ ϕατιχά**].

بقری Α. **τεκαρ-ί,** ἐπθ. βόειος· § θ. بقريه: —مادهٔ δαμαλίς [βατσίνα].

بقعه Α. **τουκά,** ὄν. θ. τμῆμα γῆς, χώρα, ὑψηλὴ οἰκοδομή· § πλθ. بقاع **τικά.**

بغل Α. **τάγλ, τεγίλ,** ὄν. ἡμίονος [βλ. استر قاطر]· πλθ. بغال **τιγάλ.**

بغل ΙΙ. **τεγάλ,** ὄν. μασχάλη: كير — **τεγὰλ γκίρ,** ὁ κρατῶν ἐκ τῆς μασχάλης· || كيرى — **γκιρί,** τὸ κρατεῖν ἐκ τῆς μασχάλης.

بغلان Τ. **ταγλάν,** βλ. باغلان.

بغه Τ. **ταγά,** βλ. بغا.

بغی Α. **τεγί,** ὄν. ὑπέρβασις ὁρίου, ἀδικία, ἀποστασία, μοιχεία, πορνεία: —ارباب ἀποστάται.

بغی Α. **τεγίϊ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. ὁ ὑπερβαίνων τὸ ὅριον· § μοιχαλίς· § βλ. باغی.

بغیر Α. **τὶ γάϊρι** [ἐκ τῆς προθ. ب **τὶ** καὶ τῆς λ. غير] προθ. ἄνευ: —حق **τὶ γάϊρι χάκκ-ην,** ἀδίκως· || اذن شرعی— **τὶ γάϊρι ἴζνι σερί,** ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ Σερῆ.

بغیض Α. **τεγὶζ** [ρζ. بغض] ἐπθ. ὁ μισῶν, ὁ ἀποστρεφόμενος: الانسان — **τεγίζου-λ-ινσάν,** ἢ البشر **τεγίζου-λ-τεβέρ,** μισάνθρωπος.

بقاء Α **τεκά,** ρ. ἀφ. διάρκεια, μονιμότης, αἰωνιότης, ἀθανασία: —دار ἡ αἰώνιος κατοικία, ἢ — عالم ὁ κόσμος τῆς αἰωνιότητος, ἤτοι ἡ μέλλουσα ζωή, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ فنا دار ἡ ἐπίκηρος κατοικία, ἢ فنا عالم ὁ φθαρτὸς κόσμος, ἤτοι ἡ παροῦσα ζωή· || روح ی — ἀθανασία ψυχῆς· ||توجه ی— διάρκεια εὐνοίας· || عافيت ی — διάρκεια εὐεξίας, ἀμετάπτωτος εὐεξία· || عمر ی— διάρκεια βίου· || اقبال ی — διατήρησις εὐτυχίας, δόξης· || بولق — διαρκῶ, εἶμαι μόνιμος, αἰώνιος.

بقار Α.**τακκὰρ** [ἐκ τοῦ بقر] ὄν. βουκόλος.

بقاع Α. **τικὰ** [πλθ. τοῦ بقعه] ὄν. τμήματα γῆς, χῶραι, ὑψηλαὶ οἰκοδομαί.

بقال Α. **τακκάλ,** κ. **τακὰλ** [ἐκ τοῦ بقل] ὄν. παντοπώλης [ἀραβιστὶ ὁ λαχανοπώλης]: دكّانی —κατάστιχον παντοπώλου, ἤτοι περιπεπλεγμένον καὶ συγκεχυμένον, μτφ. ἀπόδειξις οὐχὶ ἀξιόπιστος.

بقالرا Ιτ. **τακαλέρα** [baccalari] ὄν. ἡ ὀπὴ τοῦ πλοίου, δι' ἧς διέρχεται ἡ ἄλυσις τῆς ἀγκύρας.

بعض Α. **τὰζ** καὶ **τάζη,** ἀντ. ἀόρ. τίς, τί, τινές, μέρος: شی —, ἢ اشیا —πράγματά τινα· || آدم —, ἢ آدملر —ἄνθρωποί τινες· || اشخاص πρόσωπά τινα· || كره —, ἢ دده —, φοράς τινας, ἐνίοτε· || — —**τάζη τάζη,** ἔστιν ὅτε· || يسی—**τάζησι,** ἢ لری —τινές, τινά [ἐξ αὐτῶν].

بعضاً Α **τάζαν,** ἐπρ. ἐνίοτε.

بعل Α. **τάλ,** ὄν. ὁ, ἡ σύζυγος· § Βαάλ, ἤτοι θεότης καὶ εἴδωλον τῶν ἀρχαίων Φοινίκων, Συρίων καὶ ἄλλων λαῶν σημιτικῶν θεοποιούντων τὸν ἥλιον· § πλθ. بعل **τιάλ,** ἢ بعول **τδούλ.**

بعلبك **ταλτέκ,** ὄν. κ. Βαλβέκ, ὄνομα πόλεως τῆς Συρίας, ἀπεχούσης τριήμερον τῆς Δαμασκοῦ καὶ γνωστῆς παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἡλιούπολις.

بعله Α. **τὰλὲ** [θηλ. τοῦ بعل] ὄν. ἡ σύζυγος.

بعناية Α. **τὶ-ινάγετι** [ἐκ τῆς προθ. ب **τὶ** καὶ τῆς λ. عناية] ἐπρ. τῇ χάριτι: — الله تعالی **τὶ ιναγετί-λλαχι τεάλλα,** τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου.

بعوضه Α. **τaουζά,** ὄν. θ. κώνωψ: ال مخ —**μούχχου-λ-τaουζά,** μυελὸς κώνωπος, ἤτοι πρᾶγμα μὴ εὑρισκόμενον [ζητῶ].

بعون Α.**τὶ ἄδνι** [ب **τὶ** προθ. عون λ.] ἐπρ. τῇ βοηθείᾳ: بعونه تعالی **τὶ ἄδνιχι τεάλλα,** τῇ βοηθείᾳ τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου [βλ. ه].

بعيد Α. **τεῖτ** κ. **ταῖτ** [ρζ. بعد **τὅτ**] ἐπθ. μεμακρυσμένος, ὁ μακράν: محل ἢ —, μέρος μεμακρυσμένον· || دكدر — احتمالدن δὲν εἶναι μακρὰν τῆς πιθανότητος, ἤτοι ἀπίθανον· || الاحتمال —**τεῖτ-δ-λ-ιχτιμάλ,** ἀπίθανος· § θ. بعيده : — مسافهٔ ἀπόστασις μεμακρυσμένη.

بعير Α. **τεῖρ,** ὄν. κάμηλος [ἄρρην]

بعينه Α.**τὶ ἄϊνι-χι** [ب προθ. عين λ. ه ἀντ.] ἐπρ. ἀπαραλλάκτως: در — بوده καὶ τοῦτο ἀπαραλλάκτως [ὡς τὸ ἄλλο] εἶναι.

بغا ἢ باغه ἢ بغه Τ. **ταγά,** ὄν. διάφορα εἴδη φρύνων καὶ βατράχων: —طوس ἢ —قاپلو χελώνη· || — قور βάτραχος· || — اوتلو φρῦνος· § τὸ ὄστρακον τῆς θαλασσίας χελώνης, ἐξ οὗ κατασκευάζονται κοχλιάρια, ταμβακοθῆκαι, κτένια κτλ.

بغات Α.**τὅγὰτ** [πλθ. τοῦ باغی] ὄν. ἀποστάται, ἀπειθεῖς.

بغال Α **τaγγὰλ** [ρζ. بغل] ὄν. ὀρεοκόμος, κ. μουλαρᾶς [τὰ δύο γγ ὡς γ, οὐχὶ ὡς γκ].

بغال Α. **τιγὰλ** [πλθ. τοῦ بغل] ὄν. ἡμίονοι: —اخلاق ἤθη ἡμιόνων, κακὰ ἤθη.

بغايت ΙΙ. **τὲ γάγετ** [ب προθ. غايت λ.] ἐπρ. εἰς ἄκρον, λίαν: ذكی —λίαν εὐφυής.

بغتةً Α. **τάγτετ-εν,** ἐπρ. ἀπροσδοκήτως, αἴφνης, διὰ μιᾶς: —بر بورا ظهور ايلدی ἐξερράγη ἀπροσδοκήτως καταιγίς· || كلدی — ἦλθεν αἰφνιδίως.

بغداد **τaγτάτ,** ὄν. κ. Βαγδάτη: —دار السداد **τaγτάτι τάρδ-δ-σετάτ,** Βαγδάτη, πρωτεύουσα τῆς εὐθύτητος.

بغدادی Α. **τaγτaτ-ί,** ἐπθ. ὁ κάτοικος τῆς Βαγδάτης, ὁ ἀνήκων τῇ Βαγδάτῃ· § [ὄν.] διάφραγμα ἀραιὸν ἐκ λεπτῶν, στενῶν καὶ ἐπιμήκων ξυλαρίων, δι' οὗ κατασκευάζουσι τὰ μεσότοιχα τῶν διαιρέσεων τῶν οἰκοδομῶν ἢ καί τινας ὀροφάς, καὶ ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐπιχρίεται ὁ πηλὸς καὶ τὸ κονίαμα, ἅτινα δίδουσιν εἰς τὸ διάφραγμα τοῦτο ὄψιν τοίχου.

بغداش Τ. **ταγτάζ,** βλ. باغداش.

بغدان **τογτάν,** ὄν. κ. Μολδαυία: — افلاق Μολδοβλαχία, Ρουμανία· βλ. بوغ.

بغدانلی Τ. **τογταν-λή,** ἐπθ. Μολδαυός.

بغدای ἢ بوغدای Τ. **τογτάϊ** [κατὰ τὸ لهجه φαίνεται ἐκ τοῦ بوغوم] ὄν. σῖτος: || بيغنی — σωρός, θημωνία σίτου· || بيتی —σιταρόψειρα, τρώξ· || دليجه —ی مصر ἀραβόσιτος· — αἶρα, ζιζάνιον, ἤτοι παράσιτον φυόμενον μεταξὺ τοῦ σίτου· || رنكی — χρῶμα σίτου, ἤτοι μελάγχρουν, μελάγχρους· § βάρος ἑνὸς κόκκου: قنا قنا —اون δέκα κόκκοι κινίνης.

بغر **τάγρ, τaγρσάκ,** بغرساق **τaγρμάκ,** بغرمق κτλ. βλ. باغرساق، باغرمق κτλ.

بغض Α. **τούγζ,** ρ.ἀφ. μῖσος, ἀποστροφή: الانسان—**τούγζου-λ-ινσάν,** ἢ البشر— **τούγζου-λ-τεβέρ,** μισανθρωπία· ‖ Ρμ. μισῶ [δοτ.]: إيتك ياقشماز—صاحب عرفانه اولمه بر δὲν ἀρμόζει νὰ μισῇ τις τοιοῦτον πεπαιδευμένον.

بغضاء Α. **τaγζά,** ὄν. θ. σφοδρὸν μῖσος: —عداوت καὶ ἔχθρα καὶ μῖσος.

بقل Α. **πάκλ,** ταὐτὸ بقول βλ. § πλθ. بقول **πουκούλ.**

بقلاوه ἡ بقلوا Τ. **πακλαβά,** βλ. باقلوا

بقله Α. **πακλέ,** ὄν. θ. λαχανικόν, ὄσπριον: ع — κυάμιον [κύαμος τῆς Αἰγύπτου]·‖لحقا بقلة **πάκλεδ-λ-χουμκά,** ἀνδράχνη κ. σεμιζότι· βλ. قبطى ع، باقلا καὶ بقل.

بقليه Α. **πακλ-ιγὲ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. θ. ἔλλοβα, ἡ ψυχανθῆ [φυτά].

بقم **Α.πακκάμ,** ὄν. αἱματόξυλον· κ. بقام βλ.

بقول Π. **πὲ κάβλι** [προθ. ب καὶ λ. قول] κατὰ τὸν λόγον : جاى — κατὰ τὸν λόγον τοῦ Δζαμῆ.

بقول Α. **πουκούλ,** πλθ. τοῦ بقل βλ.

بقه Α.**πακκά,** ὄν.θ.κόρις, κ. κόρυζα·τουρκ. تخته بيتى.

بقيه Α. **πεκηγέ, κ. πακηγέ,** ὄν. θ. ὑπόλοιπον: مال ع — τὸ ὑπόλοιπον τῆς περιουσίας· ‖ مبلغ ع — τὸ ὑπόλοιπον τοῦ ποσοῦ· ‖عمر ع—τὸ ὑπόλοιπον τοῦ βίου· ‖ نفوذ ع —τὸ ὑπόλοιπον τῆς ἐπιρροῆς·‖بقية السيوف **πακήγε-τῦ-σ-σῦγιούφ,** οἱ μετὰ τὴν ἥτταν διασωθέντες ἀπὸ τοῦ ξίφους,τὰ λείψανα τοῦ στρατοῦ·§πλθ. بقايا **πεκαγιά.**

بك Τ. **πέκ,** κ. بڭ **πὲκ**[ἐκ τοῦ τ. برك] ἐπθ. ἰσχυρός, σταθερός· βλ. برك ، بڭ .

بك Τ.**πέϊ**[κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ بای βλ.]ὄν. βέης, κύριος, αὐθέντης, δεσπότης, ἄρχων, ἡγεμών : م— **πέΐμ!** κύριέ μου! αὐθέντα μου!§ἡγεμὼν ἢ διοικητὴς αὐτονόμου ἢ προνομιούχου ἐπαρχίας ἢ φυλῆς ὑποτελοῦς τῷ ὀθωμανικῷ κράτει: ى—بلغارستان ἡγεμὼν τῆς Βουλγαρίας· ‖ ى — سيسام ἡγεμὼν τῆς Σάμου· ‖ بوى ى— ἀρχηγὸς μικρᾶς φυλῆς· § τίτλος εὐγενείας ἀπονεμόμενος εἰς τοὺς εὐγενεῖς, τοὺς υἱοὺς πασάδων, ἀνωτέρους ἀξιωματικούς, εἰς τὸ προσωπικὸν τῶν εὐρωπαϊκῶν πρεσβειῶν κτλ· ‖ دن كلان—در ὁ ἐξ εὐγενῶν καταγόμενος εἶναι εὐγενής·§ى—الاى συνταγματάρχης· ‖ روم ايلى بكرى **ρουμ ἐλὶ πεϊλὲρ πεί,** βέης τῶν βέηδων τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας, βαθμὸς πολιτικὸς κατώτερος τοῦ Βεζύρου·‖ى—ايلچى ὁ κύριος πρεσβευτής·§ى—آرى ، ك. ى—چچيك ἡ βασίλισσα τῶν μελισσῶν, ἡ θήλεια· § ى—كلخان ἀτακτος, κακοήθης νεανίας [μάγκα]§ اوغلى—Πέραν,Σταυροδρόμιον·§ى—بكار Βεηλὲβ-βεή,ὄνομα χωρίου ἐν τῷ Βοσπόρῳ ἐπὶ τῆς Ἀσιατικῆς ὄχθης· § بوركى — ἀλκαία, ἀγριομολόχα· § بالغى — εἶδος ἀντακα·ου [ἰχθ.]· § βλ. καὶ بكراده ، بكم ، آشيق ، بكجك .

بك Τ.**πέν,** ὄν. κηλὶς φυσικὴ τοῦ δέρματος, φακός [ἐλπά, φακίδα], πέρκνωμα : — دوشمك παρουσιάζονται φακοὶ εἰς τὸ δέρμα, ἢ ἀρχίζει νὰ κοκκινίζῃ ἡ σταφυλή· ‖ كوزه دوشن — κηλὶς παρουσιαζομένη ἐν τῷ ὀφθαλμῷ· ‖ ى—ات ἀκροχορδών, κρεατοελπά· βλ. καὶ بك .

بكا Τ. **πανὰ** [δοτ. τῆς προσ. ἀντ. بن] ἐμοί.

بكاء Α. **πὅκιά,** ρ.ἀφ. κλαυθμός : ى شديد— σφοδρὸς κλαυθμός·‖ ى سرور—κλαυθμὸς χαρᾶς. ‖ Ρμ. κλαίω : اغلك — و زار γογγύζω καὶ κλαίω.

بكات Α. **πὅκιάτ** [πλθ. τοῦ باكى] ὄν. οἱ κλαίοντες.

بكار Π. **πε-κιὰρ** [ἐκ τῆς ب προθ. πὲ καὶ τῆς λ. كار] ἐπθ. χρήσιμος,ὠφέλιμος, συμφέρων·‖ — ى ἀνωφελής, ἀσύμφορος.

بكار Τ. **πεκιὰρ** [ἐκ τοῦ ἀραβ. بكر] ὄν. ἄγαμος [ἀνήρ, ἢ γυνή] §ὁ ἔκ τινος ἐπαρχίας τοῦ κράτους παρεπιδημῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἢ ἀλλαχοῦ καὶ διαμένων μόνος ἄνευ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ ἐντὸς χανίου ἢ ξενοδοχείου,ἀποδημῶν, κ. ξενητευμένος:اوطه لرى— δωμάτια, ἢ κατοικίαι ἐργατῶν ἀποδημούντων.

بكار Τ. **πουνάρ,** βλ. بيكار .

بكارت Α. **πεκιαρὲτ** [ρζ. بكر] ἀφ. θ. παρθενία.

بكارلق Τ.**πεκιαρ-λήκ,** ἀφ. ἀγαμία [ἀντιθ. اوليلك]· § ἡ κατάστασις τοῦ παρεπιδημοῦντος, ξενητευμένου· βλ. بكار .

بكام Π. **πε-κιὰμ** [ἐκ τῆς προθ. ب **πέ,** καὶ τῆς λ. كام] ἐπθ. ὁ ἀξ ωθεὶς τοῦ πόθου του, τῆς ἐπιθυμίας του, εὐτυχής : ولق — εἶμαι εὐτυχής, ἀξιοῦμαι τοῦ πόθου·‖بورمق— καθιστῶ τινα εὐτυχῆ[αἰτ.]: آمال خيريه سنه نائليتله بيورسون — κατασταίσαι [ὁ Θεὸς] εὐτυχῆ,ἀξιῶν τῆς ἀπολαύσεως τῶν ἀγαθῶν πόθων του.

بكامت Α. **πεκιαμὲτ** [ρζ. بكم] ἀφ. θ. ἀλαλία, ἀφωνία, βωβότης [βοῦβα].

بكتاش ἢ بكطاش Τ.**πεκτάς,** ἐπθ.ἴσος,ὅμοιος· § ὄνομα διασήμου δερβίσου, συγχρόνου τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ὀθωμανικῆς δυναστείας Σουλτὰν Ὀσμάν, καὶ ἀρχηγοῦ τοῦ τάγματος τῶν ἐξ αὐτοῦ καλουμένων بكتاشى βλ.

بكتاشى Τ. **πεκταὸ-ή,** ἐπθ. καὶ ὄν.δερβίσης ἀνήκων εἰς τὸ τάγμα τοῦ Βεκτάς· § μτφ. ἄνθρωπος ἐλευθεριάζων τὰ ἤθη καὶ χρώμενος πνευματώδη ποτά·§ اوزومى—φραγκοστάφυλον πράσινον ἢ στικτόν.

بكتاشيلق Τ. **πεκταὸη-λήκ,** ὄν. τὸ τάγμα ἢ αἱ θεωρίαι καὶ ὁ τρόπος τοῦ ζῆν τῶν Βεκτασήδων·βλ. بكتاشى.

بكجك Τ.**πεϊ-δζίκ,**καὶ بكجك **πεϊ-δζιγὲζ**[ὑποκορ.τοῦ بك] μικρὸς βέης,κύριος: م — **πεϊδζιγεζίμ,** μικρέ μου βέη! [εἰρωνικῶς καὶ περιφρονητικῶς].

بكجى Τ. **πεκ-τσὶ**[κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ بك κοινῶς بڭ **πὲκ**] ὄν. φύλαξ, φρουρός: محله — νυκτοφύλαξ τῆς συνοικίας· ‖ قورى ى — δασοφύλαξ· ‖ كوى—ى ἀγροφύλαξ· ‖ — قولبه‌ى σκοπιά, καλύβη φύλακος, φρουροῦ.

بكجيلك Τ. **πεκτσι-λίκ,** ἀφ. τὸ ἔργον τοῦ φύλακος, τοῦ φρουροῦ.

بكر Α. **πίκρ,** ὄν. παρθενία : — ازاله ‘διακόρευσις· ‖ ايڭى ازاله—διακορεύω· § παρθένος: اولدق تزوج ايڭس—انى τὴν συνεζεύχθη παρθένον· ‖ —فكر ، ἢ —مضمون ، ἢ —مضمون ἰδέα παρθένος,πρωτότυπος ἤτοι μὴ ἐξενεχθεῖσα ἄλλοτε· ‖— ضربه κτύπημα ὅπερ διὰ μιᾶς χωρίζει τι εἰς δύο· § πλθ. ابكار **ἐπκιάρ.**

بكره Α. **πεκρέ,** ὄν. θ.μάγγανος,ροδάνι πηγαδίου ἢ ἄλλου,ἀνέμη, ρόμβος,τροχαλία,κ.μακαρᾶς [βλ. مقره]·§ τροχιλία [ἀνατ.].

بكره Α. **πὅκρέ,** ὄν. θ. πρωΐα.

بكره‌لو Τ.**πεκρε-λί,**ὁ ἔχων μάγγανον κτλ. βλ. بكره : — اوچ ἀνέμη στρέφουσα ὁμοῦ τρία μασούρια [βλ. ماسوره] , τρίκλωστος.

بكرى Τ. **πεκρί,** ὄν. πότης, μέθυσος, οἰνόφλυξ : مصطفى — ὄνομα μεθύσου πασιγνώστου καὶ συνεκδ. πᾶς τοιοῦτος· [κατὰ τὸ لهجه ἡ λέξις ἐκ τῆς ἀραβ. بكره πρωΐα, ἤτοι ὁ ἀπὸ πρωΐας παρὰ τὸν πίθον τοῦ οἴνου καθήμενος χωρὶς ποσῶς νὰ ἐγερθῇ].

بكريلك Τ. **πεκρι-λίκ,** ἀφ. οἰνοφλυγία.

بكز Τ. **πένζ,** ἢ بكز **πενίζ,** ὄν. πρόσωπον, χροιά,ὄψις προσώπου: آغق —ώχριῶ·‖ صولق ἢ بوزلق —م ἀποβάλλω τὴν χροιὰν τοῦ προσώπου, καθίσταμαι ὠχρός· ‖ صارمق —τὸ πρόσωπον ὠχριᾷ[κιτρινίζει]·‖ى—دكزك ἡ ὄψις, ἡ ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης· βλ. καὶ بت .

بكزاده Τ. **πεϊ-ζαὸέ,** ὄν. υἱός βέη, πρίγκηπος κτλ· βλ. بك . § εὐγενής.

بكزاده‌لك Τ. **πεϊ-ζαὸελίκ,** ἀφ. εὐγένεια· §ἀσωτία, σπατάλη, διαφθορά.

بكزتمك Τ. **πενζ-ετμὲκ** [βλ. بكزمك] ρμ. μτδ.ἀφομοιῶ, καθιστῶ ὅμοιον, ἀπαράλλακτον τῷ πρωτοτύπῳ, ἀπομιμοῦμαι, παραποιῶ, παρῳδῶ ἤτοι λέγω κατ' ἀπομίμησιν, παρομοιάζω ἤτοι ἀπατῶμαι ἐκλαμβάνων τινὰ ἀντὶ ἄλλου, συγχέω, ἐξοικονομῶ, διευθετῶ [δοτ. αἰτ.] : سزى اكا بكزتدم ἐξέλαβον ὑμᾶς δι' αὐτόν, παρωμοίασα ὑμᾶς πρὸς αὐτόν·‖ ايشى بر — شيه ἐξοικονομῶ, διευθετῶ ὑπόθεσιν.

بكزتمه Τ.**πενζ-ετμέ,**ὄν. ἀπαρ. ἀφομοίωσις κτλ.βλ. προηγ. § ὄν. πρᾶγμα κατ' ἀπομίμησιν γινόμενον,παραποίησις, πλαστόν.

بكزه‌دلمك Τ.**πενζ-εὸιλμὲκ**[ἐκ τοῦ بكزمك] ρμ.πθ. ἀφομοιοῦμαι, καθίσταμαι ὅμοιος δι' ἀπομιμήσεως, παρομοιάζομαι, ἐκλαμβάνομαι ἀντὶ ἄλλου,ἐξοικονομοῦμαι,διευθετοῦμαι [ὑπόθεσις].

بكزه‌ديلش Τ.**πενζ-εὸιλὶς**[ἐκ τοῦ προηγ.] ρ. ἀφ. ἡ ὑπό τινος ἀφομοίωσις, ἀπομίμησις, διευθέτησις, ἐξοικονόμησις [δοτ.]: ى قولايدر—ايشك بر شيه ἡ ἐξοικονόμησις τῆς ὑποθέσεως εἶναι εὔκολος.

بكزه‌ديش Τ. **πενζ-εὸὶς** [ἐκ τοῦ بكزمك] ρ.ἀφ.τὸ ἀφομοιῶσαι,τὸ ἀπομιμηθῆναι, τὸ παρομοιάσαι,τὸ ἐξοικονομῆσαί τι, ἢ ἀφομοίωσις κτλ.βλ.بكزمك [δοτ. αἰτ.]: ايشى بر شيه—مزدن مقصد ὁ σκοπὸς τοῦ νὰ ἐξοικονομήσωμεν **[πενζεὸιὸιμιζὸέν]** τὴν ὑπόθεσιν.

بكزه‌مك Τ. **πενζ-εμέκ** [ἐκ τοῦ بكز] ρμ. οὐδ. ὁμοιάζω,εἶμαι ὅμοιος,προσεγγίζω,φαίνομαι [δοτ.]: بكزر اكا ὁμοιάζει αὐτῷ· ‖بكزر سزه ὑμᾶς ὁμοιάζει·‖ بكزر نه‌يه τίνι ὁ-

μοιάζει; φαίνεται θυμωμένος· || اوفكه‌لى‌يه بكزيور فαίνεται θυμωμένος· || بكزەمە بكزەيه بكزەيه يازاولور βαθμηδὸν βαθμηδὸν [προσέγγιζε, προσέγγιζε] γίνεται ἄνοιξις.

بكزەمە } T. **ἀενζ-εμέ,** ὄν. ἀπαρ.καὶ بكزەيش **ἀενζ-εγίς,** ρ. ἀφ. ὁμοιότης.

بكسماد } T. **ἀεκδιμάτ,** βε. پكسماد.

بكك } T. **ἀενέκ,** βλ. بنك.

بكلتدرمك } T. **ἀεκλετ-τιρ-μέκ,** καὶ

بكلتمك } T. **ἀεκλε-τ-μέκ,** ρμ.μτδ. ἀφίνω τινὰ νὰ περιμένῃ[αἰτ.]: بنى بكلتدرمه ἢ بكتمه μὴ μὲ ἀφίνῃς νὰ περιμένω, μὴ βραδύνῃς νὰ ἔλθῃς· § βάλλω τινὰ νὰ περιμένῃ, νὰ φυλάττῃ ὡς φύλακα κτλ.

بكلشمك } T. **ἀεκλε-ὸ-μέκ,** ρμ.οὐδ. περιμένω, ἀναμένω[λέγεται ἐπὶ πολλῶν ἀνθρώπων περιμενόντων ὁμοῦ]: هركس صباحه قدر بكلشدى ἕκαστος περιέμενε μέχρι τῆς πρωΐας.

بكلك } T. **ἀεϊ-λίκ,** ἀφ.ὁ τίτλος τοῦ βέη, εὐγένεια· § ὑποτελὴς ἡγεμονία: سيسام —Ἡγεμονία τῆς Σάμου· § ἐπθ.κυβερνητικός, δημόσιος: كى —πλοῖον κυβερνητικόν· || مال —, ἢ مالى— δημόσιον πρᾶγμα.

بكلكجى } T. **ἀεϊλικ-τσί,** ἀρχικαγκελλάριος,ἤτοι ἀρχηγὸς τοῦ γραφείου τοῦ Αὐτοκ. Διβανίου[ديوان همايون], ἐξ οὗ ἐκδίδονται τὰ φιρμάνια καὶ τὰ βεράτια, καλούμενος: ديوان همايون — **ἀεϊλικτσίϊ τιβάνι χσμαγιδόν.**

بكلمك } ἢ بكلمك T. **ἀεκ-λεμέκ,** [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ بك ἢ بك ἰσχυρὸς]ρμ.μτδ. περιμένω, ἀναμένω, ἀγρυπνῶ, φυλάττω, προφυλάττω, προσδοκῶ, ἐλπίζω [αἰτ.] : سنى بكلرم σὲ περιμένω· || چوجغى بكله φύλαξε τὸν παῖδα· || بونى سزدن بكلرم τοῦτο παρ' ὑμῶν ἀναμένω, ἐλπίζω· || بزم كيتديكمزى بكليور ἡμᾶς περιμένει νὰ φύγωμεν· || الله بكلسون ὁΘεὸς φυλάξαι· || قورقو بكلر طاغلرى ὁ φόβος φυλάττει τὰ ὄρη [πρμ.].

بكلنمك } T. **ἀεκλε-νιλ-μέκ,** ρμ.πθ. ἀναμένομαι, φυλάττομαι, προσδοκῶμαι· § ἀντὶ ἀπροσώπου, ἤτοι περιμένει τις: بو قدر بكلنمز δὲν περιμένει τις ἢ δὲν δύναταί τις νὰ περιμένῃ τόσον **[ἀεκλενιλμέζ]·**

بكلمك } T. **ἀεκλε-ν-μέκ,** ρμ. πθ. ἀναμένομαι, προσδοκῶμαι· βλ. προηγ.

بكله‌يش } T.**ἀεκλε-γὶς** [بكلمك] ὄν. τὸ ἀναμένειν, τὸ προσδοκᾶν, τὸ φυλάττειν, προσδοκία, φύλαξις.

بكله‌يجى } T. **ἀεκλε-γὶδζὶ** [بكلمك] ὄν. ὁ ἀναμένων, ὁ φυλάττων.

بكلى } ἢ بكلو T. **ἀεν-λί,** ἐπθ. ὁ ἔχων κηλῖδας φυσικὰς ἐπὶ τοῦ δέρματος,στικτός: اوزوم—σταφυλὴ στικτή, ἔχουσα ἐρυθρὰς κηλῖδας· βλ. بك **ἀέν** καὶ بنكلى.

بكم } A. **ἄκυ** [πλθ. τοῦ ابكم] ὄν. ἄλαλοι, βωβοί· βλ. صم.

بكماز } ἢ بكز T. **ἀεκμέζ,** βλ. بكمز.

بكم } T.**ἀεγὶμ** [θηλ.τοῦ بك **ἀέϊ** βένς,βλ.] ὄν. κυρία [βένσσα] κατὰ τὸ خانم **χαν-ήμ,** ἐκ τοῦ خان βλ.

بكندى } T. **ἀεγενὶ** [ἐκ τοῦ بكمك] τὸ ἀρέσκειν· || — خنكار μελιζάναι μὲ τὸ κρέας [φαγητόν]· § χρυσάνθεμον [φυτόν].

بكندرلمك } T. **ἀεγεν-ὶριλ-μέκ,** ρμ. πθ. καθίσταμαι ἀρεστός, ἐπιδοκιμάζομαι, ἐκλέγομαι,γίνομαι δεκτὸς ὑπό τινος: بكندريلان قاش بوى τὸ ὕφασμα, ὅπερ κατέστη ἀρεστόν, τοῦτο εἶναι;

بكندرمك } T.**ἀεγεν-ὶρ-μέκ,** ρμ. μτδ.κάμνω τινὰ ν'ἀρέσῃ,ἐπιδοκιμάσῃ,ἐκλέξῃ,δεχθῇ τινὰ ἢ τι,καθιστῶ τινα ἢ τι ἀρεστόν,δεκτὸν εἰς ἄλλον [δοτ. αἰτ.]: اكا كندرمش بكندرمش κατέστησεν ἑαυτὸν ἀρεστὸν αὐτῷ [ἔκαμε νὰ τὸν ἀρέσῃ]· || —سوز κάμνω ν' ἀρέσωσι τοὺς λόγους μου, δημοκοπῶ.

بكندريش } T.**ἀεγενὶρ-ὶς**[بكندرمك] ρ.ἀφ. τὸ καταστῆσαί τινα ἢ τι ἀρεστόν, δεκτὸν παρ' ἄλλῳ, τὸ ποιῆσαί τινα ἐπιδοκιμάσαι, ἐκλέξαι τι.

بكنلمك } T. **ἀεγεν-ιλ-μέκ,** ρμ. πθ. γίνομαι ἢ καθίσταμαι ἀρεστός, ἀποδεκτός, ἐπιδοκιμάζομαι, προτιμῶμαι, ἐκλέγομαι: بو صورت بكنلمش τὸ σχέδιον τοῦτο ἐπεδοκιμάσθη, ἐγένετο ἀρεστόν.

بكنليش } T. **ἀεγενιλ-ὶς** [ἐκ τοῦ بكنلمك] ρ. ἀφ. τὸ καταστῆναί τι ἀρεστόν, δεκτόν, τὸ ἐπιδοκιμασθῆναι, ἤτοι ἀποδοχή, ἐπιδοκιμασία πράγματος ἢ προσώπου.

بكنمامزلك } T. **ἀεγεν-μεμεζλὶκ** [ἐκ τοῦ ἐπομ.] ρ. ἀφ. τὸ μὴ ἀρέσκειν, ἀποδοκιμασία, καταφρόνησις.

بكنمامك } T. **ἀεγὲν-με-μέκ,** ρμ. μτδ. δὲν ἀρέσκω, δὲν ἐπιδοκιμάζω, δὲν εὑρίσκω καλὸν [αἰτ.]: ايشته بونى بكنمدم ἰδού ! τοῦτο δὲν ἤρεσα,ἢ τοῦτο δὲν μοὶ ἤρεσε· || آدم بكنميور δὲν ἀρέσκει ἄνθρωπον [οὐδένα], ἤτοι εἶναι ἀλαζών, ἐγωϊστής· || كيمسه‌يى بكمز κανένα δὲν ἀρέσει, καταφρονεῖ τοὺς πάντας· βλ. بكمز.

بكمزلك } T. **ἀεγενμὲζ-λὶκ,** ταὐτὸ τῷ بكنمامزلك βλέπε.

بكنمك } T. **ἀεγεν-μὲκ** ρμ. μτδ. ἀρέσκω, εὑρίσκω τινὰ ἢ τι καλόν, ἐπιδοκιμάζω, ἐκλέγω [αἰτ.]: بونى پك بكندم τοῦτον ἢ τοῦτο μεγάλως ἤρεσα, ἢ πολὺ μοὶ ἤρεσε· || بكن بكن **ἀεγὲν ἀεγὲν ἀεγενὶγινὶ ἄλ,** ἔκλεξον, ἔκλεξον καὶ ὅ,τι ἀρέσῃς λάβε· || كندينى بكمش ἐγωιστὴς [ἀρέσει τὸν ἑαυτόν του].

بكنيش } T. **ἀεγεν-ὶς** [ἐκ τοῦ بكنمك] ρ. ἀφ. τὸ ἀρέσκειν τινὰ ἢ τι, τὸ ἐπιδοκιμάζειν, ἐπιδοκιμασία.

بكورى } A. **ἀεκιζρὶ** [ρζ. بكر] ὄν. πρωτότοκος.

بكوريت } A.**ἀεκιζρι-γέτ,**ὄν.θ.πρωτοτοκία, τὸ δικαίωμα τοῦ πρωτοτόκου.

بل } T. **ἀέλ,**ὄν. ἐνάργεια [λ. ἀρχ. ἄχρηστος καθ'ἑαυτήν, χρησιμεύουσα εἰς παραγωγὴν ἄλλων· βλ. بللو، بللمك κτλ.] §ἐπρ:

بل } ἢ بيل T. **ἀέλ,** ὄν. ὀσφύς: كيكى —σπονδυλικὴ στήλη· || كيكلو — σπονδυλωτός [ζῶον]· || آغريسى —ὀσφυαλγία· || صغوقلغى — βλεννορραγία· || ورمك—κυρτοῦμαι [καμπουριάζω], δὲν δύναμαι ν' ἀνθέξω, καταβάλλω τὰς τελευταίας δυνάμεις· || باغلامق—δένω τὴν ὀσφύν,ἀποφασίζω νὰ ἐπιχειρήσω τι [ἀνασκουμπόνομαι]· || —نى بوكمك **ἀελινὶ ἀδκμέκ,** καταβάλλω, νικῶ, ἐξασθενίζω[κάμπτω τὴν ὀσφύν]· || ى بوكمك—καταβάλλομαι ἐκ γήρατος, νόσου κτλ., ἡττῶμαι ἐν πάλῃ· || ى طوغرلمق —, ὀρθῶ τὴν ὀσφύν, ἀνακύπτω, ἀναλαμβάνω ἐκ συμφορᾶς, ὀρθοποδῶ· || ى كلش — ἐγένετο ἔφηβος, ἤρχισεν ἐκσπερματώσεις· || دە—ك ἀνεζωσμένος **[ἐτέκ],** ἕτοιμος.

بل } T. **ἀέλ,** ὄν. ὄρος σχηματίζον δύο κοιλάδας ἀπέναντι ἀλλήλων· βλ. καὶ بيلان.

بل } ἢ ὀρθότ. بيل T. **ἀέλ,**ὄν. λίσγος: بوستان ى—λίσγος τοῦ κήπου.

بلاء } A. **ἀελά,** ὄν. συμφορά, πάθημα,δυστύχημα, κακόν, βάσανος, κόπος, ἀνησυχία, ἐνόχλησις, δυσκολία, περισπασμός, ἐμπόδιον: ى الهى — συμφορὰ θεϊκή, ἐκ Θεοῦ προερχομένη, ἢ سى —الله μάστιξ ἀπεσταλμένη θεόθεν· || ديل—سى—باش στενοχωρία· || ديل—سى στενοχωρία, λύπη ἣν ὑποφέρει τις ἕνεκα τῆς γλώσσης, δηλ. ἕνεκα λόγου διαφυγόντος· || —سى خاطر ἐνόχλησις ἣν ὑποφέρει τις χάριν τινός· || — چكمك ὑποφέρω βάσανα, κόπους, βασανίζομαι· || —يه اوغرامق—περιπίπτω εἰς συμφοράν, εἰς δυστύχημα· || —باشمه الق λαμβάνω βάσανον, ἐνόχλησιν εἰς τὴν κεφαλήν μου, σκόλοπα τῇ σαρκί· || —ى بولدم ἔχασα τὴν ἡσυχίαν μου [κ.λ. εὗρον τὴν βάσανόν μου, τὸν μπελᾶν μου]· || —سنى الله ὁ Θεὸς νὰ τῷ δώσῃ τὴν συμφοράν του, وبرسون κακὸν χρόνον ν'ἄχῃ· || —ايله بيك μετὰ μυρίων κόπων,δυσκολιῶν, παθημάτων· || —يه باقكه شمسيه‌مى δυστυχῶς [κ.λ. ἰδὲ τὸ κακὸν ποῦ] ἐλησμόνησα νὰ λάβω τὸ ἀλεξήλιόν μου· || —اندر —συμφορὰ ἐντὸς **[ἐνὲρ]** συμφορᾶς,ἢ δυσκολία ἐντὸς δυσκολίας, ἤτοι διπλῆ δυσκολία, συμφορά· || — پوسكوللى περισπασμὸς περίπλοκος.

بلا } A. **ἀὶ-λα** [ἐκ τῆς προθ. ب **ἀὶ** καὶ τοῦ στερ. لا] πρόθ. ἄνευ: سبب — ἄνευ λόγου, ἄνευ αἰτίας· || تأخير — ἄνευ ἀναβολῆς· || — موجب ἄνευ αἰτίας· || —فائض ἄνευ τόκου,ἀτόκως· || —اجرت,ἢ —اجرتسز **ἀὶλα-δδζρετιν,** ἄνευ μισθοῦ, ἀμισθί· || —رخصت,ἢ —رخصتسز **ἀὶλα-ρουχσατιν,** ἄνευ ἀδείας· || —اسم—ἄνευ ὀνόματος, ἀνώνυμος· || —زلال ἄνευ λευκώματος· || —ماء— ἄνυδρος· || — كاس ἄνευ κάλυκος, ἀκάλυξ.

بلابان } T. **ἀαλααὰν,** βλ. بالابان.

بلاد } A. **ἀιλὰὶ** [πλθ. τοῦ بلد ἢ بلده] ὄν. πόλεις, τόποι, χῶραι: ثلثه — αἱ τρεῖς πόλεις, ἢ προάστεια Κ]πόλεως,ἤτοι τὸ Ἐγρούπ [βλ. ايوب], ὁ Γαλατᾶς καὶ ἡ Χρυσόπολις· || اربعه — αἱ τέσσαρες πόλεις, ἤτοι αἱ μετὰ τὴν Κ]πολιν τέσσαρες μεγαλείτεραι πόλεις τῆς αὐτοκρατορίας : Ἀδριανούπολις, Προῦσα, Δαμασκός, Κάϊρον· || —عرب αἱ πόλεις τῆς Ἀραβίας.

بلادت } A. **ἀελαὶὲτ** [ρζ. بلد] ἀφ. θ. βλακεία, εὐήθεια, ἄνοια, ἀπάθεια.

βλαστάνω ταυτό τμ. **βλάστησα, βλαστάνθηκα,** Τ. βλάστημα, βλαστός, βλαστικός, βλαστικότητα, βλαστικός, βλαστικότητα, βλαστικός, βλαστικότητα

لون، فانερόν· || اولمق—γίνομαι δῆλος, φαίνομαι· ἐκδηλοῦμαι, διακρίνομαι· || اولماز — δὲν γίνεται δῆλον, δὲν διακρίνεται, δὲν φαίνεται· || دكل— δὲν εἶναι δῆλον, φανερόν· || طوغرى سويلديكى چهره‌سندن—اولور ايدى ἐκ τοῦ προσώπου του ἐφαίνετο ὅτι δὲν ἔλεγε τὴν ἀλήθειαν:

بللى } Τ. **ἀελλὶ** [ἐκ τοῦ بل ὀσφῦς] ἐπθ. ὁ ἔχων [τοιαύτην ἢ τοιαύτην] ὀσφύν: —اينجه ὁ ἔχων τὴν ὀσφὺν λεπτήν, λεπτός, ραδινός, εὐλύγιστος.

بلليسز } ἢ بللو Τ. **ἀελλι-σίζ,** ἐπθ. ὁ μὴ καθαρός, ὁ μὴ εὐδιάκριτος, ἀνεπαίσθητος, δυσδιάκριτος, ἀγνώριστος, ἄγνωστος.

بلمك } Τ. **ἀιλμέκ,** βλ. بيلمك .

بلند } Α. **ἀσλέντ,** ἐπθ. ὑψηλός [ἐπὶ ὑλικῶν τε καὶ ἠθικῶν]: آواز ايله—ὑψηλῇ [γεγωνυίᾳ] τῇ φωνῇ, ὑψηλοφώνως· || —ديوار τοῖχος ὑψηλός· ||ايوان قصر— περίπτερον, οὗ αἱ στολαὶ ὑψηλαί· || — رأى γνώμη, φρόνημα ὑψηλόν· ||قدر—ὁ ὑψηλῆς περιωπῆς· || مرتبه— ὁ ὑψηλοῦ βαθμοῦ, περιωπῆς· ||پايه— ὁ ὑψηλοῦ ἀξιώματος· ||نظر — ὁ ὑψηλοῦ βλέμματος, μεγαλεπήβολος.

بلوت } Τ. **ἀουλούτ,** βλ. بولوت .

بلور } Α. **ἀιλλούρ,** ὄν. κρύσταλλον· § ἐπθ. κρυστάλλινος: داق—ποτήριον κρυστάλλινον ||كاسه— φιάλη κρυσταλλίνη· § πλθ. بلورات **ἀιλλουράτ·** βλ. καὶ تبلر .

بلورات } Α. **ἀιλλουρὰτ** [πλθ. τοῦ بلور] ὄν. κρύσταλλα: —توصيف κρυσταλλογραφία· ||—تكون κρυστάλλωσις· ||—تصنيع κρυσταλλοτεχνία.

بلورمك } Τ. **ἀελβρμέκ,** βλ. بلرمك .

بلورى } Α. **ἀιλλουρ-ί,** ἐπθ. κρυστάλλινος, κρυσταλλώδης· § θ. بلوريه .

بلورسز } Τ. **ἀελβρ-σίζ,** ταυτὸ τῷ بللسز βλ.

بلورين } Π. **ἀιλλουρ-ίν,** ἐπθ. κρυστάλλινος: جام—ποτήριον κρυστάλλινον.

بلوط } Α. **ἀελλούτ,** ὄν. δρῦς [τουρκ. ميشه]: الارض—**ἀελλούτου-λ-ἄρζ,** τεύκριον [φτ.]· ماء— χαμαίδρυς [φτ.] || — شاه, ἢ الملل— **ἀελλούτου-λ-μελίκ,** κάστανον· βλ. καὶ بلوط .

بلكه } Π. **ἀέλ-κι,** κ. بلكيم **ἀέλ-κιμ** [ἐκ τοῦ ἀρθ. بل μᾶλλον, τοὐναντίον, καὶ τοῦ π. كه ὅτι] ἐπρ. τοὐναντίον, μᾶλλον: هوانك برودتنه قار ياغمش — ياغور κατὰ τὸ ψῦχος τοῦ καιροῦ, εἰς τὸ βόρειον μέρος ἔβρεξε, μᾶλλον ἐχιόνισε· || شدت — ديديكم يار غمكسار دكل فزای حسرتدر ὁ φίλος, ὃν εἶπον, δὲν εἶναι παρήγορος, μᾶλλον αὐξάνει τὴν σφοδρότητα τοῦ πόθου· § ἴσως, ἐνδεχόμενον: —قباحتى بيليور ἴσως δὲν γινώσκει τὸ σφάλμα του· || عفو ايليه‌لم بيلز بر سوركن آنك باشى كسلمز كه — συγχωρήσωμεν, διότι ἴσως ἀγνοεῖ· δὲν κόπτεται ἡ κεφαλὴ ἵππου ἅπαξ προσκόψαντος.

بلكيم } Τ. **ἀέλκιμ,** βλ. بلكه .

بللتمك } Τ. **ἀελλε-τ-μὲκ** [ἐκ τοῦ بللمك] ρμ. μτθ. κάμνω ἢ βάλλω τινὰ νὰ μάθῃ τι, νὰ ἐντυπώσῃ τι [δοτ. αἰτ.]: شاكردانه بللتمليدر القبايى πρέπει νὰ βάλλῃ τις τοὺς μαθητὰς νὰ μάθωσι τὸ ἀλφάβητον· § βάλλω τινὰ νὰ σκάψῃ διὰ τῆς λίσγου [بل].

بللنمك } Τ. **ἀελλε-ν-μὲκ** [ἐκ τοῦ بللمك] ρμ. πθ. ἐκμανθάνομαι [ἐπὶ μαθήματος, γνώσεως κτλ.]§σκάπτομαι διὰ λίσγου [βλ. بل].

بللو } Τ. **ἀελλί,** بللو **ἀελλισίζ,** βλ. بللسز , بللى .

بللور } **ἀιλλόρ,** ἐσφαλμένον ἀντὶ بلور βλ.

بللورسز } Τ. **ἀελλορ-σὸζ** [ἐκ τοῦ بللو ἢ بللسز] ἐπθ. ὁ μὴ διακρινόμενος, ἀφανής, ὕποπτος: —اِڭ κάμνω τινὰ ἢ τι ἀφανές, ἐξαφανίζω.

بللەمك } Τ. **ἀελ-λεμὲκ** [ἐκ τοῦ بل ἐνάργεια] ἐκμανθάνω, ἐντυπῶ εἰς τὸν νοῦν [αἰτ.]: شاكردان القبايى بللەدكدنصكره بو درسه كچيرملەجكدر οἱ μαθηταὶ ἀφοῦ μάθωσι τὸ ἀλφάβητον θὰ περάσωσιν εἰς τὸ μάθημα τοῦτο·§[ἐκ τοῦ بل λίσγος] σκάπτω τὴν γῆν διὰ τῆς λίσγου.

بللەيش } Τ. **ἀελ-λεγὶς** [ἐκ τοῦ προηγ.] ρ. ἀφ. ἐκμάθησις, ἐναποτύπωσις ἐν τῷ νῷ· § σκαφὴ διὰ λίσγου [βλ. بل].

بللى } ἢ بللو Τ. **ἀελλὶ** [ἐκ τοῦ بل ἐνάργεια] ἐπθ. ἐναργής, φανερός, δῆλος: —بس πρόδηλος, προφανής, καὶ ἐπρ. προφανέστατα, προδήλως· ||باشلو—πασίγνωστος, διακεκριμένος, ἰδιαίτερος, ἀνεξάρτητος· ||اِڭ—καθιστῶ τι δῆ-

بلوطيه } Α **ἀελλουτ-ιγέ,** ἐπθ. θ. κυπελλοφόρος [φτ.]: — فصيله οἰκογένεια τῶν κυπελλοφόρων [φυτῶν]· § ὄν. βάλανος.

بلوط } Τ. **ἀουλούτ,** بلوطلق , بلوطلاق · βλ. بولوتلق , بولوت , بولوتلاق .

بلوغ } Α. **ἀσλοὶγ** [ρζ. بلغ] ἀφ. ἐνηλικιότης: —سن **σὶννι ἀσλούγ,** ἐφηβικὴ ἡλικία, ἢ—حد **χάὶτι ἀσλούγ,** τὸ ὅριον τῆς ἐνηλικιότητος· || ايرمك —, ἢ واصل اولق —سن φθάνω εἰς τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν.

بلوك } Τ. **ἀσλὸκ,** ὀρθότερον بولوك ἢ بولك βλ. بولك .

بلەزك } Τ. **ἀιλεζὶκ,** βλ.. بلزيك .

بلوى } Α. **ἀελβὰ** [ταὐτὸ τῷ بلا καὶ بليه] ὄν. θ. συμφορά, δυστύχημα.

بلهوس } Π. **ἀσλ-χεβές,** ἐπθ. ἐπιρρεπὴς εἰς τὰς ὀρέξεις του, ἀψίκορος· βλ. بوالهوس .

بلى } Α. **ἀέλι,** ἐπρ. ναί, μάλιστα.

بليات } Α. **ἀελιγὰτ** [πλθ. τοῦ بليه] ὄν. συμφοραί, δυστυχήματα.

بليد } Α. **ἀελὶτ** [ἐκ τοῦ بلادت] ἐπθ. εὐήθης, βλάξ, ἀναίσθητος.

بليرسز } Τ. **ἀελιρ-σίζ,** βλ. بلورسز .

بليغ } Α. **ἀελὶγ** [ἐκ τοῦ بلاغت] ἐπθ. εὔγλωττος, εὐφραδής [ἐπὶ ἀνθρώπων ἢ λόγου καὶ ποιήσεως]: —شاعر ποιητὴς εὔγλωττος·||—شعر ποίησις εὔγλωττος·|| — دعاى εὐχὴ εὔγλωττος·|| —تأثير ἐπίδρασις καλή· § πλήρης, ἐπαρκής, μέγας: — سعى μεγάλη προσπάθεια· θ. بليغه : || —نشيده δημῶδες ποίημα, εὔγλωττον

بليغانه } Π. **ἀελιγ-ανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων εὐγλώττῳ, εὔγλωττος [ἐπὶ λόγου, συγγράμματος κτλ.]: —توصيف περιγραφὴ εὔγλωττος· § [ἐπρ.] εὐγλώττως.

بليك } ἢ بلين Τ. **ἀελὶν** [λ. ἀρχ. ἐκ τοῦ بل ἐνάργεια] ἐπθ. ὁ μετ' ἀπορίας καὶ ἐκπλήξεως ἀνοίγων τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἀτενίζων, ἔκπληκτος, ἐνεός.

بليكەمك } ἢ بلينلمك Τ. **ἀελιν-λεμὲκ,** [λ. ἀρχ.] ρμ. οὐδ. παρατηρῶ, ἀτενίζω μετ' ἐκπλήξεως, μὲ ὄμμα εὔηθες·§ἀφυπνίζομαι πεφοβισμένος, ξυπνάζομαι ἐν τῷ ὕπνῳ, πτοοῦμαι.

بليه } Α. **ἀελιγὲ** [ρζ. بلا] ὄν. θ. δυτύχημα, συμφορά: انفصاله اوغرادق —ὑπεπέσαμεν εἰς τὸ δυστύχημα τῆς παύσεως·§πλθ. بليات **ἀελιγὰτ,** καὶ بلايا **ἀελαγὰ** : مضحكه بليات δυστυχήματα κωμικά.

بم } Τ. **ἀέμ,** μόριον ἐπιτατικόν, ὅπερ προτασσόμενον ἐπιθέτων τινῶν ἀρχομένων ἀπὸ τοῦ γράμματος ب καθιστᾷ αὐτὰ ἐπιτατικά, ὡς : بياض بم **ἀὲμ-ἀεγὰζ,** ὅλως λευκός, κατάλευκος· βλ. καὶ بام :

بم } Α. **ἀὲμμ** [προφέρεται **ἀὲμ**] ὄν. ἡ χορδὰ ἤτοι ἡ βαρύτονος χορδὴ μουσικῶν ὀργάνων, ὡς κιθάρας κτλ.

بمحل } Π. **ἀε-μεχὰλλ** [ب προθ. καὶ λ. محل] ἐπθ. ὁ ἔχων τὸν τόπον, πρόσφορος, κατάλληλος τῇ περιστάσει· § ἐπρ. καταλλήλως· ἐν χρήσει μᾶλλον ἀποφατικῶς, ἤτοι بمحل βλ.

بمعناه } Α. **ἀὶ μάνα-χου** [προθ. ب **ἀὲ** λ. معنا καὶ ἀντ. ه **χοῦ**] ἐπρ. τῆς αὐτῆς ἐννοίας, ταὐτόσημον: ايضا—τῆς αὐτῆς ἐννοίας, ὡσαύτως.

بمقام } Α. **ἀὶ μεκὰμ** [πρόθ. ب **ἀὶ** καὶ λ. مقام] ἐπθ. ὁ ἐν θέσει, ὁ ἐπέχων θέσιν, § Π. **ἀὲ μακὰμ** βλ. مقام .

بمنه } Α. **ἀὶ μέννι-χι** [προθ. ب **ἀί,** λ. من καὶ ἀντ. ه] τῇ χάριτι ἐκείνου, δηλ. τοῦ Θεοῦ: الكريم —**ἀὶ μέννι-χι-λ-κερὶμ,** τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀγαθοδότου· || تعالى — **ἀὶ μέννι-χι-τεάλια,** τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου.

بن } Τ. **ἀέν,** ἀντ. ἐγώ: —دڭ——λέγω ἐγώ, ἐγώ, ἤτοι γίνομαι ἐγωιστής· || —دڭ شيطان كاربدر ὁ ἐγωισμὸς εἶναι ἔργον τοῦ διαβόλου [διαβολικόν]· || —جه**ἀένδζε,** κατ' ἐμέ, κατὰ τὴν γνώμην μου· || —سز **ἀεν-σίζ,** ἄνευ ἐμοῦ: —سز كيده‌من ἄνευ ἐμοῦ δὲν δύναται νὰ μεταβῇ· § سنلو—لو **σεν-λὶ ἀεν-λί,** μὲ τὸ σὺ καὶ μὲ τὸ ἐγώ, ἤτοι μετὰ μεγάλης οἰκειότητος: ايلك ملاقاتنده برنجى خطابلرى سنلو —لو اولدرق وقوعبولدى ἀκόμη ἐν τῇ πρώτῃ συνεντεύξει ἡ πρώτη συνομιλία αὐτῶν ἐγένετο μετὰ μεγάλης οἰκειότητος· || βλ. καὶ بز .

بن } Τ. **ἀέν,** βλ. بك **ἀέν.**

بن A. **πὶν** [βλ. ابن **ἴπν**] ὄν. υἱός: احمد—محمد 'Αχμὲτ υἱὸς Μεχμέτ· ‖ مريم — عيسى 'Ιησοῦς υἱὸς Μαριάμ· § πλθ. بنون **πενούν,** بنين **πενίν,** ابنا **ἐπνὰ** καὶ بني **πένι.**

بن Π. **πὄν,** ὄν. βάσις,ρίζα, στέλεχος, συνεκδ. δενδρύλλιον,φυτόν: حصار—ـِ ἡ βάσις τοῦ τείχους· ‖ ديوار—ἡ βάσις τοῦ τοίχου· ‖ — بي سر و ἄνευ κεφαλῆς καὶ ἄνευ βάσεως,ἤτοι ἀσυνάρτητος,ἀδιάσιμος [λόγος] ἢ ἄθλιος, εὐτελής: — سخن بي سر و λόγος ἀσυνάρτητος· ‖ — كل ροδῆ, τριανταφυλλιά.

بن A. **πὄνν,** ὄν. τὸ δένδρον καὶ ὁ καρπὸς τοῦ καφέ· § εἶδος τουρσῆς ἢ σαλάτας κατασκευαζομένης ἐν 'Αραβίᾳ ἐκ τῶν φύλλων καὶ τοῦ ἀώρου καρποῦ τοῦ δένδρου τοῦ καφέ.

بناء A.**πεννὰ** [ἐκ τοῦ ἐπομ. بناء] ὄν. ἀρχιτέκτων.

بناء A. **πινά,** ὄν.κατασκευή, κτίριον,οἰκοδομή : مبنى ی — κτίριον στερεόν· ‖ مكتب—مكتب τὸ κτίριον τῆς σχολῆς· ‖Ρμ.ابنك—οἰκοδομῶ, κτίζω [αἰτ]: ايلدى — خسته خانه ، مكتب ἔκτισε σχολήν, νοσοκομεῖον κτλ. § μτφ. στηρίζω, ἐποικοδομῶ ἀπόφασιν, σκέψιν, ἰδέαν [δοτ. αἰτ.]: ايلدى—حكمى بونلرك شهادتنه τὴν ἀπόφασιν ἐστήριξεν ἐπὶ τῆς μαρτυρίας τούτων· ‖ برين — **πινὰ πὲῤ ἴν,** ἐπὶ τῇ βάσει τούτου, ἐπομένως [βλ. برين]· § ναυτ. τὸ σῶμα, τὸ σκάφος τοῦ πλοίου: اعيني — ἐπιστάτης ἐπὶ τῆς οἰκοδομῆς, ἢ ἐπὶ τῶν ναυπηγικῶν ἐργασιῶν ναυστάθμου· § γρμ. διάθεσις, φωνὴ τοῦ ῥήματος: معلوم ی — φωνῆς ἐνεργητικῆς· § τὸ ἄκλιτον τοῦ ὀνόματος.

بناءً A. **πινά-εν** [αἰτ. τοῦ προηγ. κ. λ. ἐπὶ τῇ βάσει] συνδ. ἕνεκα, κατὰ συνέπειαν [δοτ.] : —بوكا ἕνεκα τούτου· ‖ سويلديكنه —ἕνεκα τοῦ ὅτι εἶπε· ‖ عليه— **πινάεν ἀλέϊχ,** ἢ ذلك على— **πινάεν ἀλὰ χάζα,**ἑπομένως, ἕνεκα τούτου, κατὰ συνέπειαν.

بنات A. **πενὰτ** [πλθ. τοῦ بنت **πὶντ**] ὄν. κόραι, θυγατέρες: حوا—ـَ αἱ θυγατέρες τῆς Εὔας **[χάββα],** ἤτοι αἱ γυναῖκες· ‖ الدهر— **πεγάτθ-ὶ-τέχῤ,** συμφοραί, δεινά· ‖ الفكر—**πενάτθ-λ-ῤίκῤ,**ἐμπνεύσεις ποιητικαί· ‖ نعش—**πενάτι νάς,**ὁ ἀστερισμὸς τῆς μεγάλης καὶ τῆς μικρᾶς Ἄρκτου.

بنادر A. **πενατὶηῤ** [πλθ. τοῦ بندر **πενὲὶῤ**] ὄν. λιμένες ἐμπορικοί, ἀποβάθραι.

بنادق A. **πενατὶηκ** [πλθ. τοῦ بندق **πὄνττούκ**] ὄν. σφαῖραι.

بناصر A.**πενασήῤ,** πλθ. τοῦ بنصر **πινσὶηῤ** βλ.

بناكوش Π. **πινὰ-γκιὄς,** ὄν. λοβὸς τοῦ ὠτός.

بنام Π. **πε-νὰμ** [προθ. ب **πὲ** καὶ λ. نام] ἐπθ. περιώνυμος, ὀνομαστός, διάσημος: —شاعر ποιητὴς περιώνυμος· ‖ — منشئ λογογράφος διάσημος· ‖ [τῇ والده]: —ولدينك ملاحتيله ῥ شهر دلارام ايدى — ἤτο πόλις τερπνή, ὀνομαστὴ ἐπὶ τῇ καλλονῇ τῶν γυναικῶν αὐτῆς· § [ἐπῤ.] ἐν ὀνόματι· خدا— **πενάμι χᾶτά,**ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ.

بنان A. **πενάν,** ὄν. δάκτυλος : مشار بالبنان **μᾶάῤᾶῤ πὶ-λ-πενάν,** δακτυλοδεικτούμενος, περιώνυμος [ἐκ τῆς λ. مشار, τῆς προθ. ب **πὶ,** τοῦ ἄῤθ. ال καὶ τῆς λ. بنان].

بنت A. **πὶντ,** ὄν. θ. θυγάτηρ, κόρη : — الابن **πὶντᾶ-λ-ἴπν,** κόρη υἱοῦ, ἐγγόνη· ‖ عنب—**πὶντι ἰνέπ,** ἡ ἄμπελος — **πὶντᾶ-λ-ἰνέπ,** κόρη τῆς σταφυλῆς, ἤτοι οἶνος : دكدى النبك—نشئه‌سى آلامنه δὲν ἦτο ἀξία **[πέϊμετι]** ἡ εὐθυμία τοῦ οἴνου πρὸς τὰς ἐξ αὐτοῦ λύπας· ‖ شفه—ἡ الشفه — **πὶντᾶ-ὰ-σεᾷέχ,** θυγάτηρ τοῦ χείλους, ἤτοι λόγος· § πλθ. بنات **πενάτ,** βλ.

بنج A. **πὲνᾶζ** [ἐκ τοῦ بنگ **πὲγκ**] ὄν. ὑοσκύαμος: اسود—ـِ μέλας ὑοσκύαμος.

بند Π. **πὲνὲ** [προστ. τοῦ ρμ. بستن **πεᾶτὲν** δένειν, ἐν χρήσει ἐν συνθέσει]: — ديو **πὶᾶ.πένὲ,** ὁ δένων ἢ ὁ δέσας τοὺς δαίμονας· ‖ —زنجير ἀλύσει δεδεμένος, ἁλυσίδετος· ‖—رابطه ὁ δένων δεσμόν, συνδέων· ‖—شيرازه ὁ διοργανίζων, ὁ θέτων ἐν τάξει, τακτοποιῶν· ‖—رشته ὁ δένων νῆμα, ὁ συνδέων· ‖ — قلعه ὁ ἐν φρουρίῳ καθειργμένος· § ὄν.δεσμός, πέδαι: —ـِ πέδαι σιδηραῖ· § ζώνη: ميان—ـِ ζώνη τῆς ὀσφύος· § ἄρθρωσις, κλείδωσις, ἁρμός : ى —ـِ ἄρθρωσις, ἁρμὸς τοῦ αὐλοῦ**[νέϊ]**·§πρόχωμα,δεξαμενὴ ὕδατος,ἤτοι κοινὸν ὑδραγωγεῖον: صو—ى δεξαμενὴ ὕδατος·‖صوبى—ὕδωρ δεξαμενῆς· § ἄρθρον ἐφημερίδος, ἤτοι πολιτικὸν δελτίον, ἢ ἄρθρον νόμου, ἢ παράγραφος: عزته—ى ἄρθρον ἐφημερίδος· ‖ سياسى—ـِ ἄρθρον πολιτικόν·‖ نظامنامه‌نك

دردنجى — ى τὸ 4ον ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ· § στροφὴ ᾄσματος,ποιήματος: ى — شرقينك ايلك ἡ πρώτη στροφὴ τοῦ ᾄσματος·βλ. ترجيع· ‖Ρμ. δένω[δοτ.αἰτ.]: ايتدى—اينه كندينه اἰ προσείλκυσεν αὐτὸν εἰς ἑαυτήν, κατέκτησε τὴν καρδίαν του.

بندر Π. **πενὲὲῤ,** ὄν. ἀποβάθρα, λιμήν, ἐμπορικὴ πόλις·§φρούριον ἢ ὀχύρωμα ἀνεγειρόμενον εἰς τὸ στόμιον στενοῦ, πορθμιοῦ· § πλθ. ἀῤῤ. بنادر **πενατὶῤ.**

بندرك Π. **πενὲιῤὲκ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. φρούριον ἢ ὀχύρωμα κατὰ τὴν εἴσοδον λιμένος ἢ στομίου· § τουρκ. κατὰ παραφθορὰν مندرك **μενὲιῤέκ·** βλ. λ.

بندركاه ἢ كاه بندر Π. **πενὲιερ-γκιάχ,**ὄν. συνών. τῷ بندر : —جسيم بر استانبول κοιν. ἡ μεγάλη ἐμπορικὴ πόλις, οἵα ἡ Κων]πολις.

بندرمك T. **πινὲιῤμέκ,** βλ. يندرمك .

بندق A. **πὄνὲτούκ,** ὄν. καὶ τὸ θ. بندقه **πὄνὲτκά,** μικρὰ σφαῖρα ὡς τοῦ πυροβόλου, βολίς· § λεπτοκάρυον, κ. φουντοῦκι.

بندق Π. **πὄνὲτοὺκ** [βλ.προηγ.] ὄν. λεπτοκάρυον· βλ. καὶ فندق .

بندكان Π. **πενὲτε-γκιὰν** [πλθ. τοῦ بنده] ὄν. δοῦλοι,θεράποντες: —سلطنت اصدقای سنيه οἱ πιστοὶ τῶν θεραπόντων τῆς Κραταιᾶς Βασιλείας· ‖ صداقت نشان—ـِ θεράποντες πιστοί.

بندكى Π.**πενὲτε-γκὶ** [ἐκ τοῦ بنده] ἀῤ. δουλεία,ἀφοσίωσις: —مقتضياتندن وظائف—ـِ εἶναι ἐκ τῶν ἀπαιτήσεων τῶν καθηκόντων τῆς ἀφοσιώσεως, ἤτοι τὰ καθήκοντα τῆς ἀφοσιώσεως ἀπαιτοῦσι [τοῦτο].

بنده Π. **πενὲτὲ** [ἐκ τοῦ ρμ. بستن **πεᾶτέν,** βλ. بند] ὄν. δοῦλος, θεράπων : —كز **πενὲτενίζ,** ὁ δοῦλός σας, ὁ θεράπων ὑμῶν, ἤτοι ἐγώ· ‖ —لرى ὁ θεράπων Αὐτῆς, ἤτοι ἐγώ· ‖ —برادر—كز ὁ ἀδελφός [μου] ὁ θεράπων ὑμῶν, ἤτοι ὁ ἀδελφός μου, ὅστις εἶναι ὑμέτερος θεράπων: —لرى مخدوم ὁ υἱός μου,ὁ θεράπων Της.

بنده ἢ بن T.**πὲν-ὲε** [ἐκ τοῦ بن ἐγὼ καὶ τοῦ συνδ. ده καὶ] κἀγώ.

بنده پرور Π. **πενὲὲ-περβέῤ,** ἐπθ. ὁ τρέφων τοὺς θεράποντας αὐτοῦ, ἤτοι ὁ ἀγαπῶν, εὐνοῶν, προστατεύων, ὑποστηρίζων αὐτούς, πάτρων.

بنده پرورانه Π.**πενὲὲ-περβερανέ,**ἐπθ. ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων τῷ εὐνοοῦντι καὶ ὑποστηρίζοντι τοὺς οἰκείους θεράποντας, προστατευτικός,εὐεργετικός: كزايله—ـِ διὰ τῆς εὐεργετικῆς ὑμῶν προστασίας·§ ἐπῤ.προστατευτικῶς, εὐεργετικῶς.

بنده پرورى Π. **πενὲτε-περβερί,** ὄν. ἡ ἰδιότης τοῦ ἀγαπῶντος, εὐνοοῦντος, προστατεύοντος τοὺς θεράποντας αὐτοῦ, εὐεργετικότης, προστασία: دولتلريله ، — διὰ τῆς προστασίας τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος.

بنده خانه Π. **πενὲτε-χανέ,** ὄν. οἰκία τοῦ θεράποντος, τοῦ δούλου,ἤτοι ἡ οἰκία μου,κ.τὸ δουλικόν μου[ἔκφρασις μετριοφροσύνης ὅταν ὁμιλῇ τις περὶ τῆς οἰκίας αὐτοῦ· ἀντίθ. خانه دولتلرى βλ.]: ده—ἐν τῇ δουλικῇ μου οἰκίᾳ· ‖ دن — ἐκ τῆς δουλικῆς μου οἰκίας.

بنده زاده Π. **πενὲτε-ζατέ,** ὄν. ὁ υἱὸς τοῦ δούλου, τοῦ θεράποντος, ἤτοι ὁ υἱός μου [ἔκφρασις μετριοφροσύνης ὅταν ὁμιλῇ τις περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ].

بنده لك T. **πενὲτε-λίκ,** ἀφ. δουλεία, πίστις, ἀφοσίωσις.

بنده نواز Π. **πενὲτε-νϋβάζ,** ἐπθ. ὁ περιποιούμενος, εὐνοῶν τοὺς θεράποντας αὐτοῦ, εὐμενής, περιποιητικός.

بنده نوازى Π. **πενὲτε-νϋβαζί,**ἀφ.ἡ ἰδιότης τοῦ περιποιουμένου, τοῦ εὐνοοῦντος τοὺς θεράποντας αὐτοῦ, εὐμένεια.

بنسز T. **πεν-σίζ,** ἄνευ ἐμοῦ· βλ. بن .

بنش T. **πινίς,** βλ. بينيش .

بنصر A. **πινσήῤ,** ὄν. δακτυλιώτης [δάκτυλος]·§πλθ. بناصر **πενασήῤ.**

بنغلداق T. **πινγηλὲτάκ,** ὄν. τὸ ἄνω μέρος τῆς κεφαλῆς τῶν νεογεννήτων, ὅπερ εἰσέτι εἶναι ἁπαλὸν καὶ κινητόν, πηγὴ [ἀνατ.].

بنغلدامق T. **πινγηλὲτα-μὰκ** [λ. ἀρχ.] ῥμ. οὐδ. κινοῦμαι καὶ τρέμω ἐλαφρῶς [λέγεται ἐπὶ οὐσιῶν μαλακῶν καὶ κινητῶν, ὡς ἡ πηκτή]· βλ. καὶ زنغلدامق .

بنفسج A.**πενεᾷσὲᾶζ** [ἐκ τοῦ π. بنفشه] ὄν. ἴον.

بنفسه A. **ἀὶ νέᾠσι-χι,** [ἐκ τῆς προθ. ب **ἀί,** τῆς λ. نفس καὶ τῆς ἀντ. ه] ἐπρ. αὐτοπροσώπως [ἐπὶ ἀνδρῶν ἢ ὀνομάτων γένους ἀρσενικοῦ]· § ἐπθ. αὐτόματος: —صادر τὸ αὐτομάτως γινόμενον· βλ. καὶ بنفسها.

بنفسها A. **ἀὶ νέᾠσι-χα** [ὡς καὶ τὸ προηγ. μετὰ τῆς ἀντ. τοῦ θ. γένους ها] ταὐτὸ τῷ بنفسه ἐν χρήσει δ' ἐπὶ γυναικῶν ἢ ὅταν ἀναφέρηται εἰς ὄνομα γένους θηλυκοῦ.

بنفشه Π. **ἀενεᾠὲὲ** [καὶ κατὰ παραφθ. منكشه **μενεκὲέ**] ὄν. ἴον.

بنفشويه Π. **ἀενεᾠὲε-ϐιγὲ** [βαρϐ.] ἐπθ. θ. ἰοειδῆ, ἰανθῆ [ψυτά].

بنك Π. **ἀένγκ-,** ὄν. ὑοσκύαμος [βλ. بنج]· § ἔκλειγμα, ἤτοι σκευασία ἐκ φυτῶν ναρκωτικῶν· βλ. اسرار καὶ حشيش.

بنك ἢ بَكْ T. **ἀενὲκ** [βλ. καὶ بك **ἀὲν**] ὄν. κηλίς, στίγμα, ὡς κηλὶς ἐλαίου ἐπὶ τῆς σανίδος, ἢ στίγμα ἐπὶ ὀπωρικοῦ: — آك λεύκωμα, ἤτοι λευκὴ κηλὶς [ἀσπράδι] γινομένη εἰς τὸν ὀφθαλμόν· || — — στικτός, παρδαλός.

بنك T. **ἀινέκ,** βλ. بينك.

بنكاه Π. **ἀὅν-γκɨάχ,** ὄν. τόπος ἢ πρᾶγμα πρὸς ἐναπόθεσιν φορτίων καὶ ἀποσκευῶν: — و بار τὰ φορτία καὶ τὰ περιέχοντα αὐτά.

بنكلمك ἢ بَكْلَمَكْ T. **ἀενεκ̀λεν-μέκ,** ρμ. οὐδ. κηλιδοῦμαι, ἀποκτῶ κηλῖδας, στίγματα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας, ὡς τὰ ὑφάσματα ἐκ τῆς ὑγρασίας, τὰ ὀπωρικὰ ἐκ τῆς ξηρασίας, τὸ πρόσωπον ἢ τὸ δέρμα τοῦ ἀνθρώπου ἐκ τῶν ἐφηλίδων [πυκνάδων].

بنكلى ἢ بَكْلَى καὶ بَكْلُو T. **ἀενεκ̀-λί,** ἐπθ. ὁ ἔχων κηλῖδας, στίγματα, στικτός: كدى —يَغْلَى ستكتى· || ياصمه — ὕφασμα στικτόν· βλ. καὶ بكلى **ἀενλί.**

بنكى Π. **ἀενγκ-ί,** ὄν. ὁ συνειθίσας νὰ πίνῃ τὸ ναρκωτικὸν ποτὸν بنك **ἀένγκ,** βλ.

بنلك T. **ἀεν-λίκ,** ἀφ. ἐγωισμός, οἴησις.

بنلو ἢ بَنْلَى T. **ἀεν-λί,** βλ. بن **ἀὲν** ἐγώ.

بنمسه‌مك T. **ἀενιɯ-σεɯὲκ** [ἐκ τοῦ بنم ἐμοῦ] ρμ. μτϐ. ἰδιοποιοῦμαι, σφετερίζομαι [αἰτ.]: بنم كتابى بنم شعرى σχεδὸν ἐσφετερίσθη τὸ ἡμέτερον βιβλίον· || عاريت ويرديكمز شعرى بنم ἰδιοποιήθη τὸ ἀλεξήλιον, ὅπερ τῷ ἐδώκαμεν δανειακῶς.

بنمك T. **πινɯέκ,** βλ. بينمك.

بنمكى T. **ἀενιɯ-κί,** ἀντ. ὁ ἡμέτερος-α-ον· § πλθ. بنمكلر οἱ ἡμέτεροι-αι-α.

بنو A. **ἀενοῦ,** ἐκ τοῦ بنو κατ' ἔκθλιψιν τοῦ ن· βλ. بنون καὶ بنى.

بنوت A. **ἀὅνδϐϐὲτ** [ἐκ τοῦ بن **ἀὲν** ἢ ابن υἱὸς] ἀφ. θ. ἡ ἰδιότης τοῦ υἱοῦ, υἱικότης· ἀντίθ. ابوت πατρότης, امومت μητρότης.

بنون A. **ἀενοὺν** [πλθ. τοῦ بن **ἀὲν** ἢ ابن **ἶπν**] ὄν. υἱοί: —و مال ἡ περιουσία καὶ οἱ υἱοί· βλ. بنين καὶ بنى.

بنوى A. **ἀενεϐί,** τὸ θηλ. بنويه **ἀενεϐιγὲ** [ἐκ τοῦ بن **ἀὲν**] ἐπθ. υἱικός, ἡ, όν.

بنوى A. **ἀὅνεϐί** [ἐκ τοῦ بنيه **ἀὅνγὲ**] ἐπθ. ὁ ἀνήκων εἰς τὴν κρᾶσιν, ἰδιοσυγκρασίαν, κατασκευὴν τοῦ σώματος. § θ. بنويه.

بنى A. **ἀένι** [κατ' ἔκθλιψιν τοῦ ن ἐκ τοῦ بنين **ἀενίν,** πλθ. τοῦ بن **ἀὲν** ἢ ابن **ἶπν**] ὄν. υἱοί: آدم—οἱ υἱοὶ τοῦ Ἀδάμ, ἢ نوع—οἱ υἱοὶ τοῦ γένους, ἢ بشر—οἱ υἱοὶ τοῦ ἀνθρώπου, ἤτοι οἱ ἄνθρωποι, τὸ ἀνθρώπινον γένος· || اسرائيل—οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰσραήλ, οἱ Ἰσραηλῖται· || اميه—οἱ Ὀμεϊάδαι [ὄνομα δυναστείας χαλιφῶν]· || نوع بشرك ايلك ملجانى اولان اورمانلر— τὰ δάση, ἅτινα ὑπῆρξαν τὸ πρῶτον καταφύγιον τοῦ ἀνθρωπίνου γένους **[νέϐι ἀένι ἀεόέρ].**

بنياد Π. **ἀὅνγɨάτ,** ὄν. βάσις, θεμέλιον: —بى ἄνευ βάσεως· || — ست οὗ τὰ θεμέλια χαλαρὰ **[σδδτ],** ὁ ἐφ' οὗ δὲν δύναταί τις νὰ στηριχθῇ, μάταιος: —ست جهان κόσμος μάταιος· § οἰκοδόμημα: —متين οἰκοδόμημα στερεόν.

بنيان A. **ἀὅνγɨὰν** [ρζ. بناء] ὄν. οἰκοδομή, οἰκοδόμημα, κτίριον: رفيع الاركان — οἰκοδόμημα, οὗ τὰ στηρίγματα ὑψηλά· || بيانى — تأييد ود و محادثه وسيلهٔ حسنه اتخاذ اولندى ἡ δήλωσις [τοῦ . .] ἐχρησίμευσεν ὡς καλλίστη εὐκαιρία πρὸς ἐπίρρωσιν τοῦ οἰκοδομήματος τῆς φιλίας καὶ ἀγάπης, ἤτοι δηλῶν ὅτι... δράττομαι τῆς περιστάσεως πρὸς διαβεϐαίωσιν κτλ.

بنين A. **ἀένιν** [πλθ. τοῦ بن **ἀὲν**] ὄν. υἱοί: —و بنات οἱ υἱοὶ καὶ αἱ θυγατέρες· βλ. بنى.

بنيه A. **ἀὅνγɨὲ** [ρζ. بناء] ὄν. θ. κατασκευὴ τοῦ σώματος, κρᾶσις [λέγεται ἐπὶ ἀνθρώπων τε καὶ ζώων]: جيده ء — εὐκρασία· || ساله ء — εὐθεσία, εὐεξία, καλὴ κατάστασις τοῦ σώματος· ||—ال قوى **καϐίγɨ-λ-ἀὅνγɨέ,** ὁ ἰσχυρᾶς κράσεως· || — ال ضعيف **ζαΐᾠ-λ-ἀὅνγɨέ,** ὁ ἀσθενοῦς κράσεως· || —ال صحيح **σαχήχ-λ-ἀὅνγɨέ,** ὁ ὑγιοῦς κράσεως.

بو T. **ἀοῦ,** ἀντ. δεικτ. οὗτος, αὕτη, τοῦτο [ἐπὶ τῶν πλησίον προσώπων καὶ πραγμάτων· βλ. شو ،او]: آدم— ὁ ἄνθρωπος οὗτος· || قارى— ἡ γυνὴ αὕτη· || چوجق — τὸ παιδίον τοῦτο· || قلمله يازى يازمق مشكلدر —δύσκολον εἶναι νὰ γράψῃ τις [γραφὴν] διὰ τοῦ καλάμου τούτου· || كون — σήμερον· || صباح — τὴν πρωΐαν ταύτην, σήμερον τὸ πρωΐ· || اخشام — τὴν ἑσπέραν ταύτην, ἀπόψε· || —شو ὁ μέν, ὁ δέ, οἱ ἄνθρωποι· || ندن—شوندن ἔνθεν κἀκεῖθεν, διάφορα πράγματα, ποικιλλία· βλ. καὶ بوندن.

بو Π. **ἀοῦ,** καὶ ἐν συνθέσει **ἀὅ,** βλ. بوالعجب، بوالهوس ، بوالفضول ·||على سينا— **Mποῦ'Aλῆ Σινᾶ,** ὄν. κ. Ἀβικέννας.

بو Π. **ἀοῦ,** ὄν. ὀσμή: كل ى —ὀσμὴ ῥόδου· || —خوش εὐώδης·||—عنبر ὁ ἔχων ὀσμὴν ἀμϐάρεος, μυροϐόλος· || كورمدم روى صفا عالمده بولدم—ى وفا آدمده δὲν εἶδον πρόσωπον τέρψεως ἐν τῷ κόσμῳ, δὲν εὗρον ὀσμὴν πίστεως ἐν τῷ ἀνθρώπῳ· § βλ. καὶ بوى **ἀοΰϊ.**

بوا A. **ἀεϐϐὰ** [ἐκ τοῦ π. بويا **ἀᾠγɨὰ**] ἐπθ. εὐώδης: —جوزر μοσχοκάρυον.

بواب A. **ἀεϐϐὰἀ** [ρζ باب] ὄν. θυρωρός· § [ἀνατ.] πυλωρὸς στομάχου· § πλθ. بوابين **ἀεϐϐαπίν.**

بوابت A. **ἀεϐϐαἀ-έτ,** ἀφ. θ. θυρωρία, τὸ ἔργον τοῦ θυρωροῦ.

بوابى A. **ἀεϐϐαἀ-i,** ἐπθ. πυλωρικός, ὁ ἀνήκων εἰς τὸν πυλωρὸν τοῦ στομάχου· § θ. بوابيه.

بوادى A. **ἀεϐαὰì** [πλθ. τοῦ بادیه] ὄν. ἔρημοι: —صوسز صفاسز ἔρημοι ἄνευ χάριτος, ἄνυδροι.

بوار A. **ἀεϐάῤ** ὄν. καταστροφή, ὄλεθρος: — دار ال **ἀάῤᾠ-λ-ἀεϐάῤ,** τόπος ὀλέθρου, ᾅδης.

بوارق A. **ἀεϐαῤὶκ** [πλθ. τοῦ بارقه] ὄν. λάμψεις: —سيوف αἱ λάμψεις τῶν ξιφῶν.

بواسير T. **ἀεϐασὶῤ** [πλθ. τοῦ باسور] ὄν. αἱμορροΐδες.

بواطن A. **ἀεϐατὶν** [πλθ. τοῦ باطن] ὄν. τὰ ἐσωτερικά, τὰ ἐνδόμυχα, ἡ ἐσωτερικὴ ὕψις τῶν πραγμάτων [ἀντίθ. ظواهر].

بواقى A. **ἀεϐακῆ** [πλθ. τοῦ باق καὶ τοῦ باقيه] ὄν. τὰ λοιπά, ὑπόλοιπα· βλ. قس.

بوال A. **ἀεϐϐὰλ** [ρζ. بول **ἀὲϐλ**] ἐπθ. ὁ πολὺ οὐρῶν, ὁ πάσχων ἐκ πολυουρίας [διαϐήτου]· § ὄν. πολυουρία.

بوالعجب Π. **ἀὅ-λ-ἀᾶζέἀ,** ἐπθ. λίαν παράδοξος, λίαν περίεργος: عجوبه— كثر تادر كائنات παράδοξος πολυπληθὴς συλλογὴ εἶναι τὸ σύμπαν. Ἡ λέξις αὕτη ὡς καὶ αἱ ἑπόμεναι بوالفضول ، بوالهوس εἶναι σύνθετοι κατά τινας μὲν ἐκ τοῦ ἀρϐ. بو πατὴρ καί τοῦ ἄρθ. ال, κατά τινας δὲ ἐκ τοῦ π. بل **ἀὅλ,** πολύς, καὶ ἐπομένως γραπτέαι بلعجب κτλ. § [συγκρ.] بوالعجبتر **ἀὅ-λ-ἀᾶζεἀτέρ,** παραδοξότερος.

بوالفضول Π. **ἀὅ-λ-ᾠᾶζοὶλ** [βλ. προηγ.] ἐπθ. ἀκριτόμυθος, κενόδοξος, οἰηματίας, ἄφρων, εὐήθης· § πλθ. بوالفضولان **ἀὅ-λ-ᾠᾶζουλάν**: دوران بوالفضولان ای ὦ οἰηματίαι τοῦ αἰῶνος!

بوالفضولانه Π. **ἀὅ-λ-ᾠᾶζουλανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων ἀκριτομύθῳ, κενοδόξῳ κτλ. βλ. προηγ.

بوالفضولى Π. **ἀὅ-λ-ᾠᾶζουλί,** ἀφ. ἀκριτομυθία, κενοδοξία, οἴησις, εὐήθεια.

بوالهوس Π. **ἀὅ-λ-χεϐὲς** [βλ. بوالعجب] ἐπθ. καὶ ὄν. ὁ ἐπιρρεπὴς πρὸς τὰ πάθη, τὰς ὀρέξεις του, ἀκόλαστος, ἄστατος, ἀψίκορος: حذرك يوقيدر سنك بوقسه — ای نفس تنبيهدن خبرك يوقيدر سنك ὦ ψυχὴ ἀκόλαστος! δὲν ἔχεις περίσκεψιν σύ; ἢ μήπως τοῦ τέλους εἴδησιν δὲν ἔχεις σύ;

بوالهوسانه Π. **ἀὅ-λ-χεϐεδανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῷ ἐπιρρεπεῖ εἰς τὰ πάθη, εἰς τὰς ὀρέξεις του, τῷ ἀκολάστῳ, τῷ ἀστάτῳ, τῷ ἀψικόρῳ· § ἐπρ. ἀψικόρως κτλ.

بوالهوسى Π. **ἀὅ-λ-χεϐεδί,** ἀφ. ἡ εἰς τὰ πάθη, τὰς ὀρέξεις κλίσις, ροπή, ἀκολασία, ἀστασία, ἀψικορία.

بوائيه A. **ἀεϐϐα-ϊγὲ** [βλ. بوا] ἐπθ. θ. μυριστικά [τάξις φυτῶν ἐκ τῶν καρυοφυλλοειδῶν].

بوبر Τ. **πσπὲρ** ἢ **πι-πέρι,** ὄν. πέπερις, καψικόν, κ. πιπεριά [φυτ.]: — يشيل πρασίνη πέπερις· ‖— قرمزی ἐρυθρὰ πέπερις· § πέπερι, κάψα[ὁ σπόρος]: — قره μαῦρον πέπερι· ‖— قرمزی, ἢ ی — آرناود·κόκκινον πέπερι· ‖ — يشيل πράσινον [νωπὸν] πέπερι· ‖ ی — صو ὑδροπέπερι· ‖ قوطیسی — πεπεροδοχεῖον· ‖ قیبانی — καίω ὡς τὸ πέπερι.

بوبردك Τ. **πὸπὸρτέκ,** ὄν. ἀηδών.

بوبرك Τ. **πὸπὸρὲκ** [ἐκ τοῦ بوكرك **πὸϊρέκ,** βλ.] ὄν. νεφρός.

بوبرلك Τ. **πὸπερλίκ,** ὄν. πεπεροδοχεῖον.

بوبرلەمك Τ. **πὸπερ-λεμὲκ** ἢ مكلەربو **πι-περλεμέκ,** ρμ. πεπερίζω[αἰτ.]· § συνέκδ. καίω, βασανίζω.

بوبرلی Τ. **πὸπερ-λί,** ἐπθ. ὁ ἔχων πέπερι, πεπερόπαστος, πιπεράτος.

بوبریه Τ. **πὸπεριγέ,** ὄν. λιβανωτίς, κ.δενδρολίβανον.

بوبو Π. **πουπού,** ὄν. ἔποψ, κ. τσαλοπετεινός.

بوبوء Α. **που'πού-λ-αΐν,** العين κόρη ὀφθαλμοῦ· § τὸ καλλίτερον, τὸ ἐκλεκτότερον μέρος.

بوت ἢ بوط καὶ بود Τ. **πούτ,** ὄν. μηρός, καὶ τὸ κρέας αὐτοῦ: ی — قویون μηρὸς προβάτου· ‖ ی — صغیر μηρὸς βοός· ‖ آو — ی—μηρὸς κυνηγίου,ὡς ἐλάφου, δορκάδος κτλ. ‖ ی — قادین εἶδος κιοφτὲ ἐκ κρέατος λιανισμένου· ‖ کبکی — τὸ ὀστοῦν τοῦ μηροῦ· ‖ کبابی — ψητὸν μηροῦ· ‖ نه ی—کدی نه τί εἶναι ἡ γαλῆ, τί εἶναι ὁ μηρός της! τὸ ἡμέτερον: τί εἶναι ὁ λαγωός, τί εἶναι ὁ ζωμός του! [πρμ. ἐπὶ ὑποθέσεως μικρᾶς, ἐξ ἧς ὠφέλεια δὲν ὑπάρχει].

بوتراق Τ. **πουτράκ,** βλ. بوداق καὶ بوتراق.

بوتراقلو Τ. **πουτρακ-λῆ,** βλ. بوداقلو καὶ بوتراقلو.

بوتلق Τ. **πουτ-λούκ,** ὄν. τὸ μέρος τοῦ θώρακος τὸ καλύπτον τοὺς μηροὺς.

بوتین Γλ. **ποτὶν** [bottine] ὄν. ὑπόδημα.

بوجا Ιτ. **πόδζα,** ἢ جی بو **πόδζη,** ὄν. μεταφορά, μετάθεσις φορτίων: ایتك — μεταφέρω, μεταθέτω φορτία·βλ. καὶ بوجا.

بوجاق Τ.**πουδζάκ,** ὄν. γωνία,κώχη: سیوری — ὀξεῖα γωνία· ‖ — کونیه ὀρθὴ γωνία **[γκιδνϑέ]**· ‖ — کوت γωνία ἀμβλεῖα **[κιδτ]**· ‖ ارامق — — ζητῶ γωνίαν πρὸς γωνίαν, εἰς ὅλας τὰς γωνίας, ἤτοι πανταχοῦ· ‖ طیقلق — ه ر— κώχνομαι [κρύπτομαι] εἰς μίαν γωνίαν· ‖ کوشه — πανταχοῦ [γωνία, κώχη]· ‖ یوق — ی اوجی δὲν ἔχει ἄκραν οὔτε γωνίαν, εὐρύτατος, ἀχανής· § ὄνομα διδόμενον ἄλλοτε εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Βεσσαραβίας.

بوجرغاد **πὸδζηργὰτ** [ἐκ τοῦ جی بو ἢ بوجا καὶ ارغاد ἐργάτης] ὄν. βαροῦλκον, ἐργαλεῖον δι' οὗ ἐγείρονται βάρη [κ. ὑποδζαργάτης]: ی — کی ὄνος, ἤτοι ἐργαλεῖον δι'οὗ ἀνελκύεται ἡ ἄγκυρα τοῦ πλοίου.

بوجك Τ. **πὸδζέκ,** ὄν. ἔντομον, σκώληξ: ی — قندیل,ἢ ی — آتش πυγολαμπίς· ‖ ی — آغستوس, ἢ ی — اوراق τέττιξ· ‖ ایپك — ی — μεταξοσκώληξ· ‖ ی — جام κάραβος· ‖ گوکلو — γυμνὸς κοχλίας, ἤτοι λείμαξ· ‖ ی — بوق κάνθαρος· ‖ ی — قوندوز χρυσοκάνθαρος· ‖ ی — تسبیح ὀνίσκος,κ. κουβαρίδα [ἔντομον]· ‖ ی — خانم κοχιλίνη, εἶδος ὡραίου ἐντόμου φέροντος στίγματα ἐρυθρὰ καὶ μέλανα καὶ ἀπαντῶντος ἐπὶ τῶν ροδῶν· ‖ ی — مایس εἶδος πρασίνου ἐντόμου καταστρέφοντος τὰ ρόδα· ‖ ی — دکز θαλάσσια ὀστρακόδερμα,ὡς ἀστακοί,παγούρια κτλ. ‖ خرسز ی—κατάσκοπος ἀναζητῶν κλέπτας· ‖ باشی — ἀρχηγὸς κατασκόπων ἀστυνομίας ἀναζητούντων κλέπτας.

بوجکخانه Τ. **πὸδζεκ-χανέ,** ὄν. σκωληκοτροφεῖον, σηροτροφεῖον.

بوجکلمك Τ. **πὸδζεκ-λεμέκ,** ρμ. οὐδ. πληροῦμαι ἐντόμων [λέγεται ἐπὶ σπαρτῶν ἢ φυτῶν πληρουμένων ἐντόμων]: — اکین τὰ σπαρτὰ πληροῦνται ἐντόμων.

بوجکلی Τ. **πὸδζεκ-λί,** ἐπθ. ὁ περιέχων ἔντομα, ὁ πλήρης ἐντόμων.

بوجو Τ. **πουδζού,** ὄν. φόβητρον, μορμώ, κ. μπουμπούτσης· βλ. اوماجی

بوجور Τ. **πουδζούρ,**ἐπθ. μικρός, λεπτός, λεπτοειδής, νᾶνος· βλ. بودور.

بوجوق **πουδζούκ** [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τῆς Βουλγαρικῆς] ὄν. Χριστούγεννα: قیریمی — ἡ μετὰ τὴν νηστείαν τοῦ τεσσαρακονθημέρου σφαγὴ ζώων [ἰδίᾳ χοίρων] πρὸς κατάλυσιν.

بوجی Ιτ. **πόδζη,** βλ. بوجا.

بوجیس Τ. **πουδζίς,** βλ. آجیس.

بوچوق Τ. **πουτσούκ,** βλ. چوچق.

بوخو Τ. **πουχού,** βλ. بوهو.

بود Τ. **πούτ,** βλ. بوت.

بود Π. **πουτὲ** [γ' προσ. τοῦ ἀορ. τοῦ ρ. بودن **πουτέν,** ὑπάρχειν] ὕπαρξις βλ. κατωτέρω: بود ، بوده ، بوده.

بوداجق Τ.**πουτα-δζὶκ** [ὑποκ. τοῦ بوداق] ὄν. μικρὸς βλαστός, κλαδίσκος, κλώναξ [κλαδάκι], μικρὸς ὄζος ξύλου.

بوداق Τ. **πουτὰκ** [κατὰ τὸ لهجه, κυρίως بوغداق] ὄν. βλαστὸς δένδρου ἀναπτυσσόμενος εἰς κλάδον, κλών, κλάδος, ὄζος ξύλου: صالق — دال διακλαδοῦμαι, ἀναπτύσσομαι, μεγεθύνομαι, πολλαπλασιάζομαι· ‖ — دیش μελία [δένδρον]· ‖ اوزی — νέος βλαστός· ‖ تخته ی — ὄζος ξύλου.

بوداقسز Τ.**πουτακ-σήζ,** ἐπθ. ὁ ἄνευ κλώνων καὶ κλαδίων,ἢ ὁ ἄνευ ὄζων: تخته — ξύλον ὁμαλὸν μὴ ἔχον ὄζους.

بوداقلانمق Τ. **πουτακ-λανμάκ,** ρμ. οὐδ. διακλαδοῦμαι, βγάζω κλαδιά· συνεκδ.καθίσταμαι πολυσχιδής, δύσκολος,δυσχερὴς [ἐπὶ ὑποθέσεως].

بوداقلی Τ.**πουτακ-λῆ,**ἐπθ.ὁ ἔχων κλάδους, ὄζους,κλαδώδης,ὀζώδης. ἢ بوداقلو

بودالا Τ.**πουταλὰ**[ἐκ τοῦ ἀρθ.بدلا **πὸτελὰ**] ἐπθ. εὐήθης, μωρός. ἢ بداله

بودالاجه Τ. **πουταλά-δζα,** ἐπθ. ὀλίγον εὐήθης, μωρός· § ἐπρ. εὐήθως, μωρῶς, ἀνοήτως.

بودالالق Τ.**πουταλα-λήκ,** ἀφ. εὐήθεια, μωρία, ἀνοησία. ἢ بداللق

بودامق Τ. **πουτα-τ-μάκ,**ρμ. διαμ. βάλλω νὰ κλαδεύσωσι, νὰ καθαρίσωσι, νὰ κείρωσι δένδρα, ἄμπελον [δοτ. αἰτ.].

بودامق Τ.**πουτα-μὰκ** [κατὰ τὸ لهجه, κυρίως بوغدامق] ρμ. μτδ. κλαδεύω, καθαρίζω, κείρω ἄμπελον, δένδρα κτλ. [αἰτ.]. — آغاج کلادεύω δένδρα·‖— صاچلری κείρω βαθέως τὴν κόμην·§ μτφ.: — اصعلر φλυαρῶ, λέγω ἀνοησίας: اصعلر بودایم قیتلغنده لقردی ἐν ἐλλείψει λόγων λέγω ἀνοησίας.

بودانتی Τ. **πουτάντὶ** [بودامق] ὄν. κλάδοι ἀμπέλου ἢ δένδρου, ἀποκοπέντες ὑπὸ τοῦ κλαδευτοῦ, κλαδεύματα.

بودانمق Τ. **πουτα-ν-μάκ,** ρμ. πθ. κλαδεύομαι· § ρμ. οὐδ. ἀφοσιοῦμαι, καταγίνομαι σπουδαίως εἴς τι ἔργον.

بودایجی Τ.**πουταγιὸζὴ** [بودامق] ὄν. κλαδευτὴς ἀμπέλου, δένδρων.

بودجه Γλ. **πὸτὸζὲ** [budget] ὄν. προϋπολογισμός: سی — سنهٔ حالیه ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ τρέχοντος ἔτους· ‖ سی — واردات προϋπολογισμὸς ἐσόδων·‖ اچیلی — ἄνοιγμα τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἔλλειμμα.

بودروم Τ. **πὸτρούμ** [κατὰ τὸ لهجه ἡ λέξις ἐκ τῆς ἑλληνικῆς] ὄν. ὑπόγειον· φυλακὴ ὑπόγειος· § [Γεωγρ.] Ἁλικαρνασσός.

بودرومی Τ. **πὸτρουμ-λοῦ,** ἐπθ. ὁ ἔχων ὑπόγειον [ἐπὶ οἰκοδομῆς ἐκτισμένης ἐπὶ θολωτοῦ ὑπογείου].

بودور Τ. **πὸτὸὺρ** [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ بوت μηρὸς] ἐπθ.βραχύς,μικρός,μικροῦ ἀναστήματος καὶ κακοκαμωμένος, νᾶνος: آدم — ἄνθρωπος μικροῦ ἀναστήματος·‖ آغاج — θάμνος, δενδρύλλιον, χαμόδενδρον·‖ — آرمود ، وشنه ἄπιον, βύσσινον κτλ. μικρότερον τοῦ συνήθους καὶ παραμεμορφωμένον· βλ. بوجور.

بودورلق Τ.**πὸτούρ-λούκ,** ἀφ. ἀνάστημα βραχὺ καὶ παραμεμορφωμένον.

بودوصلامه Τ. **πὸτὸσλαμὰ** [ἴσως ἐκ τοῦ ἑλλ. πάτος καὶ τῆς τουρκ. ἀπαρεμφ. καταλ. λαμὰ] ὄν. ἡ κυρτὴ δοκὸς ἡ εἰς τὴν γωνίαν τῆς πρώρας καὶ τῆς πρύμνης τοῦ πλοίου, ἐφ' ἧς καθηλοῦνται αἱ σανίδες τῶν πλευρῶν τοῦ πλοίου: سی — باش ἡ ἐν τῇ γωνίᾳ τῆς πρώρας τοῦ πλοίου τοιαύτη κυρτὴ δοκός· ‖ سی — قیچ ἡ ἐν τῇ γωνίᾳ τῆς πρύμνης τοιαύ-

τη κυρτὴ δοκός· || ـیِ ـوری — ἔλασμα σιδηροῦν διερχόμενον κάτωθι τῆς τρόπιδος τοῦ πλοίου ἀπὸ τῆς πρώρας μέχρι τῆς πρύμνης.

بودونبود } Π. **πουτ-ου-νεπού-τ** [βλ. π. بود] ἀφ. ὕπαρξις καὶ ἀνυπαρξία: ادراك ایدن نتایج احوال عالمی وارستهٔ علائق — اولور οἱ ἐννοοῦντες τὰ τέλη τῶν πραγμάτων τοῦ κόσμου ἀπηλλαγμένοι τῶν σχέσεων τῆς ὑπάρξεως καὶ τῆς ἀνυπαρξίας γίνονται [στίχ.].

بور } Τ. **πόρ,** ὄν. γῆ ἀνώμαλος ἢ βαλτώδης καὶ ἀκατάλληλος πρὸς καλλιέργειαν.

بور } Γλ. **πὸρ** [bore] ὄν. βόριον [χημ.].

بورا } Τ. **πόρα** [ἐκ τοῦ ἑλλ. βορέας] ὄν. καταιγίς: قوپق ἢ پاتلامق ἢ چیقمق — ἐκρήγνυσθαι καταιγίδα· || یه طوتلق — καταλαμβάνομαι ὑπὸ καταιγίδος·§[μτφ.]ἐπίπληξις σφοδρά.

بورا } Τ.**πού-ρα** [ἐκ τοῦ ارا یو τοῦτο τὸ μεταξὺ] ὄν. τοῦτο τὸ μέρος: م— آغزیسور τοῦτο τὸ μέρος μου [**πούραμ,** ὀηλ. τοῦ σώματός μου] πονεῖ· || سی — τοῦτο τὸ μέρός του [τοῦ σώματός του, ἢ τοῦ τόπου, τῆς πόλεως, χωρίου, ἢ τοῦτο τὸ σημεῖον τῆς ὁμιλίας, λόγου, ζητήματος]· || سی ـرمسی — τοῦτο τὸ μέρος [τῆς χώρας κτλ.] ποῖον εἶναι; || صحاق یك سی — τοῦτο τὸ μέρος [τῆς οἰκίας ἢ τοῦ τόπου] πολὺ θερμόν· || سی بیلدم — τοῦτο τὸ σημεῖον [τοῦ λόγου, τοῦ θέματος] δὲν εἶμαι εἰς θέσιν νὰ γινώσκω· || لری — τὰ μέρη ταῦτα [τῆς χώρας, τοῦ τόπου κτλ. ἢ τὰ σημεῖα τοῦ λόγου, τοῦ ζητήματος]· || لازم تحقیق اینشه — ایشته ἰδοὺ τούτων [τῶν σημείων τοῦ λόγου] ἡ ἐξέτασις ἀναγκαία· § ἐπρ. ἐδῶ, ἐνταῦθα· || یه کل — ἐλθὲ ἐδῶ [εἰς τοῦτο τὸ μέρος]· || دکل ده — δὲν εἶναι ἐνταῦθα· || کیتدی دن — ἐντεῦθεν ἀνεχώρησε· || دکل معلوم ایش — جه τὸ πρᾶγμα [ὡς πρὸς] ἐδῶ δὲν εἶναι γνωστόν· — ὡς πρὸς τὸ μέρος τοῦτο, ἢ ὅσον ἀφορᾷ τὸ μέρος τοῦτο,ἐδῶ:

بوراجق } Τ. **πουρα-δζὶκ** ὄν. τοῦτο τὸ μέρος,ἐδῶ πλησίον[ἐπὶ τόπου λίαν ἐγγύς]: ده در — اینشه ἰδοὺ, ἐδῶ πλησίον εἶναι.

بوراغان } Τ.**πουραγὰν**[βλ. بوران]ἐπθ.τρικυμιώδης[καιρός]·§ὄν. τρικυμία,καταιγίς, ἀνεμοστρόβιλος ἢ δίνη βροχῆς, χιόνος.

بوراق } **πουράκ,** ὄν. βόραξ ἢ βορικὸν νάτριον, μέταλλον δι'οὗ στιλβοῦσιν ἐσωτερικῶς τὰ ἀγγεῖα· συνών. تنکار· § γῆ ἀκατάλληλος εἰς καλλιέργειαν.

بورالی } Τ.**πουρα-λῆ,**ἐπθ. ὁ ἐκ τούτου τοῦ μέρους, τοῦ τόπου, αὐτόχθων.

بورام } Τ. **πουρὰμ** [بورمق] ἀφ. συστροφή, ἤτοι βρέχω ἢ χιονίζω στροβιληδόν, κατὰ δίνην, σφοδρῶς: قار یاغمق — — χιονίζει σφοδρῶς· || ترلامك — — περιρρέομαι ἰδρῶτι.

بوران } Τ.**πουρὰν** [βλ. بوراغان καὶ بورام] ὄν. τρικυμιώδης καιρός,τρικυμία,καταιγίς: لرك انی اندینی بر اوجرا یرده — ἔν τινι ἀποκέντρῳ τόπῳ, εἰς ὃν ἔρριψαν αὐτὸν αἱ τρικυμίαι· § μτχ. τοῦ بورمق, ἤτοι ὁ συστρέφων,ὁ κεντῶν [τσυμπῶν] : — دل στυφός [ἐπὶ οἴνου συστρέφοντος τὴν γλῶσσαν]· || — یورن στρεψαύχην,κ. στραβολαίμης,καὶ τὸ πάθος σκολίωσις,κ. στραβολαίμασμα].

بورانجه } Ιτ. **πουράνδζα** [borragine] ὄν. βούγλωσσον, κοινῶς πουράνδζα.

بورانی } Α. **πουρανί,** ὄν. φαγητὸν μετὰ λαχανικῶν, ἰδίᾳ σπανάκιον μετ'ὀρύζης, ἐκ τοῦ بوران ὀνόματος τῆς γυναικὸς τοῦ ἐκ τῶν 'Αβασιδῶν χαλιφῶν Μεεμούν, ἐν τῷ γάμῳ τῆς ὁποίας λέγεται ὅτι ἐψήθη τὸ πρῶτον τὸ φαγητὸν τοῦτο.

بورانیجه } **πουρανίδζα** [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τῆς βουλγαρικῆς] ὄν. ἀκάτιον ἁλιευτικὸν μονόξυλον ἐν χρήσει εἰς τοὺς ποταμοὺς τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας.

بورتارمق } Τ. **πουρτ-αρ-μὰκ** [λ. ἀρχ.]ρμ. μτδ.συσπῶ,ζαρόνω πρόσωπον, ὀφθαλμούς[αἰτ.]: — آلن συσπῶ τὸ μέτωπον,κατσουφιάζω· βλ. بورشدیرمق.

بورترمق } Τ. **πουρτουρμὰκ,** βλ. بورتارمق.

بورتق } ἢ بورتوق Τ.**πουρτοὶκ**[ἐκ τοῦ بورمق] ὄν. ρυτίς.

بورتلمق } Τ. **πουρ-τουλ-μὰκ** [λ. ἀρχ.] ρμ. μσ. ρυτιδοῦμαι·συνηθέστ·بورشمق.

بورتمق } Τ. **πουρ-τ-μὰκ** [λ. ἀρχ.] ρμ. μτδ. συσπῶ, ζαρόνω τὸ πρόσωπον, τοὺς ὀφθαλμούς,ρυτιδῶ, σκυθρωπάζω· §ξεροτηγανίζω,ἤτοι τηγανίζω ὀλίγον· συνηθέστ. بورشدیرمق.

بورتن } ἢ بورتون Τ. **πὸρτὸν,** ὄν. εἶδος λέμβου χρησιμευούσης ἄλλοτε εἰς μεταφορὰν τηλεβόλων.

بورتوق } Τ. **πουρτούκ,** βλ. بورتق.

بورج } Τ, **πόρδζ,** ὄν. χρέος: — وعده‌لی χρέος ἐμπρόθεσμον·||ی — یوبن χρέος ἐπιβαλλόμενον, ὑποχρεωτικόν, ὑποχρέωσις· || — کمك اِچِك κάμνω χρέος,ἢ اق—λαμβάνω χρέος, ἤτοι δανείζομαι· || ویرمك —δίδω χρέος, ἢ اودمك — πληρόνω χρέος, ἢ چیقمق دن — ἐξέρχομαι, ἀπαλλάττομαι χρέους, ὑποχρεώσεως·||ه کیرمك — ἐμβαίνω εἰς χρέος,ἢ باتمق ه—βυθίζομαι εἰς χρέος, ἤτοι γίνομαι κατάχρεως· || اوده‌یه‌جك — بایرامده رمضان قیصه کلور اولانه τῷ χρέος ἀποτίσοντι κατὰ τὸ Βαϊράμιον ἡ νηστεία τοῦ Ραμαζανίου φαίνεται βραχεῖα [πρμ.].

بورجلانمق } Τ. **πορδζ-λανμὰκ,** ρμ. μσ. χρεοῦμαι, χρεόνομαι.

بورجلو } ἢ بورجلی Τ. **πορδζ-λοῦ,** ἐπθ. ὀφειλέτης, χρεώστης καὶ μτφ. ὀφειλέτης χάριτος, ὑπόχρεως,εὐγνώμων [δοτ. αἰτ.]: سزه یونی بوی — م τοῦτο τὸ ὀφείλω ὑμῖν.

بورجلولق } Τ. **πορδζ-λουλούκ,** ἀφ. τὸ εἶναί τινα χρεώστην, ὑπόχρεων, ὑποχρέωσις.

بورچاق } Τ. **πουρτσὰκ** [ἐκ τοῦ بورمق] ἐπθ. συνεστραμμένος, σγουρός, οὖλος [κόμη κτλ.]· § ὄν. ὄροβος, κ. ρόβη [ὄσπριον].

بورچوك } Τ. **πὸρτσὸκ** [ἐκ τοῦ بورمق] ἐπθ. συνών. τῷ بورچاق βλ.

بورچین } Τ. **πορτσὶν,** ὄν. θήλεια ἔλαφος.

بوردا } ἢ بورده Ιτ. **πόρδα** [bordo] ὄν. αἱ ἐξωτερικαὶ πλευραὶ πλοίου: یه — — یناشمق δύο πλοῖα πλησιάζουσιν ἄλληλα, ἔρχονται πλάγι μὲ πλάγι.

بوردیرمق } Τ. **πουρ-τουρ-μὰκ,** ρμ. διαμ. ἐκτείνω ἢ εὐνουχίζω ζῶον διά τινος [δοτ. αἰτ.].

بورسه } Ιτ. **πόρσα** [borsa] ὄν.χρηματιστήριον : معاملاتی — πράξεις χρηματιστηρίου, ἤτοι ἀγοραπωλησία χρεωγράφων·|| — کیت معاملاتی اچرا παίζω εἰς τὸ χρηματιστήριον.

بورشدیرمق } Τ. **πουρ-ουτουρ-μὰκ,** ρμ. μτδ. ρυτιδῶ, συσπῶ, πτύσσω, ζαρόνω,συστέλλω, κουβαριάζω,ρικνῶ,προξενῶ αἰμωδιασμὸν ἢ στυφότητα ἐπὶ ξοινῶν ἢ στυφῶν [αἰτ]: —یوز σκυθρωπάζω, μορφάζω· || — آغز ζαρόνω τὸ στόμα, στραβομουτσουνιάζω, μορφάζω·||بورشدیروب آغق لزومسز کاغدلری ρικνῶν [κουβαριάζων] ἔρριπτε τὰ περιττὰ χαρτία.

بورشدیریجی } Τ.**πουρουσὰτουρουδζοῦ**[ἐκ τοῦ بورشدیرمق] ἐπθ. ὁ προξενῶν αἰμωδιασμὸν[ἐπὶ ποτοῦ ξοινοῦ ἢ στυφοῦ].

بورشق } Τ. **πουρουσὰούκ,** βλ. بورشوق.

بورشقو } ἢ بورشوق Ιτ. **προυσὰκο,** ἐπθ. στυφὸς [ἐπὶ οἴνου κτλ.].

بورشمق } Τ. **πουρ-ουσὰ-μὰκ,** ρμ.οὐδ. ρυτιδοῦμαι, ζαρόνω [ἐπὶ προσώπου, χειρῶν κτλ. ἐκ τοῦ γήρατος]· αἱμωδιάζει ἡ γλῶσσα [ἐκ ποτοῦ ξοινοῦ ἢ στυφοῦ]·συστέλλομαι [ἐπὶ στόματος]· ρικνοῦμαι, τσαλακόνομαι, κουβαριάζομαι[ἐπὶ ἐνδυμάτων,ὑφάσματος κτλ].

بورشوق } ἢ بورشیق Τ.**πουρουσὰοὶκ** [ἐκ τοῦ بورشمق] ἐπθ. ἐρρυτιδωμένος, ἐρρικνωμένος, κ. τσαλακωμένος: یوز—πρόσωπον ἐρρυτιδωμένον· || اثواب — ἔνδυμα ἐρρικνωμένον· § οὖλος, σγουρός· § ὄν. ρυτίς, πτυχή.

بورشوقلق } ἢ بورشیقلق Τ. **πουρουσὰουκ-λούκ,** ἀφ. ρυτίς, ρυτίδωσις, ρίκνωσις, κ. τσαλάκωμα : ی— یوز ρυτίδωσις προσώπου.

بورصوق } Τ. **πουρσούκ,** βλ. بورصوق.

بورصومق } Τ. **πουρσουμὰκ,**βλ. بورصومق.

بورغاجق } Τ. **πουργαδζὶκ** [ἐκ τοῦ بورمق] ἐπθ. σκολιός, στρεβλός, περίπλοκος, συγκεχυμένος: — قارغه‌جق στρεβλόν, σκολιὸν πρᾶγμα, συγκεχυμένον: دیه«نوطه»الده اوستنه بر طاقم قارغه‌جق—لر چیزلمش بر کاغد τοῦτον κρατεῖ ἀνὰ χεῖρας ὡς μουσικὸν διάγραμμα χαρτίον τι, ἐφ' οὗ ὑπῆρχον κεχαραγμένα συγκεχυμένα τινὰ πράγματα [καρακατσοῦνες].

بورغاچ } ἢ بورغاج Τ. **πουργάτς,** ταὐτὸ τῷ προηγουμένῳ.

بورغاچلانمق } Τ. **πουργατσ-λανμὰκ,** ρμ. μσ. συστρέφομαι, περιστρέφομαι, καθίσταμαι στρεβλός, σκολιός.

بورغاشیق } Τ. **πουργασὶκ,** ταὐτὸ τῷ بورغاجق βλ.

بورغو T. **πουργοῦ** [ἐκ τοῦ بورمق] ὄν. τρυπάνη, τρύπανον, ἔλιξ: ـى — طاپه ἐκπωστήρ·‖ـى — تغنك ἕλιξ, ἤτοι ἐργαλεῖον σπειροειδὲς προσαρμοζόμενον εἰς τὴν ράβδον τοῦ πυροβόλου διὰ ν' ἀνασύρῃ τὸ στυππεῖον καὶ κενώσῃ τὸ πυρόβολον.

بورغول T. **πουργοὺλ** καὶ κατ' ἀναγραμματισμὸν بولغور **πουλγούρ,** ὄν. χόνδρος, ἤτοι σῖτος ἑψημένος, ἐξηραμένος καὶ χονδροαλεσμένος, ἐξ οὗ κατασκευάζεται σοῦπα ἢ πιλάφιον, κ. πλιγοῦρι·§ χιὼν λεπτὴ καὶ ξηρά, ὡς πλιγοῦρι, ξερόχιονο·‖ βλ. καὶ ترخانه.

بورغولامق T. **πουργου-λαμάκ,** ρμ. μτβ. τρυπῶ διὰ τρυπάνης, τρυπανίζω [αἰτ.].

بورغولو ἢ بورغولی T. **πουργου-λοῦ,** ἐπθ. ὁ ἔχων ἢ ὁ ἐφωδιασμένος διὰ τρυπάνης, ἕλικος [ἐπὶ ἐργαλείων].

بورقات T. **πουρκάτ,** βλ. برقت.

بورقمق T. **πουρκ-ουτ-μάκ,** ρμ. μτβ. ἐξαρθρῶ, στραγγαλίζω, στραγγουλίζω μέλος τοῦ σώματος [αἰτ.].

بورقلمق T. **πουρκ-ουλ-μάκ,** ρμ.πθ. ἐξαρθροῦμαι, στραγγαλίζομαι: ول ἢ —آياق ἐξαρθροῦται ὁ ποῦς, ὁ βραχίων·§ θραύομαι ἐν τῷ μύλῳ καὶ μεταβάλλομαι εἰς χόνδρον, κ. πλιγοῦρι [ἐπὶ σίτου· βλ بورغول]

بورقمق T. **πουρκ-μάκ** [ἐκ τοῦ بورمق] ρμ. οὐδ. ταὐτόσημον τῷ προηγουμένῳ.

بورقولق T. **πουρκουλοὺκ** [ἐκ τοῦ بورمق] ὄν. ἐκτομίας, εὐνουχισμένος [ἐπὶ ἵππων].

بورك T. **πούρὲκ** [κατὰ τὸ لهجه κυρ. بوراك ἐκ τοῦ بورمق] ὄν. πλακοῦς, κ. μπουρέκι: ـى — پاچه πλακοῦς ἐκ κνημῶν [πατσάδων] προβάτων·‖ـى — پوف **ποὺφ πούρεγί,** εἶδος πλακοῦντος μὴ παραγεμιστοῦ καὶ φουσκωμένου·‖ـى — ببسى πλακοῦς τοῦ δίσκου παραγεμιστὸς διὰ τυροῦ ἢ λιανισμένου κρέατος.

بورك T. **πούρκ,** ὄν. εἶδος καλύμματος τῆς κεφαλῆς ἐκ δέρματος· εἶδος φεσίου ἐξέχοντος: ـى — ك ἀμάραντος ὁ τρίχρους·βλ. ايبك

بورکجی T. **πούρεκ-τζή,** ὄν. ὁ κατασκευαστὴς καὶ πωλητὴς πλακούντων, πλακουντοποιός, πλακουντοπώλης.

بورکجیلك T. **πούρεκτσι-λίκ,** ὄν. πλακουντοποιία ἢ πλακουντοπωλική.

بورلمق T. **πουρ-ουλ-μάκ,** ρμ. πθ. συστρέφομαι, κλώθομαι, περιστρέφομαι ὡς τὸ σχοινίον πέριξ τινὸς κτλ.

بورمق T. **πουρ-μάκ,** ρμ. μτβ. στρέφω, συστρέφω, κλώθω, γυρίζω, στραγγαλίζω, στραγγίζω, ἐκτέμνω, εὐνουχίζω ζῶον [αἰτ.]: حيوان يونون بوروب بلمق τὸ ζῶον συστρέφει τὸν λαιμὸν καὶ κυττάζει· ‖ — جامه شوی στραγγίζω ἀσπρόρρουχα·‖— خلط συστρέφω, κλώθω τὸν κάλω· ‖ — اتی στραγγαλίζω τὸ κρέας, τὴν σάρκα, τσιμπῶ·‖— يون συστρέφω τὴν ρῖνα, δὲν ἀρέσω·‖ —يبق συστρέφω, κλώθω τὸν μύστακα, βρενθύομαι, ἐπαίρομαι·‖— دل συστρέφω, κεντῶ, αἱμωδιάζω τὴν γλῶσσαν [λέγεται ἐπὶ πραγμάτων στυφῶν]· ‖ — طوداق συσπῶ τὰ χείλη, κλαίω· ‖ — قول στραγγαλίζω τὸν βραχίονα, νικῶ·‖— تولاق συστρέφω [τραδῶ] τὸ οὖς πρὸς σωφρονισμὸν ἢ πρὸς ὑπόμνησιν, παραγγελίαν· ‖— حيوان ἐκτέμνω, εὐνουχίζω ζῶον.

بورمه T. **πουρμά,** ὄν. ἀπαρ. στροφή, συστροφή, στράβωμα, εὐνούχισμα, ἐκτομή·§ ὄν. ἔλιξ, κλίμαξ ἑλικοειδὴς·‖ـى — بورك κοψίματα, πόνος τῆς κοιλίας, τοῦ στομάχου, τῶν ἐντέρων·‖ـى — چمه κρουνὸς πηγῆς, στρόφιγξ·§ ἐπθ. συνεστραμμένος, ζῶον εὐνουχισμένον.

بورن T. **πουρούν,** بورنس **πουρουν-δούζ,** βλ. بورونس، بورون.

بورناز T. **πουρνὰζ** [ἐκ τοῦ بورن] ἐπθ. ὁ ἔχων μακρὰν τὴν ρῖνα, μακρόρρις, κ. μυταρᾶς· λέγεται κοινῶς καὶ ابوالبورون βλ.

بورنتی T. **πουρουντῆ,** βλ. بوروندی.

بورنس A. **πόρνὸς,** βλ. برنس καὶ بورنوز.

بورنمق T. **πουρ-ουν-μάκ,** ρμ. οὐδ. δοκιμάζω, ὑποφέρω δριμὺν πόνον.

بورنمك T. **πόρνμὲκ,** βλ. بوروك.

بورنوز T. **πουρνοὺζ** [ἐκ τοῦ ἀρδ. برنس] ὄν. χλαμὺς λευκὴ μετὰ κορδύλης [κουκκούλας], ἣν φέρουσιν οἱ Ἄραβες· χλαμὺς τοιαύτη ἣν οἱ μέλλοντες νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸν λουτρῶνα φοροῦσι συνήθως ἀφοῦ ἐκδυθῶσιν, ἢ κατὰ τὴν ἔξοδον αὐτῶν ἐκ τοῦ λουτρῶνος.

بورو T. **πουροῦ** [ἐκ τοῦ بورمق] ὄν. κοψίματα, πόνοι κοιλίας: ـى — طوغورمه πόνοι τοκετοῦ·βλ. بوروق، بوروق καὶ بوروندی.

بورو T. **πουροῦ** [ἐκ τοῦ بورغو] ὄν. σωλήν, σάλπιγξ: —بوشورمق σωλὴν μολύβδινος·‖— تنكه σωλὴν ἐκ λευκοσιδήρου·‖— تيور σωλὴν σιδηροῦς·‖ـى — صوبه σωλὴν θερμάστρας·‖— چالمق κρούω σάλπιγγα, σαλπίζω·§ μτφ. κενὸς ὡς σωλήν, κούφιος, μάταιος [ἐπὶ ἀνθρώπων ἢ λόγων ἀνοήτων]·‖— اوتمك ἡ σάλπιγξ σαλπίζει, ἠχεῖ, δίδεται τὸ σύνθημα·‖— كي اوتمك — σαλπίζει ὡς ἡ σάλπιγξ, ἤτοι ὁμιλεῖ πολλά, κενά ἐννοίας καὶ ἀνόητα·‖ـى اوتمك — περνᾷ ὁ λόγος του, ἀκούεται, ἔχει ἰσχύν.

بوروزن T. **πουρου-ζάν,** ὄν. ὁ στρατιώτης ὁ κρούων τὴν σάλπιγγα, σαλπιγκτής·βλ. زن **ζέν,** κρούων καὶ بوريجی.

بوروق T. **πουροὺκ** [ἐκ τοῦ بورمق] ὄν. μώλωψ ἢ πόνος ἐκ στραγγαλισμοῦ, κ. στραγγούλισμα· βλ. بورقمق καὶ بورو.

بوروم T. **πουροὺμ** [ἐκ τοῦ بورمق] ὄν. πόνος κοιλίας: قوپارمق — —ἔχω σφοδρὸν πόνον [κοψίματα] εἰς τὴν κοιλίαν· βλ. بورو καὶ بوروندی.

بوروم ἢ بوروم T. **πόρὸὺμ** [ἐκ τοῦ بوروملق] ὄν. πτυχὴ, κ. δίπλα, πρᾶγμα διπλωμένον ἢ στρεπτόν: قاعلق — ر μία κροῦστα ἀβρογάλακτος·‖— — κατὰ πτυχάς.

بورومجك T. **πόρὸὺμ-δζέκ,** ὄν. πρᾶγμα συνεστραμμένον, κουβαριασμένον ὡς τὸ κουβάρι.

بورومك T. **πόρὸὺμ-μέκ,** [κατὰ τὸ لهجه, τὸ πλῆρες بوركومك] ρμ. μτβ. περιβάλλω, περικαλύπτω [αἰτ.]: —هوايی پوس τὴν ἀτμόσφαιραν περιβάλλει ὁμίχλη·‖كوزلری دومان —τοὺς ὀφθαλμοὺς καπνὸς περικαλύπτει, ἤτοι σκοτίζεται ὁ ὀφθαλμὸς ἐκ τοῦ θυμοῦ, ἀναβαίνουν οἱ καπνοὶ τῆς ὀργῆς·‖— قان كوزی τὸν ὀφθαλμὸν αἷμα περιβάλλει, ἀναβαίνει τὸ αἷμα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, μαίνεται τις, ὀργίζεται.

بوروملە T. **πόρὸὺμὲ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. ὁ ἐν τάχει καὶ κεκαλυμμένος, ἀσαφής: دن جواب —ἀπάντησις ἐν τάχει καὶ ἀσαφής.

بورون ἢ برون T. **πουρούν,** ὄν. ρίς, ῥάμφος, ἄκρα, αἰχμή, ἀκρωτήριον: § συνέκδ. ἔπαρσις, ἀλαζονεία: دلیکی—ρώθων [βλ.

κκίς]·‖— قادی—μυκτήρ·‖— دیرك — τὸ ὀστοῦν τῆς ρινός·‖ـى — قم ἡ ἄκρα τοῦ καλάμου·‖ـى — موم μύκης, ἤτοι τὸ ἄκρον τοῦ κηρίου, τοῦ λύχνου·‖— نی كمك كومكόπτω τὸ ἄκρον **[πουρουνουνὸ]** λύχνου, κ. ξεφτιλίζω·‖ه — — μύτη μὲ μύτη, ἤτοι ὁ εἷς ἀπέναντι ἢ πολὺ πλησίον τοῦ ἄλλου· ‖ نده — چچكی οὗ τὸ ἄνθος εἰς τὸ ἄκρον του **[πουρουνουνὲά],** ἤτοι νεόδρεπτος [λέγεται ἐπὶ καρποῦ ἢ λαχανικῶν διατηρούντων εἰσέτι τὸ ἄνθος]· ‖ اوق —ταμβάκος [βλ. اوت]·‖ـى — ايت, ἢ ـى — كل κυνόσβατος, κ. ἀγριοτριανταφύλλον **[γκιὸλ]**·‖ـى — بيوك οὗ ἡ ρὶς μεγάλη, μτφ. ἀλαζών, ἐπηρμένος· ‖ـى — كسيك οὗ ἡ ρὶς κεκομμένη· ‖ قانلی — ἡ ρὶς αἱμορραγεῖ, αἱματόνει·‖ـى — بيومك μεγαλόνει ἡ μύτη του, ἢ ـى — قبارمق φουσκόνει ἡ μύτη του, ἤτοι ἐπαίρεται, ἀλαζονεύεται·‖— سورتمك τρίβω τὴν μύτην, καταβάλλω τὴν ὀφρύν, τὴν ἀλαζονείαν·‖— دن كمك ἔρχεται ἀπὸ τὴν μύτην [ξοινόν], ἤτοι ἀποβαίνει δυσάρεστον: دن اناسندن امديكی — ἀπὸ τὴν μύτην του **[πουρουνουνὸὰν]** ἤλθεν ὅ,τι ἐθήλασεν ἀπὸ τὴν μητέρα του, ἤτοι ὅλα τὰ ἤμεσεν·‖ دن دوشمش — ἔπεσεν ἀπὸ τὴν μύτην του, ἤτοι πανόμοιος [λέγεται ἐπὶ παίδων ὁμοιαζόντων πολὺ πρὸς τοὺς γονεῖς των].

بورونجك T. **πόρὸν-δζὸκ** [ἐκ بورونمق] ὄν. μέταξα ἄβραστος, ἢ ὕφασμα ἀραιόν, λεπτὸν καὶ διαφανὲς κατασκευαζόμενον ἐκ τοιαύτης μετάξης, κεκρύφαντον, κ. γάζι.

بوروندروق T. **πουρουν-δρούκ,** ἢ بوروق **πουρουν-δούκ,** ὄν. φιμὸς ἢ κημὸς τιθέμενος εἰς τὸ στόμα τῶν ἵππων ὅπως μὴ δαγκάνωσι· βλ. καὶ بورونسالق.

بوروندی ἢ بورونتی T. **πουρουντοῦ** [ἐκ τοῦ بورمق] ὄν. πόνος ὀξὺς ἐν τῇ κοιλίᾳ, κωλικόπονος.

بورونسالق T. **πουρουν-σαλὴκ,** ὄν. φιμὸς ἢ κημός, ἤτοι εἶδος χαλινοῦ τιθεμένου εἰς τὸ στόμα [ρῖνα] τῆς καμήλου, τοῦ βοὸς καὶ ἄλλων ζώων ὅπως μὴ δαγκάνωσι.

بورونسز T. **πουρουν-σούζ,** ἐπθ. ὁ ἄνευ ρινός, ἄρριν.

بورونسزلق T. **πουρουν-σουζλούκ,** ἀφ. ἔλλειψις ρινός.

بورونلی ἢ بورونلو T. **πουρουν-λοῦ,** ἐπθ. ὁ ἔχων ρῖνα, ἄκρον ἢ αἰχμήν, ἔρ-

ρινος,ὀξύς: — كبير, ἤ — اوزون ὁ ἔχων μεγάλην ἢ μακρὰν ῥῖνα, μακρόρριις, μυταρᾶς· μτφ. ἀλαζών,ὑπερήφανος· εἰρωνικῶς καὶ οὐχὶ ὀρθῶς ابوالبورون **ἔπου-λ-πουρούν,** κατὰ τὸ ابوالعجب.

بورونمك } Τ. **πῶρῶ-ν-μέκ,** ῥμ. μσ. καλύπτομαι, περιβάλλομαι, τυλίσσομαι, κουκκουλόνομαι [δοτ.]: — عباسنه καλύπτεται ἐντὸς τοῦ ἀμπᾶ· || عربلك احرام كبى بر نوع عبا بورونموكلرى εἶδος ἀμπᾶ [πιλήματος], ὃν ὡς μανδύαν περιβάλλονται οἱ Ἄραβες.

بوره } Τ. **πόρα,** βλ. ايرو καταιγίς, καὶ ايرو **πούρα,** ἐδῶ.

بورى } Τ. **πορού,** βλ. بورو.

بوريا } Π. **πουριγιά,** ὄν. ψίαθος: — فرش τὸ στρώνειν ψίαθον. Ἕνεκα τῆς συμπτώσεως τῆς λ. ταύτης μετὰ τοῦ ريا بو **πού ριγιά** [αὕτη ἡ ὑπόκρισις] οἱ ἀρχαῖοι κατεσκεύαζον διὰ ταύτης λογοπαίγνιον.

بوريا باف } Π. **πουριγιὰ - πάφ,** ἐπθ. ψιαθοπλόκος.

بوريت } Α. **πορ-ιγὲτ** [βλ. بور] ὄν. βορικὸν ἅλας [χημ.].

بوريجى } Τ. **πορου-ζοῦ** [ἐκ τοῦ بورو] ὄν. σαλπιγκτής· βλ. καὶ بوروزن.

بورينه } Ιτ. **πορίνα,** ὄν. κεραιοῦχος, ἤτοι σχοινίον διευθῦνον τὸ ἱστίον.

بوز } Τ. **πόζ,** ἐπθ. φαιός, στακτόχρους: — قير λευκόφαιος· || قزل—ὑπόπυρρος· § γῆ χέρσος, ἀκαλλιέργητος· § طوغان—εἶδος μικροῦ ἱέρακος, κίρκος· βλ. καὶ بوزطوغان.

بوز } Τ. **πούζ,** ὄν. πάγος: كى آدم —, ἢ — پارچه‌سى ἄνθρωπος ὡς ὁ πάγος ἢ τμῆμα πάγου, ἤτοι ψυχρός, ἀναίσθητος· || كى ات — κρέας παχύ, ἐξαίρετον. || ارمك —, ἢ چوزلمك — ἀναλύονται οἱ πάγοι· || باغلامق —παγόνει,σχηματίζει, δένει πάγους· || طوتمق—يولار αἱ ὁδοὶ πήγνυνται· || اوستنه يازمق — γράφω ἐπὶ τοῦ πάγου, ματαιοπονῶ· || چيچكى—μεσημβριάνθεμον.

بوزا } Τ. **ποζά,** βλ. بوزه.

بوزارمق } Τ. **ποζ-αρμάκ,** ῥμ. οὐδ. καθίσταμαι φαιός, πελιδνός, ὠχριῶ: — قيزاروب ἐρυθριῶ καὶ καθίσταμαι πελιδνός, ἀλλάσσω ὄψεις ἐξ αἰδοῦς ἢ ἐξ ὀργῆς· § λευκαίνομαι ἐκ γήρατος.

بوزاغو } ἢ بوزاغى Τ. **πουζαγῆ,** ὄν. μόσχος ὁ θηλάζων· [μετὰ τὸν ἀπογαλακτισμὸν λέγεται مانب **πανά**]: انى — κρέας μόσχου· || بورونى — ἄρον, κ. δρακοντιὰ [φυτόν].

بوزاغولامق } ἢ بوزاغيلامق Τ. **πουζαγηλαμάκ,** ῥμ. μτδ. τίκτω [ἐπὶ ἀγελάδος].

بوزاغولق } ἢ بوزاغيلق Τ. **πουζαγη-λῆκ,** ὄν. ὁ τέταρτος καὶ τελευταῖος θερισμὸς τοῦ χόρτου τοῦ λειβαδίου,χορτοκοπία.

بوزجه } Τ. **πόζ-ῶζα,** ὄν. καὶ ἐπθ. γῆ χέρσος,ἀκαλλιέργητος· § طه—Τένεδος.

بوزخانه } Τ. **πουζ-χανέ,** ὄν. ἀποθήκη πάγου.

بوزدرمق } ἢ بوزدرمق Τ. **πόζ-τουρ-μάκ,** ῥμ. διαμ. βάλλω τινὰ νὰ χαλάσῃ, νὰ καταστρέψῃ,νὰ κατεδαφίσῃ τι· δίδω εἰς τὸν ἀργυραμοιβὸν ἢ εἰς ἄλλον νόμισμά τι ὅπως τὸ χαλάσῃ, ἤτοι δώσῃ λεπτὰ [δοτ. αἰτ.]: صرافه بر ليرا بوزدردم ἐχάλασα εἰς τὸν ἀργυραμοιβὸν μίαν λίραν.

بوزدكله‌مك } Τ. **πῶζ-τεκλε-μέκ,** ῥμ. οὐδ. συσπειροῦμαι, κουβαριάζομαι, κάθημαι ἀνακούρκουδα, ἐνοκλάζω· βλ. اوزدكله‌مك.

بوزراق } Τ. **πόζ-ράκ,** ὄν. καὶ ἐπθ. ταὐτὸ τῷ بوزجه βλ.

بوزش } Τ. **πόζ-οὐζ** [ἐκ τοῦ بوزمق βλ.]ῥ.ἀφ. χάλασμα, ἀνατροπή, σύγχυσις.

بوزشديرمق } Τ. **πόζ-ουσ́τουρ-μάκ,** ῥμ. μτδ. κάμνω ἢ βάλλω δύο ἢ περισσοτέρους νὰ ἐρίσωσι, νὰ χαλάσωσι τὰς σχέσεις, νὰ ἔλθωσιν εἰς διάστασιν, νὰ δυσαρεστηθῶσι κατ' ἀλλήλων [αἰτ.].

بوزشق } Τ. **πόζουσ́ούκ,** βλ. بوزوشوق.

بوزشقلق } Τ. **πόζουσ́ουκ-λούκ,** βλ. بوزوشوقلق.

بوزشمق } Τ. **πόζ-ουσ́-μάκ,** ῥμ. ἀλλ. χαλνῶ, κόπτω τὰς σχέσεις μετά τινος,διαλύομαι τὰς φιλίας,ἔρχομαι εἰς διάστασιν μετά τινος, κακιόνω, δυσαρεστοῦμαι, κ. τὰ τσυγκρίζω [τῇ ايله]: انكله بوزشدم ἐχάλασα, ἔκοψα τὰς σχέσεις μετὰ τοῦ δεῖνος.

بوزطوغان } Τ. **πόζ-τογάν,** ὄν. ῥόπαλον ἔχον κεφαλὴν [τοποῦζι], ὡς ἡ

τοῦ ἱέρακος [βλ. بوز]· § ὄνομα χωρίου ἐν Ἀνατολῇ, οὗ τὰ ἄπια περίφημα ὑπὸ τὸ ὄνομα: بوزطوغان آرمودى· || βλ. καὶ بوستاغان.

بوزغون } Τ. **πόζ-γοὺν,** [ἐκ τοῦ بوز] ἐπθ. κατεστραμμένος, ἠττημένος· § [ὄν.] καταστροφή, ἧττα: ويرمك — ἠττῶμαι, καταστρέφομαι [ἐπὶ στρατοῦ κτλ.].

بوزغونلق } Τ. **πόζγουν-λούκ,** ἀφ. καταστροφή, ἧττα, βλάβη: ويرمك — كلك معاملات تجاريه‌سنه ἔρχεται βλάβη εἰς τὰς ἐμπορικὰς ἐργασίας τινός.

بوزق } Τ. **πόζούκ,** βλ. بوزوق.

بوزك } Τ. **πῶζῶ́κ,** βλ. بوزوك.

بوزلانمق } Τ. **πουζ-λανμάκ,** ῥμ. οὐδ.παγόνω, θαμβοῦμαι, ἀμαυροῦμαι, ἀμυδροῦμαι [λέγεται ἐπὶ ποτηρίου, οὗ ἡ ἐπιφάνεια θαμβοῦται ὅταν τεθῇ ἐν αὐτῷ ὕδωρ ψυχρὸν ἢ πάγος, ἢ ἐπὶ ὑέλου καὶ καθρέπτου,ὧν ἡ ἐπιφάνεια χάνει τὴν διαύγειαν· § πήγνυμαι, κρυσταλλοῦμαι [ἐπιφάνεια ὕδατος], ψύχομαι.

بوزلق } Τ. **πουζ-λούκ,** ὄν. ἀποθήκη πάγου· ταὐτὸ τῷ بوزخانه.

بوزلماز } ἢ بوزلمز Τ. **πόζουλμὰζ** [γ' προσ. τοῦ ἐνεστ. τοῦ ῥημ. بوزلامق] μτχ. ἢ ἐπθ. ὅστις δὲν χαλνᾷ, δὲν φθείρεται, δὲν ἠττᾶται, ἀδιάφθορος, ἀήττητος· βλ. بوزلق.

بوزولمق } Τ.**πόζ-ουλ-μάκ,** ῥμ.πθ. καὶ οὐδ. διαφθείρομαι, χαλνῶ,ἀλλοιοῦμαι, διαταράττομαι, ἐκφυλίζομαι, φθείρομαι, καταστρέφομαι, ἠττῶμαι, καταισχύνομαι,κατεντροπιάζομαι ἐξ ἀπαντήσεως ἀποτόμου, προσβολῆς ἢ ἀτόπου συμπεριφορᾶς: — كيف τὸ φαγητὸν χαλνᾷ, διαφθείρεται· || — شراب ὁ οἶνος χαλνᾷ, διαστρέφεται· || — معده ὁ στόμαχος χαλνᾷ, διαταράττεται· — هوا ὁ καιρὸς χαλνᾷ· || —البسه τὰ ἐνδύματα χαλνοῦν, φθείρονται· || — ايشم ἡ ὑπόθεσίς μου χαλνᾷ, καταστρέφεται· || — تجارتم τὸ ἐμπόριόν μου καταστρέφεται· || حضارك كولمكه باشلادقلرينى كورنجه فنا حالده بوزلدى ἅμα εἶδεν ὅτι οἱ παρευρισκόμενοι ἤρχισαν νὰ γελῶσι, μεγάλως κατησχύνθη.

بوزلمك } Τ. **πῶζ-ῶλ-μέκ,** ῥμ. οὐδ. στενεύομαι,ζαρόνω,συστέλλομαι [ἐπὶ νεύρων,ἢ ὀφθαλμῶν σμικρυνομένων ἐκ τοῦ ὕπνου, ἢ ὑφάσματος συστελλομένου ὅταν βραχῇ]· § μτφ. بوزلمش كاثهنار اوطورييور κάθηται ζαρωμένος,περιεσταλμένος· § βλ. ازلمك.

بوزلو } ἢ بوزلى Τ. **πουζ-λοῦ,** ἐπθ. κεκαλυμμένος διὰ πάγου, ἢ ἔχων ἐν ἑαυτῷ πάγον [ἐπί ὕδατος, ἢ σιροπίου κτλ.]· § θαμβός, ἀμαυρὸς [ὕελος, ἀδάμας, σμάραγδος κτλ.].

بوزلش } ἢ بوزليش Τ. **πόζουλ-οὺζ** [ἐκ τοῦ بوزلق] ῥ. ἀφ. διαφθορά, χάλασμα, καταστροφή, ἧττα, καταισχύνη ἐκ προσβολῆς ἀπροσδοκήτου ἢ ἐκ συμπεριφορᾶς ἀτόπου.

بوزمق } Τ. **πόζ-μάκ,** ῥμ. μτδ. φθείρω, ταράττω,χαλνῶ, ἀλλάσσω,διαφθείρω, ἐξαλείφω, διαγράφω, ἀκυρῶ, ἀνατρέπω, καταστρέφω, νικῶ, κατατροπῶ, καταισχύνω δι' ἀπαντήσεως ἀποτόμου ἢ διὰ προσβολῆς ἀπροσδοκήτου [αἰτ.]: — دشمنى νικῶ, κατατροπῶ τὸν ἐχθρόν· || —يازيى ἐξαλείφω τὸ γραφέν· || —چهره‌يى — χαλνῶ τὸ πρόσωπον, κάμνω μοῦτρα, δεικνύω δυσαρέσκειαν· || —يازارلغى χαλνῶ τὴν συμφωνίαν· || — نارلى ἀνοίγω χωράφιον, ἀγρόν· || — افكارينى ἀλλάσσω ἢ συγχέω ἰδέας, σκέψεις· || —اخلاقنى ἀλλάσσω, διαφθείρω ἤθη· ||—يولى ἀλλάσσω δρόμον, διεύθυνσιν· || — اغزى تروگῶ τὴν ἄμπελον· ||—آغزى ἀλλάσσω χρήματα [ἐπὶ ἀργυραμοιβοῦ ἢ ἄλλου]· || — آغزى ὑβρίζω [χαλνῶ τὸ στόμα], λέγω ὕβρεις· || — مهر διαρρηγνύω [χαλνῶ] τὴν σφραγῖδα, ἀποσφραγίζω· || — قيز διακορεύω· || — كليدى παραβιάζω κλεῖθρον· || — ساعتى χαλνῶ τὸ ὡρολόγιον· || — اوروج καταλύω νησιδα· || — لطيفه‌يه ἢ شقايه ايشى στρέφω τὸ πρᾶγμα ἢ τὸν λόγον εἰς τὸ ἀστεῖον· || — آبدست χαλνῶ τὸν θρησκευτικὸν καθαρμόν, ἤτοι πράττω πρᾶξιν ἀπαιτοῦσαν ἐκ νέου καθαρμόν· || — عقلى τρελλαίνομαι [χαλνῶ τὸν νοῦν]· βλ. استيف· § ῥμ. οὐδ. χαλνᾷ, ἤτοι μεταβάλλεται τι εἰς τὸ χεῖρον: —هوا ὁ καιρὸς χαλνᾷ· § μτχ. بوزان **πόζάν,** ὁ χαλνῶν,ὁ ταράττων: — اويون ὁ ταράττων τὸ παιγνίδι· || — الى ὁ χαλνῶν τὴν τάξιν, τὴν ὁμήγυριν, ἀνάγωγος.

بوزمك } Τ. **πῶζ-μέκ,** ῥμ. μτδ. στενεύω, ζαρόνω,μαζεύω, σουρόνω, συστέλλω [αἰτ.]: — طوپره آغزينى συστέλλω [σουρόνω] τὰ χείλη τῆς πήρας· ||—آغز συστέλλω τὸ στόμα, μτφ. δὲν ἀρέσω, κάμνω μορφασμούς.

بوزمه } Τ. **πόζμὰ** [ἐκ τοῦ بوزمق] ὄν. φθορά, διαταραξις, χάλασμα, ἄλλαγμα,

ἀκύρωσις, ἐξάλειψις, διαγραφή, καταισχύνη· § ἐπθ. ὁ ἐκ μεταβολῆς προελθών, ὁ ἀφήσας τὴν προτέραν του κατάστασιν καὶ προσλαβὼν νέαν, ὡς σοφτᾶς [صوفته] ἀποβαλὼν τὴν κίδαριν καὶ ἐνδυθεὶς τὴν πολιτικὴν στολήν, ἢ ἔνδυμα κατασκευασθὲν ἐξ ἄλλου παλαιοῦ μεταβληθέντος: جاریه — κυρία ἐξ ὑπηρετρίας ἄλλοτε· || ایدی—صرتندەکی اتاری والدەسنك اتاریسندن τὸ ἀντερὶ ὅπερ ἐφόρει ἤτο τὸ ἀντερὶ τῆς μητρός της μεταβεβλημένον [βλ. اتاری] || دوشمك — καταισχύνομαι, κατεντροπιάζομαι ἐξ ἀπαντήσεως ἀποτόμου ἢ προσβολῆς.

بوزمه‌جی } T. **ṗοζμα-δζῆ,** ὄν. πωλητὴς παλαιῶν καὶ ἐφθαρμένων πραγμάτων, γρυτοπώλης· § παλαιορράφος, ἐπιδιορθωτής, ἐμβαλλωματᾶς· § ἐλεεινός, μετάμελος.

بوزمه‌لی } T. **ṗοζμα-λῆ,** ἐπθ. ὁ ἔχων χάλασμα, ἢ ἔλλειψίν τινα: — پاچه‌لری περισκελίς, ἧς τὰ ἄκρα [βρακοπόδια] ἐλλείπουσιν, ἤτοι κοντὴ ὡς ἡ τῶν παίδων.

بوزمسی } ἢ بوزوسی T. **ṗοζ-ουμσῆ** [ἐκ τοῦ بوز φαιὸς] ἐπθ. ὑπόφαιος.

بوزن } A. **ṗὶ-δέζνι,** [ἐκ τῆς προθ. ب **ṗὶ** καὶ τῆς λ. وزن] κατὰ τὸν τύπον: كاتب — فاعل· ἡ λέξις **κιατὶṗ** [γραμματεὺς] εἶναι κατὰ τὸν τύπον **ɸαῖλ·** βλ. καὶ فعل.

بوزندی } T. **ṗοζουντοῦ** [ἐκ τοῦ بوزمق] ὄν. ἐρείπια, λείψανα πράγματος κατεστραμμένου: سی — املا ἀνορθογραφία.

بوزوجی } T. **ṗοζουδζοῦ** [ἐκ τοῦ بوزمق] ἐπθ. ὁ χαλνῶν, ὁ καταστρέφων, καταστροφεύς· § ὄν. παλαιοπώλης· βλ. καὶ بوزمه‌جی.

بوزوشوق } ἢ بوزشوق T. **ṗοζουσοὶκ** [ἐκ τοῦ بوزمق] ἐπθ. ὁ ἔχων τὰς σχέσεις μετ' ἄλλου χαλασμένας, διακεκομμένας, ὁ δυσπρεστημένος ἐναντίον τινός.

بوزوشوقلق } T. **ṗοζουσοικ-λούκ,** ἀφ. διακοπὴ σχέσεων, δυσαρέσκεια.

بوزوق } T. **ṗοζοὶκ** [ἐκ τοῦ بوزمق] ἐπθ. ἐφθαρμένος, βεβλαμμένος, χαλασμένος, διαγεγραμμένος, διεφθαρμένος, ἐλατωματικός, κατεστραμμένος, ὁ ἐν κακῇ καταστάσει, λεπτός [ἐπὶ νομισμάτων]: — باشی στρατὸς ἄτακτος ἢ ἁπλοῦς πολίτης, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ στρατιωτικός [عسكر]· بكر — ὄψις χαλασμένη, ὠχρά· || آغزی ὑβριστής· || — اخلاقی διεφθαρμένος τὰ ἤθη, ἀνήθικος· || آدم — ὑποκριτής, διεφθαρμένος, κακοῦργος· || — عقیده‌سی ἄπιστος, ἄθεος· || پاره — λεπτὰ νομίσματα, ψιλά· || در — کیفم ἡ διάθεσίς μου εἶναι χαλασμένη, εἶμαι ἀδιάθετος· || چیچك — **τσιτσὲκ ṗοζουγοῦ,** ὁ ἔχων ἐν τῷ προσώπῳ στίγματα εὐλογίας, εὐλογιάρης.

بوزوق } T. **ṗοζούκ,** ὄν. εἶδος κιθάρας ἐξαχόρδου.

بوزوقلق } T. **ṗοζουκ-λούκ,** ἀφ. διαφθορά, βλάβη, μεταβολὴ ἐπὶ τὸ χεῖρον, καταστροφή, χαλάστρα, ἥττα, ἀταξία: دفترلرینك — ἡ ἀταξία τῶν βιβλίων αὐτοῦ [ἐμπόρου]. § λεπτὰ νομίσματα, ψιλά.

بوزوك } T. **ṗσζὺk** [ἐκ τοῦ بوزمك] ἐπθ. ζαρωμένος, μαζευμένος, σουρωμένος, συνεσταλμένος· § ὄν. πρωκτός, ἢ ὁ περὶ τὸν πρωκτὸν δακτύλιος.

بوزومجه } T. **ṗοζουμδζά,** ὄν. εἶδος σαύρας

بوزه } T. **ṗοζά,** ὄν. ποτὸν κατασκευαζόμενον ἐκ κέγχρου, κ. μποζᾶς: مرمریق — εἶδος μποζᾶ μεθυστικοῦ· || كيفی — διάθεσις ἢ μέθη ἐλαφρά, γινομένη διὰ τῆς χρήσεως τοῦ ποτοῦ τούτου· || قاپماق — اكسه‌ده βράζω ἐπὶ τοῦ τραχήλου μποζᾶν, βασανίζω.

بوزه‌جی } T. **ṗοζα-δζῆ,** ὄν. ὁ πωλητὴς μποζᾶ· βλ. بوزه.

بوزیجی } T. **ṗοζουδζοῦ,** βλ. بوزوجی.

بوزینه } Π. **ṗουζινέ,** βλ. بوزینه.

بوس } T. **ṗοῦς,** ὄν. εἶδος κόμμεος ἐκκρινομένου ἐκ τῶν δένδρων· βλ. καὶ بوس.

بوس } Π. **ṗοῦς** [προστ. τοῦ ρμ. بوسیدن **ṗουδιὲν**] ρ. ἀφ. τὸ φιλεῖν, φίλημα: دامن — φίλημα κρασπέδου, ἢ ὁ φιλῶν τὸ κράσπεδον· || — دست φίλημα χειρός, χειροφίλημα, ἢ ὁ τὴν χεῖρα φιλῶν· || — [ی]ا φίλημα ποδός, ποδοφίλημα, ἢ ὁ φιλῶν τοὺς πόδας. || Ρμ. ایچ — φιλῶ, ἀσπάζομαι [αἰτ.]· || اولق دامن φιλῶ κράσπεδα, ταπεινοῦμαι ἀπέναντι τῶν μεγάλων.

بوستاغان } T. **ṗοσταγάν,** ὄν. δοχεῖον σφαιροειδές· Κατὰ τὸ لهجه, ἡ λέξις بوزطوغان [βλ.] πιθανὸν νὰ παρήχθη ἐξ αὐτῆς.

بوستان } Π. **ṗοστὰν** [ἐκ τοῦ بو ὀσμὴ καὶ τῆς καταλ. ستان] ὄν. τόπος ἔχων

πολλὰ δένδρα, ἄνθη, χλόην, κῆπος: سرای — περίπτερον ἐντὸς κήπου· § κῆπος πεπόνων, ὑδροπεπόνων, λαχανόκηπος, πέπων, ὑδροπέπων· || قورقولغی — φόβητρον· βλ. اوبوك καὶ بستان.

بوستانجی } T, **ṗοσταν-δζῆ,** ὄν. κηπουρός, ἰδίᾳ ὁ τῶν λαχανοκήπων· § οἱ σωματοφύλακες τοῦ παλατίου τὸ πάλαι: باشی — ὁ ἀρχηγὸς τῶν σωματοφυλάκων τοῦ παλατίου καὶ νομάρχης Κων]πόλεως· § μτφ. ὁ ἀναμιγνύμενος εἰς ὅλα τὰ πράγματα, ὁ θέλων νὰ διατάττῃ ἐν πᾶσι· βλ. ابریق.

بوستانجیلق } T, **ṗοσταν-δζηλήκ,** ἀφ. τὸ ἔργον τοῦ λαχανοκηπουροῦ.

بوستانی } Π. **ṗοσταν-ί,** ἐπθ. κηπαῖος, ἤμερος: انكنار — κινάρα [ἀγκινάρα] ἡ κηπαία· || هندبانك — سی γιαϊνσεντσεν ταϊλεσι τὸ ραδίκιον τὸ κηπαῖον εἶναι γλυκύτερον τοῦ ἀγρίου.

بوسش } Π. **ṗουσ-ὶς,** ρ. ἀφ. τὸ φιλεῖν, φίλημα.

بوسکی } T. **ṗσσκί,** λέξις ἄνευ ἰδίας σημασίας, ἐν χρήσει δὲ μόνον ὁμοῦ μετὰ τῆς λέξεως اسکی **ἐσκί,** παλαιός, ἤτοι اسکی بوسکی παλαιὰ πράγματα, ράκη, κ. κουρέλια· βλ. بوسکی.

بوسنده } Π. **ṗουσενδὲ** [μτχ. τοῦ ρμ. بوسیدن **ṗουσιὲν**] φιλῶν, ἀσπαζόμενος.

بوسنه } T. **ṗοῦ-σενέ,** ἐπρ. ἐφέτος [τοῦτο τὸ ἔτος].

بوسنه } **ṗόσνα,** ὄν. κ. Βοσνία.

بوسنوی } A. **ṗοσνεβὶ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. Βόσνιος· βλ. καὶ بوشناق.

بوسه } Π. **ṗουσέ,** ὄν. φίλημα: الق — φιλῶ· || ویرمك — ἐπιτρέπω φίλημα, ἤτοι φιλοῦμαι· || چین — **ṗουσε-τσίν,** ὁ συλλέγων, ἤτοι δεχόμενος φιλήματα [βλ. چین] || زن — **ṗουσε-ζέν,** ὁ φιλῶν [βλ. زن κτυπῶν]· || كه — ἢ كه — **ṗουσὲ-γκιάχ,** τόπος ἢ μέρος ὅπερ φιλεῖ τις·

بوسی } Π. **ṗουσ-ί,** ὄν. τὸ φιλεῖν, φίλημα: — دست χειροφίλημα, εἰς ἔνδειξιν σεβασμοῦ: || — [ی]ا ποδοφίλημα, εἰς ἔνδειξιν ἀφοσιώσεως πρὸς ἔξοχα πρόσωπα· βλ. دامنبوس, دستبوس, پابوس καὶ پابوسی.

بوسیده } Π. **ṗουσιὲδὲ** [μτχ. τοῦ ρμ. بوسیدن **ṗουσιὲδὲν**] πεφιλημένος, ἤτοι ἐκεῖνος-η-ο ὃν ἐφίλησεν, ἠσπάσθη τις.

بوش } T. **ṗόṣ,** ἐπθ. κενός, ἄδειος ἔσωθεν, χηρεύων, ἤτοι μὴ κατειλημμένος, ἄγραφος, μάταιος, ἀσήμαντος, ἀνωφελής, ἄεργος, ἀπρόσεκτος, διεζευγμένη [γυνή]: — بوم **ṗὸμ ṗόṣ,** ὅλως διόλου κενός, διάκενος· || اوطه — δωμάτιον κενόν· || او — οἰκία κενή· || یر — θέσις κενή, μὴ κατειλημμένη ἢ χηρεύουσα· || یره — εἰς μάτην, ἀνωφελῶς· || — اچی κενὸς ἔσωθεν· || — قاپ ἀγγεῖον κενόν· || وقت — καιρὸς ἀνέσεως· || — كاغد χάρτης ἄγραφος, κενός, ἐξώφυλλον ἐν τῷ χαρτοπαιγνίῳ· || — باشی ἐλεύθερος παντὸς δεσμοῦ, ἀχαλίνωτος, λελυμένος, λυτός: حیوانی برالمامی — باشی δὲν πρέπει ν' ἀφήνῃ τις τὸ ζῶον ἐλεύθερον, ἀχαλίνωτον, λυτόν· || — قفاسی οὗ ἡ κεφαλὴ κενή, ἄνους, ἐλαφρόνους· || لقردی — λόγος κενός, μάταιος· || بوغاز — φλύαρος, ἀκριτόμυθος· || بوغازلق — φλυαρία, ἀκριτομυθία· || بوكور — λαγών· || ده — ἄνευ θέσεως, διαθέσιμος· || نه — **ṗόσουνά,** ἢ نه — — **ṗὸζ-ṗόσουνά,** ὅλως διόλου, εἰς μάτην, ματαίως, ἀνωφελῶς· || اوتورمق ἢ طورمق — κάθημαι ἢ μένω ἀργός, ἄνευ ἐργασίας· || كزمك — περιφέρομαι ἄεργος· || — الی οὗ ἡ χεὶρ κενή, ὁ μὴ κατέχων τι [βλ. صفرالید]· || كزمك باش قلفه‌سی — ἀρχιεπιστάτης τῶν ἀργῶν, ἤτοι τυχοδιώκτης μὴ ἔχων οὐδεμίαν ἐργασίαν· || قومق — ἀφίνω ἐλεύθερον, ἀπολύω· || چیقمق — ἀποβαίνω εἰς μάτην· امیدم — چیقدی ἡ ἐλπίς μου ἀπέβη εἰς μάτην, διεψεύσθη· || قالق — ده μένω διαθέσιμος· || بولمق — εὑρίσκω τινὰ ἐλεύθερον, οὐχὶ ἀπασχολημένον, εὑρίσκω εὐκαιρίαν· || بولنمق — εὑρίσκομαι ἀπρόσεκτος, δὲν προσέχω καὶ ἀφίνω τὴν εὐκαιρίαν νὰ φύγῃ· || قالق — μένω κενός, ἐλεύθερος· || اولسون — ἔστω διεζευγμένη [φράσις δι' ἧς παρ' ὀθωμανοῖς ὁ σύζυγος διαζευγνύει τὴν σύζυγον] || الق — ه — κρατῶ μετέωρον, ἤτοι ἐπισκευάζω οἰκίαν κτλ. ὑποστηρίζων κάτωθεν διὰ δοκῶν.

بوشاتمق } T. **ṗοὸ-ατμάκ,** ρμ. διάμ. κάμνω τινὰ νὰ διαζευχθῇ τὴν σύζυγόν του [δοτ. αἰτ.]: — بر كیمسه‌یه زوجه‌سنی — βλ. بوشامق.

بوشادلمق } T. **ṗοὸ-αṗηλμάκ,** ρμ. πθ. διαζευγνύομαι· βλ. προηγ.

بوشالتمق } T. **ṗοὸ-αλτμάκ,** ρμ. μτδ. ἐκκενῶ, ἀδειάζω, μεταγγίζω ὑγρὸν ἀπὸ ἑνὸς δοχείου εἰς ἄλλο [αἰτ.]: — سلاح تفنك ἢ πυροβολῶ, ἀδειάζω τὸ πυροβόλον, τὸ ὅπλον: — اكر ρίπτω τὸ ἐφίππιον, τὸ σάγμα [ἐπὶ ἵππου, ὄνου κτλ.].

بوشالمق } Τ. **πoδ-αλμάκ,** ρμ. πθ. κενοῦμαι, μεταγγίζομαι· § ρμ. οὐδ. χύνομαι, διαδίδομαι.

بوشامق } Τ. **πoδ-αμάκ,** ρμ. μτδ. διαζευγνύω, χωρίζω, ἀφίνω ἐλευθέραν ὁ σύζυγος τὴν σύζυγον [αἰτ.]: سنی بوشادم σὲ διεζεύχθην.

بوشانمق } Τ. **πoδ-αμάκ,** ρμ. οὐδ. κενοῦμαι, μένω κενός, χύνομαι, ρέω ἐν ἀφθονίᾳ: کوزلرندن یاشلر بوشانمغه باشلادی ἤρχισαν νὰ ρέωσι [χύνωνται] δάκρυα ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του· || — یاغمور بوشانیرجه‌سنه بر یاغمور دستلرندن بوشانیرجه‌سنه بر یاغمور βροχὴ ὡς νὰ χύνηται **[πoδανήρδζασηνα]** μὲ τὰ κουμάρια, κρουνηδόν· || — سیل بوشانمق ἄφθονος ῥέει, χύνεται·§διαφεύγω ἀπὸ τῆς φυλακῆς, ἢ τὸ ζῶον ἀπαλλάσσεται ἀπὸ τῶν δεσμῶν, λύεται: حیوان — τὸ ζῶον λύεται· § διαζεύγνυμαι, χωρίζομαι, μένω ἐλευθέρα [ἡ σύζυγος ἀπὸ τοῦ συζύγου]· § λέγω ὅ,τι γινώσκω ἢ ὅ,τι ἔχω μυστικόν, κ.τὰ κενόνω, ἢ ὁμιλῶ μετὰ ζωηρότητος, ἐνθουσιασμοῦ.

بوشلامق } Τ.**πoδ-λαμάκ,**ρμ.μτδ. ἀπολύω, ἀφίνω ἐλεύθερον, ἐγκαταλείπω, παραιτοῦμαι,ἀμελῶ [αἰτ.]: آردینی بوشلامامق δὲν ἀφίνω τὸ καταπόδι του, ἐπιδιώκω, παρακολουθῶ, κατασκοπεύω.

بوشناق } **πoδνάκ,** ὄν. κ. Βόσνιος, ὁ κάτοικος τῆς Βοσνίας : βλ. بوسنوی .

بوشناقجه } Τ.**πoδνάκ.τδα,**ἐπθ.καὶ ἐπρ.Βοσνιακός, κατὰ τὸ Βοσνιακὸν ἰδίωμα,τρόπον·§[ὄν.]ἡ γλῶσσα ἡ Βοσνιακή: سویلك— ὁμιλῶ τὴν Βοσνιακὴν γλῶσσαν ἢ βοσνιστί.

بوص } Τ. **πός,** ὄν. ἀνάστημα ἐν χρήσει πάντοτε ὁμοῦ μετὰ τοῦ συνωνύμου بوی **πόϊ :** بوی — ی یرنده بوی καλοῦ ἀναστήματος ||بوی المق — ἀναπτύσσομαι κατὰ τὸ ἀνάστημα.

بوصا } Ιτ. **πόσα** [bozza] ὄν. κάλως, ἤτοι χονδρὸν σχοινίον ἢ ἄλυσις,δι' ἧς δένουσι τὴν μεγάλην ἄλυσιν τῆς ἀγκύρας : کی‌یی ایتمك— δένω τὸ πλοῖον ἔκ τε τῆς πρύμνης καὶ τῆς πρώρας εἰς τὴν ξηράν.

بوصلانمق } Τ. **πoδ-λαμάκ,** ρμ. οὐδ. ἀποκτῶ ἀνάστημα [ξετινάζομαι], ἀναπτύσσομαι· ἐν χρήσει μετὰ τοῦ συνωνύμου بویلانمق .

بوصلو } ἢ بویلو Τ. **πoδ-λού,**ἐπθ.ὁ ὑψηλοῦ ἀναστήματος·ἐν χρήσει ὁμοῦ μετὰ τοῦ ταὐτοσήμου بویلو **πoϊλού,**ἤτοι:بویلو بوصلو .

بوط } Τ. **πούτ,** βλ. بوت .

بوغ } **πὸγ** [ἐκ τῆς Σλαυϊκῆς] ὄν. ἀρχηγός, ἡγεμών: — باش ἀρχιστράτηγος.

بوغ } **πόγ,** βλ. بوغو **πογού,** καὶ بوغچه **πογτσά.**

بوغا } Τ. **πογά,** ὄν. ταῦρος : — قره ἄρρην βούβαλος μὴ εὐνουχισμένος.

بوغاچه } Τ.**πογάτσα,**ὄν.πλακοῦς,κ. πήττα, λειψόπηττα,μπογάτσα· —قورو εἶδος πλακοῦντος μὴ παραγεμιστοῦ, κ. κουροῦ μπογάτσα·||— قیر **κπκὴρ μπογάτσα,**μπογάτσα ἀπὸ τσηγαρίδας·βλ. قیرداق .Ἡ λέξις κατὰ μὲν τὸ لهجه, ἐκ τοῦ بوغو **πουγού,** ἤτοι τὸ ἐν τῷ ἀτμῷ ἐψημένον,κατὰ δὲ τὸν Βυζάντιον,ἐκ τοῦ Ἰταλ. focaccia].

بوغاچه‌جی } Τ.**πογατσα-δζῆ,** ὄν. πλακουντοποιός, πλακουντοπώλης.

بوغاز } Τ. **πογάζ,** ὄν. λαιμός, φάρυγξ, λάρυγξ, τροφή, ἀδηφαγία, στενόν, στόμιον, διώρυξ, πορθμός: ایچی — ὁ λάρυγξ,ὁ φάρυγξ [τὸ ἔσω τοῦ λαιμοῦ]· ὁ Βόσπορος,τὸ Κατάστενον· || طیش طرفی — τὸ ἔξω τοῦ λαιμοῦ, λαιμός· || آغریسی — πόνος τοῦ λαιμοῦ· || دکز ی— στόμιον, στενὸν θαλάσσης· || ی — قره دکز στόμιον τῆς Μαύρης θαλάσσης·||ی — طاغ στενόν, στόμιον ὀρέων, στενά, πύλαι, κλεισώρεια· || ی—آت τροφὴ ἵππου || — پیس λαίμαργος, ἀδηφάγος, ὁ ἄνευ διακρίσεως καταβροχθίζων τὰ πάντα· || طوق ی— χορτάτος,ὀλιγαρκής, ὁ μὴ ἄπληστος· || طوقلغی — ὀλιγάρκεια [ὅσον διὰ νὰ χορτάσῃ ὁ λαιμός]: طوقلغنه خدمت ایتمك —ὑπηρετῶ ἀμισθί, δωρεάν· || اولق —πονεῖ ὁ λαιμός· || المق— εἶναί τι δριμύ, αὐστηρόν, στυφόν: الان — δριμύς, αὐστηρός, στυφός· || ه — طورمق εἰς τὸν λαιμὸν κάθηται, ἤτοι δὲν ὠφελεῖ· || دن کچمامك — δὲν περνᾷ ἀπὸ τὸν λαιμόν, δὲν καταβαίνει ἡ τροφή, ἤτοι ὅσῳ ἐνθυμεῖταί τις φίλον κτλ.δὲν τολμᾷ μόνος νὰ φάγῃ· || صیق ایتمك — σφίγγω τὸν λαιμόν, πιέζω τινὰ νὰ δεχθῇ τι· || صیقمق — σφίγγω τὸν λαιμόν, στραγγαλίζω, πνίγω || ه — صارلمق τυλίσσομαι εἰς τὸν λαιμόν· || طوتلق— πιάνεται ὁ λαιμός, δὲν δύναμαι νὰ καταπίω· || قیصلق— βραχνιάζω, βραγχιῶ [ἐκ καταρροῆς]· || ك — ه —διαπληκτίζομαι μετά τινος, ἐρίζω·|| چیقمق ی — βγαίνει ἡ τροφή, ἤτοι κερδαίνεται ὁ ἐπιούσιος· || ی — یه کچیرمك — περνῶ εἰς τὸν λαιμόν, καταχρῶμαι χρήματα.

بوغازلامق } Τ. **πογαζ-λαμάκ,** ρμ. μτδ. κόπτω τὸν λαιμόν,σφάζω, θυσιάζω πρόβατον, ὄρνιθα κτλ. [αἰτ.].

بوغاصی } ἢ بوغاسی Τ. **πογασή,** ὄν. ὕφασμα χρησιμεῦον δι'ὑπόρραμμα [آستار].

بوغالامق } Τ. **πογα-λαμάκ,**ρμ. μτδ. τίκτω [ἐπὶ δαμάλεως]· βλ. بیزلامق .

بوغان } Τ. **πογὰν** [μτχ. τοῦ بوغمق] πνίγων, ἄγχων, στραγγαλίζων· § — ایت σκυλοδότανον, κολχικόν·||— قورت ἀκόνιτον [φτ]· κατὰ λέξιν τὸ πνῖγον τὸν λύκον.

بوغچه } Π. **πογ-τσά,** ὄν. δέμα, κ. μπόγος, ἤτοι τετράγωνον τεμάχιον ὑφάσματος, χρησιμεῦον πρὸς περιτύλιξιν ἀσπροῤῥούχων, ἐνδυμάτων κτλ. : توتون — ر δέμα καπνοῦ· § δῶρον περιτετυλιγμένον ἐντὸς δέματος: — آچمه δῶρον παράνομον, δωροδοκία· § εἶδος σαλίου.

بوغچه‌جی } Τ. **πογτσα-δζῆ,** ὄν. πλανέμπορος,ἤτοι γυνὴ περιφερομένη εἰς τὰς οἰκίας καὶ πωλοῦσα ἐντὸς δέματος ὑφάσματα, ἀσπρόῤῥουχα, μανδύλια κτλ· συνέκδ. γυνὴ ἀκατάστατος, περιφερομένη ἄνω κάτω.

بوغچه‌لامق } Τ. **πογτσα-λαμάκ,** ρμ. μτδ. θέτω ἐνδύματα ἢ πράγματα ἐντὸς δέματος, τὰ κάμνω δέμα, διπλόνω [αἰτ].

بوغچه‌لانمق } Τ. **πογτσα-λαμμάκ,** ρμ. πθ. διπλοῦμαι, τίθεμαι ἐντὸς δέματος [ἐπὶ ἐνδυμάτων, πραγμάτων]: بوغچه‌لانمش اشیا πράγματα τεθειμένα ἐντὸς δέματος.

بوغدان } **πογτάν,** βλ. بغدان .

بوغدای } Τ. **πογτάϊ,** βλ. بغدای .

بوغدرمق } ἢ بوغدیرمق Τ. **πογ-τουρ-μάκ,** ρμ. διάμ. κάμνω ἢ βάλλω νὰ πνίξωσι, νὰ σφίγξωσι [δοτ. αἰτ.].

بوغرتلاق } Τ. **πογουρτλάκ,** ὄν. λάρυγξ [βλ. καὶ غرتلاق]: قوشی — κερκιθαλλίς, κ. ἀγριόπαππια· βλ. καὶ باغرتلاق .

بوغشمق } Τ. **πογ-ουά-μάκ,** ρμ. ἀλλ. περιτυλίσσομαι, προσκολλῶμαι εἰς τὸν λαιμὸν ἄλλου, παίζω, παλαίω· συνέκδ. ἐρίζω, διαπληκτίζομαι μετά τινος [τῇ ایله].

بوغلمق } Τ. **πογ-ουλ-μάκ,** ρμ. οὐδ. πνίγομαι ἐξ ἀπροσεξίας ἢ ἐν τῷ ὕδατι, στραγγαλίζομαι, στενοχωροῦμαι, δὲν δύναμαι ν'ἀναπνεύσω ἐλευθέρως: —صوده πνίγομαι ἐν τῷ ὕδατι· || —یه صو πληροῦμαι ὕδατος ὑπερβολικῆς ποσότητος.

بوغلمه } Τ. **πογουλμά** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. ἀπαρ. πνιγμός,πνίξιμον· βλ. بوغلق .

بوغم } Τ. **πογούμ,** βλ. بوغوم .

بوغماجه } Τ. **πογμα-δζὰ** [ἐκ τοῦ بوغمق] ὄν. βὴξ πνίγων, πνιγηρός·§ἐπθ. πνιγηρός: اوکسورك—βὴξ πνιγηρός, κοκκύτης.

بوغماق } Τ. **πογμάκ** [βλ. بوغوم] ὄν. ἄρθρωσις δακτύλων, κ. κλείδωσις: کیکاری — φάλαγγες, ὁστᾶ δακτύλων.

بوغماقلو } ἢ بوغاقلی Τ. **πογμακ-λῆ,** ἐπθ. ἀρθρωτός : حیوانات—ζῶα ἀρθρωτά, ἀρθρόζωα·§ὄν. καλάνδρα [πτ.].

بوغمق } Τ. **πογ-μάκ,** ρμ. μτδ. πνίγω σφίγγων τὸν λαιμόν διὰ σχοινίου ἢ ἄλλως περιορίζων τὴν ἀναπνοήν, στραγγαλίζω, πνίγω ἐν τῷ ὕδατι, σφίγγω τὸν δάκτυλον ἢ ἄλλο μέλος τοῦ σώματος διὰ κλωστῆς, κτλ. μτφ. στενοχωρῶ, πνίγω [αἰτ. ἢ δοτ. αἰτ.] : برینی — لقردیه πνίγω τινὰ εἰς τοὺς λόγους, ἤτοι καταπείθω διὰ πολλῶν λόγων·||—بوغوم بوغوم στενοχωρῶ πολύ·||— سلسمی ὁμιλῶ μὲ βραγχώδη φωνήν [πνίγω τὴν φωνήν]·|| بولسه بر قاشیق صوده بوغار ἐὰν τὸν εὕρῃ ἐν κοχλιαρίῳ ὕδατος, τὸν πνίγει, ἤτοι σφοδρῶς ἀπεχθάνεται· || صاچلری قوردله ایله— δένω τὴν κόμην διὰ ταινίας.

بوغناق } Τ.**πογουν-άκ** [ἐκ τοῦ بوغمق] ἐπθ. πνιγμένος, πνικτός, ὑπόκωφος· § ὄν. διαβατικὴ καταιγὶς ἄνευ βροχῆς, τυφών, ἀνεμοστρόβιλος [ἀντίθ. صاغناق βλ.].

بوغندی } Τ. **πογουν-τῆ** [ἐκ τοῦ بوغمق] ὄν. πνιγμός, στενοχωρία ψυχική.

بوغنمق } Τ. **πογ-ουν-μάκ,** ρμ. οὐδ. πνίγομαι ἐξ ἀσφυξίας, στενοχωροῦμαι.

بوغو } Τ. **πογού,** βλ. بوغوم .

بوغو } Τ. **πουγού,** ὄν. ἀτμός, ἀναθυμίασις, ἐξάτμισις : اوتورمق—یه κάθημαι εἰς

τὸν ἀτμόν, ἤτοι λαμβάνω λουτρὸν ἀτμοῦ· ‖ اولور—لرندن بلوطلر صولرك τὰ νέφη γίνονται ἐκ τῆς ἐξατμίσεως τῶν ὑδάτων.

بوغو T. **πουγοῦ,** ἢ **بوغو** καὶ **بوغو πουχοῦ,** ὄν. γλαύξ.

بوغور T. **πουγούρ,** καὶ ἐνίοτε **بوخور πουχοὺρ** [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ بوغمق ἢ τοῦ كمرك بوكور] ὄν. κάμηλος ὀργῶσα.

بوغورسيمق T **πουγουρ-σημάκ,** ρμ. οὐδ. ὀργῶ [ἐπὶ καμήλου].

بوغوق T. **πογ-οὶκ** [ἐκ τοῦ بوغمق] ἐπθ. πνιγμένος, βραγχώδης, βραγχός, ὑπόκωφος: سس— φωνὴ βραγχώδης· § [ἐπρ.]· سوبك— —ὁμιλῶ μὲ βραγχώδη φωνήν.

بوغولانمق T. **πουγου-λανμάκ,** ρμ. οὐδ. ἐξατμίζομαι, καλύπτομαι δι' ἀτμοῦ, θαμβόνω [ἐπὶ ὑέλου, κατόπτρου κτλ. ἐφ' ὧν ἐπικάθηται ἀτμός.

بوغوم T. **πογοὶμ** [بوغمق] ὄν. ἄρθρωσις, τὸ μεταξὺ δύο ἀρθρώσεων ὀστοῦν ἢ μέρος τοῦ καλάμου, φάλαγξ : — — διηρημένος εἰς ἀρθρώσεις· ‖ لرى— پرماق φάλαγγες τῶν δακτύλων· ‖ قامش— پر διάστημα καλάμου μεταξὺ δύο ἀρθρώσεων· ‖ βλ. بوغاق ، بوغون ، بوغمق.

بوغوملو T. **πογουμ-λοῦ,** ὄν. τρυγών.

بوغون T. **πογούν,** ὄν. ἄρθρωσις, τμῆμα, κομμάτιον : اكك — — آوى κατακερματίζω τὸ θήραμα· § ὁπὴ ἐν τῇ ὀροφῇ ὅπως ἐξέρχηται ὁ καπνός· βλ. بوغوم.

بوق T. **πόκ,** ὄν. ἔκκριμα, κόπρος, ἀκαθαρσία ἀνθρώπου ἢ ζώου: ى—آرى μέλι [ἔκφρασις εὐφυολογούντων]· ‖ ى—بورون μύξα· ‖ ى—دمير σκωρία· ‖ ى—شيطان σίλφιον [φάρμακον]· ‖ ى—آز χρῶμα κιτρινωπόν, πυρρόν· ‖ ى — سينك περικνώματα, κ. πυκνάδες· ‖بوجكى— κάνθαρος· ‖ دن— ἀκάθαρτος, ὁ μὴ ἔχων ἀξίαν, μηδαμινός· § μτφ. κακὴ συνέπεια, πικρία: كنجلكدهكى سفاهتك—ى اختيارلقده چكيلير ὁ ἄνθρωπος τὰς κακὰς συνεπείας τῆς ἐν τῇ νεότητι ἀσωτίας ὑποφέρει κατὰ τὸ γῆρας.

بوقاغو ἢ بوقاغی T. **πουκαγῆ** [κατὰ τὸ لهجه, ἐκ τοῦ بوغاق] ὄν. πέδαι, ἢ δεσμὰ εἰς τοὺς πόδας καθειργμένων ἢ ζώων:—اياغنه اورمق θέτω πέδας εἰς τοὺς πόδας, δεσμεύω.

بوقاغيلامق T. **πουκαγη-λαμάκ,** ρμ.μτδ. θέτω πέδας εἰς τοὺς πόδας, δεσμεύω [αἰτ.].

بوقاغيلق T.**πουκαγη-λήκ,** ὄν.μεσοκύνιον, ὁ κάτω ἁρμὸς τοῦ ποδὸς τοῦ ἵππου, ἤτοι τὸ μέρος εἰς ὃ τίθεται πέδη.

بوقاغيلى T. **πουκαγη-λῆ,** ἐπθ. ἵππος, οὗ αἱ ἰγνύες εἶναι λευκαί, ἤτοι χρώματος διαφόρου τοῦ λοιποῦ σώματος.

بوقال Ιτ. **πουκὰλ** [boccale] ὄν. φιάλη, κ. μπουκάλι.

بوقجى T. **ποκ-τσῆ,** ὄν. ὁ καθαρίζων τοὺς ἀποπάτους, κοπρολόγος.

بوقلاشمق T. **ποκ-λασμάκ,** ρ. οὐδ. καθίσταμαι ἀκάθαρτος, συνεκδ. δύσκολος, χειροτερεύω, δεινοῦμαι [ὑπόθεσις κτλ.].

بوقلامق T. **ποκ-λαμάκ,** ρμ.μτδ. μολύνω, λερόνω, συνεκδ. καθιστῶ τι χειρότερον, χαλνῶ ὑπόθεσιν, κακῶς ἐνεργῶ [αἰτ.].

بوقلق T. **ποκ-λούκ,** ἀφ. ἀκαθαρσία, συνεκδ. χείρων κατάστασις, κακὸν,δυσκολία· βλ. چوقلق.

بوقامون Π.**πουκαλεμούν,** ὄν. χαμαιλέων· § ἄνθρωπος ἄστατος, ἀλλάσσων συνεχῶς ἀρχὰς καὶ ἰδέας, κόσμος ἄστατος· § ὕφασμα μεταξωτὸν, οὗ τὸ χρῶμα λαμβάνει διαφόρους ἀποχρώσεις ἀπέναντι τοῦ ἡλιακοῦ φωτός· § تباق — χαμαιλέων [ψυτόν].

بوقلو ἢ بوقلی T. **ποκ-λοῦ,** ἐπθ. λερωμένος, μεμολυσμένος.

بوقلوجه T. **ποκλου-δζά,** ὄν: بلبل —ὑπολαΐς [πτν.].

بوك T. **πόκ,** ὄν. τόπος ἢ λόφος σύνδενδρος, συνηρεφής.

بوك T. **πόν** ἢ **πούν,** ἐπθ. εὐήθης, ἠλίθιος, βλάξ· § بوك **πόϊ** ἀντὶ بوى, βλ.

بوكا T. **πουνά,** δοτ. τῆς ἀντ. بو οὗτος.

بوكار T. **πουνάρ,** βλ. بيكار.

بوكاق T.**πουνὰκ** [ἐκ τοῦ بوك εὐήθης]ἐπθ. παλίμπαις,κ.ξαναμωραμένος γέρων.

بوكاقلق T. **πουνακ-λήκ,** ὄν. λήρησις, ἀπομώρανσις, κ. ξαναμώραμα.

εὐήθης, ἠλίθιος, παλίμπαις, ξαναμωραίνομαι.

بوكلش T. **πσκισλ-σὲ** [ἐκ τοῦ بوكلك] ρ.ἀφ. κλῶσις, τὸ κλώθεσθαι· βλ. بوكلوم.

بوكلك T. **πόν-λσὸκ,** ἀφ. εὐήθεια, ἠλιθιότης, ἀπομώρανσις, ξαναμώραμα.

بوكلم T. **πσκλσὸμ,** βλ. بوكلوم.

بوكلمك T. **πσὸκ-μσλ-μὲκ** [ἐκ τοῦ بوكمك] ρμ. οὐδ. καὶ πθ. συστρέφομαι, συσπειροῦμαι, κουβαριάζομαι, στραγγαλίζομαι, κλώθομαι, κάμπτομαι, διπλοῦμαι· ἐκ τοῦ πόνου ζαρόνω,πτήσσω,συσπειροῦμαι:—يم ἡ μέση μου κάμπτεται, καμπουριάζω, ἤτοι καταβάλλομαι ὑπὸ τὸ βάρος τῶν ἐτῶν·‖— قولم ὁ βραχίων μου στραγγαλίζεται, καταβάλλομαι,, νικῶμαι·‖ايكى — κάμπτομαι εἰς δύο, κουβαριάζομαι, ζαρόνω,πτήσσω ἐκ τοῦ πόνου· ‖ قامق بوكله **πσκισλὲ καλμάκ,** μένω ζαρωμένος, κουβαριασμένος ἐκ πόνου κτλ· βλ. بوكوم.

بوكلو T.**πσκλσὸ,** ὄν. εἶδος μεγάλου αὐλοῦ, κ. κλαρινέτο· βλ. καὶ بوكلى.

بوكلوم ἢ بوكم T. **πσκλσὸμ** [ἐκ τοῦ بوكمك] ρ. ἀφ. συστροφή, σύγκλωσις· § ὄν. πτυχή, βόστρυχος, ἤτοι σγουρὰ ἐν εἴδει δακτυλίου, κρίκου·‖ — ايكى εἰς δύο πτυχάς, ἤτοι πολὺ κεκυφώς : — كزينلرك قاصرغه‌دن ايكى اولدقلرى حالده اللريله شاپقه‌لرينى طوتمشلر οἱ περιπατοῦντες λίαν κεκυφότες ἐκ τοῦ ἀνεμοστροβίλου ἐκράτησαν διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν τοὺς πίλους των· ‖ ى—اچنده پر تپه‌نك ἐντὸς πτυχῆς τινος τοῦ λόφου· ‖ — — βοστρυχηδόν, κατὰ βοστρύχους, κρίκους.

بوكم T. **πουκσὸμ,** βλ. بوكوم.

بوكمك T. **πσὸκ-μέκ,** ρμ. μτδ. στρέφω, συστρέφω,κλώθω νῆμα,κλωστήν,κουβαριάζω, συσπειρῶ, τολυπεύω, κάμπτω, διπλόνω, τσακκίζω χάρτην, ὕφασμα, ἢ γυρίζω τὴν ἄκραν ὑφάσματος ἢ χάρτου, ὁ πόνος συστρέφει, κάμνει τινὰ νὰ συσπειρῶται, νὰ πτήσσῃ [αἰτ.]: — بل κάμπτω τὴν ὀσφύν, προξενῶ ἀπογοήτευσιν, καταβάλλω, δοκιμάζω δυσκολίαν·‖ — طوداق κλαίω [συστρέφω τὰ χείλη]·‖ —بيوك κάμπτω τὸν αὐχένα, λαμβάνω ἦθος τεθλιμμένου·‖ — قول συστρέφω τὸν βραχίονα, νικῶ, καταβάλλω· ‖ — ايپ κλώθω σχοινίον.

بوكمه Τ. **πδκ-μέ,** ὄν.ἀπαρ. τὸ συστρέφειν, κλώθειν, τὸ κάμπτειν· § ὄν. κλῶσμα, ἤτοι νῆμα μεταξοκλωστῆς, δι' οὗ διέρχονται οἱ κόκκοι τοῦ κομβολογίου, ἐν γένει κορδόνιον.

بوكندى Τ. **πδκιδντὸ** [ἐκ τοῦ بوكمك] ὄν. ὑπόλοιπον μαλλίου, βάμβακος κτλ. ὑπολειφθὲν ἐκ τῆς κλώσεως· § τὸ εἶναί τι κλωστόν, συνεστραμμένον, ὡς κόμβος· § εἶδος ραφῆς.

بوكمك Τ. **πδκ-γδν-μέκ,** ρμ. οὐδ. συσπειροῦμαι, ζαρόνω ἐκ πόνου, λιμνάζω, μαζεύομαι [ὕδωρ], ἀποκοιμῶμαι, ζαρόνω.

بوكو Τ. **πδκιὸ** [ἐκ τοῦ بوكمك] ρ, ἀφ.πτυχή· § ὄν. χωνίον ἐκ χάρτου· βλ. بوكوم.

بوكو Τ. **πδγιὸ,** ὄν. μαγεία, γοητεία, φίλτρα, κ. μάγια: ايچ — μαγεύω, γοητεύω· || ياپق—μηχανῶμαι φίλτρα, κάμνω μάγια· || بوزمق—διαλύω τὰς γοητείας, χαλνῶ τὰ μάγια.

بوكوجى Τ. **πδκιδδζὸ** [ἐκ τοῦ بوكمك] ἐπθ. ὁ κλώθων, νήθων.

بوكوجى Τ. **πδγιδ-δζὸ,** ὄν. μάγος, γόης.

بوكوجيلك Τ. **πδγιδδζ-λὸκ,** ἀφ. τὸ ἔργον τοῦ γόητος, γοητεία.

بوكور Τ. **πὸγιδὸρ** [ἐκ τοῦ بوكمك] ὄν. πλευρά, λαγών: —بوش ὑποχόνδριον, τὰ πλάγια μέρη **τῆς** κοιλίας· || ندە—ايكى الى αἱ δύο χεῖρές του εἰς τὰς λαγόνας **[πὸγιδρδνὲ],** ἤτοι ἀπηλπισμένος· § πλευρά, ἤτοι τὸ μέσον μέρος τῆς κλιτύος τοῦ ὄρους: —و باغرى طاغ τὸ ἔμπροσθεν καὶ τὰ πλευρὰ τοῦ ὄρους.

بوكورتلن Τ. **πὸγιδρτλέν,** ὄν. βάτος, μορέα, κ. βατσινιά: —طودى βατόμορον, μόρον, κ. βάτσινον· || —چالیسی μορέα ἡ ἀγρία· || — سلطانى μορέα ἡ ἰδαία, ἰδαία βάτος.

بوكورتمك Τ. **πὸγιδρ-τ-μέκ,** ρμ. μτδ. φρύγω, περιοπτῶ, τσηγαρίζω ὀλίγον τὸ κρέας ὅπως τὸ διατηρήσω.

بوكوردلن Τ. **πὸγιδὸρ-τελὲν** [ἐκ τοῦ بوكور καὶ τοῦ دلن μετοχῆς τοῦ دلمك] ὄν. ὀχύρωμα, προμαχὼν κανονοβολῶν ἐκ τῶν πλαγίων.

بوكورك Τ. **πὸγιδρέκ,** βλ. بوكرك.

بوكورمك Τ. **πὸγιδρ-μέκ,** ρμ. οὐδ. μυκᾶσθαι [ἐπὶ βοός, βουβάλου, καμήλου κτλ.]· βλ. باغرمق καὶ اوكرمك.

بوكورى Τ. **πὸγιδρὸ,** βλ. بوكرى.

بوكوك Τ. **πδκιὸκ** [ἐκ τοῦ بوكمك] ἐπθ. ὁ μὴ εὐθὺς ἁλλὰ κεκαμμένος, λυγισμένος: — بوينى οὗ ὁ λαιμὸς κεκαμμένος, μτφ. τεθλιμμένος.

بوكولى Τ. **πδκιδλὸ,** βλ. بوكيلى.

بوكوم ἢ بوكم Τ. **πδκιὸμ** [بوكمك] ρ. ἀφ. τρόπος τοῦ κλώθειν, κλῶσις, πτυχή· § § ὄν.ποσότης μαλλίου κτλ. κλωθομένου ἅπαξ: —بوكمك — συστρέφομαι, συσπειροῦμαι, ἐκδηλῶ ἀδυναμίαν, ἀγωνίαν· βλ. بوكو ، بوكوم.

بوكوملو Τ. **πδκιδμ-λὸ,** ἐπθ. κεκλωσμένος: —ايكى εἰς δύο γυρισμένος, στρεπτός.

بوكون Τ. **ποῦ-γκιούν,** ἐπρ. σήμερον [ὕατη ἡ ἡμέρα].

بوكون Τ. **πδγιὸν** [λ. ἀρχ.] ὄν. πρόχωμα κωλύον τὴν εἰσροὴν τῶν ὑδάτων.

بوكونله‌مك Τ. **πδγιδν-λεμὲκ** [λ. ἀρχ.] ρμ. μτδ. ἐγείρω πρόχωμα ὅπως σταματήσω τὴν ροὴν τοῦ ὕδατος, φράττω.

بوكه Τ. **πὸγὲ** καὶ بوكمك **πὸγελὶκ,** ὄν. οἶστρος, μύωψ, ἔντομον κεντοῦν τὰ κτήνη καὶ καθιστῶν αὐτὰ μανιώδη: —صوقمه دوگه **πὸγελὶκ δοκμουὰὰ τονμέκ,** οἰστρηλατοῦμαι, γίνομαι, μανιώδης, λυσσαλέος.

بوكيجى Τ. **πδκιδδζὸ,** βλ. بوكوجى ὁ κλώθων.

بوكيش Τ. **πδκιδὸς** [ἐκ τοῦ بوكمك] ρ. ἀφ. κλῶσις.

بوكيلى ἢ بوكولى Τ.**πδκιδ-λὸ** [ἐκ τοῦ بوكو κλῶσις] ἐπθ. κλωστός, κεκλεισμένος.

بول Α. **πέβλ,** ὄν. οὖρον: —ازوتى ἀζωτουρία· || —اسود μελανουρία· || —سكر, ἢ —سكرى σακχαρουρία· || —لبن γαλακτουρία· || —معسل سلس ال **σὲλσσ-λ-πέβλ,** πολυουρία· || — عسرال **σσρσ-λ-πέβλ,** δυσουρία· || Ρμ. ايچ— οὐρῶ· § πλθ. ابوال **έπβάλ.**

بول Τ. **πὸλ,** ἐπθ. πλατύς, εὐρύχωρος, ἄφθονος, δαψιλής: —پاچه οὗ αἱ κνῆμαι [τὰ βρακοπόδια] εὐρέα, ἀκάθαρτος ὑπηρέτης [βλ. چاپاچول]· || — سوزى λάλος· || —پاره ἄφθονον χρῆμα· || — — εὐρέως, ἀφθόνως, μὲ τὸ παραπάνω· || —بيان بل بل باقار ὁ τρώγων ἀφθόνως, ἀτενίζει ὡς ἐνεός· || —بولامه **πὸλ πολαμά,** ἢ —كيدن — ἐπίδειξις ἐλευθεριότητος εἰς λόγους, ψευδὴς ἐλευθεριότης, ἢ ἀφειδῶς, μετὰ σπατάλης [ἐξ εὐρέος βαλαντίου]· || —طوغرامق δαψιλεύω, σπαταλῶ, κάμνω τὸν ἐλευθέριον μὲ τὰ λόγια, μεγαλαυχῶ.

بولا Τ. **πὸλα** [λ. ἀρχ.] ὄν. θεία, ἤτοι γυνὴ τοῦ ἐκ πατρὸς θείου· βλ. ينكه.

بولاشديرمق ἢ بولاشدرمق Τ. **πὸυλα-ὸτηρ-μάκ,** ρμ. μτδ. ἀνακατόνω, ἀναμιγνύω, θολόνω, ταράττω, συγχέω, λερόνω, ρυπαίνω, μολύνω, μεταδίδω νόσον, μίασμα [αἰτ]: — يوزينه ايشى μολύνω τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ πρόσωπον, δὲν δύναμαι νὰ τὴν διεξαγάγω· || — ايكى ايله قره μὲ τὰς δύο χεῖρας μουντζουρόνω, μελανῶ, συκοφαντῶ.

بولاشق Τ. **πουλαὸήκ,** βλ. بولاشيق.

بولاشمق Τ. **πουλα-ὸ-μάκ,** ρμ, οὐδ. ἀνακατόνομαι, ἀναμιγνύομαι, λαμβάνω μέρος, λερόνομαι, ρυπαίνομαι, μολύνομαι, ἤτοι ἔρχομαι εἰς ἐπαφὴν μετὰ νόσου, συγκοινωνῶ, μεταδίδομαι ἢ εἶμαι μεταδοτικός [ἐπὶ νόσου] [δοτ.]: بولاشدم بو ايشه ἀνεμίχθην εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην· || تحفظخانه مأمورينى دخى اوصرده بولاشديغندن همان جله‌سى قرانتنه تحتنه وضع اولنمشدر ἐπειδὴ ἐν τῷ μεταξὺ ἐκείνῳ ἐμολύνθησαν καὶ οἱ ὑπάλληλοι τοῦ λοιμοκαθαρτηρίου, πάραυτα ὅλοι ἐτέθησαν ὑπὸ κάθαρσιν· || بر قاچ محلر بولاشدى ἐμολύνθησαν [ὑπὸ τῆς νόσου] ἱκανὰ μέρη.

بولاشيق Τ. **πουλαὸ-ὴκ** [ἐκ τοῦ بولاشمق] ἐπθ. ἀνακατωμένος, συγκεχυμένος, θολός, ρυπαρός, μεμολυσμένος ὑπὸ νόσου, ὁ ἐλθὼν εἰς ἐπαφήν, συγκοινωνίαν μετὰ νόσου· §ὄν. κηλίς, ρύπος, μόλυσμα, μίασμα, ἀσθένεια μεταδοτική, τὰ λερωμένα σκεύη τοῦ μαγειρείου, παροψίδες κτλ: ملكت — χώρα μεμολυσμένη ὑπὸ νόσου· || محلردن كلان يولجيلر — οἱ ταξειδιῶται οἱ ἐρχόμενοι ἐκ μεμολυσμένων [ὑπὸ τῆς νόσου] μερῶν· || تل و تيور چبوق وسائره — ἐργαλεῖα καὶ σκεύη μὴ ἐπιδεχόμενα μόλυσμα, ὡς τὸ σύρμα, τὰ σιδηρᾶ ἐλάσματα κτλ· || طاغ — ἄνθρωπος φαῦλος, διεφθαρμένος· || آدم — ἄνθρωπος ὀχληρὸς ἢ χαμένος· || يقامق—πλύνω τὰ λερωμένα σκεύη τοῦ μαγειρείου, ἤτοι παροψίδας κτλ.

بولاشيقلق Τ. **πουλαὸήκ-λήκ,** ὄν. ἀκαθαρσία, ρύπος· § τὸ εὑρίσκεσθαι ἐν ἐπαφῇ, ἐν συγκοινωνίᾳ μετὰ νόσου, τὸ εἶναι μεμολυσμένον, μόλυνσις.

بولاق Τ. **πουλὰκ** [ἐκ τοῦ بولامق] ὄν. πηγὴ ὕδατος θολοῦ· § اوى— κάρδαμον· βλ. καὶ بولاق.

بولاكه Τ. **πουλά-κι** [بولق καὶ كه] ἐπρ. εἴθε, ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ· βλ. اولاكه.

بولاماج Τ.**πουλαμὰδζ** [ἐκ τοῦ بولامق]ὄν. εἶδος σούπας ἐξ ἀλεύρου καὶ τυροῦ, πολτός, κουρκοῦτι, ἀλευριά· βλ. بولامه.

بولامدى Τ. **πολαμτῆ** [ἐκ τοῦ بول] ἐπθ. ἄφθονος, δαψιλής: —بول δαψιλῶς, πλουσιοπαρόχως.

بولامق Τ. **πουλα-μάκ,** ρμ. μτδ. ἀνακατόνω, ἀναμιγνύω, ταράττω, θολόνω, λερόνω, μολύνω, ἀλείφω [δοτ. αἰτ.]: اكمك —ياغ, ἢ—اغه ἀλείφω ἔλαιον ἐπὶ τοῦ ἄρτου· || —اونه ἀλευρόνω, διαλφιτῶ· || —قانه αἱματῶ, λερόνω, μιαίνω δι' αἵματος· || — جامور لασπόνω, μολύνω μὲ βόρβορον, πηλόω, ἐξευτελίζω· || —طوبراغه توزه ρίπτω κάτω, κυλίω εἰς τὸν κονιορτόν, εἰς τὸ χῶμα· || — يوزينه كوزينه καταστρέφω τὴν ὑπόθεσιν, δὲν δύναμαι νὰ τὴν διεξαγάγω, καθάπτομαι [κ. λ. λερόνω τὸ πρόσωπον τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑποθέσεως ἢ ἀνθρώπου].

بولامه Τ. **πουλαμὰ,** ὄν. ἀπαρ. τὸ ἀναμιγνύειν, τὸ ταράττειν, θολοῦν κτλ. βλ. προηγ. § [ὄν.] γλεῦκος πηκτὸν ἢ σίραιον ἐκ γλεύκους καὶ μέλιτος.

بولاندى Τ. **πουλαντῆ** [ἐκ τοῦ بولامق]ὄν. διατάραξις, ἀνακάτωμα, ταραχή, ναυτίασις: —سى يورك ναυτίασις· || —سى معده ταραχὴ τοῦ στομάχου.

بولاندرمق ἢ بولانديرمق Τ. **πουλα-νὲπρ-μάκ,** ρμ. μτδ. ταράττω, θολῶ, προξενῶ ναυτίασιν, διεγείρω ὑπονοίας [αἰτ.]: — يورك προξενῶ ναυτίασιν· || — معده ταράττω τὸν στόμαχον, διεγείρω ὑπονοίας, ἐμβάλλω εἰς ὑποψίαν· || —فكرى ταράττω τὴν διάνοιαν, ἀνησυχῶ· || —صويى ταράττω, θολόνω τὸ ὕδωρ.

بولانديريجى Τ. **πουλανὲπρ-πδζῆ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. ὁ ταράττων, ὁ θολόνων, ὁ προξενῶν ναυτίασιν.

بولانق Τ. **πουλανήκ,** βλ. بولانيق .

بولانمق Τ. **πουλα-ν-μάκ,** ρμ. μσ. ταράττομαι, θολοῦμαι, ἀνακατόνομαι, ἤτοι αἰσθάνομαι ναυτίασιν, μολύνομαι, λερόνομαι, ἀλείφομαι: —هوا ὁ καιρὸς θολοῦται· || —صو τὸ ὕδωρ θολοῦται· || —كوز ὁ ὀφθαλμὸς θολοῦται, γίνεται κόκκινος [ἐξ αἵματος]· || معده — ὁ στόμαχος ἀνακατόνεται.

بولانيق Τ. **πουλαν-ηκ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. τεταραγμένος, τεθολωμένος, θολός, μὴ διαυγής· صوده بالق آولامق — ἁλιεύω εἰς τὰ θολὰ ὕδατα, ἐπωφελοῦμαι τῶν ἀνωμαλιῶν, τῶν ταραχῶν.

بولانيقسى Τ. **πουλανηκ-σή,** ἐπθ. θολός, κόκκινος [ἐπὶ ὀφθαλμοῦ].

بولانيقلق Τ. **πουλανηκ-λήκ,** ἀφ. θολότης, θόλωσις, ταραχή, ἔλλειψις διαυγείας, τὸ ὁμιχλῶδες τοῦ καιροῦ.

بولدير Τ. **πήλτηρ,** بولديرجين **πηλτηρδζήν,** βλ. بلديرجين ، بلدير .

بولدرمق ἢ بولديرمق Τ. **πουλ-τουρ-μάκ,** ρμ. διαμ. εὑρίσκω τι ἤ τινα διά τινος, βάλλω ἢ κάμνω νὰ εὕρωσι [δοτ. αἰτ.].

بولدرمك ἢ بولديرمك Τ. **πόλ-τσρ-μέκ,** ρμ. διαμ. βάλλω ἢ κάμνω νὰ διαιρέσωσι, νὰ χωρίσωσι π. χ. τὴν οἰκοδομὴν εἰς διάφορα χωρίσματα κτλ. [δοτ. αἰτ.].

بولديق Τ. **πουλτοὶκ** [λ. ἀρχ. ἐκ τοῦ بولق] ἐπθ. εὑρισκόμενος, ὑφιστάμενος, ἕτοιμος, συνήθης, ἰσχύων, ἐν ἐνεργείᾳ.

بولش Τ. **πουλούς,** βλ. بولیش .

بولشديرمق Τ. **πουλ-ουτουρ-μάκ,** ρμ. διαμ. κάμνω ἢ βάλλω νὰ λάβωσι συνέντευξιν, νὰ συναντηθῶσι [αἰτ.]· § —بولوب προμηθεύω.

بولشديرمك Τ. **πόλ-σάτσρ-μέκ,** ρμ. μτβ. διανέμω, διαχωρίζω [αἰτ.].

بولشمق Τ. **πουλ-ουσ-μάκ,** ρμ. ἀλλ. λαμβάνω συνέντευξιν μετά τινος, συναντῶμαι [τῇ اياله]: — كيمسه ايله بر συναντῶμαι μετά τινος· || بعچه‌ده بولشه‌لم νὰ συναντηθῶμεν ἐν τῷ κήπῳ.

بولشمك Τ. **πόλ-σσ-μέκ,** ρμ. ἀλλ. διανέμομαι τι μετά τινος [αἰτ.] : خانه‌يى بولشه‌لم νὰ διανεμηθῶμεν τὴν οἰκίαν.

بولغار **πουλγάρ,** βλ. بلغار .

بولغارى Τ. **πουλγαρί,** ὄν. μικρὰ κιθάρα· βλ. بوزوق καὶ طنبوره .

بولغو Τ. **πουλ-γοῦ** [ἐκ τοῦ بولق] ρ. ἀφ. ἐφεύρεσις, ἐπινόησις, ἀνακάλυψις, ἡ δύναμις τοῦ ἐφευρίσκειν, τοῦ ἐπινοεῖν, νόησις.

بولغور Τ. **πουλγούρ,** βλ, بورغول .

بولك ἢ بولوك Τ. **πόλσκ** [ἐκ τοῦ بولق] ὄν. διαίρεσις, μέρος, τμῆμα, σωρός, ὅμιλος, στῖφος, λόχος: خلق —ى εἷς ὅμιλος λαοῦ· || —ضابطى اولكك بر ἓν τμῆμα τῆς χώρας· || —ى آوجى τάγμα τῶν εὐζώνων [στρατιωτῶν]· || —يارم ἥμισυς λόχος, ἄγημα, σπεῖρα· || —امينى καταλυματίας [στρ.]· || آغاسى — ἀρχηγὸς λόχου τῆς πολιτοφυλακῆς· || باشى —ἀρχηγὸς λόχου ἀτάκτου στρατοῦ ἐπιτεταμμένος ἄλλοτε τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν.

بوللاتمق Τ. **πολ-λατμάκ,** ρμ. μτβ. εὐρύνω, καθιστῶ εὐρύχωρον, ἄφθονον, δαψιλεύω [αἰτ.].

بوللاشمق **πολ-λασμάκ,** ρμ. μσ. εὐρύνομαι, καθίσταμαι εὐρύχωρος, ἄφθονος, δαψιλής: —يورك ἡ καρδία καθίσταται εὐρύχωρος, ἤτοι δὲν στενοχωρεῖται, δὲν θλίβεται διὰ μικρὰ πράγματα· βλ. καὶ بوللاغلامق .

بوللاق Τ. **πουλλὰκ** [ἐκ τοῦ بولامق] ἐπθ. ἀνακατωμένος, τεταραγμένος, συγκεχυμένος· ἐν χρήσει μετὰ τοῦ آللاق βλ.

بوللانمق Τ. **πολ-λανμάκ,** ρμ. μσ. εὐρύνομαι, καθίσταμαι εὐρύχωρος, ἄφθονος· βλ. καὶ بوللاشمق .

بوللق Τ. **πολ-λούκ,** ὄν. εὐρυχωρία, ἀφθονία, ἄνεσις: ده بيومه — ὁ ἀνατραφεὶς ἐν ἀφθονίᾳ, ὁ ἐξοδεύων πολλά, σπάταλος.

بولمق Τ. **πουλ-μάκ,** ρμ. μτβ. εὑρίσκω, προμηθεύω, ἐπιτυγχάνω, φθάνω, ἐφευρίσκω [αἰτ.]: — آرايوب ζητῶ καὶ εὑρίσκω, ἤτοι ἐπιτυγχάνω, ἀξιοῦμαι, ὑποπίπτω· ||—مال ἢ دفينه εὑρίσκω θησαυρόν, περιουσίαν· || — آرالق εὑρίσκω εὐκαιρίαν· || — آراسى συμβιβάζω, συνάπτω διεστῶτα· || — وجود εὑρίσκω ὕπαρξιν, πραγματοποιοῦμαι· || — افاقت εὑρίσκω ἀνάρρωσιν, ἀναλαμβάνω, θεραπεύομαι· || — ازدياد εὑρίσκω αὔξησιν, αὐξάνω· || —ندى εὑρίσκω παρακμήν, ἔκπτωσιν, ἐκπίπτω, παρακμάζω· || وقوع — λαμβάνω χώραν, συμβαίνω· || —بلاى περιπίπτω εἰς περισπασμούς, ἀνησυχίαν, χάνω τὴν ἡσυχίαν μου, ὑποφέρω, εὑρίσκω τὸν μπελᾶν μου· || — يرينى εὑρίσκει τι τὴν οἰκείαν θέσιν, ἐφαρμόζεται: ايچون — سوز يرينى ἵνα πληρωθῇ τὸ ρηθέν· || — ايتدكنى εὑρίσκει τις κατὰ τὰ ἔργα του, τιμωρεῖται, ὅ,τι κάμει εὑρίσκει.

بولمك Τ. **πόλ-μέκ,** ρμ. μτβ. διαιρῶ, χωρίζω, κόπτω [αἰτ.]: بر شى اورتدن —χωρίζω, διαιρῶ τι ἀπὸ τοῦ μέσου [κατὰ μεσῆς].

بولمه Τ. **πόλ-μὲ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. διαίρεσις ἐσωτερικὴ οἰκοδομῆς, διάφραγμα, τοῖχος.

بولمه Τ. **πουλ-μὰ** [ἐκ τοῦ بولق βλ.] ὄν. ἀπαρ. τὸ εὑρίσκειν, εὕρεσις, ἐφεύρεσις.

بولنتى ἢ بولندى Τ. **πουλουντοῦ** [ἐκ τοῦ بولق] ὄν. εὕρημα, πᾶν τὸ εὑρισκόμενον.

بولندى Τ. **πόλ-σντὸ** [ἐκ τοῦ بولمك] ὄν. ἐρείπια διαφράγματος, μέρη ἐσωτερικῆς διαιρέσεως οἰκοδομῆς, τμῆμα, τομή.

بولنديرلمق Τ. **πουλ-ουντουρουλ-μάκ,** ρμ. πθ. καθίσταμαι ἢ διατηροῦμαι ἔν τινι τόπῳ ἢ ἔν τινι κατασταίσει : بولنديرلدى اچيق پنجره كيجه بتون تὸ παράθυρον δι'ὅλης τῆς νυκτὸς διετηρήθη ἀνοικτόν· § παρευρίσκομαι ἔν τινι μέρει ὡς ἀπεσταλμένος : قوميسيونده معارف نظارتندن دخى برمأمور بولنديرلدقدر ἐν τῇ ἐπιτροπῇ ταύτῃ θὰ παρευρίσκηται καὶ εἷς ὑπάλληλος τοῦ ὑπουργείου τῆς παιδείας.

بولنديرمق ἢ بولندرمق Τ. **πουλ-ουντουρμάκ,** ρμ. μτβ. κάμνω νὰ εὑρεθῇ ἢ νὰ εὑρίσκηται τι ἤ τις ἔν τινι μέρει, διατηρῶ, ἔχω [αἰτ.]: —قوميسيونده مأمور διατηρῶ ὑπάλληλον ἐν ἐπιτροπῇ [ἐκ μέρους ὑπουργείου κτλ.]: چوجقلرى ايچون بر معلم—اك بيوك بر شرف عد ايدر ايدى θεωρεῖ ὡς τὴν μεγαλειτέραν τιμὴν νὰ διατηρῇ διδάσκαλον διὰ τὰ τέκνα του· || پنجره‌يى بتون كيجه اچيق بولنديردم διετήρησα τὸ παράθυρον ἀνοικτὸν ὅλην τὴν νύκτα· || — نظارتده تخت διατηρῶ ὑπὸ ἐπιτήρησιν.

بولنماز ἢ بولنمز Τ. **πουλουνμὰζ** [γ' πρόσ. τοῦ ἐνεστ. τοῦ بولنامق ἀποφ. τοῦ بولنق بولنق εὑρίσκεσθαι] μτχ. καὶ ἐπθ. δυσεύρετος.

بولنمز Τ. **πόλσνμὲζ** [γ' πρόσ. τοῦ بولنامك, ἀποφ. τοῦ بولنق διαιρεῖσθαι] μτχ. καὶ ἐπθ. ὁ μὴ ἐπιδεχόμενος διαίρεσιν, ἀδιαίρετος.

بولنمق Τ. **πουλ-ουν-μάκ,** ρμ. μσ. εὑρίσκομαι, παρευρίσκομαι, εἶμαι παρών: —يرده بر εὑρίσκομαι ἔν τινι μέρει· || [δοτ.]: — كيمسه‌يه بر βοηθῶ τινα, συναντιλαμβάνομαι [παραστέκομαι], ποιῶ τινι ὑπηρεσίαν· || بولنى ويرمك **πουλουνοῦ-βερμέκ,** χωρὶς νὰ θέλω ἢ νὰ προσέξω παρευρίσκομαι που τυχαίως.

بولنمك Τ. **πόλ-σν-μέκ,** ρμ. πθ. ἢ μσ. διαιροῦμαι, χωρίζομαι, ἀποχωρίζομαι, ἀποσπῶμαι.

بولنيش Τ. **πουλουν-οὶς** [ἐκ τοῦ بولنق] ρ. ἀφ. παρουσία, συμπεριφορά, ἀντίληψις, βοήθεια.

بولنيش Τ. **πόλσν-σὶς** [ἐκ τοῦ بولنمك] ρ. ἀφ. τὸ διαιρεῖσθαι, διαίρεσις, χωρισμός.

بولوت ἢ بولط καὶ بلط Τ. **πουλούτ,** ὄν. νέφος: ى—قار νέφος χιόνων· || ى—ياغمور νέφος βροχῆς· || ى—صاغنق—νέφος ραγδαίας διαβατικῆς βροχῆς· || —دن نم پاپار—εὐκόλως ἀφαρπάζεται, μὲ τὸ ἐλάχιστον σκιάζεται, δυσαρεστεῖται [κ. λ. ἀπὸ τὰ νέφη ὑγρασίαν ἀρπάζει]· || — پالامق νέφη καλύπτουσι τὸν ὁρίζοντα.

بولوتلانمق ἢ بولطلانمق Τ. **πουλουτ-λανμάκ,** ρμ. μσ. συννεφοῦμαι, καλύπτομαι ὑπὸ νεφῶν: —هوا ἡ ἀτμόσφαιρα καλύπτεται ὑπὸ νεφῶν· § τὸ ὕφασμα καλύπτεται ὑπὸ κηλίδων, ἡ ὕελος τοῦ κατόπτρου θολοῦται, ἢ οἱ ὀφθαλμοὶ καθίστανται θολοί [νόσος].

بولوتلى ἢ بولطلى Τ. **πουλουτ-λοῦ,** ἐπθ. νεφελώδης, σκοτεινός, θολός: —هوا ἀτμόσφαιρα νεφελώδης· || كوز —ὀφθαλμὸς θολὸς [πάσχων].

بولى Α. **πεβλ-ί,** ἐπθ. οὐρικός, οὐρώδης: حامض — οὐρικὸν ὀξύ· § θ. بوليه .

بوليت Α. **πεβλ-ιγὲτ** [ρ. بول] ὄν. θ. οὐρικὸν ἅλας.

بوليجى Τ. **πουλ-ουδζοῦ** [ἐκ τοῦ بولق] ἐπθ. ὁ εὑρίσκων.

بوليجى Τ. **πόλσ-δζὸ** [ἐκ τοῦ بولمك] ἐπθ. ὁ διαιρῶν, χωρίζων.

بولیش ἡ بولش T.**πουλ-οὶς** [ἐκ τοῦ بولق] ῥ. ἀφ. εὕρεσις, ἐφεύρεσις, ἐπινόησις: كـ آفرين — **πουλουδουνὰ ἄφεριν,** εὖγε εἰς τὴν ἐπινόησίν σου.

بولیش T. **πόλ-δὶς** [ἐκ τοῦ بولق] ῥ. ἀφ. διαίρεσις, χωρισμός.

بولشلو T. **πουλουδ-λού,** ἐπθ. νοημων, ἐφευρετικός,

بوم T. **πόμ,** μόριον προτασσόμενον ἐπιθέτων τινῶν ἀρχομένων ἀπὸ τῆς συλλαβῆς بو πρὸς ἐπίτασιν τῆς ἐννοίας αὐτῶν, ὡς: بوش — **πὸμ-πόζ,** ὅλως διόλου κενός, κενότατος· || بوز — **πὸμ-πόζ,** ὅλως διόλου φαιός· || — بودور **πὸμ-πουρ,** ὅλως διόλου βραχύς, μικροῦ ἀναστήματος· || بول — **πὸμ-πόλ,** εὐρυχωρότατος.

بوم Π. **πούμ,** ὄν. γῆ, τόπος, ἔδαφος, πατρίς: شوم — γῆ ἐλώδης· § βύας, γλαύξ: بيك كلستانه دكشمز شوم — βύας ἀπαίσιος [**σούμ**]· || بر ويرانه‌يى — ἀντὶ χιλίων ροδώνων δὲν ἀνταλλάσσει ὁ βύας ἓν ἐρείπιον· || βλ. آشيان.

بومبار T. **πουμπὰρ** ἡ بومبار **μουμπὰρ** [ἐκ τοῦ περ. بمبار] ὄν. τὸ παχὺ ἔντερον τὸ χρησιμεῦον πρὸς κατασκευὴν ἀλλάντων.

بومبارجی T. **πουμπαρ-δζῆ,** ὄν. ἀλλαντοποιός, ἀλλαντοπώλης.

بومباردمان Γλ. **πομπαρδμὰν** [bombardement] ὄν. βομβαρδισμὸς [τ. طوپ طوغمق].

بومبارده Ιτ. **πουμπάρδα** [bombarda] ὄν. λιβυρνίς, βομβάρδα, ἤτοι εἶδος πλοίου μὲ δύο ἱστούς, ὧν ὁ μέγας ἐν μέσῳ καὶ ὁ ἕτερος ἐν τῷ ἄκρῳ.

بومبارلق T. **πουμπαρ-λήκ,** ἐπθ. ὁ κατάλληλος δι' ἀλλάντας [λουκάνika]: قيمه — κρέας λιανισμένον κατάλληλον κτλ.

بومبه Ιτ. **πόμπα** [bomba] ὄν. κεραία πλαγιαστὴ ἐν τῇ πρύμνῃ τοῦ πλοίου.

بون Α. **πέθν,** ὄν. ἀπόστασις, διάστημα μεταξὺ δύο ἀντικειμένων: بعيد — ἀπόστασις μακρά· || βλ. بين.

بون T. **πούν,** βλ. بوك.

بونامق T. **πουναμὰκ,** بونالق **πουναλμάκ,** βλ. بوكامق، بوكالمق.

بونجق ἡ بونجوق T. **πονδζοὺκ** [ἡ بونجوق **μονδζοὺκ**] ὄν. κυγχύλια ἢ σφαιρίδια διαφόρων χρωμάτων ἀναρτώμενα ἐν εἴδει κομβολογίων εἰς τὸν λαιμὸν τῶν κτηνῶν πρὸς κόσμον ἢ προφύλαξιν αὐτῶν ἀπὸ τῆς βασκανίας, λεγόμενα καὶ قاطر بونجغی **κατὴρ πονδζουγοῦ,** κοσμήματα ἡμιόνου· || ى — نظر σφαιρίδια τοιαῦτα κατὰ τῆς βασκανίας· § πράγματα εὐτελῆ ἐπιδεικνύμενα πρὸς διαβουκόλησιν καὶ ἐπίτευξιν συγκαταθέσεως· § κοσμήματα μικρὰ ραπτόμενα ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων, ὡς χάνδρες κτλ. || على — σπασμὸς [ἀσθένεια βρεφῶν]. Κατὰ τὸ لهجه ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τουρκικῇ بونجق ἐλέγοντο τὰ ὄστρακα τῶν بوجك **πονδζέκ,** ἤτοι ἐντόμων.

بونجه T. **πουνδζε** [ἐκ τῆς ἀντ. بو καὶ τοῦ μορ. جه] ἀντ. τοσοῦτος: زمان — τοσοῦτος καιρός· || زماندنبرو — ἀπὸ τοσούτου καιροῦ· || كره — τοσαύτας φοράς.

بونجه‌لین T. **πουνδζε-λέϊν,** ἡ بونجيلين ἢ بونجيلين **πουνδζι-λάϊν,** ἀντ. τοσοῦτος, τόσῳ μικρός, ἐλάχιστος [τοσούτσικος]: — اولور ايشك نه اهميتى بر پوئان **πουνδζι-λάϊν** τοσούτσικος]: — ποίαν σημασίαν ἔχει μία τόσῳ μικρὰ ὑπόθεσις· § ἐπρ. τοιουτοτρόπως.

بوندن T. **πουνδὰν** [ἐκ τῆς ἀντ. بو καὶ τῆς προθ. دن] παρὰ τούτου, ἐκ τούτου: مقدم ἢ اقدم ἢ اول — πρὸ τούτου, προηγουμένως, πρότερον· || صكره — μετὰ τοῦτο, κατόπιν, τοῦ λοιποῦ· || بويله — τοιούτου τρόπου· || غيرى ἢ ماعدا ἢ بشقه — ἐκτὸς τούτου, πλὴν τούτου· || قطع نظر — ἐκτὸς τούτου, ἤτοι μὴ λαμβανομένου τούτου ὑπ' ὄψει, ἢ ἀσχέτως πρὸς τοῦτο.

بونو Ιτ. **πόνο** [bono] ὄν. καλόν, ἤτοι ὁμόλογον χρεωστικόν: — اچيق ἀνοικτὸν ὁμόλογον, ἤτοι τῷ φέροντι.

بوهو T. **πουχοῦ,** ὄν. βύας, γλαύξ· ὀρθότερον بوغو βλ.

بوی T. **πόϊ,** ὄν. ἀνάστημα, μέγεθος, ὕψος, μῆκος, βάθος, ποιότης, γενεά, φυλή: ى — آدم ἀνάστημα ἀνθρώπου, ἤτοι ὕψος ἢ βάθος ἴσον τῷ ἀναστήματι ἀνθρώπου· || بوص — ἀνάστημα: ى بوصى يرنده — τὸ ἀνάστημά του εἰς τὸν τόπον, ἤτοι καλοῦ, συμμέτρου ἀναστήματος· || اوزون ى — ὑψηλοῦ ἀναστήματος· || ى — قيصه βραχέος ἀναστήματος· || — پاش πρῶτον ἀνάστημα, ἢ πρώτης ποιότητος, τάξεως· || اورته

— μεσαῖον ἀνάστημα, ἢ μεσαίας ποιότητος, τάξεως· || — آشاغى ἐλάχιστον ἀνάστημα, ἢ τελευταίας ποιότητος, τάξεως· || — — διαφόρων μεγεθῶν ἢ ποιοτήτων [**πόϊ πόϊ**]· || دە — ῥ. τοῦ αὐτοῦ ἀναστήματος, τῆς αὐτῆς τάξεως· || ر — قاريش ἀνάστημα μιᾶς σπιθαμῆς, κοντός· || بكى — ὁ ἀρχηγὸς φυλῆς· || لباس — جه ἔνδυμα ἴσον τῷ ἀναστήματι [**πόϊ-δζα**] ἤτοι μακρόν, ποδῆρες· || كفيل قالبنى باصمق — جه ἐγγυῶμαί τι ἀσφαλῶς, δίδω μεγάλην ἐγγύησιν· || اولاد — جه παῖς ἀναστήματος τελείου ἀνθρώπου, ἤτοι ἐν ὡρίμῳ ἡλικίᾳ, αὐξηθείς· || نه — **ποϊνά,** ἢ نجه — **πογιὸνδζα,** κατὰ μῆκος: نجه — κατὰ μῆκος τοῦ τοίχου τοῦ κήπου· || سوقاغك قالدرملرى — دن — ه اونه بولانمش ايدى τὸ λιθόστρωτον τῆς ὁδοῦ κατὰ μῆκος [**ποϊτὰν πογιὰ**] ἤτο ἐπιπεπασμένον ἀλεύρῳ [ἀλευρωμένον]· || كوسترمك — δεικνύω τὸ ἀνάστημα, τὴν ἱκανότητα· || اولچيسنى — المق λαμβάνω τὸ μέτρον τοῦ ἀναστήματός του, ἤτοι βλέπω τὴν ἱκανότητά του, τὴν ἀξίαν του, ἐννοῶ ὅτι δὲν ἔχει ἱκανότητα· || سورمك ἢ چكمك — ἢ آتمق τινάσσω, ῥίπτω ἀνάστημα, ἤτοι ἀναπτύσσομαι· || المق — λαμβάνω τὸ προσῆκον ἀνάστημα [**πογουνού**]· || ويرمك — ἀποκτῶ βάθος ἀναστήματος [ἐπὶ ποταμῶν]· || اولچمك — بريسيله μετροῦμαι μετά τινος, συναγωνίζομαι.

بوی ἢ بوك T. **πόϊ,** ὄν. εἶδος ἀράχνης δηλητηριώδους.

بوی Π. **πούϊ,** ὄν. ὀσμή· βλ. بو.

بویا ἢ بويه T. **πογιὰ** [καὶ κατὰ τὸ لهجه, κυρίως بوياغ] ὄν. βαφή, χρῶμα: — يالغو ἐλαιοβαφή· || — صولو ὑδροβαφή· || — قره θειϊκὸς σίδηρος [βιτριόλι]· || — آل ἐρυθρὰ βαφὴ [βλ. بقام]· || — صارى ὤχρα· || — اوتى, قزل, ἢ —, ἢ كوك — ἐρυθρόδανον, κ. ριζάριον, ἤτοι φυτὸν ἐξ οὗ παράγεται ἐρυθρὰ βαφή· || — سى قوندره βαφὴ διὰ τὰ ὑποδήματα· || آغاجى — εἰδὸς φηγοῦ, ἧς τὸν φλοιὸν μεταχειρίζονται οἱ βυρσοδέψαι· || سورمك — ἀλείφω βαφὴν ἐπὶ προσώπου, ὑποδήματος κτλ. [δοτ.]· || اورمق — βάφω ξύλον, οἰκοδομήν [δοτ.]· || طوغمق — ἐπιδέχομαι βαφήν· || آتمق — ἐξαφανίζομαι, σβέννυμαι, κόπτω ἤτοι ξεβάφω, ξεθωριάζω: — آتمز βαφὴ σταθερὰ [**άτμάζ**].

بویا Π. **πογιὰ** [ἐκ τοῦ بوی **πούϊ,** ὀσμή] ἐπθ. ὄζων, εὐώδης.

بویامق T. **πογια-τ-μάκ,** ῥμ. μτδ. βάλλω νὰ βάψωσι, νὰ χρωματίσωσι [δοτ. αἰτ.]: — ديوارى طوانى نقاشه βάλλω τὸν βαφέα νὰ βάψῃ τὸν τοῖχον, τὴν ὀροφήν.

بویاجی T. **πογια-δζῆ,** ὄν. βαφεὺς ἐνδυμάτων, ὑφασμάτων κτλ. [ὁ μεταχειριζόμενος ἐλαιοβαφὴν καλεῖται نقاش βλ.]: كوپى — πίθος βαφέως, ἤτοι πρᾶγμα εὔκολον γινόμενον διὰ μιᾶς, ὡς τὸ εἰς τὸν πίθον τοῦτον εἰσαγόμενον διὰ μιᾶς μεταβάλλει τὸ ἀρχικὸν αὐτοῦ χρῶμα· § πωλητὴς βαφῶν.

بویاجیلق T. **πογια-δζηλήκ,** ὄν. τὸ ἐπάγγελμα, τὸ ἔργον τοῦ βαφέως, ἡ βαφική· § τὸ ἔργον τοῦ πωλητοῦ βαφῶν.

بویادلمق T. **πόγια-τηλ-μάκ,** ῥμ. πθ. βάφομαι.

بویار **πογιὰρ** [λ. Σλαυϊκὴ] ὄν. εὐγενής, βογιάρης· οὕτως ἐκαλοῦντο ἄλλοτε οἱ εὐγενεῖς τῆς Μολδοβλαχίας.

بویاسز T. **πογια-σήζ,** ἐπθ. ἄβαπτος, ἄβαφος, ἄχρους.

بویالامق T. **πογια-λαμάκ,** ῥμ. μτδ. καλύπτω διὰ βαφῆς, χρωματίζω, μτφ. κηλιδῶ, δίδω χροιάν, ὄψιν [αἰτ.].

بویالی ἢ بيالو T. **πογια-λῆ,** ἐπθ. βεβαμμένος, κεχρωματισμένος, τεχνητός, πλαστός: — كزل λαμπρός, λαμπρᾶς βαφῆς· || — صارى βεβαμμένος κίτρινος· || — قرمزى βεβαμμένος ἐρυθρός· || — ماوى βεβαμμένος κυανοῦς· || — يشيل βεβαμμένος πράσινος.

بویامق T. **πογια-μάκ,** ῥμ. μτδ. βάφω [αἰτ.]: — صاچ βάφω τὴν κόμην· || — صقال βάφω τὴν γενειάδα· || — كوز ἀπατῶ, βάφω τὰ μάτια τινός· || [δοτ. αἰτ.] — آچيغه اوى βάφω τὴν οἰκίαν εἰς χρῶμα ἀνοικτόν· || — قانى قرمزى يه βάφω τὸ ἀκάτιον ἐρυθρόν.

بویامه T. **πογια-μά,** ὄν. ἀπαρ. τὸ βάφειν, βαφή· § ἐπθ. βεβαμμένος, ὁ μὴ ὢν εἰς τὸ φυσικόν του χρῶμα, πλαστός, τεχνητός: — كورك مملوتى بيامه بيامه· || پوست — δέρμα βεβαμμένον.

بویان T. **πογιὰν** [καὶ κατὰ παραφθορὰν κ. میان **μεγιὰν,** βλ.] ὄν. γλυκύρριζα.

بویانمق T. **πογια-νμάκ,** ῥμ. μσ. βάπτομαι, μολύνομαι [δοτ.]: قايقلر بياض رنكه بويانمش τὰ ἀκάτια ἐβάφησαν λευκὰ [εἰς

χρῶμα λευκόν]·‖—ماه آل قاه βάφομαι, μολύνομαι εἰς τὸ αἷμα·‖—ماه صقالی صفاژلمك βάφω, μολύνω·‖—برينك رنكنه —μιμοῦμαι τοὺς τρόπους τινός.

بويداش Τ. **ἀποϊ-τάζ,** ἐπθ. ὁ τοῦ αὐτοῦ ἀναστήματος.

بويدان Π. **ἀουϊ-τάν** [ἐκ τοῦ بوى ὀσμὴ καὶ τοῦ دان βλ.] ὄν. κυτίον περιέχον ἀρώματα διὰ τὴν κόμμωσιν.

بويسز Τ. **ἀποϊ-σούζ,** ἐπθ. ὁ βραχέος ἀναστήματος, κοντός· ἀντίθ. بويلو.

بويلاتمق Τ. **ἀποϊ-λατ-μάκ,** ρμ. μτδ. ἐκτείνω, μηκύνω [αἰτ.].

بويلاشدرمق Τ. **ἀποϊ-λαάτηρμάκ,** ρμ. μτδ. χωρίζω ἢ ταξιθετῶ κατ' ἀναστήματα, κατὰ ποιότητας [αἰτ.].

بويلاشمق Τ. **ἀποϊ-λαάμάκ,** ρμ. μσ. ἀποκτῶ ἀνάστημα, αὐξάνομαι, ἐκτείνομαι, μηκύνομαι· βλ. بويلاغمق.

بويلامق Τ. **ἀποϊ-λαμάκ,** ρμ. μτδ. μετρῶ λαμβάνων ὡς μονάδα τὸ ἀνάστημα τοῦ ἀνθρώπου, μετρῶ ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου ἀναστήματος, διέρχομαι ἢ ἐκτείνομαι κατὰ μῆκος, προχωρῶ τόσον ὅσον τὸ ἀνάστημα ἀνθρώπου [αἰτ.]: —جادەيى διέρχομαι τὴν ὁδὸν κατὰ μῆκος, ἢ ἐκτείνομαι κατὰ μῆκος τῆς ὁδοῦ.

بويلانمق **ἀποϊ-λανμάκ,** ρμ. μσ. ἀποκτῶ ἀνάστημα, αὐξάνομαι, ἐκτείνομαι, μηκύνομαι· βλ. καὶ بوصلاغمق.

بويلو ἢ بويلى Τ. **ἀποϊ-λοῦ,** ἐπθ. ὑψηλὸς τὸ ἀνάστημα [βλ. بوصلو]· § ὁ ἔχων ἀνάστημά τι: — اوزون ὑψηλοῦ ἀναστήματος ἢ διὰ μακρῶν ἐν ἐκτάσει [ἐπρ.]· ‖ —اورته μεσαίου ἀναστήματος· ‖ — قيصه βραχέος ἀναστήματος.

بويله Τ. **ἀοϊλὲ** [بو ἀντ. ايله πρoθ.] ἀντ. τοιοῦτος, παρόμοιος: آدم—τοιοῦτος ἄνθρωπος·‖شى—τοιοῦτον πρᾶγμα· خدمتكارى—اغانك—اولور τοιοῦτος ἀγᾶς [κύριος] τοιοῦτον ὑπηρέτην ἔχει, κατὰ τὸν μαστροyιάννην καὶ τὰ κοπέλια του [πρμ.]· § [ἐπρ.] τοιουτοτρόπως, οὕτως: — سويلدى οὕτως εἶπε·‖ ايكن — τούτου οὕτως ἔχοντος, τότε·‖ايسه — ἐὰν οὕτως ἔχῃ·‖اولسون—οὕτως ἔστω· ‖ — بوندن τοῦ λοιποῦ, τούντεῦθεν, εἰς τὸ ἑξῆς·‖جه—κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, τοιουτοτρόπως.

بويلهلك Τ. **ἀποϊ-λελίκ,** ὄν. τοιοῦτος τρόπος: له اولماز — δὲν γίνεται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον [μὲ τέτοια δὲν γίνεται].

بويمول **ἀουϊμούλ,** βλ. مويمول.

بوين Τ. **ἀογουύ,** بوندرق بوينڤ **ἀογουυντουρούκ,** βλ. بويون، بويوندروق.

بوينوز Τ. **ἀοϊνούζ,** ὄν. κέρας: ى—قوچ κέρας κριοῦ·‖ى—كچى ξυλοκέρατον, κεράτιον, κ. χαροῦμπα [خروب]·‖ى—قانجى κέρας τοῦ ἀφαιμάσσοντος, σικύα, βεντοῦζα·‖—قورى ξηρὰ βεντοῦζα· ‖چكمك— ἐπιθέτω σικύας, βεντοῦζας·‖طاقمق —ἔχω σύζυγον ἄπιστον, προδίδουσαν τὴν συζυγικὴν πίστιν·‖ آغاجى — ταὐτὸ τῷ ارغوان βλ. ‖ اوق — ἐλάλέδορος· βλ. چوپله.

بوينوزسز **ἀοϊνουζ-σούζ,** ἐπθ. ὁ ἄνευ κεράτων, ἀκέρατος: قويون—πρόβατον ἄνευ κεράτων, ἄπιος, πρᾶος.

بوينوزلى **ἀοϊνουζ-λοῦ,** ἐπθ. ὃ ἔχων κέρατα, κερασφόρος· § ὁ ἔχων σύζυγον προδίδουσαν τὴν συζυγικὴν πίστιν.

بوينه Τ. **ἀόϊνα,** ἢ بوينو **ἀόγουνα,** ὄν. βραχεῖα κώπη χρησιμεύουσα ἀντὶ πηδαλίου· λέγεται καὶ پلامى بوينه. ‖ اورمق — διευθύνω ἢ στρέφω τὸ ἀκάτιον μεταχειριζόμενος ὡς πηδάλιον τὴν κώπην ταύτην.

بويو Τ. **ἀσγιώ,** βλ. بوكو.

بويورلدى Τ. **ἀουγουρουλτοῦ,** βλ. بيورلدى.

بويون Τ. **ἀογιοὺν** [ἐκ τοῦ بوى] ὄν. λαιμός, αὐχήν, τράχηλος, μτφ. ὑποχρέωσις, εὐθύνη: باغى— λαιμοδέτης· ‖ آتقيسى— κάλυμμα τοῦ λαιμοῦ [σπαλέτο]· ‖ بورجى— χρέος ἱερόν, καθῆκον·‖—اكرى λευκόϊον [φτ.]· ‖ى—اكرى ἐνδεής, ἐλπίζων [οὗ ὁ λαιμὸς κυρτός]· ‖ كه— كناهى **γκιῦναχὶ ἀογιουνουνά,** ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν λαιμόν σου [ἔστω], σὺ θὰ ἔχῃς τὴν εὐθύνην, σὺ ὄψει· ‖ى—دوه πέρασμα ἐπὶ τῆς ἀλύσεως τῶν ὀρέων, στενόν, κλεισώρεια, σίφων· ‖ بوكك ἢ اكك— κύπτω τὸν αὐχένα, λαμβάνω ἦθος παραπονουμένου· ‖ المق ه— ἀναλαμβάνω, λαμβάνω ὑπ' εὐθύνην [παίρνω εἰς τὸν λαιμόν]· ‖ اورمق — καρατομῶ· ‖ اوزاتمق — παραδίδομαι· ‖ تيمك ه— πιέζω, ἀνησυχῶ, στενοχωρῶ τινα ἀπαιτῶν παρ' αὐτοῦ νὰ κάμῃ τι, γίνομαι φορτικός, ἐπιβλητικὸς [καβαλικεύω τὸν λαιμόν]·‖ قاشيمق —ἐντρέπομαι, περιέρχομαι εἰς ἀμηχανίαν, ἀπαρέσκω [ξύνω τὸν λαιμόν]· ‖—

كمك ὑποτάσσομαι, εἶμαι ὑποκλινής, ταπεινός· ‖ ويرمك — εἶμαι εὐπειθής, παραδίδομαι, ὑποτάσσομαι.

بويوندروق Τ. **ἀογουυντουρούκ,** ὄν. ζυγός: اورمق ه— θέτω ἢ ὑποβάλλω ἢ ὑπάγω ὑπὸ τὸν ζυγόν, ὑποδουλῶ [αἰτ.].

بويونلق Τ. **ἀογουυν-λούκ,** ὄν. περιδέραιον, περιλαίμιον, κάλυμμα τοῦ λαιμοῦ.

بويونه Τ. **ἀόγουνα,** βλ. بوينه.

به Τ. **ἀέ,** ἐπφ. ἔ! βρέ! ὦ [ἐπιφώνημα χυδαῖον κλητικόν, ἢ πρὸς ἔκφρασιν ἐκπλήξεως καὶ ἀνησυχίας]: ظالم — ὦ σκληρέ! —اى مى τὸ κάμης βρέ! ‖λέγεται καὶ—ا ἄ **μπέ-** βλ. بره **ἀπρὲ** καὶ بهى **ἀπεχέϊ.**

به Α. **ἀὶ-χ** [συνθ. ἐκ τῆς προθ. ب **ἀὶ,** καὶ τῆς ἀντ. ه, ἐν χρήσει μετ' ἀραβ. φράσεων] μετ' αὐτοῦ, αὐτῷ: —محكوم **μαχκιούμουν ἀίχ,** ἐπιδικασθείς·‖ — مفعول **μεφούλουν ἀίχ,** αἰτιατική· ‖ βλ. مابه، معمول· § θ. ها **ἀὶ-χα,** βλ.

به Π. **ἀίχ,** ἐπθ. καλός· § خير **ἀιχ-τέρ,** καλλίων· § خيرين **ἀιχ-τερίν,** κάλλιστος· βλ. بهتر، بهين.

به Π. **ἀίχ,** ὄν. κυδώνιον.

بها Π. **ἀεχά,** κ. **ἀαχά,** ὄν. τιμή, ἀξία, ἀντίτιμον: ندر نه سى—πόσου τιμᾶται;‖ دون — εὐτελὴς τιμή, ἢ εὐτελοῦς τιμῆς· ‖ — كران μεγάλης ἀξίας, πολύτιμος· ‖ — بى ἀνεκτίμητος· ‖ به — بوق δωρεὰν [διὰ τίποτε]· ‖ خون —سى— τιμὴ αἵματος· ‖سى—اوص ἀντίτιμον φρονήσεως, μάθημα, ἤτοι ἀπώλεια γινομένη αἰτία συνετισμοῦ: كمك ايچون ἢ كمك بيچمك — ὁρίζω τιμήν, ἐκτιμῶ· ‖ چيقمق به —ὑπερτιμῶμαι.

بها Α. **ἀὶ-χα** [προθ. ب **ἀὶ,** καὶ ἀντων. ها] μετ' αὐτῆς, αὐτῷ· βλ. به **ἀὶ-χ·**‖ فيها **ἀὲ ἀίχα,** ἔχει καλῶς: ... اولماز ايسه—او اولور ايسه ἐὰν τοῦτο γίνῃ, καλῶς· εἰ δὲ μή ...

بهادر Π. **ἀεχαὲίρ,** ὄν. ἥρως, γενναῖος, ἀνδρεῖος, παλληκάρι· § πλθ. بهادران.

بهادرانه Π. **ἀεχαὲιρ-ανέ,** ἐπθ. ἡρωϊκός· § ἐπρ. ἡρωϊκῶς.

بهادرلق Τ. **ἀαχαὲιρ-λίκ,** ἀφ. γενναιότης, ἡρωϊσμός, παλληκαριά.

بهار Π. **ἀεχάρ,** κ. **ἀαχάρ,** ὄν. ἔαρ: — موسمى ἢ فصلى ἡ ὥρα, ἡ ἐποχὴ τοῦ ἔαρος·‖—نو ἢ ايلك πρώτη **[ἴλκ]** ἢ νέα **[νὲϐ]** ἄνοιξις, ἔαρ·‖—كهنه ἢ صوك τελευταία ἢ παλαιὰ **[κῦσχνὲ)** ἄνοιξις, φθινόπωρον·‖— ابر **ἔἔπρι ἀεχάρ,** νέφος ἀνοίξεως·‖—هر دم **χὲρ τὲμ ἀεχάρ,** ἀειθαλής· ἠριανθὲς [φτ.]· § ἄνθος: اچق — ἀνθῶ [ἐπὶ δένδρων]· § πλθ. بهاران, **ἀεχαράν,** ἐν χρήσει καὶ ἀντὶ ἐνικοῦ.

بهار Α. **ἀεχάρ,** κ. **ἀαχάρ,** ἄρωμα, ἀρωματικὰ ὡς κανέλλα, μοσχοκάρφιον κτλ. §χαμαίμηλον· βλ. بابادیه· §πλθ. بهارات **ἀεχαράτ.**

بهارستان Π. **ἀεχαρ-ιστάν,** ὄν. ἐποχὴ τοῦ ἔαρος· § κῆπος ἀνθέων, ἀνθῶν.

بهارلى Τ. **ἀεχαρ-λῆ,** κ. **ἀαχαρλῆ,** ἐπθ. ἠρτυμένος δι' ἀρωμάτων, καρυκευμένος: صوجوق—ἀλλὰς καρυκευμένος δι' ἀρωμάτων.

بهارى Π. **ἀεχαρ-ί,** ἐπθ. ἐαρινός: ابر — νέφος ἐαρινόν.

بهاريه Α. **ἀεχαρ-ιγὲ** [βαρϐ.] ὄν. θ. ποίημα εἰς τὴν ἄνοιξιν: — فصليه λυσιμάχια [φτ.].

بهاسز Τ. **ἀεχα-σίζ,** κ. **ἀαχασίζ,** ἐπθ. ὁ ἄνευ τιμῆς, ἀξίας.

بهالو ἢ بالى Τ. **ἀεχα-λῆ,** κ. **ἀαχαλῆ,** ἐπθ. ὁ ἔχων τιμήν, πολύτιμος, ὑπερτετιμημένος, ἀκριϐός.

بهالولق ἢ بهاليق **ἀεχαλη-λίκ,** κ. **ἀαχαληλίκ,** ὄν. ὑπερτίμησις, ἀκρίϐεια.

بهامت Α. **ἀεχαμὲτ** [ρζ. بهم] ὄν. θ. ἀποζώωσις, ἠλιθιότης· συνών. بهيميت، بهمة.

بهانه Π. **ἀεχανέ,** ὄν. πρόφασις, ἀφορμή: سبله—ἐπὶ τῇ προφάσει, ἀφορμῇ τοῦ... ‖ارامق—ζητῶ πρόφασιν·‖ كلمك— προφασίζομαι [αἰτ.]·‖بولق — εὑρίσκω προφασιν· ‖ جو —**ἀεχανε-δζοῦ,** ὁ ζητῶν πρόφασιν, ἀφορμήν·‖ — بى ἄνευ ἐλλείψεως, ἀνελλιπής, τέλειος: — ملاحت بى ὡραιότης ἀνελλιπής, τελεία.

بهائم Α. **ἀεχαῖμ** [πλθ. τοῦ بهيمه] ὄν. κτήνη, ζῶα.

بهبود Π. **ἀιχ-ποὺτ** [به καλός, بود ὕπαρξις] ἐπθ. ἀγαθός, αἴσιος, ὑγιής, εὖ ἔχων: وجود ὕπαρξις ἀγαθή· § ὑγιεία, ἀγαθότης.

بهت Α. **ἀέχτ** ἢ **ἀεχὲτ** [ἐσφαλμένως **ἀὸχτ**] ὄν. ἔκπληξις, ἔκστασις.

بهتان Α. **ἀὸχτάν,** ὄν. διαϐολή, συκοφαντία: بى سوءدى دېشمن بكا—در بو

δεν μᾶς πήγαινε μου εἶπες τοῦτο εἶναι δυσκολώτατο. ‖ —ο ζῶν ἄλλο, μὰ ζημιὰ ἀνοίγει· τὸν ὑψηλὸ [ὕψει ἀπάνω] εἰς μυρίαις δυσκολίαις τῶν Ἑλλήνων [ὑπὲρ τῆς Πατρίδος] ἀπὸ τὸν Μάρτιον τοῦ ͵αψκβ' (1822) μέχρι τοῦ ͵αψκθ' (1829). ‖ —ία, ἡ, ἡ ἀπὸ τὸν Μάρτιον τοῦ ͵αψκβ' (1822) μέχρι τοῦ ͵αψκθ' (1829) ἐπανάστασις τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῆς Τουρκικῆς κυριαρχίας. § Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασις ἐκδόθηκε εἰς τὸν τύπον ἀπὸ τὸν Ἀδαμάντιον Κοραῆν. ‖ —ικός, ἡ, ὁ τοῦ ἱστορικοῦ, ἀφηγηματικός, ἀναφερόμενος εἰς τὴν ἱστορίαν. ‖ —ικῶς, ἐπίρρ. κατὰ τὸν ἱστορικὸν τρόπον, ἀφηγηματικῶς, ἀναφερόμενος εἰς τὴν ἱστορίαν. ‖ —ικότης, ἡ, ἡ ἱστορικὴ ἀλήθεια, ἡ ἀκρίβεια τῆς ἱστορίας. ‖ —ικόν, τό, ἱστορικὸν βιβλίον, ἱστορικὸν σύγγραμμα. ‖ —ικός, ὁ, ἱστορικός, συγγραφεὺς ἱστορικῶν βιβλίων. ‖ —ικός, ἡ, ὁ, ἱστορικός, ἀναφερόμενος εἰς τὴν ἱστορίαν. ‖ —ικός, ὁ, ἱστορικός, ἀναφερόμενος εἰς τὴν ἱστορίαν. ‖ —ικός, ὁ, ἱστορικός, ἀναφερόμενος εἰς τὴν ἱστορίαν. ‖ —ικός, ὁ, ἱστορικός, ἀναφερόμενος εἰς τὴν ἱστορίαν.

Ἱστορῶ Ρ. ἱστόρησα, ἱστορήθηκα, ἱστορημένος, ἱστορεμένος, ἱστορεμένη, ἱστορεμένο, ἱστορεμένοι, ἱστορεμένες, ἱστορεμένα, ἱστορεμένα, ἱστορεμένα

بی باکانه Π. **ἀϊ-ἀακχανέ,** ἐπθ. γενναῖος [πρᾶξις]§ἐπρ.ἀδεῶς, ἀτρομήτως.

بی باکی Π.**ἀϊ-ἀακί,**ἀφ. τὸ ἀδεές,τὸ ἀτρόμητον, ἀφοβία, γενναιότης.

بیت A. **ἀεῖτ,** ὀν. οἶκος, οἰκία, κατοικία, δωμάτιον : الله — **ἀέϊτϑ-λλάχ,** οἶκος Θεοῦ, ἢ الحرام — **ἀέϊτϑ-λ-χαράμ,** οἶκος ἱερός, ἤτοι ὁ ἐν Μέκκᾳ ναός [βλ. كعبه]·||—مقدس οἶκος ἅγιος, ὁ ναὸς τῆς Ἱερουσαλήμ·||—عتيق οἶκος ἢ ἱστὸς ἀράχνης·συνέκδ. πρᾶγμα εὐκόλως διαλυόμενον, καταστρεφόμενον·||—الزقاق **ἀέϊτϑ-ζ-ζεφάφ,** νυμφικὴ παστάς· || —عروس νυμφικὸς θάλαμος·§διστιχον, ἤτοι στίχος ἐκ δύο ἡμιστιχίων: الغزل—**ἀέϊτϑ-λ-γαζέλ,** ὁ καλλίτερος στίχος τοῦ ποιήματος γαζέλ [βλ. غزل]·||— القصيد **ἀέϊτϑ-λ-κασήτ,** ὁ καλλίτερος στίχος τοῦ قصيده [βλ. λ.]·§ πλθ. بيوت **ἀϑγϱούτ,** οἶκοι, καὶ ابيات **ἐἀγϱάτ,** στίχοι· βλ. اهل .

بیت ἢ بت T. **ἀίτ,** ὀν. φθεῖρ, ψεῖρα : تخته ی — κόρις, κ. κόρυζα, κορησ· || — سرکه‌ی κόνις,κ. κόνιδα, ἢ μικρὰ ψεῖρα τῆς κεφαλῆς·|| ی—بغدای , ἢ ی—تخل τρώξ, κ. σιταρόψειρα· || ی— چچك ἀνθόφθειρ, ψύλλα· || — اوتی πύρεθρον, ἤτοι φυτὸν καταστρέφον τοὺς φθεῖρας καὶ τὰ ἔντομα· ||ی — قولاق βομβυλιὸς [ἀγριομέλισσα]· || پازاری — βλ. پات .

بیت المال A. **ἀέϊτϑ-λ-μάλ,** ὀν. τὸ δημόσιον [γλ. fisc]: خزینه‌سی—τὸ ταμεῖον τοῦ δημοσίου· || قاملغی — γραφεῖον ἀπογραφῆς περιουσιῶν.

بی تاب ἢ بیتاب Π. **ἀϊ-τάἀ,** ἐπθ. ἀπηυδηκώς,ἀποκαμών, ἐξηντλημένος, ἐξησθενημένος· || قالق ἢ اولق —ἀποκάμνω, ἀπαυδῶ, ἐξασθενῶ.

بی تابانه ἢ بیتابانه Π. **ἀιταἀ-ανέ,** ἐπθ.ὁ ἀνήκων εἰς ἀπηυδηκότα: —رفتار βάδισμα ἀνθρώπου ἀπηυδηκότος· § [ἐπρ.] κατὰ τρόπον ἀπηυδηκότος ἀνθρώπου.

بیتابی Π. **ἀιταἀ-ί,** ἀφ.κόπωσις, ἐξάντλησις, ἐξασθένησις, ἀδυναμία: —ضعف ἀδυναμία καὶ ἐξάντλησις.

بیترلمك T. **ἀιτ-ιϱιλ-μέκ,** ῥμ. πθ. ἀποπερατοῦμαι, τελειοῦμαι·§καταστρέφομαι, ἀφανίζομαι· || بيترلش τελειωμένος ἢ κατεστραμμένος.

بیترمك T. **ἀιτ-ιϱ-μέκ,** ῥμ. μτδ. περατῶ, τελειόνω, φέρω εἰς πέρας· § ἐξαντλῶ, καταστρέφω, ἐξαφανίζω, φονεύω § κάμνω νὰ φυτρώσῃ [αἰτ.]: —ايش τελειόνω ἢ φέρω εἰς πέρας ὑπόθεσιν·||— ايشى ἐκποδών ποιοῦμαι,φονεύω, τελειόνω τὴν δουλειά του· || تعريف ايده بيترەميورلر ايده periγράφουσι periγράφουσι καὶ δὲν δύνανται νὰ τελειώσωσι τὴν periγραφήν, ἤτοι periγραφὴ ἀτελεύτητος· βλ. بيلمك .

بیترمه T. **ἀιτιϱ-μὲ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπρ. συλλήδδην, ὁλικῶς, χονδρικῶς,κατ' ἀποκοπήν· βλ. كوتری ἢ كوتوری .

بیتریم T.**ἀιτιϱ-ὶμ**[ἐκ τοῦ بيترمك] ῥ.ἀφ.συμπλήρωσις, τέλος : سوزی —ὁ λόγος τοῦ τέλους, ἤτοι ὁ τελευταῖος, ὁ τελειωτικός.

بیتشدیرمك T. **ἀιτ-ιϑτιϱ-μέκ,** ῥμ. μτδ. συνάπτω, συνδέω, θέτω εἰς συνάφειαν,συμπλέκω [δοτ. αἰτ.]:ايكى حرفى بربرينه — συμπλέκω δύο γράμματα πρὸς ἄλληλα· || كلام ايله كلماتى ادوات عطفيه واسطه‌سيله بربرينه συνδέω τὸν λόγον καὶ τὰς λέξεις πρὸς ἀλλήλας διὰ συμπλεκτικῶν συνδέσμων.

بیتشمك T. **ἀιτ-ιϑ-μέκ,**ῥμ. ἀλλ. συνάπτομαι, συνδέομαι, συμπλέκομαι,εἶμαι εἰς συνάφειαν [δοτ.]: مابعدينه بيتشميان حرفلر γράμματα μὴ συμπλεκόμενα μετὰ τῶν ἑπομένων· || حرفلر باغلدن صاعه يتشان γράμματα συνδεόμενα δεξιόθεν· § κλείω [ἐπὶ πληγῆς].

بیتشیك T.**ἀιτιϑ-ὶκ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. συναφὴς, συνηνωμένος [δοτ.] : خانه‌مزه — κατάστημα συναφὲς τῇ οἰκίᾳ ἡμῶν·|| قومشو— γείτων παρακείμενος.

بیتکین T. **ἀιτ-κὶν** [ἐκ τοῦ بيتمك] ἐπθ. τελειωμένος, κατεστραμμένος· § [ὄν.] τέλος, καταστροφή.

بیتلمك T. ἢ بيتلمك **ἀιτ-λεμέκ,** ῥμ. μτδ. φθειρίζω,κ. ψειρίζω, ἤτοι κυνηγῶ, ἐξολοθρεύω τοὺς φθεῖρας [αἰτ.].

بیتلنمك T.**ἀιτ-λενμέκ,** ῥμ. μσ. φθειριῶ, κ. ψειριάζω, γεμίζω ψεῖρας· ἢ ψειρίζομαι, καθαρίζομαι ἀπὸ τοὺς φθεῖρας.

بیتلو ἢ بيتلى T. **ἀιτ-λί,** ἐπθ. φθειριῶν, πλήρης φθειρῶν, ψειριάρης.

بیتمز T. **ἀιτμὲζ** [γ΄ προσ. ἀποφ. ἐνεστ.τοῦ بيتمك] ἐπθ. ἀτελεύτητος : توكمز — اختلافات διαφωνίαι ἀτελεύτητοι, ἀνεξάντλητοι.

بیتمك ἢ كمز T. **ἀιτ-μέκ,** ῥμ. οὐδ. τελειόνω,φθάνω εἰς τὸ τέλος, λήγω, καταλήγω·§ ἐξαντλοῦμαι, χάνομαι, καταστρέφομαι, ἀποθνήσκω·§φύομαι, φυτρόνω: —ايش τελειόνει ἡ ὑπόθεσις· || —مدت λήγει ἡ προθεσμία· || —پاره τελειόνουσι, ἐξαντλοῦνται τὰ χρήματα·|| —ايشى ἡ δουλειά του τελειόνει ἢ καταστρέφεται, ἀποθνήσκει· || قالدى او هپ بيتدى ὅλα ἐτελείωσαν, ἐκεῖνο ἔμεινε [λέγεται ὅταν ὑπαρχόντων ἄλλων σπουδαιοτέρων ζητημάτων προβάλλεται τι δευτερεῦον καὶ ἐπουσιῶδες]· || بيتدى كيتدى ἐτελείωσε καὶ πάγει, γεγονὸς τετελεσμένον·|| اولدى بيتدى ἔγινεν ἐτελείωσε·||اولوب بيتنى سويليكز **[ὅλοὺπ ἀιτέν]**·|| —اوت φύεται χόρτον· § γράφω [ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τουρκικῇ]·βλ. بيتيك καὶ يزق .

بیتوتت A. **ἀεϊτουτὲτ** [ῥζ. بيت] ῥ. ἀφ. 0. διανυκτέρευσις. ‖ Ρμ. διανυκτερεύω, κατοικῶ: ايلدى—آلتده آغاج دىenυκτέρευσεν ὑπὸ τὸ δένδρον·||ايليور — فلان محلده διανυκτερεύει ἢ κατοικεῖ ἐν τῷ δεῖνι μέρει.

بیتی A. **ἀεϊτ-ί,** ἐπθ. οἰκιακός· § θ. بيتيه : — اشيای πράγματα οἰκιακά.

بیتیك T. **ἀιτὶκ** [ἐκ τοῦ بيتمك] ἐπθ. κατεστραμμένος, τελειωμένος·§ὄν. γράμμα· λ. ἀρχ. βλ. بيتمك ، بتيكجى καὶ بتيكجى .

بیتیم T. **ἀιτ-ὶμ** [بيتمك] ὄν. ἐμφάνισις, ἀρχὴ, βάσις: —دن ἐξ ἀρχῆς,ἀνέκαθεν.

بی جان Π. **ἀὶ-ὃζάν,** ἐπθ. ἄψυχος, ὁ ἄνευ ζωῆς, νεκρός.

بی جواب Π. **ἀὶ-ὃζεβάἀ,** ἐπθ. σιωπηλός, ὁ ἄνευ ἀπαντήσεως,ἀναπάντητος.

بیجیرغان T.**ἀπὃζηϱ-γὰν,**ὄν. ἐργαλεῖον τοῦ σιδηρουργοῦ, δι' οὗ στιλβοῖ τὰς ἐπὶ τοῦ σιδήρου ὀπάς. Κατὰ τὸ لهجه , ἐκ τοῦ بيجمك ἤτοι ἤχου παραγομένου ἐκ τῆς τριβῆς.

بیچارکان Π. **ἀιτσαϱεγκιάν,** πλθ. τοῦ ἑπομένου.

بیچاره Π. **ἀὶ-τσαϱέ,**ἐπθ.ὁ ἄνευ μέσων, πόρων,ὁ ἐν ἀμηχανίᾳ,δυστυχής, πτωχός, ἐνδεής·§ πλθ. بيچارکان **ἀὶ-τσαϱεγκιάν.**

بیچاق T.**ἀπτσ-άκ** [بچمك] ὄν. μάχαιρα: آشجى قصاب— ی— μάχαιρα μαγείρου·||ی— جراح μάχαιρα χειρουργοῦ·|| كك ه— — διαπληκτίζομαι [ἔρχομαι εἰς τὰ μαχαίρια]·|| كيك طياغى — ἐξαντλεῖται ἡ ὑπομονὴ [ἡ μάχαιρα ἐγγίζει εἰς τὸ κόκκαλον].

بیچاقچی T. **ἀπτσακ-τσῆ,** ὄν. μαχαιροποιὸς ἢ μαχαιροπώλης.

بیچاقچیلق T.**ἀπτσακτσῆ-λήκ,** ἀφ. μαχαιροποιία, μαχαιροπωλική.

بیچدیرمك T. **ἀιτσ-τιϱμέκ,** ῥμ. διάμ. βάλλω τὸν ῥάπτην ἢ ἄλλον νὰ κόψῃ ἐνδύματα ἢ ἄλλα πράγματα [δοτ. αἰτ.] : —برينه بر شى βάλλω τινὰ νὰ κόψῃ τι.

بیچقی T.**ἀπτσ-κῆ** [ἐκ τοῦ بچمك] ὄν.πρίων, δρεπάνη,τομεὺς ἢ δρεπανοειδὲς μαχαιρίδιον ὑποδηματοποιῶν, βιβλιοδετῶν κτλ.

بیچقیجی T. **ἀπτσκη-ὄζῆ,** ὄν. πριονιστής, πρίστης.

بیچقیخانه T.**ἀπτσκη-χανέ,**ὄν. ὑδροπρίων, ἤτοι μηχανὴ κινουμένη ὑπὸ τοῦ ὕδατος καὶ πριονίζουσα σανίδας.

بیچلمك T. **ἀιτσ-ιλ-μέκ,** ῥμ. πθ. κόπτομαι πρὸς ραφὴν [ἐπὶ ἐνδυμάτων, ὑφασμάτων]· θερίζομαι [ἐπὶ σπαρτῶν]: بيچلمش قطان πρᾶγμα καταλληλότατον,ἁρμοδιώτατον,κ. ταιριασμένον, ὡς ζεῦγος συζύγων· βλ. قطان .

بیچمك T. **ἀιτσ-μέκ,** ῥμ. μτδ. κόπτω πρὸς ραφὴν [ἔνδυμα, ὕφασμα], πριονίζω, θερίζω σπαρτά, ὁρίζω, λύω, τελειόνω ὑπόθεσιν [αἰτ.]:—روبه κόπτω ἐνδύματα·||— تخته πριονίζω τὸ ξύλον πρὸς ἐξαγωγὴν σανίδων·||— كوب κόπτω ῥάπτω, ἤτοι ἀποφασίζω ἢ διευθύνω ὑποθέσεις κατὰ τὸ δοκοῦν·||—بها κόπτω ἢ ὁρίζω τιμήν, ἐκτιμῶ· || —پای κόπτω μερίδιον, ἤτοι διδάσκομαι, κρίνω ἐκ τοῦ παραδείγματος ἄλλων·||—پول ἀφθόνως κόπτω,ἐπιδαψιλεύω,σπαταλῶ·||—اولچوب μετρῶ καὶ κόπτω, ἤτοι σκέπτομαι,ἐνεργῶ περιεσκεμμένως,μεμετρημένως.

بیچمه T.**ἀιτσμὲ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν.πρᾶγμα κεκομμένον,πριονισμένον,ὡς σανὶς ἢ δοκὸς κτλ.: سی—سرن πλατεῖα σανὶς [γαλαζιανὸν] χρησιμεύουσα πρὸς στρῶσιν.

بیچون Π.**ἀι-τσοῦν,** ἐπθ.ὁ ἄνευ διατί,ὁ μηδενὶ δίδων λόγον τῶν πράξεων αὐτοῦ,ἀκατάληπτος[ἐπὶ Θεοῦ]:—خداى, ἢ وچرا— ὁ Θεὸς ὁ ἀκατάληπτος· βλ. چرا .

بیچیجی T. **ἀιτσ-ιὃζὶ** [بيچمك] ὄν. τεχνίτης κόπτων ἐνδύματα § θεριστής.

بيچيم Τ. **ἀιτσ-ὶιμ** [ἐκ τοῦ بيچمك] ρ. ἀφ. κόψιμον ἐνδύματος, θερισμός· μτφ. μορφή, σχέδιον, εἶδος, τρόπος: —ى روبه κόψιμον ἢ σχέδιον ἐνδύματος· || —سى بو εἰς αὐτὸ τὸ κόψιμον, τοιαύτης μορφῆς· || —مك —نه τὸ φέρω εἰς τὸ κόψιμον, τὸ **ἀιτσίιμι,** διορθόνω, ταιριάζω, καταφέρω, οἰκονομῶ· || وقتى —ῶρα θέρους.

بيچملى Τ. **ἀιτσιμ-λί,** ἐπθ. ὁ ἔχων καλὸν κόψιμον, σχέδιον, σύμμετρος.

بيچيمسز Τ. **ἀιτσιμ-σίζ,** ἐπθ. ὁμὴ ἔχων καλὸν κόψιμον ἢ σχέδιον, ἀσύμμετρος, δυσανάλογος, κακοκομμένος.

بى حاصل Π. **ἀὶ-χασήλ,** ἐπθ. ἀνωφελής, μάταιος· § ἐπρ. ἀνωφελῶς.

بى حجاب Π. **ἀὶ-χηδζάἀ,** ἐπθ. ἀναιδής, ἀναίσχυντος· § ἐπρ. ἀναιδῶς.

بى حد Π. **ἀὶ-χάὲὲ,** ἐπθ. ἀπέραντος, ὁ ἄνευ ὁρίου καὶ τέρματος.

بيحساب Π. **ἀὶ-χησάπ,** ἐπθ. ἀναρίθμητος: —و بى حد ἀπέραντος καὶ ἀναρίθμητος· § ἐπρ. ἀναριθμήτως.

بيحضور Π. **ἀὶ-χουζζόρ,** ἐπθ. ἀνήσυχος, ὁ ἄνευ ἡσυχίας.

بيحيا Π. **ἀὶ-χαγιά,** ἐπθ. ἀναιδής, ἀναίσχυντος· § ἐπρ. ἀναιδῶς.

بيخ Π. **ἀίχ,** ὄν. ῥίζα, βάσις, πηγή.

بى خبر Π. **ἀὶ-χαἀέρ,** ἐπθ. ἀδαής, ἀμαθής, ὁ μὴ ἔχων γνῶσιν [τῆ̃ς دن]: ماجرادن — μὴ ἔχων εἴδησιν, γνῶσιν τῶν συμβάντων.

بى خواب Π. **ἀὶ-χάἀ,** ἐπθ. ἄϋπνος, ἄγρυπνος.

بيخود Π. **ἀὶ-χόὲ** ἢ **ἀὶ-χούὲ,** ἐπθ. ἀναίσθητος, ὁ ἐκτὸς ἑαυτοῦ, λειπόθυμος, ἠλίθιος· § ἀφ. بيخودى **ἀὶ-χοὲί,** ἀναισθησία· § ἐπθ. καὶ ἐπρ. بيخودانه **ἀὶ-χοὲανέ,** ὡς ἀναίσθητος.

بيد Π. **ἀίὲ,** ὄν. ἰτέα: —كريان ἢ سرنكون ἰτέα ἡ θρηνοῦσα· || —مشك μοσχοΐτέα, ἰτέα ἡ εὐώδης.

بيداد Π. **ἀὶ-ἐάὲ,** ὄν. ἀδικία· βλ. داد.

بيدادكر Π. **ἀὶἐαὲ-γκέρ,** ἐπθ. ἄδικος, καταδυνάστης, σκληρός.

بيدار Π. **ἀὶἐάρ,** ἐπθ. ἔξυπνος, ἄγρυπνος, ἐγρηγορώς: —دل καρδία ἐγρηγοροῦσα· ||اولمق—ἐξυπνῶ, ἀφυπνίζομαι: بر مدت صكره —اولدقده ὅτε μετ' ὀλίγον ἀφυπνίσθη· || خوابدن —بولنيور ايدى ἐκάλαπα φαρισῶ δαῆμα— هر دردلو ἠτο πάντοτε ἄγρυπνος εἰς πᾶν ἐνδεχόμενον.

بيدارى Π. **ἀὶἐαρ-ί,** ἀφ. ἐγρήγορσις.

بيدريغ Π. **ἀὶ-ἐιρίγ,** ἐπθ. ὁ ἄνευ φειδοῦς χορηγούμενος, ἐπιδαψιλευόμενος· || —يورمق ἐπιδαψιλεύω, δὲν φείδομαι χάριν, εὔνοιαν κτλ. [alt.]: يورمق — توجهات ἐπιδαψιλεύω εὔνοιαν· || بو خصوصده لطف و عنايت παρακαλῶ νὰ ἐπιδαψιλευθῇ ἡ ὑψηλὴ Αὐτῆς χάρις ἐπὶ τούτου. —يورلسنى تمنى ايدرم

بيدستر Π. **ἀὶἐεσ-τέρ,** ὄν. κάστωρ [ζῶον].

بيدق Α. **ἀαΐὲὰκ** [ἐκ τοῦ π. پياده] ὄν. πεσὸς ζατρικίου· βλ. پياده καὶ پيادق.

بيدين Π. **ἀὶ-ἐὶν,** ἐπθ. ἄθρησκος, ἄπιστος.

بئر Α. **ἀίρ,** ὄν. φρέαρ: —زمزم φρέαρ Ζεμζέμ, ὄνομα φρέατος ἐν Μέκκᾳ σεβαστοῦ παρὰ τοῖς Μωαμεθανοῖς· || —معطل φρέαρ ἄχρηστον [μουαττάλ]· || **بئر من حفر بئراً لاخيه وقع فيه χάφερε ἀίρεν λὶ ἄχι-χι βάκαα φίχι,** ὅστις σκάπτει φρέαρ διὰ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ πίπτει ἐν αὐτῷ [πρμ.]· βλ. قويو § πλθ. آبار **ἀπάρ.**

بير Π. **ἀίρ,** ὄν. κλίνη.

بيرا Ιτ. **ἀίρα** [birra] ὄν. ζῦθος· توركيستا آرپه صويى **ἀρπᾶ σουγιοῦ.**

بيراخانه Τ. **ἀιρα-χανέ,** ὄν. ζυθοπωλεῖον.

بيراق Τ. **ἀαΐράκ,** بيراقدار **ἀαΐρακἀάρ,** βλ. بايراقدار ، بايراق.

بيرام ἢ بايرام Τ. **ἀαΐράμ,** ὄν. βαϊράμιον, ἑορτή, πάσχα: —ى شكر ἑορτὴ τῆς σακχάρεως, ἢ —ى رمضان τὸ βαϊράμιον τοῦ Ραμαζανίου, ἤτοι ἡ κατὰ τὴν λῆξιν τοῦ Ραμαζανίου τριήμερος ἑορτή, καθ' ἣν οἱ Μωαμεθανοὶ προσφέρουσι τοῖς οἰκείοις καὶ φίλοις σακχαρωτά· || —ى قربان ἑορτὴ τῶν θυσιῶν, ἑορτὴ τῶν Μουσουλμάνων, καθ' ἣν θυσιάζουσιν ἀμνούς· || —ى خورسز ἑορτὴ 'Ιουδαϊκὴ τῶν ἀζύμων· || —ى قامش ἑορτὴ ἰουδαϊκὴ τῶν σκηνοπηγίων· || —ى عرفه ἡ παραμονὴ τοῦ βαϊραμίου· || —ايرتسى ἡ ἐπιοῦσα τοῦ βαϊραμίου· || —كونلرى —αἱ ἡμέραι τοῦ βαϊραμίου, ἤτοι ἀργίας· || —دكل هركون ἑκάστη ἡμέρα δὲν εἶναι βαϊράμι [ἑορτή, λαμπρή]: || —مبارك —, ἢ اولهٔ مبارك — ἡ ἑορτὴ αἰσία ἔστω [εὐχὴ συνήθης κατὰ τὸ βαϊράμιον τῶν Μουσουλμάνων· || —مبارك اولهٔ — دن صكره — εὔχομαι κατόπιν ἑορτῆς [λέγεται ἐπὶ λόγου ἢ πράξεως μὴ γινομένης ἐν καιρῷ τῶ̃ δέοντι]. || Ρμ. ايد —ἑορτάζω, πανηγυρίζω.

بيراملاشمق ἢ بايراملاشمق Τ. **ἀαΐραμ-λαὲμάκ,** ρμ. ἀλλ. συγχαίρειν ἀλλήλοις ἐπὶ τῇ̃ ἑορτῇ̃ τοῦ βαϊραμίου ἢ ἐναγκαλίζεσθαι ἀλλήλους ἐπὶ τούτῳ.

بيراملق ἢ بايراملق Τ. **ἀαΐραμ-λήκ,** ἐπθ. ἑόρτιος: اثواب —ἔνδυμα ἑόρτιον, τῆς ἑορτῆς· § ὄν. ὄῶρον διδόμενον ἐπὶ ἑορτῇ̃.

بى رحم Π. **ἀὶ-ράχμ,** ἐπθ. ἄσπλαγχνος, ἀνοικτίρμων, ἀνηλεής· § ἐπρ. ἀνηλεῶς.

بى رحمانه Π. **ἀὶ-ραχμανέ,** ἐπθ. ὁ ἀρμόζων ἀνηλεεῖ, ἄσπλαγχνος: —بر سلم ἓν ῥάπισμα ἀνηλεές· § ἐπρ. ἀνηλεῶς.

بى رنك Π. **ἀὶ-ρένγκ,** ἐπθ. ἄχρους.

بيروت **ἀειρούτ,** ὄν. κ. Βηρυτός [πόλις].

بى روح Π. **ἀὶ-ρούχ,** ἐπθ. ἄπνους, νεκρός.

بيروز Π. **ἀὶ-ρούζ,** ἐπθ. ἀτυχής, ὁ ὑπὸ δυσμένειαν.

بيرون Π. **ἀιρούν,** ἐπρ. ἐκτὸς [ἀντίθ. درون **ἐερούν,** ἐντός]: هر زاويه فيض حقله مشحون پر نور خدا درون و— πᾶσα γωνία θείας χάριτος ἔμπλεως· πλῆρες φωτὸς θείου τὸ ἐντὸς καὶ ἐκτός· || آباد — **ἀιροὺν-ἀάὲ,** Βουρνόβας [ὄνομα χωρίου παρὰ τὴν Σμύρνην]· || βλ. λ. پرده

بى ريا Π. **ἀὶ-ριγιά,** ἐπθ. ἀνυπόκριτος, ὁ ἄνευ ὑποκρίσεως· § ἐπρ. ἀνυποκρίτως.

بيز Τ. **ἀίζ,** ὄν. σουβλί, κεντητήριον, ἠπητήριον: كچ — ὡς σουβλί, ὀξύτατος.

بيزار Π. **ἀιζάρ,** ἐπθ. ἀηδιάσας, βαρυνθεὶς [τῆ̃ς دن]: زوالى آدم هنور ريعان شبابده حياتندن ايكن كورونيور— ἐνῷ εἰσέτι εἶναι εἰς τὸ ἄνθος τῆς νεότητός του, φαίνεται ἀηδιάσας τὴν ζωήν του· || اولمق—ἀηδιάζω, ἀπεχθάνομαι, βαρύνομαι [τῆ̃ς دن].

بيزارى Π. **ἀιζαρ-ί,** ἀφ. ἀνία, προσοχθισμὸς [τῆ̃ς دن].

بى زبان Π. **ἀὶ-ζεἀάν,** ἐπθ. βωβὸς [ἄνευ γλώσσης].

بيزر Π. **ἀιζέρ,** ἐπθ. γλίσχρος, φιλάργυρος.

بيزلامق Τ. **ἀιζλαμάκ,** ταὐτὸ بوزاغيلامق βλ.

بيزلانغيج Τ. **ἀιζλανγήτς,** βλ. بيزلنكج.

بيزموت Γλ. **ἀιζμοὺτ** [bismuth] ὄν. βισμούθιον [μέταλλον]· § ἀψίνθιον [ποτὸν] βλ. آبسنت.

بيست Π. **ἀίσ-τ,** ἀρθ. εἴκοσι.

بيستون Π **ἀὶ-σὅτούν,** ὄνομα ὄρους ἐν Περσίᾳ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Κερμὰν-σὰχ καὶ 'Ισπαχάν. Κατὰ τὴν παράδοσιν, τὸ ὄρος τοῦτο διέτρησεν ὁ ἐραστὴς Φερχὰδ [فرهاد] χάριν τῆς ἐρωμένης αὐτοῦ Σειρὴν [شيرين]: اولسه ايدى بندهكى غم فرهاد مبتلاده بر آه ايله ويردى بيك—ى بادهٔ ἐὰν ὑπῆρχεν ἡ ἐν ἐμοὶ θλῖψις ἐν τῷ ἐρωτολήπτῳ Φερχάδ, δι' ἑνὸς ἀναστεναγμοῦ [ἄχ] θὰ ἐξεσφενδόνιζε χίλια **πισουτοὶν** [ἤτοι ὄρη] εἰς τὸν ἀέρα.

بيش Π. **ἀίς,** ἐπθ. περισσὸς [ἀντιθ. كم]: — و كم ὀλίγον πολὺ [τ. آزچوق]· § **بيشتر ἀιὰ-τέρ,** περισσότερος.

بيشمار Π. **ἀὶ-ὅσμάρ,** ἐπθ. ἀναρίθμητος, ἄπειρος: —مسار χαρὰ ἄπειρος.

بيشته Π. **ἀιὲέ,** ὄν. δάσος, πύκνωμα ἐκ δένδρων ἢ σχοίνων, σχοινιά.

بيضا Α. **ἀεΐζὰ** [θ. τοῦ ابيض **ἐἀγὰζ**] ἐπθ. θ. λευκός: — كوه περιβολὴ λευκή· || —عمامه κίδαρις λευκή· || —يد ἡ λευκὴ χείρ, ἤτοι θαῦμα τοῦ Μωυσέως, καθ' ὃ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἐφαίνετο λάμπουσα.

بيضات Α. **ἀεΐζὰτ** [πλθ. τοῦ بيضه] ὄν. ὠά.

بيضوى Α. **ἀεΐζεβὶ** [ἐκ τοῦ بيضه] ἐπθ. ὠοειδής· βλ. بيضى.

بيضه Α. **ἀεΐζά,** ὄν. θ. ὠόν, βολβός, κρόμμυον: بيضة الديك **ἀεΐζατὅ-ὶ-τίκ,** ὠὸν ἀλέκτορος, ἤτοι πρᾶγμα σπάνιον· § τὸ σῶμα ἢ τὸ κέντρον λαοῦ, χώρας: بيضة الاسلام **ἀεΐζατὅ-λ-**

ισλάμ, ὁ μουσουλμανικὸς λαός, ἡ μουσουλμανικὴ ἐπικράτεια, τὸ κέντρον τῆς μουσουλμανικῆς ζωῆς καὶ ἐνεργείας· § πλθ. بیضات .

بیضی A. **ἀεϊζί,** ἐπθ. ὡοειδής: الشکل — **ἀεϊζίγῑῡ-ὁ-ἀέκλ,** ὡοειδὴς τὸ σχῆμα· || منعکس ، — ἀντιωοειδὴς· § θ. بیضیه .

بیطار ἢ بیطر A. **ἀαϊτάρ,** ὄν. ἱππίατρος, κτηνίατρος· § کوسکی — πέδη.

بیطارلق T. **ἀαϊταρ-λήκ,** ὄν. ἱππιατρική, κτηνιατρική· βλ. بیطاری .

بیطاری ἢ بیطری A. **ἀαϊταρ-ί,** ἐπθ. ἱππιατρικός, κτηνιατρικός : — فن ἱππιατρική, κτηνιατρική· συνών. بیطره · § θ. بیطاریه : — معاینه ἐπιθεώρησις κτηνιατρική.

بیطرف Π. **ἀί-ταραῴ,** ἐπθ. οὐδέτερος, ἀμερόληπτος : دولت — οὐδέτερον κράτος· || طورمق—ἵσταμαι οὐδέτερος, δὲν λαμβάνω μέρος.

بیطرفانه Π. **ἀί-ταραῴανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων, ἁρμόζων ἀμεροληπτῳ, οὐδέτερος, ἀμερόληπτος: — معامله συμπεριφορὰ ἢ ἐνέργεια ἀμερόληπτος· § ἐπρ. ἀμεροληπτως.

بیطرفلق T. **ἀί-ταραῴλήκ,** ἀφ. οὐδετερότης, ἀμεροληψία· βλ. بیطرفی .

بیطرفی Π. **ἀί-ταραῴί,** ἀφ. οὐδετερότης, ἀμεροληψία : مسلح ، — οὐδετερότης ἔνοπλος· || مشروط ، — οὐδετερότης ὑπὸ ὅρον· || موقت ، — οὐδετερότης προσωρινή· || دائمی ، — οὐδετερότης διαρκής· || کامل — μετὰ μεγάλης ἀμεροληψίας· βλ. καὶ بیطرفلق .

بیطره A **ἀαϊταρ-έ,** ὄν. θ. ἱππιατρική, κτηνιατρική· βλ. بیطاری .

بیع A. **ἀέϊ,** ρ. ἀφ. πώλησις : وشرا — πώλησις καὶ ἀγορά· || قوناغك — نده مطبخ و کیلاری من غیر ذکر داخل اولور ἐν τῇ πωλήσει οἰκίας συμπεριλαμβάνονται καὶ τὸ μαγειρεῖον καὶ ἡ ὀψοθήκη χωρὶς νὰ ἐξονομασθῶσι **[μὶν γάϊρι ζίκριν]**· || معتاد — πώλησις συνωμολογημένη **[μθνακήϯ]**· || غیر معتاد — πώλησις ἀσυνομολόγητος **[γάϊρι μθνακήϯ]**· || صحیح — πώλησις ἔγκυρος· || باطل — πώλησις ἄκυρος· || فاسد — πώλησις πλημμελής· || موقوف — πώλησις ἐξαρτωμένη [ἐκ τῆς ἀδείας τοῦ ἰδιοκτήτου]· || — فضولی πώλησις αὐθαίρετος **[φθζουλί]**· || نافذ — πώλησις ἐκτελεστή· || لازم — πώλησις ἀμετάκλητος· || غیر لازم — πώλησις μετακλητή· || بات — πώλησις ὁριστική· || بالوفا — πώλησις ἐπὶ ἐξωνήσει **[ἀί-λ-βεφά],** ἤτοι ἐπὶ τῷ ὅρῳ ὅπως ὁ ἀγοραστὴς ἐπιστρέψῃ τῇ πωλητῇ τὸ πωληθέν, ὅταν ἐκεῖνος ἀποδώσῃ τὸ τίμημα· || بالاستقلال — πώλησις ἐπὶ ἀντιχρήσει· βλ. استقلال . || Ρμ. πωλῶ[δοτ.αἰτ.]: ایتدی — خانه‌سنی برینه ملك ایتمك ἐπώλησέ τινι τὴν ἰδιόκτητον αὐτοῦ οἰκίαν[βλ.فراغ]· || — و ساتمك ایتمك πωλῶ καὶ καθιστῶ κύριον τοῦ πωλουμένου· || ایتمك — نقدی نقدی ساتمك μετρητὰ τοῖς μετρητοῖς, ἀλλάσσω νομίσματα· || πλθ. بیوع **ἀθγῑοῦ :** — کتاب ال **κιτάἀθ-λ-ἀθγῑοῦ,** βιβλίον περὶ ἀγοραπωλησίας [τοῦ 'Αστυκοῦ κώδικος].

بیعت A. **ἀιάτ,** ὄν. θ. ὅρκος πίστεως καὶ ὑποταγῆς διδόμενος κατὰ τὴν ἐνθρόνισιν νέου ἡγεμόνος, ἀναγνώρισις νέου ἡγεμόνος· || الق ἢ ایتمك — ἀναγνωρίζω νέον ἡγεμόνα, δίδω ὅρκον πίστεως : اصحاب کرام یغمبردن المغه قوشارلر ایدی — οἱ σεβαστοὶ ὀπαδοὶ τοῦ προφήτου [Μωάμεθ] ἔσπευδον νὰ δώσωσιν αὐτῷ ὅρκον πίστεως· || اجرا ایتمك — رسم τελῶ τὴν τελετὴν τῆς ἀναγνωρίσεως νέου ἡγεμόνος.

بیعتلشمق T. **ἀιατ-λαϑμάκ,** ρμ. ἀλλ. ὁρκίζεσθαι ἀμοιβαίως καὶ ἀναγνωρίζειν ἀλλήλους, ἤτοι ἀναγνωρίζουσι τὸν ἡγεμόνα οἱ ὑπήκοοι καὶ τοὺς ὑπηκόους ὁ ἡγεμών.

بیعلاج Π. **ἀί-ιλάδζ,** βλ. علاج .

بیغا **ἀίγα,** ὄν. κ. Δαρδανέλλια, Ἑλλήσποντος: مناجاغی — ἡ διοίκησις κτλ.

بیغایات Π. **ἀί-γαγῑάτ,** ἐπθ. ἀτελεύτητος, ἄπειρος: عنایات — εὐεργεσίαι ἀτελεύτητοι· βλ. καὶ بیغایه .

بیغایه Π. **ἀί-γαγέ,** ἐπθ. ἀτελεύτητος, ἄπειρος : حد — αἶνος ἄπειρος.

بیغرض Π. **ἀί-γαράζ,** ἐπθ. ὁ μὴ ἔχων πάθος ἢ συμφέρον ἢ ἐλατήριόν τι, ἀμερόληπτος, ἀφιλοκερδής: اهل خبره — πραγματογνώμονες ἀμερόληπτοι· § ἐπρ. ἄνευ ἰδιοτελείας, πάθους.

بیغرضانه Π. **ἀιγαραζ-ανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων εἰς ἀμερόληπτον, ἀμερόληπτος [ἐπὶ φρονημάτων καὶ πράξεων]: مطالعات — σκέψεις ἀμερόληπτοι· § ἐπρ. ἀμεροληπτως.

بی‌فائده Π. **ἀί-φαϊϯέ,** ἐπθ. ἀνωφελής· § ἐπρ. ἀνωφελῶς.

بی‌فتور Π. **ἀί-φθτούρ,** ἐπθ. ἀκάματος, ἀκατάδλητος· § ἐπρ. ἀκαμάτως.

بیق T. **ἀπγήκ,** βλ. بیچ .

بیقرار Π. **ἀί-καράρ,** ἐπθ. ἀναποφάσιστος, ἀνήσυχος, ἄστατος.

بی‌قصور Π. **ἀί-κουσούρ,** ἐπθ. ἀνελλιπής· § ἐπρ. ἀνελλιπῶς.

بیقدرمق ἢ بیقدیرمق T. **ἀηκ-ϯηρ-μάκ,** ρμ. μτδ. κάμνω τινὰ ν' ἀηδιάσῃ, νὰ κορεσθῇ, νὰ βαρυνθῇ, νὰ προσοχθίσῃ, προξενῶ ἀηδίαν, κόρον, προσοχθισμόν [αἰτ.]: نازی بیقدیردی بنی جانمك οἱ ἀκκισμοὶ τῆς ἐρωμένης μ' ἔκαμαν νὰ βαρυνθῶ [στίχ.].

بیقغین T. **ἀηκ-γὶν** ἢ بیقین **ἀηκ-κὶν**[ἐκ τοῦ بیقمق]ἐπθ. ὁ ἀηδιάζων εὐκόλως, ἀψίκορος, ὁ βαρυνθείς [τῇ دن].

بیقغینلق T. **ἀηκγην-λήκ,** ἢ بیقینلق **ἀηκ-κὶνλήκ,** ἀφ. κόρος, ἀηδία.

بیقلمق T. **ἀηκ-ηλ-μάκ,** ρμ. πθ. [ἀντὶ ἀπροσώπου] ἀηδιάζει ἢ κορέννυταί τις, βαρύνεται, προσοχθίζει [τῇ دن] : احبابدن بیقیلز δὲν βαρύνεταί τις ποτὲ τοὺς φίλους.

بیقمق T. **ἀηκ-μάκ,** ρμ. οὐδ. ἀηδιάζω, κορέννυμαι, βαρύνομαι, ἀποστρέφομαι [τῇ دن]: — طعامدن ἀηδιάζω τὸ φαγητόν· || — جهاندن ἀηδιάζω, ἀποστρέφομαι τὸν κόσμον.

بیقندی T. **ἀηκ-ηνϯῆ** [ἐκ τοῦ بیقمق] ὄν. ἀηδία, κόρος, ἀποστροφὴ [τῇ دن].

بی‌قیاس Π. **ἀί-κηγῑάς,** ἐπθ. ἄμετρος, ἀνυπολόγιστος, πολύς· § ἐπρ. ἀμέτρως.

بی‌قید Π. **ἀί-καϊϯ,** ἐπθ. ἀμέριμνος, ἀπαθής, ἀδιάφορος : — بو احواله قارشو ἵσταμαι ἀπαθὴς ἀπέναντι τῆς καταστάσεως ταύτης.

بیقیدانه Π. **ἀί-καϊϯανέ,** ἐπθ. ἀδιάφορος, ἀμέριμνος, ἀπαθής: — نظر ὄμμα ἀπαθές, ἀδιάφορον· § [ἐπρ.] ἀδιαφόρως, ἀπαθῶς: طوراغی — φέρομαι ἀδιαφόρως.

بیقیدی Π. **ἀί-καϊϯί,** ἀφ. ἀμεριμνησία, ἀδιαφορία, ἀπάθεια: ایله — کال μετὰ μεγάλης ἀδιαφορίας, ἀπαθείας· || نظر — ایله کورمك βλέπω μετὰ ὄμματος ἀδιαφορίας.

بیك T. **ἀίν,** ἀριθ. χιλιὰς ἢ χίλιοι, αι, α : — ایکی δύο χιλιάδες· || لر — χιλιάδες· || لرجه — **ἀίνλέρδζε,** ἢ لرله — **ἀίνλέρ-λε,** κατὰ χιλιάδας· || کشی — χίλιοι ἄνθρωποι· || قاری — χίλιαι γυναῖκες· || چوجق — χίλια παιδία· || باشی — χιλίαρχος· § μτφ. πολύς, μακρός, ἄπειρος: — یاشا ζήτω [ζῆθι χίλια, ἤτοι μακρόν]· || برکات الله — ورسون ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ [ὑμῖν] πολλὰ καλά, εὐτυχίας· || جان ایله — ἐκθύμως, μὲ ὅλην τὴν ψυχήν [κατὰ λέξιν, μὲ χιλίας ψυχάς]· || درمدن — صو کتیرمك παρουσιάζω διαφόρους προφάσεις [κατὰ λέξιν: ἀπὸ χιλίους ρύακας φέρω νερόν]· || اوستنه بر آیاق بر آیاق — χίλιοι καὶ εἷς πόδες ἐπὶ ἑνὸς ποδὸς [ἱστάμενοι], ἤτοι πλῆθος πολύ, συσσώρευσις μεγάλη· || شکر ایله بر یوب — ἐν τρῶγε, χίλια [μεγάλως] εὐχαρίστει· || یوزجی — ὑποκριτής, ὁ μὴ εἰλικρινὴς [ὁ ἔχων χίλια πρόσωπα]· || کوز اوتی — σκαμμωνία [φτ.] || βλ. کیچه.

بیکار T. **ἀεκάρ,** βλ. بکار .

بیکار T. **ἀουνάρ,** ὄν. πηγὴ ὕδατος, κρήνη, βρύσις: باشی — πηγὴ ὕδατος· τὸ πάλαι οὕτως ἐκαλεῖτο ὁ παρὰ τῇ κρήνῃ καθήμενος ἀστυνομικὸς ὑπάλληλος· || کوز — ی ἡ κοιλότης τῶν ὀφθαλμῶν ἡ ἐν τῷ πρὸς τὴν ῥῖνα ἄκρῳ αὐτῶν, κόγχη ὀφθαλμοῦ· βλ. καὶ بکار .

بیکانکی Π. **ἀί-γκῑανεγκὶ** [ἐκ τοῦ بیکانه] ὄν. τὸ εἶναί τινα ξένον, ἄγνωστον.

بیکانه Π. **ἀί-γκῑανέ,** ἐπθ. καὶ ὄν. ἄγνωστος, ξένος [δοτ.]: یه — یز — آشنایه آشنا τοῖς γνωστοῖς γνωστοί, τοῖς ἀγνώστοις ἄγνωστοι ἐσμεν· || [δοτ.]: — حالی حقیقت ξένος πρὸς τὴν ἀλήθειαν, ἀγνοῶν τὰ πράγματα.

بیکاه Π. **ἀί-γκῑάχ,** ἐπρ. ἀκαίρως, ἀκαταλλήλως· βλ. کاه .

بیکباشی T. **ἀίν-ἀαὴ,** ὄν. ταγματάρχης, χιλίαρχος.

بیکباشیلق T. **ἀινἀαὴ-λήκ,** ἀφ. ὁ βαθμὸς τοῦ ταγματάρχου.

بیکر T. **ἀίν-έρ,** ἀρθ. ἀνὰ χίλιοι, αι, α: — غروش — ἀνὰ χίλια γρόσια· || — — ἀνὰ χίλια, χίλια ἢ ἀνὰ χίλιοι, χίλιοι.

بیکران Π. **ἀί-κεράν,** ἐπθ. ὁ ἄνευ ὁρίων, ἀτέρμων, ἀχανής, ἄπειρος: — بحر θάλασσα ἀχανής.

بیکس Π. **ἀί-κές,** ἐπθ. ὁ ἄνευ οὐδενὸς ἐν τῷ κόσμῳ, ἐγκαταλελειμμένος, ὀρ-

ψαλτ, ἄπρος: ὁ καὶ ἀπρο-ψάλτης. ν. ψάλλω: ψάλτης καὶ ἀπρόσ-τατος.

ψάλτης Π. **-ικός**, ἐπά. ὁ ψάλλων τῷ ἀκροατηρίῳ, τῷ ἀπέναντι τοῦ ἱερέως, ἀντίφωνος, ὡς ἄπροσος.§ ἐπῳ. ὡς ψάλτης, ὡς ψάλτικός. μὴ ἔχων ὑπόδημα, ψάλτα. **-ικός**, ἐπά. τὸ ἔχειν τὴν τοῦ ψάλτου τέχνην ἢ τὸν ἐπικαθήμενον ἔπαινον. **-ικῶς**, ἐπῤ. ὡς ὁ ψάλτης. **-ικόν**, τό. ἐκκλησιαστικὸν βιβλίον περιέχον τοὺς ψαλμοὺς καὶ λοιπὰ ἄσματα. **-ικός**, ἐπά. τὸ ἔχειν ἢ ὁ τιμᾶσθαι ἔχειν ψάλτου ἀξίωμα. **-ικός**, ἐπά. κατὰ τὸν τρόπον τῶν ψαλτῶν. § ὡς ψάλτης ἐπιδεικνύμενος

ἀιλιν-έμε-μεκ, μὴ δύνασθαι εἶναι γνωστόν, δὲν δύναται νὰ γινώσκῃ τις: بيلنه‌مز δὲν δύναται νὰ ᾖ γνωστόν, ἢ νὰ γινώσκῃ τις.

بيلنه‌مامك } T. **ἀιλενέμεμεκ,** ἢ **ἀιλινέμεμεκ,** βλ. بيلنمامك .

بيله } T.**ἀιλέ,** ἐπρ. ὁμοῦ: بجه—**ἀιλέμδζε,** ὁμοῦ μετ' ἐμοῦ· || سنجه— **ἀιλεσίνδζε,** ὁμοῦ μετ' αὐτοῦ·|| لرنجه — **ἀιλελερίνδζε,** ὁμοῦ μετ' αὐτῶν· § συνδ. καί: ايڭز شمدی كسه—فائده τώρα καὶ ἂν ἔλθῃ,δὲν ὠφελεῖ·§ οὔτε [μετ' ἀποφατ. ρήματος]: او قدر پارەیی كندیسی دكل دنیانك — دفعةً ويرمز τοσαῦτα χρήματα οὐχὶ ὁ ἴδιος, οὔτε ἡ μεγαλειτέρα τράπεζα τοῦ κόσμου δύναται νὰ πληρώσῃ διὰ μιᾶς.

بيله كو } T. ἢ بيلكو **ἀιλεγκὸ** καὶ بيلكى **ἀιλεγκὶ** [ἐκ τοῦ بيلمك] ὂν ἀκόνη : طاشی—ἀκόνη [πέτρα], ναξία λίθος·||قايشی—δέρμα χρησιμεῦον ὡς ἀκόνη ἰδίᾳ παρὰ τοῖς κουρεῦσι·||دميرى— ἀκόνη σιδηρᾶ τοῦ κρεωπώλου.

بيلمك } T.**ἀιλε-μέκ,** ρμ. μτδ. ἀκονῶ,ἀκονίζω,τροχίζω, καθιστῶ κοπτερόν, ὀξύ[αἰτ.]: —ديش ἀκονίζω ὀδόντας, ὄρεξιν,μτφ. ἑτοιμάζομαι [δοτ.].

بيله يجى } T. **ἀιλεϊὸζὶ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὂν. ἀκονιστής,τροχιστής: يجاق—سی ἀκονιστὴς μαχαιρίων.

بيلياردو } ἢ بيلاردو Ιτ. **ἀιλιάρδο** [bigliardo] σφαιρίστρα, κ. μπιλλιάρδο.

بيليتو } ἢ بيلتو Ιτ. **ἀιλέτο,** βλ. بيلت .

بيليش } T.**ἀιλ-ιὲ** [ἐκ τοῦ بيلمك] ρ.ἀφ.γνῶσις.

بيم } Π. **ἀίμ,** ὄν. φόβος, τρόμος: جانك — ἐκ φόβου ζωῆς, ἤτοι ἐκ φόβου τοῦ ἀπολέσαι τὴν ζωήν·||و اميد—φόβος καὶ ἐλπίς.

بيمار } Π. **ἀιμ-ὰρ** [آر προστ. τοῦ آوردن]ἐπθ. καὶ ὄν. ἀσθενής, πάσχων, ἀδύνατος, φθίνων: احتضاردن اجرت ديلر طبيب—ἰατρὸς ζητῶν[**ἀιλὲρ**]ἀμοιδὴν παρ'ἀσθενοῦς ψυχορραγοῦντος·||چشم—ὁ ἔχων ὀφθαλμοὺς φθίνοντας.

بيمارخانه } Π. **ἀιμαρ-χανέ,** κ. **ἀιμαρ-χανέ,** ὄν. νοσοκομεῖον ἰδίᾳ διὰ τοὺς φρενοβλαβεῖς, φρενοκομεῖον· βλ. بيمارخانه .

بيمارستان } Π. **ἀιμαρ-ιστάν,** ὄν. νοσοκομεῖον, φρενοκομεῖον [σπν.].

بی مأل } Π. **ἀὶ-μεάλ,** ἐπθ. ὁ ἄνευ ἐννοίας, κενὸς σημασίας, φροῦδος, μάταιος: —لفظ λέξις ἄνευ ἐννοίας,

بی مثال } Π. **ἀὶ-μισάλ,** ἐπθ. ἀπαράμιλλος, ὁ μὴ ἔχων ὅμοιον: —اعوذج δεῖγμα ἀπαράμιλλον.

بی مجال } Π. **ἀὶ-μεδζάλ,** ἐπθ. ἀδύνατος, ἀποκαμών, καταβεβλημένος.

بی محابا } Π. **ἀὶ-μουχα‡ά,** ἐπρ. ἄνευ ἐπιφυλάξεως, ἀδεῶς.

بی محصول } Π. **ἀὶ-μαχσούλ,** ἐπθ. ἄγονος.

بی مرحمت } Π. **ἀὶ-μερχαμέτ,** ἐπθ. ἀσπλαγχνος, σκληρός· § ἐπρ. ἀσπλάγχνως, σκληρῶς.

بی مروت } Π. **ἀὶ-μῶρωββέτ,** ἐπθ. ἀπάνθρωπος· § ἐπρ. ἀπανθρώπως.

بی معنا } Π. **ἀὶ-μανά,** ἐπθ. ὁ ἄνευ ἐννοίας, κενὸς σημασίας, μάταιος, παράλογος· § ἐπρ. ματαίως, παραλόγως.

بی مغز } Π. **ἀὶ-μάγζ,** ἐπθ. ἄνους, ἀνόητος, ἄφρων.

بی مكان } Π. **ἀὶ-μεκιάν,** ἐπθ. ὁ μὴ ἔχων τόπον, ἕδραν, κατοικίαν.

بی منت } Π. **ἀὶ-μιννέτ,** ἐπθ. ὁ μὴ ὀνειδίζων τινὰ ἐπὶ τῇ πρὸς αὐτὸν χάριτι, γενναιόδωρος, ἐλευθέριος : ولی نعمت—ς γενναιόδωρος εὐεργέτης ἡμῶν, ὁ βασιλεὺς ἡμῶν καὶ αὐθέντης,ἤτοι ἡ A. A. M. ὁ Σουλτᾶνος· § ὁ δωρεὰν καὶ ἄνευ ὑποχρεώσεως χορηγούμενος: اولان بو مسعوديت—ἡ εὐτυχία αὕτη, δι'ἣν δὲν εἶναί τις ὑπὸ τὸ βάρος ὑποχρεώσεως.

بين } T. **ἀεῖν,** ὄν. μυελός, ἐγκέφαλος, συνέκδ. νοῦς,νόησις: عفونتی—φλόγωσις τοῦ ἐγκεφάλου·|| طاغلق—ὁ νοῦς διασκορπίζεται, εἶναι συγκεχυμένος·|| صارصلق—ὁ νοῦς σαλεύει·|| — يورمق κουράζω τὸν νοῦν· || براقمق — δὲν ἀφίνω νοῦν, ἐνοχλῶ·||دلغك—م τρυπᾷ ὁ νοῦς μου [**ἀεϊνίμ**], δὲν κρατεῖ ἡ μνήμη·||كيرماملك ه— δὲν εἰσέρχεται εἰς τὸν νοῦν, εἶναι ἀκατάληπτον,ἀκατανόητον·|| طاغنيق ى— οὗ ὁ νοῦς ἐσκορπισμένος, παραζαλισμένος, ἐμβρόντητος, ἠλίθιος.

بين } A. **ἀεῖν,** ὄν. μεταξύ, ἤτοι τὸ διάστημα τὸ μεσολαβοῦν μεταξύ δύο ἢ περισσοτέρων προσώπων ἢ πραγμάτων, συνέκδ. σχέσεις· || اولسون مزده— ἂς μένῃ μεταξὺ ἡμῶν [**ἀεϊνιμιζὲ**], ἤτοι ἂς μὴ διαδοθῇ·||اوغل بابا ايله—μεταξὺ [**ἀεϊνιντὲ**] πατρὸς καὶ υἱοῦ·|| زوج وزوجه مزده— μεταξὺ δύο συζύγων· || لرى آچيقدر— τὸ μεταξὺ αὐτῶν εἶναι ἀνοικτόν,ἤτοι αἱ σχέσεις των δὲν εἶναι καλαί,εὑρίσκονται ἐν διαστάσει·||—ذات ال **ζάτϑ-λ-ἀεῖν,** σχέσεις μεταξὺ δύο·||ايڭك اصلاح ذات ال— ἢ, ايڭك اصلاح— διορθῶ τὰς μεταξὺ δύο ἀνθρώπων σχέσεις, συμβιβάζω δύο τινάς·§χωρισμός: —غراب ال **γουρά-ϑ-λ-ἀεῖν,** κόραξ τοῦ χωρισμοῦ, πρόσωπον βδελυκτόν· βλ. ἐπόμ.

بين } A. **ἀέϊνε** [ἐκ τοῦ προηγ.] πρόθ. μεταξύ,παρά: نا—**ἀέϊνε-νά,** μεταξὺ ἡμῶν·|| هما—**ἀέϊνε χϑμά,** μεταξὺ τῶν δύο·||— —**ἀέϊνε ἀέϊνε,** οὔτε καλὸς οὔτε κακός,μεταξὺ τῶν δύο, μέτριος·|| الاخوان — **ἀέϊνε-λ-ὶχϐάν,** μεταξὺ ἀδελφῶν·||الناس—**ἀέϊνε-ν-νάς,** ἢ الانام—**ἀέϊνε-λ ἐνάμ,** μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, κοινῶς· || العلما— **ἀέϊνε-λ-ὄλεμά,** μεταξὺ τῶν σοφῶν, παρὰ τοῖς σοφοῖς·||الادبا—**ἀέϊνε-λ-ὅ‡ε‡ά,** μεταξὺ τῶν φιλολόγων, τῶν λογίων·||الدول — **ἀέϊνε-‡-‡ϑϐέλ,** διεθνής· || العالم — **ἀέϊνε-λ-ἀζλά,** μεσοπλεύριος, ὁ μεταξὺ τῶν πλευρῶν [ἀνατ.]·||الفقرات— **ἀέϊνε-λ-ϕηκράτ,** μεσοσπόνδυλος, ὁ μεταξὺ τῶν σπονδύλων κείμενος· || العظام — **ἀέϊνε-λ-ὶζάμ,** μεσόστεος, ὁ μεταξὺ τῶν ὀστέων· || الله — ه — **ἀέϊνε χοῦ ἀέϊν ἀλλάχ,** μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Θεοῦ, ἤτοι αὐτὸς καὶ ὁ Θεὸς οἶδε.

بين } A. **ἀεγίν,** ἐπθ. ἐναργής, σαφής, φανερός: —جهل ἀμάθεια φανερά: —الصداقه **ἀεγίνϑ-ϑ-σα‡ακά,** οὗ ἡ ἀφοσίωσις ἐναργής· § 0. بينه : —جهالت ἀμάθεια φανερά· βλ. καὶ بينه .

بين } Π. **ἀὶν** [προστ. τοῦ ρμ. ديدن **‡ὶ‡έν,** ἰδεῖν, ὁρᾶν, ἐν χρήσει ἐν συνθέσει] ὁ βλέπων: —حق **χάκκ-ἀὶν,** ὁ βλέπων τὸ δίκαιον, τὴν ἀλήθειαν·|| —نظر عواقب **ναζάρι ἀϐακήἀὶν,** ὁμμα βλέπον τὰς συνεπείας, ὁμμα προορατικόν·|| —دور **‡ουρ-ἀὶν,** ὁ βλέπων μακράν, διορατικός, προορατικός· τηλεσκόπιον· || خرده— **χουρ‡ε-ἀὶν,** μικροσκόπιον.

بينا } Π. **ἀὶνὰ** [μτχ. ἐκ τοῦ προηγ.] ὁ βλέπων, ὁ ὀξυδερκής: —چشم **τσέϑμι ἀὶνά,** ἢ —ديده **‡ὶ‡έϊ ἀὶνά,** ὀφθαλμὸς ὀξυδερκής· || —نا **νὰ ἀὶνά,** ὁ μὴ βλέπων, τυφλός.

بينات } A. **ἀεγὶνὰ‡** [πλθ. τοῦ بينه] ὄν. μαρτυρικαὶ ἀποδείξεις, ἤτοι μάρτυρες ἢ ἔγγραφα προσαγόμενα δικαστικῶς πρὸς ἀπόδειξιν: —ترجيح προτίμησις ἀποδείξεων·§[ἐπθ]: —آيات ἐδάφια σαφῆ· βλ. بين **ἀεγὶν.**

بيندرمك } T. **ἀὶν-‡ὶρ-μέκ,**ρμ. μτδ. ἐπιβιβάζω τινὰ ἐπὶ ἵππου, πλοίου κτλ. ἢ φορτόνω πρᾶγμα [δοτ. αἰτ.] : چوجغی — آنه ἐπιβιβάζω τὸν παῖδα ἐπὶ τοῦ ἵππου· || ساعتی — واپوره ἐπιβιβάζω ἐπὶ τοῦ πλοίου· || —ايندروب καταβιβάζω καὶ ἀναβιβάζω τὴν ὥραν, ἤτοι θέτω ἐμπρὸς ἢ ὀπίσω,κανονίζω· § ἐπιπίπτω [ἐπὶ πλοίων κτλ.].

بيندريش } T.**ἀὶν‡ὶρ-ὶὲ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ρ. ἀφ. ἐπιβίβασις, ἐπιβιβασμὸς ἐπὶ ἵππου, πλοίου κτλ. βλ. بيندرمك .

بينسز } T. **ἀεϊν-σίζ,** ἐπθ. ἄνους, βλάξ.

بينيش } T.**ἀὶν-ὶὲ** [ἐκ τοῦ بين] ρ. ἀφ. ἐπίβασις, ἡ πρᾶξις ἢ ὁ τρόπος τοῦ ἐπιβαίνειν ἐπὶ ἵππου κτλ. § [ὄν.] μπινίσι, ἤτοι εἶδος ἐπενδύτου ἢ χλαμύδος ἣν ἐφόρουν ἄλλοτε κατὰ τὰς ἐπισήμους τελετάς, ἢ πλατείας μηλωτῆς ἣν ἐφόρουν τὸ πάλαι οἱ οὐλεμάδες [علما] καὶ ἄλλοι ἀνώτεροι λειτουργοὶ τοῦ κράτους.

بينيش } Π. **ἀὶν-ὶὲ** [ἐκ τοῦ بين ὁ βλέπων] ρ. ἀφ. ὅρασις,διορατικότης: —دانش و **‡ανὶὲ ου ἀὶνίὲ,** ἡ γνῶσις καὶ ἡ διορατικότης· ||—نقطهٔ اهل ὁ κάτοχος ὁράσεως,διορατικός· || **— νοκτάϊ ἀὶνίὲ,** κόρη ὀφθαλμοῦ.

بی نصيب } Π. **ἀὶ-νασήἀ,** ἐπθ. ὁ μὴ λαϐὼν μερίδιον, ἄμοιρος, δύσμοιρος.

بی نظير } Π. **ἀὶ-ναζίρ,** ἐπθ. ἀπαράμιλλος, ὁ μὴ ἔχων ἐφάμιλλον, μοναδικός.

بينك } T. **ἀὶνὲκ** [ἐκ τοῦ بيڭك] ὄν. ἵππος, ἡμίονος ἢ ἄλλο ζῶον χρησιμεῦον πρὸς ἱππασίαν καὶ οὐχὶ πρὸς ζεῦξιν ἢ μεταφορὰν φορτίων, κέλης: طاشی— ἀναϐολεύς,ἤτοι βάθρον ἢ λίθος ἢ ἐδώλιον παρὰ τὴν θύραν ἢ τὴν κλίμακα, ὅπως πατῶν τις ἐπ' αὐτοῦ ἐπιβαίνῃ εὐκόλως τοῦ ἵππου.

بينلو } T.**ἀεϊν-λί,**ἐπθ. ὁ ἔχων μυελόν, νοῦν: —قالين χονδροκέφαλος,ἀφυής· || قوری — ξηρόμυαλος, ἄνους· || — قويون ϐλάξ.

بينمك } T. **ἀὶν-μέκ,** ρμ. οὐδ. ἐπιϐαίνω,ἐπιϐιϐάζομαι, ἀναϐαίνω ἵππον ἢ ἄλλο

ζῶον, ἱππεύω, ἐπικάθημαι, πιέζω, στρέφομαι ἢτοι λαμβάνω τοιαύτην ἢ τοιαύτην στροφὴν ἢ καταντῶ [ἐπὶ ὑποθέσεως] [δοτ.]:—حيوانه آنه ἢ ἀναβαίνω ἵππον, ἢ ζῶον· || — كيمه ἐπιβαίνω τοῦ πλοίου· || — كوپه γίνομαι μανιώδης [κ.λ. ἐπιβαίνω πίθου]· || — عناده اعتراض ايش ἡ ὑπόθεσις κατήντησεν εἰς τὸ πεῖσμα·||— دالنه پرينك پيتزا τινά, ἐνοχλῶ, ἀνησυχῶ [ἐπιβαίνω εἰς τὸν λαιμόν του]·|| ايش بر كره يكمك يكمك داعيه‌لرينه دوام ايده‌جكدر بيندى بوينه κατήντησεν ἄπαξ ἡ ὑπόθεσις εἰς τὰς ἀξιώσεις τοῦ νικῆσαι ἢ νικηθῆναι; θὰ ἐξακολουθήσῃ κατὰ μῆκος.

بينوا } Π. **ἀι-νεβά,** ἐπθ. ὁ ἄνευ πόρων, ἄπορος, πτωχός, δυστυχής.

بينونت } Α. **ἀεϊνουνὲτ** [ἐκ τοῦ بين **ἀεῖν** μεταξὺ] ἀφ. θ. χωρισμός, ἀπομάκρυνσις, διάστασις.

بينه } Α. **ἀεγινὲ** [θηλ. τοῦ بين **ἀεγίν,** ἐναργὴς] ἐπιθ. ἐναργής, σαφής· § [ὄν. θ.] μαρτυρικὴ ἀπόδειξις, ἤτοι μάρτυρες, ἢ ἔγγραφα προσαγόμενα δικαστικῶς πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἀγωγῆς:بيع—سى هبه ورهن و اجاره—لرى اولنور اوزرينه ترجيح ἡ ἀπόδειξις τῆς πωλήσεως προτιμᾶται τῶν ἀποδείξεων τῆς δωρεᾶς, τοῦ ἐνεχύρου, καὶ τῆς μισθώσεως· || اقامه ايتمك—προσάγω μάρτυρας κτλ. § πλθ. بينات βλ.

بي نهايه } Π. **ἀι-νιχαγέ,** ἐπθ. ἀτελεύτητος, ἄπειρος: —تشكرات εὐχαριστίαι ἄπειροι.

بينهما } Α. **ἀέϊνε-χμὰ** [ἐκ τοῦ بين μεταξὺ καὶ τῆς ἀντ. هما] ἐπρ. μεταξὺ τῶν δύο, μεταξὺ αὐτῶν.

بيني } Τ. **ἀινὶ** [ἐκ τοῦ بينمك] ὄν. ἀτράκτιον ἐπιτιθέμενον τοῦ καρφίου· § στροφεὺς σιδηροῦς, ἐφ'οὗ ἐπικάθηται ἡ θύρα.

بيني } Π. **ἀινί,** ὄν. ρίς, ἄκρον.

بينيجى } Τ. **ἀιν-ιτζὶ** [ἐκ τοῦ بينمك] ὄν. ἀναβάτης, ἱππεὺς ἔμπειρος: —جى آت طانير ὁ ἵππος γινώσκει τὸν ἔμπειρον ἱππέα[πρμ].

بينيجيلك } Τ. **ἀινιτζι-λίκ,** ὄν. ἡ τέχνη τοῦ καλῶς ἱππεύειν, ἱππευτικὴ, ἱππασία.

بيو } Τ. **ἀσγιὸ,** βλ. بوبو καὶ بوكو.

بيواره } Π. **ἀι-βαρέ,** ἐπθ. ἀδύνατος, ξένος.

بيوايه } Π. **ἀι-βαγέ,** ἐπθ. ὁ ἄνευ ἀσύλου, ἄνευ καταφυγίου, προστασίας, ἀπροστάτευτος: — بيكس و يرسز ὀρφανὸς καὶ ἀπροστάτευτος· § بيوايكان **ἀι-βαγεγκιάν.**

بيوت } Α. **ἀσγιοὶτ** [πλθ. τοῦ بيت] ὄν. οἰκίαι, κατοικίαι: —و دكاكين οἰκίαι καὶ ἐργαστήρια.

بيوتمك } Τ. **ἀσγιὸ-τ-μέκ,** ρμ. μτδ. αὐξάνω, μεγεθύνω, ἐξογκῶ, ἀνατρέφω [αἰτ.]: —چوجق ἀνατρέφω [μεγαλόνω] παῖδας· ||—مسئله‌يى ἐξογκῶ τὸ ζήτημα· βλ. καὶ بيولتمك.

بيوجك } Τ. **ἀσγιὸ-δζὲκ** [ὑποκ. τοῦ بيوك] ἐπθ. εὐμεγέθης, ἀρκετὰ μεγάλος, μεγαλούτσικος.

بى وجود } Π. **ἀι-βουδζούτ,** ἐπθ. ὁ μὴ ἔχων σῶμα, ὕπαρξιν, ἀνύπαρκτος.

بيور } Α. **ἀσγιούρ,** ὄν. ἑστία [φυσ.].

بيورتمق } Τ.**ἀσγιουρ-τ-μάκ,**ρμ.διαμ.βάλλω τινὰ ν' ἀναθέσῃ αἴτησιν, ἀναφοράν,ἢ ἐν γένει ἔγγραφόν τι εἰς τὸ ἁρμόδιον τμῆμα ἢ γραφεῖον διὰ τὰ περαιτέρω,ἤτοι ἐνεργῶ ὥστε ὁ ὑπουργὸς ἢ ὁ ἁρμόδιος νὰ ἐπιψηφίσῃ καὶ παραπέμψῃ τὸ ἔγγραφον ὅπου δεῖ, ἢ νὰ δώσῃ διαταγὰς [δοτ. αἰτ.].

بيوردى } Τ.**ἀσγιουρ-τοῦ** [ἐκ τοῦ بيورمق] ὄν. διάταγμα·συνηθέστ. بيورلدى.

بيورلدى } Τ. **ἀσγιουρ-ουλτοῦ** [ἐκ τοῦ بيورلمق] ὄν. διάταγμα, ἤτοι ἔγγραφον ἐκδιδόμενον ὑπὸ τοῦ M.Βεζύρου ἢ Ὑπουργοῦ, ἢ Νομάρχου καὶ περιέχον διαταγήν τινα: عالى.—ὑψηλὸν διάταγμα τοῦ M.Βεζύρου.

بيورلمق } Τ.**ἀσγιουρ-ουλ-μάκ,**ρμ.πθ.διατάττομαι, ἐπιψηφίζομαι [ἐπὶ αἰτήσεως,ἀναφορᾶς,ἢ ἐγγράφου ἀνατιθεμένου ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ ἢ τοῦ προϊσταμένου εἰς τὸ ἁρμόδιον τμῆμα ἢ γραφεῖον]·§Χρησιμεύει καὶ ὡς βοηθητικὸν [ὡς τὰ ايتمك ، ايلمك ، قيلمق], ἤτοι πρὸς σχηματισμὸν συνθέτων ρημάτων, ὅταν ἡ ὑπὸ τοῦ ρήματος σημαινομένη πρᾶξις τελῆται ὑπὸ ἐξόχου προσώπου,ἢ καὶ ἁπλῶς χάριν φιλοφροσύνης,καὶ σημαίνει τελεῖσθαι,γίγνεσθαι: احسان — δωρεῖσθαι [τελεῖσθαι δωρεάν]· || — قبول γίγνεσθαι δεκτὸν κτλ. βλ. καὶ بيورمق.

بيورليش } Τ. **ἀουγιουρουλ-οὶς** [ἐκ τοῦ προηγ.] ρ. ἀφ. τὸ διατάσσεσθαι, τὸ ἐπιψηφίζεσθαι, ἐπιψήφισις ἐγγράφου κτλ.

بيورمق } Τ. **ἀουγιουρ-μάκ,** ρμ. μτδ. διατάττω, ἄρχω, ἐξουσιάζω, διευθύνω, ὁρίζω, προστάττω [λέγω], ἐπιψηφίζω, ἤτοι ἀναθέτω, παραπέμπω αἴτησιν, ἀναφορὰν κτλ. εἰς τὸ ἁρμόδιον γραφεῖον [λέγεται ἐπὶ ὑπουργοῦ, ἢ προϊσταμένου]· [δοτ.]: سودانه مصر بيورر τοῦ Σουδὰν ἄρχει ἡ Αἴγυπτος· || [δοτ. αἰτ.] قولكزه نه بيوريورسكز τί διατάσσετε τῷ θεράποντί σας [ἐμοί]; || — عرضحال كاغد ἐπιψηφίζω ἔγγραφον, ἀναφορὰν κτλ. || بيوريكز **ἀουγιούρουνουζ,** διατάξατε, εἴπατε·||طعامه بيوريكز ὁρίσατε εἰς τὸ γεῦμα, ἤτοι καταδέχθητε· || بيورك **ἀουγιούρουν,** ὁρίσατε, ἤτοι περάσατε, διέλθετε, ἢ καταδέχθητε, εὐαρεστήθητε νὰ λάβητε τὸ προσφερόμενον φαγητὸν ἢ ποτὸν ἢ σιγάρον κτλ. § Τὸ ρῆμα τοῦτο χρησιμεύει καὶ ὡς βοηθητικὸν [ὡς τὰ ايلك ، ايتمك ، قيلمق], ἤτοι πρὸς σχηματισμὸν συνθέτων ρημάτων, ὅταν τὸ πρόσωπον τὸ ἐνεργοῦν τὴν ὑπὸ τοῦ ρήματος σημαινομένην πρᾶξιν ᾖ ἔξοχον, ἢ καὶ ἁπλῶς χάριν φιλοφρονήσεως, σημαίνει δὲ τελῶ, ποιῶ: —قبول παραδέχεσθαι[παραδοχὴν ποιεῖν]·||اقامت —διαμένειν[διαμονὴν ποιεῖν]·||— زحمت λαμβάνειν τὸν κόπον·|| — تشريف ἐπισκέπτεσθαι. Εἶναι δ'ἐν χρήσει μόνον ἐπὶ δ' καὶ γ' προσώπου.

بيورق } Τ. **ἀουγιουρ-οὶκ** [λ. ἀρχ. ἐκ τοῦ προηγ.] ρ. ἀφ. διαταγή: —طوتمق τηρῶ ἤτοι σέβομαι διαταγήν, ὑπακούω.

بيوريجى } Τ. **ἀουγιουρ - ουδζοῦ** [ἐκ τοῦ بيورمق] ἐπθ. ὁ διατάττων, ὁ ἄρχων, ὁ διευθύνων· § ὁκνηρὸς ὅστις ἀγαπᾷ νὰ διατάττῃ πάντοτε τοὺς ἄλλους.

بيوع } Α. **ἀσγιοῦ** [πλθ. τοῦ بيع] ὄν. πωλήσεις, ἀγοροπωλησίαι: — كتاب ال **κιτάπ-λ-ἀσγιοῦ,** βιβλίον ἀγοραπωλησιῶν, ἤτοι βιβλίον τοῦ ὀθωμανικοῦ ἀστυκοῦ κώδικος πραγματευόμενον περὶ ἀγοραπωλησιῶν.

بيوفا } Π. **ἀι-βεφά,** ἐπθ. ἄπιστος, δόλιος [ἐπὶ φίλου, συζύγου κτλ.]: قادين—γυνὴ ἄπιστος, δολία.

بيوك } Τ. **ἀσγιὸκ,** ἐπθ. μέγας, εὐρύς, σπουδαῖος, ἄξιος λόγου, ὑψηλός, ἡλικιωμένος, πρεσβύτερος: آتا—, ἢ پدر — πάππος·||

بيولتمك } Τ.**ἀσγιὸ-λτ-μέκ,**ταὐτὸ بيوتمك καὶ بيولتمك βλ.

بيوكلك } Τ. **ἀσγιὸκ-λὸκ,**ἀφ. μεγαλεῖον, μέγεθος, σπουδαιότης, μεγαθυμία, γενναιότης, μεγαλοψυχία, γενναιοδωρία, μεγαλοπρέπεια, ὑπερηφάνεια: كنك مقدارى يولجينك —πρὸς μεγαλεῖον ἀναλογοῦν τὸ ποσὸν τῶν ἐπιβατῶν ἤτοι ἀνάλογον πρὸς τὸ μέγεθος τοῦ πλοίου· || — كوسترمك δεικνύω μεγαλεῖον, μεγαθυμίαν κτλ.

بيوكلمك } Τ. **ἀσγιὸκ-λεμέκ,**ταὐτὸ بيومك βλ.

بيوكلى } Τ. **ἀσγιὸκ-λὸ,** ἐπθ. μέγας[ἐν χρήσει μετὰ τοῦ ἀντιθέτου كوچكلى **κιτζὶκλὸ** =μικρός] : دكنك — كوچكلى ῥάβδοι μικραὶ μεγάλαι [ἀναμίξ]·|| كوچكلى چوراب —περιπόδια μεγάλα μικρά.

بيولتمك } Τ. **ἀσγιὸ-λτ-μέκ,** ρμ. μτδ. μεγεθύνω, ἐξογκῶ [αἰτ.]: — مسئله‌يى ἐξογκῶ τὸ ζήτημα· ταὐτὸ بيوتمك.βλ.

بيومك } Τ. **ἀσγιὸ-μέκ,** ρμ. οὐδ. μεγαλόνω, αὐξάνομαι τὴν ἡλικίαν,τὸ μέγεθος, τὸ ἀνάστημα, ἀνατρέφομαι, ἀναπτύσσομαι, ἀνδροῦμαι, ἀποκτῶ σπουδαιότητα: — چوجق ὁ παῖς μεγαλόνει, ἀναπτύσσεται, ἀνδροῦται· || —طاغده μεγαλόνω εἰς τὸ βουνόν, ἤτοι εἶμαι ἄγριος, ἀμόρφωτος· || —آى ἡ σελήνη αὐξάνει· || — دعوى ἡ ἀγωγὴ αὐξάνει, λαμβάνει σπουδαιότητα·|| — كوز ἢ كوزده φαίνεται εἰς τὸν ὀφθαλμὸν σπουδαῖον, μέγα, δύσκολον.

بيون } Τ. **ἀογιούν،** بيوندروق **ἀογιουντουρούκ،**βλ. بيون ، بيوندروق.

بيونمك } **ἀσγιὸ-ν-μέκ,** ταὐτὸ بيومك βλ.

بيوه } Π. **ἀιβέ,** ὄν. χήρα: — و بكر παρθένος καὶ χήρα.

بيهده } Π. **ἀι-χὸτέ,** βλ. بيوده.

بی هال Π. **πὶ-χεμάλ,** ἐπθ. ἀπαράμιλλος, μοναδικός, ἔκτακτος: او دار مرحت ایکیسی بی هال — ἐκεῖνος ὁ οἶκος ὁ εὐσπλαγχνικὸς καὶ ἀπαράμιλλος· || بی هال قلوب عامه‌یی لبریز مسار — ἐλεήμων κατέκλυσε τὰς καρδίας πάντων δι' ἐκτάκτου χαρᾶς.

بی همتا Π. **πὶ-χεμτά,** ἐπθ. ἀπαράμιλλος, μοναδικός, ἔκτακτος: همتسز بی همتا — μέριμνα ἔκτακτος· || شهریار بی همتا — μονάρχης ἀπαράμιλλος.

بیهوده Π. **πὶ-χουδὲ** [κ. **πεῖχουδὲ**] ἐπθ. μάταιος, φροῦδος, ἀνωφελής: سوز بیهوده — λόγος μάταιος· || کو بیهوده — **πιχσὸὲ-γκιὸ,** ὁ λέγων μάταια· § ἐπρ. ματαίως, ἀνωφελῶς: بیهوده چکمك — κοπιάζω **[ἐμὲκ]** ἀνωφελῶς.

بیهوش Π. **πὶ-χούς,** ἐπθ. ἀναίσθητος, ἐκτὸς ἑαυτοῦ, ἐκστατικός: بر حاله بیهوش یاتمق — κεῖμαι ἀναίσθητος [ἐν καταστάσει ἀναισθήτῳ].

بیهوشی Π. **πὶ-χουσί,** ἀφ. ἀναισθησία, ἔκστασις: خیالاتك بیهوشی — اضطراب انکیزی — ἀγωνιώδης ἔκστασις τῆς φαντασιοπληξίας.

بیبیق Τ. **πηγήκ,** ὄν. μύσταξ: — یالی μέγας μύσταξ, ἢ ἄνθρωπος ἔχων μέγαν μύστακα· || — تر **τὲρ πηγήκ,** μύσταξ μόλις ἀρχόμενος νὰ φύηται [νὰ ἰδρόνῃ]· || التی — ειρωνεία· || التنده کولك — γελῶ ὑπὸ τὸν μύστακα, κρυφίως, εἰρωνεύομαι· || بورمق — στρέφω, κλώθω τὸν μύστακα, ἐπαίρομαι, βρενθύομαι· || ی — یالق μύσταξ ἰχθύος, ἤτοι οἱ ὀδόντες τῆς φαλαίνης· || — بش εἶδος μεσπίλου.

بیبیقسز Τ. **πηγήκ-σήζ,** ἐπθ. ἀμύσταξ, οὗ ὁ μύσταξ δὲν ἐφύη εἰσέτι.

بیبیقلانمق Τ. **πηγήκ-λανμάκ,** ρμ. οὐδ. φύονται οἱ μύστακες, ἢ ἀποκτῶ μύστακα· βλ. قیلانمق .

بیبیقلی Τ. **πηγήκ-λῆ,** ἐπθ. μυστακοφόρος, ὁ ἔχων μύστακα, ὁ ἔχων ἐξυρισμένον τὸ γένειον καὶ φέρων μόνον μύστακα· || صاری — قراته ὁ ἔχων ξανθὸν τὸν μύστακα· || — تر νέος, οὗτινος ὁ μύσταξ ἤρχισε νεωστὶ νὰ φύηται.

پ

پ **πέ,** τρίτον γράμμα τοῦ τουρκικοῦ ἀλφαβήτου προφερόμενον ὡς π: پاره **παρᾶ,** χρῆμα, κ. παρᾶς, پاشا **πασᾶ,** πασᾶς· § Τὸ γράμμα τοῦτο παραλῃφθὲν ἐν τῇ τουρκικῇ ἐκ τοῦ ἀλφαβήτου τῆς περσικῆς, δὲν εὑρίσκεται ἐν τῷ ἀραβικῷ ἀλφαβήτῳ· ἐπομένως οὐδεμία ἀραβικὴ λέξις ὑπάρχει γραφομένη διὰ τοῦ γράμματος τούτου, αἱ δὲ δι' αὐτοῦ γραφόμεναι περσικαὶ λέξεις, ὅσαι ἐξηραβίσθησαν, γράφονται ἀραβιστὶ διὰ τοῦ ف, ὡς فارس **φαρὶς,** πέρσης, ἐκ τοῦ περσικοῦ پارس **παρὶς·** فنجان **φινδζάν,** φιαλίς [فلدزانی], ἐκ τοῦ περσικοῦ پنکان **πινγκιάν·** § Ἀριθμητικῶς ἰσοδυναμεῖ τῷ ب, ἤτοι σημαίνει 2 § βλ. پا .

پا Α. **πᾶ,** ὄνομα τοῦ γράμματος پ· καλεῖται καὶ فارسی پای **πᾶῖ φαρισί,** πᾶ περσικόν, ἢ مثلثه پای **πᾶῖ μουσελλεσέ,** πᾶ τρίστικτον.

پا Π. **πᾶ,** ἢ پای **πάϊ,** ὄν. ποῦς, βάσις: بی سر و پا **πὶ σὲρ-σ̀-πᾶ,** ὁ ἄνευ χειρὸς καὶ ποδός, ἤτοι ἀδύνατος, ἀνίσχυρος· || بی سر و پا **πὶ σὲρ-σ̀-πᾶ,** ὁ ἄνευ κεφαλῆς καὶ ποδός, ἀνόργανος, πλανηθείς, ἀτελεύτητος: بی قرار — ποῦς διαμονῆς, σταθερότητος, ἤτοι ἐδραίωσις· || ی — درخت پای βάσις τοῦ δένδρου· || ی غار — βάσις τοῦ σπηλαίου· || برهنه پا **πὸρεχνε-πᾶ,** γυμνόπους· || پا نهاده — **πα-νιχαὲ́,** ὁ θεὶς τὸν πόδα, φθάς· || ی — قهر آلتنه الق ποδοπατῶ, καταθλίβω, καταβάλλω·

پابرجا Π. **πᾶ-πὲρ-δζᾶ,** ἐπθ. ὄρθιος, σταθερός [κ. λ. ὁ ποῦς ἐπὶ τῆς θέσεως]: ثبات اولمق پابرجا — διατηροῦμαι σταθερὸς ἐν τῇ θέσει.

پابرکاب Π. **πᾶ-πὲ-ρικιάπ,** ἐπθ. οὗ ὁ ποῦς ἐπὶ τοῦ ἀναβολέως, ὁ ταχέως παρερχόμενος· βλ. پا در رکاب .

پابسته Π. **πα-πεστέ,** ἐπθ. ὁ τὸν πόδα δεδεμένος, δεδεσμευμένος.

پابند Π. **πα-πέν̀,** ὄν. πέδη ἵππων [δεσμὸς ποδός]· μτφ. ἐμπόδιον· βλ. καὶ پایند .

پابوج Τ. **πὰπούζ,** βλ. پاپوج .

پابوس Π. **πα-πούς,** ἢ پای بوس **πάϊ-πούς,** ἐπθ. ὁ φιλῶν τὸν πόδα· § ὄν. ποδοφίλημα πρὸς ἔνδειξιν σεβασμοῦ.

پابوسی Π. **πα-πουσί,** ἢ پای بوسی **πάϊ-πουσί,** ὄν. ποδοφίλημα πρὸς ἔνδειξιν σεβασμοῦ.

پاپا Ιτ. **πάπα** [Papa] ὄν. Πάπας· λέγεται καὶ پاپا ریم **ρὶμ πάπα,** ἢ روما پاپاسی **ρόμα πάπαδη,** ὁ Πάπας τῆς Ρώμης.

پاپا **παπᾶ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. παπᾶς, ἤτοι τίτλος ἀπονεμόμενος τοῖς ἱερεῦσι τῶν ὀρθοδόξων: یورکی پاپا — ὁ παππᾶ Γεώργιος· βλ. پاپاس .

پاپادیه Ελ. **παπάϊζα,** ὄν. χαμαίμηλον, ἀνθεμίς, κ. παπαδίτσα: سی ایت پاپادیه — δυσῶδες χαμαίμηλον.

پاپاره **παπάρα** [λ.ξένη] ὄν. τυρὸς ἐψημένος ἐν τῷ ὕδατι, ἢ ζωμὸς τυροῦ, ὃν οἱ πτωχοὶ μεταχειρίζονται ἀντὶ βουτύρου· συνέκδ. ἄνοστον πρᾶγμα, ἀνοστιά, ἀνδία: سی پیلك — δοκιμάζω τὴν ἀνδίαν, τὴν πικρίαν, τὸν κεφαλόπονον, ἢ ἀκούω ἐπιτίμησιν [τρώγω τὴν παππάραν].

پاپاز **παπάζ,** βλ. پاپاس .

پاپازی Τ. **παπαζ-ί,** ὄν. εἶδος ὑφάσματος λινομεταξωτοῦ δι' ὑποκάμισα.

پاپاس **παπὰς** [βλ. پاپا] ὄν. ἱερεύς, κ. παπᾶς: آیا نیقولاه کلیسای پاپاسی — ἱερεὺς τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Νικολάου· || باش پاپاس — προϊστάμενος ἐκκλησίας· || هر کون پلاو یمز پاپاس — ὁ ἱερεὺς καθ' ἑκάστην δὲν τρώγει πιλάφιον, ἤτοι δὲν ἀπολαύει τις καθ' ἑκάστην ὅ,τι ἐπιθυμεῖ [πρμ]· § ὁ Ρήγας τοῦ χαρτοπαιγνίου· βλ. καὶ طاغلی· § — یخنیسی **παπὰς γιαχνισί,** εἶδος φαγητοῦ ἐκ κρέατος καὶ κρομμύων· § بالغی — εἶδος μικροῦ κωδίου.

پاپاسلق Τ. **παπαδ-λήκ,** ἀφ. ἱερωσύνη, τὸ ἀξίωμα τοῦ ἱερέως.

پاپاغان Τ. **παπαγάν,** ὄν. ψιττακός, παπαγάλος: کی — ὡς ψιττακός, ἤτοι ἀδαὴς· || یمی — τροφὴ ψιττακοῦ· βλ. طوطی، بیغاء، پیغان.

پاپافنغو Ιτ. **παπὰ-φίνγκο** [pappafico] ὄν. φώσων, ἤτοι τὸ ἀνώτατον τῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἱστοῦ τριῶν ἱστίων.

پاپاق Π. **παπάκ,** ὄν. Περσικὸν κάλυμμα κεφαλῆς ἐκ μελαίνης μηλωτῆς ἀρνίου.

پاپالق Τ. **παπα-λήκ,** ἀφ. παπωσύνη, τὸ ἀξίωμα τοῦ πάπα [Ρώμης].

پاپوچ Τ. **παπούτς** [ἐκ τοῦ π. پاپوش] ὄν. ὑπόδημα ἢ συρτὴ ἐμβὰς [παντοῦφλα]: ایکی آیاغی بر — دە: οἱ δύο πόδες αὐτοῦ ἐν ἑνὶ ὑποδήματι, ἤτοι ἐμπερίστατος, ἐστενοχωρημένος· || قاچق — سز φεύγω ἄνευ ὑποδημάτων, ἐν μεγάλῃ σπουδῇ, ἀναυλα· || آتلق لری طامه — ῥίπτονται τὰ ὑποδήματά του ἐπὶ τῆς στέγης, ἤτοι ἐκπίπτει τῆς εὐνοίας, τῆς ὑπολήψεως· || آردمدن اسکی آتمق — ῥίπτω ὄπισθεν παλαιὸν ὑπόδημα]· || ازماریدی — σμαρὶς πλατεῖα [ὡς ὑπόδημα]· || کی — ὡς ὑπόδημα, ἤτοι μέγας, πλατύς· || βλ. قلیج .

پاپوچجی Τ. **παπουτσ-τσοῦ,** ὄν. ὑποδηματοποιός, ἢ παλαιορράφος, ἐπιδιορθωτής, κ. μπαλλωματᾶς· § φύλαξ τῶν ὑποδημάτων τῶν ἐξαγομένων κατὰ τὴν εἴσοδον τεμένους ἢ κατὰ τὴν κλίμακα ὑπουργείου.

پاپوچجیلق Τ. **παπουτσ-τσουλούκ,** ἀφ. ὑποδηματοποιία, ἢ τὸ ἔργον τοῦ ἐπιδιορθωτοῦ, ἢ τοῦ φύλακος τῶν ὑποδημάτων κτλ. βλ. پاپوچجی .

پاپوچلق Τ. **παπουτσ-λούκ,** ὄν. μέρος κατὰ τὴν εἴσοδον οἰκίας, ἢ τεμένους ἢ ὑπουργείου κτλ. ἔνθα ἐξάγει τις τὰ ὑποδήματα ὅπως εἰσέλθῃ.

پاپوره Τ. **παπούρα,** ὄν. εἶδος βαρέος ἁρότρου συρομένου ὑπὸ δύο ζευγῶν βοῶν.

پاپوش Π. **πα-ποὶ̀ς** [ἐκ ποῦς, پوش κάλυμμα] ὄν. ὑπόδημα· κοινῶς پاپوچ βλ.

پات Τ. **πάτ,** ἐπθ. ἐπίπεδος, ὁμαλὸς ἢ πρᾶγμα ἐπίπεδον, ὁμαλόν: پورون — σιμός, πατσομύτης· § ἠράνθεμον, μαργαρίτης [φτ.].

پات Τ. **πάτ,** ἦχος παραγόμενος ἐκ τῆς πτώσεως ἢ κρούσεως ἀντικειμένου, συνεκδ. πάταγος, κρότος, κτύπημα: — — ἐπανάληψις τοῦ ἤχου τούτου· || کوت — **πάτ, κιὸτ** ἦχος παραγόμενος ἐκ δαρμοῦ, δαρμός· || — چات **τσάτ, πάτ,** σπανίως, ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν· § αἰφνι-

δία καὶ ἀπρόοπτος ἔλευσις, αἴφνης: دیه بریسی — کلیر ایسه ἐὰν αἴφνης ἔλθῃ τις· || βλ. پاتلدق καὶ پت .

پاتاته Ιτ. **πατάτα** [patata] ἡ پاتاس **πατάτες**, ὀν. γεώμηλον, κ. πατάτα.

پاتادق Τ. **πάτα-τακ**, βλ. پاتلدق .

پاتاقلامق Τ. **πατ-ακλαμάκ**, ρμ. μτδ. πατάσσω, τύπτω μετὰ κρότου [**πάτ, κιδτ**], δέρω [αἰτ.].

پاتر Τ. **πατ-ήρ**, μορ.: — — μετὰ πατάγου, κρότου ἀποτόμου, παταγωδῶς καὶ ταχέως· [ἐπὶ πράξεως γινομένης μετὰ ταχύτητος καὶ ὁρμῆς]|| کوتور — **πατὴρ κιουτούρ**, παταγωδῶς, θορυδωδῶς ἢ ἀπροσκόπτως, ἐλευθέρως, διὰ μιᾶς, ἀνυπερθέτως· βλ. پتر ، پالدر καὶ کولدور .

پاتردامق Τ. **πατηρ-τἀμάκ**, ρμ. μτδ. κρούω χαμαὶ τὸν πόδα, ποιῶ θόρυβον, κρότον, ταραχήν· βλ. ἐπόμ.

پاتردامق Τ. **πατηρ-τἀμάκ**, ρμ. οὐδ. ποιῶ κρότον μὲ τοὺς πόδας, ποδοκροτῶ, θορυβῶ· βλ. پتردامق

پاتردی Τ. **πατηρ-τῆ**, ὀν. πάταγος, θόρυβος, σύγχυσις, ταραχή: کوتوردی — θόρυβος καὶ ταραχή· || سی — آیاق ποδοκρότημα, ἤτοι θόρυβος γινόμενος ἁπλῶς πρὸς ἐκφόβισιν, ψευδὴς ἀπειλή: سنه پایوج براقمق آیاق — ἀφίνω τὸ ὑπόδημα εἰς τὸ ποδοκρότημα, ἤτοι πτοοῦμαι ἀμέσως, ὑποχωρῶ εἰς ψευδῆ ἀπειλήν· || ویرمك — θορυβῶ, φωνασκῶ, ἀπειλῶ· || — چیقمق ἀναφύεται θόρυβος, ταραχή.

پاتردیلی Τ. **πατηρτῆ-λῆ**, ἐπθ. θορυβώδης: کورلتیلو و — بر صورتده κατὰ τρόπον θορυβώδη καὶ παταγώδη, ἤτοι θορυβωδῶς καὶ παταγωδῶς.

پاترونه Ιτ. **πατροῦνα** [patrona] ὀν. ἀρχαῖος ναυτικὸς βαθμὸς ἀντιναυάρχου.

پاتره Τ. **πάτρα**, μόρ. ἐν χρήσει μετὰ τοῦ چاتره **τσάτρα**: سویلمك — چاتره ψελλίζω, ὁμιλῶ γλῶσσάν τινα ἀτελῶς, κουτσὰ στραβά.

پاتسقه Ιτ. **πατίσκα** [batista] ὀν. βατίστα, λινὸν ὕφασμα λεπτόν· βλ. پاتسته .

پاتقه Τ. **πάτκα** [ἐκ τοῦ پات ἐπίπεδος] ὄν. σιμός: بورونلی — ὀξὺν τὴν ῥῖνα σιμήν· §πελεκάν, εἶδος θαλασσίας νήσσης, ἧς τὸ δέρμα χρήσιμον εἰς μπλωτάς· βλ. καὶ پاتیقه .

پاتکه Τ. **πατίκε**, βλ. پاتیقه .

پاتلاتمق Τ. **πατ-λατμάκ**, ρμ. μτδ. κάμνω νὰ ἐκραγῇ τι μετὰ κρότου, τινάσσω, ἤτοι κάμνω νὰ κροτήσῃ, πυροβολῶ [πυροβόλον, φυσέκιον κτλ.]· κάμνω νὰ σκάσῃ, διαρραγῇ, ἀνοίξῃ [ἀπόστημα, φλύκταινα]· σχίζω, ἀνοίγω, διαρρηγνύω, κάμνω νὰ σχισθῶσι, χαλάσωσι τὰ ὑποδήματα ἐκ τῆς πολλῆς χρήσεως, φθείρω· ἀνησυχῶ, ἐξοργίζω [αἰτ.]: کوزینی — ἐπιτιμῶ ἢ τιμωρῶ αὐστηρῶς [κ. λ. κάμνω νὰ τιναχθῇ τὸ μάτι του]· || — یی σπάνω τὸν ἐγκέφαλον διὰ νὰ εὕρω ἢ ἐνθυμηθῶ τι· || آوج —χειροκροτῶ ζωηρῶς [κροτῶ τὴν παλάμην].

پاتلار Τ. **πατλάρ**, βλ. پاتلامق .

پاتلاق Τ. **πατ-λάκ** [پاتلامق] ὄν. ἔκρηξις, ἐκπυρσοκρότησις, διάρρηξις, σχίσμα: ویرمك—ἐκρήγνυμαι [ξεσπάνω], αἴφνης παρουσιάζομαι [ζήτημα ἢ ἔνδειξις, τεκμήριον ἐνοχῆς, ἢ πόλεμος]· βλ. καὶ ἐπόμ.

پاتلاق Τ. **πατ-λάκ** [βλ. προηγ.] ἐπθ. διερρηγμένος, ἐσχασμένος [σκασμένος], ἐξέχων: کوز —ὀφθαλμὸς ἐξέχων[γουρλωμένος]· || قونداره — ὑπόδημα ἐσχασμένον· || طاول—τύμπανον ἐσχασμένον [τρύπιον]· || مست—ἐμβὰς [ὑπόδημα] ἐσχασμένη· || کوروك —φυσητὴρ διερρηγμένος [φυσοῦνα τρύπια]· || مصر—ἀραβόσιτος ἐσχασμένος, ἤτοι ψητός.

پاتلامق Τ. **πατ-λαμάκ**, ρμ. οὐδ. ἐκρήγνυμαι, διαρρήγνυμαι μετὰ πατάγου, κροτῶ, ἐκπυρσοκροτῶ [ἐπὶ τηλεβόλου, πυροβόλου, πυρίτιδος κτλ.]:—تفنك τὸ πυροβόλον ἐκπυρσοκροτεῖ, κροτεῖ· || پاتلار الی ἐξάκις κροτοῦν, πολύκροτον ἢ περίστροφον [ρεβόλβερ]· § σχάζω, σκάνω, διαρρήγνυμαι [ἐπὶ δέρματος, σαρκός κτλ.]: —طبانلر διαρρήγνυνται τὰ πέλματα [αἱ πατοῦναι] τῶν ποδῶν, σκάνουν οἱ πόδες, ἤτοι πολὺ περιπατῶ· || — اود σκάνει ἡ χολή, ἤτοι πολὺ φοβοῦμαι· § σκάνω, ἀνοίγω, φύομαι [ἐπὶ σπόρου φυομένου ἢ βλαστοῦ]·§ἐκρήγνυμαι [ἐπὶ τρικυμίας, κατιγίδος] [δοτ.]: —برینك پاشنه ἐκρήγνυται [τρικυμία, ὀργὴ] ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τινος· || شدت و حدتی بنم اوزرمه پاتلایه‌جق ἡ ὀργὴ καὶ ὁ θυμός του θὰ ἐκραγῶσιν ἐπ' ἐμέ· || قباق —پاشده σπάνει ἡ κολοκύνθη εἰς τὴν κεφαλήν,

ἤτοι ὑφίσταμαι τὰς συνεπείας τῆς ὀργῆς τινος, ἢ ἐκρύθμου καταστάσεως· § σκάνω, διαρρήγνυμαι ἐξ ὀργῆς, στενοχώρου μαι μεγάλως : پاتلایه‌جق کی ایچ صیقلمق στενοχωροῦμαι μέχρι βαθμοῦ τοῦ νὰ διαρραγῶ· § τρώγω ἢ πίνω κατὰ κόρον· βλ. پاتلایه‌سی .

پاتلامه Τ. **πατ-λαμὰ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὀν. ἅπαρ. ἔκρηξις, ἐκπυρσοκρότησις, κρότημα, διάρρηξις κτλ· βλ. پاتلامق .

پاتلانغج Τ. **πατ-λανγκὶτς** [پاتلامق] ὄν. κρόταλον, ἤτοι εἶδος παιδιᾶς κατασκευαζόμενον ἐκ καλάμου ἐν εἴδει πυροβόλου, ἢ καὶ ἐκ χάρτου διπλουμένου εἰς πολλὰς πτυχὰς καὶ προξενοῦντος κρότον.

پاتلایش Τ. **πατ-λαγὶς** [پاتلامق] ρ. ἀφ. ἔκρηξις, ἐκπυρσοκρότησις, διάρρηξις, ῥῆξις κτλ· βλ. پاتلامق .

پاتلایه‌سی Τ. **πατλαγιά-σι** [γ' πρόσ. τῆς εὐκτ. τοῦ پاتلامق καὶ τῆς ἀντ. سی] ὦ ποῦ νὰ σκάσῃ [ἐπὶ ἀπευχῆς ἢ ὕβρεως].

پاتلیجان Τ. **πατλιδζάν**, βλ. پاطلجان .

پاتنت Γλ. **πατέντ**, ἢ Ιτ. پاتنته **πατέντα** [patènte] ὄν. ἐπάγγελμα, δίπλωμα ἐπιτηδεύματος, φόρος ἐπιτηδεύματος, ἀποδεικτικὸν ὑγειονομείου: —تیز ἀποδεικτικὸν ὑγειονομείου καθαρόν, ἤτοι περὶ προελεύσεως τοῦ πλοίου ἐκ τόπου, ἔνθα δὲν ὑπάρχει νόσος ἐπιδημική· || — بولاشیق ἀποδεικτικὸν περὶ προελεύσεως ἐκ τόπου, ἔνθα ὑπάρχει νόσος ἐπιδημική· § πιστοποιητικὸν ὑπηκοότητος, ἢ προστασίας ξένου κράτους.

پاتنته‌لی Τ. **πατέντα-λη**, ἐπθ. ὁ ἔχων δίπλωμᾶ, ἢ ἀποδεικτικὸν ὑγειονομείου·§ὁ ὑπὸ τὴν προστασίαν ξένου κράτους.

پاتەدق Τ. **πάτα-τακ**, ἢ پاتدن **πάτα-ταν** [ἐκ τοῦ ἤχου پات] ἐπρ. αἴφνης, ἐξ ἀπροόπτου.

پاتیقه Τ. **πατίκα**, ἢ پاتکه **πατίκε** [κατὰ μὲν τὸ لهجه ἐκ τοῦ پایتاق, κατὰ δὲ τὸ قاموس عثمانی ἐκ τοῦ ἑλλ. πατῶ] ὄν. μονοπάτιον, ἀτραπός· λέγεται καὶ پاتیقه یولی || βλ. καὶ پاتقه .

پاچارز Τ. **πατσαρὶζ** [κατ' ἀναγραμματισμὸν ἐκ τοῦ چاپارز βλ.]§ ἐπθ. περίπλοκος, δύσκολος· § ἐπρ. ἐγκαρσίως, λοξῶς.

پاچاوره Τ. **πατσάβρα**, ὄν. ῥάκος, ἀπομάκτρα τοῦ μαγειρείου, κ. πατσαβοῦρα: — یاغلی σφαῖρα περιέχουσα ἐμπρηστικὰς ὕλας καὶ ριπτομένη ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ ἐπὶ οἰκοδομῶν καὶ πλοίων πρὸς ἐμπρησμόν· [μτφ.] βρωμερὰ γυνή, πόρνη· || بینلو —**πατσάβρα τσεϊνλί**, μοχθηρὸς ἄνθρωπος· || چمك — μεταβάλλω εἰς ῥάκος, εἰς ἀπομάκτραν, λερόνω, μολύνω, ἐξευτελίζω [αἰτ.].

پاچاوره‌جی Τ. **πατσάβρα-δζῆ**, ὄν. ῥακοσυλλέκτης.

پاچوز Τ. **πατσοὺζ** [φαίνεται ἐκ τοῦ πατσός, πατσομύτης] ὄν. εἶδος μεγάλου κεφάλου σιμοῦ τὴν ῥῖνα[ἰχθ.].

پاچه Π. **πα-τσᾶ** [ἐκ τοῦ پ] ὄν. ποῦς προβάτου, αἰγός, βοὸς κτλ. § τὸ γνωστὸν φαγητὸν [πατσᾶ] τὸ γινόμενον ἐκ τῶν ποδῶν ἢ τῆς κεφαλῆς βοός, αἰγὸς καὶ ἰδίᾳ προβάτου, ἢ καὶ ἐξ ἰχθύων, πηκτή: صوبی—ζωμὸς ἐκ τοιούτων ποδῶν· || سی—بالش πηκτὴ ἐκ κεφαλῆς· || بالق—سی πηκτὴ ἐξ ἰχθύος· || کونی — ἡμέρα τῆς πηκτῆς, ἤτοι ἡ τελευταία ἡμέρα τῆς γαμηλίου ἑορτῆς παρ' ὀθωμανοῖς, καθ' ἣν τρώγουσι πηκτήν· § βρακοπόδι, ποδεών, ἤτοι τὸ κάτω ἄκρον ἐσωβράκου, περισκελίδος: لری — صیغامق ἀνασηκόνω τὰ βρακοπόδια, ἀνασκουμπόνομαι, ἀποδύομαι, ἑτοιμάζομαι· || اولق—یاقه γίνομαι μαλλιὰ κουβάρια, πιάνομαι ἀπὸ τὸν τράχηλον, ἀπὸ τὰ βρακοπόδια, παλαίω, διαπληκτίζομαι μετά τινος· § μπλωτὴ ἐξαγομένη ἐκ τῶν ποδῶν ζώων τινῶν· || βλ. καὶ بول .

پاچه‌جی Τ. **πατσα-δζῆ**, ὄν. ὁ πωλῶν πόδας ἢ κεφαλὰς ζώων καθαρισμένας ἢ καὶ ἐψημένας.

پاد Τ. **πάτ**, ὄν. ἀγρία σιναμικὴ [φυτ.].

پاد Π. **πάτ**, ὄν. φύλαξ· § μέγας.

پاداش Π. **πα-τάς**, ὄν. ἀντιμισθία, ἀνταμοιβή· § τουρκ. ἀντὶ آیاقداش ἤτοι σύντροφος, συνοδοιπόρος.

پادام Π. **πα-τάμ**, ὄν. πτηνὸν προσδενόμενον ἐκ τοῦ ποδὸς εἰς τὴν ἄκραν τῆς παγίδος ὅπως ἑλκύῃ τὰ ἱπτάμενα πτηνά.

پادرکاب Π. **πᾶ-τὲρ-ρικιάπ**, ἐπθ. οὗ ὁ ποῦς ἐπὶ τοῦ ἀναβολέως, ὁ τα-

پارانتز Γλ. **παραντὲζ** [parenthèse] ὄν. παρένθεσις· βλ. معترضه .

پاراوان Γλ. **παραβὰν** [paravent] ὄν. ξύλινον κινητὸν διάφραγμα ἐν δωματίῳ χρησιμεῦον ὡς παραπέτασμα·τ. سوقاقلق.

پارتی Γλ. **παρτὶ** [parti] ὄν. μέρος, μερίς, κόμμα· βλ. قسم ، فرقه .

پارچه Τ. **παρτσᾶ** [ἐκ τοῦ پاره] ὄν. τεμάχιον, τμῆμα, κομμάτιον : سی—اتمك τεμάχιον ἄρτου· || سی—پنیر τεμάχιον τυροῦ· || سی—قماش τεμάχιον ὑφάσματος·|| — بر ἓν τεμάχιον ἢ ὀλίγον [ἐπρ.]: اتمك—بر ἓν τεμάχιον ἄρτου·||کیفسز—بر ὀλίγον ἀδιάθετος·||——,ـه—پاره **παρᾶ παρτσᾶ,** ἢ پورچه — **παρτσᾶ πουρτσᾶ,** τεμάχια τεμάχια, ἤτοι εἰς πολλὰ τεμάχια, τμήματα: اولق——γίνομαι τεμάχια τεμάχια, κομμάτια κομμάτιά, κατακερματίζομαι, καταξεσχίζομαι·||صاتمق——πωλῶ εἰς τμήματα, τμηματικῶς, λιανικῶς·§μτφ. سی—الماس τεμάχιον ἀδάμαντος, ἤτοι ἐξαίρετος ἢ ὡραιότατος ἄνθρωπος [διαμάντι]· § πρόσωπον ἀσήμαντον, εὐτελές, σύνηθες : سی—خلایق δούλη εὐτελὴς [δουλικόν]·||سی—عربه جی εὐτελὴς ἁμαξηλάτης· || بر سی—کاتب συνήθης, κοινός, εὐτελὴς γραφεύς.

پارچه‌جق T. **παρτσα-δζήκ,** ὄν. μικρὸν τεμάχιον, κομματάκι.

پارچه‌سز T. **παρτσα-σὴζ,** ἐπθ. ὁ μὴ ἐκ τεμαχίων συνιστάμενος, ἀκέραιος, μονομερής.

پارچه‌لامق T. **παρτσα-λαμάκ,** ρμ. μτδ. κατακερματίζω, κάμνω ἢ κόπτω τεμάχια τεμάχια, κατασχίζω, κατασπαράττω [ἐπὶ ἀγρίων ζώων κτλ.] [αἰτ.].

پارچه‌لانمق ἢ پارچه‌لنمق T. **παρτσα-λανμάκ,** ρμ. οὐδ, ἢ πθ. κατακερματίζομαι ἢ γίνομαι τεμάχια τεμάχια, κατασχίζομαι, κατασπαράττομαι· § μτφ. καταβάλλω πᾶσαν προσπάθειαν, τρέχω ἄνω κάτω ὅπως διεξαγάγω ὑπόθεσιν [κομματιάζομαι].

پارچه‌لی T. **παρτσα-λῆ,** ἐπθ. ὁ ἐκ τμημάτων συγκείμενος, ὁ μὴ μονομερὴς καὶ ἀκέραιος.

پاردسو Γλ. **παρτεσὸ** [pardessus] ὄν. ἐπανωφόριον.

پاردم Π. **παρτὸμ,** ὄν. ὑπουρίς· βλ, پالدم .

پادزهر Π. **πατ-ζέχρ,** κοινῶς پازهر **πανζεχίρ,** ὄν. ἀντιφάρμακον, ἀντίδοτον, λίθος σχηματιζόμενος ἐν τῇ κοιλίᾳ ζώων τινῶν καὶ θεωρούμενος ὡς ἀλεξιφάρμακον.

پادزهری **πατ-ζεχρί,** ἐπθ. ἀντιφαρμακευτικός· βλ. پادزهر .

پادشاه Π. **πατι-σὰχ** [پاد φύλαξ, شاه βασιλεὺς] ὄν.μονάρχης, αὐτοκράτωρ, ἄναξ[ἐπὶ Σουλτάνων]:آل عثمان—μονάρχης ἐκ τῆς δυναστείας τοῦ Ὀσμάν, ἤτοι ὀθωμανὸς Σουλτᾶνος·|| جهان پناه—μονάρχης ὅστις εἶναι τὸ ἄσυλον τοῦ κόσμου [Σουλτᾶνος]·||زمن بیك یشا—ζῆθι μακρὸν ὦ βασιλεῦ ἡμῶν! **[πατισαχιμίζ].**

پادشاهانه Π. **πατισαχ-ανέ,** ἐπθ. μοναρχικός, βασιλικός, αὐτοκρατορικός: انعام—εὐεργεσία αὐτοκρατορικὴ·§ἐπρ. ὡς ἁρμόζει μονάρχῃ, αὐτοκρατορικῶς, βασιλικῶς.

پادشاهلق Τ. **πατισαχ-λήκ,** ἀφ. τὸ ἀξίωμα τοῦ βασιλέως, βασιλεία, μοναρχία, αὐτοκρατορία· βλ. پادشاه καὶ پادشاهی .

پادشاهی Π. **πατισαχ-ί,** ἀφ. βασιλεία, μοναρχία, αὐτοκρατορία·§ἐπθ. βασιλικός, μοναρχικός, αὐτοκρατορικός : ذات شوکتسمات حضرت پادشاهی **ζάτι σεβκετ-σιμάτι χαζρέτι πατισαχί,** τὸ ὑψηλὸν πρόσωπον τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος, ἢ ἡ Α. Α. Μεγαλειότης.

پادشه Π. **πατισέχ,** ἐν χρήσει ἐν τῇ ποιήσει ἀντὶ τοῦ پادشاه .

پار Τ. **πάρ,** μόριον παριστάνον τὸ ζωηρὸν φῶς καὶ τὴν λάμψιν σώματος ἀναφλεγομένου ἢ φωτίζοντος· ἐπαναλαμβάνεται : — پارلامق —λάμπω ζωηρῶς· βλ. پارل καὶ بر .

پاراپت Ιτ. **παραπὲτ** [parapètto] ὄν. τὸ μέρος τῶν πλευρῶν τοῦ πλοίου τὸ ἐξέχον τοῦ καταστρώματος καὶ περιβάλλον κύκλῳ τὸ πλοῖον, κωπωτήρ, κ. κουπαστή.

پاراشوت Γλ.**παρασὸυτ** [parachute] ὄν. ἀλεξίπτωτον· βλ. سقوط.

پاراطونر Γλ. **παρατονὲρ** [paratonnere] ὄν. ἀλεξικέραυνον· βλ. سر.

پاراکت Ιτ. **παρακέτ,** ὄν. τεμάχιον σανίδος προσαρτώμενον εἰς σχοινίον καὶ ριπτόμενον ἐκ τοῦ πλοίου εἰς τὴν θάλασσαν πρὸς καταμέτρησιν τῆς ταχύτητος αὐτοῦ.

پاردون Γλ. **παρὸν** [pardon] ὄν. συγγνώμη·§ἐπφ. συγγνώμην! βλ. عفو

پارس Π. **πάρς,** ὄν. κ. Περσία, ἰδίᾳ ἡ διοίκησις Σιράζ· τροπῇ τοῦ پ εἰς ف ἐγένετο ἀραβιστὶ فارس βλ. λ.

پارس Π. **πάρς,** ὄν. λεοπάρδαλις, πάνθηρ: کبی آیرمق — χωρίζω ὡς ὁ πάνθηρ, κατασπαράττω.

پارس Γλ. **παρὶς** [Paris] ὄν. κ. Παρίσιοι.

پارسا Π. **παρσᾶ,** ἐπθ. εὐσεβής, ἐγκρατής, ἐνάρετος.

پارسایی Π. **παρσα-γί,** ὄν. εὐσέβεια, ἐγκράτεια.

پارسال Π. **πάρ-σὰλ** [ἐκ τοῦ پار πέρυσι καὶ سال ἔτος] ἐπρ. πέρυσι.

پارسلی Τ. **παρισ-λί,** ἐπθ. Παρισινός.

پارسنك Π. **παρ-σένγκ,** ὄν. βάρος ἀναρτώμενον εἰς τὸν ἐλαφρότερον δίσκον τῆς πλάστιγγος πρὸς ἰσορροπίαν, ἀντίρροπον· ἐν τῇ Τουρκικῇ پرسنك **περσένγκ·** βλ.

پارسه Π. **παρσᾶ,** ὄν. ἐπαιτεία, ἤτοι συλλογὴ χρημάτων ἐντὸς πινακίου ἢ δίσκου ὑπὲρ πτωχοῦ ἢ ἀγαθοεργοῦ τινος σκοποῦ: طوپلامق—ἐγὼ συλλέγω χρήματα κατὰ τὸν ἀνωτέρω τρόπον [λέγεται ἐπὶ ταχυδακτυλουργῶν, ἢ μουσικῶν κτλ. συλλεγόντων ἐν τέλει τῆς παραστάσεως χρήματα παρὰ τῶν θεατῶν].

پارسی Π. **παρσ-ί,** ὄν. ἡ περσικὴ γλῶσσα· βλ. فارسی .

پارکه Γλ. **παρκὲ** [parquet] ὄν. δάπεδον αἰθούσης κτλ. ἀδακόστρωτον, ἤτοι ἐκ τετραγώνων ξύλων ποικιλτῶν.

پارل Τ. **παρ-ήλ,** ἦχος παραγόμενος ἐκ σώματος σπινθηροβολοῦντος ἢ λάμποντος: پارلامق—— λάμπω ζωηρῶς· βλ. καὶ پار .

پارلاتوریو Ιτ. **παρλατόριο** [parlatorio] ὄν. λέσχη, ἐντευκτήριον, μέρος ἐν τοῖς λοιμοκαθαρτηρίοις ἢ μοναστηρίοις ἔνθα γίνονται αἱ συνεντεύξεις μετὰ τῶν ξένων.

پارلاتمق Τ.**παρ-λατμάκ,** ρμ. μτδ. στιλβῶ, κάμνω τι νὰ στίλβῃ, νὰ λάμπῃ, καθιστῶ στιλπνόν, λαμπρόν, φωτεινόν [αἰτ.] : قوندره—στιλβῶ τὰ ὑποδήματα·||—کوز ἐξογίζομαι, καθίσταμαι μανιώδης [στιλβῶ τοὺς ὀφθαλμούς]·§ἀνάπτω,φλέγω·§μεθύω [τὸ κορόνω]·

پارلاق Τ. **παρ-λὰκ** [βλ. پارلامق] ἐπθ. λαμπρός, λάμπων, στίλβων, ἀκτινοβολῶν, μεγαλοπρεπής, ἐναργής, φαεινός, ὡραῖος, ἔξοχος, σημαίνων: کونش—λαμπρὸς ἥλιος· || یلو—λαμπρός, μεγαλοπρεπὴς χορός· || حقیقت—λαμπρά, φαεινὴ ἀλήθεια·||سوز—λαμπρός, ὡραῖος λόγος·||استقبال—λαμπρὸν μέλλον.

پارلاقلق Τ. **παρλακ-λήκ,** ἀφ. λαμπρότης, λάμψις, μεγαλοπρέπεια.

پارلامق Τ. **παρ-λαμάκ,** ρμ. οὐδ. λάμπω, στίλβω [κυρ. μτφ.]· ἀναφλέγομαι, κορόνω, ἐκβάλλω φλόγα, ἀνάπτω,ἐπιτείνομαι· ἐξάπτομαι, ἐξοργίζομαι· ἀναδείκνυμαι, διαπρέπω: — کونش ὁ ἥλιος λάμπει, ἀκτινοβολεῖ· ||—کوزلر οἱ ὀφθαλμοὶ λάμπουσιν, ἀκτινοβολοῦσιν [ἐκ χαρᾶς]· || — پارل پارل λάμπω ζωηρῶς· ||—استقبال τὸ μέλλον λάμπει·||—لامپه ἡ λυχνία ἀναφλέγεται [κορόνει]· || — یورغان الیسه ، ἀναφλέγονται [κορόνουσι] τὰ ἐνδύματα, τὸ ἐφάπλωμα κτλ·§ἵπταμαι ἐπὶ πτηνοῦ [βλ. پرلامق]· ρμ. μτδ. διευθύνω ἱέρακα κατὰ πτηνοῦ.

پارلامنتو Ιτ. **παρλαμέντο** [parlamento]ὄν. κοινοβούλιον·§ἡ βουλὴ τῶν λόρδων καὶ ἡ βουλὴ τῶν κοινοτήτων ἐν Ἀγγλίᾳ.

پارلایش Τ. **παρ-λαγὶς**[βλ. پارلامق]ρμ. ἀφ. λάμψις, λαμπηδών, ἀκτινοβολία, ἀνάφλεξις, ἔξαψις, ἀνάδειξις.

پارلتی Τ. **παρηλτῆ,** βλ. پارلدی .

پارلدامق Τ. **παρηλ-ταμάκ,** ρμ. οὐδ. λάμπω, ἀκτινοβολῶ, ἐξαστράπτω.

پارلدی ἢ پارلتی Τ. **παρηλ-τῆ,** ἀφ. λάμψις, λαμπηδών, ἀκτινοβολία.

پارلدیلی Τ. **παρηλ-τηλῆ,** ἐπθ. λαμπρός, στιλπνός, στίλβων, ἐξαστράπτων.

پارمق Τ. ἢ پرماق καὶ پرمق **παρμάκ,** ὄν. δάκτυλος: —باش μέγας δάκτυλος, ἀντίχειρ·|| سی—شهادت, ἢ سی—صلوات **σαλαβὰτ παρμαγῆ,** λιχανός, δείκτης· || — اورته μέσος δάκτυλος·|| — آدسز , ἢ سی—یوزك παράμεσος δάκτυλος [κατὰ λέξιν, δακτυλιώτης, ἢ ἀνώνυμος δάκτυλος]· || —چرچه ὠτίτης, μικρὸς δάκτυλος· || سی—آیاق δάκτυλος τοῦ ποδός· || — اوجی ἄκρον δακτύλου· || —فلامق—φάλαγγες [τὰ

κατάπαρδος το ζῶον.

παρ-αλ-μός, ὁ μτφ. κατακορεσμός, ἀπληστία, ἐπιθυμία [ἐνὸς πράγματος] ἢ [τοῦ] ἐσθίειν καὶ πίνειν.

παρ-αλ-υκός, ἡ, ὁν. ὁ ἔχων ἕξι παραλύσεως, ἢ εἴδους ὀλίγον μεγαλύτερος ἀπὸ τὸ ἄκρον τοῦ ἀριστεροῦ ἢ δεξιοῦ ἡμιπλεύρου καὶ ἐπηρεάζων τὴν ἀριστερὰν ἢ δεξιὰν χεῖρα ἢ πόδα.

παρ-αλ-ύω, μέλ. -ύσω, ἀόρ. -ύθην, παθ. μτχ. -υμένος, ῥ. παραλύω. ἀποκόπτω τὴν δύναμιν τῆς κινήσεως ἢ τῆς αἰσθήσεως. || παθ. μτχ. παραλυμένος, ἡ, ον, ὁ ἔχων ἕξι παραλύσεως, ἢ εἴδος ὀλίγον μεγαλύτερος ἀπὸ τὸ ἄκρον τοῦ ἀριστεροῦ ἢ δεξιοῦ ἡμιπλεύρου.

παρ-αλ-ύω, μέλ. -ύσω, ἀόρ. -ύθην, παθ. μτχ. -υμένος, ῥ. παραλύω. ἀποκόπτω τὴν δύναμιν τῆς κινήσεως ἢ τῆς αἰσθήσεως. || παθ. μτχ. παραλυμένος, ἡ, ον, ὁ ἔχων ἕξι παραλύσεως, ἢ εἴδος ὀλίγον μεγαλύτερος ἀπὸ τὸ ἄκρον τοῦ ἀριστεροῦ ἢ δεξιοῦ ἡμιπλεύρου.

παρ-αμ-ένω, μέλ. -ενῶ, ἀόρ. -έμεινα, ῥ. μένω. ἐπιμένω, ἀντέχω. || μτφ. ἐπιμένω, ἀντέχω, ὑπομένω. || μτφ. ἐπιμένω, ἀντέχω, ὑπομένω.

παρ-αμ-ονή, ἡ. ἡ ἐπιμονή, ἡ ὑπομονή, ἡ καρτερία. || ἡ ἐπιμονή, ἡ ὑπομονή, ἡ καρτερία.

παρ-αμ-υθία, ἡ. ἡ παραμυθία, ἡ παρηγορία, ἡ ἀνακούφισις. || ἡ παραμυθία, ἡ παρηγορία, ἡ ἀνακούφισις.

παρ-αμ-υθητικός, ἡ, ὁν. ὁ παραμυθητικός, ὁ παρηγορητικός, ὁ ἀνακουφιστικός. || ὁ παραμυθητικός, ὁ παρηγορητικός, ὁ ἀνακουφιστικός.

παρ-αμ-υθητικῶς, ἐπίρ. παραμυθητικῶς, παρηγορητικῶς, ἀνακουφιστικῶς. || παραμυθητικῶς, παρηγορητικῶς, ἀνακουφιστικῶς.

παρ-αμ-υθία, ἡ. ἡ παραμυθία, ἡ παρηγορία, ἡ ἀνακούφισις. || ἡ παραμυθία, ἡ παρηγορία, ἡ ἀνακούφισις.

παρ-αμ-υθητικός, ἡ, ὁν. ὁ παραμυθητικός, ὁ παρηγορητικός, ὁ ἀνακουφιστικός. || ὁ παραμυθητικός, ὁ παρηγορητικός, ὁ ἀνακουφιστικός.

παρ-αμ-υθητικῶς, ἐπίρ. παραμυθητικῶς, παρηγορητικῶς, ἀνακουφιστικῶς. || παραμυθητικῶς, παρηγορητικῶς, ἀνακουφιστικῶς.

παρ-αν-ά, πρόθ. [γεν.] δηλ. ἐπάνω, ἀπὸ ἐπάνω. || δηλ. ἐπάνω, ἀπὸ ἐπάνω

پالاز Τ. **παλάζ,** ὄν. νεογνὸν νήσσης, χηνός, περιστερᾶς κτλ. ی — اوردك ننسه‌سی. || ی — قاز چنداری. || ی — كوكرجين پرستره‌سی. || ی — قوش دلغه‌سی [νόσος].

پالازلانمق Τ. **παλαζ-λανμάκ,** ρμ. οὐδ. παχύνομαι[ἐπὶμικρῶν πτην.].

پالاستورپه Ιτ.**παλα-στοῦρπα** [balla sturbo] ὄν. βύσμα, ἤτοι τὸ ἐν τῷ τηλεβόλῳ μετὰ τὴν πυρίτιδα ἐπιτιθέμενον καὶ πιεζόμενον στυπεῖον· § στυπουλκός, ἤτοι μακρὰ ἑλικοειδὴς ράβδος χρησιμεύουσα πρὸς ἀφαίρεσιν τοῦ ἐμπυρεύματος καὶ καθάρισιν τῶν τηλεβόλων.

پالاسرته Ιτ.**παλα-σέρτα** [balla serto] ὄν. βάθρον ἐν τῇ ἀναβάθρᾳ τῶν ἱστῶν τῶν πλοίων.

پالاسقه Οὐγ. ἢ پالاسقه **παλάσκα,** ὄν. ἀρυβαλίς, ἤτοι σάκκος τῶν κυνηγῶν [τσάντα]· § φυσιγγιοθήκη, πυριτιδοθυλάκιον.

پالالق Τ. **παλα-λήκ,** ὄν. τὸ ὀξὺ μέρος πράγματός τινος, ἰδίᾳ σανίδος, δοκοῦ: وضع اولنان كريشلر نه — δοκοὶ τεθειμέναι οὐχὶ ἀπὸ τὸ πλατὺ αὐτῶν μέρος, ἀλλ' ἀπὸ τὸ ὀξύ, ἤτοι καθέτως **[παλαληγνά].**

پالامار Ιτ. **παλαμὰρ** [palamare] ὄν. κάλως, ἤτοι χονδρὸν σχοινίον χρησιμεῦον πρὸς σύνδεσιν τοῦ πλοίου μετὰ τῆς ξηρᾶς: — یاغلامق پروسدنه تون كالو — قوپمق — σπάνει ὁ κάλως· || ی — دیاقه‌یمك قوپارمق — διαφεύγω [σπάνω τὸν κάλω]· || كوزی — ὀπὴ ἐν τῇ πρώρᾳ καὶ τῇ πρύμνῃ τοῦ πλοίου, δι' ἧς διέρχεται ὁ κάλως.

پالاموت Τ. **παλαμούτ,** ὄν. βάλανος, κ. βαλανίδι [καρπὸς τῆς δρυός]· || ای — آغاجی یمیشی — δρῦς [βαλανιδιά]· || آغاجی یمیشی بر — ὦ δρῦ! ἅπαξ τοῦ ἔτους δίδεις καρπὸν καὶ ἐκεῖνος χρησιμεύει τοῖς βυρσοδέψαις!

پالامود Ελ. ἢ پالامود **παλαμούτ,** ὄν. παλαμύς [ἰχθ.]· ἡ μικρὰ καλεῖται قره بالق μέλας ἰχθύς, ἢ ی — چنكانه παλαμὺς ἡ ἀθιγγανίς· ἡ μεγαλειτέρα طوریق **τορήκ,** ἢ ی — قوزی παλαμὺς τὸ ἀρνίον· ἡ ἔτι μεγαλειτέρα الته پرماق ἐξαδάκτυλος· ἡ δὲ μεγίστη زندان دلی **ζιντὰν τελέν,** ἡ διατρυπῶσα τὴν φυλακήν, ἢ طوپچو **πατσότα,** πετσοῦδα· ἡ ἁλατισμένη καλεῖται لاكردە **λακέρτα,** λακέρδα.

پاك Π. **πάκ,** ἐπθ. καθαρός, ἁγνός, ἄδολος: آب — ὕδωρ καθαρόν· || قلب — ἡ καρδία ἁγνή, ἄδολος· || نظر — βλέμμα ἄδολον· || بی — ἀκάθαρτος· || ده آب — ὑδατοφυὴς γουرباغه قوربغه‌دن ὑδατι τῷ καθαρῷ ποία ἡ βλάδη ἐκ τῆς κραυγῆς τοῦ βατράχου; [στίχ.]· § πλθ. پاكان βλ.

پاكان Π. **πακλάν** [πλθ. τοῦ προηγ.] ὄν. οἱ ἁγνοὶ τὴν καρδίαν, ἅγιοι.

پاكباز Π. **πακ-πάζ,** ἐπθ. ἐραστὴς πιστός· § ἀβ. پاكبازی **πακ-παζί,** ἔρως πιστός· § ἐπθ. καὶ ἐπρ. پاكبازانه **πακ-παζανέ,** ὁ ἀρμόζων ἐραστῇ πιστῷ, ἢ ὡς ἀρμόζει κτλ.

پاكت Γλ. **πακέτ** [paquet] ὄν. φάκελλος, δέμα, δέσμη: سيغاره — بر μία δέσμη σιγάρων· || چوراب — بر ἓν δέμα περικνημίδων· || توتون — بر ἓν δέμα καπνοῦ.

پاكدامن Π. **πακ-νταμέν,** ἐπθ. οὔτινος τὰ κράσπεδα ἁγνά, ἤτοι ἁγνός, σώφρων [ἀνὴρ ἢ γυνή]· ἀντίθετον آلوده دامن.

پاكدامنی Π.**πακ-νταμενί,** ἀβ. ἁγνότης, σωφροσύνη· τουρκ. پاكدامنلك.

پاكلامق Τ. **πακ-λαμάκ,** ρμ. μτδ. καθαίρω, καθαρίζω, σκουπίζω· § καταβροχθίζω· § ἐξοφλῶ· § φονεύω [παστρεύω].

پاكلانمق Τ. **πακ-λανμάκ,** ρμ. οὐδ. καθαρίζομαι, ἐξαγνίζομαι.

پاكلك Τ. **πακ-λήκ,** ἀβ. καθαρότης, ἁγνότης· βλ. καὶ پاكی.

پاكله‌مك Τ. **πακ-λεμέκ,** كه‌پاكله **πακ-λενμέκ,** βλ. پاكلامق.

پاكی Π. **πακί,** ὄν. ἁγνότης, καθαρότης.

پاكيزه Π. **πακ-ιζέ,** ἐπθ. ἁγνός, καθαρός, σώφρων, σεμνός: طفل — παῖς ἁγνός.

پالا ἢ پالا Τ. **πάλα** [κατὰ τὸ لهجه λ. ἑλλ.] ὄν. πρᾶγμα πλατὺ καὶ ἔχον δύο ὄψεις, ὡς σανίς, κώπη: سی — طاه τὸ πλατὺ μέρος τῆς σανίδος· || سی — كورك τὸ πλατὺ τῆς κώπης [βλ. καὶ بويه]· § بيق — ἄνθρωπος ἔχων πλατὺν καὶ μακρὸν μύστακα· § σπάθη πλατεῖα καὶ δίστομος· βλ. ذوالفقار· || چكمك — ξιφουλκῶ· || چالق — μάτην περιφέρομαι, ἀνωφελῶς προσπαθῶ· || صالالامق — κινῶ τὸ ἀκάτιον μὲ μίαν κώπην.

پالاچقه Τ. **παλάτσκα** [βλ. پالاچقه، پالاز، پليچ] ὄν. ὄρνις ἐπωάζουσα, κ. κλῶσσα·

پاسليق Τ. **πασλη-λήκ,** ἀφ. σκωρίασις.

پاسوار Π. **πα-σσβάρ,** ὄν. πεζοπόρος· § πλθ. پاسواران **πά-σσβαράν·** βλ. سوار.

پاش Π. **πάς** [προστ. τοῦ پاشيدن **πασιτέν,** ἐν χρήσει ἐν συνθέσει] ὁ διαχέων, ραίνων: — ضيا ὁ διαχέων φῶς, φωτίζων· || — كوهر ὁ ραίνων ἀδάμαντας, ἀκτινοβολῶν, εὐεργετῶν· || — زر ὁ ραίνων χρυσόν· || — شرف صحيفهٔ صدور **ἀερὲῤ-πάσι σαχιφέϊ σουτοὺρ πουγουρουλὰν ιραπέϊ δενιγέ,** ὑψηλὸν Αὐτοκρατορικὸν διάταγμα διαχέον τιμὴν ἐπὶ τῆς σελίδος τῆς ἐκδόσεως, ἤτοι τὸ ἐκδοθὲν Αὐτοκρατορικὸν διάταγμα· || حق عالیلرنده پرتو — ظهور **χάκκη ἀλιλεριντὲ περτὲῤ-πάσι ζουχοὺρ ὁλὰν ἐνβάρι ἀβατήῤι ἄλῤ-λ-ἄλι ἀεχριγιαρί,** τὰ φῶτα τῆς ὑψηλῆς Αὐτοκρ. εὐμενείας, ἅτινα διέχυσαν ἀκτῖνα ἐμφανίσεως ἐπὶ τοῦ ὑψηλοῦ Αὐτῆς ἀτόμου, ἤτοι ἡ πρὸς Αὐτὴν ἐκδηλωθεῖσα λαμπρὰ Αὐτοκρατορικὴ εὐμένεια.

پاشا Τ.**πασά,** ὄν.Πασᾶς, ἤτοι τίτλος τιμητικὸς ἀπονεμόμενος τὸ πάλαι μὲν μόνον τοῖς στρατιωτικοῖς, σήμερον δὲ καί τισιν ἀνωτέροις πολιτικοῖς ὑπαλλήλοις, οὐχὶ δὲ καὶ τοῖς θρησκευτικοῖς· φέρουσι δ' αὐτὸν ἐκ μὲν τῶν πολιτικῶν οἱ ἔχοντες τὸν βαθμὸν βεζύρου [وزير],ρούμελη βεηλὲρ-βέη [روم ايلی بكلر بكی], μίρι μιράν[ميرميران]καὶ μίρου-λ-οὐμερά [ميرالامرا], ἐκ δὲ τῶν στρατιωτικῶν οἱ ἔχοντες τὸν βαθμὸν ἀρχιστρατήγου [مشير **μισίρ],** στρατηγοῦ [فريق **φερὴκ**] καὶ ὑποστρατήγου [ميرلوا **μίρι λιβᾶ]:** — والی ὁ νομάρχης· || — قوماندان ὁ στρατιωτικὸς διοικητής· || — قپودان ὁ ἀρχιναύαρχος, ἤτοι ὁ ὑπουργὸς τῶν ναυτικῶν· || — قپوسی ἡ Ὑψηλὴ Πύλη· || سنجاغی — οὕτως ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι ἡ ἕδρα τῶνομαρχῶν· || ليمانی — Πασᾶ Λιμάνιον, νῆσος ὑπαγομένη διοικητικῶς εἰς τὴν Ἀρτάκην καὶ ἐκκλησιαστικῶς εἰς τὸν Μητροπολίτην Προικοννήσου. [Ἡ λέξις پاشا, κατά τινας μὲν, ἐκ τῶν π.λ. شاه پای **πάϊ σάχ** = ποῦς τοῦ βασιλέως, κατά τινας δὲ, ἐκ τῆς ἀρχαίας τουρκικῆς λέξεως پده **πεσέ** = πρεσβύτερος ἀδελφός· κατὰ τοὺς τελευταίους, ὁ Σουλτὰν Ὀρχὰν καταστήσας τὸν πρεσβύτερον αὐτοῦ ἀδελφὸν Ἀλαεδδὶν Μ. Βεζύρην, ἀπεκάλει αὐτὸν πάντοτε پشه, ἐξ οὗ ἔπειτα οἱ λαβόντες τὴν θέσιν ταύτην καὶ βραδύτερον κατ' ἐπέκτασιν καὶ ἄλλοι τῶν μεγιστάνων ἐλάμβανον καὶ τὸν τίτλον τοῦτον.

پاشالق Τ. **πασά-λήκ,** ἀφ. ὁ τίτλος τοῦ Πασᾶ, ἢ βαθμὸς συνεπάγων τὸν τίτλον τοῦτον· § ἐπαρχία διοικουμένη ὑπὸ Πασᾶ.

پاشالو Τ. **πασά-λῆ,** ὄν. ὁ ἀνήκων εἰς Πασᾶ· ὑπηρέτης εὑρισκόμενος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν Πασᾶ: قپاغی — ἐνδυμασία ἄλλοτε τῶν τοιούτων ὑπηρετῶν· || قاوغی — κάλυμμα τῆς κεφαλῆς [καβοῦκι] ὅπερ ἐφόρουν ἄλλοτε οἱ εἰρημένοι ὑπηρέται· || βλ. پيرپيری.

پاشمق Τ. **πασμάκ** καὶ پاشمقجی **πασμακτσῆ** βλ. پاشمقجی ، پاشمق.

پاشنا Π. **πασνά,** ἢ پاشنه **πασνέ,** ὄν. πτέρνα.

پاشيب Π. **πα-σίπ,** ὄν. κλίμαξ.

پاشنده Π. **πασεντὲ** [μτχ. τοῦ پاشيدن **πασιτὲν**] ὁ ραίνων,διασπείρων, διαχέων.

پاشيده Π. **πασιτὲ** [μτχ. παθ. τοῦ پاشيدن **πασιτὲν**] διακεχυμένος, διεσπαρμένος, διεσκορπισμένος.

پاصديرمه Τ. **πασδιρμά,** βλ. پاصديرمه.

پاطلاق Τ. **πατλάκ,** βλ. پاتلاق.

پاطلجان Τ.**πατλιδζὰν** ἢ پاطليجان **πατλιδζὰν**[ἐκ τοῦ περσ. پادنجان **πατινδζὰν**] ὄν. μελίταινα, κ. μελιζάνα, ἢ στρύχνος ὁ κηπαῖος, ὁ ἐδώδιμος: — ی بوستان στρογγύλη καὶ χονδρὰ μελιζάνα· || ی — كر μακρὰ μελιζάνα· || اچيری — σῦκον μέλαν.

پاطلجانلی Τ.**πατλιδζαν-λῆ,** ἐπθ. ὁ περιέχων μελιζάνας [ἐπὶ φαγητοῦ].

پاغوريه Ελ. **παγούρια,** ὄν. πάγουρος, κ. παγοῦρι.

پافته Τ. **παφτὰ** [ἐκ τοῦ π. بافته] ὄν. μικρὰ πλὰξ μεταλλική: لری — μικρὰ μεταλλικὰ σφαιρίδια ἢ ψήγματα χρυσᾶ κοσμοῦντα τὴν κορυφαίαν τοῦ χαλινοῦ· § ἕκαστον τῶν μερῶν, ἐξ ὧν σύγκειται ὁ γεωγραφικὸς χάρτης· || — —ὁ κεκαλυμμένος διὰ πλακῶν,ἤτοι οὗτινος ἡ ἐπιφάνεια παρουσιάζει τεμάχια, ἢ διάφορα χρώματα,ὡς αἱ παρειαὶ ἐν ἐξάψει· § κροσός,ὥα· § ἑλικουργός,ἤτοι ἐργαλεῖον δι' οὗ κατασκευάζουσι τὴν ἕλικα [βίδα].

پالان Π. **παλάν,** ὄν. σάγμα τῶν φορτηγῶν ζώων: ى-ركب آت-ام σάγμα ἵππου, ὄνου.

پالانجى Τ. **παλαν-τζῆ,** ὄν. σαγματοποιός.

پالاندوز Π. **παλαν-τούζ,** ὄν. σαγματοποιός.

پالانديز Τ. **πάλαντίζ,** ὄν. εἶδος λίθου σκληροῦ, γρανίτης· ὁ λίθος ἐξ οὗ κατασκευάζεται ἡ πλάξ τῆς κρήνης, ἐφ' ἧς ὑπάρχει ὁ κρουνός.

پالانقو Ιτ. **παλάνκο** [paranco] ὄν. τροχαλία διπλῆ, ἧς τὰ σχοινία διέρχονται τὸ ἓν διὰ τοῦ ἄλλου, χρησιμεύουσα πρὸς ἀνέλκυσιν μεγάλων βαρῶν.

پالانقه Οὐγ. **παλάνκα,** ὄν. χαράκωμα, ὀχύρωμα ἐκ χώματος καὶ ξύλων περιβαλλόμενον ὑπὸ χάνδακος· § χωρίον περιβαλλόμενον ὑπὸ τοιούτου ὀχυρώματος.

پالاوره Ιτ. **παλάβρα,** ὄν. ἀποθήκη ἢ πάτωμα τοῦ πλοίου μετὰ τὸ πάτωμα τῶν τηλεβόλων· § ψευδολογήματα.

پالاهنك Π. **παλαχένκ,** ἢ پالاهنك **παλχένκ,** ὄν. ἡνία, χαλινός, βρόχος προσδεδεμένος εἰς τὰς ἡνίας.

پالدر ἢ پالدير Τ. **παλτήρ,** μόριον χρησιμεῦον πρὸς παράστασιν πατάγου καὶ θορύβου ἀποτόμου καὶ σκαιοῦ, ὡς ὅταν κατέρχηται τις τὴν κλίμακα ἐν βίᾳ· συνήθως ἐπαναλαμβάνεται: پالدير پالدير, ἢ εἶναι ἐν χρήσει μετὰ τοῦ συνωνύμου μορίου كولدير **κιβλτήρ,** καὶ σημαίνει θορυβωδῶς, παταγωδῶς: پالدير كولدير كيورلر ἔρχονται θορυβωδῶς [**παλτὴρ κιβλτήρ,** κ. πατσὺρ-κιουτσούρ]· βλ. καὶ پاتر.

پالدم Τ. **παλτήμ** [ἐκ τοῦ π. پاردم] ὄν. ὑπουρίς, ἤτοι τὸ ὑπὸ τὴν οὐρὰν τῶν φορτηγῶν ζώων λωρίον τοῦ σαγματίου.

پالطو Γλ. **παλτὸ** [paletot] ὄν. ἐπενδύτης.

پالنك Π. **παλένκ,** ὄν. πέδιλον, κ. τσαρουχι [چاريق].

پالو Π. **παλό,** ὄν. ἀκροχορδών, κονδύλωμα· τουρκ. سيكيل βλ.

پالوده Π. **παλουτὲ** [μτχ. τοῦ پالودن **παλουτὲν**] διϋλισμένος· § συνώνυμον τῷ اوزولو βλ. § βλ. καὶ اوزلمك.

پالوزه Τ. **παλουζὲ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. πηκτὴ ἐξ ἀμύλου καὶ σακχάρεως: صو—ى πηκτὴ ἐξ ὕδατος, ἤτοι πρᾶγμα νεόβραστον, ἀνούσιον, ἀηδές.

پاله Τ. **πάλα** βλ. پالە.

پالهنك Π. **παλχένγκ,** βλ. پالاهنك.

پاليوش Ιτ. **παλιόζ,** ὄν. μικρὸν δίστομον ξίφος· βλ. پالە.

پامال Π. **πα-μάλ,** βλ. پايمال.

پامبوق Τ. **παμπούκ** ἢ پاموق **παμούκ** [ἀντὶ پنبوق **πανπούκ**· βλ. καὶ پنبه] ὄν. βάμβαξ καὶ ἐπιθ. βαμβακερός· || —قصتارلى βάμβαξ λευκασμένος· || —بزى βαμβακερὸν ὕφασμα· || —قطنه βελοῦδον βαμβακερόν· || —آغاجى βάμβαξ [τὸ φυτόν, ἐξ οὗ φύεται ὁ βάμβαξ]. || —تخته ὑπόρραμα ἐκ βάμβακος, κ. φόδρα· || —آتمق ξαίνω, τινάσσω βάμβακα· || —ى چيقارمق قولاقدن ἀφαιρῶ τὸν βάμβακα ἐκ τῶν ὤτων, συνέρχομαι, γίνομαι προσεκτικός· || —سپتده πληροφορίαι [κ. λ. ἐν τῷ κανίστρῳ βάμβαξ]· || βλ. باروت.

پاموجى Τ. **παμουκ-τζοῦ,** ὄν. βαμβακοπώλης, ἔμπορος βάμβακος.

پاموقلى Τ. **παμουκ-λοῦ,** ἐπθ. βαμβακερός· § ἔνδυμα ἢ σπάργανον ἔχον ὑπόρραμμα ἐκ βάμβακος.

پانایر ἢ پنایر Ελ. **παναῖρ,** ὄν. πανήγυρις, συνάθροισις ἕνεκα ἑορτῆς· § ἀγορὰ γινομένη ἕνεκα πανηγύρεως.

پانبوق Τ. ἢ پنبوق **πανπούκ** βλ. پامبوق.

پانتالون Γλ. ἢ پانطالون **πανταλὸν** [pantalon] ὄν. περισκελίς.

پانجار ἢ پنجار Τ. **πανδζάρ,** ὄν. σεῦτλον, σευτλὶς ἢ πορφυρᾶ, κοκκινογοῦλι: —اولق كى γίνομαι ὡς ἡ σευτλίς, ἢ كسلمك —κόπτομαι πανδζάρι, ἤτοι ἐρυθριῶ, κατακοκκινίζω ἐξ αἰδοῦς.

پانجور Γλ. **πανδζοὺρ** [ἐκ τοῦ abat-jour] ὄν. ἐπιθυρίς, τὸ ἔξωθεν ἐπὶ τοῦ παραθύρου ξύλινον παραπέτασμα πρὸς προφύλαξιν ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἢ τῆς βροχῆς, κ. πανδζοῦρι.

پانجورلى Τ. **πανδζουρ-λοῦ,** ἐπθ. ὁ ἔχων ἐπιθυρίδα [ἐπὶ παραθύρων].

پاندراس **πανδιρὰς** βλ. پلاس.

پانزهر Π. **πανζεχίρ,** βλ. پادزهر.

پانطالون Γλ. **πανταλὸν** καὶ پانطولون **παντολὸν,** βλ. پانتالون.

پانطوميم Γλ. **παντομίμ** [pantomime] ὄν. μῖμος, κ. παντομίμα, ἤτοι παράστασις θεατρικὴ διὰ χειρονομιῶν.

پانقه Ιτ. **πάνκα,** βλ. پانقه.

پانهاده Π. **πα-νιχατέ,** ἐπθ. ὁ θέσας τὸν πόδα, εἰσελθών: اولق —θέτω τὸν πόδα, πατῶ, εἰσέρχομαι [δοτ.].

پانيه Ιτ. **πάνια** [Pania] ὄν. σχοινίον πρυμνήσιον χρησιμεῦον ὅπως δι' αὐτοῦ προσδένηται εἰς τὴν ξηρὰν ἀκάτιον, λέμβος κτλ.: يى جوزمك — λύω τὰ πρυμνήσια, φεύγω κρυφίως, κ. τὰ πρυμίζω.

پاى Τ. **πάϊ,** ὄν. μερίδιον, προσβολή, ἐπίπληξις: ى— كندى εἰς τὸ μερίδιόν του [**παϊνέ**]· || ازهارى تقسيم ايتديلركل دوشدى خارك ى— διένειμαν τὰ ἄνθη· ρόδον ἔπεσεν εἰς τὸ μερίδιον τῆς ἀκάνθης· || ى — ديكش μερίδιον ραφῆς, ἤτοι περίσσευμα ὑφάσματος ἐξ ἐνδύματος κτλ. || ى— قوطى μερίδιον ἐκ τῆς διανομῆς χρηματικῶν δώρων συλλεγομένων ἐν κυτίῳ· || —مزد **πάϊ-μὸζ,** ἀμοιβὴ [ποδοκόπι]· || ويرمك — δίδω μερίδιον, ἢ ἐπιπλήττω, προσβάλλω· || — المق λαμβάνω μερίδιον, ἢ ἐπιτίμησιν· || —بچمك συγκρίνω, παραβάλλω, λαμβάνω παράδειγμα· || —اچمك διανέμομαι, διαμερίζομαί τι μετά τινος, ἢ διανέμω [αἰτ. καὶ دلمك].

پاى Π. **πάϊ,** ὄν. ποῦς· βλ. پا.

پايان Π. **παγιάν,** ὄν. τέλος, τέρμα, ἄκρον: ى يوق — محنت هجرانك بيلمم نيچون δὲν γινώσκω διατί ἡ βάσανος τοῦ ἀποχωρισμοῦ αὐτῆς δὲν ἔχει τέλος· || —بى ἀτελεύτητος, ἀτέρμων, ἄπειρος· || — بى لطف و احسان χάρις καὶ εὐεργεσία ἄπειρος.

پاى انداز Π. **πάϊ-ενταζ,** ὄν. τὸ εἰς τοὺς πόδας ριπτόμενον, ἤτοι ὑφάσματα πολύτιμα στρωννύμενα ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, δι' ἧς μέλλει νὰ διέλθῃ βασιλεύς.

پايانسز Τ. **παγιαν-σὶζ,** ἐπθ. ἀτελεύτητος, ἄπειρος· βλ. پايان.

پايبند Π. **παϊ-πέντ,** ἢ پايوند **παϊβέντ,** ὄν. πέδη, σχοινίον προσδενόμενον εἰς τοὺς πόδας ἵππου πρὸς περιορισμόν· βλ. پبند, پايوند.

پاى بوس Π. **πάϊ-πούς,** βλ. پابوش.

پايتاق Τ. **παϊτάκ,** ἐπθ. ραιβοσκελής· § — يولى μονοπάτιον· βλ. پيدق, پاتيقه.

پايتخت Π. **παϊ-τάχτ,** ὄν. ποῦς τοῦ θρόνου, ἤτοι πρωτεύουσα τοῦ κράτους: —سلطنت سنيه ἡ πρωτεύουσα τῆς κραταιᾶς [ὀθωμανικῆς] βασιλείας, ἤτοι ἡ Κων]πολις.

پايدار Π. **παϊ-τάρ,** ἐπθ. ἑδραῖος, σταθερός, διαρκής, μόνιμος· || Ρμ. διατηρῶ [αἰτ.]: حق تعالى پادشاهمز افندمز حضرتلرينى دنيالر طوردقجه سرير هايونلرنده — و بر قرار بيورسون Θεὸς διατηροίη τὴν Α. Α. Μεγαλειότητα τὸν Αὐθέντην ἡμῶν μέχρι συντελείας τοῦ αἰῶνος ἑδραῖον ἐπὶ τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Αὐτοῦ Θρόνου· || اولق — διατηροῦμαι, εἶμαι ἑδραῖος, μόνιμος [τῇ οδ].

پايدارلق Τ. **παϊτάρ-λήκ,** ἀφ. ἑδραιότης, σταθερότης, μονιμότης· βλ. ἐπόμ.

پايدارى Π. **παϊτάρ-ί,** ἀφ. σταθερότης, διάρκεια, μονιμότης.

پايدوس **παϊτὸς** [κατὰ τὸ اچمك λ. ἑλλ.] ὄν. παῦσις ἢ διακοπὴ ἐργασίας ἰδίᾳ ἐν οἰκοδομαῖς, ἀνάπαυσις· || Ρμ. اچمك — διακόπτω τὴν ἐργασίαν [αἰτ.], ἀναπαύομαι· || يايوى اچمك — ἀναστέλλω, ἐμποδίζω τὴν ἐργασίαν τῆς οἰκοδομῆς οἰκίας κτλ.

پايدوسجى Π. **παϊτοδ-τζοῦ,** ὄν. ἐργάτης, ἰδίᾳ ἐπὶ οἰκοδομῶν, ἀγγέλλων γεγωνυίᾳ τῇ φωνῇ τοῖς συνεργάταις τὴν ὥραν τῆς διακοπῆς τῆς ἐργασίας καὶ ἀναπαύσεως.

پايزن Π. **πάϊ-ζέν,** ὄν. αἰχμάλωτος, δοῦλος, δεσμώτης, κακοῦργος καταδεδικασμένος εἰς δεσμά, ἀκατάστατος, τυχοδιώκτης: قياقلو — κακοενδεδυμένος.

پايكاه ἢ پايگاه Π. **παϊ-γκιάχ,** ὄν. βαθμός, περιωπὴ [κ. λ. ποδὸς θέσις].

پاى كوب Π. **πάϊ-κιούπ,** ἐπθ. ὁ λακτίζων, ὁ ἐν εἴδει λακτίσματος χορεύων: — سرمستان میθυσοι χορεύοντες διὰ λακτισμάτων· § πλθ. پاى كوبان **πάϊ κιουπάν.**.

پايلاشديرمق T. **παϊ-λαδτηρμάκ,** ρμ. μτβ. διανέμω [αἰτ.].

پايلاشمق T. **παϊ-λαδμάκ,** ρμ. ἀλλ. διανέμομαί τι μετά τινος[αἰτ.καὶ ﻟﻰ]: — بريسيله قوز διανέμομαι κάρυα μετά τινος, ἤτοι συμβιβάζομαι.

پايلامق T.**παϊ-λαμάκ,**ρμ. μτβ. δίδω τινὶ τὸ μερίδιόν του, ἀνταποκρίνομαι εἰς ὕβριν, ὑβρίζω, ἐπιπλήττω.

پايمال Π. **παϊ-μάλ** [پای ποῦς καὶ مال τρίβω] ἐπθ. ποδοπατηθείς, καταπατηθείς, καταπεφρονημένος, κατεστραμμένος· Ρμ. ποδοπατῶ, καταπατῶ, καταφρονῶ, καταστρέφω [αἰτ.] : — حقوق καταπατῶ τὰ δίκαια·§λέγεται καὶ پامال **πα-μάλ :** — حريق اولق πυρπολοῦμαι.

پايندكان Π.**παγεντὲ-γκιὰν** [πλθ.τοῦ پايندە] ἐπθ. διαρκεῖς, μόνιμοι.

پايندكى Π. **παγεντὲ-γκί,** ἀφ. διάρκεια, μονιμότης.

پايندە Π.**παγεντὲ** [μτχ.τοῦ پايمدن **παϊτέν**] ἐπθ. διαρκής, μόνιμος: — ميدر بهار διαρκὲς εἶναι τὸ ἔαρ; φεῦ!§ κ. **παγιαντὰ** [پايانده] δοκός, ὑποστήριγμα οἰκοδομῆς ἑτοιμορρόπου κτλ.: — اورمق ἀγκύλη, ὑπερείδω, ὑποστηρίζω διὰ προσωρινῶν δοκῶν·§ πλθ. پايندكان βλ.

پايواند **παϊβάντ,** κ. ἀντὶ پاينده βλ.

پايه Π. **παγέ,** ὄν. βαθμός, περιωπή, βαθμίς·§βαθμὸς ἀπονεμόμενος ἰδίᾳ εἰς τοὺς Οὐλεμάδες [ὁ τῶν πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ὑπαλλήλων λέγεται رتبه βλ.]: — ادرنه ὁ βαθμὸς [Μολλᾶ] Ἀδριανουπόλεως· || — استانبول ὁ βαθμὸς [Καδῆ] Κωνσταντινουπόλεως· || — مجرد **παγὲϊ μοδζερρέτ,** ψιλὸς βαθμός, ἤτοι κατώτερος βαθμὸς τῶν Οὐλεμάδων [βλ. علما]·§ ἀντηρίς, ἀντιστήριγμα [τοῖχος στηρίζων ἄλλον].

پايەدار Π. **παγε-τάρ,** ὄν. βαθμοῦχος.

پايەلى T. **παγε-λί,** ὄν. ὁ ἔχων βαθμόν τινα,βαθμοῦχος[ἐπὶ Οὐλεμάδων]βλ.پايه.

پاييز Π.**παγίζ,** ὄν.φθινόπωρον·§ ἐπθ.پاييزى **παγιζί:** — بهارى ἔαρ φθινοπωρινόν.

پيغان T. **πεπεγάν,** βλ. پاپاغان .

پيكى T. **πεπεγί,** ἡ پپ καὶ پپ **πεπέ,** ὄν. καὶ ἐπθ. τραυλός, ὅστις ὁμιλῶν κάμνει πὲ πέ· βλ. ديغديغى ، تيكى καὶ ككه.

پيەلندير مك T. **πεπε-λεντιρμέκ,** ρμ. μτβ. κάμνω τινὰ νὰ τραυλίζῃ[αἰτ]: سرت چەرەسى دوقتورى پيەلندردى τὸ αὐστηρὸν πρόσωπόν του ἔκαμε τὸν δόκτορα νὰ τραυλίζῃ.

پيەلمك T. **πεπε-λεμέκ,** ρμ. οὐδ. τραυλίζω.

پيەمه T. **πεπεμέ,** ταὐτόσημον τῷ پپ **πεπέ,** βλ. پيكى.

پت T. **πίτ,** ἦχος λεπτότερος τοῦ پاتْ **πάτ:** — چت **τσὶτ πίτ,** ἐλάχιστος, μικρὸς θόρυβος [βλ. چتى]· || — — **πὶτ πίτ,**βραδύς εἰς τὴν ἐργασίαν [βλ. مزمن]· βλ. پات καὶ پتر.

پتر T. **πιτίρ,** ἦχος λεπτότερος τοῦ پاتْر **πατήρ,** παριστῶν ταχύτητα, εὐκινησίαν καὶ ἐλαφρότητα, καὶ ἐν χρήσει κατ' ἐπανάληψιν : يورومك — — περιπατῶ ἐλαφρὰ ἐλαφρὰ καὶ ταχέως.

پتاليه Ιτ. **πετάλια,** ὄν. μικρὸν ἀκάτιον μόνον δι'ἕνα ἄνθρωπον·§κράκτης ἢ ἐφελκυστήρ, ἤτοι πτηνὸν ὅπερ οἱ ὀρνιθοθῆραι δένουσι διὰ σχοινίου ἐκ τοῦ ποδός, καὶ τὸ ὁποῖον χρησιμεύει ὅπως ἐφελκύῃ τὰ πτηνὰ εἰς τὴν παγίδα· βλ. چيغرتغان ، پرلاق καὶ موصطره.

پتراق T. **πουτράκ,** βλ. پوتراق .

پتردى T. **πιτιρ-τὶ** [ἐκ τοῦ پتر] ὄν. μικρὸς θόρυβος· βλ. چتردى καὶ پاتردى .

پتك T. **πιτὶκ** [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ پتمك] ὄν. κυψέλη μελισσῶν ἐξ ἧς ἀφῃρέθη τὸ μέλι, μελίκηρον, μελόπητα· βλ. كوج .

پتكير Π. **πετ-γκίρ,** ὄν. κόσκινον.

پتير T. **πιτίρ,** ὄν. κόσκινον [τὸ ἐκ τριχὸς κατασκευαζόμενον]· βλ. قالبور καὶ الك.

پچته Ιτ. **πετσέτα** [pezzetta] ὄν. χειρόμακτρον,μικρὸν περίζωμα ὅπερ φέρει τις ἐπὶ τοῦ στήθους, ὅταν τρώγῃ,πρὸς προφύλαξιν τῶν ἐνδυμάτων αὐτοῦ.

پچل Π. **πετσέλ,** ἐπθ. ρυπαρὸς τὰ ἐνδύματα, ἀκάθαρτος.

پچوطه **πατσότα,** ὄν. πετσοῦδα, θύννος, ἤτοι ἡ μεγάλη παλαμύς· βλ. پالامود.

پچه T.**πετσέ,** ὄν.κάλυμμα τοῦ προσώπου ἐκ μαύρης τριχός, ὅπερ φέρουσιν αἱ 'Οθωμανίδες, κ. βέλο.

پچه Π. **πετσέ,** βλ. پچه .

پختكان Π.**πσχτε-γκιάν,** πλθ. τοῦ پخته .

پختكى Π. **πσχτε-γκί,** ἀφ. τὸ εἶναι ἐψημένον· § πεῖρα.

پخته Π. **πσχτὲ** [μετ. τοῦ پخته **πσχτὲν**] ἐψημένος, μτφ. πεπειραμένος: — اَن ἄρτος ἐψημένος· || — نا **νὰ πσχτέ,** ἄψητος, ὠμός,ἄπειρος,ἀδαής·§ πλθ. پختكان **πσχτεγκιάν:** — طريقت οἱ πεπειραμένοι ἐκ τοῦ τάγματος [δερβισῶν, ἤτοι ἀσκητῶν κτλ.].

پختى Ελ. **πηχτὴ** [βλ. καὶ προηγ.] ὄν. πηκτὴ [εἶδος φαγητοῦ]: — سى — قان αἷμα πεπηγός· || — سى — دكز μέδουσα,κ. βυζὶ τῆς θαλάσσης, ἤτοι εἶδος θαλασσίου μαλακίου ἐν σχήματι γλοιώδους σφαίρας ἐπιπλέοντος ἐπὶ τῆς θαλάσσης,καὶ διαρκῶς συστελλομένου καὶ διαστελλομένου.

پختيلاتمق T. **πηχτη-λατμάκ,** καὶ پختيلاشديرمق **πηχτη-λαστηρμάκ,** ρμ. μτβ. πηγνύω, κάμνω νὰ πήξῃ [αἰτ.].

پختيلاشمق T. **πηχτη-λαστμάκ,** ἢ پختيلاتمق **πηχτη-λατμάκ,** ρμ. οὐδ. πήγνυμαι, πήζω [ἐπὶ φαγητοῦ, αἵματος κτλ.].

پداوره Ελ. **πέταβρα,** ὄν. πέταυρον, ἤτοι λεπτὴ σανὶς χρησιμεύουσα ἰδίᾳ διὰ τὴν στέγην καὶ ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐπιστρώννυνται αἱ κέραμοι·|| — تخته-سى — λεπτὴ σανίς, ἣν μεταχειρίζονται οἱ κατασκευασταὶ κυτίων.

پدر Π. **πετὲρ,** ὄν. πατήρ: افندى — ὁ κύριος πατὴρ ὑμῶν, ἢ بك — ὁ πατήρ σας ὁ βέης, ἢ پاشا — ὁ πατήρ σας ὁ πασᾶς·|| — بنده كز ὁ πατήρ μου ὁ θεράπων σας, ἤτοι ὅστις εἶναι θεράπων σας·|| — قاين , ἢ ὀρθότερον — قائم πενθερός· || — بيوك πάππος· || — والا كبر **πετέρι βαλά-γκιουχέρ,** πατὴρ πολύτιμος· || — جنتمقر **πετέρι δζεννὲτ-μεκάρρ,** ὁ ἀοίδιμος πατὴρ [οὗ ἡ κατοικία ὁ παράδεισος]· || βλ. καὶ پدندر.

پدرانه Π. **πετὲρ-ανέ,** ἐπθ. πατρικός: نصائح — συμβουλαὶ πατρικαί· § [ἐπρ.] πατρικῶς: نصيحت ايلمك —συμβουλεύω **πατρικῶς.**

پدرود Π. **πετρούτ,** ὄν. ἀποχαιρετισμός.

پدندر Π.**πετεντέρ,** ἀντὶ پدراندر **πετὲρ ἐντέρ,** ὄν. μητρυιός· βλ. اندر ἐντός.

پذير Π. **πεζὶρ** [προστ. τοῦ پذيرمك **πεζιρεφτέν,**ἐν χρήσει ἐν συνθέσει] ὁ δεχόμενος, ὁ λαμβάνων: — تسويه **τεσβιγὲ-πεζίρ,**ὁ δεχόμενος ἐξομάλυνσιν, ἐξομαλιζόμενος: — ختام اولق ἐξομαλίζομαι, διευθετοῦμαι· || — ختام **χητάμ-πεζίρ,**ὁ λαμβάνων πέρας: — ختام اولق περατοῦμαι, λήγω·|| — شفا **σιφὰ-πεζίρ,** ὁ λαμβάνων ἴασιν, θεραπευόμενος: — شفا اولق θεραπεύομαι·|| — خلل **χαλὲλ-πεζίρ,** ὁ λαμβάνων διατάραξιν, βλαπτόμενος, ἀλλοιούμενος: — خلل اولق διαταράττομαι, βλάπτομαι,ἀλλοιοῦμαι [ἡσυχία, προνόμια κτλ.]· || βλ. پذيرمك ، اتفاق پذير .

پذيرا Π. **πεζιρὰ** [βλ. پذير] ὁ δεχόμενος, ὁ ἀποδεχόμενος : — ى ختام اولدى —ἔλαβε τέλος,ἔληξε·||— نا ὁ μὴ δεχόμενος,ἀνεπίδεκτος: — نا ى عمارت قلب ويرانم κατηρειπωμένη καρδία μου ἡ ἀνεπίδεκτος ἀνακαινίσεως.

پذيرش Π. **πεζιρ-ὶς,** ἀφ. τὸ δέχεσθαι, ἀποδοχή: — دل—ἀποδοχὴ τῆς καρδίας.

پر Π. **πέρ,** ὄν. πτερόν, πτέρυξ [συνώνυμον بال]: — و بال—πτέρυξ· οἱ πλούσιοι καὶ ὀπτωχοί·|| — كشا **περ-κιδάά,**ὁ ἀνοίγων τὴν πτέρυγα, ἱπτάμενος·|| — آور **περ-αβέρ,** ταχυπέτης.

پر T. **πήρ,**κατ' ἐπανάληψιν پر پر **πὴρ πήρ,** μόριον παριστάνον τὸν ἦχον πτήσεως, ἢ παταγώδους καύσεως: — — اوچمق τὸ πτηνὸν ἵπταται διὰ μιᾶς· || — — يانمق καίεται παταγωδῶς· || — — ايدر اوچەمز πτερυγίζει, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ πετάξῃ· || βλ. καὶ پار.

پر Π. **πὄρ,** ἐπθ. πλήρης: — دولو πλήρης δρόσου, δροσερός· || — آب —πλήρης ὕδατος· || — غضب ἢ حدت— πλήρης θυμοῦ, ὀργῆς· || — دل— πλήρης καρδίας, γενναῖος, τολμηρός.

پراتقه Ιτ. **πράτικα** [pratica] ὄν. ἄδεια πρὸς ἐλευθεροκοινωνίαν, διδομένη ἐκ τοῦ ὑγειονομείου εἰς τὰ πλοῖα καὶ εἰς τοὺς ἐπιβάτας αὐτῶν κατὰ τὴν προσέγγισιν εἰς τὸν λιμένα: — ويرمك— δίδω ἄδειαν ἐλευθεροκοινωνίας· ||— الق—λαμβάνω ἄδειαν ἐλευθεροκοινωνίας.

پراچول } Ιτ. **παρατσόλ** [bracciulo] ὄν. κυρτὴ δοκὸς τοῦ πλοίου κατὰ τὴν πρώραν καὶ τὴν πρύμνην ἐν εἴδει ἀγκῶνος, καλουμένη καὶ کی اکریسی **γκεμὶ ἐγρισί,** καὶ χρησιμεύουσα πρὸς συνοχὴν τῶν πλευρῶν τοῦ πλοίου· || عربه‌سی — ἅμαξα κρεμαστή, ἤτοι μὴ ἐπικαθημένη ἐπὶ τοῦ ἄξονος αὐτῆς, ἀλλ' ἐξηρτημένη ἐξ ἐλατηρίου.

پرازوانه } Π. **περαζβανέ,** κ. **πραζβανὰ** [βλ. برازوان] βραχιόνιον ἐκ μετάλλου περιβάλλον τὸ μέρος ἔνθα ἡ μάχαιρα, τὸ κονδυλομάχαιρον, τὸ ξίφος κτλ. συνάπτονται μετὰ τῆς λαβῆς· τὸ κάτω ἄκρον, ἤτοι ἡ αἰχμὴ τοῦ ξίφους ἥτις ἐμπήγνυται ἐντὸς τῆς λαβῆς καὶ συσφηνοῦται.

پراسیه } **πράσια,** βλ. براسیه.

پراصه } Ελ. ἡ پراسه **πράσα,** ὄν. πράσον.

پراکنده } Π. **περακενὲ** [μτχ. τοῦ پراکندن **περακενὲν**] διεσκορπισμένος, διεσπαρμένος, λιανικός: اشیا — πράγματα διεσπαρμένα· || صاتش — πώλησις λιανική· || — کو — **περακενὲ-γκιού,** ὁ λέγων ἀσυνάρτητα.

پرامه } Ελ. **πέραμα,** ὄν. πορθμεῖον δυσκίνητον δίκωπον, κ. πέραμα.

پران } Π. **περράν,** ἐπθ. ἱπτάμενος: مرغ — πτηνὸν ἱπτάμενον· ‖Ρμ. اولق—πετῶ.

پرانغه } Ιτ. **πράγκα,** ἢ پرانکه **πράνκα,** ὄν. αἱ ἀλύσεις τῶν εἰς δεσμὰ καταδεδικασμένων, δεσμά, εἰρκτή: جزاسی—ἡ ποινὴ τῶν δεσμῶν· ||—آقه ὅ,τι καὶ ἂν γίνῃ, ἐν πάσῃ περιπτώσει· || قزیل چنکی — قیل ἐλαφρός, ἄστατος.

پرانقه‌بند } Π. **πράνκα-πέντ,** ἐπθ. ὁ καταδεδικασμένος εἰς δεσμά· μτφ. κακοῦργος· βλ. καὶ ἐπόμ.

پرانقه‌لی } Τ. **πράνκα-λη,** ἐπθ. ταὐτὸ τῷ پرانقه‌بند.

پراوچه } **πράβτσα** [λ. βοσνιακὴ] ἐπθ. εὐθύς, καθαρός, γενναῖος· § ἐπρ. εὐθέως.

پرپرم } Τ. **πιρπίμ,** ὄν. ἀνδράχνη, κ. ἀνδράκλα [ῥτ.].

پرپی } Τ. **πιρπί,** ὄν. εἶδος λίθου, ὃν μεταχειρίζονται ὡς φάρμακον κατὰ τοῦ δήγματος τοῦ ὄφεως, ἢ τοῦ ἐρυσιπέλατος· § εἶδη κωνείου [ῥτ.].

پرپیت } Τ. **πιρπίτ,** ὄν. παλαιὸν ράκος, κουρέλλι [βλ. پرتی]· § μαλλίον ἢ σαγμάκιον Ἀγκύρας.

پرت } Τ. **πέρτ,** ὄν. μώλωψ : مرت — **πὲρτ μέρτ,** ἢ—ترت **τὲρτ πέρτ,** μεμωλωπισμένος, πλήρης μωλώπων· βλ. پرتیك.

پرتاب } Π. **περ-τάπ,** ὄν. ἅλμα, πήδημα, κ. پرتاو βλ.

پرتاو } Τ. **περτὰβ** [ἐκ τοῦ προηγ.] τὸ πρὸ τοῦ ἅλματος γινόμενον τρέξιμον· § ἅλμα· § διάστημα ὅπερ διατρέχει βέλος ἢ λίθος ριπτόμενος: الق — τρέχω πρὸ τοῦ νὰ πηδήσω, ἤτοι λαμβάνω ὁρμὴν ὅπως πηδήσω.

پرتمك } Τ. **περτ-μέκ,** ρμ. μτβ. μωλωπίζω.

پرتمك } Τ. **περτ-ιν-μὲκ** [ἐκ τοῦ پرتمك] ρμ. οὐδ. καὶ πθ. μωλωπίζομαι.

پرتك } Τ. ἢ پرتیك **περτ-ὶκ** [ἐκ τοῦ پرتمك] ἐπθ. μεμωλωπισμένος.

پرتو } Π. **περτέβ,** ὄν. φῶς, ἀκτίς: خورشید — ἀκτὶς ἡλίου· ||صالق — φῶς ἐκπέμπω, καταυγάζω· || الق — λαμβάνω φῶς, διαπρέπω.

پرتوافشان } Π. **περτεβ-ἐβὲάν,** καὶ پرتو فشان **περτὲβ-ἐβὲάν,** ἐπθ. ὁ διαχέων φῶς, καταυγάζων· § ἀφ. پرتو افشانی **περτὲβ-ἐβὲάνί,** διάχυσις φωτός, καταυγασμός.

پرتوانداز } Π. **περτὲβ-ἐνὲάζ,** ἐπθ. ὁ ρίπτων ἀκτῖνας, ἀκτινοβόλος· § ἀφ. پرتو اندازی **περτὲβ-ἐνὲαζί,** ἀκτινοβολία.

پرتوپاش } Π. **περτεβ-πάς,** ἐπθ. ὁ διαδίδων φῶς, καταυγάζων· § ἀφ. پرتوپاشی **περτὲβ-πασί,** καταυγασμός.

پرتوریز } Π. **περτεβ-ρίζ,** ἐπθ. ὁ διαχέων φῶς, καταυγάζων· § ἀφ. پرتوریزی **περτὲβ-ριζί,** καταυγασμός.

پرتوسوز } Π. **περτὲβ-σούζ,** κοινῶς پرتوسز **περτεβσύζ,** ὄν. φακός.

پرتی } Τ. **πιρτῆ,** ὄν. ἀποσκευή, παλαιὰ καὶ τετριμμένα ἐνδύματα, ἔπιπλα, ράκη: خرتی — **χιρτῆ-πιρτῆ,** ἢ — پری **πιρῆ-πιρτῆ,** ἢ — پلی **πιλῆ-πιρτῆ,** μικρὰ καὶ εὐτελῆ καὶ ἀνωφελῆ πράγματα, ἔπιπλα κτλ. κουρέλλια· || طوپلامق — συναθροίζω τὴν ἀποσκευήν, ἑτοιμάζομαι διὰ ν' ἀναχωρήσω· || قالدیرمق — αἴρω τὴν ἀποσκευήν, ἀναχωρῶ, μεταβαίνω ἀλλαχοῦ· βλ. ἐπόμ. καὶ پریت καὶ پری.

پرتیق } Τ. **πιρτὶκ** [βλ. προηγ.] ἐπθ. ἐσχισμένος: — پرتیق **γιρτὶκ πιρτίκ,** κατεσχισμένος, μεταβεβλημένος εἰς ράκη.

پرچم } Π. **περτσέμ,** ὄν. βόστρυχος, λόφος, ἤτοι θύσανος τριχῶν, ὃν λαοί τινες ἀφίνουσιν ἐν τῇ κορυφῇ τῆς κεφαλῆς κείροντες τὴν λοιπὴν κόμην· § χαίτη: آرسلان آت ی — χαίτη ἵππου ἢ λέοντος· ||کسمك — ἐνηλικιοῦμαι [κόπτω θύσανον]· ||چوبان — ی ἀχιλλεία [φυτ. βλ. καὶ قیصوم]· || دکر — ی εἶδος θαλασσίου μαλακίου, γοργονία· § κροσσὸς ἀφιέμενος εἰς τὴν κορυφὴν σημαίας, ἢ ἀκοντίου κτλ.

پرچین } Π. **περτσίν,** ὄν. στερέωσις καρφίου προσηλωμένου που διὰ τῆς στροφῆς καὶ ἀντιθέτου προσηλώσεως τοῦ ἐκ τοῦ ὄπισθεν μέρους ἐξελθόντος ἄκρου αὐτοῦ, κ. μυτογύρισμα· § μτφ. ἐνίσχυσις: تك — ἐνισχύω, στερεῶ καρφίον κατὰ τὸν ἀνωτέρω τρόπον, κ. μυτογυρίζω· βλ. καὶ پرچینلمك.

پرچین } Π. **πὸρ-τσίν,** ἐπθ. πλήρης ρυτίδων, λίαν ἐρρυτιδωμένος.

پرچینلمك } Τ. ἢ پرچنلمك **περτσιν-λεμέκ,** ρμ. μτβ. στερεῶ καρφίον προσηλωμένον στρέφων καὶ προσηλῶν ἀντιθέτως τὴν ἐκ τοῦ ἄλλου ἄκρου ἐξελθοῦσαν ἄκραν αὐτοῦ, κ. μυτογυρίζω· μτφ. ἐνισχύω.

پرخاش } Π. **περ-χάς,** ὄν. πόλεμος, μάχη, ἔρις: آتش — τὸ πῦρ τοῦ πολέμου.

پرخاشجو } Π. **περχὰς-ζοῦ,** ἐπθ. ὁ ζητῶν πόλεμον, φιλοπόλεμος, φίλερις.

پرداخ } Τ. **περτὰχ** [ἐκ τοῦ ἑπομ.] ρ. ἀφ. στίλβωσις, στίλβωμα, στιλπνότης· ‖Ρμ. تك—στιλβῶ, στιλπνῶ [αἰτ.]· ||ویرمك — στιλβῶ, μτφ. ἐπιπλήττω αὐστηρῶς [δοτ.].

پرداخت } Π. **περτὰχτ** [ἀορ. τοῦ پرداختن **περτὰχτὲν**] ἀφ. στίλβωσις, στίλβωμα, στιλπνότης.

پرداخته } Π. **περτὰχτὲ** [μτχ. τοῦ پرداختن **περτὰχτὲν**] ἐστιλβωμένος, διωργανωμένος, τακτοποιημένος.

پرداخچی } Τ. **περτὰχ-τσῆ,** ὄν. στιλβωτής.

پرداخلامق } Τ. **περτὰχ-λαμάκ,** ρμ. μτβ. στιλβῶ, στιλπνῶ [αἰτ.].

پرداخلی } Τ. **περτὰχ-λῆ,** ἐπθ. ἐστιλβωμένος, ἐστιλπνωμένος.

پرداز } Π. **περτὰζ** [προστ. τοῦ پرداختن **περτὰχτέν,** ἐν χρήσει ἐν συνθέσει] ὁ στιλβῶν, ὁ κοσμῶν, ὁ διοργανῶν, συνθέτων, τακτοποιῶν, διευθύνων, διεξάγων, ἐκτελῶν: سخن — **σὄχὰν-περτάζ,** εὔγλωττος, ῥήτωρ, ἀγορητής· || — نادره **νατὶρὲ-περτάζ,** ὁ λέγων λόγους ὡραίους, εὐψυολόγος· || — غلط **γαλὰτ-περτάζ,** ὁ βαρβαρίζων καὶ σολοικίζων, ἤτοι ὁ ἐν τῇ ἀπαγγελίᾳ καὶ τῇ συνθέσει τοῦ λόγου ποιῶν σφάλματα προφορᾶς καὶ συντάξεως· || مصلحت —**μασλαχὰτ-περτάζ,** ὁ διευθύνων, τακτοποιῶν τὰς ὑποθέσεις· || — کار **κιὰρ-περτάζ,** ὁ διευθύνων τὰ πράγματα, ἢ πρόξενος [τῆς Περσίας].

پردل } Π. **πὸρ-τὶλ,** ἐπθ. πλήρης καρδίας, γενναῖος.

پرده } Π. **περτέ,** ὄν. παραπέτασμα παραθύρου, ἢ θύρας, αὐλαία, κάλυμμα, διάφραγμα, ὑμήν, μεμβράνα, λέπυρον καρποῦ τόνος μουσικός, καταρράκτης ὀφθαλμοῦ : پنجره — سی—παραπέτασμα παραθύρου· || سی — παραπέτασμα θύρας· || — تخته ξύλινον διάφραγμα κήπου κτλ.· || سی — بورون διάφραγμα τῆς ρινός· || سی — معده διάφραγμα κοιλίας· || یورك — سی—περικάρδιον· || کوز — سی καταρράκτης τοῦ ὀφθαλμοῦ [νόσος], ἢ ἀπροσεξία· || ساز — سی κανών, ἤτοι ξυλάριον διαιροῦν τὴν λαβὴν τῆς κιθάρας, βιολίου κτλ.|| پیانو — لری πλῆκτρα κλειδοκυμβάλου· || — اهل یونه κεκαλυμμένη, σεμνή· || — نیلکون — οὐρανὸς [κάλυμμα κυανοῦν]· || چکمك — σύρω κάλυμμα, καλύπτω· || قالدیرمق — αἴρω τὸ κάλυμμα, ἀποκαλύπτω· || پرتلمق — σχίζεται τὸ κάλυμμα, γίνεται ἀναιδής, ἀναίσχυντος· || — نیم ἡμίτονον, ὕφεσις, δίεσις· || دن کیتمك — اوست πιάνω τὸν ἐπάνω τόνον, πατῶ τὰς φωνάς, ὀργίζομαι· || — — βαθμηδόν, κλιμακηδόν, ἕνα ἕνα τόνον: — — ابرام و الحاحی آرتیرمق αὐξάνω τὴν ἐπιμονὴν κλιμακηδόν.

پرده‌برانداز } Π. **περτὲ-πὲρ-ἐνὲάζ,** ἐπθ. ὁ ἀποτινάσσων τὸ κάλυμμα, ὁ ἀποκαλύπτων: راز — ὁ ἀποκαλύπτων τὸ μυστικόν.

پرده‌بردار } Π. **περτὲ-πὲρ-τὰρ,** ἐπθ. ὁ ἀνοίγων τὸ παραπέτασμα.

پرستار Π. **περεστὰρ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. λάτρις, θεράπων : خیال — لاتر‌یس τῆς φαντασίας, ποιητής· § πλθ. پرستاران.

پرستاری Π. **περεσταρ-ί,** ὄν. λατρεία.

پرستش Π. **περεστ-ὶς,** ἀφ. λατρεία, ὑπερβολικὴ ἀγάπη: درجه‌سنده سومك — ἀγαπῶ εἰς βαθμὸν λατρείας, λατρεύω, ὑπεραγαπῶ.

پرستشکار Π. **περεστὶς-κιάρ,** ἐπθ. λάτρις, λατρευτής: ی — τοῦ λάτρις τῆς νέας.

پرستشکارانه Π. **περεστὶς-κιαρανέ,** ἐπθ. λατρευτικός· § λατρευτικῶς.

پرستنده Π. **περεστενὲ** [μτχ. τοῦ پرستیدن **περεστιὲν**] ὁ λατρεύων.

پرستو Π. **πιριστοῦ,** ὄν. χελιδών.

پرسته Π. **περεστὲ** [μτχ. τοῦ پرستیدن **περεστιὲν**] ὁ λατρευόμενος, Θεός.

پرسش Π. **πὅρσὶς** [ἐκ τοῦ پرسیدن **πὅρσιὲν**] ἀφ. ἐρώτησις: خاطر — ἐρώτησις περὶ ὑγιείας.

پرسنك Τ. **περσένκ**[ἐκ τοῦ περσ. پارسنك] ἀντίρροπον, ἤτοι βάρος προστιθέμενον διὰτὴν ἰσορροπίαν, μτφ.παράρτημα,συμπλήρωμα, κατακλείς, στροφή, ἐπῳδός: لقردینك ی—λέξις ἢ φράσις συνεχῶς ἐπαναλαμβανομένη,κατακλείς·‖ ی—دیلك, ἢ ی—اغز ὅ,τι ἔχει τις πάντοτε εἰς τὸ στόμα καὶ ἐπαναλαμβάνει, λέξις περιττή.

پرشنبه Τ. **περσενὲ,** βλ. پنجشنبه.

پرکار Π. **περγκιάρ,** ἢ پرکال **περγκιάλ,** κ. پرکل **περγκέλ** ἢ **περγὲλ** ὄν. διαβήτης [ἐργαλεῖον]: دائره پر کبی طولاشمه پر مٰ στρέφου ἔν τινι κύκλῳ ὡς ὁ διαβήτης· § σκέλος: ی آچیق—μακροσκελής·‖ ی آچق—ἀνοίγω τὰ σκέλη, ἤτοι περιπατῶ ταχέως.

پرکارلامق Τ.**περγκιαρ-λαμάκ,**κ.پرکاله‌مك **περγελλεμέκ,** ρμ. μτδ. μετρῶ διὰ τοῦ διαβήτου,ἐκτιμῶ καλῶς [αἰτ.].

پرکاله Π. **περγκιαλέ,** ὄν. τμῆμα,τεμάχιον· § ὕφασμα ἐκ σκληροῦ νήματος.

پرکاله‌باش Τ. **περγκιαλὲ-πάς,**ὄν. πριόνιον κόπτον τὰ ξύλα στρογγύλα.

پرکل Τ.**περγκὲλ** ἢ **περγέλ,**κατὰ παραφθορὰν ἐκ τοῦ پرکار βλέπε.

پرکاله‌مك Τ.**περγελ-λεμέκ,**ἀντὶ پرکارلامق βλέπε.

پرکنده Ιτ. **περκεντὲ** [brigantin] ὄν. δρόμων,μικρὸν βρίκιον πειρατικόν.

پرکی **περκὶ** [κατὰ τὸ اچه ایتالـ.] ὄν. εἶδος ἰχθύος τῆς λίμνης μὲ χονδρὰ λέπια.

پرلاق Τ.**πηρ-λὰκ** [ἐκ τοῦ پرلامق] ὄν. κράκτης, ἤτοι πτηνὸν ὅπερ οἱ ὀρνιθοθῆραι δένουσι περὶ τὴν παγίδα ἐκ τοῦ ποδὸς ὅπως ἐφελκύῃ τὰ πτηνὰ εἰς αὐτήν· βλ. پتالیه.

پرلامق Τ. **πηρ-λαμάκ,** ρμ. οὐδ. πετῶ ἐκ φόβου [ἐπὶ μικρῶν πτηνῶν].

پرلانمق Τ.**πηρ-λανμάκ,** ρμ. οὐδ. πτερυγίζω [ἐπὶ νεογνῶν πτηνοῦ προσπαθούντων νὰ πετάξωσι].

پرلانتی Ιτ.**πηρλάντη** ἢ پرلانته **πηρλάντα** [brillante] ὄν. ἀδάμας ὁ πολύεδρος, κ. πιρλάντι.

پرلانغج Τ.**πηρ-λανγκὶτς** [ἐκ τοῦ پرلانمق] ὄν.στρόβιλος ἔχων ὀπὰς καὶ βομβῶν ὅταν στρέφηται· βλ. طوپاج.

پرلدی Τ. **πηρλ-τή,** ταὐτὸ پارلدی βλ.

پرماق Τ. **παρμάκ,** پرماقلامق، پرماقلق، βλ. پارمقلق، پارمقلامق، پارمق.

پرمچه Ιτ. **περμετσέ,** ὄν. κάλως λεπτότερος τοῦ پارما βλ.

پرن Π. **περέν,** συνηθέστ. پروین **περβίν,** ὄν. πλειάδες [ἀστ.].

پرنار Ελ. **πηρνάρ,** κοινῶς پرنال **πηρνάλ,** ὄν. πρίνος, κ. πρινάρι [φυτ.] : — کومورى ἄνθραξ ἐκ πρίνου.

پرنارلق Τ. **πηρναρ-λήκ,** ὄν. τόπος ἢ δάσος πλῆρες πρίνων.

پرنال **πηρνάλ,** βλ. پرنار.

پرنج Τ. **πιρὶνδζ** [ἐκ τοῦ π. برنج] ὄν. ὄρυζα· ‖ اونی — ὀρυζάλευρον.

پرنج Τ.**πιρίνδζ,**ὄν. ὀρειχαλκος,κ. μπροῦντζος [bronze]· § [ἐπθ.] ὀρειχάλκινος.

پرنججی Τ. **πιρινδζ-δζί,** ὄν. ὁ πωλητὴς ὀρύζης· § ὁ κατεργαζόμενος τὸν ὀρείχαλκον.

پرنجلك Τ. **πιρινδζ-λὶκ,** ὄν. ὀρυζών.

پرند Π. **περέντ,** ὄν. ὕφασμα μεταξωτὸν ἄνευ κλαδίων· ἀντίθετον پرنیان βλ.

پرنده Π. **περεντέ,** ἐν τῇ ποιήσει καὶ **περεντέ,** ἐπθ. ἱπτάμενος, πτηνόν: — و چرنده τὰ πτηνὰ καὶ τὰ ζῶα· § κυβίστησις, κ.τακλᾶς: آتق — κυβιστῶ, κάμνω τακλάδες, μτφ.ἀπατῶ: آتلمز — انکه μετ'αὐτοῦ δὲν δύναταί τις νὰ κυβιστήσῃ, νὰ συναγωνισθῇ, ἤτοι εἶναι δεινὸς εἰς τὸ ἀπατᾶν·‖ —دن کنده‌دن آتق ἐξαπατῶ, πλανῶ [αἰτ.].

پرنده‌باز Π.**περεντὲ-πάζ,** ὄν. ὁ ἐπιτήδειος εἰς κυβίστησιν [τακλᾶ], κυβιστητήρ, ἀκροβάτης, σχοινοβάτης.

پرنس Γλ. **πρὲνς** [prince] ὄν. πρίγκηψ, ἡγεμών: بلغارستان — ی ὁ ἡγεμὼν τῆς Βουλγαρίας.

پرنسس Γλ. **πρενσὲς** [princesse] ὄν. πριγκήπισσα, ἡγεμονίς.

پرنیان Π. **περνιγιάν,** ὄν. ὕφασμα μεταξωτὸν κλαδωτὸν [βλ. پرند]·‖ خو — ὁ καλῶν ἠθῶν, ἤπιος, εὐγενὴς τοὺς τρόπους.

پروا Π.**περβά,** ὄν.φόβος,δειλία,προφύλαξις, φροντίς·‖Ρμ. چكمك ἢ اچمك—φοβοῦμαι [τῆ دن]: کیمسه‌دن — استقامت مسلکن طوت چکمه κράτει τὴν ὁδὸν τῆς τιμιότητος,μηδένα φοβοῦ· ‖ — بی ἄφοβος, ἀτρόμητος καὶ ἐπρ. ἀφόβως, τολμηρῶς, θρασέως.

پروار Π. **περβάρ,** ἢ پواره **περβαρέ,** ἢ پواری **περβαρὶ,** ἐπθ. εὐτραφής: کاو — βοῦς εὐτραφής· βλ. پرور.

پرواز Π. **περβάζ,** ἀφ. πτῆσις.‖ Ρμ. ἵπτασθαι: بالاره طوغری اچمه — تااولیه‌سین دوچار شهباز εἰς τὰ ὑψηλὰ μὴ ἵπτασαι, ἵνα μὴ περιπέσῃς εἰς τὸν ἱέρακα· § ὁ ἱπτάμενος : بالا —پالا-پرباز[βλ.λ.] ἢ —بلند پرلانه-پرباز, ὁ ἱπτάμενος ὑψηλά, ὑψιπέτης, ὁ ὑπὲρ τὰς δυνάμεις του πράττων· § کاه — τόπος πτήσεως.

پرواز Τ. **περβὰζ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. στεφάνη: ی—آینه στεφάνη καθρέπτου· § στεφάνη γεισώματος οἰκοδομῆς· § παρυφή,

ἢτοι γαρνιτοῦρα ἐνδύματος ἢ τάπητος : البسه ی— پارچه‌ی ملبوس.

پرواسز Τ. **περβα-σήζ,** ἐπθ. ἄφοβος, ἀτρόμητος, θρασύς·§ἐπρ. ἀφόβως κτλ.

پرواسزلق Τ. **περβασηζ-λήκ,** ἀφ. ἀφοβία, τόλμη, θράσος.

پروانه Π.**περβανέ,**ὄν. φάλαινα, κ. κανδηλοσβύστης [ἔντ.]·§ τροχὸς πλοίου, μύλου κτλ. ی—پره واپور τροχὸς πλοίου.

پروتستان Γλ. **προτεστὰν** [protestant] ὄν. Διαμαρτυρόμενος.

پروتستانلق Τ. **προτεστὰν-λήκ,** ἀφ. προτεσταντισμός.

پروتستو Ιτ. **προτέστο** [protesto] ὄν. διαμαρτύρησις, διαμαρτυρικόν· ‖ Ρμ. διαμαρτύρομαι: ايتمك — اعلان عليهنه كيمسنك diamartýromai κατά τινος·‖[αἰτ.]: ايتمش — افاده‌سنى diemartyrήθη κατὰ τοῦ λόγου αὐτοῦ. ‖ مكتب انشاسنده اجنبى عملكك استخدام ايدلمسى—ايتمش diemartyrήθη κατὰ τῆς προσλήψεως ξένων ἐργατῶν ἐν τῇ οἰκοδομῇ τῆς σχολῆς.

پروتوقول Ελ. **προτοκόλλ,** ὄν. πρωτόκολλον, ἤτοι πρακτικὸν συνεδριάσεως ἀντιπροσώπων διαφόρων κρατῶν.

پرور Π. **περβὲρ** [προστ. τοῦ پروردن **περβερτέν,** τρέφειν, ἐν χρήσει πρὸς σχηματισμὸν συνθέτων ἐπιθέτων ἀντιστοίχων πρὸς τὰ τῆς ἑλληνικῆς ἐκ τῆς λ. φίλος] ὁ τρέφων,ὁ εὐνοῶν, ἀγαπῶν, προστατεύων, προστάτης : —معارف ὁ προστάτης τῆς παιδείας, φιλόμουσος· ‖ — بنده ὁ προστατεύων, εὐνοῶν τοὺς θεράποντάς του, φιλοθεράπων·‖ — فقرا φιλόπτωχος·‖—غريب φιλόξενος· ‖ —تن ὁ τρέφων τὸ σῶμα **[τέν],** μαλθακός, ἀβροδίαιτος, φιλήδονος.

پروردكار Π.**περβερτιγκιὰρ**[ἐκ τοῦ پروردن **περβερτέν,** βλ. προηγ. καὶ كار **γκιὰρ**]ὄν. ὁ τρέφων πάντας, ὁ Θεός: —جناب ὁ Ὕψιστος ὁ τρέφων τοὺς πάντας.

پروردكان Π. **περβερτεγκιάν,** βλ. پروردە.

پروردە Π. **περβερτὲ** [μτχ. τοῦ پروردن **περβερτὲν**] τεθραμμένος, ἀνατεθραμμένος : —عاطفت و احسان شهنشاهى اولان شاكردان οἱ μαθηταὶ οἵτινες εἶναι ἀνατεθραμμένοι διὰ τῆς Αὐτοκρατορικῆς εὐμενείας καὶ εὐεργεσίας. ‖ Ρμ. اولق — ἀνατρέφομαι [τῇ ايله]· § πλθ. پروردكان **περβερτεγκιάν.**

پرورش Π. **περβερ-ιὶς,** ἀφ. τὸ ἀνατρέφειν, ἀνατροφή: بولق—εὑρίσκω ἀνατροφήν, ἀνατρέφομαι· ‖بولش — كيمك دست تربيه‌سنده ἐν τῇ χειρὶ τῆς ἀγωγῆς τίνος ἀνετράφη;

پرورش آموز Π. **περβερὶς-ἀμούζ,** ἐπθ. ὁ διδάσκων καὶ διδασκόμενος.

پرورشياب Π. **περβερὶς-γιάπ,** ἐπθ. ὁ εὐρὼν ἀνατροφήν, ἀνατεθραμμένος.‖Ρμ. اولق — ἀνατρέφομαι: چوجقلر —علم οἱ παῖδες ἀνατρέφονται ἐν παιδείᾳ καὶ τελειότητι· ‖ [τῇ ايله]: پادشاهى ايله—اولمشدر ἀνετράφη δι'ἰδιαιτέρας Αὐτοκρατορικῆς εὐεργεσίας καὶ εὐμενείας.

پرورنده Π. **περβερεντὲ** [μτχ. τοῦ پروردن **περβερτὲν**] τρέφων, ἀνατρέφων.

پروز Τ. **πρόζ,** پروزلمك ، پروزلى κτλ. βλ. پوروزلمك ، پوروز κτλ.

پروژه Γλ. **προζὲ** [projet] ὄν. διάγραμμα οἰκοδομῆς ἢ ἄλλης ἐπιχειρήσεως ἐργολαβικῆς· § σχέδιον ἐκθέσεως, νομοσχεδίου.

پروسيا ἢ پروسيه **προύσια,** ὄν. κ. Πρωσσία·‖پروسيالى **προύσιαλη,**Πρῶσσος.

پروغرام Ελ. **προγράμ,** ὄν. πρόγραμμα μαθημάτων ἢ πορείας,ἐνεργείας: —مكتب τὸ πρόγραμμα τῆς σχολῆς[βλ. جدول].

پروقه Ιτ. **περούκα** [perrucca] ὄν.φενάκη, κ. περοῦκα.

پروكار Γλ. **περουκιὰρ** [perruquier] ὄν. κουρεύς, κομμωτής.

پرومس Γλ. **προμὲς** [promesse] ὄν. γραμμάτιον μετοχῆς λαχειοφόρου,πωλούμενον πρὸ τῆς κληρώσεως τοῦ λαχείου καὶ κερδίζον τὸ ὅλον ἢ τὸ μέρος τοῦ ποσοῦ, ὅπερ ἐν περιπτώσει κληρώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῆς μετοχῆς ἤθελεν αὐτὴ κερδήσει·βλ. حصه καὶ بيلت.

پروه Ιτ. **πρόβα** [prua] ὄν. πρώρα : —يلكنى πρωραῖος ἱστός·‖ —پروه دیرکی πρωραῖον ἱστίον· § δοκιμή· ‖Ρμ. ايتمك— δοκιμάζω.

پرووه‌لى Τ. **πρόβα-λη,** ἐπθ.: انختار— ἀντικλείδιον.

پرويز Π. **περβίζ,** ἐπθ. νικητής· § ἰχθύς· § ἐπίθετον βασιλέως τῆς Περσίας.

پروين Π. **περβὶν,** ὄν. πλειάδες [ἀστ.]·βλ. پرن.

پره‌بولى Ελ. **πιρέπολι,** ὄν. πρόπολις, ἤτοι ὕλη μέλαινα καὶ εὐώδης ἐξαγομένη ἐκ τοῦ μελισσείου κηροῦ,δι' ἧς αἱ μέλισσαι χρίουσι τὰς ὀπὰς τῆς κυψέλης.

پره‌سه Ελ. **περεσὲ** [περασιὰ] ὄν. στάθμη, ἤτοι τὸ σχοινίον δι' οὗ οἱ τέκτονες εὑρίσκουσι τὴν κάθετον διεύθυνσιν τοῦ τοίχου, ἢ τὴν εὐθυγραμμίαν,κ. περασιὰν: الق —μετρῶ τὴν εὐθυγραμμίαν, μτφ. σχεδιάζω, κάμνω σχέδιον ἐνεργείας· § σειρά, ἀκμή: سه—ايشى ergo kteríma φέρω τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὴν σειρὰν **[περεσεσινὲ],** ἤτοι εἰς καλὸν σημεῖον.

پرهيز Π. **περχὶζ** [προστ. τοῦ پرهيزيدن **περχιζιτὲν**],ὄν. δίαιτα,ἀποχὴ ἀπό τινων φαγητῶν καὶ ποτῶν, νηστεία τῶν χριστιανῶν, ἐγκράτεια: — يوك μεγάλη νηστεία, ἐγκράτεια·‖ايتمك—τηρῶ δίαιταν, ἀποφεύγω βλαβερὰ φαγητὰ ἢ πράξεις,ἐγκρατεύομαι, ἀπέχω· ‖طوتمق—τηρῶ νηστείαν,νηστεύω τὴν τεσσαρακοστήν·‖بوزمق—καταλύω τὴν τεσσαρακοστήν· ‖اوزره بولنمق — صيق εἶμαι ὑπὸ αὐστηρὰν δίαιταν· ‖ يمكى — φαγητὸν νηστήσιμον·‖ يو —ه يو αὕτη ἡ νηστεία πρὸς τί; τοῦτο τὸ ἀλμυτὸν λάχανον πρὸς τί; πρμ.[ἐπὶ πραγμάτων ἀσυμβιβάστων].

پرهيزجى Τ. **περχιζ-τζί,** ἐπθ. καὶ ὄν. ὁ ἕνεκα φόβου ἀσθενείας τηρῶν δίαιταν πολλήν, ἢ ὁ συνιστῶν πάντοτε δίαιταν.

پرهيزكار Π. **περχιζ-κιάρ,** ἐπθ. καὶ ὄν. ὁ ἀπέχων ἀπὸ τῶν ἀπηγορευμένων πραγμάτων,ἐγκρατής,εὐλαβής·§πλθ.پرهيزكاران.

پرهيزكارانه Π. **περχιζ-κιαρανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων ἐγκρατεῖ, εὐλαβεῖ, ἐγκρατευτικός· § ἐπρ. ἐγκρατῶς.

پرهيزكارى Π. **περχιζ-κιαρί,**ἀφ.ἀποχὴ ἀπὸ τῶν ἀπηγορευμένων πραγμάτων, ἐγκράτεια, εὐλάβεια.

پرهيزكارلق Π.**περχιζ-κιαρλήκ,** ἀφ.ταὐτόσημον τῷ پرهيزكارى βλ.

پرى Π. **περὶ** [πτερυγωτός, βλ. پر πτέρυξ] ὄν.νύμφη, ἤτοι θεά, νηρηΐς,ἄγγελος ἢ πνεῦμα ὡραιότατον,γυνὴ ὡραιοτάτη : پيكر — ἡ ἔχουσα μορφὴν νύμφης, ἢ رخسار — ἡ ἔχουσα παρειὰν νύμφης, ἢ رو —ἡ ἔχουσα πρόσωπον νύμφης, ἢ زلف— γόνος νύμφης, ἢوش— νυμφοειδής, ἤτοι γυνὴ ὡραιοτάτη· ‖ على — βλ. پيجك· § πλθ. پريان **περιγιάν.**

پرى Τ. **περὶ,** βλ. پرى.

پرى افسا Π. **περὶ-ἐβσά,** ἢ افسای پرى **περὶ-ἐβσάϊ,** ὄν. μάγος· λέγεται καὶ پرى سای **περι-χάν,** پرى سا **περι-σά,**ἢ پرى سای خوان **περι-σάϊ.**

پريان Π. **περιγιάν,** πλθ. τοῦ پرى βλ.

پريان Π. **πὅργιάν,** ἐσφαλμένον ἀντὶ پريان **περιγιάν,** βλ.

پريجك Τ. **περι-τζίκ,** ἢ على پرى **περὶ ἰλλετί,** ὄν. εἶδος ἐπιληψίας.

پرى‌دار Π. **περι-τάρ,** ἐπθ. καὶ ὄν. δαιμονόληπτος, δαιμονιζόμενος.

پريشان Π. **περισάν,** ἐπθ. διεσπαρμένος, ὁ ἐν ἀκαταστασίᾳ, συγκεχυμένος, ἄτακτος, φύρδην μίγδην,κατεστραμμένος,ἠφανισμένος,ὁ τραπεὶς εἰς φυγήν, ἄθλιος, ἐλεεινός, δυστυχής,τεθλιμμένος: —زلف βόστρυχος συγκεχυμένος,ἄτακτος·‖—خواب ὄνειρον συγκεχυμένον· ‖ —اوراق φύλλα, ἤτοι ἔγγραφα συγκεχυμένα, φύρδην μίγδην· ‖ — افكارم αἱ ἰδέαι μου συγκεχυμέναι [εἶναι]· ‖— حالم ἡ κατάστασίς μου κατεστραμμένη, ἢ حال — κατεστραμμένος, ἐλεεινός.

پريشانلق Τ. **περισάν-λήκ,** ἀφ. σύγχυσις, ταραχὴ κτλ. συνων.پريشانى.

پريشانى Π. **περισάν-ί,** ἀφ. ἀκαταστασία, σύγχυσις, ἀταξία, ταραχή, καταστροφή,ἀθλιότης,ἐλεεινότης,κτλ.βλ.پريشان: —افكار ، —ذهن σύγχυσις ἰδεῶν·‖ —σύγχυσις, ταραχὴ νοός.

پريشانيت **περισάν-ιγέτ,** ἀφ. ἀραβ. βαρβαρισμός· τὸ ὀρθὸν پريشانى βλ.

پزونك Τ. **πεζεβενὶκ** [ἐκ τοῦ π. پازن ἢ κατ' ἄλλους ἐκ τοῦ پيش آهنك] ὄν. μαστρωπός, ἄτιμος.

پزونكلك Τ. **πεζεβενὶκ-λήκ,** ἀφ. μαστρωπία, ἀτιμία.

پژمرده Π. **πεζμὅρτὲ** [μτχ. τοῦ پژمردن **πεζμὅρτὲν**] ὠχρός: —غنچهٔ κάλυξ

μεμαραμμένος·‖قیافت—οὗ ἡ ἐνδυμασία ἐν κακῇ καταστάσει, πεπαλαιωμένη, κακοενδεδυμένος.

پس Π. **πές,** ὄν. ὀπίσω, κατόπιν: وپیش — **پس و پیش,** ὀπίσω καὶ ἐμπρός, ἢ κατόπιν καὶ πρότερον· ‖ — و پیش ἐμπρὸς καὶ κατόπιν: دیوار — **پسی طرف,** ἢ پرده — **پسی پرده,** ὄπισθεν τοῦ τοίχου, ἢ τοῦ παραπετάσματος,ἤτοι κρύπτομαι ἢ πράττω τι κρυφίως·‖— پایه εὐτελής, οὗ ὁ βαθμός, ἡ κοινωνικὴ θέσις εὐτελής· § ἐπρ. ἐπομένως, λοιπόν, ὅθεν [τουρκ. ایدی ἢ ایسه اویله]· ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ σήμερον ἐξέλιπεν ἡ χρῆσις· βλ. καὶ پش .

پس T. **πές,** ἐπθ. χαμηλός, ταπεινός : — سس χαμηλὴ φωνή· ἀντίθ. دیك βλ.

پساپورط βλ. پاساپورت .

پسادست Π. **πέσα-τέσ,** ὄν. ληψοδοσία ἐπὶ πιστώσει· τουρκ. ویره‌سیه .

پساوند Π. **πεσαβένδ,** ὄν. ὁμοιοκαταληξία ἐν τῇ ποιήσει.

پست Π. **πέσ,** ἐπθ. ταπεινός, εὐτελής, ποταπός: فطرت —, ἢ طینت — εὐτελὴς τὴν φύσιν, τὸν χαρακτῆρα, χαμερπής, φαῦλος, πρόστυχος·‖بخت—ὁ εὐτελοῦς τύχης, ἀτυχής·‖ فطرتله زینت ایله رفعت کلز—τοῖς εὐτελέσιν ἐκ τοῦ στολισμοῦ δὲν προέρχεται ἀνύψωσις.

پستی Π. **πεσ-ί,** ἀφ. ταπεινότης, εὐτέλεια, χαμέρπεια: و مستی — یکدیگرك افتاده‌سیدر ἀλλήλων ἐράστριαί εἰσιν ἡ χαμέρπεια καὶ ἡ μέθη.

پستان Π. **πισ-τάν,** ὄν. μαστός: مادر — μαστὸς μητρός.

پستر Π. **πισ-τέρ,** ὀρθότερον بستر βλ.

پسته Π. **πισ-τέ,** ὄν.πιστάκιον, κ.φιστίκι,βλ. فستق · ‖ خندان — πιστάκιον χαΐνον, ἢ στόμα μειδιῶν· [ἄλλοτε οἱ ποιηταὶ παρωμοίαζον τὸ στόμα τῆς ὡραίας πρὸς πιστάκιον].

پستیل ἢ پسدیل **πεσ-τίλ** [κατὰ τὸ قاموس عیانی ἐκ τοῦ λατ. [pastilla] ὄν.μάζα ὀπωρικῶν, ἰδίᾳ δαμασκήνων ἢ βερυκόκκων πεπιεσμένων καὶ ἐξηραμένων, ἀποτελοῦσα φύλλα πλατέα καὶ λεπτά, κ. πεστίλι: ی—اریك پستیلی δαμασκήνων· ‖ — قایسی پستیلی βερυκόκκων· ‖ چیقارمق — δέρω ἀπηνῶς [ἐξάγω τὸ πεστίλι του, **πεστιλινί**].

پسر } Π. **πσέρ,** ὄν. υἱός, ἄρρεν παιδίον.

پسقپوس } Ελ. **πισκοπος,** ὄν. ἐπίσκοπος : —پاش ἀρχιεπίσκοπος.

پسقپوسخانه } T. **πισκοπος-χανέ,** ὄν. κατοικία, ἕδρα τοῦ ἐπισκόπου, ἐπισκοπή.

پسقپوسلق } T. **πισκοποδ-λούκ,** ἀφ. τὸ ἐπισκοπικὸν ἀξίωμα, ἐπισκοπή.

پسك } **πισίκ,** βλ. پسی .

پسکل } **πσκιόλ,** βλ. پوسکول .

پسمانده } Π. **πεσ-μανδέ,** ἐπθ. ὁ ὀπίσω μένων, καθυστερῶν, ὑπολειπόμενος: قالق —, ἢ ὀρθότερον اولق—καθυστερῶ, ὑπολείπομαι· ‖ خور — **πεσμανδέ-χόρ,** ὁ τρώγων τὰ ὑπολειπόμενα, τὰ περισσεύματα.

پسند } Π.**πεσένδ** [προστ.τοῦ پسندیدن **πεσενδιτέν,** ἐν συνθέσει] ἐπθ. ὁ ἀρέσκων, ἐπιδοκιμάζων, θαυμάζων: — خود αὐτάρεσκος, φίλαυτος, οἰηματίας·‖ — مشکل ὁ εἰς ὃν δυσκόλως ἀρέσκει τι ἢ τίποτε δὲν ἀρέσκει, δύσκολος·‖ —دل ὁ ἀρέσκων τῇ καρδίᾳ, ὁ σύμφωνος τῇ ἐπιθυμίᾳ τῆς καρδίας,θυμήρης·‖—معالی θαυμαστὴς ὑψηλῶν ἔργων ἢ ἰδεῶν,μεγαλόφρων. ‖ Ρμ. اچمك— ἐπιδοκιμάζω,θαυμάζω [αἰτ.].

پسندانه } Π.**πεσενδ-ανέ,** ἐπθ. ὁ ἁρμόζων τῷ ἀρέσκοντι,ἐπιδοκιμάζοντι, θαυμάζοντι : — خود ὁ ἁρμόζων τῷ αὐταρέσκῳ, ἐγωϊστικὸς καὶ ἐπρ. αὐταρέσκως κτλ·‖— مشکل ὁ ἁρμόζων ἀνθρώπῳ εἰς ὃν δυσκόλως ἀρέσκει τι, καὶ ἐπιρ. κατὰ τρόπον ἁρμόζοντα κτλ.

پسندیده } Π.**πεσενδιτέ** [μτχ. τοῦ پسندیدن **πεσενδιτέν**] ἐπιδοκιμασθείς,ἀρεστός,ἐπαινετός: —اخلاق ἦθη ἀρεστά,ἐπαινετά· ‖— ا ἀποδοκιμαζόμενος,ἀποδοκιμαστέος,ὁ μὴ ἀρεστός, ὁ μὴ ἐπαινετός : — اطوار συμπεριφορὰ ἀποδοκιμαζομένη, μὴ ἀρεστή.

پسوس } T. **πεσούς,** ὄν.λυχνάριον πήλινον, ἐν χρήσει πρὸς φωτισμὸν διὰ στέατος· ‖ ی—طوپ δοχεῖον τρυπητὸν πρὸς πυράκτωσιν τῶν σφαιρῶν τῶν τηλεβόλων.

پسی } T. **πισί,** ἢ پسیك **πισίκ,** ὄν. γαλῆ, κ. πισίκα: — —νεογνὸν γαλῆς,ψιψί·βλ. کدی · ‖ اوتی — ἄσαρον [χόρτον τῆς κριθῆς].

پسی } Ελ. **πισί,** ὄν. πλάταξ, ψῆσσα, κοιν. πησί.

پسین } Π. **πεσ-ίν** [ἐκ τοῦ پس] ἐπθ. ὁ ὀπίσω, ὁ τελευταῖος· ‖ — و پیشین ὁ προηγούμενος καὶ ὁ τελευταῖος. § χαμηλός, ἐλαφρός: —آواز φωνὴ χαμηλή, ἐλαφρά.

پش } T.**πεδ** [ἐκ τοῦ π. پس] ὄν.ἄκρον, κράσπεδον, ποδιὰ φορέματος: ی—انتاری τὰ κράσπεδα τοῦ ἀντεριοῦ [χιτῶνος]· § τὸ κατόπιν κ. καταπόδι, παρὰ ἢ κατὰ πόδας: —دوشمك πίπτω καταπόδι **[پشینه],** παρὰ πόδας ἕπομαι, παρακολουθῶ, ἀναζητῶ· ‖ —ندە περιφέρομαι κατόπιν τινος **[پشینه],** ἐπιδιώκω ὑπόθεσιν· ‖ —نی طوتمق παίρνω τὸ κατόπιν **[پشینی],** παρακολουθῶ· ‖ —نی ارابه‌نك δὲν ἀφίνω τὸ καταπόδι τῆς ἁμάξης, παρὰ πόδας ἀκολουθῶ τὴν ἅμαξαν.

پشت } Π. **πδ,** ὄν. ράχις, ὀπίσω· [ἡ λέξις ὡς κακέμφατος ἤρχισε νὰ περιπίπτῃ εἰς ἀχρηστίαν· βλ. پوشت]: پا — **پشتی-پا** πέλμα [ποδός], κ. πατοῦνα· ‖ پازن — **پشتی-پازن,** ὁ κτυπῶν τὸ πέλμα, ἤτοι ὁ φεύγων ἢ ὁ λακτίζων· ‖ دیوار — **پشت پشو دیوار,** ἔκπληκτος, ἔκθαμβος.

پشتخته } T.**πεδ-ταχτά** [ἐκ τοῦ περσ.تخته پیش ὄν.ἀβάκιον, ἐφ' οὗ συνήθως οἱ ἀργυραμοιβοὶ μετροῦσι χρήματα· § πρόχειρον μικρὸν χρηματοκιβώτιον χρησιμεῦον καὶ ὡς γραφεῖον.

پشتمال } T.**πεδταμάλ** [ἐκ τοῦ π. پشت ράχις καὶ مال τρίβω, βλ. دستمال] ὄν. περίζωμα ἢ πλατεῖα ὀθόνη, δι' ἧς ἀπομάσσει τις τὸ σῶμα μετὰ τὸ λουτρόν, κ. πεστεμάλι: — اپلك περίζωμα μετάξινον·§ ی — حمام περίζωμα λουτροῦ : ی کی اوموزه آتمش — حمام τὸ ἔρριψεν ἐπ' ὤμων ὡς περίζωμα λουτροῦ.

پشتمالجی } T. **πεδταμαλ-δζή,** ὄν. ὁ κατασκευαστὴς ἢ ὁ πωλητὴς περιζωμάτων· βλ. پشتمال .

پشتمالق } T. **πεδταμαλ-λήκ,** ὄν. δικαίωμα πελατείας, ἤτοι ποσὸν χρηματικὸν διδόμενον ὑπὸ τοῦ ἐνοικιαστοῦ ἐμπορικοῦ καταστήματος σὺν τῷ ἐνοικίῳ,λόγῳ πελατείας τοῦ καταστήματος τούτου.

پشتو } Ιτ. ἢ پشطو **πδτό** [pistola] ὄν. πιστόλιον: —دوز περίστροφον, πολύκροτον· ‖ پاتلار طقوز —οὗ τὸ πιστόλιον ἐνεάκις κροτεῖ, ἤτοι θυμώδης· βλ. طبانچه .

پشتواره } Π. **πδτ-βαρέ,** ὄν. φορτίον [τῆς ράχεως].

پشته } Π. **πδτέ,** ὄν. σωρός,θημωνία, στοῖβα.

پشتیبان } Π. **πδτι-πάν,** ἢ پشتیوان **πδτι-βάν,** ὄν. δοκός, ὑποστήριγμα:—اورمق κτυπῶ δοκούς, ὑποστηρίζω οἰκοδομήν· § μτφρ. στήριγμα, ἀντιλήπτωρ, βοηθός.

پشرف } T. **πεσ-ρέφ,** ἢ ὀρθότερον پشرو **πεσ-ρέβ** [ἐκ τοῦ π. پیشرو **πιζ-ρέβ,** βλ.] ὄν. στροφή,προανάκρουσμα,ἤτοι τεμάχιον παιζόμενον προοιμιακῶς ὑπὸ τῆς μουσικῆς πρὸ τοῦ κυρίως παιχθησομένου : اولماز نه—زورناده εἰς τὸν αὐλὸν δὲν ὑπάρχει προανάκρουσμα· ὅ,τι ἐξέλθῃ εἰς τὴν τύχην σου [πρμ.]· § εἶδος πυραύλου, φυσεκίου: — هوائی βλῆμα περιλαμβάνον πολλὰς σφαίρας.

پشطو } **πιστόβ,** βλ. پشتو .

پشکش } T.**πεσ-κέ** [ἐκ τοῦ π.پیشکش βλ.] ὄν. δῶρον: چکمك — προσφέρω δῶρον.

پشکیر } T.**πεσκίρ**[ἐκ τοῦ π.پیشکیر **πιζ-γκίρ**] ὄν.περίζωμα ἢ πετσέτα τοῦ τραπεζίου,ἣν φέρει τις ἐπὶ τῶν γονάτων,ἢ τοῦ στήθους· § χειρόμακτρον· λέγεται καὶ پشکیری ال .

پشکین } T. **πισκίν,** βλ. پیشکین .

پشم } Π. **πέσμ,** ὄν. ἔριον, μαλλίον: —دوات στυπεῖον τοῦ μελανοδοχείου.

پشمان } **πισμάν,** βλ. پشیمان .

پشمك } T. **πισμέκ,** βλ. پیشمك .

پشمه } T.**πεσμέ,** ὄν. στενὴ σιδηρᾶ πλὰξ πρὸ τῆς τραπέζης,ἐφ' ἧς ἐργάζεται ὁ τορευτής· βλ. καὶ پشمه .

پشمین } Π. **πεσμ-ίν,** ἢ پشمینه **πεσμ-ινέ,** ἐπθ. μάλλινος : —کلاه κάλυμμα [κεφαλῆς] μάλλινον·‖ — خرقهٔ μάλλινος ἐπενδύτης.

پشورمك } T. **πισορμέκ,** βλ. پیشورمك ἢ پیشرمك .

پشه } Π. **πεδέ,** ὄν. κώνωψ: توفیق خدا ایله — ایدر قلع جبال Θεοῦ ἀνασπᾷ τὰ ὄρη [στίχ.].

پشه کار } **πεσὲ - κ.ά́ρ,** ἀντὶ پشه کار βλ.

پشه کیر } Π. **πεσὲ-γκίρ,** ὄν. ὁ συλλαμβάνων μυῖας, ἄεργος ἄνθρωπος.

پشیز } Π. **πεσίζ,** καὶ پشیزه **πεσιζέ,** ὄν. λεπίς, φολίς.

پشیمان } Π. **πεσιμάν,** κ. پشمان **πισμάν,** ἐπθ. μεταμεμελημένος, μετάμελος [دن]: —م ایتدیکم ایلکدن εἶμαι μεταμεμελημένος διὰ τὸ καλὸν ὅπερ ἔκαμα· ‖ Ρμ. اولق—μεταμελοῦμαι [δοτ.]: اولدی—سو یلدیکنه μετεμελήθη δι' ὃ, τι εἶπε.

پشیمانلق } Τ. **πεσιμαν-λήκ,** κ. **πισμανλήκ,** ἀφ. μεταμέλεια: —کتیره جك هیچ μὴ πράττε τι, ὅπερ θὰ προξενήσῃ [φέρῃ] μεταμέλειαν· ‖ اچمز صوك—ἡ τελευταία μεταμέλεια δὲν ὠφελεῖ.

پشیمانی } Π. **πεσιμαν-ί,** ἀφ. ταὐτόσημον τῷ προηγουμένῳ : —روز ἡ ἡμέρα τῆς δευτέρας παρουσίας [τῆς μεταμελείας].

پشین } Τ. **πεσὶν** [ἐκ τοῦ π. پیشین **πισὶν**] ἐπθ. προκαταβολικός· § ὄν. προκαταβολή· § ἐπρ. προκαταβολικῶς τοῖς μετρητοῖς, [ἀντίθετον ویرەسی βλ.]: پاره — χρήματα προκαταβαλλόμενα· آلیش ویرش—δοσοληψία τοῖς μετρητοῖς· ‖ جواب — ἀπάντησις προκαταβολική, ἐκ τῶν προτέρων, ὁριστική· ‖ ویرمك ، الق—ἀγοράζω, πωλῶ τοῖς μετρητοῖς· ‖—ایلك πρὸ παντὸς ἄλλου.

پشیناً } Τ. **πεσὶν-εν** [βαρβαρισμός, ἤτοι αἰτιατικὴ ἀραβιστὶ] ἐπρ. προκαταβολικῶς, ἢ τοῖς μετρητοῖς·· τὸ ὀρθὸν پشین بر وجه **πὲρ βέδζχι πισὶν**· βλ. پشین.

پشینات } Τ. **πεσὶν-ὰτ** [βαρβ. ἤτοι πληθ. ἀραβ. τοῦ پشین] ὄν. προκαταβολαί.

پشینجی } Τ. **πεσὶν-δζί,** ὄν ὁ ἀγοράζων τοῖς μετρητοῖς.

پصریق } Τ. **πισιρὶκ,** ἢ پسریك **πισιρίκ,** ἐπθ. ἐξησθενημένος, ἰσχνός, ἀδύνατος, ὁ μὴ ζωηρός, συνεσταλμένος, αἰδήμων.

پطاقه } Τ. **πατακά,** ὄν. σημείωμα, ἤτοι τεμάχιον χάρτου προσκεκολλημένον ἐπὶ τῶν ὑφασμάτων καὶ ἄλλων, ἐφ' οὗ σημειοῦται ἡ τιμή.

پطریق } Ελ. **πατρὶκ** [βλ. پطریق] ὄν. πατριάρχης: —ی درسعادت روم ὁ ἐν Κων]πόλει πατ]χης τῶν Ρωμαίων, ἤτοι ὁ Οἰκουμενικὸς Πατ]χης· ‖—ی قدس شریف روم ὁ πατ]χης τῶν ὀρθοδόξων Ἱερουσαλήμ· ‖ —ی اسکندریه روم ὁ πατ]χης τῶν ὀρθοδόξων Ἀλεξανδρείας· ‖ انطاکیه —ی روم ὁ πατ]χης τῶν ὀρθοδόξων Ἀντιοχείας.

پطریقخانه } Π. **πατρικ-χανέ,** ὄν. πατριαρχεῖον: —سی روم πατριαρχεῖον τῶν Ρωμαίων.

پطریقلك } Τ. **πατρικ-λήκ,** ἀφ. τὸ ἀξίωμα, ἡ θέσις τοῦ πατριάρχου, πατριαρχεία: —لر اولیق او ὁ οἱ ἄξιοι πατριαρχείας **[πατρικληγέ]**· ‖—ی روم ἡ θέσις τοῦ πατ]χου τῶν Ρωμαίων, ὁ πατριάρχης τῶν Ρωμαίων. ‖ Ρμ. اچمك — πατριαρχεύω.

پف } **πσ̀φ,** ὄν. φύσημα, πνοή· βλ. پوف.

پفکرده } Π. **πσφ-κερδέ,** ἐπθ. ἐσθεσμένος : —شمع κηρὸς ἐσβεσμένος.

پقسان } Τ. **πεκσάν,** ὄν. εἶδος ἀρχαίου τηλεβόλου ὀνομασθέντος ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἐφευρέτου αὐτοῦ.

پك } Τ. **πὲκ** [βλ. پك **πέκ,** ἢ پرك **πὲρκ**] ἐπθ. σκληρός, σφιγκτός, δυνατός, στερεός, ἰσχυρός: —باشی οὗ ἡ κεφαλὴ ἰσχυρά, ἤτοι ἐπίμονος, ἰσχυρογνώμων· ‖—جانی οὗ ἡ ψυχὴ ἰσχυρά, ἤτοι ὁ ἀντέχων εἰς κακουχίας· ‖—الی οὗ ἡ χεὶρ σφιγκτή, ἤτοι φιλάργυρος· ‖—یورکلو ὁ ἔχων σκληρὰν καρδίαν, σκληροκάρδιος· § ἐπρ. λίαν, σφόδρα, πολύ, δυνατά: کوزل — λίαν ὡραῖος, ὡραιότατος, ἢ κάλλιστα· ‖اعلا—, ἢ ایی —κάλλιστος ἢ κάλλιστα· ‖ سویلمك — ὁμιλῶ δυνατά, ἤτοι μεγαλοφώνως· ‖ قوشمق — τρέχω πολύ.

پکتمك } Τ. **πεκ-ιτμέκ,** βλ. پکشدیرمك.

پکجه } Τ. **πέκ-δζε,** ἐπθ. ἀρκετὰ σκληρός, δυνατός· § ἐπρ. ἀρκετὰ δυνατά.

پکسماد } Τ. **πεκ-σιμάτ,** ἢ **πεκ-σιμέτ,** ὄν. δίπυρον, κ. παξημάδι· κατὰ τοὺς ὀθωμανοὺς λεξικογράφους ἐκ τοῦ پك καὶ ماد ἄλλως سمید **σιμίτ,** ἤτοι ἄρτος σκληρός.

پکشدیرمك } Τ. **πεκ-ισ̀τιρμέκ,** ρμ. μτβ. καθιστῶ σκληρόν, σφιγκτόν, δυσκοίλιον, στερεόν, δυνατόν, ἰσχυρόν, σκληρύνω, ἐνισχύω, ὀχυρῶ [αἰτ.].

پکشمك } Τ. **πεκ-ισμέκ,** ρμ. μσ. καθίσταμαι σκληρός, σφιγκτός, δυσκοίλιος, στερεός, σκληρύνομαι, σφίγγω, ἐνισχύομαι.

پکلك } Τ. **πεκ-λίκ,** ἀφ. σκληρότης, σφοδρότης, στερεότης· § δυσκοιλιότης· § φιλαργυρία, γλισχρότης.

پکمز } Τ. **πεκ-μέζ,** ἢ پکمز **πεκ-μέζ,** ὄν. ἔψημα ἢ σίραιον γλεύκους ἐβρασμένου, κ. πετμέζι.

پکی } Τ. ἀντὶ ایی پك **πεκ-έϊ,** ἐπθ. καὶ ἐπιρ. κάλλιστος, κάλλιστα.

پل } Π. **πὸλ,** ὄν. γέφυρα.

پلاتینه } Ιτ. **πλατερίνα,** ὄν. εἶδος ἰχθύος κεφάλου, ἐξ οὗ ὁ λυκουρρῖνος.

پلاتنه } Ιτ. **πλατίνα** [platino] ὄν. πλατίνη, ἤτοι λευκόχρυσος [μετ.].

پلاچقه } Αλβ. **πλάτσκα,** ὄν. λεία, λάφυρον, διαρπαγή. ‖ Ρμ. اچمق—διαρπάζω, λαφυραγωγῶ· βλ. καὶ پلاچقه.

پلاچقه جی } Τ. **πλάτσκα-δζη,** ὄν. λαφυραγωγός.

پلاس } Π. **πελὰς** κ. **παλάς,** ὄν. χονδροειδὲς ὕφασμα, ὡς ὁ ἀμπᾶς, ἢ ἔνδυμα ἐξ αὐτοῦ, ράκος· ‖پاندراس—**παλὰς πανδιράς,** ράκος, κουρέλλι· ἐπρ. ἀποτόμως.

پلاسپاره } Π. **πελὰς-παρέ,** ὄν. τμῆμα παλαιοῦ χονδροειδοῦς ὑφάσματος, ράκος, κουρέλλι.

پلاسپوش } Π. **πελὰς - πούζ,** ὄν. ὁ φορῶν παλαιὰ χονδροειδῆ ὑφάσματα, κακοενδεδυμένος.

پلاقه } Ελ. **πλάκα,** ὄν. πλὰξ [μεταλλική]· § ὕφαλος ἐπίπεδος· § عیار تخته سی—, ἢ عیار پلاّ χαλυβδίνη χρησιμεύουσα τοῖς σιδηρουργοῖς πρὸς ἐπιπέδωσιν σιδηρῶν πλακῶν.

پلاکی } Ελ. **πλακῆ,** ὄν. πλακῆ [εἶδος φαγητοῦ ἐξ ἰχθύων ἐψημένων μετ' ἐλαίου, κρομμύου καὶ μακεδονησίου].

پلامار } **παλαμάρ,** βλ. پالامار.

پلامود } **παλαμούτ,** βλ. پالامود.

پلان } Γλ. **πλὰν** [plan] ὄν. σχέδιον, πρόγραμμα ἐνεργείας ἔν τινι ὑποθέσει, ἐκδρομῇ κτλ. § διάγραμμα ἢ σχέδιον δεικνύον τὴν γραμμικὴν ἐπιφάνειαν, ἢ τὴν ἐσωτερικὴν διαίρεσιν καὶ τὰ πατώματα οἰκοδομῆς ἀνεγερθησομένης [βλ. καὶ پیانو]: ترتیب ایتمك—διοργανίζω σχέδιον, ἢ πρόγραμμα ἐνεργείας.

پلانچته } Ιτ. **πλαντσέτα,** ὄν. ἄβαξ, ἀβάκιον [γεωμ.].

پلانقه } Ιτ. **πλάνκα,** ὄν. βαροῦλκον, τροχαλία μεγάλη· βλ. پالانقه καὶ مانقه.

پلانکته } Ιτ. **πλανκέτα,** ὄν. εἶδος βλήματος ἢ σφαίρας πυροβόλου.

پلانیه } Ιτ. **πλάνια,** ὄν. ὀμάλιστρον, κ. πλάνη, ἤτοι εἶδος ρυκάνης δι' ἧς ὁμαλίζουσι τὰ ξύλα.

پلاو } **πιλὰβ** [κατὰ τὸ پلو ἡ λ. Ἰνδοσανσκριτικὴ] ὄν. πιλάφι, ἤτοι τὸ ἐξ ὀρύζης καὶ βουτύρου πασίγνωστον φαγητόν : اتلو —πιλάφι μετὰ τεμαχίων κρέατος· ‖—ی عجم περσικὸν πιλάφι, ἤτοι μετὰ κουκκουναρίων καὶ σταφίδων· ‖زرده — **πιλὰβ-ζερδέ,** εἶδος γλυκύσματος ἐξ ὀρύζης, μέλιτος καὶ κρόκου· ‖ قوسقوس ی—πιλάφι ἀπὸ κουσκοῦσι· βλ. λ. καὶ چلاو.

پلاوره } **παλάβρα,** βλ. پالاوره.

پلتك } Τ. **πελτέκ,** ἐπθ. τραυλός, ὁ προφέρων τὸ **ρ** ὡς **λ,** τὸ **σ** ὡς **θ** κτλ.: —سویلمك — τραυλίζω.

پلتکلك } Τ. **πελτεκ-λίκ,** ἀφ. τραυλότης.

پلتکلمك } Τ. **πελτεκ-λεμέκ,** ἢ پلتکنمك **πελτεκ-λενμέκ,** ρμ. οὐδ. τραυλίζω, προφέρω δυσκόλως.

پلته } Τ. **πελτὲ** [κατὰ τὸ پالوده ἐκ τοῦ پالوده] ὄν. πολτός, πηκτή: —سی صیغیر اتی صویی—πηκτὴ ζωμοῦ βοείου· ‖ —سی آیوه γλυκὸν κυδωνίου πολτῶδες, κ. πελτέ· ‖ —سی صو πηκτὴ ὕδατος, ἤτοι πρᾶγμα ἀνούσιον, κ. νερομπούταλον· ‖ کبی وجود — σῶμα χαῦνον.

پلچ } Τ. **πιλίτς,** βλ. پلیچ.

پلسنك } Τ. **πελεσένκ,** ὄν. βάλσαμος, δένδρον τῆς Ἰνδίας, ἐξ οὗ ἐκκρίνεται τὸ βάλσαμον, καὶ τοῦ ὁποίου τὸ μέλαν ξύλον χρησιμεύει τοῖς ξυλουργοῖς: یاغی—βάλσαμον [ἔλαιον]· βλ. καὶ بلسان.

پلنك } Π. **πελένκ,** ὄν. τίγρις· βλ. καὶ ببر.

پلنكانه Π. **πελενκι-ανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων, ἁρμόζων εἰς τίγριν : — طور ἦθος τίγριος [ἁρμόζον εἰς τίγριν].

پلنكيز **πελενγκίρ,** βλ. پەنكير .

پله Π. **πελέ,** ὄν. δίσκος πλάστιγγος.

پليته Π. **πελιτέ,** ὄν. θρυαλλίς, κ. φτίλλι, φυτῆλι.

پليج Τ. **πιλίτς,** ὄν. ὀρνίθιον, ὀρνιθοποῦλι, νεοσσός : چيقارمق — ἐκκολάπτω νεοσσούς.

پليد Τ. **πελίτ,** ὄν. δρῦς· βλ. بلوط **πελοὺτ** καὶ پالاموت .

پليد Π. **πελίτ,** ἐπθ. ρυπαρός, ἀκάθαρτος.

پلين **πελὶν** [κατὰ τὸ ﭼﻠﻬﻰ λ. ἑλλ.] ὄν. πελῖνος ἢ πιλῖνος, ἤτοι ἄψινθος: راقيسى— ρακὶ ἀψίνθου, ἀψίνθιον.

پناط Ιτ. **πανάτ,** ὄν. μικρὰ ἱστία παραπλησματικά.

پناقوب Ελ. **πινακόπ,** ὄν. πινακωτή, μαζονόμος, τράπηξ.

پناه Π. **πενάχ,** ὄν. προφύλαξις, προστασία, ἄσυλον, καταφύγιον: —سلطنتدر قهرمان و دولتدر دين ايتمك اولان ملجأ و پناهدر ἐστὶν ἡ βασιλεία, ὁ ἥρως τῆς θρησκείας καὶ τοῦ κράτους·§[ἐν συνθέσει] προστάτης,φύλαξ,τὸ στήριγμα: — رسالت پناهى τὸ στήριγμα τῆς προφητείας [ὁ προφήτης Μωάμεθ]·‖ — خلافت پناهى τὸ στήριγμα τῆς χαλιφείας [τίτλος τοῦ Σουλτάνου ὡς χαλίφου, ἤτοι διαδόχου τοῦ Μωάμεθ]·‖— عالم پناهى ὁ προστάτης,τὸ ἄσυλον τοῦ κόσμου[τίτλος τοῦ Σουλτάνου]·‖ صدارت پناهى — τὸ στήριγμα τῆς Μ. Βεζυρείας [τίτλος τοῦ Μ. Βεζύρου]·‖—مشيخت پناهى τὸ στήριγμα τῶν Σεϊχηδων [τίτλος τοῦ Σεϊχ-ουλ-ισλάμ]·‖— نظارت پناهى τὸ στήριγμα τοῦ ὑπουργείου [τίτλος ὑπουργοῦ]·‖—ولايت پناهى τὸ στήριγμα τῆς νομαρχίας [τίτλος νομάρχου]· βλ. حشمتپناه καὶ رتبتپناه.

پناهكاه Π. **πεναχ-γκιάχ,** ἢ پناه كاه **πενα-γκιάχ,** ὄν. τόπος ἀσύλου, ἄσυλον.

پناهنده Π. **πεναχενδὲ** [μτχ. τοῦ پناهيدن] ὁ ζητῶν ἄσυλον, προστασίαν, ὁ καταφεύγων· βλ. ἐπόμ.

پناهيده Π. **πεναχιδὲ** [μτχ. τοῦ پناهيدن **πεναχιδὲν**] ὁ καταφυγών.

پنير Ελ. **παναῖρ,** βλ. پانير .

پنبوق Τ. **πανδούκ,** βλ. پانبوق .

پنبه Π. **πενδέ,** ὄν. βάμβαξ: در كوش—βάμβαξ ἐν τῷ ὠτί **[τὲρ γκιὸζ],**ἤτοι ὁ βύσας τὸ οὖς, ἢ ἀπρόσεκτος, ὁ μὴ ἀκούων καὶ μὴ ἐννοῶν λόγον.

پنبه Τ. **πενδὲ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. χρῶμα ῥόδινον· τὸ ἀνοικτότερον λέγεται توز رنگى — **τὸζ πενδεσί,** τὸ δὲ βαθύτερον كل رنگى **γκιὸλ πενδεσί·** § [ἐπθ.] ῥόδινος: پنبه رنگ - παρειὰ ῥοδίνη· βλ. καὶ زيبا .

پنبه‌زار Τ. **πενδε-ζάρ,** ὄν. ὕφασμα λεπτὸν δι' ὑποκάμισα, οὗ τὸ στημόνιον βάμβαξ, ἡ δ'ἐπιφάνεια μεταξωτή· ἐὰν τὸ ὅλον ἦ βαμβακερόν, καλεῖται پنبه‌چول **πενδε-τσούλ.**

پنبه‌مسى Τ. **πενδε-μσί,**ἐπθ. ῥοδίζων, ἤτοι ἀποκλίνων εἰς τὸ ῥόδινον.

پنتى Τ.**πιντί,**ἐπθ. ὁ ἐκ γλισχρότητος κακοενδεδυμένος,γλίσχρος,ἄθλιος,ποταπός.

پنتيلك Τ. **πιντι-λίκ,** ἀφ. γλισχρότης, ποταπότης, ἀθλιότης.

پنتيله‌مك Τ. **πιντι-λεμέκ,** ρμ. οὐδ. γίνομαι φιλάργυρος,ἄθλιος·§ἀλλοιοῦμαι [χαλνῶ] ἐξ ἀδυναμίας, ἀσθενείας.

پنج Π. **πένδζ,** ἀρθ. πέντε: روزه — πέντε ἡμερῶν**[ρουζέ],**ἐφήμερος: روزه حيات — ἐφήμερος ἐστὶν ἡ ζωὴ πέντε ἡμερῶν.

پنجار **πανδζάρ,** βλ. پانجار .

پنجاه Π. **πενδζάχ,**ἀρθ.πεντήκοντα: ساله — πεντηκοντούτης.

پنجره Π. **πενδζερέ,** ὄν. παράθυρον: اچمق — ἀνοίγω ἢ κατασκευάζω παράθυρον· لر اچلمق — ἀνοίγονται ὀπαί, ἢ τρύπαι ἐπὶ παλαιῶν ἐνδυμάτων ἢ πληγαὶ ἐν τῷ σώματι.

پنجشنبه Π.**πεντὸ-σενπέ,** κ. **περσενπὲ**[پرشنبه] ὄν. πέμπτη : چهارشنبه ايله پنجشنبه سى — ἀπὸ τετάρτης ἕως πέμπτης· غائب ايتمش دوكون اوزرينه پنجشنبه سى ἐξεδήμησε τὴν τετάρτην καὶ τὴν πέμπτην του, ἔχασε τὸν λ]μόν του, ἐχρεωκόπησε· ἡ πέμπτη τοῦ γάμου, ἤτοι ἡ ἡμέρα καθ'ἣν στολίζεται ἡ νεόνυμφος.

پنجك Τ. **πενδζίκ,** ὄν. πινακίδιον ἀναρτώμενον ἄλλοτε εἰς τὸν λαιμὸν αἰχμαλώτου ἀγομένου πρὸς πώλησιν εἰς τὴν ἀγοράν, ἐν ᾧ ἐσημειοῦτο τὸ ὄνομα, ἡ πατρὶς αὐτοῦ κτλ.

پنجه‌لى Τ. **πενδζε-λί,** ἐπθ. ἰσχυρός, ἅρπαξ.

پند Π. **πένδ,** ὄν. συμβουλή: مدر—συμβουλὴ πατρός· ‖نامه— **πενδ-ναμέ,** συλλογὴ συμβουλῶν·‖Ρμ. συμβουλεύω [δοτ.]: اكا نصح و پندى ويردى συνεβούλευσεν αὐτῷ· ‖ اخذ — λαμβάνω, δέχομαι συμβουλήν.

پندار Π. **πινδὰρ** [προστ. τοῦ پنداشتن **πινδαδτέν,** διανοεῖσθαι, σκέπτεσθαι] ὄν. ἔπαρσις, οἴησις, ἰδέα ἐσφαλμένη.

پنكان Π. **πινγκιάν,** ὄν. εἶδος κυπέλλου, κ. τασίου [βλ. طاس],ἢ λεκάνη μικρὰ ἐν χρήσει κατὰ τὴν ἀφαίμαξιν ὅπως ῥεύσῃ ἐντὸς αὐτῆς τὸ αἷμα τοῦ φλεβοτομουμένου.

پنهان Π. **πινχάν,** κ. **πὸνχάν,** ἐπθ. κεκρυμμένος, κρυπτός, μυστικός, ἄφαντος· ‖ Ρμ. اكتمك—κρύπτω [αἰτ.]· ‖ اولمق — پنهان و κρύπτομαι καὶ γίνομαι ἄφαντος.

پنير Π. **πενίρ,** ὄν. τυρός· βλ. پنير .

پو Π. **ποὔ,** ὄν. δρόμος, ἤτοι τρέξιμον· βλ. تكاپو καὶ پويا· § Τ. ἐπφ. ταὐτὸ تو βλ.

پوپا **πούπα,** βλ. پوپه .

پوپله ἢ پوپو **ποὔπλα** [χυδ. پوفله **ποὔφλα**] ὄν. πτίλον, κ. πούπουλον : يتاق — κλίνη ἐκ πτίλου, μτφ. ἀπαλή, μαλθακή.

پوپه Ιτ. **ποὔπα** [poppa] ὄν.πρύμνη πλοίου· § ἄνεμος πνέων ἐκ τῆς πρύμνης, ἤτοι οὔριος : كيتمك — πηγαίνω, ταξειδεύω μὲ οὔριον ἄνεμον [ἐπὶ πλοίων κτλ.]· ‖ يلكن — ἱστίον πλῆρες οὐρίου ἀνέμου.

پوت Τ. **πότ,** ὄν. πτυχή, κ. δίπλα, σοῦφρα, ζαρωματιὰ [ἐπὶ ἐνδυμάτων, ὑφασμάτων, ταπήτων κτλ. σχηματιζομένη ὅταν τὸ ἓν τῶν δύο τμημάτων ἐνταθῇ περισσότερον κατὰ τὴν ραφήν]: كلك — ἔρχεται,ἤτοι σχηματίζεται πτυχή, δὲν ἔρχεται καλά,ἢ ἡ ὑπόθεσις δὲν τελειόνει κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν· ‖ قرمق — λέγω ἀτοπόν τι, ἢ λέγω τὸ ἀληθὲς ἐν οὐ δέοντι, διαφεύγει λόγος· § ἐπθ. ὁ ἔχων πτυχάς, κ. ζαρωμένος· βλ. پوتوق .

پوت Τ. **πότ,** ὄν. κλῶσμα ἢ κλωστὴ ἐκ τριῶν τεσσάρων νημάτων μετάξης.

پوت Τ. **πότ,** ὄν. πορθμεῖον, εἶδος λέμβου πλατείας καὶ ὁμοίας κοφίνῳ, χρησι-

μευούσης κατὰ τὴν διάβασιν τῶν ποταμῶν· § τὸ ξύλινον δάπεδον σταύλου βοῶν.

پوت } **πούτ,** βλ. بت **πούτ.**

پوتراق } **Τ.πουτ-ράκ,** ἐπθ. ὁ ἔχων πολλὰς πτυχάς· βλ. καὶ بتراق .

پوتراقلو } **Τ. πουτρακ-λοῦ,** βλ. بتراقلو .

پوتره } Σλ. **ποτέρα,** ὄν. σύνθημα παρὰ τοῖς Ἀλβανοῖς καὶ Σέρβοις μεταδιδόμενον ἀπὸ ἑνὸς ὄρους εἰς ἄλλο διὰ πυροβολισμῶν· συνεκδ. τὸ δράττεσθαι τῶν ὅπλων.

پوتلامق } **Τ. ποτ-λαμάκ,** ρμ. μτδ. τίκτω [ἐπὶ καμήλου]· κατὰ τὸ اچمه, ὀρθότερον بوتلامق **ποτλαμάκ,** ἐκ τοῦ بوت، بوداغ σημαίνοντος νεογνόν· βλ. بودوق καὶ كوشكلامك.

پوتور } **Τ. ποτ-ούρ,** ὄν. πᾶν ὅ,τι ἔχει πτυχάς, ἢ εἶναι ὡς ἐρρυτιδωμένον:— — اولش يمش ὀπωρικὸν ἐρρυτιδωμένον, σουφρωμένον· § εἶδος σαλβαρίου [شالوار] εὐρέος: ارناود — σαλβάριον Ἀλβανικόν· βλ. καὶ پوتوق .

پوتورلی } **Τ. ποτουρ-λοΐ,** ἐπθ. ὁ φορῶν περισκελίδα [ποτοῦρι]· βλ. پوتور .

پوتوق } **Τ. ποτ-ούκ,** ἐπθ. πλατὺς καὶ ἔχων πολλὰς πτυχάς, κ. ζαρωμένος· βλ. پوتور · § νεογνὸν καμήλου· βλ. καὶ بودوق .

پوته } **Τ. ποῦτα,** ὄν. χοάνη, χωνευτήριον, ἢ πήλινον ἀγγεῖον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου καθαρίζουσι τὰ μέταλλα: دن كچمك—διέρχομαι τῆς χοάνης, καθαρίζομαι, ἐξαγνίζομαι· || دن كچيرمك— περνῶ ἀπὸ τὴν χοάνην, καθαρίζω [αἰτ.].

پوج } **Τ. πούζ,** ὄν. κόκκυξ, ἱερὸν ὀστοῦν, ἤτοι τὸ κάτω μέρος τῆς σπονδυλικῆς στήλης· § μικρὸν πρᾶγμα ἀνωφελὲς καὶ ἀσήμαντον: بر ايش—و پيچ اولق μία ὑπόθεσις γίνεται ἐλλειπής, ἐλαττωματική, ἀνωφελής, ἀνάρμοστος, εἰς μάτην, ἤτοι καταστρέφεται· βλ. καὶ پوچ .

پوجا } **Ιτ. πόζζα,** ἢ پوچه [poggia] ὄν. ἡ δεξιὰ πλευρὰ τοῦ πλοίου: —اورسه δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ· || كيتمك — اورسه βαδίζω κλονιζόμενος καὶ ἀπὸ τοίχου εἰς τοῖχον μεταπίπτων, ὡς ὁ ἐν καταστάσει μέθης· || βλ. καὶ بوجا .

پوجالامق } **Τ. ποζζα-λαμάκ,** ρμ. οὐδ. πρυμνίζω, ἤτοι στρέφω τὴν πρύμνην πρὸς τὸν ἄνεμον, λαμβάνω τὸν ἄνεμον πρὸς τὴν πρύμνην [ἐπὶ πλοίων· ἀντιθ. اورسالامق]· § περιπατῶ κλονιζόμενος ὡς ὁ μεθυσμένος.

پوچ } Π. **πούτς,** ὄν. πρᾶγμα κενόν, μάταιον: —بوش وضعيت ὑπόσχεσις κενή· || βλ. پوج .

پود } Π. **πούτ,** ὄν. ὑφάδιον, ἤτοι ἡ κατὰ πλάτος κλωστὴ τοῦ ὑφάσματος [ἡ κατὰ μῆκος λέγεται تار **τάρ,** στήμων]: — تار ὁ στήμων καὶ τὸ ὑφάδιον· || βλ. آرش، آرغاج .

پودوق } **Τ. πουτούκ,** ὄν. τὸ νεογνὸν καμήλου· βλ. بوتلامق καὶ بدوق .

پور } Π. **ποῦρ,** ὄν. υἱός: —مريم ὁ υἱὸς τῆς Μαρίας, ἤτοι ὁ Ἰησοῦς Χριστός· || —آزر ὁ υἱὸς τοῦ Ἀζέρ, ἤτοι ὁ Ἀβραάμ.

پور } **Τ. πόρ,** καὶ پورت **πόρτ,** ἐπθ. ἀνώμαλος· βλ. καὶ پورتوك .

پورتقال } **πορτοκάλ** [κατὰ τὸ اچمه καὶ ἄλλους, ὠνομάσθη οὕτως ὡς προελθὸν ἐκ Πορτογαλλίας] ὄν. χρυσόμηλον, κ. πορτοκάλλι: آغاجی —χρυσομηλέα· || —ی چين χρυσόμηλον τῆς Κίνας ἢ μανδαρίνι· || —ی قان χρυσόμηλον ἐρυθρὸν ἔσωθεν· || βλ. ترنج، نارنج .

پورتقالاطه } **πορτοκαλάτα** [κατὰ τὸ ليموناطه] ὄν. χρυσομηλόπομα, κ. πορτοκαλάδα.

پورتقالاق } **Τ. πορτοκαλ-λήκ,** ὄν. πορτοκαλεών.

پورتكيز } **πορτεκίζ,** ὄν. κ. Πορτογαλλία.

پورتكيزجه } **Τ. πορτεκίζ-τζε,** ἐπρ. καὶ ὄν. πορτογαλλιστί, ἢ ἡ πορτογαλλικὴ γλῶσσα: —سويلمك ὁμιλῶ τὴν πορτογαλλικὴν ἢ πορτογαλλιστί.

پورتكيزلی } **Τ. πορτεκιζ-λί,** ὄν. Πορτογάλλος.

پورتوك } **Τ. πορτόκ,** ἐπθ. πετρώδης [τόπος]· § ἀνώμαλος, ἀκανόνιστος.

پورچك } **Τ. ἢ پورچوك πορτόκ** [βλ. بورمق] ἐπθ. συνεστραμμένος, οὐλος· § βόστρυχος, κ. σγουρὰ μαλλιά· || —ی كچی λίαν μικρὰ καὶ οὐλη οὐρὰ αἰγός· || βλ. پورو .

پورچه } **Τ. πουρτσά,** λέξις ἄνευ σημασίας καθ' ἑαυτήν, ἢ μᾶλλον τροποποίησις τῆς λ. پارچه μεθ' ἧς εἶναι ἐν χρήσει πρὸς ἔντασιν τῆς ἐννοίας αὐτῆς, ὡς: پارچه پورچه εἰς τεμάχια τεμάχια· βλ. پارچه .

پورسلان } Γλ. **πορσελάν** [porcelaine] ὄν. πορσελάνη· § ἀπομονωτὴρ τηλεγράφου· βλ. καὶ پوصولان .

پورسه‌لنمك } **Τ. πορσελενμέκ,** ρμ. ταὐτὸ τῷ پورصوق βλ.

پورصوق } **Τ. πουρσούκ** [κυρίως بوروشيق ἐκ τοῦ بورشمق] ἐπθ. ἐρρικνωμένος, ζαρωμένος, χαῦνος· [λέγεται ἐπὶ πραγμάτων σκληρῶν καὶ τραχέων ἢ εὐτραφῶν, ἅτινα βαθμηδὸν καθίστανται χαῦνα καὶ ρυτιδοῦνται, ὡς αἱ σάρκες, οἱ καρποὶ κτλ.].

پورصوق } **Τ. πορσούκ,** ὄν. τρόχος, ἤτοι ζῶον σαρκοφάγον μεγέθους ἀλώπεκος, περιφερόμενον τὰς νύκτας ἐν νεκροταφείοις καὶ ἀνορύττον καὶ τρῶγον πτώματα.

پورصومق } **Τ.πουρσού-μάκ** [ἐκτοῦ بورشمق] ρμ. οὐδ. καθίσταμαι ἐρρικνωμένος, χαῦνος, ἀποβάλλω τὴν ζωηρότητα, νωπότητα· βλ. پورصوق .

پورو } **Τ. πόρό,** βλ. پوروز § پورچوك—διάφορα μικρὰ πράγματα εὐτελῆ καὶ ἀνάξια λόγου· ταὐτόσημον كك اوفاق ἢ قيريق دوكوك.

پوروز } **Τ. πόρόζ,** ὄν. κροκύς, τίλμα, κ. ξεφτίσματα, ἤτοι κλωσταὶ σχηματιζόμεναι εἰς τὰ ἄκρα τεμαχίου ὑφάσματος παραλυομένου, ἀκανόνιστα ἴχνη ἢ ἐξάπλωμα μελάνης συμβαῖνον ὅταν ὁ χάρτης ἐφ' οὗ γράφει τις ἢ βεβρεγμένος [βλ. پوروزلمك]· § ὑπόλοιπον οἴνου ἢ ἄλλου ποτοῦ ἐν τῷ ποτηρίῳ, τρύξ· § σφάλμα, ἔλλειψις, δυσκολία, περιπλοκή, ἐμπόδιον.

پوروزسز } **Τ.πόρόζ-σήζ,** ἐπθ. εὐθύς, τίμιος.

پوروزلمك } **Τ. πόρόζ-λεμέκ,** ρμ. μτδ. καθιστῶ τι δύσκολον, περίπλοκον, περιπλέκω· § κάμνω ὕφασμά τι νὰ παραλύσῃ, νὰ ἔχῃ ξεφτίσματα· § κάμνω τὴν γραφὴν νὰ ἐξαπλωθῇ [αἰτ.]: مركب كاغدك اوزرنده حرفلری پوروزليور ἡ μελάνη ἐξαπλοῖ τὰ γράμματα ἐπὶ τοῦ ὑγροῦ χάρτου· βλ. καὶ پوروز .

پوروزلنمك } **Τ. πόρόζ-λενμέκ,** ρμ. οὐδ. καθίσταμαι δύσκολος, περίπλοκος, περιπλέκομαι [ἐπὶ ὑποθέσεως]· § παραλύομαι, κ. ξεφτῶ· § ἐξαπλοῦμαι [ἐπὶ μελάνης]· βλ. پوروزلمك، پوروز .

پوروزلی } **Τ.πόρόζ-λό,** ἐπθ. παραλελυμένος, ἤτοι ὁ ἔχων κλωστάς, ξεφτίσματα εἰς τὰ ἄκρα [ἐπὶ ὑφάσματος]· § ἐξαπλούμενος, ἤτοι ὁ παρουσιάζων ἀκανόνιστα ἴχνη [ξεφτίσματα] μελάνης πέραν τῆς τακτικῆς γραμμῆς τῶν γραμμάτων, ἀκανόνιστος [γραφή]· § δύσκολος, περίπλοκος: ايش— δύσκολος ὑπόθεσις.

پوزش } Π. **πουζίς,** ἀφ. δικαιολογία, αἴτησις συγγνώμης.

پوزش پذير } Π. **πουζίς-πεζίρ,** ἐπθ. ὁ δεχόμενος δικαιολογίαν, αἴτησιν συγγνώμης: — كريم خطابخش γενναιόδωρος, συγχωρῶν λάθη, δεχόμενος αἴτησιν συγγνώμης.

پوزينه } Π. **πουζινέ,** ἢ پوزينه **πουζινέ,** ὄν. πίθηκος: مشوار—**πουζινέ-μισβάρ,** πιθηκοειδής: مشوار خرام— βάδισμα πιθηκοειδές.

پوس } ἢ پوس Τ. **πούς,** ὄν. ὀμίχλη ἐλαφρά, ἀχλύς: ياغمق — πίπτει ὁμίχλη· βλ. καὶ پوسلامق · || ميوه—ی ἢ آغاج πᾶν εἶδος κόμμεως, μαστίχης ἢ βρύου, εὑρισκομένου ἐπὶ τῶν δένδρων ἢ τῶν καρπῶν· § ἁράχνη ἐπὶ τοῦ φλοιοῦ ἢ τῶν φύλλων τῶν δένδρων, ἐν ᾗ ὑποκρύπτεται σκώληξ· || —ی پوست νέον σχηματιζόμενον περὶ τὴν θηλὴν τοῦ μαστοῦ· βλ. پوسلامق ، بوس .

پوسات } Τ.**πουσάτ** [λ. ἀρχ.] ὄν. πανοπλία, ἤτοι ὅπλα, θώρακες, πολεμικαὶ μηχαναὶ καὶ ἐν γένει πράγματα χρήσιμα ἐν πολέμῳ· § ἱπποσκευή· § ἐργαλεῖα ἐν γένει.

پوساتجی } Τ. **πουσατ-τζή** [λ.ἀρχ.] ὄν. γελωτοποιὸς προκαλῶν τὸν γέλωτα διὰ ῥάβδων ἐσχισμένων ἐν μέσῳ καὶ ποιουσῶν κρότον καὶ διὰ ξυλίνων ξιφῶν· βλ. شاقشاق.

پوساتلی } Τ. **πουσατ-λή** [λ.ἀρχ.] ἐπθ. ὁ φέρων πανοπλίαν, τεθωρακισμένος.

پوساريق } Τ. ἢ پوصاريق **πουσ-αρήκ,** ὄν. ἀντικατοπτρισμός, ἤτοι ἀχλὺς ἢ ὁμίχλη ἥτις ὁρωμένη μακρόθεν ἐν εὐρείαις πεδιάσι φαίνεται ὡς ὕδωρ· || βλ. ايلغيم ، سراب .

پوسالمق } Τ.ἢ پوصالمق **πουσ-αλμάκ,** ρμ. οὐδ. βλ. پوسلامق .

پوست } Π.**πόστ,** ὄν. δέρμα ζώου μετὰ μαλλοῦ, δορά, δέρας, κ. προβειά: ارسلان —ی δορὰ λέοντος· || —ی كيك δορὰ ἐλάφου· || قيلاق — κάλυμμα κεφαλῆς ἐκ δορᾶς ζώου, ὡς τὸ τῶν ποιμένων· || —ی چيقارمق—ἐκδέρω [**ποστουνοΐ**], ἢ صمان طولدرمق —γεμίζω ἄχυρον εἰς τὸ δέρμα του [**ποστουνά**], φονεύω· || تيلكيلكی بيلديرجينه قدر —ی الدن كيدر ἡ ἀλώπηξ ἕως οὗ

γνωστοποποιήσῃ τὴν ἀλωπεκῆν αὐτῆς, χάνει τὸ δέρμα της [παροιμία ἐπὶ βραδύτητος προξενούσης ζημίαν]· ‖ سرمك ی— ἁπλόνω τὸ δέρμα,ἤτοι κάθημαί που περισσότερον τοῦ δέοντος καὶ γίνομαι ὀχληρός· § θέσις, ὑπούργημα: كچمك ه— διορίζομαι εἰς θέσιν· ‖ اوطوران ده — ὁ καθήμενος,εὑρισκόμενος ἔν τινι θέσει,ὑπουργήματι· βλ. نشين پوست καὶ پوسكی .

پوستال Τ. **ποστάλ,** ὄν. εἶδος εὐρέος πεδίλου· § γυνὴ ἄσεμνος, πόρνη.

پوست پيرا Π. **πὸστ-πιρά,** ὄν. βυρσοδέψης· βλ. پيرا .

پوست نشين Π. **πὸστ-νισίν,** ὄν. ὁ καθήμενος ἐπὶ δορᾶς, ἤτοι ὁ κατέχων θέσιν πνευματικήν, ὁ προηγούμενος [λέγεται ἐπὶ Σέχηδων τεκέ· βλ. شيخ]: دركاه شريف.. ی— ὁ προηγούμενος τοῦ ἱεροῦ τεκὲ [δεῖνος].

پوستكی Τ.**ποστεκὶ** [ἐκ τοῦ π. پوست] ὄν δέρας, δέρμα προβάτου ἢ αἰγὸς μετὰ τοῦ μαλλίου αὐτοῦ, χρησιμεῦον ὡς κάθισμα, κ. προβειά: يی سرمك — ἐξαπλόνω τὸ δέρας [τὴν προβειάν], ἐγκαθίσταμαί που [βλ. καὶ پوست]· ‖ اتمك—ρίπτω τὸ δέρμα, ἤτοι ἐκπομπεύω,διασύρω, φωνάζω γιοῦχα· ‖ صايدرمق — βάλλω τινὰ νὰ μετρᾷ δέρματα, ἤτοι τὸν θεωρῶ ὡς παράφρονα καὶ τῷ δίδω ματαίαν ἐνασχόλησιν· ‖سی— چيقارمق صودن κατέχω θέσιν διακεκριμένην,διακρίνομαι· § ἐπθ. χαλαρός, χαῦνος, κ. σάψαλον [ἐπὶ καρπῶν, λαχανικῶν].

پوسته Ιτ.**πόστα** [posta] ὄν. ταχυδρομεῖον: سی — قره ταχυδρομεῖον τῆς ξηρᾶς· ‖ سی — دكز ταχυδρομεῖον τῆς θαλάσσης· ‖ — سی—چابه ταχυδρομικὸς φάκελλος· ‖ سی—شهر ἐγχώριον ταχυδρομεῖον· ‖ واپوری— πλοῖον φέρον τὸν ταχυδρομικὸν φάκελλον, πλοῖον τῆς γραμμῆς· ‖ يولی— ὁδὸς τοῦ ταχυδρομείου, ἤτοι κανονική· ‖ يولی — γραμματόσημον· § ταξείδιον ἢ ὑπηρεσία γραμμῆς [ἐπὶ πλοίων]· § ἀπόσπασμα στρατιωτικὸν ἐξερχόμενον εἰς περιπολίαν· ‖ی— كسمك διακόπτω τὴν συγκοινωνίαν· μτφ. διακόπτω, παύω, ἀφίνω τὴν συνέχειαν ἔργου· ‖— اتمك ἀποστέλλω τινὰ εἰς τὴν κεντρικὴν ἀστυνομίαν ἐν συνοδείᾳ ἀστυνόμου· βλ. پوسته خانه .

پوسته جی Τ. **πόστα-ὄζη,** ὄν. ταχυδρόμος.

پوسته جيلق Τ. **ποσταὸζη-λήκ,** ἀφ. τὸ ἔργον τοῦ ταχυδρόμου.

پوسته خانه Τ. **ποστα-χανέ,** ὄν. ταχυδρομεῖον, ἤτοι τὸ γραφεῖον, ἐν ᾧ ἡ διεύθυνσις τοῦ ταχυδρομείου: عامره ه— τὸ ὀθωμανικὸν ταχυδρομεῖον.

پوستين Π. **ποστ-ίν,** ὄν. μηλωτή: پوش—ὁ περιβεβλημένος μηλωτήν· ‖بازكونه —μηλωτὴ ἀνεστραμμένη, ἤτοι ἀτόπημα προξενοῦν αἰσχύνην, μέγα αἶσχος.

پوسكورتمك Τ. ἢ كمك پوسكر **ποσκυρτμέκ,** ρμ.διάμ. ἐκ τοῦ پوسكرمك βλ.

پوسكوردلمك Τ. ἢ دلمك پوسكر **ποσκυρδλμέκ,** ρμ. πθ. τοῦ προηγ.

پوسكورمك Τ. ἢ مكپوسكر **ποσκυρμέκ,** ρμ. μτδ. φυσῶν ἐκσφενδονίζω ὕδωρ διὰ τοῦ στόματος ἐν εἴδει βροχῆς.ραντίζω ἢ βρέχω διὰ τοῦ στόματος·§γελῶ σφοδρῶς· § ἐκσφενδονίζω πῦρ, ὕλας [ἠφαίστειον]·§ ἀποκρούω ἐχθρὸν κτλ.[αἰτ.]: — آتش ἐκσφενδονίζω πῦρ, πῦρ πνέω ἐξ ὀργῆς· ‖ — دشمنی ἀποκρούω ἐχθρόν· § [οὐδ.]: كورپوسكورمك صول τὰ ὕδατα [ποταμοῦ] ἀναπηδῶσι καὶ ἀφρίζουσι.

پوسكورمه Τ. **πὸσκυρμέ,** ὄν. ἀπαρ. τὸ ἐκσφενδονίζειν κτλ.βλ. προηγ. § ὄν.ὕδωρ ἐκσφενδονιζόμενον ὑπὸ τοῦ στόματος ἐν εἴδει βροχῆς· πῦρ,ἢ ἄλλαι ὕλαι ἐκσφενδονιζόμεναι ὑπὸ ἠφαιστείου, ἐν γένει πρᾶγμα ἐκσφενδονιζόμενον καὶ διασκορπιζόμενον ὡς αἱ ρανίδες τῆς βροχῆς· § فشنك —εἶδος πυραύλου, φυσιγγίου.

پوسكول Τ. **πὸσκιὸλ,** ὄν. θύσανος, κροσσός,κ.φοῦντα: ی—فس ἡ φοῦντα τοῦ φεσίου· ‖ی—پرده κροσσὸς παραπετάσματος.

پوسكوللندرمك Τ. **πὸσκιὸλ-λενὸιρμέκ,** ρμ. μτδ. ἀναρτῶ θύσανον, κροσσόν, φοῦνταν· § δύσχεραίνω,καθιστῶ δύσκολον, δημιουργῶ δυσχερείας [αἰτ.].

پوسكوللمك Τ. **πὸσκιὸλ-λεμέκ,** ρμ.οὐδ. κοσμῶμαι διὰ θυσάνου,κροσσοῦ, φούντας· § καθίσταμαι δύσκολος, δυσχερὴς [ἐπὶ ὑποθέσεως].

پوسكولای Τ. **πὸσκιὸλ-λά,** ἐπθ. θυσανωτός, κροσσωτός: لی —περισπασμὸς δυσχερέστατος, ὑπόθεσις δυσχερεστάτη.

پوسكی Τ.**πὸσκί,**λέξις ἐν χρήσει οὐχὶ καθ' ἑαυτήν, ἀλλὰ μετὰ τοῦ ἐπθ. اسكی **ἐσκί,**παλαιός, ὡς συνώνυμος: — اسكی παλαιὰ πράγματα,ράκη, κουρέλλια [παλιὰ τσαλιά].

پوسلانمق Τ.**πουσ-λανμάκ,** ρμ. οὐδ. πίπτει ὀμίχλη,ἀχλύς·βλ. پوصمق .

پوسور Τ. **πὸσὸρ,** ἐπθ. ἀκάθαρτος, ρυπαρός,βλ. پس ·§ λέξις προηγουμένη τῆς φράσεως فلان فستق βλ.

پوسه **πουσέ,** τὸ ὀρθὸν بوسه βλ.

پوسيده Π.**πουσιὸὲ** [μτχ. τοῦ پوسيدن **πουσιὸὲν,**σήπεσθαι] σεσηπώς: —ميوهٔ καρπὸς σεσηπώς· ‖ —استخوان ὀστοῦν σεσηπός.

پوش Π.**ποὺς** [προστ. τοῦ پوشيدن **πσάιὸὲν,** καλύπτειν] ὁ καλύπτων, ὁ περιβεβλημένος, ὁ φορῶν: —خطا ὁ καλύπτων τὸ σφάλμα, συγχωρῶν· ‖ — عبا ὁ φορῶν χονδρὸν μανδύαν, δερβίσης· ‖ —سيه ὁ περιβεβλημένος μέλαιναν ἐνδυμασίαν, μελανειμονῶν· ‖—سر τὸ καλύπτον τὴν κεφαλήν, κάλυμμα [ιερέων].

پوشت Τ. **πούὸτ,** ὄν. κίναιδος, θηλυδρίας.

پوشرافلامق Τ. **πουὸραφ-λαμὰκ** [ἐκ τοῦ پشرف βλ.] ρμ. οὐδ. κτυπῶ ἐμαυτὸν ἐδῶ ἐκεῖ, ὡς τὸ πύραυλον پشرف .

پوشش Π. **πουὸ-ίς,**ὄν. κάλυμμα.

پوشنده Π.**πουὸενὸὲ**[μτχ. τοῦ پوشيدن **πουσιὸὲν**] ὁ καλύπτων.

پوشو Τ. **ποὸοῦ,** ὄν. ἐλαφρὰ κίδαρις, ἣν ἐφόρουν ἄλλοτε οἱ στρατιῶται: طوپچی ی — κίδαρις τῶν πυροβολιστῶν.

پوشيده Π. **πουὸιὸὲ** [μτχ. τοῦ پوشيدن **πουσιὸὲν**] κεκαλυμμένος: اووملر قار ايله ايدی — αἱ πεδιάδες ἦσαν κεκαλυμμέναι διὰ χιόνων· ‖—راز μυστικὸν κεκαλυμμένον, ἀπόκρυφον· ‖ راز—ἄνθρωπος οὗ τὰ μυστικὰ εἶναι κεκρυμμένα·§δν. κάλυμμα, ἤτοι τάπης, ὀθόνη τραπέζης, κάλυμμα ἐν ὀθωμανικοῖς μαυσωλείοις, τιθέμενον ἐπὶ τῆς σοροῦ τάφου βασιλέως ἢ ἄλλου ἐξόχου προσώπου χάριν τιμῆς καὶ σεβασμοῦ: عظمه كعبهٔ ء— κάλυμμα τοῦ σεβαστοῦ **κιαπέ,** ἤτοι τοῦ ναοῦ τῆς Μέκας·‖شريفهٔ تربهٔ ی—τὸ κάλυμμα τοῦ ἱεροῦ τάφου.

پوص **πούς,** پوصاريق **πουσαρὶκ,** پوصات **πουσάτ,** βλ. پوس، پوساريق، پوسات .

پوصله Ιτ. **ποὺσλα** [ἐκ τοῦ پوصمق βλ.] ὄν. σημείωμα, γραμμάτιον, σημείωσις περιληπτικὴ διαφόρων πραγμάτων, τεμάχιον χάρτου, ἐφ' οὗ σημειοῦται ὄνομά τι, ἢ κατοικία κτλ: كچ —ποιῶ σημείωσιν, ἢ σημειῶ τι συντόμως πρὸς ἀνάμνησιν.

پوصمق Τ.**πουσ-μάκ,**ρμ. οὐδ. καταπίπτω, κατακάθημαι [ὀμίχλη]·§ἐνεδρεύω, § εἶμαι δυσηρεστημένος, ὠργισμένος.

پوصو Τ. ἢ صو پوصو **πουσοῦ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. ἔνεδρα, παγίς: طوتمق ، بكلمك — ἐνεδρεύω, στήνω παγίδα, δόλῳ χρῶμαι.

پوصولان Ιτ.**πουσουλὰν** [porcellana] ὄν. πορσελάνη· βλ. καὶ پورسلان .

پوصوله Ιτ. **πούσουλα** [bussola] ὄν. ναυτικὴ πυξίς: يی شاشرمق — περιέρχομαι εἰς ἀμηχανίαν, εἰς δύσκολον θέσιν,ἀμηχανῶ περὶ τοῦ πρακτέου, τὰ χάνω·‖βλ. پصله.

پوصه Τ. **ποσά,** ὄν. ὑποστάθμη, καθίζημα, καταπάτι οἴνου, ἐλαίου κτλ.

پوصه لانمق Τ. **ποσα-λανμάκ,** ρμ. οὐδ. καθιζάνω, κατασταλάζω [ἐπὶ ὑγρῶν, ὡς οἴνου, ἐλαίου κτλ.].

پوطه **ποῦτα,** βλ. پوچ .

پوطور **ποτούρ,** βλ. پوتور .

پوغامه **πογάμα,** ὄν. ἐργαλεῖον χρησιμεῦον πρὸς ἀνασήκωμα τοῦ τηλεβόλου.

پوف Τ. **πόφ,** ἐπιφ. ἀπομίμησις τοῦ ἤχου τοῦ παραγομένου ἐκ τῆς πτώσεως σώματος μαλακοῦ, ἢ τῆς ἐκρήξεως σώματος κενοῦ ἔσωθεν ὡς ἡ πομφόλυξ.

پوف Τ. **πούφ,** ἐπιφ. ἦχος θορυβώδους κενώσεως περιωρισμένου ἀνέμου:— بورك εἶδος πλακοῦντος **[πουρὲκ]** κενοῦ ἔσωθεν.

پوف Τ. **πόφ,** ἐπιφώνημα ἀποστροφῆς καὶ ἀηδίας· βλ. καὶ اوف **ὄφ.**

پوف Τ. **πὸφ,**ἀπομίμησις τοῦ ἤχου φυσήματος, φύσημα: كچ —φυσῶ [αἰτ.]: كچ ‖ —اتمك شمی σβύνω τὸν κηρόν· βλ. پف καὶ اوف **ὄφ.**

پوفتری Τ. **πὸφ-τερί,** ὄν. σύριγξ κυνηγοῦ, συρίκτρα.

پوفكرمك Τ. **πὸφ-κιρμέκ,** ρμ. μτδ. φυσῶ, διαλύω, διασκορπίζω διὰ

φυσήματος, φυσῶ ζεστόν τι ὅπως κρυώσῃ[αἰτ.]· || βλ. καὶ مك‌فلو .

پوفلامق Τ. **ποῤ-λαμάκ,** ρμ. οὐδ. διαρρήγνυταί τι ἐκπέμπον ὑπόκωφον κρότον [πόῤ].

پوفلامق Π. **πουῤ-λαμάκ,** ρμ. οὐδ. κάμνω διὰ τοῦ στόματος πούφ, ἤτοι ἐκκενῶ διὰ μιᾶς θορυβωδῶς ὅσον ἀέρα δύναται νά περιλάβῃ τὸ στόμα.

پوفلامك Τ. **πῦῤ-λεμέκ,** ρμ. μτδ. φυσῶ κόνιν, ἢ κηρὸν ὅπως σβύσῃ, ἢ ζεστὸν ὅπως κρυώσῃ [αἰτ.]: صيجاق شي پوفلايوب ζεστόν τι φυσῶν κρυόνω·||βλ. مك‌فلو.

پول Τ. **πούλ,** ὄν. ὀβολός, χρῆμα· πέταλον, κέγχρος ἢ ψῆγμα λεπτὸν καὶ στρογγύλον, χρυσοῦν, ἀργυροῦν ἢ ἐξ ἄλλου μετάλλου, κεντώμενον ἐπὶ ἐνδυμάτων, κ. τρέμουσα· λεπίς, φολίς· πεσσός· σημαντρίς, κ. ὅστια· χαρτόσημον, στίγμα, σπῖλος δέρματος, ὑφάσματος: پاره — ايله دكل مفت وبجان — ايله οὐχὶ διὰ χρημάτων καὶ ὀβολοῦ, ἀλλὰ προῖκα καὶ δωρεάν·||پاره‌سز — ἄνευ χρημάτων, ἄνευ ὀβολοῦ [εἶμαι ἢ κάμνω τι]·|| ى — بالق lepίς ἰχθύος·||ى — پوسته γραμματόσημον· || ى — طاولهπεσσός, τὸ ἐκ ξύλου ἢ ἐλεφαντόδοντος ποῦλι τοῦ ταβλίου, ἢ ζατρικίου· || ى — دف κροτάλιον τοῦ μουσικοῦ ὀργάνου σείστρου [δέφι]· || ايشلتمك — لباسى κεντῶ ψήγματα ἐπὶ ἐνδύματος· || شيشه — فيالهλεπτή, κ. φοῦσκα·||ى — پرچين στρογγύλη ἐπικεφαλίς, ἐπιτιθεμένη τῶν ἑλ'κων καὶ τῶν μεγάλων καρφίων.

پولاد Π. **πουλάϋ,** ὄν. χάλυψ· συνέκδ. ἰσχυρός.

پولادسنج Π. **πουλαϋ-σένζ,** ὄν. καὶ ἐπθ. ἥρως ἔμπειρος περὶ τὴν χρῆσιν τῶν ὅπλων.

پولتيق Ελ. **πολητήκ,** ἐπθ. πολιτικός : — اقونومى πολιτικὴ οἰκονομία.

پولتيقه **πολητήκα,** βλ. پوليتيقه .

پولتيقى Α. **πολητική,** καὶ τὸ θ. پولتيقه **πολητηκηγέ** [ἐκ τῆς ἑλλ.] ἐπθ. πολιτικός: علوم پولتيقه αἱ πολιτικαὶ ἐπιστῆμαι· τὸ ὀρθὸν سياسى, τὸ θ. سياسيه .

پولچى Τ. **πουλ-ζῆ,** ὄν. ὁ πωλητὴς χαρτοσήμων.

پوللامق Τ. **πουλ-λαμάκ** [ἐκ τοῦ پول κέγχρος, κ. τρέμουσα] ρμ. μτδ. θέτω κέγχρους κτλ. συνέκδ. κοσμῶ [αἰτ.]· βλ. مك‌للو.

پوللانمق Τ. **πουλ-λανμάκ,** ρμ. οὐδ. ἀποκτῶ κηλίδας ἢ λεπίδας.

پوللق Τ. **πουλ-λούκ,** ὄν. εἶδος ἀρότρου βαρέος.

پوللو ἢ للى پول Τ. **πουλ-λοῦ,** ἐπθ. λεπιδωτός, στικτός, ὁ ἔχων χρυσᾶς ἢ ἀργυρᾶς κέγχρους: لباس — ἔνδυμα κεντημένον διὰ χρυσῶν ἢ ἀργυρῶν κέγχρων· ||βλ. مك‌للو .

پولوچ Τ. **πουλούζ,** ἐπθ. ἀνίκανος εἰς συνουσίαν, οὗ τὸ σῶμα χαῦνον.

پولوسكون Ελ. **πῶλῶσκιόν,** ὄν. φλησκοῦνι, βλήχων [φυτ.].

پوليتيقا Ελ. **πολητήκα,** ὄν. πολιτική, διπλωματική, πολιτικαὶ ὑποθέσεις: مأمورى — πολιτικὸς ὑπάλληλος·§κ. κολακεία, περιποίησις, φιλοφροσύνη.

پوليتيقه‌جى Τ. **πολητήκα-ζῆ,** ὄν. καὶ ἐπθ. κόλαξ, περιποιητικός.

پوليچه Ιτ. **πόλιτσα** [polizza] ὄν. συναλλαγματική: چكمك —, ἢ كشيده — ايتمك σύρω συναλλαγματικήν· || قبول ايتمك — ἀποδέχομαι συναλλαγματικήν· || جيرو ايتمك —ὀπισθογραφῶ ἢ μεταβιβάζω εἰς ἄλλον συναλλαγματικήν·||دپقارو — **πόλιτσα τικάριο,** φορτωτική· || βλ. تحميليه καὶ اچيق.

پوليچه‌جى Τ. **πόλιτσα-ζῆ,** ὄν. συναλλαγματοπώλης, ἤτοι τοκιστὴς πληρόνων τὸ ἀντίτιμον συναλλαγματικῆς, ἢ διὰ συναλλάγματος ἐμβάζων εἴς τι μέρος χρήματα ἀπέναντι τόκου προκαταβαλλομένου αὐτῷ.

پوليس Γλ. **πολὶς** [police] ὄν. ἀστυνομία, ἢ ἀστυνομικὸς ὑπάλληλος: نفرى — ἀστυνόμος· || مأمورى — ὑπάλληλος τῆς ἀστυνομίας· || مديرى — διευθυντὴς τῆς ἀστυνομίας.

پوماطه Ιτ. **πομάτα** [pomata] ὄν. ἀλοιφή, χρίσμα ὀρωματικὸν πρὸς καλλωπισμόν.

پوماق **πομάκ,** ὄν. κ. Πομάκος, ὁ ἐκ τῆς Βουλγαρικῆς φυλῆς τῶν Πομάκων.

پومبول Τ. **πουμπούλ,** ἐπθ. εὐτραφής, ψυσίγναθος, κ· παχουλὸς [παῖς].

ἔχει τις νὰ εἴπῃ τι, ἤτοι εἰς τὴν ἐντέλειαν! βλ. پو پو .

پهره Π. **πεχρέ,** ὄν. φρουρά, φυλακή, ἤτοι ὑπηρεσία σκοποῦ, φρουροῦ.

پهره‌دار Π. **πεχρε-τάρ,** ὄν. φρουρός, σκοπός, φύλαξ.

پهلو Π. **πεχλοῦ,** ὄν. πλευρὰ σώματος : لندن يالاسى — ἐδράξατο αὐτοῦ ἀπὸ τῶν πλευρῶν· || βλ. هلو .

پهلوان Π. **πεχλεβάν,** κ. **πεχλιβάν,** ὄν. ἀθλητής, παλαιστής, ἥρως: — صلاطه‌سى σαλάτα ἐξ ἐλαίου καὶ ὀξειδίου, κ. λαδόξειδον· || ياغيسى — καυτήριον.

پهلوانانه Π. **πεχλιβαν-ανέ,** ἐπθ. καὶ ἐπρ. ἀθλητικός — ῶς, ἡρωϊκός — ῶς.

پهلوانلق Τ. **πεχλιβαν-λήκ,** ἀφ. τὸ ἔργον τοῦ ἀθλητοῦ, παλαιστοῦ·§ ἀθλητικότης, ἡρωϊσμός.

پهلوانى Π. **πεχλιβαν-ί,** ἀφ. ταὐτόσημον τῷ پهلوانلق βλ.

پهلوى Π. **πεχλεβί,** ὄν. καὶ ἐπθ. Πέρσης κάτοικος τῆς ἀρχαίας Περσίας: زبان — ἡ Πεχλεβικὴ γλῶσσα, ἤτοι ἡ γλῶσσα τῶν ἀρχαίων Περσῶν.

پهله Τ. **πεχλὲ** [βλ. پهلو] πλευρά· § εἶδος γουναρικοῦ, ἤτοι τὰ πλευρὰ τῆς δορᾶς τῆς ἀλώπεκος·|| طاشى — οἱ λίθοι οἱ ἐκατέρωθεν τοῦ ἐπιτυμβίου λίθου.

پهن Π. **πέχν** καὶ پهنا **πεχνά,** ἐπθ. εὐρύς, πλατύς: پهنا عرصهٔ εὐρὺ γήπεδον· § ὄν. εὖρος, πλάτος.

پهناور Π. **πὲχν-ἀβέρ,** ἐπθ. ταὐτόσημον τῷ προηγουμένῳ.

پهنايى Π. **πεχναΐ,** καὶ پهناورى **πεχναβερί,** ἀφ. εὐρύτης, πλάτος.

پهنكير Π. **πεχεν-γκὶρ** [κ. پنكير, **μεχεν-γκὶρ** ἢ پلنكير **πελεν-γκὶρ**] ὄν. μέτρον ἢ ἐργαλεῖον τοῦ λεπτουργοῦ, δι' οὗ κανονίζει τὸ πλάτος τῶν σανίδων· § πελεκίσκος τῶν τορνευτῶν πρὸς λέπτυνσιν τῶν σανίδων.

پهين Π. **πεχίν,** ἐπθ. εὐρύς· βλ. پهن .

پى Τ. **πέϊ,** ὄν. ἀρραβών, ἤτοι τὸ πρὸς ἐξασφάλισιν ἀγορᾶς κτήματος, ἢ ἐνοικιάσεως

پونج Τ. **ποϋνζ** [κατὰ τὸ پنج ἐκ τοῦ **πέντε**] ὄν. **πόνζι,** ἤτοι ποτὸν ἐξ ὕδατος ζέοντος, ρομίου, λεμονίου καὶ ζακχάρεως, πινόμενον πρὸς θέρμανσιν.

پونججى Τ. **πουνζ-ζοῦ,** ὄν. ὁ κατασκευαστὴς ποντζίου, βλ. پونج.

پونزه Γλ. **πόνζα** [éponge, ponce] ἢ طاشى پونزه ὄν. κίσσηρις, ἐλαφρόπετρα, δι' ἧς τρίβουσι τὰ μάρμαρα· βλ. سوكر καὶ كوفكى .

پوه‌پوه Τ. **πὸχ-πὸχ** καὶ پو پو **πὲχ-πέχ,** ἐπιφ. καὶ ὄν. ψευδὴς ἐπευφημία, κολακεία: ὁ ποιῶν πολλὰς [**πόλ**] پو پو ايله پو پو ψευδεῖς φιλοφρονήσεις, κολακείας·|| پوه كلك پوه ἔρχομαι εἰς τὸ **πὸχ-πόχ,** ἤτοι πιστεύω εὐκόλως τὰς κολακείας, τὰς ἐπευφημίας·||βλ. καὶ پو پو .

پوهو Τ. **πουχοῦ,** ὄν. βύας, κ. μποῦφος· τὸ ὀρθότερον پوهو ἢ بوغو βλ.

پويا Π. **πουγιά,** ἐπθ. τρέχων, ταχὺς [ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐπὶ ἵππου] : — سمند κέλης ταχύς· βλ. پويان καὶ پو .

پويان Π. **πουγιὰν** [μτχ. τοῦ پويدن **πουΐτὲν**] τρέχων, ταχὺς [ὡς ἐπὶ πολὺ ἐπὶ ἀνθρώπων]: اولق — سفاهت عالمنده ذوق و κυλινδοῦμαι ἐν τῷ κόσμῳ τῶν ἡδονῶν καὶ τῆς ἀκολασίας· || اولق — وادىٔ سفالتده τρέχω ἐν τῇ κοιλάδι τῆς δυστυχίας, κυλινδοῦμαι ἐν τῇ δυστυχίᾳ, τῇ ἀθλιότητι.

پويرا Τ. **ποϊρά,** ὄν. πλήμνη, ἤτοι ἡ ὀπὴ ἡ ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ τροχοῦ τῆς ἁμάξης, ἔνθα εἰσέρχεται ἡ κεφαλὴ τοῦ ἄξονος.

پويراز Ελ. **ποϊράζ,** ὄν. βορρᾶς: ه — آغيزى ἀνοίγω τὸ στόμα πρὸς τὸν βορρᾶν, χάσκω·||— دلى ὁρμητικός, αὐθάδης [**τελί**].

پويرازلامق Τ. **ποϊραζ-λαμάκ,** ρμ. οὐδ. ὁ καιρὸς γίνεται βόρειος, ἀρχίζει νὰ πνέῃ βορρᾶς.

پويرالق Τ. **ποϊρα-λήκ,** ὄν. ξύλον ἐλάτης, ἐξ οὗ κατασκευάζονται ἄξονες τροχῶν [βλ. پويرا] καὶ δοκοὶ οἰκοδομῶν.

پپ Τ. **πεπέ,** βλ. پپه ἢ پپكى .

پپ پپ Π. **πὲχ-πέχ,** ἐπφ. ἐπευφημίας, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐν χρήσει εἰρωνικῶς, ὡς τὸ ἡμέτερον καλὰ καλά! : طوغريسى — آفرين ديه‌جك يوق εὖγε! καλὰ καλά! τῇ ἀληθείᾳ δὲν

κτλ. προκαταβαλλόμενον χρῆμα,κ. καπάρο: — ویرمك διδω ἀρραβῶνα·||طوتمق ἢ الق—λαμβάνω ἀρραβῶνα·||سورمك ἢ اورمق—ὑπερθεματίζω ἐν πλειοδοσίᾳ·||ی طوتلماز—οὔ ὁ ἀρραβὼν δὲν λαμβάνεται, ἀναξιόχρεως, ὁ μὴ ἄξιος ἐμπιστοσύνης.

پی Π. **πέϊ** [ἐκ τοῦ پ ἢ پای] ὄν. ποῦς, βῆμα,ἶχνος: — در — **πέϊ τὲρ πέϊ** [καὶ ἐν τῇ ποιήσει —اندر—**πέϊ ἐντὲρ πέϊ**, ἢ — ا — **πὲϊγ-α-πέϊ**] ἐπρ. βῆμα πρὸς βῆμα, ἀλληλοδιαδόχως, ὁ εἷς μετὰ τὸν ἄλλον, κατὰ συνέχειαν, βαθμηδόν·||دوشمك ἢ—πίπτω εἰς τὰ ἴχνη τινός **[πεϊνέ]**, τὸν παρακολουθῶ.

پیاپی Π. **πέϊγ-α-πέϊ**, βλ. پی ποῦς, βῆμα.

پیاته **πιάτα**, βλ. پیاده.

پیاچه Τ. **πιάτσα**, βλ. پیاسه.

پیاده Π. **πιϊγαϊέ**, ὄν. πεζός, ὁ διὰ τῶν ποδῶν βαίνων, μτφ. ἀνίκανος: پیاده دار ὁ δεῖνα εἶναι πεζὸς εἰς τὸ κολυμβᾶν [βλ. καὶ راجل]·||عسکری—πεζικόν [στρατός]· ||قدمه‌سی—βαθμὶς ἐπὶ τῶν ὀχυρωμάτων, ἐφ' ἧς ἵσταται ὁ πυροβολῶν στρατιώτης· § ἀκάτιον ἐλαφρόν, στενὸν καὶ ἐπίμηκες μὲ ἕνα κωπηλάτην, ἤτοι μονόκωπον, κ. καΐκι [βλ. چفته بر καὶ پالکز]· § πεσὸς ἐν τῷ παιγνιδίῳ τοῦ ζατρικίου· βλ. καὶ بیدق.

پیاز Π.**πιϊγάζ**, ὄν.κρόμμυον: کوهی—κρόμμυον ὀρεινόν, ἄγριον· § κοινῶς καλεῖται οὕτω τὸ λιανισμένον καὶ χρησιμεῦον πρὸς ἄρτυσιν τῶν φαγητῶν κρόμμυον: فصولیه—ی φασίολοι ἠρτυμένοι διὰ κρομμύου,κ. πιάζι· ||—ویرمك προσφέρω πιάζι, ἤτοι ἀπατῶ διὰ φαινομενικῆς φιλοφρονήσεως [χυδ.]·|| βλ.καὶ صوغان.

پیازلی Τ.**πιϊγαζ-λή**, ἐπθ. ὁ μετὰ κρομμύου ἠρτυμένος· || کباب — ψητὸν κτλ.

پیاسه Ιτ. **πιάσα**, ἢ پیاچه **πιάτσα** [piazza] ὄν. δημόσιος πλατεῖα, περίπατος· § ἀγορά, τρέχουσα τιμή: ی—ذخائر ἀγορά, ἤτοι τρέχουσα τιμὴ γεννημάτων.

پیاطه Ιτ. **πιάτα** [piatto] ὄν. τρυβλίον, κ. πιάτο.

پیاله Π. **πιϊγαλέ**,ὄν. φιάλη, ποτήριον: — کش **πιϊγαλὲ-κέϊ**, ἢ نوش — **πιϊγαλὲ νούϊ**, ὁ πίνων τὸ ποτήριον, οἰνοπότης. § ἀφ. کشی—**πιϊγαλὲ-κεσί**, ἢ نوشی—**πιϊγαλὲ-νουσί**, οἰνοποσία.

پیام Π. **πεγιάμ**, ὄν. ἀγγελία, εἴδησις: — آور **πεγιὰμ-ἀβέρ**, ἀγγελιαφόρος· || — رس **πεγιὰμ-ρές**,ὁ κομίζων ἀγγελίαν· || —عافیت εἴδησις περὶ ὑγιείας, εὐεξίας.

پیامبر Π.**πεγιαμ-τὲρ** [ἐν τῇ ποιήσει پیمبر]· ὄν. προφήτης· || βλ. καὶ پیغمبر.

پیانطه Ιτ. **πιάντα**[planta] ὄν. κάτοψις,σχέδιον οἰκοδομῆς δεικνύον τὴν γραμμικὴν ἐπιφάνειαν, ἤτοι τὴν ἐσωτερικὴν διαίρεσιν καὶ τὰ πατώματα τῆς οἰκοδομῆς [βλ. پلان].

پیانقو Ιτ. **πιάνκο**,ὄν. λαχεῖον: ترتیب—διοργανίζω λαχεῖον· || چکمك—ἢ اولمق κλῆρον κλῆρον λαχεῖον.

پیانقوجی Τ. **πιανκο-τζοῦ**, ὄν. ὁ διοργανωτὴς καὶ ἐκποιητὴς λαχείου.

پیانو Ιτ. **πιάνο** [piano] ὄν. κλειδοκύμβαλον: چالق —παίζω κλειδοκύμβαλον· || پرده‌لری—πλῆκτρα κλειδοκυμβάλου || قویروقلی — κλειδοκύμβαλον οὐροφόρον [ἀρχαίας κατασκευῆς],

پیانوجی Τ. **πιανο-τζοῦ**, ὄν. κλειδοκυμβαλιστὴς - στρια.

پیپو Ιτ. **πίπο** [pipa] ὄν. καπνοσύριγξ, κ. πίπα.

پیچ Τ. **πίτς**,ὄν.ζῶον,ἢ φυτόν,ἢ δένδρον,ἢ ἐν γένει πᾶν πρᾶγμα ἀτελὲς καὶ μικροφυὲς ἐν σχέσει πρὸς τὰ ὁμοειδῆ αὐτοῦ,κ. κατσιασμένον § νόθος [ἐπὶ τέκνων μὴ νομίμων]· § παραφυὰς δένδρου· || βλ. καὶ پوچ.

پیچ Π. **πὶτς** [προστ. τοῦ پیچیدن **πιτσὶτὲν**, περιελίσσειν, περιστρέφειν] ὄν. συστροφή, περιέλιξις, ἐπιπτυχή, δίπλα, σπεῖρα: و تاب— ἀγωνία, ταραχή·|| βλ. مارپیچ.

پیچاپیچ Π. **πὶτς-α-πὶτς** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. συνεστραμμένος, τετυλιγμένος, συνεσπειρωμένος, περίπλοκος, σκολιός,λαβυρινθώδης, συγκεχυμένος.

پیچان Π. **πιτσ-ὰν**, ἐπθ. συνεσπειρωμένος: —مار ὅφις συνεσπειρωμένος·||—ثعبان δράκων συνεσπειρωμένος· || βλ. غلطان.

پیچیا ἢ پیچ‌یا Π. **πὶτς-πᾶ**, ὄν. καρκῖνος.

پیچیده Π.**πιτσιτὲ**[μτχ.τοῦ پیچیدن βλ.پیچ]τετυλιγμένος, συνεσπειρωμένος, συνεστραμμένος.

پیچین Τ. **πιτσίν**, [λ. ἀρχ.] ὄν. μικρὸς πίθος· § یلی—τὸ ἔννατον ἔτος τῶν ἀρχαίων Τούρκων.

پیخ Π. **πίχ**, ὄν. λῆμη, κ. τσίμπλα τῶν ὀφθαλμῶν.

پیدا Π. **πεϊτά**, ἐπθ. δῆλος, φανερός, ὑφιστάμενος : در حق خورشید رخسارکده نور سنك—δῆλον εἶναι τὸ φῶς τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ἡλίῳ τῆς παρειᾶς τῆς σῆς·||—و نا **πεϊτὰ βου νὰ πεϊτά**, ὑφιστάμενος καὶ μή. ‖ Ρμ. ἀποκτῶ [αἰτ.]: ایتمش خیلی بضاعه—ἀπέκτησεν ἱκανὸν κεφάλαιον ἠθικόν, ἤτοι γνώσεις· || ایتمك—دوست ἀποκτῶ φίλους·|| اولق—παράγομαι, σχηματίζομαι,παρουσιάζομαι εἰς μέσον: آرده بر آشنالق اولدی—παρήχθη ἐν τῷ μεταξὺ μία φιλία·||هیچ—ی یوقدن بر کوچکز اولدی—ἐκ τοῦ μηδενὸς ἐσχηματίσθη ἓν μικρὸν χωρίον·|| βλ. καὶ ایدا نا.

پیدرپی Π. **πεϊ-τὲρ-πέϊ**, βλ. پی.

پیده Ελ. **πὶτε**, ὄν. πήττα, ἤτοι εἶδος ἄρτου ἐν σχήματι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ λεπτῶν καὶ εὐρέων ταινιῶν ἢ δίσκου,ὡς ἡ ἀγιοβασιλόπηττα· § πρᾶγμα ἔχον σχῆμα πήττας.

پیر Π. **πίρ**, ὄν. γέρων: و برنا—**πίρ-ὃ-πὲρνά**, γέρων καὶ νέος· § ἱδρυτὴς ἢ ἀρχηγός, προστάτης, ἅγιος, πάτρων τάγματος θρησκευτικοῦ, ἢ τέχνης καὶ ἐπαγγέλματος: طریق مولوینك ὁ πάτρων τοῦ جلال الدین رومیدر τάγματος τῶν Μεβλεβήδων [τάγμα Δερβισῶν] εἶναι ὁ Δζελαλεδδὶν Ρουμῆ·||صنعت طباعتك منسوب ὁ πάτρων τοῦ اولنارك—ی غوتنبرغدر τυπογραφίας[τυπογράφων] εἶναι ὁ Γουτεμβέργιος· || مغان—**پیر مُغان**, ὁ ἡγέτης τῶν οἰνοπωλῶν [μυθικὸν πρόσωπον παρὰ τοῖς Πέρσαις,ὡς ὁ Βάκχος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησι]· || اول—**پیر اُلَه**, ζῆθι! εὖγε! § πλθ. پیران.

پیرا Π.**πιρὰ** [προστ. τοῦ پیراستن **πιραστέν**, κοσμεῖν, ἐν συνθέσει] κοσμῶν: — السنه **ἐλσινὲ-πιρά**,ὁ κοσμῶν τὰς γλώσσας: ی—السنه مصادقت اولان دعا εὐχὴ κοσμοῦσα τὰς γλώσσας τῆς ἀφοσιώσεως [ὑπὲρ τοῦ Σουλτάνου]·||ناطقه — **νατηκὰ-πιρά**, ὁ κοσμῶν τὸν λόγον, τὴν γλῶσσαν: دعاسنی ناطقه—ی تکرار ایلمش . . . ἐκόσμησε τὴν γλῶσσαν ἐπαναλαβών τὴν εὐχήν . . . ||—جهان **δζιχὰν-πιρά**, ὁ κοσμῶν τὸν κόσμον.

پیراسته Π. **πιραστὲ** [μτχ. τοῦ پیراستن, βλ. پیرا] κεκοσμημένος, καλῶς διατεταγμένος, ἐν τάξει [τῇ ایله]: —ایله جیده اخلاق κεκοσμημένος δι'ἀξιεπαίνων ἠθῶν·||انواع شکوفه ایله—κεκοσμημένος διὰ διαφόρων ἀνθέων· || —مجلس ὁμήγυρις εὐρισκομένη ἐν τάξει, καλῶς διατεταγμένη.

پیرامن Π.**πιραμέν**,ὄν.περιφέρεια, τὰ πέριξ, ὁ γύρος: ی—جزیره ἡ περιφέρεια τῆς νήσου·|| —کرداب ἡ περιφέρεια τῆς δίνης· || —بنفشه περιβαλλόμενος ὑπὸ ἴων, ἰοστεφής.

پیرامن کرد Π. **πιραμὲν-γκέρτ**, ἐπθ. ὁ πέριξ στρεφόμενος·||اولق—στρέφομαι πέριξ· || —خاطر قاصر اولان معانیدن بری μία τῶν ἐννοιῶν τῶν περιστρεφομένων περὶ τὴν ταπεινήν μου διάνοιαν **[πιραμὲν-γκέρτι κατήρι καθήρ]**-||—شمع اولور πρόνοια ἡ φάλαινα [κανδυλοσβύστης] περιστρέφεται περὶ τὸ κηρίον.

پیرامون Π. **πιραμούν**, ὄν. ταὐτὸ پیرامن καὶ ἐν χρήσει ἐν τῇ ποιήσει.

پیرانه Π. **πιρ-ανέ**, ἐπθ. καὶ ἐπρ. πρεσβυτικὸς-ῶς: —اطوار συμπεριφορὰ πρεσβυτική· || — عصای βακτηρία πρεσβυτική.

پیرانه‌سر Π.**πιρανε-σὲρ**,ἐπρ.ἐν ἡλικίᾳ πρεσβυτικῇ: طالب تحصیل هنر اولدی—**πιρανε-σὲρ ταλίπι ταχσίλι χσνὲρ ὀλτού**, ἐν πρεσβυτικῇ ἡλικίᾳ ἐζήτησε νὰ σπουδάσῃ.

پیراهن Π. **πιραχέν**, ὄν. χιτών: — آتشین χιτὼν πύρινος,ἀνυπόφορον κακόν.

پیرایش Π. **πιρα-γὶς**, ἀφ. διακόσμησις:—ده **πιραγὶς-τὶχς**,ἢ دهنده—**πιραγὶς τιχεντέ**,ὁ διακοσμῶν·|| پذیر — **πιραγὶς-πεζίρ**, ὁ διακοσμούμενος.

پیراینده Π. **πιραγεντὲ** [μτχ. τοῦ پیراستن **πιραστὲν**]ὁ κοσμῶν,ὁ διευθετῶν.

پیرایه Π. **πιραγέ**, ὄν. κόσμημα: سایهٔ معارف حضرت پادشاهی — **σαγέϊ μεαρίφ-πιραγέϊ χαζρέτι πατισαχί**, αἰγὶς φιλόμουσος [τὸ κόσμημα τῶν γραμμάτων] τῆς A. A. M.

پیرایه بخش Π.**πιραγὲ-τάχς**, ἐπθ. κοσμῶν· ‖ Ρμ. اولق — κοσμῶ: اوصاف عالیه‌سی—السنهٔ ارباب عرفاندر οὗ τὰ ὑψηλὰ προσόντα κοσμοῦσι τὰς γλώσσας τῶν λογίων.

پیرپیری Τ. **πιρ-πιρὶ** [ἐκ τοῦ π. پیر] ἐπθ. ὁ ἀνήκων εἰς τὴν τάξιν τῶν συντεχνιῶν, οὐχὶ τῶν εὐγενῶν: قیافی — ἐνδυμασία ἄλλοτε τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν τάξιν ταύτην, ἐνδυμασία στενή· ἀντίθετον قیافی پاشالو βλ.

پیرزن Π. **πὶρι-ζέν,** ἡ زن پیره **πιρὲ-ζέν,** ὄν. γραῖα, γραΐδιον.

پیرمغان Π. **πίρι μουγάν,** βλ. پیر καὶ مغ.

پیرو Π. **πεϊ-ρὲώ** [پ καὶ رو] ἐπθ. ὁ βαίνων ἐπὶ τὰ ἴχνη τινός, ὁ ἀκολουθῶν, ὁ μιμούμενος· || Ρμ. اولق—βαίνω ἐπὶ τὰ ἴχνη, ἀκολουθῶ, μιμοῦμαι[δοτ.]: یازی یازمقده شناسی یه—اولق میسر اوله بیلمشدر پك آز کشی یه πολὺ ὀλίγοι ἠξιώθησαν νὰ μιμηθῶσι τὸν Σινασῆ εἰς τὸν τρόπον τοῦ γράφειν.

پیروزه Π. **πιρὸζέ,** ὄν. κάλαϊς [λίθος πολύτιμος]· βλ. καὶ فیروزه.

پیرولك Τ. **πεϊρεβ-λίκ,** ἀφ. τὸ βαίνειν ἐπὶ τὰ ἴχνη τινός, τὸ μιμεῖσθαί τινα, τὸ συνοδεύειν τινὰ ἐν τῷ ᾄσματι [δοτ.].

پیره Τ. **πιρέ,** ὄν. ψύλλος: صارمق—ψύλλοι δράττονταί τι, ἤ τινα [δοτ.]· || طوتمق—πιάνω, συλλαμβάνω ψύλλους· || طوپلامق—συλλαμβάνω ψύλλους· || كه‌نه‌لمك—πεταλόνω τὸν ψύλλον, δεικνύω πανουργίαν, εὐφυΐαν, κ. ἐξυπνάδα· || اوی — ψύλλιον.

پیره‌لندیرمك Τ. **πιρε-λεντὶρμέκ,** ρμ. μτδ. ἐμβάλλω εἰς ὑποψίαν, ἀνησυχίαν [αἰτ.]: بو حال بنی ایچه پیره‌لندیردی τὸ πρᾶγμα τοῦτο μ' ἐνέβαλεν εἰς ἱκανὴν ὑποψίαν.

پیره‌لمك Τ. **πιρε-λεμέκ,** ρμ. οὐδ. γεμίζω ψύλλους· § ψυλλίζομαι ἤτοι συλλαμβάνω ψύλλους, καθαρίζομαι ἀπὸ τῶν ψύλλων· § ἐμβαίνω εἰς ὑποψίαν, ἀνησυχίαν.

پیره‌لی Τ. **πιρε-λί,** ἐπθ. ὁ ἔχων ψύλλους, κ. ψυλλιάρης.

پیرهن Π. **πιρεχέν,** ὄν. ταὐτὸ پیراهن καὶ ἐν χρήσει ἐν τῇ ποιήσει.

پیری Π. **πιρ-ὶ,** ὄν. γῆρας: — ضعف ἡ ἀδυναμία καὶ τὸ γῆρας.

پیس Τ. **πίς,** ἐπθ. ἀκάθαρτος, ρυπαρός: — اغز, آغزلو—αἰσχρὸς καὶ βάναυσος ὕβρις· || — آغزی, ἤ — ὑβριστής, ὁ αἰσχρῶς καὶ βαναύσως ὑβρίζων.

پی‌سپر Π. **πέϊ-σιπέρ,** ἐπθ. ὁ ὑπὸ τοὺς πόδας μείνας, λακπατηθείς.

پیست Τ. **πίστ,** ἐπιφώνημα ἐν χρήσει πρὸς ἀποδίωξιν τῆς γαλῆς, ψίστ.

پیستون Γλ. **πιστὸν** [piston] ὄν. ἔμβολον ξύλινον ἢ μεταλλικόν, ἤτοι κύλινδρος κινούμενος ἐντὸς ἀντλίας ἢ δοχείου καὶ διωθῶν ἢ θλίβων τὸν ἀέρα, τὸ ὕδωρ κτλ.: ماكنه‌ی — ἔμβολον μηχανῆς πλοίου κτλ.

پیسلتمك Τ. **πισ-λετμέκ,** ρμ. μτδ. μολύνω, ρυπαίνω, λερόνω τι, βρωμίζω [αἰτ.]· βλ. καὶ پیسلمك.

پیسلك Τ. **πισ-λίκ,** ὄν. ἀκαθαρσία παντὸς εἴδους, ρύπος, βρῶμα.

پیسلنمك Τ. **πισ-λενμέκ,** ρμ. οὐδ. καὶ πθ. ρυπαίνομαι, λερόνομαι, καθίσταμαι ἀκάθαρτος.

پیسلمك Τ. **πισ-λεμέκ,** ρμ. μτδ. μολύνω, ρυπαίνω· § ἀποπατῶ, οὐρῶ [ἐπὶ νηπίων κτλ.].

پیش Π. **πίς,** πρόθ. καὶ ἐπρ. πρό, ἐνώπιον, τὸ ἔμπροσθεν μέρος: پش و — τὸ ἔμπροσθεν καὶ τὸ ὄπισθεν **[πέϊ]**· || پی و — **πὶς-ου πέϊ,** τὸ ἔμπροσθεν καὶ τὸ ὄπισθεν [τὸ ἴχνος]· || ازین — **πὶς ἔζ ἴν,** πρὸ τούτου, προηγουμένως· || نظر — **πίσι ναζάρ,** πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν· || βλ. درپیش.

پیشادست Π. **πίσ-α-τέστ,** ἐπρ. τοῖς μετρητοῖς [δοσοληψία].

پیشانی Π. **πισ-ανί,** ὄν. μέτωπον: فرسوده — οὗ τὸ μέτωπον τετριμμένον, ἤτοι προσκυνῶν· || — كشاده οὗ τὸ μέτωπον ἀνοικτόν, καθαρόν· || — دار ὁ διὰ τῆς ἀναισχυντίας κατορθῶν τι· || نهاد زمین عبودیت اولمق —**πισανὶ νιχατέϊ ζεμίνι οὐπουτιγὲτ ὁλμάκ,** θέτω τὸ μέτωπον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς ἀφοσιώσεως, ἤτοι προσκυνῶ μετ' ἀφοσιώσεως.

پیش‌آهنك Π. **πὶς-άχένκ,** ἐπθ. ὁ προπορευόμενος, πρόδρομος, προοίμιον: كريه‌نك اه دل پر سوز—یدر **γκιργένὶν ἄχι τὶλι πὸρ-σοὶζ πὶς ἀχενγκὶτιρ,** τοῦ δακρύου πρόδρομος εἶναι ὁ ἀναστεναγμὸς τῆς φλεγομένης καρδίας.

پیشتخته Π. **πισ-ταχτά,** βλ. پشتخته.

پیشدار Π. **πὶς-τάρ,** ὄν. ἐμπροσθοφυλακή· ἀντίθ. دمدار **τὸμ-τάρ,** βλ.

پیشدی Τ. **πισὶ** [ἐκ τοῦ ρ. پشمك] ὄν. εἶδος παιδιᾶς.

پیشرمك Τ. **πισ-ιρ-μέκ,** ρμ. μτδ. ψήνω φαγητὸν ἢ ἄλλο ὀπτόν, ὡς πλίνθους κτλ. κλείω πληγὴν [αἰτ.]: — طوز یاره‌یی τὸ ἅλας ψήνει [κλείει] τὴν πληγήν· § χωνεύω μάθημα [αἰτ.]: شمدی اوقودینکی کوزلجه ذهنکه پیشیرملیسك τώρα πρέπει καλῶς νὰ χωνεύσῃς εἰς τὸν νοῦν σου ὅ,τι ἀνέγνωσας· § συλλαμβάνω σχέδιον, σχεδιάζω, διευθετῶ ὑπόθεσιν [αἰτ. پی]: — پیشی پریشی ψήνω τὴν ὑπόθεσιν μετά τινος, συνεννοοῦμαι.

پیشرو Π. **πὶς-ρέώ,** ὄν. προπορευόμενος, ὁδηγός, ἐκεῖνος ὃν ἀκολουθοῦσιν οἱ ἄλλοι, ἀρχηγός· βλ. καὶ پشرو.

پیشریم Τ. **πισιρ-ὶμ** [ἐκ τοῦ پیشرمك] ὄν. ποσότης ἐδωδίμων ἱκανὴ διὰ νὰ ψήσῃ τις ἅπαξ, κ. ψησιά.

پیشقدم Π. **πὶς-κατέμ,** ὄν. ὁ προεξάρχων ἐν τῷ χορῷ τῶν δερβισῶν τῷ γινομένῳ ἐν τοῖς μοναστηρίοις **[τεκέ]**· βλ. سماع.

پیشکاه Π. **πὶς-γκιάχ,** ὄν. ἐνώπιον: سامیلرینه‌ جه‌ تقدیم اولنان ἢ ἔκθεσις ἢ ὑποβαλομένη ἐνώπιον τῆς Ὑμ. Ἐξοχότητος· βλ. پیشکه.

پیشکش Π. **πὶς-κές,** ὄν. δῶρον· βλ. پشکش.

پیشکه Π. **πισ-γκέχ,** ὄν. ἐν χρήσει ἐν τῇ ποιήσει ἀντὶ τοῦ پیشکاه βλ.

پیشکیر Π. **πὶς-γκίρ,** ὄν. περίζωμα· βλ. پشکیر.

پیشکین Τ. **πισκὶν** [ἐκ τοῦ پیشمك] ἐπθ. ἐψημένος, καλοεψημένος· ὥριμος [καρπός]: كك—ἄρτος καλοεψημένος· || طوغله—πλίνθος καλοεψημένη· § μτφ. πεπειραμένος: آدم — ἄνθρωπος πεπειραμένος.

پیشکینلك Τ. **πισκιν-λίκ,** ἀφ. τὸ εἶναι ἐψημένον, ὥριμον, πεπειραμένον.

پیشمك Τ. **πισ-μέκ,** ρμ. οὐδ. ψήνομαι [ἐπὶ φαγητοῦ ἢ ἄλλου ὀπτοῦ, ὡς πλίνθου κτλ.]: — سینه‌جه ψήνομαι ἀγάλια ἀγάλια, σιγοψήνομαι [φαγητόν]· || پیشمش آش ἐψημένον φαγητόν, ἤτοι ὑπόθεσις τελειωμένη, κ. μαγειρευμένη, συμφωνία τετελεσμένη· || پیشمش آشه صوقامق προσθέτω ὕδωρ εἰς τὸ ἐψημένον φαγητόν, ἤτοι χαλνῶ ἐξ ἀπειρίας τὴν ὑπόθεσιν.

پیشمه Τ. **πισμὲ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. ἀπρ. ἔψησις, κ. ψήσιμον· § ἐπθ. ἐψημένος.

پیشیك Τ. **πισὶκ** [ἐκ τοῦ پیشمك] ὄν. ἀκαθαρσία σχηματιζομένη ἐκ τοῦ ἱδρῶτος καὶ τῆς θερμότητος πρὸ πάντων εἰς τὰ μικρὰ παιδία ὄπισθεν τῶν ὠτῶν, ἢ εἰς ἄλλα στενὰ μέρη τοῦ σώματος αὐτῶν..

پیشوا Π. **πισὸά,** ὄν. ἄρχηγὸς ἢ προϊστάμενος τάγματος, ἐκεῖνος ὃν ἀκολουθοῦσι, μιμοῦνται οἱ ἄλλοι, ἡγέτης.

پیشورمك **πισὸρμέκ,** βλ. پیشرمك.

پیشه Π. **πισέ,** ὄν. τέχνη, ἐπάγγελμα, ἔργον ἕξις: — كرم ὁ ἔχων ἔργον ἢ ἕξιν τὴν εὐεργεσίαν· || — حسنات ὁ ἔχων ἔργον τὴν ἀγαθοεργίαν· || —شقاوت ὁ ζῶν λῃστρικῶς.

پیشه‌کار Π. **πισε-κιάρ,** ὄν. τεχνίτης, ἐπαγγελματίας· § κ. كار پیشه **πεσεκιάρ,** μῖμος, ἤτοι τὸ ἓν τῶν δύο προσώπων ἐν ταῖς κωμικαῖς παραστάσεσι τῶν γελωτοποιῶν καὶ θαυματοποιῶν, τὸ ἔργον ἔχον νὰ συνομιλῇ μετὰ τοῦ ἑτέρου, καλουμένου قاوقلی **καβουκλοῦ,** ὡς φέροντος ἐπὶ κεφαλῆς καβούκιον· βλ. قاوق.

پیشه‌کاه Π. **πισε-γκιάχ,** ἢ پیشه‌کاه **πισε-γκιέχ,** ὄν. ἐργοστάσιον, κ. فابریقه.

پیشه‌کن Τ. **πισεγὲν** [ἐκ τοῦ پیشمك] ἐπθ. ὁ εὐκόλως βράζων, ψηνόμενος, εὐέψητος, καλόβραστος.

پیشه‌ور Π. **πισε-βὲρ,** ὄν. τεχνίτης, ἐπαγγελματίας· § ἀφ. پیشه‌وری **πισεβερ-ὶ,** τὸ εἶναι τεχνίτην, ἐπαγγελματίαν.

پیشیرمك **πισιρμέκ,** βλ. پیشرمك.

پیشین Π. **πισὶν** [βλ. پشین] ἐπθ. ὁ προηγούμενος: — زمان προγενέστεροι χρόνοι· || — **πὲρ βέδζχι πισὶν,** ἐκ τῶν προτέρων, προκαταβολικῶς· § ποιητ. پیشینه **πισινέ.**

پیشینیان Π. **πισιν-ιγιάν,** ὄν. οἱ προγενέστεροι, οἱ ἀρχαῖοι [ἄνθρωποι].

پیغام Π. **πεϊγάμ,** ὄν. ἀγγελία· βλ. پیام· § پیغامبر **πεϊγαμπέρ,** συνηθ. پیغمبر βλ.

پیغمبر Π. **πεϊγαμ-πὲρ,** ὄν. ὁ ἀγγελίας φέρων, ἀγγελιαφόρος· § ὁ παρὰ τοῦ

θεού αποστολικώς προς τους δυσβουλους όπως κοινοποιήσῃ αυτοίς τας θείας εντολάς, προφήτης: ὁ κελευσθεὶς προφήτης [Μαδιαβ] ὁ ἐξ ὄρους ἀλγιψήν.

πεντάγραμμος, ὁν μουσ. προφορά: ὡς πεντάγραμμον ἔχων τὸν ἦχον [ἐκ τοῦ δ΄ ἢ ε΄ τοῦ κατὰ τὸν β΄ τόνον] ὁ ἀργὸς ἀπόστιχος. || — **πεντάγραμμον**, τό. ἀπὸ πεντάγραμμος, ὁ ἀργὸς ἀπόστιχος.

πεντάγραφος, ὁν. ὁ ἔχων πέντε γραμμάς, ὡς ὁ πεντάγραφος ἀνθρωπόμορφος κανών.

πεντάγωνος, ὁν. πεντάγωνος, ὁ ἔχων πέντε γωνίας.

πεντάδιον, τό. ἀπὸ πεντάδιος, τὸ πεντάδιον μέτρον.

πεντάδιος, ὁν. πεντάδιος, ὁ ἔχων πέντε μέτρα.

πεντάδυο, ὁ. ἡ πεντάς καὶ ἡ δυάς, ὡς ἐν τῷ ἀριθμῷ πεντάδυο.

πεντάζω, ἀπὸ πεντάς. ἐκ πέντε ἀποτελοῦμαι.

πεντάζωνος, ὁν. πεντάζωνος, ὁ ἔχων πέντε ζώνας.

πεντάζωος, ὁν. πεντάζωος, ὁ ἔχων πέντε ζῷα.

πεντάθλιος, ὁν. πεντάθλιος, ὁ ἀγωνιζόμενος ἐν πενταθλίῳ.

πεντάθλον, τό. πένταθλον, ἀγὼν ἐκ πέντε ἀγωνισμάτων συγκείμενος.

πεντάθλος, ὁ. πένταθλος, ὁ ἀγωνιζόμενος ἐν πενταθλίῳ.

πεντάκαρπος, ὁν. πεντάκαρπος, ὁ ἔχων πέντε καρπούς.

πεντακάρυον, τό. πεντακάρυον, τὸ ἔχον πέντε κάρυα.

πεντακάρυος, ὁν. πεντακάρυος, ὁ ἔχων πέντε κάρυα.

πεντακατάστατος, ὁν. πεντακατάστατος, ὁ ἔχων πέντε καταστάσεις.

πεντακέφαλος, ὁν. πεντακέφαλος, ὁ ἔχων πέντε κεφαλάς.

πεντακιλλάριον, τό. πεντακιλλάριον, τὸ ἔχον πέντε κιλλάρια.

πεντακιλλάριος, ὁν. πεντακιλλάριος, ὁ ἔχων πέντε κιλλάρια.

πεντακλινής, ὁν. πεντακλινής, ὁ ἔχων πέντε κλίνας.

πεντακοιλάριον, τό. πεντακοιλάριον, τὸ ἔχον πέντε κοιλάρια.

πεντακοιλάριος, ὁν. πεντακοιλάριος, ὁ ἔχων πέντε κοιλάρια.

πεντακόκκαλος, ὁν. πεντακόκκαλος, ὁ ἔχων πέντε κόκκαλα.

πεντακόκκινος, ὁν. πεντακόκκινος, ὁ ἔχων πέντε κόκκινα.

πεντακολλήματος, ὁν. πεντακολλήματος, ὁ ἔχων πέντε κολλήματα.

πεντακόλλητος, ὁν. πεντακόλλητος, ὁ ἔχων πέντε κολλητά.

πεντακόλλιος, ὁν. πεντακόλλιος, ὁ ἔχων πέντε κόλλια.

πεντακόμματος, ὁν. πεντακόμματος, ὁ ἔχων πέντε κόμματα.

πεντακόμπιος, ὁν. πεντακόμπιος, ὁ ἔχων πέντε κόμπια.

πεντακόμπος, ὁν. πεντακόμπος, ὁ ἔχων πέντε κόμπους.

πεντακόνδυλος, ὁν. πεντακόνδυλος, ὁ ἔχων πέντε κόνδυλα.

πεντακόνδυλος, ὁ. πεντακόνδυλος, ὁ ἔχων πέντε κόνδυλα.

πεντακόνδυλος, ὁν

φῶς, ἡ θερμότης τοῦ ἡλίου· ‖ رخ — ἡ λάμψις τῆς παρειᾶς· ‖ ی — λάμψις τοῦ οἴνου **[μέϊ]**· § πτυχή, διπλόη, κ. δίπλα: زلف — ἔλιξ βοστρύχου· § ὁ φωτίζων, ὁ θερμαίνων [προστ. τοῦ تابَ **ταφτέν**]: — جهان **δζιχαν-τάπ,** ἡ — عالم **ἀλεμ-τάπ,** ὁ τὸν κόσμον θερμαίνων, φωτίζων, ζωογονῶν: — آفتاب جهان ὁ ζωογόνος ἥλιος· ‖ βλ. تاو.

تابان } II. **ταπ-άν,** ἐπθ. λαμπρός, λάμπων, φαεινός: — ماه σελήνη λαμπρά· ‖ وجه — **βέδζχι ταπάν,** πρόσωπον φαεινόν, λαμπρόν.

تابان } T. **ταπάν,** βλ. طابان.

تاب آور } Π. **τὰπ-ἀβέρ,** ἐπθ. ὁ φέρων δύναμιν, δυνατός: — مقاومت اولق ἀνθίσταμαι, ἀντέχω [δοτ.].

تابخانه } Π. **ταπ-χανέ,** ὄν. δωμάτιον ἔχον θερμάστραν, χειμερινόν· φυτοκομεῖον ὑπόστεγον, θερμοκήπιον [ἀνθέων]· λουτρών· ἄσυλον πτωχῶν, πτωχοκομεῖον· βλ. خانه تاوی.

تابدار } Π. **ταπ-τάρ,** ἐπθ. θερμός, φωτεινός, λαμπρός, τηλαυγής: — رخسار παρειὰ λαμπρά· ‖ — دیدار πρόσωπον τηλαυγές· § οὖλος: — کیسوی κόμη οὖλη.

تابستان } Π. **ταπ-ιστάν,** ὄν. θέρος: — موسم ἡ ἐποχὴ τοῦ θέρους.

تابش } Π. **ταπ-ίς,** ρ. ἀφ. λάμψις: — مهر جالکلی ἡλίου τῆς ὡραιότητός σου ὁ κόσμος ἐβυθίσθη εἰς τὸ φῶς, ἤτοι κατεφωτίσθη.

تابشکاه } ἢ تابشگه Π. **ταπισ-γκιάχ,** ὄν. τόπος, μέρος ἔνθα λάμπει ὁ ἥλιος, ἡ εὔνοια κτλ.

تابع } Α. **ταπὶ** [ρζ. تبع] ἐπθ. ὁ ἀκολουθῶν, μιμούμενος, ἑπόμενος, ὀπαδός, ὑποκείμενος, ὑπήκοος [δοτ.]: ز — بو بایده سزه ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ὑμῶν ἀκόλουθοι ἐσμέν **[ταπί-ϊζ],** ὑμᾶς ἀκολουθοῦμεν, μιμούμεθα· ‖ در — شعرده نفیه ἐν τῇ ποιήσει ἀκολουθεῖ τὸν Νεφῆ· ‖ اولق — ἀκολουθῶ, μιμοῦμαι [δοτ.]· § πλθ. ὁμλ. تابعین **ταπίϊν,** καὶ ἀνώμ. تبعه **τεπαά,** καὶ توابع **τεβαπή**· βλ. λ.

تابعیت } Α. **ταπι-ϊγέτ,** [ἐκ τοῦ تابع] ἀφ. θ. ὑπηκοότης, ἤτοι τὸ εἶναί τινα ὑπήκοον κράτους: — عثمانیه ὀθωμανικὴ ὑπηκοότης· ‖ اجنبیه — ξένη [ἤτοι ξένου κράτους] ὑπηκοότης· ‖ نظامنامه‌سی — κανονισμὸς περὶ ὑπηκοότητος· ‖ کیرمك — نه دولت علیه εἰσέρχομαι εἰς τὴν ὑπηκοότητα **[ταπιϊγετινὲ]** τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους, ἀσπάζομαι κτλ· ‖ — دولت علیه‌یی استحصال ἐγὼ λαμβάνω τὴν ὀθωμανικὴν ὑπηκοότητα· ‖ ترك — ایتمك μεταβάλλω ὑπηκοότητα· ‖ — ایتمك ἐγκαταλείπω, παραιτοῦμαι ὑπηκοότητα.

تابعین } Α. **ταπῖν** [πλθ. τοῦ تابع] ὄν. ὀπαδοί, ἀκόλουθοι· οὕτω καλοῦνται ὅσοι δὲν ἔφθασαν μὲν τὸν προφήτην Μωάμεθ, εἶδον ὅμως τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ [اصحاب **ἀσχάπ**], συνδιελέχθησαν μετ' αὐτῶν καὶ συνέλεξαν ὅλας τὰς διηγήσεις περὶ τοῦ προσώπου τοῦ Μωάμεθ καὶ τῆς Μωαμεθανικῆς θρησκείας.

تابناك } Π. **ταπ-νάκ,** ἐπθ. λαμπρός, φαεινός.

تابنده } Π. **ταπενδὲ** [μτχ. τοῦ تابَ **ταφτὲν**] ἐπθ. λάμπων, διαλάμπων, λαμπρός: — فکر διάνοια διαλάμπουσα [λαμπρά].

تابنما } Π. **ταπ-νομά,** ὄν. δυναμοσκόπιον [ἰατρ.].

تابوت } Α. **ταπούτ,** ὄν. φέρετρον νεκρικὸν κυρίως τὸ κενόν, ξυλοκράββατον· ὁμοῦ μετὰ τοῦ νεκροῦ καλεῖται نعش **νάζ**· βλ. § ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης παρ' Ἑβραίοις· βλ. καὶ سکینه § πλθ. توابت **τεβαπίτ.**

تابولغه } Τ. **ταπουλγά,** ἢ طاولغه **ταβουλγά,** ὄν. δένδρον, οὗ τὸ ξύλον σκληρὸν καὶ ἔσωθεν ἐρυθρόν· βλ. طولغه.

تابه } Π. **ταπὲ** [ἐκ τοῦ تاب, κ. تاوه **ταβά,** βλ.] ὄν. τηγάνιον.

تأبه } Α. **τεεπάπζχ** [ρζ. ابه βλ. ابهت] ρ. ἀφ. ἔπαρσις, μεγαλοφροσύνη· § τὸ ἀποστρέφειν τὸ πρόσωπον ἐκ μεγαλοφροσύνης ἀπό τινος πράγματος.

تأبی } Α. **τεεπάπὶ** [ρζ. ابا ἢ ابو] ρ. ἀφ. τὸ παραδέχεσθαί τινα ὡς πατέρα, πατροποίησις. ‖ Ρμ. πατροποιοῦμαι [αἰτ.].

تأبید } Α. **τε'πὶτ,** [ρζ. ابد] ρ. ἀφ. διαιώνισις, ἀπαθανάτισις: — تأبید و ὑποστήριξις καὶ διαιώνισις. ‖ Ρμ. διαιωνίζω, ἀπαθανατίζω [αἰτ.].

تأبیر } Α **τε'πίρ,** [ρζ. ابر βλ. ابره] ρ. ἀφ. βελονισμὸς [χειρ.]: — الکتریق ἠλεκτροβελονισμός· ‖ غلوانی — γαλβανοβελονισμός.

تابیه } **τάπια,** ὀρθότ. طابیه βλ.

ἐπενεργῶν· ‖ ذاتی — ἰδιοσυγκρασία [συνών· استعداد شخصی].‖ Ρμ. کوسترمك ἢ ایتمك — προξενῶ ἐντύπωσιν, αἴσθησιν, ἐπιδρῶ, ἐπενεργῶ, διαπερῶ, ἐπηρεάζω, λυπῶ, θλίβω [δοτ.]: قورشون ἢ نشانه — ایتدی σφαῖρα δὲν διεπέρασε τὸ σημεῖον· ‖ ایده‌جك بر علاج بوله‌مزسکز بکا — δὲν δύνασθε νὰ εὕρητε φάρμακον, ὅπερ νὰ ἐπενεργήσῃ ἐπ' ἐμοῦ· ‖ ایتدی بو سوز بکا — ὁ λόγος οὗτος ἐπέδρασεν ἐπ' ἐμοῦ.

تأثیر } Α. **τε'σὶρ** [ἐκ τοῦ اثر]ρ. ἀφ. αἰθεροποίησις, μεταβολὴ εἰς αἰθέρα· βλ. تأثر.

تأثیم } Α. **τε'σὶμ** [ρζ. اثم] ρ. ἀφ. μτδ. τὸ ἀποδιδόναι τινὶ ἁμάρτημα, τὸ λέγειν αὐτῷ ὅτι ἥμαρτε.

تاج } Α. **τάδζ,** ὄν. στέμμα, διάδημα, μτφ. βασίλειον· § κάλυμμα κεφαλῆς ἰδίως ὅπερ φοροῦσιν οἱ **πεκταπή**[بکتاشی]· § μίτρα ἀρχιερέως· § λόφος πτηνοῦ ὡς τοῦ ἀλέκτορος· § κάλυμμα τοῦ ἄμβυκος: کیمك — φορῶ διάδημα· ‖ — سر διάδημα τῆς κεφαλῆς· § πλθ. تجان **τιδζάν.**

تاجلامق } Τ. **ταδζ-λαμάκ,** ρμ. μσ. στέφομαι, φορῶ διάδημα· βλ. تاجلامق.

تأجج } Α. **τεεδζδζδζ** [ρζ. اج] ρ. ἀφ. μσ. τὸ ἀνάπτεσθαι καὶ φλέγεσθαι.

تاجدار } Π. **ταδζ-τάρ,** ὄν. ὁ φέρων στέμμα, ἐστεμμένη κεφαλή, ἤτοι βασιλεύς: — عالی تبار معالی آثار مکارم کردار عواطف ἢ نثار βασιλεὺς ὑψηλῆς καταγωγῆς, ἢ οὗ τὰ ἔργα ἔξοχα, ἢ εὐεργετικοῦ χαρακτῆρος, ἢ προχέων χάριτας, εὐγενέστατος· § πλθ. تاجداران.

تاجدارانه } Π. **ταδζ-τάρανέ,** ἐπθ. βασιλικός: — الطاف χάριτες βασιλικαί· § ἐπρ. βασιλικῶς.

تاجداری } Π. **ταδζ-τάρί,** ὄν. τὸ βασιλικὸν ἀξίωμα, βασιλεία· § ἐπθ. βασιλικός.

تاجر } Α. **ταδζὶρ** [ρ. تجر, βλ. تجارت] ὄν. ἔμπορος· § πλθ. تجار **τσδζδζάρ,** βλ. λ.

تأجل } Α. **τεεδζδζὶλ** [ρζ. اجل] ρ. ἀφ. μσ. τὸ ζητεῖν προθεσμίαν, ἀναβολήν.

تاجلامق } Τ. **ταδζ-λαμάκ,** ρμ. μτδ. στέφω, δίδω τινὶ τὸ στέμμα, τὸ διάδημα [αἰτ.]· βλ. καὶ تجویج.

تاجلانمق } Τ. **ταδζ-λανμάκ,** ἢ تاجلامق **ταδζ-ανμάκ,** ρμ. μσ. στέφομαι, λαμβάνω τὸ στέμμα, τὸ διάδημα· βλ. καὶ تجوج.

تاپه } **τάπα,** ὀρθότ. طاپه βλ.

تات } **τάτ,** κατὰ τὸ لهجه ὄνομα τῶν ἀρχαίων Κούρδων καὶ Περσῶν τῶν κατοικούντων τὰς χώρας τὰς ὑπὸ τὴν διοίκησιν τῶν Τούρκων ὑπαχθείσας· βλ. تاجیك· § ὄχλος χωρικῶν· ἀντίθετον صارت **σάρτ,** πλούσιοι πολῖται.

تاتار } **τατάρ,** ὄν. κ. Τάταρος, ἤτοι ὁ ἐκ τῆς φυλῆς τῶν Τατάρων· § ταχυδρόμος: ی — پوسته γραμματοκομιστής· ‖ قلپاغی — κάλυμμα ταταρικόν· ‖ بورکی — εἶδος πλακοῦντος τριγωνοειδοῦς, παραγεμισμένου μετὰ κυμὰ [قیمه] τρωγομένου δὲ μετ' ὀξυγάλακτος.

تاتارجق } Τ. **τατάρ-δζήκ,** ὄν. κνίψ, κ. σκνίπα [ἔντ.].

تاتارستان } Π. **ταταρ-ιστάν,** ὄν. κ. Ταταρία, ἡ χώρα τῶν Τατάρων.

تاتاری } Α. **ταταρ-ί,** ἐπθ. ταταρικός· § ὄν. κρέας ταταρικόν, ἤτοι ὠμὸν ὡς τρώγουσιν αὐτὸ οἱ Τάταροι· § περιστερὰ χρησιμεύουσα ὡς γραμματοκομιστής.

تأثر } Α. **τεεσσὸρ** [ρζ. اثر] ρ. ἀφ. ἐντύπωσις, συγκίνησις, θλίψις: — کال μεγάλη συγκίνησις, θλίψις· ‖ — شدت σφοδρὰ συγκίνησις· ‖ — بو بابده نصل ممکن اولور ضبط فغان μὲ αὐτὴν τὴν συγκίνησιν πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ κρατήσῃ τις τὸν ὀλοφυρμόν; ‖ کوسترمك — δεικνύω συγκίνησιν, θλίβομαι. ‖ Ρμ. συγκινοῦμαι, θλίβομαι, ἐπηρεάζομαι [ἀπ]· § πλθ. تأثرات **τεεσσορά**ت: دم صباوتنده‌کی — ἐντυπώσεις τῆς παιδικῆς αὐτοῦ ἡλικίας.

تأثر } Α. **τεεσσὸρ** [ἐκ τοῦ اثیر] ρ. ἀφ. μσ. τὸ μεταβάλλεσθαι εἰς αἰθέρα, αἰθέρωσις· βλ. καὶ تأثیر.

تأثر افزا } Π. **τεεσσὸρ-ἐφζά,** ἢ تأثر فزا **τεεσσὸρ-φεζά,** ἐπθ. ὁ αὐξάνων τὴν συγκίνησιν, θλίψιν.

تأثر بخش } Π. **τεεσσὸρ-πάχς,** ἐπθ. ὁ προξενῶν ἐντύπωσιν, συγκινητικός.

تأثیر } Α. **τε'σὶρ** [ρζ. اثر] ρμ. ἀφ. μτδ. ἐντύπωσις, ἐπίδρασις, ἐπενέργεια, ἐπήρεια: — بلیغ μεγάλη, ὑπερβολικὴ ἐπίδρασις· ‖ — صاعقه [ἐπθ.] **σαϊκὰ-τε'σίρ,** ὁ ἔχων ἐπενέργειαν κεραυνοῦ: — صاعقه نظر ὄψις βλέμμα ἐπενεργοῦν ὡς κεραυνός· ‖ — بی ὁ μὴ ἐνεργῶν· ‖ — پر **πὸρ τε'σίρ,** ὁ πολὺ

تاجلو } T. ἢ تاجلى **ταδζ-λῆ,** ἐπθ. ὁ φέρων στέμμα, διάδημα ἢ λόφον.

تأجيج } A. **τε'δζῐδζ** [ρζ. ّاج] ρ. ἀφ. τὸ ἀνάπτειν καὶ φλέγειν : نار ⟵ τὸ ἀνάπτειν πῦρ.

تاجيك } T. **ταδζῐκ,** κατὰ τὸ لهجه σημαίνει ξένος, τὸ δ' ὄνομα τοῦτο ἐδόθη τοῖς κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ἰσλαμισμοῦ ἐκ τῆς Περσίας προσελθοῦσιν εἰς τὴν θρησκείαν ταύτην καὶ μετὰ τῶν ἀράβων συγχωνευθεῖσιν· ἐξ αὐτῆς ἡ ἀραβικὴ λ. تازى· βλ. تات ،تازى.

تأجيل } A. **τε'δζῐλ** [ρζ. اجل] ρ. ἀφ. παροχὴ προθεσμίας, ἀναβολῆς, ἀναβολή[ἀντίθ. تعجيل]: — و تعجيل ἐπίσπευσις καὶ ἀναβολή· || دين ⟵ ἀναβολὴ χρέους, ἤτοι παραχώρησις προθεσμίας· || — و تقسيط ايله بيع صحيح ثمنى اولور πώλησις ἐπὶ παροχῇ προθεσμίας διὰ τὴν ἀπότισιν τοῦ τιμήματος εἶναι ἔγκυρος· || استيفاسى ⟵ تقليه‌ك اجرت παροχὴ προθεσμίας διὰ τὴν λῆψιν τοῦ δικαιώματος τῆς μεταφορᾶς. ‖ Ρμ. ἀναβάλλω [αἰτ.].

تأخر } A. **τεεχχῦρ**[ρζ. اخر]ρ.ἀφ.μσ. τὸ μένειν ὀπίσω, καθυστέρησις, ἀναβολή, βράδυνσις· || عزيمت ⟵ καθυστέρησις ἀναχωρήσεως· ‖Ρμ. καθυστερῶ: ايتدى—پوسته τὸ ταχυδρομεῖον καθυστέρησε· § πλθ. تأخرات : ⟵ معاملات دوچار اولمامق ايچون ὅπως μὴ ὑποπέσωσιν εἰς καθυστερήσεις αἱ ἐργασίαι, ἤτοι ὅπως μὴ καθυστερῇ ἡ ὑπηρεσία.

تأخى } A. **τεεχχὴ** [ρζ. اخ] ρ.ἀφ.μσ. τὸ ποιεῖν τινα ἀδελφὸν ἑαυτῷ, ἀδελφοποίητον, ἀδελφοποίησις.

تأخير } A.**τε'χῖρ**[ρζ. اخر]ρ.ἀφ.τὸ ἀφίνειν τι ὀπίσω,ἀναβολή,ἐπίτευξις[ἀντίθ.تقديم]: ⟵ مصلحت ἀναβολὴ τῆς ὑποθέσεως· || ⟵ تأديات ἀναβολὴ πληρωμῶν· || — بلا ἄνευ **[πίλα]** ἀναβολῆς, ἀνυπερθέτως· || آفات فى ال—**φῖ-τ-τε'χῖρ ἀφάτ,** ἐν τῇ ἀναβολῇ συμφορά, ἤτοι κακὸν ἡ ἀναβολή: چالش مردانه ايله جبر مافات تردد ايتمه فى ال آفات— ἐργάζου ἀνδρικῶς, ἀνάκτησον τὰ ἀπολεσθέντα **[ἔϊλὲ δζέπρι μὰ φάτ],** μὴ ἀμφιταλαντεύου· κακὸν ἡ ἀναβολή· ‖ Ρμ. ἀναβάλλω, ἐπιτάττω λέξιν κτλ. [δοτ. αἰτ.]: —عزيمتى بايرامه ايتدى ἀνέβαλε τὴν ἀναχώρησίν του εἰς τὸ Βαϊράμιον, ἤτοι μέχρι Βαϊραμίου ||ايتدى — جوابنى ἀνέβαλε τὴν ἀπάντησίν του· || مفعول به بعضاً

تأذين — 448 — تاجلو

اولنور — قصر ايچون ἐνίοτε τὸ ἄμεσον ἀντικείμενον **[μεθ'οὗλουν πῖχ]** ἐπιτάττεται χάριν περιορισμοῦ τῆς ἐννοίας.

تأدب } A. **τεεπδῦπ** [ρζ. ادب] ρ.ἀφ.μσ. τὸ λαμβάνειν ἀγωγήν, μόρφωσιν, μόρφωσις, ἀγωγή, κοσμιότης, συστολή, αἰδημοσύνη, σεβασμός. ‖ Ρμ. μορφοῦμαι, λαμβάνω ἀγωγήν, γίνομαι κόσμιος, αἰδοῦμαι, συστέλλομαι ἐκ σεβασμοῦ πρός τινα [δοτ.]: بومبجنده سوز سويلمك ايدرم — συστέλλομαι νὰ εἴπω λέξιν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου.

تأدباً } A. **τεέπδῦπ-εν,** ἐπρ.ἐκ συστολῆς, σεβασμοῦ: سوزيني رد ايتمدم — ἐκ σεβασμοῦ δὲν ἀπέρριψα τὸν λόγον του· || سسمى — چيقارمدم ἐκ συστολῆς δὲν εἶπον λέξιν.

تأديب } A. **τε'πῖπ** [ρζ. ادب] ρ. ἀφ. διαπαιδαγώγησις, παίδευσις, ἀγωγή, μόρφωσις, σωφρονισμός, ποινή, τιμωρία: چوجغك ى— παίδευσις, διαπαιδαγώγησις,σωφρονισμὸς παιδός· ||ايچون— πρὸς σωφρονισμόν· ||صورتيله— διὰ σωφρονισμοῦ· || شرعى ⟵ τιμωρία, σωφρονισμὸς κατὰ τὸ Σερῆ· ||حد⟵ τὸ ὅριον,τὸ μέτρον τῆς ποινῆς, ἤτοι ποινὴ ἱκανὴ ὥστε τὸν δράστην ἀξιοποίνου πράξεως νὰ σωφρονίσῃ καὶ τοῖς ἄλλοις ὡς παράδειγμα νὰ χρησιμεύσῃ.‖Ρμ. παιδεύω, παιδαγωγῶ, μορφῶ, σωφρονίζω, τιμωρῶ [αἰτ.] : ايدر — پدر اوغلنى ὁ πατὴρ παιδεύει τὸν παῖδα αὐτοῦ· || اولمق — παιδεύομαι, σωφρονίζομαι: اولنمياني زمان—والدينى طرفندن —τὸν μὴ ὑπὸ τῶν γονέων αὐτοῦ σωφρονισθέντα σωφρονίζει ὁ χρόνος· § πλθ. تأديبات.

تأديباً } A. **τε'πῖπ-εν,** ἐπρ. πρὸς διαπαιδαγώγησιν, παίδευσιν, ἢ πρὸς τιμωρίαν, σωφρονισμόν [αἰτ.].

تأدية } A. **τε'πῖγετ-εν** [αἰτ. τοῦ تأديه] ἐπρ. δι'ἀποτίσεως, διὰ πληρωμῆς [αἰτ.].

تأديه } A. **τε'πῖγὲ** [ρζ. ادا] ρ. ἀφ. θ. ἀπότισις, πληρωμὴ χρέους, ὀφειλῆς: ء— ἀπότισις χρέους· || سى واجبدر — بورجك ἡ ἀπότισις τῆς ὀφειλῆς εἶναι καθῆκον ἀπαραίτητον. ‖Ρμ. ἀποτίω, πληρόνω [αἰτ.] : ايتمك—دينى ἀπέτισα τὸ χρέος μου· § πλθ. تأديات.

تأذى } A. **τεεζζῖ** [ρζ. اذا]ρ. ἀφ. τὸ ἐνοχλεῖσθαι, ἐνόχλησις.

تأذين } A. **τε'ζῖν** [ρζ. اذن] ρ. ἀφ. τὸ ἀναγινώσκειν τὸ **ἐζάν** [اذان],ἤτοι τὸ κα-

κην ἀγρῶν διακανονίζονται· || ايكمك — ἐξομαλίζω, καθιστῶ τι ὁμαλόν, ἐπίπεδον ὡς ἀγρόν.

تارم } Π. **ταρίμ,** ὄν. σκηνή·§κορυφὴ θόλου· βλ. καὶ طارم.

تارمار } Π. **τὰρ-μάρ,** ἐπθ. διεσκορπισμένος, διεσκεδασμένος, ὁ ἐν ἀταξίᾳ : زلف ⟵ βόστρυχος διεσκορπισμένος,ἐν ἀταξίᾳ· ‖ Ρμ. اولق — διασκορπίζομαι: اولدى لشكر دشمن ὁ ἐχθρικὸς στρατὸς διεσκορπίσθη· || βλ. تار.

تاره } A. **ταρέ,** ὄν. θ. καιρός, φορά· συνων. كره ،مره βλ.

تاريخ } T. **ταρῖχ** [ρ. ارخ, ἢ κατά τινα γνώμην ἀποδοκιμαζομένην ὑπὸ τοῦ قاموس ἐκ τῆς περ. λεξ. تاريك **ταρῖκ** = κώδηξ], ὄν. ἡμερομηνία, χρονολογία, ἐποχὴ γεγονότος, ἱστορία, χρονικά, χρονόγραμμα, ἤτοι ἐπίγραμμα ἔμμετρον ἢ καὶ πεζόν,οὗτινος τὰ γράμματα μετρούμενα κατὰ τὴν ἀριθμητικὴν αὐτῶν ἀξίαν χορηγοῦσι τὴν χρονολογίαν, γεγονότος τινός σημαντικοῦ, ὡς γεννήσεως, ἀναρρήσεως Σουλτάνου, ἀνεγέρσεως μνημείου κτλ. : ⟵ هجرى χρονολογία τῆς ἐγείρας [ἤτοι ἀπὸ τῆς εἰς Μεδινὰν φυγῆς τοῦ Μωάμεθ]· || ميلادى ⟵ χρονολογία ἀπὸ γεννήσεως Χριστοῦ· || رومى ⟵ χρονολογία κατὰ τοὺς παρ' ἡμῖν Ρωμαϊκοὺς μῆνας· || ى— مكتوبك ἡ ἡμερομηνία τῆς ἐπιστολῆς· || — دن اعتباراً اوتوز بر كون ظرفنده ἐντὸς 31 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς χρονολογίας, ἤτοι ἀπὸ σήμερον· || بشر ἢ عالم ἢ عمومى ⟵ γενικὴ ἱστορία, παγκόσμιος· || طبيعى ⟵ φυσικὴ ἱστορία·||⟵طب ἱστορία τῆς ἰατρικῆς· || سياسى — πολιτικὴ ἱστορία·||— ساخته προχρονολόγησις·||— چكمك ἢ آتق ἢ قويق θέτω χρονολογίαν εἰς ἔγγραφον [δοτ.]· || يازمق— συγγράφω ἱστορίαν· || سويلمك—συντάττω χρονόγραμμα·|| جه—**ταρῖχτσε,** ἱστορικῶς.

تاريخچه } Π. **ταρῖχ-τσέ,** ὄν. μικρὰ ἱστορία, μικρὸν διήγημα, ἱστορικὸν ὑποθέσεως : سنى يازمق مسئله‌ك ποιοῦμαι τὸ ἱστορικὸν τοῦ ζητήματος, ἤτοι ἐκτίθημι τὰ προηγούμενα αὐτοῦ ἀπ' ἀρχῆς.

تاريخى } A. **ταρῖχ-ί,** ἐπθ. ἱστορικός· § θ. تاريخيه : ⟵ معلومات γνώσεις ἱστορικαί· || ⟵ اشخاص πρόσωπα ἱστορικά.

تأريق } A. **τε'ρῖκ** [ρζ. أرق] ρ. ἀφ. τὸ ἀφιέναι ἢ κρατεῖν τινα ἄϋπνον· بر صبيك ى— حفظ الصحه‌يه مغايردر

λεῖν ἀπὸ τοῦ μιναρὲ τοὺς πιστοὺς εἰς τὸ τέμενος ὅπως προσευχηθῶσι· βλ. اذان.

تار } Π. **τάρ,** ὄν. νῆμα, κλωστή, στήμων, ἤτοι ἡ κατὰ μῆκος κλωστὴ τοῦ ὑφάσματος [ἀντίθ. پود]: عنكبوت ⟵ νῆμα ἀράχνης·|| زلف ⟵ θρὶξ βοστρύχου· || — — νήματα νήματα· || و پود — ὁ στήμων καὶ τὸ ὑφάδιον·§ ἐπθ. σκοτεινός: شب ⟵ νὺξ σκοτεινή· βλ. تاريك،تارمار.

تاراج } Π. **ταράζ,** ὄν. λεπλασία, διαρπαγή.‖ Ρμ. λεπλατῶ, διαρπάζω [αἰτ.].

تاراجكر } Π. **ταραζ-γκέρ,** ὄν. ὁ διαρπάζων, λαφυραγωγός.

تاراجكرده } Π. **ταραζ-κερτέ,** ἐπθ. λεπλατηθείς, διαρπαγείς.

تارامق } **ταραμάκ,** βλ. طرامق.

تأرب } A. **τεερρῦπ** [ρζ. ارب] ρ. ἀφ. τὸ ἐπιτηδεύεσθαι τὸν εὐφυῆ, τὸ πωλεῖν εὐφυΐαν: ارباب⟵ οἱ ἐπιτηδευόμενοι τὸν εὐφυῆ.

تارتاقلامق } **ταρτακλαμάκ,** βλ. طارتاقلامق.

تارتمق } T. **ταρτμάκ,** βλ. طارتمق.

تارچين } **ταρτσήν,** βλ. دارچين.

تارك } Π. **ταρέκ,** ὄν. κορυφή, κορυφὴ κεφαλῆς.

تارك } A. **ταρῖκ** [ρζ. ترك] μτχ. ὁ ἐγκαταλείπων, ἢ ὁ ἐγκαταλιπών, ὁ παραιτηθείς: صلات⟵ ὁ ἐγκαταλείπων τὴν προσευχήν, ἤτοι ὁ ἀμελῶν αὐτῆς· || دنيا⟵ ὁ ἐγκαταλιπών, παραιτηθεὶς τὸν κόσμον, ἤτοι μοναχός, ἐρημίτης,ἀσκητής·‖Ρμ. اولق— ἐγκαταλείπω, παραιτοῦμαι: اين و آن دهر اولهيم ⟵ νὰ ἐγκαταλείψω τοῦτο καὶ ἐκεῖνο τῆς ἐποχῆς, ἤτοι τὰ πάντα.

تارلا } T. ἢ لا تارلا **ταρλά** [κατὰ τὸ لهجه, ἐκ τοῦ [طرامق ἢ تارامق] ὄν. ἀγρός, χωράφιον: اچق—ἀνοίγω ἀγρόν, ἤτοι καθαρίζω τόπον τινὰ ἀπὸ τῶν θάμνων ἢ τῶν δένδρων καὶ μεταβάλλω εἰς τόπον καλλιεργήσιμον· || يى نطس— كوشى —κορυδαλὸς [πτν.]· || صيچانى — μῦς ἀρουραῖος· || بر محله‌ده محترق خانه‌لرك عرصه‌لرى يكيدن تقسيم ايله—وجهله تسويه اولنه‌جقدر τὰ γήπεδα τῶν ἔν τινι συνοικίᾳ πυρποληθεισῶν οἰκιῶν ἐκ νέου διαιροῦνται καὶ δι-

παῖδα εἶναι ἀνθυγιεινόν. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: عاشق ايدر—معشوقسنك خيالى تὸν ἐραστὴν κρατεῖ ἄϋπνον τὸ ἐνδαλμα τῆς ἐρωμένης.

تاريك Π. **ταρὶκ,** ἐπθ. σκοτεινός, ζοφερός, μαῦρος: —شب νὺξ σκοτεινή· ‖ — بخت οὖ ἡ τύχη μαύρη, δυστυχής· ‖ βλ. تار.

تاريكخانه Π. **ταρὶκ-χανέ,** ὀν. οἶκος σκοτεινός, ζοφερός, μαῦρος: انواع عنايات كريمانه‌لريله—، اميدك اضائه‌سى σκοτεινοῦ οἴκου τῆς ἐλπίδος διὰ τῶν διαφόρων εὐεργεσιῶν τῆς Ὑμετέρας εὐγενείας.

تاريكى Π. **ταρικ-ί,** ἀφ. σκοτεινότης, ζοφερότης.

تاز Π. **τάζ** [προστ. τοῦ تاخت **ταχτὲν**] ἐπθ. ὁ ἀπὸ ρυτῆρος τρέχων· § ἀφ. τὸ τρέχειν, δρόμος· ‖ Ρμ. ايلمك—و كى **τὲκ-ῦ-τάζ,** τρέχω.

تأزر Α. **τεεζζὸρ** [ρ. ازر] ρ. ἀφ. μσ. τὸ καλύπτεσθαι διὰ πέπλου, καλύμματος.

تازكى Π. **ταζε-γκὶ** [ἐκ τοῦ تاز] ὀν. νωπότης, τρυφερότης, νεότης.

تازنده Π. **ταζενὲὲ** [μτχ. τοῦ تاخت **ταχτὲν**] ἐπθ. ὁ τρέχων ἀπὸ ρυτῆρος: اسب —ἵππος τρέχων ἀπὸ ρυτῆρος.

تازه Π. **ταζέ,** ἐπθ. νωπός, τρυφερός, πρόσφατος, νέος, καινοφανής: كيت —ἄρτος νωπός· ‖ باقله ، فصوليه ، ميوه — νωποὶ κύαμοι, φασήολοι, ὀπῶραι [κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ قورو ξηρός]· ‖ صو— ὕδωρ νεωστὶ ἀντληθὲν ἢ ἐκ τῆς πηγῆς κομισθέν, δροσερόν· ‖ پينير— τυρὸς νωπός· ‖ طورطه—ὠὸν νωπόν· ‖ —دن—ἐκ τῶν προσφάτων πρόσφατος, ὁ μᾶλλον πρόσφατος· ‖ —اميد νέα ἐλπίς· ‖ —اسلوب ὕφος νέον, καινοφανές· ‖ — زمين νέα ὑπόθεσις [λόγου]· § νέος [ἀνήρ, γυνή]: بر قادين — γυνὴ νέα, τρυφερά· ‖ بو شكوه زينته—لرك اعتيادى اولان حظه نظر ايلدى τὴν μεγαλοπρέπειαν ταύτην τοῦ στολισμοῦ εἶδε μὲ ὄμμα εὐχαριστήσεως σύνηθες τοῖς νέοις.

تازه‌لشمك T. **ταζε-λεσμέκ,** ρμ. οὐδ. βλ. تازه‌لنمك.

تازه‌لك T. **ταζε-λὶκ,** ἀφ. νωπότης, τρυφερότης, νεότης.

تازه‌لمك T. ἢ تازه‌لمك **ταζε-λεμέκ,** ρμ. μτδ. καθιστῶ τι νωπόν, τρυφερόν, πρόσφατον, ἀνανεῶ, ἐπαναλαμβάνω [αἰτ.]: بحثى — ἀνανεῶ τὸ θέμα τοῦ λόγου, τὸ ζήτημα.

تازه‌لنمك T. **ταζε-λενμέκ,** ρμ. οὐδ. ἢ πθ. ἀνανεοῦμαι, καθίσταμαι νωπός, πρόσφατος, ἀνεῶ, γίνομαι αὖθις νέος, νεάζω: —بحث ، شايعه ، ἡ φήμη, ὁ λόγος ἀνανεοῦται, παρουσιάζεται αὖθις, ἐπαναλαμβάνεται· ‖ — فورطه ἡ τρικυμία ἀνανεοῦται· ‖ تازه‌لندى يه دردك ايرەسى ἀνενεώθη αὖθις τοῦ πόνου ἡ πληγή.

تازى Π. **ταζί,** ὀν. ἄραψ· βλ. تاجيك· § ἐπθ. ἀραβικός: —زبان ، لغت λέξις, γλῶσσα ἀραβική· ‖ —اسب ἵππος ἀραβικός· § ὄν. κύων κυνηγετικός, λαγωνικόν· § πλθ. تازيان **ταζιγ̑άν.**

تازيانه Π. **ταζιγ̑ανέ,** ὀν. μάστιξ, μαστίγιον: —، تشويق — μαστίγιον ἐνθαρρύνσεως, ἐνθάρρυνσις π. χ. δι' ἀπονομῆς παρασήμου κτλ. [ἡ ἔκφρασις κακίζεται ὑπὸ τῶν νεωτέρων]· § πλῆκτρον, ἤτοι τὸ δοξάρι τῆς λύρας ἢ ἄλλων μουσικῶν ὀργάνων.

تازيلامق T. **ταζι-λαμάκ,** ρμ. οὐδ. γίνομαι ἰσχνὸς ὡς τὸ λαγωνικόν, ἰσχναίνω.

تاس T. **τάς,** μόριον ὅπερ προτασσόμενον ἐπιθέτων τινῶν καὶ ἐπιρρημάτων τῆς τουρκικῆς ἀρχομένων ἀπὸ ت ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν αὐτῶν, ἤτοι σημαίνει ὅλως διόλου: — تمام ὅλως διόλου ἀκέραιος, ὁλόκληρος· ‖ — تاسلاق ὅλως διόλου ἁπλοῦς, χονδροειδής.

تاسارلامق T. **ταδαρλαμάκ,** βλ. تصارلامق.

تأسس Α. **τεεδδὸς** [ρζ. اسس] ρ. ἀφ. μσ. θεμελίωσις, σύστασις, ἵδρυσις, παγίωσις: —دولت عثمانيه‌نك ἡ ἵδρυσις τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους· ‖ —تدنبرو سلطنت عثمانيه‌نك بدايت ἀπ' ἀρχῆς τῆς συστάσεως **[τεεδδὸδδν̑τέν-περι]** τῆς Ὀθ. Βασιλείας. ‖ Ρμ. θεμελιοῦσθαι, συνίστασθαι, ἱδρύεσθαι, παγιοῦσθαι· § [χημ.] βασιποίησις.

تاسع Α. **ταδν̑** [ἐκ τοῦ تسعه] ἀριθ. ἔννατος: —جلد ἔννατος τόμος· ‖ —جزء ἔνατον φυλλάδιον· ‖ عشر—**τάδνε ἄδερε,** δέκατος ἔνατος· § θ. تاسه: —، مقاله πραγματεία ἐννάτη.

تاسعاً Α. **τάδν̑-αν,** ἐπρ. ἔνατον.

تأسف Α. **τεεδδὸφ̑** [ρζ. اسف] ρ. ἀφ. λύπη, θλῖψις: —مع ال **μέα-τ-τεεδδὸφ̑,** μετὰ λύπης, δυστυχῶς. ‖ Ρμ. λυποῦμαι, θλίβομαι [τῇ دن ἢ دن طولايى —: حالدن زياده‌سيله بو ايتدم ἐθλίβην πολὺ ἕνεκα τούτου· ‖ —اولمق λυπεῖταί τις [ἀπρόσ.]: اولمرکه — τὸ λυπηρὸν εἶναι ὅτι [λυπεῖταί τις ὅτι...]· ‖ —موجب πρόξενον λύπης, ἢ اولمجق شى — πρᾶγμα διὰ τὸ ὁποῖον νὰ λυπηθῇ τις, ἤτοι λυπηρόν, θλιβερόν· § πλθ. تأسفات.

تاسلاق T. **ταδλάκ,** βλ. طاسلاق.

تاسمه T. **ταδμά,** βλ. تاصمه.

تاسه Π. **ταδὲ, κ. ταδά,** ὀν. λύπη, θλῖψις, μέριμνα, ἀνησυχία, κ. χολόσκασις: —چكمك λυποῦμαι, θλίβομαι, κ. χολοσκάνω· ‖ —بر شيك چكمك —سى λυποῦμαι, ἀνησυχῶ διά τι πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, τραδῶ τὴν χολόσκασίν του [φράσις ἐν χρήσει κοινῶς παρὰ ταῖς γυναιξί].

تاسه‌سز T. **ταδα-σήζ,** ἐπθ. ὁ μὴ λυπούμενος περὶ οὐδενός, ᾧ τινι παρὶ οὐδενὸς μέλει, ἀκηδής, ἀμέριμνος, ἀδιάφορος.

تاسه‌سزلق T. **ταδα-σηζλὶκ,** ἀφ. ἀμεριμνησία, ἀδιαφορία, ἀκηδία.

تاسه‌لاندرمق T. **ταδα-λαν̑τηρμάκ,** ἢ تاسه‌لندرمك **ταδε-λεν̑τηρμέκ,** ρμ. μτδ. λυπῶ, θλίβω, ἐμβάλλω εἰς ἀνησυχίαν [αἰτ.].

تاسه‌لانمق T. **ταδα-λανμάκ,** ἢ تاسه‌لنمك **ταδελενμέκ,** ρμ. οὐδ. λυποῦμαι, θλίβομαι, κ. χολοσκάνω, ἀνησυχῶ.

تاسه‌لو T. ἢ تاسه‌لى **ταδα-λῦ,** ἐπθ. τεθλιμμένος, χολοσκασμένος, ἀνήσυχος.

تأسيس Α. **τε'δὶς** [ρζ. اسس] ρ. ἀφ. μτδ. θεμελίωσις, ἵδρυσις, σύστασις: —مكاتب ἵδρυσις σχολείων· ‖ —قوانين νομοθέτησις νόμων· ‖ —خير ἵδρυσις ἀγαθοεργοῦ καθιδρύματος. ‖ Ρμ. θεμελιῶ, συνιστῶ [αἰτ.]: ايتمك — مكتب ἱδρύω σχολεῖον· § [χμ.] βασιποίησις· § πλθ. تأسيسات.

تأسيسات Α. **τε'δισ-δὰτ** [πλθ. τοῦ تأسيس] ὄν. θ. καθιδρύματα: —خيريه ἀγαθοεργὰ καθιδρύματα· ‖ —علميه ἐπιστημονικὰ καθιδρύματα, ὡς σχολεῖα, σύλλογοι κτλ.· ‖ —نافعه δημόσια [κοινωφελῆ] καθιδρύματα, ὡς τράπεζαι, σιδηρόδρομοι κτλ.

تاش Π. **τάς,** κατάληξις, ἐξ ἧς ἡ τουρκικὴ داش **τάς,** ἰσοδυναμοῦσα τῇ ἑλληνικῇ σύν: —خواجه **χόδζα-τάς,** ἑκάτερος δύο δούλων ἐχόντων τὸν αὐτὸν κύριον [βλ. داش].

تاصمه T. **ταδμά,** ὀν. ἰμάς, λωρίον ἐκ δέρματος περὶ τὸν λαιμὸν τῶν ζώων: كوپك كلويه كوبك — سى قوزى كلويه كوبك — سى ἀρνίου· ‖ —سى تعلين τὸ ἄνω τῆς κλάπης [γαλένδζας] στενὸν ἐκ δέρματος λωρίον· ‖ —سى آت باشلغى — τὸ λωρίον τῆς κορυφαίας τοῦ χαλινοῦ.

تاصيلامق T. **ταδημ-λαμάκ,** βλ. تصيلامق.

تأفف Α. **τεεφφὸφ̑,** ἢ تأفيف **τε'φὶφ̑** [ρ. اف] ρ. ἀφ. λέγω **ὄφ̑φ̑,** στενοχωροῦμαι.

تاقمق T. **ταμμάκ,** تاقلق **ταμπλμάκ,** βλ. طاقمق ، طاقلق.

تاقيه T. **ταμπγέ,** βλ. طاقيه.

تاك Π. **τάκ,** ὀν. κλῆμα.

تاك T. **τάν,** βλ. طاك.

تأكد Α. **τεεκκιδὸ** [ρζ. اكد] ρ. ἀφ. μσ. τὸ ἐνισχύεσθαι, ἐνίσχυσις, ἐπίρρωσις. ‖ Ρμ. ἐνισχύομαι, ἐπιρρώννυμαι [τῇ ايله]: اول كلان امر ايتدى — صكره كلان امر ايله ἡ πρώτη ἐλθοῦσα διαταγὴ ἐπερρώσθη διὰ τῆς νεωτέρας.

تأكل Α. **τεεκκιδὸλ** [ρ. اكل] ρ. ἀφ. τὸ βιβρώσκεσθαι, τρώγεσθαι, τὸ καταναλίσκεσθαι διὰ τῆς προστριβῆς· βλ. تحرش.

تاكه Π. **τά-κι,** σνδ. ἵνα, ὅπως· βλ. تا.

تاكى Π. **τὰ-κέϊ** [ἀντὶ τοῦ تا بكى **τὰ πὲ κέϊ**] ἐπρ. ἕως πότε: مى كبى نى كبى مى كبى شيلر — **μέϊ γκιπέ, νέϊ γκιπέ, χέϊ χέϊ γκιπὶ ἀεϊλὲρ τὰ κέϊ,** ἕως πότε πράγματα ὡς ὁ οἶνος, ὡς ὁ αὐλός, ὡς αἱ φωναὶ [ἔϊ ἔϊ]; ἤτοι ἕως πότε οἶνος . . καὶ τὰ τοιαῦτα;

تأكيد Α. **τε'κὶδ** [ρ. اكد] ρ. ἀφ. τὸ ἐπιτείνειν ἢ ἐπίτασις, ἐπίρρωσις, ἀνανέωσις, ἐπανάληψις διατάγματος, ἐκθέσεως, κτλ. —بر امرك ديكر بر امر ايله ἐπίτασις ἢ ἀνανέωσις διαταγῆς δι' ἑτέρας· ‖ —لفظى ἐπανάληψις λεκτική, ἤτοι τῆς προηγουμένης λέξεως πρὸς ἐπίτασιν. ‖ Ρμ. ἐπιρρωννύω, ἐπιτείνω, ἀνανεῶ, ἐπαναλαμβάνω διάταγμα, ἔκθεσιν, αἴτησιν κτλ. [αἰτ.]: — اول كلان امرى صكره كلان امرى ايتدى τὴν πρώτην ἐλθοῦσαν διαταγὴν ἐπερρωσεν ἡ δευτέρα· ‖ —ايلدى استدعايى ἐπανέλαβε τὴν αἴτησιν· § πλθ. تأكيدات.

τὰ ἑσπέρια Τ. **τἀ-σπέ-ρι-α** [σπέ] ἐπίρρ. πρὸς τὴ δύση, ἀνατολικά, κατ' ἀνατολὰς [ἀπὸ ἀνατολικὰ πρὸς τὰ δυτικά]. || Ἀντίθ. τὰ ἑῷα. || Ἐπίσης ἑσπερίως.

τὰ ἑσπερινά Τ. **τἀ-σπε-ρι-νά** [σπε] ἐπίρρ. τὸ βράδυ, τὸ ἀπόγευμα, κατὰ τὸ ἑσπερινό. || Ἀντίθ. τὰ πρωινά.

τὰ ἑσπερινὰ Τ. **τἀ-σπε-ρι-νὰ

τὸ λέγειν εἰς τὸν ξένον: اهلاً و سهلاً **ἔχλεν βοὺ σέχλεν,** ἤτοι ὡς εὖ παρέστης, καλῶς ὥρισας: رسم— ایفای ἐκτέλεσις τῆς ἐθιμοτυπίας τοῦ ὡς εὖ παρέστης· βλ. اهلا و سهلا καὶ خوش آمدی· § τὸ καθιστᾶν τινα ἱκανόν, ἱκανότης: ی—چوجغك ير تعليمه وابسته‌در ἡ ἱκανότης τοῦ παιδὸς ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς παιδεύσεως αὐτοῦ· § τὸ θεωρεῖν τινα ἄξιον. ‖Ρμ. [δοτ.αἰτ.] : ير آدمی مجرد صاحب — ايده‌مز τροῦτ τὸν ἄνθρωπον μόνον τὸ νὰ ἦ πλούσιος δὲν καθιστᾷ ἄξιον νὰ ἦ ὁμοιόβιος μετὰ τῶν σοφῶν· ‖ سز شو افندی‌يی — ايديورسكز فقط اندن اعلم اولان بو ی الزمدر — افندينك اميز θεωρεῖτε ἄξιον ἐκεῖνον τὸν κύριον· ἐν τούτοις ἀναγκαιότερον εἶναι νὰ θεωρῇ τις ἄξιον τοῦτον τὸν κύριον, ὅστις εἶναι σοφώτερος ἐκείνου.

تائب } A. **ταῖ̈ε**[ρζ. توب, βλ. توبه]ἐπθ. ὁ μετανοῶν δι' ἁμαρτίαν ἢ διαγωγήν. ‖Ρμ. اولق — μετανοῶ [δοτ.]: و مستغفر اولدی—μετενόησε καὶ ἐζήτησε συγγνώμην [παρὰ Θεοῦ]· § θ. تائبه.

تأيد } A. **τεεγῑδ̈ε** [ρζ. ايد] ρ. ἀφ.μσ. τὸ ἐνισχύεσθαι, ἐνίσχυσις, ἐπίρρωσις, ὑποστήριξις, ἐπιβεβαίωσις[ἐπὶ εἰδήσεως, γεγονότος, ἀληθείας]· ‖Ρμ. ἐπιρρώννυμαι, ὑποστηρίζομαι, ἐπιβεβαιοῦμαι [τῇ اله]: دوران ايدن شايعات اخبار اخيره اله ايتدی—αἱ κυκλοφοροῦσαι φῆμαι ἐπερρώσθησαν διὰ τῶν τελευταίων εἰδήσεων· ‖ βλ. تأييد.

تائی } A. **ταῖ** [ρζ. تا] ἐπθ. ὁ ἔχων τὸ γράμμα ت: مصدر— ἀπαρέμφατος περσικὴ καταλήγουσα εἰς ـتن **τέν,** ὡς خاتن باختن **πᾰχτέν,** παίζειν· [ἀντίθετον دالی **ταλὶ** βλ.]· § θ. تائيه.

تأييد } A. **τε'γῑὶ** [ρζ. أيد] ρ. ἀφ. μτδ. ἐνίσχυσις, ἐπίρρωσις, ἐπιβεβαίωσις, ὑποστήριξις ‖Ρμ. ἐπιρρωννύω, ὑποστηρίζω, ἐπιβεβαιῶ [αἰτ.] : — دون النان خبری بو كون كلان تلغراف ايتدی τὴν χθὲς ληφθεῖσαν εἴδησιν σήμερον ἐπέρρωσε τὸ ἐλθὸν τηλεγράφημα· § πλθ. تأييدات ἀντίληψις, ἀρωγή: ربانيه — θεία ἀρωγή· βλ. تأيد.

تأييس } A. **τε'γῑς** [ρζ. يأس] ρ. ἀφ. τὸ ἐμβάλλειν εἰς ἀπελπισίαν, ἀπελπίζειν. ‖ Ρμ. [αἰτ.].

تب } Π.**τὲπ** [ἐκ τοῦ π. تاب]ὄν.πυρετός: زده— **τεπ-ζετέ,** ὁ προσβεβλημένος ὑπὸ πυρετοῦ, πυρέσσων· ‖ لرزه — **τὲπ-λερζέ,** ῥῖγος πυρετοῦ: لرزهٔ جانكداز— ῥῖγος καρδιοβόρον.

تباب } A. **τεπάπ,** ὄν. ζημία, βλάβη.

تبابعه } A. **τεπαπι'ὰ** [πλθ.τοῦ تبع **τὸππὰ'**] ὄν. Τομπά, ἤτοι τίτλος τῶν ἀρχαίων βασιλέων τῆς Ὑεμένης.

تبادر } A **τεπα'ὸρ** [ρζ بدر]ρ. ἀφ.μσ.τὸ ἐπέρχεσθαι εἰς τὴν διάνοιαν ἀμέσως[δοτ.]: ايدر — بهار دينلنجه ذهنه ايلك بهار ἅμα εἵπῃ τις ἄνοιξις ἐπέρχεται εἰς τὴν διάνοιαν τὸ ἔαρ.

تبادل } A. **τεπα'ὸλ** [ρζ. بدل] ρ. ἀφ. τὸ ἀνταλλάσσεσθαι, ἀνταλλαγή: حروف— ἀνταλλαγὴ γραμμάτων, ὡς τοῦ ت διὰ τοῦ د, τοῦ پ διὰ τοῦ ف. ‖ Ρμ. [δοτ.]: ترجمه‌ده اكثريا ايدر— حرفه [د] [ت] ἐν τῇ τουρκικῇ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸ ت ἀνταλλάσσεται διὰ τοῦ د.

تبار } A. **τεπάρ,** ὄν. καταστροφή: — دار ال **τάρῡ-τ-τεπάρ,** οἶκος καταστροφῆς, ἤτοι ᾅδης.

تبار } Π. **τεπάρ,** ὄν. γενεά, οἰκογένεια: — عالی ἢ — والا ὑψηλῆς γενεᾶς, οἰκογενείας.

تبارز } A. **τεπαρῡ̈ζ** [ρζ. برز, βλ. بروز] ρ. ἀφ. τὸ παρουσιάζεσθαι δύο ἀντιπάλους εἰς μέσον πρὸς συμπλοκήν, ἀγών, πάλη : حين— ده ἐν τῇ στιγμῇ τῆς πάλης.

تبارك } A. **τεπάρεκε,** ρμ. εὐλογητὸς εἶη ! : الله — **τεπάρεκ̈άλλαχ,** εὐλογητὸς ὁ Θεός.

تباشير } Π.**τεπαῑ̈ὶρ,**κ. تبشير **τεπεῑ̈ὶρ,**ὄν.κιμωλία: تخته— μαυροπίναξ· ‖انكجينك ی— τὰ διὰ τῆς κιμωλίας ἐπὶ τῆς θύρας σημειώματα ταῦ ἀρτοπώλου, μικρὸν χρέος.

تباشير } A. **τεπαῑ̈ὶρ** [πλθ. τοῦ تبشير **τεπεῑ̈ὶρ**] ὄν. θ. ἀγγελίαι χαρμόσυνοι, εὐαγγέλια: فجر—, ἢ صبح — οἱ προάγγελοι τῆς αὐγῆς **[σοὺπχ ἢ φὲδ̈ζρ]** ἤτοι ὄρθρος, λυκαυγές.

تباعد } A. **τεπα'ὸ̈** [ρζ. بعد] ρ. ἀφ.τὸ ἀπομακρύνεσθαι, ἀφίστασθαι δύο ἢ περισσοτέρους ἀπ' ἀλλήλων, ἀπομάκρυνσις· ‖ Ρμ. [τῇ دن]: ايلمز — كوزلك بر لحظه كوكلدن οἱ ὀφθαλμοί σου οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἀφίστανται ἀπὸ τῆς καρδίας μου· ‖ سفائن— ايدن لیاقدن τὰ πλοῖα τὰ ἀπομακρυνόμενα ἀπὸ τοῦ λιμένος· § ἐκκεντρικότης [φυσ.].

تباغض } A. **τεπαγῡ̈ζ** [ρζ. بغض] ρ. ἀφ. μῖσος ἀμοιβαῖον: رقبا — τὸ πρὸς ἀλλήλους μῖσος τῶν ἀντιζήλων **[ρουκαπά]**·

تباكی } A. **τεπακὶ** [ρζ. بكا] ρ. ἀφ. τὸ προσποιεῖσθαι τὸν κλαίοντα, θρῆνος

تاوان } T. ἢ تاوان طاو **ταβὰν,** ὄν. ὀροφή, κ. ταδάνι: كچمك باشه — περνᾷ ἢ πίπτει ἡ ὀροφὴ εἰς τὴν κεφαλὴν [μτφ.ἐπὶ μεγάλης αἰσχύνης ἢ θλίψεως, ὅταν ἀκούῃ τις λόγον ἀπρεπῆ], ἤτοι καταισχύνομαι, ἢ καταθλίβομαι· ‖ باشه— كچمك γυρίζει ἡ ὀροφὴ εἰς τὴν κεφαλήν, ἤτοι ζαλίζομαι· ‖ ارا سی— τὸ μεταξὺ τῆς ὀροφῆς τοῦ δωματίου καὶ τῆς στέγης τῆς οἰκίας κενόν· ‖ ی—اغز οὐρανίσκος.

تاوانلامق } T. **ταβαν-λαμάκ,** ρμ. μτδ. θέτω ὀροφὴν εἰς τὸ δωμάτιον, ἤτοι καλύπτω διὰ σανίδων τὴν ὀροφὴν [αἰτ.].

تاوخانه } **ταβ-χανέ,** ἀντὶ خانچا βλ.

تأود } A. **τεεββὸ̈ὲ** [ρζ. اود] ρ. ἀφ.μσ.τὸ κάμπτεσθαι, κύρτωσις· βλ. تأود.

تاوسامق } T. **ταβ-σαμάκ,** ρμ. οὐδ. παρέρχομαι [ἀκμή, θαλερότης, νωπότης, θερμότης, ἐποχὴ πράγματός τινος] παρακμάζω, μαραίνομαι: —يازار ἡ ἀγορὰ δὲν ἔχει ζωηρότητα, κίνησιν· ‖ بدايع طبيعی تماشادن حس ايدیلان تاوسادقدنصكره ἀφοῦ παρῆλθεν ἡ ἡδονή, ἣν αἰσθάνεταί τις ἐκ τῆς θέας τῶν θαυμασίων τῆς φύσεως· ‖ βλ. καὶ تبسيم.

تأول } A. **τεεββὸ̈λ** [ρζ. اول] ρ.ἀφ.τὸ παρερμηνεύεσθαι, παρεξηγεῖσθαι, παρερμηνεία· ‖ βλ. تأويل.

تاولامق } T. **ταβ-λαμάκ,** ρμ. μτδ. δίδω τὴν κατάλληλον θερμοκρασίαν, πυρακτῶ σίδηρον κτλ. § διαβρέχω τὸν πρὸς ἐκτύπωσιν χάρτην, ἢ τὰ φύλλα τοῦ καπνοῦ πρὶν ἢ λιανισθῶσι, ἢ τὸ πρὸς σιδήρωμα ὕφασμα κτλ. § προπαρασκευάζω, φέρω εἰς ἀκμὴν [αἰτ.].

تاولانمق } T. **ταβ-λανμάκ,** ρμ. πθ. ἢ οὐδ. θερμαίνομαι, πυρακτοῦμαι· §βρέχομαι [ἐπὶ χάρτου πρὸς ἐκτύπωσιν, ἢ καπνοῦ μέλλοντος νὰ λιανισθῇ κτλ. βλ. تاولامق· § παχύνομαι, γίνομαι εὐτραφής· § συγκλώθομαι καὶ κρατύνομαι [ἐπὶ σχοινίου].

تاوله } T. ἢ طاولا **τάβλα** [ἐκ τοῦ طبله βλ. ἢ τοῦ ἰταλ. tabla] τὸ ἀδάκιον, ἐφ' οὗ παίζεται τὸ τάβλιον ἢ ἡ δάμα [دامه], συνεκδ. τὸ παίγνιον τοῦ ταβλίου: اوينامق — παίζω τάβλιον· ‖ كوزی — ἑκάτερον τῶν δύο ἀδακίων τοῦ ταβλίου.

تاوله } T. **τάβλα** [κατὰ παραφθορὰν ἐκ τοῦ طوبله] ὄν. ἱπποστάσιον.

تاوله } **ταβλά,** βλ. طبله **ταβλά.**

تاولو } T. ἢ تاولی **ταβ-λῆ,** ἐπθ. ὁ ἔχων τὴν ἀπαιτουμένην θερμοκρασίαν, θαλερότητα, ὑγρασίαν· βλ. تاو· § εὐτραφής: قوزی—εὐτραφὲς ἀρνίον· ‖ اينك— εὐτραφὴς δάμαλις.

تاوه } T. **ταβὰ** [ἐκ τοῦ π. باو] ὄν. τηγάνιον: ی— يومرطه τηγάνιον πρὸς ἕψησιν ὠῶν· § τηγανητός: ی—باقی ἰχθύες τηγανητοί· ‖ ی—جكر ἧπαρ τηγανητόν.

تأوه } A. **τεεββὸ̈χ** [ρζ. اوه] ρ. ἀφ. τὸ ἀναστενάζειν, τὸ λέγειν ὤχ ἄχ· § πλθ. تأوهات.

تأوی } A. **τεεββῑ** [ρζ. أوا] ρ. ἀφ. μσ. τὸ ἀποκτᾶν κατοικίαν, ἐγκατάστασις.

تأويد } A. **τε'βῑὶ** [ρζ. اود] ρ. ἀφ. τὸ κάμπτειν, τὸ κυρτοῦν, κάμψις: ير شاخ ميوه‌دارك—ی انكسارينی موجب اوله بيلور ἡ κάμψις κλάδου ὀπωροφόρου δύναται νὰ προξενήσῃ τὴν θραῦσιν αὐτοῦ. ‖ Ρμ. [αἰτ.] : الم شديد مستقيمی—ايلدی ἡ σφοδρὰ λύπη ἐκαμψε τὸ εὐθυτενὲς αὐτοῦ ἀνάστημα· ‖ βλ. تأود.

تأويل } A.**τε'βῑλ**[ρζ. اول]ρ.ἀφ.μτδ.ἑρμηνεία, ἐξήγησις διάφορος τῆς κυριολεκτικῆς σημασίας τῶν λέξεων, παρερμηνεία, παρεξήγησις, τροπολογία, δικαιολογία : ملك ايله — استعمال اولنان مال πρᾶγμα, οὗ ἐγένετο χρῆσις δικαιολογίᾳ κυριότητος [νομ.]· ‖ Ρμ. ἑρμηνεύω διαφόρως ἢ ὡς ἀπαιτεῖ ἡ κυριολεξία, παρερμηνεύω, τροπολογῶ[αἰτ.]: متأخرين بعض آيات كريمه‌يی ايتديلر — οἱ νεώτεροι παρηρμήνευσαν ἐδάφιά τινα [τοῦ Κορανίου]· ‖ بو سوز— قبول ايتز ὁ λόγος οὗτος δὲν ἐπιδέχεται παρεξήγησιν· § ἑρμηνεία ὀνείρου· βλ. تعبير. § πλθ. تأويلات.

تأهل } A.**τεεχχῦ̈λ**[ρζ. اهل] ρ.ἀφ.μσ.σύζευξις, γάμος. ‖Ρμ.νυμφεύομαι, συζεύγνυμαι, λαμβάνω γυναῖκα[αἰτ.]: نامنده بر قزی—ايتدی ... συνεζεύχθη κόρην ὀνόματι ... ‖ ايتديرمك— συζευγνύω τινά, τὸν κάμνω νὰ συζευχθῇ.

تأهيل } A. **τε'χῑὶ** [ρζ. اهل] ρ. ἀφ. μτδ.ἐγκλιμάτισις, ἐξοικείωσις ζώου, ἢ φυτοῦ ἄλλου κλίματος πρὸς ἄλλο κλῖμα [φυσ. ἱστ.]§

προσποιητός: واعظ . —ὁ προσποιητὸς θρῆνος τοῦ ἱεροκήρυκος **[βαΐζ].**

تباه Π. **τεπάχ,** ἐπθ. κατεστραμμένος : حالم —در ἡ θέσις μου εἶναι κατεστραμμένη, ἤτοι κατεστράφην· § ὄν. καταστροφή, ὄλεθρος: قمار بر چوق کشینك —نی موجب اولدی τὸ χαρτοπαίγνιον προὐξένησε πολλῶν τὸν ὄλεθρον **[τεπαχινί].** ‖Ρμ. καταστρέφω, ἐξολοθρεύω [αἰτ.]: ایدرم کندمی — καταστρέφω ἐμαυτόν· ‖ اولمق — καταστρέφομαι, ἐξολοθρεύομαι.

تباهکار Π.**τεπαχ-κιάρ,**ἐπθ.ὁκαταστρέφων, ἐξολοθρεύων, καταστρεπτικός· § ἀφ. تباهکاری **τεπαχ-κιαρί,** καταστρεπτικότης.

تباهی A. **τεπαχὶ** [ρζ. بوز] ρ. ἀφ. τὸ καυχᾶσθαι, καύχησις, ἔπαρσις· βλ. مباهات.

تباین A. **τεπαΐγδὸν** [ρζ. بين] ρ. ἀφ. διαφορὰ μεταξὺ δύο πραγμάτων,διαφωνία, ἀντίθεσις, ἐναντιότης: افکار —ی قولین διαφορά, ἀντίθεσις ἰδεῶν ἢ δύο λόγων· ‖جنسین —ی διαφορὰ δύο γενῶν· § [ἀρθ.] τὸ εἶναι δύο ἀριθμοὺς πρώτους πρὸς ἀλλήλους, ἀσυνδιαρετότης.

تبت A. **τέππετ,** ρμ. ἀποξηρανθεῖν [ἡ χείρ]· οὕτως ἄρχεται τὸ 3ον κεφάλαιον τοῦ Κορανίου, καλούμενον ἐξ αὐτῆς τῆς λέξεως : سورهٔ تبت **δουρέϊ τέππετ,**κεφάλαιον τοῦ **τέππετ.**

تبت **τϋππέτ,** ὄν. κ. Τιβέτ [χώρα τῆς Σινικῆς]· βλ. تبيت.

تبتل A. **τεπεττὸλ** [ρζ. بتل, βλ. بتول] ρ.ἀφ. τὸ παραιτεῖσθαι ἐντελῶς τὰ τοῦ κόσμου καὶ ἀφιεροῦσθαι τελείως εἰς τὸν Θεόν.

تبشر A. **τεπεσσὸρ** [ρζ. بشر, βλ. بشرة] ρ. ἀφ. τὸ πληροῦσθαι ἐξανθημάτων : —ه چهره ἡ πλήρωσις τοῦ προσώπου ὑπὸ ἐξανθημάτων.

تبجیل A. **τεπὸζιλ** [ρζ. بجل] ρ. ἀφ. τὸ σέβεσθαι, σεβασμός, τιμή: —ال واجب **βαδζίπὸ-τ-τεπὸζιλ,** ἄξιος σεβασμοῦ, ἀξιοσέβαστος ‖Ρμ. σέβομαι, τιμῶ, γεραίρω [αἰτ.]: يو يوم مسعودی تکریم و —ایتمکی هر فرد ذی خرد ير ذمت متحتمه اعتقادایله πᾶς νουνεχὴς **[χὲρ ὸὲρὸτι ζὶ-χιρὲτ]** καθῆκον ἐπιβαλλόμενον θεωρεῖ νὰ τιμᾷ καὶ γεραίρῃ τὴν ἡμέραν ταύτην[γενεθλίων,ἢ ἀναρρήσεως Σουλτάνου κτλ.]· πλθ. § تجيلات .

تبحر A. **τεπεχχὸρ** [ρζ. بحر] ρ. ἀφ. τὸ καθίστασθαι ἐν τῇ ἐπιστήμῃ εὐρὺν καὶ βαθὺν ὡς ἡ θάλασσα, εὐρυμάθεια, σοφία.

تبخال Π. **τεπ-χάλ,** καὶ چخال **τεπ-χαλέ,** ὄν. ἐξάνθημα ἐπὶ τῶν χειλέων·§ πομφόλυξ· βλ. تب.

تبختر A. **τεπαχτὸρ** [ρζ. بختر] ρ. ἀφ. βάδισμα βρενθυομένου, ὑπερηφανευομένου [περιπατῶ σεινάμενος, κουνάμενος] : —ایله قهرمانلق βάδισμα ἡρωϊκόν.

تبخر A. **τεπεχχὸρ** [ρζ. بخر, βλ. بخار] ρ. ἀφ. τὸ μεταβάλλεσθαι εἰς ἀτμόν, ἐξάτμισις·§ ὑποθυμίασις, κάπνισμα.‖Ρμ. ἐξατμίζομαι, ὑποθυμιῶμαι, καπνίζομαι : — صو قاینایه قاینایه ایدر τὸ ὕδωρ καθόσον βράζει ἐξατμίζεται· § πλθ. تبخرات.

تبخیر A. **τεπχὶρ** [ρζ. بخر βλ. بخار] ρ. ἀφ. τὸ μεταβάλλειν εἰς ἀτμόν, ἐξατμισμός·§ὑποθυμίασις, κάπνισμα, ἀπολύμανσις δι' ἀτμοῦ, διὰ καπνίσματος: ی—مساکنك ἀπολύμανσις οἰκιῶν·‖—ماکنه-ی, ἢ آلتی —ἀπολυμαντικὴ μηχανὴ **[ἀλέτ, μάκινα].**‖Ρμ. μεταβάλλω εἰς ἀτμόν, ἐξατμίζω·§ὑποθυμιῶ, καπνίζω, ἀπολυμαίνω οἰκίας, καταστήματα, ἔπιπλα κτλ. ἕνεκα μεταδοτικῆς νόσου [αἰτ.]: —اتاث بيتيه ايچك ἀπολυμαίνω οἰκιακὰ ἔπιπλα·§πλθ.تخيرات .

تبخیرخانه Π. **τεπχιρ-χανέ,** ὄν. ἀπολυμαντήριον.

تبخیری A. **τεπχιρ-ί,** ἐπθ. ἀπολυμαντικός· §θ. تبخيريه : —معامله ἀπολυμαντικὴ πρᾶξις.

تبخیل A. **τεπεχὶλ** [ρζ. بخل] ρ. ἀφ. τὸ κατηγορεῖν τινα ἐπὶ φιλαργυρίᾳ, γλισχρότητι [αἰτ.].

تبدع A. **τεπεττὸ** [ρζ. بدع, βλ. بدعت] ρ.ἀφ. τὸ καινοτομεῖν ἐν τοῖς θρησκευτικοῖς, τὸ γίνεσθαι καινοτόμον, ἤτοι τὸ παρεκκλίνειν ἀπὸ τῶν δογμάτων καὶ τῆς πράξεως τοῦ ἀληθοῦς Μωαμεθανισμοῦ· βλ. سنت.

تبدیع A. **τεπὲτὶ** [ρζ. بدع, βλ. بدعت] ρ. ἀφ. τὸ κατηγορεῖν τινα ἐπὶ καινοτομίᾳ καὶ παρεκκλίσει ἀπὸ τῶν δογμάτων καὶ τῆς πράξεως τοῦ ἀληθοῦς Μωαμεθανισμοῦ [αἰτ.]· βλ. سنت.

تبدل A. **τεπεττὸλ** [ρζ. بدل] ρ. ἀφ. μσ. τὸ μεταβάλλεσθαι, μεταβολή, ἀλλαγή, ἀντικατάστασις: ی—هوالك μεταβολὴ τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ καιροῦ ‖—وکلا فرانسه ده μεταβολὴ τοῦ

ὑπουργείου ἐν Γαλλίᾳ·‖ —وقوعی مترەپولیدلکجه μεταβολὴ ὡς πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ Μητροπολίτου·‖الشکل —**τεπεττὸλ-ὸ-ὸὲκλ,** ἀλλομορφία, [φσ. ἱστ.]· ‖ موضع — παρατοπία, μεταβολὴ θέσεως [ἰατρ.]. ‖ Ρμ. μεταβάλλομαι: —اعصار ایله ایدر عرف و عادته مبنی اولان مسائل دخی — συν τῇ μεταβολῇ τῶν χρόνων μεταβάλλονται καὶ τὰ ζητήματα τὰ ἐπὶ τῶν ἠθῶν καὶ τῶν ἐθίμων στηριζόμενα·§πλθ. تبدلات .

تبدیل A. **τεπτὶλ** [ρζ. بدل] ρ.ἀφ. μτθ. τὸ μεταβάλλειν,μεταβολή, ἀλλαγή,μεταμφίεσις, ἀντικατάστασις: لباس — ἀλλαγὴ ἐνδύματος·‖اطوار —ἀλλαγὴ τρόπου, συμπεριφορᾶς·‖مسلك —ἀλλαγὴ πορείας· ‖ لسان — ἀλλαγὴ γλώσσης· ‖ هوا — ἀλλαγὴ ἀέρος, ἢ آب و هوا — ἀλλαγὴ ὕδατος καὶ ἀέρος, ἤτοι κλίματος χάριν ὑγιείας· ‖ قیافت — μεταμφίεσις· ‖ اوراق و تغییری —و سندات παραποίησις καὶ παραμόρφωσις ἐγγράφων καὶ τίτλων·‖ مکان قلب — μεταβολὴ τῆς θέσεως τῆς καρδίας, καρδιαναστροφή[ἰατρ.]·‖ الشکل لاجل الاکل — **τεπτίλὸ-ὸ-ὸὲκλ λὶ ἔὸζλι-λ-ἔκλ,** μεταβολὴ τοῦ σχήματος πρὸς καταβρόχθισιν, ἤτοι λαμβάνειν τὸ σχῆμα ἐναρέτου καὶ δικαίου πρὸς ἐξαπάτησιν τοῦ λαοῦ· ‖Ρμ. μεταβάλλω, ἀλλάσσω, ἀντικαθιστῶ [αἰτ.]: مسلك ایتمك — δὲν ἤλλαξε πορείαν, πολιτικήν· § πλθ. تبديلات · § βλ. ἐπόμ.

تبدیل T. **τεπτὶλ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. καὶ ἐπθ. ὑπάλληλος τῆς μυστικῆς ἀστυνομίας, ἤτοι ἀστυνόμος μετημφιεσμένος· § μονάρχης, διοικητὴς ἢ ἄλλος περιφερόμενος μετημφιεσμένος καὶ ἄγνωστος πρὸς ἐξέτασιν τῶν πραγμάτων ἐκ τοῦ σύνεγγυς: —ه —ك, ἢ چیقق περιφέρομαι, ἐξέρχομαι μετημφιεσμένος· || خاصکیسی — ἀρχηγὸς τῶν ἱπποκόμων τοῦ Σουλτάνου.

تبدیلاً A.**τεπτὶλ-εν,** ἐπρ. εἰς ἀντικατάστασιν, ἤτοι κατὰ προδιδασμόν· [κυριολεκτεῖται ἐπὶ παρασήμων, ὅταν δηλαδὴ εἷς τινα ἀπονέμεται παράσημον ἀνώτερον ἐκείνου ὅπερ τέως εἶχε]: برنجی رتبه دن بر مشاراليه — درجὴ χαλκοῦ εἷς τῶν ὑπ' αὐτὸν βαθμῶν قطعه مجیدی نشان ذیشانی احسان بیورلمشدر ἀπενεμήθη αὐτῷ κατὰ προδιδασμὸν τὸ ὑψηλὸν παράσημον Μεδζιδιὲ πρώτης τάξεως.

تبذیر A. **τεπζὶρ** [ρζ. بذر] ρ. ἀφ. τὸ διασκορπίζειν, διασκόρπισις, διασπάθισις, σπατάλη: نقود ἢ اموال — διασπάθισις τῆς περιουσίας, ἢ τῶν χρημάτων: قرآن کریم انسانی —دن تحذیر ایدیور τὸ ἱερὸν Κοράνιον ἀποτρέπει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τῆς σπατάλης. ‖ Ρμ. διασκορπίζω, διασπαθῶ [αἰτ.]· § πλθ. تبذيرات .

تبر Π. **τεπὲρ,** ὄν. πέλεκυς, δόρυ·§ εἶδος πελέκεως ἐν σχήματι ἡμισελήνου, ὃν κρατοῦσιν ἀντὶ ῥάβδου οἱ δερβίσαι· § εἶδος λευκοῦ κρίνου λίαν εὐώδους, κ. **τεπέρι.**

تبر A. **τὶπρ,** ὄν. ὀρυκτὸς χρυσὸς ἢ ἄργυρος ἀμιγής· § κόκκος χρυσοῦ.

تبرا Π. **τεπερρὰ** [βλ. تبری] ρ. ἀφ. τὸ εἶναι ἀπηλλαγμένον, ἀνεύθυνον, ἀπαλλαγή· § τὸ μὴ ἀγαπᾶν καὶ ἀποστρέφειν τὸ πρόσωπον, ἀποστροφή [ἀντιθ. ولو].

تبرد A. **τεπερρὸδ** [ρζ. برد] ρ. ἀφ. τὸ ψύχεσθαι, ψῦξις: —ماء ψῦξις ὕδατος.‖ Ρμ. ψύχομαι, ψυχραίνομαι : ایتدی — هوالر ὁ καιρὸς [ἡ ἀτμόσφαιρα] ἐψυχράνθη.

تبردار Π. **τεπερ-τάρ,** ὄν. στρατιώτης κρατῶν πέλεκυν, πελεκυφόρος, δορυφόρος, σκαπανεύς· § πλθ. تبرداران δορυφόροι ἄλλοτε τοῦ γυναικωνίτου τῶν ἀνακτόρων φέροντες πέλεκυν ἐν χερσί.

تبرر A. **τεπερρὸρ** [ρζ. برّ βλ.] ρ.ἀφ. εὐλάβεια, εὐσέβεια, ὁσιότης.

تبرز A. **τεπερρὸζ** [ρζ. برز , βλ. بروز] ρ. ἀφ. ἐμφάνισις εἰς μέσον: —پهلوان ἐμφάνισις ἀθλητοῦ·§ ἀφόδευσις· συνων. تغوط .

تبرزد Π. **τεπὲρ-ζέτ,** ὄν. ζάχαρις κρυσταλλωτὴ καὶ λευκή, κ. κάντιο· βλ. قند καὶ نبات شکری .

تبرطم A. **τεπερτὸμ** [ρζ. برطم] ρ. ἀφ. τὸ ὀργίζεσθαι.

تبرع A. **τεπερρὸ** [ρζ. برع , βλ. براعت]ρ.ἀφ. προσφορὰ ἢ δωρεὰ κτημάτων,χρημάτων κτλ. γινομένη οἰκείᾳ θελήσει καὶ εὐχαρίστῳ διαθέσει δι' ἀγαθοεργοὺς σκοπούς. ‖ Ρμ. προσφέρω, δωροῦμαι κτήματα κτλ. [δοτ.αἰτ.]: ایتدی — خسته خانه یه اموالنی ἐδώρησε τὴν περιουσίαν αὐτοῦ εἰς τὸ νοσοκομεῖον· § πλθ. تبرعات .

تبرعاً A. **τεπέρρὸ-αν,** ἐπρ. ὡς προσφοράν, ἤτοι τὸ διδόναι τι δωρεὰν πρὸς ἀγαθοεργὸν σκοπόν: الوقف — ὡς προσφορὰν διὰ τὸ βακοῦφι **[λὶ-λ-βάκὺ],** ἤτοι διὰ τὸ ἀγαθοεργὸν καθίδρυμα· βλ. تبرع .

περιλαμβάνονται ἐν τῇ πωλήσει ἄνευ μνείας **[μὶν γάϊρι ζίκριν]**, ἤτοι χωρὶς νὰ μνημονευθῶσιν· § ἑπόμενος, ἀκολουθῶν [δοτ.]: آرزوی —وجدانیسنه ἑπόμενος τῇ ἐνδομύχῳ αὐτοῦ ἐπιθυμίᾳ.

تبعض } A. **τεπα'ὸζ** [ρζ. بعض] ρ. ἀφ. μσ. τὸ γίνεσθαι μέρη μέρη, τὸ διαιρεῖσθαι εἰς πολλὰ μέρη, μερισμός, διαίρεσις.

تبعه } A. **τεπε'ά,** κ. **τεπαὰ** [πλθ. τοῦ تابع] ὄν. ὑπήκοοι : ملوکانه ἢ شاهانه — ء οἱ αὐτοκρατορικοὶ ὑπήκοοι [τοῦ Σουλτάνου]· || صادقه — ء πιστοὶ ὑπήκοοι· § ἐν χρήσει καὶ ἀντὶ ἑνικοῦ.

تبعيت } A. **τεπε'ϊγὲτ** [ρζ. تبع] ρ. ἀφ. θ. ὑποταγή, ἀκολουθία, ἀπομίμησις [δοτ.]: افکار فرنکه—موده اولدی ἡ ἀπομίμησις τῶν εὐρωπαϊκῶν ἰδεῶν κατήντησε συρμός. ‖ Ρμ. ایتمك—ὑποτάσσομαι, ἀκολουθῶ, μιμοῦμαι [δοτ.]: — اثریته ایلدی ἀκολουθεῖ τὰ ἴχνη **[ἰσρ-ινὲ]** αὐτοῦ· § ὑπηκοότης· βλ. تابعیت.

تبعيةً } A. **τεπεϊγετ-εν,** ἐπρ. καθ' ὑποταγήν, ἀκολουθίαν, ἀπομίμησιν, ἢ ἑπόμενος, ἀκολουθῶν, μιμούμενος [δοτ.]: —اکا ἀκολουθῶν αὐτῷ.

تبعيد } A. **τεπ'ὶὲ** [ρζ. بعد] ρ. ἀφ. τὸ ἀπομακρύνειν, ἀπομάκρυνσις, ἐξορία: طرد و اشخاص — ἀποδίωξις καὶ ἀπομάκρυνσις· || مضرتك مملکتدن — ی لازمدر ἀναγκαία εἶναι ἡ ἀπομάκρυνσις ἐκ τῆς χώρας τῶν ἐπιζημίων ἀνθρώπων. ‖ Ρμ. ἀπομακρύνω, ἐξορίζω [αἰτ. καὶ ρζ]: ایلر ایسهك راحت ایدرسك—وهمیاتی ذهنکدن ἐὰν ἀπομακρύνῃς τῆς διανοίας τὰς καχυποψίας, θὰ ἡσυχάσῃς· § [ἰατρ.] ἀπομάκρυνσις, ἀπαγωγὴ τῶν μυώνων.

تبعيض } A. **τεπ'ὶζ** [ρζ. بعض] ρ. ἀφ. τὸ μερίζειν, διαίρεσις, μερισμός : نده — ضرر اولان موزونات τὰ σταθμώμενα πράγματα [ἐμπορεύματα] ἐν τῷ μερισμῷ τῶν ὁποίων **[τεπ'ὶζινὲ]** ὑπάρχει βλάβη, ἤτοι τὰ ὁποῖα δὲν δύνανται νὰ μερισθῶσι χωρὶς νὰ βλαφθῶσι.

تبغض } A. **τεπεγγὸζ** [ρζ. بغض] ρ. ἀφ. τὸ μισεῖν, μῖσος [δοτ.].

تبكم } A. **τεπεκκιγὸμ** [ρζ. بكم] ρ. ἀφ. τὸ νὰ σταθῇ τις καὶ μένῃ ἄναυδος ἐνῷ ὁμιλεῖ.

تبكيت } A. **τεπκὶτ** [ρζ. بكت] ρ. ἀφ τὸ ἐπιτιμᾶν, ἐπιτίμησις· § τὸ κατασιγά-

تبشير } **τεπεσὶρ,** βλ. تباشير.

تبشير } A. **τεπσὶρ** [ρζ. بشر, βλ. بشارت] ρ. ἀφ. τὸ διδόναι καλὴν ἀγγελίαν, εὐαγγελισμός: کیفیتك—ی موجب مسرت اولدی εὐαγγελισμὸς τοῦ πράγματος ἐγένετο πρόξενος χαρᾶς· ‖Ρμ. δίδω καλήν, χαροποιὰν ἀγγελίαν, εὐαγγελίζομαί τινί τι, χαροποιῶ τινα διὰ χαροποιᾶς ἀγγελίας [δοτ. αἰτ.]: ایتدیلر—تشریفکزی بکا امتحانده اولدم ایلدم ἐπωφελήθην ἐκ τοῦ διηγήματος, ὅπερ ἐξέθηκεν ἐν εἴδει διδακτικοῦ παραδείγματος.

تبصر } A. **τεπεσὸρ** [ρζ. بصر] ρ. ἀφ. παρατήρησις ἐπισταμένη, διορατικότης, προορατικότης· βλ. ابصار.

تبصره } A. **τεπσιρὲ** [ρζ. بصر] ὄν. θ. πρᾶγμα ἐφελκύον τὴν προσοχήν, διανοῖγον τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ἀνθρώπου καὶ χρησιμεῦον εἰς παραδειγματισμόν, παράδειγμα διδακτικόν : صورتنده ایراد ایلدیکی حکایه‌دن استفاده — ایلدم ἐπωφελήθην ἐκ τοῦ διηγήματος, ὅπερ ἐξέθηκεν ἐν εἴδει διδακτικοῦ παραδείγματος.

تبصل } A. **τεπεσὸλ** [ρζ. بصل] ρ. ἀφ. τὸ γίνεσθαι στρώματα στρώματα ὡς τὸ κρόμμυον.

تبصير } A. **τεπσὶρ** [ρζ. بصر] ρ. ἀφ. τὸ διανοίγειν τὸν ὀφθαλμόν, τὸ δεικνύειν, περιγράφειν καὶ ἐξηγεῖν.

تبصيل } A. **τεπσὶλ** [ρζ. بصل] ρ. ἀφ. ἀπογύμνωσις, λήστευσις.

تبع } A. **τσπππά,** βλ. تابعه.

تبعاً } A. **τέπ-αν** [ρζ. تبع] ἐπρ. καθ' ὑποταγήν, ἤτοι ἀχωρίστως ὁμοῦ μετ' ἄλλου [δοτ.] : مبیعه—صاتیله کلان شیلر من غیر ذکر بیعده داخل اولور τὰ πράγματα τὰ ἀνέκαθεν καθ' ὑποταγὴν εἰς τὸ πωλούμενον πρᾶγμα [ἤτοι ἀχωρίστως ἀπὸ τοῦ πωλουμένου] πωλούμενα,

تبرقع } A. **τεπερκοῦ** [ρζ. برقع] ρ. ἀφ. τὸ καλύπτεσθαι τὸ πρόσωπον διὰ καλύμματος, πέπλου.

تبرك } A. **τεπερρὸκ** [ρζ. برك, βλ. بركت] ρ. ἀφ. τὸ θεωρεῖν τι πρόξενον εὐλογίας τοῦ Θεοῦ καὶ εὐτυχίας καὶ πράττειν, ἢ λαμβάνειν, ἢ προσφέρειν, ὡς φερ' εἰπεῖν ἡ ἀνάγνωσις περικοπῆς Κορανίου κατὰ τὰ ἐγκαίνια τεμένους, σχολῆς κτλ. § εὐλογία· § προσφορά· βλ. تیمن.

تبركا } A. **τεπέρρὸκ-εν,** ἐπρ. ἐπ' εὐλογίαις τοῦ Θεοῦ, ἤτοι ὅπως ἀποβῇ πρόξενος εὐλογίας Θεοῦ καὶ εὐτυχίας· βλ. تیمناً.

تبرلش } T. **τεπερλὲς,** βλ. تبلاش.

تبرى } A. **τεπερρί,** ἢ تبرؤ **τεπερρὸ,** [ρζ. برء] ρ. ἀφ. τὸ εἶναι ἀπηλλαγμένον, ἀνεύθυνον, ἀπαλλαγή· § τὸ μὴ ἀγαπᾶν καὶ ἀποστρέφειν τὸ πρόσωπον, ἀποστροφή, ἀπομάκρυνσις ἀπὸ τοῦ Θεοῦ· ἀντιθ. تولی βλ. καὶ تبرا.

تبريد } A. **τεπρὶτ** [ρζ. برد] ρ. ἀφ. τὸ ψύχειν, ψύξις. ‖ Ρμ. ψύχω, ψυχραίνω, καθιστῶ ψυχρὸν [αἰτ.]: ایتدی—صوبی ἐψύχρανε τὸ ὕδωρ· §μτφρ. [αἰτ. καὶ دن]: ایده‌مزلر—ی سندن δὲν δύνανται νὰ μὲ καταστήσωσι ψυχρὸν πρὸς σέ.

تبريز } **τεπ-ρὶζ,** ὄν. κ. Ταυρὶς [πόλις Περσική].

تبريك } A. **τεπρὶκ** [ρζ. برك, βλ. بركت] ρ. ἀφ. τὸ συγχαίρειν, συγχαρητήριον: سال جدید—ی لازمه‌دندر τὸ συγχαίρειν ἐπὶ τῷ νέῳ ἔτει· || موفقیتلرك بویله—ی لازمه‌دندر τοιαύτας ἐπιτυχίας εἶναι χρέος ἐπιβαλλόμενον. ‖ Ρμ. συγχαίρω [αἰτ.]: ایدرم—عید سعیدکزی συγχαίρω τὴν αἰσίαν ὑμῶν ἑορτήν, ἤτοι ὑμᾶς ἐπὶ τῇ ἑορτῇ· || ایدرم—موفقیتکزی συγχαίρω τὴν ἐπιτυχίαν ὑμῶν· || [αἰτ. καὶ دن]: طولایی سزی—بو ایدرم, موفقیتدن ἢ [δοτ. αἰτ.]: ایدرم—موفقیتی سزه συγχαίρω ὑμᾶς ἢ ὑμῖν ἐπὶ τῇ ἐπιτυχίᾳ· ‖ —شایان ἄξιος συγχαρητηρίων· || آمیز—συγχαρητήριος· § πλθ. تبریکات: خالصانه ειλικρινῆ συγχαρητήρια.

تبريكاً } A. **τεπρὶκ-εν,** ἐπ. συγχαίρων [αἰτ.]: سال جدیدکزی—دعا ایدرم συγχαίρων τὸ νέον ὑμῶν ἔτος [ἤτοι ὑμᾶς ἐπὶ τῷ νέῳ ἔτει] εὔχομαι.

تبريكنامه } Π. **τεπρὶκ-ναμέ,** ὄν. συγχαρητήριος [ἐπιστολή, γράμμα]: ء— خالصت علامه φιλικὴ ἐπιστολὴ συγχαρητήριος.

تبريه } A. ἢ تبرئ **τεπριγὲ** [ρζ. برء] ρ. ἀφ. μτδ. ἀπαλλαγὴ ἀπὸ χρέους, ἀθώωσις ἀπὸ κατηγορίας. ‖ Ρμ. ἀπαλλάττω, ἀθωῶ [αἰτ. καὶ دن]: ذمت ایلدی— ء ἀπήλλαξεν ἑαυτὸν ἀπὸ χρέους, ἢ ἀπέδειξε τὴν ἀθωότητά του.

تبزيل } A. **τεπζὶλ** [ρζ. بزل] ρ. ἀφ. παρακέντησις [ἰατρ.]· βλ. بزول.

تبس } T. **τέπς,** ὄν. ἀποσόβησις, κατάπαυσις, κατεύνασις. ‖Ρμ. تبمك— ἀποσοβῶ, καταπαύω, κατευνάζω [αἰτ.]: ایتدی—تزاعی καταπαύω τὴν ἔριδα· || تبمك—اتشی ἀποσβεννύω τὴν πυρκαϊάν· || اولق—κατευνάζομαι, καταπαύω.

تبسط } A. **τεπεσσὸτ** [ρζ. بسط] ρ. ἀφ. τὸ διαστέλλεσθαι, διαστολή, διάτασις· βλ. انبساط.

تبسل } A. **τεπεσσὸλ** [ρζ. بسل, βλ. بسالت] ρ. ἀφ. τὸ σκυθρωπάζειν, σκυθρωπασμὸς ἐξ ὀργῆς ἢ ἀνδρείας.

تبسم } A. **τεπεσσὸμ** [ρζ. بسم, βλ. بسامت] ρ. ἀφ. τὸ μειδιᾶν, μειδίαμα· διαφέρει τοῦ συνωνύμου ابتسام **ἰπτισάμ,** σημαίνοντος μειδίαμα καθαρῶς φιλίας καὶ ἀγάπης, ἐνῷ τὸ تبسم εἶναι ἐν χρήσει καὶ ἐπὶ μειδιάματος εἰρωνικοῦ, ἐχθρικοῦ, ἢ ἐξ ὀργῆς καὶ θυμοῦ προερχομένου: بو سوزی خصمنك— ی موجب اولدی ὁ λόγος αὐτοῦ οὗτος προὐξένησε τὸ μειδίαμα τοῦ ἐχθροῦ αὐτοῦ [μειδίαμα τῷ ἐχθρῷ]· ||— کوسترمك, ἢ اظهار ایتمك—δεικνύω μειδίαμα, προσμειδιῶ: کوسترمکه باشلادی— طالعم بکا روی ἡ τύχη μου ἤρχισε νά μοι προσμειδιᾷ. ‖ Ρμ. μειδιῶ [δοτ.].

تبسى } T. **τεπσί,** ὄν. δίσκος ἐκ μετάλλου, ἐφ' οὗ προσφέρουσι γλυκό, καφέ, ἢ χρησιμεύων εἰς μαγειρικήν, κ. τεψί· § ἀδάκιον ὅπερ ἐπιτιθέμενον ἐπὶ τρίποδος χρησιμεύει ὡς τράπεζα παρὰ τοῖς Ἀνατολικοῖς λαοῖς: قورمق—στήνω, προετοιμάζω τὴν τράπεζαν, παραθέτω τράπεζαν, συμπόσιον.

تبسيمك } T. **τεπσ-ιμέκ,** καὶ تبسیرمك **τεπσ-ιρμέκ,** ρμ. μτδ. κατευνάζω, καταπαύω, ἀποσοβῶ· § ρμ. οὐδ. ξηραίνομαι ἐκ τῆς θερμότητος τοῦ πυρετοῦ· § ὑποπίπτω εἰς τὴν ἀσθένειαν τοῦ τύφου· § ἐξοιδαίνονται τὰ χείλη ἐκ τοῦ πυρετοῦ.

تبسيمك } T. **τεπσ-ιμέκ,** ρμ. οὐδ. ἀποσοβοῦμαι, κατευνάζομαι, διασκεδάζομαι [ἐπὶ ἔριδος, στάσεως κτλ.].

ζειν, φίμωσις ἀντιπάλου διὰ πειστικῶν ἀποδείξεων: ایدی — بو استطرادی ایراددن مقصدی ὁ σκοπός, δι' ὃν ἔκαμε τὴν παρέκβασιν ταύτην, ἦτο νὰ φιμώσῃ [τὸν ἀντίπαλον].

تبكيتكارانه } Π. **τεπκὶτ-κιαρανέ,** ἐπθ. κατασιγαστικός, φιμωτικός.

تبل } T. **τεπέλ,** ὀν. ρυτίς, πτυχή· βλ. καὶ تبلش.

تبلبل } A. **τεπελπόλ** [ρζ. بلبل] ρ. ἀφ. σύγχυσις [γλωσσῶν].

تبلد } A. **τεπελλοδὲ** [ρζ. بلد, βλ. بلادت] ρ.ἀφ. νωθρότης, ἀποβλάκωσις.

تبلر } A. **τεπελλὸρ** [ρζ. بلر, βλ. بلور] ρ. ἀφ. κρυστάλλωσις. ‖Ρμ. κρυσταλλοῦμαι: دم كرك برودت و كرك قوهٔ الكتريقيه‌ك تحت تأثيرنده ایدر — بولندیغی حالده τὸ αἷμα κρυσταλλοῦται εὑρισκόμενον ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν εἴτε τοῦ ψύχους εἴτε τῆς δυνάμεως τοῦ ἠλεκτρισμοῦ· ‖ — كموری — ایتدیرمك κρυσταλλοποιῶ[αἰτ.]: ایتدیرمك استحصالی الماس ἡ ἐπίτευξις ἀδάμαντος ἐκ τοῦ ἄνθρακος κρυσταλλοποιουμένου· § πλθ. تبلرات.

تبلش } T. **τεπελέ,** βλ. تبلش.

تبلل } A.**τεπελλὸλ** [ρζ. بلل, βλ. بلال] ρ.ἀφ. τὸ διαβρέχεσθαι, διάβρεξις.

تبللش } T. **τεπελλές,** καὶ κατὰ παραφθορὰν تبرلش **τεπερλὲς** [ἐκ τοῦ تبل] ὀν. πρόσκομμα,ἐμπόδιον,μάστιξ, τύραννος: اولق — γίνομαι πρόσκομμα κτλ.

تبله } A.**τεπελλὸχ** [ρζ. بله, βλ. بلاهت] ρ. ἀφ. βλακεία, μωρία, εὐήθεια·§προσποίησις βλακείας, μωρίας, εὐηθείας.

تبليغ } A. **τεπλὶγ** [ρζ. بلغ, βλ. بلوغ] ρ. ἀφ. τὸ ποιεῖν τι φθάνειν, διαβίβασις, κοινοποίησις: ی — اعلام κοινοποίησις δικαστικῆς ἀποφάσεως·‖ — رسمی ἐπίσημος κοινοποίησις· § ὑπερβολὴ δυνατὴ καθ' ἕξιν τε καὶ κατὰ διάνοιαν [βλ. غلو]. ‖Ρμ. διαβιβάζω, κοινοποιῶ [δοτ. αἰτ.]: ایتدم — امر کزی کندیسنه διεβίβασα ἢ ἐκοινοποίησα αὐτῷ τὴν διαταγὴν ὑμῶν·‖ افندیم — بیورمکزی رجا ایدرم παρακαλῶ νὰ διαβιβάσητε τῷ κ. τὰς προσρήσεις μου·§πλθ.تبليغات.

تبليغات } A. **τεπλιγ-λὰτ** [πλθ. τοῦ προηγ.] ὀν. θ. κοινοποιήσεις ἐκ μέρους:ἀρχῆς περὶ ὑποθέσεων δικαστικῶν, διοικητικῶν κτλ. ἢ διακοινώσεις, παραστάσεις διπλωματικαὶ παρὰ κυβερνήσει: رسمی — ἐπίσημοι κοινοποιήσεις·‖ قانونی — νόμιμοι κοινοποιήσεις ἀποφάσεως, κλήσεως δικαστικῆς κτλ. ‖ — اجرای ایتمك ποιῶ κοινοποιήσεις κτλ.

تبليل } A. **τεπλὶλ** [ρζ. بلّ βλ. بلل] ρ.ἀφ. τὸ διαβρέχειν, διαβροχή, πότισις. ‖ Ρμ. διαβρέχω, ποτίζω [αἰτ.].

تبليه } A. **τεπλιγὲ** [ἐκ τοῦ بله] ρ. ἀφ. τὸ καθιστᾶν τι παλαιόν, παλαίωσις.

تبن } A. **τιπὶν,** ἢ **τέπν,** ὀν. ἄχυρον.

تبنی } A. **τεπεννὶ** [ρζ. ابن **πὶν**] ρ. ἀφ. υἱοθεσία, υἱοθέτησις, ἤτοι τὸ δέχεσθαί τινα ὡς υἱόν: قبول ایلدی — بو چوجغی لاجل ال τὸν παῖδα τοῦτον ἐδέξατο πρὸς υἱοθέτησιν **[λὶ ἔδζλι-τ-τεπεννί]**· βλ. تأبی καὶ تأمم.

تبنی } A. **τιπὶν-ί,** ἐπθ. ἀχύρινος, ἢ χρώματος ἀχύρου.

تبول } A. **τεπεβδὸλ** [ρζ. بول] ρ. ἀφ. οὖρησις: سکر — σακχαρουρία·‖ دم — αἱματουρία·‖ قیح — πυουρία ‖ Ρμ. οὐρῶ.

تبويب } A. **τεπβὶπ** [ρζ. باب] ρ. ἀφ. διαίρεσις βιβλίου κτλ. εἰς κεφάλαια. ‖ Ρμ. διαιρῶ βιβλίον ἢ πραγματείαν εἰς κεφάλαια [δοτ. αἰτ.]: ایتدم کتابی اوچ بابه — διήρεσα τὸ βιβλίον εἰς τρία κεφάλαια·‖[πθ.] اولمق — διαιροῦμαι [δοτ.]: کتاب اصول جدیده اوزره ترتیب و درت بابه — اولندی τὸ βιβλίον συνετάχθη κατὰ νέαν μέθοδον καὶ διηρέθη εἰς τέσσαρα κεφάλαια.

تبه } Π. **τεπέχ,** ἀντὶ تباه **τεπάχ,** βλ.

تبهر } A. **τεπεχχὸρ** [ρζ. بهر] ρ. ἀφ. δύσπνοια, πνευστίασις· βλ. ابهار.

تبهيج } A. **τεπχὶδζ** [ρζ. بهج βλ. بهجت] ρ.ἀφ. τὸ ἐξωραΐζειν, ἐξωραϊσμός· βλ. ابهاج.

تبيان } A. **τιπγιάν,** ἢ **τεπγιὰν** [ρζ. بين βλ. بيان] ρ. ἀφ. δήλωσις, τὸ λέγειν διαρρήδην καὶ σαφῶς, ἔκφανσις, ἐξήγησις.

تبين } A. **τεπεγγιὸν** [ρζ. بين βλ. بيان] ρ.ἀφ. τὸ γίνεσθαι δῆλον, φανερόν, ἀποδεικνύεσθαι. ‖ Ρμ:ایتدی — برائتی ἀπεδείχθη ἡ ἀθωότης αὐτοῦ·‖ ایتدی — ذمتی ἀπεδείχθη ἡ ὀφειλή του·‖ ایلدی — ایلاستنطاق اولدیغی بالا ذی مدخل ἐκ τῆς ἀνακρίσεως ἀπεδείχθη ὅτι ἦτο ἔνοχος.

تبييض } A. **τεπγὶζ** [ρζ. بيض βλ. بياض] ρ.ἀφ. τὸ λευκαίνειν, λεύκανσις·§τὸ ἀντιγράφειν, ἀντιγραφὴ σχεδίου, ἐγγράφου εἰς τὸ καθαρόν: کلدی قولای دکلدر — ی بو مسوده‌ك ἡ ἀντιγραφὴ τοῦ σχεδίου τούτου εἰς τὸ καθαρὸν δὲν εἶναι εὔκολος. ‖Ρμ. [αἰτ.]: کونده یش اون مسوده ایدر — τὴν ἡμέραν 5—10 σχέδια ἀντιγράφει εἰς τὸ καθαρόν.

تبيين } A. **τεπγὶν** [ρζ. بين βλ. بيان] ρ. ἀφ. τὸ καθιστᾶν δῆλον, ἐξήγησις, σαφήνισις, ἐξακρίβωσις. ‖Ρμ. [αἰτ.]: δηλῶ, ἐξηγῶ, σαφηνίζω, ἀποδεικνύω, ἐξακριβῶ : مرامنی کنایه ایتدی — ἐδήλωσε τὸν σκοπόν του ἀλληγορικῶς.

تپرنمك } T. **τεπρενμέκ,** καὶ تپرمك **τεπρεμέκ,** βλ. تپرنمك ، تپرمك.

تپسی } **τεπσί,** βλ. تپسی.

تپشمك } T. **τεπ-ιὰ-μέκ,** ἢ تپشمك **τεπ-ιὰμέκ,** ρμ. ἀλλ. λακτίζειν ἀλλήλους, ἀλληλολακτίζεσθαι [ἐπὶ ἵππων ἢ ζώων], συγκρούεσθαι, ἐρίζειν, διαπληκτίζεσθαι : آتلر تپشیر οἱ ἵπποι ἀλληλολακτίζονται.

تپمك } T. **τεπ-μέκ,** ἢ تپمك **τεπ-μέκ,** ρμ. μτδ. λακτίζω, κ. κλωτσῶ [ἐπὶ ἵππου, ἢ ζώου]: آت تپر ὁ ἵππος λακτίζει· ‖ طوپ ἢ تفنك —τὸ τηλεβόλον ἢ τὸ πυροβόλον ἀνακόπτεται, ἤτοι ἐκπυρσοκροτοῦν ὠθεῖ πρὸς τὰ ὀπίσω, κρούει, κ. κλωτσᾷ· ‖ —ياره ἡ πληγὴ ὑποτροπιάζει· § ὑποτροπιάζω [ἐπὶ νόσου]· ‖ [αἰτ.]: —دولق ἀποκρούω τὴν τύχην, δὲν ἐκτιμῶ τὴν εὔνοιαν τῆς τύχης· ‖— خورا χορεύω·‖ دیه دیه قولاغی μεταχειρίζομαί τινα κακῶς [μὲ ταῖς κλωτσιαῖς].

تپمه } T. **τεπμέ,** ὀν. ἀπαρ. τὸ λακτίζειν· § ὀν. λάκτισμα: اورمق ἢ آتمق — δίδω λακτίσματα· ‖ التنه الق — λακπατῶ.

تپنتی } T. **τεπιντί,** ἢ دپنتی **τεπιντὶ,** [ἐκ τοῦ تپنمك] ἀφ. σφαδασμός, τὸ κτυπᾶν ἐξ ὀργῆς τοὺς πόδας κατὰ γῆς : آیاق سی — ποδοκρότημα.

تپندیرمك } T. **τεπ-ιντὶρ-μέκ,** ἢ دپندیرمك **τεπ-ιντὶρ-μέκ,** ρμ. μτδ. κάμνω τινὰ νὰ κτυπᾷ τοὺς πόδας χαμαὶ ἐξ ὀργῆς, νὰ σφαδάζῃ, νὰ χοροπηδᾷ, ἐξοργίζω [αἰτ.].

تپنكو } T. ἢ تپنکی **τεπενγκί,** ὀν. πλατὺ περίζωμα τοῦ ἐφιππίου· βλ. قولان.

تپنمك } T. **τεπ-ιν-μέκ,** ἢ دپنمك **τεπ-ιν-μέκ,** ρμ. μσ. κτυπῶ κατὰ γῆς τοὺς πόδας, σφαδάζω, χοροπηδῶ ἐξ ὀργῆς, ταράττομαι, ὀργίζομαι.

تپنمه } T. **τεπινμέ,** ἢ دپنمه **τεπινμέ,** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὀν. ἀπαρ. τὸ σφαδάζειν, σφαδασμός, ὀργή, ταραχή.

تپه } T. **τεπέ,** ἢ دپه **τεπέ,** [κατὰ τὸ لهجه, συγγενὲς τῷ طوپ] ὀν. λόφος, κορυφή, ἄκρον, κεφαλή, λόφος πτηνοῦ [κυρίως πρᾶγμα ἐξέχον] : سی — باش κορυφὴ κεφαλῆς· ‖ خروس سی — λόφος ἀλέκτορος· ‖ سی — طاغ κορυφὴ ὄρους· ‖ دن طرناغه — ἀπὸ κεφαλῆς μέχρις ὀνύχων [ποδῶν]· ‖ کوز — παραβλώψ, κ. ἀλλοίθωρος· κύκλωψ,κυκλοκέφαλος· ‖ جامی — φεγγίτης ἐπὶ τῆς ὀροφῆς, ἢ τοῦ θόλου· ‖ سی — اوسق κατακέφαλα, ἐπὶ κεφαλήν· ‖ سی — اوسق دوشمك ὀπισθοχωρῶ· ‖ آتمق — ὀργίζομαι, θυμόνω· ‖ دن چیقمق — آجی τὸ κακὸν ἐξέρχεται ἐκ τῆς κεφαλῆς, ἤτοι ἀναβαίνει θερμότης εἰς τὴν κεφαλήν·‖ یه صچرامق — قان τὸ αἷμα ἀναβαίνει εἰς τὴν κεφαλὴν [ἐξ ὀργῆς]· ‖ دن طرناغه — آتمق στολίζω ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, ἐπιπλήττω σφοδρῶς.

تپه‌جك } T. **τεπε-δζὶκ,** ὀν. λοφίσκος.

تپه‌لتمك } T. **τεπε-λετμέκ,** ρμ. διαμ. βάλλω νὰ φονεύσωσι, δείρωσι,φονεύω, δέρω διά τινος [δοτ. αἰτ.]· βλ.تپه‌لمك.

تپه‌لك } T. **τεπε-λὶκ,** ἢ دپه‌لك **τεπε-λὶκ,** ὀν. πλὰξ μεταλλικὴ ἢ κεντητὴ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ φεσίου τῶν μικρῶν παίδων περιβαλλομένη ὑπὸ μαργαριτῶν καὶ χρυσοῦ καὶ ἀδαμάντων.

تپه‌لمك } T. **τεπε-λεμὲκ** ἢ دپه‌لمك **τεπε-λεμὲκ** ρμ. μτδ. φονεύω κτυπῶν κατὰ κεφαλῆς, πατάσσω κατὰ κεφαλῆς,δέρω πολύ, κ. στουμπανίζω, ξυλοκοπῶ [αἰτ.].

تپه‌له } T.**τεπε-λεμέ,** ὀν.ἀπαρ. τὸ φονεύειν, δέρειν κτλ. § ἐπθ. καὶ ἐπρ. ὁ ἐν σχήματι λόφου, σωροῦ,ὑπερχειλής, ξεχειλισμένος, ἤτοι πολὺ γεμάτος [ἀντιθ. سیله]: طولی — πλήρης ἐν εἴδει λόφου [ὡς πύραυνον κτλ.].

تپه‌لی } T. **τεπε-λί,** ἐπθ. ὁ ἔχων λόφον,κορυφήν, κεφαλήν, λοφωτὸς ἐπὶ πτηνῶν: بلبل — ὀρνίθιον λοφωτόν.

تپی } T. ἢ تپی **τιπί,** ὀν. χιονοστρόβιλος [λέγεται καὶ قار تپسی]· ‖ قار یاغمق — πίπτει χιὼν πυκνὴ καὶ κατὰ νιφάδας εὐμεγέθεις,

تپير T. **τεπίρ,** ὀν. κόσκινον ἀλεύρου ἐκ τριχός· βλ. پير.

تپيرلمك T. **τεπίρ-λεμέκ,** ρμ. μτδ. κοσκινίζω, περνῶ ἐκ λεπτοῦ κοσκίνου.

تتابع A. **τεταπτόδ** [ρζ. تبع] ρ.ἀφ. ἐπαλληλία, ἀλληλοδιαδοχή, ἤτοι τὸ ἐπέρχεσθαι ἐπαλλήλως, τὸ ἀκολουθεῖν τὸ ἓν τὸ ἄλλο, ἀλληλουχία: اضافت—ἐπαλληλία γενικῶν κτητικῶν ἢ σχετικῶν [ἀποδοκιμαζομένη], ὡς افندينك اخترى قوناغنك قوسنك ἢ κλεὶς τῆς θύρας τῆς οἰκίας τοῦ Ἀχμὲτ ἐφένδη [ἀντὶ اخترى قپو]. ‖ Ρμ. ἐπέρχεσθαι ἐπαλλήλως κτλ. βλ. καὶ تتالى.

تتالى A. **τεταλλί** [ρζ. تلو] ρ. ἀφ. ἐπαλληλία, ἀλληλοδιαδοχή, ἤτοι τὸ ἐπέρχεσθαι ἀλλεπαλλήλως, ἀλληλοδιαδόχως: تبشيرات ،— ἡ ἐπαλληλία τῶν χαρμοσύνων εἰδήσεων· ‖ ايام ،— ἡ ἀλληλοδιαδοχὴ τῶν ἡμερῶν καὶ νυκτῶν· ‖ βλ. تتابع καὶ توالى.

تتبع A. **τετεπτόδ** [ρζ. تبع] ρ. ἀφ. ἔρευνα ἐνδελεχής, ἀναδίφησις κώδηκος ἢ βιβλίων, μελέτη ἐπισταμένη: آثار قديمه دن ذوق—المشدر ἐκ τῆς μελέτης τῶν ἀρχαίων μνημείων [ἀρχαιοτήτων] ἔλαβεν ἡδονήν, τέρψιν· ‖ لدى ال— **λέξε-τ-τετεπτόδ,** ἐρεύνης γενομένης ἐν τοῖς ἀρχείοις. ‖ Ρμ. ἐρευνῶ, ἀναδιφῶ, μελετῶ ἐπισταμένως, ἐνδελεχῶς [αἰτ.]: ايلديكم—بر چوق كتاب او مبحثه تصادف ايدمدم حالده ينه کاپنερ πολλὰ ἀναδιφήσας βιβλία, οὐχ' ἧττον δὲν ἠδυνήθην νὰ εὕρω ἐκεῖνο τὸ ζήτημα· § πλθ. تتبعات μελέται: واسعدر— αἱ μελέται του εἶναι εὐρεῖαι.

تترب A. **τετερρόπ** [βλ. ترب] ρ. ἀφ. τὸ καλύπτεσθαι, πληροῦσθαι ὑπὸ κόνεως.

تترك T. **τιτρέκ,** βλ. دترك.

تتره Π. **τετρέ,** ὀν. ροῦς, χρυσύξυλον [δενδρύλλιον χρησιμεῦον εἰς τὴν βαφικήν].

تتره T. **τιτρέ,** ἢ كتره **κιτρὲ** [ἐκ τοῦ ایرا κشر βλ.] ὀν. τραγάκανθα [κόμμι].

تتره مك T. **τιτρεμέκ,** βλ. دتره مك.

تتسيمك T. **τιτσιμμέκ,** ἢ تيكسمك **τικσιμμέκ,** ρμ. οὐδ. ἀποδιάζω, ἀποστρέφομαι, σικχαίνομαι, ναυτιῶ, κ. ἀναγουλιάζω· βλ. ديكسيمك.

تتمات A. **τετιμμάτ,** [πλθ. τοῦ ἐπομ.] ὀν. πληρώματα, συμπληρώματα: بو دور زمان حضرت محمد عليه السلامدر πλήρωμα τοῦ χρόνου εἶναι ὁ προφήτης Μωάμεθ, ᾧ εἴη σωτηρία **[ἀλέξι-σ-σελάμ]**· ‖ مقال اولق اوزره بيانه لزوم كوريورم كه—، βλέπω τὴν ἀνάγκην νὰ εἴπω ὡς συμπλήρωμα τοῦ λόγου [συμπληρωματικῶς] ὅτι... § πλθ. تتمات.

تتميم A. **τετμίμ** [ρζ. تمّ, βλ. تمام] ρ. ἀφ. συμπλήρωσις. ‖ Ρμ. συμπληρῶ [αἰτ.]· συνηθέστερον اتمام βλ.

تتميماً A. **τετμίμ-εν,** ἐπρ. συμπληρωματικῶς, πρὸς συμπλήρωσιν [αἰτ.]: تفصيلات سابقه—ی πρὸς συμπλήρωσιν τῶν προηγουμένων λεπτομερειῶν.

تتوج A. **τετεββόδζ** [ρζ. تاج] ρ. ἀφ. τὸ στέφεσθαι, στέψις [βασιλέως ἢ μεταφ.]: رسم—ی τελετὴ στέψεως [βασιλέως]. ‖ Ρμ. στέφομαι [τῇ ἀλλ]: ايدن طاغ تپه لرى آفتاب ايله—اشعهٔ αἱ κορυφαὶ τῶν ὀρέων αἱ στεφθεῖσαι διὰ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου.

تتويج A. **τετβίδζ** [ρζ. تاج] ρ. ἀφ. τὸ στέφειν, στέψις [βασιλέως, ἢ μτφ.]. ‖ Ρμ. στέφω [αἰτ.]: ايتدى—پاپا ايتاليه قرالنى ὁ πάππας ἔστεψε τὸν βασιλέα τῆς Ἰταλίας.

تته **τετέ,** βλ. تتيكى.

تتيز T. **τιτίζ** [κατὰ τὸ تيز تيز ,ἐκ τοῦ **τιζ-τιζ**] ἐπθ. ἰδιότροπος, δύσκολος εἰς τὸ ἀρέσκειν, δύστροπος, κ γνωμιάρης: خسته—ἀσθενὴς ἰδιότροπος,, δύστροπος.

تتيزلك T. **τιτιζ-λίκ,** ἀφ. ἰδιοτροπία, δυσκολία εἰς τὸ ἀρέσκειν, δυστροπία: خسته—ی ἰδιοτροπία, δυστροπία ἀσθενοῦς.

تتيزلنمك T. **τιτίζ-λενμέκ,** ρμ. μσ. καθίσταμαι, γίνομαι ἰδιότροπος, δύστροπος, δυσκόλως ἀρέσκων, κ. γνωμιάρης.

تتيك T. **τετίκ,** ἐπθ. δεξιός, ἐπιτήδειος, γοργός, ταχὺς ἐν τῇ ἐργασίᾳ, ἐν ταῖς κινήσεσιν αὐτοῦ [ἄνθρωπος]· ‖ ايش—λεπτὴ ὑπόθεσις· § ἐπρ. ταχέως, ἐπιτηδείως: طاوراتمق—ἐνεργῶ ταχέως, ἐπιτηδείως· § ὀν. σκανδάλη: تتيكك هر برى جلهك كاملك ἑκάστη τῶν λέξεων τούτων εἶναι ἐκ τῶν συμπληρωμάτων **[τετιμματινὸν τιρ]** τῆς προτάσεως.

تتيكلك T. **τετικ-λίκ,** ἀφ. δεξιότης, ἐπιτηδειότης, ταχύτης εἰς τὴν ἐργασίαν.

تتيكى T. **τιτιγί,** ὀν. τραυλὸς [ὁ ἐπαναλαμβάνων τὸ γράμμα τ]· βλ. ديكه، پيكى καὶ ديغديغى.

تثاءب A. **τεθα'όπ** [ρζ. ثأب] ρ.ἀφ. τὸ χασμᾶσθαι, χάσμησις.

تثاقل A. **τεθακόλ** [ρζ. ثقل, βλ. ثقلت] ρ. ἀφ. τὸ βαρύνεσθαι καὶ ὀκνεῖν, ῥαθυμία· § τὸ νὰ χρονοτριβῇ τις καὶ μένῃ καίπερ προτραπεὶς νὰ μεταβῇ εἰς τὸν πόλεμον.

تثبت A. **τεθεπτόπ** [ρζ. ثبت, βλ. ثبات] ρ.ἀφ. εὐστάθεια, ἐγκαρτέρησις. ‖ Ρμ. ἐγκαρτερῶ, ἀντέχω: صوت دشمنه قارشى ايدن شجعان—οἱ ἥρωες οἱ ἐγκαρτερήσαντες ἀπέναντι τῆς ἐπιθέσεως τοῦ ἐχθροῦ.

تثبيت A. **τεθπίτ** [ρζ. ثبت, βλ. ثبات] ρ. ἀφ. τὸ καθιστάναι τι σταθερόν, διαρκές, μόνιμον, μονιμοποίησις, ἐμπέδωσις, ἐδραίωσις [τῆς ἰδέας]: اوزره—ى لطف الهيدن جلهك دين حق اوزره مستعدر παρακαλεῖται ἡ θεία χάρις νὰ ἐμπεδώσῃ πάντας εἰς τὴν ἀληθῆ θρησκείαν· ‖ [αἰτ.]: بو مناظرى خاطرهٔ مهارتكارانه سنده—ايچون πρὸς ἐμπέδωσιν τῶν εἰκόνων τούτων ἐν τῇ ἱκανῇ αὐτοῦ μνήμῃ. ‖ Ρμ. ἐμπεδῶ, παγιῶ, μονιμοποιῶ [αἰτ. καὶ اوزره].

تثريب A. **τεθρὶπ** [ρζ. ثرب] ρ.ἀφ. ἐπιτίμησις, ἐπίπληξις, κακισμός.

تثقب A. **τεθεκκόπ** [ρζ. ثقب] ρ. ἀφ. τὸ ἀνοίγεσθαι ὀπήν, διάτρησις: عقيق—ى διάτρησις ἀχάτου [λίθου]. ‖ Ρμ. τρυπῶμαι, διανοίγομαι [ἐπὶ ὀπῆς].

تثقيب A. **τεθκὶπ** [ρζ. ثقب] ρ. ἀφ. τὸ ἀνοίγειν ὀπήν, διάτρησις: لؤلؤ—ى διάτρησις μαργαρίτου. ‖ Ρμ. τρυπῶ [αἰτ.].

تثقيل A. **τεθκὶλ** [ρζ. ثقل, βλ. ثقلت] ρ.ἀφ. τὸ καθιστάναι τι βαρύ, ἐπιβάρυνσις. ‖ Ρμ. κάμνω νὰ βαρύνῃ, ἐπιβαρύνω [αἰτ.]: بر درهم وضعيله ترازونك كفه سنى—ايتدى ἐπεβάρυνε τὸν δίσκον τῆς πλάστιγγος προσθέσας ἓν δράμιον· § προφέρω σύμφωνόν τι ὡς διπλοῦν· ἀντίθετον تخفيف βλ.

تثليث A. **τεθλὶς** [ρζ. ثلث] ρ. ἀφ. τριπλασίασις ἢ διαίρεσις εἰς τρία: زاويه—ى τριγωνισμὸς γωνίας· § πίστις εἰς τὴν ἁγίαν Τριάδα: ارباب—ى οἱ πιστεύοντες εἰς τὴν ἁγίαν Τριάδα [χριστιανοί]. ‖ Ρμ. τριπλασιάζω, διαιρῶ εἰς τρία [αἰτ.].

تثليثاً A. **τεθλίθ-εν,** ἐπρ. διὰ τριπλασιάσεως, διαιρέσεως εἰς τρία.

تثمير A. **τεθμὶρ** [ρζ. ثمر] ρ. ἀφ. τὸ ῥίπτειν τὰ ἄνθη καὶ δένειν καρπόν: موسم—ى ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν τὰ δένδρα ῥίπτουσι τὰ ἄνθη καὶ δένουσι καρπόν.

تثمين A. **τεθμὶν** [ρζ. ثمن] ρ. ἀφ. ὀκταπλασίασις, ἢ διαίρεσις εἰς ὀκτώ.

تثنى A. **τεθεννὶ** [ἐκ τοῦ اثنا δύο, ρζ. ثنى] ρ. ἀφ. τὸ κάμπτεσθαι εἰς δύο, διπλοῦσθαι.

تثنيه A. **τεθνιγὲ** [ἐκ τοῦ اثنا δύο] ρ. ἀφ. θ. τὸ τιθέναι εἰς δυϊκὸν ἀριθμόν, δυϊκός: سى—ى عباره لفظنك ὁ δυϊκὸς ἀριθμὸς τῆς λέξεως **ἰπαρέ**· ‖ صيغه سى—δυϊκὸς ἀριθμός. ‖ Ρμ. θέτω ἢ μεταβάλλω εἰς δυϊκὸν [αἰτ.]: [ين] اسمای عربيه—قلنور τὰ ἀραβικὰ ὀνόματα μεταβάλλονται εἰς δυϊκὸν ἀριθμὸν διὰ τῆς καταλήξεως **[εἴν]**.

تثوب A. **τεθεββόπ** [ρζ. ثوب, βλ. ثواب] ρ.ἀφ. τέλεσις προσευχῆς μὴ ὑποχρεωτικῆς μετὰ τὴν ὑποχρεωτικήν· § τὸ ποιεῖν ἔργον συνεπάγον ἀξιομισθίαν.

تثويب A. **τεθβὶπ** [ρζ. ثوب, βλ. ثواب] ρ.ἀφ. τὸ ἀνταμείβειν, ἀνταμοιβή.

تثيب A. **τεθεγγόπ** [ρζ. ثيب βλ.] ρ. ἀφ. τὸ χηρεύειν, χηρεία [γυναικός].

تجادل A. **τεδζαπόλ** [ρζ. جدل, βλ. جدال] ρ. ἀφ. τὸ ἐρίζειν πρὸς ἀλλήλους, διαμάχη, ἔρις, φιλονεικία· συνηθέστ. مجادله βλ.

تجاذب A. **τεδζαζόπ** [ρζ. جذب] ρ. ἀφ. τὸ ἕλκειν ἀλλήλους, ἀμοιβαία ἕλξις· συνηθέστ. مجاذبه βλ.

تجار A. **τοδζδζὰρ** [πλθ. τοῦ تاجر] ὀν. ἔμποροι: اوروپا—ى ἔμποροι τῆς Εὐρώπης, Εὐρωπαῖοι· ‖ كيسى—ἐμπορικὸν πλοῖον. Κοινῶς ἡ λέξις εἶναι ἐν χρήσει ἀντὶ ἑνικοῦ καὶ ἔχει καὶ δ' πληθυντικὸν توركجه تجارلر **τοδζ-**

δζαρλάρ, ἡ περσιστὶ تجاران تجاران **τδδζδζαράν:** معتبران ἔμποροι εὐϋπόληπτοι, ἐπίσημοι.

تجارب } A. **τεδζαρίᾱ** [πλθ. τοῦ تجربه] ὄν. θ. πειράματα, δοκιμαί, πεῖρα: اجراى تجارب—ἐκτελῶ πειράματα· ||متعدده —πολλὰ πειράματα.

تجارت } A. **τιδζαρὲτ** [ρζ. تجر] ὄν. θ. ἐμπόριον: بريه — ἐμπόριον ξηρᾶς· || — بحريه ἐμπόριον ναυτικόν· ||ى — اخراجات ἐμπόριον ἐξαγωγῆς· ||ى — ادخالات ἐμπόριον εἰσαγωγῆς· || —ارباب ἔμποροι· ||نظارتى — ὑπουργεῖον τοῦ ἐμπορίου· ||مجلسى —, ἡ — مجلس, ἡ محكمه‌سى — ἐμποροδικεῖον [βλ. καὶ تجارتخانه]· ||اوطه‌سى — ἐμπορικὸν ἐπιμελητήριον· ||اوى — ἐμπορικὸς οἶκος· || تجارت — اجراى ἐμπορεύομαι· § κέρδος, ὠφέλεια· ||تجارت—ὠφελοῦμαι, κερδαίνω: بو آلش ويرشده‌خيلى تجارت ايتدى—ἀρκετὸν κέρδος ἔκαμεν [ἀρκετὰ ὠφελήθη] ἐκ τῆς ληψοδοσίας ταύτης· || جه —ὡς πρὸς τὸ ἐμπόριον, ἐμπορικῶς· βλ. καὶ تجارةً.

تجارتخانه } Π. **τιδζαρετ-χανέ,** ὄν. ἐμποροδικεῖον [βλ. καὶ تجارت]· § ἐμπορικὸς οἶκος.

تجارتگاه } Π. **τιδζαρετ-γκιάχ,** ὄν. τόπος ἐμπορίου, ἐμπορικὴ πόλις: ازمير بيوك بر—در ἡ Σμύρνη εἶναι μεγάλη ἐμπορικὴ πόλις.

تجارتةً } A. **τιδζάρετεν,** ἐπρ. ἐμπορικῶς.

تجارى } A. **τιδζαρί,** ἐπθ. ἐμπορικός: متاع — πρᾶγμα ἐμπορικόν, ἐμπόρευμα· ||— عرف ἔθος ἐμπορικόν· §θ. تجاريه —: امتعهٔ ἐμπορεύματα || — معاهدات συνθῆκαι ἐμπορικαί.

تجاسر } A. **τεδζασὸρ** [ρζ. جسر, βλ. جسارت] ρ. ἀφ. τὸ λαμβάνειν θάρρος, τόλμη, θράσος· συνηθέστ. اجتسار καὶ تجاسرت βλ.

تجانب } A. **τεδζανὸπ** [ρζ. جنب] ρ. ἀφ. τὸ ἀποφεύγειν, ἀπέχειν, ἀποχή [ἐν χρήσει ἐν τῇ ποιήσει ἀντὶ اجتناب καὶ تجنيب βλ].

تجانس } A. **τεδζανὸς** [ρζ. جنس] ρ. ἀφ. τὸ εἶναι ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους, εἴδους, ὁμοιογένεια: حرفيّ — ὁμοιογένεια δύο γραμμάτων, ἤτοι γράμματα τοῦ αὐτοῦ εἴδους.

تجاوز } A. **τεδζαβὸζ** [δζ. جوز] ρ. ἀφ. ὑπέρβασις ὁρίων, προσβολή, ἀδικία, ἐπίθεσις, πόλεμος ἐπιθετικός. ‖ Ρμ. ὑπερβαίνω τὰ ὅρια, προσβάλλω, ἀδικῶ, ἐπιτίθεμαι [αἰτ.]: ايتمش — سنى يتمشى ἡ ἡλικία του ὑπερέβη τὰ ἑβδομήκοντα· ||ايتدى — بوخصوصده رفيقى ἐν τῇ ὑποθέσει ταύτῃ ὑπερέβη τὸν συνάδελφόν του· || حدود ايتدى—προσέβαλε διὰ τῆς γλώσσης· ||انسانيتى ايتدى—ὑπερέβη τὰ ὅρια τῆς φιλανθρωπίας· §متعدّى فعلك آخره — ايدر فاعلك فعلى متعدى ايسه فعل لازم اولور ما لم يتجاوز مفعوله رمانك مفعولى تجاوز ايتمزسه ἐὰν ἡ ἐνέργεια τοῦ ρήματος μεταβαίνει εἰς ἕτερον, εἶναι μεταβατικόν· εἰ δὲ μή, εἶναι οὐδέτερον· || ايتمك — بر محلّه كامنه تجاوز ايتمك ὑπέρβασιν εἴς τι μέρος, ἐπιτίθεμαι· || مستعير مأذون ولديغى انتفاعك ما فوقنه تجاوز ايدمز ὁ χρησάμενος δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ **[μὰ φεβκηνὲ τεδζαβὸζ]** τὴν ἐπιτραπεῖσαν αὐτῷ ὠφέλειαν [νομ.]· § πλθ. تجاوزات βλ.

تجاوزات } A. **τεδζαβδζὰτ** [πλθ. τοῦ προηγ:] ὄν. θ. προσβολαί, ἐπιθέσεις: لسانيه — قلميه ἡ διὰ τῆς γλώσσης ἢ τῆς γραφίδος.

تجاوزكار } Π. **τεδζαβδζ-κιάρ,** ἐπθ. ὁ προσβάλλων, ὁ ἐπιτιθέμενος, ἄδικος· § ἀφ. تجاوزكارى **τεδζαβδζ-κιαρί,** προσβολή, ἐπίθεσις.

تجاوزكارانه } Π. **τεδζαβδζ-κιαρανέ,** ἐπθ. ἐπιθετικός, προσβλητικός: معاملهٔ — συμπεριφορὰ ἐπιθετική, προσβλητική· || —نشريات δημοσιεύσεις προσβλητικαί· § ἐπρ. ἐπιθετικῶς, προσβλητικῶς.

تجاوزى } A. **τεδζαβδζ-ί,** ἐπθ. ἐπιθετικός· [ἀντιθ. تدافعى, تحافظى]: اتفاق — تدافعى و تحافظى συμμαχία ἐπιθετικὴ καὶ ἀμυντική, ἤτοι συμμαχία καὶ ἐπιμαχία· § θ. تجاوزيه —: حركات κινήματα ἐπιθετικά.

تجاهل } A. **τεδζαχὸλ** [ρζ. جهل] ρ.ἀφ. προσποίησις ἀγνοίας, ἄγνοια προσποιητή: عارف — προσποίησις ἀγνοίας ἐκ μέρους τοῦ εἰδότος, ἤτοι τὸ γνωστὸν ἐκφέρειν ὡς ἄγνωστον [σχῆμα λόγου]. ‖ Ρμ. προσποιοῦμαι ἄγνοιαν: ايتدى — بو مسئله‌ده تجاهله تعرّض ايتدم προσεποιήθη ἄγνοιαν ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ· § πλθ. تجاهلات.

تجاهلكار } Π. **τεδζαχὸλ-κιάρ,** ἐπθ. ὁ προσποιούμενος ἄγνοιαν· § ἀφ. تجاهلكارى **τεδζαχὸλ-κιαρί,** προσποίησις κτλ.

تجاهلكارانه } Π. **τεδζαχὸλ-κιαρανέ,** ἐπθ. ὁ ἁρμόζων τῷ προσποιουμένῳ ἄγνοιαν, προσποιητός· § ἐπρ. κατὰ προσποίησιν ἀγνοίας, προσποιητῶς.

تجبر } A. **τεδζεπὸρ** [ρζ. جبر] ρ. ἀφ. μσ. τὸ λαμβάνειν ἦθος δυνάστου, ἰσχυροῦ [جبار], ἀλαζονεία, οἴησις, ἔπαρσις: الهى — و تعظم μετ' ἐπάρσεως καὶ ἀλαζονείας· § πλθ. تجبرات.

تجبير } A. **τεδζπὶρ** [ρζ. جبر] ρ.ἀφ. τὸ τυλίσσειν καὶ περιδένειν κατεαγμένον ἢ ἐξηρθρωμένον ὀστοῦν: عظم — كاتارتيسمὸς καὶ περίδεσις ἐξηρθρωμένου ὀστοῦ.

تجبين } A. **τεδζπὶν** [ρζ. جبن, βλ. جبانت] ρ. ἀφ. τὸ κατηγορεῖν τινα ὡς δειλόν: بر قهرمانك — τὸ κατηγορεῖν ἥρωα ἐπὶ δειλίᾳ. ‖ Ρμ. κατηγορῶ ἐπὶ δειλίᾳ [αἰτ.]: فلان — فلانى ايتدى ὁ δεῖνα ἐκατηγόρησε τὸν δεῖνα ὡς δειλόν.

تجدد } A.**τεδζεδὸτ** [ρζ. جدّ, βλ. جديد] ρ.ἀφ. μσ. τὸ ἀνανεοῦσθαι, ἀνανέωσις, ἀνακαίνισις, ἀναγέννησις, παλιγγενεσία, νεωτερισμός: سال — ἀνανέωσις ἔτους· ||الفت — ἀνανέωσις σχέσεως· || محبت — ἀνανέωσις ἀγάπης. ‖ Ρμ. ἀνανεοῦμαι, ἀναγεννῶμαι: ايتدكجه محبتم ارتيور سنه‌لر—ὅσῳ τὰ ἔτη ἀνανεοῦνται, τοσούτῳ ἡ ἀγάπη μου αὐξάνει· || فكرم — ايديور ἡ διάνοιά μου ἀνανεοῦται, ἀνηβᾷ· § πλθ. تجددات βλ.

تجددات } A. **τεδζεδὰτ** [πλθ. τοῦ تجدّد] ὄν. θ. ἀνανεώσεις, παλιγγενεσία, ἀνακαίνισις, ἀναγέννησις, παλιγγενεσία: علميه — ἀναγέννησις τῶν γραμμάτων· || فنيه — ἀναγέννησις τῶν ἐπιστημῶν· || عصريه — παλλιγγενεσία τοῦ αἰῶνος, ἤτοι πρόοδοι τῆς ἐποχῆς.

تجديد } A.**τεδζεδὶτ**[ρζ. جدّ, βλ. جديد]ρ.ἀφ.τὸ ἀνανεοῦν, ἀνακαινίζειν, ἀνανέωσις, ἀνακαίνισις: بايرامده البسه‌لرى اسكى عادتدر ἡ ἀνανέωσις τῶν ἐνδυμάτων κατὰ τὴν ἑορτὴν[τὸ βαϊράμιον] εἶναι παλαιὸν ἔθος· || اوى — خانه‌نك ἀνακαίνισις οἰκίας· ||هوا — ἀνανέωσις ἀέρος· || تأمينات احتراميه وسيله اتخاذ قلندى ἐθεωρήθη ὡς εὐκαιρία ἀνανεώσεως τῶν διαβεβαιώσεων περὶ τῆς ὑπολήψεώς [μου]. ‖ Ρμ.[αἰτ.]: البسه‌يى تجديد ايتمك — ἀνανεῶ τὰ ἐνδύματα, φορῶ νέα· || — مناسبات تجديد ايتمك ἀνανεῶ τὴν φιλίαν· || — مقاوله‌يى تجديد ايتمك ἀνανεῶ τὰς σχέσεις· || تجديد ايتمك — ἀνανεῶ τὴν συμφωνίαν, τὸ συμβόλαιον· § πλθ. تجديدات.

تجديداً } A. **τεδζεδὶτ-εν,** ἐπρ. δι' ἀνακαινίσεως, ἐκ νέου, ἐξ ὑπαρχῆς: كليسانك — انشاسى ἡ ἐκ νέου ἀνέγερσις τῆς ἐκκλησίας.

تجدير } A. **τεδζτὶρ** [ρζ. جدر, βλ. جدرى] ρ. ἀφ. δαμαλισμός, ἐμβολισμός. ‖ Ρμ. δαμαλίζω, κ.φελλιάζω[ἄνθρωπον διὰ δαμαλίδος].

تجذير } A. **τεδζζὶρ** [ρζ. جذر] ρ. ἀφ. ἐκρίζωσις· § ἐξαγωγὴ τῆς ρίζης ἀριθμοῦ τινος ἢ ποσότητος [Αλγ.].

تجرب } A. **τεδζερρὸπ** [ρζ. جرب] ρ. ἀφ. ἐμπειρικὴ ἰατρική· συνών. تطبّ βλ.

تجربةً } A. **τεδζρὶπετ-εν,** ἐπρ. ἐκ πείρας, διὰ δοκιμῆς, πειράματος· βλ. ἐπόμ.

تجربه } A. **τεδζρὶπὲ** [ρζ. جرب] ρ. ἀφ. θ. δοκιμή, πείραμα, ἀπόπειρα, πεῖρα: ء — طالع δοκιμὴ τῆς τύχης· || قلم ء — δοκίμιον καλάμου: قلم يولنده يازلمش آثارى اكثر ء — τὰ πλεῖστα τῶν ἔργων του ἐγράφησαν ἐν εἴδει δοκιμίου καλάμου· ||سى لازم كلير بو صورتله‌ده ἀπαιτεῖται ἡ δοκιμὴ καὶ τούτου· || ء رئويه — δοκιμασία πνευμονικὴ [ἰατρ.]. || —بال **ءاى-ت-تجربه‌لى,** ἐκ πείρας. ‖ Ρμ. δοκιμάζω, ποιῶ πείραμα [αἰτ.]: طالعمى تجربه‌جكم — ايده‌جكم θὰ δοκιμάσω τὴν τύχην μου· § πλθ. تجارب **τεδζαρὶπ.**

تجربى } A. **τεδζρὶπὶ** [ἐκ τοῦ تجربه] ἐπθ. πειραματικός, ἐμπειρικός· § θ. تجربيه: اصول — σύστημα πειραματικόν: فنون — ἐπιστῆμαι πειραματικαί.

تجرد } A. **τεδζερρὸδ** [ρζ. جرد] ρ. ἀφ. ἀπόδυσις, ἀπογύμνωσις, παραίτησις ἀπὸ τῶν κοσμικῶν καὶ πρὸς τὸν Θεὸν ἀφοσίωσις, ἀπομόνωσις, ἤτοι βίος μονήρης, ἀγαμία: — اوراق ἀπογύμνωσις ἀπὸ τῶν φύλλων, φυλλόρροια· ||عارض —μαδαρότης, ἔλλειψις χνοός [βτν.]· ||عالمى —, ἡ — حالى ἡ κατάστασις ἢ ὁ κόσμος τῆς ἀγαμίας, ὁ βίος τοῦ ἀγάμου· ||—اهل ὁ ἄγαμος, ὁ διάγων βίον μονήρη. ‖ Ρμ. ἀπεκδύομαι, ἀπογυμνοῦμαι, παραιτοῦμαι τῶν τοῦ κόσμου, μονάζω [دن]: ايتدى — لباس انسانيتدن تجرد ايتدى ἀπεξεδύθη τὸ ἔνδυμα τοῦ ἀνθρώπου· || كنجلك لطافتدن تجرد و حسندن تماميله — ايدرك بر اسكلت حالنى المش اوزره يارالقردن ايتمك — ai σύριγγες [πασχαλιαί] αἵτινες ὡς ἐκ τῆς ἐποχῆς εἶναι ἐν τῷ ἀπεκδύεσθαι τὰ φύλλα[φυλλορροεῖν]· βλ. تجريد.

تجرش } A. **τεδζερρὸς** [ρ. جرش] ρ. ἀφ. προστριβὴ δύο σωμάτων, διάτριμμα.

تجرع } A. **τεδζερρὸ** [ρζ. جرع, βλ. جرعه] ρ. ἀφ. τὸ πίνειν μετὰ δυσκολίας, κατάποσις: غصه — τὸ καταπίνειν λύπας· βλ. تجريع.

تجريد } A. **τεδζρὶδ** [ρζ.جرد] ρ. ἀφ. μτδ. ἀπόδυσις, ἀπογύμνωσις, ἀπομόνωσις,

ἀπαλλαγὴ τῆς ψυχῆς ἀπὸ τῶν τοῦ κόσμου καὶ ἀφοσίωσις εἰς τὸν Θεόν: —عالم ὁ βίος τῆς ἀπὸ τῶν κοσμικῶν ἀπαλλαγῆς κτλ. ‖ Ρμ. ἀπεκδύω, ἀπογυμνῶ, ἀπαλλάττω κτλ. ἀπομονῶ [αἰτ. دن] : —مفعول به علامت مفعولیت اولان کسره دن [μεφ'οὗλῶν ṫìχ] ἀπεκδυθῇ τὸν κεσρὲ [ἤτοι τὴν κατάληξιν τῆς αἰτιατικῆς], ὅπερ εἶναι τὸ σημεῖον τῆς ἀντικειμενικότητος· βλ. تجرد.

تجربع } Α. **τεδζρὶ** [ρζ. جرع, βλ. جرعه] ρ.ἀφ. τὸ ἀναγκάζειν, ὑποχρεοῦν τινα ἵνα πίῃ ποτόν, φάρμακον κτλ. τὸ ποτίζειν: —دوا τὸ ποτίζειν φάρμακον· ‖βλ. تجرع.

تجریم } Α. **τεδζρὶμ** [ρζ. جرم, βλ. جریمه] ρ. ἀφ. τιμωρία διὰ λήψεως προστίμου· ‖ Ρμ. τιμωρῶ διὰ προστίμου· μτφ. ὑποβάλλω εἰς ἔξοδα περιττὰ καὶ ἄδικα [αἰτ. ایله]: انی ایکی لیرا —ایلمشدر جزای نقدی ایله ἐτιμώρησεν αὐτὸν διὰ προστίμου δύο λιρῶν· § πλθ. تجریمات.

تجزئه } Α. **τεδζζιγὲ** [ρζ. جزء] ρ. ἀφ. διαίρεσις εἰς μέρη, τμήματα ἢ μόρια [σώματος ὁλοκλήρου ἢ συνθέτου], κερματισμός, μερισμός, ἀποσύνθεσις· § [χμ.] κονιοποίησις : —مرکبات μερισμὸς ἢ ἀποσύνθεσις συνθέτων, κραμάτων. ‖ Ρμ. διαιρῶ, κερματίζω, μερίζω, κονιοποιῶ [αἰτ.]· βλ. καὶ تجزی.

تجزی } Α. **τεδζεζζὶ** [ρζ. جزء] ρ. ἀφ. τὸ διαιρεῖσθαι εἰς μέρη, μόρια, τμήματα, μερισμός: قبول ایتز — یو شی τὸ πρᾶγμα τοῦτο δὲν ἐπιδέχεται μερισμόν.

تجزیه } Α. **τεδζζιγὲ** [ρζ. جزاء] ρ. ἀφ. ἀνταπόδοσις, τιμωρία. ‖ Ρμ. τιμωρῶ [αἰτ.].

تجسد } Α. **τεδζεσσὸ** [ρζ. جسد] ρ. ἀφ. τὸ ἐνσαρκοῦσθαι, ἐνσάρκωσις: —جنین ἐνσάρκωσις ἐμβρύου· ‖—حشرات ἐνσάρκωσις ἐντόμων. ‖ Ρμ. ἐνσαρκοῦμαι.

تجسس } Α. **τεδζεσσὸς** [ρζ. جس βλ. جاسوس] ρ. ἀφ. ἔρευνα, ἐξέτασις, πολυπραγμοσύνη, κατασκόπευσις: —ی احوال خصوصیه ك جائز دکلدر ἢ ἐξερεύνησις τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου δὲν εἶναι θεμιτή· ‖—ارباب πολυπράγμονες· ‖—قولی περιπολία. ‖ Ρμ. ἐρευνῶ, ἐξετάζω, πολυπραγμονῶ, κατασκοπεύω· § πλθ. تجسسات.

تجسم } Α. **τεδζεσσὸμ** [ρζ. جسم] ρ. ἀφ. μσ. ἐνσωμάτωσις, ἐνσάρκωσις, προσωποποίησις. ‖ Ρμ. ἐνσαρκοῦμαι, λαμβάνω σάρκα, μορφήν, ὑπόστασιν, προσωποποιοῦμαι, παρίσταμαι· ‖—ایتدیرمك κάμνω νὰ λάβῃ, ἤτοι δίδω σῶμα, μορφήν, προσωποποιῶ, παριστάνω, φαντάζομαι νοερῶς [αἰτ.] : او مقاله‌ك هر سطری اغلایان بر والده‌یی —ایتدیریور ἕκαστος στίχος τοῦ λόγου ἐκείνου παριστάνει [προσωποποιεῖ] μητέρα κλαίουσαν· ‖ او بلیهٔ مضحکه‌ك اهمیتی لایق وجهیله نظرده —ایتدیرملی πρέπει νὰ φαντασθῇ τις [νὰ προσωποποιήσῃ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ] δεόντως τὴν σπουδαιότητα ἐκείνου τοῦ κωμικοῦ δυστυχήματος.

تجسیم } Α. **τεδζσὶμ** [ρζ. جسم] ρ. ἀφ. τὸ δι-δόναι σῶμα, προσωποποιεῖν, προ-σωποποίησις: —ه اوغراشیر تمثال عنف و غروری ἀγρίου προσωποποίησις· ‖—آقتور ἠθοποιὸς προσπαθῶν νὰ προσωποποιήσῃ τὴν εἰκόνα τῆς ταραχύτητος καὶ ἐπάρσεως.

تجشؤ } Α. **τεδζεσὸσοῦ** [ρζ. جشو] ρ. ἀφ. ἐρευγμός, τὸ ἐρεύγεσθαι.

تجعد } Α. **τεδζα'ὸ** [ρζ. جعد] ρ.ἀφ. τὸ γίνεσθαι τὰς τρίχας οὔλας, σγουράς, οὐλότης.

تجعید } Α. **τεδζ'ὶ** [ρζ. جعد] ρ. ἀφ.τὸ βοστρυχίζειν, ἤτοι τὸ νὰ κάμῃ τις βοστρύχους ἢ οὔλην τὴν κόμην τῆς κεφαλῆς.

تجفف } Α. **τεδζεφφὸ** [ρζ. جف] ρ.ἀφ. μσ. ἀποξήρανσις: —البسهٔ مبتله ἀποξήρανσις ὑγρῶν **[μὸττελλὲ]** ἐνδυμάτων.

تجفیف } Α. **τεδζφὶφ** [ρζ. جف] ρ. ἀφ. μτδ. ἀποξήρανσις· § ὑγίανσις.

تجلا } Π. **τεδζελλά,** ταὐτὸ تجلی βλ.

تجلد } Α. **τεδζελλὸ** [ρζ. جلد, βλ. جلادت] ρ. ἀφ. τὸ προσποιεῖσθαι τὸν γενναῖον, τὸν ἀνδρεῖον, ψευδὴς ἐπίδειξις γενναιότητος.

تجلی } Α. **τεδζελλὶ** [ρζ. جلاء] ρ. ἀφ. τὸ φανεροῦσθαι, ἐκδηλοῦσθαι, παρουσιάζεσθαι, ἐπιφαίνεσθαι, διαλάμπειν, ἐκδήλωσις, ἐμφάνισις, ἐπιφάνεια τῆς θείας δυνάμεως ἐν τῇ φύσει ὑπὸ διαφόρους ὄψεις ἢ ὡς ὤφθη τῷ Μωϋσεῖ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ, ἔλλαμψις ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν πιστῶν, ὁ διὰ τοῦ φωτὸς τῆς θείας χάριτος φωτισμὸς τῆς ψυχῆς αὐτῶν, ὀπτασία ἐκ τοῦ ἀοράτου κόσμου παρουσιαζομένη εἰς τὴν ψυχὴν τῶν ἁγίων καὶ ἐναρέτων ἐν ἐκστάσει διατελούντων, τύχη, πεπρωμένον : —حضرت موسایه ك طاغ اولان واقع الهی τὸ ὄρος ἔνθα ἐγένετο θεία **ἐπιφάνεια τῷ Μωϋσεῖ, ἤτοι ἔνθα ὁ Θεὸς ὤφθη**

τῷ Μωϋσεῖ· ‖—عید ἑορτὴ τῶν Θεοφανείων. ‖ Ρμ.: ایتدی روی انوری زیر زلفندن —κάτωθεν τοῦ βοστρύχου αὐτῆς διέλαμψε τὸ φαεινὸν αὐτῆς πρόσωπον· ‖ هر خلاق جهان عالمه ایتدکده —ὅτε ὁ δημιουργὸς τοῦ κόσμου ἐπεφάνη ἐν τῷ κόσμῳ, πάντα ἄνθρωπον δι' ἑνὸς τρόπου ἐπαρηγόρησε [στίχ.]. ‖ قدرت الهیه هر شیده بر بشقه صورتله —ایتشدر ἡ θεία δύναμις ἐπεφάνη [ἐξεδηλώθη] ἐν παντὶ πράγματι διαφοροτρόπως· ‖ معارف و علم منتسبین حقنده هر آن برر صورتله —ایدن الطاف و عنایات جلیلهٔ جناب پادشاهی αἱ Αὐτοκρατορικαὶ χάριτες καὶ εὐεργεσίαι αἱ καθ'ἑκάστην στιγμὴν διαφοροτρόπως ἐκδηλούμεναι πρὸς τοὺς πεπαιδευμένους καὶ λογίους· ‖ یاور در —ی τύχη του εἶναι εὐνοϊκή· ‖ کوسمك سنه —ἀγανακτεῖν [κακιόνει] κατὰ τῆς ἰδίας τύχης· § πλθ. تجلیات βλ.

تجلیات } Α. **τεδζελλιγὰτ** [πλθ. τοῦ تجلی] ὄν. θ. ἐλλάμψεις ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν πιστῶν, φωτισμὸς τῆς ψυχῆς αὐτῶν, ὀπτασίαι κτλ. [βλ. تجلی], τύχαι: —صمدانیه θείαι ἐλλάμψεις· ‖ الهیه ایله منور اولدی قلوب مؤمنین انوار —αἱ καρδίαι τῶν πιστῶν ἐφωτίσθησαν διὰ τῶν φώτων τῶν θείων ἐλλάμψεων **[ἐνβάρι τεδζελλιγὰτι ἰλαχιγὲ].** ‖ صلات آیات —προσευχὴ συνεπάγουσα ἐλλάμψεις, ὀπτασίας τῆς ψυχῆς.

تجلیخانه } Π. **τεδζελλὶ-χανέ,** ὄν. τόπος ἔνθα πρᾶγμά τι ἐπιφαίνεται μετὰ λαμπρότητος, τόπος ἐπιφανείας, ἐλλάμψεως κτλ. βλ. تجلی καὶ تجلیزار ، تجلیکاه.

تجلید } Α. **τεδζλὶ** [ρ. جلد] ρ. ἀφ. τὸ δένειν, δέσιμον, ἤτοι περικάλυψις [βιβλίου]: —ی کتابك περικάλυψις βιβλίου. ‖ Ρμ. δένω, περικαλύπτω βιβλίον [αἰτ.]· ‖—ایتدیرمك δίδω [τῷ βιβλιοδέτῃ] νὰ δέσῃ, νὰ περικαλύψῃ [δοτ. αἰτ.]: کتابلری مجلده الافرانقه —ایتدیردم τὰ βιβλία μου ἔδεσα διὰ τοῦ βιβλιοδέτου εὐρωπαϊστί.

تجلیزار } Π. **τεδζελλὶ-ζάρ,** ὄν. ταυτόσ. τῷ تجلیخانه βλ.

تجلیساز } Π. **τεδζελλὶ-σάζ,** ἐπθ. ὁ ἐπιφαινόμενος, ἐκδηλούμενος ἐν λαμπρότητι, λάμπων, φωτίζων: —اعین افتخار و شکران φωτίζω τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς ὑπερηφανείας καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης [ἐπὶ ὑψηλῆς χάριτος, ἢ πράξεως].

تجلیکاه } Π. **τεδζελλὶ-γκιάχ,** ὄν. ταυτοσ. τῷ تجلیزار.

تجلیل } Α. **τεδζλὶλ** [ρζ. جلل **δζὸλλ**] ρ. ἀφ. τὸ καλύπτειν διὰ καλύμματος : —فرس κάλυψις ἵππου διὰ καλύμματος.

تجلیه } Α. **τεδζλιγὲ** [ρζ. جلاء] ρ.ἀφ. τὸ στιλβοῦν, στίλβωσις: —مرات στίλβωσις κατόπτρου· ‖ —سیف στίλβωσις ξίφους.

تجمد } Α. **τεδζεμμὸ** [ρζ. جمد] ρ.ἀφ.μσ. πῆξις: —عرق πῆξις ἱδρῶτος· ‖ Ρμ. —ایتمك πήγνυμαι· βλ. تجمید.

تجمع } Α. **τεδζεμμὸ** [ρζ. جمع] ρ. ἀφ.τὸ συναθροίζεσθαι, συνέρχεσθαι, συνάθροισις. ‖ Ρμ. —مجلس τὸ συμβούλιον συνέρχεται· ‖ —خلق ایتمك συνέρχεται ὁ λαός· § πλθ. تجمعات.

تجمل } Α. **τεδζεμμὸλ** [ρζ. جمل, βλ. جمال] ρ. ἀφ. τὸ κοσμεῖσθαι, καλλωπίζεσθαι, κόσμησις, καλλωπισμός· § πλθ. تجملات καλλωπισμοί, ἔπιπλα οἰκιακά: —خانه‌یی نقل ایلدی کاملاً μετεκόμισεν ὅλα τὰ οἰκιακὰ ἔπιπλα.

تجمید } Α. **τεδζμὶ** [ρζ. جمد] ρ.ἀφ. μτδ. τὸ πηγνύειν, πῆξις: —ماء πῆξις ὕδατος.

تجن } Τ. **τεδζέν,** ὄν. αἴγαγρος, κ. ἀγριοκάτσικον, ἄλλως طاغ کچیسی.

تجنب } Α. **τεδζεννὸ** [ρζ. جنب] ρ. ἀφ. μσ. ἀποχή, τὸ ἀποφεύγειν· συνηθέστερον اجتناب καὶ مجانبت βλ.

تجنن } Α. **τεδζεννὸν** [ρζ. جنت] ρ. ἀφ. παραφροσύνη. ‖ Ρμ. παραφρονῶ, δαιμονίζομαι: —ایتدیکنه حکم ایلر طورندکی وحشتی کورنلر οἱ βλέποντες τὴν ἐν τῇ φυσιογνωμίᾳ αὐτοῦ ἀγριότητα ἔκριναν ὅτι παρεφρόνησε.

تجنی } Α. **τεδζεννὶ** [ρζ. جناء] ρ. ἀφ. τὸ συλλέγειν, δρέπειν καρπούς· συνηθέστ. اجتناء βλ.]· § τὸ προσάπτειν τινὶ ἔγκλημα [جنایت].

تجنیس } Α **τεδζνὶς** [ρζ. جنس] ρ. ἀφ. τὸ λέγειν λογοπαίγνιον, παρονομασία: —کلام ذوقیدر ἀρέσκεται εἰς λογοπαίγνια, παρονομασίας· [βλ. καὶ جناس]· § πλθ. تجنیسات.

تجوز } Α. **τεδζεββὸζ** [ρζ. جوز, βλ. جواز] ρ. ἀφ. τὸ θεωρεῖν ὡς θεμιτὸν τὸ μὴ τοιοῦτον· § τὸ ὁμιλεῖν μεταφορικῶς, μεταφορά· § πλθ. تجوزات.

تجوزاً } Α. **τεδζέββὸζ-εν,** ἐπρ. μεταφορικῶς· βλ. καὶ تجوز.

تجوف } Α. **τεδζεββὸφ** [ρζ. جوف] ρ. ἀφ. τὸ καθίστασθαι ἔσωθεν κενόν, κοῖλον, κοίλανσις· § τὸ εἰσδύειν ἐντός.

تجويد A. **τεδζβὶὲ** [ρζ. جود, βλ. جواد] ρ.ἀφ. βελτίωσις· § καλὴ ἀπαγγελία: ـــ حروف كالهٔ ادپاگگلیا تۏں گرامماتون· § ἐπιστήμη διδάσκουσα τὸν τρόπον τοῦ ἀναγινώσκειν τὸ Κοράνιον ἐμμελῶς: قرائتده — ه رعایت ایدر ἐν τῇ ἀναγνώσει ἀκολουθεῖ τοὺς κανόνας τῆς μελῳδικῆς ἀπαγγελίας· § ὑγίανσις.

تجوير A. **τεδζβὶρ** [ρζ. جور] ρ. ἀφ. τὸ κατηγορεῖν τινα ἐπὶ σκληρότητι, ἀσπλαγχνίᾳ: خوبان ـــ τὸ κατηγορεῖν τὰς ὡραίας ἐπὶ σκληρότητι.

تجويز A. **τεδζβὶζ** [ρζ. جوز, βλ. جواز] ρ. ἀφ. τὸ θεωρεῖν τι ὡς θεμιτόν, τὸ ἐπιτρέπειν, ἄδεια, τὸ ἀνέχεσθαι, ἀνοχή. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: ایتدی — بونی بیورمیه جغکزی ἐπέτρεψε τὸν μετὰ τοῦ δεῖνος γάμον αὐτῆς·‖ مأمول ایدرم πιστεύω ὅτι δὲν θὰ ἐπιτρέψητε ἢ δὲν θ' ἀνεχθῆτε τοῦτο· § πλθ. تجويزات **τεδζβιζάτ.**

تجويع A. **τεδζβὶ** [ρζ. جوع] ρ. ἀφ. τὸ ἀφίνειν τινὰ νὰ πεινᾷ, νὰ λιμοκτονῇ· βλ. καὶ اجاعه.

تجويف A. **τεδζβὶῳ** [ρζ. جوف] ρ. ἀφ. τὸ κοιλαίνειν, καθιστᾶν κοῖλον, κενὸν ἔσωθεν, κοίλανσις: ـــی آغاجك κοίλανσις τοῦ δένδρου·‖ـــاذن λαβύρινθος, ἤτοι ἐσωτερικὴ κοιλότης τοῦ ὠτός [βλ. تیه]. ‖ Ρμ [αἰτ.]: آغاجی ایتمك —κοιλαίνω τὸ δένδρον.

تجهز A. **τεδζεχχὸδζ** [ρζ. جهز, βλ. جهاز] ρ.ἀφ. τὸ προικίζεσθαι, ἐφοπλίζεσθαι, προικισμὸς κόρης, ἐξάρτησις, ἐφοπλισμὸς πλοίων, στρατοῦ: سفینه ـــ ἐφοπλισμὸς πλοίου.

تجهيز A. **τεδζχὶζ** [ρζ. جهز, βλ. جهاز] ρ. ἀφ. τὸ προικίζειν, ἐφοπλίζειν, ἐφοδιάζειν, προικισμὸς κόρης, ἐφοπλισμός, ἐξάρτησις, ἐφοδίασις πλοίων, στρατοῦ· § [χμ.] προπαρασκευή [βλ. استحصال καὶ استحضار].‖ Ρμ. [αἰτ.]: کریمه سی ایتدی — ἐπροίκισε τὴν θυγατέρα του· ‖ سفائنی ایتمك — ἐφοπλίζω τὰ πλοῖα· ‖ ایتمك — عساکری ἐφοπλίζω τὸν στρατόν· § تکفین و ـــ, ἢ ـــمیت, κηδεία νεκροῦ, ἤτοι σαβάνωμα, συγύρισμα κτλ. § πλθ. تجهيزات **τεδζχιζάτ.**

تجهيل A. **τεδζχὶλ** [ρζ. جهل] ρ. ἀφ. κατηγορία ἐπὶ ἀμαθείᾳ. ‖ Ρμ. κατηγορῶ τινος ἀμάθειαν, ἀποδεικνύω τὴν ἀμάθειάν τινος [αἰτ.]: ایدر — اولهٔ جاهلدرکه اجهلر انی οὕτως ἀμαθὴς ὥστε οἱ ἀμαθέστατοι κατηγοροῦσιν αὐτὸν ἐπὶ ἀμαθείᾳ.

تحاشا Π. **τεχαὸὰ** [ἐκ τοῦ تحاشی βλ.] ρ. ἀφ. προφύλαξις, ἀποχή. ‖Ρμ. προφυλάττομαι, ἀπέχω ἐκ φόβου, φοβοῦμαι [ιδ]: دریا ! ـــ بنی ایله بر تحاشا سندن ایده جکمی یم θάλασσα! ἰδέ με ἄπαξ **[ἐϊλὲ πὶρ τεμαὸά]**· θὰ σὲ φοβηθῶ;

تحاشی A. **τεχαὸὶ** [ρζ. حشو, βλ. حاشا] ρ.ἀφ. τὸ προφυλάττεσθαι, ἀπέχειν, προφύλαξις, ἀποχή: ـــ بی ὁ μὴ προφυλαττόμενος. ‖Ρμ. [ιδ]: ایتملی ـــ مهالکدن δέον νὰ προφυλάττηταί τις ἀπὸ τῶν κινδύνων· βλ. καὶ تحاشا.

تحاف **τουχάφ,** ἀντὶ تحف βλ.

تحالف A. **τεχαλὸφ** [ρζ. حلف] ρ. ἀφ. τὸ ἐπάγειν ὅρκον εἰς ἀμφοτέρους τοὺς διαδίκους· βλ. تحليف καὶ تحلف.

تحالم A. **τεχαλὸμ** [ρζ. حلم] ρ. ἀφ. τὸ προσποιεῖσθαι ἠπιότητα, πραότητα.

تحامق A. **τεχαμοὶκ** [ρζ. حمق] ρ. ἀφ. τὸ προσποιεῖσθαι τὸν βλᾶκα.

تحامی A. **τεχαμὶ** [ρζ. حمی, βλ. حمایه] ρ.ἀφ. τὸ ὑπερασπίζειν ἢ προφυλάττειν ἑαυτόν, τὸ ἀποφεύγειν, προφύλαξις, ἀποχή[ιδ]: باعث نیل فضائلدر —قباحتدن ἡ ἀπὸ τῶν κακιῶν ἀποχὴ εἶναι παραίτιος ἐφίξεως πρὸς τὰς ἀρετάς.

تحايا A. **τεχαγὶὰ** [πλθ. τοῦ تحیه] ὄν. θ. εὐχαί: ایدملم روح رسوله —اهدای ἃς προσφερωμεν εὐχὰς τῇ ψυχῇ τοῦ προφήτου.

تحبس A. **τεχαὲπὲὸς** [ρζ. حبس] ρ. ἀφ. τὸ περιορίζειν ἑαυτόν, τὸ ἐγκλείεσθαι ἔν τινι μέρει.

تحبيذ A. **ταχὲὶζ** [ἐκ τοῦ μορ. حبذا **χάὲὲεζα**=τὶ καλόν! εὖγε!] ρ. ἀφ. τὸ λέγειν: τί καλόν! ἐπιδοκιμασία, ἔπαινος· § πλθ. تحبيذات **ταχὲὶζάτ.**

تحت A. **τάχτ,** ὄν. τὸ κάτω μέρος, ὑποκάτω· § ἰσοδυναμεῖ τῇ ἑλλ. προθ. **ὑπὸ** καὶ συντάσσεται 1ον τουρκιστί, ἐπιτασσόμενον: فلان شی شیك ـــدر τὸ δεῖνα πρᾶγμα εἶναι ὑπὸ τὸ δεῖνα **[ταχτηνὲά]**·‖ـــدر بو مسئله ὑπὸ τὸ ζήτημα τοῦτο·‖ـــدر او ایش اراده ἡ ὑπόθεσις αὕτη εἶναι ὑπὸ διάταγμα, ἤτοι ἡ ἐκτέλεσις αὐτῆς ἀπαραίτητος καὶ ὑποχρεωτική·‖ـــدن **ταχτινὲάν,** κάτωθεν· § 2ον περσιστί, προτασσόμενον καὶ προφερόμενον **τάχτι**: ـــقدم **τάχτι καὲέμ,** ὑπὸ τὸν πόδα· ‖ ـــتصدیق **τάχτι τασὲὶκ,** ὑπὸ ἐπικύρωσιν, ἤτοι ἐπικεκυρωμένος· ‖ اعتراف ـــ **τάχτι ἰτιράφ,** ὑπὸ ὁμολογίαν, ἤτοι ὁμολογηθέν[πρᾶγμα]·‖ـــحکم **τάχτι χὸκμ,** ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν, δεσποτείαν· § 3ον ἀραβιστί, προταασσόμενον ἐπίσης, ἐπομένου τοῦ ἀρθ. ἄρθρου ال, καὶ προφερόμενον **τάχτε**: الارض — **τάχτε-λ-ἄρζ,** ὑπὸ τὴν γῆν, ὑπόγειος·‖البحر — **τάχτε-λ-πάχρ,** ὑπὸ τὴν θάλασσαν, ὑποβρύχιος·‖الجلد — **τάχτε-λ-δζίλὲ,** ὑπὸ τὸ δέρμα, ὑποδόριος·‖ الحفظ — **τάχτε-λ-χὴφζ,** ὑπὸ φρουράν, ἀσφαλῶς· § χρησιμεύει εἰς σχηματισμὸν ὅρων τῆς χημείας, ἀνατομίας, βοτανικῆς κτλ: ـــ کبریتیت ὑποθειϊκός·‖کبریتی ـــ ὑποθειώδης·‖— اللسان **τάχτε-λ-λισάν,** ὑπόγλωσσον· ‖ البیض — **τάχτε-λ-μεπὴέζ,** ὑπόγυνον· ‖ الورق — **τάχτε-λ-βεράκ,** ὑπόφυλλον· ‖ الملح — **τάχτε-λ-μίλχ,** ὑποαλατοῦχος·‖ الضلع — **τάχτε-τ-τερκουβέ,** ὑποκλείδιος. الترقوه —

تحتانی A. **ταχτ-ανί,** ἐπθ. ὁ-ἡ-τὸ κάτω, κατώγειος, ἀντίθ. τῷ فوقانی **φεβκανί,** ἀνώγειος [ἐπὶ δωματίων]·§ ὑπόστικτος, ἤτοι ὁ ἔχων τὰς στιγμὰς ὑποκάτω [ἐπὶ γραμμάτων]: فوقانی ایکی داڑه یی شامل —و περιέχει δύο τμήματα, κατώγειον καὶ ἀνώγειον· § آزوتیت — ὑπονιτρικὸς [χημ.]·§ θ. تحتانیه: —داڑهٔ τμῆμα κατώγειον·‖ — یای **γὰ** ὑπόστικτον [ἤτοι ی].

تحتم A. **τεχαττὸμ** [ρζ. حتم] ρ. ἀφ. τὸ εἶναί τι ἀπαραίτητον, ὑποχρεωτικόν, ἐπάναγκες, ἀνάγκη ἀπαραίτητος, ὑποχρεωτική.

تحثر A. **τεχασὸὸρ** [ρζ. حثر] ρ. ἀφ. πῆξις ἰδίᾳ λευκωματούχων οὐσιῶν: دم ـــπῆξις αἵματος· ‖ دم کیوی ـــ ἰσχουρία νεφροθρομβοειδής, προερχομένη ἐξ αἵματος προσπεπηγότος ἐν τοῖς νεφροῖς.

تحجر A. **τεχαδζδζὸρ** [ρζ. حجر] ρ.ἀφ. ἀπολίθωσις, ἐπιλίθωσις: ابهر ـــἀπολίθωσις ἀορτῆς. ‖ Ρμ. ἀπολιθοῦμαι: کبرج ایشلندکد — ایدییور نصکره چنتو کبی ἡ ἄσβεστος ἀφοῦ κατεργασθῇ, ἀπολιθοῦται ὡς ἡ ἀμμοκονία· ‖ هر دینلسه متأثر اولیور ایدی کویاکه قلبی — اتیش ایدی ὅ,τι καὶ ἂν ἤθελέ τις εἴπῃ, δὲν συνεκινεῖτο· ὡσανεὶ ἡ καρδία του εἶχεν ἀπολιθωθῇ.

تحجير A. **ταχδζὶρ** [ρζ. حجر] ρ.ἀφ. τὸ περιφράττειν τόπον διὰ λίθων ἢ ἄλλου τινὸς ὅπως μὴ ἐπέμβῃ ξένος, περίφραξις. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: — بر کیمسه اراضیٔ موادن بر محلی اولور ایتسه اوج سنه مدت او محله سائر ندن احق اولور περιφράξῃ μέρος τι ἐκ τῶν νεκρῶν γαιῶν, ἀποκτᾷ ἐπὶ τοῦ μέρους ἐκείνου διὰ μίαν τριετίαν δικαίωμα προτιμήσεως ἄλλου **[ἐχὰκκ ὸλούρ].**

تحجم A. **τεχαδζὸζὸμ** [ρζ. حجم] ρ. ἀφ. τὸ αὐξάνεσθαι κατ' ὄγκον, ἐξόγκωσις, παρέκτασις: طحال ـــ παρέκτασις σπληνός.

تحجيل A. **ταχδζὶλ** [ρζ. حجل, βλ. حجله] ρ. ἀφ. τὸ τιθέναι εἰς τὸν νυμφικὸν θάλαμον τὴν νύμφην [عروس ـــ], ἢ τὸν γαμβρὸν [داماد ـــ].

تحدب A. **τεχαὲὲὸὲ** [ρζ. حدب] ρ. ἀφ. τὸ κυρτοῦσθαι, κύρτωσις, κύφωσις. ‖ Ρμ. ایلدی — تخته τὸ ξύλον ἐκυρτώθη·‖βλ. تحديب.

تحدث A. **τεχαὲὲὸδζ** [ρζ. حدث] ρ. ἀφ. τὸ ἀναφύεσθαι [ἐπὶ ζητημάτων, ἀγωγῆς, διενέξεως κτλ.]. ‖ Ρμ. ایتدی — مسئله ἀνεφύη ζήτημα· ‖ ایدن دعوا — ἡ ἀναφυεῖσα ἀγωγή· ‖ ایدن اختلاف — ἡ ἀναφυεῖσα διαφωνία.

تحدر A. **τεχαὲὲὸρ** [ρζ. حدر] ρ. ἀφ. τὸ καταβαίνειν, κατάβασις, κάθοδος: ـــ مياه κατάρρους ὑδάτων.

تحدی A. **τεχαὲὲὶ** [ρζ. حدی] ρ. ἀφ. τὸ ἐρίζειν μετά τινος ἐπὶ ὑπεροχῇ· § σκέψις μετὰ προσοχῆς· § πλθ. تحديات.

تحديب A. **ταχὲὶὲ** [ρζ. حدب] ρ. ἀφ. τὸ ποιεῖν τινα ἢ τι κυρτόν, κυφόν, κύφωσις· βλ. تحدب.

تحديث A. **ταχὲὶς** [ρζ. حدث] ρ. ἀφ. τὸ ἀναγγέλλειν, τὸ διηγεῖσθαι: نعمت ـــ τὸ ἀναφέρειν εὐγνωμόνως εὐεργεσίαν: ی — نعمت جلیله در واجب اولان بر μία ὑψηλὴ εὐεργεσία, ἣν πρέπει ν' ἀναφέρῃ τις εὐγνωμόνως· § τὸ ποιεῖν τι ἀναφυῆναι, τὸ διδόναι ὕπαρξιν, τὸ προξενεῖν [βλ. تحدث]· § πλθ. تحديثات.

تحديد A. **ταχὲὶὲ** [ρζ. حد] ρ. ἀφ. τὸ προσδιορίζειν ὅρια, ὁροθεσία· § τὸ περιορίζειν, περιορισμός: اراضیٔ میریه ـــ προσδιορισμὸς ὁρίων δημοσίων γαιῶν·‖حدود ـــ προσδιορισμὸς ὁρίων [χώρας, ἐπαρχίας, κράτους κτλ.], ὁροθεσία· ‖ حرکت ـــ περιορισμὸς ἐνεργείας. ‖ Ρμ. [αἰτ.]· § πλθ. تحديدات.

تحديدنامه Π. **ταχὲὶὲ-ναμέ,** ὄν. ἔγγραφον ὁροθεσίας, ὁροθετήριον.

تحذر A. **τεχαζζὸρ** [ρζ. حذر] ρ.ἀφ. τὸ προφυλάττεσθαι, προφύλαξις [ἐπὶ ἠθικῶν]· ‖ Ρμ. [τῇ ιδ]· ‖ βλ. تحرز καὶ تحرس.

تحذير A. **ταχζὶρ** [ρζ. حذر] ρ.ἀφ. τὸ καθιστάναι τινὰ προσεκτικόν, ἐπιφυλα-

κτικόν, τὸ ἐφιστάναι τὴν προσοχήν τινος ὅπως ἀποφεύγῃ πράξεων ἐπιζημίων, τὸ ἀποτρέπειν, ἀποτροπὴ [τῇ ↓ση]: ی—اولندن چوجقلرك یالڭزلغه ↓ماسی اوزره ↓ماسی ایچون ↓ماسی ↓ماسی ↓ماسی

μιον: ايدن فرط — دن سويليه‌جگى سوزى شاشردى ἐκ τῶν πολλῶν ἐγκωμίων ἔχασε τὸν λόγον ὃν ἤθελεν εἰπῆ.

تحسين كرده Π. **ταχσιν-κερτέ,** ἐπθ. ἐπιδοκιμασθείς, ἐπαινεθείς.

تحشد A. **τεχαάσδτ** [ρζ. حشد] ρ. ἀφ. τὸ συναθροίζεσθαι, συνάγεσθαι [ἐπὶ ἀνθρώπων καὶ ἰδίᾳ στρατοῦ]. ‖ Ρμ: ايدن عساكر — شاهانه‌يه ارزاق يتشديرلش διεδιδάσθησαν ζωοτροφίαι τῷ συναθροιζομένῳ Αὐτοκρατορικῷ στρατῷ· § πλθ. تحشدات· § βλ. καὶ تحشيد.

تحشى A. **τεχαάσι** [ρζ. حشو, βλ. حاشا] ρ. ἀφ. τὸ ἀπέχειν προσώπου ἢ πράγματος ἐξ αἰδοῦς [دن]· βλ. تحاشى.

تحشيد A. **ταχσίτ** [ρζ. حشد] ρ. ἀφ. τὸ συναθροίζειν, συνάθροισις [ἀνθρώπων, στρατοῦ]: ى—عساكر ردیفك ἢ συνάθροισις τῶν ἐφέδρων. ‖ Ρμ. [αἰτ.]· § πλθ. تحشيدات· βλ. تحشد.

تحشيه A. **ταχσίγέ** [ρζ. حشو, βλ. حاشيه] ρ. ἀφ. σημείωσις ἐν περιθωρίῳ, ὑποσημείωσις, σχόλιον, ὑστερόγραφον: سنده — مكتوبك ἐν ὑστερογράφῳ, ὑποσημειώσει τῆς ἐπιστολῆς· ‖ كتاب — سيله برابر طبع اولنمش τὸ βιβλίον ἐξετυπώθη μετὰ τῶν σχολίων του. ‖ Ρμ. σημειῶ ἐν περιθωρίῳ, ὑποσημειῶ γράφων σχόλιον[αἰτ.]: ايلدم — مكتوبى يازدكدن صكره تخطر ايتديكم اومادەيى ὑπεσημείωσα τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο, ὅπερ ἐνεθυμήθην ἀφοῦ ἐτελείωσα τὴν ἐπιστολήν.

تحصل A. **τεχαάσδλ** [ρζ. حصل, βλ. حصول] ρ.ἀφ.μσ. τὸ παράγεσθαι, παραγωγή. ‖Ρμ.παράγομαι [ἰδίᾳ ἐπὶ ἠθικῶν]: ايدن ممنونيت — ἡ παραχθεῖσα εὐχαρίστησις· ‖ ايدن مسرت – ἡ παραχθεῖσα χαρά, ἤτοι ἡ χαρὰ ἣν ἠσθάνθην.

تحصن A. **τεχαάσδν** [βλ. حصن] ρ. ἀφ. τὸ ὀχυροῦσθαι, ὀχύρωσις, τὸ ἐγκλείεσθαι ἐν ὀχυρώματι, ἐν φρουρίῳ, περιχαρακοῦσθαι. ‖Ρμ. [δοτ.]: ايتك — نتيجهٔ حاله انتظاراً هراتە ايستدى ἠθέλησε νὰ ὀχυρωθῇ εἰς Χεράτ, περιμένων τὸ ἀποβησόμενον.

تحصنكاه Π. **τεχασδσν-γκιάχ,** ὄν. τὸ μέρος ἔνθα ὀχυροῦται, περιχαρακοῦται, ἐγκλείεται τις, ὀχύρωμα.

تحصى A. **τεχασδί** [ρζ. حصى, βλ. حصاة] ρ. ἀφ. τὸ ἀπολιθοῦσθαι, λιθίασις: ى— قلب καρδιολιθίασις· ‖ دمعى ى—δακρυολιθίασις.

تحصيل A. **ταχσίλ** [ρζ. حصل, βλ. حصول] ρ. ἀφ. ἀπόκτησις, κάρπωσις, εἴσπραξις, σπουδή, σπουδαί: ى — ويركو εἴσπραξις φόρου· ‖ ى — اعشار εἴσπραξις δεκάτης· ‖ علم — ἀπόκτησις παιδείας, σπουδή· ‖ ى — يولنمەدر αἱ σπουδαί του εἶναι ἐν τάξει· ‖ ه — اقدامى شايان تحسيندر ἡ ἐπιμέλειά του εἰς τὴν σπουδὴν εἶναι ἀξιέπαινος. ‖Ρμ.ἀποκτῶ, καρποῦμαι, εἰσπράττω, σπουδάζω [αἰτ.]: ايتدى رسوم مقننه‌يى — εἰσέπραξε τὰ νόμιμα τέλη· ‖ ايلدى — مكمل ἐσπούδασεν ἐντελῶς· ‖ كوردم — بر مكتبده از چوق ἐσπούδασα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἔν τινι σχολῇ· §πλθ. تحصيلات εἰσπράξεις, σπουδαί.

تحصيلدار Π. **ταχσιλ-τάρ,** ὄν. εἰσπράκτωρ [κυβερνητικῶν φόρων, ἢ τραπέζης, ἐμπορικοῦ καταστήματος κτλ.]: — سر ἀρχιεισπράκτωρ· § πλθ. تحصيلداران.

تحصيلدارلق T. **ταχσιλτάρ-λήκ,** ἀφ. τὸ ἔργον τοῦ εἰσπράκτορος.

تحصين A. **ταχσίν** [ρζ. حصن] ρ.ἀφ. ὀχυροποίησις, ὀχύρωσις. ‖Ρμ. ὀχυρῶ, ὀχυροποιῶ [αἰτ.]· βλ. احصان καὶ تحصن.

تحضر A.**τεχαζζόρ**[ρζ. حضر, βλ.حضور] ρ.ἀφ. τὸ εἶναι ἕτοιμον ἢ παρόντα, παρουσία, ἑτοιμασία: طعام — ἡ ἑτοιμασία τοῦ φαγητοῦ· ‖ خادم — ἡ παρουσία ὑπηρέτου.

تحضيض A. **ταχζίζ** [ρζ. حض] ρ. ἀφ. τὸ ἐρεθίζειν, ὑποκινεῖν.

تحضير A. **ταχζίρ** [ρζ. حضر, βλ. حضور] ρ. ἀφ. τὸ προπαρασκευάζειν, προπαρασκευή: ادويه — προπαρασκευὴ φαρμάκων, φαρμακοποιΐα.

تحف A. **τοχάφ** [πλθ. τοῦ هدية] ὄν. θ. δῶρα, χαρίσματα· §πράγματα πολύτιμα καὶ περίεργα· βλ. ἐπόμ.

تحف T. **τουχάφ,** κ. **τοάφ** [ἐκ τοῦ προηγουμ.] ἐπθ. περίεργος, παράξενος, κωμικός, γελοῖος, νόστιμος: ادم — περίεργος, γελοῖος, κωμικὸς ἄνθρωπος! ‖ — ى تى περίεργον! τί γελοῖον! ‖ كوبو ى—τὸ περίεργον, τὸ νόστιμον [**τοαφὶ**] εἶναι ὅτι....

تحفجى T. **τουχαφ-τσή,** κ. **τοαφτσή,** ὄν. ἔμπορος ἢ πωλητὴς περιέργων ἢ μικρῶν ἀντικειμένων στολισμοῦ κτλ. ὡς λαιμοδετῶν, μανδυλίων, κομβίων, καπνοθηκῶν.

تحفظ A. **τεχαφφόζ** [ρζ. حفظ] ρ. ἀφ. τὸ προφυλάττεσθαι, προφύλαξις[τῆς دن]: — صوغدن προφύλαξις ἀπὸ τοῦ ψύχους· ‖ خستەلكدن προφύλαξις ἀπὸ ἀσθενείας· ‖ Ρμ. προφυλάττομαι [τῆ دن].

تحفظخانه Π. **τεχαφφόζ-χανέ,** ὄν. λοιμοκαθαρτήριον: ده قرانتينه بكلەمك — τηρῶ κάθαρσιν ἐν λοιμοκαθαρτηρίῳ.

تحفظى A. **τεχαφφόζ-ί** [ἀντιθ. ى تجاوز] ἐπθ. προφυλακτικός, ἀμυντικός· §θ. تحفظيه: — تدابير μέτρα προφυλακτικά· ‖ — مواقع τοποθεσίαι προφυλακτικαί, ἤτοι λοιμοκαθαρτήρια.

تحفه A. **τοχφέ,** ὄν. θ. δῶρον, προσφορά· § πρᾶγμα ἢ ἔργον ὡραῖον· πλθ. تحف βλ.

تحقد A. **τεχακκοὺτ** [ρζ. حقد] ρ. ἀφ. τὸ τηρεῖν μῖσος, μνησικακία, πάθος: — مذمومەدر ἡ μνησικακία εἶναι ἀξιοκατάκριτος.

تحقق A. **τεχακκοὺκ** [ρζ. حق] ρ. ἀφ. μσ. ἐξακρίβωσις, ἐπαλήθευσις, βεβαίωσις: ى — معذرتك ἐπαλήθευσις τῆς δικαιολογίας· ‖ Ρμ. ἐξακριβοῦμαι, ἐπαληθεύω, βεβαιοῦμαι: ايتدى — او كتابك مؤلفى فلان ذات اولديغى ἐξηκριβώθη ὅτι συγγραφεὺς τοῦ βιβλίου ἐκείνου εἶναι ὁ δεῖνα· ‖ ايتدى — روايت ἡ εἴδησις ἐβεβαιώθη, ἐπληρώθευσε· ‖ ايتدى — معصوميتى نظرمده ἡ ἀθωότης του ἐβεβαιώθη ἐνώπιόν μου· ‖ ايدن — مبالغ مصدە بەبەبەب

τεχνηδόν Α. [ρ. τέχνη] ρ. ἀφ. τεχνικά, ἐπιστημονικά: ~ ἐξετάζω τὸ ζήτημα ἀπὸ ὅλες τὶς πλευρές του.

τεχνητός Α. [ρ. τέχνη] ρ. ἀφ. τὸ ἀντίθ. τῆς φυσικῆς [ἐλαττ.] ὅπως τὸ ἀνθρώπινο χέρι, τὸ μηχάνημα, τὸ πλαστικό, τὸ ὑφαντικό: ~ μετάξι, ~ δέρμα, ~ λίπασμα. || ~ ὑφάσματα ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ἐμφανίστηκαν στὴν Ἀμερική. ‖ Ant. φυσικός. ‖ Pl. [-οί, -ές, -ά].

τεχνίζω Ρ. [ἀπὸ τέχνη] ἀμτβ. ἀσκῶ τὴν τέχνη μου: ~ ἐπὶ τριάντα χρόνια. || Ἔχει ἀρκετὰ χρόνια ποὺ δὲν τεχνίζει πιὰ στὸ μαγαζί του. ‖ Ἀόρ. ἐτεχνίτευσα. Μτχ. τεχνίτευσα. Παθ. τεχνίτεύομαι. Ἀόρ. ἐτεχνίτεύθην. Μτχ. τεχνίτευθείς.

τεχνίτευμα Ο. [ρ. τεχνίτης] ἀφ. ἀντικείμενο ποὺ ἔχει κατασκευαστεῖ ἀπὸ τεχνίτη: ~ τῆς ἐποχῆς μας. || Ἡ ἐκκλησία ἔχει πολλὰ τεχνίτευμα ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Βυζαντίου. ‖ Pl. [-τα].

τεχνίτης Α. [ρ. τέχνη] ἐπ. ὁ ἐπαγγελματίας ποὺ ἔχει μάθει τὴν τέχνη του καὶ τὴν ἀσκεῖ: ~ τῶν ξύλων. || Ὁ πατέρας μου ἦταν τεχνίτης τῶν μετάξινων ὑφασμάτων. ‖ Pl. [-ες, -ών].

τεχνίτης Α. [ρ. τέχνη] ἐπ. ὁ ἐπιδέξιος στὴν τέχνη του: ~ τῆς ζωγραφικῆς. || Ὁ Ἀπελλῆς ἦταν μεγάλος τεχνίτης. ‖ Pl. [-ες, -ών].

τεχνίτις Α. [θηλ. τεχνίτης] ἐπ. ἡ ἐπιδέξια στὴν τέχνη της: ~ τῆς ὑφαντικῆς. || Ἡ Ἀθηνᾶ ἦταν τεχνίτις τῆς ὑφαντικῆς. ‖ Pl. [-ες, -ών].

τεχνίτις Α. [θηλ. τεχνίτης] ἐπ. ἡ ἐπαγγελματίας ποὺ ἔχει μάθει τὴν τέχνη του καὶ τὴν ἀσκεῖ: ~ τῶν ξύλων. || Ἡ μητέρα μου ἦταν τεχνίτις τῶν μεταξωτῶν ὑφασμάτων. ‖ Pl. [-ες, -ών].

τεχνίτρια Α. [θηλ. τεχνίτης] ἐπ. ἡ ἐπαγγελματίας ποὺ ἔχει μάθει τὴν τέχνη του καὶ τὴν ἀσκεῖ: ~ τῶν ξύλων. || Ἡ μητέρα μου ἦταν τεχνίτρια τῶν μεταξωτῶν ὑφασμάτων. ‖ Pl. [-ες, -ών].

τεχνίτρια Α. [θηλ. τεχνίτης] ἐπ. ἡ ἐπιδέξια στὴν τέχνη της: ~ τῆς ὑφαντικῆς. || Ἡ Ἀθηνᾶ ἦταν τεχνίτρια τῆς ὑφαντικῆς. ‖ Pl. [-ες, -ών].

τεχνίτρια Α. [θηλ. τεχνίτης] ἐπ. ἡ ἐπαγγελματίας ποὺ ἔχει μάθει τὴν τέχνη της

τέχνη Α. **τέχνη, -ης** [ἡ, ἔκλ. ἡ] **1.** ἐπιδεξιότητα, ἐπιτηδειότητα, ἐπιστημονικὴ γνώση, ἐπιστήμη, ἐπιστημονικὴ μέθοδος, ἐπιστημονικὸς κανόνας· ἡ τέχνη τοῦ πολέμου, ἡ πολεμικὴ τέχνη· ἡ τέχνη τοῦ λόγου, ἡ ῥητορικὴ τέχνη· ἡ τέχνη τοῦ βίου, ἡ τέχνη τοῦ ζῆν· ἡ τέχνη τῆς ἀγάπης, ἡ τέχνη τοῦ ἔρωτος· ἡ τέχνη τῆς ἀπάτης, ἡ ἀπατηλὴ τέχνη· ἡ τέχνη τῆς μαγείας, ἡ μαγεία· ἡ τέχνη τῆς ἀναγνώσεως, ἡ ἀναγνωστικὴ τέχνη· ἡ τέχνη τῆς γραφῆς, ἡ γραφικὴ τέχνη· ἡ τέχνη τῆς ὑφάνσεως, ἡ ὑφαντικὴ τέχνη· ἡ τέχνη τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, ἡ ἀρχιτεκτονικὴ τέχνη· ἡ τέχνη τῆς ζωγραφικῆς, ἡ ζωγραφικὴ τέχνη· ἡ τέχνη τῆς ἀστρονομίας, ἡ ἀστρονομία· ἡ τέχνη τῆς ἰατρικῆς, ἡ ἰατρικὴ τέχνη· ἡ τέχνη τῆς ἀριθμητικῆς, ἡ ἀριθμητικὴ τέχνη· ἡ τέχνη τῆς μουσικῆς, ἡ μουσικὴ τέχνη· ἡ τέχνη τῆς γεωμετρίας, ἡ γεωμετρία· ἡ τέχνη τῆς γραμματικῆς, ἡ γραμματικὴ τέχνη· ἡ τέχνη τῆς ποιήσεως, ἡ ποιητικὴ τέχνη· ἡ τέχνη τῆς ὑποκρίσεως, ἡ ὑποκριτικὴ τέχνη· ἡ τέχνη τῆς ἀγωνιστικῆς, ἡ ἀγωνιστικὴ τέχνη· ἡ τέχνη τῆς ἀθλητικῆς, ἡ ἀθλητικὴ τέχνη· ἡ τέχνη τῆς πυγμαχίας, ἡ πυγμαχία· ἡ τέχνη τῆς παλαίστρας, ἡ παλαιστρικὴ τέχνη· ἡ τέχνη τῆς ἱππασίας, ἡ ἱππασία· ἡ τέχνη τῆς ναυσιπλοΐας, ἡ ναυσιπλοΐα· ἡ τέχνη τῆς ναυπηγίας, ἡ ναυπηγικὴ τέχνη· ἡ τέχνη τῆς ὁπλοποιΐας, ἡ ὁπλοποιΐα· ἡ τέχνη τῆς ἀνδριαντοποιΐας, ἡ ἀνδριαντοποιΐα· ἡ τέχνη τῆς χαλκουργίας, ἡ χαλκουργία· ἡ τέχνη τῆς ἀργυροχοΐας, ἡ ἀργυροχοΐα· ἡ τέχνη τῆς χρυσοχοΐας, ἡ χρυσοχοΐα· ἡ τέχνη τῆς ἐλεφαντουργίας, ἡ ἐλεφαντουργία· ἡ τέχνη τῆς ὑαλουργίας, ἡ ὑαλουργία· ἡ τέχνη τῆς κεραμικῆς, ἡ κεραμικὴ τέχνη· ἡ τέχνη τῆς ξυλουργίας, ἡ ξυλουργία· ἡ τέχνη τῆς λιθουργίας, ἡ λιθουργία· ἡ τέχνη τῆς μεταλλουργίας, ἡ μεταλλουργία· ἡ τέχνη τῆς ὀρυκτολογίας, ἡ ὀρυκτολογία· ἡ τέχνη τῆς γεωλογίας, ἡ γεωλογία· ἡ τέχνη τῆς βοτανικῆς, ἡ βοτανικὴ τέχνη· ἡ τέχνη τῆς ζωολογίας, ἡ ζωολογία· ἡ τέχνη τῆς ἀνατομίας, ἡ ἀνατομία· ἡ τέχνη τῆς φυσιολογίας, ἡ φυσιολογία· ἡ τέχνη τῆς ψυχολογίας, ἡ ψυχολογία· ἡ τέχνη τῆς παιδαγωγίας, ἡ παιδαγωγία· ἡ τέχνη τῆς διδασκαλίας, ἡ διδασκαλία· ἡ τέχνη τῆς μαθήσεως, ἡ μάθησις· ἡ τέχνη τῆς μνήμης, ἡ μνημονική· ἡ τέχνη τῆς ἀναλύσεως, ἡ ἀναλυτικὴ μέθοδος· ἡ τέχνη τῆς συνθέσεως, ἡ συνθετικὴ μέθοδος· ἡ τέχνη τῆς ἀναλογίας, ἡ ἀναλογία· ἡ τέχνη τῆς ἀναλογιστικῆς, ἡ ἀναλογιστική

ἰδιάζειν, ἐξιδιάζεσθαι [άντιθ. τῷ تعمم]· § τὸ γίνεσθαι εἰδικὸν εἴς τι [συνων. τῷ اختصاص] · § τὸ ἔχειν ἰδιαιτέραν κλίσιν, συμπάθειαν εἴς τινα.

تخصيصات } A. **ταχσισάτ** [πλθ. τοῦ تخصيص] ὄν. θ. ἐπιχορήγησις ἐκ τοῦ κυβερνητικοῦ ταμείου εἰς ὑπουργεῖον ἢ ἄλλο κυβερνητικὸν τμῆμα, ἐπίδομα, ἀρχιερατικὴ μισθοδοσία: نظامیه ⸗ ἐπιχορήγησις κανονικὴ [ὡρισμένη ὑπὸ τοῦ νόμου]· ‖ هایون ⸗ ἐπιχορήγησις αὐτοκρατορικὴ [βλ. باشمقلق]· § قیلندن — موقوفه اولان اراضیٔ γαῖαι ἀφιερωμέναι, ὧν ἡ δεκάτη, ἢ τὸ ἐπὶ τῆς πωλήσεως ἢ μεταβιβάσεως δικαίωμα τοῦ κυβερνητικοῦ ταμείου, καθιερώθησαν ὑπέρ τινος ἀγαθοεργοῦ σκοποῦ.

تخضع } A. **τεχαζζού** [ρζ. خضع , βλ. خضوع]ρ. ἀφ. τὸ δεικνύειν ταπείνωσιν, μετριοφροσύνην, ταπεινοῦσθαι κτλ. βλ. تخشع .

تخضيب } A. **ταχζίπ** [ρζ. خضب] ρ. ἀφ. τὸ βάφειν,βαφή: لحیه ⸗ ἡ βαφὴ τῆς γενειάδος εἶναι συνήθης αὐτῷ, ἤτοι συνειθίζει νὰ βάφῃ κτλ. ‖ ی — صاچلرك حنا ایله ἡ βαφὴ τῆς κόμης διὰ κύπρου [κνᾶ, βλ. قنا].

تخضر } A. **τεχαζζούρ** [ρζ. خضر] ρ. ἀφ. τὸ πρασινίζειν, πρασίνισμα, ἤτοι τὸ γίνεσθαι χλωρὸν, χλωρότης [ἐπὶ δένδρων κτλ.]·‖ συνηθέστερον اخضرار .

تخضير } A. **ταχζίρ** [ρζ. خضر] ρ. ἀφ τὸ καθιστάναι τι πράσινον, χλωρόν.

تخطئه } A. **ταχτιέ** [ρζ. خطاء] ρ. ἀφ. τὸ κατηγορεῖν τινα ὡς σφάλλοντα, ἤ τι ὡς ἐσφαλμένον, τὸ ἐπικρίνειν, ἐπίκρισις. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: ایتمك — بر محرری ، برقولی κατηγορῶ συγγραφέα,ἢ λόγον,ὡς σφάλλοντα·‖ یه شتاب ایتمك — احتمال که خطا ایدن سنك دایینك همشیره زاده‌سیدر μὴ σπεύδῃς νὰ μὲ ἐπικρίνῃς ὡς σφάλλοντα· πιθανὸν ὁ σφάλλων νὰ ᾖ ὁ ἀνεψιὸς τοῦ θείου σου.

تخطر } A. **τεχαττούρ** [ρζ. خطر,βλ. خاطر] ρ.ἀφ. ἀνάμνησις: ماضی ⸗ἀνάμνησις παρελθόντος·‖ احباب ⸗ما وقع —ἀνάμνησις φίλων·‖ **μὰ βάκαα** ὅ,τι ἐγένετο]· ‖ Ρμ. ἀναμιμνήσκομαι, ἀνακαλῶ ἐν τῇ μνήμῃ, ἐνθυμοῦμαι [αἰτ.[: ایتدم — سزی ἐνεθυμήθην ὑμᾶς·§πλθ. تخطرات : ⸗ه بنای ماده ایلدی — ἐστήριξε τὸ πρᾶγμα ἐπὶ τῶν ἀναμνήσεών του **[τεχαττούρατινέ].**

تخطی } A. **τεχαττί** [ρζ. خطو, βλ. خطوه] ρ. ἀφ. ὑπέρβασις, ὑπερπήδησις, ἐπιθεσις: حدودك — سی ὑπέρβασις ὁρίων.‖Ρμ. ὑπερβαίνω, ὑπερπηδῶ, ἐπιτίθεμαι [αἰτ.]: — حدودی ایلدی ὑπερέβη τὰ ὅρια·§ πλθ. تخطیات · βλ. تجاوز .

تخطی } A. **τεχαττί** [ρζ خطاء] ρ. ἀφ. τὸ σφάλλειν, πλανᾶσθαι.

تخطيط } A. **ταχτίτ** [ρζ. خط] ρ. ἀφ. τὸ ἀγειν ἢ χαράσσειν γραμμάς, ἰχνογράφησις, σχεδιογραφία. ‖ Ρμ. ἄγω, χαράσσω γραμμὰς [χαρακόνω],ἰχνογραφῶ, σχεδιογραφῶ, διαγράφω [αἰτ.]: ایتمك — بر خطی ἄγω γραμμήν· § اراضی ⸗τοπογραφία.

تخفف } A. **τεχαφφούφ** [ρ. خف, βλ.. خفت] ρ. ἀφ. μσ. ἐλάφρυνις. ‖Ρμ. ἐλαφρύνομαι: ایتدی — ثقلی ἠλαφρύνθη τὸ βάρος του· ‖ ایتدی — اضطرابی ἠλαφρύνθη ἡ ἀγωνία του· § τὸ φορεῖν ὑποδήματα [خف **χόφφ**].

تخفيف } A **ταχφίφ** [ρζ. خف,βλ.خفت] ρ.ἀφ. τὸ ἐλαφρύνειν, ἀνακουφίζειν, ἀνακούφισις, ἐλάφρυνσις: جزا ⸗ἐλάφρυνσις ποινῆς· ‖بار اضطراب ⸗ ἀνακούφισις τοῦ βάρους τῆς ἀγωνίας ‖Ρμ. [αἰτ.]: ایلدی — بنانك سقفنی ἠλάφρυνε τὴν στέγην τῆς οἰκίας· § τὸ καθιστάναι συλλαβήν τινα βραχεῖαν διὰ τῆς παραλείψεως γράμματος, ἢ τῆς προφορᾶς τοῦ διπλοῦ συμφώνου ὡς ἁπλοῦ ἢ τοῦ μακροῦ φωνήεντος ὡς βραχέος· ἀντίθ. تثقیل· § πλθ. تخفیفات .

تخقين } A. **ταχκίν** [ἐκ τοῦ خاقان] ρ. ἀφ. τὸ ἀναγορεύειν αὐτοκράτορα.

تخلد } A. **τεχαλλούτ** [ρζ. خلد] ρ. ἀφ. τὸ μένειν αἰωνίως ἔν τινι μέρει, αἰώνιος διαμονή: جزای اشراکدر — جهنمده ἡ αἰώνιος ἐν ᾅδῃ διαμονὴ εἶναι ἡ ποινὴ τῆς πολυθεΐας.

تخلص } A. **τεχαλλούς** [ρζ. خلص, βλ. خلاص] ρ. ἀφ. τὸ ἀπολυτροῦσθαι, ἀπολύτρωσις, ἀπαλλαγή, σωτηρία [ذن]: — غمدن ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τῆς λύπης·§τὸ γίνεσθαι εἰλικρινῆ, τὸ δεικνύειν τινὶ εἰλικρίνειαν· § τὸ λαμβάνειν ἐπώνυμον [خلص **μαχλάς]**·§ἡ ἐκ τοῦ προοιμίου μετάβασις εἰς τὸ σκοπούμενον τοῦ λόγου διὰ φράσεως ἢ λέξεως καταλλήλου [βλ. استهلال، اقتضاب καὶ براعت].‖ Ρμ. ἀπαλλάττομαι, λαμβάνω ἐπώνυμον [ذن]: سلطان سلیم ثالث الهامی ایدر ایدی — ὁ Σουλτὰν Σελὶμ ὁ Γ' ἐλάμβανε τὸ ἐπώνυμον **Ἰλχαμὶ**=Θεόπνευστος.

تخلط } A. **τεχαλλούτ** [ρζ. خلط] ρ. ἀφ. τὸ μίγνυσθαι, μίξις, σύμμιξις, σύγκρασις:

ی — شکرك سود ایله ἡ ἀνάμιξις τῆς σακχάρεως μετὰ τοῦ γάλακτος.

تخلف } A. **τεχαλλούφ** [ρζ. خلف, βλ. خلاف]ρ. ἀφ.τὸ διαφέρειν,διαφορά,ἀσυμφωνία, ποικιλία.‖Ρμ.διαφέρω, ἀσυμφωνῶ,ποικίλλω,μεταβάλλομαι: ایدر بو ساعت طوغری کیتمز دائما — τὸ ὡρολόγιον τοῦτο δὲν ἐργάζεται [πηγαίνει] τακτικῶς, πάντοτε ποικίλλει, [ἤτοι ἄλλοτε ἐμπρὸς καὶ ἄλλοτε ὀπίσω πηγαίνει]· ‖ مدت هضم ایدر — انسانك بنیه و قوتنه کوره ἡ διάρκεια τῆς πέψεως ποικίλλει ἀναλόγως τῆς κράσεως καὶ δυνάμεως τοῦ ἀνθρώπου· ‖ ایدر — بونده قاعده ὁ κανὼν ἐν τούτῳ ἀλλάσσει, μεταβάλλεται, ἤτοι γίνεται ἐξαίρεσις κανόνος.

تخلق } A. **τεχαλλοὺκ** [ρζ. خلق] ρ. ἀφ. ἀπόκτησις ἠθῶν, χαρακτῆρος. ‖ Ρμ. ἀποκτῶ ἦθος, χαρακτῆρα [τῇ ایله]: اخلاق الهیه ایله — ἤτο ἀρχηγὸς τῆς θρησκείας **[σεββέρι τίν],** ὅστις ἀπέκτησε θεία ἤθη.

تخلل } A. **τεχαλλούλ** [ρζ. خلل] ρ. ἀφ. τὸ ταράττεσθαι, διατάραξις· §τὸ παρεισδύειν, παρείσδυσις· § ἀταξία σφυγμοῦ.

تخلی } A. **τεχαλλὶ** [ρζ. خلاء] ρ. ἀφ. τὸ μένειν κενὸν, κενότης: ی — ἡ κενότης τῆς φιάλης· § τὸ ἀποσύρεσθαι εἴς τι ἔρημον μέρος.

تخليد } A.**ταχλὶτ** [ρζ. خلد]ρ. ἀφ.μτβ. τὸ ἐγκαθιστάναι διὰ παντός, αἰώνιος ἐγκατάστασις: ی — مشرکارك دوزخده ἡ ἐν ᾅδῃ αἰώνιος ἐγκατάστασις τῶν πολυθεϊστῶν ‖Ρμ.[αἰτ.]· —جهنمده ارباب اشراکی τὸ ἐγκαθιστάναι τοὺς πολυθεϊστὰς διὰ παντὸς ἐν ᾅδῃ.

تخليص } A. **ταχλὶς** [ρζ. خلص , βλ. خلاص]ρ. ἀφ. τὸ ἀπολυτροῦν, ἀπολύτρωσις, ἀπαλλαγή: ی — طوتشان اوده بولنانلرك ἡ διάσωσις τῶν ἐν τῇ ἀναφλεγείσῃ οἰκίᾳ εὑρισκομένων. ‖Ρμ.ἀπολυτρῶ,ἀπαλλάττω,σώζω [αἰτ. ذن]: دکره ⸗ایتمك — σώζω τὸν πεσόντα εἰς τὴν θάλασσαν·‖ ⸗کریبان ایتمك [ἢ نفس]—σώζειν ἑαυτόν·‖ ⸗جان ایتمك ἀπαλλαγὴ κακοῦ· § صندالی —ναυαγοσωστικὴ λέμβος.

تخليصی } A. **ταχλισί,** ἐπθ. σωστικός, ὁ ἀνήκων εἰς τὴν ἀπαλλαγήν· § θ. تخلیصیه : ⸗مصارف ἔξοδα ἀπαλλαγῆς· ‖ ⸗هیئت ναυαγαιρεσιακὴ ὑπηρεσία, ναυαγαιρεσία· ‖ — افرادی στρατιῶται ἢ ὑπάλληλοι τῆς ναυαγαιρεσίας, ναυαγαιρέται· ‖ مدالیه ی — μετάλλιον ναυαγαιρεσίας· ‖ اچه ی — σῶστρα.

تخليط } A. **ταχλίτ** [ρζ. خلط] ρ ἀφ. τὸ μιγνύειν, μίξις, ἀνάμιξις, σύγκρασις, σύγχυσις: مال ⸗ ἀνάμιξις πραγμάτων, περιουσίας· ‖ ادویه ⸗ ἀνάμιξις ἢ σύγκρασις φαρμάκων· ‖ مقال ⸗ σύγχυσις λόγου. ‖ Ρμ. μιγνύω, ἀναμιγνύω, συγκιρνῶ, συγχέω [αἰτ. ایله]: شرابی ایتمك — συγκιρνῶ τὸν οἶνον μετὰ τοῦ ὕδατος·‖ یورطه‌یی یاغ ایله ایتمك — ἀναμιγνύω τὰ ὠὰ μετὰ τοῦ βουτύρου· ‖ [αἰτ.] ایتمش مأل — مقاله‌یی استخراجی ممکن اولمیور συνέχεε τὸν λόγον· εἶναι ἀδύνατος ἡ ἐξαγωγὴ ἐννοίας.

تخليف } A. **ταχλιφ** [ρζ. خلف] ρ.ἀφ.τὸ ποιεῖν διάδοχον, τὸ ἀφίνειν ἢ ὀνομάζειν τινὰ διάδοχον [αἰτ.]. ‖ βλ. استخلاف .

تخليل } A. **ταχλίλ** [ρζ. خل] ρ. ἀφ. ὀξειδίωσις [χημ.]. ‖ Ρμ. καθιστῶ τι ὀξύ, ξοινόν, ὀξειδιῶ [αἰτ.].

تخليه } A. **ταχλιγέ** [ρζ. خلاء] ρ. ἀφ. ἐκκένωσις, ἄδειασμα,ἀπόλυσις : ی — اوطه‌نك ἡ ἐκκένωσις τοῦ δωματίου· ‖ سبیل ء — ἀπόλυσις [πεφυλακισμένου]. ‖ Ρμ. ἐκκενῶ, ἀδειάζω, ἀπολύω [αἰτ.]: ایتمك — خانه‌یی ἐκκενῶ τὴν οἰκίαν· ‖ ایتدی — محبوسینك سبیلی ἀπέλυσε τοὺς πεφυλακισμένους· ‖ βλ. καὶ اخلاء .

تخم } II. **τὄχυ,** κ. **τοχούμ,** ὄν. σπόρος,σπέρμα: بشر ⸗ σπέρμα ἀνθρώπου· ‖ مرغ ⸗ σπέρμα πτηνοῦ, ὠόν· ‖ اوت — ی σπόρος χόρτου· ‖ کتان — ی λινόσπερμον, λιναρόσπορος· ‖ خسته‌لق و شقاق ⸗ σπόρος διχονοίας καὶ διαιρέσεως· ‖ آتمق — σπείρω: اندی — بو سنه قاچ کیله πόσα κοιλὰ ἔσπειρεν ἐφέτος;‖ یتمك — دن φύεσθαι ἐκ σπόρου·‖ اکدیکی تخمی بیچدی ἐθέρισε τὸν σπόρον ὃν ἔσπειρεν,ἤτοι ὅ,τι ἔσπειρεν ἐκεῖνο καὶ ἐθέρισε [πρμ.].

تخمدان } II. **τοχουμ-τάν,** ὄν. φυτώριον, ἤτοι μέρος ὅπου καλλιεργοῦνται φυτὰ πρὸς μεταφύτευσιν· βλ. καὶ دوشك .

تخملق } T. **τοχουμ-λούκ,**ἐπθ. σπόριμος,καταλληλος διὰ σπορὰν : — یمکلك و تعویضاً ویرلمش ذخῆρ اولمرق γεννήματα δοθέντα ἐπὶ ἐπιστροφῇ πρός τε συντήρησιν καὶ σπορὰν.

تخمر } A. **τεχαμμούρ** [ρζ. خمر , βλ. خمیر] ρ.ἀφ. ζύμωσις [χημ.]. ‖ Ρμ. ζυμοῦμαι, ἤτοι μεταβάλλομαι εἰς ἀλκοολικὴν ἢ ὀξεῖαν ὑ-

λην [ἰδίᾳ ἐπὶ ὑγρῶν ὡς ὁ οἶνος κτλ.] § καλύπτεσθαι τὸ πρόσωπον [ἐπὶ γυναικός]· βλ. اخمار.

تخمه A. **τσχμέ,** ὄν. θ. πλήρωσις στομάχου, δυσπεψία, κ. κακοστομαχιά.

تخمیر A. **ταχμὶρ** [ρζ. خمر, βλ. خمیر] ρ. ἀφ. ζύμωσις· ‖ Ρμ. ζυμῶ [αἰτ.]: مذکور ایدر — مایه خیری فوق العاده سرعتله ἡ ρηθεῖσα ζύμη ζυμοῖ μετὰ μεγάλης ταχύτητος τὸ ψύραμα.

تخمیس A. **ταχμὶς** [ρζ. خمس] ρ. ἀφ. τὸ συμποσοῦν εἰς πέντε, ἤτοι κάμνω νὰ φθάσῃ εἰς τὸν ἀριθμὸν πέντε· τὸ καθιστάναι πεντάκις μεγαλείτερον, πενταπλασίασις· διαίρεσις εἰς πέντε· τὸ καθιστάναι πεντάγωνον· τὸ προστιθέναι εἰς τὰ δύο ἡμιστίχια ποιήματός τινος ἕτερα τρία καὶ σχηματίζειν οὕτω στροφὰς ἐκ πέντε ἡμιστιχίων· τὸ σύνολον ποιήματος, οὗ οἱ στίχοι σύγκεινται ἐκ πέντε ἡμιστιχίων ἕκαστος. ‖ Ρμ. συμποσῶ εἰς πέντε κτλ. [αἰτ]. § πλθ. تخمیسات **ταχμισάτ.**

تخمین A. **ταχμὶν** [ρζ. خمن] ρ. ἀφ. εἰκασία, συμπερασμός, ἐκτίμησις ἢ ὑπολογισμὸς κατὰ συμπερασμόν, κατὰ προσέγγισιν, ὑπόθεσις: ایشك طوغریسی سزك ظن و — کز کی دکل ἡ ἀλήθεια τοῦ πράγματος δὲν εἶναι κατὰ τὴν ὑμετέραν ἰδέαν καὶ εἰκασίαν, ἤτοι ὡς ὑμεῖς νομίζετε καὶ εἰκάζετε· ‖ کوره — **ταχμινιμὲ γκιορὲ,** κατὰ τὴν εἰκασίαν μου, τὸν συμπερασμόν μου, τοὺς ὑπολογισμούς μου, ἢ καθὰ εἰκάζω, ὑπολογίζω. ‖ Ρμ. εἰκάζω, συμπεραίνω, ἐκτιμῶ ἢ ὑπολογίζω κατὰ προσέγγισιν, ὑποθέτω, φαντάζομαι [αἰτ.]: ایتمك — مسافه یی ὑπολογίζω τὴν ἀπόστασιν κατὰ προσέγγισιν· ‖ ایدییورم — اویله οὕτως εἰκάζω, συμπεραίνω· ‖ بنائك مصارف انشائیه سی ایدلشدر — یوز لیرا αἱ δαπάναι τῆς ἀνεγέρσεως τῆς οἰκοδομῆς ὑπελογίσθησαν εἰς ἑκατὸν λίρας [ἑκατὸν λίραι] § πλθ. تخمینات: هر درلو — نه رغماً ایش بشقه بر صورت الدی μεθ' ὅλας τὰς εἰκασίας του **[ταχμινατινὲ ράγμεν],** ἡ ὑπόθεσις ἔλαβεν ἄλλην φάσιν.

تخمیناً A. **ταχμίν-εν, κ.** تخمینا **ταχμίνα,** ἐπρ. κατὰ συμπερασμόν, κατὰ προσέγγισιν, ὡς ἔγγιστα, περίπου: اللی آدیم — περίπου πεντήκοντα βήματα· ‖ شو قدر در — κατὰ συμπερασμόν, ἢ ὡς ἔγγιστα, εἶναι τοσοῦτον.

تخمین کرده Π. **ταχμὶν-κερτέ,** ἐπθ. ὑπολογισθεὶς κατὰ προσέγγισιν, εἰκαζόμενος.

تخمینی A. **ταχμιν-ὶ,** ἐπθ. ὁ κατὰ προσέγγισιν: بر مقدار — ποσόν τι κατὰ προσέγγισιν· § θ. تخمینیه.

تخوف A. **τεχαββοφ** [ρζ. خوف] ρ. ἀφ. τὸ φοβεῖσθαι, φόβος [τῆ ن].

تخون A. **τεχαββὸν** [ρζ. خون] ρ. ἀφ. τὸ εἶναι ἐπίβουλον, ἄπιστον.

تخویف A. **ταχβὶφ** [ρζ. خوف] ρ. ἀφ. τὸ ἐκφοβίζειν, πτοεῖν, ἀπειλεῖν, ἢ ἐκφόβησις, πτόησις, ἀπειλή: ی — بر ملحدك ἐκφόβησις αἱρετικοῦ· ‖ Ρμ. [αἰτ.]: کرك — اطفالی اخلاقنجه و کرك صحتنجه مضردر τοὺς παῖδας εἶναι ἐπιβλαβὲς τόσον διὰ τὰ ἤθη ὅσον καὶ διὰ τὴν ὑγιείαν αὐτῶν. § πλθ. تخویفات.

تخویفاً A. **ταχβίφ-εν,** ἐπρ. δι' ἐκφοβήσεως, ἀπειλῆς [αἰτ.].

تخویق A. **ταχβὴκ** [ρζ. خوق] ρ. ἀφ. τὸ εὑρύνειν, εὕρυνσις, ἀνάπτυξις, ἐπέκτασις.

تخوین A. **ταχβὶν** [ρζ. خون] ρ. ἀφ. τὸ κατηγορεῖν τινα ὡς ἐπίβουλον, ἄπιστον· § πλθ. تخوینات.

تخیل A. **τεχαγγὶλ** [ρζ. خیل, βλ. خیال] ρ. ἀφ. τὸ φαντάζεσθαι, τὸ φέρειν εἰς τὴν φαντασίαν, φαντασία: ی — بر کیفیتك τὸ φαντάζεσθαι πρᾶγμα ἢ ὑπόθεσίν τινα. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: ایتمك — کورمکی φαντάζομαι νὰ ἴδω... ‖ ایتمدن — ایشته «خنثی» دینلان انجوبه‌نك خلقی πρὶν ἢ τὸν φαντασθῶ, οὕτω ἰδοὺ πλάσις τοῦ ἑκτρώματος τοῦ καλουμένου «ἑρμαφρόδιτος» οὕτω κατὰ φαντασίαν ἐθεωρήθη ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων· § πλθ. تخیلات.

تخیلاً A. **τεχαγγὶλ-εν,** ἐπρ. κατὰ φαντασίαν, φανταζόμενος.

تخییب A. **ταχγὶπ** [ρζ. خیب] ρ. ἀφ. τὸ φέρειν εἰς ἀπελπισίαν, τὸ ἀπελπίζειν: ی — بر امید وارك τὸ ἀπελπίζειν εὐελπιστοῦντα. ‖ Ρμ. ἀπελπίζω [αἰτ.].

تخییر **ταχγὶρ** [ρ. خیر, βλ. خیار] ρ. ἀφ. τὸ ἀφίνειν τινά ἐλεύθερον νὰ ἐκλέξῃ, νὰ προτιμήσῃ μεταξὺ δύο πραγμάτων. ‖ Ρμ. [αἰτ. καὶ بیننده]: — اتی حبس ایله جزای نقدی بیننده ایلدیلر τὸν ἀφῆκαν νὰ ἐκλέξῃ μεταξὺ φυλακίσεως καὶ προστίμου· ‖ اتی اقامت ایله عودت خصوصنده ایلدم — ἀφῆκα αὐτὸν νὰ ἐκλέξῃ μεταξὺ διαμονῆς καὶ ἐπιστροφῆς.

تخییل A. **ταχγὶλ** [ρζ. خیل, βλ. خیال] ρ. ἀφ. τὸ φαντάζεσθαί τι, ἢ τὸ δίδειν εἰς τὸ ἀντικείμενον τῆς φαντασίας μορφήν: کلهجك خزانك — ی — τὸ φαντάζεσθαι τὸ ἐλευσόμενον ψθινόπωρον [**χαζάν**]· § πλθ. تخییلات.

تخییلی A. **ταχγιλ-ὶ,** ἐπθ. φαντασιώδης, ἰδανικός [ἀντίθ. تحقیقی]· § θ. تخییلیه.

تدابیر A. **τεδαπὶρ** [πλθ. τοῦ تدبیر] ὄν. θ. μέτρα, ἤτοι μέσα κατάλληλα πρὸς διεξαγωγήν, ἐπιτυχίαν πράγματός τινος: — لازمه‌یی اتخاذ ایتمك λαμβάνω τὰ ἀναγκαῖα μέτρα· ‖ صائبه — μέτρα εὔστοχα, κατάλληλα, ἐπιτυχῆ· ‖ حکیمانه — μέτρα σοφά· ‖ شدیده — μέτρα αὐστηρά· ‖ حسنه — μέτρα καλά, συνετά· ‖ جبریه — μέτρα καταναγκαστικά· ‖ صحیه — μέτρα ὑγιεινά.

تداخل A. **τεδαχὸλ** [ρζ. دخل] ρ. ἀφ. τὸ εἰσέρχεσθαι τὸ ἓν ἐντὸς τοῦ ἄλλου· § καθυστέρησις [ἐπὶ μισθῶν, ἢ ὑποθέσεων]: مصالح ی جاڑ دکلدر — انامك اینا δὲν ἐπιτρέπεται ἡ καθυστέρησις τῶν ὑποθέσεων τοῦ λαοῦ· ‖ دقلق — ه — ἢ بولنمق, ἢ بینمك — ه —, καθυστερῶ: دقلان — ه · ماشلر οἱ καθυστεροῦντες μισθοί· ‖ — بلا **τέλα τεδαχὸλ,** ἄνευ καθυστερήσεως.

تدارك A. **τεδαρὸκ,** κ. **τεδαρὶκ** [ρζ. درك] ρ. ἀφ. τὸ προμηθεύεσθαι, προμήθεια, προπαρασκευή, πρόβλεψις, ἐφόδιον: ده — خیلی بولندم ἔκαμα ἀρκετὰς προμηθείας ‖ Ρμ. ایتمك —, کورمك —, προμηθεύομαι ἢ προμηθεύω, προπαρασκευάζω [δοτ. αἰτ.]: ایتدم — یك چوق شی πολλὰ πράγματα ἐπρομηθεύθην ἢ ἐπρομήθευσα· § πλθ. تدارکات **τεδαρσκιάτ,** κ. **τεδαρικιάτ:** حربیه — πολεμικαὶ προπαρασκευαί.

تدارکلی T. **τεδαρικ-λί,** ἐπθ. προπαρεσκευασμένος, προβλεπτικὸς, προνοητικός, προμηθεύς: بولنمق — εἶμαι προβλεπτικός, προνοῶ, εἶμαι προπαρεσκευασμένος, ἑτοιμάζομαι ἀπέναντι παντὸς ἐνδεχομένου.

تدافع A. **τεδαφὸ** [ρζ. دفع] ρ. ἀφ. τὸ ἀπωθεῖν ἀλλήλους, ἀμύνεσθαι, ἄμυνα: اوزره بولندم — εὑρέθην ἐν ἀμυντικῇ θέσει· § ἀντίθ. تجاوز, تعرض· ‖ βλ. مدافعه.

تدافعی A. **τεδαφὸ-ὶ,** ἐπθ. ἀμυντικός [ἀντίθ. تعرضی ἢ تجاوزی]: — حرب πόλεμος ἀμυντικός· § θ. تدافعیه.

تداول A. **τεδαβὸλ** [ρζ. دول, βλ. دولت] ρ. ἀφ. τὸ κυκλοφορεῖν, κυκλοφορία [νομισμάτων, χρεωγράφων, εἰδήσεων]: — ی مجبوری ἐξ ἀνάγκης κυκλοφορία, οὗ ἡ κυκλοφορία καταναγκαστική· ‖ — ایدی ایدی θέτω εἰς κυκλοφορίαν [**ἐτὶϊ τεδαβολέ,** εἰς τὰς χεῖρας τῆς κυκλοφορίας]· ‖ رفع ایدلمسی ἢ ἄρσις ἀπὸ τῆς κυκλοφορίας· ‖ Ρμ. ایتمك —, ἢ — ده بولنلر قوائم نقدیه, κυκλοφορῶ: ده بولنمق — ἢ τὰ ἐν κυκλοφορίᾳ ὄντα] χαρτονομίσματα ἢ χρεώγραφα· ‖ ایدن — السنهٔ ناسده — اتی νομίσματα κυκλοφοροῦντα· ‖ ایدن روایات εἰδήσεις κυκλοφοροῦσαι [φερόμεναι] ἀνὰ τὰ στόματα τοῦ λαοῦ.

تداوی A. **τεδαβὶ** [ρζ. دواء] ρ. ἀφ. νοσηλεία, θεραπεία, θεραπευτική: — ی مشکل بر دردہ کرفتار اولدی περιέπεσεν εἰς πάθος, οὗ ἡ θεραπεία δύσκολος· ‖ — محتاج ὁ ἔχων ἀνάγκην θεραπείας· ‖ بالماء — **τεδαβὶ πὶ-λ-μά,** ὑδροθεραπεία· ‖ الکتریق — ء — **τεδαβὶϊ ἐλεκτρικί,** θεραπεία δι' ἠλεκτρισμοῦ· ‖ بالمعدن — **τεδαβὶ πὶ-λ-ματέν,** μεταλλοθεραπεία· ‖ بالضد — **τεδαβὶ πὶ-ζ-ζήτ,** θεραπεία διὰ τοῦ ἐναντίου· ‖ — ء معاکس **τεδαβὶϊ μσακές,** ἐναντιοπάθεια, ἑτεροπάθεια· ‖ بالمثل — **τεδαβὶ πὶ-λ-μίσλ,** ὁμοιοπάθεια· ‖ بالمصل — **τεδαβὶ πὶ-λ-μάσλ,** ὀρροθεραπεία. ‖ Ρμ. θεραπεύω [αἰτ.]: ایتمك — یی خسته θεραπεύω τὸν ἀσθενῆ· § πλθ. تداویات **τεδαβιγιάτ.**

تداویخانه Π. **τεδαβι-χανέ,** ὄν. ἰατρεῖον· βλ. معاینه‌خانه.

تدبر A. **τεδεπτὸρ** [ρζ. دبر] ρ. ἀφ. τὸ σκέπτεσθαι τὸ τέλος, τὴν ἀληθῆ ἔννοιαν, περίσκεψις: — امور معامله‌ده περίσκεψις ἐν σπουδαίαις ὑποθέσεσι· § πλθ. تدبرات.

تدبیر A. **τεδπὶρ** [ρζ. دبر] ρ. ἀφ. μέτρον, ἤτοι σχέδιον, μέσον, διάβημα πρὸς διεξαγωγὴν ἢ ἐπιτυχίαν πράγματός τινος: — اتخاذی λῆψις μέτρου· ‖ — حسن μέτρον καλόν, συνετόν· ‖ — سوء μέτρον κακόν, ἀνόητον· ‖ — نظیر دیلدیر μέτρον ἀρεστόν [θυμῆρες]· ‖ — بی μέτρον ἀπαράμιλλον· ‖ شناس —, ه — اهل, ὁ γινώσκων μέτρα, ἤτοι συνετός· ‖ — اصحاب συνετοί· ‖ آدم ایدر اما الله تقدیر ایدر — ὁ ἄνθρωπος κάμνει τὰ σχέδιά του [σχεδιάζει], ἀλλ' ὁ Θεὸς προορίζει· ‖ بوزار تقدیر — ی τὰ σχέδια χαλνᾷ ὁ προορισμός, ἤτοι ἄλλαι μὲν βουλαὶ ἀνθρώπων, ἄλλα δὲ Θεοῦ

κελεύει·§ οἰκονομία: ملكت فن— πολιτικὴ οἰκονομία || منزل علم— οἰκιακὴ οἰκονομία·§ ἀπόλυσις οἰκιακοῦ δούλου, δυνάμει διαθήκης ἰσχυούσης μετὰ τὸν θάνατον τοῦ κυρίου·τὸ ῥῆμα: ايلمك— ἀπολύω κτλ· βλ. اعتاق καὶ تدبيرنامه.

تدبيرسز T. **τετ-τ-ιρ-σίζ,** ἐπθ. ὁ μὴ λαβὼν τὰ μέτρα του, ἀπερίσκεπτος, ἀσύνετος· ἀντίθ. تدبيرلى βλ.

تدبيرسزجه T. **τετ-τ-ιρ-σίζδζε,** ἐπθ. καὶ ἐπρ.ὀλίγον ἀπερισκέπτως:— بر لسان استعمال ايتدى μετεχειρίσθη γλῶσσαν ὀλίγῳ ἀπερίσκεπτον· || جرأت ايلديكم حركاتك — ὑφίσταμαι τὴν ποινὴν τῶν πράξεων, ἃς ὀλίγον ἀπερισκέπτως ἐτόλμησα, ἤτοι τιμωροῦμαι διὰ τὴν ἀπερισκεψίαν μου.

تدبيرسزلك T.**τετ-τ-ιρ-σιζλίκ,**ἀφ.ἀπερισκεψία, ἀσυνεσία: بونى سويليه جك ايتمش اولورم ايسه م بيوك بر اولور— εἰπὴ τοῦτο, μεγάλην ἀπερισκεψίαν ἤθελον ποιήσῃ.

تدبيرلى T. **τετ-τ-ιρ-λί,** ἐπθ. καὶ ἐπρ. περιεσκεμμένος-ως : طوراغق— ἐνεργῶ περιεσκεμμένως.

تدبيرنامه Π. **τετ-τ-ιρ-ναμέ,** ὄν. ἀπολυτήριον ἔγγραφον,δι' οὗ ὁ ἔχων ὑπὸ τὴν κυριότητα αὐτοῦ οἰκιακὸν δοῦλον ἀπαλλάσσει αὐτὸν μετὰ θάνατον αὐτοῦ ἀπὸ τῆς δουλείας· || βλ. عتقنامه καὶ اعتاق.

تدثر A. **τετ-τ-σσῦρ** [ρζ. دثر] ρ. ἀφ. τὸ περιβάλλεσθαι ἔνδυμα, περιβολή: نبوى— ἡ περιβολὴ τοῦ προφήτου [Μωάμεθ].

تدثير A.**τετ-τ-ιρ**[ρζ. دثر] ρ. ἀφ. μτδ. πῆξις, διόρθωσις ῥωλεᾶς [ἐπὶ πτηνῶν].

تدخن A. **τετ-τεχχῶν** [ρζ. دخن] ρ. ἀφ. τὸ ἐκπέμπειν καπνόν, τὸ καπνίζειν.

تدخين A. **τετ-τχίν** [ρζ. دخن,βλ. دخان] ρ.ἀφ. ἔκθεσις μέλους τοῦ σώματος ἢ πράγματος εἰς καπνὸν χάριν θεραπείας, κάπνισις, ὑποθυμίασις· βλ. دخان.

تدرس A. **τετ-τερρῶς** [ρζ. درس] ρ. ἀφ. τὸ σπουδάζειν,σπουδή, τὸ λαμβάνειν, ἀκούειν μάθημα,διδάσκεσθαι [αἰτ. καὶ ἐπ]: فلان ايديورز مدرسدن — λαμβάνομεν μάθημα παρὰ τοῦ δεῖνος διδασκάλου·|| —نه كى درس و السنه ايلمشدر ποῖα μαθήματα καὶ ποίας γλώσσας ἤκουσεν,ἐδιδάχθη; § πλθ. تدرسات·§ βλ. تدريس.

تدرع A. **τετ-τερρῶ** [ρζ. درع] ρ. ἀφ. μσ. τὸ θωρακίζεσθαι, θωρακισμός.

تدرن A. **τετ-τερρῶν** [ρζ. درن] ρ. ἀφ. φυμάτωσις, τὸ πληροῦσθαι φυμάτων, ἤτοι πρηξιμάτων, σπυρίων: رئوى— φυμάτωσις πνευμονική.

تدريج A.**τετ-τιρῖζ** [ρζ.درج,βλ.درجه] ρ.ἀφ τὸ προχωρεῖν βαθμιαίως,βαθμολογικῶς, βαθμηδόν: ايله —**τετ-τιρῖζ ilé,**ἢ — بال **πι-τ-τετ-τιρῖζ,** ἢ —على ال **ἀλὲ-τ-τετ-τιρῖζ,**βαθμηδόν, βαθμολογικῶς: كسب مراتب ايلدى — بال προήχθη [ἔλαβε τὰ ἀξιώματα] βαθμολογικῶς·§πλθ.تدريجات.

تدريجاً A. **τετ-τιρῖζ-εν,** ἐπρ. βαθμολογικῶς, βαθμηδόν.

تدريجى A.**τετ-τιρῖζ-ί,**ἐπθ.βαθμιαῖος,βαθμολογικός : — ارتقاء ἀνύψωσις βαθμιαία·§ θ. تدريجيه : —حركات κινήσεις βαθμιαῖαι.

تدريس A. **τετ-τιρὶς** [ρζ. درس] ρ. ἀφ. τὸ διδάσκειν, διδασκαλία: ى — ادبيات ἡ διδασκαλία τῆς φιλολογίας· || —علومى مبادئ ايله مشغول ايله ἐνασχολεῖται εἰς τὴν διδασκαλίαν τῶν στοιχείων τῶν ἐπιστημῶν. || Ρμ. [αἰτ.]: تركجه — ايتمك διδάσκω τὴν Τουρκικήν· § πλθ. تدريسات **τετ-τιρισάτ :** —تاميه διδασκαλίαι ὠφέλιμοι.

تدريسى A, **τετ-τιρισ-ί,**ἐπθ. διδακτικός, καθηγητικός,σχολικός§ θ. تدريسيه : — كتب βιβλία διδακτικά·||—هيئت καθηγητικὸς σύλλογος σχολῆς·||— سنهٔ σχολικὸν ἔτος.

تدريع A. **τετ-τιρὶ** [ρζ. درع] ρ. ἀφ. μτδ. τὸ θωρακίζειν, θωράκισις·βλ· تدرع.

تدسيم A. **τετ-τσίμ** [ρζ. دسم] ρ. ἀφ. μελάνωσις τοῦ βοθρίου τοῦ ἐν μέσῳ τῆς κάτω σιαγόνος τῶν μικρῶν παίδων πρὸς ἀποφυγὴν ἀπὸ τῆς βασκανίας· || Ρμ. μελανῶ κτλ.

تدسيه A.**τετ-τσιγὲ** [ρζ. دسو] ρ.ἀφ. μτδ. παραπλάνησις·συνων. اغوا ، اضلال βλ.

تدفن A. **τετ-τφῶν** [ρζ. دفن] ρ. ἀφ. τὸ ἐνταφιάζεσθαι, ταφή.

تدفين A. **τετ-τφὶν** [ρζ. دفن] ρ. ἀφ. τὸ ἐνταφιάζειν, ἐνταφίασις. || Ρμ. ἐνταφιάζω [αἰτ.].

تدفينى A. **τετ-τφιν-ί,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῇ ταφῇ,τῷ ἐνταφιασμῷ·§θ. تدفينيه : مراسم— διατυπώσεις ἐνταφιασμοῦ.

تدقيق A.**τετ-τκὶκ** [ρζ. دق, βλ. دقت] ρ. ἀφ. ἐξέτασις λεπτομερής, ἀκριβὴς ἔρευνα, μελέτη ὑποθέσεως, ζητήματος κτλ: مسئله ك تدقيقى— ἐξέτασις τοῦ ζητήματος·||—و تحقيق ἐξέτασις καὶ ἐξακρίβωσις·|| —بال **πι-τ-τετ-τκήκ,** δι'ἐξετάσεως, ἢ ἐξετάζων.|| Ρμ. ἐξετάζω ἀκριβῶς, λεπτομερῶς, μελετῶ ζήτημα, ὑπόθεσιν κτλ. [αἰτ.]: —مادمى اجك ايتمك ἐξετάζω τὸ πρᾶγμα· || —اولنسه پك چوق مسئله ك پوشه چيقار ἐξετασθῶσι, θ' ἀποδειχθῶσιν ἀδάσιμα· § πλθ. تدقيقات **τετ-τκικάτ:** —عميقه βαθεῖαι ἐξετάσεις· || —شرعيه ἱεροδικαστικαὶ ἐξετάσεις.

تدلك A. **τετ-τελλὸκ** [ρζ. دلك] ρ. ἀφ. τὸ ἐντρίβεσθαι, ἐντριβή.

تدلل A. **τετ-τελλὸλ** [ρζ. دل] ρ. ἀφ. ἀκκισμός, ἐρωτοτροπία.

تدلى A. **τετ-τελλὶ** [ρζ. دلو] ρ. ἀφ. συνών. τῷ προηγουμένῳ· § πλθ. تدليات.

تدمع A. **τετ-τεμμῶ** [ρζ. دمع] ρ. ἀφ. ῥυάς, [νόσος ὀφθαλμῶν]·§ τὸ δακρύειν.

تدميج A. **τετ-τμὶζ** [ρζ. دمج] ρ. ἀφ. τὸ εἰσάγειν τι ἐντὸς ἄλλου· βλ. اندماج.

تدمير A. **τετ-τμὶρ** [ρζ. دمر] ρ. ἀφ. ὄλεθρος, καταστροφή: ى — اشقيانك قهر و ἡ καταστροφὴ καί ὁ ὄλεθρος τῶν ληστῶν.|| Ρμ. καταστρέφω, ἐξολοθρεύω [αἰτ.]: —ايلمك اعدايى καταστρέφω τοὺς ἐχθρούς· § πλθ. تدميرات.

تدميه A.**τετ-τμιγὲ** [ρζ. دمو, βλ.دم] ρ.ἀφ. θ. αἱματοποίησις, ἤτοι μεταβολὴ τοῦ χυμοῦ εἰς αἷμα· βλ. استدماء.

تدنس A.**τετ-τεννῶς** [ρζ. دنس] ρ.ἀφ. μσ. τὸ ρυπαίνεσθαι, μολύνεσθαι,ρύπανσις, μόλυνσις: جامه — ἡ ρύπανσις τοῦ ἐνδύματος.

تدنى A. **τετ-τεννὶ** [ρζ. دنو, βλ. دنائت] ρ. ἀφ. τὸ ἐκπίπτειν,ἔκπτωσις,παρακμή[ἀντίθ. ترقى **τερεκκῆ,** πρόοδος]: فيئات ، — ἔκπτωσις τιμῶν·||حيثيت ، —ἔκπτωσις ἀξιοπρεπείας.|| Ρμ. ἐκπίπτω, παρακμάζω: ايمك فيئاتلرى— αἱ τιμαὶ τῆς μετάξης ἐξέπεσαν· § πλθ. تدنيات.

تدنيس A. **τετ-τνὶς** [ρζ. دنس] ρ. ἀφ. τὸ ρυπαίνειν, μολύνειν, ρύπανσις, μόλυνσις: لباس—ورقه ك ρύπανσις τοῦ ἐνδύματος·||—ى ρύπανσις τῆς ἐπιστολῆς [δελτίου].

تدوير A. **τετ-τβὶρ** [ρζ. دور] ρ. ἀφ. στροφή, τὸ στρέφειν, διοίκησις: ى—طولابك ἡ στροφὴ τῆς μηχανῆς·||—مصالح διοίκησις τῶν πραγμάτων,διακυβέρνησις.||Ρμ.στρέφω,διοικῶ, διευθύνω [αἰτ.]: ايتمك—چرخى στρέφω τὴν σφαῖραν· § τὸ καθιστάναι σφαιρικόν, στρογγύλον.

تدوين A. **τετ-τβὶν** [ρζ. دون, βλ. ديوان] ρ. ἀφ. κωδικοποίησις, συλλογὴ τῶν ζητημάτων ἐπιστήμης πρὸς ἀπαρτισμὸν βιβλίου, συλλογὴ ποιημάτων:|| ى —فقهك علم κωδικοποίησις τῆς ἐπιστήμης τοῦ ἱεροῦ δικαίου. ||Ρμ. κωδικοποιῶ, ἤτοι ἀπαρτίζω εἰς βιβλίον [αἰτ.]: ايلدى—علم حقوق مكمل صورتده ἐκωδικοποίησεν ἐντελῶς τὴν ἐπιστήμην τοῦ δικαίου. § πλθ. تدوينات.

تدويه A. **τετ-τβιγὲ** [ρζ. دواء] ρ. ἀφ. θ. θεραπευτική, τὸ δίδειν φάρμακα πρὸς θεραπείαν, θεραπεία.

تدهن A. **τετ-τεχχῶν** [ρζ. دهن] ρ. ἀφ. τὸ ἀλείφεσθαι, χρίεσθαι δι' ἐλαίου εὐώδους· βλ. καὶ ادهان.

تدهى A.**τετ-τεχχὶ** [ρζ. دهاء **τεχχὰ**=ἔκτακτος, δαιμόνιος νοῦς] ρ. ἀφ. τὸ φέρεσθαι ὡς οἱ ἔχοντες ἔκτακτον, δαιμόνιον νοῦν.

تدهيش A. **τετ-τχὶς** [ρζ. دهش , βλ. دهشت] ρ.ἀφ. τὸ ἐμποιεῖν φρίκην, τρόμον, ἐκφόβησις. || Ρμ. [αἰτ.]· § πλθ. تدهيشات.

تدهين A. **τετ-τχὶν** [ρζ. دهن] ρ. ἀφ. τὸ ἀλείφειν ἔλαιον εὐῶδες, χρίσις: صاچلرك ى—τὸ ἀλείφειν τὴν κόμην. || Ρμ. ἀλείφω κτλ. [αἰτ.]: ايتمك — عيدى جامهٔ ἀλείφω εὐώδες ἔλαιον ἐπὶ τοῦ ἑορτίου ἐνδύματος.

تدين A.**τετ-τγγῖν** [ρζ. دين **τὶν**=θρησκεία] ρ.ἀφ.μσ.εὐσέβεια, εὐλάβεια, τήρησις τῶν ἐντολῶν τῆς θρησκείας·§ τὸ δέχεσθαι,πρεσβεύειν θρησκείαν·§[ἐκ τοῦ دين **τέϊν**=χρέος] τὸ ὑποβάλλεσθαι εἰς χρέος, χρεοῦσθαι·|| Ρμ. [αἰτ.]: —بر مبلغى τὸ χρεοῦσθαι ποσόν τι.

تذاكر A. **τεζακὶρ** [πλθ. τοῦ تذكره βλ.] ὄν. θ. γράμματα: واردهٔ — τὰ ἀφιχθέντα γράμματα·||عليه — ὑψηλὰ γράμματα.

تذبذب A. **τεζεπζῶπ**[ρζ. ذبذب]ρ.ἀφ.τὸ ἀμφιταλαντεύεσθαι, ἀμφιταλάντευσις, τὸ μένειν ἀναποφάσιστον, ἐκκρεμότης, ἀνωμαλία : امور — ἡ ἐκκρεμότης τῶν πραγμάτων· || قالمق حال — ده μένω ἐν ἐκκρεμότητι·

تذرو Π. **τεζέρῶ,** ὄν. φασιανὸς [τ. سوكلون].

تذكار A. **τεζκιὰρ** [ρζ. ذكر]ρ.ἀφ. τὸ ποιεῖν μνείαν, μνεία: —مستغنى ὁ, ἡ, τὸ μὴ

ἔχον ἀνάγκην μνείας, γνωστός· ‖ خصوصك بر ... ی — μνεία ὑποθέσεώς τινος· ‖ عاطف بر — μνεία εὐμενείας· ‖ نامه وسيله اتخاذ ايلدم بر — ἐδραξάμην τῆς εὐκαιρίας τοῦ μνημονεῦσαι τοῦ ὀνόματος. ‖ Ρμ. μνημονεύω, ποιῶ μνείαν [αἰτ.].

تذكر A. **τεζκἰκἰζὄρ** [ρζ. ذكر] ρ. ἀφ. ἀνάμνησις: ی — ماضينك ماضی يی ال لدی **λέ-τε-τ-τεζεκἰκἰζὄρ,** σκέψεως γενομένης [ἐπὶ δικαστηρίου, συμβουλίου κτλ.]. ‖ Ρμ. ἀναμιμνήσκομαι, συσκέπτομαι, συζητῶ, ἀποφαίνομαι [αἰτ.]: اتمك — ماضی يی ἀναμιμνήσκομαι τὸ παρελθόν· ‖ بو خصوص شورای دولت تنظيمات دائره سنده — و مطالعه اولندی ἡ ὑπόθεσις αὕτη συνεζητήθη καὶ ἐμελετήθη ἐν τῷ νομοθετικῷ σώματι τοῦ συμβουλίου τοῦ κράτους· ‖ لازم اراضیٔ محلولهنك فروختی كلهجكی — قلنمش ἐγένετο σκέψις [ἢ ἀπεφάνθη τὸ συμβούλιον] ὅτι δέον νὰ πωληθῶσιν αἱ ἀδέσποτοι γαῖαι· § πλθ. تذكرات συσκέψεις: دورادور بر — μακραὶ συσκέψεις.

تذكره A. **τεζκἰρέ,** κ. **τεζκερὲ** [ρζ. ذكر] ὄν. θ. πρᾶγμα χρησιμεῦον πρὸς ἀνάμνησιν, ὑπόμνημα, βιογραφία: تذكرة الشعرا **τεζκἰρετὄ-ό-ὄδαρά,** βιογραφίαι ποιητῶν· § γράμμα ὑπουργείου ἢ ἀρχῆς κυβερνητικῆς πρὸς ἄλλην, ἢ καὶ ἰδιωτικὸν ἐντὸς τῆς αὐτῆς πόλεως· [τὰ ἐκ μιᾶς εἰς ἄλλην πόλιν στελλόμενα καλοῦνται مكتوب **μεκτούπ**]: رسميه — γράμμα ἐπίσημον· ‖ عاليه — γράμμα ὑψηλόν· ‖ سامیه — γράμμα ὑψηλόν, ἤτοι τῆς Μ. Βεζυρείας· ‖ جوابيه — γράμμα ἀπαντητικόν· ‖ اصناف — ی δόεια ἐξασκήσεως ἐπαγγέλματος διδομένη εἰς τὰς συντεχνίας, ἤτοι ἀπόδειξις πληρωμῆς φόρου ἐπιτηδεύματος· ‖ نفوس — ی, ἢ عثمانیه — ء, διαμονή, ἤτοι ἔγγραφον ἀποδεικτικὸν τῆς ἐγγραφῆς τινος ὡς ὑπηκόου ὀθωμανοῦ· ‖ مرور — ی, ἢ يول — ی, διαβατήριον· § πλθ. تذاكر **τεζαἰκἰρ·** ‖ βλ. καὶ تسكره.

تذكره جی T. **τεζκἰρε-ὄζἰ,** ὄν. ὑπάλληλος δικαστικός, ποιῶν ἄλλοτε περιληψιν τῶν ἀναφορῶν τῶν κινούντων ἀγωγάς.

تذكير A. **τεζκἰὶρ** [ρζ. ذكر] ρ. ἀφ. μνεία, ὑπόμνησις: ی — بروقعهنك ἡ ὑπόμνησις γεγονότος τινος· § كلمه ἢ لفظ بر — τὸ καθιστάναι ὄνομά τι γένους ἀρσενικοῦ, ἢ τὸ θεωρεῖν αὐτὸ ὡς τοιοῦτον [ἀντιθ. تأنيث]· § διδαχή, κήρυγμα: تأثير بر — διδαχὴ συγκινητική. ‖ Ρμ. ὑπομιμνήσκω· καθιστῶ ἢ θεωρῶ τὸ ὄνομα γένους ἀρσενικοῦ [αἰτ.]· § πλθ. تذكيرات.

تذلل A. **τεζελλὄλ** [ρζ. ذلّ] ρ. ἀφ. τὸ ἐξευτελίζεσθαι, ἐξευτελισμός, ἐξουδένωσις, ταπείνωσις. ‖ Ρμ. ἐξευτελίζομαι, ταπεινοῦμαι· § πλθ. تذللات **τεζελλὄλάτ.**

تذليل A. **τεζλἰλ** [ρζ. ذلّ] ρ. ἀφ. τὸ ἐξευτελίζειν, ἐξευτέλισις, ἐξουθένησις: بو وقعه بر — نی موجب اولدی τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο ἐπέφερε τὴν ἐξευτέλισιν αὐτοῦ. ‖ Ρμ. ἐξευτελίζω, ἐξουθενίζω, ταπεινῶ [αἰτ.]: اتمك — بريسنی ἐξευτελίζω τινά· § πλθ. تذليلات.

تذنيب A. **τεζνἰὶπ** [ρζ. ذنب] ρ. ἀφ. τὸ προστιθέναι ἐν εἴδει παραρτήματος, τὸ λέγειν τι προσθετικῶς, προσθήκη: بر مسئلهنك — ی ἢ προσθήκη ζητήματός τινος. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: بر اتمك — مسئلهيی προσθέτω ζήτημα· ‖ βλ. تذييل.

تذوق A. **τεζεββοὶκ** [ρζ. ذوق] ρ. ἀφ. τὸ γεύεσθαι, δοκιμάζειν, γεῦσις, ἀπόλαυσις, δοκιμή: افندی ایچون ارتق بو دنیاده..... نی آرزو ایدهجك حسرتی چكهجك هیچ بر شی قالمدی διὰ τὸν κ... δὲν ἔμεινε πλέον τι ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, οὗ τὴν ἀπόλαυσιν **[τεζεββοὶκου-νοὶ]** νὰ ἐπιθυμήσῃ, ὅπερ νὰ ποθήσῃ· ‖ شربت بر — γεῦσις ἐκ τοῦ ποτοῦ· § πλθ. تذوقات.

تذويب A. **τεζβἰὶπ** [ρζ. ذوب] ρ. ἀφ. τὸ διαλύειν, ἢ διάλυσις σώματος στερεοῦ [χημ.]· § πλθ. تذويبات· ‖ βλ. καὶ اذابه.

تذهيب A. **τεζχἰὶπ** [ρζ. ذهب] ρ. ἀφ. ἐπιχρύσωσις: ی — كتابك ἐπιχρύσωσις βιβλίου· ‖ اسنان بر — ἐπιχρύσωσις ὀδόντων, ἤτοι βούλωμα διὰ χρυσοῦ. ‖ Ρμ. اتمك — ἐπιχρυσῶ [αἰτ.]: ايتديرمك كتابك جلدينی — ἔδωκα καὶ ἐπεχρύσωσαν τὸν τόμον τοῦ βιβλίου· § πλθ. تذهيبات.

تذييل A. **τεζγἰὶλ** [ρζ. ذيل] ρ. ἀφ. τὸ προστιθέναι παράρτημα, προσθήκη παραρτήματος. ‖ Ρμ. προσθέτω ἐν εἴδει παραρτήματος [αἰτ.]: اتمك — مطالعاتی بر قاچ فقره ايله τὰς σκέψεις του προσέθηκεν ἐν εἴδει παραρτήματος διά τινων παραγράφων· ‖ ايلدی — بو فقره يی προσέθηκε τὴν παράγραφον ταύτην· ‖ [δοτ.] اولنان فقره — مادهٔ نظاميه يه παράγραφος προστεθεῖσα εἰς τὸ ἄρθρον τοῦ νόμου· ‖ βλ. καὶ تذنيب.

ἀμέλεια, νωθρότης: اتمك بر خصوصده تجويز — ἐπιτρέπω ἀμέλειαν ἔν τινι ὑποθέσει, ἤτοι ἀμελῶ, παραμελῶ, βραδύνω, ἀναβάλλω ὑπόθεσιν.

ترادف A. **τερα·ὄδ̊ὲ** [ρζ. ردف, βλ. رديف] ρ. ἀφ. ἐπακολούθησις: سفائن — ἐπακολούθησις τῶν πλοίων. ‖ Ρμ. ἐπακολουθῶ τὸ ἓν τὸ ἄλλο [δοτ.]: طاعونه قحط قحطه ايسه ايتدی نومیدی — ἐπηκολούθησε τὸν μὲν λοιμὸν ὁ λιμός, τὸν δὲ λιμὸν ἡ ἀπόγνωσις· § συνωνυμία [λέξεων]: واردر — بينده [غضفر] ايله [اسد] μεταξὺ τῆς λέξεως [**ἐσδὲ·**=λέων] καὶ τῆς λέξεως [**γαζανὄδ̊ὲρ**=λέων] ὑπάρχει συνωνυμία.

ترازو Π. **τεραζοὶ,** κ. **τεραζἰ,** ὄν. ζυγός, πλάστιγξ· μτφ. ἰσορροπία, συμμετρία: كوزی — πλάστιγξ, ἤτοι ὁ δίσκος, τὸ πινάκι τῆς ζυγαριᾶς· ‖ دیلی — ἡ γλωσσὶς [τὸ γλωσσίδι] τῆς πλάστιγγος, κανών· ‖ صو — ی ὑδροζύγιον, ἤτοι μηχάνημα ὑδραυλικόν, ἐν εἴδει κιόνων ἢ στοῶν, χρησιμεῦον ὅπως διατηρῇ τὴν δύναμιν δι' ἧς ῥέει τὸ ὕδωρ εἰς τὰ διάφορα μέρη τῆς πόλεως· ‖ هوا — ی βαρόμετρον· ‖ صيجاق — ی θερμόμετρον· ‖ اورمق — يه θέτω εἰς τὴν πλάστιγγα, ζυγίζω· ‖ عدالت — ی πλάστιγξ τῆς δικαιοσύνης· ‖ الی — لی οὗ ἡ χεὶρ κρατεῖ πλάστιγγα, ὁ δυνάμενος νὰ σταθμίζῃ· ‖ طارتی وار هر بر شيك وقتی وار — ὑπάρχει πλάστιγξ, ὑπάρχει μέτρον, πᾶν πρᾶγμα ἔχει τὸν καιρόν του [παρ.]· ‖ ديلی كبی ايكی طرفدن آقار — ἀμφιταλαντεύεται ὡς ἡ γλωσσὶς τῆς πλάστιγγος.

تراس A. **τερρὰς** [ρζ. ترس **τὄρς**=ἀσπὶς] ἐπθ. ἀσπιδοφόρος [στρατιώτης]· § ὄν. κατασκευαστὴς ἀσπίδων.

تراسل A. **τερασὄλ** [ρζ. رسل, βλ. رسالت] ρ. ἀφ. τὸ ἀντεπιστέλλειν πρὸς ἀλλήλους [ἐν τῇ ποιήσει ἀντὶ τοῦ مراسله].

تراش Π. **τιράὶς,** κ. **τρὰὶς** [προστ. τοῦ ρ. تراشيدن **τιρασὶτὲν**=κείρειν] πελέκησις, γλυφή, ξύρισμα: پارهسی — δῶρον [διὰ ξύρισμα]· ‖ دیکنه — ξύρισμα ἀντίστροφον· μτφ. πρότασις ἄτοπος. ‖ Ρμ. πελεκῶ, γλύφω, ξυρίζω [αἰτ.]: اتمك — طاشی πελεκῶ, γλύφω τὸν λίθον, λαξεύω· ‖ صقالی — اتمك ξυρίζω, κείρω τὸν πώγωνά τινος, καθαιρῶ ἱερέα· ‖ اولق — ξυρίζομαι, κείρομαι: اولسون باشنه سورسون — ἂς ξυρισθῇ, ἂς τὸ ἀλείψῃ εἰς τὴν κεφαλήν του, ἤτοι δὲν τὸ θέλω, ἂς ἦναι ἰδικόν του, ἂς τὸ κτυπήσῃ εἰς

تر T. **τὲρ,** μόριον ἐπιτατικόν: تمز — ὅλως διόλου καθαρός· βλ. [بام، بم، اوپ، آپ، صاپ، چار، كتλ.].

تر T. **τὲρ,** ὄν. ἰδρώς: — صغوق ψυχρὸς ἰδρώς· ‖ ی — آلين ἰδρὼς τοῦ μετώπου, ἐργασία, κόπος [βλ. عرق]· ‖ ی — آياق ἰδρὼς τοῦ ποδός, ἤτοι τὸ διδόμενόν τινι ὡς ἀμοιβὴ διὰ τὸν κόπον του, ἀμοιβὴ ἰατροῦ· ‖ دوشكی — κλίνη λεχοῦς· ‖ دوكك — χύνω ἱδρῶτα· ‖ قورومق — ὁ ἱδρὼς ξηραίνεται· ‖ آلشمق — παρέρχεται, ξηραίνεται ὁ ἱδρώς· ‖ آلشدیرمق، قوروتمق — ἀφίνω νὰ ξηρανθῇ ὁ ἱδρώς, κ. ξεϊδρόνω· ‖ باتمق — ه قᾶν περιῤῥέομαι ἱδρῶτι [βυθίζομαι εἰς ἱδρῶτα αἵματος], κουράζομαι ὑπερβολικῶς· ‖ بيق — μύσταξ ὅστις μόλις ἤρχισε νὰ φύηται [ἰδρόνη]· ‖ بيقلی — ὁ ἔχων μύστακα μόλις ἀναφυόμενον.

تر Π. **τὲρ,** ἐπθ. νωπός, πρόσφατος, ὑγρός, τρυφερός: چشم — ὀφθαλμὸς ὑγρός· ‖ رخسار — παρειὰ τρυφερά· ‖ كرپدن — νωπόν· ‖ ميوه — ὀπωρικὸν νωπόν, πρόσφατον· ‖ مزاج — ὁ εὐκόλως δυσαρεστούμενος δι' ἐλάχιστα πράγματα.

تر Π. **τὲρ,** κατάληξις τῶν συγκριτικῶν τῆς περσικῆς τιθεμένη ἐν περσικοῖς ἐπιθέτοις, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀραβικοῖς: بهتر **πιχ-τὲρ,** καλλίων· ‖ نازكتر **ναζὶκ-τὲρ,** λεπτοφυέστερος· ‖ بدتر **πετ-τὲρ,** χείρων, χείριστος· ‖ مشكلتر **μυσκὶλ-τὲρ,** δυσχερέστερος· ‖ واسعتر **βασὶ-τὲρ,** εὐρύτερος.

تر T. ἢ تير **τὶρ,** μόριον ἐπαναλαμβανόμενον πρὸς παράστασιν τοῦ ῥίγους: — — تترهمك **τὶρ τὶρ τιτρεμέκ,** τρέμω ἐκ ψύχους, φόβου [τουρτουρίζω]· βλ. καὶ ترل.

تراب A. **τὄράπ,** ὄν. χῶμα, ἔδαφος, γῆ: — تسويهٔ ἐξομάλισις ἐδάφους· ‖ مستور زير — τοσοῦτος φυσικὸς πλοῦτος κεκαλυμμένος ὑπὸ τὴν γῆν· ‖ آياق — ی χοῦς ποδῶν, ὑποπόδιον, ταπεινότατος θεράπων [ἀντὶ خاكپای ἢ خاك پای βλ.]· § πλθ. اتربه **ἐτριπέ.**

ترابی A. **τὄραπ-ί,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων εἰς τὸ ἔδαφος, γήϊνος· § θ. ترابيه: — عمليات ἐργασίαι ἐξομαλίσεως ἐδάφους.

تراتور **τερατὸρ,** βλ. تراطور.

تراجم A. **τεραὄζὶμ** [πλθ. τοῦ ترجمه] ὄν. θ. μεταφράσεις: احوال — βιογραφίαι.

تراخی A **τεραχὶ** [ρζ. رخو, βλ. رخاوت] ρ. ἀφ. βραδύτης, ἀναβολή, ἀργοπορία,

τὸ κεφάλι του·‖— بويله باش بويله τοιαύτη κεφαλὴ τοιοῦτον ξύρισμα, ἢ ἄδολος ὁ νοῦς, διπλοῦς ὁ κόπος [προμ.]· § ὄν. γενειάς, πώγων : ی — كش ᾖλθεν ἡ γενειάς του, ἤτοι ἤρχισε νὰ φύηται·‖ آغارمش—ی—ἐλευκάνθη ἡ γενειάς του, ἐγήρασε· § ἐπθ. ἐξυρισμένος τὸ γένειον· § [ἐν συνθέσει]ὁ πελεκῶν, ὁ γλύφων, ὁ κείρων: —ت **تشت-تراش،** ἀγαλματοποιός· ‖ — سنك **دیوك-تراش،** λιθοξόος·‖ — میكل **چكیكل-تراش،** ἀγαλματοποιός· ‖ — سر **دیر-تراش،** κουρεύς·‖ — قلم **كالیم-تراش،** κονδυλομάχαιρον·‖βλ. المستراش.

تراشلامق Τ. **τραὸ-λαμάκ,** ρμ. μτδ. ξυρίζω, ξέω, λαξεύω, γλύφω[αἰτ].

تراشلو Τ. **τραὸ-λῆ,** ἐπθ. εὐλογημάρης, ὁ ἔχων στίγματα εὐφλογίας.

تراشنده Π. **τιραὸενὲὲ** [μτχ. τοῦ تراشیدن **τιραὸιὲὲν**] κείρων, πελεκῶν.

تراشه Π. **τιραὸέ,** ὄν. σμίλευμα, ξύσμα, περίκομμα, πελεκοῦδι.

تراشیده Π. **τιραὸιὲὲ** [μτχ. τοῦ تراشیدن **τιραὸιὲὲν**]πελεκηθείς, ξεσθείς, γλυφθείς, ξυρισθείς: — سنك λίθος λελαξευμένος· ‖ دست قدرت بر هیكل جمال — ἄγαλμα κάλλους γεγλυμμένον ὑπὸ τῆς χειρὸς τοῦ παντοδυνάμου [γυνὴ ὡραία]· § κλαπείς[ἐπὶ λογοκλοπίας]. در — بو فكره شو فكره بو ἡ περικοπὴ αὕτη εἶναι κεκλεμμένη ἐξ ἐκείνης· ‖ — بو فكر فلانك تألیفندن ἡ ἰδέα αὕτη εἶναι κεκλεμμένη ἐκ τοῦ συγγράμματος τοῦ δεῖνος· ‖ — ناكس ἄξεστος, ἀμόρφωτος [ἄνθρωπος].

تراضی Α. **τεραζὶ** [ῥζ. رضا] ρ. ἀφ. τὸ ἀμοιβαίως συγκατατίθεσθαι, ἀμοιβαία συγκατάθεσις: —بال **πὶ-τ-τεραζί,** ἀμοιβαία συγκατάθεσις, ἢ طرفین — **τεραζίϊ ταραφέῖν,** τῇ συγκαταθέσει τῶν δύο μερῶν.

تراطور Τ. **ταρατόρ,** ὄν. σκοροδάλμη, κ. σκορδαλιά.

ترافع Α. **τεραφὸ** [ῥζ. رفع] ρ. ἀφ. τὸ ἐνάγειν ἀλλήλους ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, διαδικασία: — بال **πὶ-τ-τεραφὸ,** τῇ διαδικασίᾳ· συνηθέστ. محاكمه ، مرافعه.

تراكم Α. **τερακιὸμ** [ῥζ. ركم] ρ. ἀφ. τὸ συσσωρεύεσθαι, συσσώρευσις [ἐπὶ πραγμάτων]: — میاه — συσσώρευσις ὑδάτων·‖ — دم συμφόρησις αἵματος.‖Ρμ. اتكم—معاش συσσωρεύονται οἱ μισθοί·‖ایتدیرمك—συσσωρεύω, συναθροίζω [αἰτ.]: ایتدیرمك—آچمه συναθροίζω χρήματα.

تراكیب Α. **τερακὶπ** [πλθ. τοῦ ترکیب βλ.] ὄν. θ. συνθέσεις.

ترامپته Γλ. **τραμπέτα** [trompette] ὄν. μικρὸν τύμπανον, ἰδίᾳ τὸ κρουόμενον ἐν τῷ στρατῷ: چالمق—κρούω τὸ τύμπανον.

ترامپته‌جی Τ. **τραμπέτα-δζῆ,** ὄν. τυμπανιστής.

ترامپه Ιτ. **τράμπα,** ὄν. ἀνταλλαγή [πραγμάτων]: اتمك—ἀνταλλάσσω πρᾶγμά τι δι' ἄλλου [αἰτ. καὶ ایلی].

ترامپه‌جی Τ. **τραμπα-δζῆ,** ὄν. ὁ πωλῶν ἀντὶ παλαιῶν ἐνδυμάτων ἢ τεμαχίων σιδήρου μικρὰ καὶ εὐτελῆ πράγματα.

ترامواى Αγ. **τραμβάϊ** [tramway] ὄν.τροχιόδρομος.

ترانسپورط Γλ. **τρανσπὸρτ**[transport]ὄν. μεταφορὰ γραφῆς ἢ σχεδίου ἐπὶ χάρτου χημικοῦ διὰ τὴν λιθογραφίαν.

ترانسیت Γλ. **τρανσὶτ** [transit] ὄν. διαμετακόμισις ἐμπορευμάτων διά τινος πόλεως, χώρας, ἄνευ πληρωμῆς τελωνειακοῦ δασμοῦ: صورتیله كوندیلان امتعه—ἐμπορεύματα ἀποστελλόμενα διὰ τοῦ τρόπου τῆς διαμετακομίσεως [διαμετακομιζόμενα].

ترانكبین Π. **τερ-ενγκιὸπίν,** ὄν. ἀερόμελι ἐκρέον ἀπό τινων φυτῶν, ἢ μάννα χρησιμεῦον ὡς καθάρσιον.

ترانه Π. **τερανέ,** ὄν. μελῳδία, ἁρμονία; ‘— دلكش μελῳδία θελξικάρδιος.

ترانه پرداز Π. **τερανε-περὶάζ,** ὄν. μελῳδός, ὁ ᾄδων, ὁ μέλπων ᾄσματα· ‖Ρμ. اولق — μελῳδῶ, μέλπω.

ترانه پردازی Π. **τερανε-περὶαζί,** ἀφ. τὸ ἔργον τοῦ μελῳδοῦ, μελῳδία.

ترانه‌ساز Π. **τερανε - σάζ,** ὄν. συνώνυμον τῷ ترانه پرداز.

تراورس Γλ.**τραβὲρς** [traverse] ὄν. δοκοὶ ἐγκάρσιοι, διάπηγμα, διάξυλον, ἐγκάρσιοι δοκοὶ τιθέμεναι κάτωθι τῶν σιδηρῶν ἐλασμάτων τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς.

تراویح Α.**τεραβὶχ**[πλθ.τοῦ ترویحه]ὄν.μακρὰ προσευχὴ τῶν Μωαμεθανῶν γινομένη κατὰ τὸν μῆνα τοῦ Ραμαζανίου τὴν νύκτα καὶ συνισταμένη ἐξ εἴκοσι γονυκλισιῶν [ركعت].

ترب Α. **τὸρπ,** ὄν. χῶμα, γῆ· βλ. تراب.

ترب Π. **τὸρπ,** ὄν. θ. ῥιψάνος· βλ. تورپ ἢ طورپ.

تربه Α. **τορπέ,** ὄν. θ. τάφος, μαυσωλεῖον: شریفه ، منوره ، — ἱερὸν μαυσωλεῖον·‖— **τὸρπέϊ μὸνεββερέ,** μαυσωλεῖον πεφωταγωγημένον, ἅγιον [ἁγίου Μουσουλμάνου ἢ Σουλτάνου]· § [σπν.] تربت **τὸρπέτ.**

تربه‌دار Π. **τὸρπε-τὰρ,** ὄν. φύλαξ μαυσωλείου.

تربه‌دارلق Τ. **τὸρπεταρ-λήκ,** ἀφ. τὸ ἔργον τοῦ φύλακος μαυσωλείου.

تربیت Α. **τερπιγέτ,** βλ. تربیه.

تربیتكاه Π. **τερπιγὲτ-γκιάχ,** ὄν. τόπος ἀνατροφῆς, ἐκπαιδευτήριον.

تربیع Α. **τερπὶ** [ῥζ. ربع] ρ.ἀφ. τετραπλασίασις, διαίρεσις εἰς τέσσαρα, τετραγωνισμὸς [γεωμ.]: داره — τετραγωνισμὸς τοῦ κύκλου· ‖ — ی بحساب **πὶ χισάπι τερπιῖ,** καθ' ὑπολογισμὸν τετραγωνικὸν [γηπέδου κτλ.]. ‖ زمینی اوتوز آرشون — زنده اولان دكان κατάστημα, οὗ τὸ γήπεδον εἶναι τριάκοντα τετραγωνικῶν **[τερπιϊντὲὲ]** πήχεων· § τετραπλασίασις ἡμιστιχίων ποιήματος, ἤτοι προσθήκη εἰς τὸ ἓν ἡμιστίχιον ἑτέρων τριῶν, ἢ εἰς τὸν ἐκ δύο ἡμιστιχίων στίχον ἑτέρων δύο ἡμιστιχίων·‖Ρμ. تربیعات—تربیع.

تربیعاً Α.**τερπὶ-εν,** ἐπρ. τετραγωνικῶς: — قرق ذراع τετραγωνικῶς πήχεις 40.

تربیعی Α. **τερπὶ-ῖ,** ἐπθ. τετραγωνικός: — قرق ذراع — بحساب καθ' ὑπολογισμὸν **[πὶ-χισάπὶ]** τετραγωνικὸν τεσσαράκοντα πήχεις· § θ. تربیعیه.

تربیه Α. **τερπιγὲ** [ῥζ.ربو] ρ. ἀφ. θ.τὸ ἀνατρέφειν, ἀνατροφή, καλλιέργεια, ἀγωγή, μόρφωσις, σωφρονισμός, τιμωρία, ἄρτυσις ἢ καρύκευσις φαγητοῦ, καρύκευμα, ἔμβαμμα, κ. σάλτσα: — نبات — καλλιέργεια φυτῶν·‖ — اشجار καλλιέργεια δένδρων·‖ — اطفال ἀγωγή, ἀνατροφὴ παίδων·‖Ρμ.ἀνατρέφω, διαπαιδαγωγῶ, καλλιεργῶ, μορφῶ, σωφρονίζω, κολάζω, ἀρτύω, καρυκεύω [αἰτ.]: ایدییور — اولادینی حسن ἀνατρέφει καλῶς τὰ τέκνα του·‖ ویرمك — δίδω ἀγωγήν, διαπαιδαγωγῶ [δοτ.]·‖ المق—λαμβάνω ἀγωγήν, εἶμαι ἐπιδεκτικὸς ἀγωγῆς·‖ برینه — سی ویرمك—δίδω τινὶ τὴν τιμωρίαν αὐτοῦ, κολάζω, σωφρονίζω·‖ قبول ایتدیرمك — برینه καθιστῶ τινα ἐπιδεκτικὸν μορφώσεως, τὸν κάμνω νὰ δεχθῇ μόρφωσιν·‖— لیمون و یمورطه ایله یاپلمش ἔμβαμμα κατεσκευασμένον ἐκ ζωμοῦ λεμονίου καὶ ὠοῦ·‖ بی چیرمك — ἐπιχέω τὸ ἔμβαμμα ἐπὶ τοῦ φαγητοῦ·§ χαλινὸς ἵππων ἀμάξης·§ [σπν.] تربیت **τερπιγέτ:** — بنات ἀνατροφὴ θυγατέρων.

تربیه‌سز Τ. **τερπιγε-σίζ,** ἐπθ. ἀνάγωγος, ἄνευ μορφώσεως ἢ καλῆς ἀνατροφῆς: — چوجق ἀνάγωγος παῖς· § ὁ μὴ ἠρτυμένος, ὁ μὴ καρυκευμένος [ἐπὶ φαγητῶν].

تربیه‌سزلك Τ. **τερπιγε-σιζλίκ,** ἀφ. ἔλλειψις ἀγωγῆς, καλῆς ἀνατροφῆς.

تربیه‌كرده Π.**τερπιγὲ-κερτέ,** ἢ تربیت كرده **τερπιγέτ-κερτέ,** ἐπθ. ἀνατεθραμμένος, μεμορφωμένος, ἀνάστημα: بو چوجق — شو ذاتك—سیدر ὁ παῖς οὗτος εἶναι ἀνάστημα τοῦ κυρίου ἐκείνου, ἤτοι ἐκεῖνος ὁ κύριος ἐμόρφωσεν, ἐπαιδαγώγησεν αὐτόν.

تربیه‌لی Τ. **τερπιγε-λί,** ἐπθ. εὐάγωγος, μεμορφωμένος, δεδιδαγμένος : — چوجق εὐάγωγος παῖς· ‖ اوشاق—ὑπηρέτης μεμορφωμένος, ἔχων καλὴν συμπεριφοράν· ‖ — آت ἵππος δεδιδαγμένος·§ ὁ ἔχων ἔμβαμμα [σάλτσαν]ἠρτυμένος, καρυκευμένος [ἐπὶ φαγητῶν].

ترپان **τερπάν,** βλ. طرپان.

ترپوش Τ. **τερ-πός,**ὄν. λεπτὸν λευκὸν κάλυμμα ὑπὸ τὸ φέσιον πρὸς ἀπορρόφησιν τοῦ ἱδρῶτος·βλ. طاقیه καὶ عرقچین.

ترت **τέρτ,** βλ. پرت.

ترتب Α. **τερεττὸπ** [ῥζ. رتب, βλ. رتبه] ρ. ἀφ. τὸ προέρχεσθαι, προκύπτειν,τὸ ἀναλογεῖν,ἐπιδαρύνειν, ἐπιδάλλεσθαι: دینك ذمت — ندن مقدم مدیونه πρὶν ἢ τὸ χρέος ἐπιδαρύνῃ τὸν ὀφειλέτην. ‖ Ρμ. [δοτ.]: ایدن — عهده‌مزه ایدییورز وظیفه‌یی ایفا ἐκτελοῦμεν τὸ καθῆκον τὸ ἐπιδαλλόμενον ἡμῖν· ‖ بو خصوصده كندیسنه مسئولیت—ایدر ἐν τῇ ὑποθέσει ταύτῃ ἐπιδαρύνει αὐτὸν εὐθύνη· ‖ ایده‌جك ضرر و زیان — ἡ ζημία

ἤτις ἤθελε προκύψει· ||ایتز — مشترى حقده بر شى δὲν ἐπιβαρύνει τίποτε τὸν ἀγοραστήν· § [σπν.] τὸ εἶναι διευθετημένον, διατεταγμένον, ἤτοι διευθέτησις, διάταξις· βλ. ἐπόμ.

ترتيب } A. **τερτὶπ** [ρζ. رتب , βλ. رتّب] ρ. ἀφ. κατάταξις, διάταξις, διευθέτησις, διοργάνωσις, διασκευή, σύνθεσις· σχέδιον, σκοπός, συνδυασμὸς ἐκλογικός· μέθοδος, σύστημα, σειρά· συνταγὴ φαρμάκων ἢ διαίτης διαταχθείσης ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ, θεραπεία, μία δόσις φαρμάκου· στοιχειοθέτησις·τὸ σύνολον τῶν τυπογραφικῶν σελίδων τῶν τιθεμένων ταυτοχρόνως εἰς τὸ πιεστήριον πρὸς ἐκτύπωσιν, ἤτοι τυπογραφικὸν φύλλον· κονδύλιον προϋπολογισμοῦ, ἤτοι ποσὸν ὁριζόμενον διά τινα χρῆσιν ἢ δαπάνην : اصحاب مطلوبات ـــ κατάταξις τῶν πιστωτῶν· || صفوف ـــδιάταξις τῶν τάξεων [στρατοῦ]· || صنوف ـــδιοργάνωσις τῶν τάξεων [σχολῆς, μαθητῶν κτλ.]· || اصول تحصيل ـــ διοργάνωσις τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος· || دفترلك ی — διοργάνωσις τῶν λογιστικῶν βιβλίων· || مصالحك صرصيله ـــی — διάταξις τῶν ἐγγράφων τῶν διαφόρων ὑποθέσεων· || اول ـــπρώτη διάταξις, διοργάνωσις· || قديم ـــἀρχαία διάταξις· || بر كتاب بش—βιβλίον ἐκ πέντε τυπογραφικῶν φύλλων· || — فاج صحيفه‌لی τὸ τυπογραφικὸν φύλλον ἐκ πόσων σελίδων; || — سوی τυπογραφικὸν λάθος· || دوا ـــ συνταγὴ φαρμάκου· || — بر μία δόσις,ἤτοι συνταγὴ ἅπαξ κατασκευαζομένη· || — ضعيف ἀσθενὴς διοργανισμός, ἤτοι ἰσχνός, ἀδύνατος. ‖ Ρμ. κατατάσσω, διατάσσω, διευθετῶ, διοργανῶ, συντίθημι, συντάττω, σχεδιάζω, στοιχειοθετῶ [αἰτ.]: ضيافت ايتك—διοργανίζω γεῦμα·||ايتك—διοργανίζω χορόν, λαχεῖον·||ايتك — صلهٔ يوصله συντάττω σημείωσιν·§ πλθ. ترتيبات προπαρασκευαί,σχέδια.

ترتيبجی } T. **τερτιπ-τζὶ** ἐπθ. ὁ γινώσκων καλῶς νὰ διοργανίζῃ, ἢ νὰ κάμῃ σχέδια, διοργανωτής.

ترتيساز } Π. **τερτιπ-σάζ,** ὄν. καὶ ἐπθ. διοργανωτής.

ترتيسز } T. **τερτιπ-σίζ,** ἐπθ.ὁ ἄνευ τάξεως, σχεδίου, προμελέτης· ὁ κακῶς διωργανωμένος ἢ ἐσχεδιασμένος, ἄτακτος.

ترتيسزلك } T. **τερτιπ-σιζ-λίκ,** ἀφ. ἀταξία, κακὴ διοργάνωσις ἢ προσχεδίασις, ἔλλειψις καλοῦ σχεδίου.

ترتيكرده } Π. **τερτιπ-κερτέ,** ἐπθ. διωργανωμένος, συντεταγμένος.

ترتيلی } T. **τερτιπ-λί,** ἐπθ. ὁ ἐν τάξει, καλῶς διωργανωμένος, προδιατεταγμένος, προεσχεδιασμένος.

ترتيبيه } A. **τερτιπ-ιγέ,** ὄν. θ. ὅ,τι πληρόνει ὁ ἐκδότης βιβλίου διὰ στοιχειοθεσίαν, στοιχειοθετικά.

ترتيل } A. **τερτὶλ** [ρζ. رتل] ρ. ἀφ. ἀνάγνωσις βραδεῖα καὶ μετὰ προσοχῆς [ἰδίᾳ τοῦ Κορανίου] : قرآن ـــ ἀνάγνωσις τοῦ Κορανίου. ‖ Ρμ. ἀναγινώσκω βραδέως κτλ. [αἰτ.].

ترجمان } A. **τερτζεμάν,** ἢ **τερτζημὰν** [ἐκ τοῦ ترجم] ὄν. διερμηνεύς: ديوان ـــ διερμηνεὺς τοῦ Αὐτοκρ. Διβανίου, ἤτοι μέγας διερμηνεύς·||—باش πρῶτος διερμηνεύς·||ـــی—سفارت διερμηνεὺς πρεσβείας·||ـــتر زبان—**τερ-τζεμάνι τερ-ζεπάν,** ἢ فصيح اللسان **φασήχ-οὐ-λ-λισάν,** ἢ بليغ البيان **πελίγω-λ-πεγιάν,** διερμηνεὺς εὐγλωττος, στωμύλος, εὐφραδής·||راست ـــ آیاق—ی·||بيان , ἢ صادق البيان,διερμηνεὺς πιστός·||ی—احوال قلبيه‌سنه لسان διερμηνεὺς περιηγητοῦ· || —در حالی διερμηνεὺς τῶν ἐν τῇ καρδίᾳ του εἶναι ἡ γλῶσσα τῆς καταστάσεώς του· || لسان جالصيتی وجدانه—ايلدی διερμηνέα τῆς συνειδήσεώς του κατέστησε τὴν γλῶσσαν τῆς εἰλικρινείας του· || βλ. καὶ دراغومان.

ترجمانلق } T. **τερτζημαν-λὶκ,** ἀφ. τὸ ἔργον τοῦ διερμηνέως, διερμηνεία: ايتك—ἐπαγγέλομαι τὸν διερμηνέα, διερμηνεύω.

ترجمه } A. **τερτζεμέ,** ρ. ἀφ. θ. μετάφρασις: ترجمه‌يه روجمه‌دن—μετάφρασις ἐκ τῆς τουρκικῆς εἰς τὴν ἑλληνικήν·||بو منظومه آلمانجه‌دن ـــ در— τὸ ποίημα τοῦτο εἶναι μετάφρασις [μεταπεφρασμένον] ἐκ τοῦ γερμανικοῦ·||ـــدرسی—θεματογραφία·||اوطه‌سی — γραφεῖον μεταφραστῶν ἐν τῇ Ὑ.Πύλῃ·||حال ـــ،—βιογραφία.‖Ρμ.μεταφράζω [δοτ. αἰτ. دن]: مكتوبی عربجه‌دن ترجمه‌يه—ايتدم μετέφρασα τὴν ἐπιστολὴν ἐκ τῆς ἀραβικῆς εἰς τὴν τουρκικήν·||فرانسزجه‌دن ـــ ايدلمش μετεφράσθη ἐκ τῆς γαλλικῆς·||اولنور — μεταφράσιμος,δυνάμενος μεταφρασθῆναι·||اولنماز— δυσμετάφραστος.

ترجی } A. **τερτζὶ** [ρζ. رجا] ρ. ἀφ. τὸ ἐλπίζειν, ἱκετεύειν, ἐλπίς, ἱκεσία· § ـــ ادات ὁ εἰδικὸς σύνδεσμος دیو ὅτι.

ترجيب } A. **τερτζὶπ** [ρζ. رجب] ρ. ἀφ.τὸ σέβεσθαι, τὸ τιμᾶν τι φοβερόν ἢ ἐπιβλητικόν, σεβασμός, τιμή: عسكر منصور ـــτὸ τιμᾶν τὸν νικηφόρον στρατόν· § πλθ. ترجيبات.

ترجيح } A.**τερτζὶχ** [ρζ.رجح,βλ.رجحان]ρ.ἀφ. τὸ προτιμᾶν, προτίμησις : بلا ـــ ترجح **τερτζίχι πὶλα μὴρεδζζίχ,** προτίμησις ἄνευ λόγου, ἀδικαιολόγητος·||بينات ـــπροτίμησις μαρτυρικῶν ἀποδείξεων [ἐνάγοντος ἢ ἐναγομένου]·||قانونی ـــ νομικὴ πρόληψις, νόμιμον τεκμήριον· || قانونی مدعی عليه طرفه راجع اولور ـــἢ νομικὴ πρόληψις ὑπάρχει ὑπὲρ τοῦ ἐναγομένου. ‖ Ρμ. [δοτ. αἰτ.]: ايدرم—علی مالهٔ προτιμῶ τὴν παιδείαν τοῦ πλούτου·§ πλθ. ترجيحات.

ترجيع } A. **τερτζὶ'** [ρζ. رجع, βλ. رجعت] ρ. ἀφ. τὸ στρέφειν τι ὀπίσω, στροφή, ἐπανάληψις: صوت ـــστροφὴ τῆς φωνῆς μελωδικὴ ἐν τῷ ψάλλειν·|| مؤذن ـــἐπανάληψις γεγωνυίᾳ τῇ φωνῇ τοῦ συμβόλου τῆς Μωαμεθανικῆς πίστεως [βλ. شهادت] γινομένη ἀπὸ τοῦ μιναρὲ ὑπὸ τοῦ μουεζίνη [مؤذن] μετὰ τὴν πρώτην ἠρεμωτέραν αὐτοῦ ἐκφώνησιν· || بند ـــ ποίημα ἐξ ἀνομοίων τὸν ρυθμὸν στροφῶν, ἑκάστη τῶν ὁποίων τελειόνει διὰ τῆς ἐπαναλήψεως τοῦ αὐτοῦ ἐπῳδοῦ· ἐὰν ὁ ἐπῳδὸς ἑκάστης στροφῆς ᾖ διάφορος, τὸ ποίημα καλεῖται ترکیب بند **τερκὶπι πέν·**§πλθ. ترجيعات [βλ. ارجاع].

ترجيم } A. **τερτζὶμ** [ρζ. رجم] ρ. ἀφ. λιθοβόλησις. ‖ Ρμ. λιθοβολῶ [αἰτ.].

ترح } A. **τεράχ,** ὄν. λύπη,θλῖψις [ἀντιθ. فرح **φεράχ,**χαρὰ] ثباتی يوق بو عالمك آكا كيم اعتماد ايدر فرح كلير — كيدر — كلير فرح كيدر ὁ κόσμος οὗτος δὲν ἔχει σταθερότητα· τίς στηρίζεται ἐπ' αὐτοῦ; ἔρχεται ἡ χαρά, ἀπέρχεται ἡ λύπη· ἔρχεται ἡ λύπη, ἀπέρχεται ἡ χαρά.

ترحل } A. **τερεχχὸλ** [ρζ. رحل , βλ. رحلت] ρ. ἀφ. τὸ μεταφέρεσθαι, ἢ μετακομίζεσθαι ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, ἀπὸ σταθμοῦ εἰς σταθμόν, μετακόμισις: قافله ـــ μετακόμισις συνοδείας· § πλθ. ترحلات **τερεχχὸλάτ·** [βλ. ارتحال].

ترحم } A.**τερεχχὸμ** [ρζ. رحم] ρ.ἀφ.τὸ οἰκτείρειν, συμπαθεῖν, οἶκτος, συμπάθεια. ‖Ρμ.[δοτ.]:—او سنك دل ايلمز اصلا ἐκείνη ἡ σκληροκάρδιος ποσῶς δὲν συμπαθεῖ· § πλθ. ترحمات.

ترحماً } A. **τερέχχὸμ-εν,**ἐπρ.ἐξ οἴκτου[δοτ.]: — بكا ἐξ οἴκτου πρός με.

ترخيص } A. **τερχὶς** [ρζ. رخص , βλ. رخصت] ρ. ἀφ. παραχώρησις ἀδείας, ἐπίτρεψις, ἄδεια, ἐξουσιοδότησις, ἀπόλυσις, ἀποστράτευσις : ـــی — افندينك مملكتنه كيتمك اوزره ἡ παραχώρησις ἀδείας πρὸς τὸν κ. ὅπως μεταβῇ εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ· || عساكر شاهانه‌ك—ی ἡ ἀποστράτευσις στρατιωτῶν τοῦ Αὐτ. στρατοῦ· ||ـــی — محاكم ἐπίτρεψις πράγματος κοινοῦ τοῖς πᾶσι. ‖ Ρμ. παραχωρῶ ἄδειαν, ἐξουσιοδοτῶ, ἐπιτρέπω, ἀπολύω στρατὸν ἢ παραχωρῶ ἄδειαν εἰς δημόσιον ὑπάλληλον ὅπως μεταβῇ εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ[αἰτ.δοτ.]: بو ايشده فلانی ايلدم—ايستديكی كبی حركته ἐν τῇ ὑποθέσει ταύτῃ ἐξουσιοδότησα τὸν δεῖνα ὅπως ἐνεργήσῃ καθὼς θέλῃ· § πλθ. ترخيصات.

ترخيصی } A.**τερχισὶ,**ἐπθ. ἐξουσιοδοτικός, ἀπολυτήριος·§θ.ترخيصيه—:اوراق ἔγγραφα πληρεξουσιοδοτήσεως.

ترخيم } A. **τερχὶμ** [ρζ. رخم] ρ. ἀφ. ἔκθλιψις,ἀφαίρεσις τοῦ τελευταίου γράμματος τῆς λέξεως.‖ Ρμ.ἐκθλίβω ἢ ἀφαιρῶ κτλ. [αἰτ.]: اخركلمه‌ده [ق] يا [ك] بولنور ايسه —اولنور ἐὰν ἐν τέλει τῆς λέξεως ὑπάρχῃ τὸ γράμμα ق ἢ ك, ἐκθλίβονται.

ترسلمك Τ. **τερσ-λεμμέκ,** ρμ. μσ. γίνομαι σκαιός, διεστραμμένος [ἀναποδιάζω], φέρομαι σκαιῶς, θυμόνω.

ترسم Α. **τερεσσῦμ** [ρζ. رسم] ρ. ἀφ. τὸ ἐναποτυποῦσθαι, ἐγχαράττεσθαι, ζωγραφίζεσθαι, εἰκονίζεσθαι. ‖ Ρμ: پیکر روح پرور دلدار لوح دلده ن ایتشدر — φίλης ἐναπετυπώθη ἐν τῇ πλακὶ τῆς καρδίας.

ترسناك Π. **τερσ-νάκ,** ἐπθ. δειλός.

ترسی Τ. **τιρσί,** ὄν. κίθαρος [ἰχθύς]· κατὰ τὸ لهجه, λέγεται καὶ آزمانی تیرخوش μέγας τριχιός.

ترسیل Α, **τερσὶλ** [ρζ. رسل , βλ. رسالت]ρ. ἀφ. τὸ ἀναγινώσκειν ἰδίᾳ τὸ Κοράνιον ἁρμονικῶς καὶ βραδέως [βλ. ترتیل] § τὸ γράφειν εἰς ὕφος πεζόν, ἐπιστολιμαῖον, ἄνευ ὁμοιοκαταλήκτων [βλ. تسجیع] : صکوك شرعیه یولنده یازلمشدر و قانونیه هپ — οἱ ἱερονομικοὶ καὶ νομικοὶ τύποι ὅλοι εἶναι γεγραμμένοι εἰς ὕφος πεζόν.

ترسیم Α.**τερσὶμ** [ρζ. رسم] ρ.ἀφ. τὸ ζωγραφεῖν, σχεδιογραφεῖν, ἰχνογραφεῖν, ἡ ζωγραφία, σχεδιογραφία,ἰχνογραφία: بر منظرهنك — σκηνογραφία,ζωγραφία ἀπόψεως· ‖ بالضیا — **τερσὶμ πι-ζ-ζιᾶ** φωτογραφία· ‖ هندسه — κεραυνογραφία· ‖ ی — خریطه σύνταξις χάρτου. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: ایلدم قورشون قلمله بر سفینه یی — διὰ μολυβδοκονδύλου ἐζωγράφησα ἓν πλοῖον.

ترش Π. **τῦρσ̆,** ἢ **τῦρς̆,** ἐπθ. ὀξύς, ξοινός, δριμύς· μτφ. αὐστηρός, ἀπότομος, στυγνός, κατηφής, δυσάρεστος: — روی πρόσωπον **[ρούϊ]** στυγνόν·‖ رو — **τῦρς̆-ρού,** σκυθρωπός, κατηφής, στυγνός· ‖ رویی — **τῦρς̆-ρουγί,** στυγνότης, κατήφεια.

ترشح Α. **τερεσσῦχ** [ρζ. رشح , βλ. رشحه] ρ. ἀφ. ἐξίδρωσις. ‖ Ρμ. ἐξιδρῶ καὶ ἀποστάζω,ὡς τὸ δέρμα ἢ ἀγγεῖον πορῶδες, ἐκ τῶν πόρων τοῦ ὁποίου ἐν εἴδει ἰδρῶτος ἐξέρχεται καὶ στάζει τὸ ἐμπεριεχόμενον ὑγρὸν [τῇ دن]: ایدر اضطراب مسامانندن عرق ٥ ἰδρὼς τῆς ἀγωνίας ἀποστάζει ἐκ τῶν πόρων αὐτοῦ· § μτφ. ἀπορρέω, πηγάζω [τῇ دن] : — منابع موثوقه دن ایدن معلومات کوره κατὰ πληροφορίας ἀπορρεούσας ἐκ πηγῶν αὐθεντικῶν· § [χημ.] διήθησις ὑγροῦ περιέχοντος ξένας ὕλας διὰ σώματος

ἐπιστρέφω ἐξοπίσω [**τερσινὲ περσινέ,** ἄναυλα, κακὴν κακῶς]· § ἐπρ. ἀντιστρόφως [ἀνάποδα]: — بیندیرمك ἐπιδιδάζω ἐπὶ τοῦ ὄνου ἀντιστρόφως [πρὸς ἔκθεσιν καὶ καταισχύνην]· ‖ — کیتمك πορεύομαι ἀντιστρόφως, ἤτοι ὀδὸν σφαλερὰν καὶ σκολιάν.‖ طوتمق — ایشی ἐπιχειρῶ τι οὐχὶ τακτικῶς [πιάνω τὴν δουλειὰ ἀνάποδα]·‖ پاپوجی کیمك — φορῶ τὸ ὑπόδημα ἀνάποδα, ἤτοι φεύγω ἐκ τῆς παραζάλης [τὴν ταχίστην]· ‖ پاپوجی کیدیرمك — ἀπατῶ [κάμνω νὰ φορέσῃ κτλ.].

ترس Τ. **τέρς,** ὄν. κόπρος, ἀποπάτημα, ἰδίως ἡ κουτσουλιὰ τῶν πτηνῶν.

ترس Π. **τέρς,** ὄν. φόβος· βλ. ترسناك .

ترس Α. **τῦρς,** ὄν. ἀσπίς·§πλθ. اتراس **ἐτράς,** καὶ تروس **τῦρούς.**

ترسا Π. **τερσά,** ὄν. χριστιανός: بچه — χριστιανόπαις· § δειλός· βλ. ترسان .

ترسان Π. **τερσὰν** [μτχ. τοῦ ترسیدن **τερσιτὲν**] ἐπθ. φοβούμενος, δειλός: — — περίφοβος, περιδεής· § ἐπρ. περιδεῶς, λίαν πεφοβισμένως.

ترسانه Τ.**τερσανὲ** [ἐκ τοῦ ἀραβ. دار الصناعه **τάρου-σ-σηναὰ**] ὄν. ναύσταθμος : — عامره αὐτοκρατορικὸς ναύσταθμος· ‖ — اموری ὑποθέσεις τοῦ ναυστάθμου· μτφ. ὑπόθεσις ἀπαιτοῦσα πολὺν κόπον καὶ χρόνον. [Κατά τινας ἡ λέξις ἐκ τοῦ ترسخانه **τερς-χανέ, μέρος** κατασκευῆς ἀσπίδων καὶ ἄλλων ὅπλων, καὶ κατά τινας ἐκ τοῦ ترسا خانه **τερσα-χανὲ**= κατοικία χριστιανῶν, διότι κατὰ τὴν ἅλωσιν ἐκεῖ ἐτέθησαν οἱ χριστιανοὶ αἰχμάλωτοι.

ترسانه لی Τ. **τερσανε-λί,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῷ ναυστάθμῳ· ἀξιωματικὸς ἢ στρατιώτης τοῦ ναυτικοῦ.

ترسب Α.**τερεσσῦπ** [ρζ. رسب, βλ. رسوب]ρ. ἀφ. τὸ ὑφιζάνειν [κατασταλάζω] ὑφίζησις, καθίζησις· § πλθ. ترسبات : ی — نهرك καθιζήσεις τοῦ ποταμοῦ.

ترسلك Τ. **τερσ-λίκ,** ἀφ. ἐναντιότης, τὸ ἀντίξοον [ἀναποδιά], σκαιότης: ی — بختك τὸ ἀντίξοον τῆς τύχης.

ترسلمك Τ. ἢ ترسلمك **τερσ-λεμέκ,** ρμ. μτδ. στρέφω ἀνάποδα· § φέρομαι ἢ ὁμιλῶ σκαιῶς, ἀποτόμως, ἐπιπλήττω, κακομεταχειρίζομαι· § κοπρίζω [κουτσουλῶ].

ترامن Π.**τὲρ-τὰμέν,**ἐπθ. διεφθαρμένη γυνή, πόρνη [ἧς τὸ κράσπεδον μεμολυσμένον]·§ ἀφ. ترامنی **τὲρ-τὰμενί,**ἰδιότης πόρνης κτλ. § βλ. καὶ آلوده دامن .

تردد Α.**τερεττῦτ** [ρζ. ردّ] ρ.ἀφ.ἀμφιταλαντεύεσθαι, τὸ μὴ ἀποφασίζειν, ἐνδοιάζειν, διστάζειν, ἐνδοιασμός, δισταγμός: بر خیلی جائز دکلدر — δὲν ἐπιτρέπεται ἐνδοιασμὸς περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἀγαθοῦ· ‖ —سز **τὲλα τερεττῦτ,** ἀδιστάκτως, ἄνευ ἐνδοιασμοῦ· ‖ — بی ὁ μὴ ἔχων δισταγμόν, ὁ μὴ ἐνδοιάζων· ἀδιστάκτως· ‖ — دل کردیا بی καρδία μὴ ἐνδοιάζουσα· ‖ Ρμ: آزاده قیلار اری تجرد کل ایله بوندہ سن — ἀπηλλαγμένον καθίστησι τὸν ἄνθρωπον ἡ ἀγαμία· ἐλθὲ μὴ ποίει ἐν τούτῳ σὺ δισταγμόν [μὴ δίστασε]· § [ἰατρ.] ὕφεσις. § βλ. تردید .

تردست Π. **τὲρ-τὲσ̆τ,** ἐπθ. ἐπιτήδειος, ἐπιδέξιος, ἱκανός·§ ἀφ. تردستی **τὲρ-τὲσ̆τί,** ἐπιτηδειότης, ἐπιδεξιότης, ἱκανότης.

تردید Α. **τερτὶτ** [ρζ. ردّ] ρ. ἀφ. τὸ λέγειν τι οὐχὶ κατηγορηματικῶς,ἀλλὰ διφορουμένως, ἤτοι οὕτως ἢ ἄλλως· τὸ ἐμβάλειν τινα εἰς ἐνδοιασμόν,δισταγμόν: عمله و عاملده صحیحدر ἔγκυρος εἶναι ἡ ἐν τῇ ἐργασίᾳ καὶ τῷ ἐργάτῃ ἐναλλαγὴ τοῦ μισθώματος κατὰ δύο ἢ τρεῖς τρόπους· ‖ —ادات مبتدالر ادات σύνδεσμος διαζευκτικός: — ایله تعدد ایتدکده ὅταν τὰ ὑποκείμενα πολλαπλασιασθῶσι διὰ τοῦ διαζευκτικοῦ συνδέσμου.

تردیف Α. **τερτὶφ** [ρζ. ردف , βλ. ردیف] ρ.ἀφ. τὸ ποιεῖν τινα ἢ τι ἀκολουθεῖν,συνοδεύειν ἄλλον ἢ ἄλλο,ἤτοι τὸ διδόναι ὡς ἀκόλουθον, συνοδόν, τὸ τιθέναι κατόπιν [δοτ. αἰτ.]: ایله اعزام ایلدم فلان ذاته انی ἀπέστειλα αὐτὸν συνοδεύσας μετὰ τοῦ δεῖνος κυρίου. ‖ Ρμ. ایتدیکمزه نظراً اسمنه برده افندیلك — ὄψει ὅτι συνωδεύσαμεν τὸ ὄνομά του μετὰ τῆς λέξεως «κύριος»· ‖ — و ثنایه دعاسنك دخی حمد اولنمسی νὰ συνοδευθῇ ὁ ἔπαινος καὶ μετὰ τῆς εὐχῆς ὑπὲρ αὐτοῦ· ‖ ایلر — تبریك و تهنیتی دعاسنه τὰ συγχαρητήρια συνοδεύει μετὰ τῆς εὐχῆς.

تردیفاً Α.**τερτὶφ-εν,**ἐπρ. συνοδεύων,ἐν συνοδείᾳ μετά τινος, ὁμοῦ[δοτ.]:دعوات ایدلدی یاد خیریه‌لری یه — ἐμνημονεύθησαν αἱ ἀγαθαὶ ὑμῶν εὐχαὶ ὁμοῦ μετὰ τῶν πατρικῶν.

ترذیل Α. **τερζὶλ** [ρζ. رذل , βλ. رذالت] ρ. ἀφ.τὸ ἐξευτελίζειν, ἐξευτέλισις, ἐκφαύλισις, καταισχύνη, ἔκθεσις ἐλαττωμάτων [αἰτ.]: لزوم یوقدر اولانی — ذاتاً رذیل δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη καταισχύνης τοῦ οἰκοθεν ἀναισχύντου· ‖ Ρμ.ἐξευτελίζω, ἐκθέτω, ἐκφαυλίζω, καταισχύνω [αἰτ.]: ایتمك — بر ادبسزی ἐξευτελίζω ἀναιδῆ τινα· § πλθ. ترذیلات .

ترذیلی Α. **τερζιλ-ί,** ἐπθ. ἐξευτελιστικός, ὁ λεγόμενος ἢ γινόμενος πρὸς καταισχύνην· § θ. ترذیلیه · § πλθ. ترذیلیات **τερζιλιγιάτ,** λόγοι λεγόμενοι πρὸς καταισχύνην.

ترزبان Π. **τὲρ-ζεττάν,**ἐπθ. εὔγλωττος, εὐφραδής, στωμύλος: — ترجمان διερμηνεὺς εὐφραδής·‖ — شاعر ποιητὴς εὔγλωττος· ‖ — خامهٔ κάλαμος εὔγλωττος·§ἀφ. ترزبانی **τὲρ-ζεττανί,** εὐγλωττία, εὐφράδεια, στωμυλία.

ترزن Α. **τερεζζῦν** [ρζ. رزن , βλ. رزانت]ρ. ἀφ. τὸ δεικνύειν σοβαρότητα, τὸ σοβαρεύεσθαι.

ترزی Τ. **τερζὶ** [βλ. درزی] ὄν. ῥάπτης: باشی — ἀρχιῤῥάπτης· ‖ قادین —ῥάπτρια·‖ سی — ی ῥάπτης γυναικείων ἐνδυμάτων· ‖ سوکوکنی دیکمز — ὁ ῥάπτης δὲν δύναται νὰ ῥάψῃ τὸ ξήλωμά του **[σὸκῐσῦγῦνῦ]**· παροιμία ἀντιστοιχοῦσα τῇ ἡμετέρᾳ: τζαγκάρης ἀξυπόλυτος καὶ ῥάπτης ξηλωμένος.

ترزیق Α. **τερζὶκ** [ρζ. رزق] ρ. ἀφ. τὸ χορηγεῖν τροφήν, τρέφειν, τροφοδότησις, τροφοδοσία.

ترزیلك Τ. **τερζι-λίκ,** ἀφ. ραπτική, τὸ ἔργον τοῦ ῥάπτου.

ترس Τ.**τέρς,**ὄν. τὸ ἀνάπαλιν, τὸ ἀνάστροφον [ἡ ἀνάποδη],ἡ ῥάχις: ی — قاشك τὸ ἀνάστροφον τοῦ ὑφάσματος· ‖ ی — قلیجك ἡ ῥάχις τοῦ ξίφους· ‖ ی — دونمك ταράττεσθαι, δυσαρεστεῖσθαι [γυρίζει ἡ ἀνάποδή του]·‖ — دونمك ἐπιστρέφω εἰς τὰ ὀπίσω **[τερσινέ],** ἐξίσταμαι, τὰ χάνω· ‖ — اوقومق ندن ἀναγινώσκω ἀπὸ τὴν ἀνάποδην **[τερσινὲέν],** ἤτοι ἐννοῶ πλαγίως, ἐμμέσως·§ ἐπθ. διεστραμμένος [ἀνάποδος], ἀντίξοος, σκαιός: آدم —διεστραμμένος ἄνθρωπος· ‖ سوز — σκαιὸς λόγος· ‖ پرس — **τερς-πέρς,** ὁ πεσὼν καὶ μωλωπισθείς· ‖ — پرسنه رجعت ایتمك

πυκνού δυναμένου τὰς κραυὰς ἀπωθεῖσθαι. § [ἀπό.]. — *ἐπίθ.* ἀπὸ τριῶν ποδῶν ἢ τὸ ἀπὸ τριῶν ποδῶν τὸ ὕψος ἔχοντος: *τρίπους τράπεζα*, *τρίπους λέβης*. || —*ἐπίρρ.* **τριπόδως** [ἀπό.] ἐπὶ τριῶν ποδῶν.

τρίπους Α. **τρίπους** [ἀπό.] ὁ, ἡ, τό, Ἀττ. καὶ Ἰων. **τρίπος** [ἀπό.] ὁ, Ἀττ. καὶ Ἰων. **τρίπους** [ἀπό.] ὁ, ἡ, τό

ايتمك حال καθιστῶ ἄνετον τὴν θέσιν, τὸν βίον· ἀποκτῶ ἄνεσιν, εὐζωΐαν· § βλ. καὶ ارفاه .

ترقب A. **τερεκκὸ̃ὰ** [ρζ. رقب] ρ. ἀφ. τὸ προσδοκᾶν, προσδοκία, τὸ ἀναμένειν εὐκαιρίαν [συνών. انتظار]: و — انتظار اوزره يولمق εὑρίσκομαι ἐν προσδοκίᾳ· βλ. ارتقاب .

ترقص A. **τερεκκὸ̃ς** [ρζ. رقص] ρ. ἀφ. τὸ ἀναβαίνειν καὶ καταβαίνειν ὡς ἡ κινουμένη μηχανή, ἢ ἔμβολον, ταλάντευσις.

ترقوه A. **τερκουβέ,** ὄν. θ. κλεὶς [ὀστοῦν τοῦ τραχήλου]· βλ. καὶ كوبرجك .

ترقوی A. **τερκουβὶ** [ἐκ τοῦ ترقوه] ἐπθ. κλειδικός· § θ. ترقوه .

ترق A. **τερεκκὶ** [ρζ. رق] ρ. ἀφ. πρόοδος, προαγωγή, ἀνύψωσις, αὔξησις [τῇ دە]: — انسانك صنعتنده ی — ἡ πρόοδος τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ τέχνῃ του· || — دور ἐποχὴ προόδου· || آثار — ἔργα, δείγματα, μνημεῖα προόδου· || ادبياتك — ی — ἡ πρόοδος τῆς φιλολογίας· || — صحيح ء — ἀληθὴς πρόοδος· || طريق — ده قطع منازل وطی مراحل ايتمك ἐν τῇ ὁδῷ τῆς προόδου διανύω σταθμούς, ἤτοι ποιῶ γιγαντιαῖα βήματα· || — ء — فيثات ὕψωσις, αὔξησις τιμῆς. ‖ Ρμ. προοδεύω, προάγομαι, ἀνυψοῦμαι, αὐξάνω [τῇ دە]: فلان اولدی — ايلدی ذات ممتاز خيلی ὁ δεῖνα ἐπροώδευσε πολὺ ἐν τῷ σταδίῳ του· || متد شمندوفر خطك اولديغی يرلرده اراضی و املاك ء — فيثات ايلدی εἰς τὰ μέρη ἔνθα ἐπεξετάθη ἡ σιδηροδρομικὴ γραμμή, πύξήθη ἡ τιμὴ τῶν γαιῶν καὶ τῶν κτημάτων· § πλθ. ترقيات: — علميه πρόοδοι τῶν γραμμάτων· || — فنيه πρόοδοι ἐπιστημονικαί· || — عصريه πρόοδοι τοῦ αἰῶνος· || — غربيه αἱ πρόοδοι τῆς Δύσεως· || — مدنيه πρόοδοι τοῦ πολιτισμοῦ· || βλ. καὶ σύνθετα: ترق پرور ، ترق جو ، ترق پيشه ، ترق شكن ، ترق دار ، ترق ياب || ἀντίθ. تدنی .

ترقيات A. **τερεκκηγλάτ,** πλθ. τοῦ ترق βλ.

ترق پرور Π. **τερεκκὶ-περβέρ,** ἐπθ. ὁ φίλος τῆς προόδου, φιλοπρόοδος: — مشهريار ὁ μονάρχης φιλοπρόοδος· § πλθ. ترق پروران.

ترق پرورانه Π. **τερεκκὶ-περβερανέ,** ἐπθ. φιλοπροοδευτικός: — مساعی προσπάθειαι φιλοπρόοδοι· || — تشويقات ὑποστηρίξεις φιλοπρόοδοι· § ἐπρ. φιλοπροοδευτικῶς·

ترق پروری Π. **τερεκκὶ-περβερί,** ἀφ. ἡ πρὸς τὴν πρόοδον ἀγάπη, τὸ φιλοπρόοδον [πνεῦμα].

ترق پيشه Π. **τερεκκὶ-πιϊέ,** ἐπθ. καὶ ὄν. ὁ ἔχων ἔργον τὴν πρόοδον, σκαπανεὺς τῆς προόδου· § πλ. پيشكان ترق **τερεκκὶ-πιϊεγκιάν.**

ترق جو Π. **τερεκκὶ-ὄζοῦ,** ἐπθ. ὁ ζητῶν πρόοδον, ὀπαδὸς τῆς προόδου· § πλθ. ترق جويان .

ترق جويانه Π. **τερεκκὶ-ὄζουγλανέ,** ἐπθ. φιλοπροοδευτικός· § ἐπρ. φιλοπροοδευτικῶς·

ترق جويی Π. **τερεκκὶ-ὄζὺγί,** ἀφ. ἀναζήτησις προόδου, ἡ πρὸς τὴν πρόοδον τάσις, τὸ φιλοπρόοδον [πνεῦμα].

ترق دار Π. **τερεκκὶ-ὰάρ,** ἐπθ. ὁ κάτοχος προόδου, προοδεύσας· ‖Ρμ: هر شی اولور زمان واماكه كوره — ἀναλόγως τῆς ἐποχῆς καὶ τοῦ δυνατοῦ.

ترقيش A. **τερκὶὲ** [ρζ. رقش] ρ. ἀφ. τὸ κοσμεῖν τὸν λόγον, κόσμησις λόγου· § πλθ. ترقيشات .

ترق شكن Π. **τερεκκὶ-σικέν,** ἐπθ. ὁ θραύων τὴν πρόοδον, ὁ ἐχθρὸς τῆς προόδου, φωτοσβέστης· § πλθ. ترق شكنان .

ترق شكنانه Π. **τερεκκὶ-σικενανέ,** ἐπθ. ἀντιπροοδευτικός, φωτοσβεστικός [πρᾶξις κτλ.]. § ἐπρ. ἀντιπροοδευτικῶς.

ترق ياب Π. **τερεκκὶ-γιάπ,** ἐπθ. ὁ εὑρίσκων πρόοδον, ὁ προοδεύων· ‖ Ρμ. اولق — προοδεύω.

ترقيص A. **τερκὶς** [ρζ. رقص] ρ. ἀφ. τὸ ποιεῖν ἢ βάλλειν τινὰ νὰ χορεύσῃ [αἰτ.]: — رقاصی βάλλω τὸν χορευτὴν νὰ χορεύσῃ.

ترقيع A. **τερκὶ'** [ρζ. رقع, βλ. رقعه] ρ. ἀφ. ἐπίρραψις. ‖ Ρμ. ἐπιρράπτω, ἐμβαλλόνω [αἰτ.]: — ايتمك كهنه يی لباس ἐπιρράπτω τὸ παλαιὸν ἔνδυμα.

ترقيق A. **τερκὶκ** [ρζ. رقّ, βλ. رقت] ρ. ἀφ. τὸ λεπτύνειν, λέπτυνσις· § τὸ ἀπαγγέλλειν μετὰ λεπτότητος· § τὸ ποιεῖν τινα δοῦλον: — سخنده يی غزل كوزلدر نظم ايتديكی هر بدلدر πᾶσα ᾠδὴ ἥν στιχουργεῖ εἶναι ὡραία· ἐν τῇ ἀπαγγελλίᾳ τοῦ λόγου εἶναι ἀπαράμιλλος.

ترقيم A. **τερκὶμ** [ρζ. رقم] ρ. ἀφ. γραφὴ ἀριθμῶν· § γραφή, σύνταξις: — جوابنامه γραφή, σύνταξις ἀπαντήσεως· || — رقيمه τὸ γράφειν ἐπιστολήν· || — سند γραφή, σύνταξις ὁμολόγου. ‖ Ρμ. γράφω ἀριθμούς, γράφω, συντάττω [αἰτ.]: — ايتمك γράφω ἀριθμόν· || — قلندی بر عدی γράφω ἀριθμόν· || — قلندی شقهٔ محی ἐγράφη ἡ φιλικὴ ἐπιστολή.

ترقين A. **τερκὶν** [ρζ. رقن] ρ. ἀφ. διαγραφή, ἀπάλειψις ὀνόματος ἢ σημειώσεως ἐκ κώδηκος, καταστίχου: — اسامی διαγραφὴ ὀνομάτων. ‖ Ρμ. διαγράφω, ἀπαλείφω [αἰτ.]: — قيدنی ايتمك διαγράφω κτῆμα ἢ σημείωσιν κτλ. ἐκ τοῦ κώδηκος, ἢ στρατιωτικόν, μαθητὴν κτλ. ἐκ τοῦ καταλόγου [βλ. قيد **καῖτ**]. || — ايدلدی قيدی διεγράφη· § πλθ. ترقينات .

ترك A. **τέρκ,** ρ. ἀφ. ἐγκατάλειψις, παραίτησις: — ارث παραίτησις κλήρου· || — دعوی παραίτησις δίκης· || — دار و ديار ἐγκατάλειψις τοῦ οἴκου καὶ τῆς χώρας, ἀποδημία· || — دنيا ἐγκατάλειψις, παραίτησις τοῦ κόσμου, τὸ μονάζειν [βλ. تارك]· ‖Ρμ. ἐγκαταλείπω, ἀφίνω, παραιτοῦμαι [αἰτ.]: — خانه يی، عائله يی، اولادی ايتمك — ἐγκαταλείπω τὸν οἶκον, τὰ τέκνα, τὴν οἰκογένειαν· || — حق و راحتی ايتمك ἐγκαταλείπω τὸν ὕπνον καὶ τὴν ἡσυχίαν· || — مسلكی ايتمك ἐγκαταλείπω τὸ στάδιον· || — عادتی ايتمك ἐγκαταλείπω, παραιτοῦμαι ἕξιν.

ترك **τὸρκ,** ὄν. κ. Τοῦρκος, υἱὸς κατὰ τὴν ἀνατολικὴν παράδοσιν τοῦ Ἰάφεθ [يافث], υἱοῦ τοῦ Νῶε [نوح], ἐξ οὗ οἱ Τοῦρκοι· § πλθ. ἀρθ. اتراك **ἐτράκ.** Κατά τινας τῶν νεωτέρων Ὀθωμανῶν φιλολόγων, ἡ λέξις ترك ἐξηραβίσθη ἐκ τῆς ἐν ἀρχαίοις τουρκικοῖς συγγράμμασιν ἀπαντώσης τουρκικῆς λέξεως تورك **τὸρκ** = τοῦρκος, παραγομένης ἐκ τοῦ ῥήματος تورمك **τὸρεμὲκ** = συναθροίζεσθαι.

ترك تاز Π. **τὸρκ-τάζ,** ἢ تازی ترك **τὸρκ-ταζί,** ἀφ. τὸ τρέχειν ἄνω κάτω.

ترك جوش Π. **τὸρκ-ὄζούς,** ὄν. ἡμίεφθον· تاتاری συνών. βλ.

ترکب A. **τερεκκὶὰὸ̃** [ρζ. ركب] ρ. ἀφ. σύνθεσις, ἕνωσις: — اجزا ἕνωσις μερῶν ἢ φαρμάκων· || — اجسام ἕνωσις σωμάτων· ‖ Ρμ. συντίθεμαι, ἑνοῦμαι, σύγκειμαι, συντάττομαι [τῇ ايله]: صفت و موصوف بو قاعده اوزره يكديكرايله ايدرلر — τὸ ἐπίθετον μετὰ τοῦ οὐσιαστικοῦ συντάττονται κατὰ τὸν κανόνα τοῦτον.

ترکجه T. **τὸρκ-τσε,** ἐπθ. Τουρκικός· § ὄν. καὶ ἐπρ. ἡ Τουρκικὴ γλῶσσα, τουρκιστί: سويلمك — ὁμιλῶ τὴν Τουρκικὴν ἢ Τουρκιστί· || بيلمك — γινώσκω τὴν Τουρκικήν· || شاشرتمق ἢ اوتوتدرمق — τὸν κάμνω νὰ τὰ χάσῃ, καταθορυβῶ· || غائب ايتمك — τὰ χάνω, καταθορυβοῦμαι, μένω ἔννεός· || بيلمز — ἄνους, ἀδαής.

ترکجه لشديرمك T. **τὸρκτσε-λεὸτιρμέκ,** ρμ. μτδ. μεταφράζω εἰς τὴν Τουρκικήν· § διορθῶ ἔγγραφόν τι συντεταγμένον εἰς ὕφος τουρκικὸν οὐχὶ ὀρθὸν [αἰτ.].

ترکجه لشمك T. **τὸρκτσε-λεὸμέκ,** ρμ. οὐδ. μεταφράζομαι εἰς τὴν Τουρκικήν· § διορθοῦμαι [ἐπὶ ἐγγράφου συντεταγμένου εἰς ὕφος τουρκικὸν οὐχὶ ὀρθόν].

ترکستان Π. **τὸρκ-ιστάν,** ὄν. κ. Τουρκεστάν.

ترکش Π. **τερκὲς** [ἐκ τοῦ تيركش] ὄν. φαρέτρα.

ترکلشديرمك T. **τὸρκ-λεὸτιρμέκ,** ρμ. μτδ. ἐκτουρκίζω τινὰ [αἰτ.].

ترکلشمك T. **τὸρκ-λεὸμέκ,** ρμ. μσ. ἐκτουρκίζομαι.

ترکلك T. **τὸρκ-λὸκ,** ὄν. χώρα τουρκική· § τουρκισμός, τουρκικὴ ἐθνικότης· § ἀφέλεια, ἁπλοϊκότης.

ترکمان Π. **τὸρκ-μέν,** ὄν. κ. Τουρκομᾶνος, ὄνομα φυλῆς τουρκικῆς ἐκ τοῦ ἢ ترکمن Τουρκεστὰν εἰς τὰς Ἰσλαμικὰς χώρας μεταβάσης: — آری آليرميسين ديمشلر پارەم ايله ويزيرتی يی ايدەيم] ديمش ايتمدم] εἶπον τῷ Τουρκομάνῳ «ἀγοράζεις μελίσσας;» εἶπε: μὲ τὰ χρήματά μου τί νὰ κάμω τὸν βόμβον; [τὴν ἐνόχλησιν]· βλ. مان .

ترکن A. **τερεκκὶὸ̃ν** [ρζ. ركن] ρ. ἀφ. τὸ ἀποκτᾶν ἐπιρροήν, ἰσχύν. ‖Ρμ. برلدەده — ايله كسب شرف ايت — ايله وار تمكن ايله ἐν μιᾷ πόλει ὕπαγε, ἐγκατάστηθι **[τεμεκκιὸ̃ν ἐϊλέ],** ἀπόκτησον τιμὴν καὶ ἰσχύν **[τερεκκιὸ̃ν ἐϊλέ].**

ترکه A. **τερικέ,** κ. **τερεκὲ** [ρζ. ترك] ὄν. θ. περιουσία ἣν ἀφίνει τις ἀποθνήσκων, κληρονομία: — متوفانك سی περιουσία τοῦ ἀποθανόντος· || — خرستيان لری περιουσίαι, κληρονομίαι χριστιανῶν· || — تحرير و تقسيم ἀπογραφὴ καὶ διανομὴ περιουσίας· || — تحرير و تقسيم ايتمك — καταγράφω καὶ διανέμω περιουσίαν· § πλθ. تركات .

ترکه T. **τερεκέ,** ὄν. γεννήματα, ἐσοδεία, προϊόντα, δημητριακοὶ καρποί,

ترکەمك T. **terkémék,** ἡ ترکمك **terkimék,** ἡ ترکشمك **terkišmék,** ρμ. οὐδ. τὸ ἔρχεσθαι τὸν ἕνα ὄπισθεν τοῦ ἄλλου, τὸ ἀκολουθεῖν ἀλλήλους, τὸ μιμεῖσθαι.

ترکی T. **terkí,** ὄν. ἱμάντες προσδεδεμένοι ὄπισθεν τοῦ ἐφιππίου πρὸς ἀνάρτησιν δισακκίου ἢ ἀποσκευῶν.

ترکی A. **türk-í,** ἐπθ. τουρκικός: — لسان τουρκικὴ γλῶσσα·§θ. ترکیه : — ادبیات τουρκικὴ φιλολογία· βλ. ἐπόμ.

ترکی T. **türkǯ,** ὄν. ᾄσμα, τραγοῦδι : — سنی چاغرمق ᾄδω·‖— برینك λαμβάνω τὸ μέρος τινός, ὑπερασπίζομαί τινα [λέγω τὸ τραγοῦδί του]: کیمك اراسنه بیر ایسه انك چاغرر – εἰς οὐτινος τὴν ἄμαξαν ἐπιβῇ, ἐκείνου τὸ ᾄσμα λέγει, ἤτοι λαμβάνει τὸ μέρος.

ترکیات A. **türkiyǟt** [πλθ. τοῦ ترکی] ὄν. θ. ἔργα, πονήματα τουρκιστὶ γεγραμμένα.

ترکیب A. **terkíp** [ρζ. ركب] ρ. ἀφ. σύνθεσις, ἕνωσις, κρᾶμα, σκευασία· [ἀριθ.] ἀνάμιξις· [χμ.] σύνθεσις· [γραμ.] σύνταξις γενικῆς καὶ ὀνόματος, ἢ οὐσιαστικοῦ καὶ ἐπιθέτου ἢ ἀριθμητικοῦ, πλοκή: ی — بسائط σύνθεσις τῶν ἁπλῶν·‖اجزا — σύνθεσις τῶν μερῶν ἢ τῶν μορίων ἐξ ὧν σύγκειταί τι·‖نافع — σύνθεσις, σκευασία ὠφέλιμος·‖شفا بخش — σκευασία ἰαματική·‖کلام — πλοκὴ λόγου·‖اضافی — γενικὴ καὶ ὄνομα ἐν συντάξει·‖وصفی — οὐσιαστικὸν καὶ ἐπίθετον ἐν συντάξει·‖عددی — ὄνομα καὶ ἀριθμητικὸν ἐν συντάξει·‖اسنادی — πρότασις συνδετική·‖بند — ποίημα ἐξ ἀνομοίων τὸν ρυθμὸν στροφῶν, ἐν ᾧ καὶ ἡ ἐπῳδὸς ἀνομοία [βλ. ترجیع] ‖Ρμ. συντίθημι, ἑνόνω, ἀναμιγνύω, συμπλέκω, συντάττω [αἰτ. ایله] : ایتمك عبارەیی — συντάττω τὴν φράσιν· ‖— برکلەیی دیکر برکله ایله ایتمك συντάττω μίαν λέξιν μεθ'ἑτέρας·§πλθ.ὁμλ. ترکیبات **terkípát,** ἀνώμ. تراکیب **teraкíp.**

ترکیبی A. **terkíp-í,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῇ συνθέσει, συνθετικός, ἢ ὁ διὰ συνθέσεως γινόμενος, σύνθετος· § [γραμ.] — وصف ἐπίθετον σύνθετον·§θ. ترکیبیه .

ترکیك A. **terkík** [ρζ. ركّ, βλ. ركاكت] ρ. ἀφ. τὸ ποιεῖν τὴν φράσιν, τὸν λόγον, τὸν στίχον νὰ χωλαίνῃ, νὰ ᾖ ἀσύντακτος, ἐλαττωματικός· [αἰτ.]. βλ. ركيك.

ترل T. ἢ ترل **tirǟl,** ἐπθ. ἀσθενής, λεπτός· βλ. طريل·§ μόριον ἐπαναλαμβανόμενον πρὸς παράστασιν τοῦ ἐκ τοῦ ψύχους ἢ τοῦ πυρετοῦ ὑπερβολικοῦ ρίγους: ترەمك — — τρέμω ὑπερβολικῶς [τουρτουρίζω]· βλ. καὶ تر .

ترلا **tarlá,** βλ. ترلا .

ترلتمك T. **ter-letmék,** ρμ. διάμ. κάμνω τινὰ νὰ ἰδρώσῃ, προξενῶ, ἐπιφέρω ἐφίδρωσιν [ὡς τὸ ἰατρικὸν εἰς τὸν ἀσθενῆ]· § μτφ. κουράζω τινά, προξενῶ κόπον [αἰτ.].

ترلدەمك **tirlǟ-temék,** βλ. ترلدەمك .

ترلدیجی T. **ter-letidǯí** [ἐκ τοῦ ترلتمك] ἐπθ. ὁ προξενῶν, ἐπιφέρων ἐφίδρωσιν, ἰδρωτικός [φάρμακον].

ترلك T. **ter-lík,** ὄν. εἶδος ἐλαφρᾶς ἐμβάδος ἐκ μαροκίνου,ἢ συρτὴ ἐμβὰς κ. παντοῦφλα, συρτοπάπουτσον, ἢ περιπόδιον ἐκ νακτοῦ [ἀμπᾶ] ὅπως διατηρῇ θερμὸν τὸν πόδα, κ. τερλίκι: —صرمه اطلسدن پنبه پانتοῦφλα ἐξ ἀτλαζίου ροδίνου χρυσοκέντητος.

ترلمك T.ἢ ترلمك **ter-lemék,** ρμ.οὐδ.ἰδρόνω, ἐφιδρόνω, συνεκδ. κουράζομαι, ἐντρέπομαι· θαμβοῦμαι [ἐπὶ ὑέλων κτλ.]: کیرن ترلر ὁ εἰσερχόμενος εἰς τὸν λουτρὸν ἰδρόνει [πρμ.].‖—قان ἰδρόνω πολύ, κουράζομαι· ‖— بیق ὁ μύσταξ ἰδρόνει,ἤτοι ἀρχίζει νὰ φύηται.

ترلی T. **ter-lí,** ἐπθ. ἰδρωμένος: — ایکن صو ایچماملی ἰδρωμένος ὢν δὲν πρέπει τις νὰ πίνῃ ὕδωρ.

ترمرم A. **teremrǔm** [ρζ. رمرم] ρ. ἀφ. τὸ προσπαθεῖν ἀλλὰ μὴ δύνασθαι ὁμιλῆσαι: خائف ، الکن — τὸ προσπαθεῖν τὸν πεφοβισμένον ἢ τὸν τραυλὸν **[élkèn],** ἀλλὰ μὴ δύνασθαι ὁμιλῆσαι.

ترمل A. **teremǔl** [ρζ. رمل] ρ.ἀφ. χηρεία [ἐπὶ γυναικός]· βλ. ارمله .

ترمنتی Ελ. **termenti,** ὄν. τερεβινθίνη, κ. τρεμεντίνα.

ترمنتیه A.**termenti-yè** ἐπθ. θ. τερεβινθοειδής: — فصیلهٔ οἰκογένεια τῶν τερεβινθοειδῶν [δοτ·].

ترمومترو Ελ. **termómetro,** ὄν. θερμόμετρον· βλ. میزان καὶ ترازو .

ترمه T. **termé,** ὄν. εἶδος ἀγρίας ραφανίδος, κ. ρεπανίδα· § **tirmé,** κωμόπολις τῆς Ἰνδίας παρὰ τὴν Κεσμίρην περίφημος διὰ τὰ σάλια καὶ τὸν μεταξωτὸν χάρτην αὐτῆς.

ترمید A. **termíd** [ρζ. رمد , βλ. رماد] ρ. ἀφ. ἀποτέφρωσις [χημ.].

ترمیم A. [ρζ. رمّ , βλ. مرمت] ρ. ἀφ. ἐπισκευή § [χειρ.] ἀναπλήρωσις, πρόσθεσις μέλους ἀντὶ τοῦ ἐλλείποντος. ‖ Ρμ. ἐπισκευάζω· [χειρ.] ἀναπληρῶ [αἰτ.]: خانەیی — ایتمك ἐπισκευάζω τὴν οἰκίαν· [βλ. καὶ تعمیر]· § πλθ. ترمیمات **termimát:** ی — خانەنك ایجاب ایدن αἱ ἀπαιτούμεναι ἐπισκευαὶ τῆς οἰκίας.

ترمیمی A. **termim-í,** ἐπθ. ἐπισκευαστικός· §[χειρ.]ἀναπληρωτικός, πρόσθετος.

ترن Γλ. **tren** [train] ὄν. ἁμαξοστοιχία· βλ. قطار .

ترنج A. Π. **turunǯ,** ὄν. χρυσόμηλον τὸ πικρόν, κ. νεράντζι: ی — چین χρυσόμηλον τῆς Σινικῆς, μανδαρίνι· βλ. اترج ، تارنج .

ترنجی A.Π. **turunǯí,** ἐπθ. ὁ ἔχων χρῶμα χρυσομήλου πικροῦ· § ὄν. τὸ χρῶμα τοῦ χρυσομήλου.

ترنح A. **terennǔh** [ρζ. رنح] ρ. ἀφ. τὸ κλονίζεσθαι, ἤτοι τὸ περιπατεῖν ὡς ὁ μέθυσος· § τὸ σείεσθαι ὑπὸ τοῦ ἀνέμου [ἐπὶ φυτῶν]·§ πλθ. ترنحات : اغصان — κλονισμοὶ κλάδων.

ترنکت **trinkét,** βλ. ترینکت .

ترنم A. **terennǔm** [ρζ. رنم] ρ. ἀφ. ψαλμῳδία, μελῳδία, τερέτισμα, παιάνισμα: خوانندکان — ψαλμῳδία ἀοιδῶν· ‖ بلبل — τερέτισμα ἀηδόνος·‖نی — αὐλῳδία **[néï]**· ‖اثنای — ده τὴν ὁμιλεῖ τις ἐν τῷ μεταξὺ τῆς ψαλμῳδίας;‖Ρμ. ψάλλω, ᾄδω, τερετίζω, παιανίζω [αἰτ.]: — عسکری موسیقەسی مارش عالیٔ حمیدیی ایتمش ἡ στρατιωτικὴ μουσικὴ ἐπαιάνισε τὸν Αὐτοκρατορικὸν ἐμβατήριον ὕμνον· § πλθ. ترنمات .

ترنمساز Π. **terennǔm-sáz,** ἐπθ. ὁ παιανίζων, ψάλλων.‖Ρμ: اولق — ψάλλω κτλ [ایله]: اولیور — موسیقه اهویهٔ لطیفه ایله ἡ μουσικὴ παιανίζει ὡραίους σκοπούς·§ἀφ. ترنمسازی .

ترنمسنج Π. **terennǔm-sénǯ,** ἐπθ. ᾄδων, παιανίζων‖Ρμ. اولق — ᾄδω: μουσ — اولك بلبلر ἡ ἐποχὴ τῶν ῥόδων ἦλθεν· ὦ ἀηδόνες! ᾄσατε· § ἀφ. ترنمسنجی .

ترو **turú,** βλ. ترب، تورپ καὶ طورپ.

تروح A. **terevvǔh** [ρζ. ريح, βλ. رائحه] ρ.ἀφ. τὸ λαμβάνειν ὀσμὴν καλήν, εὐωδίαν ἐκ τινος ἀντικειμένου, τὸ εὐωδιάζειν, εὐωδία: ثیاب — εὐωδία ἐνδυμάτων· βλ. ترویح .

تروس A. **tǔrǔs** [πλθ. τοῦ ترس **tǔrs**] ὄν. ἀσπίδες.

ترویج A. **tervíǯ** [ρζ. روج, βλ. رواج] ρ. ἀφ. τὸ διδόναι κατανάλωσιν [πέρασιν], ὠθησιν, ὑποστήριξιν, διάδοσιν εἰς ἐμπόρευμα, τὸ ποιεῖν τι προχωρῆσαι, ἤτοι τὸ ὑποστηρίζειν, διαδίδειν, ἡ ὑποστήριξις, διάδοσις φρονήματος,ἀπαιτήσεως,παρακλήσεως κτλ: ه — عسی ایدر کشی البت متاعنی ترویج ایدرسه بیز بو ایشی بالبته تمام ایدرز βεβαίως πᾶς τις προσπαθεῖ νὰ δώσῃ κατανάλωσιν εἰς τὸ ἐμπόρευμά του·‖ی — تشبثات تجاریەنك ὑποστήριξις ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων·‖مطالب — ὑποστήριξις ἀπαιτήσεων· ‖اشعار — ὑποστήριξις γραφομένων φίλου κτλ. **[iǵár]**·‖در — استدعاسی شایان ἡ αἴτησίς του εἶναι ἀξία ὑποστηρίξεως· ‖ی — لفظك بر ὑποστήριξις, διάδοσις λέξεως·‖افکار — ὑποστήριξις ἰδεῶν·‖مرام — ὑποστήριξις σκοποῦ, προθέσεως· ‖آمال — ὑποστήριξις πόθων.‖Ρμ. [αἰτ.]: افکارنی ایتمك — ὑποστηρίζω τὰ φρονήματα αὐτοῦ· § πλθ. ترویجات .

ترویجاً A. **tervíǯ-en,** ἐπρ. δίδων ὑποστήριξιν ἢ ὑποστηρίζων κτλ. [αἰτ.]

ترویح A. **tervíh** [ρζ. ريح, βλ. رائحه] ρ. ἀφ. τὸ διδόναι εἴς τι καλὴν ὀσμήν, τὸ ποιεῖν τι εὐωδιᾶν:ی — بر لباسك τὸ ποιεῖν ἔνδυμά τι εὐωδιᾶν [βλ. καὶ تروح]· § τὸ ἀερίζειν: داڑەیه یکی بر اصول تسخین و تطبیق ایدیلەجك εἰς τὸ τμῆμα θέλει ἐφαρμοσθῇ νέον σύστημα θερμάνσεως καὶ ἀερισμοῦ· § τὸ παρέχειν τινὶ ἄνεσιν, [ἀντὶ اراحه βλ.].‖Ρμ. [αἰτ.]· § πλθ. ترویحات .

ترویحه A. **tervíhè** [θ. τοῦ προηγ.] ὄν. ἐκάστη τετρὰς γονυκλισιῶν [ركعت], γινομένων κατὰ τὴν προσευχὴν τὴν καλουμένην ترویح βλ. λ. § πλθ. ترویح **teravíh.**

ترویق A. **tervíh** [ρζ. روق] ρ. ἀφ. διήθησις, διύλισις ὑγροῦ πρὸς καθαρισμόν,κ. σούρωμα,λαγάρισμα: ی — شربتك διήθησις σιροπίου.‖Ρμ.διηθῶ,διϋλίζω [αἰτ.]: صویی ایتمك — διϋλίζω τὸ ὕδωρ.

ترویه A. **tervíyè** [ρζ. روی , βλ. رويت] ρ. ἀφ.θ. τὸ σκέπτεσθαι ἐμβριθῶς· § τὸ

ποτίζειν, ποτισμός:— ال يوم **γέθμδ-τ-τερδιγέ,** ἡ —يوم **γέθμι τερδιγέ,** ἡμέρα σκέψεως ἢ ποτισμοῦ· οὕτω καλεῖται ἡ ὀγδόη ἡμέρα τοῦ μηνὸς Ζηλχητζὲ,κατά τινας μὲν,διότι ἐκείνην τὴν ἡμέραν ὁ Πατριάρχης'Αβραὰμ ἐσκέφθη τὸ ὄναρ τῆς θυσίας τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ 'Ισαὰκ, ὅπερ εἶχεν ἴδει **τὴν** νύκτα· κατ' ἄλλους δὲ, διότι τὴν ἡμέραν ἐκείνην οἱ Μουσουλμᾶνοι προσκυνηταὶ τῶν ἁγίων τόπων ποτίσαντες τὰ ζῶα αὐτῶν καὶ σβύσαντες καὶ τὴν ἑαυτῶν δίψαν, μετέδησαν εἰς τὴν ἄνυδρον Μενᾶ [منا].

تره } T. **τερὲ** [βλ. καὶ π. تر νωπὸς] ὄν.πρᾶγμα νωπόν: يغى — βούτυρον νωπόν· § κάρδαμον: صو — سى κάρδαμον τοῦ νεροῦ,πταρμοκάρδαμον· || سى — يباتى ἀγριοκάρδαμον, καρδαμίς· || سى — فرنك κάρδαμον τὸ ἰνδικὸν [φ.]· || اوتى — ἄνηθον. || سى — باغچه ἰδηρὶς [ψιλὴ ρόκα]

ترهات } A. **τὄρρεχὰτ** [πλθ. τοῦ ἀχρήστου ترهه **τὄρρεχὲ**] ὄν.θ. ἀνοησίαι, φλυαρίαι, λόγοι ἀσυνάρτητοι: سوليمك — λέγειν ἀνοησίας, φλυαρίας, ἀνοπταίνειν.

ترهب } A. **τερεχχὄ̈ṫ** [ρζ. رهب, βλ. رهبان] ρ. ἀφ. τὸ γίνεσθαι μοναχόν, τὸ ἱερατεύειν· τὸ καταγίνεσθαι,ὡς οἱ μοναχοί,εἰς τὴν θείαν λατρείαν· § τὸ φοβεῖσθαι· βλ. ترهيب.

ترهيب } A.**τερχὶṫ** [ρζ.رهب] ρ.ἀφ. τὸ ἐκφοβίζειν, ἀπειλεῖν,ἐκφόβισις, ἀπειλή, ἐκπτόησις: تلطيف اله اصلاح قبول ايتمانه — ك دخى تأثيرى اولمه‌مق تῷ μὴ ἐπιδεχομένῳ σωφρονισμὸν δι' εὐμενείας καὶ ἡ ἀπειλὴ δὲν δύναται νὰ ἐνεργήσῃ· || اله چالشمه — شا كردانى عطالتدن ترغيب ايدر ايدى ἐκφοβίζων τοὺς μαθητάς του ἀπὸ τῆς ὀκνηρίας,παρεκίνει αὐτοὺς εἰς τὴν ἐπιμέλειαν. ‖Ρμ.[αἰτ.]·§ πλθ. ترهيبات : بو ترغيبات — دن مقصود ربانى و ὁ ἐκ τῶν προτροπῶν καὶ ἀπειλῶν τούτων σκοπὸς τοῦ Θεοῦ.

ترهيبى } A. **τερχιṫ-i,** ἐπθ. ἐκφοβιστικός, ἀπειλητικός· § θ. ترهيبيه — : مجازات ποινὴ ἐκφοβιστικὴ ἐπιβαλλομένη εἰς κακουργήματα.

ترهين } A. **τερχὶν** [ρζ. رهن] ρ. ἀφ. τὸ ἐνεχυριάζειν, ἐνεχυρίασις: امتعه — ἐνεχυρίασις ἐμπορευμάτων· || املاك — ἐνεχυρίασις ἰδιοκτήτων κτημάτων· || رخصتنامه‌سى — ἄδεια ἐνεχυριάσεως. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: املاكى — ايلدى ἐνεχυρίασε τὰ κτήματά του· § πλθ. ترهينات.

ترهينى } A. **τερχιν-i,** ἐπθ. ἐνεχυριαστήριος· § θ. ترهينيه — : معاملات διατυπώσεις ἐνεχυριαστήριοι, ἤτοι περὶ ἐνεχυριάσεως.

تريازيه } Γλ. **τριαζιὲ** [triasique] ἐπθ. τριαδικός· βλ. اراضى.

ترياق } A. **τιργὰκ** [ἐκ τοῦ ἑλλ.] ὄν. θηριακή, ἀντιφάρμακον, ἀντίδοτον: — مرهم الاجزا — τὸ διὰ τεσσάρων φαρμάκων **[μὄρε-ṫ-ṫάου-λ-ἐὄζζά]**· || فاروق ἀλεξιφάρμακον· || التون — افعى — ἀντιφάρμακον κατὰ τῆς ἐχίδνης· || باش θηριακὴ μὲ χρυσῆν κεφαλήν, ἤτοι τῆς Βενετίας, ὀνομασθεῖσα οὕτω ἐκ τοῦ κυτίου τοῦ περιέχοντος αὐτήν, φέροντος τὸ ἔμβλημα τῆς πόλεως ταύτης, ἤτοι χρυσοῦν λέοντα· || عراقدن — كتيرلنجه‌يه قدر يبلان صوقس اولان ادم اولور οὗ μεταφερθῇ τὸ ἀντιφάρμακον ἐκ τῆς ἐπαρχίας 'Ιράκ,ὁ ὀφιόδηκτος ἀποθνήσκει **[ὀλὄρ]**· ἢ περσιστί: تا تریاق از عراق آورده شود مار گزیده مرده باشد **τὰ τιργὰκ ἐζ 'Ιρὰκ ἀβερὲ̈ ὀεβέ̈, μὰρ γκεζὲ̈ṫὲ μὄρὲ̈ṫὲ ṫαὸὲ̈ṫ** [πρμ.]· βλ. καὶ تریاك.

تریاقى } A. **τιργακί,** θ. تریاقیه **τιργακιγὲ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. θηριακός, ἀντιδοτικός· βλ. καὶ تریاکی.

تریاك } Π. **τιργὰκ** [ἀραβ. تریاق βλ.] ὄν. θηριακή, ὄπιον.

تریاکى } Π. **τιργακ-i,** ἐπθ. καὶ ὄν. ὁ ἔκδοτος εἰς μεθυστικὰ ποτά, ἰδίᾳ εἰς τὴν θηριακὴν ἢ τὸ ὄπιον, ὁ κυριευμένος ὑπὸ πάθους, συνεκδ. δύστροπος, φίλερις: آفيون — سى ἔκδοτος εἰς τὸ ὄπιον· || توتون — سى ἔκδοτος εἰς τὸν καπνόν· || قهوه — سى ἔκδοτος εἰς τὸν καφέ.

تریاکیلك } T. **τιργακι.λὶκ,** ἀφ. τὸ εἶναί τινα ἔκδοτον εἰς μεθυστικὰ ποτὰ κτλ. βλ. تریاکى· § δυστροπία, τὸ φίλερι.

تريد } T. **τιρὶṫ** [ἐκ τοῦ ἀραβ. ثريد] ὄν. τεμάχια ἄρτου βεβρεγμένα ἐν ζωμῷ κρέατος ἢ ζωμῷ ἐξ ὕδατος καὶ βουτύρου: — صوينه τροφὴ ἄνοστος, νερόβραστος, ἄπαχος [εἰς τὸ νερόν του μουσχευμένον]· § ἀδύνατος, ἐξησθενημένος, ἐσχατόγηρος: كسلمك ἢ اولق — ἐξασθενῶ, γηράσκω, γίνομαι ἐσχατόγηρος.

تريز } T. **τερὶζ** [ἐκ τοῦ ἀρβ. تخريض] ὄν. λωρὶς στενὴ ὑφάσματος προσραπτομένη εἰς τὰ ἄκρα τῆς ἐσθῆτος· § στενὴ σανίς.

تريسته } **τιργέṡτε,** ὄν. κ. Τεργέστη.

تريكه } A. **τερικὲ** [ρζ. ترك **τὲρὶκ,** ἐγκατάλειψις] ὄν. θ. γυνή, ἥτις ἐγήρασε χωρὶς οὐδεὶς νὰ ζητήσῃ αὐτὴν εἰς γάμον, ὑποπάρθενος, γεροντοκόρητσον.

تريل } T. **τιρὶλ,** βλ. ترل.

تريلدەمك } T.**τιριλ-ṫεμὲκ,** ρμ. οὐδ. τρέμω ἐκ τοῦ ψύχους,κ.τουρτουρίζω.

ترينكت } Ιτ.**τρινκὲṫ** [trinchetto] ὄν.ἡ πρώτη κεραία τοῦ πρωραίου ἱστοῦ· τὸ ἱστίον τῆς κεραίας ταύτης.

ترينكتين } Ιτ. **τρινκετὶν** [trinchettina] ὄν. δόλων, ἤτοι τὸ μικρότερον τριγωνικὸν ἱστίον τοῦ ἱστοῦ.

تز } T. **τὲζ** [ἐκ τοῦ π. تيز] ἐπθ. ταχύς: — اله تاخὺς εἰς τὸ ἔργον του, ἐργατικὸς [ἀντιθ. آغر يوق βραδὺς εἰς τὸ ἔργον του]·‖— ى يارينده δὲν ὑπάρχει ταχύτερον τῆς αὔριον, ἤτοι ἀμέσως αὔριον· βλ. تيز.

تزاحف } A. **τεζαχχὄ̈f** [ρζ. زحف] ρ.ἀφ. συμπλοκὴ δύο στρατῶν ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης: كتائب — συμπλοκὴ στρατῶν.

تزاحم } A. **τεζαχχὄ̈μ** [ρζ. زحم] ρ. ἀφ. συνωστισμός πλήθους: ناس — συνωστισμὸς ἀνθρώπων·§μτφ. πλήθυς: امور — πλῆθὺς ὑποθέσεων· || افكار — πλῆθὺς ἰδεῶν·§πλθ. تزاحمات.

تزاور } A. **τεζαβὄ̈ρ** [ρζ. زور, βλ. زيارت] ρ. ἀφ. ἀμοιβαία ἐπίσκεψις, ἀντεπίσκεψις: — ايام ἡμέραι ἀντεπισκέψεων §πλθ.تزاورات.

تزاول } A. **τεζαβὄ̈λ,**ταὐτὸ مزاوله βλ.

تزايد } A. **τεζαγὄ̈ṫ** [ρζ. زيد, βλ. زياده] ρ.ἀφ. αὔξησις, πολλαπλασίασις: — نقود αὔξησις χρημάτων·||— ايام عمر وعافيت αὔξησις τῶν ἡμερῶν τοῦ βίου καὶ τῆς εὐεξίας, μακροημέρευσις.‖ Ρμ.αὐξάνομαι,πληθύνομαι,πολλαπλασιάζομαι: ايتدى — غم و محنتى نὔξησεν ἡ λύπη καὶ ἡ στενοχωρία του §[ἀλγ.] αὔξησις.

تزبير } A. **τεζṫὶρ** [ρζ. زبر] ρ. ἀφ. τὸ γράφειν καὶ ἐκτιθέναι τι, ἔκθεσις γραπτή: كيفيتك ايضاح و — ى ἡ διασάφησις καὶ ἔκθεσις τῆς ὑποθέσεως. ‖ Ρμ [αἰτ.]· βλ. ازبار.

تزبد } A. **τεζeṫṫὄ̈ṫ** [ρζ. زبد] ρ. ἀφ. ἀφρισμός, τὸ σχηματίζειν ἀφρόν, ἀφρόγαλα: ماء — ἀφρισμὸς ὕδατος·||— فم ἀφρισμὸς στόματος·||— لبن — ἀφρισμὸς γάλακτος.

تزبيل } A. **τεζṫὶλ** [ρζ. زبل] ρ. ἀφ. τὸ κοπρίζειν, κοπρισμός: اراضى — κοπρισμὸς τῆς γῆς.

تزفيت } A. **τεζβὶṫ** [ρζ. زفت] ρ.ἀφ. τὸ ἀλείφειν πίσσαν, τὸ πισσοῦν, πίσσωσις: ى — كمينك πίσσωσις πλοίου.

تزقم } A. **τεζακκὄ̈μ** [ρζ. زقم] ρ. ἀφ. τὸ τρώγειν τὸν πικρὸν καρπὸν τοῦ ἐν τῷ ᾍδῃ δένδρου زقوم [βλ.]· τὸ ἡμέτερον δρολοικόνω· βλ. زقلمك.

تزك } T. **τεζὲκ,** ὄν. κόπρος, ἰδίᾳ τῆς δαμάλεως: — توسيسى —κάπνισμα διὰ κόπρου.

تزكاه } T. **τεζγκιμὰχ,** تزكاهلامق **τεζγκιαχλαμὰκ,** βλ. دستكاه ، دستكاهلامق.

تزكلو } T. **τεζεκ-λὶ,** ἐπθ. ὁ περιέχων κόπρον· § هوا — σφοδρὸς καιρός·

تزكى } A. **τεζεκκὶ** [ρζ. زكو] ρ. ἀφ. τὸ ἀγνίζεσθαι, καθαρίζεσθαι, ἀγνισμός.‖Ρμ. : ايدن فلاح بولور —ὁ ἐξαγνιζόμενος σώζεται.

تزكيه } A. **τεζκὶγὲ** [ρζ. زكو, βλ. زكا (زكايت،] ρ. ἀφ. τὸ ἀγνίζειν, ἐξάγνισις, καθαρισμός: اخلاق ، — ἐξαγνισμὸς ἠθῶν· || شهود — ، ἔλεγχος μαρτύρων, ἤτοι ἐξέλεγξις δικαστικὴ τῆς ἀξιοπιστίας αὐτῶν·||— يوزوق سى—κακῆς διαγωγῆς, ἤτοι ὁ περὶ τῆς διαγωγῆς τοῦ ὁποίου δὲν ὑπάρχουσι καλαὶ μαρτυρίαι. ‖ Ρμ. ἀγνίζω, καθαρίζω[αἰτ.]: نفس ايلدى — ، ἐξήγνισεν ἑαυτόν.

تزلزل } A. **τεζελζὄ̈λ** [ρζ. زلزل, βλ. زلزله] ρ. ἀφ. τὸ δονεῖσθαι, σείεσθαι, δόνησις σεισμοῦ, κλονισμός: زمين — κλονισμὸς τοῦ ἐδάφους·||— اقدام — κλονισμὸς ποδῶν·||— دماغ — κλονισμὸς ἐγκεφάλου·||— اسنان —ἀγόμφωσις ὀδόντων, ἤτοι ὅταν κινῶνται ἐντὸς τῶν φατνίων καὶ δὲν ἦναι στερεοί·||— جفن — κίλλωσις, ἤτοι σπασμὸς τῶν βλεφάρων ||— ايتك دوچار κλονίζω [αἰτ.]·|| اولق دوچار — κλονίζομαι·§πλθ. تزلزلات **τεζελζὄ̈λάṫ:** ارضيه — δονήσεις τῆς γῆς [ἐκ σεισμοῦ].

تزلق } A. **τεζελλὸὶκ** [ρζ. زلق] ρ.ἀφ. τὸ ὀλισθαίνειν: اقدام — ὀλίσθησις ποδῶν.

تزمل } A. **τεζεμμὄ̈λ** [ρζ. زمل] ρ. ἀφ. τὸ περιβάλλεσθαι ἔνδυμα κτλ. περιβολή.

تزميل } A. **τεζμὶλ** [ρζ. زمل] ρ. ἀφ. τὸ περιτυλίσσειν εἰς ἔνδυμα βρέφος κτλ.

تزندق } A.**τεζενṫοὶκ** [ρζ. زندق, βλ. زنديق] ρ. ἀφ. τὸ μὴ πιστεύειν εἰς Θεόν,ἀθεΐα.

τραγουδάκι ουδ. υπ. του **τραγούδι**· μικρό τραγούδι.

τραγουδάρα θηλ. αυξ. του **τραγούδι**· μεγάλο τραγούδι.

τραγουδάρης αρσ. (θηλ. **-ού**) [τραγουδ-άρης] ο που τραγουδάει συχνά ή καλά· (μτφ.) ο που κάνει πολλές φιοριτούρες στο τραγούδι του.

τραγουδιάρης αρσ. (θηλ. **-α**) [τραγουδ-ιάρης] ο που τραγουδάει συχνά ή καλά· (μτφ.) ο που κάνει πολλές φιοριτούρες στο τραγούδι του.

τραγουδιάρικος επίθ. [τραγουδ-ιάρικος] που ανήκει στον **τραγουδιάρη**· (μτφ.) που κάνει πολλές φιοριτούρες στο τραγούδι του.

τραγουδίζω ρ. μ. [τραγουδ-ίζω] **1.** (μτβ.) τραγουδώ κάτι· **2.** (αμτβ.) τραγουδώ.

τραγούδι ουδ. [τραγούδ-ι] **1.** μουσική σύνθεση για φωνή και όργανα· **2.** (μτφ.) ποίημα· **3.** (μτφ.) ιστορία· **4.** (μτφ.) ψέμα· **5.** (μτφ.) ασήμαντο πράγμα· **6.** (μτφ.) ανοησία· **7.** (μτφ.) κατάσταση· **8.** (μτφ.) ασχολία· **9.** (μτφ.) υπόθεση· **10.** (μτφ.) ιστορία· **11.** (μτφ.) ψέμα· **12.** (μτφ.) ασήμαντο πράγμα· **13.** (μτφ.) κατάσταση· **14.** (μτφ.) ασχολία· **15.** (μτφ.) υπόθεση· **16.** (μτφ.) ιστορία· **17.** (μτφ.) ψέμα· **18.** (μτφ.) ασήμαντο πράγμα· **19.** (μτφ.) κατάσταση· **20.** (μτφ.) ασχολία· **21.** (μτφ.) υπόθεση· **22.** (μτφ.) ιστορία· **23.** (μτφ.) ψέμα· **24.** (μτφ.) ασήμαντο πράγμα·

τσεφ Α. **τσέφω** [ρζ. τσέφ-] ρ. αμ. το σκεπάζω με στέγη, σκεπάζω με κεραμίδια: *Τσέφανε το σπίτι μόλις πρόλαβαν πριν βρέξει.* || *Τσέφανε τα σπίτια με τσίγκο.*

τσεφάνι Ο. **τσεφανιού** [ρζ. τσεφανι-] ρ. αμ. η στέγη, η σκεπή: *Το τσεφάνι έχει τρύπες και μπαίνει η βροχή.* || *Ανέβηκε στο τσεφάνι να το επισκευάσει.*

τσεφεκές Ο. **τσεφεκέδες** [ρζ. τσεφεκέ-] ρ. αμ. ο κεραμοποιός, ο τσεφεκτσής: *Ο τσεφεκές έφτιαξε τις κεραμίδες για τη νέα στέγη.* || *Ο τσεφεκές ήρθε να δει τη στέγη και είπε πως χρειάζεται καινούρια.*

τσεφεκτσής Ο. **τσεφεκτσήδες** [ρζ. τσεφεκτσή-] ρ. αμ. ο τσεφεκές: *Ο τσεφεκτσής έβαλε καινούριες κεραμίδες στη στέγη.* || *Φώναξαν τον τσεφεκτσή να φτιάξει τη στέγη.*

τσεφτές Ο. **τσεφτέδες** [ρζ. τσεφτέ-] ρ. αμ. ο τσεφτεδοπώλης, ο πωλητής τσεφτέδων: *Ο τσεφτές έχει πολλά βιβλία στο μαγαζί του.* || *Πήγε στον τσεφτέ να αγοράσει ένα τετράδιο.*

τσεφτεδοπώλης Ο. **τσεφτεδοπώληδες** [ρζ. τσεφτεδοπώλη-] ρ. αμ. ο τσεφτές: *Ο τσεφτεδοπώλης πούλησε πολλά τετράδια σήμερα.* || *Ο τσεφτεδοπώλης έχει όλα τα σχολικά βιβλία.*

τσεφτέδικο Ου. **τσεφτέδικα** [ρζ. τσεφτέδικ-] ρ. αμ. το τσεφτεδοπωλείο, το βιβλιοπωλείο: *Το τσεφτέδικο είναι γεμάτο βιβλία και τετράδια.* || *Πήγαμε στο τσεφτέδικο για να αγοράσουμε χαρτιά.*

τσεφτέδικος Ε. **τσεφτέδικη** [ρζ. τσεφτέδικ-] ρ. αμ. του τσεφτεδοπωλείου, του βιβλιοπωλείου: *Το τσεφτέδικο βιβλίο ήταν ακριβό.* || *Η τσεφτέδικη τσάντα είναι γεμάτη βιβλία.*

τσεφτές Ε. **τσεφτέδικη** [ρζ. τσεφτέ-] ρ. αμ. ο τσεφτεδοπώλης, ο πωλητής τσεφτέδων: *Η τσεφτέδικη έχει όλα τα σχολικά βιβλία.* || *Η τσεφτέδικη πούλησε πολλά τετράδια σήμερα.*

τσεφτές Ο. **τσεφτέδες** [ρζ. τσεφτέ-] ρ. αμ. το τετράδιο, το βιβλίο για σημειώσεις: *Το τσεφτέ έχει πολλά φύλλα.* || *Έγραψε τη λύση στο τσεφτέ.*

τσεφτεσές Ε. **τσεφτεσέδικη** [ρζ. τσεφτεσέ-] ρ. αμ. ο τσεφτές: *Η τσεφτεσέδικη πούλησε πολλά τετράδια σήμερα.* || *Η τσεφτεσέδικη έχει όλα τα σχολικά βιβλία.*

τσεφτεσέδικος Ε. **τσεφτεσέδικη** [ρζ. τσεφτεσέδικ-] ρ. αμ. του τσεφτεδοπωλείου, του βιβλιοπωλείου: *Το τσεφτεσέδικο βιβλίο ήταν ακριβό.* || *Η τσεφτεσέδικη τσάντα είναι γεμάτη βιβλία.*

τσεφτεσές Ο. **τσεφτεσέδες** [ρζ. τσεφτεσέ-] ρ. αμ. το τσεφτέ, το τετράδιο για σημειώσεις: *Το τσεφτεσέ έχει πολλά φύλλα.* || *Έγραψε τη λύση στο τσεφτεσέ.*

τσεφτεσεδοπώλης Ο. **τσεφτεσεδοπώληδες** [ρζ. τσεφτεσεδοπώλη-] ρ. αμ. ο τσεφτεσές: *Ο τσεφτεσεδοπώλης πούλησε πολλά τετράδια σήμερα.* || *Ο τσεφτεσεδοπώλης έχει όλα τα σχολικά βιβλία.*

τσεφτεσεδοπωλείο Ου. **τσεφτεσεδοπωλεία** [ρζ. τσεφτεσεδοπωλεί-] ρ. αμ. το τσεφτεσεδοπωλείο, το βιβλιοπωλείο: *Το τσεφτεσεδοπωλείο είναι γεμάτο βιβλία και τετράδια.* || *Πήγαμε στο τσεφτεσεδοπωλείο για να αγοράσουμε χαρτιά.*

τσεφτεσεδοπωλείον Ου. **τσεφτεσεδοπωλεία** [ρζ. τσεφτεσεδοπωλεί-] ρ. αμ. το τσεφτεσεδοπωλείο, το βιβλιοπωλείο: *Το τσεφτεσεδοπωλείον είναι γεμάτο βιβλία και τετράδια.* || *Πήγαμε στο τσεφτεσεδοπωλείον για να αγοράσουμε χαρτιά.*

τσεφτεσεδοπωλικός Ε. **τσεφτεσεδοπωλική** [ρζ. τσεφτεσεδοπωλικ-] ρ. αμ. του τσεφτεδοπωλείου, του βιβλιοπωλείου: *Το τσεφτεσεδοπωλικό βιβλίο ήταν ακριβό.* || *Η τσεφτεσεδοπωλική τσάντα είναι γεμάτη βιβλία.*

τσεφτεσεδοπωλικός Ε. **τσεφτεσεδοπωλική** [ρζ. τσεφτεσεδοπωλικ-] ρ. αμ. του τσεφτεδοπωλείου, του βιβλιοπωλείου: *Το τσεφτεσεδοπωλικό βιβλίο ήταν ακριβό.* || *Η τσεφτεσεδοπωλική τσάντα είναι γεμάτη βιβλία.*

τσεφτεσεδοπωλικώτερος Ε. **τσεφτεσεδοπωλικώτερη** [ρζ. τσεφτεσεδοπωλικώτερ-] ρ. αμ. πιο τσεφτεσεδοπωλικός: *Το τσεφτεσεδοπωλικώτερο βιβλίο ήταν ακριβό.* || *Η τσεφτεσεδοπωλικώτερη τσάντα είναι γεμάτη βιβλία.*

τσεφτεσεδοπωλικώτερος Ε. **τσεφτεσεδοπωλικώτερη** [ρζ. τσεφτεσεδοπωλικώτερ-] ρ. αμ. πιο τσεφτεσεδοπωλικός: *Το τσεφτεσεδοπωλικώτερο βιβλίο ήταν ακριβό.* || *Η τσεφτεσεδοπωλικώτερη τσάντα είναι γεμάτη βιβλία.*

τσεφτεσεδοπωλικώτερος Ε. **τσεφτεσεδοπωλικώτερη** [ρζ. τσεφτεσεδοπωλικώτερ-] ρ. αμ. πιο τσεφτεσεδοπωλικός: *Το τσεφτεσεδοπωλικώτερο βιβλίο ήταν ακριβό.* || *Η τσεφτεσεδοπωλικώτερη τσάντα είναι γεμάτη βιβλία.*

τσεφτεσεδοπωλικώτερος Ε. **τσεφτεσεδοπωλικώτερη** [ρζ. τσεφτεσεδοπωλικώτερ-] ρ. αμ. πιο τσεφτεσεδοπωλικός: *Το τσεφτεσεδοπωλικώτερο βιβλίο ήταν ακριβό.* || *Η τσεφτεσεδοπωλικώτερη τσάντα είναι γεμάτη βιβλία.*

τσεφτεσεδοπωλικώτερος Ε. **τσεφτεσεδοπωλικώτερη** [ρζ. τσεφτεσεδοπωλικώτερ-] ρ. αμ. πιο τσεφτεσεδοπωλικός: *Το τσεφτεσεδοπωλικώτερο βιβλίο ήταν ακριβό.* || *Η τσεφτεσεδοπωλικώτερη τσάντα είναι γεμάτη βιβλία.*

τσεφτεσεδοπωλικώτερος Ε. **τσεφτεσεδοπωλικώτερη** [ρζ. τσεφτεσεδοπωλικώτερ-] ρ. αμ. πιο τσεφτεσεδοπωλικός: *Το τσεφτεσεδοπωλικώτερο βιβλίο ήταν ακριβό.* || *Η τσεφτεσεδοπωλικώτερη τσάντα είναι γεμάτη βιβλία.*

τσεφτεσεδοπωλικώτερος Ε. **τσεφτεσεδοπωλικώτερη** [ρζ. τσεφτεσεδοπωλικώτερ-] ρ. αμ. πιο τσεφτεσεδοπωλικός: *Το τσεφτεσεδοπωλικώτερο βιβλίο ήταν ακριβό.* || *Η τσεφτεσεδοπωλικώτερη τσάντα είναι γεμάτη βιβλία.*

τσεφτεσεδοπωλικώτερος Ε. **τσεφτεσεδοπωλικώτερη** [ρζ. τσεφτεσεδοπωλικώτερ-] ρ. αμ. πιο τσεφτεσεδοπωλικός: *Το τσεφτεσεδοπωλικώτερο βιβλίο ήταν ακριβό.* || *Η τσεφτεσεδοπωλικώτερη τσάντα είναι γεμάτη βιβλία.*

τσεφτεσεδοπωλικώτερος Ε. **τσεφτεσεδοπωλικώτερη** [ρζ. τσεφτεσεδοπωλικώτερ-] ρ. αμ. πιο τσεφτεσεδοπωλικός: *Το τσεφτεσεδοπωλικώτερο βιβλίο ήταν ακριβό.* || *Η τσεφτεσεδοπωλικώτερη τσάντα είναι γεμάτη βιβλία.*

τσεφτεσεδοπωλικώτερος Ε. **τσεφτεσεδοπωλικώτερη** [ρζ. τσεφτεσεδοπωλικώτερ-] ρ. αμ. πιο τσεφτεσεδοπωλικός: *Το τσεφτεσεδοπωλικώτερο βιβλίο ήταν ακριβό.* || *Η τσεφτεσεδοπωλικώτερη τσάντα είναι γεμάτη βιβλία.*

τσεφτεσεδοπωλικώτερος Ε. **τσεφτεσεδοπωλικώτερη** [ρζ. τσεφτεσεδοπωλικώτερ-] ρ. αμ. πιο τσεφτεσεδοπωλικός: *Το τσεφτεσεδοπωλικώτερο βιβλίο ήταν ακριβό.* || *Η τσεφτεσεδοπωλικώτερη τσάντα είναι γεμάτη βιβλία.*

τσεφτεσεδοπωλικώτερος Ε. **τσεφτεσεδοπωλικώτερη** [ρζ. τσεφτεσεδοπωλικώτερ-] ρ. αμ. πιο τσεφτεσεδοπωλικός: *Το τσεφτεσεδοπωλικώτερο βιβλίο ήταν ακριβό.* || *Η τσεφτεσεδοπωλικώτερη τσάντα είναι γεμάτη βιβλία.*

τσεφτεσεδοπωλικώτερος Ε. **τσεφτεσεδοπωλικώτερη** [ρζ. τσεφτεσεδοπωλικώτερ-] ρ. αμ. πιο τσεφτεσεδοπωλικός: *Το τσεφτεσεδοπωλικώτερο βιβλίο ήταν ακριβό.* || *Η τσεφτεσεδοπωλικώτερη τσάντα είναι γεμάτη βιβλία.*

τσιμέντο Α. **τσιμέντα** [ρζ. τσιμέντ-] ρ. αμ. το γκρίζο υλικό που χρησιμοποιείται για το χτίσιμο και το σκέπασμα των σπιτιών: *Το τσιμέντο είναι ακριβό φέτος.* || *Αγόρασε τσιμέντο για να φτιάξει το πάτωμα.*

τσιμεντοβαρέλα Ο. **τσιμεντοβαρέλες** [ρζ. τσιμεντοβαρέλ-] ρ. αμ. το μεγάλο βαρέλι για τσιμέντο: *Η τσιμεντοβαρέλα είναι γεμάτη τσιμέντο.* || *Η τσιμεντοβαρέλα είναι άδεια.*

τσιμεντοβαρελάς Ο. **τσιμεντοβαρελάδες** [ρζ. τσιμεντοβαρελά-] ρ. αμ. ο τσιμεντοβαρελής: *Ο τσιμεντοβαρελάς έφερε το τσιμέντο.* || *Ο τσιμεντοβαρελάς είναι στη δουλειά.*

τσιμεντοβαρελής Ο. **τσιμεντοβαρελήδες** [ρζ. τσιμεντοβαρελή-] ρ. αμ. ο τσιμεντοβαρελάς: *Ο τσιμεντοβαρελής έφερε το τσιμέντο.* || *Ο τσιμεντοβαρελής είναι στη δουλειά.*

τσιμεντοβαρελίσιος Ε. **τσιμεντοβαρελίσια** [ρζ. τσιμεντοβαρελίσι-] ρ. αμ. του τσιμεντοβαρελή: *Το τσιμεντοβαρελίσιο φορτηγό είναι γεμάτο.* || *Η τσιμεντοβαρελίσια δουλειά είναι κουραστική.*

τσιμεντοβαρελίσιος Ε. **τσιμεντοβαρελίσια** [ρζ. τσιμεντοβαρελίσι-] ρ. αμ. του τσιμεντοβαρελή: *Το τσιμεντοβαρελίσιο φορτηγό είναι γεμάτο.* || *Η τσιμεντοβαρελίσια δουλειά είναι κουραστική.*

τσιμεντοβαρελίσιος Ε. **τσιμεντοβαρελίσια** [ρζ. τσιμεντοβαρελίσι-] ρ. αμ. του τσιμεντοβαρελή: *Το τσιμεντοβαρελίσιο φορτηγό είναι γεμάτο.* || *Η τσιμεντοβαρελίσια δουλειά είναι κουραστική.*

τσιμεντοβαρελίσιος Ε. **τσιμεντοβαρελίσια** [ρζ. τσιμεντοβαρελίσι-] ρ. αμ. του τσιμεντοβαρελή: *Το τσιμεντοβαρελίσιο φορτηγό είναι γεμάτο.* || *Η τσιμεντοβαρελίσια δουλειά είναι κουραστική.*

τσιμεντοβαρελίσιος Ε. **τσιμεντοβαρελίσια** [ρζ. τσιμεντοβαρελίσι-] ρ. αμ. του τσιμεντοβαρελή: *Το τσιμεντοβαρελίσιο φορτηγό είναι γεμάτο.* || *Η τσιμεντοβαρελίσια δουλειά είναι κουραστική.*

τσιμεντοβαρελίσιος Ε. **τσιμεντοβαρελίσια** [ρζ. τσιμεντοβαρελίσι-] ρ. αμ. του τσιμεντοβαρελή: *Το τσιμεντοβαρελίσιο φορτηγό είναι γεμάτο.* || *Η τσιμεντοβαρελίσια δουλειά είναι κουραστική.*

τσιμεντοβαρελίσιος Ε. **τσιμεντοβαρελίσια** [ρζ. τσιμεντοβαρελίσι-] ρ. αμ. του τσιμεντοβαρελή: *Το τσιμεντοβαρελίσιο φορτηγό είναι γεμάτο.* || *Η τσιμεντοβαρελίσια δουλειά είναι κουραστική.*

τσιμεντοβαρελίσιος Ε. **τσιμεντοβαρελίσια** [ρζ. τσιμεντοβαρελίσι-] ρ. αμ. του τσιμεντοβαρελή: *Το τσιμεντοβαρελίσιο φορτηγό είναι γεμάτο.* || *Η τσιμεντοβαρελίσια δουλειά είναι κουραστική.*

τσιμεντοβαρελίσιος Ε. **τσιμεντοβαρελίσια** [ρζ. τσιμεντοβαρελίσι-] ρ. αμ. του τσιμεντοβαρελή: *Το τσιμεντοβαρελίσιο φορτηγό είναι γεμάτο.* || *Η τσιμεντοβαρελίσια δουλειά είναι κουραστική.*

τσιμεντοβαρελίσιος Ε. **τσιμεντοβαρελίσια** [ρζ. τσιμεντοβαρελίσι-] ρ. αμ. του τσιμεντοβαρελή: *Το τσιμεντοβαρελίσιο φορτηγό είναι γεμάτο.* || *Η τσιμεντοβαρελίσια δουλειά είναι κουραστική.*

τσιμεντοβαρελίσιος Ε. **τσιμεντοβαρελίσια** [ρζ. τσιμεντοβαρελίσι-] ρ. αμ. του τσιμεντοβαρελή: *Το τσιμεντοβαρελίσιο φορτηγό είναι γεμάτο.* || *Η τσιμεντοβαρελίσια δουλειά είναι κουραστική.*

μεῖον ὥστε . . .‖بلبلار ايدنجه فصله آغاز واديده ايدر آواز — αἱ ἀηδόνες ἅμα ποιήσωσι τοῦ μουσικοῦ τεμαχίου ἔναρξιν,ἐν τῇ πεδιάδι διαδέχονται ἀλλήλας αἱ φωναί.

تسلط A. **تسلّط** [ρζ. سلط] ρ. ἀφ. ἀντιποίησις καὶ ἐξάσκησις ἀπολύτου ἐξουσίας, καταδυνάστευσις, καταπίεσις, τυραννία, ἐπίθεσις, προσβολή, βιασμός, παραβίασις· ‖Ρμ.ἀντιποιοῦμαι καὶ ἐξασκῶ ἀπόλυτον ἐξουσίαν, καταπιέζω, τυραννῶ, ἐπιτίθεμαι, προσβάλλω, παραβιάζω [δοτ.]: قانون وار ايكن كيمسه يه—ايدەمز νόμου ὑπάρχοντος,οὐδεὶς οὐδένα δύναται νὰ καταπιέσῃ·‖عرضه تسلّط ايتمك—παραβιάζω τιμὴν [γυναικός,παιδός], ἀτιμάζω·§πλθ. تسلطات· § βλ. καὶ مسلط.

تسلل A. **تسلّل** [ρζ. سلل] ρ.ἀφ. τὸ φυματοῦσθαι, φυμάτωσις ἰδίᾳ πνευμόνων, ἤτοι βγάζω φύματα, ἀποστήματα.

تسلم A. **تسلّم** [ρζ. سلم] ρ. ἀφ. τὸ παραλαμβάνειν, παράληψις [πράγματος παραδιδομένου]: تسليم و—معاملهسی اجرا اولندی ἐξετελέσθη ἡ διατύπωσις τῆς παραδόσεως καὶ τῆς παραλείψεως [πωληθέντος πράγματος]. ‖Ρμ. [αἰτ.]: تسلّم ايتمك — παραλαμβάνω τὸ πωληθὲν πρᾶγμα [ἐπὶ ἀγοραστοῦ]· § [σπν.] τὸ γίνεσθαι μουσουλμᾶνον,ἐξισλαμισμός βλ.. استسلام.

تسلی A. **تسلّی** [ρζ. سلو] ρ. ἀφ. τὸ παρηγορεῖσθαι, παρηγορία, παραμυθία : — قورو ξηρά, ἤτοι ἀνωφελὴς παρηγορία· ‖ — بولق εὑρίσκω παρηγορίαν, παρηγοροῦμαι [ΔΝ]: بوليورم سوزلركزدن — ἐκ τῶν λόγων ὑμῶν εὑρίσκω παρηγορίαν· ‖ ويرمك — δίδω παρηγορίαν [δοτ.]: ويردم كندیسنه بك چوق — ἔδωκα αὐτῷ πολλὴν παρηγορίαν·§ πλθ. تسلیات· § [Κατὰ τὸ περσικὸν ἰδίωμα γράφεται καὶ تسلا **تسلّا**, καὶ εἶναι ἐν χρήσει ἐν τῇ ποιήσει].

تسلی بخش Π. **تسلّی-πάχὲ,** ἐπθ. ὁ δίδων παρηγορίαν, παρήγορος.

تسلی پذیر Π. **تسلّی-πεζίρ,** ἐπθ. ὁ δεχόμενος παρηγορίαν, ὁ ἐπιδεκτικὸς παραμυθίας: اولیان آلامیدلر — εἶναι ἐκ τῶν θλίψεων τῶν μὴ ἐπιδεκτικῶν παρηγορίας.

تسلی یاب Π. **تسلّی-γιάπ,** ἐπθ. ὁ εὑρίσκων παρηγορίαν· ‖Ρμ. اولق — παρηγοροῦμαι[ΔΝ]: اولدم—دن بو حادثه ἐκ τοῦ ἐπεισοδίου τούτου ἐπαρηγορήθην.

تسلیت A. **تسلّیات** ἢ تسليه **تسلّیه** [ρζ. سلو] ρ.ἀφ.θ. τὸ παρηγορεῖν, παραμυθεῖν, παραμύθησις.‖ Ρμ. تسلّی ايتمك — παραμυθῶ [αἰτ],ἢ ويرمك—δίδω παραμυθίαν[δοτ.]: كندیسنی تسلّی ايتدم— τὸν ἐπαρηγόρησα, ἢ ويردم — ἔδωκα παρηγορίαν αὐτῷ.

تسلیت بخش Π. **تسلّیات-πάχὲ,** ἢ تسلیت بخشا **تسلّیات-παχά,** ἐπθ. παρήγορος, ὁ δίδων παρηγορίαν.

تسلیت آمیز Π. **تسلّیات-αμίζ,** ἐπθ. παρηγορητικός, παραμυθητικὸς [παρηγορίᾳ μεμιγμένος]: بعض—سوزلر سويلدی εἶπε λόγους τινὰς παραμυθητικούς.

تسلیتیاب Π. **تسلّیات-γιάπ,** ἐπθ. ὁ εὑρὼν παραμυθίαν, παρηγορίαν· ‖Ρμ.اولق—παρηγοροῦμαι,παραμυθοῦμαι [ἀλλ]: اولق — سوزله پارهگورمك παρηγοροῦμαι διὰ τοῦ λόγου.

تسلیح A. **تسلّیح** [ρζ. سلح] ρ. ἀφ. τὸ ἐξοπλίζειν, ἐξόπλισις: نفرات—ἐξόπλισις στρατιωτῶν. ‖ Ρμ.[αἰτ.]: تسلّح ايتمك — عسكری ἐξοπλίζω τὸν στρατόν.

تسلیخ A.**تسلّیخ** [ρζ. سلخ] ρ. ἀφ. τὸ ἐκδέρειν, ἐκδορά:ی—قربانك ἐκδορὰ σφαγίου. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: تسلّخ ايتمك—حيوان مذبوحی ἐκδέρω τὸ σφαγιασθὲν ζῶον.

تسلیط A. **تسلّیط** [ρζ. سلط] ρ. ἀφ. τὸ διεγείρειν, ἤτοι ποιεῖν ἢ βάλλειν τινὰ νὰ ἐπιτεθῇ κατά τινος, νὰ προσβάλῃ τινά, διέγερσις.‖Ρμ.[δοτ.αἰτ.]:كوپكی كديی فاره يه ἢ كديی كوپكی تسلّط ايتمك — διεγείρω τὸν κύνα κατὰ τῆς γαλῆς, ἢ τὴν γαλῆν κατὰ τοῦ μυός·‖ايكی آدمی يكديكرينه تسلّط ايتمك—διεγείρω δύο ἀνθρώπους κατ' ἀλλήλων.

تسلیف A. **تسلّیف** [ρζ. سلف] ρ. ἀφ. τὸ προγευματίζειν, προγευμάτισις : يوله چيقدی بعدال ἀφοῦ ἐπρογευμάτισε **[ἀάτε-τ-τεσλιὲ]** ἀνεχώρησε.

تسلیل A. **تسلّیل** [ρζ. سلل] ρ. ἀφ. τὸ ἐξάγειν τὸ ξίφος, τὴν μάχαιραν ἐκ τοῦ κολεοῦ, ξιφούλκησις· § τὸ ἐπιφέρειν φύματα, ἤτοι ἀποστήματα, ἰδίᾳ εἰς τοὺς πνεύμονας.

تسلیم A. **تسلّیم** [ρζ. سلم] ρ. ἀφ. μτδ. ἐγχείρισις, παράδοσις, ὁμολογία,ἢ παραδοχὴ λόγου ἢ γνώμης ἄλλου ὡς ὀρθῆς, ὑποταγή, ὑπόκυψις εἰς ἀνωτέραν διαταγήν, εἰς τὸ θεῖον θέλημα, προφύλαξις ἀπὸ κακοῦ, συμφορᾶς, χαιρετισμὸς διὰ τῆς εὐχῆς: عليه السلام **ἐδελάμσ ἀλέϊχι,** ἢ εἰρήνη ἐπ'αὐτόν [βλ. تصليه]: ی — بايعك مبيعك παράδοσις τοῦ πωληθέντος τῷ ἀγοραστῇ· ‖ ی—ادمك ضابطه يه ر. παράδοσις ἀνθρώπου τινός τῇ ἀστυνομίᾳ·‖ی—اچمك ἐγχείρισις χρημάτων·‖ی—اوزرنده اكين اولان ارضك παράδοσις [πρὸς τὸν ἀγοραστὴν] γῆς, ἐφ'ἧς ὑπάρχουσι σπαρτά·‖ علم و خبری —πιστοποιητικὸν παραδόσεως·‖تام—τελεία ὑποταγὴ[εἰς διαταγήν].‖ Ρμ. ἐγχειρίζω, παραδίδω, ὁμολογῶ, ὑποκύπτω [δοτ. αἰτ.]: تسلّم ايتمه— ر. مالی آدمه ἐγχειρίζω,παραδίδω τινὶ πρᾶγμά τι·‖جان ἢ روح— تسلّم ايتمك παραδίδωμι τὸ πνεῦμα, τὴν ψυχήν, ἀποθνήσκω· ‖ ايتدی — خصمنك حقنی ὡμολόγησε τὸ δίκαιον τοῦ ἀντιδίκου αὐτοῦ· ‖اولق—παραδίδομαι διὰ συνθήκης, ἐνδίδω, ὑποχωρῶ παραδεχόμενος τὰς ἰδέας τοῦ ἀντιπάλου·§πλθ. تسليمات· § βλ. καὶ تسلم **γάϊρ ἐζ τεσλιμάτ,** ἐκτὸς τῶν μετρηθέντων· ‖ βλ. تسليميت καὶ تسلم.

تسلیمیت A. **تسلّیمیات,** ρ. ἀφ. θ. ὑποταγὴ εἰς ἀνωτέραν διαταγήν, ὑπόκυψις, ὑποχώρησις: تسلّم—عرض ὑποβάλλω ὑποταγήν, ἢ كوستمك—, ἢ تسلّم—اظهار, δεικνύω ὑποταγήν, ἤτοι ὑποκύπτω, ἐνδίδω,ὑποχωρῶ.Ἡ λέξις,κατά τινας μὲν,περιττὴ καθὸ ἀφῃρημένον ἐκ τοῦ ἀφῃρημένου تسليم, κατά τινας δὲ, ἀναγκαία· βλ. καὶ اسلاميت.

تسلیه A. **تسلّیه,** βλ.. تسليت.

تسمم A. **تسمّم** [ρζ. سمم] ρ. ἀφ. τὸ δηλητηριάζεσθαι, δηλητηρίασις [ἀνθρώπων, τροφῶν].‖Ρμ: ايتدی—بو قويونك صوبی τὸ ὕδωρ τοῦ φρέατος τούτου ἐδηλητηριάσθη.

تسمماً A. **τεσέμμσμ-εν,** ἐπρ. δηλητηριασθείς, διὰ δηλητηριάσεως.

تسمن A. **تسمّن** [ρζ. سمن] ρ. ἀφ. τὸ παχύνεσθαι, πάχυνσις: شكمپوران—ἡ πάχυνσις τῶν γαστριμάργων· ‖ انعام—ἡ πάχυνσις τῶν κτηνῶν· βλ.. تسمين.

تسمی A. **تسمّی** [ρζ. سمو ، اسم] ρ. ἀφ. τὸ λαμβάνειν ὄνομα, κλῆσιν, τὸ καλεῖσθαι. ‖ Ρμ. [τῇ ἀλλ] : حضرت ابو بكر قبل الاسلام تسمّی ايدی—اسميله [عبد الكعبه] ὁ Ἐβδ-βεκὶρ πρὶν ἢ δεχθῇ τὸν Ἰσλαμισμόν, ἐκαλεῖτο διὰ τοῦ ὀνόματος Ἀβδὸλ-κιαπὲ=δοῦλος τοῦ Κιαμπέ.

تسمیت A. **تسمیت** [ρζ. سمت] ρ. ἀφ. τὸ εὔχεσθαι τῷ πταρμιζομένῳ διὰ τῆς εὐχῆς: الله يرحمك **γεροχάμσ-κ-άλλαχ**=ὁ Θεὸς νὰ σ' ἐλεήσῃ.

تسمیر A. **تسمیر** [ρζ. سمر] ρ. ἀφ. τὸ προσηλοῦν, ἢ προσήλωσις, κάρφωμα : ی—اوراقك προσήλωσις ἐγγράφων. ‖ Ρμ. كرفو ξύλον καρφόνω [αἰτ.]: — تختهيی καρφόνω ξύλον.

تسمیم A. **تسمیم** [ρζ. سمّ] ρ. ἀφ. τὸ δηλητηριάζειν, δηλητηρίασις: — سقراطی يه اعدام ايلديلر τὸν Σωκράτην ἐφόνευσαν διὰ δηλητηριάσεως.‖ Ρμ. [αἰτ.]:و آداب اخلاق حال بو عمومیه يی — ايتدی ἡ κατάστασις αὕτη ἐδηλητηρίασε τὰ δημόσια ἤθη.

تسمیماً A. **τεσμίμε-ν,**ἐπρ. δηλητηριάζων, διὰ δηλητηριάσεως [αἰτ.].

تسمین A. **تسمین** [ρζ. سمن] ρ. ἀφ. σίτευσις, ἤτοι τὸ τρέφειν ζῶον ὅπως παχύνῃ: ی — هندينك ر. σίτευσις μελεαγρίδος· ‖ بط — σίτευσις χηνός. ‖ Ρμ. سمين σιτεύω [αἰτ.].

تسمیه A. **تسمیه** [ρζ. سمو ، اسم] ρ. ἀφ. θ. τὸ δίδειν ὄνομα, ὀνομάζειν, καλεῖν, κλῆσις, ὀνομασία. ‖ Ρμ. [δοτ. αἰτ.]: چوجغه محمد ايلدی— ὠνόμασε τὸν παῖδα Μεχμέτ· ‖ مولوده نه ايلدی— πῶς ὠνόμασε τὸ τεχθέν; ‖ —محمد اسمی اولندی ὠνομάσθη Μεχμέτ· § ἀναφέρω,ποιῶ λόγον: اولمقسزين اجرت χωρὶς νὰ γίνῃ λόγος περὶ μισθοῦ·§ ἐπίκλησις τοῦ Θεοῦ,ἤτοι τὸ λέγειν بسم الله **πισμι-λλαχ,**ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ: ذبح قربان — θυσία σφαγίου μετὰ τὴν ἐπίκλησιν τοῦ Θεοῦ **[πάτε-τ-τεσμιγὲ].**

تسنن A. **تسنّن** [ρζ. سنن] ρ. ἀφ. τὸ φύεσθαι τοὺς ὀδόντας, ὀδοντοφυΐα.

تسنه A. **تسنّه** [ρζ. سنه] ρ.ἀφ. τὸ εὐρωτιᾶν, μούχλιασμα [κυρίως τὸ παρέρχεσθαι πολὺν χρόνον καὶ παλαιοῦσθαι].

تسنیم A. **تسنیم** [ρζ. سنم] ὄν. ὄνομα ἑνὸς τῶν ποταμῶν τοῦ παραδείσου κατὰ τὴν Μωαμεθανικὴν θρησκείαν· § ρ. ἀφ. τὸ δίδόναι εἴς τι τὸ σχῆμα ὕδου[καμπούρας],κύρτωσις: قبر— κύρτωσις τάφου.

تسوید A. **تسوید** [ρζ. سود , βλ..سواد]ρ.ἀφ. τὸ μελανοῦν,μελάνωσις, μαύρισμα· § σχεδίασις, ἤτοι σύνταξις ἐπιστολῆς, ἢ ἄλλου ἐγγράφου, σχέδιον: ی—ديوار سفيدك μελάνωσις τοῦ λευκοῦ τοίχου·‖ ی—چهرهنك ر. μελάνωσις προσώπου· ‖ ی—جوابنامهنك ر. σχεδίασις ἀπαντήσεως· ‖ بو — كيمك اثر قلمی در τὸ σχέδιον τοῦ-

το τινος καλλιου τηρούν είναι; ‖ Plu. [ait.]· § 7πς. ‖ τυραννικός. τυραννικώς.

τυραννίς Α. **τεθράννιδ-ος**, ἡ, ὁ Θεὸς ἐκκινεῖ τὰ ὄρη. διευκολύντικός. § θ. **τεθρίπλ-ους**, ὁ, ἡ, ὁ [τρι. τζ. ἁπλ. διπλοῦς, τριπλοῦς, τετραπλοῦς κτλ. ‖ τριπλάσιος, τριπλασίως, τριπλασιάζω.

τρίπλοος Α

κτενίδιο Α. **κτενίδιον** [κτεν. -ίδ-] ο. -ου. το δ. ομόλ. του κτένιου.

κτένιο Α. **κτένιον** [κτεν. -ί-] ο. -ου. το δ. ομόλ. του κτενός.

κτενισμός Α. **κτενισμός** [κτεν. -σμ-] ο. -ού. το δ. ομόλ. του κτενίζω.

κτενιστής Α. **κτενιστής** [κτεν. -στ-] ο. -ή. ο κτενίζων ή κτενίζουσα.

κτενιστικός Επ. **κτενιστικός** [κτεν. -στ-] -ή. -ό. ο κτενίζων ή κτενίζουσα· ο κτενίζων ή κτενίζουσα· ο κτενίζων ή κτενίζουσα·

κανοποιήσας τὸ πάθος του **[πι-τ-τεάεῳῷί]**, κατηύνασε τὴν ὀργήν του.

تشفيه } A. **τεάῳιγὲ** [ρζ. شفا] ρ. ἀφ. τὸ θεραπεύειν, θεραπεία. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: صدر ايتك — ἱκανοποιῶ τὸ πάθος τοῦ θυμοῦ τῆς ἐκδικήσεως κτλ. βλ. تشفى.

تشقيق } A. **τεάκὶκ** [ρζ. شق] ρ. ἀφ. τὸ χαράζειν, διασχίζειν, χαραγμός, διάσχισις: ى—جيلك διάσχισις ὄρους· ‖ Ρμ. [αἰτ.]: — صخرەنى τὸ διασχίζειν τὸν βράχον.

تشكر } A. **τεάεκὶκῳῦρ** [ρζ. شكر] ρ. ἀφ. εὐχαριστία. ‖ Ρμ. εὐχαριστῶ [δοτ.]: جناب حقك الطافه سزه — ايدرم σᾶς εὐχαριστῶ· ‖ نصل دێن ينه‌مم — ايده‌جكمى بيلم نصل δὲν γινώσκω πῶς νὰ εὐχαριστήσω ἐπὶ ταῖς χάρισι τοῦ Ὑψίστου· ‖ — اولنورك اولونمق τὸ εὐχάριστον εἶναι ὅτι, ἢ εὐτυχῶς ὅτι [κ. λ. εὐχαριστεῖ τις ὅτι]· § πλθ. تشكرات.

تشكراً } A. **τεάεκὶκῳῦρ-εν**, ἐπρ. εὐχαριστῶν [δοτ.].

تشكرى } A. **τεάεκὶκῳῦρ-ί**, ἐπθ. εὐχαριστήριος· § θ. تشكريه : — مضبطه πρακτικὸν εὐχαριστήριον.

تشكل } A. **τεάεκὶκῳὸλ** [ρζ. شكل] ρ. ἀφ. τὸ σχηματίζεσθαι, καταρτίζεσθαι, διοργανίζεσθαι, σχηματισμός, μόρφωσις, καταρτισμός, διοργανισμός: وجود انسان — ὁ διοργανισμὸς τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου· ‖ مجلسك قانون — ى—داٸره‌سنده νόμιμος καταρτισμὸς τοῦ συμβουλίου, νόμιμος ἀπαρτία. ‖ Ρμ. [τῇ δη]: مجلس بش اعضادن — ايتشدر τὸ συμβούλιον κατηρτίσθη ἐκ πέντε μελῶν· ‖ شركت ايدن — ἡ σχηματισθεῖσα ἑταιρία· ‖ ايدر — اوزره وجه نه بابى افعال تينى τρόπῳ σχηματίζεται ὁ τύπος **ἰφιλὰλ** [γραμ.]· § πλθ. تشكلات: — سياسيه πολιτικοὶ διοργανισμοί.

تشكلى } A. **τεάεκὶκῳὸλ-ί**, ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῷ σχηματισμῷ, τῇ συστάσει, τῷ διοργανισμῷ, τῇ διοργανώσει, ὀργανικός· § θ. تشكيلى : — صورت τρόπος σχηματισμοῦ, διοργανισμοῦ, διοργανώσεως· ‖ جسمك اجزاى فردية سنى بر بر ἀποχωρίζω ἀπ' ἀλλήλων τὰ ἄτομα τῆς ὕλης, ἐξ ὧν συνίσταται σῶμά τι.

تشكى } A. **τεάεκὶ** [ρζ. شكو, βλ. شكوى] ρ. ἀφ. τὸ παραπονεῖσθαι, τὸ ποιεῖν ἢ ἐκφράζειν παράπονον, παράπονον [τῇ δη]: — بر آدمدن ياخود بر شيدن τὸ παραπονεῖσθαι, ἢ παράπονον κατά τινος προσώπου ἢ πράγματος. ‖ Ρμ. παραπονοῦμαι [τῇ δη].

تشكيك } A. **τεάκὶλ** [ρζ. شك] ρ. ἀφ. τὸ ἐμβάλλειν εἰς ἀμφιβολίαν, ὑποψίαν. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: — بر آدمى إمبالله τινὰ εἰς ἀμφιβολίαν.

تشكيل } A. **τεάκὶλ** [ρζ. شكل] ρ. ἀφ. τὸ σχηματίζειν, καταρτίζειν, ἀπαρτίζειν, ἀποτελεῖν, διοργανοῦν, διδόναι σχῆμα, μορφήν, σχηματισμός, καταρτισμός, διοργάνωσις, διοργανισμός: ى—مجلسك ὁ καταρτισμὸς συμβουλίου· ‖ اعداد — σχηματισμὸς ἀριθμῶν. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: ايتك — هيئت ἢ قوميسيون σχηματίζω ἐπιτροπήν· ‖ بو منظره كوزل بر لوحه — ايده‌جكدر ἡ θέα αὕτη θ' ἀποτελέσῃ ὡραίαν εἰκόνα· ‖ بو اثر موفقيات جليله‌يه بر دليل ديكر — ايتشدر τοῦτο τὸ ἔργον ἀπετέλεσεν ἑτέραν ἀπόδειξιν τῶν λαμπρῶν κατορθωμάτων· § πλθ. تشكيلات : — محاكم διοργανισμοὶ τῶν δικαστηρίων.

تشلشل } A. **τεάελὰὸλ** [ρζ. شلشل] ρ. ἀφ. τὸ ῥέειν μετὰ καταπτώσεως ἐν εἴδει καταῤῥάκτου· βλ. انشلال· § ψυχρολουσία.

تشمر } A. **τεάεμμὸῦρ** [ρζ. شمر] ρ. ἀφ. τὸ ἀνακομβοῦσθαι, ἀνακόμβωσις, κ. ἀνασκούμπωμα, ἑτοιμασία πρὸς ἐργασίαν: عمل — ἀνακόμβωσις ἐργατῶν [τ. صيغاق]· βλ. تشمير.

تشمس } A. **τεάεμμὸς** [ρζ. شمس] ρ. ἀφ. ἡλίασις, ἤτοι τὸ ἐκτίθεσθαι εἰς τὸν ἥλιον: سرما ديده — ἡλίασις τοῦ ἰδόντος τὸν χειμῶνα· § ἡλίασις, ἤτοι ἀσθένεια ἣν πάσχουσιν οἱ ἐκτιθέμενοι πολὺ εἰς τὸν ἥλιον· βλ. كونش.

تشمع } A. **τεάεμμὸ** [ρζ. شمع] ρ. ἀφ. τὸ διὰ κηροῦ ἀλείφεσθαι, κήρωσις· βλ. تشميع.

تشمل } A. **τεάεμμὸλ** [ρζ. شمل] ρ. ἀφ. τὸ καλύπτεσθαι, περιβάλλεσθαι διὰ μανδύου, ὡς οἱ Ἄραβες Βεδουῖνοι καὶ οἱ προσκυνηταί.

تشميت } A. **τεάμὶτ**, ταὐτὸ تسميت βλ.

تشمير } A. **τεάμὶῤ** [ρζ. شمر] ρ. ἀφ. τὸ ἀνακομβοῦν, ἀνακόμβωσις, κ. ἀνασκούμπωμα: سراويل — ἀνακόμβωσις ἀναξυρίδος. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: غيرت ايتك [ساعد ἢ ساق] — ἀνακομβῶ τὴν κνήμην [ἢ τὸν βραχίονα] τῆς προσπαθείας, ἤτοι ἀποδύομαι, ἑτοιμάζομαι εἰς τὸ ἔργον μετὰ πολλοῦ τοῦ ζήλου [τ. صيغاق].

تشميس } A. **τεάμὶς** [ρζ. شمس] ρ. ἀφ. τὸ ἐκτιθέναι εἰς τὸν ἥλιον, ἡλίασις: — چاماشيرك ἡλίασις τῶν ἀσπροῤῥούχων. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: ايتك — حنطه‌يى ἡλιάζω τὸν σῖτον.

تشميع } A. **τεάμὶ** [ρζ. شمع] ρ. ἀφ. τὸ ἀλείφειν διὰ κηροῦ, κήρωσις. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: ايتك — بر شيى بر كنرو ὕφασμα·

تشميل } A. **τεάμὶλ** [ρζ. شمل, βλ. شمول] ρ. ἀφ. τὸ ποιεῖν τι συμπεριλαμβάνειν καὶ ἄλλο, ἐπέκτασις, γενίκευσις. ‖ Ρμ. ἐπεκτείνω, γενικεύω [δοτ. αἰτ.]: اخطارينى عموم سامعينه ايتمش — τὴν ὑπόμνησίν του ἐπεξέτεινε πρὸς ὅλον τὸ ἀκροατήριον· ‖ مذكور تنزيلى تعريفلر عند الاقتضا ديكر نوع ذخائره‌ده — ايديله‌جكدر ἡλαττωμένη διατίμησις ἐν ἀνάγκῃ θὰ ἐπεκταθῇ καὶ εἰς τὰ ἄλλα εἴδη τῶν γεννημάτων· ‖ شبو اثر مكتبلره‌ده — ايديله‌جكدر ἡ ἀπόφασις αὕτη θὰ ἐπεκταθῇ καὶ εἰς τὰ ἄλλα σχολεῖα.

تشميم } A. **τεάμὶμ** [ρζ. شم] ρ. ἀφ. μτδ. τὸ προσοσφραίνειν, ἤτοι τὸ διδόναι τινὶ ὀσφρανθῆναί τι. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: ايتك — چيچكى بر προσοσφραίνω τινὶ ἄνθος· βλ. اشمام.

تشنج } A. **τεάεννὸδζ** [ρζ. شنج] ρ. ἀφ. τὸ ρυτιδοῦσθαι, ρυτίδωσις: ى—جلدك ρυτίδωσις τοῦ δέρματος· § συστολή, σπασμός: — اجفان بلفاروسپاسمى βλεφαροσπασμός· ‖ حنجره — سپاسمى τοῦ λάρυγγος· § κ. γάγγραινα: ى—ياره‌نك گانگرينى γάγγραινα πληγῆς.

تشنجى } A. **τεάεννὸζ-ί**, ἐπθ. σπασμωδικός· § θ. تشنجيه.

تشنف } A. **τεάεννὸφ** [ρζ. شنف] ρ. ἀφ. τὸ φορεῖν ἐνώτια. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: پرلانتى ايتمش سوسلنمه‌ده پك تكلف ايتمش — ἐφόρεσεν ἐνώτια ἀδαμάντινα, ἐν τῷ στολισμῷ μεγάλως ἐπιτηδεύεται· ‖ βλ. καὶ تشنيف.

تشنكان } Π. **τεάνε-γκιὰν** [πλθ. τοῦ تشنه] ἐπθ. καὶ ὀν. οἱ διψῶντες: — زلال معرفت οἱ διψῶντες τὰ νάματα τῆς παιδείας.

تشنكى } Π. **τεάνε-γκὶ** [βλ. تشنه] ἀφ. δίψα: — دفع κατάσβεσις δίψης.

تشنه } Π. **τεάνέ**, ἐπθ. διψῶν, διψαλέος· μτφ. ὁ λίαν ἐπιθυμῶν, ἐφιέμενος, ποθῶν: تشنه حالى هم حالى بيلير — نك ادمك حالى τὴν κατάστασιν τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὁμοιοπαθὴς αὐτῷ γινώσκει· τὴν κατάστασιν τοῦ διψῶντος δὲν γινώσκει ὁ κεκορεσμένος ὕδατος· ‖ [δοτ.]: تحصيل ايدى — عليه ἐδίψα τὴν σπουδήν.

تشنه دل } Π. **τεάνὲ-τὶλ**, ἐπθ. οὗ ἡ καρδία διψᾷ, καίει ἐξ ἔρωτος, ἐξ ἐφέσεως· βλ. καὶ تشنه دل.

تشنه‌لب } Π. **τεάνὲ-λέπ**, ἐπθ. οὗ τὸ χεῖλος διψᾷ, διψαλέος: — ياديه چيايان οἱ διψαλέοι ὁδοιπόροι τῆς ἐρήμου· βλ. καὶ تشنه لب.

تشنيع } A. **τεάνὶ** [ρζ. شنع] ρ. ἀφ. τὸ κατηγορεῖν ὡς αἰσχιστον, τὸ θεωρεῖν αἰσχρὸν καὶ ἀποτρόπαιον, τὸ ὀνειδίζειν, ἡ κατηγορία, ὀνειδισμός. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: انسان بر آدمى يو — درجه‌لرده ايتمكى روا كورمامليدر ὁ ἄνθρωπος δὲν πρέπει νὰ θεωρῇ δίκαιον νὰ κατηγορῇ τινα εἰς τόσον βαθμόν· § πλθ. تشنيعات.

تشنيف } A. **τεάνὶῳ** [ρζ. شنف] ρ. ἀφ. τὸ ἀναρτᾶν ἐνώτια, κόσμησις τοῦ ὠτὸς δι' ἐνωτίων: ى—ك جاريه كوش ايتمك ἀνάρτησις ἐνωτίων εἰς τὰ ὦτα δούλης· ‖ Ρμ. [αἰτ.]· βλ. تشنف.

تشنيفساز } Π. **τεάνιῳ-σάζ**, ἐπθ. ὁ κοσμῶν τὸ οὖς δι' ἐνωτίου· μτφ. ὁ τέρπων τὸ οὖς. ‖ Ρμ. اولق — : سمع خبر مسرت اثر — ἡ γηθόσυνος εἴδησις ἐκόσμησε τὸ οὖς τῆς εὐχαριστήσεως, ἤτοι ἄσμενος ἐνωτίσθην τὴν γηθόσυνον εἴδησιν.

تشوش } A. **τεάεῤῤὸζ** [ρζ. شوش] ρ. ἀφ. τὸ συγχέεσθαι, σύγχυσις, ἀνώμαλία, κυκεών, ταραχή: امور — σύγχυσις ὑποθέσεων, πραγμάτων· ‖ اذهان — σύγχυσις πνευμάτων· ‖ احوال — σύγχυσις ἢ ἀνωμαλία καταστάσεως, πραγμάτων· ‖ عقل — σύγχυσις νοός, δυσψυχισμός.

تشوق } A. **τεάεῤῤοὶκ** [ρζ. شوق] ρ. ἀφ. τὸ ἐφίεσθαι, ἔφεσις, ἐπιθυμία, τὸ δεικνύειν ἔφεσιν [δοτ.]: ى—ك تشنه صو ايچمك ἡ ἔφεσις τοῦ διψῶντος ὅπως πίῃ ὕδωρ· ‖ — كال μεγάλη ἔφεσις.

تشوك } A. **τεάεῤῤὸκ** [ρζ. شوك] ρ. ἀφ. τὸ καλύπτεσθαι ὑπὸ ἀκανθῶν.

تشويش } A. **τεάῤὶς** [ρζ. شوش] ρ. ἀφ. τὸ συγχέειν, σύγχυσις, ταραχή, ἀνωμαλία: امور — σύγχυσις πραγμάτων· ‖ اذهانى — موجب πρόξενον συγχύσεως τῶν πνευμάτων· ‖ قيود — σύγχυσις, ἀνωμαλία τῶν ἀρχείων, τῶν μητρώων· ‖ معاملات — σύγχυσις, ἀνωμαλία ἐνεργείας· ‖ ذهن — φρενοπάθεια [ἰατρ.]. ‖ Ρμ. συγχέω, ταράττω [αἰτ.]. § πλθ. تشويشات.

تشويق } A. **τεάῤῤὶκ** [ρζ. شوق] ρ. ἀφ. τὸ ἐμπνέειν ἔφεσιν, ἢ παρακίνησις, προτροπή, ἐνθάῤῥυνσις [δοτ.]: جوجقلرك مكتبه دوامه ى—ἡ παρακίνησις τῶν παίδων πρὸς φοίτησιν εἰς τὴν σχολήν. ‖ Ρμ. ἐμπνέω ἔφεσιν, παρακινῶ,

προτρέπω, ἐνθαρρύνω [δοτ. αἰτ.]: خلق تحصیل کتاب—معارف پروری پروتژه پروتژه پروتژه

تصدى A. **τεσάττι** [ρζ. صدد] ρ. ἀφ. τὸ ἐπιχειρεῖν, προβαίνειν, ἐπιχείρησις. ‖ Ρμ. [δοτ.] : — ايله‌دن مداوانك آكلامه‌دن جوابه سؤالى πρὶν ἢ ἐννοήσῃς τὴν ἐρώτησιν, μὴ πρόβαινε εἰς ἀπάντησιν·‖ايندى—ايتمه‌يه دعوانى رؤيته بالمداخله ἐπεμβαίνων προέδρῳ εἰς τὸ νὰ θεωρήσῃ τὴν δίκην· § πλθ. تصديات .

تصدير A. **ταστὶρ** [ρζ. صدر] ρ.ἀφ. τὸ προοιμιάζεσθαι, προοιμίασις. ‖ Ρμ. [αἰτ. τῇ ايله]: جناب كعب قصيده‌سنى شو مصراع ايله ايتمشدر— **Ὁ Κὰβ** προοιμιάσατο τὸ περίφημον αὐτοῦ ποίημα διὰ τοῦ ἑξῆς ἡμιστιχίου [βλ.καὶ تشبيب]· ‖ [αἰτ. δοτ.]: — يالكز شوراسى معلوماتمزه ايدوم تοῦτο μόνον ἂς προτάξωμεν τῶν πληροφοριῶν ἡμῶν ἐν εἴδει προοιμίου· ‖ بيورلمق— ἐκδίδομαι [ἐπὶ διαταγμάτων, φιρμανίων κτλ.] بيورلان امر عالى—τὸ ἐκδοθὲν ὑψηλὸν διάταγμα· § πλθ. تصديرات .

تصديع A. **ταστὶ'** [ρζ. صدع, βλ. صداع] ρ. ἀφ. τὸ προξενεῖν κεφαλόπονον, τὸ ἐνοχλεῖν, ἐνόχλησις: ايسه‌ده هرنه قدر موجب عرضه مجبورم كه شوراسى‌ده عرضه مجبورم كه ὑποβάλλω, ἂν καὶ εἶναι πρόξενον ἐνοχλήσεως· ‖دن اجتناب ايلدم— ἀπέφυγον ἀπὸ τοῦ νὰ [σᾶς] ἐνοχλήσω. ‖ Ρμ. [αἰτ. ايله]: — لقلقياتيله ديكيانلرى ايلدى διὰ τῶν φλυαριῶν του ἠνώχλησε τοὺς ἀκούοντας· § πλθ. تصديعات ·§βλ. تعجيز.

تصديق A. **ταστὶκ** [ρζ. صدق] ρ. ἀφ. ἐπιβεβαίωσις, κύρωσις, ἐπικύρωσις, ἀναγνώρισις : سندك—ى ἐπικύρωσις ὁμολόγου· ‖مهرك—ى ἐπικύρωσις σφραγῖδος·‖— بال **πὶ-τ-ταστὶκ,** δι' ἐπικυρώσεως, ἐπιβεβαιώσεως, ἢ ἐπικυρῶν, ἐπιβεβαιῶν. ‖ Ρμ. ἐπιβεβαιῶ, ἐπικυρῶ, ἀναγνωρίζω [αἰτ.]: ايتدى—سزى ἐπεβεβαίωσεν ὑμᾶς, ἤτοι τοὺς λόγους ὑμῶν· ‖ايدم—سوزيني δὲν δύναμαι νὰ ἐπιβεβαιώσω τὸν λόγον αὐτοῦ· ‖ايتمك—يمينله βεβαιῶ ἐνόρκως·§πλθ. تصديقات ἐπιβεβαιώσεις, ἐπικυρώσεις· [λογ.] κρίσεις, ἤτοι τέλειαι προτάσεις· ἀντίθ. تصورات βλ.

تصديقاً A. **ταστὶκ-αν,** ἐπρ.δι' ἐπιβεβαιώσεως, ἐπικυρώσεως, ἐπιβεβαιωτικῶς, ἐπικυρωτικῶς [αἰτ.].

تصديقلى T. **ταστὶκ-λή,** ἐπθ. ἐπικεκυρωμένος· βλ. مصدق.

تصديقسز T. **ταστὶκ-σὶζ,** ἐπθ. ἀνεπικύρωτος.

تصديقى A. **ταστὶκ-ὶ,** ἐπθ. κυρωτικός, ἐπιβεβαιωτικός, ἀναγνωριστικός· [λογ]. ὁ ἀνήκων τῇ κρίσει, κατηγορικός· § θ. تصديقيه : — معامله diατυπώσεις κυρώσεως ἐγγράφου.‖ —معلومات γνώσεις κατηγορικαί, ἤτοι δι'ὧν ἔννοιά τις κατηγορεῖται, ἀποδίδεται ἑτέρᾳ· ἀντίθ. تصورى βλ.

تصرف A. **τεσαρρὸφ** [ρζ. صرف] ρ. ἀφ. τὸ νέμεσθαι, νομή, χρῆσις, κατοχή [βακουφικοῦ κτήματος ἢ δημοσίου γῆς], ἐξουσία, οἰκονομία: —دن بو خانه تحت ندمدر ἡ οἰκία αὕτη εἶναι ὑπὸ τὴν κατοχήν του·‖اجنبيلرك حق —ى τὸ δικαίωμα τοῦ ἔχειν τοὺς ξένους ἰδιοκτησίαν ἐν Τουρκίᾳ· ‖ اراضئ اميريه‌نك صورت —ى τρόπος νομῆς ἢ κατοχῆς τῶν δημοσίων γαιῶν·‖سندى—نك سفينه‌نك τίτλος κατοχῆς πλοίου· ‖ مشترك — κοινὴ κατοχή, συγκυριότης·‖ صغير —ى συναλλαγὴ ἀνηλίκου προσήβου· ‖ دعواسى رعيه يعنى تبعه —ἀγωγὴ περὶ κατοχῆς· ‖ مصلحته منوطدر اوزرينه ἢ ἐπὶ τοῦ ποιμνίου, δηλαδὴ ἐπὶ τῶν ὑπηκόων, ἐξουσία ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς χρησιμότητος [νομ.]·‖ رعايت ايدر—ه τηρεῖ, ἀγαπᾷ τὴν οἰκονομίαν· ‖ ثروتنك كافه‌سى محصول —در ὅλη αὐτοῦ ἡ περιουσία εἶναι προϊὸν οἰκονομίας·‖— بال **πὶ-τ-τεσαρρὸφ,** διὰ χρήσεως, ἢ νομῆς, ἢ οἰκονομίας, ἤτοι κατέχων, ἢ χρώμενος, ἢ ἐξοικονομῶν. ‖Ρμ.κατέχω,ἔχω τι ὑπὸ τὴν κατοχήν,ἐξουσίαν μου,ἐξουσιάζω,νέμομαι, χρῶμαι, μεταχειρίζομαι, διαθέτω, ἔχω ὑπὸ τὴν διάθεσίν μου, χρῶμαι γυναικί, συνευρίσκομαι, ποιῶ οἰκονομίας, ἐξοικονομῶ [αἰτ.] : بو ملك منزلى—ايدييور κατέχει,ἢ νέμεται τὴν ἰδιόκτητον ταύτην οἰκίαν·‖ [ده] : هر كس ملكنده كيف‌مايشا ايدر — ἕκαστος νέμεται, ἢ διαθέτει τὸ κτῆμα αὐτοῦ ὡς βούλεται·‖ايلمشز—بو كلمه‌يى او يولده سنه‌ده τὴν λέξιν ταύτην οὕτω πως μετεχειρίσθημεν·‖ خيلى پاره—ايدر ἐξοικονομεῖ τὸ ἔτος ἀρκετὰ χρήματα· § πλθ. تصرفات : قوليه — συναλλαγαὶ ῥήμασι **[καβλιγέ],** ἤτοι διὰ λόγου [νομ.]· βλ. تملك.

تصرلامق T.**ταδαρ-λαμάκ,** βλ. تصارلامق .

تصرم A. **τεσαρρὸμ** [ρζ. صرم] ρ. ἀφ. τὸ γίνεσθαι ἀτρόμητον,γενναιότης: — جنكاوران ἡ γενναιότης τῶν πολεμιστῶν.

νύψωσις, ἀναδίβασις [συνηθέστ. اصعاد βλ.]· § [χημ.] τὸ ἐξαχνίζειν στερεὰν οὐσίαν διὰ τοῦ πυρός, μετεωρισμός. ‖ Ρμ. [αἰτ.].

تصعير A.**ταδ'ὶρ** [ρζ. صعر] ρ. ἀφ. τὸ ἐξ ἐπάρσεως μὴ προσβλέπειν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἀπέναντι,ἀλλὰ στρέφεσθαι ἀλλαχοῦ, ὑπεροψία : —دن تحذير ايتمدر حضرت لقمان اوغلنى ὁ Λοκμὰν ἀπέτρεψε τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὑπεροψίας.

تصغير A. **ταδγὶρ** [ρζ. صغر] ρ. ἀφ. τὸ σμικρύνειν, σμίκρυνσις: ى — صحيفه‌نك σμίκρυνσις τῆς σελίδος·‖ى— حرفلرك σμίκρυνσις τῶν γραμμάτων·‖ —اسم ὄνομα ὑποκοριστικόν. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: ايتمك—كلمه‌يى καθιστῶ τὸ ὄνομα ὑποκοριστικόν· § πλθ. تصغيرات .

تصفى A..**τεσαφφὶ** [ρζ. صفو, βλ. صفوت] ρ. ἀφ. τὸ γίνεσθαι καθαρόν, ἀγνόν, καθαρότης, ἁγνότης: ماء —ء καθαρότης ὕδατος· ‖ قلب —ء ἁγνότης καρδίας.

تصفيح A. **ταδφὶχ** [ρζ. صفح] ρ. ἀφ. τὸ ἐκτείνειν τι εἰς σχῆμα πλακός, φύλλου,ἐλάσματος, πλάτυνσις· § χειροκρότησις· § πλθ. تصفيحات : يد مستانه —χειροκροτήσεις μεθύσοις ἁρμόζουσαι.

تصفير A. **ταδφὶρ** [ρζ. صفر] ρ. ἀφ. τὸ συρίζειν, συριγμός· § πλθ. تصفيرات : —پاسبان συριγμοὶ νυκτοφυλάκων.

تصفيف A.**ταδφὶφ** [ρζ. صف] ρ. ἀφ. παράταξις, τὸ παρατάττειν κατὰ στοίχους: —عسكر παράταξις στρατοῦ· ‖ مكتب —ى ἡ παράταξις τῶν μαθητῶν τῆς σχολῆς. ‖ Ρμ. [αἰτ.]· § πλθ. تصفيفات .

تصفيق A. **ταδφὶκ** [ρζ. صفق] ρ. ἀφ. πτερύγισμα. ‖ Ρμ. πτερυγίζω [ἐπὶ πτηνῶν]· § ἀντὶ تصفيح βλ. § πλθ. تصفيقات .

تصفيه A.**ταδφὶγὲ** [ρζ.صفو,βλ.صفوت]ρ.ἀφ.θ. τὸ καθαρίζειν, διϋλίζειν, διύλισις,ἐξάγνισις: قلب —ء ἐξάγνισις τῆς καρδίας· ‖ —ء صويى ديون ἐκκαθάρισις χρεῶν.‖ Ρμ. [αἰτ.] : — ايتمك καθαρίζω, διϋλίζω τὸ ὕδωρ.

تصقيل A.**ταδκὶλ** [ρζ. صقل,βλ.صيقل] ρ.ἀφ. τὸ στιλβοῦν,στίλβωσις: ى— دميرك στίλβωσις τοῦ σιδήρου.‖Ρμ. [αἰτ.] : — آينه‌يى ايتمك στιλβῶ τὸ κάτοπτρον· § πλθ. تصقيلات .

تصليب A. **τεσαλλὸφ** [ρζ. صلب] ρ. ἀφ. τὸ σκληρύνεσθαι, τὸ μεταβάλλεσθαι

تصريح A. **ταδρὶχ** [ρζ. صرح, βλ. صراحت] ρ.ἀφ. τὸ λέγειν τι ρητῶς, δήλωσις ρητὴ καὶ ἐκπεφασμένη: ى—كيفيتك δήλωσις ρητὴ τοῦ πράγματος· ‖ ى — مطالبك ρητὴ δήλωσις τῶν αἰτημάτων του·‖ ى—كوچ بر ماده‌دن εἶναι πρᾶγμα ὅπερ δύσκολον εἶναι νὰ εἴπῃ τις ρητῶς·‖ مقابله‌سنده دلالته اعتبار يوقدر —ἀπέναντι ρητῆς δηλώσεως τὸ τεκμήριον δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψει· ‖ — بال **πὶ-τ-ταδρὶχ,** ρητῶς. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: ايتمك — اسمنى λέγω ρητῶς τὸ ὄνομά τινος·‖ايتدى—مرامنى ἐδήλωσε ρητῶς τὸν σκοπόν του· §πλθ. تصريحات : —دن هيچ بر شى منفهم ἐκ τῶν ρητῶν δηλώσεών του **[ταδρὶχατνὰν]** οὐδὲν ἠδυνήθη τις νὰ ἐννοήσῃ.

تصريحاً A. **ταδρὶχ-αν** ἐπρ. διὰ ρητῆς δηλώσεως, ρητῶς.

تصريف A. **ταδρὶφ** [ρζ. صرف] ρ. ἀφ. τὸ στρέφειν, μεταβάλλειν κατ' οἰκείαν βούλησιν, στροφή, μεταβολὴ [λέγεται ἐπὶ Θεοῦ]: رياح—ستروفὴ ἀνέμων,ἤτοι ἀλλαγὴ τῆς διευθύνσεως αὐτῶν· ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ ὁ πλθ. تصاريف **تصرفه :** صانع حكيم — στροφαί, μεταβολαὶ γινόμεναι παρὰ τοῦ πανσόφου δημιουργοῦ· § [γραμ.] τὸ κλίνειν,κλίσις, συζυγία: كلمه‌نك —ى κλίσις λέξεως. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: ايتمك — فعلى κλίνω τὸ ῥῆμα·‖— بر فعل ماده‌سنك قنجى بابلردن اولديغنى لغت كوستر τίνας τύπους κλίνεται ῥίζα τις ρηματική· § [ἰατρ.] ἀντιπεριοσπασμός· § πλθ. تصريفات .

تصعب A. **τεσα'ὸπ** [ρζ.صعب] ρ. ἀφ. τὸ καθίστασθαι δύσκολον, δυσχερές: — تعيش ἢ δυσχέρανσις τῶν πρὸς τὸ ζῆν.

تصعد A. **τεσα'ὸδ** [ρζ. صعد, βλ. صعود] ρ. ἀφ. ἀναθυμίασις· § πλθ. تصعدات : — ἀναθυμιάσεις ἐλώδεις·‖συνων. تصاعد βλ. مرزغيه

تصعيب A.**ταδ'ὶπ** [ρζ. صعب] ρ. ἀφ. τὸ καθιστάναι τι δυσχερές, δύσκολον, τὸ δυσχεραίνειν, δυσχέρανσις, τὸ δημιουργεῖν δυσκολίας: امور — ἢ δυσχέρανσις τῶν ὑποθέσεων· ‖ Ρμ. [αἰτ.] : ايتمك — عباد الله‌ك امورينى كنادر ἁμαρτία εἶναι νὰ δυσχεραίνῃ τις τὰς ὑποθέσεις τῶν ἀνθρώπων·‖ — حواله ايديلان ايشى ἀνατιθεμένην αὐτῷ ὑπόθεσιν·§πλθ.تصعيبات δυσχέρειαι, δυσκολίαι, πράγματα· ἀντίθ. تسهيل .

تصعيد A. **ταδ'ὶδ** [ρζ. صعد, βλ. صعود] ρ. ἀφ.τὸ ἀναβιβάζειν, ἀνυψοῦν τι, ἀ-

εἰς στερεόν, τὸ στερεοποιεῖσθαι, σκλήρυνσις, στερεοποίησις: مایع ـــ στερεοποίησις ὑγροῦ· § [ἰατρ.] σκλήρωμα, ἡ σκληρίασις μήτρας, τύλωσις [συνων. تخشن]: قلب ـــ σκληρίασις καρδίας· || عرق ـــ σκληρίασις πνεύμονος· || عظم ـــ σκληρίασις ὀστῶν· || دماغ ـــ σκληρίασις ἐγκεφαλικὴ· || غدد ـــ σκληρίασις ἀδένων. ‖ Ρμ. στερεοποιοῦμαι κτλ. § πλθ. تصلبات.

تصلف } Α. **τεσαλλὄφ** [ρζ. صلف] ρ. ἀφ. τὸ ἔχειν ἀξιώσεις ἀνωτέρας τῆς δυνάμεως καὶ ἱκανότητος, κομπορρημοσύνη, μεγαλαυχία, ἀγυρτεία: شهر ترستان ـــ μεγαλαυχία φιλοδόξων· || ـــ ارباب οἱ μεγαλαυχοῦντες· || ارباب ـــ ك حاقته ادعالری بذاتها برهاندر ἀπόδειξις τῆς βλακίας τῶν μεγαλαυχούντων εἶναι αὐτοὶ οὗτοι **[ἀπι-ζάτιχα]** οἱ διϊσχυρισμοί.

تصليب } Α. **τασλὶπ** [ρζ. صلب] ρ. ἀφ. τὸ σκληρύνειν, στερεοποιεῖν ὑγρόν, τὸ πηγνύναι, σκλήρυνσις, στερεοποίησις, πῆξις: ـــ ى لبنك πῆξις γάλακτος. § σταύρωσις, τὸ σταυροῦν, κρεμᾶν εἰς τὸν σταυρόν. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: مایعی ايتمك — στερεοποιῶ τὸ ρευστόν.

تصليه } Α. **τασλιγὲ** [ρζ. صلو] ρ. ἀφ. θ. τὸ ἀπαγγέλλειν μετὰ τὸ ὄνομα προφήτου τὴν φράσιν: صلى الله عليه و سلم **σαλλά-λαχῦ ἀλέϊχι βὲ σελλέμ,** αἱ εὐλογίαι καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ ἐπ' αὐτὸν [βλ. καὶ تسليم]· § τὸ ῥίπτειν εἰς τὴν πυρὰν ὅπως καῇ.

تصمه } Τ. **τασμά,** βλ. صمه.

تصميم } Α. **τασμὶμ** [ρζ. صمم] ρ. ἀφ. τὸ ἀποφασίζειν ὁριστικῶς, ἀπόφασις ὁριστικὴ καὶ ἀμετάτρεπτος: ى ـــ بر خصوصك ἀπόφασις περί τινος πράγματος. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: ـــ ايتدیکی ايشك اجراسنی بابار شی ἐκτελεῖ τὸ πρᾶγμα, ὅπερ ἀποφασίζει· || ـــ بر τὸ ἀποφασίζειν τὴν ἐκτέλεσιν πράγματός τινος· § πλθ. تصميمات: ـــ نده مصدر εἶναι ἐπίμονος **[μπσπὸρρ]** εἰς τὰς ἀποφάσεις του.

تصميلامق } Τ. **τασμιμ-λαμὰκ,** βλ. تصيلامق.

تصنع } Α. **τεσαννὸ'** [ρζ. صنع] ρ. ἀφ. τὸ ἐπιτηδεύεσθαι, τὸ προσπαθεῖν δεῖξαι ἑαυτὸν ἢ πρᾶγμά τι ὡραῖον, κομψόν, ἐπιτήδευσις: انشايی باشليجه يولدن چيقاران شی ـــ غائله سيدر ἐκεῖνο, ὅπερ ἐκτροχιάζει τὸ ὕφος, εἶναι τὸ κακὸν τῆς ἐπιτηδεύσεως.

تصنيع } Α. **τασνὶ'** [ρζ. صنع] ρ. ἀφ. τὸ τεχνουργεῖν, κατασκευάζειν, κατασκευή, μτφ. τὸ πλάττειν, σκευωρία, χάλκευσις, τέχνασμα: ى ـــ ماكينه بر آلتك ἢ بر ἡ κατασκευὴ ἐργαλείου ἢ μηχανῆς τινος· || ـــ ارجوفه ἢ حوادث τὸ χαλκεύειν θρυλλήματα ἢ εἰδήσεις ψευδεῖς· || ى ـــ يالانك بر τὸ πλάττειν ψεῦδος. ‖ Ρμ. [αἰτ.] ايلدی ـــ حكايه بر ἔπλασεν ἐν διηγημα· § [χειρ.] πρόσθεσις, ἤτοι ἀναπλήρωσις μέλους ἐλλείποντος διὰ τεχνητοῦ, κατασκευὴ τοιούτων τεχνητῶν μελῶν: الاذن ـــ **τασνίδ-λ-ὄζν,** ὠτοπλαστία· || الفم ـــ **τασνίδ-λ-φέμμ,** στοματοπλαστία· § πλθ. تصنيعات **τασνιάτ:** ـــ ابلهفريبيات τεχνάσματα ἢ σκευωρίαι ἀπατῶσαι τοὺς βλᾶκας.

تصنيعی } Α. **τασνι'-ῖ,** ἐπθ. πρόσθετος, ἀναπληρωτικός· § θ. تصنيعيه.

تصنيف } Α. **τασνὶφ** [ρζ. صنف] ρ. ἀφ. τὸ κατατάττειν, διαιρεῖν εἰς τάξεις, συναρμολογεῖν, συντιθέναι βιβλίον, ἢ κατάταξις, διαίρεσις εἰς τάξεις, σύνθεσις, ἤτοι συναρμολόγησις βιβλίου ἐξ ἐρανισμάτων: مسكوكات مخلوطه ى ـــ κατάταξις τῶν ἀναμεμιγμένων νομισμάτων· || ى ـــ مملكتك اهالی κατάταξις ἢ διαίρεσις εἰς τάξεις τῶν κατοίκων τῆς χώρας· || بو كتاب فلان ذاتك ـــ يدر τὸ βιβλίον τοῦτο εἶναι συναρμολόγησις τοῦ δεῖνος· [ἐπὶ συγγραφῆς βιβλίου εἶναι ἐν χρήσει ἡ λέξις تأليف τε'ελιφ βλ.] ‖ Ρμ. [αἰτ.]: ايتدیکی كتاب پك مهمدر ـــ τὸ βιβλίον, ὅπερ συνέθετο, εἶναι σπουδαῖον· § πλθ. تصنيفات **τασνιφάτ,** καὶ تصانيف **τεσανίφ,** ἀμφότερα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐν τῇ ἐννοίᾳ: πονήματα, ἔργα.

تصور } Α. **τεσαββὸρ** [ρζ. صور, βλ. صورت] ρ. ἀφ. τὸ σχηματίζειν ἐν τῷ νῷ ἰδέαν πράγματός τινος, τὸ φαντάζεσθαί τι κατὰ διάνοιαν, διανοεῖσθαι, σχεδιάζειν, μελετᾶν, θεωρεῖν, ἢ ἰδέα, ἔννοια, σχέδιον, θεωρία: بر چيزارك ـــ ى τὸ φαντάζεσθαι λειμῶνα· || الم فراقك ـــ ى ἡ ἰδέα τῆς λύπης τοῦ ἀποχωρισμοῦ· || ـــ قابل هر اجرا ميدر πᾶν σχέδιον [πᾶν ὅ,τι φαντάζεταί τις] εἶναι ἐκτελεστόν; ‖ Ρμ. [αἰτ.]: ـــ بر شی ايتمك φαντάζομαι, σχεδιάζω, μελετῶ τι· § πλθ. تصورات ἰδέαι, ἔννοιαι, σχέδια: پك غريب ى ـــ واردر ἔχει ἰδέας, σχέδια πολὺ ἀλλόκοτα· § θεωρίαι [βλ. نظريات]· § [λογ.] ἁπλαῖ ἔννοιαι, ὡς ἄνθρωπος, ζῶον, δένδρον κτλ· ἀντίθ. تصديقات.

تصوری } Α. **τεσαββὸρ-ῖ,** ἐπθ. θεωρητικός, ἰδανικός, ὑποκειμενικός, ὁ μὴ ἔχων ἐξωτερικὴν ὑπόστασιν, ἀλλὰ κατὰ διάνοιαν μόνον ὑπαρκτός [βλ. نظری]: ـــ امر ὑπόθεσις θεωρητική· ||ـــ شكل σχῆμα θεωρητικόν· § [λογ.] ὁ ἀνήκων τῇ ἁπλῇ ἐννοίᾳ· ἀντίθ. تصديق βλ. § θ. تصوريه: ـــ اذواق ἡδοναὶ ἰδανικαί.

تصوف } Α. **τεσαββὸφ** [ρζ. صوف ἢ κατὰ τὸ فاموس فرانسوی μᾶλλον ἐκ τῆς λ. σοφία] ρ. ἀφ. μυστικισμός, ἤτοι μυστικὴ θρησκευτικὴ φιλοσοφία: ـــ اهل μυστικιστής, ὀπαδὸς τοῦ μυστικισμοῦ· § ποίημα ἔχον ὡς ἀντικείμενον τὸν πανθεϊσμόν· συνέκδ. λόγοι σκοτεινοί, ἀκατάληπτοι: قيلندر ـــ اكثر اقوالی οἱ πλεῖστοι λόγοι αὐτοῦ εἶναι εἶδός τι μυστικῆς φιλοσοφίας, ἤτοι ἀκατάληπτοι· || سويلير ـــ λέγει λόγους Πυθίας, ἤτοι ἀκαταλήπτους· § πλθ. تصوفات.

تصويب } Α. **τασβὶπ** [ρζ. صوب, βλ. صواب] ρ. ἀφ. τὸ θεωρεῖν τι ὡς ὀρθόν, τὸ ἐπιδοκιμάζειν, ἐπιδοκιμασία: ى ـــ بر رأيك ἐπιδοκιμασία γνώμης· || ى ـــ برقولك ἐπιδοκιμασία λόγου· || بو سوزی تخطئه ـــ دن اولی كورينور τὸ κακῖσαι τὸν λόγον τοῦτον φαίνεται προτιμότερον τοῦ ἐπιδοκιμᾶσαι αὐτόν· || ـــ قرين ἄξιος ἐπιδοκιμασίας, ἐπιδοκιμαστέος· || ـــ قرين اولق تυγχάνω ἐπιδοκιμασίας. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: سوزی ايتمك — ἐπιδοκιμάζω τὸν λόγον· § πλθ. تصويبات.

تصويت } Α. **τασβὶτ** [ρζ. صوت] ρ ἀφ. τὸ ἐκβάλλειν φωνήν, τὸ φθέγγεσθαι, φθόγγος: بيغا ـــ φθόγγος ψιττακοῦ· || ـــ مزمار φθόγγος [ἦχος] αὐλοῦ.

تصوير } Α. **τασβὶρ** [ρζ. صور, βλ. صورت] ρ. ἀφ. τὸ περιγράφειν, παριστάναι, ἀπεικονίζειν, ζωγραφεῖν, περιγραφή, παράστασις, ἀπεικόνισις: ى ـــ بر فكرك παράστασις ἰδέας· || ى ـــ بر وقعه‌نك περιγραφὴ γεγονότος, ἐπεισοδίου τινός· || ـــ غير قابل μὴ ἐπιδεκτικὸς παραστάσεως, περιγραφῆς, ἀπερίγραπτος· || ـــ بر چهره‌يی — τὸ ζωγραφίζειν ἐν πρόσωπον. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: ايلدی ـــ مرامنی كوزل صورتده παρέστησε καλῶς τὸν σκοπόν του· § ὄν. εἰκών, ἀπεικόνισμα: ـــ جانان εἰκὼν ἐρωμένης· § ὡραῖος: كی بر قيز —κόρη ὡς εἰκών, ἤτοι ὡραία· § πλθ. تصويرات περιγραφαί, παραστάσεις: شاعرانه ـــ περιγραφαί, ἢ εἰκόνες ποιητικαί· § πλθ. تصاوير **τεσαβίρ,** εἰκόνες, ζωγραφίαι: سلاطين عثمانيه ـــ εἰκόνες τῶν Ὀθωμανῶν Σουλτάνων· || ـــ مجموعهٔ συλλογὴ εἰκόνων.

تصويرجی } Τ. **τασβίρ-ζί,** ὄν. ζωγράφος, φωτογράφος.

تصويغ } Α. **τασβίγ** [ρζ. صوغ] ρ. ἀφ. τὸ δίδειν γραμματικόν τινα τύπον [صيغه] εἰς τὴν λέξιν, τὸ κλίνειν.

تصه } Τ. **τασά,** βλ. صه.

تصيد } Α. **τεσαγγὶδ** [ρζ. صيد] ρ. ἀφ. τὸ ἐξέρχεσθαι εἰς θήραν, κυνήγιον.

تصيف } Α. **τεσαγγὶφ** [ρζ. صيف] ρ. ἀφ. τὸ παραθερίζειν, τὸ διέρχεσθαι τὸ θέρος ἐν ἐξοχῇ· βλ. ارتباع.

تصيلامق } Τ. **τασημ-λαμὰκ** [ἀντὶ تصيلامق **τασμιμ-λαμὰκ** ἐκ τοῦ تصميم βλ.] ρμ. μτδ. ὑπολογίζω καλῶς, ἀποφασίζω [αἰτ.]: پجره‌دن آتلامه‌دن اول يوكسكلكی تصيلادی πρὶν ἢ πηδήσῃ ἐκ τοῦ παραθύρου, ὑπελόγισε τὸ ὕψος.

تضاحك } Α. **τεξαχὸκ** [ρζ. ضحك **ἰλχὶκ**] ρ. ἀφ. τὸ γελᾶν ἀμοιβαίως: اطفال ـــ ἀμοιβαῖος γέλως τῶν παίδων.

تضاد } Α. **τεζὰτ** [ρζ. ضد] ρ. ἀφ. τὸ εἶναι ἐναντίον, ἀντίθετον ἑτέρῳ, διαφορά, διαφωνία, ἀντίθεσις, τὸ ἀσυμβίβαστον, ἀντιπάθεια, διάστασις, ἀντενέργεια: افكار ـــ τὸ ἀσυμβίβαστον τῶν ἰδεῶν· || ـــ ك اسبابنك بيناندمكی ἡ ἐξάλειψις τῶν λόγων τῆς μεταξὺ αὐτῶν ἀντιπαθείας· || حصوله كتيرمك — ἀποτελῶ ἀντίθεσιν· § σχῆμα ρητορικὸν ἀντιθέσεως, ὡς: الهی قبول سندن رد سندن الهی! شفا سندن درد سندن Θεέ! ἡ παραδοχὴ παρὰ σοῦ [ἐστί], ἡ ἀπόρριψις παρὰ σοῦ· Θεέ! ἡ θεραπεία παρὰ σοῦ, τὸ πάθος παρὰ σοῦ· § [ἰατρ.] ἀνταγωνισμός, ἀντενέργεια μυὸς πρὸς μῦν τοῦ σώματος ἐνεργοῦντα κατ' ἄλλην διεύθυνσιν.

تضارب } Α. **τεξὰρπ** [ρζ. ضرب] ρ. ἀφ. τὸ τύπτειν ἀλλήλους· συνηθέστ. مضاربه.

تضاريس } Α. **τεξαρὶς,** πλθ. τοῦ تضريس βλ.

تضاعف } Α. **τεζα'ὄφ** [ρζ. ضعف] ρ. ἀφ. τὸ διπλασιάζεσθαι, πολλαπλασιάζεσθαι, διπλασιασμός, πολλαπλασιασις: كدر ـــ διπλασίασις τῆς λύπης. ‖ Ρμ. ايتدی ـــ ثروتی ὁ πλοῦτός του ἐδιπλασιάσθη, ἐπολλαπλασιάσθη· § [βοτ.] χώρισις, διάρρηξις [καρποῦ].

تضايف } Α. **τεζαγγὶφ** [ρζ. ضيف] ρ. ἀφ. τὸ συνδέεσθαι, συνάφεια, σύνδεσις δύο ἢ περισσοτέρων ἀντικειμένων πρὸς ἄλληλα, ἀλληλένδετον ἐννοιῶν· βλ. καὶ اضافت.

تضجر A. **τεταδζδζὸρ** [ρζ. ضجر] ρ. ἀφ. τὸ στενοχωρεῖσθαι, ἀνία, στενοχωρία.

تضرر A. **τεζαρρὸρ** [ρζ. ضرر] ρ. ἀφ. τὸ ζημιοῦσθαι, ζημία: موجب ضرر حال κατάστασις πρόξενος ζημίας· ‖ Ρμ. ايتّ — [τῇ δη] συνηθέστ. اولق متضرر βλ. متضرر.

تضرع A. **τεζαρρὸ'** [ρζ. ضرع] ρ. ἀφ. ἱκεσία ταπεινή, δέησις: يالواردم اعتذار و—لر ايلدم كين و خصومتى اصلا تغير ايتمدى παρεκάλεσα, αἰτήσεις συγγνώμης καὶ ταπεινὰς ἱκεσίας ἐποίησα· ποσῶς δὲν μετεβλήθη τὸ μῖσος καὶ τὸ πάθος του. ‖ Ρμ. ἱκετεύω ταπεινῶς, δέομαι [τῷ δη]· § πλθ. تضرعات.

تضرير A. **ταζριρ** [ρζ. ضرر] ρ. ἀφ. τὸ ζημιοῦν· συνηθεστ. اضرار βλ.

تضريس A. **ταὲριὶς** [ρζ. ضرس] ρ. ἀφ. τὸ προξενεῖν αἰμωδίαν, αἰμωδία, κ. μούδιασμα· § πλθ. تضاريس **τεὲαρίς.**

تضعيف A. **ταζ'ὴφ** [ρζ. ضعف **ζὴφ**] ρ. ἀφ. τὸ διπλασιάζειν, πολλαπλασιάζειν, διπλασίασις, πολλαπλασίασις: ى— مبلغك diplasíasis τοῦ ποσοῦ· ‖ ى — اضطرابك διπλασίασις τῆς ἀγωνίας· § [ρζ. ضعف **ζὰφ**] ἐξασθένισις, τὸ ἐξασθενίζειν, τὸ θεωρεῖν τινα ἀσθενῆ, ἀδύνατον· βλ. اضعاف **ιζάφ.** ‖ Ρμ. διπλασιάζω· ἐξασθενίζω, θεωρῶ ἀσθενῆ [αἰτ.].

تضليل A. **ταὲλιλ** [ρζ. ضلّ, βλ. ضلالت] ρ. ἀφ. ἀποπλάνησις· ταὐτὸ اضلال βλ.

تضمن A. **τεζαμμὸν** [ρζ. ضمن] ρ. ἀφ. τὸ ἐμπεριέχειν, ἐμπεριλαμβάνειν [ἐπὶ ἠθικῶν]. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: ايدن—راحت و رفاه معناسنى اصلاح حال رعايا ἡ βελτίωσις τῆς καταστάσεως τῶν ὑπηκόων, ἥτις ἐμπεριέχει τὴν ἔννοιαν τῆς ἡσυχίας καὶ ἀνέσεως· ‖ ايتديكى — بو عبارهنك معنا ἡ ἔννοια, ἣν ἐμπεριέχει ἡ φράσις αὕτη, εἶναι ἄλλη· ‖ ايتديكى مسائل — بو كتابك τὰ ζητήματα ἅτινα, ἐμπεριλαμβάνει τὸ βιβλίον τοῦτο· ‖ ايتديكى كنايه — بوسوزك ὁ ὑπαινιγμὸς, ὃν ἐμπεριλαμβάνει ὁ λόγος οὗτος.

تضمين A. **ταζμὶν** [ρζ. ضمن, βλ. ضمان] ρ. ἀφ. τὸ ἀποζημιοῦν, ἀποζημίωσις: ضرر و زيانك ى— ἀποζημίωσις τῆς ζημίας. ‖ Ρμ. [αἰτ.]· ايتّ—بر شيء ἀποζημιῶ τι· ‖ اشياى مغصوبهنك ايتّ— بدلنى ἀποζημιῶ τὸ ἀντίτιμον τῶν ἁρπαγέντων πραγμάτων· ‖ ايتديرمك — ὑποχρεῶ ἢ ἀναγκάζω τινὰ ν' ἀποζημιώσῃ τι [δοτ. αἰτ.]· ضرر و زيانمى كنديسنه—ايتديرمجكم θὰ τὸν ὑποχρεώσω ν' ἀποζημιώσῃ τὴν ζημίαν μου· § σχῆμα ρητορικὸν συνιστάμενον εἰς τὸ παρενείρειν μεταξὺ τοῦ ἰδίου λόγου ἐκλεκτόν τινα λόγον πεζὸν ἢ ἔμμετρον ἄλλου· § πλθ. تضمينات: حربيه—ἀποζημιώσεις πολεμικαί.

تضوع A. **τεζαββὸ'** [ρζ. ضوع] ρ. ἀφ. τὸ διαχέεσθαι ἔκ τινος ἀντικειμένου εὐωδίαν: مسك—διάχυσις εὐωδίας μόσχου.

تضيق A. **τεζαγγοὶκ** [ρζ. ضيق] ρ. ἀφ. τὸ στενοῦσθαι, στένωσις, στενοχωρία: مكان— στένωσις τοῦ τόπου· ‖ معيشت — στενοχωρία τῶν πρὸς τὸ ζῆν· ‖ وعاء —θλῖψις τῶν ἀγγείων· ‖ ورید — στένωσις φλεβῶν· ‖ امعاء — στένωσις ἐντέρων· ‖ ابهر— στένωσις ἀορτῆς.

تضييع A. **ταζγὶ'** [ρζ. ضيع, βλ. ضياع] ρ. ἀφ. τὸ ἀπολλύναι, τὸ χάνειν, ἀπώλεια: اوقات—ἀπώλεια χρόνου· ‖ عمر —ἀπώλεια ζωῆς. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: ايتّ—حضور و استراحتى χάνω τὴν ἄνεσιν καὶ ἡσυχίαν· ‖ συνηθέστ. اضاعه βλ.

تضييق A. **ταζγὶκ** [ρζ. ضيق] ρ. ἀφ. πίεσις, καταπίεσις, στένωσις, στενοχώρησις: هوا — πίεσις ἀέρος, ἥτοι ἀτμοσφαιρικὴ· ‖ تحت الخمش مولد — ὀξυγόνον λαφθὲν ὑπὸ πίεσιν **[τάχτι ταζγικὰ]**, ἥτοι πεπιεσμένον· ‖ موقعك — στένωσις τῆς θέσεώς· ‖ فكرك — πίεσις τῆς διανοίας· ‖ كورمك — ὑφίσταμαι πίεσιν. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: ايتّ — πιέζω, καταπιέζω, στενοχωρῶ τινα· ‖ ايتّ — نفسنى πιέζειν ἑαυτόν· § πλθ. تضييقات: هوائيه—πιέσεις ἀτμοσφαιρικαί· ‖ متواليه — πιέσεις ἀλλεπαλλήλοι.

تضييقى A. **ταζγικ-ί;** ἐπθ. πιεστικός, καταναγκαστικός· § θ. تضييقيه: معاملهٔ — ἐνέργεια, ἢ μέτρον καταναγκαστικόν.

تطابق A. **τεταὲοὶκ** [ρζ. طبق] ρ. ἀφ. συμφωνία, ἀναλογία μεταξὺ δύο ἢ περισσοτέρων πραγμάτων ἀλληλοεφαρμοζομένων, ἢ ἰδεῶν κτλ.: ظرفين — ἀναλογία, ὁμοιότης δύο δοχείων· ‖ افكار، معنى —συμφωνία ἰδεῶν, ἐννοίας· ‖ ايكى رأيك — ى ἡ συμφωνία τῶν δύο γνωμῶν· ‖ Ρμ. συμφωνῶ κτλ. § πλθ. تطابقات.

تطاول A. **τεταβὸλ** [ρζ. طول] ρ. ἀφ. τὸ μηκύνεσθαι, ἢ μήκυνσις, παράτασις: ايام فراق — μήκυνσις τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀποχωρισμοῦ· § καταπίεσις, τυραννία: — دست اوزاتمق و تعدّيى و ἐκτείνω τὴν χεῖρα τῆς καταπιέσεως καὶ ἀδικίας· § πλθ. تطاولات.

تطاير A. **τεταγὶὸρ** [ρζ. طير, βλ. طيران] ρ. ἀφ. τὸ μεταβάλλεσθαι εἰς ἀέριον, ἐξαέρωσις, διάτμισις [χμ.].

تطبب A. **τεταὲὲὸὲ** [ρζ. طبّ] ρ. ἀφ. τὸ παρουσιάζεσθαι εἰς μέσον ὡς ἰατρός, ἐμπειρικὴ ἰατρική· βλ. طبيب, متطبب.

تطبع A. **τεταὲὲὸ'** [ρζ. طبع] ρ. ἀφ. τὸ διὰ τῆς συχνῆς πράξεως καθιστάναι τι ἕξιν, ἢ δευτέραν φύσιν εἰς ἑαυτὸν[τῇ ἰλὲ]: يرسنك —طبيعتيله τὸ ἀποκτᾶν τὰ ἰδιώματά τινος· § πλθ. تطبعات **τεταὲὲὸ'άτ.**

تطبيق A. **ταταὲὲὶκ** [ρζ. طبق] ρ. ἀφ. προσαρμογή, ἐφαρμογή, συμμόρφωσις, παραβολὴ ἢ σύγκρισις δύο πραγμάτων πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς συμφωνίας καὶ ὁμοιότητος[δοτ. ἢ ἰλὲ]: ى— جبرك هندسه يه ἐφαρμογὴ τῆς ἀλγέβρας ἐπὶ τῆς γεωμετρίας· ‖ ى— خريطه اراضى يه ἐφαρμογὴ τοῦ χάρτου ἐπὶ τῆς γῆς· ‖ ى— جامك چرچوه يه προσαρμογὴ τῆς ὑέλου εἰς τὸ πλαίσιον· ‖ مكتوبك ى— مسوده ايله παραβολὴ τῆς ἐπιστολῆς πρὸς τὸ σχέδιον· ‖ ى— اقوال و افعالك شرعه موقع— θέτω εἰς ἐφαρμογήν· ‖ قابل —ἐφαρμόσιμος· §ى— مهر ἔκμαγμα ἢ ἀντίτυπον σφραγῖδος δημοσίου ὑπαλλήλου, ἀποστελλόμενον εἰς τὸ ἀρμόδιον ὑπουργεῖον πρὸς γνωστοποίησιν καὶ ἀναγνώρισιν αὐτῆς· § [ὀρυκτολ.] στρωματοθεσία. ‖ Ρμ. ايتّ—προσαρμόζω, ἐφαρμόζω, συμμορφῶ, παραβάλλω, συγκρίνω [δοτ. αἰτ. ἢ ἰλὲ]: ايتدى—آلتى خسته‌نك معده‌سى اوزرينه προσήρμοσε τὸ ὄργανον ἐπὶ τοῦ στομάχου τοῦ ἀσθενοῦς· ‖ اولنجق—انشا اولنجق ابنيه خريطه يه ἡ ἀνεγερθησομένη οἰκοδομὴ θὰ συμμορφωθῇ [θὰ κτισθῇ συμφώνως] πρὸς τὸν χάρτην· ‖ ايتدى—حركت سامى احكامنه اور نامهٔ συνεμόρφωσε τὴν ἐνέργειαν πρὸς τὰς διατάξεις τῆς ὑψηλῆς διαταγῆς, ἤτοι ἐνήργησε συνῳδὰ κτλ· ‖ خريطه‌نك صورت تنظيم و اجراسى اون ايكنجى ماده احكامنه— اولنجقدر ὁ τρόπος τῆς τάξεως καὶ ἐκτελέσεως τοῦ χάρτου θὰ προσαρμοσθῇ πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ 12ου ἄρθρου, ἤτοι ἐν τῇ συντάξει κτλ. θὰ ἐφαρμοσθῶσι κτλ. ‖ بو ماده‌نك حكمى سفائن حقنده دخى ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου اولنجقدر — τούτου θὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ εἰς τὰ πλοῖα· ‖ بو سوز—اولنجه بيلور مكتبك بو كونكى احواله تمامیله ὁ λόγος οὗτος δύναται ἐντελέστατα νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐπὶ τῆς σημερινῆς καταστάσεως τῆς σχολῆς· §πλθ. تطبيقات: —صرفيه ἐφαρμογαὶ τοῦ νόμου· ‖ —قانونيه καὶ συντακτικῶν κανόνων, ἤτοι τεχνολογία καὶ σύνταξις.

تطبيقاً A. **ταταὲὲὶκ-αν,** ἐπρ. συνῳδά, συμφώνως [δοτ.]: مادهٔ نظاميه يه قاعده يه ἢ — συνῳδὰ τῷ ἄρθρῳ τοῦ νόμου, ἢ τῷ κανόνι.

تطبيقى A. **ταταὲὲὶκ-ή,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων ἢ χρησιμεύων εἰς ἐφαρμογήν, ἢ σύγκρισιν· §θ. تطبيقيه: نسخهٔ — ἔκμαγμα, ἢ ἀντίτυπον σφραγῖδος δημοσίου ὑπαλλήλου, χρησιμεῦον πρὸς παραβολήν.

تطبيل A. **ταταὲὶλ** [ρζ. طبل] ρ. ἀφ. τὸ κρούειν τύμπανον.

تطحل A. **τεταχχὸλ** [ρζ. طحل, βλ. طحالب] ρ. ἀφ. τὸ σπληνιᾶν, σπληνίασις.

تطحين A. **ταταχὶν** [ρζ. طحن] ρ. ἀφ. τὸ ἀλήθειν, ἄλεσις, κ. ἄλεσμα. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: ايتّ—حنطه يى ἀλέθω σῖτον· §πλθ. تطحينات.

تطرب A. **τεταρρὸὲ** [ρζ. طرب] ρ. ἀφ. τὸ τέρπεσθαι, σκιρτᾶν, χορεύειν ἐκ χαρᾶς, τέρψις, εὐθυμία.

تطريف A. **τεταρρὸὸ** [ρζ. طرف] ρ.ἀφ. τὸ ἀποσύρεσθαι εἴς τι μέρος.

تطرق A. **τεταρρούκ** [ρζ. طرق] ρ. ἀφ. τὸ εὑρίσκειν ὁδόν, ἐπέρχεσθαι: خلل — τὸ ἐπέρχεσθαι διατάραξιν. ‖ Ρμ. ايتّ—سكته ἐπέρχεται βλάβη, χωλαίνει [ὑπόθεσις ἢ ἐργασία].

تطريب A. **ταταὶὲ** [ρζ. طرب] ρ. ἀφ. τὸ τέρπειν, διασκεδάζειν· ταὐτὸ اطراب βλ.

تطريز A. **ταταὶζ** [ρζ. طرز, βλ. طراز] ρ. ἀφ. τὸ κοσμεῖν τὰ ἄκρα ἐνδύματος ἢ ἐπίπλου διὰ παρυφῆς, τριχάπτου κτλ.

تطفل A. **τεταφφὸλ** [ρζ. طفل] ρ.ἀφ. τὸ γίνεσθαι παράσιτον [βλ. طفيلى]· § τὸ ἀκολουθεῖν, ἕπεσθαι.

تطعم A. **τετα'ὸμ** [ρζ. طعم, βλ. طعام] ρ. ἀφ. τὸ γεύεσθαι, τὸ δοκιμάζειν τὴν γεῦσιν: طعام — τὸ γεύεσθαι φαγητοῦ.

تطليق A. **ταταλὶκ** [ρζ. طلق, βλ. طلاق] ρ.ἀφ. τὸ διαζευγνύναι τὴν σύζυγον, διάζευξις. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: ايتدى—زوجه‌سى διεζεύχθη τὴν σύζυγόν του· § [βοτ.] γονιμοποίησις καρποφόρου δένδρου, οὗ τὰ ἄνθη εἶναι θήλεα.

تطليه A. **ταὲλιγὲ** [ρζ. طلا] ρ. ἀφ. τὸ ἐπιχρίειν, ἀλείφειν, ἐπίχρισις. ‖ Ρμ.[αἰτ.].

ταμιεύω Α. **ταμίευα** [ιών. ταμίηα] Ρ. ἐτάμιευσα, Μ. ταμιεύομαι, Ρ. ἐτάμιευμαι, Ε. ταμιεύσομαι, Ε. ταμιευθήσομαι· ἀποταμιεύω, ἀπόθεμα κάνω, ἀποθηκεύω, ἀποταμιεύομαι, ἀποθηκεύομαι· ἀπό τό ταμεῖον.

ταμιεῖον Α. **ταμίειον** [ιών. ταμίηον] Ρ. ἐτάμιευσα, Μ. ταμιεύομαι, Ρ. ἐτάμιευμαι, Ε. ταμιεύσομαι, Ε. ταμιευθήσομαι· ἀποταμιεύω, ἀπόθεμα κάνω, ἀποθηκεύω, ἀποταμιεύομαι, ἀποθηκεύομαι· ἀπό τό ταμεῖον.

ταμίευμα Α. **ταμίευμα** [ιών. ταμίημα] ἀποταμίευμα, ἀποθήκευμα· ἀπό τό ταμεῖον.

ταμιεύω Α. **ταμίευα** [ιών. ταμίηα] Ρ. ἐτάμιευσα, Μ. ταμιεύομαι, Ρ. ἐτάμιευμαι, Ε. ταμιεύσομαι, Ε. ταμιευθήσομαι· ἀποταμιεύω, ἀπόθεμα κάνω, ἀποθηκεύω, ἀποταμιεύομαι, ἀποθηκεύομαι· ἀπό τό ταμεῖον.

ταμιεῖον Α. **ταμίειον** [ιών. ταμίηον] ἀποταμίευμα, ἀποθήκευμα

τελωνῶ Α.τε'λωνῶ [ρλ. τελώνης] ρ. μτβ. το ασκώ τελωνειακούς ελέγχους σε εμπορεύματα· (μτφ.) ανακρίνω αυστηρά κάποιον για να μάθω την αλήθεια.

τελώνης Α.τε'λώνης [ρλ. τέλος] ο. -νη θ. -νισσα. ο υπάλληλος τελωνείου που ασκεί τελωνειακούς ελέγχους· (μτφ.) αυστηρός ανακριτής.

τελωνία Α.τελωνί'α [ρλ. τελώνης] θ. πληθ. -ες. η υπηρεσία που ασκεί τελωνειακούς ελέγχους· το κτίριο στο οποίο στεγάζεται η υπηρεσία αυτή.

τελωνικός Α.τελωνι'κός [ρλ. τελώνης] επ. -ή -ό. αυτός που ανήκει ή αναφέρεται στους τελώνες ή στα τελωνεία· **τελωνικά τέλη** τα τέλη που εισπράττονται στα τελωνεία.

τελωνισμός Α.τελωνι'σμός [ρλ. τελώνης] ο. -οί. η αυστηρή ανάκριση ή έλεγχος σε κάποιον· (μτφ.) η υπερβολική αυστηρότητα στον τρόπο που κάποιος ασκεί τα καθήκοντά του.

τελώνιο Α.τελώ'νιο [ρλ. τελώνης] ο. -α. το κτίριο στο οποίο στεγάζεται η υπηρεσία του τελωνείου· (μτφ.) κάθε χώρος όπου γίνονται αυστηροί έλεγχοι.

τελώνομαι Α.τελώ'νομαι [ρλ. τελώνης] ρ. μτβ. (μτφ.) ανακρίνομαι αυστηρά για να μάθω την αλήθεια.

τελώνω Α.τελώ'νω [ρλ. τελώνης] ρ. μτβ. (μτφ.) ανακρίνω αυστηρά κάποιον για να μάθω την αλήθεια.

τεμάχιο Α.τε'μάχιο [ρλ. τέμνω] ο. -α. το κομμάτι που προκύπτει όταν κόβω κάτι· (μτφ.) το κάθε ένα από τα πολλά αντίτυπα ενός βιβλίου· **τεμάχια** τα κομμάτια στα οποία έχει σπάσει κάτι· (μτφ.) τα πολλά αντίτυπα ενός βιβλίου· **πωλείται κατά τεμάχια** (για βιβλία) πωλείται το καθένα χωριστά.

τεμαχίζω Α.τεμαχί'ζω [ρλ. τεμάχιο] ρ. μτβ. κόβω κάτι σε πολλά κομμάτια· (μτφ.) διαιρώ κάτι σε πολλά μέρη.

τεμαχισμός Α.τεμαχι'σμός [ρλ. τεμάχιο] ο. -οί. η διαδικασία κατά την οποία κόβω κάτι σε πολλά κομμάτια· (μτφ.) η διαίρεση κάτι σε πολλά μέρη.

τεμαχιστής Α.τεμαχιστή'ς [ρλ. τεμάχιο] ο. -ές. η συσκευή που κόβει κάτι σε πολλά κομμάτια· (μτφ.) ο άνθρωπος που κόβει κάτι σε πολλά κομμάτια.

τεμαχιστικός Α.τεμαχιστι'κός [ρλ. τεμάχιο] επ. -ή -ό. αυτός που ανήκει ή αναφέρεται στον τεμαχισμό· **τεμαχιστικό μαχαίρι** το μαχαίρι που χρησιμοποιείται για τον τεμαχισμό.

τεμαχιστικώς Α.τεμαχιστι'κως [ρλ. τεμάχιο] επ. με τεμαχισμό· (μτφ.) με αυστηρό τρόπο.

τεμαχιστός Α.τεμαχιστό'ς [ρλ. τεμάχιο] ο. -ού. ο τεμαχισμός· (μτφ.) η αυστηρή ανάκριση.

τεμαχίσω Α.τεμαχί'σω [ρλ. τεμάχιο] ρ. μτβ. κόβω κάτι σε πολλά κομμάτια· (μτφ.) διαιρώ κάτι σε πολλά μέρη.

τεμαχιών Α.τεμαχιώ'ν [ρλ. τεμάχιο] ρ. μτβ. κόβω κάτι σε πολλά κομμάτια· (μτφ.) διαιρώ κάτι σε πολλά μέρη.

τεμενάρχης Α.τεμε'νάρχης [ρλ. τέμενος] ο. -ες. ο ιερέας που είναι επικεφαλής ενός τεμένους.

τεμενάρχισσα Α.τεμε'νάρχισσα [ρλ. τέμενος] θ. -ες. η ιέρεια που είναι επικεφαλής ενός τεμένους.

τέμενος Α.τε'μενος [ρλ. τέμνω] ο. -η. ο ιερός χώρος που ανήκει σε μια θεότητα· (μτφ.) ο χώρος στον οποίο λατρεύεται κάτι.

τεμπέλα Α.τε'μπελα [ρλ. τεμπέλης] θ. -ες. η τεμπελιά· **κάνω τεμπέλα** αποφεύγω να κάνω κάτι.

τεμπελάδα Α.τεμπελά'δα [ρλ. τεμπέλης] θ. -ες. η τεμπελιά· **κάνω τεμπελάδα** αποφεύγω να κάνω κάτι.

τεμπελαίνω Α.τεμπελαί'νω [ρλ. τεμπέλης] ρ. μτβ. κάνω κάποιον τεμπέλη· **τεμπελαίνομαι** γίνομαι τεμπέλης.

τεμπελαμάρα Α.τεμπελαμά'ρα [ρλ. τεμπέλης] θ. -ες. η τεμπελιά· **κάνω τεμπελαμάρα** αποφεύγω να κάνω κάτι.

τεμπελαμάρης Α.τεμπελαμά'ρης [ρλ. τεμπέλης] ο. -ες. ο τεμπέλης· **κάνω τον τεμπελαμάρη** αποφεύγω να κάνω κάτι.

τεμπελάρα Α.τεμπελά'ρα [ρλ. τεμπέλης] θ. -ες. η τεμπελιά· **κάνω τεμπελάρα** αποφεύγω να κάνω κάτι.

τεμπελάρης Α.τεμπελά'ρης [ρλ. τεμπέλης] ο. -ες. ο τεμπέλης· **κάνω τον τεμπελάρη** αποφεύγω να κάνω κάτι.

τεμπελάς Α.τεμπελά'ς [ρλ. τεμπέλης] ο. -ες. ο τεμπέλης· **κάνω τον τεμπελά** αποφεύγω να κάνω κάτι.

τεμπελής Α.τεμπελή'ς [ρλ. τεμπέλης] ο. -ές. ο τεμπέλης· **κάνω τον τεμπελή** αποφεύγω να κάνω κάτι.

τεμπελιά Α.τεμπελιά' [ρλ. τεμπέλης] θ. -ές. η τεμπελιά· **κάνω τεμπελιά** αποφεύγω να κάνω κάτι.

τεμπελιάρα Α.τεμπελιά'ρα [ρλ. τεμπέλης] θ. -ες. η τεμπελιά· **κάνω τεμπελιάρα** αποφεύγω να κάνω κάτι.

τεμπελιάρης Α.τεμπελιά'ρης [ρλ. τεμπέλης] ο. -ες. ο τεμπέλης· **κάνω τον τεμπελιάρη** αποφεύγω να κάνω κάτι.

τεμπελιάς Α.τεμπελιά'ς [ρλ. τεμπέλης] ο. -ές. ο τεμπέλης· **κάνω τον τεμπελιά** αποφεύγω να κάνω κάτι.

τεμπελιός Α.τεμπελιό'ς [ρλ. τεμπέλης] ο. -ού. ο τεμπέλης· **κάνω τον τεμπελιό** αποφεύγω να κάνω κάτι.

τεμπελίστικα Α.τεμπελί'στικα [ρλ. τεμπέλης] επ. τεμπέλικα· **τεμπελίστικα** αποφεύγω να κάνω κάτι.

τεμπελίστικος Α.τεμπελί'στικος [ρλ. τεμπέλης] επ. -η -ο. τεμπέλικος· **τεμπελίστικος τρόπος** τρόπος ζωής που αποφεύγει να κάνει κάτι.

τεμπελόσκυλο Α.τεμπελό'σκυλο [ρλ. τεμπέλης] ουδ. -α. το τεμπέλικο σκυλί· (μτφ.) ο τεμπέλης· **κάνω τον τεμπελόσκυλο** αποφεύγω να κάνω κάτι.

τεμπελόσκυλος Α.τεμπελό'σκυλος [ρλ. τεμπέλης] ο. -α. ο τεμπέλης· **κάνω τον τεμπελόσκυλο** αποφεύγω να κάνω κάτι.

τεμπελόσκυλου Α.τεμπελό'σκυλου [ρλ. τεμπέλης] ο. -ά. ο τεμπέλης· **κάνω τον τεμπελόσκυλο** αποφεύγω να κάνω κάτι.

τεμπελοσκυλού Α.τεμπελοσκυλού' [ρλ. τεμπέλης] ο. -ά. ο τεμπέλης· **κάνω τον τεμπελοσκυλού** αποφεύγω να κάνω κάτι.

τεμπελόσκυλων Α.τεμπελό'σκυλων [ρλ. τεμπέλης] ο. -α. ο τεμπέλης· **κάνω τον τεμπελόσκυλο** αποφεύγω να κάνω κάτι.

τεμπελοσκυλών Α.τεμπελοσκυλώ'ν [ρλ. τεμπέλης] ο. -ά. ο τεμπέλης· **κάνω τον τεμπελοσκυλών** αποφεύγω να κάνω κάτι.

τεμπελόσκυλων Α.τεμπελό'σκυλων [ρλ. τεμπέλης] ο. -α. ο τεμπέλης· **κάνω τον τεμπελόσκυλο** αποφεύγω να κάνω κάτι.

τεμπελοσκυλών Α.τεμπελοσκυλώ'ν [ρλ. τεμπέλης] ο. -ά. ο τεμπέλης· **κάνω τον τεμπελοσκυλών** αποφεύγω να κάνω κάτι.

τεμπελόσκυλος Α.τεμπελό'σκυλος [ρλ. τεμπέλης] ο. -α. ο τεμπέλης· **κάνω τον τεμπελόσκυλο** αποφεύγω να κάνω κάτι.

τεμπελοσκυλού Α.τεμπελοσκυλού' [ρλ. τεμπέλης] ο. -ά. ο τεμπέλης· **κάνω τον τεμπελοσκυλού** αποφεύγω να κάνω κάτι.

τεμπελόσκυλου Α.τεμπελό'σκυλου [ρλ. τεμπέλης] ο. -ά

تعرض A. **τε'αρρσζ** [ρζ. عرض] ρ.ἀφ. ἐπίθεσις, προσβολή, ἐνόχλησις, παραβίασις: دن — مصون ἀπαραβίαστος, ἱερός [ἐπὶ προσώπου, ἢ κατοικίας]. Ρμ. ἐπιτίθεμαι, προσβάλλω, ἐνοχλῶ [δοτ.]: استعدادی — عالم خلقتده واردر φύσει ἔχει προδιάθεσιν εἰς τὸ νὰ ἐνοχλῇ τὸν κόσμον || ایلدی — بلا موجب ἄνευ λόγου προσέβαλε, ἐπετέθη· § πλθ. تعرضات : قلمیه — προσβολαί, ἐπιθέσεις διὰ τῆς γραφίδος, τοῦ καλάμου.

تعرضكارانه Π. **τε'αρρσζ-κιαρανέ,** ἐπθ. ἐπιθετικός, προσβλητικός.

تعرضی A. **τε'αρρσζ-ί,** ἐπθ. ἐπιθετικός : — حرب πόλεμος ἐπιθετικός [ἀντίθ. تدافعی βλ.]· § θ. تعرضیه.

تعرف A. **τε'αρρσφ̣** [ρζ. عرف] ρ.ἀφ. ἡ διὰ τῆς μελέτης ἀποκτωμένη γνῶσις : — اسرار قرآن ἡ γνῶσις τῶν μυστηρίων τοῦ Κορανίου· § τὸ καθίστασθαι γνωστόν, γνωστότης. Ρμ. [ἀπὸ ἀλφ] : ایتدی — معاملهٔ سهله κατέστη γνωστὸς ἐπὶ γενναιοδωρίᾳ.

تعرفه A. **τ'αριφ̣έ,** κ. **ταρίφα** [ρζ. عرف] ὄν. θ.πίναξ, δελτίον: عاصم مرحومك تاریخی — اخلاقی در زمانك ἡ ἱστορία τοῦ μακαρίτου Ἀσὴμ εἶναι πίναξ τῶν ἠθῶν τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ· § διατίμησις, τιμολόγιον, κ. ταρίφα: — ی گمرك τιμολόγιον τελωνίου.

تعرق A. **τε'αρροὶκ** [ρζ. عرق] ρ.ἀφ. τὸ ἱδροῦν, ἵδρωσις: — ناحیهٔ علیا ἐφίδρωσις· || — دم διαφόρησις αἵματος.

تعری A. **τε'αρρὶ** [ρζ. عری, βλ. عریان] ρ. ἀφ. τὸ ἀπογυμνοῦσθαι, ἀπεκδύεσθαι, ἀπογύμνωσις [τῆ. دن]: — رذائلدن ، فضائلدن ἀπογύμνωσις ἀπὸ ἀσχημιῶν, ἀπὸ ἀρετῶν. Ρμ. ایلدی — البسه‌دن ἀπεξεδύθη τὰ ἐνδύματα αὐτοῦ.

تعریب A. **τα'ρὶπ** [ρ. عرب] ρ. ἀφ. τὸ ἐξαραβίζειν, τὸ μεταφέρειν εἰς τὴν ἀραβικήν, ἐξαραβισμός: ی — بر کلمهٔ ἢ بر اسمك ἡ εἰς τὴν ἀραβικὴν γλῶσσαν μεταφορὰ ὀνόματος ἢ λέξεως· Ρμ. [αἰτ.]: لفظی [تاریخ] عربلر [تاریخ] οἱ Ἄραβες ἐξηράβισαν τὴν λέξιν [**ταρὶκ**] εἰς [**ταρήχ,** ἱστορία]· § πλθ. تعریبات.

تعریض A. **τα'ρὶζ** [ρζ. عرض] ρ. ἀφ. ὑπαινιγμός, ἐπίκρισις, παρατήρησις: قصدیله یازدیغی مقاله موجب خجالتی اولدی — ἡ πραγματεία, ἣν ἔγραψεν ἐπὶ σκοπῷ ἐπικρίσεως, ἐγένετο αὐτῷ πρόξενος καταισχύνης· Ρμ. ὑπαινίττομαι, προσβάλλω δι'ὑπαινιγμῶν, καθάπτομαι, ἐπικρίνω συγγραφέα κτλ. [δοτ.]: بزه — ایدرز ἐπικρίνομεν τὸν ἐπικρίνοντα ἡμᾶς καὶ ἡμεῖς· § πλθ. تعریضات.

تعریف A. **τα'ρὶφ̣** [ρζ. عرف] ρ.ἀφ. τὸ καθιστάναι τι γνωστόν, τὸ περιγράφειν, περιγραφή, τὸ ὁδηγεῖν, ὁδηγία, τὸ καθιστάναι τὸ ὑποκείμενον ὡρισμένον, ἔναρθρον [ἀντίθ. تنکیر], ὁρισμὸς [λογ]: ی — موقعك περιγραφὴ τῆς θέσεως· || ی — یولك περιγραφὴ τῆς ὁδοῦ, ὁδηγία· || ی — ادبیاتك ὁρισμὸς τῆς φιλολογίας· || — اسمی ὁρισμὸς ὀνοματώδης [λογ.]· || — حقیقی ὁρισμὸς πραγματώδης [λογ.]· || — تام ὁρισμὸς τέλειος· || — ناقص ὁρισμὸς ἐλλειπής· || — هندسی ὁρισμὸς γεωμετρικός· || — حرف τὸ ἄρθρον τῆς ἀραβικῆς· || ی — کلمهٔ ἢ کلمك ἢ لفظك προσδιορισμὸς τῆς λέξεως διὰ τοῦ ἀραβικοῦ ἄρθρου [ال]· || ی —, ἢ ناقابل — اولمامز ἀπερίγραπτος. Ρμ. [δοτ.αἰτ.]: یولی بزه — ایتدی ὡδήγησεν ἡμῖν τὴν ὁδόν· § πλθ. تعریفات.

تعریق A. **τα'ρὶκ** [ρζ. عرق] ρ. ἀφ. τὸ προξενεῖν ἵδρωσιν, ἱδρῶτα.

تعریه A. **τα'ριγὲ** [ρζ. عری, βλ. عریان] ρ.ἀφ. θ. τὸ ἀπογυμνοῦν, ψιλοῦν, ἀπαλλάττειν, ἀπογύμνωσις, ἀπαλλαγὴ [τῆ. دن]: بریسنك — ی تهمتدن ἡ ἀπαλλαγὴ τινος ἀπὸ τῆς ἐνοχῆς. Ρμ. [αἰτ. دن]: — صبی‌یی اثوابدن τὸ ἀπογυμνοῦν τὸν παῖδα ἀπὸ τῶν ἐνδυμάτων.

تعزب A. **τεα'ζζὸπ** [ρζ. عزب] ρ.ἀφ. τὸ μένειν ἄγαμον, ἀγαμία.

تعزز A. **τε'αζζὸζ** [ρζ. عز] ρ. ἀφ. τὸ ἀποκτᾶν δόξαν, δοξάζεσθαι, τιμᾶσθαι· § τὸ ἐπιδείκνυσθαι δόξαν, κενοδοξία: نفسمزك — ایسه هیئتمزی اعزاز ایتملیز ἀντὶ νὰ ἐπιδεικνύωμεν τὴν ἰδίαν ἡμῶν δόξαν, πρέπει νὰ δοξάσωμεν τὸ σωματεῖον ἡμῶν.

تعزل A. **τε'αζζὸλ** [ρζ. عزل] ρ. ἀφ. συνών. انعزال **ἰνʼιζάλ,** βλ.

تعزیت A. **τα'ζιγὲτ,** βλ. تعزیه.

تعزیر A. **τα'ζὶρ** [ρζ. عزر] ρ. ἀφ. τὸ ἐπιτιμᾶν, ἐπιπλήττειν, ἐπιτίμησις, ἐπίπληξις· § τιμωρία τοῦ Σερῆ συνισταμένη εἰς ραβδισμοὺς κάτω τῶν ὀγδοήκοντα· § πλθ. تعزیرات.

تعزیز A. **τα'ζὶζ** [ρζ. عز] ρ. ἀφ. τὸ δοξάζειν, τιμᾶν τινα [αἰτ.]· § πλθ. تعزیزات· || βλ. καὶ اعزاز.

تعزیه A. **τα'ζιγὲ,** ἢ تعزیت **τα'ζιγὲτ** [ρζ. عزی] ρ. ἀφ. τὸ συλλυπεῖσθαι: پدری وفات — ایدن بر ذاتك تعزیه‌سی τὸ συλλυπεῖσθαί τινα, οὗ ὁ πατὴρ ἀπέθανε· || تعزیه کیتدم — بر مصیبت زده‌یی μετέβην ἵνα συλλυπηθῶ αὐτόν. Ρμ. [αἰτ.]: — ایتمك συλλυποῦμαί τινα πλησίον τὸ συμφορᾶς.

تعزیه‌نامه Π. **τα'ζιγὲ-ναμέ,** ὄν. συλλυπητήριος ἐπιστολή.

تعسر A. **τε'ασσὸρ** [ρζ. عسر] ρ. ἀφ. τὸ καθίστασθαι δυσχερές, δυσχέρανσις : — مرور δυσχέρανσις διαβάσεως· || — تحریر δυσχέρανσις συντάξεως [ἐγγράφου].

تعسف A. **τε'ασσὸφ̣** [ρζ. عسف] ρ.ἀφ. σκληρότης, ἀπήνεια, βιαιοπραγία· § πλθ. تعسفات· συνηθέστ. اعتساف βλ.

تعسیر A. **τα'σὶρ** [ρζ. عسر, βλ. عسرت] ρ. ἀφ. τὸ δυσχεραίνειν τι, καθιστάναι δυσχερές, δυσχέρανσις: ی — امورك δυσχέρανσις ὑποθέσεων· συνηθέστ. تصعیب βλ.

تعسیل A. **τα'σὶλ** [ρζ. عسل] ρ.ἀφ. τὸ προστιθέναι μέλι, τὸ καθιστάναι γλυκύ, γλυκύνειν, ἡδύνειν, γλύκανσις. Ρμ. [αἰτ.]: — کلام ایتمك ἡδύνω τὸν λόγον.

تعشق A. **τε'ασσοὶκ** [ρζ. عشق] ρ.ἀφ. τὸ ἐρᾶσθαι. Ρμ. [δοτ.]: ایتمك — قزه ἐρῶμαι κόρης· || ایتدی — کوزلرینه ἠράσθη τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῆς.

تعشیر A. **τα'σὶρ** [ρζ. عشر] ρ. ἀφ. τὸ λαμβάνειν τὸ δέκατον, δεκατίζειν, δεκατηλογεῖν, εἰσπραξις δεκάτης, δεκατισμός, δεκατηλογία : ی — محصولاتك ἢ مزروعاتك δεκατισμὸς τῶν σπαρτῶν, ἢ τῶν προϊόντων· § τὸ συμποσοῦν εἰς δέκα, δεκαπλασιάζειν, δεκαπλασίασις· § τὸ διαιρεῖν εἰς δέκα ἴσα μέρη· § πλθ. تعشیرات.

تعصب A. **τε'ασσὸπ** [ρζ. عصب] ρ.ἀφ. τὸ ἀντέχεσθαι ἐρρωμένως τῆς θρησκείας καὶ τῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων τοῦ οἰκείου ἔθνους [ἐπὶ καλοῦ], φανατισμός [ἐπὶ κακοῦ]: دینی — φανατισμὸς θρησκευτικός· || ایتمك — اظهار δεικνύω φανατισμόν· || جاهلانه — φανατισμὸς ἀρμόζων ἀμαθεῖ· || اصحاب — φανατικοί· § πλθ. تعصبات. Ἡ λέξις κυριολεκτικῶς σημαίνει : τὸ εὐνοεῖν καὶ ὑπερασπίζειν τοὺς οἰκείους ἢ ὁμοεθνεῖς.

تعصبكار Π. **τε'ασσὸπ-κιάρ,** ὄν. φανατικός· § ἀφ. تعصبكاری φανατικότης.

تعصبكارانه Π. **τε'ασσὸπ-κιαρανέ,** ἐπθ. ὁ ἁρμόζων φανατικῷ· § ἐπρ. ὡς ἁρμόζει φανατικῷ.

تعصیر A. **τα'σὶρ** [ρ. عصر] ρ.ἀφ. τὸ θλίβειν πρὸς ἐξαγωγὴν τοῦ χυμοῦ, τὸ πιέζειν καὶ ἐξάγειν τὸν χυμόν, θλίψις. Ρμ. [αἰτ.]: ایتمك — اوزومی θλίβω τὰς σταφυλάς· § πλθ. تعصیرات.

تعضو A. **τε'αζζὸβ,** ἢ تعضی **τε'αζζὶ** [ρζ. عضو] ρ. ἀφ. ἀπόκτησις ὀργάνων, ἐνοργάνωσις· || — جدید ἀναδιοργάνωσις [ἰατρ.].

تعطر A. **τε'αττὸρ** [ρζ. عطر] ρ.ἀφ. τὸ λαμβάνειν καλὴν ὀσμήν, ἀποκτᾶν εὐωδίαν, εὐωδίασις: — ثیاب ἡ εὐωδίασις τῶν ἐνδυμάτων· § τὸ ἀλείφεσθαι μῦρα, ἀρώματα, εὐωδίας: — نسوان τὸ ἀλείφεσθαι κτλ. τὰς γυναῖκας.

تعطس A. **τ'εαττὸς** [ρζ. عطس] ρ. ἀφ. τὸ πταρμίζεσθαι.

تعطش A. **τε'αττὸς** [ρζ. عطش] ρ.ἀφ. τὸ διψᾶν, τὸ ἐπιθυμεῖν.

تعطف A. **τε'αττὸφ̣** [ρζ. عطف, βλ. عطوفت] ρ. ἀφ. ἔνδειξις εὐμενείας, εὐμένεια, εὐεργεσία· کوستردی بر اثر — ἔδειξε δεῖγμα εὐμενείας· § πλθ. تعطفات **τε'αττὸφ̣άτ:** جلیله — εὐμένειαι ὑψηλαί· || ولی نعمتانه — εὐμένειαι εὐεργετικαί· || جماندرجات — εὐεργεσίαι ἄπειροι, μεγάλαι.

تعطل **τε'αττὸλ** [ρζ. عطل] ρ.ἀφ. τὸ μένειν, ἄεργον, ἄχρηστον : عمل — ἀεργία ἐργατῶν· || آسیاب — ἀχρηστία μύλου.

تعطیر A. **τα'τὶρ** [ρζ. عطر] ρ. ἀφ. τὸ διά τινος ἀρώματος καθιστάναι τι εὐῶδες, ἀρωματισμός: ی — جامهٔ ἀρωματισμὸς ἐνδυμάτων· || ی — صاچلرك ἀρωματισμὸς κόμης· || — مشام τὸ ἀρωματίζειν τὴν ὄσφρησιν, ἤτοι ἡδύνειν διὰ καλῆς εὐωδίας· Ρμ. [αἰτ.τῆ. ایله]: بوی وفا — ایلدی مشام مخالصتی ایله ἠρωμάτισε τὴν ὄσφρησιν τῆς εἰλικρινείας διὰ τῆς ὀσμῆς τῆς ἀφοσιώσεως, ἤτοι ἀνταπεκρίθη εἰς τὴν εἰλικρίνειαν δι' ἀφοσιώσεως.

تعطیس A. **τα'τὶς** [ρζ. عطس] ρ.ἀφ. τὸ προξενεῖν πταρμὸν [αἰτ.].

تعطیش A. **τα'τὶς** [ρζ. عطش] ρ. ἀφ. τὸ προξενεῖν δίψαν [αἰτ.].

تعطیل A. **τα'τὶλ** [ρζ. عطل, βλ. عطالت] ρ.ἀφ. τὸ παύειν ἢ παῦσις [ἐργασιῶν οἰκοδο-

ενθύμηση Α. **τα'ύθύμη-ση, ενθ.** εκ της πιο πριν, σε σύγκριση με σημερινή [δοτ.]: **κ|ι — ~ημ'ν** ή

κον ν' ανταγγάλη δέξεως. § 2—ο γυμνάδια μέχρι τής τετάρτης τάξεως άρρενων. || γυμνάδιον θηλέων· γυμνάδια μουσικού ρεύματος. || γυμνάδιον ναυτικόν· σχολείον προπαρασκευαστικόν διά τούς μέλλοντας νά εισέλθωσιν εις τήν σχολήν τών ναυτικών δοκίμων. || γυμνάδιον πολεμικόν· σχολείον προπαρασκευαστικόν διά τούς μέλλοντας νά εισέλθωσιν εις τήν σχολήν τών ευελπίδων. || γυμνάδιον τεχνικόν· σχολείον προπαρασκευαστικόν διά τούς μέλλοντας νά εισέλθωσιν εις τήν σχολήν τών μηχανικών. || γυμνάδιον ωδείου· σχολείον προπαρασκευαστικόν διά τούς μέλλοντας νά εισέλθωσιν εις τό ωδείον

ψάντης ἢ ὀψοπώλης ὁ ὀκοπάρδ.‖ Pμ. λαλ. ἀπὸ τοῦ ἀγοράζω ἢ ἀγοράσω—ἰων. ‖ ἀγορά, ἡ, ἡ ἀγορανομία· ἡ ἀγορὰ τῶν ἰχθύων· ἡ ἰχθυόπωλις· ἡ ἀγορὰ τῶν ὀψαρί

قاعده‌سی ὁ κανὼν τοῦ ἐπικρατεστέρου, ὡς ἡ λέξις ابون **ἐπεδέϊν,** δυϊκὸς τοῦ اب **ἔπ** ἢ ابو **ἔπου** πατήρ, δὲν σημαίνει δύο πατέρες, ἀλλ' ἐκ τοῦ ἐπικρατεστέρου, ἤτοι τοῦ πατρὸς, ἐννοεῖ καὶ τὴν μητέρα, ἤτοι ἀμφοτέρους τοὺς γονεῖς· ‖Ρμ. [δοτ.]: اولنور—تکلم صورتی مخاطب اوزرینه بر سیف — θέτω τὸ ξίφος κτλ. ‖ βλ. تغميد .

تغليط A. **ταγλὶτ** [ρζ. غلط] ρ. ἀφ. παραπλάνησις· §κατηγορία ἐπὶ βαρβαρισμῷ.‖ Ρμ. παραπλανῶ, κάμνω τινὰ ν'ἀπατηθῇ,νὰ σφάλλῃ· κατηγορῶ ἐπὶ βαρβαρισμῷ[αἰτ. ايله]: ايتدی —پرتشريات كاذبه ايله اذهان عامه‌يی تغليط ايتمك ايدی صدای ترنم ايتز سيله عكس — τὸ σπήλαιον,ἐν ᾧ κατῴκει ἡ Καλυψώ, δὲν ἀντήχει πλέον ἐκ τοῦ ᾄσματός της. ‖ Ρμ. منظومه خوانندكان الحان طرفندن خوش — ايدلدی ايله ψάλτων καλλιφώνων· § πλθ. تغليطات .

تغليظ A. **ταγλὶζ** [ρζ. غلظ] ρ. ἀφ. στερεοποίησις [χημ.] § συνών. غلظ .

تغليف A. **ταγλὶφ** [ρζ. غلف] ρ.ἀφ. τὸ τιθέναι εἰς τὸν κολεόν, τὴν θήκην [ἐπὶ ὅπλων καὶ ἄλλων]: ى—بر خنجرك بر τὸ τιθέναι εἰς τὴν θήκην ἐγχειρίδιον.‖Ρμ. [αἰτ.]: بر سيف — θέτω τὸ ξίφος κτλ. ‖ βλ. تغميد .

تغليق A. **ταγλὶκ** [ρζ. غلق] ρ. ἀφ. συνων. اغلاق βλ. § πλθ. تغليقات .

تغميد A. **ταγμὶτ** [ρζ. غمد] ρ.ἀφ. τὸ τιθέναι εἰς τὸν κολεὸν [ἐπὶ ὅπλων]: سيف—بر τὸ τιθέναι τὸ ξίφος κτλ.‖ βλ. تغليف .

تغنج A. **ταγαννὸζ** [ρζ. غنج] ρ. ἀφ. τὸ ἀνακίζεσθαι· § πλθ. تغنجات .

تغنى A. **ταγαννὶ** [ρζ. غنى] ρ. ἀφ. τὸ ᾄδειν, ψάλλειν, ᾄσμα: قاليصوك كهف آرامكاهی سيله عكس صدای ترنم ايتز ايدی — τὸ σπήλαιον,ἐν ᾧ κατῴκει ἡ Καλυψώ, δὲν ἀντήχει πλέον ἐκ τοῦ ᾄσματός της. ‖ Ρμ. منظومه خوانندكان الحان طرفندن خوش — ايدلدی ايله ψάλτων καλλιφώνων· § πλθ. تغنيات .

تغنيه A. **ταγνιγὲ,** ρ. ἀφ. θ. τῆς αὐτῆς ρίζης καὶ ἐννοίας μετὰ τοῦ اغناء βλ.

تغور A. **ταγαββὸρ** [ρζ. غور] ρ. ἀφ. ἐμβάθυνσις, τὸ ἐμβαθύνειν που.

تغوط A. **ταγαββὸτ** [ρζ. غوط, βλ. غائط] ρ. ἀφ. ἀφόδευσις· συνών. تبرز .

تغول A. **ταγαββὸλ** [ρζ. غول] ρ. ἀφ. τὸ ἁλλάσσειν συνεχῶς χροιάν, ὄψιν.

تغويه A. **ταγβιγὲ** [ρζ. غواء] ρ. ἀφ.θ. τὸ παραπλανᾶν, παραπλάνησις· βλ. اغواء.

تغيب A.**ταγαγγιβὸτ** [ρζ. غيب] ρ. ἀφ. τὸ γίνεσθαι ἄφαντον, ἀπουσιάζειν.‖ Ρμ.: مكفول له—و اختفا ايتمه ἐὰν ὁ ὑπὲρ οὗ ἡ ἐγγύησις γένηται ἄφαντος καὶ κρυφθῇ.

تغير A.**ταγαγγιρὸρ** [ρζ.غير] ρ.ἀφ.μσ.τὸ μεταβάλλεσθαι, μεταβολή, ἀλλοίωσις, παραμόρφωσις, διαστροφή: احوال—μεταβολὴ καταστάσεως, πραγμάτων·||الوان—μεταβολή, ἀλλοίωσις χρωμάτων· || طور — μεταβολὴ τρόπου, συμπεριφορᾶς·||زمان—μεταβολὴ χρόνου·|| انبوبهٔ هضميه‌نك محال مختلفه‌سنده مأكولات نه كبی بر — ὁ μεταβάλλων ἀλλοίωσιν ὑφίστανται αἱ τροφαὶ ἐν τοῖς διαφόροις μέρεσι τοῦ πεπτικοῦ σωλῆνος;||دن مصون شائبهٔ — ἀπαλλαγμένος τοῦ ἐλαττώματος τῆς ἀλλοιώσεως, ἀναλλοίωτος· || نا پذير — ὁ μὴ λαμβάνων ἀλλοίωσιν, ἀμετάβλητος,ἀναλλοίωτος.‖ Ρμ. μεταβάλλομαι, ἀλλοιοῦμαι,γίνομαι διάφορος,παραμορφοῦμαι, διαστρέφομαι: ايتدی—چهره‌سی بسبتون τὸ πρόσωπόν του ἠλλοιώθη ὅλως διόλου [ἐξ ὀργῆς κτλ.]· || عالمك ايلمشلردر اخلاق اول رتبه — τοσοῦτον ἠλλοιώθησαν τὰ ἤθη τοῦ κόσμου!||ايتز—قاعدهٔ شرعيه ὁ ἱερονομικὸς κανὼν δὲν μεταβάλλεται·|| — ازمان ايله احكام تبدل ايدر σὺν τῇ μεταβολῇ τῶν χρόνων μεταβάλλονται αἱ διατάξεις·§ πλθ. تغيرات .

تغيظ A.**ταγαγγιζὸζ** [ρζ. غيظ] ρ. ἀφ. τὸ ὀργίζεσθαι, ὀργή, θυμός·§ πλθ. تغيظات .

تغيم A. **ταγαγγιμὶ** [ρζ. غيم] ρ.ἀφ. τὸ πληροῦσθαι νεφῶν: هوا—ى τὸ γνοφῶδες τῆς ἀτμοσφαίρας· § πλθ. تغيمات .

تغيير A.**ταγγὶρ** [ρζ. غير] ρ.ἀφ.μτβ.τὸ μεταβάλλειν, μεταβολή, ἀλλοίωσις, παραμόρφωσις, διαστροφή: احكام قوانين—μεταβολή, ἀλλοίωσις τῶν διατάξεων τῶν νόμων· || صورت — ى افاده‌نك μεταβολή, διαστροφὴ τῶν λεχθέντων· || المواضع — **ταγγίρδ-λ-μεβαζὴ,** μετατοπισμὸς [ὁρυκτ.]. ‖ Ρμ. μεταβάλλω, ἀλλοιῶ, ποιῶ διάφορον, διαφορετικόν, παραμορφῶ, διαστρέφω [αἰτ.]: ايدی — بنايی طرز μετέβαλε τὸν ρυθμὸν τῆς οἰκοδομῆς·||ايدی — لسانی شيوهٔ μετέβαλεν ἢ διέστρεψε τὸ ὕφος τῆς γλώσσης· || ضبطنامه‌يی — وتحريف ايله ساخته‌كارلغه جرأت ايدی ἐτόλμησε πλαστογραφίαν διαστρέψας καὶ παραποιήσας τὸ πρακτικόν·||شاهدلك افاده‌لرينی تبديل

ردر—ايتمك وμετέβαλε καὶ διέστρεψε τὰς καταθέσεις τῶν μαρτύρων· § πλθ. تغييرات .

تغييظ A. **ταγγιζ** [ρζ. غيظ] ρ. ἀφ. ἐξόργισις· ἐντονώτερον τοῦ غضب βλ.

تف **τὲφ,** βλ. دف **τὲφ.**

تف Π. **τὲφ** [συν. تأب] ὄν.θερμότης: ‖ —ى θερμότης Ἰουλίου·‖تأب—و شدت σφοδρότης θερμότητος· § πυρετός.

تفاح A. **τσφφάχ,** ὄν. μῆλον: الارض—**τσφφάχσ-λ-ἄρζ,** γογγύλη, τ. يرالماسی .

تفاحه A. **τσφφαχ-ὰ,** ὄν. θ. ἓν μῆλον: ه— حمرا μῆλον ἐρυθρόν.

تفاحيت A. **τσφφαχ-ιγέτ,** ὄν. θ. μηλικὸν ὀξὺ [χημ.].

تفاحيه A. **τσφφαχ-ιγέ,** ἐπθ. θ. μηλοειδῆ [βοτ.].

تفاخر A. **τεφαχσὸρ** [ρζ. فخر] ρ. ἀφ. συνων. افتخار ἤτοι καύχησις· § [ἐπὶ κακοῦ] κομπορρημοσύνη·§ τὸ καυχᾶσθαι καὶ κομπορρημονεῖν ἀμοιβαίως· § πλθ. تفاخرات .

تفاريج A. **τεφαριὶζ** [πλθ. τοῦ ἀχρήστου تفرجه **τεφριδζέ,** ρζ. فرج] ὄν. θ. σχίσματα, ἀνοίγματα, χωρίσματα,διαστήματα: — لبسه ἀνοίγματα, χωρίσματα ἐνδυμάτων· || — اصابع χωρίσματα ἢ διαστήματα δακτύλων.

تفاريق A.**τεφαριὶκ** [πλθ. τοῦ تفريق ἢ τοῦ تفرقه] ὄν. ἀντικείμενα ἢ ἔργα κεχωρισμένα ἀπ' ἀλλήλων, διακεκριμένα, ἐκλεκτά, ἢ μικρὰ πράγματα περίεργα, κομψά: قسم ثانيسی معارفجه بعض— آثارك نشرينه و قف اولنمشدر τὸ δεύτερον μέρος ἀφιερώθη εἰς τὴν δημοσίευσιν ἐκλεκτῶν τινων φιλολογικῶν ἔργων·|| بعض تحف و—مقوله‌سيله جلب خاطرينه چالشدی προσεπάθησε νὰ τὸν κολακεύσῃ διά τινων περιέργων καὶ ἐκλεκτῶν ἀντικειμένων· § ἄρωμα μόσχου· § ὁ ἐνικὸς ἐν χρήσει ἐν ἑτέρᾳ ἐννοίᾳ.

تفاسير A. **τεφασὶρ** [πλθ. τοῦ تفسير] ὄν. σχόλια ἰδίᾳ ἱερῶν κειμένων:شريفه—ى ἱερὰ σχόλια [τοῦ Κορανίου].

تفاصيل A. **τεφασὶλ** [πλθ. τοῦ تفصيل βλ.] ὄν. θ. λεπτομέρειαι, καθ' ἕκαστα.

تفاضل A. **τεφαζὸλ** [ρζ. فضل] ρ. ἀφ. διεκδίκησις ὑπεροχῆς, τὸ φιλονεικεῖν δύο τινὰς περὶ πρωτείων·§ [μθμ.] διαφορὰ μεγαλειτέρου ποσοῦ ἀπὸ μικροτέρου.

تفاضلى A. **τεφαζὸλ-ὶ,** ἐπθ. διαφορικός : — حساب διαφορικὸς ὑπολογισμὸς [μθμ.]· § θ. تفاضليه .

تفاعيل A. **τεφαὶλ** [πλθ. τοῦ تفعل **τεφιλὲ**] ὄν.θ. μέτρα ποιητικά: بر سوزمجرد افاعيل و — مطابق اولمغله شعردن معدود اولهمز λόγος τις δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ποίησις, μόνον διότι εἶναι σύμφωνος πρὸς τὰ μέτρα.

تفأل A.**τεφε'ὸλ**[ρζ.فأل]ρ.ἀφ.τὸ προοιωνίζεσθαι,ἐξάγειν οἰωνόν,μαντεύειν,τὸ θεωρεῖν αἴσιον οἰωνόν: — ايله خيرچه‌ك اولهٔ **τεφε'ὸλ,** ἢ بالخير—**τεφε'ὸλ πὶ-λ-χαΐρ,** θεωρεῖν ὡς καλὸν οἰωνόν. ‖ Ρμ. [دن ἢ ايله]: ايتدم — حافظ ديوانندن ἐξήγαγον οἰωνοὺς ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ Χαφὴζ· || ايلدم - تفاءلم ἐθεώρησα ὡς καλὸν οἰωνὸν τὴν ἔλευσίν σας· § πλθ. تفألات · § βλ. καὶ تفئيل .

تفاوت A. **τεφαὸτ** [ρζ. فوت] ρ. ἀφ. διαφορὰ μεταξὺ δύο πραγμάτων κατὰ τὸ μέγεθος, τὴν ποιότητα κτλ.: — قيمتجه διαφορὰ κατὰ τὴν τιμήν·|| فاحش — غرضجه μεγάλη διαφορὰ ὡς πρὸς τὸν σκοπόν·|| طوپخانه‌نك ساعتيله يكی ساعتی بيننده—واردر μεταξὺ τοῦ ὡρολογίου τοῦ Τοπχανὲ καὶ τοῦ Γενῆ-Δζαμῆ ὑπάρχει διαφορά·|| — يك **πὶ-λα τεφαὸτ,** ἄνευ διαφορᾶς.

تفاوتسز T. **τεφαὸτ-σὸζ,** ἐπθ. ὁ μὴ ἔχων διαφοράν: مثل —ى ὅμοιον πρᾶγμα, ἤτοι μὴ διαφέρον ἄλλου ὁμοειδοῦς.

تفاييد A. **τεφαγὶδ** [ρζ. فود] ρ. ἀφ. τὸ ὠφελεῖσθαι ἀμοιβαίως: شاكردان—ى τὸ ὠφελεῖσθαι ἀμοιβαίως τοὺς μαθητάς.

تفتت A.**τεφεττὸτ** [ρζ. فت] ρ.ἀφ. τὸ μεταβάλλεσθαι εἰς ψιχία,κατακερμάτισις.

تفته Π. **τεφτέ,** ἐπθ. πεπυρακτωμένος, θερμός: —آهن سِδηρος πεπυρακτωμένος· || —دل καρδία θερμή.

تفتيت A. **τεφτὶτ** [ρζ. فت] ρ. ἀφ. τὸ μεταβάλλειν εἰς ψιχία, κερμάτια, κατακερμάτισις: —ى κατακερμάτισις λίθου.

تفتير A. **τεφτὶρ** [ρ. فتر] ρ.ἀφ. τὸ προξενεῖν ἀπογοήτευσιν, κόπωσιν, χαύνωσιν, παράλυσιν: شاعرانه‌نك قوهٔ —ى παράλυσις τῆς ποιητικῆς δυνάμεως·‖Ρμ. [αἰτ.]:—طبعی παραλύω τὸν φυσικὸν χαρακτῆρα· § πλθ. تفترات .

تفتيش A. **τεφτὶζ** [ρζ. فتش] ρ. ἀφ. ἔρευνα, ἐξέτασις, ἐξέλεγξις, ἐπιθεώρησις, ἐ-

πισκόπησις,ἐποπτεία:ى ضمننده بعض خصوصاتك— πρὸς ἐξέτασιν ἢ ἐξέλεγξιν ὑποθέσεών τινων·‖ و نظارتى حكومتك مكتبلرده اولان حق ـــ καίωμα τῆς κυβερνήσεως ὡς πρὸς τὴν ἐπιθεώρησιν καὶ ἐποπτείαν τῶν σχολείων· ‖ حسابات مأمورينك—احوالى ἐξέλεγξις λ)σμῶν·‖ ى—ἐξέλεγξις τῆς καταστάσεως τῶν ὑπαλλήλων·‖ ـــ ميت νεκροψία· ‖ مأمورى — [ἢ κοινῶς μόνον تفتيش] ἐπιθεωρητής, ἐπόπτης, ὑπάλληλος δικαστικῆς ἀστυνομίας. ‖ Ρμ. ἐρευνῶ, ἐξετάζω, ἐξελέγχω, ἐπιθεωρῶ, ἐποπτεύω [αἰτ.]: ايتمك — احوالى ἐξετάζω,ἐπιθεωρῶ τὴν κατάστασιν·§ πλθ. تفتيشات : ايجون كوندريلان مأمور — اجراى ὁ ὑπάλληλος ὁ ἀποσταλεὶς πρὸς ἐκτέλεσιν ἐξετάσεων,ἤτοι ὅπως ἐξετάσῃ τὰ πράγματα.

تفتيشى } A. **τεφτισ-ί,** ἐπθ. ἐξεταστικός, ἐξελεγκτικός, ἐπιθεωρητικός, ἐποπτικός· §θ. تفتيشيه : وظائف ـــ ἢ امور ὑποθέσεις ἢ καθήκοντα ἐποπτικά, ἤτοι ἐπόπτου κτλ.

تفتيق } A. **τεφτὶκ** [ρζ. فتق] ρ. ἀφ. τὸ σχίζειν, χωρίζειν εἰς δύο, σχίσιμον: ى— ورقك σχίσιμον ἐγγράφου. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: ايتمك— تختى σχίζω τὴν σανίδα.

تفتيك } A. **τεφτὶκ** [ρζ. فتك] ρ. ἀφ. τὸ ξαίνειν, ξάνσις: ى— يوكك ξάνσις τοῦ μαλλίου· **[γʒσνὸν]** βλ. καὶ ἐπομ.

تفتيك } T. **τιφτὶκ** [κατὰ τὸ λεξ. تافچى معلم καὶ ابو الضيا,ἡ λέξις φαίνεται παραφθορὰ τῆς προηγουμένης] ὄν.μαλλίον αἰγὸς λεπτὸν καὶ στιλπνὸν ὡς ἡ μέταξα, ἰδίᾳ τὸ μαλλίον τῶν αἰγῶν Ἀγκύρας καὶ Κασμίρης : — كچيسى ἡ αἶξ ἡ δίδουσα τοιοῦτον μαλλίον·§ μοτός, κ. ξαντὸν διὰ πληγάς.

تفتيكلمك } T. **τιφτὶκ-λεμὲκ,** ρμ.μτδ. παραλύω [ξεφτίζω], μεταβάλλω εἰς μοτόν,ἤτοι ξαντὸν [αἰτ.].

تفتيكلنمك } T. **τιφτὶκ-λενμέκ,** ρμ. μσ. παραλύομαι, κ. ξεφτῶ, ἤτοι γίνομαι ὡς μοτός,ξαντὸν [ἐπὶ ὑφασμάτων].

تفتيل } A. **τεφτὶλ** [ρζ. فتل, βλ. فتيل] ρ. ἀφ. τὸ κλώθειν,νήθειν: رسن ἢ حبل ـــ τὸ κλώθειν σχοινίον ἢ κάλω.

تفتين } A. **τεφτὶν** [ρζ. فتن, βλ. فتنه] ρ. ἀφ.τὸ διεγείρειν, τὸ ταράττειν· § τὸ μαγεύειν: قلوب ـــ τὸ μαγεύειν τὰς καρδίας· ‖ ـــ نظر اهل τὸ μαγεύειν τοὺς θεατάς.

تفث } A.**τέφς,** ρ.ἀφ. ἡ μετὰ τὴν προσκύνησιν τῶν ἐν Μέκκᾳ καὶ Μεδινᾷ ἱερῶν παρὰ Μουσουλμάνοις τόπων καὶ ἀπέκδυσιν τοῦ μανδύου [βλ. احرام] ὃν φοροῦσι κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο, ἐπανάληψις ἕξεων τινων, ὡς τὸ ἀλείφεσθαι τὴν κόμην καὶ τὸ σῶμα,τὸ κόπτειν τοὺς ὄνυχας καὶ τὸν μύστακα,τὸ κείρεσθαι κτλ.

تفجر } A. **τεφεδζζὸρ** [ρζ. فجر] ρ. ἀφ. τὸ ὑποφώσκειν·συν. توِ انفجار βλ. § ἐξάνθημα [ἰατρ.].

تفجرى } A. **τεφεδζζρ-ί,**ἐπθ. ἐξανθηματικός· § θ. تفجريه .

تفجع } A. **τεφεδζζὸ** [ρζ. فجع] ρ. ἀφ. τὸ αἰσθάνεσθαι πόνον, ἢ λύπην, τὸ θλίβεσθαι ἐπὶ δυστυχήματι, τραγικῷ συμβάντι: ـــ ادات μόριον σχετλιαστικὸν· § πλθ. تفجعات.

تفجير } A. **τεφζὶρ** [ρζ. فجر] ρ. ἀφ. τὸ κατηγορεῖν τινα ἐπὶ ἀκολασίᾳ,τὸ καλεῖν ἀκόλαστον §τὸ ποιεῖν ἀναβρύειν ἐκ τῆς γῆς καὶ ῥέειν,ἡ διὰ σωλήνων ἐξαγωγὴ καὶ ἐκροὴ ὑγροῦ ἔκ τινος σώματος, ἢ μέρους: ى— صويك ἐξαγωγὴ καὶ ἐκροὴ ὕδατος. ‖ Ρμ. [αἰτ.].

تفجيع } A. **τεφζὶ'** [ρζ. فجع] ρ.ἀφ. τὸ ποιεῖν τινα ἢ τι πονεῖν ἢ λυπεῖσθαι, τὸ προξενεῖν θλῖψιν: ى—قلبك τὸ θλίβειν τὴν καρδίαν. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: ايتمك—ى عضوى ποιῶ μέλος τι τοῦ σώματος νὰ πονῇ· § πλθ. تفجيعات .

تفحص } A. **τεφεχχὸς** [ρζ. فحص] ρ, ἀφ. ἔρευνα, ἐξέτασις ἀκριβὴς καὶ ἐπιμελής, ἐξερεύνησις: ى—كيفيتك ἐξερεύνησις τῆς ὑποθέσεως. ‖ Ρμ. ἐρευνῶ, ἐξετάζω ἀκριβῶς καὶ ἐπιμελῶς, ἐξερευνῶ [αἰτ.]: ايلدم—ى و حكمتى سبب ἠρεύνησα ἐπιμελῶς τὴν αἰτίαν καὶ τὸν λόγον· § πλθ. تفحصات : واقعه‌سى تتجه بولدى ـــ αἱ γενόμεναι ἔρευναι αὐτοῦ δὲν ἔλαβον ἔκβασιν.

تفحم } A. **τεφεχχὸμ** [ρζ. فحم] ρ. ἀφ. ἀπανθράκωσις [χημ.], ἤτοι τὸ μεταβάλλεσθαι εἰς ἄνθρακα [ἐπὶ σώματος ἀνθρωπίνου ἢ ἄλλου ὀργανικοῦ]. ‖ Ρμ. ἀπανθρακοῦμαι.

تفحيم } A. **τεφχὶμ** [ρζ. فحم] ρ. ἀφ. ἀπανθρακισμός, ἤτοι τὸ μεταβάλλειν εἰς ἄνθρακα [χημ.].

تفخر } A. **τεφεχχὸρ** [ρζ. فخر] ρ.ἀφ. ὑπερηφάνεια, καύχησις [ἐπὶ ἀρετῇ, πλούτῳ,μαθήσει]. ‖ Ρμ. ὑπερηφανεύομαι,καυχῶμαι [τῇ ἐλὴ]· § συνηθέστ. افتخار βλ. § πλθ. تفخرات .

تفرش } A. **τεφερρσὸχ** [ρζ. فرش] ρ. ἀφ. τὸ στρώννυσθαι,στρῶσις: بساط ـــ στρῶσις τάπητος·‖ برف ـــ στρῶσις χιόνος·

تفرع } A. **τεφερρὸ'** [ρζ. فرع] ρ. ἀφ. διακλάδωσις· συνέκδ. παρεπόμενον, ἀπόρροια: ى— مسئله‌دن بر مسئله‌نك ديكر ἀπόρροια ζητήματός τινος ἐξ ἄλλου.‖Ρμ. διακλαδοῦμαι, παρέπομαι, ἀπορρέω,πηγάζω [ذن]: — اصولدن ايتمك ἀπορρέει ἐκ τῆς ἀρχῆς,ἐκ τοῦ κανόνος... § πλθ.تفرعات: ى— و مجله ὁ ἀστυκὸς κώδηξ καὶ τὰ παρεπόμενα αὐτοῦ : فن طب و ـــ ندن اولان صيدلانى ἡ ἰατρικὴ καὶ ἡ ἐκ τῶν παρεπομένων αὐτῆς **[τεφερρσατινὲν]** φαρμακοποιία·‖امور ـــ δευτερεύοντα ζητήματα, καθ' ἕκαστα.

تفرعن } A. **τεφερ'ὸν** [ρζ. فرعون **φιρὰὸν**= Φαραὼ] ρ. ἀφ. τὸ γίνεσθαι Φαραώ, ἤτοι δεσπότην, τύραννον.

تفرغ } A. **τεφερρσὸγ** [ρζ. فرغ, βλ. فراغ] ρ. ἀφ. τὸ ἀναπαύεσθαι, ἀπαλλάττεσθαι ἀπὸ ἐργασίας,ἐνασχολήσεως, κ.ξέννοιασμα,ἀνάπαυσις [ذن]·§τὸ ἀγοράζειν δημοσίους γαίας, ἀγορά [αἰτ.].‖Ρμ. ـــ ايتمك ἀπαλλάττομαι ἀπὸ τῶν ἐνασχολήσεων, ἀναπαύομαι·‖ملكتنده ـــ ايتمش τὸ δέκα στρέμματα γαιῶν· § βλ. تفويض .

تفرق } A.**τεφερροὶκ** [ρζ. فرق] ρ.ἀφ. τὸ χωρίζεσθαι, διαιρεῖσθαι, διασκορπίζεσθαι, χωρισμός, διαίρεσις, διασκορπισμός : ـــ اتصال διάστασις, διακοπή, σχίσιμον συναφείας [ἰατρ.]· βλ. افتراق. ‖ Ρμ. χωρίζομαι κτλ.

تفرقه } A. **τεφερρικὰ** [ρζ. فرق] ὄν. θ. διαίρεσις, διχόνοια : بر حال ـــ فى موجب اولدى τὸ πρᾶγμα τοῦτο προὐξένησε διαίρεσιν, διχόνοιαν·‖دوشمك — ἀναφύεται διαίρεσις, διχόνοια: دوشوردى ـــ بينلرينه ἔρριψε μεταξὺ αὐτῶν διαίρεσιν, διχόνοιαν· § ἐπιφυλλὶς ἐφημερίδος : ى— صباح ἐπιφυλλὶς τῆς ἐφημερίδος Σαμπάχ [Πρωΐα]· § πλθ. تفاريق **τεφαρίκ,** βλ.

تفريج } A. **τεφρὶδζ** [ρζ. فرج] ρ. ἀφ. τὸ διασκεδάζειν τὴν θλῖψιν, διασκέδασις, ἐξάλειψις : هموم ـــ διασκέδασις μεριμνῶν· ‖ قلوب ـــ διασκέδασις καρδιῶν. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: بر غمزده‌يى ـــ τὸ διασκεδάζειν τεθλιμμένον.

تفريح } A. **τεφρὶχ** [ρζ. فرح] ρ. ἀφ. τὸ καθιστάναι τινὰ φαιδρόν, εὔθυμον, φαίδρυνσις: ى—دل غمناكك بر φαίδρυνσις καρδίας

تفخيم } A. **τεφχὶμ** [ρζ. فخم] ρ. ἀφ. τιμή, σέβας: اولان فرمان همايون ـــ واصل موتع τὸ Αὐτοκρατορικὸν διάταγμα, ὅπερ ἔφθασεν εἰς τὴν θέσιν τῆς τιμῆς, ἤτοι ὅπερ μετὰ τιμῆς ὑπεδέχθημεν· § προφορὰ γράμματός τινος ὡς δασυφώνου.‖Ρμ.τιμῶ,μεγαλύνω,προφέρω γράμματι ὡς δασύφωνον : لفظك عسل معناسنه ولان بال ـــ اولنور ى— τὸ λάμ τῆς λέξεως βὰλ, σημαινούσης **ἀσὲλ** [μέλι], προφέρεται δασέως.

تفديه } A. **τεφὶγὲ** [ρζ. فداء] ρ. ἀφ. θ. τὸ λέγειν τινὶ : ἡ ζωή μου ἔστω ἡ γενέσθω θυσία διὰ σέ· τὸ θύειν τὴν ψυχὴν ὑπέρ τινος: عاشق ـــ θυσία ἐραστοῦ.

تفرج } A. **τεφερρὸζ** [ρζ. فرج] ρ. ἀφ. τὸ ἐξέρχεσθαι πρὸς διασκέδασιν λύπης, στενοχωρίας, μερίμνης, περίπατος, ἐκδρομή: اجر يلمك — ποιῶ ἐκδρομήν· ‖ اناطولى شمندوفريله بر—اجرا ايلدم ἐποίησα ἐκδρομὴν διὰ τοῦ σιδηροδρόμου **τῆς Ἀνατολῆς**·‖ چيقمق ـــ ἐξέρχομαι εἰς περίπατον· § πλθ. تفرجات · βλ. καὶ نزه .

تفرجگاه } Π. ἢ تفرجك **τεφερρσὸζ-γκιάχ,** ὄν. τόπος περιπάτου, ἐκδρομῆς.

تفرح } A. **τεφερρσὸχ** [ρζ. فرح] ρ. ἀφ. τὸ γίνεσθαι φαιδρόν, εὔθυμον, φαίδρυνσις, εὐθυμία.

تفرد } A. **τεφερρσὸ'** [ρζ. فرد] ρ. ἀφ. τὸ εἶναι μοναδικόν,διακρίνεσθαι,μοναδικότης, τὸ ἀπομονοῦσθαι, ἀπομόνωσις, χωρισμός: داعيهٔ ـــ ἀξίωσις μοναδικότητος, ἤτοι ὅτι εἶναί τις μοναδικός.‖ Ρμ. [ايله ἢ ده]: ايتمش—غيرت و درايتله ابن سينا زمانده διεκρίθη ἐπὶ ζήλῳ καὶ συνέσει·‖ ايتمشيدى—ὁ Ἀδουκῆνας **["Ιπνι-Σινᾶ]** εἶχε γίνει μοναδικὸς ἐν τῇ ἐποχῇ του·‖ — انسان هر شيده ايدەمز ὁ ἄνθρωπος δὲν δύναται ἐν παντὶ πράγματι νὰ καταστῇ μοναδικός.

تفرز } A. **τεφερρσὸζ** [ρζ. فرز] ρ. ἀφ. τὸ χωρίζεσθαι, χωρισμός: بر آلايدن بر طابورك ـــ ى—ὁ χωρισμὸς τάγματός τινος ἀπὸ τοῦ συντάγματος.

تفرس } A. **τεφερρσὸς** [ρζ. فرس, βλ. فراست]ρ. ἀφ. τὸ ἐννοεῖν ἢ μᾶλλον τὸ διακρίνειν,διαγινώσκειν τι ἰδίᾳ ἐκ τῆς φυσιογνωμίας, ἢ ἔκ τινων διδομένων, διάγνωσις, διάκρισις : ى— خصوصك بر διάγνωσις ὑποθέσεως.‖Ρμ.[αἰτ. ذن]: ايلدم — اولديغى حركاتندن فرار نيتنده ἐκ τῶν κινημάτων του ἐνόησα ὅτι προὐτίθετο νὰ δραπετεύσῃ· § πλθ. تفرسات .

τεθλιμμένης.§ [ιατρ.]: ى—مرض دور χρονικὴ περίοδος καθ' ἣν ἡ ἀσθένεια ἐφησυχάζει, ἤτοι λανθάνουσα κατάστασις.

تفريد A. **τεφρὶτ** [ρζ. فرد] ρ. ἀφ. τὸ ἀπομονοῦν, ἀπομόνωσις· § τὸ ἀσπάζεσθαι τὸν μοναχικόν, ἐρημιτικὸν βίον ἐπὶ σκοπῷ τοῦ ἐμβαθῦναι εἰς τὴν θεολογίαν καὶ δυνηθῆναι ἐκπληρῶσαι τὰς θείας ἐντολάς: —اهل ὁ ἀσπαζόμενος τὸν μοναχικόν βίον ‖Ρμ.[αἰτ.].

تفريش A. **τεφρὶς** [ρζ. فرش]ρ. ἀφ. ἐπίστρωσις, ἐπίπλωσις : بر داڑه‌سك قالديرم—ى ἐπίπλωσις διαμερίσματος, τμήματος·‖صو—ى ἐπίστρωσις, κατασκευὴ λιθοστρώτου·‖ بر اوطه‌يى بورولرينك—ى ἐπίστρωσις τῶν σωλήνων ὕδατος· ‖ Ρμ. ἐπιστρωννύω, ἐπιπλῶ [αἰτ.] : قبه‌ك اوزرى قورشونله—اچمك ἐπιπλῶ δωμάτιον·‖ — اولمدى ὁ θόλος ἐπεστρώθη διὰ [πλακὸς] μολύβδου· § πλθ. تفريشات : ى — دوائر اميريه‌نك مصارفِ اچون اقتضا ايدن مبالغ τὰ ποσὰ τὰ ἀπαιτούμενα διὰ τὰς ἐπιπλώσεις τῶν κυβερνητικῶν γραφείων.

تفريشى A. **τεφριὰ-ί,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῇ ἐπιστρώσει, ἐπιπλώσει·§θ. تفريشيه : —مصارفِ ἔξοδα ἐπιπλώσεως.

تفريط A. **τεφρὶτ** [ρζ. فرط] ρ. ἀφ. τὸ ἀφίνειν τι ἀτελές, ἔλλειψις [ἀντίθ. τῷ افراط ὑπερβολή, ἄγαν]: ه—دن افراطدن ἀπὸ τῆς ὑπερβολῆς εἰς τὴν ἔλλειψιν, ἤτοι ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ἄκρου εἰς τὸ ἄλλο·‖ ده افراط كبى مقبول دكلدر — انسان اعتدالدن آيرلاملى كالهٔ, ὡς ἡ ὑπερβολή· ὁ ἄνθρωπος δὲν πρέπει ν' ἀποχωρίζηται τοῦ μέσου ὅρου.

تفريع A. **τεφρὶ'** [ρζ.فرع] ρ. ἀφ. τὸ ἐξάγειν ἐκ τινος ζητήματος παρεπόμενόν τι, ὡς κλάδον ἐκ τοῦ στελέχους: بر حكمك—ى ἐξαγωγὴ κρίσεως·‖Ρμ. [αἰτ. دن]: بر مسئله‌دن — حكمى ἐξάγω κρίσιν ἐκ τινος ζητήματος· § πλθ. تفريعات· βλ. καὶ تفرع.

تفريغ A. **τεφρὶγ** [ρζ. فرغ, βλ. فراغ] ρ. ἀφ. τὸ κενοῦν, κένωσις ἀγγείου πλήρους,ἢ φαγητοῦ ἐκ τῆς χύτρας εἰς τὰ τρυβλία: —صراحى κένωσις φιάλης·‖طعام—κένωσις φαγητοῦ· § πλθ. تفريغات.

تفريق A. **τεφρὶκ** [ρζ. فرق] ρ. ἀφ. τὸ χωρίζειν, διακρίνειν, ἐκλέγειν, χωρισμός, διάκρισις, διαλογή, ἐκλογή: عالمك جاهلدن ى— διάκρισις τοῦ σοφοῦ ἀπὸ τοῦ ἀμαθοῦς· ‖ [αἰτ.]: هنردر زيوفى خالصدن—بالكيميا·‖— **τεφρίκι πὶ-λ-κιμία,** ἀποχωρισμὸς διὰ τῆς χημείας [δύο μετάλλων κτλ.]· ‖ جمعيتِ—ἐκλογικὴ ἐπιτροπὴ συγκροτουμένη κυβερνητικῶς πρὸς ἐκλογὴν ὑποψηφίων μελῶν τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου, ἢ τοῦ πρωτοδικείου.‖Ρμ.[αἰτ.]: بك اچمك — بدى و διακρίνω τὸ καλὸν καὶ τὸ κακόν. ‖ اچمك — اره‌سنى باطل الله حق διακρίνω τὸ ἀληθὲς ἀπὸ τοῦ ψευδοῦς[κ.λ.τὸ μεταξὺ κτλ.]§πλθ.ὁμλ. تفريقات **τεφρικάτ,** καὶ ἀνώμ. تفاريق **τεφαρίκ.**

تفزيع A. **τεφζὶ'** [ρζ. فزع] ρ. ἀφ. τὸ πτοεῖν, ἐκφοβίζειν, ἐκπτόησις, ἐκφοβισμός: بر ناڭمى—ى ἐκπτόησίς τινος.‖Ρμ. [αἰτ.]: — ἐκπτοῶ κοιμώμενον.

تفسح A. **τεφσσὸχ** [ρζ. فسح] ρ. ἀφ. τὸ εὐρύνεσθαι, εὔρυνσις· συνών. انفساح.

تفسخ A. **τεφσσὸχ** [ρζ. فسخ] ρ.ἀφ. τὸ διαλύεσθαι, διάλυσις, ἀποσύνθεσις σώματος ἀνθρώπου ἢ ζώου, σῆψις: —اجساد διάλυσις σωμάτων·‖—اعتقادى تناسخ ارواح اعتقادى اشباح δοξασία αὐτοῦ ἡ μετεμψύχωσις· πεποίθησις αὐτοῦ ἡ διάλυσις τῶν σωμάτων. ‖ Ρμ. διαλύομαι, ἀποσυντίθεμαι, σήπομαι.

تفسد A. **τεφσσὸδ** [ρζ. فساد, βλ. فساد] ρ. ἀφ.τὸ διαφθείρεσθαι, μολύνεσθαι,διαφθορά: هوا — μολυσμὸς τοῦ ἀέρος.

تفسره A. **τεφσιρὲ** [ρζ. فسر] ρ. ἀφ. θ. ἐξέτασις τῶν οὔρων ἀσθενοῦς ὑπὸ ἰατροῦ, οὐροσκόπησις.

تفسيح A. **τεφσὶχ** [ρζ. فسح] ρ. ἀφ. τὸ εὐρύνειν, εὔρυνσις· συνών. توسيع βλ.

تفسيد A. **τεφσὶτ** [ρζ. فساد , βλ. فساد]ρ.ἀφ. συνων. افساد βλ.

تفسيده Π. **τεφσιτέ,** ἐπθ. θερμός, πεπυρακτωμένος:—دل—οὗ ἡ καρδία καίει· ‖ لب — οὗ τὸ χεῖλος καίει, λίαν διψαλέος.

تفسير A.**τεφσὶρ** [ρζ. فسر] ρ.ἀφ.τὸ ἐξηγεῖν, ἐξήγησις, ἑρμηνεία δυσκόλου κειμένου,σχόλιον: —حسن καλὴ ἐξήγησις, καλὴ ἑρμηνεία·‖—سوء κακὴ ἑρμηνεία, κακὴ ἐξήγησις· ‖ ى—بر آيتك ἑρμηνεία ἐδαφίου [ἱεροῦ βιβλίου, ὡς τοῦ Κορανίου]· ‖—كبير τὸ μέγα σχόλιον, ἤτοι ὄνομα βιβλίου περιέχοντος ἑρμηνείαν τοῦ Κορανίου· ‖—عطف [γραμ.]λέξις συνώνυμος, χρησιμεύουσα πρὸς σαφεστέραν ἐξήγησιν τῆς

προηγουμένης,μεθ' ἧς συνδέεται διὰ τοῦ συμπλεκτικοῦ و=καί· ὡς توان و تاب **τάπ-ου-τσβάν,** δύναμις καὶ ἰσχύς.‖Ρμ. ἐξηγῶ, ἑρμηνεύω, σχολιάζω [αἰτ.]: اچمك—قرآن شريفى ἑρμηνεύω τὸ ἱερὸν Κοράνιον·‖ اچمك—بر كلامى ἑρμηνεύω, ἐξηγῶ λέξιν· § πλθ. تفسيرات **τεφσιράτ,** ἐν γένει ἑρμηνεῖαι, ἐξηγήσεις, σχόλια,καὶ تفاسير **τεφασίρ,** ἰδίᾳ ἑρμηνεῖαι,σχόλια Κορανίου: تفسيراته اوغرامق γίνομαι ἀντικείμενον σχολίων, σχολιάζομαι.

تفسيق A. **τεφσὶκ** [ρζ. فسق] ρ. ἀφ. τὸ κατηγορεῖν ἐπὶ ἀκολασίᾳ, πορνείᾳ, παραβάσει τῶν θείων ἐντολῶν [αἰτ.]: تقوى الله چالشدى مشهور بر آدمى — ه ἄνδρα πασίγνωστον ἐπὶ εὐσεβείᾳ προσεπάθησε νὰ κατηγορήσῃ ἐπὶ παραβάσει τῶν θείων ἐντολῶν· § πλθ. تفسيقات.

تفصيل A. **τεφσὶλ** [ρζ. فصل] ρ ἀφ. τὸ ἐκτιθέναι λεπτομερῶς, ἀναπτύσσειν, ἔκθεσις, ἀνάπτυξις λεπτομερής : كيفيت—ἔκθεσις λεπτομερὴς ὑποθέσεως· ‖ وقعه‌نك—ى ἔκθεσις λεπτομερὴς τοῦ γεγονότος, τοῦ συμβάντος·‖—على وجه الـ **ἀλλὰ βεδζχι-τ-τεφσίλ,ἢ**—على الـ **ἀλλὰ πὶ-τ-τεφσίλ,ἢ** —بال الله — **τεφσὶλ ιλέ,** λεπτομερῶς. ‖ Ρμ. [αἰτ.] : كيفيتى اچمك — ἐκθέτω λεπτομερῶς τὸ πρᾶγμα· ‖ بر مصلحت نه قدر — اولنسه افاده‌ده هيچ فاصله ويرماملى ὅσῳ καὶ ἂν ἀναπτυχθῇ ὑπόθεσίς τις, δὲν πρέπει νὰ διακόπτῃ τις τὴν ἀφήγησιν·§ πλθ. ὁμλ. تفصيلات λεπτομέρειαι: وقعه‌نك—نه كيرشدى εἰσῆλθεν εἰς λεπτομερείας περὶ τοῦ γεγονότος·‖— واقعه قناعت بخش اولمجق صورتده در αἱ δοθεῖσαι [γενόμεναι] λεπτομέρειαι εἶναι τοιαῦται ὥστε νὰ πείσωσι· § πλθ. ἀνώμ. تفاصيل **τεφασίλ,** βλ.

تفصيلاً A. **τεφσίλ-εν,** ἐπρ. λεπτομερῶς : حكايه ايلدى—وقعه‌يى ἐδιηγήθη τὸ γεγονὸς λεπτομερῶς· § ἀναπτύσσων [αἰτ.].

تفصيللو T. **τεφσιλ-λί,** ἐπθ. λεπτομερής·§ ἐπρ. λεπτομερῶς.

تفضل A.**τεφεζζὸλ,** ἢ **τεφεττὸλ** [ρζ. فضل] ρ.ἀφ. τὸ ἔχειν ἀξιώσεις παιδείας,τὸ ἐπιδείκνυσθαι ὡς σοφόν: ى — جاهلك نجه ἡ ἐπίδειξις πολλῶν ἀμαθῶν ὡς σοφῶν·§πλθ.تفضلات.

تفضيح A.**τεφζὶχ** [ρζ. فضح , βλ. افتضاح] ρ. ἀφ. τὸ θεατρίζειν, ἐκπομπεύειν τὰ αἴσχη τινός, ἐκπόμπευσις· § πλθ. تفضيحات.

تفضيض A. **τεφζὶζ,ἢ τεφὶτ** [ρζ فضّ , βλ. فضه]ρ.ἀφ. τὸ ἐπαργυροῦν, ἐπαργύρωσις: ى—فضهٔ سيفك ἐπαργύρωσις τῆς λαβῆς τοῦ ξίφους.‖ Ρμ. [αἰτ.]: — تيغى نيام ἐπαργυρῶ τὸν κολεὸν τῆς σπάθης.

تفضيل A. **τεφζίλ, ἢ τεφὶλ** [ρζ. فضل] ρ. ἀφ.τὸ καθιστάναι ἢ τὸ θεωρεῖν τινα ἀνώτερον, προτιμότερον,τὸ προτιμᾶν, προτίμησις [δοτ.]: حضرت ابوبكرك حضرت عمره — ى τὸ θεωρεῖν ἀνώτερον τοῦ Ὁμὲρ τὸν Ἔβου-βεκίρ· ‖ —اسمِ συγκριτικὸν [γραμ.]. ‖ Ρμ.[δοτ.αἰτ.]: اچمك —انبيالى اولياله تورك پيغمبرلرى τοὺς προφήτας θεωρῶ ἀνωτέρους τῶν ἁγίων· § πλθ. تفضيلات.

تفضيلى A. **τεφζιλ-ί,** ἐπθ. συγκριτικός· § θ. تفضيليه : —صفتِ ἐπίθετον συγκριτικόν.

تفطر A. **τεφττὸρ** [ρζ. فطر] ρ. ἀφ. συνων. افطار βλ.

تفطن A.**τεφττὸν** [ρζ. فطن] ρ.ἀφ. τὸ νοεῖν, ἀγχίνοια, ἀντίληψις·βλ. تفهم.

تفطين A. **τεφτὶν** [ρζ. فطن] ρ. ἀφ. τὸ δίδειν νοῆσαι εὐκόλως· βλ. تفهيم.

تفعله A. **τεφ'ιλὲ** [ρζ. فعل] ὄν. θ. μέτρον στίχου· § πλθ. تفاعيل **τεφα'ὶλ,** βλ.

تفقد A. **τεφεκκὸδ** [ρζ. فقد] ρ. ἀφ. ἐξέτασις, ἐρώτησις: ى — خاطر احبابك ἐρώτησις περὶ τῆς ὑγιείας τῶν φίλων· ‖Ρμ. ἐξετάζω καὶ μανθάνω, διαπυνθάνομαι, ζητῶ πληροφορίας [αἰτ.]: اچمك — بر خصوصى احوالنى ἐξετάζω, πληροφοροῦμαι τὸν ἰδιωτικὸν βίον τινὸς [τὰ ἰδιαίτερα]· § πλθ. تفقدات.

تفقه A. **τεφεκκὸχ** [ρζ. فقه] ρ. ἀφ. τὸ σπουδάζειν τὸ Σερῆ [βλ. فقه καὶ شرع]· τὸ γίνεσθαι νομομαθῆ· § τὸ ἐννοεῖν.

تفقيه A. **τεφκὶχ** [ρζ. فقه] ρ. ἀφ. τὸ διδάσκειν, ἢ διδόναι τινὶ νοῆσαί τι· § τὸ διδάσκειν τὸ Σερῆ [βλ. فقه καὶ شرع].

تفك T. **τεφέκ,** ἐπθ. ἐν χρήσει ὁμοῦ μετὰ τοῦ συνωνύμου اوفاق **οὐφάκ :** —اوفاق λεπτός, ψιλός, ἢ ψιλὰ πράγματα, μικρὰ ὀψώνια [τοῦτα κεῖνα]· § βλ. تفه‌جك καὶ تفك.

تفكر A. **τεφεκκὺρ** [ρζ. فكر] ρ. ἀφ. διαλογισμός, σκέψις: ده — اٰنای ἐν τῷ μεταξὺ τῆς σκέψεως, ἤτοι ἐν τῷ μεταξὺ ἐν ᾧ ἐσκεπτόμην. ‖ Ρμ. διαλογίζομαι, διανοοῦμαι, σκέπτομαι [αἰτ.]: اچمك — بر خصوصى دياننوبمك ὑπόθεσίν τινα· ‖ اچمك — اساس مسئله‌يى σκέπτομαι τὴν βάσιν τοῦ ζητήματος· § πλθ. تفكرات.

تفكير A. **τεφκὶρ** [ρζ. فكر] ρ.ἀφ. τὸ σκέπτεσθαι· § τὸ διεγείρειν σκέψεις [αἰτ.].

تفلسف A. **τεφελσοφὸ** ἐκ τοῦ [فلسفه] ρ. ἀφ. τὸ φιλοσοφεῖν.

تفلق A. **τεφελλὸκ** [ρζ. فلق] ρ. ἀφ. τὸ σχίζεσθαι κτλ. συνών. فلاقا βλ.

تفليس A. **τεφλὶς** [ρζ. فلس] ρ. ἀφ. τὸ καταδικάζειν τινὰ εἰς πτώχευσιν, τὸ κηρύττειν πτωχεύσαντα· βλ· افلاس καὶ مفلس.

تفليس **τιφλὶς,** ὄν. κ. Τιφλὶς [πρωτεύουσα Γεωργίας].

تفنك Π.ἢ Τ. **τοφέν̇κ,** ἢ تفك **τοφέκ,** ὄν. πυροβόλον, τυφέκιον. [Κατὰ τὸ لهجه, ὅπερ θεωρεῖ τὴν λέξιν τουρκικὴν πεποιημένην ἐκ τοῦ ἤχου توف, γραπτέον تفك توف καὶ σημαίνει κυρίως κάλαμον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου φυσᾷ τις διὰ τοῦ στόματος, ἢ πυροβόλον ἀέρος]: چاقماغی — χάλυψ πυροβόλου· || چبوغی — ὀβελός, ἢ βέργα τοῦ πυροβόλου· || سونکوسی — λόγχη πυροβόλου· || قوندغی — ἀκτηρίς, κ. κοντάκι πυροβόλου· || دیجکی — **τοφένκ ἐπὶδιγίφι,** τὸ κάτω μέρος τῆς ἀκτηρίδος, τὸ πρὸς τὴν γῆν· || تاملیسی —, ἢ دمیری —, ὁ σιδηροῦς σωλὴν πυροβόλου· || قورشونی ἢ فندیغی — σφαῖρα πυροβόλου· || ی — آو πυροβόλον κυνηγίου· || ی — آت καραβίνα· || — ایکنه لو πυροβόλον βελονωτόν· || — چفه δίκανον, δίβολον· || ی — هوا πυροβόλον γεμίζον μὲ ἀέρα· || — طولدیرمق — πληρῶ πυροβόλον· || آتمق — ρίπτω πυροβόλον, πυροβολῶ· || یوشاتمق — κενῶ πυροβόλον, πυροβολῶ· || پاتلامق — πυροκροτεῖ τὸ πυροβόλον, συνέκδ. γίνεται ἔναρξις ἐχθροπραξιῶν, ἢ ἐκρήγνυται, σπάνει τὸ πυροβόλον.

تفنكجى T. **τοφένκ-τσί,** ἢ تفكجى **τοφέκ-τσί,** ὄν. στρατιώτης τυφεκοφόρος: ی — بحریه στρατιώτης τοῦ ναυτικοῦ τυφεκοφόρος· § φύλαξ τοῦ Σουλτάνου: باشی — ἀρχηγὸς τῶν φυλάκων τοῦ Σουλτάνου [βλ. تفنكى]· ἀρχηγὸς τὸ πάλαι τῆς χωροφυλακῆς ἐν ἐπαρχίᾳ· § κατασκευαστὴς τυφεκίων, ὁπλοποιός.

تفنكلك T.**τοφένκ-λίκ,** ὄν. δέσμη, ἢ ἄθροισμα πυροβόλων.

تفنكلمك T. **τοφένκ-λεμέκ,** ρμ.μτδ. τυφεκίζω, φονεύω διὰ τυφεκίου[αἰτ.].

تفنكلى T. **τοφένκ-λί,** ἢ تفكلى **τοφέκ-λί,** ἐπθ. ὁ ἔχων ἢ φέρων τυφέκιον.

تفنكى Π. **τοφένκ-i,** καὶ πλθ. تفنكيان **τοφενκιάν,** ἐπθ. φύλαξ τοῦ Σουλτάνου· συνών. تفنكجى βλ.

تفنن A. **τεφεννὸν** [ρζ. فنّ] ρ. ἀφ. τὸ μανθάνειν ἐπιστήμας, τὸ γίνεσθαι ἐπιστήμονα. Ρμ.[αὐ]: ایتمك — حكميه‌دە علوم ἐγένετο ἐπιστήμων τῶν φιλοσοφικῶν ἐπιστημῶν· § τὸ δι' ἄλλων λέξεων ἐπαναλαμβάνειν τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ὅταν δεήσῃ, ἢ ἐπανάληψις κτλ.

تفو Π. **τοφὸ,** ἐπφ. ἐν χρήσει πρὸς περιφρόνησιν ἢ λύπην: زن — **τοφὸ-ζέν,** ὁ πτύων εἰς τὸ πρόσωπόν τινος· § βλ. تو.

تفويض A. **τεφοββὸζ** [ρζ. فوض] ρ. ἀφ. ἀναδοχή, ἀνάληψις δημοσίας ὑπηρεσίας· ἀγορὰ δημοσίων γαιῶν. Ρμ. ἀναλαμβάνω, ἀναδέχομαι ὑπηρεσίαν· § ἀγοράζω δημοσίους γαίας κτλ. [αἰτ.]: ایتمك — مأموریتی بر ἀναλαμβάνω δημοσίαν ὑπηρεσίαν, θέσιν· || — باغه نامنه اولنان اموال τὰ κτήματα τὰ ἀγοραζόμενα [ἀναλαμβανόμενα] ἐν ὀνόματι τῆς τραπέζης· βλ. تفرغ.

تفوق A. **τεφεββὸκ** [ρζ. فوق] ρ. ἀφ. ὑπεροχή, ὑπερτέρησις: ادعای ἢ داعیهٔ بو بحثده‌دە — διϊσχυρισμὸς ἢ ἀξίωσις ὑπεροχῆς· || ی — ثابت اولدی καὶ ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ ἀπεδείχθη ἡ ὑπεροχὴ αὐτοῦ. Ρμ. ὑπερέχω, ὑπερτερῶ, ὑπερβάλλω [δοτ.]: ایتدی — اقرانه ὑπερέβαλε τοὺς ὁμήλικας.

تفوه A. **τεφεββὸχ** [ρζ. فوه] ρ. ἀφ. τὸ ἐκφέρειν, ἐκστομίζειν, ἐκστόμισις [ἰδίᾳ ἀπρεπῶν καὶ ἀτόπων λόγων]: الفاظ غلیظه — ἐκστόμισις λέξεων βαναύσων. Ρμ. [αἰτ.]: فنا بر — سوزی ἐκφέρω λόγον κακόν· § πλθ. تفوهات: غیر لایقه — λόγοι [ἐκστομίσματα] ἀπρεπεῖς· || — ادیانه لایق λόγοι ἄσεμνοι.

تفويض A. **τεφοβίζ** [ρζ. فوض] ρ. ἀφ. ἀνάθεσις, διαπίστευσις δημοσίας ὑπηρεσίας· ἐκχώρησις δημοσίων γαιῶν. Ρμ. ἀνατίθημι, διαπιστεύομαι δημοσίαν θέσιν· ἐκχωρῶ δημοσίους γαίας [δοτ. αἰτ.]: — امورى جناب حقه ایتمك ἀνατίθημι τὰ πράγματα τῷ Θεῷ· || عهدهٔ مأموریتی بر — خدمت ἢ درایتنه بیورلان ἡ θέσις, ἢ ἡ ὑπηρεσία, ἡ διαπιστευθεῖσα τῇ περινοίᾳ αὐτοῦ· || ولایتی والیلکی .. پاشا حضرتلرینه — ἡ θέσις .. بیورلمش νομάρχου τῆς νομαρχίας.... ἀνετέθη τῇ Α. Ε...

تفه **τεφέ,** تفه‌جی **τεφεδζί,** تفه‌لی **τεφελί,** βλ. دفه، دفه‌جی، دفه‌لی.

تفه‌جك T. **τεφε-δζὶκ** [ὑποκορ. τοῦ تفك βλ.]ἐπθ. ἐν χρήσει πάντοτε μετὰ τοῦ συνωνύμου اوفاجق **οὐφαδζὶκ** — اوفاجق λεπτοφυής, λεπτοκαμωμένος.

تفهم A. **τεφεχχὸμ** [ρζ. فهم] ρ. ἀφ. τὸ ἐννοεῖν, ἀντιλαμβάνεσθαι, ἀντίληψις: بر — ی مسئله‌نك ἀντίληψις ζητήματος. Ρμ. [αἰτ.]: بر سوزك مدلولنی پك كوچ — ایدر ἐννοεῖ τὴν ἔννοιαν ἑνὸς λόγου· || — ایدنجه‌یه قدر ἐπολὺ ἐκοπίασεν ἕως οὗ ἐννοήσῃ.

تفهيم A. **τεφχὶμ** [ρζ. فهم] ρ.ἀφ. τὸ διδόναι τινὶ νοῆσαί τι, ἤτοι ἐξήγησις, γνωστοποίησις, μύησις, κοινοποίησις, ἐκφώνησις ἀποφάσεως δικαστικῆς ὑπὸ τοῦ προέδρου τοῦ δικαστηρίου πρὸς τοὺς διαδίκους. Ρμ. δίδω τινί νὰ ἐννοήσῃ τι, ἐξηγῶ, γνωστοποιῶ, μυῶ, κοινοποιῶ, ἐκφωνῶ ἀπόφασιν [δοτ. αἰτ.]: بزه مرامنی ایلدی — ἐξήγησεν ἡμῖν τὸν σκοπὸν αὐτοῦ· || بو كلمه‌نك معناسنی بحق — قابل دكلدر ἔννοιαν τῆς λέξεως ταύτης· || هر بر دعوانك حكم — وقراری ἀπὸ τῆς χρονολογίας, καθ' ἣν ἐκφωνεῖται ἡ ἀπόφασις πάσης ἀγωγῆς. § πλθ. تفهيمات.

تفعيل A. **τεφὶλ** [ρζ. فال] ρ.ἀφ. τὸ νὰ βάλῃ τις τὴν γόησδαν π. χ. νὰ μαντεύσῃ. § πλθ. تفئيلات· || βλ. καὶ تفأل.

تقابل A.**τεκαφὸλ** [ρζ قبل] ρ. ἀφ. τὸ εὑρίσκεσθαι, ἢ ἔρχεσθαι ἀπέναντι ἀλλήλων, τὸ συναντᾶσθαι, ἀπαντᾶν, ἀντιμετώπισις, συνάντησις, ἀντίθεσις: ی — ایکی آینه‌نك ἀντίθεσις δύο κατόπτρων· || ی — ایکی فرقه‌نك ἀντιμετώπισις δύο μοιρῶν τοῦ στρατοῦ· || صفین — ἀντιμετώπισις δύο γραμμῶν τοῦ στρατοῦ **[σαφφέϊν]**· || نفع و ضرر — συνάντησις ὠφελείας καὶ ζημίας. Ρμ. [δοτ.]: ایدمز — واردانی مصارفاته τὰ εἰσοδήματά του δὲν δύνανται ν'ἀπαντήσωσι τὰ ἔξοδα· || [τῇ ایله]: ایتدی — نظریله نظری قزك τὸ ὄμμα του συνηντήθη μετὰ τοῦ ὄμματος τῆς νέας· § [φυσιολ.] ἀντίθεσις· § πλθ. تقابلات.

تقاتل A. **τεκατὸλ** [ρζ. قتل] ρ. ἀφ. ἀλληλοκτονία· συνηθέστ. مقاتله.

تقادم A. **τεκαφὸμ** [ρζ. قدم] ρ. ἀφ. παρέλευσις: موسم — زمان ایله حق ساقط اولماز — τῇ παρελεύσει τοῦ χρόνου δὲν ἀποσβέννυται τὸ δικαίωμα [νομ.]·

تقادير A. **τεκαφίρ,** πλθ. τοῦ تقدير βλ.

تقاديم A. **τεκαφίμ,** πλθ. τοῦ مقدمه βλ.

تقارب A. **τεκαρὸφ** [ρζ. قرب] ρ. ἀφ. προσέγγισις ἀμοιβαία: خصمین — ἀμοιβαία προσέγγισις δύο ἀντιπάλων· || سفینتین — ἀμοιβαία προσέγγισις δύο πλοίων. Ρμ. προσεγγίζειν ἀλλήλοις [δοτ.].

تقارن A. **τεκαρὸν** [ρζ. قرن] ρ. ἀφ. ἀμοιβαία προσέγγισις: خیال و حقیقت — ἀμοιβαία προσέγγισις τοῦ φάσματος καὶ τοῦ πραγματικοῦ· || محبین — ἀμοιβαία προσέγγισις φίλων. Ρμ. προσεγγίζειν ἀλλήλοις [δοτ.].

تقارير A. **τεκαρὶρ** [πλθ. τοῦ تقرير] ὄν. ἐκθέσεις, γράμματα, τακρίρια· βλ. تقرير.

تقاريض A. **τεκαρίζ,** πλθ. τοῦ تقريض βλ.

تقاسم A. **τεκασσὸμ** [ρζ. قسم] ρ. ἀφ. τὸ ὁρκίζεσθαι ἀμοιβαίως, ὅρκος ἀμοιβαῖος· § τὸ διανέμεσθαί τι μεταξὺ ἀλλήλων, διανομή: غنائم — διανομὴ λαφύρων· || ی — میراثك διανομὴ κληρονομίας· βλ. مقاسمه.

تقاسيط A. **τεκασὶτ** [πλθ. τοῦ تقسيط]ὄν. δόσεις χρηματικαὶ ἀπέναντι χρέους: سندك مربوط اولدیغی — دن بر و یا بر قاچنی تأدیه ایتمز ایسه ἐὰν δὲν πληρώσῃ μίαν ἢ περισσοτέρας τῶν δόσεων, καθ' ἃς συνωμολογήθη τὸ ὁμόλογον.

تقاص A. **τακὰς** [ρζ. قصّ] ρ. ἀφ. συμψηφισμὸς ὀφειλῆς πρὸς πίστωσιν: — و محسوب συμψηφισμός. Ρμ. اولمق — συμψηφίζω, [ایله]: اولور — ایسه دینیله ἐὰν ἔχῃ νὰ λάβῃ, συμψηφίζεται μετὰ τοῦ χρέους του· || بونكله — اولدی συνεψηφίσθη τὸ χρέος μου μετὰ τούτου· || — تقوص اولمق **τακὰς τουκοὺς ὀλμάκ,** ἐξοφλῶ μετάτινος, δὲν ἔχω ἀνοικτὸν λογαριασμόν.

تقاصر A. **τεκασσὸρ** [ρζ. قصر] ρ. ἀφ. τὸ ν'ἀποφεύγῃ τις νὰ πράξῃ τι ἐνῷ δύναται, ἀποφυγή: تجويز — ایفای وظیفه خصوصنده ایدلماملی δὲν πρέπει νὰ συγχωρῆται ἡ ἀποφυγὴ προκειμένου περὶ ἐκτελέσεως καθήκοντος.

تقاضا A. **τεκαζά,** ἢ تقاضی **τεκαζὶ** [ρζ. قضاء] ρ.ἀφ.τὸ πιέζειν, στενοχωρεῖν, ἀνάγκη ἐπείγουσα, φυσική· τὸ πιέζειν ὀφειλέτην εἰς ἀπότισιν χρέους· § τὸ ἐλέγχειν· Ρμ. ایتدی — طوردی ἐξηκολούθησε νὰ στενοχωρῇ, ἢ ἐλέγχῃ.

σταλά Α. **σταδρό**, **σταλά** [σχ. σταλώ, βλ. στάλα] ρ. αμ. το πλησίον κατά στάγονας, σταδιακά, σταδιακώς: το βρέχειν κατά στάγονας.‖—στάγονας—σταλιά σαφηνών στάγονας.‖—στάγονα.

σταλιά Α. **σταλιά**, σπάλα του σπάθ. στάλα. βλ. στάλα.

σταλίζω Α. **σταλίσω** [σχ. σταλίζω] ρ. αμ. σπάνε σε σταλιές, σπάνε σε κομμάτια.

σταλίκι Α. **σταλίκια** [σχ. σταλίκι] ρ.ουδ. το σταλίκι, σταλίκια, σταλικιού, σταλικιών.

σταλικιού Α. **σταλικιού** [σχ. σταλικιού] ρ.ουδ. το σταλικιού, σταλικιών.

σταλικιών Α. **σταλικιών** [σχ. σταλικιών] ρ.ουδ. το σταλικιών.

σταλίκια Α. **σταλίκια** [σχ. σταλίκια] ρ.ουδ. το σταλίκια.

σταλιών Α. **σταλιών** [σχ. σταλιών] ρ.ουδ. το σταλιών.

σταλίσω Α. **σταλίσω** [σχ. σταλίζω] ρ. αμ. σπάνε σε σταλιές, σπάνε σε κομμάτια.

σταλίτσα Α. **σταλίτσα** [σχ. σταλίτσα] ρ.ουδ. το σταλίτσα, σταλίτσας, σταλιτσών.

σταλιτσών Α. **σταλιτσών** [σχ. σταλιτσών] ρ.ουδ. το σταλιτσών.

σταλίτσας Α. **σταλίτσας** [σχ. σταλίτσας] ρ.ουδ. το σταλίτσας.

σταλλάζω Α. **σταλλάξω** [σχ. σταλλάζω] ρ. αμ. σπάνε σε σταλλαγές, σπάνε σε κομμάτια.

σταλλαγή Α. **σταλλαγή**, σπάλα του σπάθ. στάλα. βλ. στάλα.

σταλλαγμένος Α. **σταλλαγμένος** [σχ. σταλλαγμένος] ρ.μτχ. το σταλλαγμένος, σταλλαγμένου, σταλλαγμένων.

σταλλαγμένου Α. **σταλλαγμένου** [σχ. σταλλαγμένου] ρ.μτχ. το σταλλαγμένου.

σταλλαγμένων Α. **σταλλαγμένων** [σχ. σταλλαγμένων] ρ.μτχ. το σταλλαγμένων.

σταλλάξω Α. **σταλλάξω** [σχ. σταλλάζω] ρ. αμ. σπάνε σε σταλλαγές, σπάνε σε κομμάτια.

σταλλιά Α. **σταλλιά** [σχ. σταλλιά] ρ.ουδ. το σταλλιά, σταλλιάς, σταλλιών.

σταλλιάς Α. **σταλλιάς** [σχ. σταλλιάς] ρ.ουδ. το σταλλιάς.

σταλλιών Α. **σταλλιών** [σχ. σταλλιών] ρ.ουδ. το σταλλιών.

σταλμένος Α. **σταλμένος** [σχ. σταλμένος] ρ.μτχ. το σταλμένος, σταλμένου, σταλμένων.

σταλμένου Α. **σταλμένου** [σχ. σταλμένου] ρ.μτχ. το σταλμένου.

σταλμένων Α. **σταλμένων** [σχ. σταλμένων] ρ.μτχ. το σταλμένων.

σταλός Α. **σταλός** [σχ. σταλός] ρ.ουδ. το σταλός.

σταμάτα Α. **σταμάτα** [σχ. σταμάτα] ρ.ουδ. το σταμάτα, σταματών, σταματάς.

σταματάς Α. **σταματάς** [σχ. σταματάς] ρ.ουδ. το σταματάς.

σταματών Α. **σταματών** [σχ. σταματών] ρ.ουδ. το σταματών.

σταμάτησα Α. **σταμάτησα** [σχ. σταμάτησα] ρ.αμ. το σταμάτησα, σταμάτησε, σταμάτησαν.

σταμάτησε Α. **σταμάτησε** [σχ. σταμάτησα] ρ.αμ. το σταμάτησε, σταμάτησες, σταμάτησα.

σταμάτησες Α. **σταμάτησες** [σχ. σταμάτησα] ρ.αμ. το σταμάτησες, σταμάτησε, σταμάτησα.

σταμάτησα Α. **σταμάτησα** [σχ. σταμάτησα] ρ.αμ. το σταμάτησα, σταμάτησε, σταμάτησαν.

σταμάτησαν Α. **σταμάτησαν** [σχ. σταμάτησαν] ρ.αμ. το σταμάτησαν, σταμάτησα, σταμάτησε.

σταμάτησε Α. **σταμάτησε** [σχ. σταμάτησα] ρ.αμ. το σταμάτησε, σταμάτησες, σταμάτησα.

σταμάτησες Α. **σταμάτησες** [σχ. σταμάτησα] ρ.αμ. το σταμάτησες, σταμάτησε, σταμάτησα.

σταμάτησέ Α. **σταμάτησέ** [σχ. σταμάτησα] ρ.αμ. το σταμάτησέ, σταμάτησε, σταμάτησαν.

σταμάτησες Α. **σταμάτησες** [σχ. σταμάτησα] ρ.αμ. το σταμάτησες, σταμάτησε, σταμάτησα.

σταμάτησέ Α. **σταμάτησέ** [σχ. σταμάτησα] ρ.αμ. το σταμάτησέ, σταμάτησε, σταμάτησαν.

σταμάτησε Α. **σταμάτησε** [σχ. σταμάτησα] ρ.αμ. το σταμάτησε, σταμάτησες, σταμάτησα

ζητούντος [πλειοδοτούντος ή μειοδοτούντος]· 2 [λατ.] τοπικάτσα.

τσιμπάω *ρ.μ.* [ιταλ. *cimbare*] **1** το πιάνω το πρόσωπο, το δέρνω με γροθιές· **2** *μτφ.* το πιάνω κάποιον στον ύπνο του, το κάνω κάτι χωρίς να το καταλάβει· **3** *μτφ.* το κλέβω, το αρπάζω.

τσιμπίδα *θηλ.* **1** μικρό εργαλείο από δύο λεπτά μεταλλικά ελάσματα που χρησιμεύει για το πιάσιμο μικρών αντικειμένων· **2** *μτφ.* το πολύ λεπτό κορμί ανθρώπου· **3** *μτφ.* το πολύ αδύνατο πρόσωπο· **4** *μτφ.* το πολύ αδύνατο άτομο· **5** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ζώο· **6** *μτφ.* το πολύ αδύνατο φυτό· **7** *μτφ.* το πολύ αδύνατο πράγμα· **8** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **9** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **10** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **11** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **12** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **13** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **14** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **15** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **16** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **17** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **18** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **19** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **20** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **21** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **22** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **23** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **24** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **25** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **26** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **27** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **28** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **29** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **30** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **31** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **32** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **33** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **34** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **35** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **36** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **37** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **38** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **39** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **40** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **41** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **42** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **43** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **44** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **45** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **46** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **47** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **48** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **49** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **50** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **51** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **52** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **53** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **54** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **55** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **56** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **57** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **58** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **59** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **60** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **61** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **62** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **63** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **64** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **65** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **66** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **67** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **68** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **69** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **70** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **71** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **72** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **73** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **74** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **75** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **76** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **77** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **78** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **79** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **80** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **81** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **82** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **83** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **84** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **85** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **86** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **87** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **88** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **89** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **90** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **91** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **92** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **93** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **94** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **95** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **96** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **97** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **98** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **99** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **100** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **101** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **102** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **103** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **104** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **105** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **106** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **107** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **108** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **109** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **110** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **111** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **112** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **113** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **114** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **115** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **116** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **117** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **118** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **119** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **120** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **121** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **122** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **123** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **124** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **125** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **126** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **127** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **128** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **129** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **130** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **131** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **132** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **133** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **134** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **135** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **136** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **137** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **138** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **139** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **140** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **141** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **142** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **143** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **144** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **145** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **146** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **147** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **148** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **149** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **150** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **151** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **152** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **153** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **154** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **155** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **156** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **157** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **158** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **159** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **160** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **161** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **162** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **163** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **164** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **165** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **166** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **167** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **168** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **169** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **170** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **171** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **172** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **173** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **174** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **175** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **176** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **177** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **178** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **179** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **180** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **181** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **182** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **183** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **184** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **185** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **186** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **187** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **188** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **189** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **190** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **191** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **192** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **193** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **194** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **195** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **196** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **197** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **198** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **199** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **200** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **201** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **202** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **203** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **204** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **205** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **206** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **207** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **208** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **209** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **210** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **211** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **212** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **213** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **214** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **215** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **216** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **217** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **218** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **219** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **220** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **221** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **222** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **223** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **224** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **225** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **226** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **227** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **228** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **229** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **230** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **231** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **232** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **233** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **234** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **235** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **236** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **237** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **238** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **239** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **240** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **241** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **242** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **243** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **244** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **245** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **246** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **247** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **248** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **249** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **250** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **251** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **252** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **253** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **254** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **255** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **256** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **257** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **258** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **259** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **260** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **261** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **262** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **263** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **264** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **265** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **266** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **267** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **268** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **269** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **270** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **271** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **272** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **273** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **274** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **275** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **276** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **277** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **278** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **279** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **280** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **281** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **282** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **283** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **284** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **285** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **286** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **287** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **288** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **289** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **290** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **291** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **292** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **293** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **294** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **295** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **296** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **297** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **298** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **299** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **300** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **301** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **302** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **303** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **304** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **305** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **306** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **307** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **308** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **309** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **310** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **311** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **312** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **313** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **314** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **315** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **316** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **317** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **318** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **319** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **320** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **321** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **322** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **323** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **324** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **325** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **326** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **327** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **328** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **329** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **330** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **331** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **332** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **333** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **334** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **335** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **336** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **337** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **338** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **339** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **340** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **341** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **342** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **343** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **344** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **345** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **346** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **347** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **348** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **349** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **350** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **351** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **352** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **353** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **354** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **355** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **356** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **357** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **358** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **359** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **360** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **361** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **362** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **363** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **364** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **365** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **366** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **367** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **368** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **369** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **370** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **371** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **372** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **373** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **374** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **375** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **376** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **377** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **378** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **379** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **380** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **381** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **382** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **383** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **384** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **385** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **386** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **387** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **388** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **389** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **390** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **391** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **392** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **393** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **394** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **395** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **396** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **397** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **398** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **399** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **400** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **401** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **402** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **403** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **404** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **405** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **406** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **407** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **408** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **409** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **410** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **411** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **412** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **413** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **414** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **415** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **416** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **417** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **418** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **419** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **420** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **421** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **422** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **423** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **424** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **425** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **426** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **427** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **428** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **429** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **430** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **431** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **432** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **433** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **434** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **435** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **436** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **437** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **438** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **439** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **440** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **441** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **442** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **443** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **444** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **445** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **446** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **447** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **448** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **449** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **450** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **451** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **452** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **453** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **454** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **455** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **456** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **457** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **458** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **459** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **460** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **461** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **462** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **463** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **464** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **465** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **466** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **467** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **468** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **469** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **470** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **471** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **472** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **473** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **474** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **475** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **476** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **477** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **478** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **479** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **480** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **481** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **482** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **483** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **484** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **485** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **486** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **487** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **488** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **489** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **490** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **491** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **492** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **493** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **494** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **495** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **496** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **497** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **498** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **499** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **500** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **501** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **502** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **503** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **504** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **505** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **506** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **507** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **508** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **509** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **510** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **511** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **512** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **513** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **514** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **515** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **516** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **517** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **518** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **519** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **520** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **521** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **522** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **523** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **524** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **525** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **526** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **527** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **528** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **529** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **530** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **531** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **532** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **533** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **534** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **535** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **536** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **537** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **538** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **539** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **540** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **541** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **542** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **543** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **544** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **545** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **546** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **547** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **548** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **549** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **550** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **551** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **552** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **553** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **554** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **555** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **556** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **557** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **558** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **559** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσό· **560** *μτφ.* το πολύ αδύνατο χρηματικό ποσό· **561** *μτφ.* το πολύ αδύνατο εισόδημα· **562** *μτφ.* το πολύ αδύνατο μισθό· **563** *μτφ.* το πολύ αδύνατο κέρδος· **564** *μτφ.* το πολύ αδύνατο ποσοστό· **565** *μτφ.* το πολύ

λω μορφὴν ὄψιν κτλ.§ πλθ. تقلبات: احوال دهر — μεταβολαὶ τῶν πραγμάτων τοῦ αἰῶνος·§βλ. انقلاب

تقلد A. **τεκαλλὸδ‡** [ρζ. قلد] ρ. ἀφ. τὸ ζώνυσθαι, τὸ περιβάλλεσθαι, περιβολή, περίζωσις·§ τὸ ἀναλαμβάνειν, ἀναδέχεσθαι, ἀναδοχή: سيف — τὸ ζώννυσθαι τὸ ξίφος·‖ امور — τὸ ἀναλαμβάνειν τὰς ὑποθέσεις τοῦ λαοῦ [ἤτοι τὴν διεξαγωγὴν αὐτῶν]. ‖ Ρμ. [αἰτ.].

تقلص A. **τεκαλλὸδ** [ρζ. قلص] ρ. ἀφ. τὸ συστέλλεσθαι, συστολή: عضلات — συστολὴ μυώνων· ‖ اعصاب — συστολὴ νεύρων· ‖ حدقه دائمی — συστολὴ διαρκὴς τῆς κόρης τοῦ ὀφθαλμοῦ, μύωσις.

تقلل A. **τεκαλλὸλ** [ρζ. قلل, βλ. قلت] ρ. ἀφ. τὸ ἐλαττοῦσθαι, ἐλάττωσις: ذخائر — ἐλάττωσις προμηθειῶν [γεννημάτων]· ‖ مياه — ἐλάττωσις τῶν ὑδάτων τῶν ποταμῶν.

تقله A. **τακλά,** βλ. طاقلا .

تقليب A. **τακλὶ‡** [ρζ. قلب] ρ. ἀφ. τὸ στρέφειν τινα ἢ τι ἀντιστρόφως, μεταστροφή, ἀναστροφή, ἀναποδογύρισμα, τὸ μεταβάλειν ἢ μεταβολὴ εἰς τὸ ἀντίθετον, μετατροπή: ى — خسته‌نك یاتاده μεταστροφὴ τοῦ ἀσθενοῦς ἐν τῇ κλίνῃ· ى — بر بیوك طاشك ἀναστροφὴ μεγάλου λίθου· ‖ افكار — μετατροπὴ ἰδεῶν· ‖ — قلوب μετατροπὴ καρδιῶν. ‖ Ρμ. [αἰτ.].

تقليد **τακλὶ‡** [ρζ. قلد] ρ. ἀφ. τὸ περιζωνύειν ἢ περίζωσις, περιβολή· τὸ ἀπομιμεῖσθαι καὶ παραποιεῖν, ἀπομίμησις, παραποίησις, ἢ τὸ πρᾶγμα τὸ γινόμενον κατ' ἀπομίμησιν, ἤτοι πλαστὸν, ψευδὲς· γελωτοποιία: سيف — περίζωσις ξίφους·‖ى — انكليز چاقيسنك ἀπομίμησις κονδυλομαχαίρου Ἀγγλικοῦ· ‖ زمرد ى — ἀπομίμησις σμαράγδου· ‖ ايجو — ψευδὴς μαργαρίτης·‖ قاغه — πλαστὸν, ἤτοι κίβδηλον χαρτονόμισμα·‖ كسمك — κάμνω γελωτοποιίας· ‖ — اهل γελωτοποιός, μῖμος. ‖ Ρμ. περιζωνύω, ἀπομιμοῦμαι [δοτ. ἢ αἰτ.]: قارغه كبلك — ايدر ايكن يورويشی شاشرمش ὁ κόραξ ἀπομιμούμενος τὴν πέρδικα, ἔχασε τὸ βάδισμά του· ‖ ايتم — حركتمده سزه ἐν τῇ ἐνεργείᾳ μου δὲν σᾶς ἀπομιμοῦμαι· ‖ ايتك — فضولی‌يی ἀπομιμοῦμαι [τὸν ποιητὴν] Φουζουλῆ· § πλθ. تقليدات .

تقليداً A. **τακλὶ‡-εν,** ἐπρ. κατ' ἀπομίμησιν [δοτ.]: باب عالينك ديلومه‌سی لسانه — احوال دهر μεταβολαὶ τῶν πραγμάτων τοῦ αἰῶνος·§βλ. انقلاب

تقليد T. **τακλι‡-ὶζί,** ὄν. μῖμος, γελωτοποιός.

تقليع A. **τακλὶ'** [ρζ. قلع] ρ. ἀφ. τὸ ἐκριζοῦν, ἐκρίζωσις.

تقليف A. **τακλὶφ** [ρζ. قلف] ρ. ἀφ. τὸ πακτοῦν, πάκτωσις, κ. καλαφάτισμα: سفين — πάκτωσις πλοίου.

تقليل A. **τακλὶλ** [ρζ. قل, βλ. قلت] ρ. ἀφ. τὸ ἐλαττοῦν, ἐλάττωσις: مقدار — ἐλάττωσις τοῦ ποσοῦ. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: ايتدی — مصارفنی ἠλάττωσε τὰ ἔξοδά του.

تقليلاً A. **τακλὶλ-εν,** ἐπρ. δι' ἐλαττώσεως, κατ' ἐλάττωσιν [αἰτ.].

تقليلی A. **τακλιλ-ὶ,** ἐπθ. ἐλαττωτικός· § θ. تقليليه .

تقليم A. **τακλὶμ** [ρζ. قلم] ρ. ἀφ. τὸ κόπτειν πελεκᾶν [ἰδίᾳ κάλαμον, ὄνυχας καὶ τὰ τοιαῦτα]: ى — خامه‌نك τὸ κόπτειν κάλαμον· ‖ اظفار — τὸ κόπτειν τοὺς ὄνυχας.

تقمص A. **τεκαμμὸ‡** [ρζ. قمص, βλ. قميص] ρ. ἀφ. τὸ φορεῖν ὑποκάμισον: فرنكلر — τὸ φορεῖν ὑποκάμισον εὐρωπαϊστί.

تقمل A. **τεκαμμὸλ** [ρζ. قمل] ρ. ἀφ. μσ. φθειρίασις.

تقميص A. **τακμὶς** [ρζ. قمص, βλ. قميص] ρ. ἀφ. τὸ περιβάλλειν τινὰ ὑποκάμισον: طفل عريان — τὸ περιβάλλειν τὸ γυμνὸν βρέφος ὑποκάμισον.

تقوا ἢ تقوی A. **τακβὰ** [ρζ. وق, βλ. وقايه] ρ. ἀφ. τὸ φοβεῖσθαι τὸν Θεὸν καὶ ἀποφεύγειν τὰς ἁμαρτίας, εὐσέβεια, εὐλάβεια, ἀποχή, ἐγκράτεια: اظهاری مرائیلك — لزومسز یره τὸ δεικνύειν εὐσέβειαν ἐν οὐ δέοντι εἶναι σημεῖον ὑποκρισίας· ‖ — التزام τὸ τηρεῖν εὐσέβειαν· ‖ — اهل εὐσεβής, θεοσεβής, θεοφοβούμενος· ‖ الله — φόβος Θεοῦ.

تقوت A. **τεκαββὸτ** [ρζ. قوت **κοῦτ,** τροφὴ] ρ. ἀφ. τὸ τρέφεσθαι, θρέψις· βλ. تغذی.

تقوس A. **τεκαββὸς** [ρζ. قوس] ρ. ἀφ. τὸ κυρτοῦσθαι ὡς τόξον, κύρτωσις, κυρτότης, λόρδωσις ἢ καμπύλωσις ὀστέων: ى — آغاجك κύρτωσις δένδρου·‖ خط — κύρτωσις γραμμῆς· ‖ قامت — κύρτωσις ἀναστήματος

πρεσβύτου.‖ Ρμ. بچاره آدمك قامتی بارمختك تقلتندن ايتدی وقتندن اول — τὸ ἀνάστημα τοῦ δυστυχοῦς ἀνθρώπου ἐκ τῆς βαρύτητος τοῦ βάρους τῆς συμφορᾶς ἐκυρτώθη προώρως.

تقول A. **τεκαββὸλ** [ρζ. قول] ρ. ἀφ. τὸ φύσει ψεύδεσθαι, ψευδολογεῖν, ψευδολογία: اصحاب — ψευδολόγοι· § πλθ. تقولات.

تقوم A. **τεκαββὸμ** [ρζ. قوم, βλ. قوام] ρ.ἀφ. τὸ ἀνορθοῦσθαί τι κυρτόν, ἀνόρθωσις: نهال تر — ἀνόρθωσις τρυφεροῦ βλαστοῦ.

تقوی A. **τακβά,** βλ. تقوا .

تقوی A. **τεκαββὶ** [ἐκ τοῦ قوّت **κοββὲτ**] ρ. ἀφ. τὸ ἐνισχύεσθαι, ἐνίσχυσις, ἐνδυνάμωσις: مريض — ἐνδυνάμωσις ἀσθενοῦς.‖Ρμ: امداد ايله يتيشن فرقه ἡ μεραρχία ἐνισχύθη διὰ τῆς ἐπικουρίας ἥτις ἔφθασεν §βλ. تقويه .

تقويت A. **τακβιγὲτ,** βλ. تقويه .

تقويد A. **τακβὶ‡** [ρζ. قود] ρ.ἀφ. τὸ σύρειν, ρυμουλκεῖν: اعمی — τὸ σύρειν ἢ ὁδηγεῖν τυφλόν·‖ى — دالك τὸ σύρειν ζῶον.

تقويس A. **τακβὶς** [ρζ. قوس] ρ.ἀφ. τὸ κυρτοῦν ὡς τόξον, κύρτωσις: آغاج بر — κύρτωσις κλωνὸς δένδρου·‖ ايرو — τοξοειδὴς κύρτωσις ὀφρύος.

تقويم A. **τακβὶμ** [ρζ. قوم, βλ. قوام] ρ. ἀφ. τὸ ἀνορθοῦν, ἀνόρθωσις κυρτοῦ, τὸ καθιστάναι τι εὐθυτενές, διασκευή, διαρρύθμισις, ἐκτίμησις ἀξίας ἀντικειμένου· ‖ دالك — ى ἀνόρθωσις κλάδου· ‖ جناب خلاق كريم‌نوع بشری احسن — اوزره يارانمش ὁ ἀγαθὸς δημιουργὸς ἔπλασε τὸ ἀνθρώπινον γένος κατὰ τὸν καλλίτερον τύπον [διασκευήν·] ‖ اوقات — διακανόνισις τοῦ χρόνου τῆς ἀνατολῆς καὶ δύσεως τοῦ ἡλίου· ‖Ρμ. ἀνορθῶ, ἐκτιμῶ [αἰτ.]: مبيعك قيمتی — اولنور ἐκτιμᾶται ἡ ἀξία τοῦ πωληθέντος· §ὄν. ἡμερολόγιον, κ. καλενδάριον: — كهنه پاريسنه παλαιὸν ἡμερολόγιον·‖ — پاريسنه περυσινὸν καλενδάριον, ἤτοι ἄχρηστον, ἀνωφελὲς πρᾶγμα·‖ وقايع — ὄνομα ἐπισήμου ἐφημερίδος ἀναγραφούσης ἁπλᾶ χρονικὰ [βεκαῖ]· § πλθ. تقاويم ἡμερολόγια.

تقويمچه Π. **τακβιμ-τσέ,** ὄν. μικρὸν ἡμερολόγιον.

تقويه A. **τακβιγὲ,** ἢ تقويت **τακβιγὲτ** [ἐκ τοῦ قوت **κοββέτ,** ἰσχὺς] ρ.ἀφ. τὸ ἐνισχύειν, ἐνίσχυσις: بنا تقويهٔ ἐνίσχυσις οἰκοδομῆς·‖ حكمك تقويه‌سی ἐνίσχυσις. διατάξεως, ἀποφάσεως. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: ايتك بنائی تقويه ἐνισχύω τὴν οἰκοδομήν· ‖ تقويت ويرمك δίδω ἐνίσχυσιν, ἐνισχύω [δοτ.]: ايشه تقويت ويردی ἐνίσχυσε τὴν ὑπόθεσιν.

تقهير A. **τακχὶρ** [ρζ. قهر] ρ. ἀφ. τὸ καταβάλλειν, καταστρέφειν: ى — خذلهٔ‌نك καταστροφὴ τῶν οὐτιδανῶν·‖Ρμ.[αἰτ.]:—اعدايی τὸ καταβάλλειν τοὺς ἐχθρούς· § πλθ. تقهيرات .

تقی A. **τεκὶ** [ἐκ τοῦ تقوا] ἐπθ. εὐσεβής, εὐλαβής, ἐγκρατής· § θ. تقيه · § πλθ. اتقيا **ἐτκπγὰ.**

تقيح A. **τεκαγγὶ‡** [ρζ. قيح] ρ.ἀφ. τὸ σχηματίζεσθαι πύον, πύωσις, κ. ἔμπυασμα: جريحه — πύωσις πληγῆς·‖دم — πύωσις αἵματος, ἤτοι μεταβολὴ τοῦ αἵματος εἰς πύον.

تقييد A. **τεκαγγὶ‡** [ρζ. قيد]ρ. ἀφ. μέριμνα, ἐπιμέλεια, φροντίς, περιορισμός: فرط — μεγάλη μέριμνα· ‖ ايتك — اجرای ايچون ἢ ἐκτελῶ μέριμναν, ἤτοι μεριμνῶ.‖Ρμ. μεριμνῶ, ἐπιμελοῦμαι, φροντίζω, περιορίζομαι [ايله]: اويله شيلر دكن ايله — ἐπιμελοῦμαι τοιούτων πραγμάτων·‖ايتز — وظيفه‌سيله دكن ميريمنی περὶ τοῦ καθήκοντός του· § πλθ. تقيدات · § βλ. تقييد .

تقيؤ A. **τεκαγγὶ'** [ρζ. قی] ρ. ἀφ. ἔμεσις: خفيف — ἐμετίασις, διάθεσις εἰς ἔμετον.

تقيه A. **τὸκγὲ** [ρζ. وق, βλ. تقوا] ρ. ἀφ. τὸ ἐπιφυλάττεσθαι, ἐπιφύλαξις, ἐπιφυλακτικότης ἰδίᾳ ἀνθρώπου μὴ θέλοντος νὰ γνωσθῇ ὅτι ἀνήκει εἴς τινα θρησκείαν.

تقييد A. **τακγὶ‡** [ρζ. قيد] ρ. ἀφ. δέσμευσις, περιορισμός, προσδιορισμός. ‖ Ρμ. δένω, δεσμεύω, περιορίζω ἐνέργειαν, ἤτοι δὲν ἀφίνω ἐλευθέραν, ἢ προσδιορίζω ἔννοιαν, θέτω ὅρον, θέτω ἐπὶ τῶν γραμμάτων στιγμὰς [نقطه] καὶ φωνητικὰ σημεῖα [حركه], ἐγγράφω εἰς κώδικα [αἰτ. ايله]: ايتك — بر شقی‌يی اخذ و συλλαμβάνω καὶ δεσμεύω κακοῦργον·‖ معناسنی فعلك — ايدن مفعوللر διορισμοὶ διορίζοντες τὴν ἔννοιαν τοῦ ρήματος· ‖ معيرك اعاره‌يی زمان و مكان ونوع و انتفاع ايله — ἐπιδικῆς σοφιστὴς عاريتی مستعير ديلديكی زمان و مكانده و ديلديكی وجهله استعمال ايده بيلور فقط عرف و عادته تقيد ايدر ὅταν ὁ χρήστης δὲν περιορίσῃ τὸ χρησιδάνειον διὰ χρόνου καὶ τόπου καὶ εἴδους καὶ ὠφελείας, ὁ χρησάμενος δύναται νὰ μεταχειρισθῇ τὸ χρησιδάνειον ὅταν καὶ

εἰκάδιος Ε, **εἰκαδικός** Ε, **εἰκαδινός** Ε, **εἰκαδιαῖος** Ε, **εἰκαδιανός** Ε, **εἰκαδίτης** Ε, **εἰκαδιστής** Ε, **εἰκαδιστός** Ε, **εἰκαδιστικός** Ε, **εἰκαδιστινός** Ε, **εἰκαδιστιανός** Ε, **εἰκαδιστιαῖος** Ε, **εἰκαδιστιανικός** Ε, **εἰκαδιστιανινός** Ε, **εἰκαδιστιανιαῖος** Ε, **εἰκαδιστιανιανός** Ε, **εἰκαδιστιανιανικός** Ε, **εἰκαδιστιανιανινός** Ε, **εἰκαδιστιανιανιαῖος** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανός** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανικός** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανινός** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανιαῖος** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανιανός** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανιανικός** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανιανινός** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανιανιαῖος** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανιανιανός** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανιανιανικός** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανιανιανινός** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανιανιανιαῖος** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανιανιανιανός** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανιανιανιανικός** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανιανιανιανινός** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανιανιανιανιαῖος** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανιανιανιανιανός** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανιανιανιανιανικός** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανιανιανιανιανινός** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανιανιανιανιανιαῖος** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανιανιανιανιανιανός** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανιανιανιανιανιανικός** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανιανιανιανιανιανινός** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανιανιανιανιανιανιαῖος** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανιανιανιανιανιανιανός** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανιανιανιανιανιανιανικός** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανιανιανιανιανιανιανινός** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανιανιανιανιανιανιανιαῖος** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανός** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανικός** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανινός** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανιαῖος** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανός** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανικός** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανινός** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανιαῖος** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανός** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανικός** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανινός** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανιαῖος** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανός** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανικός** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανινός** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανιαῖος** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανός** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανικός** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανινός** Ε, **εἰκαδιστιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανιανιαῖος** Ε, **εἰκαδιστιαν

δόκιμος ἐπανάληψις λέξεως· || ـــ كثرت πολλὴ ἐπανάληψις λέξεως, ἤτοι ἄνω τῶν δύο φορῶν: فصاحتى اخلال ايتز ـــ هركثرت πᾶσα πολλὴ ἐπανάληψις δὲν βλάπτει τὴν καλλιέπειαν· || — على ال — **تكرار أله-ت-تكرار,** ἡ — ب — **تكرار ايله تكرار,** ἐπανειλημμένως : — ادعيهٔ خيريه‌لرى ياد و تذكار قلندى على ال — ἐπανειλημμένως ἐμνημονεύθησαν αἱ ἀγαθαὶ ὑπὲρ Αὐτῆς εὐχαί· ‖Ρμ. [αἰτ.] : ايتك — سوزى ἐπαναλαμβάνω τὸν λόγον· § βλ. تكرير· § ἐπρ. αὖθις, ἐκ νέου.

تكرارلاتمق Τ.**τεκραρ-λατμάκ,** ρμ.διαμ. βάλλω ἢ κάμνω τινὰ νὰ ἐπαναλάβῃ [δοτ. αἰτ.] : — چوجغه درسنى βάλλω τὸν παῖδα νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ μάθημά του.

تكرارلامق Τ. **τεκραρ-λαμάκ,** ρμ. μτδ. ἐπαναλαμβάνω [αἰτ.]: سوزى — ἐπαναλαμβάνω τὸν λόγον.

تكرارلانمق Τ. **τεκραρ-λανμάκ,**ρμ. πθ. ἐπαναλαμβάνομαι: — درس τὸ μάθημα ἐπαναλαμβάνεται.

تكرر Α.**τεκερρὸρ** [ρζ. كرّ,βλ.كره] ρ.ἀφ.τὸ ἐπαναλαμβάνεσθαι, ἐπανάληψις: ـــ لفاظ ἐπανάληψις τῶν λέξεων· || ـــ ى فعلك ر. ἐπανάληψις πράξεως ἢ ῥήματος· ||ـــ جرم ἐπανάληψις ἐγκλήματος, ἢ ὑποτροπή· || ـــ وقوعنده ἐν περιπτώσει ὑποτροπῆς· ||ـــ ايام و تعاقب شهور ر. ἡ ἐπανάληψις τῶν ἡμερῶν καὶ ἡ ἀλληλοδιαδοχὴ τῶν μηνῶν καὶ τῶν ἐτῶν. ‖ Ρμ: ايتز — تجلئ الهى ἡ θεία ὀπτασία δὲν ἐπαναλαμβάνεται· § πλθ. تكررات .

تكرك Π. **τεγκέρκ,** ὄν. χάλαζα: — باران و βροχὴ καὶ χάλαζα.

تكرلك Τ. **τεκερ-λέκ,**ὄν.τροχός: ى — ارابه‌نك تروخوسۇمۇنۇ ارابه‌نك بشنجى — يدر ὁ πέμπτος τροχὸς τῆς ἁμάξης, δηλ. περιττός· || — τροχὸς τετράγωνος, ἤτοι ὑπόθεσις μὴ προχωρουσα· § κεφαλὴ τυροῦ, μελισσείου κηροῦ κτλ. : ر. — پينير κεφαλὴ τυροῦ.

تكرلكلو Τ. **τεκερλεκ-λί,** ἐπθ. τροχοφόρος: ارابه — ايكى ἅμαξα δίτροχος.

تكرلمك Τ. **τεκερλε-μέκ,** ρμ.μτδ. κυλίω, κατρακυλῶ [αἰτ.]: — قيا κυλίω, βράχον· || — اقردى λέγω ψεύδη.

تكرله Τ. **τεκερλεμὲ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. λόγος ψευδής· § ἐπθ. ψευδής : — سوز λόγος ψευδής.

تكرلمك Τ. **τεκερ-λενμέκ,** ρμ. μσ. κυλίομαι, κατρακυλῶ, ἀποθνήσκω : تكرلمش ماصه‌نك التنه طوغرى تكرلمش ر. شيار آتدى كه ر. ἡ λίρα ἐκυλίσθη κάτωθι τῆς τραπέζης· || قاچ دفعه تكرلمك سيم سياه كسيلوب بايلمش κατήνεγκεν ἕνα κόλαφον τοιοῦτον ὥστε κυλισθεὶς φοράς τινας ἔγινε καταμέλας καὶ ἐλειποθύμησε· || ولى ὁ δεῖνα ἀπέθανε [κατρακύλησε].

تكرى Τ. ἢ طاكرى **τανρὴ** [λ. ἀρχ. ρζ. طاك]ὄν.Θεός: كونى — ἡμέρα τοῦ Θεοῦ, ἤτοι καθ' ἑκάστην.

تكرم Α. **τεκερρὸμ** [ρζ. كرم] ρ. ἀφ. τὸ εἶναι εὐγενῆ, γενναιόδωρον, ἢ εὐγένεια, γενναιοδωρία, ἐλευθεριότης.

تكرماً Α. **τεκέρρομ-εν,**ἐπρ. εὐγενῶς, γενναιοδώρως.

تكريز Α.**τεκρὶρ**[ρζ. كرّ,βλ.كره]ρ.ἀφ.τὸ ἐπαναλαμβάνειν ἢ ἐπανάληψις : ـــ التماس ἐπανάληψις φιλικῆς παρακλήσεως· || ر. لفظك ἐπανάληψις λέξεως: ـــ لفظهٔ جلال باعث ἐπανάληψις τῆς λέξεως [**δζελαλ**=δόξα, μεγαλεῖον Θεοῦ] εἶναι πρόξενος ἀγαλλιάσεως τῆς καρδίας· || وصايا ـــ ἐπανάληψις παραινέσεων. ‖Ρμ.[αἰτ.]·§ πλθ. تكريرات §βλ.تكرار.

تكريلق Τ. ἢ طاكريلق **τανρη-λήκ,** ἀφ. θεότης: آدم — ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, ἀθῶος· || سوز — λόγος τοῦ Θεοῦ, διδαχή, κήρυγμα τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ.

تكريم Α. **τεκρὶμ** [ρζ. كرم] ρ. ἀφ. τὸ τιμᾶν, ἀπονέμειν τιμήν, σέβας ἢ τιμή: — مسافرى τὸ τιμᾶν τὸν ξενιζόμενον. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: ايتمش — حق بنى آدمى ὁ ὕψιστος ἐτίμησε τὸν ἄνθρωπον· [κατὰ τὸ لغت كتابى, ἔξεστι καὶ δοτικῇ,ἤτοι ايتمش — حق بنى آدمه]· § πλθ تكريمات : — لايقه αἱ προσήκουσαι τιμαί.

تكريماً Α. **τεκρίμ-εν,**ἐπρ. ἐκ τιμῆς, ἐκ σεβασμοῦ, ἤτοι τιμῶν, σεβόμενος.

تكريمى Α. **τεκριμ-ί,** ἐπθ τιμητικός· § θ. تكريميه : — الفاظ λέξεις τιμητικαί·

تكريه Α. **τεκρὶχ** [ρζ. كره] ρ. ἀφ. τὸ δεικνύειν ἢ παριστάναι τι βδελυκτόν, τὸ ἐμπνέειν βδελυγμίαν [αἰτ.]: — دروغ τὸ ἐμπνέειν βδελυγμίαν πρὸς τὸ ψεῦδος. ‖Ρμ.[αἰτ.]: — مناهى τὸ ποιεῖν βδελύττεσθαι τὰς ἁμαρτίας.

تكسر Α. **τεκεσσὸρ** [ρζ. كسر] ρ. ἀφ. τὸ θραύεσθαι,θραῦσις: ـــ صراحى θραῦσις φιάλης· § [βοτ.] διάρρηξις, διαυλάκωσις.

تكسمك Τ. **τικσινμέκ,** βλ. ديكسمك **τικσινμέκ.**

تكسيب Α. **τεκσὶπ** [ρζ. كسب] ρ. ἀφ. τὸ ποιεῖν τινα ἀποκτᾶν, κερδαίνειν, προμηθεύειν, πορίζειν: رزق حلال ـــ τὸ πορίζειν τὸν ἐπιούσιον τὸν θεμιτόν· ||[δοτ.]: برينه ر. ـــ ى مالك τὸ πορίζειν τινὶ πρᾶγμά τι.

تكسير Α. **τεκσὶρ** [ρζ. كسر] ρ. ἀφ. τὸ συντρίβειν, σύντριψις: اوانى ـــ σύντριψις σκευῶν· || ى — اقداحك σύντριψις ποτηρίων· || الحصات — **τεκσίρῠ-λ-χασάτ,**[ἰατρ.] λιθοτριψία· §μτφ. خاطر ـــ δυσαρέστησις.

تكشف Α. **τεκεσσὸφ** [ρζ. كشف] ρ. ἀφ. τὸ ἀνοίγεσθαι,ἀποκαλύπτεσθαι, ἄνοιξις, ἄνοιγμα: سراپرده ـــ ἄνοιγμα μεγάλου παραπετάσματος τῆς θύρας μεγάρου **[σεραπερτέ].**

تكشيف Α. **τεκσὶφ** [ρζ. كشف] ρ. ἀφ. τὸ ἀνοίγειν, ἀποκαλύπτειν, ἀποκάλυψις: سرائر ـــ ἀποκάλυψις μυστηρίων.

تكفل Α. **τεκφφὶλ** [ρζ. كفل, βλ. كفالت] ρ.ἀφ. τὸ ἐγγυᾶσθαι,ἐγγύησις[δοτ.]: — يكديكره ἀλληλεγγύη· ||ى — مفلسك ἐγγύησις διδομένη ὑπὸ πτωχεύσαντος· ‖Ρμ.[δοτ.]: دينه يتدى —ἠγγυήθη περὶ τοῦ χρέους αὐτοῦ·||[αἰτ.]: ايده بيلورز صحتنى — يوك δυνάμεθα νὰ ἐγγυηθῶμεν τὴν ἀκρίβειαν τούτου.

تكفور **τεκφφὸρ,** ἢ تكر **τεκὶρ** [ἐκ τοῦ ἀρμ. **τακαβὸρ**] ὄν. αὐτοκράτωρ, βασιλεύς: ى — استانبول Αὐτοκράτωρ Κωνσταντινουπόλεως[ἐπὶ Βυζαντινῶν]·|| طاغى —Ραιδεστός.

تكفير Α. **τεκφὶρ** [ρζ. كفر] ρ. ἀφ. τὸ ἐξαλείφειν τὰς κακίας, ἁμαρτίας [ἐπὶ Θεοῦ]: سيئات ـــ ἐξάλειψις κακιῶν·§ يمين ـــ τὸ ἀπαλλάττεσθαι ὑποχρεώσεως ὅρκου δι'ἐλεημοσύνης, νηστείας ἢ ἀπελευθερώσεως δούλου· § τὸ κατηγορεῖν τινα ἐπὶ ἀπιστίᾳ, αἱρετικότητι· συνών. اكفار· § πλθ. تكفيرات .

تكفيل Α. **τεκφὶλ** [ρζ. كفل, βλ. كفالت] ρ. ἀφ. τὸ καθιστάναι τινὰ ἐγγυητήν [αἰτ.]: — آدمى ر. καθιστάναι τινὰ ἐγγυητήν.

تكفين Α. **τεκφὶν** [ρζ. كفن] ρ. ἀφ. σαβάνωμα, σπείρωσις: ميت ـــ σπείρωσις νεκροῦ. ‖Ρμ. σαβανόνω, περιστέλλω νεκρόν,

περيتولىسو εἰς σινδόνα [αἰτ.] : — بعض شهدا μάρτυρές τινες δὲν περιστέλλονται.

تكل Τ. **τεγέλ,** ὄν. διαρραφή, κ. κατάπτυσμα, τρούπωμα, τσάτισμα, ὡς π. χ. ἐσθῆτος ἐχούσης ὑπόρραμα κ. βάτκα.

تكل Π. **τεκίλ,** ὄν. νέος ἀγένειος.

تكلتو Τ. ἢ تكى **τεγελ-τί,** ὄν. νακτόν, ἤτοι κάππα ἔχουσα διαρραφάς, τιθεμένη ὑπὸ τὸ σάγμα ἀμέσως ἐπὶ τῆς ράχεως τοῦ ζώου· τὸ ἄρραφον καλεῖται اكريم **ἐϊρίμ.**

تكلس Α. **τεκελλσὸς** [ρζ. كلس] ρ. ἀφ. ἐξασθέστωσις [χημ.].

تكلف Α. **τεκελλφὸφ** [ρζ. كلف , βλ. كلفت] ρ. ἀφ. τὸ ἀναλαμβάνειν ἔργον κοπιῶδες, ἐπιτήδευσις, τὸ πράττειν τι ἐπιτετηδευμένως καὶ οὐχὶ ἀπερίττως·ἔλλειψις οἰκειότητος, φιλοφρόνησις τυπική, ἐθιμοτυπία, διατύπωσις: ايله افادهٔ مرام — τὸ ἐκφράζεσθαι ἐπιτετηδευμένως· || دن آزاده لباس — ἔνδυμα ἁπλαγμένον ἐπιτηδεύσεως, ἤτοι ἀπέριττον· ||— بلا **تكلف-لا ايله,** ἢ — ى ἄνευ ἐπιτηδεύσεως, ἀπερίττως ἢ ἄνευ φιλοφρονήσεων τυπικῶν· || اولماز احباب آراسنده — تكلفات : — منشيانه ἐπιτηδεύσεις, ἤτοι ἐπιτετηδευμέναι ἐκφράσεις λογογράφων· || عادت يرورانه — φιλοφρονήσεις ἐθιμοτυπίας.

تكلفجى Τ.**τεκελλσφ-τσὸ,**ὄν.καχύποπτος· [βλ. چوپ].

تكلفسز Τ. **τεκελλσφ-σσζ,** ἐπθ. καὶ ἐπρ. ὁ ἄνευ ἐπιτηδεύσεων ἢ φιλοφρονήσεων, ἀπέριττος-ἀπερίττως κτλ·||βλ. تكليفسز.

تكلفسزلك Τ. **τεκελλσφ-σσζλὸκ,** ὄν. οἰκειότης, ἔλλειψις ἐπιτηδεύσεως ἢ φιλοφρονήσεων τυπικῶν· ||βλ. تكليفسزلك .

تكلفلى Τ. **τεκελλσφ-λὸ,** ἐπθ. ὁ γινόμενος μετὰ κόπου, ἐπίπονος,περίπλοκος, ἐπιτετηδευμένος, πολυτελής·§ ὁ μετὰ φιλοφρονήσεων, ἐθιμοτυπιῶν γινόμενος· βλ. تكليفلى .

تكلهمك Α.**τεγελ-λεμέκ,**ρμ.μτδ. διαρράπτω, κ. καταπιάνω· βλ. تكل.

تكلم Α.**τεκελλὸμ** [ρζ. كلم,βλ.كلام]ρ.ἀφ. τὸ ὁμιλεῖν,λαλεῖν, ὁμιλία: ى — عربجه‌نك تحصيلى قدر كوچ دكلدر ἡ ὁμιλία τῆς ἀραβικῆς δὲν

κειμ πρὸς ἀλλήλους, δὲν παρατηροῦμεν ἐδῶ τὸ μεταξὺ κτλ. ‖—σι ν. ἐἶναι ἀνάγκη—σι ἢ ὄχι. ‖ Ρlu.[ἀπ.π.]: ὑπὸ ὁ ἄλλ. ἀφ' ἑαυτοῦ ἢ ἀπ' ἄλλου. ‖ Ρlu.[ἀπ.π.]: ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου ἢ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, ἢ παρατηροῦμεν ἐθιμικὴν ἢ ἀπομνημονευτικὴν ἀνάμνησιν. ‖ Ρlu.[ἀπ.π.]: ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου, ἢ ἐξ ἀναμνήσεως

μόνια, εἶναι ἐπικίνδυνος: دكل — بو او — ἡ οἰκία αὕτη δὲν εἶναι κενή, ἤτοι εἶναι στοιχειωμένη.

تکیه Π. **τεκ̔ιέ,** ἢ **τεκέ,** ὀν. μοναστήριον δερβίσιδων: درویش — ده حاجی مکده — ὁ δερβίσης δέον νὰ ᾖ ἐν τῷ μοναστηρίῳ καὶ ὁ προσκυνητὴς ἐν τῇ Μέκκᾳ [πρμ. ἤτοι ὁ καθεὶς ἐν τῇ θέσει του πρέπει νὰ εὑρίσκηται]· || بکین چوربایی ایچر — ὁ φυλάττων τὸν τεκὲν πίνει τὸν ζωμόν [πρμ. ἤτοι ὁ φυλάττων μέρος τι ἀπολαύει τῶν ὠφελειῶν του]· || کلك قربان یه — ἔρχεται σφάγιον εἰς τὸ μοναστήριον [λέγεται ἐπὶ τύχης ἢ ἀγαθοῦ ἀπροσδοκήτου]· § پهلوان اوتجی ἢ سی — μέρος γυμνασίων τοξοτῶν ἢ ἀθλητῶν [τὸ πάλαι]· § πλθ. ἀρδ. تکایا **τεκ̔ιαγιά.** § Κατά τινας ἡ λέξις تکیه εἶναι ἀραβικὴ καὶ σημαίνει τὸ στηρίζεσθαι, στήριγμα, ἀκκουμπιστῆρι· βλ. اتکا.

تکیه‌دار Π. **τεκ̔ιε-τ̔άρ,** ὀν. καὶ ἐπθ. ὁ κατοικῶν μοναστήριον δερβισῶν, δερβίσης· βλ. تکیه نشین.

تکیه‌زن Π. **τεκ̔ιε-ζέν,** ἐπθ. ὁ στηριζόμενος ἐπί τινος.

تکیه‌کاه Π. ἢ تکیه **τεκ̔ιε-γκιάχ,** ὀν. τόπος μοναστηρίου δερβισῶν· § μέρος εἰς ὃ θὰ στηριχθῇ τις, στήριγμα, ἀκκουμπιστῆρι.

تکیه‌نشین Π. **τεκ̔ιε-νισίν,** ὀν. καὶ ἐπθ. ὁ κατοικῶν μοναστήριον, δερβίσης· βλ. تکیه‌دار.

تکییل Α. **τεκ̔γίλ** [ρζ. كيل] ρ. ἀφ. τὸ μετρᾶν διὰ κοιλοῦ, κοιλομέτρησις.

تل Τ. **τέλ,** ὀν. θρίξ, νῆμα, σύρμα τηλεγράφου, ἢ ἄλλο, τηλέγραφος, τηλεγράφημα: صاچ ایپك — ی σταλὲν θρὶξ κόμης ἢ γενειάδος· || ی — یامق νῆμα μετάξης· || ی — بوق νῆμα βάμβακος· || ی — تیور σύρμα σιδήρου· || ی — باقر σύρμα χαλκοῦ· || ی — کوش σύρμα ἀργύρου· || قفس — κλωβίον ἐκ σύρματος· || قطایف — νηματοειδὲς καταΐφι [γνωστὸν ζυμαρικὸν ἐξ οὗ τὸ γλύκυσμα]· || — — چن ἢ اوت φύλλον φύλλον χόρτου ἢ χλόης· || ی — چوبوق σύρμα δι' οὗ καθαρίζουσι τὴν καπνοσύριγγα· || ی — شمه σύρμα θορύβου, ἤτοι λεπτὰ ἐξ ὀρειχάλκου σύρματα ἀνηρτημένα πρὸς κόσμον καὶ θορυβοῦντα καθόσον κινοῦνται ὑπὸ τοῦ ἀέρος· || ی — کلین σύρμα νύμφης, ἤτοι χρυσήλατον [κ. τρᾶ] ἀνηρτημένον ἐπὶ τοῦ προσώπου νύμφης· || اورمق ἢ چکمك — τηλεγραφῶ· || — قیرمق θραύω τὸ σύρμα, ποιῶ σφάλμα, προσκρούω· || — لر طاقنمق — στολίζομαι διὰ χρυσηλάτων, ἐπιχαίρω, χαιρεκακῶ· || امینی — ὁ διευθυντὴς τοῦ ἐργοστασίου τῶν χρυσοκεντήτων [βλ. سیمکشخانه] || کاری — χρυσοΰφαντος.

تل Α. **τέλλ,** ὀν. λόφος, κορυφή, σωρός: رفیع λόφος ὑψηλός· || دامنی — πρόποδες λόφου· || جبل — κορυφὴ ὄρους· § πλθ. تلال **τιλάλ:** — جبال καὶ λόφοι. ὄρη **[δ̔ζεπὰλ]**

تلاتین Τ. **τελατίν,** ὀν. δέρμα ρωσικόν· § ἐπθ. ὁ ἐκ δέρματος κτλ: چزمه — برچفت ἓν ζεῦγος ὑποδημάτων ἐκ δέρματος ρωσικοῦ.

تلاحظ Α. **τελαχ̔ὸζ** [ρζ. لحظ, βλ. لحظه] ρ. ἀφ. τὸ βλέπειν ἀλλήλους διὰ τῆς ἄκρας τοῦ ὀφθαλμοῦ, ὑπόβλεψις: ی — نیز نلرك ἡ ὑπόβλεψις τῶν αὐλητῶν **[νέϊ-ζενλερίν].**

تلاحق Α. **τελαχ̔ὸκ** [ρζ. لحق, βλ. لحوق] ρ. ἀφ. τὸ ἐπιπροστίθεσθαι ἀμοιβαίως πρᾶγμά τι ἐπὶ ἄλλου, τὸ ἀκολουθεῖν τὸ ἓν τὸ ἄλλο, ἐπιπροσθήκη: افکار ایله ترق ایتمك — هر فن πᾶσα ἐπιστήμη ἐπροώδευσε διὰ τῆς ἐπιπροσθήκης τῶν ἰδεῶν· § συνάρθρωσις, συνοχὴ [ἰατρ.].

تلاش ἢ تلاش **ταλὰς,** βλ. طلاش.

تلاش Α. **τελὰς** [κυρ. تلاش βλ.] ὀν. ἀνησυχία, σπουδὴ μετὰ ταραχῆς, βία, θόρυβος, ταραχή, ὑπόθεσις προξενοῦσα ἀνησυχίαν, ταραχήν, θόρυβον: ندن نه یاپدیغنی بیلیر — سودیکی ده ἐκ τῆς ταραχῆς του **[τελαϊντὲν]** μήτε τί κάμνει γινώσκει, μήτε τί λέγει· || ه — بر دوشورمك ἐμβάλλω, ῥίπτω εἰς ταραχήν· || — **πὸρ τελάϊ,** πλήρης ταραχῆς, τεταραγμένος, τεθορυβημένος. ‖ Ρμ. ἀνησυχῶ, σπεύδω, βιάζομαι, θορυβοῦμαι, ποιῶ ταραχήν.

تلاشجی Τ. **τελαϊ-τζί,** ὀν. ὁ ἀνησυχῶν, ἀνήσυχος, ὁ σπεύδων ἐν ταραχῇ, ὁ ποιῶν θόρυβον· ὁ προσποιούμενος ὅτι ἔχει ἀσχολίας ἐπειγούσας, ἀσχολοφανής.

تلاشسز Τ. **τελαϊ-σίζ,** ἐπθ. ὁ ἄνευ ἀνησυχίας, ταραχῆς, βίας, σπουδῆς, ἢ ἥσυχος, ἀθόρυβος· § ἐπρ. ἠσύχως, ἀθορύβως.

تلاشلی Τ. **τελαϊ-λί,** ἐπθ. ἀνήσυχος· § ὁ ἔχων ὑποθέσεις πλήρεις περισπασμῶν καὶ ἐπειγούσας.

تلاشی Α. **τελαϊ** [ρζ. لشو] ρ. ἀφ. ἔκπτωσις ἐκ τῆς προτέρας περιωπῆς, ἤτοι τῶν βαθμῶν, τοῦ ἀξιώματος· § βλ. καὶ تلاش.

تلاصق Α. **τελασὸκ** [ρζ. لصق] ρ. ἀφ. συνάφεια, συγκόλλησις, συνένωσις, πρόσφυσις: خطین — συνάφεια δύο γραμμῶν· || — فکین πρόσφυσις τῶν δύο σιαγόνων **[φεκκέϊν].**

تلاطف Α. **τελατὸφ** [ρζ. لطف] ρμ. ἀφ. τὸ φέρεσθαι εὐμενῶς· βλ. تلطف.

تلاطم Α. **τελατὸμ** [ρζ. لطم] ρ. ἀφ. σύγκρουσις κυμάτων, κλύδων: دریا — κλύδων θαλάσσης· || امواج — κλύδων κυμάτων.

تلاعب Α. **τελα'ὸπ** [ρζ. لعب] ρ. ἀφ. τὸ συμπαίζειν, ἢ παίζειν· βλ. تلعب، ملاعبه.

تلاعن Α. **τελα'ὸν** [ρζ. لعن, βλ. لعنت] ρ. ἀφ. τὸ ἀναθεματίζειν.

تلافی Α. **τελαφ̔ὶ** [ρζ. لفاء] ρ. ἀφ. τὸ ἀνακτᾶν ἢ ἀνάκτησις πράγματος ἀπολεσθέντος, ἀποζημίωσις, ἀναπλήρωσις: قبول — ضایعات ایتز ضایعات ἢ نا قابل — ἀπώλειαι ἢ ζημίαι ἀνεπανόρθωτοι. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: ماقات ایتمك — ἀνακτῶ τὸ ἀπολεσθὲν **[νὰ φάτ]**· || ضرری ایتمك — ἀναπληρῶ τὴν ζημίαν.

تلاق **τελάκ,** ἢ تلاق **τελλάκ,** βλ. دلاك.

تلاقی Α. **τελακ̔ὶ** [ρζ. لقی] ρ. ἀφ. συνάντησις, συνέντευξις: محبین — συνέντευξις ἐραστῶν **[μὸχιπ̔πέϊν]**· || — موعد τόπος συντεύξεως· || — یوم ال **γέϑμὸ-τ-τελακ̔ὶ,** ἡμέρα τῆς δευτέρας παρουσίας· § [χειρ.] ἀναστόμωσις. ‖ Ρμ. συναντῶμαι, συντυγχάνω.

تلاکم Α. **τελακ̔ὸμ** [ρζ. لكم] ρ. ἀφ. τὸ πυγμαχεῖν, πυγμαχία: اسکی یونانیلرك — ἡ πυγμαχία τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων.

تلال **τελάλ,** βλ. دلال.

تلال Α. **τιλὰλ** [πλθ. τοῦ تل **τὲλλ**] ὀν. λόφοι, κορυφαί, σωροί· βλ. تل.

تلألؤ Α. **τελελοὺ** [ρζ. لؤلؤ] ρ. ἀφ. τὸ λάμπειν, λάμψις, ἀκτινοβολία: برق — λάμψις ἀστραπῆς.

تلامذه Α. **τιλαμιζέ,** κ. **τελαμιζὲ** καὶ تلامیذ **τιλαμίζ,** κ. **τελαμὶζ** [πλθ. τοῦ تلمیذ] ὀν. μαθηταί.

تلاوت Α. **τιλαβὲτ** [ρζ. تلو] ρ. ἀφ. ἀνάγνωσις τοῦ Κορανίου, ἢ εὐχῶν, αἴνων: — قرآن ἀνάγνωσις τοῦ Κορανίου· || ی — آیتك ἀνάγνωσις ἑνὸς ἑδαφίου τοῦ Κορανίου· ‖ Ρμ. ἀναγινώσκω [αἰτ.]: ایتدم — قرآندن اوچ جزء ἀνέγνωσα τρία τεύχη τοῦ Κορανίου.

تلاهی Α. **τελαχ̔ὶ** [ρζ. لهو] ρ. ἀφ. τὸ καταγίνεσθαι εἰς παίγνια, παίζειν.

تلبس Α. **τελεπ̔πὸς** [ρζ. لبس, βλ. لباس] ρ. ἀφ. ἰματισμός, περιβολή, ἐνδυμασία· § σύγχυσις [συνηθέστ. التباس]: جامه‌ك, ه — ی — περιβολὴ ἐνδύματος. ‖ Ρμ. ἐνδύομαι, περιβάλλομαι [αἰτ.]· § πλθ. تلبسات.

تلبن Α. **τελεπ̔πὸν** [ρζ. لبن] ρ. ἀφ. τὸ θηλάζειν, θηλασμός, γαλούχησις· βλ. ارضاع.

تلبه Τ. **τελπ̔ὲ** [ἐκ τοῦ طلب] ὀν. σφαῖρα ἐκ δέρματος ἐρυθροῦ ἐν σχήματι πτηνοῦ, δι' ἧς οἱ ὀρνιθοθῆραι ἀνακαλοῦσι τὸν ἱέρακα.

تلبیب Α. **τελπ̔ὶπ̔** [ρζ. لبّ] ρ. ἀφ. πολτοποίησις, μεταποίησις φυτικῆς οὐσίας εἰς πολτόν, χυλόν.

تلبیس Α. **τελπ̔ὶς** [ρζ. لبس, βλ. لباس] ρ. ἀφ. τὸ κρύπτειν τὴν ἔλλειψιν πράγματός τινος, τὸ κρύπτειν τὴν ἀλήθειαν, δόλος, ἀπάτη, πανουργία: — ابلیس پر دαίμων πλήρης δόλου **[πὸρ τελπ̔ὶς],** παμπόνηρος· § κ. ἀπατεών, στρεψόδικος [κατὰ παραφθορὰν تلویث]· § πλθ. تلبیسات: تلبیسات اجرای — ایله اغفاله موفق اولدی ν' ἀπατήσῃ διὰ πανουργιῶν.

تلبیه Α. **τελπ̔ιγ̔ὲ** [ἐκ τοῦ لبیك **λεπ̔πέϊκὲ** = ὁρίσατε] ρ. ἀφ. τὸ ἀπαντᾶν εἰς τὴν φωνὴν τοῦ καλοῦντος διὰ τῆς λέξεως: ὁρίσατε, διατάξατε.

تلتیك Τ. **τελτὶκ,** ἐπθ. ἀτελής, ἐλλειπής· § ὀν. ἔλλειψις, ἔλλειμμα, ἤτοι ποσὸν ὅπερ δέον νὰ προστεθῇ πρὸς συμπλήρωσιν πράγματός τινος: کلك — ἔρχεταί τι ἐλλειπές, ἐλλείπει· || طولمق — συμπληροῦται τὸ ἔλλειμμα.

تلثم Α. **τελεσσὸμ** [ρζ. لثم] ρ. ἀφ. τὸ καλύπτεσθαι διὰ πέπλου [βλ. یاشمق], πεπλοφορία [ἐπὶ ὀθωμανίδων] ‖ Ρμ. پر قیز چوجغی — ایتش هر کوردیکنه تبسم ایتمش — μικρὸν κοράσιον ἐπεπλοφόρησεν, προσεμειδία εἰς ὅλους ὅσους ἔβλεπε· § τ. یاشملانمق.

تلثیم Α. **τελσὶμ** [ρζ. لثم] ρ. ἀφ. τὸ φιλεῖν ἰδίᾳ εἰς τὸ στόμα ἢ καὶ ἀλλαχοῦ: — دامن φίλημα κρασπέδου· || عذار — φίλημα παρειᾶς. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: یکی سوز سویلمکه باشلایان طفلك — ایتمك دهانی φιλῶ τὸ στόμα βρέφους νεωστὶ ἀρχίζοντος νὰ ὁμιλῇ· § πλθ. تلثمات.

تلجلج Α. **τελεδζλȣδδζ** [ρζ. جلج] ρ. ἀφ. τὸ ὑποτονθορύζειν ἢ μασσᾶν λόγους, τὸ τραυλίζειν, ψελλίζειν ἐκ φόβου: متم—, ἢ خائف — ὑποτονθορυσμὸς ἐνόχου ἢ δειλοῦ.

تلجيم Α. **τελδζίμ** [ρζ. لجم] ρ. ἀφ. χαλιναγώγησις· βλ. الجام.

تلحز Α. **τελεχχȣδζ** [ρζ. لحز] ρ. ἀφ. τὸ αἰμωδιᾶν, ἤτοι τὸ νὰ τρέχωσι τὰ σάλια τινὸς ὅταν βλέπῃ ἄλλον τρώγοντα ξοινόν.

تلحم Α. **τελεχχȣδμ** [ρζ. لحم] ρ. ἀφ. ἀποσάρκωσις, μυκήτωμα: عظام — ὀστεοσάρκωσις, ἤτοι μεταβολὴ ὀστέων εἰς σάρκα.

تلحيد Α. **τελχίδ** [ρζ. لحد] ρ.ἀφ. τὸ ποιεῖν κοίλωμα ἐντὸς τοῦ τάφου [βλ. لحد]. § ἐνταφίασις, ταφή.

تلحين Α. **τελχίν** [ρζ. لحن] ρ. ἀφ. τὸ μεταβάλλειν τὴν λέξιν ἐν τῇ προφορᾷ, τὸ προφέρειν λελανθασμένως, τὸ κατηγορεῖν τινα ἐπὶ σφάλματι. §τὸ ἀναγινώσκειν μελῳδικῶς.

تلخ Π. **τέλχ,** ἐπθ. πικρός: وشيرين—πικρὸν καὶ γλυκύ· ||—كفتار λόγος πικρὸς· || آب — ὕδωρ πικρόν, ἢ οἶνος· || اولدجه آرتار — باده نشئه‌سى قوتلنور ὅσῳ ὁ οἶνος εἶναι πικρός, τόσῳ αὐξάνει καὶ ἐνισχύεται ἡ εὐθυμία του.

تلخابه Α. **τελχ-απέ,** ὄν. ποτὸν πικρόν: نوش—, عجران ἢ سمات **νοῦσι τελχαπέϊ χιδζράν,** ἢ **μεμάτ,** τὸ πίνειν τὸ πικρὸν ποτὸν [τὸ ποτήριον] τοῦ ἀποχωρισμοῦ ἢ τοῦ θανάτου.

تلخكفتار Π. **τελχ-γκιδφτάρ,** ἐπθ. πικρόγλωσσος, οὗ ἡ γλῶσσα πικρά, προσβλητική.

تلخكام Π. **τελχ-γκιάμ,** ἐπθ. οὗ ὁ οὐρανίσκος πικρός, ὁ μὴ αἰσθανόμενος ἡδύτητα ἐν τῇ γεύσει, τεθλιμμένος, πεπικραμμένος. Ρμ. πικραίνω: ايتز سنك شيرين كلامك — ὁ γλυκὺς σου λόγος δὲν πικραίνει.

تلخكامانه Π. **τελχ-γκιαμανέ,** ἐπθ. καὶ ἐπρ. ὁ ἀνήκων ἢ ὡς ἀνήκει πεπικραμμένῳ, τεθλιμμένῳ: كچيره‌جكم حيات—ὁ βίος ὃν θὰ διέλθω ὡς πεπικραμμένος.

تلخكامى Π. **τελχ-γκιαμί,** ἀφ. πικρία, θλῖψις.

تلخناك Π. **τελχ-νάκ,** ἐπθ. πικρός.

تلخى Π. **τελχ-ί,** ἀφ. πικρία: ايام فراق —, πικρία τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀποχωρισμοῦ· ||چشيده— ὁ γευθεὶς [**τσεσιτὲ**] πικρίας.

تلخيص Α. **τελχὶς** [ρζ. لخص] ρ. ἀφ. τὸ ποιεῖν περίληψιν ὑποθέσεως, σύνοψις, συνοψισμός. Ρμ. συνοψίζω, ἐκθέτω περιληπτικῶς [αἰτ.]: بر مصاحبتى ، بر كتابى ، بر مقاله‌يى —ايتمك συνοψίζω ὑπόθεσιν, βιβλίον, λόγον· §ὄν. ἔκθεσις περιληπτικὴ περὶ διαφόρων ὑποθέσεων τοῦ κράτους ὑποβαλλομένη ὑπὸ τοῦ Μ. Βεζύρου τῷ Σουλτάνῳ· § πλθ. تلخيصات.

تلخيصاً Α. **τελχίσ-εν,** ἐπρ. περιληπτικῶς, ἐν συνόψει [αἰτ.].

تلخيصجى Τ. **τελχις-τσί,** ὄν. ὑπάλληλος τῆς Υ.Πύλης διευθύνων τὸ γραφεῖον, ἔνθα συντάττονται περιληπτικαὶ ἐκθέσεις τῶν διαφόρων τοῦ κράτους ὑποθέσεων, ὑποβαλλόμεναι ὑπὸ τοῦ Μ. Βεζύρου τῷ Σουλτάνῳ· || ὑπάλληλος ἐπιπεφορτισμένος τὴν διαμετακόμισιν τῶν ἐκθέσεων τούτων· βλ. تلخيص.

تلذذ Α. **τελεζζȣδζ** [ρζ. لذ, βλ. لذت] ρ.ἀφ. ἡδονή, εὐχαρίστησις: روحانى — ἡδονὴ πνευματική· || جسمانى — ἡδονὴ σωματική, ὑλική· || كسب—ايتمك λαμβάνω ἡδονήν, εὐχαρίστησιν· || اولمق —بادئ προξενῶ ἡδονήν. Ρμ. ἡδύνομαι, αἰσθάνομαι ἡδονήν, εὐχαρίστησιν [τῇ ἐλλ]: نادانلر ايدر صحبت نادان ايله—ديوانه‌لرك همدمى ديوانه كركدر οἱ ἀμαθεῖς αἰσθάνονται ἡδονὴν ἐκ τῆς συναναστροφῆς μετ' ἀμαθοῦς· τῶν παραφρόνων ὁ σύντροφος παράφρων πρέπει νὰ ᾖ· § πλθ. تلذذات.

تلذيذ Α. **τελζίδ** [ρζ. لذ, βλ. لذت] ρ.ἀφ. τὸ ἡδύνειν, τὸ καθιστάναι ἡδύ, τὸ προξενεῖν ἡδονήν: طعام — τὸ ἡδύνειν τὸ φαγητόν· || دماغ — τὸ ἡδύνειν τὸν οὐρανίσκον, ἢ τὸ περιποιεῖσθαί τινα διὰ προσφορᾶς γλυκυσμάτων κτλ. Ρμ. [αἰτ.]: دماغ ايتمك — ἡδύνω τὸν οὐρανίσκον, εὐφραίνω, περιποιοῦμαι ξένον προσφέρων ἡδέα ποτά· || حضاره شكر وشكرلهلر اكراميله دماغ ايدلمش — περιεποιήθησαν τοὺς παρόντας προσενεγκόντες γλυκίσματα καὶ σακχαρωτά.

تلزج Α. **τελεζζȣδζ** [ρζ. لزج] ρ.ἀφ. τὸ καθίστασθαι γλοιώδες, ἰξώδες, ἢ σύστασις γλοιώδης: مايع — γλοιώδης σύστασις ὑγροῦ.

تلس Τ. **τελ-ές,** ἐπθ. πεπαλαιωμένος, τετριμμένος, ἐφθαρμένος, οὗ τὰ νήματα διακρίνονται [ἐπὶ ὑφασμάτων, ἐνδυμάτων κτλ.].

تلسقوپ Ελ. **τελεσκόπ,** ὄν. τηλεσκόπιον· βλ. دوربين.

تلسيمك Τ. **τελεσιμὲκ** [ἐκ τοῦ تلس] ρμ. οὐδ. γίνομαι κάτισχνος [τσάκνον], ἀδυνατῶ, φθίνω [ἐπὶ παίδων κτλ.].

تلطخ Α. **τελεττȣχ** [ρζ. لطخ] ρ. ἀφ. τὸ ρυπαίνεσθαι, ρύπανσις: لباسك چامور ايله — ἡ ρύπανσις τοῦ ἐνδύματος διὰ βορβόρου.

تلطف Α. **τελεττȣφ** [ρζ. لطف] ρ. ἀφ. εὐγενὴς καὶ εὐμενὴς συμπεριφορά, εὐμένεια, ἀγαθότης: ى—اندينك بنده‌سنه افندينك εὐμένεια κυρίου πρὸς τὸν θεράποντα αὐτοῦ· §πλθ. تلطفات: جهاندرجات — εὐμένειαι ἄπειροι [κ.λ. **δζιχανττερεδζάτ,** ὧν βαθμὸς ἡ ὄρια ὁ κόσμος].

تلطفاً Α. **τελέττȣφ-εν,** ἐπρ. περιποιητικῶς, εὐμενῶς.

تلطيخ Α. **τελτίχ** [ρζ. لطخ] ρ. ἀφ. τὸ ρυπαίνειν, ρύπανσις: ى — جامه‌ك ياغ ايله ρύπανσις τοῦ ἐνδύματος δι' ἐλαίου. Ρμ. [αἰτ. ايله]: — چامور ايله ρυπαίνω τὸ ἔνδυμα διὰ πηλοῦ.

تلطيف Α. **τελτίφ** [ρζ. لطف] ρ. ἀφ. τὸ ἀξιοῦν τινα χάριτος, εὐνοίας· ἔνδειξις εὐνοίας, εὐμενείας, ἢ ἠθικὴ ἱκανοποίησις, ἀμοιβὴ δι' ἀπονομῆς παρασήμου, βαθμοῦ, θέσεως· περιποίησις διὰ λόγων φιλοφρονητικῶν, περιποιητικῶν [τῇ ἐλλ]: ى—بر مأمورك نشان ايله ἱκανοποίησις, ἀμοιβὴ ὑπαλλήλου διὰ παρασήμου. Ρμ. δεικνύω εὔνοιαν, ἢ ἀμείβω ἠθικῶς δι' ἀπονομῆς κτλ. ἢ περιποιοῦμαι διὰ λόγων κτλ. [αἰτ. ايله]: خانهٔ عاجزانه‌مى تشريف و بو وجهله بنده‌كزى بيورمكزى تمنى ايدرم — παρακαλῶ ἵνα τιμήσητε τὸν ταπεινόν μου οἶκον καὶ τοιουτοτρόπως δείξητε τὴν εὔνοιάν σας πρὸς τὸν θεράποντα ὑμῶν· || افندى عبدهٔ لياقتنه رتبهٔ اولى توجيهيله . . . بيورلمسدر — ὁ κ. ἡμεῖφθη διὰ τῆς ἀπονομῆς αὐτῷ ἐπαξίως τοῦ α' βαθμοῦ· § πλθ. تلطيفات.

تلطيفاً Α. **τελτίφ-εν,** ἐπρ. πρὸς ἔνδειξιν εὐνοίας, εὐμενείας, πρὸς ἠθικὴν ἀμοιβὴν ἢ περιποιητικῶς, φιλοφρονητικῶς.

تلطيفى Α. **τελτιφ-ί,** ἐπθ. ἐνδεικτικὸς εὐνοίας, εὐμενείας, περιποιητικός· § θ. تلطيفيه: — مقدمات προοίμια περιποιητικά.

تلظى Α. **τελεζζὶ** [ρζ. لظى] ρ. ἀφ. τὸ ἀναφλέγεσθαι: نار — ، ἀνάφλεξις πυρός.

تلظيه Α. **τελζιγὲ** [ρζ. لظى] ρ. ἀφ. θ. τὸ ἀναφλέγειν.

تلعب Α. **τελε'ȣπ** [ρ. لعب] ρ.ἀφ. τὸ παίζειν, παιδιά: اطفال — παιδιὰ τῶν παίδων· § σιάλωσις [βλ. لعاب].

تلعثم Α. **τελε'σθμ** [ρζ. لعثم] ρ. ἀφ. τὸ διστάζειν καὶ μὴ δύνασθαι ἀπαντῆσαι, τὸ λέγειν εἰς ἀπάντησιν λόγους ἀσυναρτήτους [κ. κοντοστέκομαι, ξηροκαταπίνω]: اعتراف — بلا ايلدى ὡμολόγησε χωρὶς **[πὶ-λα]** νὰ διστάσῃ.

تلعين Α. **τελ'ίν** [ρζ. لعن, βλ. لعنت] ρ.ἀφ. τὸ καταναθεματίζειν· § πλθ. تلعينات.

تلغراف Ελ. **τελεγράφ,** ὄν. τηλέγραφος, τηλεγράφημα [ἀντὶ تلغرافنامه]: — خطى τηλεγραφικὴ γραμμή· || مأمورى —ὑπάλληλος τηλεγραφείου· || كلمك — ἔρχεται τηλεγράφημα· || يازمق — γράφω τηλεγράφημα· || چكمك — ἢ كشيده سύρω, διαβιβάζω τηλεγράφημα, τηλεγραφῶ· βλ. تل καὶ دورنويس.

تلغرافخانه Π. **τελεγραφ-χανέ,** ὄν. τηλεγραφεῖον: عامره —، αὐτοκρατορικὸν [ὀθωμανικὸν] τηλεγραφεῖον.

تلغرافنامه Π. **τελεγραφ-ναμέ,** ὄν. τηλέγραμμα, τηλεγράφημα· βλ. تل.

تلغرافى Α. **τελεγραφ-ί,** ἐπθ. τηλεγραφικός· § θ. تلغرافيه: — اخبار ἢ حوادث νέα ἢ εἰδήσεις τηλεγραφικαί.

تلف Α. **τελέφ,** ρ.ἀφ. ἀπώλεια, φθορά, καταστροφή, ὄλεθρος, θάνατος, κατασπάθησις: برى بر شيك—نه سبب اولان بر ايش ايشلمش حالده اولديغى ὅταν πράξῃ τις πρᾶξίν τινα, ἥτις εἶναι αἰτία φθορᾶς πράγματός τινος. Ρμ. καταστρέφω, φθείρω, φονεύω, κατασπαθῶ [αἰτ.]: نفس ايتمك — φονεύειν ἑαυτόν, αὐτοκτονεῖν· || وقتنى داپنادن ايتمك — καταστρέφειν τὸ πρᾶγμα, τὴν περιουσίαν τινός· || اولمق — ἀπόλλυμαι, χάνομαι, φθείρομαι, καταστρέφομαι, ἀποθνήσκω, κατασπαθῶμαι: اولمق — حيوان ἢ انسان ὁ ἄνθρωπος ἢ τὸ ζῶον θνήσκει· || مزروعات، مغروسات قورويوب—اولمق τὰ σπαρτά, τὰ φυτὰ ξηραίνονται καὶ καταστρέφονται· § πλθ. تلفات ἀπώλειαι, νεκροί [λέγεται ἐπὶ ἀπωλείας ἀνθρώπων ἐν πολέμῳ, σεισμῷ ἢ παραπλησίῳ δυστυχήματι]: ويرمك — ἀφίνω νεκρούς [ἐπὶ στρατοῦ ἐν πολέμῳ].

تلفظ A. **τελεφφόζ** [ρζ. لفظ] ρ. ἀφ. προφορά, ἀπαγγελία: ى — كلمك ﻫ حرف پرونكه ﻫ لهجه ايله تلفظ واردر λέξεως ταύτης ὑπάρχει τι τὸ δυσπρόφερτον, τὸ κακόηχον. ‖ Ρμ. προφέρω, ἀπαγγέλλω [αἰτ.]: ايدييور — بو چوجق كوزل προφέρει· § πλθ. تلفظات.

تلفون Ελ. **τελεφόν,** ὄν. τηλέφωνον· βλ. ناقل الصوت ἐν λέξει ناقل.

تلفيف A. **τελφίφ** [ρζ. لف] ρ. ἀφ. τὸ περιτυλίσσειν· βλ. لف.

تلفيق A. **τελφίκ** [ρζ. لفق] ρ. ἀφ. προσθήκη πράγματός τινος εἰς ἄλλο, συλλογή, συνδυασμός: اجزای لباس — سوء تشكيل ايده‌جك مسائل ﻫ فنى جمع و — ى συλλογὴ καὶ συνδυασμὸς τῶν ζητημάτων ἄτινα θ' ἀποτελέσωσιν ἐπιστήμην τινά. ‖ Ρμ. προστίθημί τι εἰς ἄλλο, συλλέγω, συνενῶ, συνδυάζω [αἰτ.]· § πλθ. تلفيقات.

تلقاء A. **τιλκᾶ** [ρζ. لقاء] ὄν. μέρος, διεύθυνσις, γραμμή: طور سينا — τὸ μέρος τοῦ ὄρους Σινᾶ.

تلقب A. **τελεκκᾰ́ϗ** [ρζ. لقب] ρ. ἀφ. τὸ λαμβάνειν ἐπώνυμον. ‖ Ρμ. [τῇ ﻫ]: ايتمدر بايزيد اول يلديرم لقبيله — τὸ ἐπώνυμον **Γιλτιρίμ** = κεραυνός· ‖ [αἰτ.]: ايتش — نامى فلان ﻫ لقبله τὸ δεῖνα ὄνομα.

تلقى A. **τελεκκῆ** [ρζ. لقاء] ρ. ἀφ. ὑποδοχή, θεωρία, ἀντίληψις: حكامدن برى صورت و درجهٔ — سنه كوره بر دعوادن حاصل ايلديكى فكر ﻫ ايده، ἣν ἐσχημάτισεν εἰς τῶν δικαστῶν ἐκ τῆς ἀγωγῆς, ἀναλόγως τοῦ τρόπου καὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς ἀντιλήψεως αὐτοῦ· ‖ استدعای عاجزانه‌مك مظهر حسن — بيوريلهجك اشتباهم يوقدر دبن ἀμφιβάλλω ὅτι ἡ ταπεινή μου αἴτησις θὰ τύχῃ καλῆς ὑποδοχῆς ‖ Ρμ. ὑποδέχομαι, θεωρῶ, ἐκλαμβάνω [αἰτ.]: بو امرى نه يولده — ايده‌جكى مجهولدر ἄγνωστον πῶς θὰ ὑποδεχθῇ ἢ θὰ θεωρήσῃ τὴν διαταγὴν ταύτην· ‖ كتابى ناقص بر كتاب اولق — ايدرز اوزره τὸ βιβλίον θεωροῦμεν ὡς βιβλίον ἐλλειπές· § ἀποκτῶ [νομ.]: ملك — شخصدن بر ايتمك ἀποκτῶ τὴν κυριότητα πράγματός τινος ἀπό τινος προσώπου· § πλθ. تلقيات βλ.

تلقيات A. **τελεκκη-ά͡τ** [πλθ. τοῦ تلق] ὄν. θ. ἀντιλήψεις, θεωρίαι: ر شي هر قوم بشقه درلو تلق ايده بيلور — ποικίλαι ἀντιλήψεις ἀνάλογα πρὸς τὸ διάφορον τῶν ἐθνῶν καὶ τὸ ἴδιον ἑκάστου ἔθνους· ἕκαστος λαὸς διαφοροτρόπως δύναται νὰ θεωρῇ· αἱ διάφοροι ἀντιλήψεις προέρχονται ἐκ τῆς διαφορᾶς τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῆς ἀγωγῆς.

تلقيب A. **τελκι͡ᵻ** [ρζ. لقب] ρ. ἀφ. τὸ τιθέναι ἐπώνυμον, ἐπονομάζειν. § Ρμ. [αἰτ. ايله]: اسوج قرالى اون ايكنجى شارلى عنادندن طولايى [دمير باش] ايله — τὸν Κάρολον ΙΒ'. βασιλέα τῆς Σουηδίας ἐπωνόμασαν [Σιδηροκέφαλον] ἕνεκα τῆς ἰσχυρογνωμοσύνης του.

تلقيح A. **τελκιχ** [ρζ. لقح] ρ. ἀφ. γονιμοποίησις, ἐγκεντρισμός, ἐνοφθαλμισμός [βλ. لقاح]: شجرى — ἐνοφθαλμισμὸς δένδρου· § δαμαλισμός, ἐμβολίασις· ‖ جدرى — δαμαλισμὸς κατὰ τῆς εὐφλογίας: — درت يوز اطفال اوزرلدى اجرا ايتديرلدى جدرى عملياتى ἐπὶ 400 παίδων ἐγένοντο ἐγχειρήσεις δαμαλισμοῦ, ἤτοι ἐδαμαλίσθησαν· ‖ — دار ال **تاروت-تلقيخى,** δαμαλιστήριον [βλ. تلقيحخانه]. § Ρμ. ἐμβολιάζω, δαμαλίζω, ἐγκεντρίζω, ποιῶ ἔνεσιν [δοτ.]: سروم ديرى ايلدى — ἐκατήχησεν αὐτὸν ἐν τῇ πίστει· § ὑπόμνησις πρὸς τὸν νεκρὸν γινομένη ἐπὶ τοῦ τάφου αὐτοῦ ἀμέσως μετὰ τὴν ἐνταφίασιν, καὶ συνισταμένη εἰς τὴν ἀπαγγελίαν τοῦ

تلقيحخانه Π. **τελκιχ-χανέ,** ὄν. δαμαλιστήριον· βλ. προήγ.

تلقيحى A. **τελκιχ-ί,** ἐπθ. δαμαλιστικός, ἐγκεντριστικός· § θ. تلقيحه **τελκιχιγέ:** — عمليات ἐγχειρίσεις δαμαλιστικαί, ἤτοι δαμαλισμός: التمش چوجقلره عمليات — اجرا ايلدى ἐπὶ 60 παίδων ἐγένετο δαμαλισμός.

تلقيم A. **τελκιμ** [ρζ. لقم] ρ. ἀφ. τὸ διδόναι φαγητὸν κατὰ βλωμούς, ἤτοι βοῦκα βοῦκα [δοτ. αἰτ.]: طعام — چوجغه τὸ προσφέρειν τὸ φαγητὸν εἰς τὸν παῖδα κατὰ βλωμούς.

تلقين A. **τελκιν** [ρζ. لقن] ρ. ἀφ. ὑπαγόρευσις, εἰσήγησις, κατήχησις, διδασκαλία: ى — مهم بر خصوصك بر آدمه τὸ εἰσηγεῖσθαί τινι σπουδαίαν τινὰ ὑπόθεσιν· ‖ Ρμ. ὑπαγορεύω, εἰσηγοῦμαι, δίδω τινὶ νὰ ἐννοήσῃ καλῶς πρᾶγμά τι, διδάσκω κατηχῶν [δοτ. αἰτ.]: دين ايلدى كنديسنه — ἐκατήχησεν αὐτὸν ἐν τῇ πίστει· § ὑπόμνησις πρὸς τὸν νεκρὸν γινομένη ἐπὶ τοῦ τάφου αὐτοῦ ἀμέσως μετὰ τὴν ἐνταφίασιν, καὶ συνισταμένη εἰς τὴν ἀπαγγελίαν τοῦ

συμβόλου τῆς Μωαμεθανικῆς θρησκείας [βλ. شهادت]· § πλθ. تلقينات εἰσηγήσεις, ὑπαγορεύσεις: — مضره — εἰσηγήσεις ἐπιβλαβεῖς, ἀπάδουσαι.

تلكى Τ. ἢ تلكو **τιλκί,** καὶ ديلكى **τιλκί,** ὄν. ἀλώπηξ· μτφ. πανοῦργος ἄνθρωπος: دريسى — δέρμα ἀλώπεκος· ‖ طرناغى — [ϕ.] ὄρχις, κ. σαλέπιον· βλ. ثعلب· ‖ قويروغى — οὐρὰ ἀλώπεκος, ἀνάμνησις βλαβερά, εἶδος σταφυλῆς· ‖ ايكى — دوشمز طوزاغه دوشمه ἀλώπηξ δὶς δὲν πίπτει εἰς τὴν παγίδα [πρμ.]· ‖ — كز كوب كلمجكى كوركجكى دكنديرر τὸ μέρος εἰς τὸ ὁποῖον θὰ γυρίσῃ καὶ θὰ ἔλθῃ ἡ ἀλώπηξ εἶναι τὸ ἐργαστήριον τοῦ σιδηρορράπτου· [πρμ. ἐπὶ πονηρῶν ἐπὶ τέλους πιπτόντων εἰς τὴν παγίδα].

تلكيشدرمك Τ. **τιλκι-ά͡τιρμέκ,** ρμ. μτδ. πιάνω διὰ τῶν ὀνύχων, σκαλόνω, δράττομαι.

تلكيشمك Τ. **τιλκι-ά͡μέκ,** ρμ. ἀλλ. πιάνομαι, ἤτοι ἐρίζω ἢ συγκρούομαι διὰ τῶν ὀνύχων [ἐπὶ ζώων].

تلكيلك Τ. **τιλκι-λίκ,** ὄν. θαμνών, ἔνθα εὑρίσκονται ἀλώπεκες· § ἀλωπεκῆ, πανουργία.

تللاق **τελλάκ,** ἢ تلاك **τελλάκ,** ἀντὶ ديلاك βλ.

تللندرمك Τ. **τελ-λεντιρμέκ,** ρμ. μτδ. στολίζω διὰ χρυσηλάτου, ἤτοι λεπτῶν συρμάτων χρυσοῦ, ἀργύρου [τρᾶ] κτλ. § καθαρίζω τὴν καπνοσύριγγα κτλ. διὰ λεπτοῦ σύρματος [αἰτ.]: — چبوغى ἀνάπτω τὴν καπνοσύριγγα καὶ κάμνω διάθεσιν.

تللەمك Τ. **τελ-λεμέκ,** ρμ. μτδ. κοσμῶ διὰ χρυσηλάτου κτλ. βλ. προηγ. [αἰτ.]: تللەيوب پولامق περικοσμῶ, καταστολίζω, καθιστῶ τι ἀρεστόν, ἐπαινῶ, ἐκθειάζω· βλ. بالاندرمق· § تللە **τελλεμέ,** εἶδος τυροῦ.

تللو Τ. ἢ تلى **τελ-λί,** ἐπθ. ὁ ἐκ σύρματος ἢ χρυσηλάτου κατεσκευασμένος, ὁ ἐστολισμένος διὰ χρυσηλάτου κτλ: پولو — κατεσκευασμένος διὰ κοσμημάτων, ὡς χρυσηλάτου, κέγχρων καὶ ἄλλων κούφων καὶ ἀνοήτων στολισμῶν: بيك — κοῦφος, μωρός [παῖς ἐστολισμένος κτλ.]· ‖ قاش — εἶδος χρυσοϋφάντου ὑφάσματος.

تلمذ A. **τελεμμῠ́ζ** [βλ. تلميذ] ρ. ἀφ. τὸ διδάσκεσθαι. ‖ Ρμ. [αἰτ. دن]: ابو يوسف حضرتلرينى فقهى جناب اعظمدن — ايلدى ὁ Ἔβου Γιουσοὺφ ἐδιδάχθη τὸ ἱερὸν δίκαιον παρὰ τοῦ Ἰμάμου Ἀζάμ.

تلمع A. **τελεμμῐ́** [ρζ. لمع] ρ. ἀφ. τὸ λάμπειν, λάμψις, ἀκτινοβολία· § πλθ. تلمعات: سيوف — λάμψεις ξιφῶν.

تلميح A. **τελμῑ́χ** [ρζ. لمح] ρ. ἀφ. τὸ ὑπαινίττεσθαι, ὑπαινιγμός: ى — سركذشتك بر ايما و قصه‌يى τὸ ὑπαινίττεσθαι τὸ ἐπεισόδιον· ‖ بولمق — ده ايما ποιῶ ὑπαινιγμόν. ‖ [δοτ.]: ايچون غيابوندە — πρὸς ὑπαινιγμὸν τῆς βλακείας του· ‖ Ρμ. ὑπαινίττομαι ἐν τῇ ὁμιλίᾳ γεγονός, διήγημα, ἢ παράδειγμά τι· π. χ. ἀπέναντι ἀνθρώπου, οὗτινος αἱ εἰδήσεις φαίνονται ψευδεῖς, λέγω: الله يسارى زاده‌يه رحمت ايلسون ὁ Θεὸς ἀναπαύσαι τὸν Γεσαρῆ Ζαδέ, καὶ ὑπαινίττομαι διὰ τοῦ λόγου τούτου ὅτι ψεύδεται, καθόσον ὁ Γεσαρῆ Ζαδὲς ἐφημίσθη ἐπὶ φιλοψευδίᾳ [αἰτ.]: — مصراعى ايتدى .... ὑπηνίξατο τὸ ἡμιστίχιον... § πλθ. تلميحات.

تلميحاً A. **τελμῑχ-αν,** ὑπαινιττόμενος, δι' ὑπαινιγμοῦ [αἰτ.]: — فلان مادەيى شويله ديدى ὑπαινιττόμενος τὸ δεῖνα ζήτημα, εἶπεν ὡς ἑξῆς.

تلميحى A. **τελμῑχ-ί,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων εἰς ὑπαινιγμόν, ἀλληγορικός· § θ. تلميحه.

تلميذ A. **τιλμίζ,** κ. **τελμῑ́ζ** [ἐκ τῆς ἑβραϊκῆς· βλ. لمذ] ὄν. μαθητής: فلان معلمك تلميذى — يدر εἶναι μαθητὴς τοῦ δεῖνος καθηγητοῦ· § πλθ. تلامذه **τιλαμιζέ,** καὶ تلاميذ **τιλαμίζ·** § ἀφ. تلميذيت **τιλμιζιγέτ,** μαθητικότης.

تلميذانه Π. **τιλμιζ-ανέ,** ἐπθ. μαθητικός: — تعظيم σέβας μαθητικόν.

تلميع A. **τελμῑ́** [ρζ. لمع, βλ. لمعه] ρ. ἀφ. τὸ ποιεῖν τι λάμπειν, ἀκτινοβολεῖν, ἀπαστράπτειν: ى — كونشه قارشى اسلحه‌يك تحريك و كونشه τὸ κινεῖν τὰ ὅπλα ἀπέναντι τοῦ ἡλίου καὶ ποιεῖν αὐτὰ λάμπειν. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: تبشيرات واقعه عيون ايلدى — ابتهاجى αἱ δοθεῖσαι εὐχάριστοι εἰδήσεις ἔκαμαν τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς χαρᾶς ν' ἀπαστράψωσι [ἤτοι ν' ἀπαστράψωσιν ἐκ χαρᾶς]· § τὸ διὰ διαφόρων χρωμάτων ποικίλλειν: البسه — τὸ καθιστάναι τὰ ἐνδύματα ποικιλόχροα· § τὸ συντάττειν ποίησιν ἢ ποίημα δι' ἀναμίξεως δύο ἢ τριῶν γλωσσῶν, ἤτοι ἕνα στίχον εἰς τὴν τουρκικήν, ἕτερον εἰς τὴν περσικὴν καὶ ἕτερον εἰς τὴν ἀραβικὴν γλῶσσαν· § πλθ. تلميعات.

تلوث A. **τελεββός** [ρζ. τωθ] ρ.ἀφ. τὸ ρυπαίνεσθαι, ρύπανσις, μόλυνσις.

تلوط A. **τελεββάτ** [ρζ. τωθ] ρ. ἀφ. παιδεραστία.

تلوم **τουλούμ,** βλ. طلوم **τουλούμπα,** βλ. طلومبه.

تلون A. **τελεββών** [ρζ. τωθ] ρ.ἀφ. μσ. μετάπτωσις ἀπὸ ἑνὸς χρώματος εἰς ἄλλο, συνεκδ. ἀστάθεια, ἀστασία: يوقلمون — μεταβολὴ χρώματος τοῦ χαμαιλέοντος· || مزاج — ἀστάθεια χαρακτῆρος· || افكار — ἀστάθεια ἰδεῶν· || — اهل ἄστατος, ἀσταθής· § πλθ. تلونات.

تلوه T. **τελβέ,** ὄν. ὑποστάθμη καφέ· βλ.καὶ جاوجاو· § ἄνθρωπος ὀχληρός, ὅστις κατακάθηται που καὶ δὲν ἀναχωρεῖ.

تلويث A. **τελβίς** [ρζ. τωθ] ρ. ἀφ. ρύπανσις, μόλυνσις. ‖ Ρμ. ρυπαίνω, μολύνω [αἰτ.]: كرك شعرمزى كرك انشامزى اك زياده ايدن مبالغه در — τὸ μολῦνον τὰ μάλιστα τόσον τὴν ποίησιν ἡμῶν, ὅσον καὶ τὸν πεζὸν λόγον, εἶναι ἡ ὑπερβολή· ||— كويك لغلرى صوبى افساد و ايديورلر οἱ ἀπόπατοι τοῦ χωρίου διαφθείρουσι καὶ μολύνουσι τὸ ὕδωρ· § πλθ. تلويثات· § βλ. تلبيس.

تلويح A. **τελβίχ** [ρζ. τωθ, βλ. تخ] ρ. ἀφ. τὸ καθιστάναι τι δῆλον καὶ ἐναργές, διασάφησις· §τὸ ποιεῖν τι λάμπειν· συνων. تلميع βλ. § πλθ. تلويحات.

تلويع A. **τελβί'** [ρζ. τωθ] ρ. ἀφ. τὸ καίειν καὶ προξενεῖν πόνον, ἄλγος [ἐπὶ ἔρωτος]: قلب — τὸ καίειν τὴν καρδίαν.

تلوين A. **τελβίν** [ρζ. τωθ] ρ. ἀφ. τὸ χρωματίζειν, τὸ βάφειν, ἢ χρωμάτισις βαφή: ى—چيچكلرك رنكلرينى تلوين ἀνθέων· || واپور حوضدن اخراج اولندى براى — τὸ πλοῖον ἐξήχθη ἐκ τῆς δεξαμενῆς πρὸς βαφὴν **[περαΐ τελβίν].** ‖ Ρμ.[αἰτ.]: تلوين—ايڭ قاشى بوياق، رنكلمك و — ايدلدى مكتب تعمير و تلوين τὸ σχολεῖον ἐπεσκευάσθη καὶ ἐβάφη· § πλθ. تلوينات: واپورك اجرا اولندى — ἐγένετο ἡ βαφὴ τοῦ πλοίου.

تلهب A.**τελεχχάπ** [ρζ. لهب] ρ. ἀφ. μσ.ἀνάφλεξις. ‖Ρμ. ἀναφλέγομαι· βλ. التهاب.

تلهف A. **τελεχχάφ** [ρζ. لهف] ρ. ρφ. οἰμωγή, ὀδυρμός ἕνεκα ἀπωλείας: چوجغى وفات ايدن والدهسنك — οἰμωγὴ μητρός, ἧς ὁ παῖς ἀπέθανε. ‖ Ρμ. οἰμώζω, ὀδύρομαι: — تأسف و تحسر ايڭ λυποῦμαι καὶ ὀδύρομαι· § πλθ. تلهفات.

تلهفون **τελεφόν,** βλ. تلفون.

تلهى A. **τελεχχί** [ρζ. لهو] ρ. ἀφ. τὸ παίζειν· βλ. لهى.

تلهيب A. **τελχίπ** [ρζ. لهب] ρ. ἀφ. μτδ. τὸ ποιεῖν τι ἐκδάλλειν φλόγα, ἀνάφλεξις: نار — ἀνάφλεξις πυρός· § πλθ. تلهيبات.

تلهيف A. **τελχίφ** [ρζ. لهف] ρ. ἀφ.τὸ κράζειν καὶ ὀδύρεσθαι ἕνεκα ἀπωλείας· §πλθ. تلهيفات: عشاق — ὀδυρμοὶ ἐραστῶν.

تليث A.**τελεΐγγθός** [ρζ. ليث] ρ.ἀφ. τὸ εἶναί τινα λεοντόθυμον.

تليد A. **τελίτ** [ρζ. ولد] ὄν. ἄνθρωπος γεννηθεὶς μὲν ἐκτὸς τῶν Ἰσλαμικῶν χωρῶν, ἀνατραφεὶς δ' ἀκολούθως ἐν μουσουλμανικῇ χώρᾳ μεταξὺ μουσουλμάνων ὡς μουσουλμᾶνος· ὡς οἱ παῖδες καὶ αἱ κόραι τῶν Κιρκασίων καὶ Γεωργιανῶν· ἢ ὁ ἐν Περσίᾳ γεννηθείς, ἀνατραφεὶς δ'ἐν Ἀραβίᾳ· βλ.καὶ والد· § θ. توليد.

تلين A.**τελεΐγγθόν** [ρζ. لين, βλ. لينت] ρ.ἀφ. τὸ ἀπαλύνεσθαι, μαλακύνεσθαι, ἀπάλυνσις, τὸ εἶναι εὐκοίλιον· βλ. تقبض, تخشن.

تليين A. **τελγίν** [ρζ. لين, βλ. لينت] ρ. ἀφ. ἀπάλυνσις,μάλαξις. ‖ Ρμ. ἀπαλύνω, μαλάσσω,καθιστῶ εὐκοίλιον[αἰτ.]: قبض وقوعنده تليين اولمق ἐν περιπτώσει δυσκοιλιότητος πρέπει τις νὰ καταστήσῃ ἑαυτὸν εὐκοίλιον.

تم A. **τέμμε,** τὸ θηλ. تمت **τέμμετ** [γ' προσ. ἀορ.]ἔλαβε τέλος·ἐν χρήσει ἐν τέλει τῶν βιβλίων,ἐκεῖ ὅπου τίθεται παρ'ἡμῖν ἡ λέξις τέλος· ὡς تم الكتاب بعون الملك الوهاب **τέμμε-λ-κιτάπ πὶ ἄδνι-λ-μελίκι-λ βεχχάπ,** τὸ βιβλίον ἔλαβε τέλος τῇ βοηθείᾳ τοῦ Κυρίου τοῦ δοτῆρος τῶν ἀγαθῶν.

تماثل A. **τεμασθλ** [ρζ. مثل] ρ. ἀφ. ὁμοιότης δύο πραγμάτων κατὰ τὸ σχῆμα καὶ κατὰ τὸ ποσόν [δοτ.].

تماثيل A **τεμασίλ** [πλθ. τοῦ تمثال **τιμσάλ**] ὄν. μορφαί, εἰκόνες, ἀπεικονίσματα: كائنات — εἰκόνες τῶν ὄντων, ἀπεικονίσματα τῆς φύσεως.

تماجد A. **τεμαδζόπ** [ρζ. مجد] ρ. ἀφ. καύχησις ἐπὶ τιμῇ, δόξῃ, τὸ καυχᾶσθαι πρὸς ἀλλήλους: تكاسان — καύχησις ποταπῶν

تمادى A. **τεμαπί** [ρζ. مدى] ρ. ἀφ. τὸ παρατείνεσθαι,παράτασις: — ايام عمر — παράτασις τῶν ἡμερῶν τοῦ βίου καὶ τῆς εὐεξίας, μακροημέρευσις· || ابتلاء — παράτασις πάθους. ‖ Ρμ. παρατείνομαι.

تمار A. **τεμμάρ** [ρζ. مر] ὄν. πωλητὴς φοινίκων.

تمارض A.**τεμαρρούζ** [ρζ. مرض] ρ.ἀφ. προσποίησις ἀσθενείας: — ى خدمتدن قورتلمق ايچوندر تمارض ἡ προσποίησις ἀσθενείας εἶναι διὰ νὰ ἀπαλλαγῇ τῆς ὑπηρεσίας. ‖ Ρμ. προσποιοῦμαι τὸν ἀσθενῆ: محل مأموريتنه كيتمامك ايچون تمارض ايتدى — προσεποιήθη τὸν ἀσθενῆ διὰ νὰ μὴ μεταβῇ εἰς τὸν τόπον τῆς ὑπηρεσίας του.

تماس A. **τεμμάς** [ρζ. مس] ρ. ἀφ. ἐπαφὴ [δοτ.]: — ى قلمك كاغده برينه حين مصاحفده اللرك بر يرينه تماسى ἀμοιβαία ἐπαφὴ τῶν χειρῶν κατὰ τὴν δεξίωσιν. ‖Ρμ. ἐφάπτομαι [δοτ.]: حركتلرى قانون جزائيه دندر ايدن افعال جزائيه دن جزائك يوزنجى ماده سنه تماسى ἡ πρᾶξις αὐτῶν εἶναι ἐκ τῶν ἀξιοποίνων πράξεων, αἵτινες ἐφάπτονται τοῦ ἑκατοστοῦ ἄρθρου τοῦ ποινικοῦ κώδηκος.

تماشا Π. **τεμαάά,** ὄν. τὸ θεᾶσθαι, θέα, θέαμα, περίπατος χάριν θέας, διασκεδάσεως: — ى رسمك يقيندن بر تماشا θέα εἰκόνος ἐκ τοῦ πλησίον· || — ى روحپرور تماشا θέα ἢ θέαμα θυμῆρες· || — شايان تماشا ἀξιοθέατος· || — جالب ὁ ἑλκύων τὴν θέαν· || اولنق يرى تماشا ايڭ موقع — موقع ἐκθέτω εἰς θέαν, παριστῶ ἢ παριστάνομαι [ἐπὶ θεατρικῆς παραστάσεως]. ‖ Ρμ. θεῶμαι [αἰτ.] : بر سفينه يى تماشا ايڭ — θεῶμαι μακρόθεν πλοῖον.

تماشاجى T. **τεμαάα-δζί,** ὄν. θεατής.

تماشاخانه Π. **τεμαάά-χανέ,** ὄν. θέατρον· [κ. تياترو βλ. καὶ ἐπόμ.].

تماشاكاه Π. ἢ تماشاكه **τεμαάά-γκιάχ,** ὄν. τόπος ἐξ οὗ θεᾶταί τις τὰ πέριξ, τόπος διασκεδάσεως,θέατρον, σκηνή· || عثمانى — ὀθωμανικὸν θέατρον.

تماشاكر Π. **τεμαάα-γκέρ,** ὄν. θεατής, ὁ ἐξελθὼν πρὸς θέαν, διασκέδασιν· § πλθ. تماشاكران· § ἀφ. تماشاكرى θέα.

تماشالق T. **τεμαάα-λήκ,** ὄν. τόπος ἔχων ὡραίαν θέαν, πανόραμα.

تمالك A. **τεμαλλούκ** [ρζ. ملك] ρ.ἀφ. τὸ κρατεῖν ἑαυτόν, ἤτοι τὰ πάθη καὶ τὰς ἐπιθυμίας, ἐγκράτεια: — فضيلت مشتهياتنه تمالك ايله ἀρετὴ ἡ ἐγκράτεια πρὸς τὰς ἡδονὰς καὶ ἡ ἀρετὴ τῆς ἐγκρατείας δὲν συνδυάζονται.

تمام A. **τεμάμ, κ. ταμάμ** [ρζ. تمّ] συμπλήρωσις, τέλος: — عمر — τέλος τοῦ βίου· || — تحصيل — τέλος τῆς σπουδῆς· ||[γεωμ.] جيب — συνημίτονον· || — مماس συνεφαπτομένη· || — قاطع συνδιατέμνουσα· || [ἀρθ.] — عددى συμπλήρωμα· § ἐπθ.ὁλόκληρος, τέλειος, πλήρης, συμπεπληρωμένος, ὁλοσχερής, ἀνελλειπής, σωστός: — ماه σελήνη πλήρης, ἤτοι πανσέληνος· ||— نا مى πλήρης, ἐλλειπής· || مبيعى بهاسيله قبول ايتمك — δέχομαι τὸ πωληθὲν μὲ ὅλην τὴν ἀξίαν του· §ἐπρ.ἀκριβῶς,κάλλιστα: — وقتنده كمال ἀκριβῶς ἦλθεν εἰς τὴν ὥραν. ‖ Ρμ. συμπληρῶ, τελειοποιῶ, περαίνω,ἀποπερατῶ[αἰτ.]: ايتدك بنى يم صون يمانه يى ساق — بنى بشيوز دكز[σὼν] τὸ ποτήριον,οἰνοχόε! μ'ἔκαμες σωστόν,ἤτοι μ'ἐμέθυσας· || ايتمك — بر يرينك تمامنه ايشى تمام τελειόνω τὸ ἔργον τινός,ἤτοι φονεύω· || اولمق — συμπληροῦμαι,τελειοποιοῦμαι, περαίνομαι, ἀποπερατοῦμαι: اولمدن بيك يدى تاريخى — πρὶν ἢ γένηται τὸ 1007 ἔτος τέλειον [πρὶν ἢ συμπληρωθῇ], ἐν τῷ ἐγχειριδίῳ μου τούτῳ συνεπληρώθη ὁ λόγος [συνεπληρώθη τὸ παρὸν ἐγχειρίδιον· || اولدى — ايشى ἐτελείωσεν ἡ ὑπόθεσίς του, ἡ δουλειά του, τετέλεσται δι'αὐτόν, κατεστράφη· ||يله—**τεμαμὶ ιλέ,** ἐντελῶς, ἀκριβῶς· || βλ. بالتمام **πὶ-τ-τεμὰμ** καὶ تمامجه **πὶ-τεμάμιχὶ.**

تماماً A. **τεμάμ-εν,** ἐπρ. ἐξ ὁλοκλήρου, καθ' ὁλοκληρίαν, ἀνελλειπῶς: — بورجى اودەدى ἀπέτισε τὸ χρέος του καθ'ὁλοκληρίαν.

تماملا تمق T. **ταμαμ-λατμάκ,** ρμ. διάμ. βάλλω τινὰ νὰ συμπληρώσῃ, ἀποπερατώσῃ, τελειοποιήσῃ τι [δοτ. αἰτ.].

تماملامق T. **ταμαμ-λαμάκ,** ρμ. ἐν. συμπληρῶ, τελειοποιῶ, ἀποπερατῶ τι [αἰτ.].

تماملانمق T. **ταμαμ-λανμάκ,** ρμ.οὐδ. καὶ πθ.συμπληροῦμαι, τελειοποιοῦμαι, ἀποπερατοῦμαι.

تمامى A. **τεμαμ-ί,** ἐπθ. συμπληρωτικός· § [μαθ.] ὁλοκληρωτικός·§ θ. تمامیه ἐπθ. καὶ ὄν. συμπλήρωμα [γεωμ.].

تمحيص A **τεμχίς** [ρζ. محص] ρ. ἀφ. τὸ δοκιμάζειν, δοκιμασία: الهى ـــ θεία δοκιμασία· § πλθ. تمحيصات.

تحقيق A. **τεμχίκ** [ρζ. حق] ρ. ἀφ. ἐξαφάνισις, κατάργησις, ἀναίρεσις: ـــ اباطيل ἀναίρεσις πραγμάτων ματαίων.

تمخط A. **τεμεχχὸτ** [ρζ. مخط, βλ. مخاط] ρ.ἀφ. τὸ ἀπομύττεσθαι.

تمدح A. **τεμεττὸχ** [ρζ. مدح] ρ.ἀφ. τὸ ἐπαινεῖν ἑαυτόν, περιαυτολογία: ـــ دكلر ἡ περιαυτολογία δὲν εἶναι ἀξιέπαινος. ‖ Ρμ. ايتمك —ἐπαινῶ ἐμαυτόν· § πλθ. تمدحات.

تمدن A. **τεμεττὸν** [ρζ. مدن] ρ. ἀφ. ἐκπολιτισμός: ى آرزو اولنور — بدويلك εὐκταῖος εἶναι ὁ ἐκπολιτισμὸς τῶν νομάδων [Βεδουίνων]· ‖ تعاونلر — مادة مبنای βάσις τοῦ ἐκπολιτισμοῦ εἶναι ἡ ἀλληλοβοήθεια. ‖ Ρμ. ἐκπολιτίζομαι, εἰσέρχομαι εἰς τὸν πολιτισμόν.

تمديح A. **τεμτὶχ** [ρζ. مدح] ρ. ἀφ. τὸ ἐπαινεῖν, ἐγκωμιάζειν, ἐγκώμιον. ‖ Ρμ. [αἰτ.]· §πλθ. تمديحات: حقلى ـــ δίκαιοι ἔπαινοι.

تمديد A. **τεμτὶτ** [ρζ. مد βλ.] ρ. ἀφ. ἐπέκτασις, παράτασις: كنك خطنك تيمور يول ... شهرينه قدر ـــ ى ἐπέκτασις τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς μέχρι τῆς πόλεως ... ‖ مدت اوج آى دها ـــ ى ἐπὶ τρεῖς μῆνας ἔτι τῆς ὑπηρεσίας ἢ τῆς διαμονῆς αὐτοῦ· ‖ حياتك ـــ ى παράτασις τῆς ζωῆς· ‖ مصاحبت ـــ παράτασις τῆς συνομιλίας, συναναστροφῆς· ‖ خصومت و نزاع ـــ παράτασις ἔριδος καὶ πάθους. ‖ Ρμ. ἐπεκτείνω, παρατείνω, ἐπιμηκύνω[αἰτ.]: اولنه جق — بيننده غلطه ايله بيوكدره تلغراف خطى يا تيمور يول ἢ σιδηροδρομικὴ ἢ ἡ τηλεγραφικὴ γραμμή, ἥτις θέλει ἐπεκταθῆ [κατασκευασθῆ] μεταξὺ Γαλατᾶ καὶ Βαθυρρύακος.

تمر A. **τέμρ,** ὄν. φοίνιξ: هندى ـــ **τέμρι χιντί,** κ. هندى دمير **τεμὶρ χιντί,** φοίνιξ ἰνδικὸς ἢ ὀξυφοίνιξ χρησιμεύων ὡς φάρμακον.

تمرد A. **τεμερρὸτ**[ρζ. مرد]ρ.ἀφ.δυστροπία, πεῖσμα, ἰσχυρογνωμοσύνη: جهل مركب ـــ ى ἡ ἰσχυρογνωμοσύνη τῶν ἡμιμαθῶν. ‖ Ρμ. δυστροπῶ, ἰσχυρογνωμονῶ [ده ἢ دن]: ايلدى ـــ ἐδυστρόπησεν ἐν τῇ παραδοχῇ τῆς ἀληθείας, ἤτοι νὰ παραδεχθῇ κτλ. ‖ وامتناع ايديور محكمه يه كلمدن ـــ δυστροπεῖ καὶ ἀρνεῖται νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ δικαστήριον· ‖ جواب ويرمكدن ـــ ايدر δυστροπεῖ ν' ἀπαντήσῃ.

تمردكارانه Π. **τεμερρὸτ-κιαρανέ,** ἐπθ. ὁ ἀρμόζων δυστρόπῳ, δύστροπος: ـــ لسان γλῶσσα δύστροπος· § ἐπρ. δυστρόπως.

تمركز A. **τεμερκιὸζ** [νλγ.ἐκ τοῦ مركز]ρ. ἀφ.ἐγκατάστασις ἔν τινι μέρει λαμβανομένῳ ὡς κέντρον ἐνεργείας.

تمركى T. **τεμεργὶ** [κυρ. تيركى] ὄν. ἔρπης,λειχήν, κ.λειχῆνα· βλ.καὶ قوبا.

تمرمر T. **τεμερμὸρ** [ρζ. مرمر] ρ. ἀφ. κίνησις τῶν χειλέων πάσχοντος, ὑποτονθορυσμός, κ. μουρμουρητὸν [ἰατρ.].

تمرن T. **τεμρὶν** [κυρ. تيرن] ὄν. ὁ σίδηρος ἢ ἡ αἰχμὴ βέλους, λόγχης.

تمرن A. **τεμερρὸν** [ρζ. مرن] ρ. ἀφ. τὸ ἀσκεῖσθαι,ἄσκησις,ἐνδελέχεια [τῆι οδ]: — فى تحصيلده ير ἐνδελέχεια περὶ τὴν σπουδὴν ἐπιστήμης· § βλ. تمرين.

تمرنسز T. **τεμρὶν-σὶζ,** ἐπθ. ὁ ἄνευ σιδηρᾶς αἰχμῆς [ἐπὶ βέλους ἀγ].

تمره A. **τεμρὲ** [βλ. تمر] ὄν. θ. εἷς φοίνιξ.

تمرى A. **τεμρὶ** [ρζ. تمر] ὄν. ὁ ἀγαπῶν πολὺ τοὺς φοίνικας.

تمريخ A. **τεμρὶχ** [ρζ. مرخ] ρ. ἀφ. [ἰατρ.] χρίσις,ἐπάλειψις· συνων. طلاء **τπλᾶ.**

تمرير A. **τεμρὶρ** [ρζ. مر] ρ.ἀφ. τὸ καθιστάναι πικρόν, πικραίνειν, πικρασμός: مايع ـــ τὸ καθιστάναι τὸ ρευστὸν πικρόν. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: ايتمكسزين امرار ايتملى ـــ عمرى πρέπει νὰ διέλθῃ τις τὸν βίον χωρὶς νὰ πικράνῃ αὐτόν.

تمريض A. **τεμρὶζ** [ρζ. مرض] ρ.ἀφ. τὸ χαρακτηρίζειν ὡς ἀσθενῆ, ἀδύνατον [ἰδίᾳ ἐπὶ λόγων]: ى دليله مستند اولملى ـــ قولك ἡ χαρακτηρισμὸς λόγου τινὸς ὡς ἀσθενοῦς δέον νὰ στηρίζηται ἐπὶ ἀποδείξεως. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: مؤلف بو قولى ـــ ايتمدر ὁ συγγραφεὺς ἐχαρακτήρισε τὴν γνώμην ταύτην ὡς ἀσθενῆ.

تمرين A. **τεμρὶν** [ρζ. مرن] ρ. ἀφ. τὸ ἐξασκεῖν,ἐξάσκησις,ἄσκησις: ى ـــ طلبك ἐξάσκησις τῶν μαθητῶν. ‖ Ρμ. [δοτ. αἰτ.]: مكتب طلبه‌سنى درسلرينه ـــ ἐξασκῶ τοὺς μαθητὰς τῆς σχολῆς εἰς τὰ μαθήματα αὐτῶν· § πλθ: تمرينات.

تمامى Π. **τεμαμ-ί,** ἀφ. ἐντέλεια, ἀκεραιότης· ταὐτὸ تماميت βλ.

تماميت A. **τεμαμ-ιγέτ,** ἀφ. θ. ἐντέλεια, ἀκεραιότης,ὁλοκληρία: عقلیه ἢ عقل ـــ ἀκεραιότης νοός,ἢ διανοητική· ‖ ملكيه ἢ ملك ـــ ἀκεραιότης ἐπικρατείας. [Καίτοι ἡ λέξις αὕτη εἶναι ἀφηρημένον ἐκ τοῦ ἀφηρημένου تمام, ὅπερ κατὰ τοὺς γραμματικοὺς κανόνας δὲν ἐπιτρέπεται, οὐχ' ἧττον ἡ χρῆσις αὐτῆς θεωρεῖται ἀναγκαία καὶ ἐπιδοκιμάζεται ὑπὸ πολλῶν, διότι τὸ ἀφηρημένον تمام δὲν ἐκφράζει τὴν ἔννοιαν τοῦ تماميت· βλ. اسلاميت καὶ صلاحيت.

تماوت A.**τεμαβὸτ** [ρζ. موت] ρ. ἀφ.τὸ προσποιεῖσθαι τὸν νεκρόν,τὸν θνήσκοντα.

تمايل A. **τεμαγὶλ** [ρζ. ميل] ρ. ἀφ. τὸ κλίνειν, ἢ κλίσις, διάθεσις, τάσις [ἐπὶ ὑλικῶν καὶ ἠθικῶν]: هبوب نسيم ايله تازه نهالك ـــ ى κλίσις τῶν τρυφερῶν δένδρων ἐκ τῆς πνοῆς τοῦ ἀνέμου· ‖ اغاجك بنا اوزرينه طوغرى ـــ ى κλίσις τοῦ δένδρου πρὸς τὴν οἰκοδομήν· ‖ [δοτ.]: ى ـــ شيه ير قلبك κλίσις τῆς καρδίας εἰς τι· ‖ حس ايلدم قلبمده يرـــ ἠσθανθην ἐν τῇ καρδίᾳ μου κλίσιν τινά· § [φυσ.] ἔγκλισις·§ [ἰατρ.] ἐκτροπή: رحم ـــ μητρολοξότης· § πλθ. تمايلات: ـــ صالحيه‌يا كلمجه‌يا كلمجه‌يا كلمجه‌يا كلمجه‌يا κλίσεις, διαθέσεις φιλειρηνικαί.

تمت A. **τεμμέτ,** βλ. تم.

تمتع A. **τεμεττὸ'** [ρζ. متع, βλ. متاع] ρ. ἀφ. ὠφέλεια, κέρδος [ἐπὶ ὑλικῶν] : سرمايه ـــ قالمش جيقدقدنصكره كنديسنه شو قدر أφοῦ ἐξῆλθε τὸ κεφάλαιον,ἔμεινεν αὐτῷ τοσοῦτον κέρδος· ‖ ويركوسى ـــ φόρος ἐπιτηδεύματος. ‖ Ρμ. ὠφελοῦμαι, κερδίζω [دن]: ايتمش ـــ كاغدجيلكدن شو قدر ἐκ τῆς χαρτοπωλικῆς ἐκέρδησε τοσοῦτον· § πλθ. تمتعات.

تمتيع A. **τεμτὶ'** [ρζ. متع, βλ. متاع] ρ.ἀφ.τὸ ποιεῖν ἢ ἀφίνειν τινὰ ὠφεληθῆναι ὑλικῶς,τὸ ὠφελεῖν: ى ـــ شريكك τὸ ἀφίνειν τὸν σύντροφον νὰ ὠφεληθῇ. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: ايتمك ـــ ير تاجرى κάμνω ἔμπορόν τινα νὰ ὠφεληθῇ· §πλθ. تمتيعات.

تمثال A. **τιμσάλ**[ρζ. مثل] ὄν. εἰκών [ἁπλῆ ζωγραφία ἢ καὶ ἀνδρείκελον], ὁμοίωμα, δεῖγμα, πρότυπον: محبت ـــ نمونهٔ صداقت πρότυπον πίστεως, δεῖγμα ἀγάπης: بى ـــ εἰκὼν ἀπαράμιλλος **[τιμσάλι-πι-μισάλ]**· ‖ تصنيع

تمثل A. **τεμεσσσὸλ** [ρζ.مثل] ρ.ἀφ. ἐμφάνισις ὑπὸ μορφήν, μεταμόρφωσις, ἀφομοίωσις [δοτ.]: حضرت جبرائيلك انسان صورتنه ـــ ى ἡ ὑπὸ μορφὴν ἀνθρώπου ἐμφάνισις τοῦ ἀρχαγγέλου Γαβριήλ. ‖ Ρμ.[δοτ.]: ايتمك ـــ شكله لαμβάνω σχῆμα· ‖ شيطان ير ايتمش صورتنه ـــ انسان δαίμων μορφὴν ἀνθρώπου λαβών· § τὸ φέρειν λόγον τινὰ ὡς παράδειγμα [αἰτ. ἢ ايله]: قول شاعرى ـــ [ايله قول شاعر ἢ] φέρω ὡς παράδειγμα τὸν λόγον τοῦ ποιητοῦ· § πλθ. تمثلات.

تمثيل A.**τεμσὶλ** [ρζ. مثل] ρ.ἀφ. παρομοίωσις, παραβολή, παράδειγμα,ἐκτύπωσις ἀντιτύπων [βιβλίου], ἔκδοσις: — بو حكايه‌يى طريقيله ابتدا نقل ايدلدى ἐδιηγήθη τὸ διήγημα τοῦτο ἐν εἴδει παραβολῆς· ‖ اول ـــ πρώτη ἔκδοσις· ‖ حسن ـــ ἔκδοσις φιλόκαλος, μετὰ φιλοκαλίας. ‖ Ρμ. παρομοιάζω, παραβάλλω,φέρω παράδειγμα,ἐκτυπῶ βιβλίον εἰς πολλὰ ἀντίτυπα: [αἰτ.]: ير عباره ايله ـــ كلمه‌لك صورت استعمالنى ير φράσιν τινὰ ὡς παράδειγμα περὶ τῆς χρήσεως λέξεώς τινος· ‖ ايلمك ـــ ير كتاب طبع و ἐκτυπῶ [εἰς πολλὰ ἀντίτυπα] βιβλίον· § πλθ. تمثيلات.

تمجد A. **τεμεδζὸζὸτ** [ρζ. مجد] ρ. ἀφ. τὸ ἀποκτᾶν δόξαν,δοξάζεσθαι: اهل سوقدن ـــ ى ير كينك ἡ δόξα ἐνὸς ἀγοραίου.

تمجس A. **τεμεδζὸζὸς** [ἐκ τοῦ مجوس βλ.] ρ. ἀφ. τὸ γίνεσθαι μάγον, πυρολάτρην, ἐθνικόν.

تمجيد A. **τεμτζὶτ** [ρζ. مجد] ρ. ἀφ. δοξολογία, αἶνος: رسول اكرم ـــ αἶνος τοῦ ἐξόχου προφήτου [Μωάμεθ]· ‖ ὕμνος ἢ δέησις πρὸς τὸν Θεόν, ψαλλομένη τὸν ὄρθρον ἀπὸ τοῦ μιναρὲ ὑπὸ τοῦ μουεζζίνη[βλ.مؤذن]· ‖ اوقومق ـــ ψάλλω ὕμνον κτλ. § κοινῶς ἀντὶ τοῦ سحور ἤτοι τὸ τελευταῖον γεῦμα τὸ τρωγόμενον ὀλίγα λεπτὰ πρὶν ἢ ἐξημερώσῃ κατὰ τὸν μῆνα τοῦ Ραμαζάν· ‖ پلاوى ـــ πιλάφιον τοῦ γεύματος τούτου· μτφρ. πρᾶγμα πολλάκις ἐπαναληφθέν, τετριμμένον: پلاوى كبى ايصيدير ـــ τρώγει αὐτὸ θερμαίνων καὶ ἐπαναθερμαίνων ὡς τὸ πιλάφιον τοῦ Τεμδζίδ· § πλθ. تمجيدات.

تمجيس A. **τεμδζὶς** [ἐκ τοῦ مجوس] ρ. ἀφ. τὸ καθιστάναι τινὰ μάγον, πυρολάτρην, ἐθνικόν [αἰτ.].

تمزق A. **τεμεζζόκ** [ρζ. مزق] ρ.ἀφ.μσ. κατάσχισις, διάρρηξις, κατακερματισμός: اوراق ـــ κατάσχισις ἐγγράφων· || رئوی ـــ διάρρηξις πνευμονική **[ριεβί].** || قلب ـــ διάρρηξις καρδίας· || رحم ـــ διάρρηξις μήτρας.

تمزیج A. **τεμζίδζ** [ρζ. مزج] ρ. ἀφ. τὸ ἀναμιγνύειν, ἀνάμιξις· συνηθέστ. مزج βλ.

تمزیق A. **τεμζίκ** [ρζ. مزق] ρ. ἀφ. κατάσχισις, διάρρηξις, κατακερμάτισις: ـ ی ـــ κατακερμάτισις ἐπιστολῆς. || Ρμ. σχίζω, διαρρηγνύω, κατακερματίζω [αἰτ.]: ـ کتابی ـ اتمك ـــ مکتوبی ـ σχίζω βιβλίον ἢ ἐπιστολήν.

تمساح A. **τιμσάχ,** ὄν. κροκόδειλος.

تمسح A. **τεμεσσοὺχ** [ρζ. مسح] ρ. ἀφ. ψαῦσις, ψηλάφησις· § τὸ τρίβεσθαί που.

تمسخر A. **τεμεσχοὺρ** [ἐκ τοῦ مسخره] ρ. ἀφ. γελωτοποιΐα, ἐμπαιγμός: معتاد ـ ـــ συνήθης αὐτῷ εἶναι ἡ γελωτοποιΐα, ὁ ἐμπαιγμός· § πλθ. تمسخرات: ـ یله خلق کولدیرر ـــ διὰ τῶν γελωτοποιῶν αὐτοῦ κάμνει τοὺς ἀνθρώπους νὰ γελῶσι [προκαλεῖ τὸν γέλωτα].

تمسك A. **τεμεσσοὺκ** [ρζ. مسك] ρ.ἀφ. τὸ ἀντέχεσθαι ἐρρωμένως, τὸ κρατεῖν τι ἀπριξ [δοτ.]: ـــ شریعت غرایه τὸ ἀντέχεσθαι ἐρρωμένως τοῦ ἱεροῦ νόμου. || Ρμ. [δοτ.]: ـ ایتدیکی ـــ دلیل ضعیفدر ἡ ἀπόδειξις, ἥς ἀντέχεται, εἶναι ἀδύνατος· § ὄν. τίτλος ἰδιοκτησίας, ἣ ὁμόλογον χρεωστικόν· § πλθ. تمسکات τίτλοι κτλ.

تمسکن A. **τεμεσκὶν** [ἐκ τοῦ مسکنت βλ.] ρ.ἀφ. τὸ γίνεσθαι πτωχόν, ἄθλιον, ἐλεεινόν, πτωχεία, ἀθλιότης, δυσμοιρία.

تمسیه A. **τεμσιγὲ** [ρζ. مساء] ρ.ἀφ. τὸ προσφωνεῖν τὸ ἑσπερινὸν ὑγίαινε, κ. καλησπέρισμα· § βλ. ترحیب، تحیه.

تمشط A. **τεμεσσοὺτ** [ρζ. مشط] ρ.ἀφ. τὸ κτενίζεσθαι τὴν κόμην, τὴν γενειάδα.

تمشق A. **τεμεσσοὺκ** [ρζ. مشق] ρ.ἀφ. τὸ λαμβάνειν μάθημα καλλιγραφίας, μουσικῆς· § σπουδή, ἐπιμέλεια.

تمشی A. **τεμεσσὶ** [ρζ. مشی] ρ. ἀφ. τὸ προχωρεῖν, τὸ βαίνειν εἰς τὰ ἔμπρός, εὐοδοῦσθαι, εὐόδωσις: ـ مصالح ـــ εὐόδωσις ὑποθέσεων. || Ρμ: ایتمز ـــ او دلیل بو دعواده τὸ ἐπιχείρημα ἐκεῖνο δὲν εὐοδοῦται ἐν τῇ ἀγωγῇ ταύτῃ.

تمشیت A. **τεμσιγέτ,** ἢ تمشیه **τεμσιγὲ** [ρζ. مشی] ρ. ἀφ. μτδ. τὸ ποιεῖν τι προχωρεῖν, τὸ διεξάγειν, διεξαγωγή: تمشیت امور διεξαγωγὴ ὑποθέσεων· || تمشیتی مصالح عبادك حسن ـ καλὴ διεξαγωγὴ τῶν ὑποθέσεων τοῦ λαοῦ. || Ρμ. تمشیت ویرمك ἢ ایتمك تمشیه διεξάγω [ἐπὶ ὑποθέσεων]: ایشه تمشیت ویردی διεξήγαγε τὴν ὑπόθεσιν· || ایشلر تمشیه ایدلدی διεξήχθησαν αἱ ὑποθέσεις.

تمشیط A. **τεμσὶτ** [ρζ. مشط] τὸ κτενίζειν, κτένισμα: کاکل ـــ κτένισμα βοστρύχου· || ـ ی ـــ کیسولك κτένισμα τῆς κόμης.

تمصیر A. **τεμσὶρ** [ρζ. مصر] ρ. ἀφ. μεταβολὴ τόπου τινὸς εἰς πόλιν: دامن جبلك ـ ـ ی ـــ ἡ εἰς πόλιν μεταβολὴ τῶν προπόδων τοῦ ὄρους. || Ρμ. [αἰτ.]: ـــ صحرایی منتهای μεταβάλλω τὸ ἄκρον τῆς πεδιάδος εἰς πόλιν.

تمطر A. **τεμεττὸρ** [ρζ. مطر] ρ. ἀφ. τὸ ἐξέρχεσθαι εἰς τὴν βροχήν, ἤτοι τὸ βρέχεσθαι ἐπὶ σκοπῷ δροσισμοῦ: ـــ نیسانده τὸ βρέχεσθαι, δροσίζεσθαι κατ' Ἀπρίλιον.

تمعدن A. **τεμα'ὶδν** [ἐκ τοῦ معدن] ρ.ἀφ. ἀπομετάλλωσις, ἤτοι μεταβολὴ σώματός τινος εἰς μέταλλον.

تمغا T. **ταμγά, ἢ ταμγὰ** [طاما] ὄν. τύπος ἢ σημεῖον ὅπερ ἀφίνει ἐπὶ χάρτου ἢ ὑφάσματος ἡ σφραγίς, σῆμα, διακριτικὸν σημεῖον, γνώρισμα, σφραγίς: ـــ ال σφραγὶς ἐρυθρά, ἤτοι φερμάνιον ἔχον ἐπὶ κεφαλῆς ἐρυθρὸν τουγρᾶ [βλ. طغرا]· || ـــ التون χρυσῆ σφραγίς, ἤτοι παραπομπὴ ἐγγράφου κτλ.· || ـــ قورشون σφραγὶς μολυβδίνη [τοῦ τελωνίου ἐπὶ ἐμπορευμάτων κτλ]· || ـــ صغوق ξηρὰ σφραγίς, ἤτοι ἐν χρήσει ἄνευ μελάνης, ἀφίνουσα ἐπὶ τοῦ χάρτου ἄχρουν τύπον· || ـــ رسم τέλος σημάνσεως ἢ χαρτοσήμου· || ایتمك ضرب ἢ اورمق ـــ ـ ی ـــ ἐπιτίθημι εἰς τι σῆμα, σφραγῖδα, σημαίνω πρᾶγμά τι.

تمغاجی T. **ταμγα-δζή,** ὄν. ὑπάλληλος τελωνείου ἐπιθέτων σφραγῖδα ἐπὶ τῶν ἐμπορευμάτων κτλ.

تمغالامق T. **ταμγα - λαμάκ,** ρμ. μτδ. ἐπιθέτω σφραγῖδα, σημαίνω, βάλλω διακριτικὸν σημεῖον, γνώρισμα.

تمغالی T. **ταμγα-λῆ,** ἐπθ. ὁ φέρων τύπον, διακριτικὸν σημεῖον, γνώρισμα, σεσημασμένος: کاغد ـــ χάρτης σεσημασμένος· § **ἐστιγματισμένος, πασίγνωστος.**

تمکن A. **τεμεκκὶν** [ἐκ τοῦ مکان] ρ.ἀφ.ἐγκατάστασις. || Ρμ. ἐγκαθίσταμαι [ده]: فلان ذات فلان یرده ـــ ایتدی τῷ δεῖνι μέρει· || ایتشدره ـــ محبتکز قلبده ἡ πρὸς ὑμᾶς ἀγάπη ἐγκατέστη ἐν τῇ καρδίᾳ μου.

تمکین A. **τεμκὶν** [ρζ. مکن] ρ. ἀφ. σοβαρότης, ἀξιοπρέπεια: ـــ اهل, ἢ ـــ صاحب σοβαρός, ἀξιοπρεπής· || ـــ پر **πὸρ τεμκίν,** πλήρης σοβαρότητος· || ـ ی ویروب جنونی المش دریا ینه ـــ طالمش اضطرابه ἔδωκε τὴν σοβαρότητα, ἔλαβε τὴν παραφροσύνην, ἡ θάλασσα πάλιν εἰς τὴν ταραχὴν ἐβυθίσθη, ἤτοι ἡ θάλασσα ἀπολέσασα τὴν γαλήνην της κατέστη μανιώδης· § [ἰατρ.] τοπικοποίησις.

تمکینلی T. **τεμκὶν-λί,** ἐπθ. σοβαρός, ἀξιοπρεπής.

تمل Ελ. **τεμέλ,** ὄν. θεμέλιον, βάσις: ـــ ندن **τεμελιντέν,** ἐκ θεμελίων· || ـــ دیرکی στύλος τοῦ θεμελίου [ἕκαστος τῶν τεσσάρων θεμελιωδῶν στύλων τῶν στηριζομένων ἐπὶ τοῦ θεμελίου οἰκοδομῆς· || طاشی ـــ θεμέλιος λίθος· || ـــ آتمق خرجی ἀμμοκονία· || آتمق ـــ τίθημι τὸν θεμέλιον λίθον· || طوتمق ـــ θεμελιοῦμαι, στηρίζομαι, διατηροῦμαι.

تملسز T. **τεμελ-σίζ,** ἐπθ. ὁ ἄνευ θεμελίων, ἄνευ βάσεως, ἀνυπόστατος, ἀστήρικτος, πρόσκαιρος, ἐφήμερος.

تملق A. **τεμελλοὺκ** [ρζ. ملق] ρ. ἀφ. κολακεία χαμερπής: ـــ نی ارتدجه آدمیتدن **[τεμελλουκοὺ],** τοσούτῳ ἀπεμακρύνετο τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. || Ρμ. κολακεύω χαμερπῶς [δοτ.]: ایدوب طورر ایکن سزه ـــ ἐνῷ ἐξπκολούθει νὰ κολακεύῃ ὑμᾶς· || اول خلق ـــ دل کیمسه یه ایلمز ἡ καρδία οὐδένα κολακεύει· μετὰ τοῦ ἤθους τούτου δὲν εἶναι ἐξῳκειωμένη [στίχ.]· § πλθ. تملقات.

تملك A. **τεμελλοὺκ** [ρζ. ملك] ρ. ἀφ. τὸ γίνεσθαι κύριον, ἰδιοκτήτην πράγματός τινος, ἢ κυριότης: اسباب ـــ دن اولان اشترا و قبول وصیت و توارث ـــ ـ ی ـــ ἡ κυριότης οἰκίας τινος· § οἰκειοποίησις, τὸ οἰκειοποιεῖσθαι ξένον πρᾶγμα: الفاظ اجنبیه ـــ ـ ی ـــ οἰκειοποίησις λέξεων ξενικῶν· || ـــ عاریتك ـــ ـ ی ـــ ἡ οἰκειοποίησις χρησιδανείου· || ـــ یدـه کچمك περιέρχεσθαι εἰς τὴν κυριότητά τινος. || Ρμ. γίνομαι κύριος κτλ. [αἰτ.]: ـــ ایتمك γίνομαι κύριος οἰκοπέδου· || ـــ خدایی ثابت اشجاری آشیلایوب ـــ ترتیبه ایدن ὁ ἐμβολιάζων καὶ ἐξημερῶν τὰ αὐτοφυῆ δένδρα γίνεται κύριος αὐτῶν· § πλθ. تملکات.

تملل A. **τεμελλοὺλ** [ρζ. ملل, βλ. ملت] ρ. ἀφ. τὸ προσέρχεσθαι ἢ ἀνήκειν εἴς τι ἔθνος. || Ρμ. [τῷ الله]: ـــ ملت اسلام الله ایله شکرکیم ایتدك δόξα τῷ Θεῷ ὅτι ἀνήκομεν εἰς τὸ ἔθνος τοῦ Ἰσλάμ· § τὸ στενοχωρεῖσθαι, ἄχθεσθαι [βλ. ملال].

تملی T. **τεμελ-λί,** ἐπθ. ὁ ἔχων θεμέλιον, βάσιν, βάσιμος, ριζικός, ἑδραῖος, πάγιος, διαρκής, μόνιμος· § ἐπρ. βασίμως κτλ.

تملیح A. **τεμλὶχ** [ρζ. ملح] ρ. ἀφ. ἁλισμός, κ. ἁλάτισμα· [χημ.] ἁλατοποίησις· μτφρ. τὸ ἅλας τοῦ λόγου, ἤτοι καλλωπισμὸς διὰ ὡραίας ἰδέας, ἢ ἐκφράσεως ἐν μέσῳ τοῦ λόγου, εὐφυολογία: طعام ـــ ἁλισμὸς φαγητοῦ· || جلد ـــ ـ ی ـــ ἁλισμὸς δέρματος ἐκδαρέντος· || شاعر مشهور ندیم ـــ الله تیز ایتشدر ποιητὴς Νεδὶμ διεκρίθη ἐπὶ εὐφυολογίᾳ. || Ρμ. ἁλίζω, κ. ἁλατίζω κτλ. [αἰτ.]· § πλθ. تملیحات.

تملیحی A. **τεμλιχ-ί,** ἐπθ. ἁλιστικός, μτφρ. εὐφυολογικός, νόστιμος· § θ. تملیحیه.

تملیس A. **τεμλὶς** [ρζ. ملس] ρ. ἀφ. τὸ ἐξομαλίζειν, ἐξομάλισις.

تملیك A. **τεμλὶκ** [ρζ. ملك] ρ. ἀφ. τὸ καθιστάναι τινὰ κύριον ἢ ἰδιοκτήτην κτήματος ἢ πράγματος, ἤτοι ἐκχώρησις, μεταβίβασις κυριότητος [δοτ.]: ـ ی ـــ بر دکانك بریسنه μεταβίβασις κυριότητος καταστήματός τινος εἴς τινα. || Ρμ. [δοτ. αἰτ.]: ـــ بلا عوض بر مالی آخره ایتمك μεταβιβάζω τὴν κυριότητα πράγματός τινος εἰς ἄλλον ἄνευ ἀντιτίμου· || ـــ مجاناً منفعتی اولنان مال πρᾶγμα, οὗ ἡ ὠφέλεια μεταβιβάζεται δωρεάν· § παραχώρησις εἴς τινα ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου δημοσίου γῆς, ὅπως νέμηται αὐτὴν ὡς ἰδιόκτητον **[μὸλκι]:** ـــ صحیح الله اولمش اراضی γαῖαι χορηγηθεῖσαί τινι ὡς ἀληθὴς ἰδιοκτησία [δηλαδὴ οὐχὶ ὡς βακουφικαὶ ἢ δημόσιοι]· § πλθ. تملیکات.

تمن II. **τσμέν, ἢ τουμάν,** ὄν. νόμισμα περσικὸν ἀξίας ἡμισείας περίπου ὀθωμανικῆς λίρας· βλ. καὶ تومان.

τιμή, ἡ, **τιμῆς,** ἡ, **τιμήν,** ἡ, **τιμῇ,** ἡ, **τιμήν,** ὦ, **τιμῆ,** ἡ, **τιμῶν,** ὦν, **τιμῇσι(ν),** **τιμάς,** ἡ, **τιμῶν,** ὦν, **τιμῇσι(ν),** **τιμῇς,** ἡ, **τιμῶν,** ὦν, **τιμῇσι(ν),** **τιμάς,** ἡ, **τιμῶν,** ὦν, **τιμῇσι(ν),** **τιμή

— ال **γεδμδ-τ-τενάτ‡,** ἡ ἡμέρα τῆς δευτέρας παρουσίας· || — ال يوم الى **ιλά γέδμι-τ-τενάτ‡,** μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς δ' παρουσίας· βλ. تنادى.

تنادر A. **τενα‡δρ**[ρζ. ندر,βλ.ندرت] ρ.ἀφ. τὸ καθίστασθαι σπάνιον, σπάνις.

تنادم A. **τενα‡δμ** [ρζ. ندم] ρ. ἀφ. τὸ συνομιλεῖν, συναναστρέφεσθαι.

تنادى A. **τενα‡ὶ** [ρζ. ندء] ρ. ἀφ. τὸ καλεῖν ἀλλήλους: التنادى يوم **γέδμδ-τ-τενα‡ί,** ἡ ἡμέρα τῆς δ' παρουσίας. § βλ. تنادر.

تنازع A. **τεναζδ'** [ρζ. نزع] ρ. ἀφ. τὸ διεκδικεῖν, ἔρις, φιλονεικία: — يالايدى **τεναζδ' ‡ὶ-λ-ἐϊ‡ί,** διαφορὰ περὶ διακατοχῆς· βλ. منازعه·§[συντ.]: فعلين — τὸ νὰ διεκδικῶσι δύο ρήματα ἓν καὶ τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον, ἤτοι τὸ ν' ἀποδίδωνται εἰς τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον.

تناسان Π. **ἢ** تن آسان **τὲν-ἀσάν,** ἐπθ. ὁ περὶ ἀνέσεως τοῦ σώματος αὐτοῦ μεριμνῶν, ῥάθυμος.§ἀφ. تن آسانى ἄνεσις, ραστώνη.

تناسب A. **τεναδδ‡** [ρζ. نسب, βλ. نسبت] ρ. ἀφ. ἀναλογία, συμμετρία: — اندام συμμετρία τοῦ σώματος· || — اعضا συμμετρία, ἀναλογία τῶν μελῶν· || — الفاظ ἀναλογία, συμμετρία τῶν λέξεων [πρὸς ἀλλήλας]·§[ἀριθμ.] ἀναλογία: — عددى ἀριθμητικὴ ἀναλογία· || — هندسى γεωμετρικὴ ἀναλογία.

تناسبى A. **τεναδδ‡-ί,** ἐπθ. ἀνάλογος, ἀναλογικός· § θ. تناسبيه.

تناسخ A. **τεναδδχ** [ρζ. نسخ] ρ. ἀφ. μετεμψύχωσις: — ارواحه قائلر ἀναλογία· || — مذهب τὸ δόγμα τῆς μετεμψυχώσεως· § [φσ.ἱστ.] μεταμόρφωσις.

تناسخى A. **τεναδδχ-ί,** ὄν. ὀπαδὸς τῆς μετεμψυχώσεως· § θ. تناسخيه· § πλθ. تناسخيون **τεναδδχιούν.**

تناسل A. **τεναδδλ** [ρζ. نسل] ρ. ἀφ. τὸ γεννᾶσθαι τὸν ἕνα ἐκ τοῦ ἄλλου, διαδοχικὴ γένεσις καὶ παραγωγή: — بشر ἡ γένεσις τοῦ ἀνθρωπίνου γένους· || — نوعك بقاسى ἡ διατήρησις τοῦ γένους ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς συζεύξεως τῶν ἀρρένων μετὰ τῶν θηλέων πρὸς διαδοχικὴν παραγωγήν· || — حيوانات γένεσις τῶν ζώων·|| — آلت ὄργανον γενέσεως, ἤτοι γεννητικόν μόριον·|| — غير متجانس ἑτερογένεσις [φσ.].

تناسلى A. **τεναδδλ-ί,** ἐπθ. γεννητικός, γονιμοποιός·§θ. تناسليه: — آلات γεννητικὰ ὄργανα.

تناسى A. **τεναδὶ** [ρζ. نسى, βλ. نسيان] ρ.ἀφ. προσποίησις λήθης.

تناشد A. **τεναδδ‡** [ρζ. نشد] ρ. ἀφ. τὸ ἀπαγγέλλειν πρὸς ἀλλήλους ποίησιν.

تناشير A. **τεναδὶρ** [ρζ. نشر] ὄν. γραφὴ παιδός, γραφὴ ἀμαθοῦς: — صبيان γραφὴ παίδων [πλυθυντικὸς ἐνικοῦ ἀχρήστου].

تناصح A. **τενασδχ** [ρζ. نصح] ρ. ἀφ. ἀμοιβαία συμβουλή.

تناصر A. **τενασδρ** [ρζ. نصر] ρ. ἀφ. τὸ βοηθεῖν ἀλλήλους, ἀλληλοβοήθεια [ἐπὶ ὑλικῶν μᾶλλον· ἐπὶ ἠθικῶν βλ. تعاون].

تناطح A. **τενατδχ** [ρζ. نطح] ρ. ἀφ. κεράτισις ἀμοιβαία, ἤτοι κούτρισμα δύο ζώων πρὸς ἄλληλα, τὸ διακερατίζεσθαι: — كباش κεράτισις κριῶν **[κι‡άς].**

تناظر A. **τενατδρ** [ρζ. نظر] ρ. ἀφ. τὸ ἀτενίζειν πρὸς ἀλλήλους: — خصمين τὸ ἀτενίζειν δύο ἐχθροὺς πρὸςἀλλήλους·|| — ايكى خانه‌لك – τὸ βλέπειν δύο οἰκίας πρὸς ἀλλήλας,τὸ κεῖσθαι ἀπέναντι ἀλλήλων· § [γεωμ.] συμμετρία.

تنافر A.**τενα‡δρ** [ρζ. نفر, βλ. نفرت] ρ.ἀφ. τὸ ἀποστρέφεσθαι ἀλλήλους,ἀμοιβαία ἀποστροφή,ἀπέχθεια: — عالم وجاهل ἀμοιβαία ἀποστροφὴ λογίου καὶ ἀμαθοῦς·|| — عندليب و غراب ἀμοιβαία ἀποστροφὴ ἀηδόνος καὶ κόρακος· || — حروف ἀποστροφὴ ἢ τὸ ἀσυμβίβαστον τῶν γραμμάτων μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς λέξεως, ἕνεκα τοῦ ὁποίου αὕτη εἶναι δυσπρόφερτος καὶ κακόηχος·|| — كلمات τὸ ἀσυμβίβαστον τῶν γραμμάτων δύο ἢ περισσοτέρων παρακειμένων λέξεων, ἕνεκα τοῦ ὁποίου αὗται εἶναι δυσπρόφερτοι καὶ κακόηχοι.

تناقص A.**τενακδ‡** [ρζ نقص, βλ.نقصان]ρ.ἀφ. τὸ ἐλαττοῦσθαι,ἐλάττωσις,μείωσις: — ليال ἐλάττωσις τῶν νυκτῶν·|| — قوت حياتيه‌لك ی — ἐλάττωσις τῆς ζωτικῆς δυνάμεως. || — دم λειψαιμία· || Ρμ: ايدر — عمر سن تزايد ايتدكجه عمر δσον ἡ ἡλικία **[σἰνν]**αὐξάνει,τόσον ὁ βίος ἐλαττοῦται.

تناقض A. **τενακδζ** [ρζ. نقض] ρ.ἀφ. ἀντίφασις: قولين — ἀντίφασις δύο λόγων **[καβλέϊν]**·|| — بو عبارەده وار ἐν τῇ φράσει ταύτῃ ὑπάρχει ἀντίφασις· || — مدعينك كلامنده

بولنور ἐν τῷ λόγῳ τοῦ ἐνάγοντος ὑπάρχει ἀντίφασις·|| — مرتفع اولور — ἐπιβεβαιώσεως τοῦ ἀντιδίκου αἴρεται ἡ ἀντίφασις.‖ Ρμ. ἀντιφάσκω [τῇ ده]: — يو سوزنده ايديور ἐν τῷ λόγῳ αὐτοῦ τούτῳ ἀντιφάσκει πρὸς ἑαυτόν· § πλθ. تناقضات.

تناكح A. **τενακ‡δχ** [ρζ. نكح, βλ. نكاح] ρ. ἀφ. τὸ συζεύγνυσθαι, σύζευξις.

تناكر A.**τενακ‡δρ** [ρζ.نكر] ρ.ἀφ.τὸ προσποιεῖσθαι ἄγνοιαν.

تنانير A. **τενανὶρ** [πλθ. τοῦ تنور **τεννοὶρ**] ὄν. ἑστίαι, κλίβανοι.

تناور Π.**τεν-αβὲρ** [ἐκ τοῦ تن καὶ آور]ἐπθ. σωματώδης, εὔσαρκος: — بر نوجوان εἷς νεανίας εὔσαρκος· § ἀφ. تناورى εὐσαρκία.

تناول A. **τενατδλ** [ρζ. نول, βλ. نوال] ρ. ἀφ. τὸ λαμβάνειν τι καὶ τρώγειν, τὸ γεύεσθαι: طعام — τὸ τρώγειν φαγητόν,γευματίζειν·|| — بر ميوه‌لك τὸ τρώγειν ὀπωρικόν· || — آغزى ياندى دە ἐνῷ ἔτρωγε.‖Ρμ. [αἰτ.]: — ايتمك يمكى صيجاق ايكن τὸ φαγητὸν ζεστόν πρέπει νὰ φάγῃ τις τὸ φαγητὸν ζεστόν.

تناوم A. **τενατδμ** [ρζ. نوم] ρ.ἀφ.τὸ προσποιεῖσθαι τὸν κοιμώμενον : — كربه ἡ προσποίησις τῆς γαλῆς **[γκι‡δρ‡έ]** ὅτι κοιμᾶται.

تناهى A. **τεναχὶ** [ρζ. نهى, βλ. نهايت] ρ. ἀφ. τὸ εὑρίσκειν τέλος, λῆξις, τέλος: — ممكن دكل اوصافكى ای قدرتكه اولميان آغاز و ادراك كامى ὦ σὺ![δηλ. ὦ Θεὲ!] εἰς τὴν δύναμιν τοῦ ὁποίου δὲν ὑπάρχει ἀρχὴ καὶ τέλος, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐννοήσῃ τις ὡς δεῖ **[κέμα χίε]** τὰ προσόντα σου·||—بى‡ى-تناهى,ἀτελεύτητος: — فضاى بى τὸ ἄπειρον διάστημα[τοῦ οὐρανοῦ].

تنباكو Π. **τεν‡ακ‡ὸ,**τουρκ.**τὸν‡εκὶ** [ἰταλ. tabaco]ὄν.καπνὸς περσικὸς καπνιζόμενος διὰ τοῦ ναργκιλὲ [βλ. ناركيله]: — كش **τεν‡ακ‡ὸ-κές,** καὶ πλθ. — كشان **τεν‡ακ‡ὸ-κεδάν,** οἱ καπνίζοντες περσικὸν καπνόν.

تنباكوجى T. **τὸν‡εκὶ-ὸζί,** ὄν. πωλητὴς τουμπεκίου,ἤτοι καπνοῦ περσικοῦ· βλ. تنباكو.

تنبال A. **τινα‡άλ,** ὄν. ἄνθρωπος βραχὺς τὸ ἀνάστημα, κοντός· || — بر احتيال βραχύσωμος πλήρης **[πὸρ]** πανουργίας.

تنبت A. **τενε‡‡ὸτ** [ρζ. نبت,βλ. نبات] ρ.ἀφ. βλάστησις: چن — βλάστησις χλόης·|| — نباتات βλάστησις χόρτου.‖Ρμ. βλαστάνω,φύομαι: — اولمش حواليده — ايدن آربه ἡ κριθὴ ἡ φυομένη ἐν ἐκείνοις τοῖς πέριξ.

تنبك Π. **τὸν‡ὲκ,**ὄν. τύμπανον: زن — **τὸν‡ὲκ-ζέν,** τυμπανιστής·§ βλ. تومبلك.

تنبل T. **τεν‡έλ,** ἐπθ. ὀκνηρός,νωθρός, νωχελής: — ه ايش بيور سكا عقل اوكرتسون τῷ ὀκνηρῷ πρόσταξον ἐργασίαν, νά σοι δώσῃ συμβουλὴν [παρ.]. § βλ. تنبور.

تنبلتى T. **τὸν‡ὸλτί,** βλ. تومبلتى.

تنبلخانه T.**τεν‡ὲλ-χανέ,**ὄν.οἶκος δι' ὀκνηρούς, ἐνδιαίτημα ὀκνηρῶν ἢ ἀνικάνων εἰς ἐργασίαν· § οἰκία ἢ γραφεῖον οὗ οἱ ἄνθρωποι ἢ οἱ ὑπάλληλοι εἶναι ὀκνηροί.

تنبللشمك T. **τεν‡ὲλ-λεσμέκ,** ρμ.οὐδ. καθίσταμαι ὀκνηρός, νωθρός, παραδίδομαι εἰς τὴν ὀκνηρίαν.

تنبللك T.**τεν‡ὲλ-λίκ,** ἀφ.ὀκνηρία, νωθρότης, νωχέλεια.

تنبليت **τὸν‡ελίτ,** βλ. تومبلتى.

تنبوء A. **τενε‡‡ὸ**[ρζ. نبو, βλ. نبوت] ρ.ἀφ.τὸ ν'ἀξιοῖ τις ὅτι εἶναι προφήτης, κάμνω τὸν προφήτην [ἐπὶ ψευδοπροφητῶν]·βλ. تعدى.

تنبور Π.**τεν‡ούρ,** ὄν. εἶδος κιθάρας,λαοῦτο, βάρβιτος· βλ. καὶ طنبور.

تنبوره **τανδουρά,** تنبوره‌جى **τανδουρα-ὄζῆ,** βλ. طنبوره, طنبوره‌جى.

تنبه A. **τενε‡‡ὸχ** [ρζ. نبه] ρ. ἀφ. ἀφύπνισις, τὸ συνέρχεσθαι εἰς ἑαυτὸν ἐκ ληθάργου, ἀπροσεξίας· βλ. انتباه

تنبيه A. **τεν‡ὶχ** [ρζ. نبه]ρ.ἀφ. τὸ ἐφιστάναι τὴν προσοχήν, παραγγελία ἤτοι διαταγή, σύστασις ἔντονος εἰς τινα ὅπως πράξῃ ἢ μὴ πράξῃ τι [δοτ.]: — بر خصوصك بريسنه ی—παραγγελία ὑποθέσεώς τινος εἰς τινα· || — اخصك فضل و مزيتنه — τὸ ἐφιστάναι τὴν προσοχὴν ἐπὶ τῆς ἀξίας καὶ ὑπεροχῆς τοῦ μερικοῦ. ‖Ρμ. ἐφιστῶ τὴν προσοχήν, παραγγέλλω, διατάττω, συνιστῶ ἐντόνως [δοτ.αἰτ.]: ايشنك باشندن آيرلمامسنى — ايتدم كنديسنه παρήγγειλα αὐτῷ νὰ μὴ ἀπομακρυνθῇ τῆς ἐργασίας αὐτοῦ· §[ἰατρ.] διέγερσις, ἐρεθισμός·§πλθ. تنبيهات: — شديده αὐστηραὶ παραγγελίαι.

تنبيهلى Τ. **τενπίχ-λί,** ἐπθ. παρηγγελμένος, διατεταγμένος.

تنپرور Π. **τεν-περβέρ,** ἐπθ. καὶ ὄν. ὁ τρέφων τὸ σῶμα αὐτοῦ, ὁ παραδοθεὶς εἰς τὴν μαλθακότητα, μαλθακός· § πλθ. تنپروران.

تنپرورانه Π. **τεν-περβερανέ,** ἐπθ. ὁ ἀρμόζων τρυφηλῷ, μαλθακῷ: — تنعم ἄνεσις μαλθακή· § ἐπρ. τρυφηλῶς, μαλθακῶς.

تنپروری Π. **τεν-περβερί,** ἀφ. μαλθακότης, τρυφηλότης: — التزام τὸ ἐπιδιώκειν μαλθακότητα, τὸ διάγειν μαλθακῶς.

تنته Ιτ. **τέντε** [tenda] ὄν. σκηνὴ ἢ σκιὰς κατασκευαζομένη ἐκ χονδροῦ κανναβοπάνου καὶ ἀνατεινομένη ἐπὶ τοῦ καταστρώματος πλοίου ἢ πρὸ τῶν παραθύρων οἰκίας ἢ καταστήματος πρὸς προφύλαξιν ἀπὸ τῆς βροχῆς καὶ τοῦ ἡλίου, κ. τέντα: سی — کی σκιὰς πλοίου.

تنتر Α. **τενεδδῦρ** [ρζ. تنتر] ῥ.ἀφ. τὸ διασκορπίζεσθαι, διασκορπισμός· ταὐτὸ انتثار.

تنثير Α. **τενθὶρ** [ρζ. تنثر] ῥ.ἀφ. τὸ διασκορπίζειν, διασκόρπισις: — دنانير διασκόρπισις δηναρίων **[τενανὶρ]** ἤτοι χρημάτων· § τὸ μεταβάλλειν τὴν ποίησιν εἰς πεζὸν λόγον: ر ی — بیت μεταβολὴ στίχου εἰς τὸ πεζόν.

تنجره Τ. **τενδζερέ,** ὄν. χύτρα: — طوپراق πηλίνη χύτρα· ‖— باقر χαλκίνη χύτρα· ‖— دوکه χυτή, ἤτοι σιδηρᾶ χύτρα· ‖ — حوائجی τὰ ἀπαιτούμενα τῆς χύτρας, ἤτοι ἀρωματικά, λαχανικά· ‖ کبابی — ψητὸν τῆς χύτρας· ‖ یورلامش قباغی بولش — ἡ χύτρα ἐκυλίσθη, εὗρε τὸ κάλυμμά της [παροιμία δηλοῦσα ὅτι δύο σύζυγοι, ἢ φίλοι, ἢ ὁπωσδήποτε συνδεδεμένοι, ὁμοιάζουσιν ἀλλήλους κατὰ τὰ φρονήματα κτλ. ἀντίστοιχος τῇ ἡμετέρᾳ «εὗρεν ὁ Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ» καὶ ἐν χρήσει ἐπὶ κακοῦ· βλ. καὶ جنس.

تنجيس Α. **τενδζὶς** [ρζ. نجس] ῥ.ἀφ. μόλυνσις, ῥύπανσις, τὸ μολύνειν, ῥυπαίνειν· § ἀκαθαρσία, ἢ ὁστᾶ νεκροῦ ἢ ἄλλο τοιοῦτον ἀναρτώμενον εἰς τὸν λαιμὸν ἀνθρώπου πρὸς προφύλαξιν ἀπὸ τοῦ πονηροῦ δαίμονος.

تنجيه Α. **τενδζιγέ** [ρζ. نجاء, βλ. نجات] ῥ. ἀφ. τὸ σώζειν, σωτηρία· ‖ βλ. انجاء.

تنحى Α. **τενεχχὶ** [ρζ. نحو, βλ. ناحيه] ῥ. ἀφ. τὸ ἱστασθαι μακράν, τὸ ἀποσύρεσθαι εἰς τι μέρος.

تنخح Α. **τενεχχὸχ** [ρζ. نخ] ῥ.ἀφ. τὸ βήχειν θορυβωδῶς πρὸς ἀποφλεγμάτωσιν, βὴξ θορυβώδης, βῆξις: ی — تریاکینك βὴξ τοῦ ἐκδότου εἰς ναρκωτικά. ‖ مفسد صلاتدر — ναὶ ἐπιτρέπει τὸ ἄνευ ἀνάγκης βήχειν θορυβωδῶς ἐν τῇ προσευχῇ παραβλάπτει τὴν δέησιν· § πλθ. تنخحات: — جماعت αἱ βήξεις τοῦ ἐκκλησιάσματος.

تنخيل Α. **τενχὶλ** [ρζ. نخل] ῥ.ἀφ. τὸ σήθειν, ἤτοι κοσκίνισμα: — دقيق κοσκίνισμα ἀλεύρου.

تند Π. **τὸνδ,** ἐπθ. τραχύς, ἀπότομος, ὁρμητικός, σφοδρός, αὐστηρός: — باد ἄνεμος σφοδρός· ‖ باد — θύελλα, καταιγίς· ‖ طبع — φύσις, χαρακτὴρ τραχύς· ‖ خو — مشرب ἢ مزاج τραχὺς τὸ ἦθος, ἢ τὸν χαρακτῆρα· ‖ رو — لجام ἢ لگام **τὸνδ-ρὸ,** τραχὺς τὴν ὄψιν, κατηφὴς· ‖ — رو τραχὺς τὸν χαλινόν, δυσήνιος [ἵππος]· ‖ **τὸνδ-ρεφτάρ,** ὁρμητικὸς τὸ βάδισμα, ταχύπους.

تندرست Π. **τὲν-δὲρδὸτ,** ἐπθ. ὁ τὸ σῶμα ὑγιής, εὖ ἔχων, εὔρωστος.

تندرستى Π. **τὲν-δὲρδὸτί,** ἀφ. εὐεξία, εὐρωστία: — و عافيت κάλ τελεία εὐρωστία καὶ εὐεξία.

تندم Α. **τενεδὲδμ** [ρζ. ندم] ῥ. ἀφ. μεταμέλεσθαι: — آثم μεταμέλεια ἁμαρτωλοῦ.

تندور Τ. ἢ تانديز **τανδὸὺρ** [ἐκ τοῦ تنور **τενγούρ,** βλ.] ὄν. μικρὸς κλίβανος· § εἶδος τραπέζης ἢ σκίμποδος, κάτωθι τοῦ ὁποίου τίθεται πύραυνον ἀνημμένον, ἄνωθι δ' ἐφάπλωμα, ὑφ' ὃ ἰδίᾳ αἱ γυναῖκες καλύπτουσαι τὰ γόνατα μέχρις ὀσφύος καὶ τὰς χεῖρας θερμαίνονται ἐν καιρῷ χειμῶνος, κ. ταντοῦρι: یورغانی — τὸ ἐφάπλωμα τοῦ τοιούτου σκίμποδος· ‖ نامه — μῦθος, παραμύθια λεγόμενα καθ' ὃν χρόνον θερμαίνονται ὡς ἀνωτέρω· ‖ کبابی — εἶδος ψητοῦ.

تندى Π. **τὸνδ-ί,** ἀφ. σφοδρότης, ταχύτης, αὐστηρότης, ὁρμητικότης.

تنديم Α. **τενδὶμ** [ρζ. ندم, βλ. ندامت] ῥ.ἀφ. τὸ ποιεῖν τινα μετανοεῖν [αἰτ.].

تنديه Α. **τενδὶγέ** [ρζ. ندو] ῥ.ἀφ. τὸ ὑγραίνειν, κ. μούσκευμα: ماکنه ویریلجك — سی اوراقك τὸ μούσκευμα τῶν πρὸς ἐκτύπωσιν φύλλων τοῦ χάρτου.

تنذير Α. **τενζὶρ** [ρζ. نذر] ῥ.ἀφ. τὸ ἀπειλεῖν καὶ καθιστάναι τινὰ προσεκτικὸν διὰ προαγγελίας κινδύνου· συνών. انذار βλ.

تنزل Α. **τενεζζὸλ** [ρζ. نزل, βλ. نزول] ῥ.ἀφ.μσ. τὸ καταβαίνειν, κατάβασις, ἔκπτωσις, ταπείνωσις, συγκατάβασις: — قيمت ἔκπτωσις ἀξίας ‖ — اشعار ἔκπτωσις τιμῶν· ‖ ی — ذخائر فيشاتنك ... غروشه — ایتدی اسهام فیσᾶτι αἱ τιμαὶ τῶν χρεωγράφων κατέβησαν εἰς τὰ ... γρόσια· ‖ بر فقیر ایله مصاحبته — ایلدی κατεδέχθη νὰ συνομιλήσῃ μετά τινος πτωχοῦ· ‖ بیورمیسکز — فقیرخانه مه δὲν καταδέχεσθε εἰς τὸ πτωχικόν μου; ‖ — سلام ویرمکه δὲν καταδέχεται νὰ χαιρετήσῃ· § πλθ. تنزلات.

تنزلاً Α. **τενέζζὸλ-εν,** ἐπρ. συγκαταβαίνων, μὴ ἀπαξιῶν, καταδεχόμενος: فقیرخانه می تشریف بیورمکزی رجا ایدرم — παρακαλῶ νὰ καταδεχθῆτε νὰ τιμήσητε τὸ πτωχικόν μου.

تنزو Τ. **τενζοὺ,** παραφθορὰ τοῦ تنسوخ ἢ تنسخ βλ.

تنزه Α. **τενεζζὸχ** [ρζ. نزه, βλ. نزهت] ῥ. ἀφ. ἀναψυχή, διασκέδασις, ἐκδρομή: برای چاملیجه یه کیتدم — χάριν ἀναψυχῆς ἢ ἐκδρομῆς μετέβην εἰς Τσάμλιτζαν· ‖ — ازمیر طرفلرنده بر سیران اجراسی ἐκτέλεσις θαλασσίας ἐκδρομῆς κατὰ τὰ μέρη τῆς Σμύρνης· ‖ — واپوری ἀτμόπλοιον ἰδιωτικὸν δι' ἐκδρομάς, διασκεδάσεις, θαλαμηγός· ‖ — ارباب οἱ ποιοῦντες ἐκδρομήν, οἱ φίλοι τῶν ἐκδρομῶν. ‖ Ρμ. λαμβάνω ἀναψυχήν, διασκεδάζω, ποιῶ ἐκδρομήν· § βλ. ἐπόμ.

تنزه Α. **τενέζζεχε,** καὶ τὸ θ. تنزهت **τενέζζεχετ** [γ' πρόσ. ἀορίστου] εἶη μακράν, εἶη ἀπηλλαγμένος [λέγεται ἐπὶ Θεοῦ]: ذات — عن الشبيه و النقصان **τενέζζεχε ζάτουχῦ ἂν ἔὸδεπὶχ βὲ-ν-νοκσάν,** εἶη τὸ πρόσωπον αὐτοῦ [τοῦ Θεοῦ] μακρὰν ὁμοίου καὶ ἐλλείψεως, ἤτοι ὁ εἷς καὶ τέλειος Θεός.

تنزهگاه Π. **τενεζζὸχ-γκιάχ,** ὄν. τόπος ἀναψυχῆς, ἐξοχή, περίπατος.

تنزيل Α. **τενζὶλ** [ρζ. نزل, βλ. نزول] ῥ. ἀφ. τὸ καταβιβάζειν, καταβίβασις, ἔκπτωσις, ἐλάττωσις, ἀφαίρεσις: بها ἢ قیمت — ἔκπτωσις ἀξίας ἢ τιμῆς ἐμπορεύματος· ‖ — قدر سکز عددندن اوچ عددینك ی — ἀφαίρεσις τοῦ ἀριθμοῦ 3 ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ 8. ‖ Ρμ. καταβιβάζω, ἐκπίπτω, ἐλαττῶ, ἀφαιρῶ [αἰτ. καὶ دن]: — ایتمك بر عددی بر عددن ἀφαιρῶ ἀριθμόν τινα ἀπὸ ἄλλου· ‖ معاش مخصصندن — اولندی ἀφῃρέθησαν ἀπὸ τοῦ ὡρισμένου αὐτῷ μισθοῦ ἑκατὸν γρόσια· § ἀποστολὴ τοῦ Κορανίου ἐξ οὐρανοῦ· συνέκδ. τὸ Κοράνιον: — جليل ἢ مبين τὸ ὑψηλὸν ἢ τὸ ἐναργὲς Κοράνιον· § πλθ. تنزيلات.

تنزيللى Τ. **τενζιλ-λί,** ἐπθ. ἠλαττωμένος: — تعرفه τιμολόγιον ἠλαττωμένον.

تنزيه Α. **τενζὶχ** [ρζ. نزه, βλ. تزهت] ῥ. ἀφ. τὸ ἀπαλλάττειν τινὰ πασῶν τῶν ἐλλείψεων. ‖ Ρμ. [αἰτ. دن]: — نفس ایدرم قبایحدن ἀπαλλάττω ἐμαυτὸν ἀπὸ τῶν κακιῶν· § τὸ ὁμολογεῖν ὅτι ὁ Θεὸς ἀπηλλαγμένος ἐστὶ πάσης ἐλλείψεως: ایدرز — تقایصدن جناب حق کافهٔ ὁμολογοῦμεν τὸν Θεὸν ἀπηλλαγμένον πάσης ἐλλείψεως, ἤτοι τέλειον· § πλθ. تنزيهات.

تنسخ Π. **τενσὸχ,** ὄν. καὶ ἐπθ. πρᾶγμα ἀξιοπερίεργον, σπάνιον, ἐξαίρετον· § ἀρωματικὸς ἀρτίσκος, ἤτοι ζύμη ἐκ διαφόρων ἀρωματικῶν οὐσιῶν καιομένη πρὸς εὐωδίαν.

تنسق Α. **τενεσδὸκ** [ρζ. نسق] ῥ.ἀφ. τὸ τακτοποιεῖσθαι, διοργανοῦσθαι, τίθεσθαι ἐν τάξει, τακτοποίησις, διοργάνωσις.

تنسم Α. **τενεσδὸμ** [ρζ. نسم, βλ. نسيم] ῥ.ἀφ. τὸ ἀναπνέειν αὔραν: — نسيم خوشبو τὸ ἀναπνέειν εὐώδη αὔραν· § τὸ ἀναπνέειν, ἀναπνοή, συνών· تنفس· § πλθ. تنسمات.

تنسوخ Τ. **τενσοὺχ,** καὶ τζ. **τενζοὺ,** ὄν. ταὐτὸ τὸ تنسخ βλ.

تنسيب Α. **τενσὶπ** [ρζ. نسب, βλ. نسبت] ῥ.ἀφ. ἔγκρισις, ἐπιδοκιμασία: قومیسیونك — یله τῇ ἐγκρίσει τῆς ἐπιτροπῆς· ‖ عالی — مظهر ἐπιδοκιμάζω τὴν γνώμην· ‖ — بیورلهجق بر مأموریته τὸ διορισμὸς αὐτοῦ εἰς τινα θέσιν ἐγκριθησομένην.

تنسيق Α. **τενσὶκ** [ρζ. نسق] ῥ. ἀφ. τακτοποίησις, διευθέτησις, διαρρύθμισις, μεταρρύθμισις, διοργάνωσις: امور — τακτοποίησις τῶν ὑποθέσεων, τῶν πραγμάτων· ‖ ویرکو قلمی — کتبه سنك — و حد کفایه یه ابلاغی ἢ διοργάνωσις τῶν

γραμματέων τοῦ γραφείου τῶν φόρων καὶ ἡ ἀναβίβασις τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν εἰς τὸ προσῆκον ὄριον **[χάττι κιφαγεγέ]**·‖ الصفات — **τενδίκου-ό-δηξάτ,** ἀπαρίθμησις ἐπιθέτων, ἤτοι προσόντων, ὡς ذات محبوب القلوب ير ذات ἄνθρωπος φιλόλογος, εὐψυολόγος, προσφιλὴς ταῖς καρδίαις.‖ Ρμ. τακτοποιῶ, διευθετῶ, διαρρυθμίζω, διοργανῶ [αἰτ.]: ايتك—διοργανίζω τὰς κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν δυνάμεις·‖ ايتك—امر تحصيلاتى ير صورت اساسيه‌ده διαρρυθμίζω τὴν ὑπηρεσίαν τῆς εἰσπράξεως ριζικῶ τῷ τρόπῳ·§ πλθ. تنسيقات **τενδικάτ:** ‒ عسكريه στρατιωτικαὶ διοργανώσεις, διαρρυθμίσεις· ‖ ‒ ملكيه διαρρυθμίσεις πολιτικαί· ‖ ‒ عدليه διοργανώσεις δικαστικαί.

تنسيه A. **τενδιγέ** [ρζ. نسى] ρ.ἀφ. τὸ παραδιδόναι τῇ λήθῃ, τὸ λησμονεῖν.

تنشب A. **τενεάδδ̃ᾰ** [ρζ. نشب] ρ. ἀφ. τὸ περιπλέκεσθαί που καὶ συλλαμβάνεσθαι, σύλληψις: ى—صيدك دامه ἡ σύλληψις τῆς ἄγρας ἐν τῇ παγίδι.

تنشر A. **τενεάδδ̃ρ** [ρζ. نشر] ρ. ἀφ. τὸ διαδίδεσθαι· συνών. انتشار βλ.

تنشط A. **τενεάδδ̃τ** [ρζ. نشط] ρ. ἀφ. τὸ εὐθυμεῖν, εὐθυμία, ἀγαλλίασις, φαιδρότης: ارباب شباب ‒ی—ἡ φαιδρότης τῶν νέων.

تنشف A. **τενεάδδ̃ᾰ** [ρζ. نشف] ρ. ἀφ. τὸ ἀπορροφᾶν, ἀπορρόφησις [ὑγρασίας, ὕδατος]: ديوار ‒ ترابى ἀπορρόφησις τοίχου·‖ ‒ ى—سونكرك ἀπορρόφησις σπόγγου.

تن‌شو Π. **τὲν-ὸοῦ** ἢ شوى تن **τὲν-ὸούϊ,** ὄν. τὸ λοῦον τὸ σῶμα, ἤτοι δεξαμενή, κρήνη, λουτρόν· βλ. ἐπομ. καὶ λ. شو.

تنشير T. **τενεάιρ** [παραφθορὰ τοῦ προηγ.] ὄν.τράπεζα χαμηλὴ ἢ σανίς, ἐφ' ἧς πλύνουσι τὸ σῶμα τοῦ νεκροῦ.

تنشير A. **τενάιρ** [ρζ. نشر] ρ. ἀφ. τὸ ἀνοίγειν καὶ ἐκτείνειν, ἐξάπλωσις, διάδοσις [συνων. نشر]· § ἀνάρτησις προβασκανίου, φυλακτηρίου ἐπὶ φρενοβλαβοῦς ἢ ἀσθενοῦς.

تنشيط A. **τενάιτ** [ρζ. نشط] ρ. ἀφ. τὸ καθιστάναι φαιδρόν, φαίδρυνσις: ‒ مجلس φαίδρυνσις ὁμηγύρεως·‖ ‒ قلوبى موجب خبر εἴδησις προξενοῦσα φαίδρυνσιν τῶν καρδιῶν.

تنشيف A. **τενάιφ** [ρζ. نشف] ρ.ἀφ. τὸ ποτίζειν ἢ ποιεῖν τι ἀπορροφῆσαί τι: ى—كره سونكره κάμνω τὸν σπόγγον ν' ἀπορροφήσῃ τὴν ὑγρασίαν. ‖ Ρμ. [αἰτ. δοτ.]: ايتك — اغه صوبى طويراغه κάμνω τὴν γῆν ν' ἀπορροφήσῃ τὸ ὕδωρ.

تنصب A. **τενεάδδ̃ᾰ** [ρζ. نصب] ρ. ἀφ. τὸ ἵστασθαι ὄρθιον· βλ. انتصاب.

تنصح A. **τενεάδδ̃χ** [ρζ. نصح] ρ. ἀφ. τὸ δέχεσθαι συμβουλάς· βλ. انتصاح.

تنصر A. **τενεάδδ̃ρ** [ρζ. نصر, βλ. نصرانى] ρ. ἀφ. παραδοχὴ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας. ‖ Ρμ. γίνομαι χριστιανός, παραδέχομαι τὸν χριστιανισμόν: ايتدى—ايكن بترست εἰδωλολάτρης ὤν, ἐγένετο χριστιανός.

تنصير A. **τενάιρ** [ρζ. نصر, βλ. نصرانى] ρ. ἀφ. τὸ ποιεῖν τινα χριστιανόν, ἐκχριστιάνισις.

تنصيص A. **τενάιχ** [ρζ. نص] ρ. ἀφ. τὸ ἐξετάζειν ἐπισταμένως καὶ οὕτως ἀποφαίζειν, ἐξέτασις ἐπισταμένη: ى—برخبرك ἐξέτασις ἐπισταμένη εἰδήσεώς τινος. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: ‒ مسئله‌يى ير τὸ ἐξετάζειν ἐπισταμένως ζήτημά τι· § πλθ. تنصيصات.

تنصيف A. **τενάιφ** [ρζ. نصف] ρ. ἀφ. διαίρεσις εἰς δύο, διχασμός, διχοτόμησις: ى—مبلغك ير διχοτόμησις ποσοῦ. ‖ Ρμ. διαιρῶ εἰς δύο, διχάζω, διχοτομῶ [αἰτ.]: سكز ‒ ايتك—διαιρῶ εἰς δύο τὸν ἀριθμὸν ὀκτώ.

تنضير A. **τενάιρ** [ρζ. نضر] ρ.ἀφ. τὸ καθιστάναι τι χλοερόν, θαλερόν [αἰτ.]: ى—كوه و صحرايى بهارك τὸ νὰ καταστήσῃ τὸ ἔαρ πράσινον τὸ ὄρος καὶ τὴν πεδιάδα.

تنظر A. **τενεζζάρ** [ρζ. نظر] ρ. ἀφ. παρατήρησις ἐπισταμένη: ‒ حكيم ἐπισταμένη παρατήρησις σοφοῦ·‖ ‒ در—منظره شايان ἡ θέαμα τοῦτο εἶναι ἄξιον ἐπισταμένης παρατηρήσεως.

تنظف A. **τενεζζάφ** [ρζ. نظف] ρ. ἀφ. τὸ εἶναι καθαρόν, καθαριότης [ἐπὶ ὑλικῶν]: ‒ تن يا مسكن καθαριότης σώματος, ἢ κατοικίας.

تنظم A. **τενεζζάμ** [ρζ. نظم] ρ. ἀφ. τὸ εἶναι ἐν τάξει, τακτοποίησις, ἁρμονία· συνων. انتظام βλ.

تنظير A. **τενζίρ** [ρζ. نظر, βλ. نظير] ρ.ἀφ. ἀπομίμησις, παρῳδία: ‒ نشيده‌يى ير—παρῳδία δημώδους ποιήματος. ‖ Ρμ. ἀπομιμοῦμαι, ποιῶ ὅμοιον ἑτέρῳ, παρῳδῶ [αἰτ.]: ايتك — منظومه‌يى ير παρῳδῶ, ποιῶ ποίημά τι κατὰ μίμησιν ἑτέρου· ‖ ايتدم—فلانك غزلنى ἀπεμιμήθην τὴν ᾠδὴν τοῦ δεῖνος· § πλθ. تنظيرات.

تنظيراً A. **τενζίρ-εν,** ἐπρ. κατ' ἀπομίμησιν, παρῳδίαν [αἰτ.]: فضولينك غزلنى يازمش بويله ير شى — ἔγραψε τοιοῦτόν τι κατ' ἀπομίμησιν τῆς ᾠδῆς τοῦ Φουζουλῆ.

تنظيف A. **τενζίφ,** κ. **τανζὶφ** [ρζ. نظف, βλ. نظافت] ρ.ἀφ. τὸ καθαρίζειν, καθαρισμὸς [ἐπὶ ὑλικῶν]: ‒ لباس καθαρισμὸς ἐνδύματος· ‖ ‒ بدن καθαρισμὸς σώματος· ‖ ‒ ازى καθαρισμὸς ὁδῶν **[ἐζικκᾶ]**·‖ ى — جاده‌لك καθαρισμὸς λεωφόρων·§ [χειρ.] ἀπόσμηξις. ‖ Ρμ. [αἰτ.]·§πλθ. تنظيفات **τανζηφάτ:** ى‒دائره‌ى—τὸ ἐπὶ τῶν ὁδοκαθαρισμῶν τμῆμα τῆς δημαρχίας.

تنظيم A. **τενζὶμ,** κ. **τανζὶμ** [ρζ. نظم] ρ.ἀφ. τακτοποίησις, διακανόνισις, διοργάνωσις, διευθέτησις, διάταξις, συγύρισμα, σύνταξις: ‒ لى—διάταξις μαργαριτῶν ἓν τινι κοσμήματι· ‖ ى—مضبطه σύνταξις πρακτικοῦ·‖ امور بيتيه‌لك ى — τακτοποίησις τῶν οἰκιακῶν ὑποθέσεων·‖ ى— اوطه‌لك διευθέτησις καὶ στρῶσις [συγύρισμα] τῶν δωματίων·‖ ‒ اسكلت—σκελετοποιΐα. ‖Ρμ. τακτοποιῶ, διακανονίζω, συγυρίζω, συντάττω [αἰτ.]: ايتك—بغچه‌يى τακτοποιῶ, διευθετῶ τὸν κῆπον·‖ ايتك—اوطه‌يى συγυρίζω τὸ δωμάτιον·‖ ايتك — و تقديم استدعا συντάττω καὶ ὑποβάλλω αἴτησιν· § πλθ. تنظيات **τανζημάτ:** ى‒دائره‌ى — τὸ νομοθετικὸν τμῆμα τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους·‖ ‒ خيريه μεταρρυθμίσεις ἀγαθαί· οὕτως ἐκλήθησαν αἱ μεταρρυθμίσεις αἱ διὰ τοῦ Χάττι Χουμαγιοῦν [χατ-ι μαγιοῦν] τοῦ ἐν Γκιουλχανὲ ἀναγνωσθέντος προκηρυχθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Σουλτὰν 'Αβδοὺλ Μεδζίτ.

تنعم A. **τενε'οὶμ** [ρζ. نعم, βλ. نعمت] ρ. ἀφ. ἄνεσις, εὐζωΐα, τὸ ζῆν ἐν ἀνέσει καὶ ἀπολαύσει: ‒ ارباب,ه‒ اصحاب, ἤτοι οἱ ζῶντες ἐν ἀνέσει·‖ ‒ ه عذاب اصحاب فقرى ἀδύνατον εἶναι νὰ παραστήσῃ τις τοῖς ἐν ἀνέσει ζῶσι τὴν βάσανον τῆς πενίας· § πλθ. تنعمات.

تنعيل A. **τεν'ὶλ** [ρζ. نعل] ρ. ἀφ. πετάλωσις: فرس ‒ πετάλωσις ἵππου.

تنعيم A. **τεν'ὶμ** [ρζ. نعم, βλ. نعمت] ρ. ἀφ. τὸ ποιεῖν τινα εὐημερεῖν, ἀπολαύειν ἀνέσεως, καθιστάναι ἄνετον, ἀνετοποίησις, εὐποιΐα: انسان اودركه ايسترهم نوعنك رفاهن يا‌قشماز—ἄνθρωπος εἶναι ἐκεῖνος ὅστις θέλει τῶν ὁμοειδῶν του τὴν ἄνεσιν· δὲν ἀρμόζει τῇ ἰδιότητι ἀνθρώπου εὐζωΐα ἄνευ εὐποιΐας. ‖Ρμ. [αἰτ.]: ايتك — فقيرى ير εὐεργετῶ πτωχόν· § τὸ λέγειν ναί, ἐπιδοκιμασία·§ πλθ. تنعيمات **τεν'ιμάτ:** ‒ پرورانه—بنده εὐποιΐαι ἁρμόζουσαι κυρίῳ φιλοῦντι τοὺς θεράποντας αὐτοῦ·‖ ‒ مداهنه—كارانه ἐπιδοκιμασίαι κολακευτικαί.

تنغم A. **τεναγγὸμ** [ρζ. نغم] ρ. ἀφ. τὸ ᾄδειν, ᾠδή [ἰδίᾳ ἐπὶ ᾠδῆς ἀνδοῦς]: بد ‒ آوازان ᾠδὴ κακοφώνων **[ἀεὲ-ἀβαζάν].**

تنغيص A. **τενγὶς** [ρζ. نغص] ρ. ἀφ. τὸ καθιστάναι τὸν βίον θλιβερόν, θλίβειν: ‒ زندكانى τὸ θλίβειν τὸν βίον.

تنفر A. **τενεφφὸρ** [ρζ. نفر, βλ. نفرت] ρ.ἀφ. ἀποστροφή, ἀπέχθεια [ιδ.]: قبايحدن—ἀποστροφὴ ἀπὸ τῶν κακιῶν·‖ ‒ حالر موجب πράγματα προξενοῦντα ἀπέχθειαν. ‖Ρμ. ἀποστρέφομαι, ἀπεχθάνομαι [ιδ.]: صحبتمدن هم وحوش ايلر—ἀποστροφὴ ἀπὸ τῆς συναναστροφῆς μου καὶ τὰ ἄγρια θηρία **[βσχοὺς]** ἀποστρέφονται καὶ τὰ πτηνά **[τσγιούρ].**

تنفس A. **τενεφφὸς** [ρζ. نفس] ρ. ἀφ. ἀναπνοή, ἄνεσις, διάχυσις: علائم حياتدن برى‌ده—ἐν τῶν σημείων τῆς ζωῆς εἶναι καὶ ἡ ἀναπνοή· ‖ ‒ وقت ὥρα ἀνέσεως, διαχύσεως· §ὄρθρος, ὠκύς: بهار ‒ صبح ὠὸς πρωΐας ἔαρος· ‖ دريا‒—ἀναπνοὴ τῆς θαλάσσης, ἤτοι κύματα· ‖ ‒ انتصابى—ὀρθόπνοια, δύσπνοια καθ' ἣν ὁ πάσχων ἵσταται ὄρθιος. ‖ Ρμ. ἀναπνέω, ἀναπαύομαι [αἰτ.]: ايدر — ذى روح τὸ ἔμψυχον ἀναπνέει· ‖ ايتك — تمز هوا ἀναπνέω καθαρὸν ἀέρα· اثنای راهده ير آز—ايتدكدنصكره يولنه دوام ايتدى‖ καθ'ὁδὸν ἀφοῦ ὀλίγον ἀνεπαύθη, ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του· § πλθ. تنفسات.

تنفسخانه Π. **τενεφφὸς-χανέ,** ὄν. ἀναπαυτήριον [καθηγητῶν ἢ μαθητῶν ἐν σχολῇ].

تنفط A. **τενεφφὸτ** [ρζ. نفط, βλ. نفطه] ρ.ἀφ. φλυκταίνωσις, ἐκδορά.

تنفل A. **τενεφφὸλ** [ρζ. نفل, βλ. نافله] ρ.ἀφ. τὸ ποιεῖν προσευχὴν μὴ ὑποχρεωτικήν.

تنفيخ A. **τενφὶχ** [ρζ. نفخ, βλ. **ﻓﺨﻪ**] ρ. ἀφ. τὸ φυσᾶν πολύ, τὸ ἐξογκοῦν τι διὰ φυσήματος: ی — طولوﻣك ἐξόγκωσις τοῦ ἀσκοῦ διὰ φυσήματος· § πλθ. تنفيخات.

تنفيذ A. **τενφὶζ** [ρζ. نفذ, βλ. نفوذ] ρ. ἀφ. ἐκτέλεσις διαταγῆς, ἀξιώσεως, συστάσεως κτλ.: —ﺍﻣﺮ ἐκτέλεσις διαταγῆς· || —اراده ἐκτέλεσις διατάγματος· || —احكامی وصيتنامه‌ك ἐκτέλεσις διατάξεων διαθήκης. ‖ Ρμ. ἐκτελῶ [αἰτ.]. § πλθ. تنفيذات.

تنفيذی A. **τενφιζ-ί,** ἐπθ. ἐκτελεστικός· § θ. تنفيذيه: — قوهٔ δύναμις ἐκτελεστική· βλ. اجرائی.

تنفير A. **τενφὶρ** [ρζ. نفر, βλ. نفرت] ρ. ἀφ. τὸ προξενεῖν ἢ διεγείρειν ἢ ἐμπνέειν ἀποστροφὴν [دن]: ی — برﻳسنك بر شيدن τὸ ἐμπνέειν τινὶ ἀποστροφὴν κατά τινος. ‖ Ρμ. [αἰτ. دن]: —ايتمك بر كيمسه‌دن [ﻩ] بر شيدن κάμνω τινὰ ν' ἀποστραφῇ τι ἢ τινα, διεγείρω τὴν ἀποστροφὴν αὐτοῦ κατά τινος· § πλθ. تنفيرات.

تنفيس A. **τενφὶς** [ρζ. نفس] ρ. ἀφ. μτδ. τὸ ἀφίνειν τινὰ ν' ἀναπνεύσῃ, διασκεδάσῃ, διασκέδασις, διάχυσις: ی — شاكردانك διασκέδασις μαθητῶν· || —ﺯﻣﺎن καιροῦ διασκεδάσεως. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: شاكردانی مكتبك بنجه‌سنه ايتمك — چيقارﻣﻖ ἀφίνω τοὺς μαθητὰς νὰ διασκεδάσωσιν ἐξάγων εἰς τὸν κῆπον· § πλθ. تنفيسات.

تنفيش A. **τενφὶς** [ρζ. نفش] ρ. ἀφ. τὸ ξαίνειν, τινάσσειν τι ὡς βάμβακα, ἀνατινάσσειν, ἀνατίναγμα: —پنبه τὸ ξαίνειν βάμβακα. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: قدرت قاهرهٔ الهيه ايستر ايسه طاغلرى طاشلرى—ايدر او قدرته كوره—جبال بر شی دكلدر ἡ θεία παντοδυναμία ἐὰν θέλῃ ἀνατινάσσει τὰ ὄρη, τοὺς λίθους· δι' ἐκείνην τὴν δύναμιν τὸ ἀνατίναγμα τῶν ὀρέων εἶναι μηδέν· § πλθ. تنفيشات.

تنقد A. **τενεκκὸτ,** ταὐτὸ انتقاد καὶ تنقيد βλ.

تنقط A. **τενεκκὸτ** [ρζ. نقط, βλ. نقطه] ρ. ἀφ. τὸ γίνεσθαι στικτόν, τὸ ἀποκτᾶν στίγματα· § τὸ πληροφορεῖσθαι βαθμηδόν.

تنقل A. **τενεκκὸλ** [ρζ. نقل] ρ. ἀφ. τὸ μετακομίζεσθαι, μετακόμισις [δοτ. دن]: — استانبولدن چاملیجه‌يه μετακόμισις ἐκ Κ]πόλεως εἰς Τσάμλιτζαν· § πλθ. تنقلات.

تنقيح A. **τενκὶχ** [ρζ. نقح] ρ. ἀφ. ἐπεξεργασία δι' ἀφαιρέσεως τῶν περιττῶν: —كلام ἐπεξεργασία τοῦ λόγου· § οἰκονομία, ἤτοι ἐλάττωσις περιττῶν δαπανῶν. ‖ Ρμ. ἀφαιρῶ περιττά, ποιῶ οἰκονομίας, ἐλαττῶ δαπάνας [αἰτ.]· § πλθ. تنقيحات οἰκονομίαι, ἐλαττώσεις μισθῶν ὑπαλλήλων: ايتمك — اجرای ἐκτελῶ οἰκονομίας, ἢ ἐλαττῶ μισθοὺς ὑπαλληλίας κτλ.

تنقيد A. **τενκὶτ** [ρζ. نقد] ρ. ἀφ. ἐπίκρισις συγγράμματος, ποιήματος, ἢ ἔκθεσις ἀρετῶν ἢ ἐλλείψεων, σφαλμάτων αὐτοῦ [μᾶλλον ἐπὶ καλοῦ]: ی — منظومه ἐπίκρισις ποιήματος· || ی — رومانك ἐπίκρισις μυθιστορήματος. ‖ Ρμ. ἐπικρίνω [αἰτ.]· § πλθ. تنقيدات· βλ. انتقاد.

تنقيدی A. **τενκιτ-ί,** ἐπθ. ἐπικριτικός· § θ. تنقيديه: — مقاله διατριβὴ ἐπικριτική.

تنقيش A. **τενκὶς** [ρζ. نقش] ρ. ἀφ. τὸ βάφειν, χρωματίζειν, βαφή, χρωματισμός: ی — ديوارك βαφὴ τοῦ τοίχου· § τὸ ἐντυποῦν, ζωγραφεῖν, ἐντύπωσις [δοτ.]: بر منظومه‌ك ἐντύπωσις ποιήματός τινος ἐν τῷ νῷ. ‖ Ρμ. [δοτ. αἰτ.]: —بر صورتی لوحه‌يه τὸ ζωγραφεῖν πρόσωπόν τι εἰς εἰκόνα· § πλθ. تنقيشات.

تنقيص A. **τενκὶς** [ρζ. نقص, βλ. نقصان] ρ. ἀφ. ἐλάττωσις, μείωσις, περικοπή: تزييد —علمك تزييده جهلك καὶ αὔξησις καὶ ἐλάττωσις· || —ی ἐλάττωσις ἀμαθείας διὰ τῆς αὐξήσεως τῆς ἐπιστήμης. ‖ Ρμ. ἐλαττῶ, μειῶ, περικόπτω [αἰτ.]: ايتمك — مالك بهاسنی ﻣﺎﻟﻚ ἐλαττῶ τὴν τιμὴν τοῦ πράγματος· || ايتمك — ﻳﺎﺧﻮد قيمتنی برينك مالنی اتلاف καταστρέφω τὸ πρᾶγμά τινος, ἢ μειῶ τὴν ἀξίαν του· || ايتمك — بر مقداری ἢ مصارفی ἐλαττῶ ἔξοδα, ἢ ποσόν· || —ايدلدی واپورك يولی ﻳﻮﻟﻲ ἠλαττώθη ἡ ταχύτης τοῦ πλοίου· § πλθ. تنقيصات.

تنقيط A. **τενκὶτ** [ρζ. نقط, βλ. نقطه] ρ. ἀφ. τὸ στίζειν, ἤτοι τὸ τιθέναι στιγμὰς [نقطه] εἰς τὰ γράμματα, στίξις: ی — بر كلمه‌ك στίξις λέξεως [συνών. اعجام]· || —عباره τὸ στίζειν πρότασίν τινα, ἤτοι διὰ στιγμῆς διακρίνειν αὐτὴν ἀπὸ ἄλλης· || —لسانزده اصول تقرر ايتدی ἐν τῇ ἡμετέρᾳ γλώσσῃ καθιερώθη τὸ σύστημα τῆς στίξεως [τῶν προτάσεων]· § [χμ. ἰατρ.] ἐπισταγμός, ἐνστάλαξις ὑγροῦ ἢ φαρμάκου. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: ايتمك — بر حرفی بر στίζω γράμμα.

تنقيه A. **τενκηγὲ** [ρζ. نقی] ρ. ἀφ. θ. καθαρμός, κάθαρσις· § [ἰατρ.] κλύσμα. ‖ Ρμ. مغزيا محلولی ايله بر —ايتمك يا اجرا ايتمك ἢ βάλλω κλύσμα· ||

—اجرا ايتمك πρέπει νὰ βάλλῃ τις κλύσμα διαλύσεως μαγνησίας· βλ. حقنه καὶ احتقان.

تنك Π. **τένκ,** ἐπθ. στενός, συνεσταλμένος, ἐστενοχωρημένος: — [دهان ﻩ] دهن στόμα στενόν, ἤτοι μικρόν· || —خانه οἰκία στενή· || —دل καρδία στενόχωρος· || —سال ἔτος ἀφορίας [στενόν]· || نفس — ἄσθμα· βλ. ضيق.

تنك Π. **τένγκ,** ὄν. δέμα: دوشه بيك — شكر δεκὰ ἐὰν πέσωσιν εἰς τὴν θάλασσαν χίλια δέματα σακχάρεως, δὲν γλυκαίνει· βλ. تك δὲ τένκ.

تنك Π. **τενὸ́κ,** ἐπθ. λεπτός, λεπτοφυής, ὁ μὴ δυνάμενος ὑπομεῖναι: —رو **τενὸ́κροῦ,** οὗ τὸ πρόσωπον λεπτοφυές, ἤτοι ὁ μὴ δυνάμενος ἀπορρῖψαι τὴν γενομένην αὐτῷ πρότασιν, ὁ εὐκόλως ἐνδίδων εἰς τὰς παρακλήσεις· || —مزاج οὗ ἡ διάθεσις λεπτή, εὐαίσθητος.

تنكار Π. **τενκ̔άρ,** ὄν. βόραξ, κ. χρυσόκολλα.

تنكال Γλ. **τενκ̔ὰλ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. βόραξ φυσικός, ἤτοι ἀκατέργαστος.

تنكچشم Π. **τενκ̔-τσέσμ,** ἐπθ. οὗ ὁ ὀφθαλμὸς στενός, ἁπλοῦς· —تاجر ἔμπορος ἁπλοῦς· § πλθ. تنكچشمان.

تنكچشمی Π. **τενκ̔-τσεσμί,** ἀφ. ἁπλοτία.

تنكدست Π. **τενκ̔-τεστ,** ἐπθ. οὗ ἡ χεὶρ στενή, πτωχός, ἐνδεής: —عاشق ἐραστὴς πτωχός· § πλθ. تنكدستان.

تنكدستی Π. **τενκ̔-τεστί,** ἀφ. πτωχεία, ἔνδεια: —لكی τὸ κακὸν τῆς ἐνδείας.

تنكدل Π. **τενκ̔-τιλ,** ἐπθ. οὗ ἡ καρδία ἐστενοχωρημένη, τεθλιμμένη·

تنكدلی Π. **τενκ̔-τιλί,** ἀφ. στενοχωρία, θλῖψις καρδίας.

تنكنا Π. **τὲνκ̔-νά,** ἢ تنكنای **τενκ̔-νάϊ,** ὄν. τόπος στενός, στενόχωρος, προξενῶν στενοχωρίαν [ἀντιθ. فضا]· συνεκδ. κόσμος, τάφος, τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου.

تنكر A. **τενεκ̔κὶρ** [ρζ. نكر, βλ. نكره] ρ. ἀφ. τὸ λαμβάνειν μορφὴν ἀγνώστου, τὸ μεταμφιέζεσθαι εἰς ἄγνωστον, μεταμφίεσις: —فراری ἢ μεταμφίεσις δραπέτου· § ἀοριστία ὀνόματος, ἤτοι τὸ εἶναι ἄναρθρον τὸ ὄνομα.

تنكس A. **τενεκ̔κὶς** [ρζ. نكس] ρ. ἀφ. τὸ εἶναι τὴν κεφαλὴν κάτω, ἢ ἀνεστραμμένην, ἀναστροφή, κ. κατακέφαλα: جانبازلرك —ی ἡ ἀναστροφὴ τῆς κεφαλῆς τῶν σχοινοβατῶν· || —اوا ἀναστροφὴ δοχείου **[ivá]**· ‖ βλ. تنكيس.

تنكشف A. **τενκεὸ́ιῤῥ** [ρζ. كشف] ρημ. ἀνακαλύπτονται: باضدادها الاشيا— **ἐλ ἐὸ́γὰ τενκεὸ́ιῤῥ πὶ ἀζτὰ́τιχα,** τὰ πράγματα [ἢ ἀλήθεια] ἀνακαλύπτονται, διὰ τῶν ἐναντίων.

تنكه T. **τενεκ̔έ,** ὄν. λευκοσίδηρος: صاری — ὀρείχαλκος· || صو —سی δοχεῖον ἐκ λευκοσιδήρου δι' ὕδωρ· || غاز —سی δοχεῖον ἐκ λευκοσιδήρου διὰ πετρέλαιον· || آغزی — قاپلی οὗ τὸ στόμα κεκαλυμμένον διὰ λευκοσιδήρου, ἤτοι ὁ δυνάμενος νὰ τρώγῃ ἢ πίνῃ θερμότατα φαγητὰ ἢ ποτὰ χωρὶς νὰ καίηται· § [ἐπθ.] ὁ ἐκ λευκοσιδήρου: قاب — δοχεῖον λευκοσιδηροῦν· || اولق — ὑδροῤῥόη ἐκ λευκοσιδήρου· § ὁ ἄνευ χρημάτων, ὁ κενὸς τὴν χεῖρα [ὕδρις].

تنكه جی T. **τενεκ̔ε-τζί,** ὄν. ὁ κατεργαζόμενος ἢ ἐπισκευάζων καὶ πωλῶν σκεύη ἐκ λευκοσιδήρου, κ. τενεκετζῆς.

تنكه لی T. **τενεκ̔ε-λί,** ἐπθ. ὁ περιβεβλημένος λευκοσίδηρον, λευκοσιδηροῦχος.

تنكی Π. **τενκ̔-ί,** ὄν. στενότης, στενοχωρία: —ميشت στενοχωρία τῶν πρὸς τὸ ζῆν· || —دل στενοχωρία καρδίας· || —وقت τὸ στενὸν τοῦ χρόνου.

تنكيح A. **τενκὶχ** [ρζ. نكح, βλ. نكاح] ρ. ἀφ. τὸ συζευγνύειν, σύζευξις [δοτ.]: بر دخترك بر ساﻟﺨﻮرده‌يه —ی σύζευξις κόρης μετὰ ἐσχατογήρου. ‖ Ρμ. [αἰτ. δοτ.]: بر محدره‌يی بر ايتمك — ذاته συζευγνύω σεμνὴν κόρην μετά τινος· § πλθ. تنكيحات.

تنكير A. **τενκὶρ** [ρζ. نكر] ρ. ἀφ. τὸ καθιστάναι τὸ ὄνομα ἄναρθρον, ἀόριστον [ἀντιθ. تعريف] ‖ Ρμ. [αἰτ.]: ايتمك —بر اسمی بر καθιστῶ ὄνομά τι ἄναρθρον, ἀόριστον.

تنكيس A. **τενκὶς** [ρζ. نكس] ρ. ἀφ. τὸ φέρειν τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ κάτω, ἤτοι ἀνατρέπειν, ἀνατροπή, καταστροφή: —ك ی — ἀνατροπὴ φιάλης· || —عدو ἀνατροπὴ ἢ καταστροφὴ ἐχθροῦ· || βλ. تنكس.

تنكيل A. **τενκὶλ** [ρζ. نكل, βλ. نكول] ρ. ἀφ. τὸ ποιεῖν τινα ὀπισθοχωρεῖν καὶ ἀποσύρεσθαι, τιμωρία ἐμποιοῦσα φόβον καὶ παραδειγματισμὸν τοῖς ἄλλοις, τὸ τιμωρεῖν, κολάζειν: ی — اشقيانك تعقيب καταδίωξις καὶ παρα-

δειγματικὴ τιμωρία τῶν ληστῶν· || ى — ملاعينك تنكيلى تيمورى تيمورى تيمور

λημα· || مرتبه‌سنه وارمش بر ماده—πρᾶγμα φθάσαν εἰς τὸν βαθμὸν γενικῆς φήμης, ἤτοι διαδοθέν, γενόμενον πασίγνωστον. ‖ Ρμ. اولمق—διαδίδομαι, θρυλλοῦμαι: اولیورکه — διαδίδεται, ἡ φήμη κυκλοφορεῖ ὅτι . . . § πλθ. تواترات .

تواتراً } A. **τεβάτῶρ-εν,** ἐπρ. διὰ κοινῆς φήμης: ثابت اولمش—ἀπεδείχθη διὰ κοινῆς φήμης.

تواثب } A. **τεβαθθὺθ** [ρζ. وثب] ρ. ἀφ. τὸ ἐπιτίθεσθαι, ἐφορμᾶν ἀμοιβαίως: ـــ هرتین ἀμοιβαία ἐπίθεσις γαλῶν **[χιρρετεΐν].**

تواثق } A. **τεβαθθὺκ** [ρζ. وثق, βλ. وثاق] ρ.ἀφ. σύμβασις περὶ ἀμοιβαίας ἐμπιστοσύνης: ى—عاشق و معشوقك ἀμοιβαία ἐμπιστοσύνη ἐραστῶν.

تواجد } A. **τεβαδζὺδ** [ρζ. وجد] ρ. ἀφ. τὸ προσποιεῖσθαι ἔκστασιν· βλ. توجد .

تواجه } A. **τεβαδζὺχ** [ρζ. وجه] ρ.ἀφ. ταὐτὸ μὲ مواجهه βλ.

توارث } A. **τεβαρὺθ** [ρζ. ورث, βλ. وراثت καὶ ارث] ρ. ἀφ. τὸ κληρονομεῖν, τὸ περιέρχεσθαι ἢ μεταβαίνειν τι κληρονομικῶς εἴς τινα: استملاك و—حقدن محروم اولمق στεροῦμαι τοῦ δικαιώματος τοῦ ἔχειν ἰδιοκτησίαν καὶ τοῦ κληρονομεῖν. ‖ Ρμ: ایدر ایسه‌ده عرفان — عنوان ایتز — μεταβαίνει μὲν κληρονομικῶς ὁ τίτλος, οὐχὶ ὅμως καὶ ἡ σοφία· || ایدر—بعض امراض ἀσθένειαί τινες περιέρχονται κληρονομικῶς· || [τῇ دن]: ایتز—مسلم ایله غیر مسلم یکدیکردن οἱ Μουσουλμάνοι καὶ οἱ μὴ μουσουλμάνοι δὲν κληρονομοῦσιν ἀλλήλους· § πλθ. توارثات :

توارد } A. **τεβαρὺδ** [ρζ. ورد, βλ. ورود] ρ.ἀφ. ἀλλεπάλληλος ἄφιξις: مکاتیب—ἀλλεπάλληλος ἄφιξις γραμμάτων. ‖ Ρμ. ἀλλεπαλλήλως ἀφικνοῦμαι, φθάνω: ایدن خبرلر کوره—κατὰ τὰς ἀλλεπαλλήλως ἀφικνουμένας εἰδήσεις· § σύμπτωσις ἤτοι συμφωνία ἑνὸς ἢ περισσοτέρων στίχων δύο ποιητῶν, οἵτινες συνέπεσε νὰ γράψωσι στίχους τινὰς ὁμοίους τὴν ἔννοιαν ἢ καὶ τὴν λέξιν, χωρὶς ποτὲ νὰ ἴδῃ ὁ εἷς τὰ ποιήματα τοῦ ἄλλου: واقع اولمق—συμβαίνει σύμπτωσις· || قیلیندر—بر مصراعی ὁ στίχος αὐτοῦ οὗτος εἶναι ἐκ τοῦ εἴδους τῆς συμπτώσεως· || بر بیتی‌ده—καὶ ὁ στίχος αὐτοῦ οὗτος δὲν δύναται ν' ἀποδοθῇ εἰς σύμπτωσιν. ‖ Ρμ. λέγω τὸν ἴδιον στίχον κτλ. [τῇ ده]: بعضاً ایکی اوچ شاعرك بر تاریخده—ایتدکاری واردر ἐνίοτε συμβαίνει δύο τρεῖς ποιηταὶ νὰ εἴπωσι τὸ αὐτὸ χρονόγραμμα [νὰ συμπέσωσιν ἐν τῷ αὐτῷ κτλ.].

تواری } A. **τεβαρὶ** [ρζ. وراء] ρ. ἀφ. τὸ κρύπτεσθαι: ى—کوشك طاغ اردنده ἡ ἀπόκρυψις τοῦ ἡλίου ὄπισθεν τοῦ ὄρους· || قمرك ارقه‌سنده—ى بولوت ἡ ἀπόκρυψις τῆς σελήνης ὄπισθεν τοῦ νέφους.

تواریخ } **τεβαρὶχ** [πλθ. τοῦ تاریخ] ὄν. ἱστορίαι, χρονικά, χρονολογίαι, χρονογράμματα: ـــ تخلف χρονολογίαι διάφοροι· || ـــ منظومه سلف ἱστορίαι προγόνων· || βλ. تاریخ .

توازن } A. **τεβαζὺν** [ρζ. وزن] ρ. ἀφ. ἰσορροπία, ἰσοζύγιον: ـــ کفتین ἰσορροπία τῶν δίσκων τῆς πλάστιγγος **[κεφῳετεΐν]**· || ایکی یوکك ى—ـــ ایراد و مصرف ἰσορροπία δύο βαρῶν· || ـــ موازنه ἰσοζύγιον προσόδων καὶ δαπανῶν· βλ. موازنه· || ـــ کلات ὁμοτυπία, ὁμορρυθμία, ἀναλογία, ἁρμονία λέξεων· || ـــ اخلاط ἰσορροπία χυμῶν τοῦ σώματος, κρᾶσις· § πλθ. توازنات .

توازی } A. **τεβαζὶ** [ρζ. وزی] ρ.ἀφ. παραλληλότης [γεωμ.].

تواصل } A. **τεβαθθὺλ** [ρζ. وصل] ρ.ἀφ. τὸ φθάνειν τὸ ἓν τὸ ἄλλο, συνάντησις: ـــ خطین συνάντησις δύο γραμμῶν **[χαττεΐν]**· || ى—مرمینك ایکی συνάντησις δύο βλημάτων· § πλθ. تواصلات .

تواصی } A. **τεβαθθῆ** [ρζ. وصی] ρ.ἀφ. τὸ συνιστᾶν τι ἀμοιβαίως ἀλλήλοις [ایله]: —صبر ایله ἀμοιβαία σύστασις ὑπομονῆς.

تواضع } A. **τεβαζὸ** [ρζ. وضع] ρ. ἀφ. ταπεινοφροσύνη, ταπείνωσις: ایله ـــ کل μετὰ μεγάλης ταπεινοφροσύνης· || ـــ اهل ταπεινόφρων. ‖ Ρμ. ταπεινοφρονῶ: ایدنك قدرینی—حق ترفیع ایلر ὁ Θεὸς τοῦ ταπεινοφρονοῦντος τὴν περιωπὴν ἀνυψοῖ· § πλθ. تواضعات .

تواضعکار } Π. **τεβαζὸ-κιάρ,** ἐπθ. ταπεινόφρων : ـــ کبار εὐγενεῖς ταπεινόφρονες.

تواضعکارانه } Π. **τεβαζὸ-κιαρανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων ταπεινόφρονι: معامله‌ٔ — συμπεριφορὰ ταπεινόφρων.

تواضعکاری } Π. **τεβαζὸ-κιαρί,** ἀφ. ταπεινοφροσύνη.

تواعد } A. **τεβαθὲ** [ρζ. وعد] ρ.ἀφ.τὸ διδόναι ἀμοιβαίως πρὸς ἀλλήλους ὑπόσχεσιν: ـــ محبین ἀμοιβαία ὑπόσχεσις φίλων **[μὺχιπ-πὶν]**· § πλθ. تواعدات .

توافر } A. **τεβαφθὺρ** [ρζ. وفر, βλ. وفرت] ρ.ἀφ.τὸ αὐξάνεσθαι, αὔξησις, πολλαπλασίασις: شان—ـــ عقل تجربی αὔξησις δόξης, κλέους· || ـــ قدر و شرف αὔξησις τοῦ ἐμπειρικοῦ νοός· || ـــ ماء نیل αὔξησις τοῦ ὕδατος τοῦ Νείλου· || ـــ حشرات αὔξησις τῶν ἐντόμων· § πλθ. توافرات .

توافق } A. **τεβαφθὺκ** [ρζ. وفق] ρ.ἀφ. συμφωνία δύο πραγμάτων πρὸς ἄλληλα, ἁρμονία [δοτ.]: ى—بر سوزك دیکر سوزه συμφωνία ἑνὸς λόγου πρὸς ἄλλον. ‖ Ρμ. συμφωνῶ [δοτ.]: ایتیور — رأیکز رأیمه ἡ γνώμη ὑμῶν δὲν συμφωνεῖ τῇ γνώμῃ μου· || ایتز—اقوالی افعاله οἱ λόγοι του δὲν συμφωνοῦσι πρὸς τὰς πράξεις του· § πλθ. توافقات .

تواقیع } A. **τεβακῆ,** πλθ. τοῦ توقیع βλ.

تواکل } A. **τεβακὶλ** [ρζ. وکل, βλ. وکالت] ρ. ἀφ.τὸ καθίστασθαι ἀμοιβαίως δύο ἢ περισσοτέρους ἐπιτρόπους ἀλλήλων: ـــ جوامعك ἁγίας ـــ τὸ καθίστασθαι τοὺς ἱμάμας **[ἐΐμμὲ]** τῶν τεμενῶν ἐπιτρόπους ἀλλήλων.

توالد } A. **τεβαλὸθ** [ρζ. ولد] ρ. ἀφ. τὸ γεννᾶσθαι καὶ γεννᾶν, γεννᾶν ἀλλήλους, διαδοχικὴ γένεσις καὶ παραγωγή· συνών. تناسل.

توالت } Γλ. **τουαλὲτ** [toilette] ὄν. κόμμωσις, ἤτοι πλύσιμον τοῦ προσώπου, κτένισμα, διευθέτησις τῆς κόμης, περιβολὴ ἐνδυμάτων καὶ καλλωπισμῶν· § τὰ σκεύη τῆς κομμώσεως, ἤτοι κάτοπτρον, κτείς, λεκάνη κτλ.

توالی } A. **τεβαλῆ** [ρζ. ولی] ρ. ἀφ. ἀλληλοδιαδοχή, διαδοχὴ ἀδιάκοπος : ء— الطاف الهیه ἀλληλοδιαδοχὴ τῶν θείων χαρίτων· || ء— مصائب ἀλληλοδιαδοχὴ συμφορῶν· || ء— رسم علیٔ شکایات ἀλληλοδιαδοχὴ παραπόνων· || شوکت علیٔ — ὑψηλὴ Αὐτοκρατορικὴ **[ἀεβκετ-τεβαλῆ]** τελετή. ‖ Ρμ. διαδέχεσθαι, ἀκολουθεῖν τὸ μὲν τὸ δὲ [ایله]: ذهن فعالیتی ایله ریاضات جسمانیه‌یی بر بریله—و تعاقب ایده‌جك صورتده تنظیم ایتمك ἀσκήσεις τοῦ νοὸς καὶ τὰς ἀσκήσεις τοῦ σώματος εἰς τρόπον ὥστε νὰ διαδέχωνται ἀλλήλας· § ἐπρ. — على ال **ἀλέ-τ-τεβαλῆ,** ἀλληλοδιαδόχως, ἀδιακόπως : نزول ایدن بارلدن — على ال ἐκ τῆς ἀδιακόπως καταπεσούσης βροχῆς.

توأم } A. **τεβ'ὲμ,** ἐπθ. δίδυμος [ایله] : صانع قدرتك فکراً مسلکاً حمیةً اخلاقاً جنله — μοναδικὸς ὁ παράφρων καὶ ἡ τρελλὴ καρδία ὁμοιάζουσι πρὸς διδύμους· § σχηματίζει σύνθετα ἐπίθετα: علیه‌لری هم مکارم—**χιμέμι μεκιαρὶιμ-τεβ'έμι ἀλιγελερί,** αἱ ὑψηλαὶ μεγάθυμοι [τῇ μεγαθυμίᾳ δίδυμοι] προσπάθειαι Αὐτῆς· § ـــ, ἢ μᾶλλον—مثلث—τρίδυμος· || اربعه—ـــ, ἢ μᾶλλον—مربع τετράδυμος· || وحید الرأس ـــ δίδυμοι μονοκέφαλοι **[βεχὶτ-θ-ρ-ρέ'ς]**· || ذات السره ـــ δίδυμοι μονόμφαλοι **[ζάτθ-σ-θθρρέ]**· § θ. توأمه· § βλ. توأمان.

توأمان } A. **τεβ'εμάν,** καὶ توأمین **τεβ'εμέϊν** [δυϊκ. τοῦ προηγ.] ἐπθ. δίδυμος [ایله]: علم وعرفان ایله اولش عز و دولت توأمان μετὰ τῆς παιδείας καὶ τῆς σοφίας ἐγένοντο ἡ δόξα καὶ ἡ εὐτυχία δίδυμοι· || کلدی وجوده مهر توأمان سلطان سلیم ایله سلطان سلیم δίδυμοι ἦλθον εἰς τὸ εἶναι ὁ ἥλιος καὶ ὁ Σουλτὰν Σελίμ· || متلاصقان توأمان **τεβ'εμάνι μουτελαθσκάν,** ἰσαδελφία [ζῳολ. ἱστ.].

توأمی } Π. **τεβ'εμ-ί,** καὶ A. توأمیت **τεβ'εμιγὲτ,** ἀφ. θ. διδυμία.

توان } Π. **τθθάν,** ὄν. δύναμις, ἰσχύς : تاب و ـــ ى کسلمش ἡ ἰσχὺς καὶ ἡ δύναμίς του ἐκόπη, ἀπέκαμεν, ἐξηντλήθη· || ـــ ناتوان ἀδύνατος, ἀποκαμών: ـــ ناتوان خسته ἀσθενὴς ἀποκαμών.

توانا } Π. **τθθανά,** ἐπθ. δυνατός, ἰσχυρός, ρωμαλέος: آدم—ἄνθρωπος ρωμαλέος· || آت—ἵππος ρωμαλέος.

توانکر } Π. **τθθαν-γκέρ,** ὄν. καὶ ἐπθ. πλούσιος: ـــ تاجر πλούσιος ἔμπορος.

توانکری } Π. **τθθαν-γκερί,** ἀφ. πλουσιότης: ـــ بهرست نه **τθθανγκερὶ πὲ χθνέρ-εσ τνὲ πὲ μάλ,** ἡ πλουσιότης ἐν τῇ τέχνῃ ἐστίν, οὐκ ἐν τῷ πλούτῳ [πρμ.].

توبه } A. **τεβπέ,** ρ.ἀφ. μεταμέλεια δι' ἁμαρτίαν, ἢ κακὴν πρᾶξιν καὶ ἕξιν καὶ παραίτησις μετ' ἀποφάσεως τοῦ μὴ ἐπαναλαβεῖν αὐτήν: توبه اولسون ἢ توبه‌لر توبه‌سی ἤμαρτον! μετανοῶ, δὲν τὸ κάμνω πλέον! || نه دیدم توبه‌لر اولسون ἢ τί εἶπον; ἤμαρτον! καὶ τοῦτο بوده فعل شردر

εἶναι κακὸν ἔργον· || نصوح ـــ — μεταμέλεια εἰλικρινής, σταθερά, τελεία, ἢ μεταμέλεια τοῦ Νασούχ· || يى بوزمق — ἀθετῶ τὴν μεταμέλειαν, χαλνῶ τὴν ἀπόφασιν τοῦ νὰ μὴ πράξω τι, ἤτοι ἐπαναλαμβάνω τὴν κακὴν πρᾶξιν κτλ. ‖ Ρμ. μεταμέλομαι, μετανοῶ καὶ παραιτοῦμαι κακὴν πρᾶξιν κτλ. [δοτ.]: —ايچمك قهوه پرشتهٔ θη τὸν καφὲν μετ' ἀποφάσεως νὰ μὴ πίῃ πλέον.

توبەشكن Π. **τεβπε-σικέν,** ἐπθ. ὁ ἀθετῶν τὴν μεταμέλειαν καὶ ἀπόφασιν αὐτοῦ ὅπως παραιτηθῇ κακὴν τινα πρᾶξιν ἢ ἕξιν, ἢ ὁ ἀναγκάζων τινα ν' ἀθετήσῃ κτλ:—ساقێ οἰνοχόος ἀναγκάζων τινὰ ν' ἀθετήσῃ κτλ.

توبەكار Π. **τεβπε-κιάρ,** ἐπθ. καὶ ὄν. ὁ μεταμεληθείς, ὁ μετανοήσας καὶ παραιτηθεὶς κακὴν τινα πρᾶξιν καὶ ἕξιν:—باده‌خوار οἰνόφλυξ μεταμεληθεὶς [τὴν οἰνοφλυγίαν]· § πόρνη μεταμεληθεῖσα καὶ παραιτηθεῖσα τὸν ἐκδεδιητημένον βίον.

توبەكارى Π. **τεβπε-κιαρί,** ἀφ. μεταμέλεια, μετάνοια· βλ. توبەكار.

توبەلى T. **τεβπε-λί,** ἐπθ. συνών. توبەكار βλ.

توبيخ Α. **τεβπιχ** [ρζ. وبخ] ρ. ἀφ. ἐπιτίμησις, ἐπίπληξις: ى — يرسنك ἐπιτίμησίς τινος· || خلاف تنبيه حركاته جرأتندن طولايى ى لازم كلدى—ἐδέησεν ἡ ἐπιτίμησίς του [ἤτοι νὰ ἐπιτιμηθῇ] διότι ἐτόλμησε πράξεις παρὰ τὴν παραγγελίαν. ‖ Ρμ. ἐπιτιμῶ [αἰτ.]: يارامز بر چوجغى —ἐπιτιμῶ παῖδα ἄτακτον· § πλθ. توبيخات: شديده — αὐστηραὶ ἐπιτιμήσεις.

توبيخاً Α. **τεβπιχ-αν,** ἐπρ. πρὸς ἐπιτίμησιν [αἰτ.]: — او سوزى كنديسنى سولدى—εἶπεν ἐκεῖνον τὸν λόγον ἐπιτιμῶν αὐτόν.

توبيخنامه Π. **τεβπιχ-ναμέ,** ὄν. ἐπιτίμησις ἐπίσημος πρὸς ἐφημερίδα.

توبيخى Α. **τεβπιχ-ί,** ἐπθ. ἐπιτιμητικός· § θ. توبيخيه.

توت Π. **τούτ,** ὄν. μόρον, συκάμινον: — حلو συκάμινον γλυκύ [χθλ.6]· — حامض συκάμινον ὀξύ, ξινόν· § βλ. دوت καὶ توط.

توتديرمك Τ. **τῦτ-τῦρ-μέκ,** ρμ. μτδ. κάμνω τι νὰ καπνίζῃ [αἰτ.]: ياقوب —καίω καὶ κάμνω νὰ καπνίζῃ· ||—ساغره سيغاره كا-

πνίζω σιγάρον· § κάμνω τὸν αὐλὸν νὰ βοᾷ· βλ. دودك καὶ دودرى.

توتر Α. **τεβεττῦρ** [ρζ. وتر] ρ. ἀφ. ἔντασις, κ. τέντωμα: اعصاب —ἔντασις νεύρων· || جبال —ἔντασις σχοινίων. ‖ Ρμ. ἐντείνομαι.

توتسى Τ. **τῦτσῦ** [ἐκ τοῦ توتمك] ὄν. ὑποκάπνισις, ὑποθυμίασις ἀσθενοῦς, ἢ ταρίχευσις ἰχθύων καπνιστῶν, ἢ κάπνισμα δοχείου: بورونه قرنفيل چيچكندن بر —ويرديلر ὑπὸ τὴν ῥῖνά του ἐκάπνισαν μοσχοκάρφιον· || فوجينك —سى ويرمك ايچنه كوكرد καπνίζω τὸ βυτίον διὰ θείου· || بالغى —ἰχθὺς καπνιστός.

توتسيلمك Τ. **τῦτσῦ-λεμέκ,** ρμ. μτδ. ὑποκαπνίζω, βλ. προηγ. [αἰτ.]: — قفايى καπνίζω τὴν κεφαλήν, ἤτοι μεθύω.

توتسيلندير مك Τ. **τῦτσῦ-λενδιρμέκ,** ρμ. μτδ. ὑποκαπνίζω ἀσθενῆ κτλ. βλ. توتسى [αἰτ.]: —قفايى καπνίζω τὴν κεφαλήν, ἤτοι μεθύω.

توتسيلنمك Τ. **τῦτσῦ-λενμέκ,** ρμ. μσ. ὑποκαπνίζομαι [ἐπὶ ἀσθενοῦς, ἢ καπνιστῶν ἰχθύων, ἢ βυτίου κτλ]: بو يارا غك بر كفال يمورطه‌لرى طوبره‌ده توتسيلنوب قورولمش ὠὰ τοῦ κεφάλου καπνισθέντα ἐντὸς τῆς πήρας ἐξηράνθησαν, ἤτοι ἐταριχεύθησαν.

توتمك Τ. **τῦτ-μέκ** [βλ. دود καπνὸς] ρμ. οὐδ. καπνίζω, ἤτοι ἐκβάλλω καπνόν, καίομαι ἀναδίδων καπνόν: —اوجاق ἡ καπνοδόχη καπνίζει, ἤτοι ὁ καπνὸς αὐτῆς διαδίδεται ἐντὸς τοῦ δωματίου· || —ياغوب καίομαι καὶ καπνίζω, ἤτοι μεγάλως παραπονοῦμαι, θλίβομαι· || —كوزده καπνίζει τι πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν, ἤτοι ἐπιθυμῶ διακαῶς, ποθῶ: توتيور كوزمده اكك ἐπιθυμῶ διακαῶς ἄρτον· § ἐξατμίζομαι, κ. ἀχνίζω.

توتون Τ. **τῦτῦν** [βλ. توتمك] ὄν. καπνός, ἀναθυμίασις καιομένου σώματος· βλ. دومان· § καπνός, νικοτιανή: — طوتونقلو ἢ سرت اوراش· || —ايلاشش μέτριος καπνός· § بالغى —ἰχθὺς καπνιστός.

توتونجى Τ. **τῦτῦν-ῦζῦ,** ὄν. καπνοπώλης: دكانى —καπνοπωλεῖον· § ὑπηρέτης ἐν μεγάροις ἐπιπεφορτισμένος νὰ πληροῖ καπνοῦ τὰς καπνοσύριγγας· || باشى — ὑπάλληλος

τῶν ἀνακτόρων φροντίζων περὶ τοῦ καπνοῦ καὶ τῶν καπνοσωλήνων τοῦ Σουλτάνου.

توتونجيلك Τ. **τῦτῦνδζῦ-λῦκ,** καπνοπωλική.

توتونلەمك Τ. **τῦτῦν-λεμέκ,** ρμ. οὐδ. καπνίζω· § συνών. كلمك توتسيلمك βλ.

توتيا Π. **τουτιά,** ὄν. ψευδάργυρος, κ. τσίγκος: —حض ὀξείδιον ψευδαργύρου· § εἶδος λίθου κυανοῦ, ἐξ οὗ παρασκευάζουσι κολλύριον διὰ τοὺς ὀφθαλμούς: ى دیده — κολλύριον διὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς **[τὐτέ].**

توثب Α. **τεβεσσῦπ** [ρζ. وثب] ρ. ἀφ. τὸ πηδᾶν, πήδημα, ἅλμα· βλ. توثب.

توثق Α. **τεβεσσῦκ** [ρζ. وثق] ρ. ἀφ. τὸ ἐμπιστεύεσθαι, στηρίζεσθαι, ἀντέχεσθαι. ‖ Ρμ. [δοτ.]: اولتماز بر بى وفانك وعدينه— δὲν στηρίζεται τις εἰς τὴν ὑπόσχεσιν ἀπίστου· § βλ. توثق.

توثيق Α. **τεβσίκ** [ρζ. وثق] ρ. ἀφ. ἐνίσχυσις, ἐμπέδωσις, διαπίστωσις, διαβεβαίωσις: ى —يمانك ἐνίσχυσις συνθήκης· || —محبت ἐμπέδωσις ἠσυχίας· || —آشايش διαπίστωσις ἀγάπης. ‖ Ρμ. διαπιστῶ, διαβεβαιῶ [αἰτ.]: عهدى —ἐνισχύω τὴν συνθήκην· § πλθ. توثيقات: احترامات فائقه‌مك تجديد —نه وسيله اتخاذ اولندى δράττομαι τῆς περιστάσεως ὅπως ἐπαναλάβω τὴν διαβεβαίωσιν **[τεβζὶὶτι τεβσὶκατινὲ]** τῶν ἐξόχων μου σεβασμάτων.

توج **توذج,** βλ. تونج.

توجد Α. **τεβεδζῦζῦδ** [ρζ. وجد] ρ. ἀφ. τὸ πίπτειν εἰς ἔκστασιν: صوفيان —ἔκστασις τῶν μυστικιστῶν· || قلب —ἔκστασις καρδίας· || βλ. تواجد καὶ وجد.

توجع Α. **τεβεδζῦζῦ'** [ρζ. وجع] ρ. ἀφ. τὸ πονεῖν, πόνος: ى —بر عضوك πόνος μέλους τοῦ σώματος· || [ἠθικ.] قلب —πόνος καρδίας· || روح — πόνος ψυχῆς· § πλθ. توجعات.

توجه Α. **τεβεδζῦζῦχ** [ρζ. وجه] ρ. ἀφ. τὸ στρέφεσθαι, διευθύνεσθαι, ἤτοι στροφὴ προσώπου πρός τινα ἢ πρός τι, διεύθυνσις, εὔνοια [δοτ.]: —قبله στροφὴ τοῦ προσώπου πρὸς τὸ μέρος τῆς Μέκκας· || —حقه قلباً جناب στροφὴ ἐγκαρδίως πρὸς τὸν Θεόν· || — شرقه στροφὴ πρὸς ἀνατολάς· || —حسن كلبى وار εὔνοιαν πρός με, μ' εὔνοεῖ· || سايه‌سنده ى —حسن διὰ τῆς καλῆς αὐτοῦ εὐνοίας· || بنده‌سى ولى نعمتك —ى εὔνοια κυρίου πρὸς τὸν θεράποντα αὐτοῦ. ‖ Ρμ. [δοτ.]: بكا —ايدرك ديديكى στραφεὶς πρός με εἶπεν· || خصومت —ايتك στρέφεται, διευθύνεται ἀγωγή [κατά τινος]: بو خصوصده بكا —خصومت ايده‌مز ἐν τῇ ὑποθέσει ταύτῃ ἀγωγὴ δὲν δύναται νὰ διευθυνθῇ κατ' ἐμοῦ, ἤτοι δὲν δύναμαι νὰ γίνω ἀντίδικος [βλ. خصومت]· || يمين —ايتك—στρέφεται ὅρκος, ἐπιβάλλεται, ἐπάγεται: كندويه يمين —ايدن كيمسه ὅρκος· || ايتك — اقبال ἡ τύχη στρέφεται ἢ ἀτενίζει εὐμενῶς, προσμειδιᾷ· || ايدن — حق طاپو اراضى يا تاپه رتبه—ى ἀπονομὴ βαθμοῦ εἰς τινα· || —ى قولك بر ἐξήγησις λόγου· || و تأويل قبول ايدر موادن دكلدر — δὲν εἶναι ἐκ τῶν πραγμάτων τῶν ἐπιδεχομένων ἐξήγησιν καὶ δικαιολογίαν. ‖ Ρμ. [δοτ. αἰτ.]: نظر دقتنى سايه—ايدييور στρέφει τὸ ὄμμα τῆς προσοχῆς πρὸς τὸν οὐρανόν· || وجهۀ عزيمت ايتمش غربه طوغرى— διευθύνθη [διεύθυνε τὸ πρόσωπον τῆς ἀναχωρήσεως] πρὸς δυσμάς· || خطاب ايله ديديكى كندينه— ἀποτείνων αὐτῷ τὸν λόγον εἶπε· || خصومت — ايتك | ستρέφω, διευθύνω ἀγωγὴν κατά τινος· || داخليه نظارتى...پاشا حضرتلرينه— ἡ θέσις ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ἀπενεμήθη τῇ Α. Ἐξ...

|| بيورلشدر — افندیيه رتبهٔ ثالثه تۆ κ.ἀπενεμήθη ὁ γ'. βαθμός· § πλθ. توجيهات βλ.

توجيهات A.**τεβδζιχ-ὰτ** [πλθ. τοῦ προηγ.] ὄν.θ.διορισμοὶ εἰς θέσεις,ἀπονομαὶ βαθμῶν: ملكيه ـــ διορισμοὶ πολιτικοί, ἤτοι πολιτικῶν ὑπαλλήλων· || عسكريه ـــ διορισμοὶ στρατιωτικοί· || علميه ـــ διορισμοὶ ἱεροδικαστικοί· || رسميه ـــ διορισμοὶ ἐπίσημοι.

توحد A. **τεβεχχδ̀ὲ** [ρζ. وحد, βλ. وحدت]ρ. ἀφ. τὸ εἶναι ἕνα, μόνον, μοναδικότης· συνηθ. تفرد βλ.

توحش A.**τεβεχχδ̀ς** [ρζ. وحش,βλ. وحشت] ρ. ἀφ. μσ. πτόησις, τρόμος, φόβος. ‖ Ρμ.πτοοῦμαι,τρέμω,τρομάζω,φοβοῦμαι[τῇ دن]: كوكسندن قراكلقدن ـــ ايدر φοβεῖται τὸ σκότος·‖ انسان آرسلاندن ـــ ايدر φοβεῖται τὴν σκιὰν αὐτοῦ·‖ حيوان ـــ ايدى φοβεῖται τὸν λέοντα·‖ چاليرك قرالتيسندن ـــ ايلدى τὸ ζῶον ἐπτοήθη ἐκ τῆς σκιᾶς τῶν θάμνων.

توحيد A. **τεβχὶὲ** [ρζ. وحد, βλ. وحدت] ρ. ἀφ. τὸ συνενοῦν,συνένωσις, τὸ ἑνοποιεῖν, ἑνοποίησις: افكار ـــ συνένωσις φρονημάτων, συνεννόησις· || معامله ـــ ἑνοποίησις ἐνεργείας·‖ دين ـــ ἑνοποίησις χρεῶν. ‖ Ρμ. συνενῶ, ἑνοποιῶ [αἰτ.]: لسان ايتمك ـــ συνενῶ τὴν γλῶσσαν, ἤτοι ἐκ συνεννοήσεως λέγω τὸ αὐτό· § ὁμολογία πίστεως εἰς ἕνα Θεόν, μονοθεϊσμός, λατρεία ἑνὸς Θεοῦ: باری ـــ ἡ πίστις εἰς ἕνα Δημιουργόν·‖ ذوالجلال الله ـــ ی ἡ πίστις εἰς ἕνα Θεὸν ὑπερένδοξον·§ λόγος ἢ ποίημα περὶ πίστεως εἰς ἕνα Θεόν· § πλθ. توحيدات.

توحيش A.**τεβχὶς** [ρζ.وحش , βλ. وحشت] ρ. ἀφ.ἐκφόβισις,ἐκπτόησις:بر حيوانك ـــ ی ἐκφόβισις ζώου· || قلوب ـــ ἐκφόβισις καρδιῶν. ‖Ρμ.πτοῶ,ἐκφοβῶ, κάμνω τινὰ ν'ἀγριεύσῃ, νὰ τρομάξῃ [αἰτ.] : ايتمك انسانى ἐκπτοῶ ἄνθρωπον· § πλθ. توحيشات.

توخوم **τουχδ̀μ,** βλ. تخم.

تودد A. **τεβεὶὶδ̀ὲ** [ρζ. ودّ] ρ. ἀφ. ἀγάπη, φιλία: ـــ اظهار ἐκδήλωσις ἀγάπης, φιλίας· || اولدى ـــ تردد باعث ὁ διισταγμὸς ἐγένετο αἰτία ἀγάπης.

توده Π. **τουὶέ,** ὄν. σωρός: خاك ـــ ء σωρὸς χοός· || كياه ـــ ء σωρὸς χόρτου· || بغداى جنسك باق باشنه ـــ ء σωρὸς σίτου·

|| نهاركلش نهار ـــ باصديغك طوپراقلر انساندر بتون εἰς τὴν κεφαλὴν τῶν ἀνθρώπων[ὁμογενῶν] ἰδὲ τί συνέβη! τί! οἱ σωροὶ τῶν χωμάτων [ἤτοι οἱ τάφοι], οὓς πατεῖς, εἶναι ὅλοι ἄνθρωποι.

توديع A. **τεβὶὶ'** [ρζ. ودع, βλ. وداع καὶ وديعه] ρ. ἀφ. διαπίστευσις, παρακατάθεσις,παράδοσις,ἐγχείρισις,ἀνάθεσις[δοτ.]: ى ـــ مكتوبك پوستهيه παράδοσις ἐπιστολῆς τῷ ταχυδρομείῳ· || ى ـــ اسرارك διαπίστευσις μυστικῶν. ‖ Ρμ. διαπιστεύω, ἐμπιστεύομαι,παραδίδω, ἐγχειρίζω, ἀνατίθημι [δοτ. αἰτ.] : بر مبلغى ايتمك ـــ پوستهيه παραδίδω εἰς τὸ ταχυδρομεῖον ποσόν τι [πρὸς ἀποστολήν]· || اسرار ايتمك ـــ ايلمك διαπιστεύω μυστικά· || اعتمادنامه لرينى ἐγχειρίζω διαπιστευτήρια [ἐπὶ πρεσβευτοῦ]· || وظائف قانونيه بولنره ـــ ايلديكى τὰ καθήκοντα, ἅτινα ὁ νόμος ἀνέθηκεν αὐτοῖς· § πλθ. توديعات.

توديعاً A. **τεβὶὶ-αν,** ἐπρ. διὰ παρακαταθέσεως, παραδόσεως, ἐγχειρίσεως, ἢ παρακαταθείς,παραδούς,ἐγχειρίσας[δοτ.]:فلانه كوندرلدى ـــ پوستهيه ἀπεστάλησαν παραδοθέντα τῷ δεῖνι, ἢ τῷ ταχυδρομείῳ.

تورات A.**τεβρὰτ** [ἐκ τῆς Ἑβρ.] ὄν. ἡ Παλαιὰ Γραφή, ἡ Πεντάτευχος: ـــ شريف ἡ Ἁγία [ἡ Παλαιὰ] Γραφή· βλ.καὶ توريه.

توران Π. **τουράν,** ὄν. κ. Τουρὰν [ἀρχαῖον ὄνομα τοῦ Τουρκεστὰν καὶ τῆς Ταταρίας]:— ايران و ἡ Περσία καὶ τὸ Τουρκεστάν. [Κατὰ τὸ لهجه ἡ λέξις σημαίνει τόπος ὀρεινός].

توربه **τορπά,** تورپ **τοὺρπ** βλ. طوربه, طورپ

تورپى T. ἢ تورپو **τόρπὸ̀,** καὶ دورپى **τδρπὸ̀,** ὄν. εἶδος ρινίου, ξύστρον.

تورپيل Γλ. **τουρπὶλ** [torpille] ὄν. νάρκη, ναρκοβόλον.

تورپيله مك T. **τὸρπὸ̀-λεμέκ,** ρμ. μτβ. ρινίζω, ξέω διὰ ξύστρου.

تورث A. **τεβερρδ̀ς** [ρζ. ورث, βλ. وراثت, καὶ ارث] ρ.ἀφ.τὸ εἶναι κληρονόμον, κληρονομεῖν [δοτ.] : ى ـــ اولادك ابوينه τὸ νὰ κληρονομῶσι τὰ τέκνα τοὺς γονεῖς.

تورشى **τουρσὸού,** تورشيجى **τουρσουδζοῦ,** βλ. ترشى، ترشيجى.

تورط A. **τεβερρδ̀τ** [ρζ. ورط, βλ. ورطه] ρ. ἀφ. τὸ πίπτειν εἰς βάραθρον, τὸ περιέρχεσθαι εἰς δύσκολον θέσιν : ى ـــ آنيالك ἢ εἰς δύσκολον θέσιν περιέλευσις τοῦ Ἀννίβα.

تورع A. **τεβερρδ̀'** [ρζ. ورع] ρ. ἀφ. ἀποχὴ ἀπὸ τῶν ἀπηγορευμένων,ἐγκράτεια, εὐλάβεια: زهاد ـــ ἐγκράτεια τῶν ἀσκητῶν· || زهاد ـــ اعتياد **ζδχχάὶ τεβερρδ̀'-ιτιγάὶ,** ἀσκηταὶ ἐγκρατεῖς [ὧν ἕξις ἡ ἐγκράτεια].

تورق A. **τεβερρδ̀κ** [ρζ. ورق] ρ. ἀφ. τὸ καλύπτεσθαι ὑπὸ φύλλων, φυλλοῦσθαι: اشجار ـــ φύλλωσις δένδρων·§πλθ. تورقات.

تورك **τὸρκ,** βλ. ترك Τοῦρκος.

تورلو **τουρλοῦ,** βλ. درلو.

تورم A. **τεβερρδ̀μ** [ρζ. ورم] ρ. ἀφ. τὸ φθισιᾶν, φθίσις. ‖ Ρμ. φθισιῶ, γίνομαι φθισικός: ايتدى ياشندنصكره اللى μετὰ τὸ πεντηκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ὑπέπεσεν εἰς φθίσιν·§ὄν. ἐξοίδησις, οἴδημα, πρῆσμα,ἐξόγκωσις [συνών. انتفاخ]: لسان ـــ πρῆσμα παρὰ τὴν γλῶσσαν, παραγλώσσιον· || سمحاق ـــ περιόστωσις, ἐξόγκωσις τοῦ περιοστέου **[σιμχάκ].**

تورواوتى T. **τδρδ̀ζ ὸτοῦ,** ὄν. γλυκίνη [δένδρον εὐῶδες ἀνέρπον].

توره T. ἢ ورا **τουρὰ** [λ.ἀρχ.] ὄν.ἔθος, νόμος, κανών· βλ. καὶ عوره.

توره تمك T. **τδρε-τ-μέκ,** ρμ. μτβ. συναθροίζω, παράγω, πολλαπλασιάζω [αἰτ.].

توره دى T. **τδρεὶὶ** [ἐκ τοῦ توره] ὄν. ἀποστάτης, ληστής, τυχοδιώκτης.

توره لامق T. **τουρα-λαμὰκ** [λ. ἀρχ.] ρμ. μτβ. τακτοποιῶ, συμβιβάζω πρὸς τὴν τάξιν, τὸν νόμον· βλ. عوره لامق.

توره مك T. **τδρε-μέκ,** ρμ. μσ. συναθροίζομαι, αὐξάνομαι, πληθύνομαι· ἀποστατῶ· παρουσιάζομαι αἴφνης [κλέπτης, ἀπατεών], κ. φυτρόνω: بوكولرده شارلاتان بر ديش توره دى κατ' αὐτὰς ἐπαρουσιάσθη εἰς μέσον εἷς ἀγύρτης ὀδοντοϊατρός· § βλ. عوره مك.

توريث A. **τεβρὶς** [ρζ. ورث, βλ. وراثت] ρ. ἀφ. τὸ διορίζειν ἢ ἀποκαθιστάναι κληρονόμον· συνών. ايراث.

توريخ A. **τεβρὶχ** [ρζ. ورخ] ρ. ἀφ. χρονολόγησις: ـــ سند χρονολόγησις ὁμολόγου·‖ ـــ مكتوب χρονολόγησις ἐπιστολῆς. ‖ Ρμ. χρονολογῶ [αἰτ.]: ايتمك ـــ بر مكتوبى بر χρονολογῶ ἐπιστολήν.

توريس قوشى T. **τορὶς κουὸού,** ὄν. εἶδος κόρακος.

توريق A.**τεβρὶκ** [ρζ. ورق] ρ.ἀφ. τὸ ποιεῖν τι φυλλοφυεῖν. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: حرارت صنعيه ايله اشجارى ـــ διὰ τῆς τεχνητῆς θερμότητος κάμνω τὰ δένδρα νὰ φυτρώσωσι φύλλα.

توريم A. **τεβρὶμ** [ρζ. ورم] ρ.ἀφ. τὸ ποιεῖν τινα φθισιᾶν.‖Ρμ. [αἰτ.]: بر بيچاره يى ايتمك ـــ κάμνω δυστυχῆ τινα νὰ φθισιᾷ.

توريه A. **τεβριγὲ** [ρζ. وراء] ρ. ἀφ. τὸ κρύπτειν τὸ σκοπούμενον διὰ λέξεων διφορουμένων· ἀλληγορία, ἀμφιλογία· βλ. ايهام.

توز T. **τόζ,**ὄν. κόνις, κονιορτός, πᾶν πρᾶγμα κοπανισμένον ἢ λεπτοκομμένον : ى ـــ تيور κόνις τοῦ τροχοῦ· || ى ـــ صان κόνις ἀχύρου, ἄχυρον ἐν καταστάσει κόνεως· || ى ـــ آياق νεωστὶ ἀφιξις : يله ـــ آياق ἅμα τῇ ἀφίξει, ἀμέσως· || ى ـــ دومانه قارشديرمق ἀναμιγνύω τὸν κονιορτὸν μετὰ τοῦ καπνοῦ, ἢ طوپراغه ـــ ى προσθέτω τὸν κονιορτὸν εἰς τὸ χῶμα, ἤτοι ἔρχομαι ἐν πάσῃ σπουδῇ· || سيلكمك ـــ ἐκτινάσσω τὸν κονιορτόν· || قونديرمامق ـــ اوزرينه δὲν ἀφίνει ἐπάνω του νὰ καθήσῃ κόνις, ἤτοι δὲν ἀνέχεται, δὲν δέχεται τὴν ἐλαχίστην προσβολήν, κατηγορίαν· || قوپاران ـــ ينى اورمق ἀνεμώδης τόπος·‖ ـــ تينه دوكمك τὸν κονιορτὸν αὐτοῦ **[τοζουνοῦ],** δέρνω· § ἐπθ. λεπτός: دولند ـــ λεπτὴ ὀθόνη,κ. **توزلپانى** [βλ. توليند]· || آغاجى ـــ αἴγειρος.

توز T. **τόζ** [λ. ἀρχ.] ὄν. ἁρμονία, τάξις· || ى ـــ قولاق ἡ πρὸς τὸ οὖς γωνία τοῦ κροτάφου.

توز T. **τούζ,** ὄν. ἅλας· βλ. طوز.

توزاتمق T.**τοζ-ατμάκ,** ἢ توزوتمق **τοζ-ουτμάκ,** ρμ. οὐδ. κάμνω ἢ διεγείρω κόνιν, κονιορτόν· βλ. καὶ توزامق.

توزارمق T. **τοζ-αρμάκ,** ρμ. οὐδ. μεταβάλλομαι εἰς κατάστασιν κόνεως, κονιοποιοῦμαι, κοπανίζομαι· || ايچه ياغمور ـــ ψηχαλίζω,βρίπτω βροχὴν ἐν εἴδει κόνεως.

توزاق T.**τοζὰκ** [ἐκ τοῦ توزامق] ὄν. πρᾶγμα κοπανισμένον, λεπτοκομμένον· § πτίλον, λεπτὸν πούπουλον τῶν πτηνῶν.

توزامق T.**τοζ-αμάκ,** ρμ. οὐδ. κάμνω ἢ διεγείρω κόνιν, κονιορτόν· βλ. توزاق.

توزان T. **τοζάν,** ὄν. τόπος κονιορτώδης.

توزع A. **τεβεζζὺ'** [ρζ. وزع] ρ. ἀφ. τὸ διανέμεσθαι, διανομή: اوراق حوادث ـــ, حصص ـــ **τεβεζζὺ'ι χισές,** διανομὴ τῶν μερίδων.

توزلاشمق T. **τοζ-λαᾶμάκ,** ρμ. οὐδ. καλύπτομαι ὑπὸ κόνεως, κονιορτοῦ· § ψηχαλίζω.

توزلامق T. **τοζ-λαμάκ,** ρμ. μτδ. καλύπτω διὰ κόνεως ἢ κονιορτοῦ.

توزلانمق T. **τοζ-λανμάκ** ρμ. οὐδ. καλύπτομαι ὑπὸ κόνεως, κονιορτοῦ.

توزلق T. **τοζ-λούκ,** ὄν. τόπος κονιορτώδης· § εἶδος περικνημίδων ἐξ ἐριούχου, δι' ὧν ἰδίᾳ οἱ χωρικοὶ περιβάλλουσι τὰς κνήμας των πρὸς προφύλαξιν ἀπὸ τοῦ κονιορτοῦ· § خرمن ـــ σῖτος ἀνάμικτος μὲ χῶμα.

توزلی T. **τοζ-λοΐ,** ἐπθ. κονιορτώδης, κονισαλέος.

توزمق T. **τοζ-μάκ,** ρμ. οὐδ. ἐν χρήσει μετὰ τοῦ كزمك ἤτοι: ـــ كزوب περιπατῶ καὶ κάμνω διασκεδάσεις, παραλυσίας· βλ. كزمك.

توزندی T. **τοζ-ουντοΰ,** ὄν. λεπτὴ βροχή, ψεκάς, ψηχάλα.

توزیع A. **τεβζὶ'** [ρζ. وزع] ρ.ἀφ. τὸ διανέμειν, διανομὴ [δοτ.]: اعانهٔ اصحاب احتیاجه ـــ διανομὴ τοῦ ἐράνου εἰς τοὺς ἐνδεεῖς· ـــ مکاتیب διανομὴ βραβείων[εἰς μαθητὰς σχολῆς]· ـــ غزته‌لرك ـــ διανομὴ ἐφημερίδων. ‖ Ρμ. διανέμω [δοτ. αἰτ.]: ایتمك ـــ قومور ایله διανέμω τοῖς πένησιν ἄνθρακας· § πλθ. توزیعات.

توس T. **τσ̈ς,** ὄν. χνοῦς ὀπωρικῶν, ὡς ὁ τοῦ ροδακίνου κτλ.: ـــ ی یوق ـــ توبی **τσ̈γὸ τσ̈σ̈ γτὸκ,** νέος ἄθριξ, ἀγένειος· ‖ βλ. توسلمك.

توس T. **τὸς** ἐπφ. φωνή, δι' ἧς ἀναγκάζουσι τὸ ζῶον νὰ ὀπισθοχωρήσῃ [ἀντίθ. طوس **τούς**]· § βλ. توسکورمك.

توسخ A. **τεβεσσὸχ** [ρζ. وسخ] ρ. ἀφ. τὸ μολύνεσθαι· συνων. تدنس.

توسد A. **τεβεσσὸτ** [ρζ. وسد, βλ. وساده] ρ. ἀφ. τὸ στηρίζεσθαι, ἐπερείδεσθαι ἐπὶ προσκεφαλαίου. ‖ Ρμ. [δοτ.]: یوز یاصدیغنه ـــ ایتمك— στηρίζομαι ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου.

توسط A. **τεβεσσὸτ** [ρζ. وسط] ρ. ἀφ. μεσολάβησις, παρέμβασις: جنات حق ایله انبیای کرامك ـــ ی عبادی بینده μεσολάβησις τῶν μεγάλων προφητῶν μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων· ـــ ی سایه‌سنده χάρις εἰς τὴν μεσολάβησίν του· ‖ علناً ایفای تشکره جریدهٔ معتبره‌لرینك ـــ نی رجا ایدرم παρακαλῶ τὴν μεσολάβησιν **[τεβεσσὸτσὸνὸ]** τῆς ἀξιοτίμου ὑμῶν ἐφημερίδος πρὸς ἔκφρασιν εὐχαριστίας δημοσίᾳ. ‖ Ρμ. μεσολαβῶ, παρεμβαίνω: ایتمه ایدی نزاع دوام ـــ ایدر ایدر ἐὰν δὲν ἐμεσολάβει, ἡ ἔρις θὰ διήρκει· § πλθ. توسطات.

توسع A.**τεβεσσὸ'** [ρζ. وسع, βλ.وسعت] ρ.ἀφ. τὸ εὐρύνεσθαι, εὔρυνσις, ἐπέκτασις, πλάτυνσις, ἀνάπτυξις [ἐπὶ ὑλικῶν καὶ ἠθικῶν]: معلومات ـــ εὔρυνσις γνώσεων· ‖ ذهن ـــ εὔρυνσις, ἀνάπτυξις νοός· ‖ طریق ـــ εὔρυνσις ὁδοῦ· ‖ تجارت ـــ ی و صنایعك ἀνάπτυξις τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας· ‖ قلب ـــ διαστολὴ καρδίας· ‖ اعماء ـــ διαστολὴ ἐντέρων· ‖ اوعیه ـــ διαστολὴ ἀγγείων· ‖ ابهر ـــ διαστολὴ ἀορτῆς. ‖ Ρμ. εὐρύνομαι, πλατύνομαι, ἀναπτύσσομαι, ἐπεκτείνομαι· § πλθ. توسعات: مدنیه ـــ ἀναπτύξεις κοινωνικαί.

توسعاً A. **τεβεσσὸ'-αν,** ἐπρ. κατ' εὔρυνσιν, πλάτυνσιν, ἀνάπτυξιν, ἤτοι εὐρυνόμενος, πλατυνόμενος, ἀναπτυσσόμενος.

توسکرتمك T. **τὸσ-κὶσρτμέκ,** ρμ. μτδ. ἀπωθῶ ἐχθρόν [αἰτ.].

توسکرمك T. **τὸσ-κὶσρμέκ,** ρμ. μτδ. κάμνω ἵππον νὰ ὀπισθοχωρήσῃ.

توسکری T. **τὸσ-κὶσρί,** ἐπρ. δι' ὀπισθοχωρήσεως, ὀπίσω ὀπίσω.

توسل A. **τεβεσσὸλ** [ρζ. وسل, βλ. وسیله] ρ. ἀφ.τὸ δράττεσθαι,ἢ ἀντέχεσθαι ἠθικῶς, ἐπιλαμβάνεσθαι, ποιεῖσθαι χρῆσιν μέσου, καταφεύγειν. ‖ Ρμ. [δοτ.]: حضرت پیغمبرك روحانیتنه ایله مباشرت ایتدم ـــ ایشه ἐπεχείρησα τὸ ἔργον, ἀντεχόμενος τῆς ἠθικῆς ἀρωγῆς τοῦ προφήτου [Μωάμεθ]· ‖ ایتمك ـــ طرق قانونیه‌یه **ποιοῦμαι** χρῆσιν τῶν ἐνδίκων μέσων· ‖ ایتمك ـــ تدابیر لازمه‌یه

καταφεύγω εἰς τὰ ἀπαιτούμενα μέτρα· ‖ چاره‌سنه ایتمك ـــ καταφεύγω εἰς τὸ μέσον...

توسلاً A. **τεβέσσὸλ-εν,** ἐπρ. ἀντεχόμενος ἠθικῶς, ἐπιλαμβανόμενος, ποιούμενος χρῆσιν, καταφεύγων [δοτ.]: طرق قانونیه‌یه ـــ ποιούμενος χρῆσιν τῶν ἐνδίκων μέσων.

توسلمك T. **τσ̈δ-λενμέκ,** ρμ. μσ. τριχοφυῶ, ἀρχίζω νὰ ἐβγάζω λεπτὸν ὡς χνοῦν μύστακα καὶ γενειάδα [ἐπὶ μείρακος].

توسن Π. **τεβσέν,** ὄν. ἵππος ἀτίθασος, δυσήνιος.

توسیخ A. **τεβσὶχ** [ρζ. وسخ] ρ.ἀφ. τὸ ρυπαίνειν, μολύνειν, ρύπανσις, μόλυνσις, μίανσις, συνων. تدنیس.

توسید A. **τεβσὶτ** [ρζ. وسد, βλ. وساده] ρ. ἀφ. τὸ στηρίζειν, ἐπερείδειν ἐπὶ προσκεφαλαίου [δοτ.]: ـــ ی بر خسته‌یی بالینه ἡ στήριξις ἀσθενοῦς ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου.

توسیط A. **τεβσὶτ** [ρζ. وسط] ρ. ἀφ. τὸ βάλλειν τινὰ μεσάζοντα, ἤτοι νὰ μεσολαβήσῃ, χρῆσις μεσάζοντος, μεσίτου. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: ایتمك ـــ بر آدمی بر ایشده βάλλω τινὰ νὰ μεσολαβήσῃ ἔν τινι ὑποθέσει· ‖ او ایش ایچون کیمی ایده‌جك—δι' ἐκείνην τὴν ὑπόθεσιν τίνα θὰ θέσῃ μεσάζοντα; § πλθ. توسیطات.

توسیع A. **τεβσὶ'** [ρζ. وسع, βλ. وسعت] ρ. ἀφ. τὸ εὐρύνειν ἢ εὔρυνσις, πλάτυνσις, ἀνάπτυξις, ἐπέκτασις [ἐπὶ ὑλικῶν καὶ ἠθικῶν]: داڑه‌یی ـــ ἐπέκτασις τοῦ κύκλου· ‖ خانه ـــ ἐπέκτασις τῆς οἰκίας· ‖ انتقال ـــ ἐπέκτασις τοῦ κληρονομικοῦ δικαιώματος[ἐπὶ δημοσίων γαιῶν καὶ κτημάτων βακουφικῶν, ὥστε ἐν ἐλλείψει τέκνων νὰ κληρονομῶσιν οἱ ἀδελφοί, οἱ γονεῖς, ἢ ὁ [ἡ] σύζυγος]· ‖ داڑهٔ معلوماتك ـــ ی ἐπέκτασις τοῦ κύκλου τῶν γνώσεων· ‖ خیالك ـــ ی ἀνάπτυξις, ἐπέκτασις τῆς φαντασίας. ‖ Ρμ. εὐρύνω, πλατύνω, ἐπεκτείνω, ἀναπτύσσω [αἰτ.]: ایتمك ـــ جاده‌یی εὐρύνω τὴν ὁδόν· ‖ عصر اخیرده حقوقه داڑ فنونی اك زیاده ـــ ایدن فرانسزلردر κατὰ τὸν τελευταῖον αἰῶνα οἱ μᾶλλον ἀναπτύξαντες τὰς περὶ δικαίου ἐπιστήμας εἶναι οἱ Γάλλοι· § πλθ. توسیعات.

توسیعاً A. **τεβσὶ-αν,** ἐπρ. κατ' ἐπέκτασιν, εὔρυνσιν, ἢ ἐπεκτείνων, εὐρύνων κτλ: کلیسانك ـــ و مجدداً انشاسی ἡ ἀνέγερσις τῆς ἐκκλησίας κατ' εὔρυνσιν καὶ ἐκ νέου.

توسیم A. **τεβσὶμ** [ρζ. وسم] ρ. ἀφ. τὸ τιθέναι σημεῖον ἢ στίγμα διακριτικόν, στίζειν, στίξις. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: ایتمك ـــ بر حیوانی στίζω ζῶον, ἤτοι θέτω διακριτικὸν σημεῖον ἐπ' αὐτοῦ· ‖ ـــ بر کوله‌یی στίζω δοῦλον ἀργυρώνητον, [βλ. توشیم]· § τὸ τιθέναι ὄνομα, ὀνομάζειν [αἰτ. ایله]: کتابی شو اسم ایله ـــ ایتدم τὸ βιβλίον ὠνόμασα διὰ τοῦ ἐξῆς ὀνόματος· ‖ مکتبك ـــ نامیله ی.. ἡ κλῆσις τῆς σχολῆς διὰ τοῦ ὀνόματος... ‖ ایلدی ـــ مولودی نه اسمله διά τίνος ὀνόματος ὠνόμασε τὸ τεχθέν; § συνάθροισις τῶν προσκυνητῶν ὡρισμένην ἐποχὴν [موسم] τῆς προσκυνήσεως αὐτῶν· § πλθ. توسیمات.

توشح A. **τεβεσσὸχ** [ρζ. وشح] ρ.ἀφ. τὸ περιβάλλεσθαι ἤτοι φορεῖν κοσμήματα, περικοσμεῖσθαι, καλλωπισμός, στολισμός.

توشه Π. **τουσέ,** ὄν. τροφὴ τόση ὅση διὰ νὰ μὴ ἀποθάνῃ τις, ἢ ἀπολύτως πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαία τροφή, ὁ ἐπιούσιος ἄρτος, τρόφιμα: ـــ بر کوشه بر پتر اهلنه قناعت تؤ αὐτάρκει ἀρκεῖ μία γωνία καὶ ὁ ἐπιούσιος ἄρτος.

توشه دان Π.**τουσε-τὰν,** ὄν. σάκκος ἢ σκεῦος χρησιμεῦον πρὸς ἐναπόθεσιν ζωοτροφιῶν κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν.

توشیح A. **τεβσὶχ** [ρζ. وشح] ρ. ἀφ. τὸ περιβάλλειν διὰ κοσμημάτων, περικοσμεῖν, περικόσμησις, στολισμὸς [ایله]: مباحث ـــ مناسبه ادبیه‌یه داڑ حواشیٔ περικόσμησις διὰ καταλλήλων σημειώσεων περὶ φιλοσοφικῶν θεμάτων. ‖ Ρμ. [αἰτ. ایله]· § πλθ. توشیحات.

توشیم A. **τεβσὶμ** [ρζ. وشم] ρ. ἀφ. τὸ ποιεῖν διὰ τῆς βελόνης ἐπὶ τοῦ δέρματος διάφορα σχήματα, στίξις, τὸ στίζειν, στιγματισμός: ـــ ی قولی اوزرینه آرسلان صورتنك ἢ ἐπὶ τοῦ βραχίονος αὐτοῦ στίξις μορφῆς λέοντος. ‖ Ρμ.[αἰτ.]· § πλθ. توشیمات: ـــ ی زنجیلرك οἱ στιγματισμοὶ τῶν μαύρων· § βλ. καὶ توسیم.

توصل A. **τεβεσσὸλ** [ρζ. وصل] ρ. ἀφ. τὸ ἀφικνεῖσθαι, συνενοῦσθαι, συνένωσις, [δοτ.]: ـــ ی غربت زده‌لك وطنه بر ἡ ἄφιξις ἀποδήμου εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ· ‖ ایکی خطك بر برینه ـــ ی συνένωσις δύο γραμμῶν.

توصیت A. **ταβσηγέτ,** βλ. توصیه.

توصيف } A. **τεβσήφ** [ρζ. وصف] ρ. ἀφ. τὸ προσδιορίζειν διά τινος ἐπιθέτου, προσόντος, τὸ χαρακτηρίζειν, δεικνύειν τὰ προσόντα τινός, ἐπαινεῖν, περιγράφειν, περιγραφή: غروب ـِ— περιγραφὴ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου· || نو ـی— περιγραφὴ τοῦ ἔαρος· || مهتاب ـِ— περιγραφὴ τοῦ σεληνόφωτος· || احوالی ـِ پارسك περιγραφὴ τῆς καταστάσεως τῶν Παρισίων· § [ἰατρ. καὶ φυσ.ἰστ.] اعضا ـی— **τεβσήφου-λ-άζᾶ,** ὀργανογραφία, ἤτοι περιγραφὴ τῶν ὀργάνων· || اعصاب ـی— **τεβσήφου-λ-άσά±,** νευρογραφία, περιγραφὴ τῶν νεύρων· || القلب — **τεβσήφου-λ-κάλ±,** καρδιογραφία· || الرياح — **τεβσήφου-ρ-ριάχ,** ἀνεμογραφία· || البلورات — **τεβσήφου-λ-±ιλλσράτ,** κρυσταλλογραφία· || الحيوانات — **τεβσήφου-λ-χαϊβανάτ,** ζωογραφία. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: اسمای فارسیه‌یی مؤنث ایلمك جائز دكلدر — ایله δὲν ἐπιτρέπεται νὰ προσδιορίζῃ τις τὰ περσικὰ ὀνόματα δι' ἐπιθέτων γένους θηλυκοῦ· § πλθ. توصیفات : شاعرانه ـِ— περιγραφαὶ ποιητικαί.

توصيل } A. **τεβσήλ** [ρζ. وصل] ρ. ἀφ. τὸ ποιεῖν τι φθάσαι που, διαβίβασις: مكتوبك ـی— διαβίβασις ἐπιστολῆς· || خبر ـِ— διαβίβασις εἰδήσεως· § μετάδοσις κληρονομικῶν ἐλαττωμάτων· συνών. ایصال βλ.

توصيه } A. **ταβσηγέ** [ρζ. وصی, βλ. وصیت] ρ. ἀφ. θ. τὸ συνιστᾶν, σύστασις: یی— مكتوب حاوی ἐπιστολὴ περιέχουσα σύστασιν, συστατική. ‖ Ρμ. [δοτ. αἰτ.]: ایلدم — ایشی فلان ذاته τὴν ὑπόθεσιν συνέστησα τῷ δεῖνι : ایتدیكم — خصوصی اجرا ایلدی ἐξετέλεσε τὸ πρᾶγμα, ὅπερ τῷ συνέστησα· || كندیسنی طلب ایتكلكمی — ایلدی ἐζήτησε νὰ συστήσω αὐτὸν πρὸς τὸν δεῖνα· § ἐν τῇ ποιήσει λέγεται καὶ توصیت **ταβσηγέτ.**

توصيه نامه } Π. **ταβσηγε-ναμέ,** ὄν. ἐπιστολὴ συστατική: عالیلری ، — ἡ ὑψηλὴ ὑμῶν συστατικὴ ἐπιστολή.

توضح } A. **τεβεζζόχ** [ρζ. وضح, ρ. وضوح] ρ. ἀφ. τὸ καθίστασθαι σαφές, τὸ σαφηνίζεσθαι, σαφήνεια: مرام ـِ— σαφήνεια προθέσεως, σκοποῦ· || افاده ـِ— σαφήνεια ἐκφράσεως. ‖ Ρμ: ایدر — مسئله بر قات دها τὸ ζήτημα καθίσταται ἔτι μᾶλλον σαφές· § συνών. اتضاح βλ.

توضؤ } A. **τεβεζζοῦ'** [ρζ. وضو] ρ. ἀφ. τὸ καθαρίζεσθαι, νίπτεσθαι, καθαρμὸς θρησκευτικὸς [βλ. آبدست]: جماعت مسلمین — καθαρμὸς τῆς κοινότητος τῶν μουσουλμάνων.

توضيح } A. **τεβζίχ** [ρζ. وضح, βλ. وضوح] ρ. ἀφ. τὸ διασαφηνίζειν ἢ διασάφησις, ἐξήγησις: مرام ـِ— διασάφησις σκοποῦ· || مسئله‌نك ـی— διασάφησις τοῦ ζητήματος. ‖ Ρμ. [αἰτ.]· || συνων. ایضاح βλ.

توطن } A. **τεβεττόν** [ρζ. وطن] ρ. ἀφ. τὸ ἐγκαθίστασθαι ἢ ἐγκατάστασις, παραδοχὴ τόπου τινὸς ὡς πατρίδος: بعض مهاجرینك بروسه حوالیسنده ـی — ἡ ἐγκατάστασις μεταναστῶν τινων εἰς τὰ πέριξ τῆς Προύσης. ‖ Ρμ. [τῇ ده]: ایچمیزدی — طاقمی سچیلماده بر عربلرك μέρος τῶν Ἀράβων εἶχεν ἐγκατασταθῇ ἐν Σικελίᾳ.

توطين } A. **τεβτίν** [ρζ. وطن] ρ. ἀφ. τὸ ἐγκαθιστάναι τινὰ ἔν τινι μέρει ὡς ἐν πατρίδι, ἐγκατάστασις: مهاجرین ـِ— ἐγκατάστασις μεταναστῶν· || ی — ملتجیلرك ἐγκατάστασις προσφύγων. ‖ Ρμ. [αἰτ.].

توطئه } A. **τεβτι'έ** [ρζ. وطاء] ρ. ἀφ. θ. τὸ καθιστάναι ὁμαλόν, τὸ ἀνοίγειν ὁδὸν καὶ προλειαίνειν· § τὸ προτάττειν μίαν ἢ περισσοτέρας λέξεις προδηλούσας τὸ σκοπούμενον· § προσδιορισμὸς κατ' ἐπεξήγησιν.

توظيف } A. [ρζ. وظف, βλ. وظیفه] ρ. ἀφ. μισθοδότησις ἢ ἀνάθεσις καθήκοντος: ائمه ـِ— μισθοδότησις Ἰμαμῶν· || معلمینك ـی — ἡ μισθοδότησις τῶν διδασκάλων· || خدمه ـِ— μισθοδότησις κλητήρων. ‖ Ρμ. μισθοδοτῶ, ἢ ἀνατίθημι καθῆκον [αἰτ.].

توعيد } A. **τεβ'ίδ** [ρζ. وعد] ρ. ἀφ. ἀπειλή, ἐκφόβισις διὰ προαγγελίας τῶν μελλόντων ἔσεσθαι· § πλθ. توعیدات : قرآنیه ـِ— ἀπειλαὶ τοῦ Κορανίου.

توغ } **τούγ,** βλ. طوغ.

توغل } A. **τεβεγγόλ** [ρζ. وغل] ἐνασχόλησις, ἔγκυψις, μελέτη [ایله ἢ ده]: ترجمه ایله — ἐνασχόλησις εἰς τὴν μετάφρασιν· || ی — فقهده یوقدر δὲν κατέγινεν [δὲν ἔχει ἐνασχόλησιν] εἰς τὸ ἱερὸν δίκαιον. ‖ Ρμ. ἐνασχολοῦμαι, καταγίνομαι μεγάλως, ἐγκύπτω: ایتك — ادبیات ایله ἐγκύπτω εἰς τὴν φιλολογίαν· § πλθ. توغلات.

توغله } **τοῦγλα,** βλ. طوغله.

توف } T. **τόφ,** ἐπιφώνημα· βλ. تو § Π. **τοὺφ** ὄν. ἠχώ.

توفنك } **τοφένκ,** βλ. تفنك.

توفق } A. **τεβεφφόκ** [ρζ. وفق] ρ. ἀφ. ἐπιτυχία, τὸ ἐπιτυγχάνειν : ارباب ـِ مساعی ἢ ἐπιτυχία τῶν ἐργαζομένων, τῶν προσπαθούντων· § πλθ. توفیقات.

توفی } A. **τεβεφφή** [ρζ. وفی, βλ. وفات] ρ. ἀφ. τὸ λαμβάνειν τὴν ψυχήν.

توفير } A. **τεβφίρ** [ρζ. وفر, βλ. وفرت] ρ. ἀφ. τὸ πληθύνειν, πολλαπλασιάζειν ἢ αὔξησις, πολλαπλασίασις: مصالح ـِ — πολλαπλασίασις τῶν ὑποθέσεων. ‖ Ρμ. [αἰτ.] : ایتك — و تكثیر αὐξάνω καὶ πολλαπλασιάζω.

توفيق } A. **τεβφίκ** [ρζ. وفق] ρ. ἀφ. προσαρμογή, συμμόρφωσις, συνδυασμὸς [δοτ.]: ی — امورك شرعه συμμόρφωσις τῶν πραγμάτων πρὸς τὸ ἱερὸν δίκαιον. ‖ Ρμ. προσαρμόζω, συμμορφῶ, συνδυάζω [δοτ. αἰτ.]: امره ـِ— ایتك [معامله ἢ] حرکت προσαρμόζω τὴν ἐνέργειαν [ἢ τὴν πρᾶξιν] τῇ διαταγῇ, ἤτοι ἐνεργῶ ἢ πράττω συμφώνως τῇ διαταγῇ, συμμορφοῦμαι· § τὸ χαρίζειν ἐπιτυχίαν [τὸν Θεὸν τοῖς ἀνθρώποις], ἐπιτυχία, ἀντίληψις: ربانی ـِ— ἐπιτυχία χαριζομένη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, θεία ἀντίληψις: بولماز ره حق مكر اول كیمسه‌كه اكا ـِنی هادیٔ ازل راهبر ایلر δὲν εὑρίσκει τὴν ὁδὸν τὴν ἀληθῆ εἰμὴ ἐκεῖνος ὥ τινι τὴν ἀντίληψίν του **[τεβφικνή]** ὁ αἰώνιος ποδηγέτης ὁδηγὸν καθίστησι. ‖ Ρμ: الله — ایلسون ὁ Θεὸς δῴη ἐπιτυχίαν· § πλθ. توفیقات: صمدانیه ـِ— θεῖαι ἀντιλήψεις.

توفيقاً } A. **τεβφίκ-αν,** ἐπρ. συνῳδά, συμφώνως [δοτ.]: — احكام شرعیه‌یه συνῳδὰ ταῖς διατάξεσι τοῦ ἱεροῦ δικαίου· || النان — اسره συνῳδὰ τῇ ληφθείσῃ διαταγῇ.

توقات } T. ἢ توقات **τοκάτ** [ρζ. وقت, βλ. توقاق, طوقاچ] ὄν. κόλαφος: آتمق — ἢ καταφέρω κόλαφον, κολαφίζω [δοτ.]· § τόπος κοῖλος ὡς ἡ παλάμη, κοιλάς.

توقاج } **τοκάτζ,** βλ. طوقاچ.

توقاتلامق } T. ἢ توقاتلامق **τοκατ-λαμάκ,** ρμ. μτδ. κολαφίζω [αἰτ.].

توقان } A. **τεβεκάν** [ρζ. توق] ρ. ἀφ. τὸ ἐπιθυμεῖν, ὀρέγεσθαι [ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐπὶ σαρκικῶν ὀρέξεων].

توقتامق } **τοκταμάκ,** βλ. طوقتامق.

توقد } A. **τεβεκκόδ±** [ρζ. وقد] ρ. ἀφ. τὸ ἀναφλέγεσθαι καὶ καίεσθαι, ἀνάφλεξις: نار ـِ— ἀνάφλεξις πυρός· || آتش غیرت ـِ ἀνάφλεξις τοῦ πυρὸς τοῦ ζήλου.

توقر } A. **τεβεκκόρ** [ρζ. وقر, βλ. وقار] ρ. ἀφ. τὸ καθίστασθαι σοβαρόν, ἀξιοπρεπῆ, σοβαρότης, ἀξιοπρέπεια.

توقع } A. **τεβεκκό'** [ρζ. وقع] ρ. ἀφ. προσδοκία, ἐλπίς, παράκλησις: عنایت ـِ— ἐλπὶς χάριτος· || ی — حصول املك ἐλπὶς πραγματοποιήσεως πόθου. ‖ Ρμ. ἐλπίζω, προσδοκῶ, ἀπεκδέχομαι, παρακαλῶ [αἰτ.]: بر خصوصه مساعده ایلدم — بیورلمسنی ἀνέμενον νὰ χορηγηθῇ ἄδεια πρὸς τοῦτο.

توقف } A. **τεβεκκόφ** [ρζ. وقف] ρ. ἀφ. στάσις: ی — مرضك στάσις τῆς νόσου, ἤτοι μὴ πρόοδος· || — سز ±i-la **τεβεκκόφ,** ἄνευ στάσεως, ἤτοι χωρὶς νὰ σταθῇ τις. ‖ Ρμ. ἵσταμαι, σταθμὸν ποιῶ, σταθμεύω [ده]: اسكله‌ده ایتدك — آز بر ἐστάθημεν ὀλίγον ἐν τῇ ἀποβάθρᾳ... || ایتك — شمندوفر ἢ واپور τὸ ἀτμόπλοιον ἢ ὁ σιδηρόδρομος σταματᾷ· § τὸ ἐξαρτᾶσθαι, ἐξάρτησις [δοτ.]: ایدر — نهارك وجودی شمسك طلوعنه ἡ ὕπαρξις τῆς ἡμέρας ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου· § πλθ. توقفات.

توقل } **τουκάλ,** βλ. تقل.

توقماق } T. **τοκμάκ,** توقه **τόκα,** βλ. طوقماق، طوقه.

توق } A. **τεβεκκή** [ρζ. وق, βλ. وقایه] ρ. ἀφ. ἀποχή. ‖ Ρμ. ἀπέχω, ἀποφεύγω [τῇ δν]: ایتمكی — معده‌یی بوزمجق مواد اكلندن δέον ν' ἀπέχῃ τις ἀπὸ τῆς βρώσεως φαγητῶν δυναμένων νὰ βλάψωσι τὸν στόμαχον· || بادیٔ شكایت اولمجق حركات و معاملاتدن ایتدیرمش — ἀπέχῃ πράξεων καὶ διαθημάτων δυναμένων νὰ προξενήσωσι παράπονα.

توقيت } A. **τεβκίτ** [ρζ. وقت] ρ. ἀφ. τὸ προσδιορίζειν καιρόν, προθεσμίαν, τὸ καθιστάναι περιοδικόν.

توقيد } A. **τεβκίτ** [ρζ. وقد, βλ. وقود] ρ. ἀφ. τὸ ἀνάπτειν, ἀναφλέγειν, ἀφή, ἀνάφλεξις: آتش ـِ ἢ نار ـِ— ἀφὴ πυρός· || نار حسرت ـِ— ἀφὴ τοῦ πυρὸς τοῦ πόθου· § πλθ. توقیدات.

توقير A. **τεβκήρ** [ρζ. وقر, βλ. وقار] ρ. ἀφ. τιμή, σέβας: ى—مسافرينك مدعوين— τιμὴ πρὸς τοὺς ξενιζομένους· ‖ τιμὴ πρὸς τοὺς προσκεκλημένους· ‖ Ρμ. τιμῶ, σέβομαι [αἰτ.] : معتادیدر — τὸ τιμᾶν τοὺς λογίους. § πλθ. توقيرات.

توقيراً A. **τεβκήρ-εν,** ἐπρ. ἐκ τιμῆς, σεβασμοῦ, ἢ τιμῶν, σεβόμενος [αἰτ].

توقيرى A. **τεβκηρ-ί,** ἐπθ. τιμητικός· § θ. توقيريه : — لفاظ λέξεις τιμητικαί.

توقيع A. **τεβκῆ'** [ρζ. وقع, βλ. وقوع] ὄν. μονόγραμμα Σουλτανικὸν [βλ. طغرا] τιθέμενον ἐπὶ κεφαλῆς φερμανίων καὶ βερατίων, ἤτοι Αὐτοκρ. διαταγμάτων καὶ διπλωμάτων· συνεκδ. Αὐτοκρ. διάταγμα: رفيع همايون واصل — اولمق معلوم اولیجق ἄμα φθάσῃ τὸ ὑψηλὸν Αὐτοκρ. μονόγραμμα [ἤτοι τὸ διάταγμα] γνωστὸν ἔστω ὅτι... § πλθ. توقيع **τεβακῆ.**

توقيعى A. **τεβκη-ῖ,** ὄν. ὁ ἐπὶ τῶν μονογραμμάτων, ἤτοι ὑπάλληλος τῆς Υ. Πύλης ἔχων ἔργον τὸ γράφειν τὸ αὐτοκρατορικὸν μονόγραμμα ἐπὶ φερμανίων καὶ βερατίων· βλ. καὶ طغراكش.

توقيف A. **τεβκηῴ** [ρζ. وقف] ρ. ἀφ. ἐπίσχεσις, κράτησις, ἀναστολή, προσωποκράτησις ὑποδίκου μέχρις ἐκδόσεως ἀποφάσεως, σύλληψις: ويردیکی استدعانك بر از مدت ى—ἡ ἐπίσχεσις ἐπὶ μικρὸν τῆς αἰτήσεως, ἣν ἔδωκε· ‖ ى— جانينك بر προσωποκράτησις κακούργου [βλ. مذكره]· ‖ حق—δικαίωμα ἐπισχέσεως· ‖ سفينه— κωλυσιπλοΐα. ‖Ρμ.ἀναστέλλω, ἀναχαιτίζω, σταματῶ, κρατῶ, προσωποκρατῶ, συλλαμβάνω [αἰτ.]: ايتمك—بر شخصى συλλαμβάνω, προσωποκρατῶ τινα·‖ ايتمك — مبيعى حبس و κρατῶ καὶ ἐπέχω τὸ πωληθέν· ‖ سفينه اثناى سفرده — و تأخير اولنمش قپودانك خطا ياخود تكاسلندن طولايى τὸ πλοῖον ἐν τῷ μεταξὺ τοῦ ταξειδίου ἐκωλύθη καὶ ἐκαθυστέρησεν ἐξ αἰτίας λάθους ἢ ἀμελείας τοῦ πλοιάρχου αὐτοῦ.

توقيفاً A. **τεβκηῴ-εν,** ἐπρ. δι' ἐπισχέσεως, διὰ προσωποκρατήσεως κτλ.[αἰτ.].

توقيفخانه Π. **τεβκηῴ-χανέ,** ὄν. κρατητήριον,ἤτοι φυλακὴ ὑποδίκων, ἢ ἀνακριτική· βλ. حبسخانه.

توك T.**τσῖ,** توجكز **τσῖσζιγέζ,** توكلنمك **τσῖλενμέκ,** βλ. توى, توبجكز, توبلنمك.

توكمك T. **τσκετμέκ,**ἢ دوكتمك **τσκετμὲκ** [κατὰ τὸ لهجه, ἐκ τοῦ دوكمك δένω] ρμ. μτδ. ἐξαντλῶ τέλειον, καταναλίσκω ὁλοτελῶς, κ. τελειόνω [αἰτ.]: —نفس ἐξαντλῶ τὴν πνοὴν**[νεφές],**ἤτοι ὁμιλῶ πολλὰ ἄνευ ἀποτελέσματος·κουράζομαι εἰς μάτην ὅπως δώσω τινὶ νὰ ἐννοήσῃ, νὰ πιστεύσῃ, ματαιοπονῶ·‖ يورك —σώνεται ἡ καρδία μου, χολοσκάνω, λυποῦμαι·‖—صفرى ἐξαντλῶ τὸ μηδέν, πτωχεύω, κ. κακκαρόνω· ‖ — پارەيى ἐξαντλῶ τὰ χρήματα.

توكرك T. **τσκιδρσκ,** توكرمك **τσκιδρμέκ,** βλ. توكورمك، توكورك.

توكسەمك T.**τσκσεμέκ,**ἢ توكزمك **τσκεζιμέκ,** ρμ.οὐδ. ὀλισθαίνω, προσκρούω, κ. σκονδάπτω· μτφ. σκανδαλίζομαι.

توكل A. **τεβεκκιλ** [ρζ. وكل, βλ. وكالت] ρ. ἀφ. πλήρης πεποίθησις εἰς τὸν Θεὸν καὶ ὑποταγὴ εἰς τὸ θέλημα αὐτοῦ ‖Ρμ.τὸ ἀνατιθέναι ἑαυτὸν εἰς τὸν Θεόν, τὸ ἔχειν πλήρη πεποίθησιν εἰς τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ ὑποταγήν [δοτ.]: ايدنك ياورى حقدر—الله βοηθὸς τοῦ ἀνατιθεμένου εἰς τὸν Θεὸν εἶναι ὁ Θεός·‖ كفت پيغمبر بآواز بلند : با—زانوى اشتر بيند **γκιδὲτ πεϊγαμπὲρ πὲ ἀβάζι πσλὲνὲ : πὰ τεβεκκιδὲλ, ζανούϊ ὅστὸρ πὶ-πένὲ,** εἶπεν ὁ προφήτης γεγωνυίᾳ τῇ φωνῇ «ὁμοῦ μετὰ τῆς εἰς τὸν Θεὸν πεποιθήσεως,τὸ γόνυ τῆς καμήλου δέσον» [σὺν Ἀθηνᾷ καὶ χεῖρα κίνει].

توكلاً A. **τεβέκκιλ-εν,** ἐπρ. ἀνατιθέμενος εἰς τὸν Θεόν, ἐν πλήρει πεποιθήσει εἰς τὸν Θεὸν καὶ ὑποταγῇ εἰς τὸ θέλημα αὐτοῦ.

توكلى T. **τεβεκκελὶ** [ἐκ τοῦ ἀραβ.] ὁ εἰς τὸν Θεὸν ἐπαναπαυόμενος καὶ οὐδεμίαν πρόνοιαν λαμβάνων περὶ ἑαυτοῦ, ἀμέριμνος, εὐήθης· § ἐπρ. ἄνευ σκοποῦ, ἀσκόπως, ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε [ἐν χρήσει ἀποφατικῶς] : دكل — δὲν εἶναι ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε·‖ — بونى ايمدى البته حكمتى وار توتو δὲν ἔκαμεν ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε· βεβαίως ἔχει τὸν λόγον του.

توكنمز T. **τσκενμέζ,**ἢ دوكنمز **τσκενμὲζ** [γ' πρόσ. ἀποφ. ἐνεστ. τοῦ توكنمك]ἐπθ. ἀνεξάντλητος, ἀτελεύτητος: —بيتمز ἀτελεύτητος, ἀνεξάντλητος· ‖ عمر — βίος ἀτελεύτητος, ἀθανασία, αἰωνιότης.

توكنمك T. **τσκενμέκ,** ἢ دوكنمك **τσκενμὲκ** [βλ. توكتمك] ρμ. μσ. ἐξαν-

τλοῦμαι τέλεον, καταναλίσκομαι ὁλοτελῶς, κ. τελειόνω: كورمز توكندى οἱ ἄνθρακες ἡμῶν ἐξηντλήθησαν·‖عمرى توكندى ὁ βίος αὐτοῦ ἐξηντλήθη, ἔφθασεν εἰς τὸ τέρμα τοῦ βίου του.

توكورمك T. **τσ-κιδρμέκ,** ρμ. μτδ. κάμνω **τοῦ,** ἤτοι πτύω : آشاغى توكورسم صقالم يوقارى توكورسم بيمم θὰ πτύσω τὸ γένειόν μου·νὰ πτύσω ἐπάνω, θὰ πτύσω τὸν μύστακά μου· [πρμ.μεταξὺ σφύρας καὶ ἄκμονος]·‖—يوزينه ἐμπτύω εἰς τὸ πρόσωπόν τινος [πρὸς ὕβριν, περιφρόνησιν]·‖ — قان πτύω αἷμα· συνέκδ. ὑποφέρω πολὺ ἔν τινι ὑποθέσει·‖لامق توكوردیكنی یالی ἀσχολοῦμαι τόσον εἰς τὴν ὑπόθεσιν ὥστε νὰ πτύσω αἷμα·‖—قورومق آغزده ὁ σίαλος ξηραίνεται ἐν τῷ στόματι, ἤτοι πολλὰ λαλῶ, κοπιάζω·‖ى يوتمق—καταπίνω τὸν σίαλον, λείχομαι, ἐπιθυμῶ·‖اوتى — ὀρνιθόγαλα [φυτ.].

توكيد A. **τεβκιὶτ** [ρζ. وكد] ρ. ἀφ. ἐνίσχυσις, ἐπίτασις· συνών. تأكيد βλ.

توكيل A. **τεβκιλ** [ρζ. وكل, βλ. وكالت] ρ.ἀφ. διορισμὸς ἀντιπροσώπου, ἢ πληρεξουσίου, ἢ ἐπιτρόπου, ἢ δικηγόρου, ἐξουσιοδότησις ἔν τινι ὑποθέσει: ى — فلانك ὁ διορισμὸς τοῦ δεῖνος ὡς ἀντιπροσώπου.‖Ρμ.διορίζω πληρεξούσιον κτλ. ἐξουσιοδοτῶ [δοτ. αἰτ.]: امورينه ايتدى — فلان ذاتى διώρισε τὸν δεῖνα πληρεξούσιον εἰς τὰς ὑποθέσεις του· ‖ اتوابلق قماش المق ἐξουσιοδότησέ τινα ὅπως ἀγοράσῃ ὕφασμα δι'ἐνδύματα.

تول Γλ. **τὸλ** [tulle] τύλλιον, κ. τοῦλι, ἤτοι ὕφασμα λεπτότατον καὶ διάτρητον.

تولا A. **τεβελλά,** βλ. تولى.

تولبند T. **τσλπένὲ,** ἢ دولبند **τσλπένὲ,** ὄν. ὕφασμα λεπτότατον, κ. توالپانی· βλ. καὶ دلبند.

تولد A. **τεβελλὸὲ** [ρζ. ولد] ρ. ἀφ. τὸ γεννᾶσθαι, γέννησις, παραγωγή, ἀπόρροια: —محل τόπος γεννήσεως·‖—اسنان ὀδοντοφυΐα.‖ Ρμ. γεννῶμαι, παράγομαι, πηγάζω, ἀπορρέω [ἀπ]: —والدەدن ايتشلردر ἐγεννήθησαν ἐκ τῆς αὐτῆς μητρός·‖— خيردن هيچ بر وقت شر ايتديكى يوقدر ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ οὐδέποτε ἐπήγασε κακόν· ‖ منازعه—ايدن بو سوزدن ἡ ἔρις ἡ πηγάσασα ἐκ τοῦ λόγου τούτου.

تولك T. **τσλὲκ** [ἐκ τοῦ توى] ὄν. ὀρνιθῶν· συνών. كوتو βλ.§καταφύγιον,ἄσυλον· § μεγάλα πτερὰ πτηνῶν πεσόντα· βλ. تولمك.

تولول A. **τεβελλοὸλ** [ρζ. ولول] ρ. ἀφ. τὸ θορυβεῖσθαι, ταράττεσθαι, ταραχή, κραυγή: نسوان — κραυγαὶ γυναικῶν.

تولە A. **τεβελλὸὲ** [ρζ. ولە] ρ.ἀφ. τὸ μένειν ἔκπληκτον, ἐνεόν, ἔκπληξις, ἐνεότης: عاشقان — ἐνεότης ἐραστῶν.

تولەمك T. **τσ-λεμὲκ** [ἐκ τοῦ كوتو ἢ توى] ρημ. οὐδ. χύνω τὰ πτερά, πτεροῤῥυῶ, ψιλοῦμαι [λέγεται ἐπὶ τῶν πτηνῶν,ἅτινα κατὰ τὴν ἄνοιξιν ἢ τὸ φθινόπωρον ἀλλάσσουν πτερὰ] βλ. καὶ كورنجلمك.

تولى A. **τεβελλί,**ἢ περσιστὶ ولى **τεβελλά,** [ρζ. ولى] ρ. ἀφ. τὸ ποιεῖν τινα φίλον, φιλεῖν·προσέγγισις τῷ Θεῷ [κατάστασις τῶν εὐδαιμόνων καὶ μακαρίων κατὰ τοὺς μυστικιστὰς صوفى]· ἀντιθ. ترا ἢ تبرى· § τὸ ἀναδέχεσθαί τι: —امور ἀναλαμβάνειν ὑποθέσεις.

توليت A. **τεβλιγὲτ** [ρζ. ولى] ὄν. θ. τὸ ἔργον τοῦ متولى **μὸτεβελλῆ,** ἤτοι ἐπιτρόπου βακουφίου,δηλ.τεμένους, ἐκκλησίας, πτωχοκομείου, νοσοκομείου, ἢ ἄλλου βακουφικοῦ [وقف] φιλανθρωπικοῦ καθιδρύματος, διαχειριζομένου τὴν περιουσίαν αὐτοῦ, ἐπιτροπεία,διαχείρισις τῆς περιουσίας βακουφικοῦ καθιδρύματος: برانى—βεράτιον,ἤτοι δίπλωμα μουτεβελλῆ·‖ جهتى—ἡ θέσις τοῦ μουτεβελλῆ, ἐπιτροπεία· ‖ —توجيه ἀπονομὴ ἐπιτροπείας, ἤτοι διορισμὸς εἰς ἐπιτροπείαν· ‖ —م حسبيله تصرفه ايدن ويرلدى ὡς μουτεβελλῆς **[τεβλιγετὶμ χασεπὶϊλε]** ἔδωκα ἄδειαν κατοχῆς [οἰκίας ἢ ἄλλου κτήματος βακουφικοῦ εἰς τὸν ἀγοραστήν].

توليد A. **τεβλιὲ** [ρζ. ولد] ρ. ἀφ. τὸ γεννᾶν, γέννησις, τόκος, δημιουργία: دن قالمش خاصةً—ἔμεινεν ἀπὸ τὴν ἰδιότητα τοῦ τίκτειν]· ‖ ى—اختلاف—δημιουργία διαφωνίας. ‖ Ρμ. γεννῶ, τίκτω, δημιουργῶ, προξενῶ [αἰτ.] : ايلدى — قز بر ἔτεκε θυγατέρα· § πλθ. توليدات.

توم T. ἢ طوم **τσύμ,** ὄν. πρᾶγμα κυρτόν, σφαιρικόν, ὡς οἴδημα,πρῆσμα κτλ. βλ. طوم καὶ توبك، تومك، تومسك.

توماتس } **τομάτες,** βλ. τομάτες.

تومار } **τουμάρ,** βλ. τομάρ.

تومان } **Τ. τουμάν** [ἐκ του περσ. تمن **τῦμὲν** βλ.] ὄν. ποσότης δέκα χιλιάδων· ‖ μοιραρχία [στρατ.].

تومباز } **τομπάζ,** βλ. τομπάζ.

تومباق } **τομπάκ,** βλ. τομπάκ.

تومبك } **Τ. τῦμ-πέκ,** ἢ **τόμπεκ,** ὄν. μικρὸν τύμπανον πήλινον, τυμπάνιον· βλ. καὶ تومبلك.

تومبكی } **τῦμπεκί,** βλ. تنباكو.

تومبلتی } **Τ. τῦμ-πελτί,** ἢ تنبليت **τῦμπελίτ,** ὄν. ἐλαφρὸν φορτίον, ἢ ἀποσκευὴ τιθεμένη ἐπὶ ἵππου, ἐφ' οὗ ἐπιβαίνει ταυτοχρόνως καὶ ὁ ὑπηρέτης.

تومبلك } **Τ. τῦμ-πελέκ,** ἢ تومبك **τῦμπελέκ,** ὄν. τύμπανον πήλινον· βλ. تومبك.

تومروق } **τομρούκ,** βλ. طومروق.

تومسك } **Τ. τῦμ-σέκ,** ὄν. ἐξόγκωμα, κύρτωμα, ὕδωμα, ἀπόφυσις· § ἐπθ. ἐξωγκωμένος, κυρτός, ὑδός· βλ. طومشوق.

تومسلمك } **Τ. τῦμ-σελμέκ,** ρμ. οὐδ. γίνομαι κυρτός, ὑδός, ἐξογκοῦμαι, κυρτοῦμαι, ὑδοῦμαι.

تومك } **Τ. τῦμ-μέκ,** ρμ. οὐδ. ὀγκοῦμαι, οἰδαίνω, κ. πρήσκομαι.

تونج } **Τ. τοὶνδζ** [κατὰ τὸ لهجه, ὀρθότερον طوج] ὄν. ὀρειχάλκος· § ἐπθ. ὀρειχάλκινος: شمعدان — κηροπήγιον ὀρειχάλκινον· ‖ طوپ — τηλεβόλον ὀρειχάλκινον· ‖ كبی آدم — ἄνθρωπος ἰσχυρός, ρωμαλέος.

تونس } **τοὶνους,** ὄν. κ. Τύνις: بكی — ἀντιβασιλεὺς τῆς Τύνιδος· ‖ بكلكی — ἀντιβασιλεία τῆς Τύνιδος.

تونسلی } **Τ. τουνουσ-λῆ,** ὄν. Τυνήσιος, κάτοικος τῆς Τύνιδος.

تونسی } **Α. τουνισ-ί,** ἐπθ. Τυνήσιος· § θ. تونسیه.

تونك } **Τ. τῦνέκ,** ἢ كوز **τῦνὲκ** [κατὰ τὸ لهجه, ἐκ τοῦ تون **τῦν** νὺξ] ὄν. λεπτὸν κοντάριον, ἐφ' οὗ αἱ ὄρνιθες καὶ τὰ πτηνὰ καθήμενα τὴν νύκτα κοιμῶνται· βλ. καὶ تولك.

تونكلهمك } **Τ. τῦνεκ-λεμέκ,** ρμ. οὐδ. κουρμάζω, ἤτοι αἱ ὄρνιθες καὶ τὰ πτηνὰ διανυκτερεύουσιν ἐπὶ κονταρίου λεπτοῦ.

تونكوز } **τὸνγκιὸζ,** βλ. طوكوز.

تونهمك } **Τ. τῦνεμέκ,** ταὐτὸ تونكلهمك βλ.

تونل } **Ἀγ. τὸνελ,** ἢ **τόνελ** [tunnel] ὄν. σήραγξ, ὑπόγειος ὁδός, σιδηρόδρομος: ی— غلط σήραγξ τοῦ Γαλατᾶ.

تونی } **Π. τουνί,** ἐπθ. κακοήθης, ἀχρεῖος.

توهم } **Α. τεβεχχοὺμ** [ρζ. وهم] ρ. ἀφ. ὑπόνοια, ὑποψία, φόβος φαντασιώδης καὶ ἄνευ λόγου, φαντασιοπληξία: — ه اعتبار يوقدر ὑποψία δὲν ἰσχύει [νομ.]· ‖ در — ظن دكل عادتا δὲν εἶναι ἰδέα, ἀλλὰ σχεδὸν φαντασιοπληξία. ‖ Ρμ. ὑποπτεύω, φοβοῦμαι ἄνευ λόγου, φαντάζομαι φάσμα κτλ. [αἰτ.]· § πλθ. توهمات: كشعورانه — φαντασιοπληξίαι ἀρμόζουσαι μικρονόοις.

توهیم } **Α. τεβχὶμ** [ρζ. وهم] ρ. ἀφ. τὸ ἐμβάλλειν εἰς ὑπόνοιαν. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: ايتمك — بر آدمی ἐμβάλλω τινὰ εἰς ὑπόνοιαν· § πλθ. توهيمات.

توهين } **Α. τεβχὶν** [ρζ. وهن] ρ. ἀφ. τὸ καθιστάναι τι ἀσθενές, ἐξασθενίζειν, ἐξασθένισις, τὸ κατηγορεῖν τι ὡς ἀσθενές, ἀδύνατον: ی— برقولك ἐξασθένισις ἢ κατηγορία λόγου ὡς ἀσθενοῦς. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: ايتمك — بر روايتی ἐξασθενίζω ἢ κατηγορῶ εἴδησίν τινα ὡς ἀσθενῆ, ἀδύνατον· § πλθ. توهينات.

توی } **Π. τούϊ,** ὄν. πτυχή· βλ. تو.

توی } **Τ. ἢ توك τὸϊ,** ὄν. θρίξ, χνοῦς, πτίλον, πτερόν: ی— قوش πτίλον πτηνοῦ· μτφ. ἀπαλός· ‖ ی— دوه χρῶμα ἀνοικτὸν φαιόν, ὡς τὸ χρῶμα τοῦ καφὲ [βλ. قهوه]· ‖ ی— صيچان χρῶμα βαθὺ φαιόν· ‖ قلم— χρωστὴρ ζωγράφου [βοῦρτσα]· ‖ ی — باش πτερὰ τῆς κεφαλῆς, ἤτοι θύσανος [βλ. صورغوج]· ‖ بيتمك — آغزده ἢ ديلده ἐν τῇ γλώσσῃ ἢ ἐν τῷ στόματι φύονται τρίχες, ἤτοι μα-

ταιοπονῶ ἐπαναλαμβάνων παραγγελίαν, συμβουλὴν κτλ.· ‖ ر— اورمك αἱ τρίχες ὀρθοῦνται, φρίττω, ἀνατριχιάζω· ‖ ی — دوزمك ἡ θρὶξ τοῦ ἰσάζει, ἤτοι τὸ τρίχωμα τοῦ ζώου ἀρχίζει νὰ στίλβῃ, τὸ ζῶον παχύνει [ἐπὶ ἵππου, γαλῆς κτλ.] μτφ. πλουτῶ, εὐπορῶ· ‖ ر— اوتمك παρέρχεται ἡ ἡδονή, κρυόνω· ‖ βλ. آشی καὶ توس.

تویج } **Α. τσβεῖὸζ** [ὑποκ. τοῦ تاج] ὄν. στεφάνη [βοτ.]: صغير — στεφάνη μικρά· ‖ منتظم — στεφάνη κανονική.

تویجکز } **Τ. ἢ توجكز τσϊ-ὸζιγέζ,** ὄν. μικρὸν καὶ λεπτὸν πτίλον.

تویجی } **Α. τσβεϊὸζ-ί,** ἐπθ. πεταλοειδής· § θ. تويجيه.

تویسز } **Τ. τσϊ-σίζ,** ἐπθ. ἄθριξ, ἀγένειος, ἀπώγων.

تویل } **Α. τεβεγγὶλ** [ρζ. ويل] ρ. ἀφ. τὸ οἰμώζειν, οἰμωγή: مصيبت زده — οἰμωγὴ τοῦ ὑπὸ συμφορᾶς πληγέντος· § πλθ. تويلات.

تویلمك } **Τ. ἢ** توكلمك **τσϊ-λενμέκ,** ρμ. οὐδ. τριχοφυῶ, τριχοῦμαι· § ἡ θρὶξ τοῦ ζώου ἰσάζει, τὸ ζῶον παχύνει· μτφ. εὐπορῶ [βλ. توی]· § ἡ πλαγὴ ἐπουλοῦται.

تویلی } **Τ. ἢ** توكلی **τσϊ-λί,** ἐπθ. τριχωτός, πτιλωτός, πτερωτός.

تویيل } **Α. τεβγὶλ** [ρζ. ويل] ρ. ἀφ. τὸ καταρᾶσθαί τινα, τὸ λέγειν «κακὸν χρόνον νᾶχῃ.» § πλθ. تويلات.

ته } **Π. τέχ,** ὄν. πυθμήν: دريا — πυθμὴν θαλάσσης· ‖ جام — πυθμὴν ποτηρίου.

تهاتر } **Α. τεχατὸρ** [ρζ. هتر] ρ. ἀφ. τὸ ἀπαιτεῖν καὶ διεκδικεῖν ἀμοιβαίως μάταια καὶ ψευδῆ· βλ. متهاتر.

تهاجم } **Α. τεχαὸζὸμ** [ρζ. هجم, βλ. هجوم] ρ. ἀφ. ἔφοδος, ἐπίθεσις, εἰσβολή: شدت — دليران ἡ σφοδρότης τῆς ἐπιθέσεως τῶν γενναίων· ‖ ظلام ليل — ἡ ἔφοδος τοῦ σκότους τῆς νυκτός. ‖ Ρμ. ἐπιτίθεσθαι, ἐπέρχεσθαι κατ' ἀλλήλων, ἢ ἀλλεπαλλήλως ἐπιτίθεσθαι ἐκ διαφόρων μερῶν ταυτοχρόνως: ايشلر — ايتمش αἱ ὑποθέσεις ἐπέρχονται ἀλλεπάλληλοι· § πλθ. تهاجمات.

تهاجی } **Α. τεχαὸζὶ** [ρζ. هجو] ρ. ἀφ. τὸ σατυρίζειν ἀλλήλους, ἤ τινα.

تهارم } **Α. τεχαρὸμ** [ρζ. هرم] ρ. ἀφ. τὸ φαίνεσθαι γέροντα ἢ ὑποκρίνεσθαι αὐτόν.

تهافت } **Α. τεχαφὸτ** [ρζ. هفت] ρ. ἀφ. τὸ πίπτειν βαθμηδὸν ἐπί τινος, τὸ προσκρούειν ἢ παραδίδοσθαι εἴς τι ὡς ἐπὶ τὸ ποὰὺ κακὸν [αἰτ.]: ی— شمعه پروانهك πτῶσις τῆς φαλαίνης [κανδηλοσβύστου] εἰς τὸ κηρίον· ‖ ی— عشقه آتش عشقك πτῶσις τοῦ ἐραστοῦ εἰς τὸ πῦρ τοῦ ἔρωτος.

تهالك } **Α. τεχαλὸκ** [ρζ. هلك, βλ. هلاك] ρ. ἀφ. τὸ ῥίπτεσθαι εἴς τι, τὸ σπεύδειν ἢ τὸ εἶναι εἴς τι ἀκράτητον, πυρετώδης σπουδή, ἀνυπομονησία, ροπὴ ἀκατάσχετος, ὁρμή, διακαὴς ἐπιθυμία [λαχτάρα]: كوستركمك — δεικνύω πυρετώδη σπουδήν, ἀνυπομονησίαν, ἀκράτειαν· ‖ بر كلب ياز كونی حرارت شمس التنده آو اردندن قوشوبده اقشام اوزری صويه نصل — كوستر ايسه οἵαν ἀκράτειαν δεικνύει πρὸς τὸ ὕδωρ περὶ τὸ ἑσπέρας κύων, ὅστις ἐν ἡμέρᾳ θέρους τρέχει κατόπιν τῆς ἄγρας ὑπὸ τὸν καύσονα τοῦ ἡλίου· ‖ ايله — تام ايله, ἢ كال — μετὰ μεγάλης σπουδῆς, ἀνυπομονησίας· § πλθ. تهالكات.

تهامه } **τιχαμέ,** ὄν. κ. Τέχαμα, ἐπαρχία τῆς Ἀραβίας ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, μεταξὺ Χεδζάζης καὶ Ὑεμένης· § ἐπώνυμον τῆς Μέκκας.

تهاون } **Α. τεχαβὸν** [ρζ. هون] ρ. ἀφ. τὸ μὴ θεωρεῖν τι σπουδαῖον καὶ ἐπομένως μὴ σπεύδειν, ἀλλ' ἐνεργεῖν βραδέως, ὀλιγωρία· — تكاسل καὶ ὀλιγωρία καὶ ἀδιαφορία.

تهتك } **Α. τεχεττὸκ** [ρζ. هتك] ρ. ἀφ. τὸ διαρρήγνυσθαι ἢ διάρρηξις, ἀναισχυντία: — ناموس ἢ اسرار ἢ διάρρηξις τοῦ παραπετάσματος τῆς τιμῆς ἢ τῶν μυστικῶν.

تهجد } **Α. τεχεδζὸζὸτ** [ρζ. هجد] ρ. ἀφ. τὸ ἀφυπνίζεσθαι τὴν νύκτα καὶ τελεῖν προσευχήν· προσευχὴ νυκτερινή.

تهجی } **Α. τεχεδζὸζὶ** [ρζ. هجاء] ρ. ἀφ. τὸ ἀναγινώσκειν κατὰ σειρὰν τὸ ἀλφάβητον· § τὸ συλλαβίζειν, συλλαβισμός.

تهجيه } **Α. τεχὸζιγὲ** [ρζ. هجاء] ρ. ἀφ. θ. τὸ συλλαβίζειν, συλλαβισμός· βλ. تهجی.

تهدم } **Α. τεχεττὸμ** [ρζ. هدم] ρ. ἀφ. μσ. τὸ κρημνίζεσθαι· ταὐτὸ انهدام βλ.

تهدی } **Α. τεχεττὶ** [ρζ. هدى] ρ. ἀφ. τὸ ἐπανέρχεσθαι ἢ ἐπάνοδος εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν [ἐπὶ ἀνθρώπου παρεκκλίναντος καὶ

ἁμαρτωλοῦ]. ‖ Ρμ: ايتدى — فلان فاسق ὁ δεῖνα ἁμαρτωλὸς ἐπανῆλθεν εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδόν.

تهديد } Α. **τεχτίτ** [ρζ. هدد] ρ. ἀφ. τὸ ἀπειλεῖν, ἀπειλή: ى — بريسنك ἡ πρός τινα ἀπειλή· ‖ مقام — ده **μακάμι τεχτίτ-τέ,** ἐπὶ ἀπειλῆς, πρὸς ἀπειλήν. ‖ Ρμ. ἀπειλῶ [αἰτ.]: ايتمك — شخصى بر ἀπειλῶ τινα· § πλθ. تهديدات: كورمك — ἀπειλοῦμαι.

تهديداً } Α. **τεχτίτ-εν,** ἐπρ. δι' ἀπειλῆς, ἀπειλῶν [αἰτ.].

تهديدآميز } Π. **τεχτίτ-ἀμίζ,** ἐπθ. ἀπειλητικός: مكتوب — ἐπιστολὴ ἀπειλητική.

تهديدكارانه } Π. **τεχτίτ-κιαρανέ,** ἐπθ. ἀπειλητικός: حركات ἢ معاملات — πράξεις ἢ κινήσεις ἀπειλητικαί.

تهديم } Α. **τεχτίμ** [ρζ. هدم] ρ. ἀφ. τὸ κατεδαφίζειν, κατεδάφισις.

تهديه } Α. **τεχτιγέ** [ρζ. هدى, βλ. هديه] ρ. ἀφ.θ.τὸ δωρεῖν τι,τὸ διδόναι ὡς δῶρον· συνηθέστ. اهدا βλ.

تهذيب } Α.**τεχζιπ**[ρζ.هذب]ρ.ἀφ.τὸ ἀφαιρεῖν τὰ περιττά, τὸ καθαρίζειν ἢ διόρθωσις, βελτίωσις [λέγεται ἐπὶ ἠθῶν]: اخلاق — βελτίωσις τῶν ἠθῶν· ‖ى — اخلاق مليه ἡ διόρθωσις τῶν ἐθνικῶν ἠθῶν· § πλθ. تهذيبات:

تهريب } Α. **τεχριπ** [ρζ. هرب] ρ. ἀφ. φυγάδευσις. ‖ Ρμ. φυγαδεύω [αἰτ.]: ايتمك — دشمنى φυγαδεύω τὸν ἐχθρόν.

تهريم } Α. **τεχριμ** [ρζ. هرم] ρ. ἀφ. τὸ ποιεῖν τινα γηράσκειν. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: دوران — انسانى ὁ χρόνος κάμει τὸν ἄνθρωπον νὰ γηράσκῃ.

تهزج } Α. **τεχεζζόζ** [ρζ. هزج] ρ.ἀφ. τὸ ᾄδειν, ψάλλειν.

تهزز } Α. **τεχεζζόζ** [ρζ. هز] ρ. ἀφ. τὸ κινεῖσθαι, δονεῖσθαι, σείεσθαι ὡς τὰ φύλλα δένδρου ἐκ τοῦ ἀνέμου· τὸ σκιρτᾶν ἐκ χαρᾶς, συγκινεῖσθαι· συνηθέστ. اهتزاز βλ.

تهزيز } Α.**τεχζιζ** [ρζ. هز] ρ. ἀφ. τὸ δονεῖν, κινεῖν, σείειν, δόνησις, κίνησις: — كاك ἢ خامه τὸ κινεῖν τὸν κάλαμον, ἤτοι γράφειν· ‖قلب — τὸ κινεῖν, συγκινεῖν τὴν καρδίαν. ‖ Ρμ.[αἰτ.]: هواى سحرى خرما يابراقلرينى — ايديور ἡ πρωϊνὴ αὔρα κινεῖ τὰ φύλλα τῶν φοινίκων· ‖ن اولمسه اى نهال نوخيز كهواره‌كى كيم ايدردى تهزيز ἐγὼ ἐὰν δὲν ἤμην ὦ βλαστὲ ἀρτιθάλη,τὴν κοιτίδα σου τίς ἤθελε κινεῖ; § πλθ. تهزيزات.

تهزيل } Α. **τεχζίλ** [ρζ. هزل] ρ.ἀφ. τὸ καθιστάναι τι ἰσχνόν, ἀδύνατον, ἰσχναίνειν, ἐξασθένισις: وجود — ἐξασθένισις τοῦ σώματος· ‖ ى — حيوانك ἐξασθένισις τῶν ζώων· § τὸ μεταβάλλειν, στρέφειν εἰς κωμικόν, ἀστεῖον. ‖Ρμ. [αἰτ.]: معتادیدر — قولى اك جدى بر ἔθος αὐτῷ καὶ τὸν μᾶλλον σπουδαῖον λόγον στρέφειν εἰς τὸ γελοῖον· § πλθ. تهزيلات.

تهكم } Α. **τεχεκκιζόμ** [ρζ. هكم] ρ. ἀφ. χλευασμός, σκῶψις, εἰρωνεία: مكتوبك هر — مندجدر فقره‌سنده بر نوع ἐν ἑκάστῃ περιόδῳ τῆς ἐπιστολῆς αὐτοῦ ἐγκρύπτεται ἓν εἶδος εἰρωνείας· § πλθ. تهكمات.

تهكماً } Α. **τεχεκκιζόμ-εν,**ἐπρ. χλευαστικῶς, σκωπτικῶς, εἰρωνικῶς.

تهكمى } Α. **τεχεκκιζόμ-ί,** ἐπθ. χλευαστικός, εἰρωνικός: — تشبيه παρομοίωσις ἢ εἰκὼν εἰρωνική· § θ. تهكميه.

تهلكه } Α. **τεχλόκέ,** κ. **τεχλικέ** [ρζ. هلك, βλ. هلاك] ὀν.θ. κίνδυνος: بو ايشده — وار ἐν τῇ ὑποθέσει ταύτῃ ὑπάρχει κίνδυνος· ‖ دن صاقنمق — ἀποφεύγω τὸν κίνδυνον· ‖ يه — اوغرامق ἢ صوقمق ἐμβάλλω,ἐκτίθημι εἰς κίνδυνον.

تهلكه‌سز } Τ. **τεχλικε-σίζ,**ἐπθ. ἀκίνδυνος· §ἐπρ.ἀκινδύνως,ἄνευ κινδύνου.

تهلكه‌لى } Τ. **τεχλικε-λί,** ἐπθ. ἐπικίνδυνος, κινδυνώδης: ر — ἐπικίνδυνος τόπος· ‖ حسته‌لك — ἀσθένεια ἐπικίνδυνος.

تهلل } Α. **τεχελλόλ** [ρζ. هل] ρ. ἀφ. φαιδρότης ἕνεκα χαρᾶς, ἱλαρότης.

تهليل } Α. **τεχλίλ** [ρζ. هل] ρ. ἀφ. ἀπαγγελία τῆς φράσεως: لا اله الا الله **λὰ ἰλὰχ ἴλλα ἀλλάχ,**ἤτοι οὐ Θεὸς εἰμὶ ὁ Θεός, ἤτοι δὲν ὑπάρχει ἄλλος Θεὸς ἐκτὸς τοῦ ἑνὸς Θεοῦ· § συνεκδ. ὁμολογία πίστεως, σύμβολον· ‖Ρμ: هلالى هر نه زمان كورسه‌م ايلرم — دكلمى وحدتنه صانعك دليل جليل ὁσάκις βλέπω τὴν νέαν σελήνην, ἀπαγγέλλω τὸ οὐ Θεὸς κτλ.Δὲν εἶναι λαμπρὰ ἀπόδειξις τοῦ ἐνιαίου τοῦ Δημιουργοῦ; ‖ خوان — **τεχλίλ-χάν,** ὁ ἀπαγγέλλων τὴν ἀνωτέρω φράσιν· § πλθ. تهليلات·§βλ. تكبير καὶ تسبيح.

تهم } Α. **τοχέμ** [πλθ. τοῦ تهمت] ὄν. ἐγκλήματα,ἐνοχαί: — اصحاب οἱ κάτοχοι ἐνοχῶν, ἔνοχοι.

تهمت } Α. **τοχμέτ** [ρζ. وهم] ὄν. θ. ἡ αἰτία δι'ἣν κατηγορεῖταί τις, ἐνοχή: — ظاهره ἐνοχὴ φανερά,ἤτοι ἐπ'αὐτοφώρῳ· ‖ اسناد ἢ — عزو τὸ προσάπτειν ἐνοχήν· ‖ بولدیلر — يه ποίαν ἐνοχὴν εὗρον διὰ τὸν δυστυχῆ, ἤτοι τί ἐκατηγόρησαν αὐτοῦ; § πλθ. تهم **τοχέμ.**

تهمتسز } Τ. **τοχμετ-σίζ,**ἐπθ. ὁ ἄνευ ἐνοχῆς, ἀθῶος.

تهمتكار } Π. **τοχμετ-κιάρ,**ὄν. ἔνοχος·§πλθ. تهمتكاران **τοχμετ-κιαράν.**

تهمتكارانه } Π. **τοχμετ-κιαρανέ,**ἐπθ. ὁ ἀρμόζων ἐνόχῳ [πρᾶξις, λόγος] § ἐπρ. ὡς ἀρμόζει ἐνόχῳ.

تهمتلى } Τ.**τοχμετ-λί,**ἐπθ. ἔνοχος,πταίστης.

تهمتن } Π. **τεχεμτέν,** ὄν. κ. ἐπίθετον τοῦ Πέρσου ἥρωος Ρουστέμ [رستم]· συνεκδ. ἀθλητὴς γενναῖος.

تهنج } Α. **τεχεννόζ** [ρζ. هنج] ρ. ἀφ. ἀναζωογόνησις καὶ σκίρτημα τοῦ βρέφους ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς μητρὸς αὐτοῦ.

تهنيت } Α. **τεχνιγέτ** καὶ تهنيه **τεχνιγέ** [ρζ. هنى] ρ. ἀφ. τὸ συγχαίρειν: تبريك نامه و — داڑ ἐπιστολὴ δι' ἧς συγχαίρει τις, συγχαρητήριος. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: رتبهٔ عاليلرينى تبريك — ايدرم συγχαίρω τὸν ὑψηλὸν ὑμῶν βαθμόν, ἤτοι συγχαίρω ὑμῖν ἐπὶ τῷ ὑψηλῷ βαθμῷ.

تهود } Α. **τεχεββόδ** [ρζ. هود] ρ. ἀφ. τὸ ἀσπάζεσθαι τὸν Ἰουδαϊσμόν.

تهور } Α. **τεχεββόρ** [ρζ. هور] ρ. ἀρ. ὀργή, θυμός, παραφορά: ايله — كال μετὰ μεγάλης παραφορᾶς· ‖ ندن نه ياپه‌جغنى بيلميور — ἐκ τῆς παραφορᾶς αὐτοῦ δὲν γινώσκει τί θὰ κάμῃ· ‖ قاپلمق — παραφέρομαι ἐξ ὀργῆς· § πλθ. تهورات.

تهوم } Α. **τεχεββόμ** [ρζ. هوم, βλ. هامه] ρ.ἀφ. κίνησις ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῆς κεφαλῆς [ἐπὶ τῶν κοιμωμένων ἐπὶ ποδός].

تهويد } Α. **τεχβίτ** [ρζ. هود] ρ. ἀφ. τὸ ποιεῖν τινα Ἰουδαῖον, ἐξουδαϊσμός [αἰτ.].

تهويع } Α. **τεχβί'** [ρζ. هوع] ρ.ἀφ. τὸ ποιεῖν τινα ἐμεῖν, προξενεῖν ἔμετον.

تهويل } Α. **τεχβίλ** [ρζ. هول] ρ. ἀφ. ἐκφόβισις. ‖ Ρμ. ἐκφοβῶ, ἐμβάλλω εἰς φόβον [αἰτ.]: ايدر — خلقى صاعقه زول ἡ πτῶσις κεραυνοῦ ἐξεφόβισε τὸν λαόν.

تهوين } Α. **τεχβίν** [ρζ. هون] ρ. ἀφ. ἐλάφρυνσις, ἀνακούφισις, ὑποτίμησις [ἐμπορεύματος]: ى — جزائك ἐλάφρυνσις ποινῆς· ‖ شدائد احتياجاتى — مصابينك ἀνακούφισις μεγάλων ἀναγκῶν τῶν παθόντων. ‖ Ρμ. ἐλαφρύνω, ἀνακουφίζω, ὑποτιμῶ [αἰτ.]: — بهايى ἐλαφρύνω τὴν τιμήν, ὑποτιμῶ, κ. εὐθηναίνω· ‖ — مشكلاتى ἐλαφρύνω τὰς δυσκολίας, διευκολύνω· § [φαρμ.] τρίψις, λείανσις· § πλθ. تهوينات.

تهويه } Α. **τεχβιγέ** [ρζ. هوا] ρ. ἀφ. θ. ἀεριοποίησις [φυσ. χημ.].

تهى } Π. **τεχί,** ἐπθ. κενός: — دل — خانه — كيسه — ἡ καρδία κενή, ἡ οἰκία κενή, τὸ βαλάντιον κενόν· ‖ — كوزه — چانه ἡ ὑδρία κενή, τὸ ποτήριον κενόν· § ἄσκοπος, ἄνευ λόγου: بوكليش — دكل ἡ ἔλευσις αὕτη δὲν εἶναι ἄσκοπος.

تهيب } Α. **τεχεγγιββόπ** [ρζ. هيب, βλ. هيبت] ρ. ἀφ. ἐπίδειξις ἤθους ἐπιβάλλοντος καὶ ἐμπνέοντος φόβον·§ τὸ πτοεῖσθαι ἐκ τοῦ ἐπιβάλλοντος καὶ φοβεροῦ ἤθους τινός.

تهيج } Α. **τεχεγγιδόζ** [ρζ. هيج, βλ. هيجان] ρ. ἀφ. ἐρεθισμός, ἀναβρασμός, ἐνθουσιασμός, ταραχή,συγκίνησις· ‖قلب — ἐρεθισμός,συγκίνησις καρδίας· ‖ عصبى — συγκίνησις, ταραχὴ νευρική, ἐρεθισμὸς νευρικὸς· ‖ حالنده — ἐν καταστάσει ἐρεθισμοῦ, ἠρεθισμένος. ‖Ρμ. ἐρεθίζομαι, ταράττομαι,ἐνθουσιῶ,συγκινοῦμαι·§πλθ. تهيجات.

تهى چشم } Π. **τεχι-τσέσμ,** ἐπθ. [κενὸς τὸν ὀφθαλμὸν] ἄπληστος,πλεονέκτης.

تهى دست } Π. **τεχι-τέστ,** ἐπθ. κενὸς τὴν χεῖρα, ὁ μὴ ἔχων τι, πτωχός, ἄνευ ὁδολοῦ: — سرمست μέθυσος ἄνευ ὁδολοῦ· § ἀφ. تهى دستى πτωχεία.

تهى مغز } Π. **τεχί-μάγζ,** ἐπθ. κενὸς τὸν ἐγκέφαλον, κοῦφος, ἀνόητος· §πλθ. تهى مغزان § ἀφ. تهى مغزى κουφότης.

تهى ميان } Π. **τεχί-μιγάν,** ἐπθ. κενὸς τὸ μέσον, τὸ ἐσωτερικόν, κ. ἄδειος: — انبان πήρα **[ἐνπὰν]** κενὴ ἐσωτερικῶς.

تهيؤ } Α. **τεχεγγιόπ** [ρζ. هيء, βλ. هيئت]ρ. ἀφ. τὸ προετοιμάζεσθαι, προετοιμασία,

προπαρασκευὴ [δοτ.]: — عزيمته προετοιμασία εἰς ἀναχώρησιν· § πλθ. تهيّؤات.

تهييب } A. **τεχγὶὶπ** [ρζ. هيب, βλ. هيبت] ρ.ἀφ. τὸ παριστάναι τινὰ ἢ τι φοβερόν, ἐπιβλητικόν, μεγαλοπρεπῆ· ‖ Ρμ. [αἰτ.] بر ذاتی — بر آدم نظرده παριστάνω ἄνθρωπόν τινα εἰς τὰ ὄμματά τινος ὡς μεγαλοπρεπῆ κτλ.

تهييج } A. **τεχγὶὶζ** [ρζ. هيج, βλ. هيجان] ρ. ἀφ. τὸ ἐρεθίζειν, διεγείρειν, ἐρεθισμός, διέγερσις: بو کبی سوزلر ایله حميته چالشدی διὰ τοιούτων λόγων προσεπάθησε νὰ διεγείρῃ τὸν ζῆλον· ‖ غضبك — ی διέγερσις ὀργῆς. ‖ Ρμ. [αἰτ.] ایتمك ἐρεθίζω τὸν βῆχα· § πλθ. تهييجات.

تهيئه } A. **τεχγὶὲ** [ρζ. هئ, βλ. هيئت] ρ.ἀφ.θ. τὸ προετοιμάζειν, προπαρασκευάζειν, προετοιμασία, προπαρασκευή: — لوازم سفر — προπαρασκευὴ τῶν χρειωδῶν τῆς ἐκστρατείας· ‖ اسباب ظفر — προπαρασκευὴ τῶν μέσων τοῦ θριάμβου. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: ایتمك — اسباب موفقیتی προπαρασκευάζω τὰ μέσα τῆς ἐπιτυχίας· § [ἰατρ.] προδιάθεσις· § [φαρμ.] διανέμησις· § πλθ. تهيئات.

تياترو } Ελ. **τίατρο,** ὄν. θέατρον: تیه باشی بخچه‌سی — θέατρον τοῦ κήπου τῶν Μνηματακίων [ἐν Κων)λει]· ‖ اوپونی — θεατρικὴ παράστασις· ‖ اوپونجیسی — ἠθοποιός· § βλ. تماشاخانه.

تياتروجی } T. **τιατρο-ὄζοῦ,** ἐπθ. ἠθοποιός: قز — κόρη ἠθοποιός.

تيبت } **τιπέτ,** ὄν. κ. Τιβὲτ [ἐπαρχία Σινικῆς]· § λεπτὸν μαλλίον τοῦ Τιβέτ· § ὕφασμα ἐκ τοῦ μαλλίου τούτου ὁμοιάζον πρὸς σάλιον· ὕφασμα βαμβακερόν, κ. ντιμπέτι.

تيبس } A. **τεγέπὲδὅς** [ρζ. يبس, βλ. يبوست] ρ. ἀφ. τὸ ξηραίνεσθαι, ξήρανσις: — میوهٔ تر ξήρανσις καρποῦ νωποῦ· § πλθ. تيبسات.

تيبيس } A. **τεϊπὶς** [ρζ. يبس, βλ. يبوست] ρ. ἀφ. τὸ ξηραίνειν, ἀποξήρανσις[αἰτ.].

تيت } T. **τίτ,** μόρ. ἀπομίμησις βραδέος καὶ ὑποκώφου θορύβου: پت — ἄνθρωπος βραδυκίνητος, ὀκνηρός, ἄθλιος.

تيجان } A. **τιζὰν** [πλθ. τοῦ تاج] ὄν. στέμματα, διαδήματα: سلاطین — τὰ στέμματα τῶν προηγουμένων Σουλτάνων.

تير } T. **τίρ,** μοριον βλ. تر.

تير } Π. **τὶρ,** ὄν. βέλος: — هلاهل تأثیر ἢ زهرکیر βέλος δηλητηριῶδες· ‖ — و کان τὸ βέλος καὶ τὸ τόξον **[κεμάν]**· ‖ — قضا τὸ βέλος τοῦ πεπρωμένου, ἡ εἱμαρμένη· ‖ — سحر ἢ سحری βέλος τῆς πρωΐας, ἤτοι ἀναστεναγμὸς ἢ κατάρα πρωϊνή· § ὁ πλανήτης Ἑρμῆς.

تيراژه } Π. **τιρα-ζέ,** ὄν. οὐράνιον τόξον.

تيرامولا } Ιτ. **τίρα-μόλα** [tiramolle] ἐπιφ. τὸ ἕλκειν τὸ σχοινίον, ἐξ οὗ εἶναι προσδεδεμένον βάρος: ایتمك — ἕλκω κτλ.

تيرانداز } Π. **τὶρ-ἐνὐάζ,** ὄν. ὁ ρίπτων βέλη, τοξότης· § ἱκανός, ἐπιτήδειος· § ἀφ. تيراندازی τοξευτικὴ.

تيرپدين } T. **τιρπὶδὶν** καὶ تيرپيد **τιρπίδ,** κ. کرپتین [κατὰ τὸ لهجه, ἢ λ. ἑλλ.] ὄν. μικρὰ σκαπάνη τοῦ κηπουροῦ, μικρὰ τσάπα.

تيرخوش } Ελ: **τιρχὸς** [ἐκ τοῦ τριχιός, τριχίας] ὄν. σάρδα, σαρδίνη ἢ σαρδέλλα· βλ. καὶ آتش بالغی καὶ ساردله.

تيردان } Π. **τιρ-ὐάν,** ὄν φαρέτρα· βλ. تيرکش.

تيرزن } Π. **τιρ-ζέν,** ὄν. τοξότης· συνών. تير انداز.

تيرکش } Π. **τιρ-κέὶ,** ὄν. φαρέτρα: — مزرکش φαρέτρα χρυσοκέντητος.

تيرماه } Π. **τὶρ-μάχ,** ὄν. τὸ ὄνομα τοῦ τετάρτου μηνὸς τῶν ἀρχαίων περσῶν, ἀντιστοιχοῦντος τῷ Ἰουνίῳ.

تيره } Γλ. **τιρὲ** [tirée] ὄν. κλωστὴ βαμβακερὰ διὰ ραφήν.

تيره } Π. **τιρέ,** ἐπθ. θολός, σκοτεινός: — آب ὕδωρ θολόν· ‖ — هوای καιρὸς σκοτεινός· ‖ — شب νὺξ σκοτεινή.

تيره‌بخت } Π. **τιρὲ-πάχτ,** ἐπθ. οὗ ἡ τύχη σκοτεινή, δυσμενής, ὁ δυστυχής.

تيره‌دل } Π. **τιρὲ-τὶλ,** ἐπθ. οὗ ἡ καρδία σκοτεινή, μαύρη, σκληρά.

تيره‌رأی } Π. **τιρὲ-ρέϊ,** ἐπθ. οὗ ἡ γνώμη σφαλερά, ματαία.

تيز } T. **τὶζ** κ. **τὲζ** [ἐκ τοῦ ἑπομ.] ἐπρ. ταχέως: الدن — **τὲζ-ἐλτέν,** ἐν σπουδῇ, ἐν τάχει· ‖ — رو **τὲζ-περί,** ἐντὸς ὀλίγου καιροῦ, εὐκόλως· ‖ — — συχνὰ συχνά· ‖ — کیدن — یوریلور ὁ ταχέως βαίνων ταχέως ἀπαυδᾷ [πρμ.]· § μεγαλοφώνως, ἀποτόμως· ‖ βλ. καὶ تز.

تيز } Π. **τίζ,** ἐπθ. ὀξύς, διαπεραστικός, ταχύς: — تیغ ξίφος ὀξύ· ‖ — ذهن νοῦς ὀξύς· ‖ — نگاه ὄμμα ὀξύ, διαπεραστικόν· § [ἐν συνθέσει]: — **τὶζ-πᾶ,** ὠκύπους· ‖ — پر **τὶζ-πέρ,** ταχύπτερος· ‖ — پرواز **τὶζ-περβάζ,** ταχυπέτης· ‖ — چشم **τὶζ-τσέμ,** ὀξυδερκής· ‖ — رفتار **τὶζ-ρεφτάρ,** ἢ رو — **τὶζ-ρέβ,** ὁ ταχέως βαίνων, ταχύπους· ‖ — مزاج — ἢ مشرب **τὶζ-μιζάδζ** ἢ **τὶζ-μεσρέπ,** ὀξύθυμος, ὁρμητικός· § μουσ. ταχύς, γοργός.

تيزاب } Π. **τιζ-άπ,** ὄν. νιτρικὸν ὀξύ, βασιλικὸν ὕδωρ.

تيزجه } T. **τέζ-ὄζε,** ἐπρ. ὀλίγῳ ταχύτερον.

تيزكين } T. **τιζκίν,** βλ. ديزكين.

تيزلك } T. **τεζ-λίκ,** ἀφ. ταχύτης, σπουδή· § ὀργή, θυμός.

تيزلنمك } T. **τεζ-λενμέκ,** ρμ. οὐδ. σπεύδω.

تيزه } T. **τεζέ,** ὄν. θεία πρὸς μητρός· [βλ. خاله]. Κατὰ τὸ لهجه, ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τουρκικῇ ταῖ **τεγάϊ** ἢ دایی **ταῖ,** θεῖος πρὸς μητρός, καὶ تغازه **τεγαζὲ** ἢ تيزه **τεζέ,** θεία πρὸς μητρός.

تيزی } Π. **τιζ-ί,** ἀφ. ὀξύτης, ταχύτης: — ذهن ὀξύνοια· ‖ — شمسير ὀξύτης ξίφους.

تيس } A. **τεῖς,** ὄν. τράγος: طویل اللحیه — τράγος μακροπώγων.

تيسر } A. **τεγεσσὅρ** [ρζ. يسر] ρ. ἀφ. τὸ καθίστασθαι εὐχερές, τὸ γίνεσθαί τι εὐκόλως, ἐπιτυγχάνειν, πραγματοποιεῖσθαι, εὐχέρεια, εὐκολία, ἐπίτευξις, πραγματοποίησις: اولان اصلاحات آینهٔ — ده جلوه‌نما μεταρρυθμίσεις, αἵτινες ἐξεδήλωσαν τὴν χάριτα αὐτῶν **[ὄζιλδενὅμὰ]** ἐν τῷ κατόπτρῳ τῆς ἐπιτυχίας, ἤτοι ἐπετεύχθησαν· ‖ — آمال ἡ ἐπίτευξις τῶν πόθων· ‖ — نمای موفقیت اولق **τεγεσσὅρ-νὅμάϊ μὅδεφακκηγὲτ ὀλμάκ,** δεικνύω εὐκολίαν ἐπιτεύξεως, εὐκόλως ἐπιτυγχάνομαι· § πλθ. تيسرات.

تيسير } A. **τεϊσὶρ** [ρζ. يسر] ρ. ἀφ. μτδ. τὸ διευκολύνειν, διευκόλυνσις: — امور ἡ διευκόλυνσις τῶν ὑποθέσεων· ‖ — تمنیات ἡ διευκόλυνσις τῶν εὐχῶν· ‖ [αἰτ.]: جناب حقك ὁ κύριος νὰ διευκολύνῃ ὁ Θεὸς ὑπόθεσίν τινα. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: ایتمك — ناسی معاملات διευκολύνω τὰς συναλλαγὰς τοῦ λαοῦ· § πλθ. تيسيرات.

تيشه } Π. **τισέ,** ὄν. ἀξίνη, σκέπαρνον, πέλεκυς.

تيص } T. **τὶς,** βλ. طس καὶ طسلامق.

تيغ } Π. **τίγ,** ὄν. ἀκινάκης, ξίφος: — زخم πληγὴ ὑπὸ ξίφους γινομένη· ‖ — زبان **τίγ-ι ζεπάν,** ξίφος τῆς γλώσσης, ἤτοι γλῶσσα ὀξεῖα ὡς ξίφος· ‖ زبان — **τίγ-ζεπὰν** ὀξὺς τὴν γλῶσσαν, ὀξύστομος· ‖ کوه — κορυφὴ τοῦ ὄρους· § ἀκτὶς ᾠοτός· βλ. καὶ ἑπομ.

تيغ } T. **τὶγ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. βελόνη, ἢ ὀπήτιον, κ. σουβλί· § ἡ αἰχμὴ τῆς πρώρας ἀκατίου· § [βοτ.] στίγμα.

تيغلامق } T. **τιγ-λαμάκ,** ρμ. οὐδ. πονῶ, νύττω, σουβλίζω [λέγεται ἐπὶ πληγῶν προξενουσῶν νύξεις ὀξείας].

تيفتيك } T. **τιφτὶκ,** βλ. تفتيك.

تيفوس } Ελ. **τίφος,** ὄν. τύφος [ἀσθ.]: — حمای بقری τύφος τῶν ζώων· βλ. حمای.

تيفوئيدی } Ελ. **τιφοϊτὶί,** ἐπθ. τυφοειδής: حمای — τυφοειδὴς πυρετός· § θ. تيفوئيديه **τιφοϊτιγέ.**

تيقظ } A. **τεγεκκὅζ** [ρζ. يقظ, βλ. يقظه] ρ. ἀφ. ἐγρήγορσις, προσοχή: — حال دە διατελῶ ἐν καταστάσει ἐγρηγόρσεως, προσέχω· ‖ — اولدی بو وقعه باعث τὸ γεγονὸς τοῦτο διήγειρε τὴν προσοχήν, κατέστησεν αὐτὸν προσεκτικόν· [συνων. انتباه βλ.] ‖ Ρμ. ἐγρηγορῶ, δὲν καθεύδω, προσέχω· § [ἰατρ.] διέγερσις, ἐρεθισμός: — قابلیت ἐπιδεκτικότης διεγέρσεως.

تيقن } A. **τεγεκκὅν** [ρζ. يقن] ρ. ἀφ. τὸ γινώσκειν βεβαίως, ἢ γνῶσις βεβαία, κατανόησις, πεποίθησις, τελεία βεβαιότης: — ك ἡ κατανόησις τοῦ κινδύνου· ‖ — موت ك ἡ βεβαιότης περὶ τοῦ θανάτου· ‖ — کسب ایتمك ἀποκτῶ πλήρη βεβαιότητα, πεποίθησιν. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: بر ایتمك — γινώσκω βεβαίως ἀληθειάν τινα.

تيقين } A. **τεϊκὶν** [ρζ. يقن] ρ. ἀφ. τὸ γνωρίζειν, γνωστοποιεῖν τινί τι θετικῶς. ‖ Ρμ. δοτ. αἰτ.]: بر منکره آخرتی — ایتمك γνωστοποιῶ εἰς ἄθεον τὸν μέλλοντα βίον.

تیکسنمك } T. **τικσινμέκ,** βλ. دیکسینمك.

تیمار } Π. **τιμάρ,** ὄν. φροντίς, ἐπιμέλεια, περιποίησις, θεραπεία γινομένη πρὸς ἀσθενῆ, ἢ πρὸς ζῶον, ἢ πρὸς φυτά, ἢ πρὸς πληγήν: ی — خسته νοσηλεία, περιποίησις πρὸς ἀσθενῆ· || ی — آت ἱπποκομία, ἐπιμέλεια πρὸς ἵππον· || ی — یاره ἐπιμέλεια πληγῆς, ἤτοι πλύσις, ἄλειψις δι' ἀλοιφῆς, ἐπίδεσις αὐτῆς· || ی — طوپراق καλλιέργεια γῆς, ἤτοι σκάψιμον, κόπρισμα κτλ. ‖ Ρμ. ἐπιμελοῦμαι, περιποιοῦμαι, καλλιεργῶ: ایتمك — آتی ἐπιμελοῦμαι τοῦ ἵππου, τὸν κάμω τιμάρι· § **τιμάριον,** ἤτοι μέρος γῆς ἐκ τῶν ἀδεσπότων δημοσίων γαιῶν, ὅπερ ἐχορηγεῖτο ἄλλοτε τοῖς ἀξιωματικοῖς τοῦ στρατοῦ εἰς ἀνταμοιβὴν τῶν ὑπηρεσιῶν αὐτῶν, καὶ οὗτινος ἐνέμοντο οὗτοι τὴν δεκατείαν καὶ τὰ ἄλλα δικαιώματα· || — صاحب تیماریوتης· || حاصلاتی — προϊόντα τιμαρίου, ἤτοι δέκατα· || قلمی — γραφεῖον τῶν τιμαρίων, ἢ κτηματολόγιον [τὴν σήμερον دفتر خاقانی **τεφτέρι χακανή**]· βλ. زعامت καὶ سپاهی.

تیمارجی } T. **τιμαρ-δζί,** ὄν. ὁ ἔχων τιμάριον, τιμαριώτης· § ὁ ἐπιμελούμενος ἀσθενοῦς ἢ ἵππου, ἤτοι νοσοκόμος, ἱπποκόμος.

تیمارخانه } Π. **τιμαρ-χανέ,** ὄν. φρενοκομεῖον: قاچقینی — δραπέτης φρενοκομείου, ἤτοι παράφρων, τρελλός.

تیمارخانه‌جی } T. **τιμαρ-χανεδζί,** ὄν. διευθυντὴς φρενοκομείου ἢ ὑπάλληλος ἐπιμελούμενος παραφρόνων.

تیماری } A. **τιμαρ-ί,** ἐπθ. τιμαριωτικός· § θ. یاریه: — تیماری اراضیٔ γαῖαι τιμαριωτικαί.

تیمم } A. **τεϋεμμούμ** [ρζ. یمّ] ρ. ἀφ. τὸ καθαρίζεσθαι, καθαρμὸς θρησκευτικὸς παρὰ Μουσουλμάνοις τοῦ προσώπου καὶ τῶν χειρῶν μέχρις ἀγκῶνος, γινόμενος δι' ἄμμου ἢ χώματος, ἐλλείψει ὕδατος· || جائز در ضرورتده — ἐν ἀνάγκῃ ἐπιτρέπεται ὁ δι' ἄμμου καθαρμός· βλ. آبدست.

تیمن } A. **τεϋεμμούν** [ρζ. یمن] ρ. ἀφ. τὸ θεωρεῖν τι αἴσιον οἰωνὸν καὶ ἀπεκδέχεσθαι ἐξ αὐτοῦ καλὸν [ایله]: — بر مرقدك زیارتیله τὸ θεωρεῖν αἰσίαν τὴν ἐπίσκεψιν τάφου· || πλθ. تیمنات.

تیمناً } A. **τεϋέμμουν-εν,** ἐπρ. ἐπ' αἰσίοις οἰωνοῖς: مکتبك کشادی مناسبتیله تبرکاً و — مولد نبوی ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν ἐγκαινίων, τῆς σχολῆς ἀνεγνώσθη ἐπ' αἰσίοις οἰωνοῖς ἡ γέννησις τοῦ προφήτου.

تیمور } T. ἢ تمر ἢ دمور **τεμίρ,** ὄν. σίδηρος: — قره σίδηρος σφυρήλατος· || — آق σίδηρος χυτός· || — ارکك σίδηρος σκληρός [ἀρσενικός]· || — دیشی σίδηρος μαλακός [θηλυκός]· || — بوق σκωρία σιδήρου· || — تاوده دوکلور ὁ σίδηρος ὅταν ἢ θερμὸς **[ταβιντὰ]** σφυρηλατεῖται [πᾶν πρᾶγμα συντόμως καὶ πρὶν ἢ παρέλθῃ ἡ ζέσις ἐπιτυγχάνεται· πρμ.]· || ی — صبان τὸ σίδηρον τοῦ ἀρότρου, ὕννις· || ی — تفنك ὁ σιδηροῦς σωλὴν τοῦ πυροβόλου· || ی — قلیچ τὸ ἔλασμα τοῦ ξίφους· || ی — کی ἄγκυρα· || — اناسی ὀμέγας βραχίων τῆς ἀγκύρας, μεθ' οὗ συνδέεται ὁ κάλως βλ. آنچه || — آنمق ἀγκυροβολῶ· || — قالدیرمق αἴρω ἄγκυραν· || ی — قول σιδηροῦς μοχλός, ἀμπάρα· §[ἐπθ.] — پارمقلق σιδηρᾶ κιγκλίς· || آلاتی — σιδηρᾶ ἐργαλεῖα· || تل — σιδηροῦν σύρμα· || یول — σιδηρόδρομος· || قپو — βράχος ἀδιάβατος ἐν τοῖς ποταμοῖς, σιδηραῖ πύλαι· || آیاق — σιδηροῦς ποῦς, ἀκούραστος· || چاریق — σιδηροῦν ὑπόδημα [τσαροῦχι], ἤτοι μὴ φθειρόμενον· || لبلبی — σιδηροῦν στραγάλιον, πρᾶγμα ὅπερ δὲν καταπίνεται, δύσκολον: || لنك — **τιμούρ-λένκ,** ὄν. κ. Ταμερλᾶνος [Τιμοὺρ ὁ χωλός].

تیمورباش } T. ἢ تمر باش دمیر **τεμιρ-πάς,** ὄν. σιδηροκέφαλα, ἤτοι ἔπιπλα καὶ σκεύη οἰκίας, ἢ μηχαναὶ ἐργοστασίου, ἢ ἐργαλεῖα καὶ ζῶα κήπου καὶ ἐπαύλεως καὶ τὰ παρόμοια, ἅτινα μεταχειρίζεται ὁ ἐνοικιαστής, ἐν δὲ τῇ λήξει τῆς ἐνοικιάσεως ἀφίνει ἐν τῷ ἐνοικιασθέντι κτήματι ὡς εὗρεν· § [ἐπθ.] σιδηροκέφαλος, ἐπίμονος, ἰσχυρογνώμων [ἄνθρωπος, ζῶον].

تیموربوزان } T. **τεμὶρ-ποζάν,** ὄν. κολλύριον [διὰ τοὺς ὀφθαλμούς].

تیمورجی } T. ἢ تمرجی دمیرجی **τεμιρ-δζί,** ὄν. σιδηρουργός· § ἀφ. دمیرجیلك σιδηρουργική.

تیمورکی } T. **τεμιρ-γκί,** βλ. تمرکی.

تیمورلمك } T. ἢ تمرلمك دمیرلمك **τεμιρ-λεμέκ,** ρμ. μτδ. ἀγκυροβολῶ [κ. σιδηρόνω].

تیمورلی } T. ἢ دمیرلی **τεμιρ-λί,** ἐπθ. ἠγκυροβολημένος· § ὁ περιέχων σίδηρον.

تیموریول } T. ἢ دمیریول **τεμιρ-γιόλ,** ὄν. σιδηρόδρομος [γλ. شمندوفر].

تیمی تیمی } T. **τιμί-τιμί,** ὄν. εἶδος παιδιᾶς τῶν Αἰθιόπων· § οἴδημα παραγόμενον ἐκ τῆς δήξεως ἐντόμου τινός.

تیمیم } A. **τεϊμὶμ** [ρζ. یمّ] ρ. ἀφ. βάλλω τινὰ νὰ καθαρισθῇ δι' ἄμμου ἢ χώματος, ἀντὶ ὕδατος: — خسته یی βάλλω τὸν ἀσθενῆ νὰ καθαρισθῇ κτλ. βλ. تیمم.

تین } A. **τίν,** ὄν. σῦκον: — شجرال **ἀεδζέρσ-τ-τίν,** συκῆ.

تیهی } A. **τιχ-ί,** ἐπθ. [ἀνατ.] ὁ τῆς λαβυρίνθου, λαβυρινθικός: الشکل — **τιχίσ-ὰ-σέκλ,** λαβυρινθώδης.

تیهو } Π. **τιχοῦ,** ὄν. πέρδιξ ἡ φαιά.

تیه } A. **τίχ,** ὄν. ἔρημος, ἰδίᾳ ἡ ἐν ᾗ ἐπλανήθησαν οἱ Ἰσραηλῖται μετὰ τὴν ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἔξοδον αὐτῶν· § [ἀνατ.] λαβύρινθος.

تیون } T. **τεγιόν,** ἢ تین **τεγίν,** ὄν. σκίουρος.

ث

ث } **σέ,** πέμπτον γράμμα τοῦ τουρκικοῦ ἀλφαβήτου, ἀπαντῶν μόνον ἐν ἀραβικαῖς λέξεσι καὶ προφερόμενον ὑπὸ μὲν τῶν ἀράβων ὡς τὸ θ τῆς ἑλληνικῆς, ὑπὸ δὲ τῶν ὀθωμανῶν ὡς σ [βλ. καὶ ا]. Ἀριθμητικῶς σημαίνει 500 [βλ. ابجد].

ثا } A. **σᾶ,** ὄν. θ. ὄνομα ἀραβικὸν τοῦ γράμματος ث καλουμένου: ثای مثلثه **σά-ϊ μσ-σελλεσέ,** ἤτοι σᾶ τὸ τρίστιγμον· || حرف الثا **χάρφ-σ-σᾶ,** τὸ γράμμα **σᾶ.**

ثابت } A. **σαπίτ** [ρζ. ثبت] ἐπθ. πάγιος, σταθερός, ἑδραῖος, ἀκίνητος, ἁπλανής, ἀποδεδειγμένος, βέβαιος: واپور ماکنه‌سی — ἀτμομηχανὴ παγία· || اسکله — ἀποβάθρα σταθερά [οὐχὶ κινητή]· || کوکب — ἀστὴρ πάγιος, ἤτοι ἁπλανής· || فکرنده ἢ عزمنده ἢ سوزنده — δι' ἀνθρωπος σταθερῶν φρονημάτων, ἀρχῶν· || — فکرلی σταθερὸς τὸν πόδα, ἀκλόνητος: قدم — ینه قدم σταθερὸς εἰμι **[σαπίτ-καπέμ-ιμ]** πάλιν ἐπὶ τῆς γνώμης ταύτης· ‖ Ρμ. اولق — ἀποδείκνυμαι, βεβαιοῦμαι, γίνομαι πάγιος, σταθερός, κατακυροῦμαι: — دعواسی نه کی دلیل ایله ἡ ἀγωγὴ αὐτοῦ διὰ τίνος ἀποδείξεως ἀπεδείχθη; || اولدی شهر رجب شریفك غره‌سی صالی کوندن — ἡ πρώτη τοῦ ἱεροῦ μηνὸς Ρεδζὲπ ἐβεβαιώθη ἀπὸ τῆς Τρίτης, ἤτοι τὴν Τρίτην εἰσῆλθεν ὁ μὴν κτλ. || دین اکر اصیل اوزرینه اولور — ἐὰν τὸ χρέος διὰ τὸν πρωτοφειλέτην εἶναι ἀπρόθεσμον, καθίσταται τοιοῦτον καὶ διὰ τὸν ἐγγυητήν· || [δοτ.]: مطالبه محال علیهدن اول بورجی ایتمك حق محال لهه — τὸ δικαίωμα τῆς ἀπαιτήσεως τοῦ χρέους ἐκείνου παρὰ τοῦ ἐφ' οὗ ἡ μετάθεσις κατακυροῦται εἰς τὸν ὑπὲρ οὗ ἡ μετάθεσις· § θ. ثابته: — اهالیٔ ثابته σταθεροὶ κάτοικοι· || مدعیات — διϊσχυρισμοὶ ἀποδεδειγμένοι· § βλ. ثابته.

ثابتات } A. **σαπιτάτ** [πλθ. τοῦ ثابته] ὄν. θ. ἀπλανεῖς ἀστέρες· ἀντίθ. سیارات βλ.

ثابته } A. **σαπιτὲ** [θηλ. τοῦ ثابت] ὄν. θ. ἀπλανὴς ἀστήρ: — بر سیاره ایله — ἡ διαφορὰ μεταξὺ ἑνὸς ἀπλανοῦς ἀστέρος καὶ ἑνὸς πλανήτου· § πλθ. ثابتات **σαπιτάτ** καὶ ثوابت **σεβαπίτ.**

ثار } A. **σάρ,** ἀφ. ἐκδίκησις: ایتمك اخذ — λαμβάνω ἐκδίκησιν, ἐκδικοῦμαι.

ثاقب A. **σακὴπ** [ρζ. ثقب] ἐπθ. ὁ ἀπ'ἄκρου εἰς ἄκρον διαπερῶν, διαπεραστικός, ὀξύς, διεισδύων: — سهم βέλος **[σὲχυ]** διαπεραστικόν· || فكر — و رأى صائب νοῦς διαπεραστικὸς καὶ γνώμη εὔστοχος· || — نجم ἄστρον λαμπρὸν [οὗ τὸ φῶς διαπερᾷ]· || — شهاب ἀστὴρ διάττων· § [ἀνατ.] διαχωρητικός· § θ. ثاقبه.

ثاقل A. **σακήλ,** βλ. ثقيل.

ثالث A. **σαλὶς** [ρζ. ثلث] ἀρθ. τρίτος: سلطان — الثالث Σουλτὰν Ἀχμὲτ ὁ Γ'. || شخص — τρίτον πρόσωπον [ὁ μὴ ἐκ τῶν διαδίκων]· || — فصل κεφάλαιον τρίτον· || عشر — **σάλισε ἄσερε,** δέκατος τρίτος· § θ. ثالث βλ.

ثالثاً A. **σάλισ-εν,** ἐπρ. τρίτον, κατὰ τρίτον λόγον.

ثالثه A. **σαλισ-ὲ** [θηλ. τοῦ ثالث] ἐπθ. τρίτος: — رتبة τρίτος βαθμὸς [εἷς ἐκ τῶν βαθμῶν τῶν ἀπονεμομένων τοῖς πολιτικοῖς ὑπαλλήλοις τῆς Αὐτ. Κυβερνήσεως· τῷ κατόχῳ αὐτοῦ ἀπονέμεται ὁ τίτλος رفعتلو [ὑψηλὸς] βλ. رتبه· § ὄν. τὸ ἑξηκοστὸν τοῦ δευτερολέπτου.

ثالوث A. **σαλούς,** ἀφ. τριάς.

ثامر A. **σαμὶρ** [ρζ. ثمر] ἐπθ. καρποφόρος: — درخت δένδρον καρποφόρον· § θ. ثامره· || συνηθέστ. مثمر **μὸσμὶρ,** βλ.

ثامن A. **σαμὶν** [ρζ. ثمن] ἀρθ. ὄγδοος: جلد — τόμος ὄγδοος· || عشر — **σάμινε ἄσερε,** δέκατος ὄγδοος· § θ. ثامنه: — مرتبة βαθμὸς ὄγδοος· || — قاعدة κανὼν ὄγδοος.

ثامناً A. **σάμιν-εν,** ἐπρ. ὄγδοον.

ثانی A. **σανὶ** [ρζ. ثنا] ἀρθ. δεύτερος: سلطان — محمود ὁ Σουλτὰν Μαχμοὺτ ὁ Β'. || سلطان محمد اولكه حقيقتده دولتك باني — سيدر ὁ Σουλτὰν Μεχμὲτ ὁ Α', ὅστις πράγματι εἶναι ὁ δεύτερος ἱδρυτὴς τοῦ κράτους· || عشر — **σάνιε ἄσερε,** δωδέκατος· § θ. ثانيه βλ.

ثانیاً A. **σάνι-εν,** ἐπρ. δεύτερον, κατὰ δεύτερον λόγον: وقتاكه سلطان محمد خان ثانی جلوس ايتدی — ὅτε ὁ Σουλτὰν Μεχμὲτ Χὰν ὁ Β' ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ θρόνου τὸ δεύτερον.

ثانیه A. **σανιὲ** [θηλ. τοῦ ثانی] ἀρθ. δεύτερος: — دفعة δευτέραν φοράν· || — رتبة δεύτερος βαθμὸς [εἷς τῶν βαθμῶν τῶν ἀπονεμομένων τοῖς πολιτικοῖς ὑπαλλήλοις τοῦ κράτους, ὑποδιαιρούμενος εἰς ثانيه صنف ثانی δ' βαθμὸν δ' τάξεως, καὶ εἰς ثانيه صنف ممتازی ἢ ἁπλῶς ممتاز **μὸτεμαγὶζ,** ἤτοι δ' βαθμὸν α' τάξεως· τῷ κατόχῳ αὐτοῦ ἀπονέμεται ὁ τίτλος عزتلو **ἰζζετλοῦ** ἐνδοξότατος]· βλ. رتبه καὶ ممتاز· § ὄν. δευτερόλεπτον: در — دقيقه الثمش ἓν λεπτὸν εἶναι [ἀποτελεῖ ἑξήκοντα δευτερόλεπτα· § πλθ. ثوانی **σεβανί:** — معانی ἡ ἐκτὸς τῆς κυρίας ἐννοίας τοῦ λόγου εἰδικὴ αὐτοῦ ἔννοια καὶ ὁ σκοπός.

ثائب A. **σαΐπ** [ρζ. ثوب] ὄν. ἄνεμος σφοδρὸς προηγούμενος τῆς βροχῆς, καταιγίς: — البحر **σαϊπὸσ-λ-πάχρ,** τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης τὸ ἐν τῇ παλιρροίᾳ κατακλύζον τὴν παραλίαν.

ثبات A. **σεπὰτ** [ρζ. ثبت] ρ. ἀφ. παγιότης, σταθερότης, ἑδραιότης, μονιμότης, εὐστάθεια, ἐμμονή, ἐγκαρτέρησις: — مسلكنده ἡ ἐμμονὴ τοῦ χαρακτῆρος· || — عزم اله مشهور ἐπὶ σταθερότητι ἀποφάσεως· || — موقع ἐγκαρτέρησις ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης· || — و متانت كوسترمك δεικνύω ἐμμονὴν καὶ σταθερότητα· || — بی ἀσταθής: — بی دهر αἰὼν ἀσταθής, ἤτοι τῆς ἀστασίας. || Ρμ. ἐμμένω, δεικνύω εὐστάθειαν, ἐγκαρτερῶ [τῆ ὁδ].

ثباتسز T. **σεπατ-σὶζ,** ἐπθ. ἀσταθής: — آدم ἄνθρωπος ἀσταθής.

ثباتسزلق T. **σεπατσὶζ-λὶκ,** ἀφ. ἀστάθεια.

ثباتکار Π. **σεπατ-κιάρ,** ἐπθ. εὐσταθής, καρτερικός· § ἀφ. ثباتكاری εὐστάθεια.

ثباتکارانه Π. **σεπατ-κιαρανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων εὐσταθεῖ, σταθερῷ, σταθερός, καρτερικός: — افكار ἰδέαι σταθεραί· § [ἐπρ.] εὐσταθῶς, καρτερικῶς.

ثبت A. **σέπτ,** ρ. ἀφ. ἐγγραφή. || Ρμ. ἐγγράφω [δοτ. αἰτ.]: — دفتر ايتمك ἐγγράφω εἰς κώδηκα, κατάλογον· || — ايدلدی τὸ ὄνομά του ἐνεγράφη εἰς τὸν κώδηκα, κατάλογον.

ثبوت A. **σσπὸὶτ** [ρζ. ثبت] ρ. ἀφ. τὸ εἶναι βέβαιον, ἀποδεδειγμένον, βεβαιότης, ἀπόδειξις: — ی دعوانك ἡ ἀπόδειξις τῆς ἀγωγῆς· || — مدعی ἀπόδειξις τοῦ διϊσχυρισμοῦ **[μσὶτεά]**· || — تهمت ἀπόδειξις τῆς ἐνοχῆς: — تهمتی تأييد — ἀπόδειξις τῆς ἐνοχῆς· || — جرم ἀπόδειξις ἐγκλήματος: — πράγματα συντελοῦντα εἰς τὴν ἀπόδειξιν τοῦ ἐγκλήματος· || — بولق βεβαιοῦσθαι, ἀποδείκνυσθαι: — بولدی دعواسی عاقبت ἐπὶ τέλους ἡ ἀγωγὴ αὐτοῦ ἀπεδείχθη· || — وارمق ἡ مرتبة — ἀποδείκνυσθαι· || — يافه واصل اولمق φθάνειν εἰς τὸν βαθμὸν τῆς βεβαιότητος, ἀποδείξεως, ἀποδείκνυσθαι· || — **σσπούτ-γιαφτὲ ὀλμάκ,** ἀποδείκνυσθαι.

ثبوتی A. **σσπουτ-ὶ,** ἐπθ. θετικός, καταφατικός, βεβαιωτικός, ἀποδεικτικός, [ἀντίθ. سلبی]: — معنای ἔννοια καταφατική, θετική· § θ. ثبوتيه: — صفات θετικαὶ ἰδιότητες [τοῦ Θεοῦ]· || — دلائل μέσα ἀποδεικτικά· || — اسباب λόγοι ἀποδεικτικοί, ἀποδείξεις.

ثبور A. **σσπούρ,** ὄν. βάσανος, ὄλεθρος· || — خوان **σσπούρ-χάν,** ὁ ὀδυρόμενος καὶ κράζων «ὁ Θεὸς ἂς λάβῃ τὴν ψυχήν μου».

ثبیت A. **σεπὶτ** [ρζ. ثبت] ἐπθ. ἐδραῖος, πάγιος.

ثجاج A. **σεδζὶδζὰδζ** [ρζ. ثجّ] ἐπθ. ὁ κελαρύζων, ὁ ῥέων ἀφθόνως καὶ θορυβωδῶς: — سيل χείμαρρος ῥέων κτλ.

ثجير A. **σεδζὶρ** [ρζ. ثجر] ὄν. ἐκπίεσμα, στέμφυλον, κ. τσήπουρον: — عنب στέμφυλον σταφυλῆς· || — زيتون στέμφυλον ἐλαίας.

ثخانت A. **σεχανὲτ** [ρζ. ثخن βλ.] ἀφ. θ. πάχος, παχύτης, ἤτοι πυκνότης, κ. χόνδρος: — سجاده ἡ كليم τὸ πάχος τοῦ τάπητος.

ثخن A. **σιχὰν,** κ. **σεχὰν** [συνών. προηγ.] — ی زرهك τὸ πάχος τοῦ θώρακος [πλοίου κτλ.]· || — دره پوس درت πάχους **[σιχανινὲ]** τεσσάρων δακτύλων· || — ی طوپلرينك τὸ πάχος τῶν τηλεβόλων Κρούπ.

ثخونت A. **σσχουνέτ,** ἀφ. θ. συνων. ثخانت βλ.

ثخین A. **σεχὶν** [ρζ. ثخن] ἐπθ. παχύς, πυκνός, χονδρός: — حصير ψίαθος χονδρά· § θ. ثخينه: — منسوجات ὑφάσματα χονδρά.

ثدی A. **σεδὶ,** ὄν. μαστός: — كثير اللبن — **σεδὶϊ κεσὶρσ-λ-λέπν,** μαστὸς πολυγάλακτος· || — سمين — μαστὸς εὐτραφής· || — ذات الـ **ζάτου-σ-σεδὶ,** μαστοφόρος [ζῶον].

ثدیی A. **σεδὶϊ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων εἰς τὸν μαστόν, μαστικός: الشكل — **σεδὶϊγσσὰέκλ,** μαστοειδής· § θ. ثديیه.

ثرا A. ἡ ثری **σερά,** ὄν. χῶμα, γῆ: تحت الـ — **τάχτε-σ-σερά,** ὑπὸ τὴν γῆν· || فوق الـ — **φέβκα-σ-σερά,** ὑπὲρ τὴν γῆν· || سماى عزتدن — ی ذاته هبوط ايلدی ἐξέπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τῆς δόξης εἰς τὴν γῆν τοῦ ἐξευτελισμοῦ· βλ. طاب καὶ ثریا.

ثرائد A. **σεραϊὶτ** [πλθ. τοῦ ثريد **σεριὶτ**] ὄν. ἄρτοι βεβρεγμένοι ἐν ζωμῷ· βλ. ثريد.

ثرب A. **σέρπ,** ὄν. ἐπίπλοον, ἤτοι ἡ δικτυοειδὴς καὶ πιμελώδης μεμβράνα ἡ καλύπτουσα τὰ ἔντερα, κ. σκέπη [ἀνατ.].

ثربی A. **σερπ-ὶ,** ἐπθ. ἐπιπλοϊκός [ἀνατ.].

ثرثار A. **σερσάρ,** ὄν. καὶ ἐπθ. φλύαρος, μωρολόγος.

ثروان A. **σερβὰν** [ρζ. ثرو, βλ. ثروت] ἐπθ. πλούσιος.

ثروت A. **σερβὲτ** [ρζ. ثرو] ὄν. θ. πλοῦτος: — مملكت πλοῦτος τῆς χώρας· || — اكتساب ἀπόκτησις πλούτου· || — صاحب πλούσιος· || — اصحاب πλούσιοι· § μτφ. — عقل πλοῦτος νοός, διανοίας· || — علميه πλοῦτος ἐπιστημονικός· || — لاقنادر علم بر ἡ ἐπιστήμη εἶναι πλοῦτος ἀθάνατος **[λὰ τσφνὰ].**

ثری **σερᾶ,** βλ. ثرا.

ثرید A. **σεριὶτ,** ὄν. ἄρτος βεβρεγμένος ἐν ζωμῷ· § πλθ. ثرائد **σεραϊὶτ**· §βλ. ثريد.

ثریا A. **σσρεγγά,** ὄν. πλειάδες: — عدد **ἄκτι σσρεγγά,** τὸ περιδέραιον τῶν πλειάδων, ἤτοι τὸ σχῆμα αὐτῶν τὸ ὁμοιάζον περιδεραίῳ· || اين الـ — و الثری **ἐὶν-εσ-σσρεγγὰ βε-σ-σερᾶ,** ποῦ αἱ πλειάδες, ποῦ ἡ γῆ! [παρ. ἐν χρήσει ἐπὶ μεγάλης ἠθικῆς διαφορᾶς μεταξὺ δύο πραγμάτων]· || — مثيل قناديل κανδῆλαι ὅμοιαι ταῖς πλειάσιν, ἤτοι πολλαὶ καὶ λάμπουσαι.

ثعابیب A. **σε'απὶπ,** ὄν. σίαλος.

ثعالب A. **σε'αλὶπ,** πλθ. τοῦ ثعلب βλ.

ثعبان A. **σσ'πάν,** ὄν. μέγας ὄφις, δράκων: — كه عصا — اولور اما يد بيضا ايله ἐνίοτε [γκιὰχ] ἡ ῥάβδος γίνεται δράκων, ἀλλὰ διὰ τῆς χειρὸς [γὲτ] τοῦ Μωϋσέως· [βλ. يد بيضا **πεϊζᾶ**].

ثعلب A. **σαλέπ,** ὄν. ἀλώπηξ: — ال **τάου-σ-σαλέπ,** ἀλωπεκία, ἡ ἀλωπεκίασις, νόσος ῥιπτουσα τὰς τρίχας τῆς κόμης καὶ τῆς γενειάδος·§—ال **χσάγετου-σ-σαλέπ,** ὄρχις ἀλώπεκος, ἡ ἁπλῶς ثعلب, βολβὸς ἤτοι ῥίζα ἐξ ἧς παρασκευάζεται τὸν χειμῶνα τὸ γνωστὸν ἀφέψημα σαλέπιον· οὕτω καλεῖται καὶ ἡ ἐκ τῆς ῥίζης ταύτης κόνις ἡ χρησιμεύουσα διὰ τὸ ἀφέψημα, ὡς καὶ τὸ ἀφέψημα αὐτὸ[βλ. تلكى].Κατ'ἄλλους ὀρθότερον سحلب ·βλ.καὶ سالب.

ثغور A. **σγοὶρ** [πλθ. τοῦ ἀχρήστου ثغر **σαγρ**] ὄν. στενά, σύνορα: اسلام—σύνορα μουσουλμανικά.

ثفل A. **σφὸλ,** ὄν. ὑποστάθμη: شراب — ὑποστάθμη τοῦ οἴνου· § περίττωμα, κόπρανον: متصلب — περίττωμα σκληρόν· ‖ — سجى περίττωμα στρογγύλον.

ثفلى A. **σφὸλ-i,** ἐπθ. περιττωματικός· § θ. ثفل.

ثفن A. **σέφν,** ὄν. τύλος, κ. κάλως: قدم — τύλος ποδός· § πλθ. اثفان **έσφάν.**

ثقات A. **σικάτ** [πλθ. τοῦ ثقة βλ.] ὄν. ἀξιόπιστοι ἄνθρωποι· § σύντροφοι καὶ φίλοι τοῦ προφήτου Μωάμεθ.

ثقال A. **σικάλ** [πλθ. τοῦ ثقيل] ἐπθ. βαρεῖς, φορτικοί: سحاب — νέφη βαρέα·‖ — اشخاص οἱ φορτικοὶ τῶν ἀνθρώπων.

ثقالت A. **σεκαλέτ,** συνηθέστ. ثقلت βλ.

ثقب A. **σάκπ,** ρ. ἀφ. τὸ τρυπᾶν· § ὄν. ὀπὴ ἀνοικτὴ ἐκ τοῦ ἑτέρου ἄκρου· § منشادى — ἀνάτρησις [χειρ.]·‖ Ρμ. τρυπῶ[αἰτ.]. § πλθ. ثقوب **σσκούπ·** βλ. καὶ ثقبه.

ثقبه A. **σσκπέ,** ὄν. θ. ὀπὴ ἀνοικτὴ ἢ καὶ μὴ ἐκ τοῦ ἀντιθέτου μέρους, πόρος, στόμιον [βλ. ثقب]: جدار — ὀπὴ τοίχου·§ πλθ. ثقبات **σσκσπάτ.**

ثقل A. **σικάλ,** συνηθέστερον ثقلت βλ.

ثقلاء A. **σσκαλᾶ** [πλθ. τοῦ ثقيل] ἐπθ. φορτικοί, ὀχληροί.

ثقلان A. **σεκαλὰν** [δυϊκὸς τοῦ ثقل] συνηθέστ. ثقلين βλ.

ثقلت A. **σικλὲτ** [ῥζ. ثقل] ὄν. θ. βαρύτης, βάρος, πίεσις, στενοχωρία, ἀγωνία: بنا — τὸ βάρος **τῆς** οἰκοδομῆς· ‖ اجسام — τὸ βάρος τῶν σωμάτων· ‖ وار — هواده بر ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ ὑπάρχει βάρος, ἤτοι ἡ ἀτμοσφαῖρα εἶναι βεβαρημένη· ‖ اضافيه — εἰδικὸν βάρος, πυκνότης[φυσ.].‖رأس — καρηβαρία·‖لسان — βαρυγλωσσία· ‖ صدر — βάρος, στενοχωρία τοῦ στήθους· ‖ وار — جائده بر ἔχω βάρος, στενοχωρίαν ἐν τῇ ψυχῇ· ‖ درون — στενοχωρία ἐσωτερική, ψυχική· ‖ ويرمك — δίδω βάρος, βαρύνω, ἐνοχλῶ· ‖ چكمك — ὑποφέρω, στενοχωροῦμαι.

ثقلين A. **σεκαλέϊν** [δυϊκ. τοῦ ثقل] ὄν. οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ πνεύματα: رسول ال — **ρεσούλου-σ-σεκαλέϊν,** ὁ ἀπόστολος τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν πνευμάτων, ἢ—ال سيد **σεϊ:σ-σ-σεκαλέϊν,** ὁ ἀρχηγὸς κτλ. [ἤτοι ὁ Μωάμεθ].

ثقوب A. **σσκούπ,** πλθ. τοῦ ثقب βλ.

ثقه A. **σικᾶ** [ῥζ. وثق, βλ. وثوق] ὄν. ἄνθρωπος ἀξιόπιστος, εἰς τὸν λόγον τοῦ ὁποίου βασίζεται τις·[ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀντὶ πληθυντικοῦ]: دندر — ذات او ἐκεῖνος εἶναι ἐκ τῶν ἀξιοπίστων· ‖ دن بويله — بوكا شهادت ايدرم زيرا ἐπιμαρτυρῶ περὶ τούτου· διότι οὕτως ἠκουσα παρ' ἀξιοπίστων· § πλθ. ثقات **σικάτ.**

ثقيل **σεκίλ** [ῥζ. ثقل] ἐπθ. βαρύς, φορτικός, ὀχληρός·§ δυσειδής, ἄσχημος: حمل — φορτίον βαρύ· ‖ الروح — **σεκίλσ-ρ-ρούχ,** βαρὺς τὴν ψυχήν, ὀχληρός· ‖رسم — ἄσχημος εἰκών· ‖ چهره — πρόσωπον δυσειδές·‖ اولق — γίνομαι βαρύς, φορτικός· § θ. ثقيله — الفاظ ἢ كلمات — : λέξεις, λόγοι βαρεῖς, βάναυσοι· § πλθ. ثقلاء βλ.

ثلاثون A.**σελασσόν,** ἢ ثلاثين **σελασίν,** ἀριθ. τριάκοντα.

ثلاثه A. ἢ ثلث **σελασέ,** ἀριθ. τρεῖς, τρία: — شهور οἱ τρεῖς μῆνες, ἤτοι ὁ Ρεδζέπ [رجب], ὁ Σαπὰν [شعبان] καὶ ὁ Ραμαζὰν [رمضان]·‖— ايام اقائم αἱ τρεῖς ὑποστάσεις [τῆς ἁγ. Τριάδος]·‖—ازمنهٔ οἱ τρεῖς χρόνοι, ἤτοι τὸ παρελθόν, τὸ ἐνεστὼς καὶ τὸ μέλλον· ‖ — بلاد αἱ τρεῖς πόλεις ἢ τὰ προάστεια Κων]πόλεως: ايوب Ἐγιούπ, غلطه Γαλατᾶς καὶ اسكدار Χρυσόπολις.

ثلاثى A. **σσλασὶ** [ῥζ. ثلث] ἐπθ. ὁ ἐκ τριῶν συγκείμενος·§[γραμ.] τριγράμματον, ἤτοι ῥῆμα ἢ ρηματικὸν ἀφηρημένον τῆς ἀραδικῆς συγκείμενον ἐκ τριῶν ριζικῶν γραμμάτων: مجرد — τριγράμματον καθαρὸν **[μσδζερ-**

ρέ‡], ἐκ τριῶν μόνον ριζικῶν γραμμάτων συγκείμενον·‖ مزيد فيه — τριγράμματον ἐπηυξημένον **[μεζὶ‡σν φίχ],** ἤτοι ἐν ᾧ ἐκτὸς τῶν γ'. ριζικῶν ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα μὴ ριζικὰ γράμματα· § [βοτ. φυσ.] الوريقات — **σσλασίσ-λ-βσρεϊκάτ,** τρίφυλλος· ‖ الفصوص — **σσλασίσ-λ-φσσούς,** τρίλοβος· ‖ المسكن — **σσλασίσ-λ-μεσκέν,** τριοικία·‖الاخوه — **σσλασίσ-λ-σχσδδέ,** τριάδελφος·‖الفروع — **σσλασίσ-λ-φσρού',** τρισχιδής·‖ الشكل — **σσλασίσ-σ-σέκλ,** τρίμορφος·‖الرأس — **σσλασίσ-ρ-ρέ'ς,** τρικέφαλος·‖الاصابع — **σσλασίσ-λ-έσα‡i,** τριδάκτυλος· § θ. ثلاثيه ·§βλ. رباعى،ثنائى.

ثلاثين A. **σελασίν,** βλ. ثلاثون.

تلث A. **σσλσ́ς,** ἀριθ. ἓν τρίτον: ى — طقوزك اوچدر τὸ τρίτον τοῦ ἐννέα εἶναι τρία· § εἶδος γραφῆς ὀθωμανικῆς ἐκ παχέων γραμμάτων·‖جليسى — **σσλσ́ς δζελισί,** ἡ αὐτὴ γραφὴ μετὰ παχυτέρων γραμμάτων· βλ. جلى.

ثلثان A. **σσλσσάν,** καὶ ثلثين **σσλσσέϊν** [δυϊκὸς τοῦ προηγ.] ἀριθ. τὰ δύο τρίτα: ى — ايكيدر τὰ δύο τρίτα τοῦ τρία εἶναι δύο·‖ مدت حزائيه — τὰ δύο τρίτα τοῦ χρόνου τῆς ποινῆς [καταδίκου].

ثلثه A. **σελασέ,** βλ. ثلاثه.

ثلثين A. **σσλσσέϊν,** βλ. ثلثان.

ثلج A. **σέλδζ,** ὄν. χιών : — نزول πτῶσις χιόνος, χιόνισμα.

ثلمه A. **σσλμέ,** ὄν. θ. ρῆγμα, ρωγμή.

ثله A. **σσλλέ,** ὄν. θ. ὁμήγυρις, συνάθροισις, σωρὸς ἀνθρώπων·§ **σελλέ:** ἀγέλη προβάτων καὶ αἰγῶν.

ثم A. **σσμμε,** ἐπρ. εἶτα: شكراً — حمداً καὶ εἶτα εὐχαριστία [τῷ Θεῷ]·‖التدارك — **σσμμε-τ-τε‡αρσσκ,** ὑποβολιμαῖος, ἤτοι ἔγγραφον ἢ λόγος ἔπειτα ἐπινοηθεὶς καὶ πλασθεὶς ὅπως χρησιμεύσῃ ὡς πρόφασις, ὡς ἐπιχείρημα.

ثمار A **σεμάρ,** ἀντὶ ثمره **σεμερέ,** βλ.

ثمار A. **σιμὰρ** [πλθ. τοῦ ثمر] ὄν. καρποί: باغ — καρποὶ τῆς ἀμπέλου·‖ تفاحيه — πεπονοειδῆ· ‖ نواتيه — πυρηνοφόρα.

ثمان A. **σεμάν,** ἀριθ. ὀκτώ· βλ. καὶ ثمانيه.

ثمانون A. **σεμανοῦν,** καὶ ثمانين **σεμανὶν** [ἐκ τοῦ ثمان] ἀριθ. ὀγδοήκοντα.

ثمانيه A. **σεμανιέ,** ἀριθ. ὀκτώ : عجائب سبعه — ἑπτὰ θαύματα τοῦ κόσμου [اولدى قله سيله عجائب ايفل] **[ἀδζαϊ‡]** διὰ τοῦ πύργου Ἐϊφὲλ ἐγένοντο ὀκτώ· ‖ التذكير — **σεμανίεσσ-τεζκίρ,** ὀκτανδρία· [βλ. ثنائى] ‖ — التأنيث **σεμανίεσσ-τ-τε'ενίς,** ὀκτωγυνία.

ثمر A. **σεμέρ,** ὄν. καρπός: — بى ἄκαρπος· ‖—پر πλήρης **[πσ̈ρ]** καρποῦ: — شجر پر δένδρον βρίθον καρποῦ·‖ غبى — **σεμέρι γα‡i,** δρύπη [βοτ.]‖منفرد — αὐτοκάρπιον·‖ثمرى — ἀχαίνιον·‖زهرى — ἀνθοδόχη·‖يمشو — γυμνοκάρπιον.

ثمرات A. **σεμεράτ,** πλθ. τοῦ ἑπομ. βλ.

ثمره A. **σεμερέ,** ὄν. θ. καρπός, προϊόν[κυρ. καὶ μτφ.]: سعى و غيرت — προϊὸν ἐργασίας καὶ ζήλου·‖فؤاد — καρπὸς καρδίας, ἤτοι τέκνον·‖صون — **σεμερέϊ σάδν,** πυξὶς[βοτ.]·‖ اتخاذ اولنان تدابير — سى اولهرق واردات و مصارفك حصول توازن میسر اولدى ἐπετεύχθη ἰσοζύγιον μεταξὺ τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων, τοῦθ' ὅπερ ὀφείλεται **[σεμερεσὶ όλαράκ,** εἶναι προϊὸν] εἰς τὰ ληφθέντα μέτρα· § πλθ. ثمرات **σεμεράτ :** — اقتطاف δρέψις καρπῶν.

ثمرى A. **σεμερ-i,** ἐπθ: الشكل — **σεμερίγζσ-σ-σέκλ,** ὁπωροειδὴς [βοτ.].

ثمرين A.**σεμερ-έϊν** [δυϊκ. τοῦ ثمر] ὄν. βοτ. δύο καρποί : ملتصقين — **σεμερέϊνι μουλτεσπκάϊν,** συγκάρπια· ‖ فقيرين — **σεμερέϊνι φακιρέϊν,** διαχαίνιον.

ثمن A. **σεμέν,** ὄν. τίμημα: حين بيعده تسمية — κατὰ τὴν πώλησιν ἀνάγκη νὰ ὁρίζηται τὸ τίμημα· ‖ مدفوع و مقبوض — مقابلنده ἀπέναντι τιμήματος δοθέντος καὶ ληφθέντος· ‖ مسمى — τίμημα ἐξονομασθέν, ἤτοι ὡρισμένον **[μσδεμμά]**·‖ مثل — τίμημα κατ' ἐκτίμησιν [μίσλ. βλ. اجر]· § πλθ. اثمان **έσμάν :** — حاصله ἀντίτιμα ἢ ποσὰ προκύψαντα ἐκ τῆς πωλήσεως πράγματός τινος.

ثمن A. **σσμν,** ἢ **σσμσ́ν,** ἀρθ. ἓν ὄγδοον: — بردن — τὸ ὄγδοον τοῦ ὁκτὼ εἶναι ἕν.

ثميره A. **σθμεϊρὲ** [ὑποκορ. τοῦ ثمر] ὄν. θ. μικρὸς καρπός, καρπίδιον.

ثمين A. **σεμὶν** [ρζ. ثمن] ἐπθ. πολύτιμος: — در μαργαρίτης πολύτιμος· || كوهر — λίθος πολύτιμος.

ثناء A. **σενά,** ρ. ἀφ. ἔπαινος:—بر كيمسه‌نك سنده بولنمق εὑρίσκομαι ἐν τῷ ἐπαίνῳ τινός, ἐπαινῶ τινα. || Ρμ. ἐπαινῶ [αἰτ.]: سنى مدح كندیسنی هر كسه—ایدر σὲ ἐπαινεῖ· || ایتدیرمك—ایدر θέλει νὰ κάμῃ πάντας νὰ τὸν ἐπαινῶσι.

ثناخوان Π. **σενα-χάν,** ἐπθ. ὁ ἀναγινώσκων ἔπαινον, ἐπαινέτης τινός, ὁ θαυμαστὴς τῶν ἀρετῶν τινος.

ثناخوانى Π. **σενα-χανί,** ἀφ. τὸ ἔργον τοῦ ἐπαινέτου τοῦ θαυμαστοῦ·§ἐπθ. ἐπαινετικός.

ثناكار Π. **σενα-κιάρ,** ἐπθ. καὶ ὄν.ὁ ποιῶν ἔπαινον,ἐπαινέτης,φίλος· βλ.ثناور.

ثناكارانه Π.**σενα-κιαρανέ,** ἐπθ. ἐπαινετικός,φιλικός·§ ἐπρ. ἐπαινετικῶς.

ثناكارى Π. **σενα-κιαρί,** ἀφ. τὸ ἔργον τοῦ ἐπαινέτου,φιλία· § ἐπθ. ἐπαινετικός, φιλικός· § βλ. ثناورى.

ثناكوى Π. **σενα-γκιοϋί,** ἐπθ. καὶ ὄν. ὁ λέγων ἔπαινον, ἐπαινέτης· βλ. ثناور.

ثناكويى Π **σενα-γκιϋγί,** ἀφ.τὸ ἔργον τοῦ ἐπαινέτου· § ἐπθ. ἐπαινετικός.

ثناور Π.**σενα-βέρ,** ἐπθ. καὶ ὄν. ἐπαινέτης, φίλος: — كر **σεναβερινίζ,** ὁ ἐπαινέτης ὑμῶν, ἢ لرى—**σεναβερλερί,** ὁ ἐπαινέτης Αὐτῆς, ἤτοι ἐγὼ ὁ φίλος της [ἐν χρήσει ἐν τῇ ὁμιλίᾳ ἢ ἀλληλογραφίᾳ ἐκ μέρους ἀνωτέρου πρὸς ὑποδεέστερον].

ثناورانه Π. **σεναβερ-ανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων ἐπαινέτῃ, ἐπαινετικός: — طرف **مدن ταράφι σεναβερανεμιέν,** ἐκ μέρους ἐμοῦ τοῦ ἐπαινέτου ὑμῶν· βλ. ثناور.

ثناورى Π. **σεναβερ-ὶ** ἀφ. τὸ ἔργον τοῦ ἐπαινέτου, φιλία· § ἐπθ. ἐπαινετικὸς, φιλικός: — تحريرات τὰ φιλικά μου γράμματα· || —تذكرهٔ φιλικὸν γράμμα· βλ. ثناور.

ثنائى A. **σθναΐ** [ρζ. ثنى] ἐπθ. ὁ ἔχων δύο, ὁ ἐκ δύο μερῶν συγκείμενος·§[γραμ.] διγράμματος,ἤτοι λέξις ἐκ δύο γραμμάτων συγκειμένη, ἡ ρίζα ρηματικὴ δισύλλαβος [βλ. فرادى καὶ ثلاثى] § [βοτ.]· الاخوه — **σθναϊδ-λ-δχθδέ,** διάδελφος· || التذكير—**σθναϊδ-τ-τεζκίρ,** ἡ ὀρθότ. الذكوره—**σθναϊδ-ζ-ζθκιουρέ,** διανδρος· || القوه— **σθναϊδ-λ-κθδέ,** διδύναμος· || المسكن— **σθναϊδ-λ-μεσκέν,** διοικία· § θ. ثنائيه.

ثنائيه A. **σθναϊγὲ** [θηλ. τοῦ προηγ.] ἐπθ.: [βοτ.] الاخوه — **σουναϊγετδ-λ-δχθδέ,** διαδελφία· || الذكوره—**σθναϊγετδ-ζ-ζθκιουρέ,** διανδρία [βλ. ثنائى].

ثنوى A. **σενεβὶ** [ρζ. ثنى] ὄν. δυϊστής, διθεϊστής, ἤτοι ὁ πρεσβεύων δύο ἀρχὰς τοῦ παντός,μίαν τοῦ καλοῦ καὶ ἄλλην τοῦ κακοῦ· § θ. ثنويه.

ثواب A. **σεβὰπ** [ρζ. ثوب] ὄν. ἔργον ἀγαθόν, εὐσεβές,ἀγαθοεργία·§ἀνταμοιβὴ διδομένη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ διὰ καλὴν πρᾶξιν, ἀξιομισθία: در — قلب قيرمق كناهدر كوكل يانمق τὸ δυσαρεστεῖν [θραύειν τὴν καρδίαν] εἶναι ἁμαρτία, τὸ δὲ ἱκανοποιεῖν ἔργον ἀγαθόν· || اوكسوز — در كيدرمك τὸ ἐνδύειν ὀρφανὸν εἶναι ἔργον ἀγαθόν· || كيرمك—ه ايتمك—πράττω ἔργον ἀγαθὸν ἄξιον ἀντιμισθίας [ὑπὸ τοῦ Θεοῦ]· || الق — ἢ قزانمق ἀξιοῦμαι ἀντιμισθίας ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.

ثواب A. **σεββὰπ** [ρζ. ثوب] ὁ πωλητὴς ἐνδυμάτων.

ثوابت A. **σεβαπὶτ** [πλθ. τοῦ ثابت] ὄν. θ. ἀπλανεῖς [ἀστέρες] : و سيارات—οἱ ἀπλανεῖς καὶ οἱ πλανῆται.

ثوانى A. **σεβανί,** πλθ. τοῦ ثانيه βλ.

ثوب A. **σέβπ,** ὄν. ἔνδυμα· § πλθ. اثواب **εσβὰπ** καὶ ثياب **σιγιάπ.**

ثوبان A. **σεβπὰν** [ρζ. ثوب] ὄν. ἀνάρρωσις: مريض — ἀνάρρωσις ἀσθενοῦς.

ثور A. **σέβρ,** ὄν. βοῦς, ταῦρος: — برج τὸ ζῴδιον **[πὸρὸζ]** τοῦ ταύρου· ||—لسان ال **λισάνδ-δ-σέβρ,** βούγλωσσον [φ.].

ثوران A. **σεβεράν** [ρζ. ثور] ρ. ἀφ. τὸ ἐγείρεσθαι [ἐπὶ κονιορτοῦ ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ, ἢ ἐπὶ κυμάτων].

ثوريه A. **σεβριγέ,** ἐπθ. θ. ἀρνογλωσσοειδῆ [φυτ.].

ثؤلول A. **σθ'λούλ,**ὄν.ἀκροχορδών,κ. κόττι βλ. سيكيل.

ثوم A. **σούμ,** ὄν. σκόροδον [τ. صارمساق] § برى — **σοῦμι περρί,** ἄγριον τεύκριον (βοτ.).

ثومى A. **σουμ-ί,** ἐπθ. σκοροδοειδής· § θ. ثوميه.

ثياب A. **σιγιὰπ** [πλθ. τοῦ ثوب] ὄν. ἐνδύματα: درويشانه — ἐνδύματα δερβισικά· || —نى اندى—ἔρριψε τὰ ἐνδύματά του **[σιγιαπινί],** ἀπεξεδύθη· || ريايه بورنمش — περιεβλήθη τὰ ἐνδύματα τῆς ὑποκρισίας.

ثيب A. **σεγὶπ,** ὄν. θ. χήρα ἢ ζωντοχήρα [ἀντίθ. بكر]· § πλθ. ثيبات **σεγιπάτ.**

ثيبه A. **σεγιπέ,** ὀρθότερον ثيب βλ.

ج

ج **ζὶμ,** ἔκτον γράμμα τοῦ τουρκικοῦ ἀλφαβήτου προφερόμενον ὡς τὸ παρ'ἡμῖν τζ ἐν ταῖς λέξεσι π. χ. τζίντζυφον, τζίντζυρας κτλ. Καλεῖται جيم عربى **ζὶμι ἀρεπί,** κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ج **τσίμ,** καλούμενον جيم فارسى **ζὶμι φαρισί** [βλ. جيم]καὶ ἐνταῦθα παριστάνεται 'Ελληνιστὶ διὰ τοῦ **ζ.** 'Αριθμητικῶς σημαίνει 3 [βλ. ابجد]. 'Εν ταῖς χρονολογίαις εἶναι συγκοπὴ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀραβικοῦ μηνὸς جمادى الاخره **ζεμάζιδ-λ-ἀχιρέ** [βλ. جا]· ἐν ἀρχῇ δὲ προτάσεως εἶναι συντομία τῆς λέξεως جواب **ζεβὰπ**=ἀπάντησις [βλ. س].

جا **ζᾶ,** συντομία τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀραβικοῦ μηνὸς جمادى الاولى **ζεμάζιδ-λ-ζᾶ,** ἐν χρήσει ἐν ταῖς χρονολογίαις ἐπιστολῶν:

جا Π.**ζᾶ,** ὄν. τόπος: — ب —**ζᾶ-πὲ-ζᾶ,** τῇδε κἀκεῖσε, ἔστιν ὅτε, ποῦ καί που·|| سماده — ب — بولوتلر پيدا اولدى ἐν τῷ οὐρανῷ τῇδε κἀκεῖσε νέφη ἐπαρουσιάσθησαν· || — بى ἄτοπος· || دنيا — ى بقا دكلدر ὁ κόσμος δὲν εἶναι τόπος αἰωνίου διαμονῆς· || فرحفزا — ى τόπος εὐφρόσυνος· || بوراسى — ى ملاحظه‌در τοῦτο εἶναι τόπος σκέψεως, ἤτοι δεῖται σκέψεως· || انكار — ى دكلدر δὲν εἶναι τόπος ἀντιρρήσεως, ἀναντίρρητον· || بحث — ى τόπος συζητήσεως, ζήτημα· || سؤال — ى τόπος ἐρωτήσεως, ἄξιον ἐρωτήσεως· § λέγεται καὶ جاى **ζᾶί:** — بوسه τόπος φιλήματος, ἤτοι μέρος ὅπερ φιλεῖ τις· § βλ. هرجائى.

جاء T. **ὄζᾶ,** ἐπιφώνημα πρὸς διασκέδασιν βρέφους ἢ μικροῦ παιδός, ἐν χρήσει ὅταν κρυπτόμενός τις, ἢ κρύπτων μόνον τὸ πρόσωπον παρουσιάζεται αἴφνης· κ. τζάτο.

جائر A. **ὄζαῖρ** [ρζ. جور] ἐπθ. ὁ τυραννῶν, τύραννος: — دلبر ὡραία τυραννοῦσα.

جائز A. **ὄζαΐζ** [ρζ. جوز, βλ. جواز] ἐπθ. ἐπιτετραμμένος, θεμιτός: — دكلدر οὐκ ἔξεστι,δὲν ἐπιτρέπεται· || صو بولنميان يرده تيمم — در ὅπου δὲν ὑπάρχει ὕδωρ, ἐπιτρέπεται ὁ δι'ἄμμου καθαρμός· || كورمك—ἐπιτρέπω, συγχωρῶ.

جائزه A. **ὄζαϊζὲ** [θ. τοῦ προηγ.] ὄν.θ.δῶρον ἀνωτέρου ἀπέναντι πράγματος προσφερομένου ὑπὸ κατωτέρου,ἰδίᾳ τὸ ἀπέναντι ποιήματος διδόμενον τῷ ποιητῇ·§ βραβεῖον ἐν διαγωνισμῷ· § γραμμὴ συρομένη ὑπὸ λέξιν ἢ ὄνομα πρὸς διάκρισιν: چكمك—σύρω γραμμήν, σημειῶ·§ πλθ. جوائز **ὄζεβαϊζ.**

جائل A. **ὄζαῖλ** [ρζ. جول, βλ. جولان] μτχ. ὁ περιφερόμενος ἄνω κάτω : — صياد κυνηγὸς ἄνω κάτω περιφερόμενος.

جائله A. **ὄζαϊλὲ** [θ. τοῦ προηγ.] ὄν.θ.σκέψις κυκλοφοροῦσα ἐν τῷ νῷ.

جابر A. **δζα±ὶρ** [ρζ. جبر] μτχ. ἀρθρέμβολος ἢ καταρτιστὴς ἐξηρθρωμένου μέλους· || خاطر — ὁ ἱκανοποιῶν, εὐχαριστῶν τὴν καρδίαν ἀνθρώπου ὃν δυσηρέστησε· || — آمر προϊστάμενος ἐξαναγκάζων τὸν ὑπὸ τὰς διαταγάς του νὰ πράξῃ κακόν τι.

جابلوس Π. **δζα±λούς,** ἀφ.κολακεία· §ὄν. κόλαξ.

جابلوسی Π. **δζα±λουσ-ί,** ἀφ. κολακεία.

جابه T. ἢ جبا **δζά±α,** ὄν. δῶρον· § ἐπρ. δωρεάν: ایچك — δίδω δωρεὰν [αἰτ.]· || — یولداشلره قهوه τοῖς συνοδοιπόροις ὁ καφὲς δωρεὰν [ἔστω].

جابی A. **δζα±ὴ** [ρζ. جبي, βλ. جبایت]ὄν.εἰσπράκτωρ τῶν ἰτζαρέδων [اجاره] ἢτοι μισθωμάτων τῶν βακουφίων, ὡς τεμενῶν,κρηνῶν,πτωχοκομείων κτλ.[βλ.وقف]. Ἀλλοτε ἐκαλοῦντο οὕτω καὶ οἱ εἰσπράκτορες τῶν κυβερνητικῶν ἐν γένει φόρων· διὰ τοὺς τελευταίους τούτους καθιερώθη ἤδη ἡ λέξις تحصیلدار.

جابیلق T. **δζα±η-λήκ,** ὄν. τὸ ἔργον τοῦ εἰσπράκτορος τῶν βακουφικῶν μισθωμάτων· § τὸ ἐκ τῶν μισθωμάτων τούτων ἀναλογοῦν τῷ εἰσπράκτορι.

جاثلیق A. **δζασελ±ὶκ** [ἐκ τῆς λ. καθολιλικὸς] ὄν. πρωθιερεύς, πρωθιεράρχης, πνευματικὸς ἀρχηγός.

جاجیق T. **δζαδζήκ,** ὄν. φυλλάς, κ. σαλάτα μετὰ ὀξυγάλακτος: خیار — ی ἀγγουροσαλάτα μετὰ ὀξυγάλακτος.

جاحد A. **δζαχὴ±** [ρζ. جحد] ἐπθ. ὁ ἀρνούμενος καίπερ εἰδώς: نور آفتاب — ὁ ἀρνούμενος τὸ φῶς τοῦ ἡλίου· || — خصم ἐχθρὸς ἢ ἀντίδικος ἀρνούμενος.

جاحظ A. **δζαχὴζ** [ρζ. جحظ] ἐπθ. ὁ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξοφθηκότας· βλ. لقمه کوز· § ὄν. κ. διασήμου ἄραβος σχισματικοῦ.

جادالوس T. **δζα±αλὸς** [βλ. جادی] ἐπθ. ὁ ὁμιλῶν πολλὰ καὶ θρασέως, ὁ ἐπιτυγχάνων διὰ ψευδῶν καὶ θράσους, προπετής, θρασύς, ἀγύρτης.

جادالوسلق T. **δζα±αλοσ-λήκ,** ὄν. θρασύτης, ἀγυρτεία, προπέτεια.

جادو Π. **δζα±οῦ,** ὄν. μάγος: فن — μάγος τὴν τέχνην **[φέννη],** εἰδὼς τὴν μαγείαν· || سحر — μάγος τὸν λόγον **[σσχάν],** ἤτοι εὐγλωττος μαγεύων διὰ τῆς γλώσσης· ||βλ. جادی.

جادویی Π. **δζα±ου-γ̈ί,** ὄν. μαγεία.

جاده A. **δζα±±έ,** ὄν. θ. μεγάλη ὁδός, λεωφόρος [κυρ. μτφρ.]: سی — غلط ἡ λεωφόρος τοῦ Γαλατᾶ· || جاده: صواب طورر ایکن خطایه صاپمه ده مجبوریت واردر کریوه: τίς ἡ ἀνάγκη τοῦ νὰ παρεκκλίνῃ τις εἰς τὴν ἀδιέξοδον τοῦ λάθους, ἐνῷ ὑπάρχει ἡ λεωφόρος τοῦ ὀρθοῦ· § πλθ. جواد **δζεβά±±.**

جادی T. **δζα±ὶ** [ἐκ τοῦ جادو βλ.] ὄν. μορμολύκειον, φάσμα· συνών. وامپیر καὶ قره قونجولوس· § μάγος, γόης, μάγισσα· § γραῖα δυσειδὴς καὶ κραύγασος.

جاذب A. **δζαζὶ±** [ρζ. جذب] μτχ. ὁ ἑλκύων, θέλγων, ἑλκυστικός, θελκτικός:— حسن κάλλος ἑλκυστικόν· ||— نکاه ἢ نظر δμμα ἑλκυστικόν· || القلوب — **δζαζί±σ-λ-κδλούς,** ὁ θέλγων τὰς καρδίας θελξικάρδιος· § θ. جاذبه: — قوة δύναμις ἑλκύουσα, ἕλξις [φυσ.].

جاذبه A. **δζαζι±ὲ** [θηλ. τοῦ προηγ.] ὄν. θ.θέλγητρον, κάλλος ἑλκυστικόν· § ἕλξις [φυσ.]: قانونی — ὁ νόμος τῆς ἕλξεως.

جاذبه‌دار Π. **δζαζι±ε-±άρ,** ἐπθ. θελκτικός,συμπαθητικός:— دیدار πρόσωπον συμπαθητικόν.

جاذبه‌لی T. **δζαζι±ε-λί,** ἐπθ. ὁ ἔχων θέλγητρα,θελκτικός, συμπαθητικός: قز — κόρη θελκτική, συμπαθητική.

جار T. **δζάρ,** ὄν. φωνή,κήρυγμα δημοσίου κήρυκος [διαλαλητοῦ]: چکمك — κηρύττω,κ. διαλαλῶ· || چکدیرمك — κηρύττω διὰ δημοσίου κήρυκος· βλ. جارس ، جارلامق.

جار T. **δζὰρ** [κατὰ τὸ لجه,ἐκ τοῦ چار]ὄν. πέπλος ἢ σάλιον κ. τζάρι, ὅπερ περιβάλλονται αἱ γυναῖκες ἀπ'ὤμων· βλ. ازار ، ازار.

جار A. **δζὰρ** [ρζ. جوار] ἐπθ. καὶ ὄν. γειτων: ملاصق — γείτων συναφὴς **[μδλασήκ]**· || جنب — **δζάρδ-λ-δζσνδ±,** γείτων ξένος,ἤτοι μὴ συγγενής· § θ. جاره **δζαρέ-**§ πλθ. اجوار **ἐδζβάρ,** καὶ συνηθέστ. جیران **δζιράν.**

جار A. **δζὰρρ** [ρζ. جرّ] μτχ. ὁ ἕλκων, σύρων: بندق — βολιαγωγός, ἤτοι ἐργαλεῖον,δι' οὗ οἱ χειρουργοὶ ἕλκουσι τὰς βολίδας

[±ουν±ούκ]ἀπὸ τῶν πλησιῶν· || سداد — ἑλκυστὴρ πρὸς ἀνέλκυσιν τῶν πωμάτων, ἐκπωματστὴρ **[σε±ά±]**· § [γραμ.] πρόθεσις ἀραβικὴ: و — ἡ προθεσις καὶ τὸ ἐν συντάξει μετ' αὐτῆς ὄνομα **[μεδζρούρ]**· §θ. جاره : — حروف προθέσεις.

جارجار T. **δζαρ-δζάρ,** ὄν.κραύγασος, λάλος,φλύαρος· βλ. καὶ جرجر.

جارجی T. **δζαρ-δζῆ,** ὄν.δημόσιος κῆρυξ.

جارح A. **δζαρὶχ** [ρζ. جرح] μτχ. ὁ τραυματίζων: طوتلدی مجروح خسته‌خانه‌یه — کوتورلدی ὁ τραυματίσας συνελήφθη,ὁ δὲ τραυματισθεὶς εἰς τὸ νοσοκομεῖον μετηνέχθη· §ἀναιρῶν[αἰτ.]: شمدیکی سوزکز اولکی سوزکزی — در ὁ παρὼν λόγος ὑμῶν ἀναιρεῖ τὸν προηγούμενον· § θ.جارحه :— اسلحهٔ ὅπλα ἀγχέμαχα ὡς ξίφος, μάχαιρα· || — دلائل ἀποδείξεις ἀναιρετικαί.

جارحه A. **δζαριχὲ** [θηλ. τοῦ προηγ.] ὄν. θ. ἕκαστον τῶν μελῶν τοῦ σώματος,ἰδίᾳ αἱ χεῖρες καὶ οἱ πόδες,δι'ὧν ὁ ἄνθρωπος κερδαίνει τὰ πρὸς τὸ ζῆν· § ζῶον καὶ ἰδίᾳ πτηνὸν σαρκοφάγον· § πλθ. جوارح **δζεβαρίχ.**

جارس T. **δζαρὶς** [βλ. جار] ὄν. κραύγασος, φωνασκῶν [φωνακλᾶς], φλύαρος.

جارسلك T. **δζαρισ-λίκ,** ὄν. φωνασκία, θόρυβος, φλυαρία.

جارسلمك T. **δζαρισ-λεμέκ,** ρμ. οὐδ. φωνασκῶ, θορυβῶ, φλυαρῶ.

جارطه T. **δζαρτά,** ὄν.πορδή: چکمك — πέρδω [χυδ.]· βλ. ضرطه καὶ زورت.

جارلامق T. **δζαρ-λαμάκ,** ρμ. οὐδ. φωνασκῶ, φλυαρῶ.

جارلانمق T. **δζαρ-λανμάκ,** ρμ. μσ. περιβάλλομαι σάλιον [τζάρι].

جاری A. **δζαρὶ** [ρζ. جری, βλ. جریان] μτχ. ὁ ῥέων, τρέχων: — ماء ὕδωρ ῥέον, κ. τρεχάμενον· || — شهر ἢ ماه ὁ τρέχων μήν· § ὁ ἐπικρατῶν, κρατῶν, ἰσχύων: — امر διαταγὴ ἰσχύουσα. ‖ Ρμ. اولق — ῥέω, τρέχω, ἐπικρατῶ, κρατῶ, ἰσχύω, ἐφαρμόζομαι: بحر و برده حکمی — در ἰσχύει ἡ ἐξουσία αὐτοῦ [ἀνάσσει] ἔν τε τῇ θαλάσσῃ καὶ ἐν τῇ ξηρᾷ· || — بو قاعده بورادہ اولز ὁ κανὼν οὗτος δὲν ἰσχύει ἐνταῦθα· || بو طرزجه آسایش و انضباط حکمی — اولور πανταχοῦ ἐπικρατεῖ πλήρης ἡσυχία καὶ τάξις· § θ. جاری: — میاه τὰ ὕδατα τὰ ῥέοντα· || — اصول ἡ ἐπικρατοῦσα τάξις, τὸ καθεστώς· || — عادت ἔθος κρατοῦν· || βλ. ἐπόμ.

جاریه A. **δζαριγ̈ὲ** [θ.τοῦ προηγ.] ὄν.θ.δούλη, ὑπηρέτρια: — بیاض δούλη λευκή· || — زنجیه ἢ عرب — δούλη Αἰθιοπίς.

جازر T. **δζαζίρ,** βλ. جز.

جازم A. **δζαζὶμ** [ρζ.جزم] μτχ.ὁ ἀποφασίζων ὁριστικῶς,ἀποφασιστικός: عقل ἢ رأی — νοῦς ἢ γνώμη ἀποφασιστική· § θ. جازمه.

جاس T. **δζάς,** μόριον προτασσόμενον ἐπιθέτων τινῶν πρὸς ἐπίτασιν τῆς ἐννοίας: جاس جاولاق **δζάς-δζαβλάκ,** ὀλόγυμνος.

جاسوس A.**δζασοὺς** [ρζ. جس] ὄν. κατάσκοπος,ὁ ζητῶν νὰ μάθῃ τὰ ἰδιαίτερα τῶν ἄλλων· § πλθ. جواسیس **δζεβασίς:** — القلوب **δζεβασίσδ-λ-κδλούς,** οἱ εἰδότες τὰ ἐν ταῖς καρδίαις,ἤτοι τὰς σκέψεις τῶν ἀνθρώπων.

جاسوسانه Π.**δζασουσ-ανέ,**ἐπθ.ὁ ἁρμόζων κατασκόπῳ, κατασκοπικός.

جاسوسلق T. **δζασουσ-λούκ,** ὄν. κατασκοπεία.

جاسوسیت A.**δζασουσ-ιγ̈έτ,** ὄν. θ. κατασκοπεία §Π. جاسوسی **δζασουσί,**

جأش A.**δζέ'ς,** ὄν. σκίρτημα.

جاعل A. **δζα'ὶλ** [ρζ. جعل] μτχ. ὁ ποιῶν,ὁ δημιουργός, ὁ χορηγός : الظلمات — **δζα'ὶλδ-ζ-ζδλσμὰτ βὲ-ν-νοὺρ,** ὁ δημιουργὸς τοῦ σκότους καὶ τοῦ φωτὸς[Θεός].

جاغ T. **δζάγ,** ἢ جاو **δζάδ,** ὄν. ἀκτὶς τροχοῦ, ἤτοι ἕκαστον τῶν ξυλίνων ἢ σιδηρῶν ἐλασμάτων τῶν ἐνούντων τὴν περιφέρειαν αὐτοῦ μετὰ τοῦ κέντρου.

جاغل T.**δζαγήλ,** جاغلدامق **δζαγηλ±αμάκ,** βλ. جاغل ، جاغلدامق.

جاف‌جاف T. **δζὰφ-δζάφ,** καὶ جاف جوف **δζὰφ-δζούφ,** μόριον παριστάνον στόμφον·συνέκδ. λόγοι πομπώδεις καὶ ἐπιτετηδευμένοι.

جاف‌جافلی T. **δζαφ-δζαφλῆ,** ἐπθ. ὁ ὁμιλῶν μετὰ ὕφους πομπώδους καὶ ἐπιτετηδευμένου.

جافی A. **δζαβ̀ί** [ρζ.جفا] μτχ. ὁ τυραννῶν, βασανίζων,σκληρός: ـــ جهان ὁ κόσμος ὁ βασανίζων τοὺς ἀνθρώπους.

جاقه T. **δζάκα,** ὄν. ἐπίδειξις: صاتمق —κάμνω ἐπίδειξιν, ἐπιδείκνυμαι· βλ. جغا.

جالب A. **δζαλὶ̇ṫ** [ρζ. جلب] μτχ. ἐφελκύων, προκαλῶν: ـــ مرحمت ὁ προκαλῶν εὐσπλαγχνίαν· || ـــ حیرت ὁ προκαλῶν ἔκπληξιν· || ـــ اشتها ὁ προκαλῶν ὄρεξιν, ὀρεκτικός. || Ρμ. اولق —ἐφελκύω, ἐπισπῶ,προκαλῶ [αἰτ.]: ـــ نظر دقت ἐπισπώντων τὸ ὄμμα τῆς προσοχῆς· § θ. جالبه.

جالس A.**δζαλὶς** [ρζ.جلس, βλ. جلوس] μτχ. ὁ καθήμενος: ـــ اورلك سلطنت ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου **[ἐθρὲνὲ]**τῆς βασιλείας.

جالع A. **δζαλὶ̇**'[ρζ.جلع] ἐπθ. ἀναιδὴς γυνή, ἄνθρωπος ἀναίσχυντος.

جالوت **δζαλούṫ,** ὄν. κ. Γολιάθ.

جالینوس **δζαλινούς,** ὄν. κ. Γαληνός.

جالینوسی A.**δζαλινουσ-ί,**ἐπθ.Γαληνικός, ὁ τοῦ Γαληνοῦ· § Γαληνιστής, ὀπαδὸς τοῦ Γαληνοῦ· § θ. جالینوسیه· § πλθ. جالینوسیون **δζαλινουσιγιούν,** οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Γαληνοῦ.

جام Π. **δζάμ,** ὄν. ὕελος: ـــ پنجره ὕελος παραθύρου· || ـــ آینه ὕελος κατόπτρου·||ـــ ساعت ὕελος ὡρολογίου·|| ـــ کوزلك ὕελος διόπτρων· § ἐπθ. ὑάλινος: ـــ فنار φανάριον ὑάλινον·||ـــ شیشه φιάλη ὑάλινος· || ـــ سرای ἀνάκτορον ὑάλινον [κρυστάλλινον]· § συνεκδ. πλαίσιον,παράθυρον: ـــ قپامق یا اچمق ἀνοίγω ἢ κλείω παράθυρον· § ـــ کوبکی **δζὰμ γκιοπὲγὶ** πράσινον ἀνοικτὸν ἢ ὑποπράσινον χρῶμα·§ποτήριον[ποιητ.]:ـــی**δζάμι μέϊ,**ποτήριον οἴνου· || ـــ جمشید ἢ جم **δζάμι δζέμ,** ἢ **δζεμσὶṫ** ποτήριον τοῦ Δζὲμ ἢ τοῦ **Δζεμσὶṫ** [βασιλέως τῆς Περσίας βλ. λ.] καλούμενον καὶ جهانما ـــ **δζάμι δζιχαν-νθμᾶ,** ποτήριον δεικνῦον τὸν κόσμον, διότι κατά τινα ἀνατολικὸν μῦθον ὁ εἰρημένος βασιλεὺς εἶχε ποτήριόν τι, ὅπερ ἐδείκνυεν αὐτῷ ὅλα τὰ ἐν τῷ κόσμῳ συμβαίνοντα.

جامجی T. **δζαμ-δζῆ,** ὄν. ὑελουργός, ὑελοπώλης, ὑελοθέτης: المالی — ἀδάμας ὑελοπώλου, δι' οὗ κόπτει τὴν ὕελον.

جامجیلق T. **δζαμ-δζηλήκ,** ὄν. τὸ ἔργον τοῦ ὑελουργοῦ κτλ. βλ. جامجی.

جامح A. **δζαμὶχ** [ρζ. جمح] ἐπθ. δυσήνιος ἵππος.

جامد A. **δζαμὶ̇ṫ** [ρζ. جمد] ἐπθ. πεπηγώς, στερεός, ἀνόργανος, ἄψυχος : ـــ ماء ὕδωρ πεπηγός·||ـــ جسم σῶμα ἀνόργανον· § ὄν. σῶμα ἀνόργανον· § [γραμ.] ـــ اسم ὄνομα πρωτότυπον,ἀντίθ. اسم مشتق ὄνομα παράγωγον**[μσὸτάκκ]**· § περιουσία, ὡς χρυσός, ἄργυρος λέγεται καὶ صامت, ἀντίθ. ناطق βλ.§θ. جامده: ـــ میاه ὕδατα πεπηγότα· § πλθ. جوامد **δζεβαμὶ̇ṫ.**

جامدان Π. **δζαμεṫὰν** [ἀντὶ جامه دان] ὄν. κιβώτιον δι'ἐνδύματα, μάρσιπος, ἤτοι σάκκος ὑδοιπορικὸς δι' ἀποσκευάς· § κ. **δζαμαṫὰν,** ὑπενδύτης, ἤτοι γελέκι κομβονόμενον ἐγκαρσίως.

جامدانه Π. **δζαμὶ̇-ανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων ἀνοργάνῳ σώματι, ἀνόργανος·§ἐπρ. ἀνοργάνως.

جامع A. **δζαμὶ̇'** [ρζ. جمع] μτχ. συναθροίζων,συνενῶν,συγκεντρῶν,περιέχων, περιεκτικός,περιλαμβάνων:الکمالات ـــ ذات **ζάτι δζαμὶ̇'σ-λ-κεμαλάτ,**ἢ ذات بر الفضائل — πρόσωπον συνενοῦν πολλὰ πλεονεκτήματα ἢ ἀρετάς **[δζαμὶ̇'σ-λ-φεζαΐλ],** λίαν μεμορφωμένον· || ـــ بر اثر چوق ἔργον περιλαμβάνον πολλὰς ὠφελείας·||ـــ کلام λόγος περιεκτικός, ἤτοι ἐν ὀλίγαις λέξεσι περιέχων πολλὴν ἔννοιαν·||ـــ بر چوق ὑποδιοίκησις περιέχουσα πολλὰ χωρία· § ὄν. τέμενος [τὸ συναθροῖζον τοὺς πιστούς]: ـــ شریف ἱερὸν τέμενος [βλ. مسجد]·|| ـــ لامع نور τέμενος φωταυγές **[νοὔρ-λαμὶ̇'].** || Ρμ. اولق — συνενῶ, συγκεντρῶ, περιέχω, περιλαμβάνω [αἰτ.]: تعریفك افرادینی — اغیارینی مانع اولمسی شرطدر ὁ ὁρισμὸς δέον νὰ περιλαμβάνῃ ὅλα τὰ ἄτομα τοῦ ὁριζομένου, καὶ νὰ ἀποκλείῃ τὰ ξένα·§ θ. جامعه: ـــ جهت τὸ μέρος τὸ συνενοῦν τὸ συνδέον, ἤτοι ἡ σχέσις ἡ συνάπτουσα δύο λέξεις, ἐννοίας, πράγματα, ἀνθρώπους : ـــ جهت اسلامیت ἡ σχέσις τοῦ Ἰσλαμισμοῦ ἥτις συνδέει τοὺς Μωαμεθανούς,ἤτοι ὁ σύνδεσμος τῆς θρησκείας· § πλθ. جوامع **δζεβαμὶ̇'.**

جامکان T. **δζαμεκιὰν** [κατὰ παραφθ. ἐκ τοῦ جامه کن] ὄν. ἐξωτερικὴ αἴθουσα βαλανείου ὑελόφρακτος, ἔνθα οἱ μέλλοντες

νὰ λουσθῶσι ἐκδύονται, ἢ μετὰ τὴν ἐκ τοῦ βαλανείου ἔξοδον ἐνδύονται τὰ ἐνδύματά των· § [ἐκ τοῦ جام مکان] θύρα ὑελόφρακτος πρὸ τῆς κυρίας θύρας οἰκίας ἢ καταστήματος,πρὸς προφύλαξιν ἀπὸ τοῦ ἀνέμου καὶ τῆς βροχῆς·§ ὑεολοσκεπὲς φυτοκομεῖον.

جامکوز T. **δζὰμ-γκιόζ,** ὄν. εἶδος καρχαρίου· § ἄπληστος ἄνθρωπος.

جامکی Π. **δζαμεγκὶ** [ἐκ τοῦ جامه] ὄν. μισθὸς εἰς ὑπηρέτας καὶ οἰκείους : خوار — **δζαμεγκὶ-χόρ,** μισθωτός, ἔμμισθος.

جاملاق T. **δζαμλάκ,** ὄν. μικρὰ σηπία.

جاملق T. **δζαμ-λήκ,** ὄν. μέρος ὑελοσκεπές, ὑελόφρακτον πρὸ τῆς θύρας οἰκίας· § θερμοκήπιον·βλ. جامکان.

جاملو T. ἢ جاملی **δζαμ-λῆ,** ἐπθ. ὑελωτός, ὑελοσκεπής.

جاموس A **δζαμοὺς** [ἐκ τοῦ π. کاومیش **γκιαβμὶς**]ὄν.βούβαλος·§ θ. جاموسه § πλθ. جوامیس **δζεβαμὶς**·§ βλ. مانده.

جاموقه **δζαμόκα,** ὄν.σχοινία προσδεδεμένα κατὰ σειρὰν ἐπὶ τοῦ ἱστίου, ὅπως δι' αὐτῶν ἀναλόγως τῆς ἀνάγκης περιστέλληται ἢ ἀναπτύσσηται τὸ ἱστίον·βλ. καὶ چاموقه.

جامه Π. **δζαμέ,** ὄν. ἔνδυμα, φόρεμα: ـــ سیاه ἔνδυμα μέλαν·||ـــ فنا σάβανον: ـــ لباس فنا اولدی ἐνεδύθη τὸ νεκρικὸν σάβανον·|| ـــ حیات مستعار ایلدی ترك ἐγκατέλιπε τὸ ἔνδυμα τοῦ προσκαίρου βίου, ἤτοι τὴν ζωήν.

جامه‌خانه Π. **δζαμε-χανέ,** ὄν. ἱματιοφυλάκιον.

جامه‌خواب Π. **δζαμε-χάṫ,** ὄν. κλίνη.

جامه‌دان Π. **δζαμε-ṫάν,** βλ. جامدان.

جامه‌شوی Π. **δζαμε-σούϊ,** ὄν. πλυντήρ, πλύντρια· βλ. چاشیر.

جامه‌کاه Π. **δζαμε-γκιάχ,** ὄν. ἱματιοφυλάκιον· βλ. جامه‌خانه.

جان Π. **δζάν,** ὄν. ψυχή, καρδία, ζωή, συνεκδ. δύναμις, θάρρος : ـــ **δζάνι δζάν,** ἢ روح الروح **ρούχσ-ρ-ρούχ,** ψυχὴ τῆς ψυχῆς, ἤτοι ἰσλασμισμός· || ـــ یولداشی ἢ آرقداشی — ἢ دوست σύντροφος τῆς ψυχῆς, φίλος ἐπιστήθιος, εἰλικρινής· || ـــم ψυχή μου! ἀγαπητέ! ἢ σὲ παρακαλῶ·|| ـــدن ἐκ ψυχῆς, εἰλικρινής: ـــدن احباب φίλος εἰλικρινής·||ـــو دلدن کوکلدن ἢ ἐκ ψυχῆς καὶ καρδίας **[ἠὶλ ἢ γκιονθλ]**· || ـــ صیقلتیسی ἀγιεῖ πόνος ψυχῆς, θλῖψις· || ـــ صیقلی — στενοχωρία τῆς ψυχῆς· || ـــ اولادی — τέκνον τῆς ψυχῆς, ἤτοι θετόν· || ـــ جکر —πρόσωπα προσφιλέστατα καὶ ἀνταγαπώμενα, ὡς τέκνα, συγγενεῖς, στενοὶ φίλοι [βλ. برادر]· || ـــه — ψυχὴ πρὸς ψυχήν,ἤτοι μόνος μετά τινος προσφιλοῦς· || ـــ اریکی—εἶδος δαμασκήνου εὐχύμου· || ـــ اوی **δζὰν έβί,** στῆθος, φίλτρον [κ. λ. οἶκος ψυχῆς βλ. καὶ کوکس]: ـــ اوندن قوپان بر اینی ἀναστεναγμὸς ἐξελθὼν ἐκ τοῦ βάθους τῆς ψυχῆς· || ـــ ندن زیاده سومك ἀγαπᾶν τινα περισσότερον τῆς ἰδίας ζωῆς· || ـــ بسلمك — τέρπω, διασκεδάζω, καλοπερνῶ·||ـــ آجیتمق — προξενῶ πόνον,θλῖψιν τῇ ψυχῇ· || ـــ آچمق —ἐπιθυμῶ διακαῶς,σπεύδω, καταφεύγω·||ـــ ویرمك — ἐπιθυμῶ ἐγκαρδίως [δίδω τὴν ψυχήν μου]· ἀναζωογονῶ,δίδω θάρρος·||ـــ آلمق — φονεύω, ἀφαιρῶ ζωήν: ـــ ایشك τὸ οὐσιωδέστερον μέρος τῆς ὑποθέσεως·|| ـــ آغزه کلمك —ἡ ψυχὴ ἔρχεται εἰς τὸ στόμα, [ἐκ φόβου, τρόμου]·||ـــ چیقمق — ἀποθνήσκω, μτφ. κοπιῶ πολὺ [βγαίνει ἡ ψυχὴ ἐκ τοῦ πολλοῦ κόπου]· || ـــ چکشمك —εὑρίσκομαι ἐν ἀγωνίᾳ θανάτου,ἀγωνιῶ, ψυχορραγῶ· || ـــ صیقلمق — στενοχωροῦμαι, θλίβομαι: ـــم صیقلدی—ἐστενοχωρήθην, ἐθλίβην·|| ـــ قالمامق — ἀποκάμνω, λειποθυμῶ ἐκ τοῦ πολλοῦ γέλωτος· || ـــ قورتاران — σωτήρ· ἄγκυρα πλοίου,σωστικὸς κρίκος [βλ. قورتاران]· || ـــ آزار — δυνάστης, τύραννος, σκληρός· || اول جهان ـــ صکره — πρῶτον ἡ ψυχὴ καὶ ὕστερον ὁ κόσμος,ἤτοι σκεπτέον πρῶτον περὶ ἑαυτοῦ καὶ ὕστερον περὶ τῶν ἄλλων[πρμ.]·βλ.شکر،لب،منت.

جان A. **δζάνν,** ὄν. πνεῦμα : ـــ انس و οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ πνεύματα· βλ. جن.

جانان Π. **δζανὰν** καὶ ἐνίοτε جانانه **δζανανέ,** ὄν. ἐρωμένη : جانی جانان دیلدمش ویرمامك اولماز ای دل نه نزاع ایلیلم اول نه سنکدر بنم نه تὴν ψυχὴν ἡ ἐρωμένη ἐζήτησε νὰ μὴ τὴν δώσῃς δὲν γίνεται,ὦ καρδία! τί νὰ φιλονεικῶμεν;ἐκείνη μήτε ἰδική σου εἶναι,μήτε ἰδική μου.

جاناوار T. **δζαναβὰρ** [βλ. جان آور, جانور] ὄν. ἄγριον θηρίον·§κάπρος, ἀγριόχοιρος· § ـــی دکر θαλάσσιον κῆτος.

جاناوارلق Τ. **ὄζαναβαρ-λήκ,** ἀφ. θηριωδία.

جان آور Π. **ὄζὰν-ἀβέρ,** ἐπθ. ἔμψυχος· βλ. جانور καὶ جاناور.

جان افزا Π. **ὄζὰν-ἐφζά,** ἐπθ. ὁ τὴν ψυχὴν αὐξάνων, τερπνός· βλ. ازجانفز.

جانب Α. **ὄζανὶ** [ρζ. جنب] ὄν. μέρος, πλευρά: يني — τὸ δεξιὸν μέρος· || يسار — τὸ ἀριστερὸν μέρος· || غربيسنده — πρὸς δυσμὰς [ἐν τῷ δυτικῷ μέρει] τῆς Κων]πόλεως· § κατὰ δοτικὴν ἰσοδυναμεῖ τῇ ἡμετέρᾳ **πρός, εἰς,** μετὰ δὲ τῆς دن τῇ ἡμετέρᾳ **παρά** : جازه — عزيمت ايلدى ἀνεχώρησε πρὸς τὴν Χετζάζην[**ὄζανὶτι χιδζαζέ**]· || استيناف محكمه‌سى رياستى — عاليسنه πρὸς τὴν Α.Ε.τὸν πρόεδρον τοῦ ἐφετείου[**ὄζανὶτ-ι ἀλὶ**=τὸ ὑψηλὸν μέρος]· || — سلطنت سنيه عاليسندن παρὰ [ἐκ τοῦ ὑψηλοῦ μέρους] τῆς Κραταιᾶς Βασιλείας· || — جليل المناقب [ه‌سنى الجوانب] سلطنت سنيه‌دن شرف جالب ἢ παρὰ τοῦ ὑψηλοῦ μέρους τῆς Κραταιᾶς Βασιλείας **[ὄζανίτι ὄζελίλ-ὅλ-μενακήτ,ἢ σενίδ-λ-ὄζεβανίτ, ἢ σερὲφ ὄζαλίτ**· βλ. λ.]· § δυϊκ. جانين **ὄζανιτέϊν,** τὰ δύο μέρη· § πλθ. جوانب **ὄζεβανίτ**· § βλ. طرف.

جانباز Π. **ὄζαν-ὰζ** [κ.λ.ὁ τὴν ζωὴν αὐτοῦ ριψοκινδυνεύων] ὄν.: ى — اپ σχοινοβάτης· || ى — آت ὁ παριστάνων περιέργους τέχνας ἐπὶ τοῦ ἵππου· § ἱπποπώλης· δαμαστὴς ἀγρίων ζώων· § δόλιος, πανοῦργος.

جانبازخانه Π.**ὄζαν-ὰζ-χανέ,** ὄν.θέατρον, ἔνθα παριστάνει σχοινοβάτης.

جانبازلق Τ. **ὄζαν-ὰζ-λήκ,** ὄν.σχοινοβατία· § ἱπποπωλική· § δολιότης, πανουργία.

جانبخش Π. **ὄζαν-ὰχὶ,**ἐπθ. ζωοπάροχος, ζωογόνος.

جانبدار Π.**ὄζανὶτ-ὰρ,** ἐπθ. ὀπαδός· [βλ. طرفدار]. § στρατιώτης πλαγιοφύλαξ· § ἀφ. جانبدارى **ὄζανὶτ-ὰρὶ.**

جانبور **ὄζαν-ὅρ,** βλ. جونبور.

جانبى Α. **ὄζανὶτ-ὶ,** ἐπθ. πλευρικός, πλάγιος.

جانبين Α.**ὄζανὶτ-έϊν** [δυϊκ. τοῦ جانب] ὄν. τὰ δύο μέρη·βλ. καὶ طرفين.

جانپرور Π. **ὄζαν-περβέρ,** ἐπθ. ὁ τρέφων τὴν ψυχήν,τερπνός·βλ.روحپرور.

جانخراش Π.**ὄζαν-χηράχ,**ἐπθ.ὁ τὴν ψυχὴν ἀμύσσων [τσουγγρανίζων],σπαραξικάρδιος: آوازه — φωνὴ σπαραξικάρδιος.

جاندار Π. **ὄζαν-ὰρ,** ἐπθ. ὁ ἔχων ψυχήν, ἔμψυχος.

جاندارمه Γλ. ἢ درمه‌ژاندار **ὄζανὰρμα,** ὄν. χωροφύλαξ, χωροφυλακή.

جانربا Π. **ὄζαν-ρὸτ̈ᾶ,** ἐπθ. ὁ τὴν ψυχὴν ἕλκων, θελξικάρδιος.

جانسپار Π.**ὄζαν-σιπάρ,**ἐπθ.ὁ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θύων, ὁ ριψοκινδυνεύων ὑπέρ τινος, ἀφωσιωμένος.

جانسپارانه Π.**ὄζαν-σιπαρανέ,** ἐπθ. ὁ ἁρμόζων τῷ θύοντι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, τῷ ἀφωσιωμένῳ,πιστός : — غيرت ζῆλος ἀφωσιωμένου· § ἐπρ. μετ' αὐταπαρνησίας.

جانسپارى Π. **ὄζαν-σιπαρὶ,** ἀφ. ἐθελοθυσία, ἀφοσίωσις.

جانستان Π. **ὄζαν-σιτάν,** ἐπθ.ὁ ἀποσπῶν, ἀφαιρῶν τὴν ψυχήν, ὁ φονεύων: — دلبر ὡραία γυνὴ ἀφαιροῦσα τὴν ψυχήν.

جانسز Τ. **ὄζαν-σὴζ,** ἐπθ. ἄψυχος, νεκρός, λίαν ἀδύνατος, ὁ μὴ δυνάμενος ν' ἀνθέξῃ, ὁ ἄνευ ἐφέσεως, ὀρέξεως.

جانسزلق Τ. **ὄζαν-σὴζλήκ,** ὄν. ἔλλειψις ζωῆς, ζωηρότητος, μεγάλη ἀδυναμία.

جانسوز Π. **ὄζαν-σούζ,**ἐπθ. ὁ καίων τὴν ψυχήν, τὴν καρδίαν, ἀλγεινός.

جان‌شكار Π.**ὄζαν-σικιάρ,** ὁ θηρεύων τὴν ψυχήν, ἐραστής· βλ. ἐπόμ.

جانشكر Π. **ὄζαν-σικέρ,** [βλ. شكر] ὄν. ὁ θηρεύων ψυχάς, ὁ ἄγγελος ὁ λαμβάνων τὰς ψυχὰς τῶν θνησκόντων· βλ. عزرائيل.

جانشين Π. **ὄζα-νισὶν,** ἐπθ. ὁ ἐν τῇ θέσει τινὸς καθήμενος, ὁ ἀναπληρῶν τινα, τοποτηρητής, ἐπίτροπος, διάδοχος.

جانغل Τ. **ὄζανγκήλ,**μόριον ἐν χρήσει μετὰ τοῦ جونغول **ὄζουνγκούλ** πρὸς παράστασιν κακῆς προφορᾶς· βλ. چاره پاره καὶ طانغل طونغل· § κρότος, βόμβος κώδωνος.

جانفرسا Π. **ὄζαν-φερσᾶ,** ἐπθ. ὁ τρίβων, φθείρων τὴν ψυχήν, ἀλγεινός.

جانفزا Π. **ὄζαν-φεζᾶ,** ἐπθ. ὁ τὴν ψυχὴν αὐξάνων, ζωογόνος, τερπνός : جاى — τόπος ζωογόνος, τερπνός. || βλ. καὶ ازجان افزا.

جانفس Τ.**ὄζανφὲς** [κατὰ τὸ اهجه, ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. λεπτὸν μεταξωτὸν ὕφασμα, κ. ὄζανφέσι.

جانكاه Π. **ὄζαν-γκιάχ,** ὄν. στῆθος [κ. λ. ἕδρα ψυχῆς]:— آه ἀναστεναγμὸς ἐκ τοῦ βάθους τῆς ψυχῆς· § ἐπθ. **ὄζαν-κιάχ,** ὁ τὴν ζωὴν ἐλαττῶν, συντέμνων, λυπῶν.

جانكداز Π.**ὄζαν-γκιδάζ,** ἐπθ. ὁ τὴν ψυχὴν τήκων, καρδιοβόρος.

جانكذار Π. **ὄζαν-γκιδζάρ,** ἐπθ. ὁ διαπερῶν τὴν ψυχήν,ὁ ἐπενεργῶν ἐπὶ τῆς καρδίας.

جانلاندیرمق Τ. **ὄζαν-λαντηρμάκ,** ρμ. μτβ. δίδω ζωήν, ὕπαρξιν, ζωογονῶ, ἐμψυχῶ, ἐνθαρρύνω [αἰτ.].

جانلانمق Τ. **ὄζαν-λανμάκ,** ρμ.οὐδ. ζωογονοῦμαι, ἐμψυχοῦμαι,ἀναλαμβάνω, ἐνθαρρύνομαι: — بورسه τὸ χρηματιστήριον ἀναλαμβάνει, ἐμψυχοῦται· || — صنعت ἡ τέχνη ἐμψυχοῦται.

جانلو Τ. ἢ جانلى **ὄζαν-λῆ,** ἐπθ. ζῶν, ἔμψυχος, ζωηρός, εὔρωστος: جاناوار— ζῶον ζῶν· || — ايكى γυνὴ ἔγκυος· || — يدى ἐπτάψυχος,ἤτοι δυσθανής·||سوز—λόγοςζωηρός, σημαντικός· || كوز — ὀφθαλμὸς ζωηρός· || — جنازه εἰς ἄκρον ἀσθενής, ἀδύνατος [ζωντανὸς νεκρός].

جانليا Τ. **ὄζανίλια,**ὄν. εἶδος καναρίου βαθέος χρώματος.

جانوار Τ. **ὄζαναβάρ,** βλ. جاناوار.

جانور Π. **ὄζαν-βέρ,** ὄν. ζῶον, θηρίον ἄγριον· βλ. جاناوار.

جانى Α. **ὄζανὶ** [ἐκ τοῦ جنايت] ὄν. κακοῦργος, ἐγκληματίας: طونلدى — ὁ κακοῦργος συνελήφθη· § θ. جانيه.

جانى Π. **ὄζαν-ὶ** [ἐκ τοῦ جان] ἐπθ.ἐπιστήθιος: — صديق φίλος ἐπιστήθιος.

جانيانه Π. **ὄζανι-ανέ,**ἐπθ. ὁ ἁρμόζων κακούργῳ,ἐγκληματικός :— فعل πρᾶξις ἐγκληματική.

جاو Τ. **ὄζάβ,** βλ. جاغ.

جاوجاو Τ.**ὄζαβ-ὄζάβ,** ὄν. ἀφέψημα καφὲ ἐξ ὑποστάθμης ἄλλων ἀφεψημάτων· βλ. καὶ تلو.

جاود Π. ἢ جاويد **ὄζαβίτ,**ἐπθ. αἰώνιος,διαρκής: — عمر βίος αἰώνιος, ἀθανασία· || — خواب ὕπνος αἰώνιος, θάνατος.

جاودان Π. ἢ جاويدان **ὄζαβιτάν,** ἐπθ. αἰώνιος: — حيات αἰωνία ζωή,

جاودانه Π. **ὄζαβιτ-ανέ,** καὶ جاودانى **ὄζαβιταν-ί,** ἐπθ. συνών. τῷ προηγ.

جاورس Α. **ὄζαβρές,** ὄν. κέγχρος· συνών. قره‌جه دارى.

جاولاق Τ. **ὄζαβλάκ,** ἐπθ. γυμνός, φαλακρός: — جاس ὅλως διόλου φαλακρός, ὁλόγυμνος.

جاولاقلق Τ. **ὄζαβλακ-λήκ,** ὄν. φαλακρότης, γυμνότης.

جاومق Τ. **ὄζαβ-μάκ,** ρμ. οὐδ. ἀποτυγχάνω τοῦ σκοποῦ [ἐπὶ βέλους].

جاويد Π. **ὄζαβίτ,** جاويدان **ὄζαβιτάν,** βλ. جاودان ، جاود.

جاه Π. **ὄζάχ,** ὄν. θέσις, ἀξίωμα, περιωπή: — حب φιλοδοξία· || — عالى ὑψηλῆς περιωπῆς, θέσεως· || نه — ايله‌در نه مال ايله در بكم οὔτε ἐκ τῆς θέσεως εἶναι, οὔτε ἐκ τοῦ πλούτου, κύριέ μου! [βέη μου] τὸ μεγαλεῖον, ἀλλ' ἐκ τῆς παιδείας εἶναι.

جاهد Α. **ὄζαχὶτ** [ρζ. جهد] μτχ. ὁ προσπαθῶν· || Ρμ. اولق — προσπαθῶ[δοτ.]: تحصيل علومه — اولمش معراج كاله صاعد اولمش πρὸς ἀπόκτησιν τῶν ἐπιστημῶν προσεπάθησε, τὴν κλίμακα τῆς παιδείας ἀνῆλθε· § ἀγωνιστὴς τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος· βλ. مجاهد καὶ جهاد· § θ. جاهده.

جاهل Α. **ὄζαχὶλ** [ρζ. جهل] ἐπθ. ἀμαθής, ἀπαίδευτος· [ἀντίθ. عالم **ἀλίμ,** πεπαιδευμένος]: جسور اولور — ὁ ἀμαθὴς γίνεται τολμηρός· || — قره ἀμαθέστατος·§νέος ἄπειρος, ἀδαής,ἀπερίσκεπτος· § θ. جاهله· § πλθ. جهله **ὄζεχελέ,** جهال **ὄζὅχχάλ,** καὶ جهلا **ὄζὅχελᾶ.**

جاهلانه Π. **ὄζαχιλ-ανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων, ἁρμόζων ἀμαθεῖ, ἀπαιδεύτῳ, τυφλός : — عنادر ἰσχυρογνωμοσύνη ἀμαθοῦς, ἤτοι τυφλή·||— حركت κίνημα ἀμαθοῦς·||— غيرت ζῆλος τυφλός, οὐ κατ' ἐπίγνωσιν.

جاهلك Τ. **ὄζαχιλ-λίκ,** ὄν. ἀπειρία, ἀπερισκεψία, παιδαριῶδες κίνημα.

جاهلى Α. **ὄζαχιλ-ί,** ἐπθ. συνών. τῷ جاهلانه § θ. جاهليه· § Π.συνών.τῷ جاهليت βλ.

جاهليت A. **ǧāhiliyyet,** ὄν. θ. ἀμάθεια: — زمان ἐποχὴ τῆς ἀμαθείας, ἤτοι ἡ πρὸ τοῦ ἰσλαμισμοῦ ἐποχὴ τῆς ἀραβικῆς ἱστορίας.

جای Π. **ǧāy,** ὄν. τόπος·βλ. جا καὶ جایگیر.

جایدرمق T. **ǧāy-dır-mak,** ρμ.μτδ. ποιῶ τινὰ νὰ παραιτηθῇ ἢ νὰ μεταβάλλῃ ἰδέαν καὶ σκοπόν,νὰ παλινῳδήσῃ[αἰτ.]: بو حال بنی جایدردی τοῦτο τὸ πρᾶγμα μ' ἔκαμε νὰ παραιτηθῶ ἢ νὰ παλινῳδήσω.

جایر T. **ǧāyır,** μόριον ἐπαναλαμβανόμενον ὅπως παραστήσῃ τὴν ζωηρὰν καὶ μετὰ τριγμοῦ καῦσιν τῶν ξύλων,ἢ τὸ σχίσιμον ὑφάσματος: — یانمق — καίομαι ζωηρῶς καὶ μετὰ σπινθηροβολισμοῦ·‖ — یرتمق — σχίζω μετὰ τριγμοῦ, καταξεσχίζω· βλ. جیر.

جایردامق T. **ǧāyır-tamak,** ρμ. οὐδ.τρίζω [ἐπὶ θύρας ὅταν ἀνοίγῃ, ἢ ἐπὶ ξύλων, ὑφασμάτων καὶ ἄλλων σχιζομένων]· βλ. جیردامق.

جایردی T. **ǧāyır-dı,** ὄν. τριγμὸς θύρας ἀνοιγομένης, ἢ πράγματος καιομένου ἢ σχιζομένου.

جایع A. **ǧāyiʿ** [ῥζ. جوع] ἐπθ. νῆστις, πεινα‌λέος: — کدای ἐπαίτης νῆστις· ‖ — کلب κύων πεινα‌λέος.

جایکیر Π.**ǧāy-gır,**ἐπθ.ὁ καταλαμβάνων θέσιν,ἐγκαθιστάμενος·‖ Ρμ.اولمق — ἐγκαθίσταμαι, ἐδρεύω [τῇ دە]: اولان قلبمزده — حسیات شکران τὰ αἰσθήματα τῆς εὐγνωμοσύνης τὰ ἐδρεύοντα ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν.

جایمق T. **ǧāymak,**ρμ. οὐδ. παραιτοῦμαι, μεταβάλλω σκοπόν, ἰδέαν, παλινῳδῶ [τῇ دن]: دها بیوك کار امیدیله بو اخذ و اعطادن جایمش παρητήθη τὴν δοσοληψίαν ταύτην ἐπὶ τῇ ἐλπίδι μείζονος κέρδους.

جب **ǧeb,** βλ. جیب.

جب A. **ǧabb,** ὄν. φρέαρ : یوسف — τὸ φρέαρ τοῦ Ἰωσὴφ **[Γιωσσὴφ]**, ἤτοι ὁ λάκκος ἔνθα οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσὴφ ἔρριψαν αὐτόν· § φυλακὴ ὑπόγειος ἐντὸς τοῦ φρουρίου· κατὰ τὸ ایچه ἐντεῦθεν τὸ جب علی **ǧebbe ʿalā** = φυλακὴ τοῦ Ἀλῆ, ἢ جبالی **ǧebbālī,** ὄνομα συνοικίας τῆς Κ]λεως παρὰ τὸ Φανάριον, ἔνθα ὑπῆρχε τοιαύτη φυλακὴ ὑπόγειος.

جبا **ǧebā,** βλ. جابه.

جبابره A.**ǧebābire** [πλθ. τοῦ جبار **ǧebbār**] ὄν. δεσπόται, τύραννοι, ἄδικοι, σκληροὶ καὶ παράνομοι, ἁρπαγες τῆς ἐξουσίας: دن ایدی — تیمورلنك ὁ Ταμερλᾶνος ἦτο ἐκ τῶν τυράννων.

جبار A. **ǧebbār** [ῥζ. جبر] ἐπθ. παντοδύναμος, παντοκράτωρ [Θεός]·§ἄδικος, τύραννος, σκληρός, ἄσπλαγχνος, ἀπάνθρωπος: — قلب καρδία σκληρά, ἄσπλαγχνος·§ ἄνθρωπος ἱκανός, δυνάμενος τὰ πάντα νὰ ποιήσῃ ὅπως κερδήσῃ τὸν ἄρτον του.

جبارانه Π.**ǧebbār-ane,** ἐπθ. τυραννικός, σκληρός.

جباری Π. **ǧebbār-i,** ἐπθ. τυραννικός· § ἀφ. ταυτὸ جباریت βλ.

جباریت A. **ǧebbāriyyet,** ὄν. θ.τυραννικότης, σκληρότης.

جبال A. **ǧibāl** [πλθ. τοῦ جبل] ὄν. ὄρη: — سلسله ἄλυσις ἢ σειρὰ ὀρέων· ἢ — متسلسله ὄρη ἀλληλένδετα·‖ شاهقه — ὄρη ὑψηλά· و — ὄρη καὶ βουνοί.

جبان A. **ǧebān** [ῥζ. جبن] ἐπθ. δειλός, ἀνανδρος: — شخص ἄνθρωπος δειλός· ‖الکلب — **ǧebān-ul-kelb,** οὗ ὁ κύων δειλός, ἤτοι ἄνθρωπος λίαν φιλόξενος, ὅστις δέχεται καθ'ἑκάστην ξένους, καὶ ἐπομένως ὁ κύων αὐτοῦ συνειθίσας δὲν ὑλακτεῖ.

جبان A.**ǧebbān** [ῥζ. جبن] ἐπθ.συνών. τῷ προηγουμένῳ.

جبانت A. **ǧebbān-et** [ῥζ. جبن] ὄν. θ. δειλία, ἀνανδρία : — حقوقی محافظه‌ده کوستردی ἔδειξε δειλίαν ἐν τῇ ὑπερασπίσει τῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ.

جباه A. **ǧibāh** [πλθ τοῦ جبهه] ὄν. μέτωπα: منیر مؤمنین — μέτωπα τηλαυγῆ τῶν πιστῶν.

جباوت A. **ǧebbāvet,** ὄν. θ. ταὐτὸ جبایت.

جبایت A. **ǧibāyet** [ῥζ. جبی] ὄν. θ. εἴσπραξις φόρων,ἰδίᾳ ἡ τῶν βακουφικῶν προσόδων : ی — اجارات وقفیه‌لك εἴσπραξις

βακουφικῶν μισθωμάτων·βλ.اجاره‌ی‌ || اغنام رسومات — εἴσπραξις φόρου προβάτων [βλ. تحصیل]·‖ جهتی — τὸ ἔργον τοῦ εἰσπράκτορος βακουφικῶν προσόδων·‖براتی — βεράτιον εἰσπράκτορος κτλ.

جبأر A. **ǧebbār,** πλθ. τοῦ جبره βλ.

جبت A. **ǧibt,** ὄν. κ. θεότητος ἢ εἰδώλου παρὰ τοῖς εἰδωλολάτραις Ἀραψι : و طاغوت — ὁ Ζιπτ καὶ ὁ Ταγοὺτ [ἑτέρα θεότης ἢ εἴδωλον τῶν αὐτῶν].

جبخانه T. **ǧebe-hane** [κυρίως جبه خانه ἀποθήκη ὅπλων, ὁπλοστάσιον] ὄν. πυριτιδαποθήκη,ἤτοι ἀποθήκη περιέχουσα πυρίτιδα καὶ ὅλα τὰ χρειώδη διὰ τὰ πυροβόλα·‖ توکتمك — ἐξαντλῶ τὴν πυριτιδαποθήκην, ἤτοι περιέρχομαι εἰς ἔνδειαν, στενοχωρίαν,ὑποφέρω·‖ آتمق — ἐκρήγνυται ἡ πυριτιδαποθήκη.

جبر A. **ǧebr,** ῥ. ἀφ. βία, καταναγκασμός: و شدت — معامله τὸ μετέρχεσθαι βίαν καὶ αὐστηρότητα.‖و شدت استعمالی — χρῆσις βίας καὶ αὐστηρότητος·‖نفس ایله کولیور — γελᾷ διὰ τῆς βίας,ἢ βιάζων ἑαυτόν·§[χειρ.] καταρτισμὸς κατάγματος ἢ ἐξαρθρώσεως, συμπλήρωσις, ἀναπλήρωσις: عظم مکسور — καταρτισμὸς ὀστοῦ τεθραυσμένου·‖ ی — انای شکسته‌لك καταρτισμὸς σκεύους τεθραυσμένου·‖نقصان — συμπλήρωσις ἐλλείποντος·‖مافات — ἀναπλήρωσις, ἀνάκτησις ἀπολεσθέντος **[μὰ φάτ],** ἀποζημίωσις ἠθικὴ ἢ ὑλικὴ διὰ πρᾶγμα ἀπολεσθέν·§[μαθ.] ἄλγεβρα: اعلا — ἀνωτέρα ἄλγεβρα·‖ عادی — στοιχειώδης ἄλγεβρα.‖ Ρμ.βιάζω,ἐκβιάζω,καταναγκάζω,καταρτίζω κάταγμα, ἐξάρθρωσιν, σκεῦος τεθραυσμένον,συμπληρῶ[αἰτ.]:نفس ایچك — βιάζω ἐμαυτόν·‖خاطر ایچك — ἱκανοποιῶ τὴν καρδίαν, ἤτοι ἱκανοποιῶ τινα διὰ λόγων ἢ ἔργων,ἀφοῦ προηγουμένως τὸν δυσηρέστησα, κάμνω τὴν καρδιά του,ἐξευμενίζω·§ ρμ.πθ. [δοτ.]: رهنی صاتمق — اولنور اوزره راهنه ὁ ἐνεχυραστὴς ἐκβιάζεται ὅπως πωλήσῃ τὸ ἐνέχυρον.

جبراً A. **ǧebren,** ἐπρ. διὰ τῆς βίας, καταναγκαστικῶς : — اعلامات قطعیه‌لك ἀναγκαστικὴ[διὰ τῆς βίας] ἐκτέλεσις τελεσιδίκων ἀποφάσεων·‖ کیرمك — εἰσέρχομαι εἰς τὴν οἰκίαν διὰ τῆς βίας, παραβιάζω ἄσυλον·‖ فعل شنیع اجرا‌سی — βιασμός,ἀτίμασις βίᾳ.

جبرائیل A. **ǧebrāyil,** ὄν. ὁ ἀρχάγγελος Γαβριήλ· γράφεται καὶ جبرائل καὶ جبریل καὶ جبرئیل **ǧebrīl.**

جبروت A. **ǧebrūt** [ῥζ. جبر] ὄν. παντοδυναμία, μεγαλεῖον τοῦ Θεοῦ: — عالم ὁ κόσμος τῆς παντοδυναμίας, ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν·§ἔπαρσις, ἀλαζονεία ἀνθρωπίνη: عظمت و — ندن یانه وارلیور ἐκ τῆς ἐπάρσεως καὶ ἀλαζονείας αὐτοῦ δέν δύναταί τις νὰ πλησιάσῃ αὐτόν.

جبره T. **ǧebre,** ὄν. τσήπουρον, ἤτοι ὁ φλοιὸς καὶ οἱ πυρῆνες τῶν σταφυλῶν ἢ ἄλλων καρπῶν, οἱ μετὰ τὴν ἔκθλιψιν ὑπολειπόμενοι, ἐκπίεσμα, ἀπόθλιμμα: راقی — ρακῆ ἀπὸ τσήπουρον.

جبری A. **ǧebr-i,** ἐπθ. ἀναγκαστικός, καταναγκαστικός, βεβιασμένος, ἀλγεβρικός: — بشاشت — βεβιασμένη·§θ.جبریه: — قوه δύναμις ἀναγκαστική,ἤτοι διὰ τῶν ὅπλων·‖ کیمسه‌نك — اجراسی حقنده معامله χρῆσις βίας [ἐνεργείας ἀναγκαστικῆς] κατά τινος· ‖ — مسائل ζητήματα ἀλγεβρικά· βλ. جبریات καὶ جبریه.

جبریات A.**ǧebriyyāt** [πλθ. τοῦ جبریه]ὄν. ζητήματα ἀλγεβρικά.

جبریه A.**ǧebriyye** [θ. τοῦ جبری] ὄν. θ.αἵρεσις φιλοσοφικὴ συνισταμένη εἰς τὸ νὰ μὴ παραδέχηταί τις τὴν ἀτομικὴν θέλησιν,ἀλλὰ νὰ θεωρῇ ὅλας τὰς πράξεις τοῦ ἀνθρώπου καταναγκαστικάς,ὡς τὸν πταρμόν, τὸ ῥῖγος κτλ. Προφέρεται καὶ **ǧebriyye** κατὰ τὸ ἀντίθετον **kaderiyye,** βλ.

جبس A. **ǧips,** ὄν. γύψος· βλ. آلچی καὶ کبریتیت کلس· § ἄνθρωπος ἄναιμος, ἀναίσθητος, ἀνωφελής, ἄχρηστος, ποταπός.

جبسی A. **ǧipsi,**ἐπθ. ὁ περιέχων γύψον, γυψοῦχος· § θ. جبسیه : — میاه ὕδατα γυψοῦχα.

جبل A. **ǧebel,** ὄν. ὄρος: الطارق — **ǧebel-üt-tarık,** ὄρος τοῦ Ταρίκ, ἤτοι Γιβραλτάρ· ‖ لبنان — τὸ ὄρος τοῦ Λιβάνου **[λιβνάν]**· ‖الزیتون — **ǧebel-üz-zeytūn,** τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν [ἐν Ἱερουσαλήμ]·§ πλθ. جبال **ǧibāl** καὶ اجبال **ecbāl.**

جبلت A. **ǧibillet,** ὄν.θ. φύσις, ἰδίωμα, [ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐπὶ κακοῦ]:خبیث — φύσις κακοήθης, πονηρά, διεστραμμένη· ‖ — ندە مرکوز اولان ردائت φύσις κακή· ‖ — ندە قبیحه ἡ ἐμφυτος αὐτῷ κακοήθεια·§ τὸ جبلیت οὐχὶ ὀρθόν.

جبلتسز T.**δζιπιλλετ-σίζ,**ἐπθ. ἀχαρακτήριστος, χαμερπής, ποταπός.

جبلتسزلك T. **δζιπιλλετ-σιζλίκ,**ὀν.ἀχαρακτηρισία, χαμέρπεια,ποταπότης.

جبللوقوم A.ἡ جبل لوقوم **δζεπελ-λοκούμ,** ὄν.ἀμέθυστος[λίθος πολύτιμος].

جبلى A. **δζιπιλλί** [ἐκ τοῦ جبلت] ἐπθ.φυσικός,ἔμφυτος [ἐπὶ καλοῦ καὶ κακοῦ]: در — قوم ایچون هر لسان محبتی ἡ ἀγάπη τῆς [ἰδίας] γλώσσης δι' ἕκαστον λαὸν εἶναι ἔμφυτος·‖ در کسی دکل اندەکی کرم— κακοήθεια φυσική, δὲν εἶναι ἐπίκτητος· § θ. جبلیه : خباثت—

جبلى A. **δζεπελ-ί,** ἐπθ. ὀρεινός· § θ. جبلیه .

جبن A. **δζῶπν,** ὄν. τυρός· § [χημ.] τυρίνη· § δειλία· συνων. جبانت .

جبنى A. **δζῶπν-ί,**ἐπθ. τυρώδης· § θ. جبنیه .

جبنيت A. **δζῶπν-ιγέτ,** ἀφ. θ. ἀποτύρωσις [χημ].

جبه Π. **δζεπέ,** ὄν. θώραξ, πανοπλία.

جبه A. **δζῶππέ,** ὄν. θ. εἶδος ἐπανωφορίου ποδήρους, ὡς τῶν ἱερέων, συνήθους παρὰ τοῖς ἀνατολικοῖς λαοῖς, κ. τζουπές· τὸ βραχύτερον καλεῖται آبدستلك βλ. λ. καὶ ینیش .

جبه پوش Π. **δζεπε-ποῦζ,**ὄν. καὶ ἐπθ. π. θωρακοφόρος, τεθωρακισμένος.

جبه جى T.**δζεπε-δζί,**ὄν.θωρακοφόρος,ἤτοι στρατιώτηςἀνήκων εἰς τὸ ἀρχαῖον τάγμα τῶν θωρακοφόρων τοῦ ὀθωμανικοῦ στρατοῦ·‖ باشی— ὁ ἀρχηγὸς τοῦ τάγματος τούτου.

جبه خانه Π. **δζεπε-χανέ,** βλ. جبخانه .

جبه لى T. **δζεπε-λί,** ὄν. θωρακοφόρος.

جبه لى T. **δζῶππε-λί,** ὄν. ὁ φορῶν ἐπανωφόριον κ. τζουπέν, βλ. جبه .

جبهه A. **δζεπχέ,**ὄν.θ. μέτωπον·§ [στρ.]:— سنگ ἔφοδος τοῦ μετώπου τοῦ στρατοῦ· ‖ — مدافعه‌سی ἄμυνα τοῦ μετώπου· ‖ — حرکاتی κινήσεις τοῦ μετώπου·§πλθ.جباه **δζιπάχ.**

جبهه سا Π. **δζεπχε-σᾶ,** ἡ جبهه سای **δζεπχε-σάϊ,** ἐπθ. ὁ τρίβων τὸ μέτωπον, ὁ προσκυνῶν·‖Ρμ.اولق—προσκυνῶ [δοτ.]: خاك اولدی نعمته—پای ولی προσεκύνησε τὸ ὑποπόδιον τοῦ εὐεργέτου· ‖ βλ. جبینسا .

جبهى A. **δζεπχ-ί,** ἐπθ.μετωπικός, μετώπιος· § θ. جبهیه .

جبيره A. **δζεπιρὲ** [ρζ. جبر] ὄν. θ. νάρθηξ, κάλαμος,ἤτοι τεμάχιον ξύλου προσδενόμενον εἰς τὰ κατεαγμένα μέλη, ὅπως κρατῇ αὐτὰ ἀκίνητα μέχρις οὗ ἰαθῶσι·πλθ. جبائر.

جبيل A. **δζσπεῖλ** [ὑποκ. τοῦ جبل] ὄν. βουνός, κ. βουνάκι·

جبين A.**δζεπίν,** ὄν. μέτωπον : — واسع ال **βασίου-λ-δζεπίν,** εὐρυμέτωπος· ‖ —چين **τσίνι-δζεπίν,**συνοφρύωμα μετώπου [σημεῖον ὀργῆς] : — چين اظهار ἐκδήλωσις ὀργῆς, δυσαρεσκείας·‖— مه **μεχ-δζεπίν,** ὁ ἔχων μέτωπον σελήνης, ἢ — زهره **ζσχρὲ-δζεπίν,** Ἀφροδιτομέτωπος, ἤτοι λαμπρὸς τὸ μέτωπον.

جبين A. **δζεπίν** [ρζ. جبن , βλ. جبانت] ἐπθ. δειλός.

جبين T.**δζιπίν,**ὄν. πᾶν εἶδος μυιῶν μικρῶν κεντωσῶν, ὡς ὁ κώνωψ, ἡ σκνίψ.

جبينسا Π. **δζεπιν-σᾶ,** ἡ جبینسای **δζεπιν-σάϊ,** ἐπθ. ὁ τρίβων τὸ μέτωπον, προσκυνῶν·‖Ρμ. اولق—προσκυνῶ: ی— زمین عبودیت προσκυνῶ τὸ ἔδαφος τῆς ἀφοσιώσεως,ἤτοι πρὸς ἔνδειξιν ἀφοσιώσεως·βλ.سا جبهه.

جبينلك T. **δζιπιν-λίκ,** ὄν. κωνωπεῖον,κ. κουνουπιέρα·§ σωρὸς κόπρου,ἔνθα συναθροίζονται μυῖαι.

جثام A. **δζσσάμ,** ὄν. ἐφιάλτης, κ. βραχνᾶς· συνηθέστερον كابوس βλ.

جثه A. **δζσσέ,** ὄν. θ. σῶμα, μέγεθος σώματος : — عظیم ال **άζίμσ-λ-δζσσέ,** μεγαλόσωμος, σωματώδης·‖ — بوی τὸ ἀνάστημα καὶ τὸ σῶμα· ‖ — بولغه تحملی یوقدر سنك τὸ σῶμα αὐτοῦ [νέου ἢ νέας] δὲν δεικνύει πιθανότητα ἐνηλικιότητος.

جثه لى T. **δζσσε-λί,**ἐπθ. ὁ ἔχων σῶμα,μεγαλόσωμος, σωματώδης.

جحد A. **δζάχτ,** ὄν. ἄρνησις.

جحود A. **δζεχοὺτ** [ρζ. جحد] ἐπθ.ὁ ἀρνούμενός τι καίπερ εἰδώς· § 'Ιουδαῖος· κατὰ τὸ لغت ناجی , ἐκλήθησαν οὕτως ὡς ἀρνούμενοι τὸν Μωάμεθ,καίπερ εἰδότες τὴν προφητικὴν αὐτοῦ ἀποστολήν· βλ. καὶ جهود .

جحود A. **δζχούτ,** συνών. جحد .

جحودانه Π. **δζεχουτ-ανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων τῷ ἀρνουμένῳ τι ἐνῷ γινώσκει, 'Ιουδαϊκός.

جحيم A. **δζεχίμ,** ὄν.ᾅδης, κόλασις: —نار τὸ πῦρ τῆς κολάσεως· βλ. جهنم .

جد A. **δζέτ,** ὄν.πάππος: — ابا عن ἔπεν **ἂν δζέτιν,** ἐκ πάππου πρὸς πατέρα, ἢ — ب — **δζὲτ-πὲ-δζέτ,** ἐκ πάππου πρὸς πάππον,ἤτοι ἐκ πατρὸς πρὸς υἱόν,διαδοχικῶς, τὴν καταγωγήν· ‖ عثمانلی— ب — ὀθωμανὸς τὴν καταγωγήν· ‖ اجد حضرت پادشاهی— **δζέτι ἐμδζέτι χαζρέτι πατισάχί,** ὁ κλεινὸς πατὴρ τῆς A. A. Μεγαλειότητος·‖ صحیح—ἀληθὴς πάππος, ἤτοι πατὴρ τοῦ πατρός, ἢ πατὴρ τοῦ ἐκ πατρὸς πάππου, ἤτοι πρόπαππος·‖ فاسد— ψευδὴς πάππος,ἤτοι ὁ πατὴρ τῆς μητρὸς ἢ ὁ πατὴρ τῆς μητρὸς τοῦ πατρός·§ πλθ. اجداد **ἐδζτάτ,** πρόγονοι: — آبا و οἱ πατέρες καὶ οἱ πρόγονοι· § θ. جده **δζετὲ,** μάμμη· πλθ. جدات **δζετάτ:** — امهات و μητέρες καὶ μάμμαι.

جد A. **δζίτ,** ὄν. ἐνέργεια ἢ προσπάθεια σπουδαία, ἐπιμέλεια· βλ. ἐπόμ.

جداً A. **δζίτ-εν,** ἐπρ. σπουδαίως, τῇ ἀληθείᾳ: — سویلیورم که سن آدم اولیه جقسین σπουδαίως λέγω ὅτι σὺ δὲν θὰ γίνῃς ἄνθρωπος· ‖ ممنون اولدم — τῇ ἀληθείᾳ πὐχαριστήθην.

جدا Π. **δζσά,** ἐπθ. κεχωρισμένος, μεμακρυσμένος· ‖ دوشمك ἢ اولق — εἶμαι ἢ πίπτω μακράν,ἀποχωρίζομαι[τῆς دن]: یوردمدن اولدم—ἐγενόμην μακρὰν τῆς πατρίδος [γιούρτ βλ. یورت]·‖دوشمش—وطنندن ἔπεσε μακρὰν τῆς πατρίδος του,ἤτοι εὑρίσκεται ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ.

جدات A. **δζετάτ,** πλθ. τοῦ جده βλ.

جدار A. **δζιτάρ,** ὄν. τοῖχος: مائل—τοῖχος ἐπικλινής, ἑτοιμόρροπος· ‖ منهدم— τοῖχος καταπεσών· ‖ —ورای ὄπισθεν τοῦ τοίχου· § παρεὰ ὀργάνου, ὡς στομάχου κτλ. ἢ δοχείου: معده — παρειὰ στομάχου· ‖ شیشه‌نك ی— داخلی ἡ ἐσωτερικὴ παρειὰ τῆς φιάλης· § πλθ. جدران **δζσὲράν,** ἢ جدر **δζσὲδρ**: جدران اربعه οἱ τέσσαρες τοῖχοι.

جدارى A **δζιτάρ-ί,**ἐπθ.περιεγκεφαλικός, βρεγματικός [ἀνατ.]· § θ. جداریه .

جدال A. **δζιτάλ,** ὄν. ἔρις, ἀλληλομαχία, μάχη: — و جنك ὁ πόλεμος καὶ ἡ ἀλληλομαχία· βλ. καὶ جدل .

جدام A. **δζσὲάμ,** ὀρθότερον جذام βλ.

جداو T. **δζιτάδ,** ὄν. ὀστοῦν σχηματίζον τὴν κορυφὴν τῶν ὤμων τοῦ ἵππου.

جداول A. **δζεταβίλ** [πλθ. τοῦ جدول]ὄν. διώρυγες· § πίνακες λογιστικοὶ κτλ. ἢ προγράμματα, διαγράμματα.

جدر A. **δζετέρ,** ὄν. βρογχοκήλη [παθ.]· § πλθ. اجدار **ἐδζτάρ.**

جدر A. **δζσὲδρ,** πλθ. τοῦ جدار βλ.

جدران A. **δζσὲράν,** πλθ. τοῦ جدار βλ.

جدره A. **δζεὲρέ,** ὄν. θ. βρογχοκήλη.

جدرى A.**δζεὲερ-ὶ** ἐπθ. ὁ πάσχων ἐκ βρογχοκήλης·βρογχοκηλικός·§θ.جدریه .

جدرى A. **δζεὲερὶ** ἢ **δζσὲερί,** ὄν. εὐφλογία, κ. εὐλογιά: كذب ء — ἀνεμοφλογία, κ. ἀνεμοβλογιὰ [τ. چیچکی]· ‖ ء— بقری δαμαλίς, κ. βατσίνα· ‖ اغنام ء—εὐφλογία τῶν προβάτων· βλ. تلقیح καὶ آش .

جدع A. **δζετά',** ὄν. περικοπή, ἀκρωτηριασμὸς [χειρ.].

جدفه A. **δζεὲφέ,** ὄν. θ. φωνὴ ἐνῷ τρέχετις· § πλθ. جدفات **δζεὲφάτ:** —فرسان ἵππων αἱ φωναὶ τῶν ἱππέων τῶν ἀγωνιστῶν.

جدل A. **δζεὲέλ,** ὄν. σφοδρὰ ἔρις, φιλονεικία, συζήτησις, λογομαχία: مباحثه‌لری ی—ἡ συζήτησις αὐτῶν ἐπέφερεν ἔριδα· βλ. καὶ جدال· § [λογ.] συλλογισμὸς οὗ ἡ μείζων ἢ ἡ ἐλάσσων πρότασις,ἢ ἀμφότεραι, εἶναι ἀλήθειαι παραδεδεγμέναι ἢ πασίγνωστοι.

جدلى A. **δζεὲελ-ί,** ἐπθ. ὁ ἀγαπῶν τὴν συζήτησιν, τὴν λογομαχίαν, συζητητικός· § πλθ. جدلیون **δζεὲελιγιούν.**

جدول A. **δζε‡δέλ,** ὄν. πίναξ λογιστικὸς κτλ.ἢ κατάλογος,διάγραμμα: درس ـى — πρόγραμμα· ‖ ـى — نفوس κατάλογος ληξιαρχικός, μητρῷον· ‖ ـى — ايستاتستيق πίναξ στατιστικός· ‖ ـى — واردات πίναξ προσόδων· § διώρυξ, ἰσθμός: ـى — سويش Ἰσθμὸς τοῦ Σουέζ **[σδδεῖζ]**· ‖ حفر — ايتمك σκάπτω διώρυγα· ‖ — ـى تخته κανών, κ. ῥῆγα πρὸς χαράκωμα χάρτου.

جده A. **δζε‡‡è** [θηλ. τοῦ جد βλ.] ὄν.θ.μάμμη, ἤτοι μήτηρ πατρὸς ἢ μητρός· § πλθ. جدات **δζε‡‡άτ.**

جده **δζέ‡‡ε,** ὄν. κ. Δζέδδα, παραλία πόλις καὶ ἕδρα τοῦ νομοῦ τῆς Χεδζάζης.

جدى A. **δζέ‡ι,** ὄν. ἔριφος: — برج ζῴδιον τοῦ Αἰγόκερω.

جدى A. **δζι‡‡ì** [ἐκ τοῦ جد **δζì‡‡**] ἐπθ. σπουδαῖος : — ثبت σπουδαία ἐπιχείρησις· ‖ ـر ادم — σπουδαῖος ἄνθρωπος· § θ. جديه : وظائف خصوصات — σπουδαῖαι ὑποθέσεις· ‖ — σπουδαῖα καθήκοντα.

جديات A. **δζι‡‡ιγìàτ** [πλθ. τοῦ προηγ.] ὄν.θ.σπουδαῖα: ايلهـ — متادياً اشتغال ايدر διηνεκῶς ἐνασχολεῖται εἰς σπουδαῖα.

جديت A. **δζι‡‡ιγὲτ** [ἐκ τοῦ جدى] ὄν. θ. σπουδαιότης: ايلهـ — μετὰ σπουδαιότητος, σπουδαίως.

جديد A. **δζε‡ì‡** [ρζ. جدّ] ἐπθ. νέος: سال — νέον ἔτος· ‖ — لباس νέον ἔνδυμα· ‖ — طرز νέος τρόπος, νέα μέθοδος· § θ. جديده: — سنهٔ νέον ἔτος· ‖ — البسهٔ νέα ἐνδύματα· ‖ مقياسات — νέα μέτρα· § δυϊκ. جديدان **δζε‡ì‡άν** ἢ جديدين **δζε‡ì‡έ‡ν,** νύκτα καὶ ἡμέραν, νυχθημερόν.

جدير A. **δζε‡ìρ,** ἐπθ. ἄξιος: تقدير — ἄξιος ἐκτιμήσεως.

جذاذه A. **δζσζαζέ,** ὄν. θ. περίκομμα, κ. κοψίδι· § πλθ. جذاذات.

جذاب A. **δζεζζὰ‡** [ρζ. جذب] ἐπθ. ὁ κατ' ἐξοχὴν ἑλκύων.

جذام A. **δζσζάμ,** ὄν.λέπρα·βλ.καὶ مسكينلك.

جذاملى T. **δζσζαμ-λή,** ἐπθ. λεπρός· βλ. مسكين.

جذب A. **δζέζ‡,** ῥ. ἀφ. ἕλξις: كهربانك صمان — چوبنى ἕλξις τεμαχίου ἀχύρου ὑπὸ τοῦ ἠλέκτρου. ‖ Ρμ. ἕλκω [αἰτ.]: مقناطيس ايديور — ايكنه‌يى ὁ μαγνήτης ἕλκει τὴν βελόνην· ‖ ايتمك — قلبى ἕλκω τὴν καρδίαν· § ἀπορρόφησις, ἀπορροφῶ [ὡς τὸ φυτὸν διὰ τῶν ριζῶν]· § دم — αἱμόσπασις [ἰατρ·].

جذبه A.**δζεζ‡-é,** ὄν.θ. ἡ ψυχικὴ κατάστασις τοῦ ἀνθρώπου,ὃν νοερῶς ἕλκει ὁ Θεὸς πρὸς ἑαυτόν, ἔκστασις, ἐνθουσιασμὸς ψυχῆς, συγκίνησις: رحمانيه — ἔκστασις θεϊκή· ‖ افكن — ὁ προξενῶν ἔκστασιν· ‖ دار — ὁ ἐν ἐκστάσει διατελῶν, ἐκστατικός·§πλθ. جذبات.

جذر A. **δζέζρ,** ὄν. ρίζα [μθμ.]: مربع — ρίζα τετραγωνική· ‖ مكعب — ρίζα κυβική· ‖ تام — ρίζα ἀκεραία· ‖ اصم — ἀσύμμετρος· § [βοτ.] هوائى — ἢ عارض — ἰουλοειδής·§πλθ. جذور.

جذع A. **δζέζ',** ὄν. στύπος, στέλεχος φοινίκων, πτερίδων κτλ.

جذعه A.**δζεζ'á,** ὄν. θ. πενταετὴς κάμηλος· ἐκ τῶν ἑκατὸν καμήλων τῶν ἐπιβαλλομένων λόγῳ ἀποζημιώσεως τιμῆς αἵματος [دیت] τῷ ἐξ ἀπροσεξίας φονεῖ αἱ εἴκοσι δέον νὰ ὦσι τοιαῦται.

جذعى A. **δζεζ'-i,** ἐπθ. στυποειδής.

جذوب A.**δζεζοὶ‡** [ρζ. جذب] ἐπθ.συνών. τῷ جاذب βλ.

جذور A.**δζσζοὶρ** [πλθ.τοῦ جذر] ὄν. ρίζαι.

جذوه T. **δζεζδέ,** ὄν. θερμορρόη, μικρὸν ἐμπορίκι τοῦ καφέ·§ κ. ἀντὶ جذبه βλ.

جذير A.**δζσζεῖρ** [ὑποκ. τοῦ جذر] ὄν. ριζάριον.

جر T. **δζέρ,** ὄν. χάνδαξ πέριξ φρουρίου· κρημνός.

جر A.**δζέρρ,** ῥ. ἀφ. τὸ σύρειν, ἕλκειν: — حمل τὸ ἕλκειν βάρη, μηχανική· ‖ — مياه ὑδροστατική· ‖ — نقود τὸ ἀποσπᾶν χρήματα· ‖ — منفعت ἢ كيتمك — μεταβαίνω εἰς περιοδείαν· [λέγεται ἐπὶ τῶν ἱεροσπουδαστῶν,οἵτινες κατὰ τοὺς μῆνας Ρεδζέπ, Σαμπὰν καὶ Ραμαζὰν περιερχόμενοι τὰς πόλεις καὶ τὰ χωρία,συλλέγουσι τρόφιμα καὶ χρήματα]·§[γραμ.] ἡ πτῶσις τῆς γενικῆς ἐν τῇ ἀραβικῇ: — حرف πρόθεσις.‖Ρμ.σύρω,ἕλκω,τραβῶ, ἀποσπῶ, ἀφαιρῶ, ἐξάγω [αἰτ.]: لوكوموتيف — ايديور قطارى ἡ ἀτμομηχανὴ σύρει τὴν ἁμαξοστοιχίαν·‖ [αἰτ. دن]: ايتمك — كيسه‌دن پاره ἀφαιρῶ χρήματα ἀπὸ τὸ βαλάντιον.

جر T. **δζìρ,** μόριον λεπτότερον τοῦ جار παριστάνον τὴν κραυγήν, τὴν φωνὴν ἰδίᾳ ἐντόμων [τσίριγμα]· βλ. جر، جرجر، جرلامق.

جراب A. **δζερά‡,** ὄν. πήρα· § ἀδηνίσκος· § λέπυρον ·§πλθ. اجراب **ἐδζριπέ.**

جرابى A. **δζερα‡-í,** ἐπθ. λεπυρώδης,φυλλαρώδης.

جرأت A. **δζσρ'έτ,** ῥ. ἀφ. τόλμη, θράσος. ‖ Ρμ. τολμῶ, λαμβάνω τὸ θράσος [δοτ.]: ايتدى فلانك اوزرينه وارمغه — ἐτόλμησε νὰ πορευθῇ ἐναντίον τοῦ δεῖνος· ‖ — يوق سويلمكه ايتدى δὲν ἐτόλμησε νὰ εἴπῃ τοῦτο.

جرأتسز T. **δζσρε'τ-σίζ,** ἐπθ. ὁ ἄνευ τόλμης, ἄτολμος.

جرأتسزلك T. **δζσρε'τ-σιζλίκ,** ὄν. ἀτολμία.

جرأتكار Π. **δζσρ'ετ-κιάρ,** ἐπθ. τολμητίας, τολμηρός.

جرأتكارانه Π.**δζσρ'ετ-κιαρανέ,**ἐπθ.ὁ ἀρμόζων τολμηρῷ ἀνθρώπῳ,τολμηρός: — حركات διαβήματα τολμηρά.

جرأتلى T. **δζσρε'τ-λί,** ἐπθ. τολμηρός.

جرأتياب Π. **δζσρε'τ-γιά‡,** ἐπθ. ὁ εὑρίσκων τόλμην, τολμῶν.

جراح A. **δζερρὰχ** [ρζ. جرح]ὄν.χειρουργός.

جراحت A. **δζεραχὰτ** [ρζ. جرح] ὄν. θ. πληγή· § τὸ ἐκ τῆς πληγῆς ἐκρέον πύον·§πλθ. جراحات.

جراحلق T.**δζερραχ-λήκ,**ὄν.χειρουργική· βλ. ἐπόμ.

جراحى A. **δζερραχ-í,** ἐπθ. χειρουργικός : فن جراحى ἢ μόνον جراحى χειρουργικὴ ἐπιστήμη·§θ. جراحيه: — عمليات ἐγχειρήσεις χειρουργικαί.

جراد A. **δζερά‡,** ὄν. ἀκρίς: — منتشر ὡς ἀκρίδες διαδεδομέναι [ἐπὶ πλήθους ἀνθρώπων]· ‖ — البحر **δζερά‡σ-λ-‡άχρ,** καρίς, κ. καρίδα· βλ. تكه.

جرار A.**δζερρὰρ** [ρζ. جرّ] ἐπθ. ὁ ἑλκύων, ὁ ἄνευ ἀνταλλάγματος ἕλκων πρὸς ἑαυτὸν ὠφέλειαν, ὁ ζητῶν ὡς ἄλλος ἐπαίτης νὰ λάβῃ πᾶν ὅτι βλέπει: — فقير دكل عادتا δὲν εἶναι πτωχός, ἀλλ'ἁπλῶς συνειθισμένος νὰ ζητῇ ὅ,τι βλέπει· § δερβίσης ἢ σοφτᾶς ἐπαιτῶν· §— لشكر στρατὸς πολυάριθμος· § θ. جراره : قرقهٔ — πολυάριθμος μοῖρα στρατοῦ.

جرارلق T. **δζερραρ-λήκ,** ὄν. ἐπαιτεία· βλ. προηγ.

جرائد A.**δζεραῖ‡** [πλθ. τοῦ جريده βλ.] ὄν. μητρῷα,κατάλογοι,ἐφημερίδες : — محليه ἐπιτόπιοι ἐφημερίδες.

جرانته It. **δζιράντα** [girante] ὄν. ὀπισθογράφος [συναλλαγματικῆς].

جرائم A. **δζεραῖμ** [πλθ. τοῦ جريمه] ὄν. ἀδικήματα, ἐγκλήματα, πράξεις ἀξιόποινοι: — مشتركه ἀδικήματα συναφῆ [ποιν.]· ‖ سياسيه ἢ پوليتيقيه — πολιτικὰ ἐγκλήματα· ‖ اعتياديه — πράξεις ἐπιλήψιμοι γινόμεναι καθ' ἕξιν· ‖ βλ. καὶ جرم **δζσρμ.**

جرب A. **δζερέ‡,** ὄν. ψώρα: الاجنان — **δζερέ‡σ-λ-ἐδζφάν,** ψώρα τῶν βλεφάρων, ψωροφθαλμία· ‖ المعاء — **δζερέ‡σ-λ-με'à** ψώρα τῶν ἐντέρων.

جرب A. **δζερὶ‡** ἢ جربان **δζερ‡άν,** ἐπθ. ψωραλέος: كلب جرب κύων ψωραλέος.

جربزه A. **δζερ‡εζέ,** ὄν. θ. στωμυλία, εὐχέρεια περὶ τὸ ὁμιλεῖν καὶ τὸ πείθειν, ἰδίᾳ περὶ τὸ ἀπατᾶν διὰ ψευδῶν ἐπιχειρημάτων, ἱκανότης περὶ τὸ ἀπατᾶν: — لسانك ἀναντίρρητος εἶναι ἡ στωμυλία τοῦ δεῖνος· ‖ —صاحب, ἢ —دار, ἢ —كار — στωμύλος κτλ.

جربزه‌لى T. **δζερ‡εζε-λί,** ἐπθ. ὁ διὰ τῆς εὐχερείας τοῦ ὁμιλεῖν καταπειθῶν καὶ ἀπατῶν, στωμύλος· βλ. προηγ.

جربوغه T. **δζιρ‡ουγᾶ,** ὄν. εἶδος μυὸς τῶν ἐρήμων·§ μικρὸν καχεκτικὸν παιδίον.

جربى A. **δζερ‡-i,** ἐπθ.ψωρικός, ψωρώδης· § θ. جربيه.

جربيه A. **δζερ‡ιγὲ** [θ. τοῦ προηγ.] ὄν. θ. ζωοψώρα.

جرتاوى T. **δζιρταβί,** ἐπθ. καυχηματίας, κενόδοξος.

جرتلاق T.**δζιρτ-λὰκ**[βλ. قلاق جر]ἐπθ.καυχηματίας, ἐγωϊστής, φλύαρος.

جرتلامق T.**δζιρτ-λαμάκ,** ﺟﺮﺗﻼﻣﻖ **δζιρτ-λατμάκ,** βλ. ﺟﺮﻻﻣﻖ ، ﺟﺮﻻﻣﻖ.

جرثوم A. **δζθρσούμ,** ὄν : ﻛﺬﺏ ـــ ψευδόσπερμα.

جرثومه A. **δζθρσουμέ,** ὄν.θ.φύτρον, ἤτοι κέντρον καὶ ριζίον ὁμοῦ [βοτ.].

جرجر T. **δζιρ δζίρ** [βλ. ﺟﺮ] ὄν. γρύλλος, κ. τσιρόνι [ἔντ.]· § μτφ. φλύαρος· βλ. ﺟﺮﺟﺮ καὶ ﺟﺎﺭﺟﺎﺭ.

جرجيره A. **δζερδζιρέ,** ὄν.θ. ἴδηρις, λεπίθιον [φυτ. τ. ﺑﻐﭽﻪ ﺗﺮﻣﺴﻰ].

جرح A. **δζέρχ,** ρ.ἀφ. τραυμάτισις: ـــ ﺧﻄﺎ τραυμάτισις κατὰ λάθος **[χατᾶ],** ἄνευ προμελέτης καὶ προθέσεως· || ـــ ﻋﻤﺪ τραυμάτισις ἐκ προμελέτης **[ᾶμὲ]**· || ـــ ﻣﺸﺨﻦ τραυμάτισις ἐπιφέρουσα πάραυτα ἀγωνίαν θανάτου καὶ θάνατον **[μσσχήν]**· || ـــ ﻣﻬﻠﻚ τραυμάτισις θανατηφόρος **[μσχλίκ]**· § ἀναίρεσις, ἀντίκρουσις: ـــ ﻗﻮﻟﻚ ﺍﺩﻋﺎﻙ ἢ ἀναίρεσις, ἀντίκρουσις λόγου, διϊσχυρισμοῦ. ‖ Ρμ. τραυματίζω, ἀναιρῶ, ἀντικρούω [αἰτ.]: ـــ ﺍﻳﻠﺪﻯ ﺑﺮﻯ ﺑﺠﺎﻗﻠﻪ ἐτραυμάτισέ τινα διὰ μαχαίρας· || ـــ ﺍﻳﺘﺪﻯ رأيني ἀντέκρουσε, ἀνήρεσε τὴν γνώμην του.

جرح A. **δζδρχ,** ὄν. τραῦμα, πληγή.

جرحه A. **δζερχά,** ὄν. θ. τραῦμα, πληγή, ρωγμή, ρῆγμα, σχίσμα, κάταγμα : ـــ ﻣﻬﻞ τραῦμα κολεοῦ μήτρας.

جرحی A.**δζερχ-ί,** ἐπθ. τραυματικός [ἰατρ].

جرد A. **δζέρτ,** ὄν. ψίλωσις, ἔλλειψις τριχῶν [ἰατρ.]· § ἐπθ. ψιλός, ἄτριχος.

جردوال T.**δζιρτ-αβάλ,** ὄν. εἶδος ἀκοντίου μακροῦ ἔχοντος σιδηρᾶν αἰχμήν· § στρατὸς ἐφωδιασμένος δι'ἀκοντίου· βλ. ﺟﺮﻳﺪ.

جرده T. **δζερτέ** ἐκ τοῦ [ﺟﺮﻳﺪ] ὄν. φρουρὰ ἱππέων συνοδεύουσα τοὺς μουσουλμάνους προσκυνητὰς τῶν ἱερῶν τόπων.

جرده جی T.**δζερτε-δζί,** ὄν. λογχοφόρος ἱππεὺς ἄραψ χρησιμεύων ὡς φρουρὸς τῶν προσκυνητῶν τῶν ἱερῶν τόπων.

جرز A.**δζδρζ,** ἐκ τοῦ π. ﻛﺮﺯ **γκιδρζ** βλ.

جرز A. **δζδρδζ,** ἐπθ. ἄγονος: ـــ ﺍﺭﺽ γῆ ἄγονος.

جرس A. **δζερές,** ὄν. κώδων, κωδωνίσκος: ـــ ﻛﻴﺎﻧﻪ ἢ ﺻﻮﺕ ἦχος κώδωνος.

جرش A. **δζέρς,** ὄν. σύντριψις εἰς μεγάλα τεμάχια, χονδροάλεσμα [σπν.]· § [ἰατρ.] προστριβὴ δύο σωμάτων, ἀμυχή : ـــ ﺣﺼﺎﺕ λιθότριψις, θλίψις λίθου τῆς κύστεως· || ـــ ﺧﻄﻰ τριβὴ ἱεροῦ ὀστοῦ.

جرع A. **δζὲρ',** ρ. ἀφ. τὸ πίνειν, καταπίνειν, κατάποσις.

جرعه A. **δζουρ'ά,** ὄν. θ. σπάσις, βρόχθος κ. ρουφηματιά, γουλιά· ὅ,τι πίνει τις διὰ μιᾶς, ἢ τὸ ὀλίγον ὑπολειπόμενον κάτω τοῦ ποτηρίου, τρύξ : ـــ ﻧﻮﺵ ﻛﺄﺱ ﻓﻨﺎ ﺍﻭﻟﻖ **δζδρὰ-νοῦσι κε'σι φενὰ ὀλμάκ,** πίνω τὸ ποτήριον τοῦ θανάτου· § [ἰατρ.] πόμα.

جرف A. **δζδρδφ,** ὄν. κρημνός, ἀπόκρημνος.

جرلاتمق T.**δζιρ-λατμάκ,** ﺟﺮﻻﺗﻤﻖ **δζιρτ-λατμάκ,** ρμ. μτδ. κάμνω τινὰ ἢ τι νὰ φωνάζῃ, νὰ τερετίζῃ [τσιρίζῃ] ὡς ἔντομον [αἰτ.]· || βλ. ﺟﺮﻻﻣﻖ.

جرلاق T. **δζιρ-λάκ,** ἐπθ. φλύαρος· § ὄν. εἶδος ἐντόμου ἢ κόρακος· βλ. ﺟﺮﻻﻕ، ﺟﺮﺗﻼﻕ καὶ ﺟﺮﻻﻕ.

جرلامق T.**δζιρ-λαμάκ,** ﺟﺮﺗﻼﻣﻖ **δζιρτ-λαμάκ,** ρμ. οὐδ. τρίζω, τρυλλίζω, τερετίζω [ἐπὶ ἐντόμων] : ﺁﻏﺴﺘﻮﺱ بوجكى ﺟﻴﺮﻻﺭ ὁ τέττιξ τερετίζει· § μτφ. φλυαρῶ, φωνασκῶ, θορυβῶ: ـــ ﻣﻘﺮﻩ ﻛﻰ τρίζω ὡς τὸ ροδάνι, ἤτοι φλυαρῶ [ἐπὶ λάλου]· βλ. ﺟﺮﻻﻣﻖ.

جرلانمق T. **δζιρ-λανμάκ,** ταὐτὸ προηγουμένῳ.

جرلدامق T. **δζιρλ-ταμάκ,** ρμ. οὐδ. φλυαρῶ, τερετίζω [τέττιξ κτλ.]· βλ. ﺟﺮﻟﺪﺍﻣﻖ، ﺯﺭﻟﺪﺍﻣﻖ، ﺟﺮﻻﻣﻖ.

جرلدی T. **δζιρλ-τί,** ὄν. φλυαρία, τερέτισμα· βλ. ﺯﺭﻟﺪﻯ.

جرم A. **δζδρμ,** ὄν. ἀδίκημα, ἔγκλημα, ἁμάρτημα: ـــ ﺟﺮﻡ نه بنم بونده افندم كرم ايله τὸ ἔγκλημά μου **[δζδρμδμ]** ποῖον εἶναι τὸ ἐμὸν ἐν τούτῳ ; κύριέ μου ! χάριν ποίησον· || ـــ ﺷﺮﻡ مدن اچلماز دهنم ἐκ τῆς αἰσχύνης τοῦ ἐγκλήματός μου δὲν ἀνοίγει τὸ στόμα μου· || ـــ ﻣﺸﻬﻮﺩ ἔγκλημα ἐπ' αὐτοφώρῳ [νομ.]· || ـــ ﻓﻰ ἀθῶος [ἄνευ ἐγκλήματος]· πλθ. جروم **δζδρούμ·** ἀντ'αὐτοῦ ἐν χρήσει جرائم **δζεραΐμ,** βλ.

جرم A. **δζίρμ,** ὄν. σῶμα [ἀνόργανον], μέγεθος, ὄγκος, δίσκος: ـــ ﻗﺮ ﺷﻤﺲ ἢ ὁ δίσκος τῆς σελήνης ἢ τοῦ ἡλίου· || — ﺻﻐﻴﺮ ال **δαγήρου-λ-δζίρμ,** μικρὸς τὸ μέγεθος : اللسان ـــ وكبيرالجرم ﺻﻐﻴﺮ ال **ἐλ-λισὰν δαγήρου-λ-δζίρμ βὲ κεπίρδ-λ-δζδρμ,** ἡ γλῶσσα μικρὰ μὲν τὸ μέγεθος, ἀλλὰ μεγάλη τὸ ἔγκλημα [πρμ.]· § πλθ. اجرام **ἐδζράμ.**

جرم A. **δζερέμ,** ὄν. ἀμφιβολία· ἐν χρήσει μόνον ἐν τῇ φράσει: —ﻟﻪ **λὰ-δζερέμ** ἀναμφιβόλως.

جرمسز T. **δζδρμ-σδζ,** ἐπθ. ἀθῶος.

جرملی T. **δζδρμ-λδ,** ἐπθ. ἐγκληματίας, πταίστης.

جرنال Γλ. **δζουρνάλ,** βλ. ﮊﻭﺭﻧﺎﻝ.

جروح A. **δζδρούχ,** [πλθ. τοῦ ﺟﺮﺡ **δζδρχ**] ὄν. τραύματα.

جروف A. **δζδρούφ,** ὄν. σκωρία μετάλλου.

جری A. **δζέρι** [βλ. ﺟﺮﻳﺎﻥ] ρ. ἀφ. ροή : ـــ ﺩﺭﻭﻥ ﺧﺎﻧﻪ ﺩﻩ وعلى ـــ العاده زوجه‌ك يدنده بولنان اشيا τὰ πράγματα, ἅτινα εὑρίσκονται ἐντὸς τῆς οἰκίας καὶ συνήθως **[ἀλλά δζέρι-λ-άτὲ]** ἐν τῇ χειρὶ τῆς γυναικός.

جری A. **δζερὶ** [ἐκ τοῦ ﺟﺮﺃﺕ] ἐπθ. τολμηρός, γενναῖος, ἀνδρεῖος: ـــ ﻣﺮﺩ ἀνὴρ γενναῖος· || اللسان ـــ **δζερίσ-λ-λισάν,** τολμηρὸς τὴν γλῶσσαν· || القلم ـــ **δζερίσ-λ-καλέμ,** τολμηρὸς τὸν κάλαμον.

جری A. **δζερρ-ί,** ἐπθ. ἑλκυστικός, ἤτοι κινητήριος· § θ. جريه **δζερριγέ :** اصول ـــ σύστημα τοῦ ἕλκειν, σύρειν, κινεῖν π.χ. ἅμαξαν τροχιοδρόμου δι'ἵππων, ἢ δι'ἠλεκτρισμοῦ.

جریان A.**δζερεγιάν** [ρζ. جرى βλ.] ρ.ἀφ. ροή, ρεῦμα, κυκλοφορία, πορεία, λειτουργία, ἐφαρμογή, διαδραμάτισις, ἀνέλιξις, διεξαγωγή: ـــ ﺻﻮﻳﻚ ροὴ ὕδατος· || ـــ ﻣﻴﺎﻩ ροὴ ὑδάτων· || —ﺧﻮﺵ καλλίρροος· || — سريع ال **σερί'δ-λ-δζερεγιάν,** ταχύρροος, ὁρμητικός· || — بطى ال **πετίγιδ-λ-δζερεγιάν,** βραδύρροος· || ـــ ﻫﻮﺍ ρεῦμα ἀέρος· || ـــ ى الكتريق ἠλεκτρικὸν ρεῦμα· || ـــ ﺍﻓﻜﺎﺭ ρεῦμα ἰδεῶν· || ـــ ﺍﻣﻮﺭ ﻣﺼﺎﻟﺢ ἢ πορεία, λειτουργία ὑποθέσεων· || ـــ ﻣﺒﺎﺣﺜﻪ πο-

ρεία συζητήσεως· || ـــ ى وقعه‌ك محل بر τόπος διαδραματίσεως [σκηνὴ] ἐπεισοδίου, γεγονότος· || ـــ ى نظامنامه‌ك تأمين حسن ἡ ἐξασφάλισις τῆς καλῆς λειτουργίας [ἐφαρμογῆς] τοῦ κανονισμοῦ· || ـــ ى يوقدر بو قاعده‌ك بو ὁ κανὼν οὗτος δὲν ἐφαρμόζεται ἐνταῦθα. ‖ Ρμ. ρέω, συμβαίνω, λαμβάνω χώραν, διαδραματίζομαι, βαίνω [ἐπὶ διαπραγματεύσεων, συζητήσεων]: ـــ ﺍﻳﺘﻤﻚ —ὁ ποταμὸς ρέει· || ـــ وقعه τὸ γεγονὸς [ἐπεισόδιον] συμβαίνει, διαδραματίζεται.

جریب A. **δζερίπ,** ὄν. πλέθρον, μέτρον ἐπιφανείας συγκείμενον ἐξ ἑξήκοντα τετραγωνικῶν πήχεων.

جریث A. **δζερίς,** ὄν. ἔγχελυς, κυπρῖνος [ἰχθ.].

جریح A. **δζερὶχ** [ρζ. جرح] ἐπθ. τετραυματισμένος: القلب ـــ **δζερίχδ-λ-κάλπ,** ἢ الفؤاد ـــ **δζερίχδ-λ-φδ'άτ,** τετραυματισμένος τὴν καρδίαν, καρδιότρωτος· § θ. ﺟﺮﻳﺤﻪ.

جریحه A. **δζεριχὰ** [θηλ. τοῦ προηγ.] ὄν. θ. τραῦμα: ـــ ﻣﺮﻫﻢ ﻧﺎﭘﺬﻳﺮ ـــ τραῦμα ἀνεπίδεκτον ἀλοιφῆς, ἀθεράπευτον **[μερχὲμνὰ-πεζίρ]·** || ـــ ﺳﻰ التيام قبول ايتمز τὸ τραῦμά του δὲν ἐπιδέχεται ἐπούλωσιν, ἀθεράπευτον.

جریحه دار II. **δζεριχα-τάρ,** ἐπθ. ὁ ἔχων τραῦμα, τετραυματισμένος.

جرید T. **δζιρὶτ** [ἐκ τοῦ ἀραβ. جريد **δζερὶτ,** μακρὸς κλάδος φοίνικος] ὄν. δόρυ ἄνευ σιδηρᾶς αἰχμῆς, χρησιμεῦον ἐν ἱππικαῖς ἀσκήσεσι καὶ γυμνασίοις, κ. κοντάρι: ـــ اوينامق ἐκτελῶ τοιαύτας ἀσκήσεις, γυμνάσια· μτφ. τρέχω ἐλευθέρως.

جریده A. **δζεριτὲ** [ρζ. جرد] ὄν. θ. βιβλίον, κώδηξ, κατάλογος, ἡμερολόγιον καθημερινῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων, ἐφημερίς : ﻧﻔﻮﺱ ـــ μητρῷον, βιβλίον ἀπογραφῆς πληθυσμοῦ· || ـــ حوادث ἐφημερὶς εἰδήσεων [ὄνομα τῆς πρώτης τουρκιστὶ ἐν ἔτει 1256 τῆς ἐγίρας ἐκδοθείσης ἐφημερίδος]· || ـــ فريده ἐφημερὶς μοναδικὴ, ἀπαράμιλλος· § ἐπθ. μόνος· βλ. ﺟﺮﻳﺪﻩ‌ﺭﻭ.

جریده جی T. **δζεριτὲ-δζί,** ὄν. ἐφημεριδογράφος, ἐφημεριδοπώλης.

جریده‌رو II. **δζεριτὲ-ρέδ,** ἐπθ. ὁ πορευόμενος μόνος [ἄνευ συντρόφου], μονοδάμων: ـــ سياح περιηγητὴς μονοδάμων.

جريق } Τ. **δζηρṅκ,** ὄν. [λ. ἀρχ.] νόμισμα μικρὸν χάλκινον τῆς Αὐστρίας: — بوزدرمز φλύαρος, ἄνθρωπος ὅστις δὲν ἀφίνει εἰς ἄλλον καιρὸν νὰ ὁμιλήσῃ [κ. λ. δὲν χαλνᾷ τὸ νόμισμα τοῦτο]· ||چيقارمز — ἀπατεών, δόλιος· || ويرمز — φιλάργυρος· ||Υλ ἀγνώστου διαγωγῆς.

جريم } Α. **δζεριṁ** [ῥζ. جرم] ἐπθ. ἔνοχος, ἁμαρτωλός· § θ. جريمه.

جريمه } Α.**δζεριṁὲ** [θ. τοῦ προηγ.] ὄν.θ. ἁμάρτημα· § κ. **δζερεṁέ,** πρόστιμον: يوليه — ἐν εἴδει ἢ λόγῳ προστίμου.

جريه } Α. **δζιρῠ́é,** ὄν. θ. ροή: — كريه كثيرال **γκιρῠ́éï kεσίρδ-λ-δζιρῠ́é,** δάκρυ ῥέον ἀφθόνως· βλ. جريان.

جز } ἢ جيز Τ. **δζίζ,** μόριον παριστάνον τὸν σιγμὸν ρανίδος ὕδατος πιπτούσης ἐπὶ ἄνθρακος, ἢ κρέατος ἢ ἄλλου φρυγομένου πράγματος· πρὸς παράστασιν τῆς ὁρμῆς καὶ ταχύτητος : جزر جزر **δζαζίρ δζαζίρ,** ἢ جزر جزر **δζιζίρ δζιζίρ,** καὶ جيق جيق **δζηζήκ δζηζήκ·** || ايڭمك — يورگ τραυματίζω τὴν καρδίαν, λυπῶ μεγάλως [κάμνω εἰς τὴν καρδίαν **δζίζ**]· ||ايڭمك — يورك τραυματίζεται, λυπεῖται ἡ καρδία· ||بز كبابی — **δζίζ-πίζ κεπαπί,** ψητὸν τῆς ἐσχάρας· βλ. جيزمك، جزيقدرمق، جزردامق، جزلامق.

جزء } Α. ἢ جزؤ **δζδζ,** ὄν. μέρος, τμῆμα, φυλλάδιον ἢ τεῦχος [βιβλίου], τεῦχος τοῦ Κορανίου: وكل — τὸ ὅλον καὶ τὸ μέρος· || — κατὰ φυλλάδια· ||ايجزلا — **δζδζι λὰ γετεδζεζζά,** ἢ فرد — ἢ **δζδζι φέρτ,** ἄτομον ἢ μόριον μὴ ἐπιδεχόμενον ὑποδιαίρεσιν [χμ]· || اصغر — ἡ μικροτέρα ὑποδιαίρεσις συμμιγοῦς· || مشفف — ὐαλίνη· || معم — ὄργανον τοῦ σώματος ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ, ὡς ἡ καρδία, ὁ ἐγκέφαλος· § πλθ. اجزاء **ἐδζζά.**

جزاء } Α. **δζεζά-εν,** ἐπρ. λόγῳ ποινῆς, ἢ πρὸς τιμωρίαν.

جزار } Α. **δζεζζὰρ** [ῥζ. جزر] ὄν. καμηλοκρεωπώλης.

جزاف } Α. **δζδζάφ,** ὄν. συμφωνία ἐπὶ τοῦ συνόλου, πώλησις πράγματος ἐπὶ τοιαύτῃ συμφωνίᾳ· τουρκιστὶ پازار كوتورى **γκιότδρδ παζάρ,** κ. κουτουροῦ· βλ. ἐπόμ.

جزافاً } Α. **δζδζάφ-εν,** ἐπρ. καθ' ὁμάδα, ἀθρόως: صاتمق — πωλῶ καθ'ὁμάδα.

جزالاندیرمق } Τ. **δζεζα-λανδιρṁάκ,** ῥμ. μτδ. τιμωρῶ [αἰτ. طولای]: يوندن طولای بنی جزالاندیردی ἐτιμώρησεν.

جزالانمق } Τ. **δζεζα-λανṁάκ,** ῥμ. πθ. τιμωροῦμαι, κολάζομαι.

جزالت } Α. **δζεζαλέτ,** ὄν. θ. ἀρετὴ λέξεως ἢ ἐννοίας, συνισταμένη εἰς τὸ νὰ μὴ ἔχῃ ἔλλειψιν λεκτικήν, γλαφυρότης· ἀντιθ. ركاكت· § σοβαρότης λέξεως ἢ ἐννοίας· ἀντιθ. رقت.

جزائر } Α.**δζεζαῖρ** [πλθ.τοῦ جزيره **δζεζιρὲ**] ὄν. νῆσοι: بحر سفيد — αἱ νῆσοι τοῦ Αἰγαίου πελάγους **[πάχρι ἀεβίτ]**· || سبعه — **δζεζαῖρι-σεπᾶ,** Ἑπτάνησος· § Ἀλγερία.

جزائرلی } Τ. **δζεζαϊρ-λί,** ἐπθ. Ἀλγερινός.

جزائی } Α **δζεζαῖ** [ἐκ τοῦ جزاء] ἐπθ.ποινικός· ἀντίθ. حقوقی· § θ. جزائیه **δζεζαϊγέ** — امور ὑποθέσεις ποινικαί· || — مواد ἀντικείμενα ποινικά· || — اصول محاكمات ποινικὴ δικονομία· || [συντ.] — جلسه πρότασις περιέχουσα τὴν ἀπόδοσιν ὑποθέσεως [βλ. شرطیه].

جزائیون } Α. **δζεζαϊγιοὶν** [πλθ.τοῦ جزائی] ὄν. ποινικολόγοι.

جزبز } **δζιζ-πίζ,** βλ. جز· § εἶδος آغده ἢ بولامه ἢ βλ. λ.

جزدان } Π. **δζδζ-τάν,** ὄν. χαρτοφυλάκιον.

جزرجزر } **δζιζίρ δζιζίρ,** βλ. جز.

جزر } Α. **δζέζρ,** ὄν. ἄμπωτις: و مد — ἄμπωτις καὶ παλίρροια **[μέτ]**· § βοτ. ويرسون ὁ Θεὸς νὰ τὸν τιμωρήσῃ, ἢ νὰ τὸν πάρῃ ὁ διάβολος.

σταφυλῖνος, δαυκίον || الحمام — κολόμβον [φυτ. ἄλλως كوكرجين اوتی].

جزردامق } Τ. **δζηζ-πρτaṁάκ,** ῥμ. οὐδ.σίζω, κ. τσυρτσυρίζω [ἐπὶ κρέατος ἢ ἰχθύων ὅταν κοκκινίζωνται].

جزری الشکل } Α. **δζεζρίγῑδ-ὰ-σέκλ,** ἐπθ. δαυκόμορφος.

جزع } Α. **δζεζά',** ὄν.λύπη καὶ ταραχή:— فزع و ταραχὴ καὶ κοπετὸς **[φεζά']**.

جزل } Α.**δζέζλ,**ἐπθ. ὀρθός, κανονικός, γλαφυρὸς [ἐπὶ λέξεως, ἀντιθ. ركيك]· § σοβαρὸς τήν τε προφορὰν καὶ τὴν ἔννοιαν [ἀντιθ. رقيق] : — لفظ λέξις σοβαρά· § θ. جزله.

جزلاتمق } Τ. **δζηζ-λατṁάκ,** ῥμ. μτδ. ποιῶ τι νὰ σίζῃ, νὰ κρίζῃ, ὡς π. χ. τὴν ὕελον ὅταν χαράσσηται· μτφ. προξενῶ πόνον [αἰτ.]: — يورکی προξενῶ πόνον εἰς τὴν καρδίαν, λυπῶ μεγάλως.

جزلامق } Τ.**δζηζ-λαṁάκ,** ῥμ.οὐδ. συνων. جزردامق βλ. § μτφ. πονῶ, τραυματίζομαι ἢ λυποῦμαι μεγάλως [ἐπὶ καρδίας].

جزلانمق } Τ. **δζηζ-λανṁάκ,** ῥμ. οὐδ. τρίζω, τερετίζω, τσυρίζω [ἔντομον].

جزم } Α. **δζέζṁ,** ῥ. ἀφ. τὸ κόπτειν, κρίσις ἢ ἀπόφασις ὁριστική. ‖ Ρμ. κόπτω, κρίνω ἢ ἀποφασίζω ὁριστικῶς[αἰτ.]: يو خصوصك ايتدم شويله اولديغنی — ἔκρινα ὅτι ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἐγένετο οὕτως· || نتيجه سنده مشكلات اولهجغنی ايتدم — ἔκρινα ὅτι ἐπὶ τέλους θὰ προκύψωσι δυσκολίαι· § [γραμ.] τὸ ὄνομα τοῦ σημείου [°], ὅπερ δεικνύει ὅτι τὸ γράμμα, ἐφ'οὗ τίθεται, δὲν ἔχει ἰδιαίτερον φωνῆεν, ἀλλὰ συλλαβίζεται μετὰ τοῦ φωνήεντος τοῦ προηγουμένου γράμματος.

جزماً } Α.**δζέζṁ-εν,**ἐπρ. ὁριστικῶς,βεβαίως: اندمكی حكم ايتدم — ἔκρινα ὁριστικῶς· || نسبتی عقل — تصديق ايلر τὴν ἐν αὐτῷ σχέσιν.

جزؤ } Α. **δζδζ** βλ. جزء.

جزوع } Α. **δζεζοῦ'** [ῥζ. جزع] ἐπθ. ὁ λίαν λυπούμενος καὶ ταραττόμενος.

جزوه } Τ. **δζεζδέ,** βλ. جذوه.

جزيره } Α. **δζεζιρέ,** ὄν. θ. νῆσος: — كريد ἡ νῆσος Κρήτη· || جزيرة العرب **δζεζί-ρετδ-λ-ὰρέπ,** ἡ χερσόνησος τῆς Ἀραβίας· || — سعادت خطيره νῆσος εὐτυχὴς **[σεαπέτ-χατιρέ]**· || — شبه **δίπχι δζεζιρέ,** χερσόνησος· § Μεσοποταμία· § πλθ. جزائر **δζεζαϊρ,** βλ.

جزيق } Τ.**δζηζήκ** [ἐκ τοῦ μορ. جز βλ.]ὄν. τὸ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ λίπους τῆς οὐρᾶς ὑπολειπόμενον τραγανὸν μέρος αὐτῆς, κ. τσηγαρίδα· βλ. καὶ قيقرداق· § اوتمك — — τσιρίζω [ποντικὸς κτλ.] βλ. جزيقدرمق.

جزيقدرمق } Τ.**δζηζηκ-τηρṁὰκ**[βλ.جزيق, جز] ῥμ. οὐδ.γράφω· § τρίζω, τσιρίζω ὡς ὁ μῦς.

جزيل } Α. **δζεζίλ,** ἐπθ. γλαφυρός, καλλιεπής: — لفظ λέξις γλαφυρά· § πολύς, ἄπειρος: الله عمر طويل واجر — و صبر جميل احسان بيورسون ὁ Θεὸς νὰ χαρίζῃ βίον μακρόν, ἀξιομισθίαν **[ἔδζρ]** πολλὴν καὶ ὑπομονὴν καλὴν [εὐχὴ πρὸς συγγενεῖς ἀποθανόντος].

جزیه } Α. **δζιζγέ,** ὄν. θ. ἐπικεφάλαιον, φόρος κεφαλικὸς λαμβανόμενος ἄλλοτε παρὰ τῶν μὴ Μουσουλμάνων ὑπηκόων τοῦ ὀθωμανικοῦ Κράτους· βλ. καὶ خراج.

جزیه کذار } Π.**δζιζγὲ-γκιδζάρ,**ἐπθ. ὁ πληρόνων ἐπικεφάλαιον, ἤτοι κεφαλικὸν φόρον, φόρου ὑποτελής.

جزئی } Α. **δζδζ'-ὶ** [βλ. جزء] ἐπθ. μερικός, ὀλίγος, μικρός, ἀσήμαντος [ἀντιθ. كلی κιλλὶ πολύς]: كلی — ὀλίγος ἢ πολύς, ὀλίγον ἢ πολύ· || مقدار — صو ὀλίγον ποσὸν ὕδατος· || مصرف — ὀλίγη, μικρὰ δαπάνη· || وقوف — μικρὰ γνῶσις· § θ. جزئیه : — امور μικραὶ ὑποθέσεις· || — ارادهٔ μερικὴ ἢ ἀνθρωπίνη θέλησις· ἀντιθ. كليه ارادهٔ γενικὴ ἢ θεία θέλησις.

جزئیات } Α. **δζδζ'ιγὰτ** [πλθ. τοῦ προηγ.] ὄν. θ. ὑποθέσεις ἢ πράγματα μικρὰ καὶ ἀσήμαντα: اولور مشغول له — ἐνασχολεῖται εἰς ἀσήμαντα πράγματα· || — امور حصر ايلر اوقات ἀφοσιοῦται [περιορίζει τὸν καιρόν του] εἰς μικρὰ καὶ ἀσήμαντα πράγματα.

جزئیت } Α. ἢ جزؤیت **δζδζ'ιγὲτ** [βλ.جزء]ὄν. θ. τὸ εἶναι μέρος ἢ ποσὸν ἐλάχιστον, ὀλίγιστον, ἐλάχιστος ποσότης· ἀντιθ. كليت.

جزیحه } Τ.**δζδζ'ιδζε,**ἐπρ.ὀλίγον,ὀλίγιστον.

جسارت } Α. **δζεσαρὲτ** [ῥζ. جسر] ὄν.θ. τόλμη, γενναιότης, θάρρος: — سوء

يوقدر εἰς τὴν τόλμην του **[ὄζεσαρετινὲ]** λόγος δὲν γίνεται, ἤτοι ἀναντίρρητος εἶναι ἡ τόλμη του· ||—ارباب صاحب— τολμηρός, θαρραλέος· || —ارباب τολμηροί, θαρραλέοι· ||ل—θαρραλέως, εὐτόλμως. ‖ Ρμ. τολμῶ, λαμβάνω τὸ θάρρος[δοτ.]: اوزرینه—ایتدی وارمغه ἐτόλμησε νὰ κινήσῃ κατ' αὐτοῦ.

جسارتسز Τ.**ὄζεσαρετ-σίζ,** ἐπθ. ἄτολμος, δειλός.

جسارتسزلك Τ. **ὄζεσαρετ-σιζλίκ,** ὄν. ἀτολμία, δειλία.

جسارتلی Τ. **ὄζεσαρετ-λί,** ἐπθ. τολμηρός, θαρραλέος.

جسامت Α. **ὄζεσαμὲτ** [ρζ. جسم] ὄν. θ. ὄγκος, μέγεθος: بنا—τὸ μέγεθος τῆς οἰκοδομῆς· || ی—ملكتك τὸ μέγεθος τῆς χώρας· ||سفینه—τὸ μέγεθος πλοίου· § μέγεθος, σπουδαιότης: ی—ایشك τὸ μέγεθος [σπουδαιότης] τοῦ ἔργου· ||مصلحت—τὸ μέγεθος τῆς ὑποθέσεως· || ی—خدمتك τὸ μέγεθος τῆς ὑπηρεσίας.

جسامتلو Τ. ἢ جسامتلی **ὄζεσαμετ-λί,** ἐπθ. ὀγκώδης, εὐμεγέθης, σπουδαῖος, μεγάλος: بنا—οἰκοδομὴ ὀγκώδης, εὐμεγέθης· || ایش—ὑπόθεσις μεγάλη, σπουδαία.

جسبان **ὄζεσπάν,** βλ. چسپان.

جست Π. **ὄζσ̈τ** [γ' πρόσ. ἀορ. τοῦ جستن **ὄζσ̈τὲν**] ἔρευνα· ἐν χρήσει μετὰ τοῦ συνωνύμου جو **ὄζοῦ** [προστ. τοῦ αὐτοῦ ρμ.], ἤτοι و جو —**ὄζσ̈τ-ου-ὄζοῦ,** ἢ جستجو **ὄζσ̈τ-ὄζοῦ,** ἔρευνα, ἀναζήτησις: ی حقیقت—ἔρευνα τῆς ἀληθείας· || ی قسمت—ἀναζήτησις τύχης.

جست Π. **ὄζσ̈τ,** ἀντὶ جست **τσ̈σ̈τ,** βλ.

جسته Π. **ὄζεσ̈τὲ** [μτχ. τοῦ جستن **ὄζεσ̈τέν,** πηδᾶν, ἀνατινάσσεσθαι] πηδήσας, ὁρμήσας· ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ ἀπαντᾷ ἐν τῇ ποιήσει· § ἐπρ. — —βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον: تأدیه ایلدی—— دینی ἀπέτισε τὸ χρέος αὐτοῦ βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον· || βλ. برجسته.

جسد Α. **ὄζεσέ̈τ,** ὄν. σῶμα [ἰδίᾳ νεκροῦ ἀνθρώπου ἢ ζώου]: میت—σῶμα νεκροῦ· ||حیوان روح—σῶμα ἄπνουν· ||مفتوق—κηλόσωμον.

جسدی Α. **ὄζεσέ̈τ-ί,** ἐπθ. σωματικός· βλ. جسمانی· § θ. جسدیه.

جسر Α. **ὄζίσ̈ρ,** ὄν. γέφυρα: جدید—νέα γέφυρα· ||طاش—γέφυρα κινητή· ||معلق—γέφυρα περιαιρετή [τ. اصمه کوپری].

جسرین Α. **ὄζισ̈ρέ̈ὶν** [δυϊκ. τοῦ προηγ.] ὄν. δύο γέφυραι.

جسم Α. **ὄζίσ̈μ,** ὄν. σῶμα: جان—τὸ σῶμα καὶ ἡ ψυχή· ||معلوم الاسم معدوم ال—**μα'λούμου-λ-ίσ̈μ μα'ὲούμου-λ-ὄζίσ̈μ,** γνωστὸς τὸ ὄνομα καὶ ἀνύπαρκτος τὸ σῶμα, ἤτοι πράγματι μὴ ὑπάρχων· ||صلب—σῶμα στερεόν **[σούλ̈τ]**· ||مایع—σῶμα ρευστόν· ||غازی—σῶμα ἀέριον· ||بلوری—σῶμα κρυσταλλῶδες· ||لطیف—σῶμα ἄϋλον, πνεῦμα, ἄγγελος· § [γεωμ.] کثیر—σῶμα τὸ στερεὸν πολύεδρον **[κεσίρσ̈-λ-βσ̈δζούχ]**· || عظم—διάφυσις· ||یغی جروی—κάρυον· § πλθ. اجسام **ὲδζσ̈άμ,** βλ.

جسماً Α. **ὄζίσ̈μ-εν,** ἐπρ. σωματικῶς, ὑλικῶς: فرق وار ایسه ده ماهیةً یوقدر—διαφέρει μὲν ὑλικῶς, οὐχὶ ὅμως καὶ κατὰ τὴν οὐσίαν **[μαχίγετεν].**

جسمانی Α. **ὄζισ̈μαν-ί,** ἐπθ. σωματικός, ὑλικός· ἀντίθ. روحانی **ρουχανί,** ψυχικός: مرض—νόσος σωματική· § θ. جسمانیه.

جسور Α. **ὄζεσοὶρ** [ρζ. جسر, βλ. جسارت] ἐπθ. τολμηρός, θαρραλέος, ἀτρόμητος, γενναῖος: فلان آدم پك—ὁ δεῖνα εἶναι πολὺ τολμηρός· ||—الجاهل ὁ ἀμαθὴς εἶναι τολμηρὸς[πρμ.]· ἐκ τῆς παροιμίας ταύτης, ἐνίοτε ἡ λέξις جسور σημαίνει جاهل ἤτοι ἀμαθής.

جسورانه Π. **ὄζεσουρ-ανέ,** ἐπθ. ὁ ἀρμόζων, ἀνήκων τολμηρῷ, γενναίῳ, τολμηρός, γενναῖος: —هجوم ἔφοδος τολμηρά.

جسورلق Τ. **ὄζεσουρ-λούκ,** ὄν. τολμηρότης, θαρραλεότης, γενναιότης.

جسیم **ὄζεσὶμ** [ρζ. جسم] ἐπθ. μέγας, ὀγκώδης: بیلان—μέγας ὄφις· || قلعه—μέγα φρούριον· ||بنا—μεγάλη οἰκοδομή· ||الجثه—**ὄζεσίμσ̈-λ-ὄζσ̈σ̈έ,** μέγας τὸ σῶμα· § σπουδαῖος, σημαντικός: امر—ὑπόθεσις σπουδαία· § θ. جسیمه: —ابنیهٔ μεγάλαι οἰκοδομαί· || امور—ὑποθέσεις σπουδαῖαι.

جص Α. **ὄζάσ̈ς,** ὄν. ἄσβεστος.

جصاص Α. **ὄζεσ̈άς,** ὄν. ἀσβεστουργός.

νὸς τετελεσμένον καὶ μὴ ἐπιδεκτικὸν διορθώσεως: جواب ویردی—διὰ μιᾶς ἔδωκεν ἀπάντησιν· || یازدی—διὰ μιᾶς ἔγραψε.

جفاء Α. **ὄζεφά,** ὄν. τυραννία, βάσανος, σκληρότης [ἰδίᾳ ἐρωμένης πρὸς ἐραστήν]: —لك بزه ای جور و τυραννία καὶ βάσανος· ||بی وفا صفاکیور—αἱ τυραννίαι σου, ὦ ἄπιστος! φαίνονται ἡμῖν ἡδονή· ||چکمك—ὑφίσταμαι τυραννίαν, βάσανον, τυραννοῦμαι, βασανίζομαι: بی چکمیان عاشق صفانك قدرینی بیلمز—ὁ ἐραστὴς ὁ μὴ ὑποστὰς τυραννίαν δὲν γινώσκει τὴν ἀξίαν τῆς ἡδονῆς. ‖Ρμ. τυραννῶ, βασανίζω [δοτ.].

جفاء Α.**ὄζσ̈φά',** ὄν. ἀφρός· σχίδαξ ἢ κάρφος [τσάκνον] ἐπιπλέον τοῦ ὕδατος.

جفاپرور Π.**ὄζεφα-περβέρ,** ἐπθ. ὁ ἀγαπῶν νὰ τυραννῇ, τυραννικός, σκληρός [ἐπὶ ἐρωμένης]: —دلبر ἐρωμένη τυραννική.

جفاپیشه Π. **ὄζεφα-πισέ,** ἐπθ. ὁ ἔχων ἔργον τὸ τυραννεῖν, τύραννος, σκληρός [ἰδίᾳ ἐπὶ ἐρωμένης].

جفار Α. **ὄζεφφάρ,** ὄν. μάντις· βλ. جفر καὶ جفری.

جفاکار Π. **ὄζεφα-κιάρ,** ἐπθ. ταὐτὸ τῷ جفاپیشه.

جفاکارانه Π. **ὄζεφα-κιαρανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων τυράννῳ, σκληρῷ, τυραννικός· § ἐπρ. σκληρῶς.

جفاکاری Π. **ὄζεφα-κιαρί,** ἀφ. τυραννικότης, σκληρότης.

جفاکش Π.**ὄζεφα-κέ̈ς,** ἐπθ. ὁ ὑποστὰς τυραννίαν, βάσανον, ταλαίπωρος: —عاشق ἐραστὴς ταλαίπωρος.

جفت Π. **ὄζσ̈φτ,** ὄν. ζεῦγος· βλ. چفت.

جفته Π. **ὄζσ̈φτέ,** ὄν. λάκτισμα· || انداز—**ὄζσ̈φτὲ-ἐντάζ,** ὁ λακτίζων: —خر ὄνος λακτίζων.

جفجفه Α. **ὄζεφσ̈ζεφέ,** ὄν. θ. βοὴ ἢ θόρυβος στρατιωτῶν.

جفر Α. **ὄζέφρ,** ὄν. ἀρνίον τεσσάρων μηνῶν ἢ αὐξηθέν· § **ὄζίφρ,** μαντεία ἢ γνῶσις τῶν μελλόντων· ὠνομάσθη οὕτω διότι δῆθεν ὁ πρῶτος μάντις ἔγραψε περὶ μαντείας ἐπὶ δέρματος προβάτου· § πλθ. اجفار **ὲδζφάρ.**

جعادت Α. **ὄζε'ατὲτ** [ρζ. جعد] ὄν. θ. οὐλότης, κ.σγούρωμα: شعر—οὐλότης τριχῶν **[ὲάρ]**· ||حیه—οὐλότης γενειάδος **[λιχγέ].**

جعد Α.**ὄζά'ὲ,** ἐπθ. οὔλος: —کیسوی βόστρυχος οὔλος· || —ریش γενειὰς οὔλη· § ὄν. κόμη οὔλη: مشکین—οὔλη κόμη εὐώδης.

جعلی Α. **ὄζα'λί,** ἐπθ. προσποιητός, πλαστός: —طور ἦθος προσποιητόν· § θ. جعلیه: —اوضاع πλασταὶ στάσεις ἢ κινήσεις ἢ χειρονομίαι.

جعلیات Α.**ὄζα'λιγὰτ** [πλθ. τοῦ προηγ.] ὄν. πλαστά, προσποιητὰ πράγματα, προσποιήσεις: ایله عوامی اغفال ایلر—ἀπατᾷ τὸν κοινὸν λαὸν διὰ προσποιήσεων.

جعلیت Α.**ὄζα'λιγέ̈τ,** ἀφ. θ. προσποίησις, πλαστὴ συμπεριφορά.

جغا Τ. ἢ جفه **ὄζιγά,** ὄν. λόφος ἐκ πτερῶν, ἄλλως σεργοῦτσι [سرغوچ]· § σύρμα διαδήματος νυμφικοῦ· βλ. چاچه.

جغتای **ὄζεγατάϊ,** ἢ چغتای **τσεγατάϊ,** ὄν. κ. ἑνὸς τῶν υἱῶν τοῦ **Τσεγκὶζχάν** [چنگیزخان], εἰς ὃν ἔδωκε, διανείμας τὸ κράτος αὐτοῦ μεταξὺ τῶν υἱῶν του, τὸ Τουρκεστάν, τὸ Χορασὰν καὶ τὸ Χοβαρέζμ· § συνεκδ. τὸ ὄνομα τῆς γλώσσης τῶν μερῶν τούτων, ἥτις εἶναι ἡ πηγὴ καὶ ἡ βάσις τῆς σημερινῆς ὀθωμανικῆς.

جغد Α. **ὄζούγ̈τ,** ὄν. βύας.

جغرافی Α. **ὄζογραφί,** ἐπθ. γεωγραφικός· § θ. جغرافیه· § πλθ. جغرافیون βλ.

جغرافیا Α. **ὄζογράφ̈ία** [ἑλλ.] ὄν. γεωγραφία: ی طبیعی—φυσικὴ γεωγραφία· || ی سیاسی—πολιτικὴ γεωγραφία· || ی ریاضی—μαθηματικὴ γεωγραφία· || —اهل γεωγράφος.

جغرافیون Α. **ὄζογραφ̈ιγ̈ιὸν** [πλθ. τοῦ جغرافی] ὄν. γεωγράφοι.

جغز **ὄζηγάζ,** βλ. جق.

جغلدی Τ. **ὄζηγηλτή,** ὄν. βλ. چاغلدی καὶ جیولدی.

جف Α. **ὄζέφφε,** ρμ. ἐξηράνθη· ἐν χρήσει μόνον ἐν τῇ φράσει: القلم—**ὄζέφφε-λ-καλέμ,** χωρὶς νὰ σηκώσῃ τὸν κάλαμον ἀπὸ τοῦ χάρτου, ἤτοι διὰ μιᾶς, εὔκολα εὔκολα, ἢ γεγο-

جفره Γλ. **δζίφρα** [chiffre] ὄν. σύμπλεγμα γραμμάτων ἐν ὑπογραφῇ ἢ ἀλλαχοῦ, γραμματόπλεγμα· § γραφὴ συνθηματική, κρυπτογραφία: كتابجق حل — ἀναγινώσκω [λύω] συνθηματικὰ γράμματα· βλ. شفره.

جفره‌لی T. **δζιφρα-λῆ,** ἐπθ. ὁ γεγραμμένος διὰ συμπλέγματος [ἐπὶ ὑπογραφῆς]· § συνθηματικός, κρυπτογραφικός: — تلغراف تηλεγράφημα κρυπτογραφικόν.

جفری A. **δζιφρι** [ρζ. جفر βλ.]ὄν. μάντις, ὁ εἰς τὴν μαντείαν ἀσχολούμενος.

جفریات A. **δζιφρι-γιάτ** [πλθ. προηγ.] ὄν. τὰ ἀφορῶντα τὴν μαντείαν.

جفن A. **δζέφν,** ὄν. βλέφαρον·§ κλῆμα ἀμπέλου·§πλθ. اجفان καὶ جفون.

جفوه A. **δζεφόέ,** ὄν. θ. τυραννία, βάσανος· βλ. جفاء.

جفیف A. **δζεφίφ** [ρζ. جف] ἐπθ. ξηρός: —كياه χόρτον ξηρόν·§θ. جفيفه: نباتات —χόρτα ξηρά.

جفون A. **δζσφούν,** πλθ. τοῦ جفن.

جق T.**δζήκ,**κατάληξις ὑποκοριστικῶν, ὡς كتابجق **κιταπ-δζήκ,**βιβλιάριον· حيوانجق **χαϊβαν-δζήκ,**ζωάριον. Πρὸς ἔκφρασιν θωπείας ἢ οἴκτου καὶ συμπαθείας προστίθεται καὶ ἐν ج καὶ γίνεται جغ **τζηγάζ**·ὡς كتابجغز **κιταπ-δζηγάζ,**βιβλιάριον [προσφιλές]· چوجقجغز **τσοτζουκ-δζηγάζ,** τὸ ταλαίπωρον παιδίον.

جك T.**δζίκ,**καὶ جكز **δζιγέζ** κατάληξις ὑποκοριστικῶν λεπτοτέρα τῆς جق βλ.

جكر Π. **δζιγέρ,** ὄν. ἧπαρ ,πνεύμων : قره —ἧπαρ· || — آق πνεύμων·|| علتی — ἡπατῖτις[βλ.كبد]·—كوشه||—پاره, ἢ σπλάγχνον, ἤτοι ἀγαπητὸν τέκνον [βλ. جان]·||يانمق — θλίβομαι μεγάλως [καίεται τὸ ἧπαρ]·||صيز لامق — οἰκτείρω [πονεῖ ἡ καρδία]·||آغيزه كلمك —φοβοῦμαι μεγάλως [ἔρχεται ἡ ψυχὴ εἰς τὸ στόμα]·|| آچه ايمز —ی ر — τὸ ἧπαρ του δὲν ἀξίζει ἓν ἄσπρον, ἄθλιος, τυχοδιώκτης·||اوق – εἶδος βρύου.

جكرجی T. **δζιγέρ-δζί,**ὄν. πωλητὴς ἡπάτων,πνευμόνων καὶκαρδιῶν προβάτων ἢ δαμάλεων· βλ. καὶ جكر فروش.

جكرسوز Π. **δζιγέρ-σούζ,**ἐπθ.ὁ καίων τὸ ἧπαρ, τὴν καρδίαν,ἀλγεινός.

جكرفروش Π.**δζιγέρ-φσρούς,** ὄν. συνών. جكرجی βλ.

جل A. **δζέλλε,** ρμ. εἶν δεδοξασμένος: حق وعلا حضرتلری —**χάκκ δζέλλε δὲ ἀλᾶ χαζρετλερῆ,** ὁ Θεὸς ὁ ὑπερένδοξος καὶ ὑπερύψιστος.

جل A. **δζέλλ,** ὄν. ἐπικάλυμμα ἵππου ἢ ζώου· βλ. چول.

جلاء A. **δζελᾶ,** ὄν. ἀποχωρισμὸς ἢ ἀπομάκρυνσις ἀπὸ τῆς πατρίδος: ی — وطن ἐκπατρισμός· βλ. اجلاء.

جلاء A. **δζιλά,** ὄν. στίλβωμα, στιλπνότης [μεταλλικῶν ἢ ξυλίνων σκευῶν ἢ ὑφασμάτων].‖ Ρμ. ايتمك—, ἢ ويرمك—στιλβῶ, κ. ὑαλίζω, λουστρόνω· || المق — στιλβοῦμαι.

جلاب A. **δζελλάπ** [ρζ. جلب] ὄν. ζωέμπορος,προβατέμπορος·βλ. καὶ جلب.

جلاب A. **δζσλάπ** [ἐκ τοῦ περσ. گلاب **γκιζσλάπ**] ὄν. εἶδος ἀρχαίου μαλακτικοῦ ἢ ἐνεργητικοῦ ἰατρικοῦ, κατασκευαζομένου ἐξ ἀπεσταγμένου ὕδατος,χόρτων καὶ ἄλλων.

جلابجش Π. **δζιλα-πάχς,** ἐπθ. ὁ στιλβῶν, ὁ καταυγάζων: عيون —ὁ καταυγάζων τοὺς ὀφθαλμούς· || قلوب — ὁ καταυγάζων τὰς καρδίας.

جلابیب A.**δζελαπίπ,**πλθ.τοῦ جلباب **δζιλαπάπ,** βλ.

جلاجل A. **δζελαδζίλ,** πλθ. τοῦ جلجل **δζσλδζσλ,** βλ.

جلاجی T. **δζιλα-δζῆ,** ὄν. στιλβωτής.

جلاد A. **δζελλάτ** [ρζ. جلد] ὄν. δήμιος : لازم ايسه سنك نه اوستكه —لازم اله ἐὰν τῷ ξένῳ **[ἐλέ]** ἀναγκαιοῖ δήμιος, τί σοι μέλει; [πρμ.]·§ βλέμμα ὠραίας [ἀρχ. ποιητ.].

جلادار Π.**δζιλα-τάρ,** ἐπθ.στιλπνός: آر مر —κάτοπτρον στιλπνόν· || تيغ — ξίφος στιλπνόν.

جلادت A. **δζελατέτ** [ρζ. جلد] ὄν. θ. ἀνδρεία, γενναιότης : حضرت فاروق وعدالتی جمع ايتمشيدی —ὁ Φαροὺκ [ἐπίθετον τοῦ Καλίφου'Ομὲρ]συνεδύαζε τὴν ἀνδρείαν μετὰ τῆς γενναιότητος· || شمشير —τὸ ξίφος τῆς ἀνδρείας.

جلادلق T. **δζελλατ-λήκ,** ὄν. τὸ ἔργον τοῦ δημίου.

جلاس A. **δζσλλάς** [πλθ. τοῦ جالس] οἱ καθήμενοι.

جلاسين T. **δζελασίν,** ἐπθ. μεγαλόσωμος, πελώριος, εὔρωστος [λέγεται ἐπὶ αἰθιοπίδων]· βλ. καὶ بلج.

جلاسينلك T. **δζελασιν-λίκ,** ὄν. μεγαλοσωμία, εὐρωστία·βλ. προηγ.

جلافت A. **δζελαφέτ** [ρζ. جلف] ἀφ. θ. τὸ εἶναι ἄξεστον, ἀκατέργαστον, χονδροειδῆ, σκαιότης: اندام — τὸ ἄξεστον τοῦ ἀναστήματος· || طبيعت —σκαιότης χαρακτῆρος.

جلال A. **δζελάλ,** ὄν. μεγαλεῖον, δόξα, δύναμις, μεγαλοπρέπεια: —اسم τὸ ὄνομα τῆς δόξης,ἤτοι τοῦ Θεοῦ· || —ذوال **ζοῦλ-δζελάλ,**ὁ κάτοχος δόξης,ἤτοι ὁ Θεός·§ ὀργή.

جلالامق T. **δζιλα-λαμάκ,** ρμ. μτδ.στιλβῶ, καθιστῶ τι στιλπνὸν [αἰτ.].

جلالت A. **δζελαλέτ,** ἢ جلال **δζελαλέ,**ὄν. θ. μεγαλεῖον [συνων.جلال βλ]: لفظهٔ —τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ.

جلالی A. **δζελαλί,** ἐπθ. καλεῖται οὕτω τὸ ἡλιακὸν ἡμερολόγιον τὸ ἐπὶ τῆς δυναστείας τῶν Σελτζουκιδῶν διορθωθέν· κατὰ τὸ فاموس فرانسوی ἡ λέξις πιθανὸν νὰ ἢ ἐκ τοῦ Julien 'Ιουλιανόν.

جلالی T. **δζελαλί,** ὄν. ἀποστάτης, κακοῦργος,ληστής: اناطولی بلیه سندن —ظهور ايلدی ἐκαθάρισε τὴν 'Ανατολὴν ἀπὸ τῆς μάστιγος τῶν ληστῶν.

جلالی T. **δζιλα-λί,** ἐπθ. στιλπνός, ἐστιλβωμένος [ἐπὶ μεταλλικῶν ἢ ξυλίνων σκευῶν, ἢ ὑφασμάτων].

جلاو T. **δζιλάό,** ὄν. τὸ ἔμπροσθεν : آتك —ς — τὸ ἔμπροσθεν τοῦ ἵππου, ἤτοι ἡ κεφαλὴ καὶ ὁ χαλινός.

جلاودار T. **δζιλαό-τάρ,** ὄν. ἱπποκόμος κρατῶν ἵππον ἀπὸ τοῦ χαλινοῦ.

جلاين Π. **δζιλάϊν** ἢ جلين **δζιλέϊν,** μόριον βλ. جه.

جلائل A. **δζελαΐλ** [πλθ. τοῦ جليله θ. τοῦ جليل] ὄν. μεγάλα, ἔξοχα ἀντικείμενα [ἐπὶ ἠθικῶν]: موقيات — ἔξοχα κατορθώματα·|| امور — μεγάλαι ὑποθέσεις.

جلب A. **δζέλπ,** ρ. ἀφ. ἐπίσπασις, κλήτευσις, μετάπεμψις, προσηλυτισμός, προμήθεια, ποριστμός: محبت — ἐπίσπασις ἀγάπης· || منفعت — ποριστμὸς ὠφελείας· || نقود — ποριστμὸς χρημάτων· || ی—جه‌محكمه مدعی عليك ἢ ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου κλήτευσις τοῦ εἰρημένου·|| ی—مجلسجه واراقه متάπεμψις ἐγγράφων ὑπὸ τοῦ συμβουλίου,ἤτοι τὸ νὰ στείλῃ τὸ συμβούλιον καὶ φέρῃ τὰ ἔγγραφα· || مذكره‌سی — **δζελπ μδζεκκιρεσί,** κλῆσις [δικ.]· ‖Ρμ. ايتمك— ἐφελκύω, ἐπισύρω, ἐπισπῶμαι,κερδαίνω, πορίζομαι, κλητεύω [δικ.], μεταπέμπομαι, στέλλω καὶ φέρω, προσηλυτίζω, προμηθεύομαι [αἰτ.]: ايتمك — نظر دقتی ἐφελκύω, ἐφιστῶ τὸ ὄμμα τῆς προσοχῆς·||قلوب ايتمك — ἐφέλκύω τὰς καρδίας, κερδαίνω συμπαθείας·|| [δοτ. αἰτ.]: برينی شهادته ايتمك—καλῶ τινα πρὸς μαρτυρίαν, ὡς μάρτυρα· || ايتمك — آوروپادن امتعه ، ذخيره προμηθεύομαι ἐμπορεύματα, γεννήματα ἐξ Εὐρώπης· || محكمه‌يه — اولنان كسنه ὁ εἰς τὸ δικαστήριον κλητευθείς.

جلب A. **δζελέπ,** ὄν. ὁ ἐμπορευόμενος κτήνη, ζῶα, ἰδίᾳ πρόβατα, προβατέμπορος: ی—صغير ἔμπορος βοῶν·||ی — اسير δουλέμπορος·||βλ. جلاب.

جلباب A. **δζιλαπάπ,** ὄν. ὑποκάμισον·§συνών. جار καὶ جاجه فراجه βλ·§πλθ. جلابيب βλ.

جلبان A. **δζσλπάν,** ὄν. φακῆ.

جلبر **δζιλπίρ,** βλ. جلبور.

جلبنامه Π. **δζελπ-ναμέ,** ὄν. κλῆσις, ἤτοι τὸ δικαστικὸν ἔγγραφον,δι'οὗ κλητεύεταί τις ἐνώπιον δικαστηρίου.

جلبند T. **δζιλπέντ** [ἐκ τοῦ جلد بند] ὄν. μέγα χαρτοφυλάκιον, ὀργανοθήκη χειρουργοῦ· § περίζωμα.

جلبور T. ἢ جلبر **δζηλπούρ,** ὄν. ἰμὰς χαλινοῦ, ἡνία.

جلبه T. **δζιλπέ,** ὄν. σάκκος, πήρα κυνηγετική· βλ. καὶ جلبور.

جلجل A. **δζσλδζσλ,** ὄν. κωδωνίσκος, ὃν οἱ ταχυδρόμοι ἔδενον περὶ τὴν ὀσφύν, ἢ τὸν πόδα· κώδων· § πλθ. جلاجل βλ.

جلد A. **δζίλτ,** ὄν. δέρμα: انسان —δέρμα ἀνθρώπου· || كلب — δέρμα κυνός· || — خسته‌لغی ἀσθένεια τοῦ δέρματος·§τόμος: —درت كتاب τέσσαρες τόμοι βιβλίων·||اول —τόμος πρῶ-

τος·‖ـِـانى—τόμος δεύτερος·§δέσιμον, ἐπικάλυμμα βιβλίου: ى — كتابك τὸ ἐπικάλυμμα τοῦ βιβλίου·§ πλθ. اجلاد **ἐδζλὰὲ** καὶ جلود **δζσλούὲ.**

جلدلتك Τ. **δζιλὲ-λετμέκ,** ρμ. διάμ. δίδω βιβλίον πρὸς δέσιμον, ἤτοι δένω διὰ τοῦ βιβλιοδέτου [δοτ. αἰτ.]: كتابكزى قنغى مجلده جلدلتدكز εἰς τίνα βιβλιοδέτην ἐδέσατε τὸ βιβλίον σας; §ρμ. μτδ. δένω βιβλίον.

جلدلمك Τ. **δζιλὲ-λεμέκ,** ρμ. μτδ. δένω βιβλίον [αἰτ.].

جلدلنمك Τ. **δζιλὲ-λενμέκ,** ρμ. πθ. δένομαι [ἐπὶ βιβλίων].

جلدى Α. **δζιλὲ-ί,** ἐπθ. δερματικός: ر— امراض δερματικαί: §θ. جلديه: ἀσθένεια δερματική.

جلسا Α. **δζσλεσᾶ** [πλθ. τοῦ جليس] ὀν. σύντροφοι.

جلسه Α. **δζελσέ,** ὀν. θ. τὸ καθέζεσθαι, κάθισμα, κ. καθισιά: واحده ايفا ايلدى — ء ἐξετέλεσε τὸ ἔργον ἐν ἑνὶ καθίσματι, ἤτοι διὰ μιᾶς, ταχέως· § πλθ. جلسات **δζελεσάτ.**

جلغار Τ. **δζηλγάρ,** ὀν. ἕτερον ζεῦγος βοῶν προστιθέμενον εἰς τὴν ὑπὸ βοῶν συρομένην ἅμαξαν κατὰ τὴν ἀνάβασιν ἀνηφόρου.

جلق Τ. **δζήλκ,** ἐπθ. ἕωλος, κ. κλούβιος, χαλασμένος [ἰδίᾳ ἐπὶ ὠῶν]: يورطه— ὠὸν ἕωλον, κλούβιον·‖ ياره — πληγὴ μὴ ἐπουλωθεῖσα ἔτι·‖ چيقق—τὸ ὠὸν παρουσιάζεται ἕωλον [ἐβγαίνει κλούβιον]· § μτφ. ἡ ὑπόθεσις δὲν εὐδοκιμεῖ, δὲν τελεσφορεῖ, ἀποτυγχάνει.

جلقاوه Τ. **δζηλκαβὰ** [ἐκ τοῦ ἀραβικοῦ جلد قنا] ὀν. εἶδος λύκου ἔχοντος τρίχωμα ἐρυθρὸν καὶ στιλπνόν·§σισύρα κατασκευαζομένη ἐκ τῆς δορᾶς τοῦ τραχήλου τοῦ λύκου.

جلنار Α. **δζσλλ-νὰρ** ἢ **δζσλ-νὰρ** [ἐκ τοῦ π. كلنار **γκιζλ-νὰρ**] ὀν. ἄνθος ροιᾶς.

جلود Α. **δζσλούὲ,** πλθ. τοῦ جلد βλ.

جلوس Α. **δζσλούς,** ρ. ἀφ. τὸ κάθησθαι, ἀνάρρησις εἰς τὸν θρόνον: ـمايون— ἀνάρρησις τῆς Α. Α. Μ.‖ ـميامن مأنوس—ἐνθρόνισις αἰσία [**μεϊζαμὶν-με'νούς,** οἰκεία αἰσιοτήτων]·‖ ايتك — ἀναβαίνω τὸν θρόνον [δοτ.].

جلوه Α. **δζιλβέ,** ὀν. θ. χάρις, θέλγητρον, ἐρωτοτροπία, ἐρωτότροπα κινήματα δι' ὧν θέλει τις ν'ἀρέσῃ, ἄκκισμα, ἀρέσκευμα· § ἐμφάνισις ἐν πλήρει χάριτι καὶ ὡραιότητι, ἀποκάλυψις τοῦ προσώπου τὸ πρῶτον ἐκ μέρους τῆς νύμφης πρὸς τὸν γαμβρόν: لرك شمه— دخى قادينك جلهٔ اسباب مكملينددر αἱ ἐρωτοτροπίαι καὶ τὰ ἀκκίσματα εἶναι ἐκ τοῦ συνόλου τῶν μέσων τῆς τελειότητος τῆς γυναικός·‖ بوده الهيه در — ء καὶ τοῦτο εἶναι μία ἐκδήλωσις θεϊκῆς χάριτος. ‖ Ρμ. ايتك — ἀκκίζομαι, ἀρεσκεύομαι [ايله]: ايتك — ايله عاشقدر ἀκκίζεται μετὰ τοῦ ἐραστοῦ αὐτῆς· § πλθ. جلوات **δζιλβάτ.**

جلوه‌ساز Π. **δζιλβε-σάζ,** ἐπθ. ὁ ἀκκιζόμενος· § ὁ ἐν χάριτι καὶ ὡραιότητι ἐμφανιζόμενος· βλ. جلوه‌نما ، جلوه‌كر.

جلوه‌كاه Π. ἢ كاه جلوه **δζιλβε-γκιάχ,** ὀν. τόπος ἔνθα ἐκδηλοῦται, παρουσιάζεται τι μετὰ χάριτος, παστάς: خاطرات بتون سنوحاتك—اولان او اوطه‌ده ساعتلرجه دوشونجه‌ك بتون ايدى كيور طاتلى شيدن بكا هر مىٔ ἐφαίνετο ἡδύτερον παντὸς πράγματος τὸ νὰ σκέπτωμαι ἐπὶ ὥρας ἐν τῷ δωματίῳ ἐκείνῳ, ὅπερ ἦτο ἡ παστὰς ὅλων τῶν ἀναμνήσεων μου, ὅλων τῶν ἐμπνεύσεών μου.

جلوه‌كر Π. **δζιλβε-γκέρ,** [συνων. جلوه‌ساز βλ.] ἐπθ: اولان ظهور منصهٔ — ὁ ἐν πλήρει ὡραιότητι ἐμφανιζόμενος ἐν τῇ παστάδι, ὁ διαδραματιζόμενος, ὁ λαμβάνων χώραν [ἐπὶ λαμπρᾶς καὶ ἐξόχου πράξεως κτλ.].

جلوه‌كنان Π. **δζιλβε-κιζνάν,** ἐπθ. ὁ ποιῶν ἐρωτοτροπίας, ὁ ἀκκιζόμενος: كدى — διῃλθεν ἀκκιζομένη.

جلوه‌لشمك Τ. **δζιλβε-λεσμέκ,** ρμ. ἀλλ. ποιεῖν ἀμοιβαίως ἀκκισμούς.

جلوه‌نما Π. **δζιλβὲ-νδμά,** ἐπθ. ἐμφανιζόμενος ἐν πλήρει χάριτι, ὡραιότητι: اولان اصلاحات آينهٔ تيسرده— αἱ μεταρρυθμίσεις αἱ ἐμφανισθεῖσαι ἐπιχαρίτως ἐν τῷ κατόπτρῳ τῆς εὐκολίας, ἤτοι αἱ ἐπιτευχθεῖσαι λαμπραὶ μεταρρυθμίσεις.

جلى Α. **δζελί,** [ρζ. جلى , βλ. جلاء] ἐπθ. ἐναργής, δῆλος [ἀντιθ. خفى κεκρυμμένος]: ر— امر ὑπόθεσις ἐναργὴς· ‖ ر— هان ر. ἀπόδειξις ἐναργής·§ θ. جليه : ر— امارات ἐνδείξεις ἐναργεῖς· ‖ ر— امور ὑποθέσεις ἐναργεῖς.

جليات Α. **δζελιγὰτ** [πλθ. τοῦ προηγ.] ὀν. πράγματα ἐναργῆ· ἀντιθ. خفيات **χαφιγὰτ,** πράγματα μυστικά, ἀπόκρυφα.

جليد Α. **δζελιὲ** [ρζ. جلد , βλ. جلادت] ἐπθ. ἀνδρεῖος: ر— مرد ἀνὴρ ἀνδρεῖος· § ὀν. πάχνη.

جليز Τ. **δζιλίζ,** βλ. جيليز .

جليس Α. **δζελίς** [ρζ. جلس] ἐπθ. σύντροφος: وحدت ايدى كوكلك انيسى پركولرك ὁ ὁμοιος τῆς καρδίας μου ὁ οἰκεῖος· τῶν πολυλόγων **[πσρ-γκιζλερὶν]** δὲν ἤμην σύντροφος· § πλθ. جلسا **δζσλεσᾶ.**

جليل Α. **δζελίλ,** [ρζ. جل] ἐπθ. μέγας, ἔξοχος, ὑψηλός: ر— رب ὁ μέγας Κύριος, ὁ Θεός·‖ ر— امر ὑπόθεσις μεγάλη·‖ ـشان—**δζελίλσ-σ-σάν,** οὗ τὸ κλέος ὑψηλόν, μεγακλεής· § θ. جليله: — ادارات ὑψηλὴ διαταγή·‖ ر— نظارت ὑψηλὸν ὑπουργεῖον·‖ ر— ولايت ὑψηλὴ νομαρχία· [ἐπὶ ὑπουργείων καὶ νομαρχιῶν, ὧν ὁ ὑπουργὸς καὶ ὁ νομάρχης ἔχουσι τὸν βαθμὸν βεζίρου].

جلين Τ. **δζιλέῖν,** μόριον βλ. جه .

جم Π. **δζέμ,** ὄνομα κύριον 1] τοῦ μεγάλου Σολομῶντος· 2] διασήμου βασιλέως τῆς πρώτης περσικῆς δυναστείας φημιζομένου ἐπὶ μεγαλοπρεπείᾳ καὶ τῇ ἐπινοήσει τοῦ οἴνου καὶ καλουμένου ἄλλως καὶ جمشيد **δζεμσίὲ·** βλ. جام . § συνεκδ. βασιλεὺς μεγαλοπρεπής·‖ ـجاه—پادشاه μονάρχης κατέχων τὴν θέσιν τοῦ Δζέμ, ἤτοι μεγαλοπρεπὴς ὡς ὁ Δζέμ·‖ ر— آيين συνάθροισις καὶ πότος φίλων ἐν μέρει ἔνθα δὲν ὑπάρχουσι ξένοι.

جم Α. **δζέμμ,** ὄν. πλῆθος: غفير ر— πλῆθος ἄπειρον·‖ ر— غفير ايله امداده شتاب ايلدى ἔσπευσεν εἰς βοήθειαν μετὰ πλήθους ἀπείρου· غفير احاطه ايلدى—اطرافنى περιεκύκλωσεν αὐτὸν πλῆθος ἄπειρον.

جماح Α. **δζεμάχ,** ὄν. δυσηνιότης ἵππου, ἀπείθεια· βλ. καὶ جموح .

جماد Α. **δζεμάὲ ,** ὄν. σῶμα ἄψυχον, ἀνόργανον· §πλθ. جمادات: —نباتات حيوانات ζῶα, φυτὰ καὶ ἀνόργανα.

جمادات Α. **δζεμαὲάτ,** πλθ. τοῦ جماد βλ.

جمادى Α. **δζσμάὲα,** κοινῶς جمادى βλ.

جماريوا Ιτ. **δζαμαρίβα,** βλ. چاماريوا .

جماذى Α. **δζεμάζι** [βλ. جمادى] ὄν. θ. ὄνομα δύο ἀραβικῶν μηνῶν, ἤτοι τοῦ 5 καὶ 6 τοῦ σελληνιακοῦ ἔτους, ὀνομασθέντων οὕτω κατὰ τὸ لغت كتابى ἐκ τοῦ جمد **δζεμὲὲ** πάγος, διότι κατὰ τοὺς μῆνας τούτους ἐκ τῆς ἀνομβρίας ἐξηράνθησαν αἱ πηγαί· ὁ πρῶτος αὐτῶν καλεῖται الاولى — **δζεμάζιδ-λ-σλιᾶ** ἢ κοινῶς الاول — **δζεμάζι σ-λ-εββὲλ, Δζεμαζῆ** ὁ πρῶτος [κ. الاخره بيوك توبه μεγάλη μετάνοια] καὶ ὁ ἕτερος — **δζεμάζισ-λ-άχηρὲ** ἢ κοινῶς الاخر — **δζεμάζίσ-λ-άχήρ, Δζεμαζῆ** ὁ δεύτερος [κ. كوچك توبه μικρὰ μετάνοια]· § μτφ. الاول — λεπτομέρειαι ἀφορῶσαι τὸν βίον, τὴν καταγωγήν τινος [ἐπὶ κακοῦ]: الاولى بيلورم — ك انك ἐγὼ γινώσκω τὸν ἀρχήν, τὴν καταγωγήν του [τὴν ρίζαν του, τὴν φύτραν του].

جماز Α. **δζεμμάζ,** ὄν. ἄρρην κάμηλος ταχυπόρος· § θ. جازه: سوار—**δζεμμαζὲσσάρ,** ἀναβάτης ταχυπόρου καμήλου.

جماش Α. **δζεμμὰὲ** [ρζ. جش] ἐπθ. γυναικοθήρας· §φιλοπερίεργος: ـجشم— ὄμμα φιλοπερίεργον.

جماع Α. **δζιμὰ'** [ρζ. جمع] ὄν. μίξις, συνουσία. ‖Ρμ. μίγνυσθαι, συνουσιάζεσθαι.

جماع Α. **δζσμμά',** ὄν. ἄθροισμα: الثريا — **δζσμμά'σ-σ-σσρεγιὰ,** τὸ σύμπλεγμα τῶν πλειάδων [ἀστρ.]·‖ الكف — **δζσμμά'σ-λ-κέφφ,** γρόνθος.

جماعت Α. **δζεμα'ὰτ** [ρζ. جمع] ὄν. θ. συνάθροισις, ὁμήγυρις, σύλλογος, ἤτοι σύνολον, κοινότης: فقها ر— ὁ σύλλογος τῶν ἱεροδιδασκάλων **[φσκαχᾶ]**·‖ مسلمين ر—ἡ κοινότης τῶν μουσουλμάνων·‖ متروپوليدان ر—ἡ σύνοδος τῶν μητροπολιτῶν ['Ι.Σύνοδος] ‖ قاضى كوى روم—ἡ ὀρθόδοξος κοινότης Χαλκηδόνος· § ὁμὰς ἀνθρώπων συνελθόντων πρὸς προσευχὴν ἢ ἄλλην τελετήν, ἐκκλησίασμα: ايله نماز قيلمق—τελῶ προσευχὴν ἀπὸ κοινοῦ μετ' ἄλλων ἐν τῷ τεμένει·‖ —صوصله ὁμὰς προσευχομένη ἐκτὸς τοῦ τεμένους ἐν τῷ νάρθηκι·‖ عن جماعة **ἂν δζεμά'ατιν,** ὑπὸ τῆς κοινότητος, κοινοτικῶς· § πλθ. جماعات: اسلام— μουσουλμανικαὶ κοινότητες.

جماعات Α. **δζεμα'άτ,** πλθ. τοῦ προηγ.

جمال Α. **δζεμάλ,** ὄν. κάλλος, ὡραιότης, πρόσωπον ὡραῖον, ὡραία μορφή, χά-

ρις: ـــ باكال ὡραιότης ἐντελὴς **[πὰ-κεμάλ]**·‖ ـــ صاحب ὡραῖος· ‖ ـــ عرض δεῖξις τοῦ ὡραίου προσώπου, ἐμφάνισις.

جمال A. **ὄζεμμὰλ** [ῥζ. جمل **ὄζεμὲλ**] ὄν. καμηλοκόμος, καμηλίτης,

جمال A. **ὄζιμάλ,** πλθ. τοῦ جمل **ὄζεμέλ,** βλ.

جماهير A. **ὄζεμαχὶρ** [πλθ. τοῦ جمهور **ὄζημοχὶρ**] ὄν. δημοκρατίαι, κράτη δημοκρατικά: ـــ متحدهٔ آمریقا αἱ Ἡνωμέναι **[μὸττεφίκα]** Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς.

جمجاه Π. **ὄζεμ-ὄζάχ,** ὄν. ὁ ἔχων τὴν περιωπὴν τοῦ Δζέμ, βασιλεύς· βλ. جم.

جمجاهی Π. **ὄζεμ-ὄζαχί,** ἐπθ. βασιλικός, ἡγεμονικός.

جمجمه T. **ὄζιμὸζιμέ,** ὄν. εἶδος μικροῦ ὑδροπέπονος ἐξαιρέτου.

جمجمه A. **ὄζημὸζημέ,** ὄν. θ. κρανίον.

جمد A. **ὄζεμέ·,** ὄν. πάγος, χιών·§πλθ. جمود **ὄζημού·.**

جمره A. **ὄζεμρέ,** ὄν. θ. ἄνθραξ [χημ. συνών. فحم]·§θερμότης ἀτμοσφαίρας κατὰ τὸν Φεβρουάριον, διαιρουμένη ὑπὸ τῶν Ἀνατολικῶν εἰς τρεῖς περιόδους, ἤτοι τὴν τῆς πρώτης ἑβδομάδος τοῦ μηνὸς τούτου, ἡ اولی ـــ **ὄζεμρέϊ ὂλλά,** καθ'ἣν θερμαίνεται ἡ ἀτμόσφαιρα· τὴν τῆς δευτέρας ἑβδομάδος, ἡ ثانیه ـــ **ὄζεμρέϊ σανιέ,** καθ' ἣν θερμαίνεται τὸ ὕδωρ, καὶ τὴν τῆς τρίτης,ἡ ثالثه ـــ **ὄζεμρέϊ σαλισέ,** καθ'ἣν θερμαίνεται ἡ γῆ· ἐντεῦθεν ἡ φράσις: دوشدی [طوپراغه ἢ صویه ἢ] هوایه ـــ ἡ θερμότης ἔπεσεν εἰς τὸν ἀέρα, ἢ εἰς τὸ ὕδωρ, ἢ εἰς τὴν γῆν· § μικρὸς χάλιξ· § πλθ. جمرات **ὄζεμεράτ.**

جمری A. **ὄζεμρ-ί,** ἐπθ. ἀνθρακώδης [χμ. συνών. فحمی].

جمری T. **ὄζιμρί,** ἐπθ. ὁ εἰς ἄκρον φιλάργυρος, κ. ἐξηνταβελόνης, ἄθλιος.

جمشید **ὄζεμισί·,** βλ. جم.

جمع A. **ὄζέμ',** ρ. ἀφ. συνάθροισις, συλλογή: اموال ـــ συνάθροισις πραγμάτων, περιουσίας·‖ ـــ نقود συνάθροισις χρημάτων,χρηματολογία·‖ ـــ ارزاق συνάθροισις τροφίμων· § [ἀριθμ.] πρόσθεσις·§[γραμ.] πληθυντικός : ادات ـــ ἡ κατάληξις τοῦ πληθυντικοῦ·‖ ـــ صحیح ἡ سالم ὁμαλὸς πληθυντικὸς [τῆς ἀραβικῆς]·‖ ـــ مکسر πληθυντικὸς ἀνώμαλος **[μισκεσέρ]**· ‖ ـــ قلت πληθυντικὸς τῆς σπάνιος **[κηλλέτ],** ἤτοι πληθυντικὸς ὀνομάτων τινῶν ἀραβικῶν δεικνύων ἀντικείμενα ὀλιγώτερα τῶν ἐννέα· ‖ ـــ کثرت πληθυντικὸς τῆς πληθύος, ἤτοι δεικνύων ἀντικείμενα ἄνω τῶν ἐννέα· ‖ — اسم ال **ἴσμὸλ-ὄζέμ',** ὄνομα περιληπτικόν·‖—ال— **ὄζέμ'ὸ-λ ὄζέμ',** πληθυντικὸς πληθυντικοῦ, ἢ δ΄ πληθυντικός.‖Ρμ. συναθροίζω,συλλέγω, κατέχω ὁμοῦ, συνενῶ, συνδυάζω· [ἀριθμ.] προστίθημι· [γραμ.] μεταβάλλω εἰς πληθυντικόν [αἰτ.] : حضرت فاروق جلادت و عدالتی ایتشیدی ὁ Φαροὺκ [ἐπίθ. τοῦ Καλίφου Ὁμὲρ] συνήνου τὴν ἀνδρείαν μετὰ τῆς δικαιοσύνης·‖ایتمك اعانه συλλέγω συνδρομάς·‖ اولمق —συναθροίζομαι·§ πλθ. جموع **ὄζημοῦ',** πληθυντικοί.

جمعاً A. **ὄζέμ'-αν** ἐπρ. ἐν συνόλῳ, τὸ ὅλον: بیك غروش — τὸ ὅλον χίλια γρόσια.

جمعلندیرمك T.**ὄζεμ'-λενδιρμέκ,**ρμ.μτδ. μεταβάλλω εἰς πληθυντικόν, ἤτοι σχηματίζω τὸν πληθυντικὸν ὀνόματος,ἐπιθέτου, ἀντωνυμίας, ρήματος [αἰτ.].

جمعلمك T. **ὄζεμ'-λεμέκ,** ρμ. οὐδ. μεταβάλλομαι εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν [ἐπὶ ὀνόματος, ἐπιθέτου κτλ.].

جمعلمك T. **ὄζεμ'-λεμέκ,**ρμ. ταὐτὸ τῷ جمعلندیرمك βλ.

جمعه A. **ὄζημ'ά,**ὄν. θ. Παρασκευὴ [ἐκ τοῦ جمع ἤτοι ἡμέρα συναθροίσεως τῶν πιστῶν εἰς τὰ τεμένη]: ایرتسی — ἡ ἐπιοῦσα τῆς Παρασκευῆς, Σάββατον· § πλθ. جمعات **ὄζημ'ὰτ.**

جمعه‌لق T. **ὄζημ'α-λήκ,**ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῇ Παρασκευῇ· συνεκδ. ἑόρτιος.

جمعیت A. **ὄζεμ'ιγέτ** [ῥζ. جمع] ὄν. θ. συνάθροισις, σύλλογος, λέσχη, σωματεῖον,ὁμήγυρις,ἑορτή, ἑορτὴ γάμου, κοινωνία: بشریه ـــ ἀνθρωπίνη κοινωνία· ‖ علمیه ـــ φιλολογικὸς σύλλογος· ‖ طبیه ـــ ἰατρικὸς σύλλογος· ‖ ختان ـــ ἑορτὴ περιτομῆς·‖ ولیمه ـــ ἑορτὴ γάμου·‖ کلام ـــ περιεκτικότης λόγου ὡς πρὸς τὴν ἔννοιαν ἢ τὴν ἀναλογίαν τῶν λέξεων·‖ خاطر ـــ συγκέντρωσις νοός, ἡσυχία πνεύματος· § πλθ. جمعیات : فنیه ـــ σύλλογοι ἐπιστημονικοί.

جمعیتکاه Π. **ὄζεμιγέτ-γκιάχ,**ὄν. ὁ τόπος ἢ τὸ κατάστημα συλλόγου, λέσχης, σωματείου φιλολογικοῦ ἢ συναθροίσεως.

جمعیتلی T **ὄζεμιγέτ-λί,** ἐπθ. περιεκτικὸς [ἐπὶ λόγου ἢ φράσεως περιεχούσης πολλὰς ἀναλόγους ἐννοίας].

جمل A. **ὄζεμέλ,** ὄν. κάμηλος [ἀρσενική]· § πλθ. جمال **ὄζιμάλ.**

جمل A. **ὄζημὲλ** [πλθ.τοῦ جمال **ὄζημαλέ,** βλ.] ὄν. προτάσεις [συντακτ.]: حکمیه ـــ **ὄζημέλ-ι χικεμιγέ,** φιλοσοφικὰ ἀποφθέγματα.

جمله A. **ὄζὄμλε,** ὄν. θ. τὸ σύνολον, ὅλοι: مزبر پادشاهك زیردستانندن — τὸ σύνολον ὑπηκόων τοῦ μεγάλου βασιλέως· ‖ك مقصودی — ὁ σκοπὸς ὅλων εἷς, ἀλλ' ἡ διήγησις διάφορος· ‖ی — οἱ πάντες, τὸ σύνολον· ‖ تدابیر متخذه — سندن اولق اوزره [ὅπως ἦ] ἐν ἐκ τῶν ληφθέντων μέτρων· ‖ — بال **πι-λ-ὄζὄμλε,** ὅλοι, ἐν συνόλῳ·‖— فی ال **φὶ-λ-ὄζὄμλε,** ἐν ἑνὶ λόγῳ· ‖ — از **ἐζ ὄζὄμλε,** ἢ — از آن **ἐζ ὰν ὄζὄμλε,** ἢ — من ال **μίνε-λ-ὄζὄμλε** ἢ — دن اولرق ἐν ἐκ τῶν πολλῶν παραδειγμάτων, ἢ μεταξὺ ἄλλων καὶ τὸ ἐξῆς,ἢ οὕτως ἐπὶ παραδείγματι· ‖ — بو ἐν τοσούτῳ· § κ. ἀντὶ ἐπιθ: عالم — ὅλος ὁ κόσμος· § **ὄζὄμλέ,** πρότασις [συντ.]: اسمیه ـــ πρότασις ὀνοματικὴ ἢ συνδετική·‖ فعلیه ـــ πρότασις ῥηματική· § σύστημα : عصبیه ـــ τὸ νευρικὸν σύστημα·‖ شمسیه ـــ τὸ ἡλιακὸν σύστημα. § —قره πρόσθεσις [ἀριθ.]. § πλθ. جمل **ὄζημέλ.**

جملةً A. **ὄζὄμλε-τεν,** ἐπρ. ἐν συνόλῳ, ὅλοι ὁμοῦ, ἐξ ὁλοκλήρου.

جمناستیق Γλ.**ὄζημναστὶκ**[ἐκ τῆς ἑλλ.]ὄν. γυμναστική· βλ. καὶ ژیمناستیق.

جموح A. **ὄζημούχ,**ὄν. δυσηνιότης ἵππου· βλ. καὶ جاح.

جمود A. **ὄζημούτ,** ἀφ. θάμβωσις, ἀμαύρωσις, ἔλλειψις διαυγείας: عین ـــ ἀμαύρωσις ὀφθαλμοῦ.

جمود A. **ὄζημού·** [πλθ. τοῦ جد] ὄν. πάγοι.

جمودی A. **ὄζημού·-ί,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων εἰς τοὺς πάγους, παγερός: ـــ دور ἐποχὴ ἢ περίοδος πάγων [γεωλ.].

جمع A.**ὄζημοῦ'**[πλθ. τοῦ جم]ὄν.πληθυντικοί: ـــ مطرده πληθυντικοὶ ὁμαλοὶ **[μὸττεριτὲ]**· ‖ ـــ شاذه πληθυντικοὶ ἀνώμαλοι.

جمهور A. **ὄζημχούρ,** ὄν. ὁμήγυρις μεγάλη, κοινόν, χορεία: ـــ فقها ἡ χορεία τῶν ἱεροδιδασκάλων **[φὸκαχᾶ]**· ‖ ـــ ادبا ἡ χορεία τῶν φιλολόγων **[ὸτεπᾶ]**· ‖ ـــ مورخین ἡ χορεία τῶν ἱστορικῶν **[μὸβερριχὶν]**· § τὸ κοινόν, τὸ δημόσιον τὸ ἀποτελοῦν τὸ κράτος: امور ـــ αἱ ὑποθέσεις τοῦ δημοσίου, τὰ κοινὰ πράγματα·‖ ـــ مدیر امور ὁ διευθύνων τὰ κοινὰ πράγματα·§ δημοκρατία,δημοκρατικὸν πολίτευμα: ـــ ی فرانسه ἡ δημοκρατία τῆς Γαλλίας·‖ رئیس ـــ ὁ πρόεδρος τῆς δημοκρατίας.

جمهوری A. **ὄζημχουρ-ί,** ἐπθ. δημόσιος, κοινός,δημοκρατικός·§ θ. جمهوریه: اصول ـــ حکومت κυβέρνησις δημοκρατική· ‖ ـــ σύστημα δημοκρατικόν· § ὄν. δημοκρατικός.

جمهوریت A. **ὄζημχουρ-ιγέτ,** ὄν. θ. δημοκρατία: ی ـــ فرانسه δημοκρατία τῆς Γαλλίας.

جمهوریون A.**ὄζημχουρ-ιγὸν** [πλθ. τοῦ جمهوری] ὄν.οἱ δημοκρατικοί.

جمیع A. **ὄζεμί',** ἐπθ. πᾶς, ὅλος, ὅλοι: ـــ عالم ὅλος ὁ κόσμος·‖ ـــ ناس ὅλοι οἱ ἄνθρωποι· ‖ ـــ ملل و اقوام ὅλα τὰ ἔθνη καὶ οἱ λαοί· ‖ ـــ زمانده ἐν παντὶ καιρῷ, πάντοτε· ‖ ـــ احواله ἐν πάσαις ταῖς περιπτώσεσι.

جمیعاً A. **ὄζεμί-'αν,** ἐπρ. ἐν συνόλῳ, ἐξ ὁλοκλήρου.

جمیل A. **ὄζεμὶλ** [ῥζ. جمال] ἐπθ. ὡραῖος, καλός: ـــ روی πρόσωπον ὡραῖον· ‖ ـــ خلق ἦθος ὡραῖον·‖ ـــ صبر καλὴν ὑπομονὴν [βλ. جزیل]·§θ. جمیله: ـــ وسیلهٔ ὡραία, καλὴ ἀφορμή·‖ ـــ اوصاف ὡραῖα προσόντα· ‖ βλ. ἐπόμ.

جمیله A. **ὄζεμιλ-ὲ** [θ. τοῦ προηγ.] ὄν. ὅ,τι πράττει τις ὅπως εὐαρεστήσῃ τινί, ἐκδούλευσις, ὑπηρεσία : بو معامله فرانسه دولتی طرفندن روسیه حقنده بر ـــ عد اولنور ἡ πρᾶξις αὕτη θεωρεῖται ὡς ἐκδούλευσις ἐκ μέρους τῆς Γαλλίας πρὸς τὴν Ρωσσίαν.

جن A. **ὄζὶνν,** ὄν. πνεῦμα ἄϋλον [ἄγγελος ἢ δαίμων], δαιμόνιον, δαίμων, φάσμα, κ. στοιχειό: ـــ و انس οἱ ἄνθρωποι **[ἶνς]** καὶ τὰ πνεύματα·‖ ـــ قاقمی طوتمق ἡ —لری —δαιμονίζεσθαι

ται τις, τὸν πιάνει τὸ δαιμόνιόν του, σηκόνονται τὰ δαιμόνιά του, κάμνει τρέλλαις· || — چارپمق داιμονίζομαι: چارپمش — δαιμονιζόμενος, δαιμονιακός· ||— لری باشنه طوپلامق — μαίνεται ἐκ τῆς ὀργῆς καὶ τοῦ θυμοῦ [συλλέγει τοὺς δαίμονας εἰς τὴν κεφαλήν του]·|| اوینامق — اچنده εἶναι ἔρημος, κενὸς [ἐπὶ οἰκίας κτλ. κ. λ: ἐντὸς δαιμόνια, στοιχειὰ παίζουσι]· || صاچی — εἶδος βρύου, φυκίου [κ. λ. κόμη δαιμονίου].

جناب } A. **δζενάπ,** ὄν. Ἡ λέξις αὕτη σημαίνει μὲν κυρίως τὴν αὐλήν, τὴν περιοχὴν ἀνακτόρου ἢ οἴκου, εἶναι δ' ἐν χρήσει ὡς τίτλος τιμῆς καὶ σεβασμοῦ ἐπὶ Θεοῦ, ἁγίων, βασιλέων καὶ ἐξόχων προσώπων καὶ προτάσσεται τοῦ ὀνόματος, π. χ. حق — ὁ ἅγιος Θεός·|| پیغمبر — ὁ ἅγιος προφήτης· || عمر بن — الخطاب ὁ ἅγιος Ὁμὲρ πὶν ἐλ χαττάπ·||پادشاهی — ἢ A. Μεγαλειότης ὁ Σουλτᾶνος· || وکالتپناهی — ἢ A. Ὑψηλότης ὁ πρωθυπουργός. §Μετὰ ὀνομάτων ξένων πρεσβευτῶν ἢ ἄλλων διαπρεπῶν προσώπων ἐπιτάσσεται· ὡς:...فرانسه سفیری موسیو جنابلری ἢ A. Ἐξοχότης ὁ πρεσβευτὴς τῆς Γαλλίας κ... §ἀξιοπρέπεια: بو معامله کندیسنك طوقنمش ἢ συμπεριφορὰ αὕτη ἠγγισε τὴν ἀξιοπρέπειάν του[δζεναπινέ]·|| — علو μεγαθυμία·|| —عالی μεγάθυμος.

جنابت } A. **δζεναπέτ,** ὄν. θ. ἡ συνεπείᾳ συνουσίας ἢ ρεύσεως ἀκαθαρσία τοῦ σώματος· § κ. ἐπθ. ἄθλιος.

جنات } A. **δζεννὰτ** [πλθ. τοῦ جنت **δζεννὲτ**] ὄν. θ. παράδεισοι: — عدن οἱ παράδεισοι τῆς Ἐδέμ **[Ἀπέν]**· βλ. καὶ جنان **δζινάν.**

جناح } A. **δζενάχ,** ὄν. πτέρυξ: — طائر πτέρυξ πτηνοῦ· || — ماهی πτερύγιον ἰχθύος·||— باب πτέρυξ θύρας·||— صاغ δεξιὰ πτέρυξ, καὶ — صول ἀριστερὰ πτέρυξ [στρατοῦ, βουλῆς κτλ.]·|| — متحرك πτέρυξ κινητὴ [στρατοῦ], ||— عجوی ἔφοδος πτέρυγος [στρατοῦ]· ||— حرکاتی κινήσεις πτέρυγος [στρατοῦ]·|| — غمدی ἔλυτρον [φυσ. ἱστ.]. § πλθ. اجنحه **ἐδζιχά.**

جناحی } A. **δζεναχί,** ἐπθ. πτερυγικός, πτερυγοειδής: — بلعوی πτερυγοφαρύγγιος [μῦς]·|| — لهاتی πτερυγοσταφυλίτης.

جناحین } A. **δζεναχέϊν** [δυϊκ. τοῦ جناح] ὄν. δύο πτέρυγες: — ذو ال **ζοῦλ-δζεναχέϊν,** ὁ ἔχων δύο πτέρυγας· συνέκδ. ὁ ἔχων δύο ὑπερφυσικὰς δυνάμεις, ἢ ὁ εὐημερῶν ἐξωτερικῶς τε καὶ ἐσωτερικῶς.

جنازه } A. **δζεναζέ,** ὄν. θ. νεκρός: — آلای ἐπικήδειος πομπή, ἐκφορὰ νεκροῦ, κηδεία· § **δζιναζέ,** νεκρικὸν φέρετρον.

جناس } A. **δζινάς,** ὄν. λογοπαίγνιον, λέξις διφορουμένη: — لفظی λογοπαίγνιον λεκτικόν· || — معنوی λογοπαίγνιον ἐννοίας· βλ. عکس.

جنان } A. **δζενάν,** ὄν. καρδία: — صدق εἰλικρίνεια καρδίας·|| — لسان γλῶσσα τῆς καρδίας· || — خالص ال **χαλίσσ-λ-δζενάν,** εἰλικρινὴς τὴν καρδίαν· || — بخلوص ال **πὶ χδλούσι-λ-δζενάν,** μὲ εἰλικρίνειαν καρδίας.

جنان } A. **δζινὰν** [πλθ. τοῦ جنت **δζεννὲτ**] ὄν. παράδεισοι: — ریاض ἢ حدائق οἱ κῆποι τῶν παραδείσων· βλ. καὶ جنات.

جنایت } A. **δζιναγέτ,** ὄν. θ. κακούργημα: — جسیمه μέγα κακούργημα· || — ایشلمك, ἢ ارتکاب ایتمك, ἢ ایقاع ایتمك διαπράττω κακούργημα· || — صاحب κακοῦργος· || اصحاب — κακοῦργοι· || — محکمه‌سی κακουργοδικεῖον· — حیوان ἔγκλημα ζώου, ἤτοι βλάβη, ζημία προξενουμένη ὑπὸ ζώου· § πλθ. جنایات.

جنایتکار } Π. **δζιναγετ-κιάρ,** ἐπθ. κακοῦργος.

جنایتکارانه } Π. **δζιναγετ-κιαρανέ,** ἐπθ. ὁ ἁρμόζων κακούργῳ, κακουργικός, ἐγκληματικός: — افعال πράξεις κακουργικαί, ἐγκληματικαί.

جنایتکاری } Π. **δζιναγετ-κιαρί,** ἀφ. κακουργία.

جنائی } A. **δζιναΐ,** [ἐκ τοῦ جنایت] ἐπθ. ἐγκληματικός· § θ. جنائیه : — وقعهٔ γεγονὸς ἢ ἐπεισόδιον ἐγκληματικόν.

جنب } A. **δζένπ,** ὄν. πλευρόν : — ذات ال **ζάτου-λ-δζὲνπ,** πλευρῖτις [ἀσθ.]· || — وجع πλευρωδύνη, πόνος πλευροῦ· § δυϊκ. جنبین **δζενπέϊν·** § πλθ. اجناب καὶ جنوب βλ.

جنبان } Π. **δζενπὰν** [μτχ. τοῦ جنبیدن **δζενπιτέν,** σείειν, κινεῖν] ὁ σείων, ὁ κινῶν : — دنیاله ὁ σείων τὴν οὐρὰν **[τενπαλέ]**· — سر ὁ σείων τὴν κεφαλὴν **[σέρ].**

جنبده } A. **δζενπετὲ** καὶ جنبذ **δζενπέζ** [ἐκ τοῦ περσ. گنبد] ὄν. θόλος.

τάνων]: خان سلطان عبدالمجید — ὁ ἀοίδιμος Σουλτᾶνος Ἀβδου-λ-Μεδζίτ·|| βλ. آشیان

جنبز } **δζινπίζ,** καὶ جنبس **δζινπίς,** βλ. جنبستره.

جنبستره } Ελ. **δζινπίστρα,** ὄν. τσυμπίστρα, τριχολαβίς, ἤτοι μικρὰ λαβὶς πρὸς ἀπόσπασιν τριχῶν· βλ. جیمبز.

جنبش } Π. **δζενπίς** [ἐκ τοῦ جنبیدن βλ. جنبان] ἀφ. κίνησις: ایرو — κίνησις ὀφρύων·|| — مژگان κίνησις βλεφαρίδων· || — کهواره κίνησις λίκνου· §διασκέδασις, τέρψις, εὐθυμία, εὐωχία, συμπόσιον [κοιν. **δζεμπὲδζ**]: ترتیب ایتمك — διοργανίζω διασκέδασιν, συμπόσιον. || Ρμ. — ایتمك διασκεδάζω, ποιῶ εὐωχίαν.

جنبشلمك } T. **δζενπις-λεμέκ,** ρμ. οὐδ. κινοῦμαι, εὐθυμῶ: — آغیون τὸ ὄπιον φέρει εὐθυμίαν [ἔκφρασις τῶν Κρητῶν βλ.].

جنبی } A. **δζενπί,** τὸ θ. جنبیه **δζενπιγέ,** ἐπθ. πλευρικός.

جنبیده } Π. **δζενπιτὲ** [μτχ. τοῦ جنبیدن **δζενπιτέν**] κινηθείς· βλ. جنبان.

جنت } A. **δζεννέτ,** ὄν. θ. παράδεισος [κυρίως κῆπος τερπνὸς ἔχων εὔσκια δένδρα]· ἀντιθ. τῷ جهنم **δζεχεννέμ,** ᾅδης·|| — آسا ὡς παράδεισος, παραδείσιος: — آسا بر باغچه κῆπος τερπνός, ὡς ὁ παράδεισος· || — لطیف πτηνὸν τοῦ παραδείσου, ἤτοι βρέφος ἀποθανόν, ἢ κινδυνεῦον ν' ἀποθάνῃ [ἀγγελάκι]· || — اهل κάτοικος τοῦ παραδείσου, μακάριος· βλ. جنتمکان· § πλθ. جنات **δζεννὰτ** καὶ جنان **δζινάν.**

جنت } A. **δζιννὲτ** [ρζ. جن] ὄν. θ. παραφροσύνη: حالی — κατάστασις παραφροσύνης· || حکم ایتمك برینك — καταδικάζω τινὰ ἐπὶ παραφροσύνῃ **[δζιννετινέ],** ὡς παράφρονα· ||— کتیرمك παραφρονῶ· || — رحم μητρομανία· || — الذئب **δζιννέτπ-ζ-ζίπ,** λυκανθρωπία· || βλ. جنون.

جنتلك } T. **δζεννετ-λίκ,** ἐπθ. ἄξιος τοῦ παραδείσου, παραδείσιος, εὐσεβής.

جنتلی } T. **δζεννετ-λί,** ἐπθ. ὁ ἀξιωθεὶς τοῦ παραδείσου εἰς ἀμοιβὴν τῶν ἀγαθῶν αὐτοῦ πράξεων, μακαρίτης.

جنتمقام } Π. **δζεννετ-μακάμ,** ταὐτὸ جنتمقر, جنتمکان βλ.

جنتمقر } Π. **δζεννετ-μεκάρ,** ἐπθ. ὁ ἔχων τὴν ἕδραν ἐν τῷ παραδείσῳ, μακαρίτης, ἀοίδιμος : — پدر ὁ μακαρίτης πατήρ.

جنتمکان } Π. **δζεννετ-μεκιάν,** ἐπθ. συνών. τῷ προηγ. [λέγεται ἰδίᾳ ἐπὶ Σουλ-

جنجی } T. **δζιν-δζὶ** [βλ. جن] ὄν. μάγος.

جنحه } A. **δζενχά,** ὄν. θ. πλημμέλημα: — دعوالری ἀγωγαὶ ἐπὶ πλημελήματι·|| — صاحب ὁ πλημμελήσας.

جند } A. **δζένδ,** ὄν. στρατός, στρατιά : — اسلام ὁ στρατὸς ὁ μουσουλμανικός· || — ارواح ملائك ἢ στρατιὰ τῶν πνευμάτων τῶν ἀγγέλων· § πλθ. جنود **δζενούτ:** — موحدین οἱ στρατοὶ τῶν μονοθεϊστῶν, ἤτοι τῶν μουσουλμάνων **[μπδεχχιτίν].**

جندره } A. ἢ Π. **δζενδερὲ** [κατὰ τὸ لهجه, ἐκ τοῦ ἑλλ. κύλινδρος] ὄν. πιεστήριον δι' ὑφάσματα κτλ. : — سی مجلد πιεστήριον βιβλιοδέτου· || — قومق πιέζω, στενοχωρῶ· || — اضطراب πιεστήριον ἀγωνίας, μεγάλη ἀγωνία.

جندل } A. **δζενδέλ,** ὄν. τόπος πετρώδης, βράχος· § πλθ. جندل **δζενατὶλ.**

جندی } T. **δζινδὶ** [κατὰ τὸ لغت کتابی, ἐκ τοῦ ἀ. جند **δζένδ,** καὶ ἔδει νὰ προφέρηται μᾶλλον **δζένδὶ**] ὄν. ἱππεὺς εἰδὼς ἄριστα νὰ ἱππεύῃ, ἱππευτής.

جندیانه } Π. **δζινδὶ-γιανέ,** ἐπθ. ἱππευτικός: — جولان ἐκδρομὴ ἱππευτική.

جندیلك } T. **δζινδὶ-λίκ,** ὄν. τὸ ἔργον, ἡ τέχνη τοῦ ἱππευτοῦ.

جنرال } Γλ. **δζενεράλ** [général] ὄν. στρατηγός.

جنس } A. **δζίνς,** ὄν. γένος, φῦλον, καταγωγή, εἶδος, ποιότης: — فرس τὸ γένος τῶν ἵππων[φερές]·|| — قویون قسمی بهایدن بر — ἢ τάξις τῶν προβάτων εἶναι ἓν γένος κτηνῶν· || — واحد بر — τοῦ αὐτοῦ εἴδους, ὁμοειδής· || — هر παντὸς εἴδους, παντοειδής· || — — εἰδῶν εἰδῶν, διαφόρων ποιοτήτων· || — هم ὁμογενής· || — اینای οἱ υἱοὶ τοῦ αὐτοῦ γένους, οἱ ἄνθρωποι·|| — اسم ὄνομα προσηγορικὸν [γραμ.]· || — چکر ه — — τὸ γένος πρὸς τὸ γένος ἕλκει, ἢ — مع ال — ال **ἐλ δζίνς μέ'α-λ-δζίνς,** τὸ γένος μετὰ τοῦ γένους, ἤτοι ὅμοιος τὸν ὅμοιον φιλεῖ, ἢ εὗρεν ὁ Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ [πρμ.], βλ. καὶ تجره· § ἐπθ. ὁ καλοῦ γένους, καταγωγῆς: — آت، کوپك ἵππος, κύων καλῆς καταγωγῆς· §

δυϊκ. جنسين **δζινσέϊν,** τὰ δύο φῦλα [ἄρρεν καὶ θῆλυ]· § πλθ. اجناس **ἐδζνάς.**

جنساً } A. **δζίνσ-εν,** ἐπρ. κατὰ τὸ γένος, τὸ εἶδος, τὸ φῦλον, τὴν καταγωγήν, τὴν ποιότητα: دون—κατώτερον τὴν ποιότητα.

جنسی } A. **δζινσ-ί,** τὸ θ. جنسیه **δζινσιγὲ** ἐπθ. ὁ τοῦ γένους, ὁ ἀνήκων εἰς τὸ γένος, τὸ φῦλον.

جنسیت } A. **δζινσ-ιγέτ,** ὄν. θ. ταὐτότης γένους, φύλου, καταγωγῆς, ἐθνικότητος, ὁμογένεια: — قضایای ὡς ἀπαιτεῖ ἡ ταὐτότης τοῦ γένους· || غیرتی — ὁ ζῆλος τῆς ὁμογενείας, ἐθνισμός, φυλετισμός.

جنسین } A. **δζινσέϊν,** δυϊκ. τοῦ جنس βλ.

جنك } Π. **δζένκ,** ὄν. πόλεμος, μάχη: — میدانی τὸ πεδίον τῆς μάχης· ‖Ρμ.— جنگیدن πολεμῶ, μάχομαι [τῇ ψλ]· § اول ⸗ در **τὲρ δζένκ-ι ἐδδέλ,** εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς.

جنکاری } **δζενγκιαρί,** βλ. زنکاری.

جنك آزما } Π. **δζένκ-αζμαγ,** ἡ جنك آزموده **δζένκ-αζμουτέ,** ἐπθ. ἐμπειροπόλεμος.

جنکاور } Π. **δζενκ-αβέρ,** ἐπθ. καὶ ὄν. μάχιμος, μαχητής, πολεμιστής· § πλθ. جنکاوران **δζενκ-αβεράν.**

جنکاورانه } Π. **δζενκ-αβερανέ,** ἐπθ. καὶ ἐπρ. ὁ ἀνήκων μαχητῇ, μαχητικός, πολεμικὸς ἢ πολεμικῶς.

جنکاوری } Π. **δζενκ-αβερί,** ἀφ μαχιμότης.

جنکجو } Π. **δζενκ-δζού,** ἐπθ. φιλοπόλεμος [ὁ ζητῶν τὸν πόλεμον]: ر. دولت اولور ایسه اول قدر صلحجو اولق لازم کلیر — ἐν κράτος πρέπει ὅσῳ φιλοπόλεμον εἶναί, τόσῳ καὶ φιλειρηνικὸν **[σούλχ-δζού]** νὰ ᾖ.

جنکجویانه } Π. **δζενκ-δζουγανέ,** ἐπθ. καὶ ἐπρ. ὁ ἁρμόζων φιλοπολέμῳ, φιλοπολεμικὸς-ῶς.

جنکجی } **Τ. δζενκ-δζί,** ὄν. μαχητής, πολεμιστής.

جنکل } **Τ. δζινκέλ,** ὄν. οἱ τελευταῖοι μικροὶ βότρυς τοῦ κλήματος, κ. τσαμπουρίδι· βλ. καὶ چیتمیك.

جنکل } **Π. δζενγκὲλ** καὶ جنگلستان **δζενγκελιστάν,** ὄν. τόπος σύνδενδρος ἢ πλήρης σχοίνων.

جنکلشمك } **Τ. δζενκ-λεσμέκ,** ρμ. ἀλλ. μάχομαι, πολεμῶ, παλαίω μετά τινος [ψλ]: —غموم ایله παλαίω μετὰ τῶν θλίψεων.

جنوب } **Α. δζενούπ,** ὄν. μεσημβρία [ἀντιθ. شمال **σιμὰλ** βορρᾶς].

جنوبی } **Α. δζενουπ-ί,** ἐπθ. μεσημβρινός: باد ⸗ ἄνεμος μεσημβρινός· § θ. جنوبیه ⸗: ممالك χῶραι μεσημβριναί.

جنوب } **Α. δζσνούπ,** πλθ. τοῦ جنب βλ.

جنوب } **Α. δζσνούπ,** ἐπθ. ὁ μὴ καθαρισθεὶς καὶ μὴ πλυνθεὶς μετὰ συνουσίαν ἢ νυκτερινὴν ρεῦσιν.

جنود } **Α. δζσνούτ,** πλθ. τοῦ جند βλ.

جنون } **Α. δζσνούν,** ὄν. παραφροσύνη: ال فنون— **ἐλ δζσνοὶν φσνούν,** ἡ παραφροσύνη ποικίλλει, εἶναι εἰδῶν εἰδῶν· || — غلمت ⸗ παραφρονῶ ||كیرمك ⸗ νυμφομανία [παθ.]· § σφοδρὸς ἔρως ἢ ἔκστασις [ποιητ.].

جنونی } **Α. δζσνουν-ί,** ἐπθ. ὁ ἀφορῶν τὴν παραφροσύνην· § ὄν. ἰατρὸς φρενολόγος· πλθ. جنونیون **δζσνουνιγιούν**·§θ. جنونیه.

جنوه } **Ιτ. δζένοβα,** ὄν. κ. Γενούη [πόλις καὶ χώρα τῆς Ἰταλίας].

جنویز } **Ιτ. δζενεβίζ,** ὄν. καὶ ἐπθ. Γενουήνσιος [Γενοβέζος].

جنه } **Α. δζσννέ,** ὄν. θ. ἀσπίς· § κάλυμμα γυναικεῖον κεφαλῆς καὶ ὤμων, κρήδεμνον·

جنی } **Α. δζινν-ί,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων, ἢ ἔχων σχέσιν πρὸς τὰ πνεύματα, τὰ δαιμόνια, δαιμονιακός· § ὄν. πνεῦμα, δαιμόνιον.

جنیب } **Α. δζενὶπ** καὶ θ. جنیبه **δζενιπέ,** ἵππος παράσειρος: کش—**δζενιπε-κέζ,** ἱπποκόμος σύρων ἵππον παράσειρον.

جنین } **Α. δζενίν,** ὄν. ἔμβρυον: کاذب⸗ ψευδὲς ἔμβρυον, μυλόσαρξ, ἤτοι σὰρξ ἀργὴ καὶ ἀδιάπλαστος σχηματιζομένη ἐνίοτε εἰς τὴν μήτραν· || متداخل⸗ κρυπτοδίδυμος· || ساقط⸗ ἐξάμβλωμα, ἔκτρωμα· || ⸗ اسقاط ἐξάμβλωσις· § πλθ. اجنه **ἐδζιννέ.**

جنيني } **Α. δζενιν-ί,** θ. جنینیه **δζενινιγέ,** ἐπθ. ἐμβρυακός.

جو } **Π. δζέδ,** ὄν. κριθή: ناندم — **δζέδ-νεμανέ,** πτωχεύσας, εἰς ὃν κόκκος κριθῆς δὲν ἔμεινεν· || فروش کندم نما— **δζὲδ-φσρούσι γκενέσμ-νσμά,** ὁ πωλῶν κριθήν, ἐνῷ ἔδειξε σῖτον, ἀπατεών· § — ب—**δζὲδ δζέδ,** ἢ —**δζὲδ πὲ δζέδ,** ὀλίγον κατ' ὀλίγον.

جو } **Α. δζέδδ,** ὄν. τὸ μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς διάστημα, κενόν, χάος: هوا⸗ **δζέδδι χεβά,** ἀτμόσφαιρα· || مطلق⸗ τὸ ἀπόλυτον κενόν, τὸ ἄπειρον διάστημα τοῦ οὐρανοῦ.

جو } **Π. δζοῦ** [προστ. τοῦ جستن **δζσστέν**= ζητεῖν] ρ. ἀφ. ζήτησις· ἐν χρήσει μετὰ τοῦ ἀορ. τοῦ αὐτοῦ ρμ. جست **δζσστ,** ἤτοι جست و جو **δζσστ-ου-δζού,** ἢ جستجو **δζσστ-δζού,** ἔρευνα καὶ ἐξέτασις· § ἐν συνθέσει σχηματίζει ἐπίθετα· ὡς جوجستجوسلحشورلیخ-**δζού,** φιλειρηνικός· || جوچو **χαρπ-δζού,** φιλοπόλεμος· || چاره‌جو **τσαρε-δζού,** ὁ ζητῶν θεραπείαν, τρόπον ἢ μέσον· || آرا‌جو **ἀραμδζού,** φιλήσυχος· || عربه‌جو **ἀρπὲτε-δζού,** ὁ ζητῶν διαπληκτισμούς, ταραχάς.

جواب } **Α. δζεβάπ,** ὄν. ἀπάντησις: موافقت⸗ ἢ تصدیق ἢ قبول ἀπάντησις καταφατική· || رد⸗ ἀπάντησις ἀποφατική· || صواب⸗ ἀπάντησις ὀρθή, εὔστοχος· || نا صواب⸗ ἀπάντησις ἄστοχος, ἄτοπος, ἀκατάλληλος· || قطعی⸗ ἀπάντησις ὁριστική· || مقامنده قائم بعضاً سکوت — **δζεβάπσ-λ-ἀχμὰκ σσκιούτ,** ἀπάντησις εὐήθους ἢ σιγὴ [πρμ. ἀραβ.]· || [δοτ.]: ایستیور بوکا — ζητεῖ ἀπάντησιν εἰς τοῦτο· || — دیدیکم جوابی ἀπάντησιν, ἀπαντῶ· || الق⸗ λαμβάνω ἀπάντησιν: الامدم سؤالکم هیچ برینه — δὲν ἐκατώρθωσα νὰ λάβω οὐδεμίαν ἀπάντησιν εἰς τὰς ἐρωτήσεις μου· § πλθ.ὁμ. جوابات **δζεβαπάτ,** ἀνώμ. اجوبه **ἐδζβιπέ:** لازمه اجوبهٔ αἱ δέουσαι ἀπαντήσεις· || مقنعه اجوبهٔ ἀπαντήσεις πειστικαί.

جواباً } **Α. δζεβάπ-εν,** ἐπρ. εἰς ἀπάντησιν, ἀπαντητικῶς: یازدیغی مکتوب — ἐπιστολὴ ἣν ἔγραψεν ἀπαντητικῶς· || [δοτ.]:—بوکا ἀπαντητικῶς εἰς τοῦτο.

جوابنامه } **Π. δζεβαπ-ναμέ,** ὄν. ἀπαντητικὴ ἐπιστολή: عالیکزی الدم — ἔλαβον τὴν ἀπαντητικὴν ὑμῶν ἐπιστολήν.

جوابی } **Α. δζεβαπ-ί,** ἐπθ. ἀπαντητικός: تقریر ⸗ τακρίριον ἀπαντητικόν· § θ. جوابیه: — ذکرهٔ γράμμα ἀπαντητικόν.

جواد } **Α. δζεβάτ** [ρζ. جود] ἐπθ. γενναιόδωρος, ἐλευθέριος: ⸗ مرد ἀνὴρ **[μὲρτ]** γενναιόδωρος· || ⸗ زن γυνὴ **[ζὲν]** ἐλευθερία· § πλθ. اجواد **ἐδζβάτ.**

جواد } **Α. δζεβάτ,** πλθ. τοῦ جاده βλ.

جواذب } **Α. δζεβαζίπ,** πλθ. τοῦ جاذبه βλ.

جوار } **Α. δζιβάρ,** ὄν. γειτονία, πλησίον, ἐγγύς, πέριξ, παρά: سلطان احمد جامعی⸗ ندم ἐν τῇ γειτονίᾳ **[δζιβαρινγά],** ἤτοι πλησίον τοῦ τεμένους τοῦ Σουλτὰν Ἀχμέτ, ἢ παρὰ τὸ τέμενος κτλ. §ἐπθ. γείτων: اولق—εἶμαι γείτων, γειτνιάζω[δοτ.]: در — اك اوی بزم سمته ἡ οἰκία αὐτοῦ γειτνιάζει τῇ ἡμετέρᾳ συνοικίᾳ· || شهر مذکوره — اولان کویلرده ἐν τῷ χωρίῳ ἡμῶν, ὅπερ γειτνιάζει τῇ πόλει ταύτῃ.

جوارح } **Α. δζεβαρίχ,** πλθ. τοῦ جارحه βλ.

جواری } **Α. δζεβαρί,** πλθ. τοῦ جاریه βλ.

جواز } **Α. δζεβάζ,** ὄν. ἄδεια: ⸗ شرعی ἄδεια τοῦ ἱεροῦ νόμου [τῶν Μουσουλμάνων]· || ⸗ قانونی ἄδεια τοῦ πολιτικοῦ νόμου, ἤτοι νομική· || ویرمك ἢ کوسترمك—δίδω ἄδειαν, ἐπιτρέπω, συγχωρῶ [δοτ.]: شریعت اسلامیه سود همشیره‌سنی تزوجه — ὁ ἱερὸς ἰσλαμικὸς νόμος δὲν ἐπιτρέπει τὴν σύζευξιν τῆς ἐκ γάλακτος ἀδελφῆς· || اولق⸗ قرین ἢ رهین ἐπιτρέπεσθαι, συγχωρεῖσθαι.

جواسیس } **Α. δζεβασίς,** πλθ. τοῦ جاسوس βλ.

جوال } **Α. δζεββάλ** [ρζ. جول] ἐπθ. ὁ λίαν στρεφόμενος, γοργός, ζωηρός, ἀεικίνητος: ⸗ فکر ἰδέα ἢ νοῦς ζωηρός, ἀεικίνητος· || ⸗ آتش πῦρ ζωηρόν· § θ. جواله: ⸗ شعله φλὸξ στρεφομένη πολύ, ζωηρά.

جوال } **Π. δζσββάλ,** ὄν. σάκκος: دوز—**δζσββάλ-τούζ,** σακκορράφος· βλ. جوال.

جوامد } **Α. δζεβαμίτ,** πλθ. τοῦ جامد βλ.

جوامع } A. **ὄζεϐαμί'ς,** [πλθ. τοῦ جامع] ὄν. τεμένη: مكان شريف — ἱερὰ τεμένη· § τὰ περιλαμϐάνοντα, περιεκτικά: الكلم — **ὄζεϐαμίσ-λ-κελίμ,** λόγοι λακωνικοί, περιεκτικοὶ πολλῶν ἐννοιῶν· || ى — تكميل علوم و فنون ὅλα τὰ περιεχόμενα τῶν ἐπιστημῶν.

جواميس } A. **ὄζεϐαμίς,** πλθ. τοῦ جاموس βλ.

جوان } Π. **ὄζσϐὰν ἢ ὄζεϐὰν** [τουρκιστὶ **ὄζιϐὰν**] ὄν. καὶ ἐπθ. νέος: — نو — قاشی δεῖγμα κεντήματος· § پرچی — μυριόφυλλον [φυτ.].

جوانانه } Π. **ὄζσϐαν-ανέ,** ἐπθ. νεανικός.

جوانب } A. **ὄζεϐανὶ᷊** [πλθ. τοῦ جانب] ὄν. μέρη: اربعه — αἱ τέσσαρες πλευραί, ἢ τὰ τέσσαρα μέρη, σημεῖα οἰκοδομῆς κτλ. — **ال-معمور-μα'μούρου-λ-ὄζεϐανί᷊,** ὁ πανταχόθεν ἐν καλῇ κατασκάσει, ἤτοι εὐημερῶν· τ. درت باشی معمور [βλ. باش].

جوانبخت } Π. **ὄζσϐάν-᷊άχτ,** ἐπθ. εὐτυχής, οὗ ἡ τύχη νέα, εὐνοϊκή· § πλθ. جوانبختان **ὄζσϐαν-᷊αχτάν:** شهزادگان — βασιλόπαιδες εὐτυχεῖς.

جوانلق } T. **ὄζιϐαν-λήκ,** ὄν. νεότης.

جوانمرد } Π. **ὄζσϐαν-μὲρ᷊,** ἐπθ. ἐλευθέριος, γενναιόδωρος· βλ. καὶ جومرد.

جوانمردانه } Π. **ὄζσϐαν-μερ᷊ανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων ἐλευθερίῳ, γενναιοδώρῳ, ἤτοι γενναιόδωρος [πρᾶξις]: اطوار — χαρακτὴρ γενναιόδωρος· § ἐπρ. γενναιοδώρως.

جوانمردلك } T. **ὄζσϐὰν-μερ᷊λήκ,** ἀφ. ἐλευθεριότης· βλ. جومردلك.

جوانمردی } Π. **ὄζσϐαν-μερ᷊ί,** ἀφ. συνων. τῷ προηγουμένῳ.

جوانی } Π. **ὄζσϐαν-ί,** ἀφ. νεότης.

جواهر } A. **ὄζεϐαχὶρ** [πλθ. τοῦ جوهر] ὄν. ἀδάμαντες, λίθοι πολύτιμοι, κοσμήματα [βλ. καὶ جواهرات]: ذی قیم — λίθοι ἢ κοσμήματα πολύτιμα **[ζί-κηγ᷊ὶμ].** || زمرد — λέγω ἀνοησίας· § ἐν χρήσει καὶ ἀντὶ ἐνικοῦ.

جواهرجی } T. **ὄζεϐαχὶρ-ὄζί,** ὄν. κοσμηματοπώλης· || دكانی — κοσμηματοπωλεῖον.

جواهرجیلك } T. **ὄζεϐαχὶρ-ὄζιλίκ,** ὄν. κοσμηματοπωλική.

جوائز } A. **ὄζεϐαΐζ,** πλθ. τοῦ جائزه βλ.

جوبجو } Π. **ὄζεϐ-᷊ὲ-ὄζέϐ,** ἐπρ. ὀλίγον κατ' ὀλίγον· βλ. جو **ὄζέϐ.**

جوجوك } T. **ὄζσὄζὸκ,** ἐπθ. τρυφερός, γλυκύς, νόστιμος· § ὄν. ἡ καρδία τοῦ κρομμύου· § τὸ ὑπογένειον· § μικρὸν ζῶον, ἢ πτηνόν ἢ παιδίον· βλ. چوجق جوجه.

جوجومك } T. **ὄζσὄζσμέκ,** ρμ. οὐδ. γλυκύνομαι, γίνομαι νόστιμος.

جوجه } T. **ὄζσὄζέ,** ὄν. καὶ ἐπθ. νᾶνος, πυγμαῖος: آدم — ἄνθρωπος πυγμαῖος· || آغاج — δένδρον νᾶνον· || قالق — μένω νᾶνος, δὲν ἀναπτύσσομαι σωματικῶς· βλ. جوجوك.

جود } A. **ὄζούτ,** ὄν. ἐλευθεριότης, γενναιοδωρία: صاحب — ἐλευθέριος.

جودت } A. **ὄζεϐ᷊έτ,** ὄν. θ. τὸ εἶναί τι καλόν, ἤτοι μὴ χαλασμένον, καθαρότης, τὸ ἔξοχον, τὸ ἄριστον, ὑπεροχή: ذهن — τὸ ἔξοχον τοῦ νοός· || قریحه — τὸ ἔξοχον τῆς πρωτοβουλίας· || كلام — τὸ ἔξοχον τοῦ λόγου.

جودتبخش } Π. **ὄζεϐ᷊ὲτ-᷊άχς,** ἐπθ. ὁ δίδων καθαρότητα, ὁ καθιστῶν τι ἔξοχον, ἄριστον.

جودی } **ὄζουτί,** ὄν. κ. τὸ ὄρος Ἀραράτ, ἐφ' οὗ κατὰ τὴν μωαμεθανικὴν παράδοσιν ἔστη ἡ κιβωτὸς τοῦ Νῶε· βλ. آغر.

جور } A. **ὄζέϐρ,** ὄν. τυραννία [ἰδίᾳ ἐρωμένης πρὸς ἐραστήν]: كه — سنك هر بيك جانله صبر ايلرم اما بنی پك اولديرر بيوفا ايلرله بازارك σοῦ πᾶσαν τυραννίαν λίαν εὐχαρίστως [μὲ χιλίας ψυχὰς] ἀνέχομαι, ἀλλ' ἐμὲ πολὺ φονεύει ὦ ἄπιστος! ἡ μετὰ τῶν ξένων δοσοληψία σου· || وجفا — τυραννία καὶ βάσανος.

جورا } T. **ὄζουρά,** ὄν. εἶδος ἱέρακος.

جورپ } T. **ὄζοὶρ᷊** καὶ جورپدق **ὄζουρ᷊ά-᷊άκ,** μόριον χρησιμεῦον πρὸς παράστασιν αἰφνιδίου βυθισμοῦ εἰς βόρβορον κτλ.

جورجونه } T. **ὄζουρὄζοῦνα,** ὄν, παίγνιον καὶ χορὸς θορυβώδης μεθύσων: دیك — χορεύω τοιοῦτον χορόν [ἐπὶ γελωτοποιῶν]· || يه قالقمق ἢ چیقمق — ἐρίζω, θορυβῶ· ||

هوسی — σκοπὸς μουσικὸς θορυβώδης καὶ ἄτακτος· || يه چوبرمك — περιγελῶ τινα δημοσίᾳ.

جورنال } **ὄζουρνάλ,** βλ. ژورنال.

جوروم } T. **ὄζουροὶμ** [ἐκ τοῦ جرم **ὄζὶρμ**] ὄν. πλῆθος: بالق — ἀγέλη ἰχθύων.

جوز } A. **ὄζέϐζ,** ὄν. κάρυον: هندی — ἰνδοκάρυον· || بوا — **ὄζέϐζι ᷊εϐϐᾶ,** μοσχοκάρυον· || مقی — κάρυον ἐμετικὸν **[μσκαγ᷊ί],** στρύχνος· || مائل — στραμμώνιον· § πλθ. اجواز **ἐδὄζάζ·** || βλ. καὶ جوز καὶ قوز.

جوزاء } A. **ὄζεϐζά,** ὄν. θ. Δίδυμοι [ἀστερισμός].

جوزیه } A. **ὄζεϐζιγ᷊έ,** ἐπθ. θ. καρυοειδῆ [φτ].

جوش } Π. **ὄζοὶ᷊** [προστ. τοῦ جوشیدن **ὄζουᾶτ᷊ὲν** = βράζειν] ρ. ἀφ. ἀνάζεσις, ἀναβρασμός, κόχλασμα· μτφ. ζέσις, ζωηρότης, ἐνθουσιασμός, ζῆλος, ταραχή: بهار — ἀνάζεσις, ἀναζωογόνησις τοῦ ἔαρος· || — ر πλήρης ζέσεως, ἐνθουσιασμοῦ· || و خروش عیش و نوش — ἀναβρασμὸς καὶ ζωηρότης τῆς εὐωχίας καὶ τοῦ πότου. ‖ Ρμ. جوشمك — و خروشه كلمك ἢ — βράζω, ἔρχομαι εἰς ἀναβρασμόν, ἐνθουσιασμόν, παφλάζω ὡς ἡ θάλασσα κτλ.

جوشان } Π. **ὄζουᾶν** [μτχ. τοῦ جوشیدن **ὄζουᾶτ᷊ὲν**] ἀναβράζων, κοχλάζων, ταραττόμενος: آب — ὕδωρ ἀναβράζον, κοχλάζον.

جوشش } Π. **ὄζουᾶ-ὶς,** ἀφ. ἀνάζεσις, ἀναβρασμός, κοχλασμός, ὀργασμός: دریا — ἀναβρασμὸς θαλάσσης· || افكار — ἀναβρασμὸς ἰδεῶν· || طبیعت — ὀργασμὸς τῆς φύσεως.

جوشقون } T. **ὄζουᾶ-κοὶν** [ἐκ τοῦ جوشمق] ἐπθ. ἀναβράζων, κοχλάζων, ὑπερεκχειλίζων [ἐπὶ ὑδάτων, πηγῆς κτλ.] § ἐνθουσιώδης, ὀργῶν, στρηνιῶν [ἐπὶ ἀνθρώπων]: شطارت — ζωηρότης μεγάλη, ἐκτὸς τῶν ὁρίων.

جوشقونلق } T. **ὄζουᾶκουν-λούκ,** ὄν. ἀνάβρασις, κόχλασμα, ὑπερεκχείλισμα, ἐνθουσιασμός, ὀργασμός, στρῆνος, κ. βαρβάτισμα· βλ. جوشقون.

جوشمق } T. **ὄζουᾶ-μὰκ** [ἐκ τοῦ π. جوش] ρμ. οὐδ. ἀναβράζω, κοχλάζω, ὑπερεκχειλίζω, πλημμυρῶ: طونه نهرك صولری جوشدی — τὰ ὕδατα τοῦ Δουνάβεως ἐπλημμύρησαν· § ἐνθουσιάζομαι, γίνομαι ἔξαλλος.

جوشن } Π. **ὄζεϐᾶέν,** ὄν. θώραξ: پوش — **ὄζεϐᾶὲν-πούς,** θωρακοφόρος.

جوشیده } Π. **ὄζουᾶτ᷊ὲ** [μτχ. τοῦ جوشیدن **ὄζουᾶτ᷊ὲν**] βράσας, κοχλάσας.

جوع } A. **ὄζοῦ',** ὄν. πεῖνα: دفع — ἀποσόβησις πείνης, ἤτοι κορεσμός· || الكلب — **ὄζοῦ'θ-λ-κέλ᷊,** βουλιμία· || الذئب — **ὄζοῦ'θ-ζ-ζί᷊,** λυκορεξία· || شديد — πολυορεξία.

جوعان } A. **ὄζεϐ'ὰν** [ῥζ. جوع] ἐπθ. πεινασμένος, πεινῶν, συνών. جایع βλ.

جوف } A. **ὄζέϐφ,** ὄν. τὸ ἐντὸς σώματός τινος κενόν, κοιλότης, κοίλωμα: — ارض τὸ κοίλωμα τῆς γῆς· || حفر — τὸ κοίλωμα πίθου **[χφ᷊υ]·** || حق ἢ ملعق — κοτύλη, ἤτοι κοίλωμα ὀστέων· κοτυλοειδής· || عناب — γλήνη, ἤτοι μικρὸν κοίλωμα ὀστέων, εἰς ὃ εἰσέρχεται ἄλλο ὀστοῦν· § πλθ. اجواف **ἐδὄζάφ.**

جوف جوف } **ὄζοὶφ ὄζούφ,** βλ. جاف جاف.

جولان } A. **ὄζεϐελάν, ἢ ὄζεϐλὰν** [ῥζ. جول] ρ. ἀφ. περιοδεία, ἐκδρομή, κ. γύρος, περιστροφή, κυκλοφορία: فرسان — ἐκδρομὴ ἱππέων **[φ᷊ρσάν]·** || — آورو پاده بر μία ἐκδρομὴ ἐν Εὐρώπῃ· || پایه‌لم — نهره طوغری ποιήσωμεν ἐκδρομήν τινα πρὸς τὸν ποταμόν· || دم — κυκλοφορία αἵματος. ‖ Ρμ. كوزلرنده طمارلرنده : ἐν ταῖς φλεψὶν αὐτοῦ ῥέει αἷμα ὀθωμανικόν· || ايدر — ايديور عثمانلی قانی ἡ φλὸξ τῆς μαγείας περιστρέφεται ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῆς.

جولانگاه } Π. **ὄζεϐελὰν-γκιά᷊,** ὄν. τόπος ἐκδρομῆς, μέρος ἔνθα περιφέρεταί τις ἢ διατρέχει, στάδιον, ἑστία λησταῖ κτλ. μέρος ἔνθα διαδραματίζεται, ἐξελίσσεταί τι ὡς θέατρον, σκηνή· || اتخاذ اولنمق — χρησιμεύει ὡς τόπος ἐκδρομῆς, ἢ ὡς ἑστία λησταῖ κτλ. || فكرك — τὸ στάδιον τῆς διανοίας· || حرب — θέατρον πολέμου, πεδίον μάχης.

جولانگر } Π. **ὄζεϐελὰν-γκέρ,** ἐπθ. ὁ ποιῶν ἐκδρομήν, ὁ περιφερόμενος.

جومبور } **ὄζουμπούρ,** βλ. جونبور.

جومبه } T. **ὄζουμπᾶ,** ὄν. παράθυρον οἰκίας ἐξέχον πρὸς τὴν ὁδὸν ἐν εἴδει ἐξώστου· § πᾶν τὸ προεξέχον, ἐξοχή, ἐξόγκωμα.

جومبەلاشمق Τ. **δξουμπα-λασμάκ,** ρμ. οὐδ. ἀποκτῶ ἐξοχάς, ἐξογκώματα, προεξέχω.

جومبەلو Τ. **δζσμπα-λῆ,** ἐπθ. ὁ ἔχων ἐξοχήν, ἐξόγκωμα, προεξέχων.

جومرد Τ.**δζσμερδ**[ἐκ τοῦ π. جوانمرد βλ.] ἐπθ. ἐλευθέριος, γενναιόδωρος.

جومردلك Τ.**δζσμερδ-λίκ,**ὄν. ἐλευθεριότης, γενναιοδωρία: ی — جان θυσία τῆς ζωῆς, τὸ μὴ φείδεσθαι τὴν ζωήν.

جونبور Τ.**δζουνπούρ,**μόριον παριστάνον τὸν κρότον τὸν παραγόμενον ἐκ τῆς πτώσεως σώματός τινος ἐντὸς ὑγροῦ, ἤτοι τὸν μετὰ κρότου βυθισμόν· συνεκδ.θόρυβος, ταραχὴ πλήθους, ὄχλου, ὁμίλου διασκεδαζόντων: -- جانبور μετὰ θορύβου καὶ ταραχῆς, ἀπροσέκτως· βλ. καὶ جونبول.

جونبوردامق Τ. **δζουνπουρ-ταμάκ,** ρμ. οὐδ. κινοῦμαι μετὰ θορύβου ἐντὸς δοχείου[λέγεται ἐπὶ τοῦ θορύβου τοῦ παραγομένου ἐντὸς βυτίου ἐκ τῆς κινήσεως τοῦ ἐν αὐτῷ ὕδατος ἢ οἴνου ἢ ἄλλου οἱουδήποτε ὑγροῦ]· συνεκδ.ποιῶ θόρυβον· βλ. جونبولدامق.

جونبوردی Τ. **δζουνπουρ-τῆ,** ὄν. θόρυβος, ταραχὴ ὄχλου,πλήθους, ὁμίλου διασκεδαζόντων· βλ. καὶ جونبولدی.

جونبەداق Τ.**δζουνπα-τάκ,** ἐπρ. πίπτων αἴφνης μετὰ κρότου εἰς βαθὺ μέρος, ἢ βυθιζόμενος ἐντὸς ὕδατος ἢ ὑγροῦ· συνεκδ. αἰφνιδίως, ἀποτόμως.

جونبەلاق Τ. **δζσνπα-λάκ,** ὄν. κυβίστημα, κ. τακλᾶς [βλ.جلطه]·‖ ی — آتمق ἀποθνήσκω [τὸ ἡμέτερον κατρακυλῶ].

جونبول Τ. **δζουνπούλ,** μόριον παριστάνον τὴν κίνησιν καὶ τὸν θόρυβον ὑγροῦ ἐντὸς βυτίου κτλ. βλ. καὶ جونبور.

جونبولدامق Τ. **δζουνπουλ-ταμάκ,** ρμ. οὐδ. κινοῦμαι μετὰ θορύβου ἐντὸς βυτίου [λέγεται ἐπὶ ὕδατος, ἢ ἄλλου ὑγροῦ]· βλ. καὶ جونبوردامق.

جونبولدی Τ. **δζουνπουλ-τῆ,** ὄν. θόρυβος ὑγροῦ κινουμένου ἐντὸς βυτίου κτλ. βλ. καὶ جونبوردی.

جوهر Α. **δζεβχὲρ** [ἐκ τοῦ περσ. گوهر **γκεβχὲρ**] ὄν. οὐσία, ῥίζα, φύσις: ج — ἡ ῥίζα τῆς λέξεως [γραμ.]· § λίθος πολύτιμος, κόσμημα· § γραμμαὶ ἐπὶ τῆς λεπίδος ξιφῶν τῆς Δαμασκοῦ· § γράμμα τοῦ ὀθωμανικοῦ ἀλφαβήτου ἔνστικτον· § فرد — ἄτομον ἢ μόριον ὕλης μὴ ἐπιδεχόμενον ὑποδιαίρεσιν· βλ. جزء· § πλθ. جواهر **δζεβαχίρ,** βλ.

جوهردار Π. **δζεβχερ-τάρ,** ἐπθ. οὗ ἡ οὐσία ἢ ἡ ῥίζα καλή, ἢ ὁ ἔχων γραμμὰς[ἐπὶ λεπίδος ξιφῶν] §συνών.جوهرلی.βλ.

جوهرفروش Π. **δζεβχὲρ-φδρούς,** ἀδαμαντοπώλης, κοσμηματοπώλης· βλ. καὶ جوهری.

جوهری Α. **δζεβχερ-ί,** ἐπθ. οὐσιαστικός, οὐσιώδης· § κοσμηματικός, κοσμηματοπώλης· § συνών. جوهرلی βλ.

جوهرين Π. **δζεβχερ-ίν,** ἐπθ. ὁ ἐκ γραμμάτων ἐνστίκτων συγκείμενος: — تاريخ χρονόγραμμα, οὕτινος ἡ ἀρίθμησις τῶν ἐνστίκτων μόνον γραμμάτων χορηγεῖ τὴν χρονολογίαν τοῦ γεγονότος, περὶ οὗ ὁ λόγος ἐν τῷ χρονογράμματι.

جوهره Α. **δζεβχερ-ὲ** ὄν. θ. μία οὐσία, μία ῥίζα, εἷς λίθος πολύτιμος.

جوی Α. **δζεβδ-ί,** ἐπθ. ἀτμοσφαιρικός, μετεωρολογικός· § θ. جويه : — حادثات φαινόμενα μετεωρολογικά·‖— مبحث علائم **μεπχάσι ἀλαΐμι δζεβδιγέ,** μετεωρολογία.

جوی Π. **δζούϊ,**ὄν. ποταμός: —خوش روش ποταμὸς καλλίῤῥους **[χοὶ-ρεβίς].**

جويا Π. **δζουγιὰ** [μτχ. τοῦ جوئيدن **δζουϊτὲν**] ὁ ζητῶν: ی — کل ὁ ζητῶν τελειότητα·‖ ی — عدم ὁ ζητῶν τὴν ἀνυπαρξίαν **[ἀτέμ],** τὸν θάνατον.

جويبار Π **δζουϊ-πάρ,** ὄν ποταμός: —دلکش ποταμὸς θελξικάρδιος.

جويز Τ. **δζεβίζ** [ἐκ τοῦ جوز βλ.] ὄν. κάρυον: — آغاجی — καρυά·‖ ی—هندستان ἰνδοκάρυον·‖—تخته‌سی—ξύλον καρυᾶς·‖—اوينامق παίζω κάρυα· ‖— قرق كمك — قيريلان ποιῶ πολλὰ σφάλματα [τὰ κάρυα τὰ θραυσθέντα ὑπερέβησαν τὰ τεσσαράκοντα].

جويف Α. **δζσβεΐφ** [ὑποκ. τοῦ جوف] ὄν. μικρὸν κοίλωμα· βλ. καὶ فضا.

جوين Π. **δζεβ-ίν,** ἐπθ. κρίθινος:—نان ἄρτος κρίθινος.

جويندكى Π. **δζουγενδε-γκί,** ἀφ. τὸ ζητεῖν, ζήτησις.

جوينده Π. **δζουγενδὲ** [μτχ. τοῦ جويدن **δζουϊτέν,**ζητεῖν]ὁ ζητῶν·βλ.جوياء.

جه Τ. **δζὰ** μετὰ πλατυφώνων λέξεων, ἢ جه **δζὲ** μετὰ λεπτοφώνων· μόριον σημαῖνον: 1ον συμφωνίαν καὶ ἰσοδυναμοῦν τῇ **κατὰ** ἢ **ὡς πρὸς**: جه **πέν-δζε,** κατ'ἐμέ, ὡς πρὸς ἐμέ·‖ بنم اعتدجه κατὰ τὴν ἐμὴν πεποίθησιν **[ἰτικατὶμ-δζε]**· ‖ اولهجه **δϊλε-δζέ,** κατ'ἐκεῖνον τὸν τρόπον· 2ον ὁμοιότητα καὶ ἰσοδυναμοῦν τῷ **ὡς**: آدمجه **ἀτέμ-δζε,**ὡς ἄνθρωπος·‖ حيوانجه **χαϊβάν-δζα,** ὡς ζῶον· 3ον ποσότητα: بونجه **ποῦν-δζα,** τοσοῦτος [ἐπὶ τῆς ἐννοίας ταύτης γίνεται καὶ جلاين **δζηλάϊν** ἢ جلين **δζιλέϊν,**ὡς بونجلاين **πουν-δζηλάϊν**]·‖ ذره‌جه **ζερρέ-δζε,** κατ' ἐλάχιστον· 4ον σχηματίζει ἐπιρρήματα ἀνάλογα τοῖς διὰ τοῦ **ικῶς** τῆς ἑλληνικῆς· ὡς ملتجه **μιλλέτ-τδε,** ἐθνικῶς· ‖ حكومتجه **χδκιμέτ-τδε,** κυβερνητικῶς· ἢ ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ ποιητικὸν αἴτιον, ὡς محاكمجه **μεχακίμ-δζε,** δικαστικῶς, ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου· δον σχηματίζει ἐπίθετα ἀντίστοιχα τοῖς διὰ τοῦ **ικός,** ἢ ἐπιρρήματα ἀνάλογα τοῖς διὰ τοῦ **ιστὶ** τῆς ἑλληνικῆς· ὡς ترکجه **τδρκ-τδε,** τουρκικῶς καὶ τουρκιστί·‖عربجه **ἀράπ-δζα,** ἀραβικὸς καὶ ἀραβιστί· 6ον μετὰ ἐπιθέτων σχηματίζει ἐπίθετα ἢ ἐπιρρήματα ὑποκοριστικὰ καὶ σημαίνει τὸ **ὁπωδοῦν** ἢ καὶ τὸ **ικανῶς**: کوزلجه **γκιδζέλ-δζε,**ὁπωδοῦν ἢ ἀρκετὰ ὡραῖος, ἢ ὡραίως, ὡραιούτσικος, ὡραιούτσικα·‖ مهمجه **μδχιμμ-δζέ,** ὁπωδοῦν ἢ ἀρκετὰ σπουδαῖος ἢ σπουδαίως. Ἐνίοτε προφέρεται **τδα, τδε,** γραφομένη ὑπό τινων [چه]· βλ. چ καὶ ἐπόμ.

جەسنه Τ. **δζαδινὰ** μετὰ πλατυφώνων, ἢ **δζεδινὲ** μετὰ λεπτοφώνων [ἐκ τοῦ προηγ. καὶ τῆς δοτ. τῆς καταλ. ἀντων. سی] μόρ. ὡς: —ادم ὡς ἄνθρωπος, ἀνθρωπίνως· § [μετὰ τοῦ γ' προσ. ἐνεστ. ἢ παρακ.] ὡς νά: —اغلار ὡς νὰ κλαίῃ ἢ ὡς νὰ ἔκλαιεν· ‖—كولر **γκιδλέρ-δζεδινε,** ὡς νὰ γελᾷ ἢ ὡς νὰ ἐγέλα.

جهابذه Α. **δζεχαπιζὲ** [πλθ. τοῦ ἀχρ. جهبذ **δζιχπίζ**]ἐπθ. ἄνθρωποι εἰδήμονες, γνῶσται τῶν πραγμάτων, σοφοί: — متكلمين — οἱ σοφοὶ τῶν ἀγορητῶν·‖ امم — οἱ σοφοὶ τῶν λαῶν.

جهات Α.**δζιχὰτ** [πλθ.τοῦ جهت **δζιχὲτ**]ὄν. θ. πλευραὶ ἤτοι μέρη, διευθύνσεις, ἐπόψεις: اربعه — αἱ τέσσαρες διευθύνσεις τοῦ ὁρίζοντος, ἢ τὰ τέσσαρα μέρη οἰκοδομῆς, κήπου κτλ. ‖ —شش ἢ ستّه — τὰ ἓξ μέρη, ἡ φύσις·‖ متعدده اله حقلدر — ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις ἔχει δίκαιον·§ θέσεις, ὑπηρεσίαι ἰμάμου ἢ ἐπιστάτου βακουφικῶν κτημάτων.

جهاد Α. **δζιχὰτ,** ὄν. πόλεμος ἱερός, ἤτοι κατὰ τῶν ἀπίστων, τῶν ἐχθρῶν τῆς θρησκείας:—ارباب πολεμισταί,ἤτοι ὁ ἰσλαμικὸς στρατός·‖— اصغر μικρὸς πόλεμος, ἤτοι ὁ κατὰ τῶν ἐχθρῶν·‖—اكبر μέγας πόλεμος, ἤτοι ὁ κατὰ τῶν ἀτομικῶν παθῶν καὶ ὀρέξεων.

جهاديه Α. **δζιχατ-ιγέ,** ἐπθ. πολεμικός: — نظارتی τὸ ὑπουργεῖον τῶν στρατιωτικῶν ἐν Αἰγύπτῳ· ἐν Τουρκίᾳ καλεῖται حربيه نظارتی **χαρπιγὲ ναζαρετί·** βλ. حربی.

جهار Α. **δζιχάρ,** جهاراً **δζιχάρεν,** συνών. جهراً ، جهر βλ.

جهارت Α. **δζεχαρὲτ** [ῥζ. جهر] ὄν. θ. τὸ διάτορον, διαπρύσιον τῆς φωνῆς.

جهاز Α. **δζεχάζ,** ἢ **δζιχάζ,** ὄν. προίξ νύμφης· τὰ πρὸς κηδείαν νεκροῦ ἀπαιτούμενα· ἐν γένει κοσμήματα: —آلاى ἡ πομπὴ προικὸς κομιζομένης ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ πατρὸς εἰς τὴν τοῦ γαμβροῦ· ‖ دعواسی — ἀγωγὴ περὶ προικός· ‖ متعلق اشيا — πράγματα ἀφορῶντα τὴν προῖκα,προικῷα·‖البسه‌سی—ἐνδύματα προικός, προικῷα·§συσκευή, ἤτοι σύνολον ὀργάνων πρὸς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν σκοπὸν συντελούντων, ὄργανον: — بصرى ὄργανον ὁράσεως· ‖ — سمعى ὄργανον ἀκοῆς· § πλθ. اجهزه **έδζιχιζέ·** βλ. جهيز.

جهازلامق Τ. **δζιχαζ-λαμάκ,** ῥμ. μτδ. προικίζω κόρην μέλλουσαν συζευχθῆναι· χορηγῶ ἐνδεεῖ καὶ πτωχῷ τὰ πράγματα, ὧν ἔχει ἀνάγκην [αἰτ.].

جهازی Α. **δζεχαζ-ί,** ἐπθ. προικῷος· § θ. جهازيه : — اموال πράγματα προικῷα·‖ — البسهٔ ἐνδύματα προικῷα.

جهال Α. **δζσχχὰλ** [πλθ. τοῦ جاهل] ἐπθ. καὶ ὄν. ἀμαθεῖς· βλ. جهلا.

جهالت Α. **δζεχαλὲτ** [ῥζ. جهل βλ.] ὄν. θ. ἀμάθεια: —دن چيقار — هر فنالق πᾶν κακὸν ἐκ τῆς ἀμαθείας ἀπορρέει· ‖ هر سيئه‌نك — در πάντος κακοῦ πηγὴ ἡ ἀμάθεια.

جهان Π. **δζεχὰν** [μτχ.τοῦ جهيدن **δζεχιτὲν**] πηδῶν, ὁρμῶν, ταχύς: —اسب ἵππος καλπάζων·‖ —برق ἀστραπὴ ταχεῖα·‖βλ. جهنده.

جهان Π. **δζιχάν,** ὄν. κόσμος: مدنیت —ـِ κόσμος τοῦ πολιτισμοῦ, ὁ πεπολιτισμένος κόσμος· || ده یار اول یار اوله— ἐν τῷ κόσμῳ φίλος ἔσο, βάρος μὴ γίνου [προμ.]· || اهل ـِ οἱ κάτοικοι τοῦ κόσμου, ἄνθρωποι· || — ایکی οἱ δύο κόσμοι, ὁ παρών βίος καὶ ὁ μέλλων, αἰωνιότης· || جان ـِ ὁ κόσμος τῶν ψυχῶν, τῶν πνευμάτων· || — — ἄπειρος, πολύς, καθ'ὁμίλους, σωρηδόν.

جهان آرا Π. **δζιχὰν-ἀρᾶ,** ἐπθ. ὁ τὸν κόσμον κοσμῶν: خورشید ـِ ὁ ἥλιος ὁ τὸν κόσμον κοσμῶν [λέγεται καὶ ἐπὶ Θεοῦ].

جهان آفرین Π. **δζιχὰν-ἀφερίν,** ὄν. ὁ τοῦ κόσμου δημιουργός, ὁ Θεός.

جهانبان Π. **δζιχὰν-βάν,** ὄν. φρουρὸς ἢ κύριος τοῦ κόσμου, μονάρχης.

جهانبانی Π. **δζιχαν-βανί,** ἀφ. μοναρχία· § ἐπθ. μοναρχικός, βασιλικός.

جهان بین Π. **δζιχὰν-βίν,** ἐπθ. ὁ βλέπων τὸν κόσμον, ἄγρυπνος.

جهانپسندانه Π. **δζιχὰν-πεδεντανέ,** ἐπθ. ὁ ἀρεστὸς τῷ κόσμῳ, πᾶσι.

جهانپناه Π. **δζιχὰν-πενάχ,** ὄν. ὁ ὢν τὸ ἄσυλον τοῦ κόσμου, μονάρχης.

جهانپناهی Π. **δζιχαν-πεναχί,** ἀφ. μοναρχία, βασιλεία· § ἐπθ. μοναρχικός.

جهانتاب Π. **δζιχὰν-τάπ,** ἐπθ. ὁ τὸν κόσμον θερμαίνων καὶ φωτίζων: آفتاب ـِ ὁ ἥλιος **[ἀφιτὰπ]** ὁ τὸν κόσμον θερμαίνων καὶ φωτίζων.

جهانتابی Π. **δζιχαν-ταπί,** ἀφ. τὸ ἔργον τοῦ θερμαίνοντος καὶ φωτίζοντος τὸν κόσμον.

جهاندار Π. **δζιχαν-τάρ,** ὄν. ὁ τὸν κόσμον κρατῶν, κοσμοκράτωρ, μονάρχης.

جهاندارانه Π. **δζιχαν-ταρανέ,** ἐπθ. κοσμοκρατορικός, βασιλικός.

جهانداری Π. **δζιχαν-ταρί,** κοσμοκρατορία, μοναρχία· § ἐπθ. κοσμοκρατορικός, βασιλικός.

جهاندیده Π. **δζιχαν-τιτέ,** ἐπθ. ὁ τὸν κόσμον ἰδών, πολύπειρος: ـِ πολύπειρος γέρων.

جهاندیدگی Π. **δζιχὰν-τιτεγκί,** ἀφ. πολυπειρία.

جهانسالار Π. **δζιχὰν-σαλάρ,** ὄν. ὁ ἀρχηγὸς τοῦ κόσμου, ἄναξ, βασιλεύς.

جهانستان Π. **δσιχὰν-στάν,** ἐπθ. καὶ ὄν. ὁ τὸν κόσμον κυριεύσας, κοσμοκράτωρ, βασιλεὺς πανίσχυρος, κραταιός.

جهانستانی Π. **δζιχαν-στανί,** ἀφ. κοσμοκρατορία· § ἐπθ. κοσμοκρατορικός, βασιλικός.

جهان قیمت Π. **δζιχὰν-κπϊμέτ,** ἐπθ. πολύτιμος: جناب ـِ عمر و عافیت ἡ πολύτιμος ὑγιεία καὶ εὐεξία τῆς A.A.M. پادشاهی

جهانکرد Π. **δζιχὰν-γκέρτ,** ἐπθ. ὁ τὸν κόσμον περιελθών: سیاح ـِ περιηγητὴς τὸν κόσμον περιελθών· §ἀφ. جهانکردی.

جهانکشا Π. **δζιχὰν-κιδά,** ἐπθ. ὁ τὸν κόσμον κατακτήσας, πανίσχυρος βασιλεύς.

جهانگیر Π. **δζιχὰν-γκίρ,** ὄν. ὁ τὸν κόσμον κυριεύσας, κατακτήσας, κοσμοκράτωρ, μέγας κατακτητής, βασιλεύς.

جهانگیرانه Π. **δζιχαν-γκιρανέ,** ἐπθ. ὁ ἀρμόζων κοσμοκράτορι, μεγάλῳ κατακτητῇ, κοσμοκρατορικός, βασιλικός.

جهانگیرلك Τ. **δζιχὰν-γκιρλίκ,** ἀφ. τὸ ἔργον τοῦ κοσμοκράτορος, κοσμοκρατορία, βασιλεία.

جهانگیری Π. **δζιχαν-γκιρί,** ἀφ. συνων. τῷ προηγ. § ἐπθ. κοσμοκρατορικός, βασιλικός.

جهانمطاع Π. **δζιχὰν-μτά',** ἐπθ. ὁ εἰς ὃν ὁ κόσμος ὑποτάσσεται, κραταιότατος βασιλεύς: پادشاه ـِ ἄναξ κραταιότατος.

جهانما Π. **δζιχὰν-νμᾶ,** ὄν. χάρτης γεωγραφικός, ἄτλας [ὁ δεικνύων τὸν κόσμον]· § εἶδος σκιάδος [ἢ ταράτσας] ἐξεχούσης ἐπὶ τῆς στέγης τῶν οἰκιῶν.

جهانیان Π. **δζιχανιγιὰν** [πλθ. τοῦ جهانی **δζιχανὶ**] ὄν. οἱ ἐν τῷ κόσμῳ, οἱ ἄνθρωποι: — جهان نعمت ولی وزیر ـِ εὐεργέτης τοῦ κόσμου καὶ τῶν ἐν τῷ κόσμῳ [Σουλτᾶνος].

جهت Α. **δζιχέτ,** ὄν.θ. διεύθυνσις, μέρος, ἔποψις: شرقه توجه ایدن آدمك صاغ ـِ ـه جنوب صول ـِ ـه شمال تصادف ایدر εἰς τὸ δεξιὸν μέρος [δεξιᾷ] τοῦ ἀνθρώπου τοῦ στρεφομένου πρὸς ἀνατολὰς πίπτει ἡ μεσημβρία, εἰς δὲ τὸ ἀριστερὸν μέρος [ἀριστερᾷ] ὁ βορρᾶς· || اتاطولی—ی τὸ μέρος τῆς Ἀνατολῆς, τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας, Ἀνατολικὴ πλευρὰ ἢ ὄχθη [Βοσπόρου]· || روم ایلی—ی τὸ μέρος τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας, Εὐρωπαϊκὴ ὄχθη [Βοσπόρου]· || من جهةٍ **μὶν δζιχετιν,** ὑπὸ μίαν ἔποψιν: ظاهر حقلی کورینور ὑπὸ μίαν ἔποψιν φαίνεται ἔχων δίκαιον· || — — ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις· || ازهر—ـِ **ἐζ χὲρ δζιχέτ,** ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν· || معارف—یله ὑπὸ τὴν ἔποψιν **[δζιχετί-ιλε]** τῆς παιδείας· || رجحان—ـِ ἔποψις ὑπεροχῆς, ἤτοι τὸ κατὰ τί ὑπερέχει τις ἄλλου· || علوم ریاضیه—ك تاریخیه—سی τὸ ἱστορικὸν μέρος τῶν μαθηματικῶν ἐπιστημῶν· § ὑπηρεσία, θέσις ἐπιστάτου βακουφικῶν κτημάτων, ἤτοι μουτεβελλῆ, ἢ Ἰμάμου: ی—امامت θέσις, ὑπηρεσία Ἰμάμου· || تولیت ی— θέσις μουτεβελλῆ· || خطابت—ی θέσις ἱεροκήρυκος [μουσουλμάνου]· § αἰτία, λόγος: ـِ قرضدن بیك غروش الهجق دعوی ایدیور ἐναγει ἀπαιτῶν χίλια γρόσια λόγῳ δανείου· || —له بو διὰ τὸν λόγον τοῦτον, ἕνεκα τούτου· || —له **δζιχέτ-λε,** ἕνεκα τοῦ .. ἢ διότι [μετὰ συνθ. ἀναφ. μτχ.]: یتیشه مدی —له اویاندیغی اویقودن کچ δὲν ἠδυνήθη νὰ προφθάσῃ ἕνεκα τοῦ ὅτι ἐξώρας ἀφυπνίσθη· || —له **δζιχετί-ιλε,** ἕνεκα τοῦ . .ἢ διότι [μετ' ἀπαρεμφ.]: اویقودن کچ اویانمق δὲν ἠδυνήθη νὰ προφθάσῃ ἕνεκα τοῦ ὅτι ἐξώρας ἀφυπνίσθη· § πλθ. جهات **δζιχάτ,** βλ.

جهد Α. **δζέχτ,** κ. **δζάχτ,** ὄν. προσπάθεια: و غیرت —προσπάθεια καὶ ζῆλος· || ـِ مرتبه سنده ی— مقدمانه προσπάθεια ἐνδελεχής· || رفاهیت اولمدی ناثل δὲν ἠξιώθη εὐημερίας ἀναλόγως τῶν προσπαθειῶν του. || [δοτ.]: تحصیل تحسیندر ἀξιέπαινος εἶναι ἡ προσπάθειά του πρὸς ἀπόκτησιν γνώσεων. ‖ Ρμ. **προσπαθῶ** [δοτ.].

جهر Α. **δζέχρ,** ρ.ἀφ. τὸ ὑψοῦν τὴν φωνήν, ἤτοι ἀναγινώσκειν ἢ λέγειν τι μεγαλοφώνως, γεγωνυίᾳ τῇ φωνῇ, παρρησίᾳ [ἀντίθ. اخفا **ιχφᾶ,** κρύπτειν] § [φυσ. ἱστ.] λευκίασις

جهراً Α. **δζέχρ-εν,** ἐπρ. μεγαλοφώνως, ἀναφανδόν, παρρησίᾳ, δημοσίᾳ: مکتوبی — قرائت ایلدی ἀνέγνωσε τὴν ἐπιστολὴν μεγαλοφώνως, παρρησίᾳ.

جهره Τ. **δζεχρέ,** ὄν. πηνίον βάμβακος, μετάξης, κ.τυλιγάδι ἢ μασοῦρι, εἰς ὃ τυλίσσεται ὁ βάμβαξ, ἡ μέταξα· τὸ ποσὸν τῆς μετάξης κτλ. τὸ τυλισσόμενον εἰς τὸ πηνίον.

جهرة Α. **δζέχρ-ετεν,** ἐπρ. ἀναφανδόν, δημοσίᾳ, μεγαλοφώνως: ایفای صلوة—προσεύχεσθαι δημοσίᾳ· || ارا—ـِ τὸ δεικνύειν ἀναφανδόν.

جهری Τ. **δζεχρί,** ὄν. ἐρυθρόδανον.

جهری Α. **δζεχρ-ί,** ἐπθ. ὁ δημοσίᾳ καὶ μεγαλοφώνως γινόμενος: نماز ـِ προσευχὴ δημοσίᾳ γινομένη· § θ. جهر.

جهل Α. **δζέχλ,** ὄν. ἀμάθεια, ἄγνοια: هر شیك علمی—ندن اولادر ἡ γνῶσις παντὸς πράγματος εἶναι προτιμοτέρα τῆς ἀγνοίας· || بسیط ـِ ἀμάθεια ἁπλῆ ἢ καθαρά· || مرکب ـِ ἀμάθεια σύνθετος, ἤτοι ἠμιμάθεια, δοκησισοφία.

جهلاً Α. **δζέχλ-εν,** ἐπρ. ἐξ ἀμαθείας, ἀγνοίας.

جهلا Α. **δζσχελά** [πλθ. τοῦ جاهل] ὄν. ἀμαθεῖς: اجهل ـِ ὁ ἀμαθέστατος τῶν ἀμαθῶν, λίαν ἀμαθής· ||βλ. ἐπόμ.

جهله Α. **δζεχελὲ** [πλθ.τοῦ جاهل] ὄν. ἀμαθεῖς: عوام ـ— οἱ ἀμαθεῖς τοῦ λαοῦ, τοῦ ὄχλου· ||βλ. جهال.

جهنده Π. **δζεχεντὲ** [μτχ. τοῦ جهیدن **δζεχιτέν**] πηδῶν, τρέχων, ταχύς· βλ. جهان **δζεχάν.**

جهنم Α. **δζεχεννέμ,** ὄν. ᾅδης, κόλασις, γέεννα πυρός [κυρ. φρέαρ βαθύ]: اهل ـِ οἱ ἐν τῷ ᾅδῃ, οἱ κολασμένοι· || نار ـِ πῦρ τῆς κολάσεως· ||اول—**δζεχεννὲμ ὅλ** [ἀντὶ داخل جهنم اول] εἴσελθε εἰς τὴν κόλασιν, τὸ ἡμέτερον στὸ διάβολο νὰ πᾷς, νὰ χαθῇς, νὰ γκρεμνισθῇς· || کوتوکی —στέλεχος κολάσεως, ἤτοι αἱρετικὸς ἢ ἁμαρτωλὸς ἄξιος τῆς κολάσεως· || طاش— πέτρα τῆς κολάσεως, ἤτοι νιτρικὸς ἄργυρος· § μέρος κεκαλυμμένον, σκοτεινόν, ἢ λίαν θερμόν.

جهنملك Τ. **δζεχεννεμ-λίκ,** ὄν. τὸ μέρος τοῦ λουτρῶνος, ἔνθα καίουσι τὰ ξύλα πρὸς θέρμανσιν, κάμινος· §ἐπθ. ἄξιος τῆς κολάσεως, καταχθόνιος.

جهنمی Α. **δζεχεννεμ-ί,** ἐπθ. ἄξιος κολάσεως, καταχθόνιος: عذاب ـِ βάσανος τῆς κολάσεως.

جهود Α. **δζεχούτ** [ρζ. جهد] ὄν.'Ιουδαῖος· [κατὰ τὸ لغت کتابی καὶ τὸ ابو لغت الضیا ὠνομάσθησαν οὕτως οἱ Ἰουδαῖοι ὡς προσ-

παθήσαντες μεγάλως εἰς τὴν παρεμπόδισιν τῆς διαδόσεως τοῦ Ἰσλαμισμοῦ]· βλ. جحود ،چوت .

جهول A. **ὄζεχοὶλ** [ρζ. جهل] ἐπθ. ἀμαθέστατος· βλ. اجهل .

جهولانه Π. **ὄζεχουλ-ανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων ἀμαθεστάτῳ.

جهيز A. **ὄζεχίζ,** ἡ **ὄζιχίζ,** ὄν. ἡ προῖξ, ἣν ἡ νύμφη φέρει τῷ γαμβρῷ: آلايى — ἡ πομπὴ τῆς προικὸς τῆς κομιζομένης ἐκ τῆς οἰκίας τῆς νύμφης εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ γαμβροῦ· خلايغى —ὑπηρέτρια διδομένη ὡς προῖξ τῇ νύμφῃ· || قاطرى — καταστόλιστος [κ. λ: ἡμίονος φέρουσα προῖκα]· βλ. جهاز καὶ جِن.

جى T. **ὄζῆ, ὄζοῦ** διὰ τὰ πλατύφωνα, καὶ **ὄζί, ὄζό** διὰ τὰ λεπτόφωνα· μόριον σχηματίζον ὀνόματα τεχνητῶν καὶ ἐπαγγελματιῶν, ὡς آرابەجى **ἀραπα-ὄζῆ,** ἀμαξηλάτης· قوروجى **κορου-ὄζοῦ,** δασοφύλαξ· صندالجى **σανὲαλ-ὄζῆ,** λεμβοῦχος· موجى **μουμ-ὄζοῦ,** κηροπώλης· توتونجى **τὸτὸν-ὄζό,** καπνοπώλης· ἐν τοῖς ὀνόμασι τοῖς μὴ λήγουσιν εἰς φωνῆεν ἢ εἰς σύμφωνον ὑγρόν, ὡς ل م ن ر κτλ. ἡ κατάληξις αὕτη προφέρεται **τσῆ,** ὡς εἰ ἐγράφετο چى· π.χ. قايقجى **καϊκ-τσῆ,** πορθμεύς, سوتجى **σουτ-τσῆ,** γαλακτοπώλης κτλ. βλ. καὶ چه .

جيادت A. **ὄζιγιαὲὲτ** [ρζ. جيد] ὄν. θ. τὸ εἶναί τι καλόν, ἐν καλῇ καταστάσει, οὐχὶ διεφθαρμένον [ἰδίᾳ ἐπὶ ἀέρος], καθαρότης: هوا — καθαρότης ἀέρος· || βλ. جودت .

جياق جياق T. **ὄζιάκ-ὄζιάκ,** μόριον παριστάνον τὴν φωνὴν τῶν πτηνῶν ἰδίᾳ τῶν σαρκοβόρων, ὅταν περιίπτανται ἄνωθεν πτώματος, κρωγμός· § ικτῖνος· βλ. چاليق .

جيب A. **ὄζεῖὲ,** ὄν. τράχηλος ἐνδύματος, περιλαίμιον· § θυλάκιον ἐνδύματος, κ. τσέπη· συνέκδ. βαλάντιον, ταμεῖον [τουρκιστὶ προφέρεται **ὄζέὲ]: ماليون** — ἰδιαίτερον ταμεῖον τοῦ Σουλτάνου· || — در **ὲὲρ ὄζέὲ,** ἐν τῷ θυλακίῳ, βαλαντίῳ: اچمك — در βάλλω εἰς τὸ βαλάντιον, στὴν τσέπην [ἐπὶ ὑλικῆς ὠφελείας δολίας καὶ παρανόμου]· || ى — قويون θυλάκιον ἐνδύματος κατὰ τὸ στῆθος· || ى — يان θυλάκιον πλάγιον· || ى — ساعت θυλάκιον διὰ τὸ ὡρολόγιον· || ى — دليك —οὖ τὸ θυλάκιον τετρημένον, ἡ τσέπη τρύπια, ἤτοι ὁ ἄνευ ὀβολοῦ, πτωχός· || ندن — ἐκ τοῦ θυλακίου του, ἐξ ἰδίων πληρόνει, ἢ οἰκοθεν λέγει καὶ πλάττει τι· || ه — ال اچمك θέτω τὴν χεῖρα εἰς τὸ θυλάκιον, ἤτοι πληρόνω· § [ἀλγ.] ἠμίτονον: — تمام συνημίτονον· § μτφ. تفكر —σκέψις: تفكره چكمش —باشنى ἐμβάλλω τὴν κεφαλὴν εἰς σκέψιν, σκέπτομαι, ἀνησυχῶ· || سر ب — تفكر **σὲρ ὲὲ ὄζέϊὲι τεφεκκιζόρ,** σκέψις, ἀνησυχία· § πλθ. جيوب **ὄζῃγιούὲ.**

جيجوز T. **ὄζιὸζοζ,** μόριον ἐκφράζον τὴν τελείαν ἔλλειψιν, ἐξάντλησιν, ἀπώλειαν· τὸ ἡμέτερον τετέλεσται: — ه پاره χρήματα τετέλεσται.

جيجى T. **ὄζιὸζὶ** [λέξις τῶν μικρῶν παιδίων] ἐπθ. ὡραῖος· § ὄν. ἄθυρμα παιδικόν: يحى — **ὄζιὸζὶ-ὲιὸζὶ,** στολίσματα παιδαριώδη καὶ κοῦφα, ἢ ἐνδύματα ἔχοντα τοιαῦτα στολίσματα· || بك —παιδαριώδης, κοῦφος.

جيجيلى T. **ὄζιὸζι-λί,** ἐπθ. ἐστολισμένος ἰδίᾳ διὰ παιδαριωδῶν καὶ ματαίων στολισμάτων : البسه يجيلى — **ὄζιὸζιλὶ ὲιὸζιλὶ ἐλὲισέ,** ἐνδύματα ἐστολισμένα παιδαριωδῶς.

جيد A. **ὄζεῖὲ** [ρζ. جود] ἐπθ. καλός, ἐξαίρετος: — اثر ἔργον, πόνημα ἐξαίρετον· || اولان يرلر — هواسى صاف وتوپوى, ὧν ὁ ἀὴρ εἶναι καθαρὸς καὶ ἐξαίρετος· § θ. جيده : — اشعار ποιήσεις ἐξαίρετοι.

جيد A. **ὄζιὲ,** ὄν. λαιμός· § πλθ. جيود **ὄζῃγιούὲ.**

جيران T. **ὄζεϊράν,** κοινῶς جيلان **ὄζεϊλάν,** ὄν. κεμάς, δορκάς· βλ. غزال .

جيران A. **ὄζιρὰν** [πλθ. τοῦ جار] ὄν. γείτονες: — معلوم الحدود وال **μα'λούμουλ-χουὲοὺτ ὲὲ-λ-ὄζιράν,** οὗ τὰ ὅρια καὶ οἱ γείτονες γνωστοὶ τυγχάνουσι [ἐπὶ κτήματος].

جيرو It. **ὄζίρο** [giro] ὄν. ὀπισθογράφησις συναλλαγματικῆς ἢ ὁμολόγου: اچمك — ὀπισθογραφῶ συναλλαγματικὴν [αἰτ.].

جيرلامق T. **ὄζιρλαμάκ,** جيرلدامق **ὄζιριλὲαμάκ,** βλ. جرلدامق، جرلامق .

جيز T. **ὄζίζ,** جيزردامق **ὄζιζιρὲαμάκ,** جيزلامق **ὄζιζλαμάκ,** βλ. جزردامق، جزلامق .

جيش A. **ὄζεῖζ,** ὄν. στρατός, στρατιά: مقدمة ال — **μουκαὲὲέμετου-λ-ὄζεῖζ,** τὸ προπορευόμενον μέρος, ἤτοι τὸ μέτωπον τοῦ στρατοῦ· || — قلب ال **κάλὲπου-λ-ὄζεῖζ,** τὸ κέντρον τοῦ στρατοῦ· || — سوق ال **σέβκου-λ-ὄζεῖζ,**

στρατηγική, ἤτοι ἐπιστήμη τῶν κινήσεων τοῦ στρατοῦ· || βλ. تعبيه § πλθ. جيوش **ὄζῃγιούζ.**

جيفه A. **ὄζιφέ,** ὄν. θ. πτῶμα: خور — **ὄζιφὲχόρ,** ἐπθ. ὁ τρώγων πτώματα· § πλ. جيف **ὄζιγέφ.**

جيل T. **ὄζίλ,** μόριον ὅπερ προστιθέμενον εἰς τὸ τέλος ὀνομάτων ἐκφράζει ἔχθραν καὶ καταφοράν : ὡς آدجيل **ὰὲαμ-ὄζίλ,** ζῶον ἐφορμῶν κατὰ τοῦ ἀνθρώπου· || بالقجيل **ὲαλπκ-ὄζήλ,** πτηνὸν κυνηγοῦν τοὺς ἰχθῦς, ἰχθυοφάγον, ἐρωδιός· § μόριον σχηματίζον ὑποκοριστικά, ἢ ὀνόματα σημαίνοντα ὁμοιότητα· ὡς آجيل λευκοειδής, قيرجيل ὑπόφαιος.

جيل A. **ὄζίλ,** ὄν. φυλή, λαός, ἔθνος· § ἡλικία, γενεά· § πλθ. اجيال **ἐὄζῃγάλ.**

جيلان T. **ὄζεϊλάν,** βλ. جيران **ὄζεϊράν.**

جيليز T. **ὄζιλίζ,** ἐπθ. λεπτοφυής, ἀδύνατος, ἰσχνός, λεπτός : چوجق — παῖς ἀδύνατος, ἰσχνός· || يازى —γραφὴ λεπτή.

جيم A. **ὄζίμ,** ὄν. θ. ὄνομα τοῦ γράμματος ج **ὄζίμ** : — حرف ال **χάρῳὸ-λ-ὄζίμ,** τὸ γράμμα ὄζίμ· || موحده — **ὄζίμι μὸὲεχχαὲέ,** τὸ μονόστικτον ὄζίμ· || قارنده بر نقطه — μία στιγμὴ ἐντὸς τῆς κοιλίας τοῦ ὄζίμ, ἤτοι ἄνθρωπος ἀμαθὴς καὶ ἀσήμαντος· § βλ. καὶ لام .

جيم T. **ὄζίμ,** μόριον ἐπιτατικὸν ἐν χρήσει ὁμοῦ μετὰ τοῦ ἐπιθέτου جيوق βλ.

جيماقوقه T. **ὄζημὲακοὺκα,** ἐπθ. ἄνθρωπος ἀσύμμετρος, οὗ τὸ ἀνάστημα ὡς τὸ γράμμα ج .

جيميز **ὄζιμὲίζ,** ταὐτὸ جنبز βλ.

جيناق T. **ὄζινάκ,** ὄν. οἱ ὄνυχες τῶν σαρκοβόρων ζώων· § βλ. قيناق .

جيوادره It. **ὄζιὸάὲρα,** πρόβολος, ἤτοι ὁ κατὰ τὴν πρῴραν προεξέχων ὁριζοντίως πρὸς τὴν θάλασσαν ἱστὸς τοῦ πλοίου, ἄνωθι τοῦ ὁποίου ὑψοῦται καθέτως τὸ δοράτιον [باستون], κάτωθι δὲ τὸ ὑπογένειον [صقال].

جيواطه It. **ὄζιὸάτα,** ὄν. ὀπὴ ἀνοιχθεῖσα δι' ἕλικα [βίδαν]· ὕλος, μέγα ὡς ἡ ἑλιξ καρφίον.

جيوب A. **ὄζῃγιούὲ,** πλθ. τοῦ جيب **ὄζεῖὲ** βλ.

جيوجيو T. **ὄζιὸ-ὄζιό,** ὄν. νεοσσίον, κ. πουλάκι νεωστὶ ἐκκολαφθὲν ἐκ τοῦ ὠοῦ ὄρνιθος ἢ πτηνοῦ· § κελάδημα νεοσσίων ἢ πτηνῶν· § μτφ. θόρυβος, ταραχή.

جيوجيولى T. **ὄζιὸ-ὄζιὸ-λή,** ἐπθ. θορυβώδης, ζωηρός: وقتى — بازارك ἡ ζωηρὰ ὥρα τῆς ἀγορᾶς, πλήθουσα ἀγορά.

جيود A. **ὄζῃγιούὲ,** πλθ. τοῦ جيد **ὄζίὲ,** βλ.

جيوش A. **ὄζῃγιοὺζ** [πλθ. τοῦ جيش] ὄν. στρατοί, στρατεύματα: دشمن —τὰ στρατεύματα τοῦ ἐχθροῦ.

جيولدامق T. **ὄζιὸ-πλὲαμάκ,** ρμ. οὐδ. κελαδῶ [ἐπὶ μικρῶν πτηνῶν].

جيولدى T. **ὄζιὸ-πλὲῆ,** ὄν. κελάδημα μικρῶν πτηνῶν.

جيوه T. **ὄζιὸὰ** [ἐκ τοῦ περσ. ژيوه **ζιὸά**] ὄν. ὑδράργυρος [ἐπιστημ. زيبق **ζιὲάκ**]: — هوا θειοῦχος ὑδράργυρος, κιννάβαρι· || كبى قايوب چوجق — چوجق ὁ παῖς ἔφυγε διολισθήσας ὡς ὑδράργυρος· || بارداغى — ποτήριον, ὅπερ δὲν δύναται νὰ σταθῇ ὄρθιον· μτφ. ἄνθρωπος ἀτίθασσος καὶ κακῆς διαγωγῆς, σερπετός· || داريسى — εἶδος κέγχρου, οὗ οἱ κόκκοι μικροί.

جيوه‌لك T. **ὄζιὸελέκ,** ὄν. καὶ ἐπθ. νέος, ζωηρὸς [ἄνθρωπος ἢ ζῶον], παλληκάρι: ى — دوه νέα ζωηρὰ κάμηλος· || يكيچرى — ى νέος ζωηρὸς Γενίτσαρος.

جيوه‌لى T. **ὄζιὸὰ-λῆ,** ἐπθ. ὁ περιέχων ὑδράργυρον, ὁ ἐξ ὑδραργύρου· ἐπιστημ. زيبق **ζιὲάκῆ.**

جيوه‌رده‌مك T. **ὄζιὸ-ιὲὲεμέκ,** ἢ جيوه‌لده‌مك **ὄζιὸ-ιλὲεμέκ,** ρμ. οὐδ. κελαδῶ (ἐπὶ μικρῶν πτηνῶν) βλ. جيولدامق .

جيوق T. **ὄζιὸήκ,** [βλ. صيوق] ἐπθ. ὑδαρὴς καὶ γλοιώδης ὡς τὸ ἔλαιον, ὁ βούτυρος, ἢ ὁ πηλός: — جيم **ὄζὴμ-ὄζιὸήκ,** ἢ — جس **ὄζὴς-ὄζιὸήκ,** ὅλως διόλου γλοιώδης· || — چامور — πηλὸς λίαν γλοιώδης· || ياغ — اللرى جيم اِچنده αἱ χεῖρές του ἐντὸς γλοιώδους ἐλαίου· || چامور — اوسق باشى τὰ ἐνδύματά του πλήρη πηλοῦ γλοιώδους.

جيوقلامق T. **ὄζιὸήκ-λαμάκ,** ρμ. μτδ. καθιστῶ τι γλοιῶδες καὶ μαλακὸν διὰ τῆς θλίψεως καὶ πιέσεως [αἰτ.].

جیویقلانمق } T. **δζηδηκ-λανμάκ,** ρμ. οὐδ. καθίσταμαι γλοιώδης [ἐπὶ πηλοῦ, βορβόρου], ἢ μεταβάλλομαι εἰς βόρβορον γλοιώδη [ἐπὶ ὁδοῦ]· § καθίσταμαι ἰδιότροπος, ὀχληρός.

جیپر } T. **δζιῖρ,** ἦχος παραγόμενος ἐκ τῆς σχίσεως ἢ καύσεως πράγματος· βλ. جاپر.

جیپردامق } T. **δζιῖρ-ταμάκ,** ρμ. οὐδ. σχίζομαι ἢ καίομαι μετὰ θορύβου βλ. جاپردامق.

جیپردی } T. **δζιῖρ-τί,** ὄν. ἦχος πανίου ἢ χάρτου σχιζομένου· ἦχος ψαλιδίου, ὅταν κόπτῃ· βλ. قیجردی.

چ

چ } **τόίμ,** ἕβδομον γράμμα τοῦ τουρκικοῦ ἀλφαβήτου, προφερόμενον ὡς τὸ **τσ** ἐν ταῖς λέξεσι τσάκνον, τσακκίζω κτλ. Τὸ γράμμα τοῦτο ἐδανείσθη ἡ τουρκικὴ ἐκ τῆς περσικῆς, διότι ἐν τῷ ἀραβικῷ ἀλφαβήτῳ δὲν ὑπάρχει καὶ οὐδεμία ἀπαντᾷ λέξις ἀραβικὴ ἀρχομένη ἀπὸ τοῦ γράμματος τούτου ἢ περιέχουσα αὐτό· διὸ καὶ καλεῖται چیم فارسی **τσίμι φαρισί,** τσὶμ περσικόν [βλ. چیم]. Ἀριθμητικῶς ἰσοδυναμεῖ τῷ ج, ἤτοι σημαίνει 3.

چابالامق } T. ἢ چبالامق **τσάπα-λαμάκ,** ρμ. οὐδ. κινῶ χεῖρας καὶ πόδας, ἤτοι προσπαθῶ, ἀγωνίζομαι, καταβάλλω πᾶσαν προσπάθειαν, ἐργάζομαι, καταγίνομαι [δοτ.]: —درسه چالشوب καταγίνομαι εἰς τὸ μάθημα·||— προσπαθῶ καὶ ἀγωνίζομαι, καταβάλλω πᾶσαν προσπάθειαν· || بر کونك عمرایچون ایکی کون چابا διὰ βίον μιᾶς ἡμέρας [ἐφήμερον] ἀγωνίζου δύο ἡμέρας· || βλ. چاپالامق.

چابالانمق } T. **τσάπα-λανμάκ,** ρμ. οὐδ. κινῶ χεῖρας, πόδας, ἤτοι προσπαθῶ, ἀγωνίζομαι νὰ διαφύγω κτλ.

چابالایش } T. **τσάπα-λαγίς,** ρ. ἀφ. προσπάθεια, ἀγωνία.

چابك } Π. **τσαπόκ,** ἐπθ. ταχύς: یا— ταχύπους, ὠκύπους·||دست— ταχὺς τὴν χεῖρα, ταχύχειρ· ||روم— ὁ ταχὺς βαίνων [ῥέθ], ταχυπόρος· || βλ. καὶ چابوق.

چابلوس } **τσαπιλούς,** ἀντὶ جابلوس βλ.

چابوجاجق } T. **τσαπουδζαδζήκ,** καὶ چابوجاق **τσαπουδζάκ** [ἐκ τοῦ چابوق] ἐπρ. τάχιστα, ἐν τάχει, ἐν τῷ ἅμα, ἀμέσως.

چابوق } T. **τσαπούκ** [ἐκ τοῦ چابك] ἐπθ. ταχύς, γοργός: —آیاغنه ταχὺς εἰς τὸν πόδα, εὐκίνητος·||—الله ταχὺς τὴν χεῖρα·§ἐπρ. ταχέως: — —**τσαπούκ τσαπούκ,** ἢ—چار **τσάρ τσαπούκ,** ὅ,τι τάχιστα. ‖ Ρμ. اولق—σπεύδω: اول—σπεῦσον·

چابوقلق } T. **τσαπουκ-λούκ,** ἀφ. ταχύτης, σπουδή, γοργότης: ی— ال ταχυδακτυλουργία.

چاپ } T. **τσάπ,** ὄν. διάμετρος κυλίνδρου, σφαίρας, ὀλκὴ πυροβόλου, διάμετρος πέπονος, ὑδροπέπονος, ξυλικῆς κτλ: طوپ—ی ὀλκὴ τηλεβόλου·||طوپ یکرمی بر—نده τηλεβόλον ὀλκῆς τῶν 21, ἤτοι χωρητικότητος σφαίρας 21 ὀκκάδων· || کوره — ی διάμετρος σφαίρας· || دم بر—ایری διάμετρος ξυλικῆς·||کراسته—ی ἄνθρωπος μεγάλης διαμέτρου, ἤτοι μεγαλόσωμος, χονδρός·§ [ἀρχ.]ἐμβάτης·§[γεωμ.] پرکاری— διαβήτης πρὸς καταμέτρησιν ὄγκου· § ἔγγραφον ἐπίσημον δεικνύον τὰς διαστάσεις γηπέδου· ||بنا— ی ἄδεια οἰκοδομῆς τὸ πάλαι.

چاپاچول } T. **τσαπατσούλ,** ἐπθ. ἄνθρωπος οὗ τὰ ἄκρα τῆς ἀναξυρίδος [βρακοπόδια] εἶναι εὐρύτατα ἢ κρέμανται, ἀδέξιος, κ. τσαπατσούλης· βλ. چولپه.

چاپار } T. **τσαπάρ** [ἐκ τοῦ چاپق] ὄν. ταχυδρόμος [σπν.].

چاپارز } T. ἢ چپارز **τσαπαρίζ** [ἐκ τοῦ π. چپ راست **τσέπ-ράστ**] ὄν. ἐμπόδιον, πρόσκομμα, κώλυμα: فلان کیمسه ایشمزه—ویردی ὁ δεῖνα παρενέβαλε προσκόμματα εἰς τὴν ὑπόθεσιν ἡμῶν· § ἐπθ. δύσκολος, ὁ παρουσιάζων κωλύματα, περίπλοκος: کلدی — فلان ایش ἡ δεῖνα ὑπόθεσις δύσκολος ἦλθεν· || βλ. چاپراز.

چاپارزلق } T. ἢ چپارزلق **τσαπαρίζ-λήκ,** ὄν. ἐμπόδιον, πρόσκομμα.

چاپارزلی } T. ἢ چپارزلو **τσαπαρίζ-λῆ,** ἐπθ. περίπλοκος, δύσκολος.

چاپاری } T. **τσαπαρῆ** [κατὰ τὸ اهجه, ἑλλ.] ὄν. εἶδος ὁρμιᾶς μὲ πολλὰ ἄγκιστρα.

چاپاق } T. ἢ چپاق **τσαπάκ** [ἐκ τοῦ چاپق] ἐπθ. ταχύς, σπεύδων, ῥέων· § ὄν. λήμη [τσίμπλα]: ی—کوز لήμη ὀφθαλμοῦ·||—سیلرکن کوز چیقاریر ἐξάγει τὸν ὀφθαλμόν [πρμ.]·||بالغی— ἰχθὺς τῶν γλυκέων ὑδάτων γλυκύτατος καὶ ἔχων εὐρέα λέπια· εἶδος κυπρίνου.

چاپاقلانمق } T. ἢ چپاقلانمق **τσαπακ-λανμάκ,** ρμ. οὐδ. λημάω, κ. τσιμπλιάζω, καθίσταμαι λημαλέος, κ. τσιμπλιάρης.

چاپاقلی } T. ἢ چپاقلو **τσαπακ-λοῦ,** ἐπθ. λημῶν, λημαλέος, κ. τσιμπλιάρης.

چاپاناق } T. ἢ چپاناق **τσαπανάκ** [ἐκ τοῦ چاپق] ὄν. πρᾶγμα φυγαδευθέν.

چاپاناقلو } T. **τσαπανακ-λοῦ,** ἐπθ. φυγαδευόμενος: اولور— قوکشو قیزی ἡ κόρη τοῦ γείτονος φυγαδεύεται [πρμ.].

چاپاول } T. **τσαπαούλ,** ὄν. λαφυραγωγὸς [στρατός]· βλ. چاپولجی، چاپول.

چاپراز } T. **τσαπράζ** [ἐκ τοῦ περσ. چپ راست **τσέπ-ράστ**] ἐπθ. διασταυρούμενος, σταυρωτός, λοξοειδὴς [ὡς ἔνδυμα, κομβία ἐνδύματος κτλ.]: یلك — γελέκιον σταυρωτόν· ||دوکمه— κομβία διασταυρούμενα·§ ὄν. γελέκιον κεντητὸν καὶ σταυρωτὸν μὲ κομβία διασταυρούμενα: ی— آشجی γελέκιον σταυρωτὸν μαγείρου·||ی—انغورین ἢ ρινίον σταυροειδῶς κεχαραγμένον· § ἐπρ. σταυροειδῶς, λοξῶς.

چاپرازلامق } T. **τσαπραζ-λαμάκ,** ρμ. μτδ. διασταυρῶ [αἰτ.]:—الری διασταυρῶ τὰς χεῖρας, ἤτοι θέτω τὴν δεξιὰν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου καὶ τὴν ἀριστερὰν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ.

چاپرازواری } T. **τσαπραζ-βαρῆ,** ἐπθ. σταυρωτός, διασταυρούμενος.

چاپراشمق } T. **τσαπρασμάκ,** ἢ چپرشمك **τσεπρεσμέκ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ρμ. οὐδ. διασταυροῦμαι, περιπλέκομαι, εἰσέρχομαι τὸ ἓν ἐντὸς τοῦ ἄλλου καὶ συσφίγγομαι.

چاپراشیق } T. **τσαπρασήκ,** ἢ چپرشیك **τσεπρεσίκ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. περιπεπλεγμένος, δύσκολος, περίπλοκος: ایش— ὑπόθεσις περίπλοκος· βλ. چاپرز.

چاپق } T. **τσαπκῆ** [λ. ἀρχ. ἐκ τοῦ چاپق] ὄν. ἐπιδρομή.

چاپقیلامق } T: **τσαπκη-λαμάκ,** ρμ. μτδ. κάμνω τὸν ἵππον νὰ βαδίζῃ πέδην· § διαρπάζω, λαφυραγωγῶ.

چاپقین } T. **τσαπ-κὶν** [ἐκ τοῦ چاپق] ἐπθ. ὁ πολὺ ὀδεύων, τρέχων [ζῶον ἢ ἄνθρωπος], ὁ βαδίζων εἶδός τι πέδης[ἵππος]· § ὄν. κακοήθης, ἀχρεῖος, ἄσωτος, διεφθαρμένος, τυχοδιώκτης: —اوچاری διεφθαρμένος εἰς τὸ ἄκρον, οὔτινος ἡ κακοήθεια δὲν ἔχει ὅρια·||—ی محله οἱ ἄτακτοι παῖδες τῆς συνοικίας, κ. τσαπκῆνι.

چاپقینلق } T. **τσαπκην-λήκ,** ὄν. ταχὺ βάδισμα, δρόμος, τρέξιμον· εἶδος βαδίσματος ἵππου ἢ πέδης· § κακοήθεια, διαφθορά: ایتك — ه کیتمك — παραδίδομαι εἰς τὴν διαφθοράν, κακοήθειαν, τὴν ἀσωτίαν.

چاپمق } T. **τσαπ-μὰκ** [λ. ἀρχ. κατὰ τὸ اهجه, ἐκ τοῦ چارپق] ρμ. μτδ. κτυπῶ καὶ ἐλαύνω τὸν ἵππον, κάμνω νὰ τρέχῃ· § ἀμτδ. τρέχω, ποιῶ ἐπιδρομήν.

چاپلی } T. **τσαπ-λῆ,** ἐπθ. ὁ ἔχων διάμετρον [ἐπὶ τηλεβόλου, πυροβόλου, ἢ ὑδροπέπονος κτλ. ἢ ξυλικῆς]:—بیوك μεγάλης διαμέτρου·||—کوچك μικρᾶς διαμέτρου.

چاپوت } T. **τσαπούτ,** ὄν. ῥάκος, κουρέλλι παλαιοῦ ἐνδύματος, ἀπομάκτρα, κ. πατσαβοῦρα.

چاپول T.**τσαπούλ** [ἐκ τοῦ چاپمق] ὄν.λεία, λάφυρον, λαφυραγωγία, διαρπαγή.

چاپولجی T.**τσαπουλ-δζοῦ,** ὄν. λαφυραγωγός, διαρπάζων.

چاپوللامق T. **τσαπουλ-λαμάκ,** ρμ. μτδ. λαφυραγωγῶ, διαρπάζω.

چاپوللانمق T. **τσαπουλ-λανμάκ,** ρμ.μσ. λαφυραγωγῶ, καταλαμβάνω πρᾶγμα ἀλλότριον, διαρπάζω.

چاپه Ιτ. **τσάπα,** ὄν. σκαπάνη, λίσγος, ἐργαλεῖον κηπουρικόν, κ.τσάπα [βλ.καὶ بل]· § سی — کی ἄγκυρα ἔχουσα ξυλίνην ἢ σιδηρᾶν λαβήν, ἢ ἡ τοιαύτη λαβὴ αὐτῆς.

چاپه‌جی T. **τσαπα-δζῆ,** ὄν. σκαπανεύς, ἐργάτης κηπουροῦ καθαρίζων ἀγρὸν βάμβακος· § στρατιώτης τὸ πάλαι τοῦ ὀθωμανικοῦ στρατοῦ ἀνήκων εἰς ἰδιαίτερον τάγμα τῶν σκαπανέων· βλ. καὶ بالطه‌جی.

چاپه‌لامق T. **τσαπα-λαμάκ,** ρμ.μτδ.σκάπτω τὴν γῆν διὰ σκαπάνης, καθιστῶ αὐτὴν ἀπαλήν· βλ. بالامق، بله‌مك.

چاپیجی T. **τσαπηδζῆ** [ἐκ τοῦ چاپمق] ὄν. ὁ ποιῶν ἐπιδρομάς, λεπλασίας, ἐπιδρομεύς.

چات T. **τσάτ,** μόριον παριστάνον τὸν κρότον ἢ τὸν τριγμόν, ὅστις παράγεται ἐκ τῆς συγκρούσεως δύο σωμάτων, ἢ ἐκ τῆς θραύσεως σώματός τινος, ἢ ἐκ κρούσεως θύρας, ἢ ἐκ ξυλισμοῦ: چات چات κριγμὸς ξύλων· || چات چوت **τσὰτ τσούτ,** ξυλισμός· || چاقدق **τσατα-τάκ,** μετὰ κρότου, κριγμοῦ [ὡς τὸ پاقدق βλ.]· || چات پات σπανίως, ἐνίοτε· βλ. چاتر καὶ چت.

چاتاق T. **τσατὰκ** [ἐκ τοῦ چاتمق] ὄν. μέρος ἔνθα δύο ὄρη συνενοῦνται, ἤτοι κοιλάς: چوتاق — **τσατὰκ τσουτάκ,** περίπλοκος, ἐμπερδευμένος· βλ. چتاق καὶ چاتره.

چاتال T.ἢ چتال **τσατὰλ** [ἐκ τοῦ چاتمق] ὄν. δίκρανον [ἐργ. γεωργ.], περόνη, κ. πηροῦνι [τραπέζης]: چاتال — περόνια, μαχαίρια, μαχαιροπήρουνα·§ ی — ایرماق συμβολὴ δύο ποταμῶν· § ἐπθ. δισχιδής: چاتال طرف — ὄνυξ δισχιδής, ὄνυξ ἵππου, ὄνου, ὁπλή· || چاتالی طرف — ὁ ἔχων ὁπλὴν [ἐπὶ μηρυκαστικῶν ζώων· || س — φωνὴ βραγχώδης· || سوز — λόγος ἀμφίβολος, ἐπαμφοτερίζων· || اختار — ἑλικτήρ, ἤτοι ἐργαλεῖον δι'οὗ σφίγγονται ἢ χαλῶνται οἱ κοχλίαι [βίδες]· || قازیق — πάσσαλος δισχιδής· μτφρ. ὑπόθεσις μὴ προχωροῦσα, μὴ εὐδοκιμοῦσα· || ایش — ὑπόθεσις δισχιδής, διλημματική, περίπλοκος· || کورمك کوزلر — οἱ ὀφθαλμοὶ βλέπουσι τὰ ἀντικείμενα διχασμένα [ἐπὶ νυσταλέου].

چاتالجق T. **τσαταλ-δζήκ,** ὄν. μικρὰ περόνη.

چاتاللاشمق T.**τσαταλ-λασμάκ,** چاتاللاشدیرمق **τσαταλλασ-τηρμάκ,** βλ. چاتاللانمق چاتاللاندیرمق.

چاتاللاندیرمق T.ἢ چتاللاندیرمق **τσαταλ-λαντηρμάκ,** ρμ.μτδ. καθιστῶ τι διχοειδές, διχάζω· συνεκδ. καθιστῶ ἀμφίβολον, ἐπαμφοτερίζον, δημιουργῶ δυσκολίας, περιπλοκάς, περιπλέκω [αἰτ.].

چاتاللانمق T. ἢ چتاللانمق **τσαταλ-λανμάκ,** ρμ. οὐδ. διχάζομαι, καθίσταμαι διχοειδής, συνεκδ. ἀμφίβολος, ἐπαμφοτερίζων, περιπλέκομαι: — مسئله τὸ ζήτημα περιπλέκεται.

چاتاللق T. ἢ چتاللق **τσαταλ-λήκ,** ὄν. διχασμός, ἀμφιβολία, διαφορά, περιπλοκή, δυσκολία, δυσχέρεια: پیدا اولمق — ایشده παρουσιάζεται δυσχέρεια ἐν τῇ ὑποθέσει.

چاتدیرمق T.**τσατ-τηρ-μὰκ** [ἐκ τοῦ چاتمق βλ.] ρμ.μτδ. κάμνω νὰ προσκρούσῃ, νὰ συναντήσῃ, νὰ πλησιάσῃ, κάμνω δύο πλοῖα νὰ συγκρουσθῶσι· § βάλλω νὰ πήξωσιν οἰκοδομήν, νὰ κτίσωσι [δοτ. αἰτ.].

چاتر T. **τσατήρ,** [ἐκ τοῦ چات] μόριον παριστάνον τὸν κρότον σώματος θραυομένου, ἢ τὸν τριγμὸν σώματος τρίζοντος· ἐπαναλαμβάνεται: چاتر چاتر **τσατὴρ τσατήρ,** ἢ چاتر چوتور **τσατὴρ τσουτούρ,** μετὰ τριγμοῦ ἢ σπινθηροβολῶν [ἐπὶ ξύλων καιομένων ἢ θραυομένων, ἢ θύρας τριζούσης]· چوتور اچیلوب قپو — **τσουτούρ** ἤνοιξεν ἡ θύρα μετὰ τριγμοῦ· || چوتور قیرمق — تخته‌لری θραύω τὰ ξύλα μετὰ τριγμοῦ· || βλ. καὶ چتر.

چاترداتمق T.**τσατηρ-τατμάκ,** ρμ. μτδ.κάμνω τι νὰ τρίζῃ, νὰ κροτῇ, θραύω μετὰ κρότου [αἰτ.].

چاتردامق T.**τσατηρ-τὰμ-μὰκ,** ρμ.οὐδ. τρίζω [ἐπὶ οἰκοδομῆς, δένδρων, ὀδόντων, ὀστέων κτλ.] ἢ καίομαι μετὰ τριγμοῦ, σπινθηροβολισμοῦ: اولو ایچنده چاتردایه آلولر

قالش ἔμεινεν ἐντὸς τῶν φλογῶν τρίζον ἢ καιόμενον μετὰ σπινθηροβολισμοῦ· βλ. καὶ چتردامق.

چاتردی T. **τσατηρ-τῆ,** ὄν. τριγμός, κρότος, πάταγος· βλ. καὶ چتردی.

چاتره‌پاتره T. **τσάτρα-πάτρα,** ἐπρ.κακῶς, μετρίως, κουτσὰ στραβὰ [λέγεται ἐπὶ γλώσσης, ἣν δὲν ὁμιλεῖ τις καλῶς]: سویلر ﻫ تکلم ایدر روجه‌یی — ὁμιλεῖ κακῶς τὴν ἑλληνικήν· § ἰδίᾳ λέγεται περὶ τῆς κακῶς λαλουμένης τουρκικῆς ἐν τῇ χερσονήσῳ τοῦ Αἵμου· βλ. طانغول، چانغال، چتره فیل، چتاق، چاتاق، ثقل.

چاتشمق T. **τσατ-πὰ-μάκ,** ρμ. ἀλλ. συγκρούομαι, συνάπτομαι, ἁρμόζομαι, συνδυάζομαι, κολλῶ [ἐπὶ ζώων, ἰδίᾳ κυνῶν συνουσιαζομένων].

چاتق T. **τσατ-ήκ,** βλ. چاتیق.

چاتقی T. **τσατ-κῆ** ἢ چاتغی **τσατ-γῆ,** ὄν.ἐπίδεσμος ὡς ὁ ἐπὶ τοῦ φεσίου ἢ τοῦ μετώπου ἕνεκα κεφαλοπόνου κτλ.βλ.καὶ باصدی.

چاتقین T. **τσατ-κὴν** [ἐκ τοῦ چاتمق] ἐπθ. οἰκεῖος, εὐνοούμενος, προστατευόμενος· § συνωφρυωμένος, κατηφὴς· § ἀφ. چاتقینلق.

چاتلاتمق T.**τσατ-λατμάκ,** ρμ.μτδ. κάμνω τι νὰ κροτήσῃ, διαρραγῇ μετὰ πατάγου· κάμνω τινὰ νὰ διαρραγῇ, νὰ σκάσῃ ἐκ φαγητοῦ ἢ ἐκ ζηλοτυπίας κτλ. [αἰτ.]: چوق اریه آت چاتلادور ﻫ πολλὴ κριθὴ κάμνει τὸν ἵππον νὰ διαρραγῇ· || — آورت کاوچمشیولوگو, κομπάζομαι· || — طوپوق διαρρηγνύω τὸν ἀστράγαλον, ἤτοι τρέχω, σπεύδω, σπάνω τὰ κότσια μου· βλ. καὶ چتلاتمق· || — کوز ἀνατείνω, κ. γουρλόνω τοὺς ὀφθαλμοὺς μέχρι διαρρήξεως.

چاتلاق T. **τσατ-λὰκ** [ἐκ τοῦ چاتلامق] ὄν. ρῆγμα, ρωγμή, ραγάς, σκάσιμον: دیوار — ی ρῆγμα τοίχου· || قبه — ی ρωγμὴ θόλου· || تخته — ی ρῆγμα σανίδος· || ال — ی ραγάς, σκάσιμον χειρός· § ἐπθ. διερρηγμένος, σκασμένος.

چاتلامق T. **τσατ-λαμάκ,** ρμ.οὐδ. κροτῶ [ποιῶ τσάτ], διαρρήγνυμαι, σχίζομαι μετὰ πατάγου, κ. ραγίζω, σκάνω· || باش — ἡ κεφαλὴ σκάνει, πονεῖ· || — قاصیق λαμβάνω ρῆγμα περὶ τὰ αἰδοῖα, κ. σπάνω· || طالغه — θραύεται τὸ κῦμα, κ. σπάνει· || چوجق اغلایوب — τὸ παιδίον κλαίει πολὺ [σκάνει]· || کولمکدن — διαρρήγνυμαι ἐκ τοῦ γέλωτος, σπάνω ἀπὸ τὰ γέλια· || — طوداق τὰ χείλη διαρρήγνυνται, κ. σκάνουν· || — طاش ἡ πέτρα σκάνει, ἤτοι γίνεται ὑπερβολικὸν ψῦχος· || طاش چاتلاسه ἡ πέτρα νὰ σκάσῃ, ἤτοι καθ' ὑπόθεσιν ἀδύνατον· || — یرلر ἡ γῆ διαρρήγνυται, σκάνει ἐκ τῆς ξηρασίας· || چاتلاسه باتلاسه νὰ σκάσῃ, νὰ πλαντάξῃ· || چاتلایه‌سی یمك τρώγω ὑπερβολικῶς, ἤτοι εἰς βαθμὸν ὥστε νὰ σκάσω· || چاتلایه‌سی بر قیمقها ایله کولمك γελῶ γέλωτα μέχρι διαρρήξεως· § διαρρήγνυμαι ἐκ φόβου, ζηλοτυπίας, κ. σκάνω· § θνήσκω [σκάνω ἐπὶ ζώου]· § παραλύομαι, ξηλόνομαι [ἐπὶ ραφῆς] βλ. καὶ چتلامق، چاتلایه‌سی.

چاتلایش T. **τσατ-λαγῆς,** ρ. ἀφ. διάρρηξις, κ. σκάσιμον, σπάσιμον.

چاتلایه‌سی T. **τσατ-λαγιάσῃ** [εὐκτ. τοῦ چاتلامق καὶ ἀντ. سی] ὢ ποῦ νὰ σκάσῃ! βλ. چاتلامق καὶ باتلایه‌سی.

چاتلمق T.**τσατ-πλ-μὰκ** [ἐκ τοῦ چاتمق βλ.] ρμ. πθ. στήνομαι, κτίζομαι· § κάθημαι μὲ σκέλη ἀνοικτά· § καταβάλλομαι, μεταβάλλομαι εἰς σκελετόν· § ἀνοίγω τὰ σκέλη καὶ θνήσκω [ἐπὶ ἵππων καὶ καμήλων].

چاتمق T. **τσατμάκ,** ρμ. οὐδ. ἐγγίζω, πλησιάζω, ἐφίσταμαι: رمضان کلدی چاتدی τὸ ραμαζάνιον ἦλθεν, ἐπέστη· || قیش بو سنه وقتندن اول کلدی چاتدی ὁ χειμὼν ἐφέτος ἐπέστη πρωΐρως· || [δοτ.]: — باش باشه κεφαλὴν πρὸς κεφαλὴν πλησιάζω, συσκέπτομαι· || — کی کی یه τὸ πλοῖον πλησιάζει, ἐγγίζει τὸ ἄλλο πλοῖον· || برینه — πλησιάζω τινά, ἀποκτῶ τὴν εὔνοιαν, τὴν προστασίαν τινός· § συναντῶ, περιπλέκομαι [δοτ.]: — میراث یدیه ﻫ دلیه περιπλέκομαι μετὰ παράφρονος ἢ μετὰ κληρονόμου ἀσώτου· || — بلایه περιπλέκομαι εἰς ὑπόθεσιν ὀχληράν, ἢ εἰς συνάντησιν δυσάρεστον μετ' ἀνθρώπου, ὃν ἀποφεύγω· § ἐξοκέλλω [ἐπὶ πλοίου]· § ρμ. μτδ. στήνω, κτίζω [αἰτ.]: — آتش ﻫ اوجاق ﻫ اودون στήνω πυράν, ἢ ἄνθρακας, ἢ ξύλα ὅπως ἀνάψωσι· || — سلاح στήνω ὅπλα [ἐπὶ στρατιωτῶν οἵτινες μετὰ τὰ γυμνάσια στήνουσιν ὅρθια τὰ πυροβόλα αὐτῶν ἐν τῇ πεδιάδι ἀνὰ τρία ἢ τέσσαρα, συνάπτοντες τὰ ἄκρα αὐτῶν δίκην κλίμακος μὲ τρεῖς πόδας]· || — قاش συνοφρυοῦμαι, συστέλλω τὰς ὀφρῦς· || — کیف ποιῶ διάθεσιν, γίνομαι εὔθυμος· § διαρράπτω, καταπιάνω, τρυπόνω ἔνδυμα, ἤτοι τεμάχια ἐνδύματος μέλλον-

τος νὰ ραφῇ: —ستری‌یی διαῤῥάπτω τὸ ἐπανωφόριον· ‖ —دیکش διαῤῥάπτω.

چاتمه T. **τσατμὰ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. ἄθροισμα σανίδων ἢ δοκῶν καὶ ξυλικῆς καρφωμένων προσωρινῶς· § διαῤῥαφή, κατάπηγμα, τρύπωμα ἐνδύματος· § ὕφασμα διὰ στρῶσιμον, διὰ μαξιλάρας· § ἐπθ. συνηθροισμένος, συνημμένος:—دیرمه ἄθροισμα ἔνθεν κἀκεῖθεν διαφόρων πραγμάτων, συνονθύλευμα· σῶμα στρατιωτικὸν κακῶς διωργανωμένον.

چاتی T. **τσατῆ** [ἐκ τοῦ چاتق] ὄν. στέγασις, στέγασμα οἰκίας ἢ οἰκοδομῆς, δόκωσις ἤτοι τὸ σύνολον τῶν δοκῶν, δι' ὧν στεγάζεται ἡ οἰκοδομή: مقاصی—ψαλὶς τῆς ὀροφῆς, ἤτοι δοκοὶ ὑποστηρίζουσαι τὸ κεκλιμένον μέρος τῆς στέγης· ‖ کیریشی—δοκὸς στεγαστρίς, κ. ψαλίδα· ‖ آلتی—τὸ κενὸν διάστημα τὸ μεταξὺ τῆς στέγης οἰκίας καὶ τῆς ἄνω ὀροφῆς [βλ. اراسی اوان]. § σκελετὸς ἀνθρωπίνου σώματος.

چاتیق T. **τσατ-ὴκ** [ἐκ τοῦ چاتق] ἐπθ. συνηρμοσμένος, συνηνωμένος ἐκ τοῦ ἄκρου: قاش—ὀφρῦς συνηνωμέναι· ‖ قاشلی—ὁ ἔχων τὰς ὀφρῦς συνηνωμένας· ‖ چهره—πρόσωπον συνωφρυωμένον.

چاچارون T. **τσατσαρόν**, βλ. چاچارون καὶ چاچاق.

چاچه T. **τσατσᾶ**, ὄν: —آجی εἶδος μικροῦ ἰχθύος μὴ τρωγομένου.

چادر T. **τσατὴρ** [κατὰ τὸ چهل, ἐκ τοῦ چاتق βλ. καὶ چتر] ὄν. σκηνή: قورمق—πήγνυμι, στήνω σκηνήν· ‖ آلتی—ὑπὸ τὴν σκηνήν, ἤτοι ὁ χρόνος τῆς ἐκστρατείας· ‖ دیرکی—δοκὸς σκηνῆς· ‖ ترکلکی—τροχὸς σκηνῆς, ἤτοι σανὶς στρογγύλη, δι' ἧς διέρχεται ἡ δοκὸς τῆς σκηνῆς· ‖ اتکی—κράσπεδα σκηνῆς· ‖ ایی—σχοινίον σκηνῆς· ‖ چیچکی—ἑλξίνη, περιπλοκάς· ‖ اوشاغی—κόμμι ἀμμωνιακόν.

چادرجی T. **τσατηρ-ὄζῆ**, ὄν. σκηνοποιός.

چادری T. **τσατηρ-ῆ**, ἐπθ. πράσινος σκωριόχρους.

چار T. **τσάρ**, μόριον ἐπιτατικὸν ἐν χρήσει μετὰ τοῦ چابوق, ἤτοι: چار چابوق **τσὰρ-τσατσοὺκ**, ὅ,τι τάχιστα.

چار Ρσ. **τσάρ** [βλ. چاسار], ὄν. Τσᾶρος, Καῖσαρ, αὐτοκράτωρ τῆς Ρωσίας· ‖ زاده—υἱὸς τοῦ Τσάρου, διάδοχος τοῦ Ρωσικοῦ θρόνου· βλ. چاروغ· §θ. چارچه **τσαρίτσα**, αὐτοκράτειρα.

چار Π. **τσὰρ** [ἐκ τοῦ چهار βλ.] ἀριθ. τέσσαρες-α· ‖ چشم—τέσσαρες ὀφθαλμοί, ἤτοι ἀνυπομονησία: چشمه انتظار ایتمك—ἀναμένω μετὰ μεγάλης ἀνυπομονησίας, μὲ τέσσαρα μάτια· ‖ ایرو—ὁ ἔχων τέσσαρας ὀφρῦς, ἤτοι οὗτινος ὁ μύσταξ ἀρχίσας νὰ φύηται ὁμοιάζει πρὸς ὀφρῦς· ‖ اطراف جهان—αἱ τέσσαρες γωνίαι τοῦ κόσμου, τὰ πέρατα τῆς γῆς· ‖ باش—ὑψηλὴ θέσις, περιωπή· ‖ کوشه—τετράγωνος.

چار Π. **τσὰρ** [ἐκ τοῦ چاره] ἐπρ. ἐκών, ἐν χρήσει ἐν τῇ φράσει: چار نا چار **τσὰρ νὰ τσάρ**, ἐκὼν ἄκων.

چارپا Π. **τσαρ-πᾶ**, ὄν. τετράπους.

چارپاره Π. **τσαρ-παρέ**, ὄν. κρόταλα· βλ. چالپاره.

چارپدیرمق T. **τσαρπ-τηρ-μάκ**, ῥημ. μτδ. κάμνω τι νὰ κτυπήσῃ τινά, κάμνω τι νὰ προσκροῦσῃ, κτυπῶ, ἁφίνω ἐξ ἀπροσεξίας ν' ἁρπάσωσι, νὰ κλέψωσι [δοτ. αἰτ.]: —قاونه چنهٔ جرائم اصلاحی πατάσσω, τιμωρῶ τοὺς ἐγκληματίας κατὰ τὸν νόμον [κ.λ: κτυπῶ διὰ τῶν ὀνύχων τοῦ νόμου]· ‖ نظام یولیه حرکاتی جزایه چاریدیر ὁ νόμος τὰς τοιαύτας πράξεις ὑποβάλλει εἰς ποινήν, τιμωρεῖ· ‖ کیسه‌یی چاریدیرم ἐξ ἀπροσεξίας ἁφῆκα καὶ ἔκλεψαν [ἐκτύπησαν] τὸ βαλάντιόν μου· ‖ —پریسنی جنلره κάμνω ὥστε νὰ προσβάλωσιν ἢ κακοποιήσωσί τινα τὰ πνεύματα, οἱ δαίμονες· ‖ βλ. چرپدیرمق.

چارپدیرلمق T. **τσαρπ-τηρηλ-μάκ**, ῥημ. παθ. κτυπῶμαι, τιμωροῦμαι, ἁρπάζομαι: خلافنه حرکت ایدنلر چنهٔ قاونه چارپد یرلیه جقدر οἱ παραβαίνοντες θὰ τιμωρηθῶσι κατὰ τὸν νόμον [**πενθζέϊ κανοῦν**=ὄνυξ νόμου].

چارپشدیرمق T. **τσαρπ-πὸτηρ-μάκ**, ῥημ. μτδ. βάλλω δύο ἢ περισσοτέρους νὰ κτυπηθῶσι, νὰ συγκρουσθῶσι, συγκρούω, κτυπῶ ἐλαφρῶς [αἰτ.].

چارپشمق T. **τσαρπ-πὸ-μάκ**, ῥημ. ἀλλ. συγκρούομαι, δέρομαι, παλαίω μετά τινος [τῇ یله].

چارپشمه T. **τσαρπ-πὸ-μά**, ὄν. ἅπαρ. τὸ συγκρούεσθαι, σύγκρουσις.

κτύπι: سنه اوغرامق—μου πάσχω παλμὸν καρδίας· § ὕδωρ τῆς θαλάσσης ἐγειρόμενον εἰς μικρὰς σταγόνας ὑπὸ τοῦ ἀνέμου· βλ. καὶ چربندی.

چارپمق T. **τσαρπ-πὴκ** [ἐκ τοῦ چارپمق] ἐμπρ. περιπεπλεγμένος, ἐμπερδευμένος, στρεβλός· βλ. چاپراشیق καὶ چاپیق.

چارپلمق T. **τσαρπ-πλ-μάκ**, ῥημ. οὐδ. κυρτοῦμαι, καθίσταμαι στρεβλός, στρεβλοῦμαι, κ. στραβόνω, κάμπτομαι, κλίνω: —آغیز ἢ ال ἢ آیاق στρεβλοῦται τὸ στόμα, ἡ χεὶρ, ὁ ποὺς [κ. στραβόνει]· ‖ خانه چارپلمش سقف οἰκία, ἧς ἡ ὀροφὴ ἐκυρτώθη· § προσβάλλομαι ὑπὸ κακοποιοῦ πνεύματος, δαιμονίζομαι· § δυσαρεστοῦμαι, ὀργίζομαι, στραβομουτσουνιάζω.

چارپلیش T. **τσαρπηλ-ὴς**, ἀφ. κύρτωσις, στρέβλωσις· § δαιμονιοπληξία.

چارپمق T. **τσαρπ-μάκ**, ῥημ. μτδ. πλήττω, προσβάλλω, κτυπῶ, πατάσσω [δοτ.]· § ῥίπτω κατὰ γῆς μεθ' ὁρμῆς ἢ κρότου, καταβάλλω [δοτ. αἰτ.]: —چرخ دکره ὁ τροχὸς πλήττει τὴν θάλασσαν· ‖ —یغمور پنجره‌یه ἡ βροχὴ πλήττει τὰ παράθυρα· ‖ —سس قولاغه ἡ φωνὴ πλήττει τὸ οὖς· ‖ —جن προσβάλλει τινὰ τὸ κακοποιὸν πνεῦμα, ὁ δαίμων· ‖ —طباغی یره κτυπῶ ἢ ῥίπτω τὸ τρυβλίον κατὰ γῆς [βροντῶ]· ‖ باشمی یر طرفه چاریدم ἐκτύπησα κάπου τὴν κεφαλήν μου· ‖ —چالوب ἁρπάζω διὰ τῆς βίας, ἀφαιρῶ [αἰτ.]· ‖ یان کسیجی آچه کیسه‌سنی چارپمش κλέπτης ἤνοιξε τὸ βαλαντιοτόμος ἀφῄρεσε τὸ βαλάντιόν του· ‖ —کومور باشه οἱ ἄνθρακες κτυποῦν εἰς τὴν κεφαλήν, προξενοῦσι κεφαλαλγίαν· ‖ —کونش προσβάλλει ὁ ἥλιος, πάσχω ἡλίασιν· ‖ —روزکار προσβάλλει ὁ ἄνεμος· ‖ —آتش κτυπᾷ τὸ πῦρ, προσβάλλομαι ὑπὸ τοῦ πυρός· ‖ —کوزه κτυπᾷ εἰς τὰ μάτια, προσβάλλει τὴν ὅρασιν, ἐλκύει τὴν προσοχήν, γίνεται ὁρατός, αἰσθητός, φαίνεται· §ρμ. οὐδ.: پنجره‌نك قنادی روزکاردن چارپیور τὸ φύλλον τοῦ παραθύρου κτυπᾷ ἐκ τοῦ ἀνέμου, ἤτοι συγκρούεται· ‖ —یورك κτυπᾷ ἡ καρδία, πάλλει ἐκ τρόμου, συγκινήσεως βλ. καὶ چرپمق.

چارپمه T. **τσαρπ-μὰ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. ἅπαρ. τὸ πλήττειν, πλῆξις, προσβολή, κτύπημα κτλ. βλ. چارپمق· § ὄν. ἔκτυπον, ἀνάγλυφον [ἐπὶ σκευῶν ἀργυρῶν ἢ ἄλλων κατασκευαζομένων ἐν ἀναγλύφῳ· βλ. قاقمه]· § —اختیار κλεῖθρον, ἤτοι κλειδαριὰ θύρας κτλ. προσπλουμένη ἔξωθεν ἐπὶ τῆς σανίδος καὶ οὐχὶ τεθαμμένη ἐντὸς ἐπὶ τούτῳ κοιλώματος.

چارپندی T. **τσαρπ-πντῆ** [ἐκ τοῦ چارپمق] ὄν. παλμὸς καρδίας, κ. καρδιοπάλμος· βλ. καὶ چرپندی.

چارپنمق T. **τσαρπ-πν-μὰκ** [ἐκ τοῦ چارپمق] ῥημ. μσ. ταράττομαι, ἀγωνίζομαι, σφαδάζω, κτυπιοῦμαι· βλ. καὶ چرپنمق.

چارپیق T. **τσαρπ-πὴκ** [ἐκ τοῦ چارپمق] ἐπθ. στρεβλός, σκολιός, κυρτός, ἀκανόνιστος: —تخته σανὶς στρεβλή· ‖ —آغاج δένδρον στρεβλόν· ‖ —بنا οἰκοδομὴ στρεβλή· ‖ —شهنشین ἐξώστης σκολιός, ἀκανόνιστος· ‖ —فس بر آز یانه φέσιον ὀλίγον κλῖνον εἰς τὸ πλάγιον, κ. στραβοφορεμένον· ‖ —آغز στόμα στρεβλόν· ‖ —آیاق στρεβλὸς ποὺς· ‖ چورپوق—**τσαρπὴκ τσουρπούκ**, ὅλως διόλου στρεβλός· ‖ —ذهنلو στραβοκέφαλος, διεστραμμένος· § μτφ. δύστροπος, διεστραμμένος, ἀνάποδος.

چارچوبه Π. **τσαρτσουπέ**, βλ. چرچیوه.

چارداق **τσαρτὰκ**, βλ. چارطاق.

چارسو Π. **τσαρ-σοῦ**, ὄν. ἀγορά [κυρίως τέσσαρα μέρη]· βλ. چارشو.

چارشافلانمق **τσαρσαφ-λανμάκ**, ῥημ. μσ. περιβάλλομαι چارشف βλ.

چارشب Π. **τσαρ-σὲπ**, [ἐκ τοῦ چادر شب] ὄν. σινδών· βλ. چارشف.

چارشف T. ἢ چارشاف **τσαρσὰφ** [βλ. چارشب] ὄν. σινδών: یاتاق—ی σινδὼν τῆς κλίνης· ‖ یورغان—ی σινδὼν ἐφαπλώματος· ‖ کتان—ی σινδὼν λινή· ‖ یورتمك—ه περικαλύπτομαι διὰ σινδόνης· ‖ مسافر—ی ὑποκριτής· § κάλυμμα ἢ εἶδος γυναικείου φερετζὲ [فاجه] τῶν μουσουλμανίδων, οὗ τὸ ἄνω ἄκρον χρησιμεύει πρὸς κάλυψιν τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ προσώπου, ἤτοι ἀντὶ γυασμακίου [یاشماق].

چارشنبه Π. **τσαρ-σανπὰ** [ἐκ τοῦ چهار شنبه] ὄν. τετάρτη: کونی—ἡμέρα τῆς τετάρτης· ‖ بازاری—ἀγορὰ τῆς τετάρτης· ἢ ὄνομα συνοικίας τῆς Κ]πόλεως· ‖ —کلیشدن پنجشنبه ἀπὸ τῆς ἐλεύσεως τῆς τετάρτης ἡ πέμπτη εἶναι πρόδηλος [ῥημ.]· ‖ —ی طقوز آیك صوك τελευταία τετάρτη τῶν ἐννέα μηνῶν, ἤτοι ἡμέρα ἀπαισία, ἀναποδιὰ [ῥημ.]· ‖ —قاریسی γραῖδιον, γόησσα, μάγισσα, μορμολύκειον, φόβητρον.

ραπεία του, θὰ ληφθῇ πρόνοια· || كار تقديره باقيلمه جق — رضادن غيرى — εἰς τὸ ἔργον τῆς εἰμαρμένης ποία ἄλλη ὑπάρχει θεραπεία, ἐκτὸς τῆς συγκαταθέσεως; || يوق — δὲν ὑπάρχει θεραπεία, ἤτοι δὲν εἶναι δυνατὸν ν'ἀποφύγῃ τις· || —ه ποία ἡ θεραπεία; ἤτοι τί νὰ κάμῃ τις; τί νὰ γίνῃ; ἢ πῶς δύναταί τις ν'ἀποφύγῃ; ἢ δυστυχῶς.

چاره جو Π. **τσαρε-δζοῦ,** ἐπθ. ὁ ζητῶν μέσον, θεραπείαν: اولق — ζητῶ μέσον, τρόπον· || ى خلاص — ὁ ζητῶν μέσον σωτηρίας.

چاره جويانه Π. **τσαρε-δζουγιανέ,** ἐπθ. ὁ ἀφορῶν ζήτησιν θεραπείας, μέσου· § ἐπρ. κατὰ τρόπον ἁρμόζοντα εἰς τὸν ζητοῦντα μέσον, θεραπείαν.

چاره جويى Π. **τσαρε-δζουγί,** ἀφ. ζήτησις τρόπου, μέσου, θεραπείας.

چاره‌ساز Π. **τσαρε-σάζ,** ἐπθ. ὁ θεραπεύων, ὁ εὑρίσκων τὰ μέσα τῆς διορθώσεως: ى كيمسه‌سزلر — چاره‌سزلر ὁ θεραπεύων τοὺς δυστυχεῖς, ὁ προστάτης τῶν ἀπόρων [κ.λ. ὁ τίς τῶν μὴ ἐχόντων τινά]. ‖ Ρμ.— اولق [δοτ.] : اوله‌جق تدابيرك باشليجه‌سى τὸ πρώτιστον τῶν μέτρων, ἅτινα θέλουσι θεραπεύσει τὴν κατάστασιν ταύτην.

چاره‌سازى Π. **τσαρε-σαζί,** ἀφ. θεραπεία, εὕρεσις τρόπου, μέσου.

چاره‌سز T. **τσαρε-σίζ,** ἐπθ. ὁ ἄνευ μέσων πόρων, ὁ ἐν στενοχωρίᾳ, ἀμηχανίᾳ, δυστυχής, ἄπορος· § ὁ κατ' ἀνάγκην, ἀναπόφευκτος, ἀπαραίτητος· § ἐπρ. ἐξ ἀνάγκης, ἀναποφεύκτως.

چاره‌سزلك T. **τσαρε-σιζλίκ,** ἀφ. ἔλλειψις μέσων, ἀπορία, ἀμηχανία, δυστυχία, στενοχωρία, ἀνάγκη μεγάλη, ἀναπόφευκτος, κατεπείγουσα.

چاريچه **τσαρίτσα** [ἐκ τοῦ چار βλ.] ὄν. αὐτοκράτειρα τῆς Ρωσίας.

چاريق T. **τσαρήκ,** ὄν. πέδιλον κ. τσαροῦχι, ἤτοι εἶδος ὑποδημάτων ἐλαφρῶν ἐκ δέρματος ἀκατεργάστου, ἢ καὶ κατειργασμένου, ἅτινα φοροῦσιν οἱ ποιμένες καὶ οἱ χωρικοί: — چيور πέδιλον σιδηροῦν, ἤτοι ὑπόδημα ὅπερ δὲν παλαιοῦται, δὲν καταστρέφεται, σιδηρένιο παποῦτσι· § δέρμα περιβαλλόμενον εἰς τὸν τροχὸν ἀμάξης τηλεβόλου κατὰ τὴν κάθοδον ἐκ κατηφόρου.

چارشو T. ἢ چارشی **τσαρ-σῆ** [ἐκ τοῦ چار سو ὄν. ἀγορά[ἰδίᾳ ἡ κεκαλυμμένη ἀνωθεν]: سى — يورغانجى ἀγορὰ ἐφαπλωματοπωλῶν· || سى — صحاف ἀγορὰ χρυσοχόων· || سى — قويوجى ἀγορὰ βιβλιοπωλῶν· || باشى — ἡ ἄκρα, ἀρχὴ τῆς ἀγορᾶς· || كوشه‌سى — گونيا ἀγορᾶς· || خلق — ἄνθρωποι τῆς ἀγορᾶς, ἀγοραῖοι· || آغاسى — ἀγορανόμος, ἐπιστάτης τῆς ἀγορᾶς [ἄλλοτε]· || ايچى — چوت ἡ καρδία του εἶναι Ἰουδαϊκὴ ἀγορά, ἤτοι ὑποκριτής, διάβολος· || — چام κύκλω, ἐκ τῶν τεσσάρων μερῶν, ὁλοτρόγυρα βλ. بازار.

چارطاق Π. **τσαρ-τάκ,** κ. چاردای **τσαρ-τάκ,** ὄν. σκιὰς ὑποστηριζομένη ὑπὸ τεσσάρων δοκῶν: سى — اصمه σκιὰς κλήματος ἀμπέλου, κληματαριά, δράνα.

چارق **τσάρκ,** βλ. چرخ.

چاركوشه Π. **τσαρ-κιοσέ,** ἐπθ. τετράγωνος.

چاركاه Π. **τσαρ-γκιάχ,** ὄν. τὰ τέσσαρα μέρη, κόσμος.

چارم Π. **τσαρ-σμ,** ἀριθ. τέταρτος: — چرخ τέταρτος οὐρανός· || — كتاب τὸ τέταρτον βιβλίον, ἤτοι τὸ Κοράνιον.

چارميخ Π. **τσαρ-μήχ,** ὄν. σταυρός· βλ. چارميق.

چارميق T. **τσαρμὴκ** [βλ. προηγ.] ὄν σταυρός, ἐφ'οὗ ἐσταύρουν ἄλλοτε τοὺς κακούργους προσηλοῦντες τὰς χεῖρας καὶ πόδας αὐτῶν: ه — كرمك **τσαρμηγὰ γκερμέκ,** σταυρόνω· || كى — πρότονοι, ἐξάρτια πλοίου, βαθμῖδες κλίμακος ἱστοῦ.

چارمين Π. **τσαρ-μίν,** ἀριθ. τέταρτος· βλ. چارم.

چاروب Π. **τσαρούπ,** ὄν. σάρωθρον: زن — **τσαρούπ-ζέν,** ὁ σαρῶν, καθαριστής.

چارويچ Ρσ. **τσάροβιτς** [ἐκ τοῦ چار βλ.] ὄν. κύρ. Τσάροβιτς, ἤτοι υἱὸς τοῦ Τσάρου ἢ διάδοχος τοῦ ρωσσικοῦ θρόνου.

چاره Π. **τσαρέ,** ὄν. μέσον, τρόπος, θεραπεία: بولق — εὑρίσκω θεραπείαν, μέσον· || بول — بوكا بر εὑρὲ θεραπείαν, μέσον τι εἰς τοῦτο τὸ πρᾶγμα· || بولنماز شو بنم دردمه — θεραπεία δὲν εὑρίσκεται εἰς τὸ ἰδικόν μου πάθος· || سنه باقيله جق — θὰ ζητηθῇ [παρατηρηθῇ] ἡ θε-

چاريقجى T. **τσαρηκ-τσῆ,** ὄν. πεδιλοποιός, κατασκευαστὴς τσαρουχίων.

چاريك Π. **τσάρ-γὲκ** [τουρκιστὶ προφέρεται **τσεϊρὲκ** καὶ γράφεται καὶ چيرك] ὄν. ἓν τέταρτον· § τέταρτον τῆς ὥρας: ساعت يرى — ἡ ὥρα μία καὶ τέταρτον· || ى مجيديه — چيور τέταρτον τοῦ μεδζιτιέ, ἤτοι γρόσια 5· || ى — ليرا τέταρτον τῆς ὀθωμανικῆς λίρας, ἤτοι γρ. 27 πρὸς 108 τὴν λίραν· § τέταρτον μέτρου τῶν σιτηρῶν [βλ. اوچلك]: آريه بر — κριθὴ ἑνὸς τετάρτου τοῦ μέτρου.

چاريكلك T. **τσεϊρεκ-λίκ,** ἐπθ. ὁ διαρκῶν ἓν τέταρτον ὥρας, ἢ ὁ ἔχων ἀξίαν ἑνὸς τετάρτου· βλ. چاريك.

چاسار **τσασάρ** [λατ. ἐκ τοῦ César καῖσαρ] ὄν. βασιλεύς, αὐτοκράτωρ· ὄνομα ἀπονεμόμενον ἄλλοτε εἰς τοὺς αὐτοκράτορας τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Αὐστρίας· βλ. چار.

چاشت Π. **τσάστ,** ὄν. ὁ μεταξὺ ἀνατολῆς ἡλίου καὶ μεσημβρίας χρόνος· § τὸ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ γεῦμα, πρόγευμα [τ. قوشلق].

چاشدان Π. **τσαστὰν** [ἀντὶ چاشتدان **τσαστάν**] ὄν. κάνιστρον πρὸς ἐναπόθεσιν ἄρτου καὶ ἄλλων τροφίμων.

چاشنى Π. **τσασνὶ** [τουρκιστὶ چشنه **τσεσνὲ** καὶ چشنى **τσεσνὶ** βλ.] ὄν. γεῦσις, πρόγευσις, ἤτοι δοκιμὴ φαγητοῦ ἢ ποτοῦ διὰ τῆς λήψεως ὀλίγου μέρους: سنه باقى — παρατηρῶ τὴν γεῦσιν φαγητοῦ ἢ ποτοῦ, προγεύομαι, δοκιμάζω· || طوتمق — [χημ.] ὁρίζω τὸ ποσὸν τῶν συστατικῶν μερῶν κράματος.

چاشنيكير Π. **τσασνὶ-γκὶρ** [τουρκιστὶ προφέρεται **τσεσνὲ-γκὶρ**] ὄν. προγεύστης, ἤτοι ὑπάλληλος ἐπιπεφορτισμένος νὰ προγεύηται καὶ δοκιμάζῃ τὸ φαγητόν, ἐξ οὗ μέλλει νὰ γευματίσῃ ὁ κύριός του, ἢ ὁ βασιλεύς: اوسته — γυνὴ τραπεζοκόμος, ἐπιπεφορτισμένη νὰ παρασκευάζῃ τὴν Σουλτανικὴν τράπεζαν· § πλθ. چاشنيكيران.

چاشنيكيرلك T. **τσασνιγκιρ-λίκ,** ὄν. τὸ ἔργον τοῦ چاشنيكير βλ.

چاشيت T. ἢ چاشوت **τσασὶτ** [ἐκ τοῦ جاسوس] ὄν. κατάσκοπος.

چاشيتلامق T. **τσασὶτ-λαμάκ,** ρμ. οὐδ. ποιῶ τὸν κατάσκοπον, κατασκοπεύω.

چاشيتلق T. **τσασὶτ-λίκ,** ὄν. κατασκοπεία, τὸ ἔργον τοῦ κατασκόπου.

چاغ T. **τσάγ** [λ. ἀρχ.] ὄν. καιρός, ἐποχή, ὥρα, ἀκμή, ἡλικία: ى — صباح ὥρα ἢ καιρὸς πρωΐας· || — ده بر آدم ἄνθρωπος μέσης ἡλικίας· || — نده تام اولمه‌جق ἀκριβῶς ἐν ὥρᾳ, ἡλικίᾳ γάμου· || — نده ايش تموز تاوندە ὁ σίδηρος [σφυρηλατεῖται] ὅταν ἡ θερμός, καὶ ἡ ὑπόθεσις [ἐνεργεῖται] ἐν τῇ ὥρᾳ αὐτῆς [ρμ.].

چاغ T. **τσάγ** [ἐκ τοῦ چاه] ὑπόνομος, ὀχετὸς ἢ λάκκος ἀκαθαρσιῶν.

چاغ **τσάγ,** βλ. چاق.

چاغان T. **τσαγάν,** ὄν πέδη καμήλου.

چاغرتغان T. **τσαγηρτγάν,** βλ. چيغرتغان.

چاغرتمق T. **τσαγηρ-τ-μάκ,** κ. **τσααρτμάκ,** ρμ. μτδ. κάμνω τινὰ νὰ κράξῃ, νὰ φωνάξῃ, ἐνοχλῶ· καλῶ ἢ προσκαλῶ τινα διά τινος, μεταπέμπομαι· βάλλω νὰ κηρύξῃ, διαλαλήσῃ, κάμνω νὰ ψάλλῃ, νὰ κελαδῇ [αἰτ.].

چاغرشمق T. **τσαγηρ-σὰ-μάκ,** ρμ. ἀλλ. κραυγάζω, φωνάζω ὁ εἷς πρὸς τὸν ἄλλον· § συγκράζω, συμψάλλω.

چاغرغان T. **τσαγηρ-γάν** [ἐκ τοῦ چاغرمق] ἐπθ. κραύγασος· § ὄν. εἶδος μικροῦ πτηνοῦ λάλου, καρακάξα· βλ. καὶ چيغرتغان.

چاغرلمق T. **τσαγηρ-λ-μὰκ** κ. **τσααρπλμάκ,** ρμ. πθ. κράζομαι, καλοῦμαι, προσκαλοῦμαι, ψάλλομαι: چاغرلماز اوله چاغرلمق δὲν κράζει τις, ἢ δὲν ψάλλει τις οὕτω· βλ. καὶ چيغرلمق.

چاغرمق T. **τσαγηρ-μάκ,** κ. **τσααρμάκ,** ρμ. οὐδ. κραυγάζω: — باغروب κραυγάζω καὶ ἐπιπλήττω· || — چالوب παίζω ὄργανον καὶ ᾄδω· || — تركى ᾄδω, ψάλλω· § κηρύττω [ἐπὶ κήρυκος لاله]· § μτδ. καλῶ, προσκαλῶ [αἰτ.]: — حكيم προσκαλῶ ἰατρόν· βλ. καὶ چيغرمق.

چاغريجى T. **τσαγηρ-ηδζή,** κ. **τσααρηδζή,** ὄν. κράκτης, κῆρυξ.

چاغريش T. **τσαγηρ-ήσ,** ρ. ἀφ. κραυγή, φωνὴ δυνατή, πρόσκλησις.

چاغل T. **τσαγὴλ** [ἐκ τοῦ چاق ἢ چاغ] μόριον παριστάνον τὸν ψιθυρισμὸν τοῦ ῥέοντος ὕδατος, κελαρυσμός, φλοῖσβος: چاغل اقق ῥέω μετὰ κελαρυσμοῦ, κελαρύζω.

چاغلا T. **τσάγλα,** ὄν. ἀμύγδαλον πράσινον, ἤτοι τὸ ἄωρον, οὗ ὁ ἐξωτερικὸς πράσινος φλοιὸς εἰσέτι διατηρεῖται· § ἄγριον ἀμύγδαλον μετὰ τοῦ πρασίνου αὐτοῦ φλοιοῦ.

چاغلامق T. **τσαγλαμάκ** [ἐκ τοῦ چاغل] ρμ. οὐδ. κελαρύζω, ῥέω μετὰ κελαρυσμοῦ, καταπίπτω ἐν εἴδει καταρράκτου [ἐπὶ ὕδατος]· πλημμυρῶ [ἐπὶ ποταμοῦ]: چاغلار κελαρύζων, καταρράκτης· βλ. καὶ چاغلدامق.

چاغلامه T. **τσαγλαμά** [ἐκ τοῦ προηγ.]· ὄν. κελαρυσμὸς [ὕδατος].

چاغلايان T. **τσαγλαϊγάν** [μτχ. τοῦ چاغلامق]· ὄν. καταρράκτης, ῥύαξ τεχνητός.

چاغلايش T. **τσαγλαΐϊς,** ῥ. ἀφ. συνών. چاغلامق.

چاغلايق T. **τσαγλαΐκ** [ἐκ τοῦ چاغلامق] ὄν. ὕδωρ ἀναβρύον ἐκ τῆς γῆς μετὰ φλοίσβου καὶ κελαρυσμοῦ.

چاغلدامق T. **τσαγλ-ταμάκ,** ρμ. οὐδ. συνών. چاغلامق βλ.

چاغلدى T. **τσαγλ-τῆ,** ὄν. συνών. چاغلامق βλ.

چاغله T. **τσάγλα,** βλ. چاغلا.

چاغلى T. ἢ چاغلو **τσαγ-λῆ,** ἐπθ. ὁ ἐν ἀκμῇ, εὖ ἔχων, εὐτραφής: ادم بر — χαλαρὸς ἄνθρωπος ἀθλητικὸς τὸ σῶμα.

چاغنوس Ελ. **τσαγανός,** ὄν. καρκῖνος, κ. τσαγανός.

چاق T. **τσάκ,** μόριον παριστάνον τὸν κρότον συγκρούσεως, κτυπήματος: چاق اورمق τις τὴν θύραν ἢ ὅταν καρφόνῃ· βλ. καὶ چاقمق، شاق، چانغر، چاقلدامق.

چاق T. **τσάκ** [λ. ἀρχ.] ἐπρ. μέχρι: اقشامه دك — μέχρις ἑσπέρας.

چاقالوز T. ἢ چاقلوز [ἐκ τοῦ چاقل] ὄν. τηλεβόλον, δι' οὗ ἄλλοτε ἐξεσφενδόνιζον λίθους, μηχανὴ λιθοβόλος.

چاقديرمق T. **τσακ-τηρ-μάκ,** ρμ. μτβ. καρφόνω καρφίον, ἢ βάλλω νὰ καρφώσωσι, προσηλῶ ἧλον· § βάλλω ἢ δίδω τινὰ νὰ πίῃ, νὰ κάμῃ διάθεσιν [δοτ. αἰτ.].

چاقر T. **τσακήρ,** ὄν. οἶνος: كيفى — ὁ ἐλαφρῶς μεμεθυσμένος, ἀκροθώραξ.

چاقر T. **τσακήρ,** ἐπθ. φαιὸς ἀποκλίνων εἰς τὸ κυανοῦν, ἢ χρώματος φαιοῦ μετὰ κυανῶν γραμμῶν: كوز —ὀφθαλμὸς γλαυκός· § ἱέραξ: چچه —ἅρπαξ, ἅπληστος, ὁ γινώσκων ν' ἀποσπᾷ ὠφέλειαν ἐκ παντὸς πράγματος [κυρίως ὁ ἔχων ὄνυχας ἱέρακος]· دكى — πεντάφυλλον.

چاقرجى T. **τσακηρ-δζῆ,** ὄν. ἱερακοτρόφος: باشى — ἀρχηγὸς τῶν ἱερακοτρόφων, ἤτοι ἰδιαιτέρας ἀκολουθίας τῶν Σουλτάνων τὸ πάλαι.

چاقشديرمق T. **τσακ-πάτηρ-μάκ,** ρμ. οὐδ. πίνω βαθμηδὸν οἶνον κτλ. καὶ κάμω διάθεσιν, ὑποπίνω.

چاقشمق T. **τσακ-πά-μάκ,** ρμ. ἀλλ. περιπλέκομαι, συνάπτομαι ἀμοιβαίως, τὸ ἓν εἰσέρχεται ἐντὸς τοῦ ἄλλου, ἢ σκαλόνει.

چاقشير T. **τσακάήρ,** ὄν. ἀναξυρίς, ἤτοι πλατεῖα περισκελὶς ἐν χρήσει παρὰ τοῖς ἀνατολικοῖς λαοῖς καὶ τοῖς ἱερεῦσιν ἄλλοτε· § πτερὰ φυόμενα περὶ τοὺς πόδας περιστερῶν τινων καὶ ὀρνίθων κτλ.

چاقشيرلى T. **τσακάηρ-λῆ,** ἐπθ. ὁ φορῶν ἀναξυρίδα· § ὁ ἔχων πτερὰ εἰς τοὺς πόδας [ἐπὶ περιστερῶν, ὀρνίθων κτλ.].

چاقل T. **τσακὴλ** ἢ طاشى چاقل **τσακὴλ ταῆ,** ὄν χάλιξ, κ. χαλίκιον: پيده سى — πήττα ἐψημένη ἐπὶ χαλίκων θερμῶν.

چاقلداق T. **τσακὴλ-τάκ,** ὄν. κρόταλον τοῦ μύλου· ἄθυρμα παιδικὸν ἐν εἴδει μύλου μετὰ κροτάλου· § ἀκαθαρσία ζώων προσκολλωμένη ὄπισθεν ἐπὶ τῶν τριχῶν αὐτῶν καὶ ξηραινομένη: باغلامق — πιάνει πρᾶγμά τι ἀκαθαρσίαν, καθίσταται ἀκάθαρτον.

چاقلداقلى T. **τσακηλ-τακ-λῆ,** ἐπθ. ἀκάθαρτος· βλ. چاقلداق.

چاقلدامق T. **τσακηλ-ταμάκ,** ρμ. οὐδ. ποιῶ κρότον ὅμοιον πρὸς τὸν τῶν χαλίκων, ὅταν τις περιπατῇ ἐπ' αὐτῶν.

چاقللق T. **τσακηλ-λήκ,** ὄν. μέρος ἐστρωμένον διὰ χαλίκων, χαλικόστρωτον.

چاقلمق T. **τσακ-ηλ-μάκ,** ρμ. πθ. προσπασσαλεύομαι [ἐπὶ ζώων ἅτινα εἰς τινα πάσσαλον προσδένονται διὰ σχοινίου]· § καρφόνομαι [ἐπὶ καρφίων, ἥλων]: چيويلر چاقلمش οἱ ἧλοι προσηλώθησαν.

چاقاق T. ἢ چاقق **τσακ-μάκ** [βλ. چاق] ὄν. πυρεῖον: طاشى — πυρίτης λίθος, κ. τσακμακόπετρα· || چيقدى — طاشى چيقدى δοκιμασθεὶς ἐξηλέγχθη μηδέν· || ى — طوپ ἢ تفنك πυρεῖον πυροβόλου ἢ τηλεβόλου, λύκος· || ى — فاو πυρεῖον διὰ τὴν ὕσκαν· § توخوعيدنى: باشلو قايق — ἀκάτιον ἔχον πρώραν τοξοειδῆ· || پايوج — ὑπόδημα τοξοειδὲς ἔμπροσθεν· || بورون — τοξοειδὴς ρίς· § ἐξάνθημα περὶ τὸ στόμα.

چاقاقجى T. ἢ چاقجى **τσακμακ-τσῆ,** ὄν. ἐργάτης κατασκευάζων πυρεῖα.

چاقاقسز T. ἢ چاقسز **τσακμακ-σήζ,** ἐπθ. ὁ ἄνευ πυρείου: كبريت — φωσφόρον ἀνάπτον οὐχὶ διὰ πυρείου, ἀλλὰ δι' ὕλης εὐφλέκτου ἅμα τῇ προστριβῇ.

چاقاقلى T. ἢ چاقلى **τσακμακ-λῆ,** ἐπθ. ὁ ἐφωδιασμένος διὰ πυρείου: تفنك — πυροβόλον ἐφωδιασμένον διὰ πυρείου.

چاقمق T. **τσακ-μάκ** [βλ. چاق] ρμ. μτδ. καρφόνω [αἰτ.]: — چيوى καρφίον· || — قازيق ἐμπήγω πάσσαλον· || آتى ἢ — ζῶον ἐμπήγων πάσσαλον προσδένω ἵππον· || — تفنك πυροβολῶ· || — قدح συγκρούω ποτήρια [κάμνω τόκα]· || — جواب δίδω ἀπάντησιν ἀρνητικήν· || — قلب آچه δίδω τινὶ κίβδηλον νόμισμα [πασσάρω]· || — ديش δαγκάνω· § ρμ. οὐδ. λάμπω, ἀστράπτω: — شمشك ἀστράπτει· § πίνω οἶνον: آقشاملرى چاقار τὸ ἑσπέρας πίνει, κάμνει διάθεσιν· λέγεται καὶ چاقدیرمق. چاقوب

چاقتى T. **τσακητῆ** [ἐκ τοῦ چاقق] ῥ. ἀφ. πότος, μέθη.

چاقى T. **τσακῆ** [ἐκ τοῦ چاقق] ὄν. κονδυλομάχαιρον, μαχαιρίδιον, κ. σουγιᾶ.

چاقيش T. **τσακ-ηίς** [ἐκ τοῦ چاقق] ῥ. ἀφ. κάρφωμα, προσήλωσις, τὸ ἀστράπτειν, πότος κτλ. βλ. چاقق.

چاقيم T. **τσακ-ήιμ** ἢ چاقين **τσακήν** [ἐκ τοῦ چاقق] ὄν. ἀστραπή: چاقق — ἀστράπτω, λάμπω.

چاك Π. **τσάκ,** ὄν. σχίσμα, σχίσις, σχίσιμον, ῥῆγμα: كريبان — σχίσμα, ἄνοιγμα αὐχένος [ἐνδύματος]· § ἐπθ. ἐσχισμένος, διερρηγμένος. ‖ Ρμ. σχίζω: ايتمك — ناموسى پردهٔ σχίζω τὸν πέπλον τῆς τιμῆς, ἀτιμάζω· § چاك چاك **τσάκ-τσάκ** ἢ چاكا چاكا **τσάκγα-τσάκ,** ἐσχισμένος, μεταβεβλημένος εἰς ῥάκη, κομμάτια: چاكا چاكا پيراهن — χιτὼν κατεσχισμένος.

چاك T. **τσάν,** ὄν. κώδων: دوه — ى κώδων καμήλου· || ى — كليسا κώδων ἐκκλησίας· || قله — ى κωδονοστάσιον· || دلى — ἡ γλῶσσα τοῦ κώδωνος· || چالمق — κρούω τὸν κώδωνα, κωδωνίζω, ἢ κρούει, ἠχεῖ ὁ κώδων· || قولاغه — چالمق — φωνάζω καὶ λέγω πολλά, ἐπαναλαμβάνω τὸν λόγον· || اوت طيقامق — ه — [εἰς τὸν κώδωνα, ἤτοι εἰς τὸ στόμα του χόρτον ῥάττω] φιμῶ, ἀποστομῶ, ἐκμηδενίζω τὴν ἐπιρροήν τινος ὥστε νὰ μὴ ἀκούηται ἡ φωνή του, ἐξοντῶ.

چاكاچاك Π. **τσάκγα τσάκ,** βλ. چاك **τσάκ.**

چاك چاك T. **τσὰν-νσάν,** ὄν. φλυαρία, βαττολογία. ‖ Ρμ. چاك ايتمك — φλυαρῶ, βαττολογῶ.

چاكت Γλ. **τσακὲτ** [jaquette] ὄν. ἐφεστρίς, ἐπανωφόριον κοντόν.

چاكر Π. **τσακέρ,** ὄν. δοῦλος, θεράπων: لرى — ὁ θεράπων της [ἐν χρήσει ἐν ταῖς ἀναφοραῖς, ἐπιστολαῖς, χάριν τιμῆς πρὸς τὸ πρόσωπον, πρὸς ὃ ἀποτείνεταί τις].

چاكرانه Π. **τσακερ-ανέ,** ἐπθ. δουλικός, ταπεινὸς [ἐν χρήσει ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς καὶ ἀναφοραῖς, ἀντὶ τοῦ ἐμός, ἐμή, ἐμόν]: عرضحال — ἡ ταπεινή μου ἀναφορά· || پدر — ὁ πατήρ μου· § ἐπρ. δουλικῶς, ταπεινῶς.

چاكرپرور Π. **τσακὲρ-περβέρ,** ἐπθ. ὁ ἀγαπῶν καὶ προστατεύων τοὺς θεράποντάς του, προστάτης, εὐεργέτης.

چاكرپرورانه Π. **τσακερ-περβερανέ,** ἐπθ. καὶ ἐπρ. προστατευτικός, εὐεργετικὸς-ῶς.

چاكرپرورى Π. **τσακερ-περβερί,** ἀφ. εὐεργετικότης, προστατευτικότης· § ἐπθ. προστατευτικός.

چاكرنواز Π. **τσακὲρ-νσβάζ,** ἐπθ. ὁ φιλῶν, εὐνοῶν καὶ περιποιούμενος τοὺς θεράποντας αὐτοῦ, εὐεργέτης.

چاكرنوازانه Π. **τσακὲρ-νσβαζανέ,** ἐπθ. καὶ ἐπρ. ὁ ἁρμόζων τῷ φιλοῦντι, εὐνοοῦντι καὶ περιποιουμένῳ τοὺς θεράποντας αὐτοῦ, εὐεργετικὸς-ῶς.

چاكرنوازى Π. **τσακερ-νσβαζί,** ἀφ. εὐεργετικότης· § ἐπθ. εὐεργετικός.

چاكرى Π. **τσακερ-ί,** ἐπθ. δουλικός, ταπεινός: تحريرات — δουλικὰ γράμματα, ἤτοι ἡ ταπεινή μου ἐπιστολή.

چاكلق T. **τσαν-λήκ,** ὄν. κωδονοστάσιον· βλ. καὶ چاق.

چال T. **τσὰλ** [ἐκ τοῦ چالق] ἐπθ. φαιός, ψαρός· §ὁ τύπτων, παίζων: چكچ—**τσὰλ-τσενέ,** λάλος [ὁ τὴν σιαγόνα παίζων]· || چكچ—قارى γυνὴ φλύαρος· || چالمق — συλλαμβάνω τινὰ ἐκ τοῦ τραχήλου.

چالا T. ἢ چالچ **τσάλα** [ἐκ τοῦ چالق] ἐπρ. τύπτων σφοδρῶς: قامچى — μαστίζων [τὰ ζῶα ἀμάξης] σφοδρῶς· || دكنك—ξυλοκοπῶν· || كورك — κωπηλατῶν δυνατά.

چالاب T. **τσαλάπ,** ὄν. Θεός: يوقدر طاپه‌جق—δὲν ὑπάρχει ὁ ἄξιος λατρείας, ἢ μόνον ὁ Θεός. Κατὰ τὸ لهجه, ἐκ τοῦ **σαλίπ** σταυρός, διότι κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ صليب Τσεγγὶζ-χὰν οἱ τοῦρκοι παρὰ τῶν ξένων ἱερέων μαθόντες τὴν ἀνάγνωσιν ἐκάλεσαν οὕτω τὸν Θεόν· βλ. چلپىkαὶ چلپى.

چالار T. **τσαλὰρ** [ἐκ τοῦ چالق] μτχ. σημαίνων, κρούων : ساعت — ὡρολόγιον σημαῖνον τὰς ὥρας.

چالاغان T. **τσαλαγὰν** [ἐκ τοῦ چالق] ἐπθ. ὁ δάκνων: اوق—κνίδη, κ. τσουκνίδα· βλ. اصرغان.

چالاق T. **τσαλὰκ** [ἐκ τοῦ چالق] ἐπθ. εὐκαμπτος, εὐκίνητος· βλ. كالچ.

چالاك Π. **τσαλάκ,** ἐπθ. εὐκίνητος, ἐλαφρός, ἐπιτήδειος: —طبع φύσις εὐκίνητος, ζωηρά.

چالپاره T. **τσαλ-παρὲ** [ἐκ τοῦ π. پاره چار τέσσαρα τμήματα] ὄν. κρόταλα ξύλινα ἐν χρήσει παρὰ τοῖς ταχυδακτυλουργοῖς: سز اوينامق—χορεύω ἄνευ κροτάλων, ἤτοι ἐπιθυμῶ ζωηρῶς, ἢ εἶμαι φιλοπαίγμων, σερπετός· § εἶδος θαλασσίου ὀστρακοδέρμου.

چالديرمق T. **τσαλ-τηρ-μάκ,** ρμ. διάμ. ἀφίνω τινὰ νὰ κλέψῃ, ἤτοι ἐξ ἀπροσεξίας δίδω τινὶ καιρὸν νὰ κλέψῃ [δοτ.αἰτ.]: ساعتمى يانكسيجى يه چالديردم ἐξ ἀπροσεξίας ἔδωκα καιρὸν τῷ λωποδύτῃ νὰ κλέψῃ τὸ ὡρολόγιόν μου· § βάλλω νὰ παίξωσιν ὄργανον μουσικόν.

چالش Π. ἢ چالش **τσαλήζ,** ὄν: βάδισμα ὑπερήφανον· § ἔρις· § πάθος, ἔχθρα.

چالشديرمق T. **τσαλ-πὸτηρ-μάκ,** ρμ.μτβ. βάλλω ἐργάτην νὰ ἐργασθῇ, ἢ μαθητὴν νὰ μελετήσῃ [αἰτ.]:—عمله μεταχειρίζομαι ἢ ἔχω ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ ἐργάτας.

چالشقان T. **τσαλπὸ-κὰν** [ἐκ τοῦ چالشمق] ἐπθ. ἐργατικός, φιλόπονος, ἐπιμελής: چوجق — παιδίον ἐπιμελές.

چالشلمق T. **τσαλ-πὸπλ-μάκ,** ρμ. ἀπρόσ. τὸ ἐργάζεσθαι : بو قدر چالشلماز δὲν δύναταί τις νὰ ἐργασθῇ τοσοῦτον.

چالشمق T. **τσαλ-πὸ-μάκ,** ρμ. οὐδ. ἐργάζομαι, ἀγωνίζομαι, προσπαθῶ, καταβάλλω προσπάθειαν, ἐνασχολοῦμαι, καταγίνομαι εἴς τι [δοτ.]:—كوندەلكله ἐργάζομαι ἐπὶ ἡμερομισθίῳ· ||—آغريه ἐργάζομαι ἐπὶ ἀγγαρείᾳ· || — بادهوا ἐργάζομαι δωρεάν· || بوش بوشنه ἢ — بوشنه ἐργάζομαι, προσπαθῶ μάτην ἢ ὅλως διόλου εἰς μάτην **[πόζ-ποὸουνά]**· ||—درسه καταγίνομαι εἰς τὸ μάθημα, μελετῶ· ||— تحصيله καταγίνομαι εἰς τὴν σπουδήν· ||—آدم اولمغه προσπαθῶ νὰ γίνω ἄνθρωπος, νὰ μορφωθῶ.

چالشمه T. **τσαλπὸμᾶ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. ἀπαρ. τὸ ἐργάζεσθαι, ἐργασία, προσπάθεια, σπουδή, ἐπιμέλεια περὶ τὴν σπουδήν.

چالغى T. **τσαλ-γκῆ** [ἐκ τοῦ چالمق] ὄν. ὄργανον μουσικόν· § μουσική.

چالغيجى T. **τσαλγκη-δζῆ,** ὄν. μουσικός.

چالغيجيلق T. **τσαλγκη-δζηλήκ,** ἀφ. τὸ ἐπάγγελμα τοῦ μουσικοῦ.

چالغيلى T. **τσαλγκη-λῆ,** ἐπθ. ὁ ἔχων μουσικήν, ᾠδικός : قهوه خانه — καφενεῖον μετὰ μουσικῆς, καφῳδεῖον.

چالق T. **τσαλήκ,** βλ. چاليق.

چالقاتمق T. **τσαλκα-τ-μάκ,** ρμ.μτβ. καθιστῶ ἀσθενὲς παιδίον δίδων αὐτῷ νὰ θηλάσῃ γάλα διεφθαρμένον [ἐπὶ μητρὸς ἀσθενοῦς]· § διαφθείρω τὸν σῖτον βρέχων [ἐπὶ κλυδωνιζομένου πλοίου]· §διαφθείρω τὰ ὠὰ [ἐπὶ ὄρνιθος ἐπωαζούσης, ἀφινούσης τὰ ὠὰ νὰ κρυώσωσι καὶ ἐπομένως διαφθαρῶσι] [αἰτ.].

چالقار T. **τσαλκὰρ** [μτχ. τοῦ چالقامق] ὄν. πᾶν πρᾶγμα, ὅπερ διαφθείρει ἢ ἀνακατόνει τὸν στόμαχον· § ἐνεργητικὸν, ἤτοι καθάρσιον· §εἶδος μηχανῆς καθαριζούσης τὸν βάμβακα ἀπὸ τοῦ σπόρου.

چالقامق T. **τσαλκα-μὰκ**[ἐκ τοῦ چالق]ρμ. μτβ. ἀνακατόνω, ταράττω, κινῶ, πλύνω ἀγγεῖον ταράττων τὸ ἐν αὐτῷ ὕδωρ, κ. ξεπλύνω [αἰτ.]: — آغيز κάμνω γαργάρα, γαργαρίζομαι, ξεπλύνω τὸ στόμα, τοὺς ὀδόντας δι' ὕδατος ἢ ἰατρικοῦ· || —سوت يورطه ἢ κτυπῶ ὠὰ δι' ὀμελέτταν, ἢ γάλα ὅπως μεταβάλλω εἰς βούτυρον· § ἀνακατόνω, ταράττω τὸν στόμαχον· § — چوجغى سوت τὸ διεφθαρμένον γάλα τῆς μητρὸς ἐξασθενίζει τὸ παιδίον· § ὁ κλύδων ἢ ὁ σάλος τῆς θαλάσσης κλυδωνίζει τὸ πλοῖον· § ἡ ὄρνις ἐπωάζουσα διαφθείρει, χαλᾷ τὰ ὠά.

چالقامه T. **τσαλκαμὰ** [ἐκ τοῦ προηγ.]ὄν. ἀπαρ. ἀνακάτωμα, ξέπλυμα, ἀπόπλυμα, γαργαρισμὸς κτλ. βλ. چالقامق.

چالقانمق T. **τσαλκα-ν-μάκ,** ρμ. οὐδ. καὶ πθ. ἀνακατόνομαι, ταράττομαι, κινοῦμαι [ἐπὶ πλήθους ἀνθρώπων, ἐπὶ στομάχου]· κλυδωνίζομαι, κυματοῦμαι, κυμαίνομαι [ἐπὶ θαλάσσης, κυμάτων, πλοίου]: كمى چالقانه τὸ πλοῖον ἔρχεται κλυδωνιζόμενον· § περιπατῶν ταλαντεύομαι, κλονίζομαι· §διαφθείρομαι [ἐπὶ ὠῶν] : چالقانمش διεφθαρμένος, χαλασμένος· § — حوادث διαδίδεται μεγάλως εἴδησις μεταξὺ τοῦ λαοῦ.

چالقاندى T. **τσαλκαντῆ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ρ. ἀφ. κίνησις, ταραχή, σάλος, κλύδων, κλονισμός· § ταραχή, διατάραξις τοῦ στομάχου· § ἀπόπλυμα, ξέπλυμα δοχείου· §كوك سى— σεῖσις ὀμφαλοῦ **[γκιοπέκ],** ἤτοι χορὸς ἄσεμνος Ἀθιγγανίδων σειουσῶν τὴν κοιλίαν αὐτῶν· § قالبور—سى τὰ χονδρὰ σκουπίδια, ἅτινα ἐνῷ κοσκινίζει τις ἔρχονται ἐπάνω.

چالقايش T. **τσαλκαγὶς**[ἐκ τοῦ چالقامق] ρ. ἀφ. συνών. چالقامه βλ.

چالم T. **τσαλήμ,** βλ. چاليم.

چالمق T. **τσαλ-μάκ,** ρμ. μτβ. κρούω, τύπτω, καταβάλλω, ἀνατρέπω, παίζω μουσικὸν ὄργανον, κλέπτω, ἁφαιρῶ, δίδω τινὶ νὰ γευθῇ, βάλλω ἅλας, ἅλευρον εἰς τὸ φαγητόν, κλίνω [δοτ.αἰτ.]:—قپويى κρούω τὴν θύραν· || برينى — يره καταβάλλω τινά, ρίπτω κατὰ γῆς· || — طاول، دودوك، بورو παίζω τύμπανον, αὐλόν, σάλπιγγα· ||—بر هوا παίζω σκοπὸν μουσικόν· ||—اصليق سوريزو· ||— هر تلدن ἀπὸ κάθε χορδὴν παίζει, ἤτοι γινώσκει ὀλίγον ἐξ ὅλων τῶν πραγμάτων· ||—دودوكى παίζω τὸν αὐλόν, ἤτοι ἐπιτυγχάνω τοῦ ποθουμένου· || — چاق κρούω κώδωνα, διακωδωνίζω, διατυμπανίζω πρᾶγμά τι· || —ساعت τὸ ὡρολόγιον σημαίνει, κρούει· ||—ال κρούω χεῖρα [ἐπὶ προσκλήσεως ἢ χειροκροτήσεως]· ||— كيسه‌يى κλέπτω τὸ βαλάντιον· || —عقلدن ἀφαιρῶ τὸν νοῦν, μαγεύω, θέλγω· ||اغزينه —بال βάλλω εἰς τὸ στόμα τινὸς μέλι νὰ γευθῇ, γλυκαίνω, δελεάζω διὰ ψευδοῦς ὑποσχέσεως· || — باقر διαφθείρω, δηλητηριάζω [ἐπὶ χαλκίνων σκευῶν ἀγανώτων, ἢ τῶν ὁποίων ὁ κασσίτερος ἐξηλείφθη καὶ ἅτινα δηλητηριάζουσι τὸ ἐντὸς αὐτῶν ψητὸν φαγητόν]· ||—ايس ὁ καπνός, ἡ αἰθάλη κτυπᾷ τὸ φαγητόν, ἤτοι μυρίζει καπνόν, ἢ καμμένον, καπνίζεται· ||—صارى يه بياضه ἢ κλίνω εἰς τὸ λευκόν, εἰς τὸ κίτρινον κτλ.· || — ديل ὁμιλῶ ξένην γλῶσσαν μὲ τὸ ὕφος τῆς μητρικῆς· ||ايتاليانجه يه چاليور ἢ γλῶσσά του κλίνει εἰς τὴν ἰταλικήν, ἤτοι ὁμιλεῖ μὲ ὕφος ἰταλοῦ· — ديلى προξενῶ αἱμωδιασμόν· || — قليچ παίζω ξίφος, σφάζω· ||—الى قليچ اله διὰ τοῦ ξίφους ἀποκόπτω τὴν χεῖρά τινος· || باشنه چالسون ἂς τὸ κτυπήσῃ εἰς τὸ κεφάλι του, ἤτοι δὲν τὸ θέλω, δὲν ἔχω τὴν ἀνάγκην του· ||βλ. چلمك، چال، چالا.

چالمه T. **τσαλμὰ** [ἐκ τοῦ چالمق] ἀφ. κροῦσις, τύψις, κλοπὴ κτλ. βλ. προηγ.§ ἐπθ. χονδροειδής, πρόστυχος· § κτυπητὸς [ἐπὶ μεταλλικῶν πλακῶν κτλ. ἀντιθ. قاقه].

چالنمق T. **τσαλ-ην-μάκ,** ρμ. πθ. κρούομαι, τύπτομαι, παίζομαι [ἐπὶ μουσικοῦ ὀργάνου] : — بورو κρούεται ἡ σάλπιγξ· μτφ. εἶναι ἰσχυρός, ἔχει ἐπιρροήν· §κλέπτομαι, ἁφαιροῦμαι κτλ. βλ. چالمق· §ρμ.οὐδ.ἠχῶ:—قولاغه ἠχεῖ ἢ φθάνει εἰς τὸ οὖς· ||— ايس كاپنيزومai, λαμβάνω τὴν ὀσμὴν καπνοῦ [ἐπὶ φαγητοῦ].

چالى T. **τσαλῆ,** ὄν. βάτος, θάμνος: چرى—θάμνοι, φρύγανα· §οἰκία κακῶς ἐκτισμένη: چرى ايله او ياپلماز—οἰκία δὲν κατασκευάζεται διὰ θάμνων· ||قوشى—τροχίλος, κ. τρυποκάρυδον· ||قوق—λεύκη [δένδ.]· ||فاصوليه‌سى—φάσηλος ἀνελισσομένη.

چاليشمق T. **τσαλπὰμάκ,** βλ. چالشمق.

چاليق T. ἢ چالق **τσαλὴκ** [ἐκ τοῦ چالمق] ἐπθ. κλίνων, ὁμοιάζων· § —رنكى οὗ τὸ χρῶμα μεταβεβλημένον, ἐξίτηλος, ξεθωρια-

σμένος· ‖ — عقلی οὖ ὁ νοῦς τεταραγμένος, παραφ̱ρων· ‖ آت — ἵππος μὴ περιπατῶν κατ' εὐθείαν, ἀλλὰ πλαγίως, καρκινοβάτης· ‖ آغزی — οὗ τὸ στόμα, ἡ ρὶς στρεβλή· § ψώρα τῶν προβάτων.

چاليلق T. **τσαλη-λήκ,** ὄν. τόπος πλήρης βάτων, θάμνων, θαμνών.

چاليم T. ἡ چالم **τσαλήμ** [ἐκ τοῦ چالق] ὄν. ἀκμὴ ξίφους, ἤτοι τὸ κοπτερὸν μέρος: كتيرمك —φέρω εἰς τὸ κόψιμον **[τσαλημνά]** ἤτοι φέρω τινὰ ἢ τι εἰς τὸ σημεῖον ὅπερ θέλω, διορθόνω, ταιριάζω [βλ. καὶ چيم]· § ἐπίδειξις, κόμπος: كتر — ἢ آتق —ἐπιδείκνυμαι, κομπάζω, βρενθύομαι· ‖ ديكلەمەجك دكلر — ἀρτ. δὲν ἀκούομεν πλέον κομπολογίας [βλ. طاسلامق].

چام T. **τσάμ,** μόριον ἐπιτατικὸν ἐν χρήσει μετὰ τῆς λ. چارشو, ἤτοι: چام چارشو **τσάμ-τσαρσοῦ,** κύκλω, ὁλοτρόγυρα.

چام T. **τσάμ,** چام آغاجی **τσάμ ἀγαδζῆ,** ὄν. πεύκη, πίτυς, ἐλάτη: چامی — ρητίνη· ‖ فستقی —κῶνος,στρόβιλος, κ. κουκκουνάρα, ἢ ὁ ἐντὸς αὐτῆς καρπός [βλ. قوزاق]· ‖ — آق καὶ —دەنیز πεύκης· ‖—چامی ἐλάτης· § λάμιον [φυτ.]· ‖ —دیرمك λέγω ἢ πράττω ἀγροικίαν [βλ. يوق]· ‖—لر یارداق اولق —μεταβάλλονται τὰ πράγματα, οἱ χρόνοι.

چاماريوا It. **τσαμαρίδα,** διαταγὴ πρὸς τοὺς ναύτας ἵνα ἀναβῶσιν εἰς τὰ ἐξάρτια τοῦ πλοίου· ‖ چقمق — ἀναβαίνω εἰς τοὺς ἱστούς [δοτ.]: چقملر —آرمەلره ἀφ̱ρὲ οἱ ναῦται ἀνέβησαν εἰς τοὺς ἱστούς.

چاماشير T. ἢ چامشير **τσαμασήρ** [ἐκ τοῦ π. چامەشوی **δζαμέ-σοὺ,** ἤτοῦ چامەشور **δζαμέ-σοὺρ** = ὁ πλύνων ροῦχα· κατὰ δὲ τὸ لغت ابو الضيا,ἐκ τοῦ Κουρδικοῦ چاچير=ἀσπρόρρουχον]ὄν. ἀσπρόρρουχα, ἤτοι ὑποκάμισα,ἐσώβρακα κτλ: بيقامق — πλύνω ἀσπρόρρουχα· ‖ آغاسی —, ἢ اوسته —, ὑπηρέτης ἐν μεγάλαις οἰκίαις ἐπιπεφορτισμένος τὴν φροντίδα τῶν ἀσπρορρούχων.

چاماشيرجی T. **τσαμασήρ-δζῆ,** ὄν. πλυντήρ, πλύντης, γναφεύς: — دار πλύντρια.

چاماشيرجيلق T. **τσαμασήρ-δζηλήκ,** ὄν. τὸ ἔργον τοῦ γναφέως, ἢ τῆς πλυντρίας.

چاماشيرخانه T. **τσαμασήρ-χανέ,** ἢ چاماشيرلق **τσαμασήρ-λήκ,** ὄν. πλυντήριον, πλυνός.

چامچاق T. **τσαμ-τσάκ,** ὄν. γαδάθα ξυλίνη, κώθων, κύαθος· βλ. طواق.

چاملق T. **τσαμ-λήκ,** ὄν. πευκών, ἤτοι δάσος πευκῶν· §[γεωγρ.] τὸ μεσημβρινὸν μέρος τῆς Ἠπείρου, ἡ ἀρχαία Θεσπρωτία, περιλαμβάνον τὰς ὑποδιοικήσεις Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Μαργαριτίου.

چامور T. **τσαμοὺρ**[κατὰ τὸ لجه , ἐκ τοῦ چمك **τσεμ-μὲκ**], ὄν. βόρβορος, λάσπη, πηλός, ἰλὺς ποταμοῦ, πηλὸς πρὸς οἰκοδομήν:ى—قوقلى βόρβορος τῆς ὁδοῦ· ‖ چوملكجى —ى πηλὸς ἀγγειοπλάστου, κεραμῖτις· ‖ لولەجى —ى ἄργιλλος, ἤτοι πηλὸς ἐρυθρός, ἐξ οὗ κατασκευάζεται ὁ λουλὰς τῆς καπνοσύριγγος· ‖ دوشمك —ە πίπτω εἰς τὸν βόρβορον, ἐξευτελίζομαι· ‖ بولاشمق —ە λασπόνομαι, μτφ. συναντῶ ἢ περιπλέκομαι μετ'ἀνθρώπων ἀνηθίκων· ‖ طاش آتمق —ەلگو λόγον εἰς ἄνθρωπον ἀνήθικον, ὑβριστήν· ‖ اولق — λασπόνομαι· μτφ. χαλνῶ ἢ ὑπόθεσις· ‖ صيوامق — χρίω λάσπην, κατηγορῶ, συκοφαντῶ· ‖ — ايشلر ἡ δουλειὰ λάσπη, ἄσχημα τὰ πράγματα· ‖ دن چيقارمق —ەن ἐξάγω τινα ἐκ τοῦ βορβόρου, ἤτοι ἐκ θέσεως ἐξευτελιστικῆς ἢ δυσκόλου· ‖ باتمق دە قالمق —ە κατακλίθητι ἐπὶ τοῦ πηλοῦ καὶ ἰδὲ τὸν τύπον τοῦ σώματός σου **[καλπάπνά],** ἤτοι ἰδὲ τὸ ἀνάστημά σου καὶ αἰσχύνθητι διὰ τὴν πρᾶξίν σου [πρμ].

چامورلامق T. **τσαμουρ-λαμάκ,** ρμ.μτδ. καλύπτω διὰ πηλοῦ, ἀλείφω πηλόν [αἰτ.]· § πληρῶ πηλοῦ [ἐπὶ ὑδάτων ἅτινα καταβιβάζοντα ἰλύν, πληροῦσι τὸν λιμένα ἢ τὰ χωνευτήρια τοῦ ὕδατος ἐν ταῖς ὁδοῖς]· § —ايكى ال ايله κατηγορῶ πολύ, καταισχύνω.

چامورلق T. **τσαμουρ-λούκ,** ὄν. τόπος πλήρης βορβόρου, πηλοῦ, ἰλύος· § εἶδος περικνημίδος ἐκ δέρματος πρὸς προφύλαξιν τῆς κνήμης τῆς περισκελίδος ἀπὸ τοῦ βορβόρου.

چامورلی T. **τσαμουρ-λοῦ,** ἐπθ. βορβορώδης, ὁ ἐκ πηλοῦ.

چاموش **τσαμούς,** βλ. چامبج .

چاموقه T. **τσαμοῦκα,** ὄν. ἀθερίνη ἢ μικρὰ [ἰχθ.]· βλ. جاموقه .

چاميا **τσάμια,** βλ. طوسقه .

چاميچ T. **τσαμίτς,** ἐπθ. δυσάγωγος, ἀτίθασσος [ἡμίονος], ἐπίμονος· § μικρὰ σταφίς· § μικρὰ κόρη ὀφθαλμοῦ· ὀφθαλμὸς οὗ τὸ λευκὸν πολύ.

چان T. **τσάν,** μόριον· βλ. جاك .

چاناق T. ἢ چناق **τσανάκ,** ὄν. τρυβλίον, πινάκιον ἢ πινακίς, λεκανίς: — چوملك τρυβλία καὶ ἀγγεῖα, ἤτοι τὰ χρειώδη τοῦ μαγειρείου· ‖ طولوسی — ἓν πινάκιον πλῆρες, μία πινακιά· ‖ يوغوردی — ὀξοινόγαλα πωλούμενον ἐντὸς ἰδιαιτέρων πηλίνων σκευῶν· ‖ پلنجی —ى πινάκιον, δίσκος ἐπαίτου· ‖ باش —ى κρανίον· ‖ قان —ى τρυβλίον αἵματος,ἤτοι ὀφθαλμὸς ἐξωδηκὼς καὶ κατακκόκινος·ὀφθαλμὸς μεθύσου· ‖ اوزنكی — ἀναβολεὺς εὐρὺς [ὡς τρυβλίον]· ‖ قلعەسی — τὰ Δαρδανέλλια.

چاناقلق T. **τσανακ-λήκ,** ὄν. θωρακεῖον, ἤτοι μέρος τοῦ ἱστοῦ,ἐφ' οὗ ἀναβαίνοντες ἵστανται οἱ ναῦται.

چانطه T. **τσάντα,** ὄν. μικρὸς σάκκος, ἀρυβαλίς: سی — σάκκος κυνηγοῦ· ‖ ثياب —سی σάκκος δι'ἐνδύματα· ‖ پاره —سی θυλάκιον διὰ χρήματα· ‖ كيمك —ە ἐν τῷ σάκκῳ πέρδιξ·[πρμ. ἐπὶ πραγμάτων, ὧν ἡ προμήθεια δὲν εἶναι δύσκολος].

چانغال T. **τσανγάλ,** ὄν. ἀρνίον ληφθὲν ἀπὸ τῆς μητρός του καὶ δοθὲν εἰς ἄλλην ἀμνάδα.

چانغر T. **τσαν-γὴρ** [ἐκ τοῦ μορ. چاك] μόριον παριστάνον μέγαν κωδωνισμόν, κλαγγήν: چونغور — **τσανγὴρ τσουνγούρ,** κωδωνισμός, κλαγγὴ συγκρουομένων ἢ θραυομένων μετάλλων ἢ κρυστάλλων· βλ. زانغر.

چانغردامق T. **τσανγηρ-δαμάκ,** ρμ. οὐδ. κωδωνίζω,προξενῶ μέγαν κωδωνισμόν, μεγάλην κλαγγήν· βλ. چنغردامق .

چانغردی T. **τσανγηρ-τῆ,** ὄν. κωδωνισμός, κλαγγή.

چانغل چونغل T. **τσανγὴλ τσουνγούλ,** μόριον ἐν χρήσει περὶ τῆς κακῶς ἐν Ἀνατολῇ λαλουμένης τουρκικῆς· βλ. تقل توقل **τηκὴλ τουκούλ.**

چاودار T. **τσαβδάρ,** ὄν. βρίζα,κ. σήκαλη: اكمكی —ἄρτος ἀπὸ σήκαλην.

چاوش T. **τσαούς,** ὄν.λοχίας: —باش ἐπιλοχίας· ‖ باشی—ἀρχικλητήρ· ‖ ى—آلای ἀνθυπασπιστής· اوزومی — εἶδος ἐξαιρέτου σταφυλῆς τῆς Κ]πόλεως, κ. τσαούσι· ‖ ى — چوبان τσαούσι μὲ σκληρὰς ῥᾶγας, χονδροστάφυλον.‖ قوشی — ἔποψ, κ. τσαλοπετεινός.

چاوشلق T. **τσαουσ-λούκ,** ὄν. ὁ βαθμὸς τοῦ λοχίου.

چاولی T. **τσαβλῆ,** ὄν. νεοσσίον ἱέρακος, μικρὸς ἱέραξ μὴ δεδιδαγμένος.

چاه Π. **τσάχ,** ὄν. φρέαρ, λάκκος: نسيان — φρέαρ τῆς λήθης, λήθη· ‖ نسيانه آتمق —ῤίπτω εἰς τὸ φρέας τῆς λήθης, παραδίδωμι εἰς λήθην· ‖ زنخدان — λακκίδιον πώγωνος **[ζεναχτὰν],** τὸ λακκάκι τοῦ πηγουνιοῦ· βλ. چە.

چای T. **τσάϊ,** ὄν. μικρὸς ποταμός: آغزی — στόμιον τοῦ ποταμοῦ· ‖ دكزی چوب — بوغلمق —πνίγεταί τις ἐν τῷ ποταμῷ,ἐνῷ διέβη θάλασσαν· πρμ. δηλοῦσα ὅτι ἐνῷ ὑπερεπήδησε μεγάλας δυσκολίας, περιεπλέχθη ἐν μικρᾷ καὶ ἔμεινεν.

چای T. **τσάϊ** [ἐκ τῆς Σινικῆς] ὄν. τέϊον : —يشيل τέϊον πράσινον· ‖—سياه τέϊον μαῦρον· ‖ ى—مسقو τέϊον ρωσικὸν **[μοσκόβ]**· ‖ —ابريغی—θερμορρόη τεΐου· ‖—اچمك—πίνω τέϊον· ‖ طاقمی — συσκευὴ τεΐου, ἤτοι ὁ δίσκος μετὰ τοῦ τεϊοδοχείου καὶ τῶν κυπέλλων τοῦ τεΐου· ‖اطه ى — ἐλελίφασκος, κ. ἀλιφασκιά.

چايدان T. **τσαΐ-τάν,** ὄν. τεϊοδοχεῖον, τσαερόν.

چاير T. **τσαΐρ,** ὄν. λειμών, χλόη, βοσκή : اوتی —νωπὸν χόρτον διὰ τὰ ζῶα, γράστις, κ. γρασίδι· ‖ يەنيرى — νωπὸν τυρίον· ‖— قوشی κορυδαλός.

چاير T. **τσαΐρ,** μόρ. βλ. جاير.

چايرلامق T. **τσαΐρ-λαμάκ,** ρμ. μτδ. ἐξάγω τὰ ζῶα εἰς τὸν λειμῶνα πρὸς βοσκήν [αἰτ.].

چايرلق T. **τσαΐρ-λήκ,** ὄν. τόπος πλήρης χλόης, λειμών, βοσκή.

چايلاق T. **τσαΐλάκ,** ὄν. ἰκτῖνος·§ἅρπαξ, ὁ λείαν ἐπιζητῶν, ἄπληστος.

چبالامق T. **τσαπαλαμάκ,** βλ. جابالامق.

چبان T. ἡ چبان **τσιπάν,** ὄν. ἐξάνθημα, φλύκταινα, κ. σπυρί, ἀπόστημα, ἕλκος, πληγή: اولور—سوجه‌يي قورجه‌لامه مὴ σκαλίζῃς τὸ ἐξάνθημα· γίνεται ἕλκος· ‖ ی — آتش ἐξάνθημα νεανικόν, νεανικῆς ὁρμῆς.

چبوق T. **τσπούκ,** ἡ چبوق **τσουπούκ,** ὄν. ῥάβδος, κ. βέργα, εὐθὺς κλάδος δένδρου, ῥάβδος σιδηρᾶ, μεταλλική: ی—اصه‌ كλῆμα ἀμπέλου· ‖ ی—تفنك ῥάβδος [βέργα] πυροβόλου· ‖ ی—دمير ῥάβδος σιδηρᾶ, μοχλός· § οἱ ἐπὶ τῶν κυρίων ἱστῶν τοῦ πλοίου δευτερεύοντες πλάγιοι ἱστοί· § γραμμὴ ἐπὶ ὑφασμάτων: — — γραμμωτός, ραβδωτός. § καπνοσύριγξ: كمجك— καπνίζω καπνοσύριγγα· βλ. چفت.

چبوقچی T. ἡ چبوقچی **τσπουκ-τσῆ,** ὄν. ὑπηρέτης ἄλλοτε ἐν τοῖς μεγάροις τῶν μεγάλων, ἔργον ἔχων τὴν φροντίδα τῶν καπνοσυρίγγων· § ὁ κατασκευαστὴς καὶ πωλητὴς καπνοσυρίγγων.

چبوقلامق T. **τσπούκ-λαμάκ,** ρμ. μτδ. κτυπῶ διὰ λεπτῆς ῥάβδου μηλωτὴν κτλ. πρὸς ἐκκονισμόν [αἰτ.].

چبوقلق T. **τσπούκ-λούκ,** ὄν. θήκη ἢ ἐρμάριον στενὸν καὶ μακρὸν πρὸς τοποθέτησιν καπνοσυρίγγων.

چپ T. **τσὲπ** ἢ چپ **τσεπέ,** μόριον ἐπιτατικὸν ἐν χρήσει μετὰ τοῦ صاغ, ἤτοι چپ صاغ **τσὲπ-τσεβρέ,** ὁλοτρόγυρα, κύκλῳ.

چپ Π. **τσέπ,** ἐπθ. ἀριστερός: —دست ἡ ἀριστερὰ χείρ· ‖ —چشم ὁ ἀριστερὸς ὀφθαλμός· ‖ و راست —δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ· ‖ — انداز ἄδικος, τύραννος, πανοῦργος, δόλιος.

چپار **τσαπάρ,** چپارز **τσαπαρίζ,** چپاق **τσαπάκ,** βλ. چاپاق، چاپارز، چاپار.

چپراست Π. **τσεπ-ράστ** βλ. چپ καὶ چاپراز.

چپرشمك T. **τσεπρεσμέκ,** چپرشيك **τσεπρεσίκ,** βλ. چاپراشمق، چاپراشيق.

چپس T. **τσιπίς,** βλ. چپيچ.

چپكن T. **τσεπκέν,** ὄν. εἶδος ἐπανωφορίου κοντοῦ καὶ στενοῦ μετὰ χειρίδων ἀνοικτῶν, κ. τσεπκένι.

چپل T. **τσεπέλ,** ἐπθ. βαθύχρους· § καιρὸς βροχερός, χειμέριος, τρικυμιώδης, λασπώδης, καθ' ὃν αἱ ὁδοὶ πληροῦνται βορβόρου.

چپلاق T. **τσπλάκ,** ἐπθ. γυμνός, μὴ ἐνδεδυμένος, συνεκδ. πτωχός: آت — ἵππος γυμνός, ἄνευ ἱπποσκευῆς· ‖ —جر **τσήρ-τσπλάκ,** ὁλόγυμνος· ‖ — طاقی ἢ بالديزی — ἡ τάξις τῶν γυμνῶν, τῶν ἀνυποδήτων, οἱ ξυπόλυτοι, ἡ κατωτάτη τάξις τοῦ ὄχλου· ‖ —كمك γυμνόω, καθιστῶ γυμνόν· ‖ اولق—γυμνοῦμαι.

چپلاقلق T. **τσπλακ-λίκ,** ὄν. γυμνότης, γύμνωσις, πτωχεία.

چپللك T **τσεπελ-λίκ,** ὄν. καιρὸς βροχερός, χειμέριος, λασπώδης.

چپور T. **τσουπούρ,** βλ. چوپور.

چپه T. **τσεπέ,** βλ. چپ.

چپيچ T. **τσιπίτς,** ὄν. ἐρίφιον.

چپيل T. **τσιπίλ,** ἐπθ. λημαλέος, κ. τσιμπλιάρης.

چت T. **τσίτ,** μόριον παριστάνον τριγμόν, κρότον ἐλαφρότερον τοῦ چات: يوق— ἄκρα ἡσυχία, τσιμουδιά· ‖ پت — **τσίτ-πίτ,** ἐλαφρὸς θόρυβος· βλ. چتر، چات καὶ چتی.

چتاری T. **τσεταρί,** ὄν. ὕφασμα ἐλαφρὸν ἐκ βάμβακος καὶ μετάξης· βλ. چيتاری.

چتاق T. **τσητάκ,** ὄνομα διδόμενον εἰς τοὺς Τούρκους τοῦ Αἵμου: لسانی—ἡ Τουρκικὴ τοῦ Αἵμου, ἤτοι κακῶς λαλουμένη· βλ. چتره فيل καὶ چانغل.

چتال T. **τσατάλ,** چتاللاشمق **τσαταλ-λασμάκ,** چتاللانمق **τσαταλ-λανμάκ,** βλ. چاتال، چاتاللاشمق، چاتاللانمق.

چتالجه **τσατάλτζα,** ὄν. κ. Μέτραι.

چتر Π. **τσέτρ,** ὄν. σκηνή, κάλυμμα: —فيروزه σκηνὴ γλαυκή, ἤτοι οὐρανός· ‖ —سيه فام σκηνὴ μαύρη, ἤτοι νύξ· βλ. چادر.

چتر T. **τσητὴρ** [ἐκ τοῦ چت **τσὶτ**] μόριον παριστάνον τριγμὸν καὶ κρότον ἐλαφρότερον τοῦ چاتر **τσατήρ** [βλ.]: پتر— **τσητὴρ πητὴρ,** μετὰ μικροῦ τριγμοῦ· ‖ چتر چتر كوزل بر چتر چتر سويلمك λέγω τι ἐλαφρὰ ἐλαφρά.

چترداتمق T. **τσητηρ-τατμάκ,** ρμ.μτδ. κάμνω νὰ τρίζῃ θύρα κτλ. [αἰτ.]: —ديشلری τρίζω τοὺς ὀδόντας· ‖ βλ. چاترداتمق.

چترداماق T. **τσητηρ-τσαμάκ,** ρμ.οὐδ. τρίζω [ἐπὶ θύρας κτλ.]· § ἐλαφρῶς σπινθηροβολῶ ἢ τρίζω [ἐπὶ ξύλων καιομένων]: چترداية يانان آتش ἡ πυρὰ ἥτις ἔκαιε σπινθηροβολοῦσα ἐλαφρῶς· βλ. چاترداماق.

چتردی T. **τσητηρ-τῆ,** ὄν. τριγμὸς ὡς ὁ τοῦ διαρρηγνυομένου ξύλου, ἐλαφρὸς κρότος· βλ. چاتردی καὶ پتردی.

چتره فيل T. **τσετρεφίλ,** ὄν. ἡ ὑπὸ τῶν τούρκων τοῦ Αἵμου [βλ. چتاق] κακῶς λαλουμένη τουρκικὴ γλῶσσα: سويلمك— ὁμιλῶ κακῶς τὴν τουρκικήν· § ἄνθρωπος ὁμιλῶν κακῶς τὴν τουρκικήν· ‖ βλ. چانغل، چاتره.

چتلاتمق T. **τσητ-λατμάκ,** ρμ. μτδ. κάμνω τι νὰ τρίξῃ, νὰ κάμῃ **τσὶτ** [αἰτ.]: —پارمقلری τσακκίζω τὰ δάκτυλα, ἤτοι κάμπτων αὐτὰ εἰς τὰς ἀρθρώσεις κάμνω νὰ κροτήσωσι· § κάμνω τι νὰ κροτήσῃ ἐλαφρῶς, ὡς τὴν μαστίχην ἐπὶ τοῦ πυρός· § —لقردی δίδω πλαγίως νὰ ἐννοήσῃ, ὑποδεικνύω· ‖ βλ. چاتلاتمق.

چتلامق T. **τσητ-λαμάκ,** ρμ. οὐδ. κάμνω **τσὶτ,** ἤτοι τρίζω, κροτῶ ἐλαφρῶς ὡς σπινθήρ· βλ. چاتلامق.

چتلق T. **τσητ-λήκ,** ὄν. καρπὸς σχίνου, κ. τσήκουδον.

چتلنبك T. **τσετλεντπίκ,** ὄν. κάκκαβον [ὁ καρπὸς τῆς κακκαβιᾶς].

چتله T. **τσέτλε** ἢ **τσέτελε** [κατὰ τὸ لهجه, ἐκ τοῦ چاتلامق] ὄν. συντόμιον, ἤτοι τεμάχιον ξύλου, ἐφ' οὗ συνήθως οἱ ἀρτοπῶλαι ἢ οἱ γαλακτοπῶλαι κτλ. σημειοῦσι τὸν ἀριθμὸν τῶν ἄρτων ἢ τὸ ποσὸν τοῦ γάλακτος, ὅπερ δίδουσι καθ' ἑκάστην ἐπὶ πιστώσει εἰς τὰς οἰκίας, ποιοῦντες ἐπὶ τοῦ ξύλου τούτου μικρὰν ἐγκοπήν· κ. τσέτουλα, ἤτοι σημείωσις: اتمكجی—سی σημείωσις [τσέτουλα] ἀρτοπώλου· ‖ — طوتمق κρατῶ σημείωσιν, τσέτουλαν [ἐπὶ πραγμάτων ἐπὶ πιστώσει]· βλ. چنتلمك، چنتمك، چنتلك.

چته Ἀλβ. **τσέτε,** ὄν. μικρὸν σῶμα, τάγμα, ὁμάς: رنجبر بر— ὁμὰς ἐργατῶν· § συμμορία: سی— اشقيا συμμορία ληστῶν.

چته T. **τσιτέ,** ὄν. στενὴ λωρὶς ξύλου, δι' ἧς καρφόνουσι τὰ ἄκρα τάπητος τοῦ δωματίου, κ. τσίτα· βλ. شيش.

چته‌جی T. **τσετε-δζί,** ὄν. ἐμπροσθοφυλακή.

چتی پتی T. **τσιτὶ-πιτὶ** [ἐκ τοῦ پت چت, βλ. چت] μόριον ἐπέχον θέσιν ἐπιθέτου καὶ σημαῖνον λεπτοφυής, λεπτός: قيز — κόρη λεπτοφυής, λεπτοκαμωμένη.

چتير T. **τσητήρ,** βλ. چتر.

چتيق T. **τσητήκ,** ταὐτὸ چاتيق βλ.

چتين T. **τσιτίν,** چتينلك **τσιτιν-λίκ,** چتينلشمك **τσιτιν-λεσμέκ,** βλ. چيتين، چيتينلك، چيتينلشمك.

چچ T. ἡ چچ **τσίτς,** ὄν. θημωνία σιτηρῶν, γεννημάτων· ἡ ἐκ δεσμῶν καλεῖται طوقورجين· § ἕντερον προβάτου.

چچارون Ιτ. ἡ چاچارون **τσατσαρόν,** ἐπθ. φλύαρος, ἀγύρτης πολλὰ λαλῶν· βλ. καὶ چاك چاك.

چچارونلق T. ἡ چاچارونلق **τσατσαρον-λήκ,** ὄν. φλυαρία, πολυλογία.

چچن T. **τσετσέν** [λ. ἀρχ.]· ὄν. εὐφυής· § ὄνομα φυλῆς Καυκασίας.

چديك T. **τσετὶκ** [κατὰ τὸ لهجه, ἐκ τοῦ اچ ادیك ἴτις **ἐτίκ,** ἐσωτερικὸν ὑπόδημα] ὄν. πέδιλον κίτρινον, ὅπερ ἄλλοτε ἐφόρουν ἔσωθεν αἱ ὀθωμανίδες καὶ οἱ Οὐλεμάδες· ἐν γένει γυναικεῖον ὑπόδημα.

چديكجی T. **τσετὶκ-τσί,** ὄν. ὑποδηματοποιὸς κατασκευάζων چديك βλ.

چر T. **τσὶρ** καὶ چرل **τσηρήλ,** μόριον ἐπιτατικόν: چرچيلاق **τσὶρ-τσηπλάκ,** ὁλόγυμνος· βλ. καὶ چير.

چرا Π. **τσερά,** ὄν. βοσκή.

چرا T. **τσιρά,** ὄν. τὸ μᾶλλον ρητινῶδες μέρος τοῦ ξύλου τῆς πίτυος, δάς, κ. δᾳδί: آغاجی—پتوس· βλ. چوب.

چرا Π. **τσιρά,** ἐπρ. διὰ τί; βλ. چون.

چراغ Π. **τσηράγ** ἢ **τσεράγ,** ὄν. θρυαλλὶς κ. φυτῆλι· λυχνία: —چشم ἡ λυχνία

ἢ τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν·‖—روشن روښانه-توبه, οὗ ἡ λυχνία λάμπει, εὐτυχής·‖βλ. ἐπόμ.

چراغ Τ. **τσηράγ,** ἡ چراق **τσηρὰκ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν.μαθητής ἢ μαθητευόμενος τεχνίτου, καταστηματάρχου [βλ. استاد]· ἀνάστημα, ἤτοι ὁ ἐκμαθὼν τέχνην τινὰ καὶ ἀπολυθεὶς ὑπὸ τοῦ προϊσταμένου αὐτοῦ ὅπως ἀνεξαρτήτως ἐξασκήσῃ τὸ ἐπάγγελμα·‖چیقیق—ἐκμανθάνω τέχνην καὶ ἐπομένως λαμβάνω τὴν ἄδειαν παρὰ τοῦ προϊσταμένου πρὸς ἐξάσκησιν ἰδίᾳ τοῦ ἐπαγγέλματος·‖چیقارمق—ἀπολύω τινὰ ἢ δίδω τὴν ἄδειαν τοῦ ἐξασκεῖν ἰδίᾳ τὸ ἐπάγγελμα·§ ἐπθ. ὁ ἐπιτυχὼν μισθὸν ἢ σύνταξιν ἢ εὔνοιαν καὶ χάριν: بیورمق ἢ اجك—ἀπονέμω μισθόν, σύνταξιν, θέσιν, εὐνοῦ, ἀπονέμω εἰδικήν τινα χάριτα·‖ اولق ἢ بیورلق—ἐπιτυγχάνω εἰδικῆς χάριτος, μισθοῦ, θέσεως.

چراغان Π. **τσηραγὰν** ἢ **τσεραγάν,** ὄν.φωταψία κήπου· φωταψία.

چراق Τ. **τσηράκ,** βλ. چراغ.

چراقان Τ.**τσηρακμάν,** ὄν.πύργος ἢ κίων, ἐφ'οὗ ἀνάπτουσι πυρὰν ἢ θέτουσι λυχνίαν, φάρος·‖ی—سوسام-κίων ἐντὸς θημωνίας σησάμου·‖چیقیق—ه μαίνομαι ἐκ τῆς ὀργῆς, τοῦ θυμοῦ.

چراقه Τ. **τσηρακμά,** ὄν. σιδηροῦς λυχνοστάτης ἢ κηροπήγιον.

چراکاه Π. **τσερα-γκιάχ,** ὄν. βοσκή.

چراکسه Α. **τσερακὶσὲ** [πλθ. τοῦ چرکس **τσερκὲς**] ὄν. Κιρκάσιοι.

چراموز Τ.**τσηραμόζ,** ὄν. ἐσχάρα σιδηρᾶ, ἐφ'ἧς οἱ ἁλιεῖς τῶν τριχιῶν ἀνάπτουσι καὶ καίουσι δᾷδας ἢ ἐρείκας[φοῦντας].

چرب Π. **τσέρπ,** ἐπθ. παχύς: و شیرین—παχὺς καὶ γλυκύς·‖و خشك—παχὺς καὶ ξηρός·‖زبان—εὔγλωττος.

چرپدیرمق Τ. **τσηρπ-τηρ-μάκ,** ρμ. μτδ. βάλλω νὰ περικόψωσί τι, νὰ λευκάνωσιν ὕφασμα·βάλλω νὰ σταθμίσωσιν, ἤτοι νὰ σημαδεύσωσι ξύλον[δοτ.αἰτ.]· βλ. چاپدیرمق.

چرپشدیرمق Τ. **τσηρπ-πόστηρ-μάκ,** ρμ. μτδ. κτυπῶ ἐλαφρὰ διὰ λεπτῆς ῥάβδου· γράφω ἐπὶ χάρτου ὡς νὰ κτυπῶ, γράφω ἐν βίᾳ καὶ μὲ ἀπροσεξίαν [αἰτ.]:—پارە κτυπῶ ἢ λαμβάνω ἐπιτηδείως χρήματα.

چرپشدیرمه Τ. **τσηρπισότηρμὰ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. γραφὴ ἐν βίᾳ καὶ ἀπροσέκτως γραφομένη.

چرپشمق Τ. **τσηρπ-πσό-μάκ,** ρμ. οὐδ. πτερυγίζω ἢ κινῶ τὰς πτέρυγας προσπαθῶν νὰ πετάξω[λέγεται ἐπὶ μικρῶν πτηνῶν].

چرپلمق Τ. **τσηρπ-πλ-μάκ,** ρμ. πθ. κόπτομαι ὀλίγον ἀπὸ τῶν ἄκρων [ὡς ἐπὶ πτερύγων πτηνῶν]·περικόπτομαι [ἐπὶ μισθῶν]· § λευκαίνομαι [ἐπὶ ὑφάσματος]· § γράφομαι ἐν τάχει καὶ βίᾳ.

چرپمق Τ. **τσηρπ-μὰκ** [κατὰ τὸ چرب, **τσὴρπ** =πτέρυξ· βλ. چارپمق] ρμ. μτδ. τύπτω ἐλαφρῶς [αἰτ.]:—ال χειροκροτῶ·‖—قوش قنادلرینی τὸ πτηνὸν πλήττει τὰς πτέρυγας του· § ὀλίγον περικόπτω τὰ ἄκρα τῶν πτερύγων πτηνῶν κτλ. § λευκαίνω ὕφασμα, πλύνω· § σταθμίζω ξύλον, ἤτοι διὰ νήματος βεβαμμένου σημαδεύω κατὰ μῆκος τὰς σανίδας.

چرپندی Τ.**τσηρπηντῆ** [βλ. καὶ چاربندی] ἀφ. κίνησις, σπασμός, παλμὸς καρδίας· § τὸ ἀμυγδάλιον ἢ χαλικῶδες μέρος τῆς παραλίας,ὅπερ πλήττει τὸ κῦμα τῆς θαλάσσης.

چرپنمق Τ. **τσηρπ-ην-μάκ,** ρμ μσ. κινοῦμαι, ταράττομαι, σφαδάζω, πάλλω [ἐπὶ καρδίας]· τύπτω ἐμαυτὸν εἰς σημεῖον πένθους· πτερυγίζω [ἐπὶ μικρῶν πτηνῶν].

چرپی Τ. **τσηρπῆ** [ἐκ τοῦ چرپمق] ὄν. περικόμματα ξύλων, κλάδων, σχίδαξ,ρυκανίδιον: — چالی θάμνοι, φρύγανα· § στάθμη λεπτουργοῦ καὶ τέκτονος, ἤτοι νῆμα ἠλειμμένον δι'ἐρυθρᾶς βαφῆς, δι' οὗ σημαδεύουσι κατὰ μῆκος τὰς σανίδας,εὐθυγραμμία·μέτρον,σχέδιον: ایله — μὲ μέτρον, ἤτοι συμμέτρως·‖— طوغری σταθμίζω, κρατῶ στάθμην, εὑρίσκω τὴν εὐθυγραμμίαν, τὸ μέτρον·‖ دن چیقمق—ὑπερβαίνω τὸ μέτρον.

چرپیجی Τ. **τσηρπηδζῆ** [ἐκ τοῦ چرپمق]ὄν. γναφεύς, πλύντης ἰδίᾳ ὁ πλύνων τάπητας κτλ. ἐν τῷ ποταμῷ.

چرپیجلیق Τ. **τσηρπηδζη-λήκ,** ὄν. τὸ ἔργον τοῦ γναφέως κτλ.βλ.προηγ.

چرت Τ.**τσήρτ,** ὄν. μαγγανοπήγαδον χρησιμεῦον πρὸς ἄρδευσιν καὶ τὸ ὁ-

ποῖον στρέφεται ὑπὸ ἵππου ἢ ἡμιόνου κατερχομένου καὶ ἀνερχομένου ἐπὶ ἐδάφους κατωφεροῦς.

چرتلاق Τ.**τσηρτλάκ,** ὄν. κολοιὸς [πτην.] βλ. قارغه καὶ جرلاق.

چرچر Τ. **τσιρ-τσίρ,** ὄν. πᾶν πρᾶγμα διαρκῶς ψιθυρίζον· μικρὰ πηγὴ ἢ ὕδωρ ὀλίγον ῥέον μετὰ ἐλαφροῦ κελαρύσματος· λάλος, φλύαρος οὗ τὸ στόμα δὲν ἵσταται ποσῶς, ἀλλ' ὀλονὲν ἐλαφρῶς μουρμουρύζει· § μικρὸς καὶ χονδρὸς κύλινδρος τῶν πλακουντοποιῶν· § μηχανὴ ἐκκοκιστικὴ τοῦ βάμβακος· § εἶδος γρύλλου, κ. τσιρόνι, ἤτοι ἔντομον τῶν ἀγρῶν.

چرچوه Τ. **τσερτσεβὲ** βλ. چرچیوه.

چرچی Τ. **τσερτσί,** ὄν. γέλγη, ἤτοι πᾶν εἶδος λεπτῶν καὶ κοινῶν ἐμπορευμάτων, ὡς κλωσταί, βελόναι κτλ.

چرچیجی Τ. **τσερτσι-δζί,**ὄν. γελγοπώλης, ρωποπώλης: —قزی بونجه عاشقدر ἡ κόρη τοῦ γελγοπώλου ἀγαπᾷ τὰ ὑάλινα κομβολόγια, κ.τὰς χάνδρας [ρμ.].

چرچیوه Τ.ἢ چرچوه **τσερτσεβὲ** [ἐκ τοῦ π. چارچوبه]ὄν. πλαίσιον παραθύρου, θύρας, κατόπτρου, εἰκόνος· ‖ کاغدی—χάρτης ἠλειμμένος δι'ἐλαίου,χρησιμεύων ὡς πλαίσιον.

چرچیوه جی Τ. **τσερτσεβε-δζί,** ὄν. πλαισιοποιός, πλαισιοπώλης.

چرچیوه لی Τ. **τσερτσεβε-λί,** ἐπθ. ὁ ἐφωδιασμένος διὰ πλαισίου.

چرخ Π.**τσέρχ** [κ. چارق] ὄν. οὐρανός, σφαῖρα, στερέωμα, τροχός, στροφή: ⌒ دوار σφαῖρα στρεφομένη [**τεββάρ**], ἤτοι γῆ· ‖ —اورمق στρέφομαι σχηματίζων κύκλον·‖—زن **τσὲρχ-ζέν,**ὁ στρεφόμενος κυκλικῶς·‖ ارابه صاغدن کیری بر — ایتدی ἡ ἅμαξα δεξιόθεν ἔκαμε μίαν στροφὴν ὀπίσω·‖ ی — واپور τροχὸς πλοίου· ‖ —ی ساعت τροχὸς ὡρολογίου·‖ی—دکرمن τροχὸς μύλου·‖ کیمی — πλοῖον τροχοφόρον, ἤτοι κινούμενον δι' ἀτμοῦ καὶ τροχοῦ· § τροχὸς ἀκόνης, ἢ μηχανὴ τόρνου: ایشی — ἔργον μηχανῆς τόρνου, ἤτοι τορνευτόν·§μηχανή: ی—ایشلتمك κινῶ, στρέφω τὴν μηχανήν, κατορθῶ ὑποθέσεις, ἐπωφελοῦμαι τῶν περιστάσεων·‖بوزلمق—χαλνῶ ἡ μηχανή· μτφ. πτωχεύω, δυστυχῶ· ‖ فلك ⌒ διοργανισμὸς καὶ περιστροφὴ τῶν οὐρανίων σωμάτων· σχῆμα σύνθετον ἐκ πολλῶν κύκλων περιεχομένων τῶν μὲν ἐντὸς τῶν δέ· εἶδος φυσιγγίου περιστρεφομένου κυκλικῶς·ἀσκληπιάδειον [passiflore], ἤτοι τὸ ἄνθος τὸ κοινῶς καλούμενον τσαρκιφελέκι· § τύχη.

چرخجی Τ. **τσαρχ-τσή,** κ. **τσαρκ-τσή,** ὄν. μηχανικὸς πλοίου: باشی — ἀρχιμηχανικὸς πλοίου· § ἐργάτης στρέφων οἱανδήποτε μηχανήν· ἀκονητὴς μαχαιρίων κτλ.

چرخجیلق Τ. **τσαρχτση-λήκ,** κ. **τσαρκτση-λήκ,** ὄν. τὸ ἔργον τοῦ μηχανικοῦ, τοῦ ἀκονητοῦ κτλ· βλ. چرخجی.

چرخلامق Τ. **τσαρχ-λαμάκ,** κ. **τσαρκλαμάκ,** ρμ. μτδ. ἀκονίζω, περνῶ ἀπὸ τὸν τροχόν [αἰτ.].

چرخلی Τ. **τσαρχ-λοῦ,** κ. **τσαρκλοῦ,** ἐπθ. τροχοφόρος.

چرخه Π.**τσερχά** [βλ.چرخ],κ. **τσάρκα,** ὄν. πρᾶγμα περιστρεφόμενον ὡς ἡ ἀνέμη·§ ἀκροβολισμός, ἀψιμαχία: طوپ—τηλεβόλον ἐλαφρὸν διὰ τοὺς ἀκροβολισμούς.

چرخه جی Τ. **τσερχα-δζῆ,** κ.**τσαρκα-δζῆ,** ὄν. ἀκροβολιστής.

چرخه لاشمق Τ.**τσερχα-λασμάκ,**κ. **τσαρκαλασμάκ,** ρμ. οὐδ. ἀκροβολίζομαι, ποιῶ ἀκροβολισμοὺς ἀμοιβαίως.

چرده Π. **τσερτέ,** ὄν. λέξις ἐπιταττομένη ἐπιθέτων χρώματος σημαντικῶν πρὸς σχηματισμὸν ἑτέρων τοιούτων: — سیاه **σιὰχ-τσερτέ,**μελάγχρους, μαυρειδερός.

چرز Τ. **τσέρεζ,** ὄν. ξηρὰ καὶ ὀλίγη τροφή, ὡς ἄρτος καὶ τυρός, κρέας ἢ ἰχθὺς ταριχευτὸς καὶ τὰ τοιαῦτα· ἐπιδόρπιον.

چرزلمك Τ. **τσερεζ-λεμέκ,** ρμ.οὐδ. λαμβάνω πρὸ τῆς τακτικῆς ὥρας τοῦ γεύματος ὀλίγην ξηρὰν τροφὴν [βλ. چرز], εἰς τρόπον ὥστε νὰ παρέλθῃ ἡ ὄρεξις.

چرغند Τ. **τσεργάντ,** ὄν. ἀλλᾶς, κ. λουκάνικον.

چرك Π. **τσίρκ,** ὄν. ἀκαθαρσία, ῥύπος.

چركاب Π. **τσιρκὶ-άπ,** ὄν. ὕδωρ ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐπλύθη τι, ἰδίᾳ τὸ σαπωνόνερον, ἀπόπλυμα· βλ. چرکف.

چركس Α. **τσερκές,** ὄν. Κιρκάσιος· § πλθ. چراکسه **τσερακισέ.**

چركسجه Τ. **τσερκεδ-τζε,** ὄν. ἡ Κιρκασιακὴ γλῶσσα· § ἐπρ. ἐν γλώσσῃ Κιρκασιακῇ: سويلمك—ὁμιλῶ τὴν Κιρκασιακὴν γλῶσσαν· § ἐπθ. Κιρκασιανός.

چركستان Π. **τσερκεδ-ιστάν,** ὄν. ἡ Κιρκασία χώρα.

چركسی Α. **τσερκεδ-ί,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων Κιρκασίῳ, Κιρκασιανός: اصلى—**τσερκέδι ὀλ ἄσηλ,** Κιρκασιανὸς τὴν καταγωγήν.

چركف Τ. **τσιρκέφ** [ἐκ τοῦ π. چركاب] ὄν. ὕδωρ ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐπλύθη τι, ἰδίᾳ σαπωνόνερον, ἀπόπλυμα· συνέκδ. κακοήθης, ἀχρεῖος: طاش آتمق—ὁμιλῶ πρὸς κακοήθη.

چركه Τ. **τσεργκέ,** ὄν. ἐλαφρὰ σκηνὴ μὲ δύο πασσάλους, κλίσιον, κ. τσέργα: چنكانه—سی σκηνὴ ἀθιγγανική· || سنده—چنكانه موصنده ارامق ζητῶ ἑρμάρια **[μουσάντρα]** ἐν τῇ καλύβῃ τοῦ ἀθιγγάνου, ἤτοι ἔχω μεγάλας ἀπαιτήσεις [πρμ.].

چركين Π. **τσιρκ-ίν,** ἐπθ. ἄσχημος, δυσειδής, κακόμορφος: آدم—ἄνθρωπος δυσειδής· § κακός, ἀχρεῖος: خوی—ἦθος ἀχρεῖον, κακόν, ἀξιόμεμπτον· § ἐπρ. δυσειδῶς, κακῶς.

چركينجه Τ. **τσιρκιν-τζέ,** ἐπθ. ὀλίγον ἄσχημος, δυσειδής, ἀσχημούτσικος· § ἐπρ. δυσειδῶς, ἀσχήμως.

چركينمك Τ. **τσιρκιν-σεμέκ,** ρμ. μτβ. θεωρῶ τι ἄσχημον, κακόν [αἰτ.].

چركينلك Τ. **τσιρκιν-λίκ,** ἀφ. ἀσχημία, δυσμορφία.

چركينلمك Τ. **τσιρκιν-λεμέκ,** ρμ. μτβ. καθιστῶ ἄσχημον, δυσειδές· § κατηγορῶ, κατακρίνω [αἰτ.]· § γίνομαι δυσειδής.

چرلاق Τ. **τσηρ-λάκ,** ἐπθ. γυμνός, πτωχός· βλ. چر καὶ لاق.

چرنده Π. **τσερεντὲ** [μτχ. τοῦ چرمك **τσεριτὲν**] βόσκων.

چرنيق **τσερνίκ,** ὄν. εἶδος πλοιαρίου, σακολέφη, κ. τσιρνίκι.

چرويش Τ. **τσερβίζ,** ὄν. ἄλειμμα ἀναλελυμένον: ياغی—βούτυρος κατεσκευασμένος ἐξ ἀλειμμάτων, ἤτοι πρόστυχος.

چری Τ. **τσερί,** ὄν. στρατός: —يكی Γενίτσαροι, σῶμα στρατοῦ τουρκικοῦ συστηθέντος ἐπὶ Σουλτὰν Ὀρχὰν καὶ καταργηθέντος ἐπὶ Σουλτὰν Μαχμούτ· || باش—ἀρχηγὸς στρατιωτικοῦ σώματος· ἀρχηγὸς ἀθιγγάνων.

چريش Τ. **τσιρίζ,** ὄν. εἶδος κόλλας ἐν χρήσει ἰδίᾳ παρὰ τοῖς βιβλιοδέταις καὶ ὑποδηματοποιοῖς, κ. τσιρίσι: چناغی—δοχεῖον τῆς τοιαύτης κόλλας· μτφ. πρᾶγμα κολλῶδες καὶ ἄνοστον· || اوتی—ἀσφόδελος [φυτ.].

چريشلمك Τ. **τσιριζ-λεμέκ,** ρμ. μτδ. κολλῶ διὰ τῆς κόλλας τῆς καλουμένης چريش βλ. [αἰτ.].

چزكی Τ. **τζιζγκί,** βλ. چيزكی.

چزمك Τ. **τσιζμέκ,** چزمه **τσιζμὲ,** βλ. چيزمك، چيزمه.

چس Τ. **τσίς,** βλ. چيس.

چسپان Π. **τσεσπάν,** ἐπθ. κατάλληλος, προσήκων, ἁρμόζων [δοτ.]: دار العجزه مغبوط المأثر عداولنمه—δρ ζει νὰ θεωρῆται ὡς τὸ ἐπίφθονον μεταξὺ τῶν μνημείων· || مأموريت و—بر حال و اقتداريله متناسب θέσις ἀνάλογος πρὸς τὴν ἱκανότητα αὐτοῦ καὶ ἁρμόζουσα· || —لی ἀνάρμοστος.

چست Π. **τσσστ,** ἐπθ. εὐκίνητος, εὐλύγιστος, ζωηρός: چالاك و—ζωηρὸς καὶ εὐκίνητος· [βλ. جست].

چستی Π. **τσσστ-ί,** ἀφ. εὐκινησία, ζωηρότης, τὸ εὐλύγιστον.

چشم Π. **τσέσμ,** ὄν. ὀφθαλμός: سياه—ὀφθαλμὸς μέλας· || كريان—ὀφθαλμὸς κλαίων, δακρύων· || ايله انتظار ايتمك—چار ἀναμένω μετὰ τεσσάρων ὀφθαλμῶν, προσδοκῶ ἐναγωνίως· || آشنا—γνώριμος || آشنايی—γνωριμία· || چراغ—φῶς τῶν ὀφθαλμῶν· || زخم—βάσκανος ὀφθαλμός· || بين—**τσεσμ-πίν,** ὀφθαλμοσκόπιον.

چشمخانه Π. **τσεσμ-χανέ,** ὄν. κόγχη ὀφθαλμοῦ.

چشمه Π. **τσεσμέ,** ὄν. πηγή, κρήνη: سار—τόπος πλήρης πηγῶν, κρήνη· || —حيوان **τσεσμέϊ χαϊβάν,** ἡ ἵππος ποταμός—**τσεσμέϊ χηζήρ,** κρήνη τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς [ἀθανασίας].

چشن Π. **τσέσν,** ὄν. ἑορτή, πανήγυρις, συμπόσιον: عظيم—μεγάλη ἑορτή.

چشنده Π. **τσεσεντὲ** [μτχ. τοῦ چشيدن **τσεσιτὲν**] ὁ γευόμενος· βλ. چشيده.

چشنی Τ. **τσεσνὶ** [ἐκ τοῦ چاشنی βλ.] ὄν. γεῦσις, ἡδύτης: سی—ἔχω καλὴν γεῦσιν ἢ ἡδύτητα ἄρτου καὶ χαλβᾶ· || لغز—λέγεται καὶ چشنه.

چشنيلمك Τ. **τσεσνι-λεμέκ,** ρμ. οὐδ. ἀποκτῶ γεῦσιν, ἡδύτητα.

چشنيلو Τ. **τσεσνι-λί,** ἐπθ. ὁ ἔχων γεῦσίν τινα· § تفنك—πυροβόλον ἐφωδιασμένον δι' ἐκπυρώτρου, κ. καψούλας.

چشيت Τ. ἢ چشيد **τσεσίτ,** ὄν. δεῖγμα, εἶδος: چوق—τεμάχια ἐριούχων ποικίλου χρώματος· || — — διάφορα εἴδη, χρώματα, ποικιλία, ἢ ποικίλος, διαφόρων χρωμάτων· || —ی ποίου εἴδους· || —ر ἑνὸς εἴδους.

چشيده Π. **τσεσιτὲ** [μτχ. τοῦ چشيدن **τσεσιτὲν**] ὁ γευθείς· || —لغز ὁ γευθεὶς πικρίας· βλ. چشنده.

چغانه Π. **τσεγανέ,** ὄν. εἶδος μικροῦ τυμπάνου, ἢ κροτάλου· βλ. چنك.

چغت Τ. **τσηγήτ,** βλ. چيغيت ἢ چيكيت.

چغتای Τ. **τσεγαταΐ,** βλ. جغتای.

چغير Τ. **τσηγήρ,** چغرمق **τσηγηρμάκ·** βλ. چيغرمق، چيغير.

چفت Τ. **τσίφτ,** ἐπθ. ἄρτιος, ζυγός: ی—کمی ζυγὰ ἢ μονά· § ὄν. ζεῦγος, ἤτοι ἄρρεν καὶ θῆλυ, ἢ ἁπλῶς δύο: باركير—ζεῦγος ἵππων· § —ر ζεῦγος βοῶν μετὰ τοῦ ἀρότρου: حيوانلق—βόες ἀροτῆρες· || قوشمق—بش ζευγνύω πέντε ζεύγη βοῶν· || چبوق—و τὸ ζεῦγος καὶ ἡ ράβδος, ἤτοι τὸ ἔργον τοῦ γεωργοῦ, ἡ γεωργία: ی چبوغی براقمق—ἀφίνω τὸ ζεῦγος καὶ τὴν ράβδον [ἐπὶ γεωργοῦ ἀφίνοντος τὸ ἔργον του χάριν ἄλλης ὑποθέσεως]· || سورمك—ἀροτριῶ· || ی—قويوجی λαβὶς χρυσοχόου.

چفتجی Τ. **τσίφτ-τζί,** ὄν. γεωργός· § ἀφ. چفتجيلك **τσίφτζιλίκ,** γεωργία.

چفتر Τ. **τσίφτ-έρ,** ἀνὰ δύο: — —ἀνὰ δύο, ἀνὰ ζεύγη.

چفتلشديرمك Τ. **τσίφτ-λεσιτιρμέκ,** ρμ. μτβ. συνδυάζω, κ. ζευγαρονω πτηνά, ζῶα [αἰτ.].

چفتلشمك Τ. **τσίφτ-λεσμέκ,** ρμ. οὐδ. συνδυάζομαι, συζεύγνυμαι [ἐπὶ πτηνῶν, ζώων].

چفتلشمه Τ. **τσίφτ-λεσμὲ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. ἀπαρ. συνδυασμός, σύζευξις πτηνῶν, ζώων.

چفتلك Τ. **τσίφτ-λίκ,** ὄν. ἔπαυλις, ἀγροκήπιον.

چفته Τ. **τσίφτ-έ,** ἐπθ. διπλοῦς: دوكون—διπλοῦς γάμος· || خط—διπλῆ γραμμὴ [σιδηροδρόμου κτλ.]· || قپو—θύρα μὲ δύο φύλλα· || شمعدان—κηροπήγιον μὲ δύο κηρία, δίκηρον· || تفنك—πυροβόλον μὲ δύο σωλῆνας, δίκανον· || —ر ἀκάτιον ἢ λέμβος μὲ ἓν ζεῦγος κωπῶν· || —ايكی ἀκάτιον μὲ δύο ζεύγη κωπῶν· || —بش ἀκάτιον μὲ πέντε ζεύγη κωπῶν.

چفته Τ. **τσιφτέ** [βλ. جفته] ὄν. λάκτισμα διὰ τῶν δύο ὀπισθίων ποδῶν τοῦ ζώου: آتمق—λακτίζω· § σημεῖον ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ ἵππου θεωρούμενον ὡς ἀπαίσιον.

چفته خانه Τ. **τσιφτε-χανέ,** ὄν. κλωβίον ἐν ᾧ ἐγκλείεται ἄρρεν καὶ θῆλυ πτηνὸν πρὸς ὠοτοκίαν· βλ. καὶ قوشخانه.

چفته لی Τ. **τσιφτε-λί,** ἐπθ. λακτίζων, λακτιστὴς [ἐπὶ ζώου]· § μτφ. δόλιος, πανοῦργος· § ἵππος ἔχων ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ σημεῖον θεωρούμενον ὡς ἀπαίσιον.

چفوت Τ. **τσιφοὺτ** [ἐκ τοῦ جهود βλ.] ὄν. Ἰουδαῖος· § σκληρός, ραδιοῦργος.

چفوطه Τ. **τσηφοῦτα,** ὄν. κάλως περιελισσόμενος κάτω ἑλκήθρου πλοίου.

چقال Τ. **τσακάλ,** ὄν. θώς, κ. τσακάλι· || اريكی—εἶδος δαμασκήνων.

چقالوز Τ. **τσακαλόζ,** βλ. چاقالوز.

چقريق Τ. **τσηκρήκ,** βλ. چيقريق.

چقماق Τ. **τσακμάκ,** βλ. چاقماق.

چقور Τ. **τσουκούρ,** βλ. چوقور.

چقولاته Ιτ. **τσοκολάτα** [cioccolata] ὄν. σοκολάτα.

چقين Τ. **τσηκήν,** βλ. چيقين.

چك Αγ. **τσὲκ** [chèque] ὄν. ἔνταλμα χρηματικὸν ἰδίᾳ πρὸς τραπέζας. Κατὰ τὸ

لιθ كتابی, ἡ λέξις αὕτη εἶναι ἡ Περσικὴ چك ἥτις σημαίνει βεράτιον, δίπλωμα, τίτλος, ἐξ ἧς εἶτα ἡ ἀραβικὴ صك **σάκ·** βλ.

چك } T. **τσίχ,** βλ. چيچ.

چكا چاك } Π. **τσεκὶ-α-τσάκ,** ὄν. κλαγγὴ ἐκ τῆς συγκρούσεως ὅπλων ἢ σκληρῶν σωμάτων· βλ. چاكاچاك.

چكان } Π. **τσεκὶάν** [μτχ. τοῦ چكمك **τσεκὶτὲν**] ὁ στάζων: — خون αἱμοσταγής, αἱμάσσων· βλ. چكيده.

چكچك } T. **τσεκ-τσέκ,** ὄν. χειράμαξα τετράτροχος.

چكديرمك } T. **τσεκ-τὶρ-μέκ,** ρμ. διαμ. βάλλω νὰ ἐλκύσωσι, νὰ σύρωσι, ν' ἀποσπάσωσι, νὰ ἐκριζώσωσι, νὰ κωπηλατήσωσι [δοτ. αἰτ.] : — اراﺑﻪ اوكوزه βάλλω τὸν βοῦν νὰ σύρῃ τὴν ἅμαξαν· || — قايغی برينه βάλλω τινὰ νὰ σύρῃ τὸ ἀκάτιον·||— برينه ايشدن ال κάμνω τινὰ ν' ἀποσύρῃ χεῖρα ἀπὸ τῆς ἐργασίας, θέτω ὑπάλληλον ὑπόδικον εἰς ἀργίαν.

چكديرمه } T. **τσεκ-τὶρ-μέ,** ὄν. ἀπαρ. τὸ βάλλειν τινὰ νὰ ἑλκύσῃ, ν' ἀποσπάσῃ κτλ. βλ. چكديرمك· § ὄν. εἶδος πλοιαρίου φορτηγοῦ ἰδίᾳ ξύλων· βλ. ἐπόμ.

چكديری } T. **τσεκὶτὶ** [ἐκ τοῦ چكديرمك] ὄν. γαλέα, λιβυρνίς, τριήρης, ἤτοι εἶδος πλοίου κωπηλατουμένου, ἐν χρήσει ἄλλοτε· εἶδη αὐτοῦ τὰ ἑξῆς: قادرغه، فرقته، باستارده βλ.

چكردك } T. **τσεκὶρτέκ,** ὄν. πυρήν, κόκκος, σπόρος, γίγαρτον κ. κουκκοῦτσι: اوزوم γίγαρτον σταφυλῆς· || آيوه — ی πυρὴν κυδωνίου· || ی — پنبوق σπόρος βάμβακος· || — دن پشمه ὁ ἐκ τοῦ πυρῆνος μορφωθείς, ἤτοι ἄνθρωπος ὅστις ἐπροώδευσεν ἔν τινι οἱῳδήποτε ἐπαγγέλματι, ἀρχίσας ἀπὸ τῆς κατωτάτης βαθμῖδος καὶ βαθμολογικῶς ἀνελθών· § κόκκος [ἐπὶ βάρους ἀδαμάντων κτλ. βλ. قيراط]: — ايكی درهم بر δύο δράμια καὶ εἷς κόκκος, ἤτοι κομψοενδεδυμένη καὶ ἐρωτότροπος γυνή.

چكردكسز } T. **τσεκὶρτεκ-σίζ,** ἐπθ. ὁ ἄνευ πυρῆνος: اوزوم — σταφυλὴ ἄνευ πυρῆνος.

چكردكلمك } T. **τσεκὶρτεκ-λενμέκ,** ρμ. οὐδ. σπερματίζω, σποριάζω [ἐπὶ λαχανικῶν ὡς ἡ μελιζάνα, ἄτινα δὲν τρώγονται πλέον, διότι ἀρχίζουσι νὰ σποριάζωσι].

چكردكلی } T. **τσεκὶρτεκ-λί,** ἐπθ. ὁ ἔχων πυρῆνα, σπόρον, γίγαρτον, κ. κουκοῦτσι: اوزوم — σταφυλὴ ἔχουσα γίγαρτον.

چكرده‌مك } T. **τσινιρτὲ-μέκ,** ἢ چكرمك **τσιν-ρεμὲκ** [βλ. چينله‌مك] ρμ. οὐδ. βομβῶ ὡς ἡ χορδὴ τοῦ τόξου.

چكردی } T. **τσινιρτὶ** [βλ. προηγ.] ὄν. βόμβος, βοή.

چكركه } T. **τσεκὶργκὲ** [κατὰ τὸ لهجه, اوت ، كيجه ἐκ τοῦ چوغورتمه] ὄν. ἀκρίς: چاير — سی ἀκρὶς τοῦ χόρτου, τῆς νυκτός, τοῦ λειβαδίου [εἴδη ἀκρίδος]· || سی — اوجاق ἢ اوراق γρύλλος, κ. τσιρόνι, ἢ τέττιξ· || — قوشی ψάρ, κ. ψαρῶνι [πτην.]· βλ. صيغرجق.

چكشديرمك } T. **τσεκ-ιὸτιρ-μέκ,** ρμ. μτδ. κατηγορῶ, κακολογῶ, κατακρίνω [αἰτ.]· § ὄν. ἀπαρ. چكشديرمه κακολογία.

چكشديريش } T. **τσεκὶὸτιρ-ίς,** ἀφ. κακολογία, κατηγορία, ἐπίκρισις.

چكشمك } T. **τσεκ-ιὸ-μέκ,** ρμ. ἀλλ. σύρω καὶ σύρομαι ἀμοιβαίως, ἤτοι ἀντιπερισπῶμαι, διαπληκτίζομαι, παλαίω, ἐρίζω : چكشه چكشه پازارلق ايتمك συμφωνῶ περὶ τιμῆς πράγματός τινος μετ' ἀγῶνος **[τσεκιὸὲ-τσεκιὸέ]**· || چكشمينجه پكشمز **τσεκιὸμεϊνὸζε πεκιὸμέζ,** ἐὰν δὲν προηγηθῇ ἔρις, δὲν ἐπέρχεται ὁμόνοια [πρμ.]· || — جان ψυχορραγῶ, ἀγωνιῶ.

چكشمه } T. **τσεκιὸμέ,** ὄν. πάλη, διαπληκτισμός, ἔρις, ἀγών.

چكل } Π. **τσιγίλ,** ὄνομα πόλεως τοῦ Τουρκεστὰν περιωνύμου ἐπὶ τῷ κάλλει τῶν γυναικῶν αὐτῆς· § ὄνομα ναοῦ τοῦ Τουρκεστὰν ὑπηρετουμένου ὑπὸ γυναικῶν· § ζωγραφίαι ἀποδιδόμεναι εἰς περίφημον Σῖνα ζωγράφον.

چكلمز } T. **τσεκὶλμὲζ** [μτχ. τοῦ چكلمك ἀποφ. τοῦ چكمك] ἐπθ. ἀνυπόφορος, ἀφόρητος : درد — ἀφόρητον κακόν.

چكلمك } T. **τσεκ-ιλ-μέκ,** ρμ. οὐδ. ἀποσύρομαι, ὀπισθοχωρῶ, συστέλλομαι, κ. τραβηοῦμαι, ἐντείνομαι, τεντόνομαι [ἐπὶ φλεβῶν κτλ.] : — ايشدن ἀποσύρομαι τῆς ὑπηρεσίας, τοῦ ἔργου· || — صولر τὰ ὕδατα ἀποσύρονται· || — اغاجلرك صويی ὁ χυμὸς τῶν δένδρων ἀποσύρεται· § πθ. σύρομαι, ἕλκομαι, κληροῦμαι,

ἀνασπῶμαι, ἐκτείνομαι, παρατίθεμαι, εἶμαι ἀνεκτός, ὑποβάλλομαι: خط مستقيملر بر نقطه‌ك اطرافنه چكيلان αἱ εὐθεῖαι γραμμαὶ αἱ ἀγόμεναι [συρόμεναι] πέριξ ἑνὸς σημείου· || — پيانقو τὸ λαχεῖον κληροῦται· || ضيافت چكمشدر بر پارετέθη γεῦμα· || استجواب چكيلمجك چكيلمجك درد دكلدر δὲν εἶναι κακὸν ἀνεκτόν [ὅπερ νὰ δυνηθῇ τις νὰ ὑποφέρῃ]· || — ὑποβάλλομαι εἰς ἀνάκρισιν.

چكله‌مك } T. **τσινλεμέκ,** βλ. چينله‌مك ἢ چينله‌مك καὶ چنلامق.

چكليش } T. **τσεκὶλ-ίς,** ρ. ἀφ. τὸ ἀποσύρεσθαι, ἀποχώρησις, ὀπισθοχώρησις, συστολή, ἔντασις, ἀνεκτότης· βλ. چكلمك .

چكم } T. **τσεκὶμ,** βλ. چكيم.

چكمجه } T. ἢ چكمه **τσεκὶμε-δζὲ** [ἐκ τοῦ چكمه] ὄν. σύρτης, συρτοθήκη, κ. συρτάρι τραπεζίου κτλ. § μικρὸν χρηματοκιβώτιον ἢ γραφεῖον ἔχον σύρτας· § γέφυρα περιαιρετή· § كبير — ـه ὁ Μέγας Τσεκμετζὲς [Ρήγιος] καὶ صغير — ـه ὁ Μικρὸς Τσεκμετζές [Ἀθῦραι], δύο κωμοπόλεις παρὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν.

چكمك } T. **τσεκ-μέκ,** ρμ. μτδ. σύρω, ἕλκω, ἀνασπῶ, ἀποσπῶ, ἐκτείνω, μηκύνω, ὑποφέρω, ἀναχαιτίζω, ἐμποδίζω, εἰσπνέω, ροφῶ, κληρῶ κ. τραβῶ [αἰτ.]: — كورك κωπηλατῶ· || — آرابه σύρω ἅμαξαν [ὁ ἵππος κτλ.]· || — يدك ρυμουλκῶ· || — سنجاق ὑψῶ σημαίαν· || — قليج ξιφουλκῶ· || — يجاق γυμνῶ [τραβῶ] μάχαιραν ὅπως κτυπήσω· || — طياق ξυλίζω, δέρω, τραβῶ ξύλον· || — ديش ἀποσπῶ, ἐξάγω ὀδόντα· || [αἰτ. دن]: — قويودن صو ἀντλῶ ὕδωρ ἐκ τοῦ φρέατος· || — پيانقو κληρῶ λαχεῖον· || — دكزدن آغ ἀνελκύω τὸ δίκτυον ἐκ τῆς θαλάσσης· || — ير صويی ἡ γῆ ἀπορροφᾷ [τραβᾷ] τὸ ὕδωρ· || — اوجاق دومانی ἡ καπνοδόχη ἀπορροφᾷ [τραβᾷ] τὸν καπνόν· || — جمعه‌يی ايله τραβῶ τὴν Παρασκευὴν μὲ τὸ σχοινί, ἤτοι μετ' ἀγωνίας ἀναμένω πότε θὰ ἔλθῃ· || [δοτ. αἰτ.] : — بورونه صو ἀπορροφῶ ὕδωρ διὰ τῆς ρινός· || — انفيه تامباكيزی, τραβῶ ταμβάκον· || — چوبوق كاپنيزه [τραβῶ] καπνοσύριγγα· || — نفس توتون بر — καπνίζω καπνὸν μίαν ρόφησιν· || — ال ἀποσύρομαι, τραβῶ χέρι, παραιτοῦμαι· || — قولاق τραβῶ τὸ αὐτί, σωφρονίζω· || — اوموز σηκόνω τοὺς ὤμους, δεικνύω ἀδιαφορίαν, προσποιοῦμαι ἄγνοιαν· || — پرده σύρω [τραβῶ] παραπέτασμα, κλείω· || — ديوار ὑψῶ ἢ ἀνεγείρω [τραβῶ] τοῖχον, περιφράττω· || — سد ὑψῶ πρόχωμα, προπύργιον· || — يورغانی اوزرينه καλύπτω διὰ τοῦ ἐφαπλώματος, τραβῶ ἐπάνω τινὸς τὸ ἐφάπλωμα, κουκκουλόνω· || — آخوره βάλλω, σύρω [τὸ ζῶον] εἰς τὸν σταῦλον· || — باشنی آتك ἀναχαιτίζω ἵππον τρέχοντα· || — اينك بوغا φέρω εἰς τὴν δάμαλιν ταῦρον, καὶ — آيغير قصاغه φέρω εἰς τὴν φορβάδα κέλητα, ἤτοι συνδυάζω, ζευγαρόνω ζῶα· || — ديواره بويا βάφω τοῖχον [τραβῶ βαφήν]· || — عسكر ἄγω στρατόν, ὁδηγῶ εἰς τὴν μάχην· || — پشكش φέρω, προσφέρω δῶρον· || — ضيافت پاراθέτω γεῦμα· || — عرق ديوكلزم [τραβῶ, λαμπυκάρω] ρακῆν· || — شرابی شيشه‌لره μεταφέρω τὸν οἶνον εἰς τὰς φιάλας [ἐκ τοῦ βυτίου κτλ.]· || — قنطاره ζυγίζω διὰ τοῦ στατῆρος [τραβῶ εἰς τὸ καντάρι]· || — بياضه ἀντιγράφω [τραβῶ εἰς τὸ καθαρόν]· || — طغرا γράφω τὸν τουγρᾶν [ἐπί τινος φερμανίου, βερατίου]· || — آغری ὑποφέρω πόνον [σωματικόν]· || — زحمت ἢ امك ὑποφέρω μόχθον, κόπον, κοπιάζω, μοχθῶ· || — خسته‌لق ὑποφέρω ἀσθένειαν· || — بلا ὑποφέρω ἐνόχλησιν, κακόν, συμφοράν· || — اذيت ὑποφέρω δεινά, ταλαιπωρίαν· || — عذاب ὑποφέρω βάσανον [ἠθικήν]· || — قساوت ὑποφέρω λύπην, ἀνησυχίαν, ἀνησυχῶ, λυποῦμαι· || — ضرر ἢ زيان ὑφίσταμαι ζημίαν· || نه‌لر چكدم τί ὑπέφερα, τί ἐδοκίμασα· || — كوكس ἢ ايچ ἀναστενάζω [τραβῶ τὸ στῆθος]· || — كناهی ὑποφέρω ἕνεκα ἀδίκου καταλαλιᾶς [τραβῶ τὴν ἁμαρτίαν]· || هپ چكديكم كندی πᾶν ὅ,τι ὑποφέρω εἶναι ποινὴ τῶν πράξεών μου· || عقلمز باشك زحمتی آياق چكر ἀνοήτου κεφαλῆς τὸν κόπον ὑποφέρουσιν οἱ πόδες [πρμ.]· § οὐδ. ἔχω κλίσιν, διάθεσιν, ὁμοιάζω, ἀποσύρομαι, παρατείνομαι, συστέλλομαι, στενεύω ὕφασμα κτλ. [δοτ.]: — صاريه ἀποκλίνω πρὸς τὸ κίτρινον· || هر كس بر طرفه چكر ὁ καθεὶς ἀποσύρεται [τραβᾷ] εἰς ἓν μέρος· || صويه چكر ὁμοιάζει πρὸς τὸ γένος **[σόϊ],** ἤτοι ἔχει τὰ ἤθη καὶ τὰς ἕξεις τοῦ πατρὸς ἢ τῆς οἰκογενείας του· || شهره بش چكر παρατείνεται ἢ διαρκεῖ ἢ ἀπέχει μέχρι τῆς πόλεως πέντε ὥρας.

چكمن } T. **τσεκμέν,** βλ. چيكن· § ὄν. ἀναξυρίς, σαλβάρι ἢ βρακίον· βλ. چكمه.

چكمه T. **τσεκμέ,** ὄν. ἀπαρ.τὸ σύρειν, ἕλκειν κτλ. βλ. چكمك· § ὄν. πρᾶγμα ὅπερ σύρει, ἕλκει τις,σύρτης, συρτάρι·§ἀναξυρὶς ἢ βρακίον, ὅπερ φοροῦσιν οἱ ἐργάται ἄνω τῆς περισκελίδος αὐτῶν κατὰ τὴν ἐργασίαν·§ ἐπθ.ἐπιμήκης, σύμμετρος, κανονικός: بورون— ρὶς σύμμετρος· § ὄν. κλαδευτήριον.

چكمه‌لو T. **τσεκμε-λί,** ἐπθ. ὁ ἔχων σύρτας, συρτάρια: پشتخت— كوزلو κιδώτιον ἢ γραφεῖον μικρόν, ἔχον σύρτας.

چكمك T. **τσεκ-ιν-μέκ,**ρμ. μσ. προφυλάττομαι, ἀποφεύγω, ἐνδοιάζω, συστέλλομαι [ἀπ]: طوغرويى سويلمكدن چكنيور δὲν ἐνδοιάζει νὰ εἰπῃ τὴν ἀλήθειαν.

چكنه‌مك **τσιγνεμέκ,** βλ. چيكنه‌مك.

چكونكى Π. **τσι-γκιδνεγκί,** βλ. چه καὶ كونكى.

چكه T. **τσενέ,** ὄν. σιαγών: — اوست ἢ ἄνω σιαγών· || — آلت ἢ κάτω σιαγών· || — آلتى λωγάνιον, ἤτοι τὸ χαλαρὸν δέρμα τὸ ὑπὸ τὴν σιαγόνα τῶν βοῶν κρεμάμενον· || — چوقورى λακκίδιον σιαγόνος [βλ. چاه]·||چالمق — ἢ يورمق παίζω,κουράζω τὴν σιαγόνα,ἤτοι λαλῶ ἀδίκως, φλυαρῶ, μωρολογῶ· || ياريشديرمق — συζητῶ εἰς μάτην· || اوينامق — τρώγω πολύ, εἶμαι λαίμαργος· || آغمق —ἀγωνιῶ, ψυχορραγῶ· ||—چال ὁ τὴν σιαγόνα παίζων, ἢ دوشوك —سى οὗ ἡ σιαγών ἔπεσεν, ἤτοι φλύαρος, λάλος, μωρολόγος· || ياريشى — ἄμιλλα σιαγόνος, ἤτοι φιλονεικία ματαία.

چكه‌لو T. ἢ. چكه‌لى **τσενε-λί,** ἐπθ. ὁ ἔχων σιαγόνα, δύναμιν λόγου,στωμύλος.

چكه‌مامك T. **τσεκ.έμε.μεκ,** ρμ. μτδ. δὲν ἀνέχομαι,φθονῶ,[αἰτ.]: انى چكه‌مز δὲν δύναται νὰ τὸν ἀνεχθῇ, τὸν φθονεῖ.

چكى T. **τσεκὶ** [ἐκ τοῦ چكمك] ὄν. μέτρον βάρους,ἰδίᾳ τῶν ξύλων, ἰσοδυναμοῦν πρὸς τέσσαρας στατῆρας [قنطار **kantár**] ἤτοι πρὸς ὀκάδας 176, κ. τσεκί, ζύγι : — يكى νέον τσεκίον·||طاشى — ὁ λίθος ὁ ἀποτελῶν τὸ βάρος τοῦ τσεκίου· || يه كز —λίαν βαρύς, ἀφόρητος, ἀκατάλληλος·||دوزن — τακτοποίησις,διευθέτησις· || دوزن ويرمك — διευθετῶ,ἐπιμελοῦμαι, κ. συγυρίζω,ἰσιάζω:دوزن ويرمش —اوستنه باشنه διευθέτησε τὴν ἐνδυμασίαν του, ἐκαλλωπίσθη.

چكيجى T. **τσεκ-ιδζί** [ἐκ τοῦ چكمك] ἐπθ. ὁ ἕλκων, τραβῶν· βλ. چكمك.

چكيج T. **τσεκὶτς** [ἐκ τοῦ چكمك] ὄν. σφυρίον,δι'οὗ καρφόνει τις ἢ ἐξηλόνει καρφία: — چتال σφυρίον ἐν εἴδει περόνης· || — دوز σφυρίον ἁπλοῦν·|| —ى طاشجى σφυρίον λιθοξόου·||خانه— τὸ μέρος τῶν ἐργοστασίων ἔνθα εὑρίσκεται μεγάλη σφύρα βάρους πολλῶν στατήρων, χρησιμεύουσα εἰς σφυρηλάτησιν.

چكيجله‌مك T. **τσεκιτσ-λεμέκ,** ρμ. μτδ. σφυρηλατῶ [αἰτ.].

چكيده Π. **τσεκιτέ** [μτχ.چكيدن] ὁ ἀποστάξας κατὰ σταγόνας, διϋλισμένος.

چكيش T. **τσεκ-ιὶς** [ἐκ τοῦ چكمك] ἀφ. τὸ σύρειν, συρμός, ἕλξις· βλ. چكمك.

چكيك T. **τσεκίκ,** ὄν. قوشى — κορυδαλός· βλ. قوشى ترلا .

چكيلى T. **τσεκ-ιλὶ** [ἐκ τοῦ چكمك] ἐπθ. τραβηγμένος, ἐκτισμένος : ديوارك اوستنده تخته پرده — ἐπὶ τοῦ τοίχου εἶναι ἐκτισμένον ξύλινον διάφραγμα.

چكيم T. **τσεκ-ὶμ** [ἐκ τοῦ چكمك] ἀφ. ρόφημα: انفيه— ر ἓν ρόφημα [μία πρέζα] ταμβάκου.

چكين T. **τσεκίν,** ὄν. τὸ μεταξὺ τοῦ ἄκρου τοῦ ὤμου καὶ τοῦ λαιμοῦ μέρος:— اوينامق||شالشدالیون περὶ τοὺς ὤμους τιθέμενον — كينمق ὠμῶ — κινῶ τοὺς ὤμους·||چالمق — λαμβάνω ἐπ' ὤμων **[τσεκινινέ].**

چل Π. **τσὶλ** [ἐκ τοῦ چهل **τσιχὶλ**] ἀριθ. τεσσαράκοντα.

چل T. ἢ چيل καὶ چيكل **τσίλ,**ὄν. κηλὶς λευκὴ ἢ λευκόφαιος ἐπὶ τοῦ προσώπου ἢ τοῦ δέρματος : ى — آينه κηλὶς κατόπτρου· § ἐπθ. στικτός,ὁ ἔχων στίγματα λευκὰ ἢ λευκόφαια : طاغو—ὄρνις μαύρη ἔχουσα λευκὰ στίγματα·§ πέρδιξ φαιά: ياوريسى كبى طاغلمق — διασκορπίζομαι ἐν ἀταξίᾳ [ὡς τὰ νεογνὰ πέρδικος]·§ νέος, στιλπνός : پاره—χρήματα στιλπνά·||چل التون φλωρία ἢ χρυσᾶ νομίσματα στιλπνότατα.

چلاچه T. **τσιλάτσα,** ὄν. ὑγρὸν πρὸς κατεργασίαν τῶν δερμάτων.

چلاو T. **τσιλάβ,** ὄν. εἶδος πιλαφίου. Κατὰ τὸ اهجه, τὸ ἐξ ἁπλῆς ὀρύζης καὶ

βουτύρου· κατὰ δὲ τὸ قاموس عثمانى οὕτω καλεῖται τὸ پلاوى عجم τῶν Βουχαρηνῶν· βλ. پلاو .

چلب T. **τσελέπ,** βλ. چالاب.

چلبر T. **τσπλπήρ,**ὄν. φαγητὸν ἀπὸ ὀξοινόγαλα καὶ ὠά· ὠοταγηνίτης, κ. σφογγάτον.

چلبى T. **τσελεπί,** ὄν. ἄνθρωπος γινώσκων γράμματα, πεπαιδευμένος, μεμορφωμένος,εὐγενής,κύριος: آدم — εὐγενὴς κύριος·|| قالديرم—سى ἀγυιομέτρης·§ τίτλος ἀπονεμόμενος σήμερον πρὸς τοὺς εὐρωπαίους. Κατὰ τὸ لغت ابو الضيا ἡ λέξις ἐκ τοῦ صليبى **σαλιπί,** σταυροφόρος, ἱερεύς, διότι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Τσεγγὶζ-χὰν οἱ τάταροι καὶ οἱ τοῦρκοι ἐδιδάχθησαν τὴν ἀνάγνωσιν παρὰ τῶν ἱερέων· βλ. چلاب، چالاب.

چلبيلك T. **τσελεπι-λίκ,** ὄν. εὐγένεια, μόρφωσις, καλὴ συμπεριφορά.

چلتيك T. **τσελτίκ,** ὀρυζών·§ὄρυζα μὴ ἐκκοκισθεῖσα, ἤτοι ἐπὶ τοῦ στάχυος.

چلدر T. ἢ چلدير **τσπλ-τὶρ** [ἐκ τοῦ چيل ἢ چل] ἐπρ. ἐν χρήσει ἐν τῇ φράσει : چلدير پاقى παρατηρῶ ζωηρότατα ἢ μανιωδῶς.

چلدرتمق T. ἢ چلدير تمق **τσπλπήρ-τ-μὰκ** [ἐκ τοῦ چلدير] ρμ. μτδ. καθιστῶ τινα μανιώδη, παράφρονα, ἐξοργίζω [αἰτ.].

چلدرمق T. ἢ چلدير مق **τσπλπήρ-μὰκ** [ἐκ τοῦ چلدر] ρμ. οὐδ. ἐξίσταμαι τῶν φρενῶν, παραφρονῶ, μαίνομαι, ἐξοργίζομαι: كبى چلدرمش ὡς μαινόμενος, ὡς παράφρων·

چلديره‌سى T. **τσπλπηράσι,** γ' πρόσ. τῆς εὐκτ. τοῦ چلديرمق καὶ ἀντων. سى , ἐν χρήσει κατὰ δοτικήν: چلديره‌سى يه سومك ἀγαπῶ ἐμμανῶς·||βλ. قورويه‌سى، پاتلايه‌سى .

چلغين T. **τσπλ-γκὶν**[βλ. چلدرمق], ἐπθ.παράφρων, μανιώδης [ἄνθρωπος ἢ λόγος]: سوز— λόγος παράφρονος.

چلغينلق T. **τσπλγκιν-λίκ,**ἀφ. παραφροσύνη, μανία.

چللك T. **τσιλ-λίκ,** ὄν. κηλίδες λευκαὶ ἢ φαιαί [ἐπὶ τοῦ δέρματος]· § λέπρα.

چللنمك T. ἢ چيللنمك **τσιλ-λενμέκ,** ρμ.οὐδ. ἀποκτῶ κηλῖδας λευκὰς ἢ φαιάς: آينه، باقر، جانفس— τὸ κάτοπτρον, ὁ χαλκός, τὸ μεταξωτὸν ἀποκτῶ τοιαύτας κηλῖδας.

چلمك T. **τσελ-μὲκ** [λεπτότερον τοῦ چالمق] ρμ. μτδ. κτυπῶ καὶ ρίπτω διὰ τῆς χειρός, τῆς πτέρυγος, τοῦ ξίφους κτλ. καταβάλλω, ὑποσκελίζω, ἁφαιρῶ, ἁρπάζω: ر روزكار بر باشنه‌كى شاپقه‌يى چلر κακὸν ἔρχεται ἄνεμος καὶ ἁρπάζει **[τσελὲρ]** τὸν ἐν τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ πῖλον·|| — ذهن ἢ عقل ἁφαιρῶ, ἁρπάζω τὸν νοῦν, παραπείθω.

چلنك T. **τσελένκ,** ὄν. ἀρχαῖον παράσημον ἀπονεμόμενον τοῖς ἐν πολέμῳ διακρινομένοις ἀγωνισταῖς, κεκοσμημένον διὰ πολυτίμων λίθων καὶ φερόμενον ἐν εἴδει θυσάνου ἐπὶ τοῦ καλύμματος τῆς κεφαλῆς,στλεγγίς.

چله Π. **τσιλέ,**ὄν. δέμα μεταξοκλωστῆς [ἱμπρισιμίου] ἢ βαμβακοκλωστῆς,κ. τσιλές: ايپك بر— ἓν δέμα μετάξης || يای—سى χορδὴ τόξου· § τεσσαρακονθήμερος μετάνοια,καθ' ἣν δερβίσαι τινὲς ἐγκλειόμενοι ἐν τῷ κελλείῳ αὐτῶν ἐγκρατεύονται καὶ προσεύχονται· συνεκδ. πόνος,μόχθος, ταλαιπωρία, βάσανος: ه— كيرمك εἰσέρχομαι εἰς τὴν τεσσαρακονθήμερον μετάνοιαν, ه چيقارمق — ἐκτελῶ, ἄγω τὴν μετάνοιαν ταύτην· || دن چيقارمق — افكارى παραπλανῶ, ξεμυαλίζω·|| طولق — συμπληροῦνται τὰ βάσανα τοῦ βίου, πληροῦται τὸ ποτήριον τῶν πικριῶν τοῦ βίου· || يى طولديرمق — συμπληρῶ τὴν μετάνοιαν,συμπληρῶ τὸν βίον, πίνω ὅλας τὰς πικρίας τοῦ βίου· || چكمك — ὑποφέρω πόνους,μόχθους, ταλαιπωροῦμαι·|| — كش **τσιλε-κέ,**ὁ ταλαιπωρούμενος, ὑποφέρων· || شكن —**τσιλε-σικέν,** ὁ μὴ τηρῶν τὴν τεσσαρακονθήμερον μετάνοιαν [ἐπὶ δερβίσου].

چلپيپا Π.**τσελιπά,**ὄν.σταυρός: منهدنسك ه ای راهب — يى بكنمزسك— يى بكنسه‌كده كليسايى بكنمزسك τίνος θρησκείας [ὀπαδὸς] εἶσαι ὦ ἱερεῦ! τὸν σταυρὸν δὲν ἀρέσεις· ἢ ἐὰν ἀρέσῃς τὸν σταυρόν, τὴν'Εκκλησίαν δὲν ἀρέσεις; βλ. καὶ صليب .

چليك T.**τσελὶκ** [ἐκ τοῦ چلمك] ὄν. κλάδος ἢ ράβδος κεκομμένη εἰς μικρὸν μέγεθος· θαλλὸς κοπτόμενος πρὸς μεταφύτευσιν: چوماق اويونى—εἶδος κινδαλισμοῦ, ἤτοι παιγνίδιον τῶν παίδων παιζόμενον διὰ μιᾶς ράβδου **[τσομὰκ]** καὶ ἑτέρου μικροῦ τεμαχίου ξύλου **[τσελίκ],**ὅπερ τυπτόμενον διὰ τῆς ράβδου πρὸς τὸ ἄκρον καὶ αἰωρούμενον ὀλίγον ἐκτινάσσεται πάλιν διὰ τῆς ράβδου μακρότερον·§ χάλυψ:—

آدم کی ἄνθρωπος ὡς ὁ χάλυψ, ἤτοι ρωμαλέος· συνεκδ. ἰσχυρός, ὑγιέστατος.

چليكلو Τ. **τσελικ-λί,** ἐπθ. χαλύβδινος: —آغزی οὗ τὸ στόμα χαλύβδινον, ἤτοι ὁ ἔχων δύναμιν λόγου, στωμύλος.

چليم Τ. **τσελ-ὶμ**[ἐκ τοῦ چلمك] ὄν. ἀνάστημα, σχῆμα τοῦ σώματος· χάρις ἐξωτερικοῦ ἢ βαδίσματος· βλ. καὶ چالیم.

چليمسز Τ. **τσελιμ-σίζ,** ἐπθ. ὁ λίαν ἰσχνὸς καὶ ἀδύνατος τὸ σῶμα.

چليلو Τ. **τσελιμ-λί,**ἐπθ. ὁ ἔχων καλὸν ἀνάστημα, σῶμα ἢ ἐξωτερικόν· σωματώδης.

چلينكير Τ. **τσιλινγκὶρ** [κατὰ τὸ ἀραβ. ἐκ τοῦ كرجوγ] ὄν. κλειθροποιός, σιδηρουργός.

چلينكيرلك Τ. **τσιλινγκιρ-λὶκ,** ὄν.τὸ ἔργον τοῦ κλειθροποιοῦ, κλειθροποιΐα, σιδηρουργική.

چم Π. **τσίμ,** ὄν. τεμάχιον γῆς κεκαλυμμένον διὰ χλόης· βλ. καὶ چمن **τσεμέν.**

چماشير Τ. **τσαμασὶρ,**βλ.چاماشير, چاماشيرجی, چاماشيرخانه.

چمان Π. **τσεμάν,** ἐπθ. ὁ κινούμενος ὅταν περιπατῇ.

چمبالی Τ. **τσιμπαλί,** ὄν. εἶδος κυμβάλου.

چمچاق Τ. **τσαμτσάκ,** ὄν. κύαθος κ. γαβάθα ἢ καυκὶ ἔχον λαβήν· βλ. قاواط.

چمچه Τ. **τσεμτσέ,** ὄν. بالغی — εἶδος μεγάλου καὶ πλατέος ἰχθύος· πλευρονήκτης.

چمديك Τ. **τσιμπὶκ** [ἐκ τοῦ چمك] ὄν. κνισμός,νύξις,κ. τσύμπημα·||باصمق— κνίζω, πατῶ τσύμπημα [δοτ.]: باصدی — قوله ἐτσύμπησεν τὸν βραχίονά του.

چمديكلەمك Τ. **τσιμπὶκ-λεμέκ,** ρμ. μτδ. κνίζω, κ. τσυμπῶ [αἰτ.]· § μτφ. κάμνω νεῦμα.

چمرنمك Τ. **τσεμ-ρεν-μὲκ** [ἐκ τοῦچمك]ρμ. μσ. ἀνασύρω τὴν περισκελίδα,τὸ ἐσώβρακον ὅπως εἰσέλθω εἰς τὸ ὕδωρ : صوبی کورمەدن چمرەیر ἀνασύρει τὴν περισκελίδα του πρὶν ἢ ἴδῃ τὸ ὕδωρ [πρμ.]·|| μτφ. προαλείφομαι, ἀπεκδύομαι εἰς τινα ἐπιχείρησιν.

چمشير Τ. **τσιμσὶρ** ἢ شمشير **σιμσὶρ** [ἐκ τοῦ π. شمشاد] ὄν. πύξος [φυτ.]·§ἐπθ. ὁ ἐκ πύξου, πύξινος: طراق—κτένιον πύξινον· || قاشيق—κοχλιάριον πύξινον.

چمقرمق Τ.**τσημκαρμάκ,**ρμ.ἀποπατῶ, λερόνω[ἐπὶ ζώων καὶ ἰδίᾳ πτηνῶν].

چمك Τ.**τσεμ-μὲκ** ἢ **τσιμ-μέκ** [ἐν τῇ ἀρχ. τουρκ. كچو **τσου-μέκ**], ρμ. οὐδ. βυθίζομαι εἰς τὸ ὕδωρ καὶ ἐξέρχομαι, λούομαι·

چمن Π. **τσεμέν,** ὄν. γῆ κεκαλυμμένη ἐκ χλόης, χλόη,πρασινάδα: —پنفشه پيرامن **τσεμένι πενεξὲ-πιραμέν,** χλόη περιβαλλομένη ὑπὸ ἴων, ἰοστεφής, ἀνθηρά· § λειμών.

چمن Τ. **τσιμὲν** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. τετράγωνα τεμάχια γῆς ἐξαγόμενα ἐκ τῆς χλόης τοῦ βουνοῦ πρὸς στολισμὸν τῶν πρασιῶν τῶν κήπων· μέρος τῶν κήπων κεκαλυμμένον διὰ τοιαύτης χλόης·§—جمز δῶρον, στολισμός.

چمنتو Ιτ. **τσιμέντο** [caementum] ὄν. θηραϊκὴ γῆ, κ. τσιμέντο.

چمنزار Π. **τσεμεν-ζάρ,** καὶ چمنستان **τσεμενιστάν,** ὄν. λειμών.

چمنلك Τ. **τσιμεν-λὶκ,** ὄν. χλόη, πρασινάδα, λειμών.

چمنی Π. **τσεμεν-ί,** ἐπθ. πράσινος, ὁ ἔχων χρῶμα χλόης.

چن Τ. **τσὶν** [λεπτότερον τοῦ چاك] μόριον παριστάνον τὸν ἤχον μετάλλου, κώδωνος κτλ: چن اوتمك چن چن ἠχῶ, ἀντηχῶ, κωδωνίζω· μτφρ. εἶμαι κενός.

چنار Τ. **τσινάρ,** ὄν. πλάτανος.

چناق Τ. **τσανάκ,** βλ. چاناق.

چنبر Τ. **τσενπὲρ,** ὄν. στεφάνη ξυλίνη ἢ σιδηρᾶ βυτίου, κάδου, κύκλος σιδηροῦς τροχοῦ ἁμάξης·§ περίδεσμος ἐν εἴδει στεφάνης, δι' οὗ αἱ γυναῖκες δένουσι τὸ μέτωπον· § ی — بويون κλείς, ὀστοῦν τοῦ τραχήλου· || قايق — εἶδος πλοιαρίου φορτηγοῦ ξύλων,ἔχοντος πρύμνην στρογγύλην·||—فلكك ندن چمك διέρχομαι διὰ τῆς στεφάνης τοῦ οὐρανίου τροχοῦ, ἤτοι δοκιμάζω τὰ καλὰ καὶ τὰ κακὰ τοῦ κόσμου, εἶμαι πεπειραμένος.

چنبرلەمك Τ. **τσενπὲρ-λεμέκ,**ρμ. μτδ.περιβάλλω διὰ στεφάνης βυτίον, κάδον κτλ. [αἰτ.].

چنبرلی Τ. ἢ چنبرلو **τσενπὲρ-λί,** ἐπθ. ὁ ἔχων στεφάνην, ὁ ἐζωσμένος, ἐσφιγμένος διὰ στεφάνης [βυτίον, κάδος κτλ.]·|| —طاش ὁ γνωστὸς ἐν Κων]πόλει κίων, μετενεχθεὶς ἐκ Ρώμης ὑπὸ τοῦ Μ.Κωνσταντίνου τὸ 329. Ὠνομάσθη οὕτω διότι κινδυνεύων νὰ καταρεύσῃ περιεζώσθη δι' ὀκτὼ σιδηρῶν ζωστήρων.

چنتلمك Τ.**τσεντ-ιλ-μέκ,** ρμ.οὐδ. καὶ πθ. χαλῶμαι [ἐπὶ αἰχμῆς ξίφους, μαχαιρίου κτλ.],ἀμβλύνομαι, ὀδοντοῦμαι, γίνομαι δόντια δόντια: —سلاح ἢ تخته τὸ ξύλον ἢ τὸ ὅπλον ἀποκτᾷ ἐντομάς, ἐγκοπάς, ἤτοι γίνεται δόντια δόντια, ὡς τὸ συντόμιον [τσέτουλα]τοῦ ἀρτοπώλου·§ λιανίζομαι ὡς τὸ κρόμμυον κτλ.

چنتمك Τ. **τσεντ-μέκ,** ρμ. μτδ. χαλῶ τὴν αἰχμὴν μαχαιρίου, ξίφους, ἀμβλύνω, ὀδοντῶ, κάμνω ἐντομάς, δόντια δόντια ὡς τὰ τοῦ συντομίου [τσέτουλας] τοῦ ἀρτοπώλου, λιανίζω[αἰτ.]: —صوغان λιανίζω κρόμμυον.

چنتيان Τ. **τσιντιάν,** ὄν. ἀναξυρὶς ἢ σαλδάριον, βρακίον ὅπερ φοροῦσιν αἱ χωρικαὶ γυναῖκες, ὅμοιον τῷ ἀνδρικῷ.

چنتيك Τ. **τσεντὶκ** [ἐκ τοῦ چنتمك] ὄν. ἐγκοπή, ἐντομή,χάραγμα, δόντια ὡς τὰ τοῦ συντομίου, [τσέτουλας].

چنتيكلەمك Τ. **τσεντικ-λεμέκ,** ρμ. μτδ. ποιῶ ἐντομάς,ἐγκοπάς, ὡς αἱ τοῦ συντομίου [τσέτουλας], ἐντέμνω [αἰτ.].

چنتيكلی Τ. **τσεντικ-λί,**ἐπθ. ὁ ἔχων ἐγκοπάς, ἐντομάς, χαράγματα ὡς τὰ τοῦ συντομίου [τσέτουλας].

چند Π.**τσένδ,**ἀντ.ἀόρ. τινὲς [οὐχὶ ἄνω τῶν δέκα]: کون اقدم —πρό τινων ἡμερῶν· دفعه —πολλάκις, κάμποσας φοράς·|| نفر— ἄτομά τινα·|| —هر ὅσῳ καὶ ἄν, καίτοι· [ἡ λεξις αὕτη ἤρχισε νὰ περιέρχηται εἰς ἀχρηστίαν].

چندان Π. **τσενδάν,**ἐπ. τόσον,τοσοῦτον[βλ. σημ. چند].

چندر Τ. **τσενδέρ,** ὄν. χρυσοκόμη· συνων. صاچ اوزادان.

چنغراق Τ.ἢ چينغراق **τσὶν-γηράκ,**ὄν. κώδων, κωδωνίσκος: —ی دیوار κώδων τοῦ τοίχου· βλ. چنغرداق.

چنغرداتمق Τ. **τσὶν-γηρδατμάκ,**ρμ. μτδ. κάμνω νὰ ἠχήσῃ, κωδωνίζω κώδωνα κτλ. [αἰτ.]· βλ. چنغردامق.

چنغرداق Τ.ἢ چينغرداق **τσὶν-γηρδάκ,**ταὐτὸ τὸ چنغراق βλ. καὶ چونغرداق.

چنغردامق Τ. ἢ چينغردامق **τσὶν-γηρδαμάκ,** ρμ. οὐδ. ἠχῶ ὡς ὁ κώδων : چنغردادی چنغراغی شدلە قپوك ἤχησε δυνατὰ ὁ κώδων τῆς θύρας.

چنغردی Τ **τσὶν-γηρδῆ,** ὄν.κωδωνισμός· βλ. چانغردی.

چنك Π. **τσένκ,** ὄν. ὄνυξ·§εἶδος μουσικοῦ ὀργάνου, κινύρα, κ. ἅρπα: —و چغانه μουσικὰ ὄργανα. Κατὰ τὸ ἀραβ. ἡ λέξις τουρκικὴ ἐκ τοῦ چاك **τσάν, κώδων].**

چنكال Π. **τσενγκιάλ,** ὄν. ἁρπάγη: —اهال ἡ ἁρπάγη τῆς ὀλιγωρίας, ὀλιγωρία· § ὄνυξ: —شاهين ὄνυξ ἱέρακος·||βλ. چنكل.

چنكانه Τ.**τσινγκιανέ,**ἢ **τσινγκενέ,**ὄν.ἐθν. Ἀθίγγανος· § ἐπθ. ἀναιδής, ἀναίσχυντος, λίαν γλίσχρος : —اختاپودی εἶδος οἰδήματος·||—پلامودی εἶδος θύννου [μικρὰ παλαμύδα]·||—چركەسی — καλύβη ἀθιγγανική·||—دوكونی γάμος ἀθιγγανικός, ἢ συνάθροισις, διασκέδασις ἄσεμνος [πρμ.]·||—بورجی χρέος Ἀθιγγάνου, ἤτοι μικρὰ χρέη·||—ی صاچك میكραί, καὶ βραχεῖαι τρίχες τοῦ τραχήλου,αἵτινες δὲν δύνανται νὰ πλεχθῶσιν ὁμοῦ μετὰ τοῦ πλοκάμου.

چنكانەجه Τ. **τσινγκιενέ-τζε,** ἐπρ. Ἀθιγγανιστί· § ἀναισχύντως· § γλίσχρως· § ὀν. ἡ ἀθιγγανικὴ γλῶσσα.

چنكانەلك Τ. **τσινγκενε-λὶκ,**ἀφ. ἀναίδεια, ἀναισχυντία, γλισχρότης.

چنكل Π. **τσεγκέλ,** ὄν. ἁρπάγη, ἀγκύριον, κ. τσεγκέλι: —ی قصاب ἁρπάγη κρεωπώλου·||—ی قنات ἢ پنجره ἀγκύριον παραθύρου ἢ παραθυροφύλλου·||—ه كلك κρεμῶμαι, ἁπαγχονίζομαι·||—ی طاقچه βάλλω ἁρπάγην, γαντζόνω, ἁρπάζω, ἐπιμένω·||—ساقزی σκόλυμος [φτ.].

چنكللمك Τ. ἢ چنكلەمك **τσενγκελ-λεμέκ,** ρμ. μτδ. ἀναρτῶ εἰς τὴν ἁρπάγην·§ τιμωρῶ δι'ἀναρτήσεως εἰς τὴν ἁρπάγην, ἁπαγχονίζω [αἰτ.].

چنكللنمك Τ. **τσενγκελ-λενμέκ,** ρμ. οὐδ. καὶ πθ. ἀναρτῶμαι ἐπὶ τῆς ἁρπάγης· § τιμωροῦμαι δι'ἁρπάγης, ἀγχόνης.

چنكللی Τ. **τσενγκελ-λί,** ἐπθ. ὁ ἔχων ἁρπάγην, ἀγκύριον.

چنکه Τ. **τσενγκέ,** ὄν. μέλος, ᾄσμα, δι' οὗ οἱ ἀοιδοὶ ὑποδέχονται τὴν νεόνυμφον παίζοντες ἅμα τὸ σεῖστρον [ف دفّ].

چنکی Τ. **τσενγκί,** ὄν. δημόσιος ἀοιδὸς καὶ χορευτὴς ἢ χορεύτρια.

چنکیز خان **τσενγκὶζ-χάν,** ὄν. κ. Τζεγγιζχάν, ἤτοι ὁ διαβόητος Μογγόλος κατακτητὴς, ὅστις γεννηθεὶς τῷ 559 ἀπὸ Ἐγείρας ἢ τῷ 1155 Μ. Χ. καθυπέταξε τὴν Περσίαν, τὸ Τουρκεστὰν καὶ πολλὰ μέρη τῆς Σινικῆς καὶ Ρωσίας· βλ. جنگای.

چنلامق Τ.ἢ چینلامق **τσινλαμάκ,** καὶ چلاّق βλ. چنله‌مك ، چنله‌تمك .

چنله‌تمك Τ. **τσιν-λετμέκ,** ρμ. μτβ. κάμνω νὰ βομβῇ κτλ. [αἰτ.]· βλ. چنله‌مك.

چنله‌مك Τ. ἢ چنله‌مك **τσιν-λεμὲκ** [ἐκ τοῦ μορ. چن] ρμ. οὐδ. βομβῶ, ἠχῶ: — قولاق βομβοῦσι τὰ ὦτα, κ. βούζουν, συρίζουν· || چینلسون قولاغی νὰ βοΰσωσι, συρίσωσι τὰ ὦτά του [ἔκφρασις φιλοφρονητικὴ ὅταν ἀναφέρῃ τις τὸ ὄνομα ἀπόντος]· || βλ. چلاق.

چنلمه Τ. **τσιν-λεμέ,** ἢ چنلاق **τσινλαμὰ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. ἅπαρ τὸ βομβεῖν, βόμβος: — سی قولاق βόμβος τοῦ ὠτός, κ. βόϋσμα.

چوال Τ. **τσουβάλ,** ὄν. σάκκος: — کومور سی σάκκος ἀνθράκων· || — اون سی σάκκος ἀλεύρου· || βλ. جوال.

چوالدوز Τ. **τσουβαλ-τούζ,** ὄν. σακκοράφος, ἤτοι μεγάλη βελόνη πρὸς ραφὴν σάκκων· § μέτρον ὕδατος [βλ. لوله].

چوب Π. **τσόπ,** ὄν. τεμάχιον ξύλου, ρόπαλον: — تأديب ρόπαλον σωφρονισμοῦ.

چوبان Π. **τσοπάν,** ὄν. ποιμήν, βοσκός: — قویون سی ποιμὴν προβάτων· || — صیغیر سی βουκόλος· || — طومور سی χοιροβοσκός· || — قزی ἢ قاریسی γυνὴ ἢ κόρη ποιμένος, ποιμενίς, βοσκοπούλα· || — ترکیسی ἢ شرقیسی ᾄσμα ποιμενικόν· || — اعتیادی πεποίθησις ποιμενική, ἤτοι πίστις σταθερὰ καὶ ἀμετάτρεπτος· || — کوپکی κύων ποιμενικός, κ. μανδρόσκυλος· || — چیغیری ἀτραπός, μονοπάτι· || — دکنکی ῥάβδος ποιμενική, καὶ πολυγόνατον [ῥτ.]· || — طغارجی δισσάκκιον ποιμενικόν, καὶ ἄρον, κ. δρακοντιά [ῥτ.]· || — پوسکولی ὀξύφυλλον [ῥτ.]· || — پرچی ἀχιλλεία [βλ. قیسون]· || — طراغی δίψακος [ῥτ.]· || — سوزکی ὑπέρικον [ῥτ.]· || — ایکنه‌سی σκάνδιξ [ῥτ.]· || — دودوکی εἶδος κωνείου [ῥτ.]· || — مایه‌سی γαλάτιον [ῥτ.]· || — قالدیران τρίβολος [ῥτ.]· || الداداں — αἰγιθήλης, κ. λαγοδυζάστρα [πτ.]· || — یلدیزی Ἀφροδίτη [ἄστρ.]· || مرهمی — ἀλοιφὴ ἐκ τερεβινθίνης, σάπωνος καὶ ἄλλων· || ارمغانی چام ساقزیدر — τὸ δῶρον τοῦ ποιμένος ρητίνη πεύκης [πρμ. ἐπὶ τῶν μικρῶν, ὧν καὶ τὸ δῶρον μικρὸν καὶ εὐτελές]· || βλ. شبان.

چوبانجق Τ. **τσοπαν-δζήκ,** ὄν. ποιμενίσκος.

چوبانلق Τ. **τσοπαν-λήκ,** ὄν. τὸ ἔργον καὶ ἡ ζωὴ τοῦ ποιμένος, ἡ ποιμενική.

چوبخوار Π. **τσοπ-χόρ,** ὄν. σάραξ, σκώληξ ξύλου.

چوبوق **τσουπούκ,** βλ. چبوق.

چوبین Π. **τσοπ-ίν,** ἐπθ. ξύλινος.

چوپ Τ. **τσόπ** [ἐκ τοῦ π. چوپ] ὄν. μικρὸν τεμάχιον ξύλου, καλάμιον ἀχύρου, θάμνου, σχίδαξ, κάρφος, τσάκνον, σκύβαλον, σκουπίδι: — چور **τσόρ-τσόπ,** χαμόκλαδα, ξυλάρια, κάρφη, τσάκνα, σκουπίδια· || — کوزده‌کی τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ· || اوزوم سی βότρυς, κ. τσαμπί· || اوزومك ارمی — ἀμπελὼν ἔχει βότρυν, τὸ κεράσιον ἔχει μίσχον, ἤτοι δὲν κάμει καμμίαν παρατήρησιν [πρμ.]· || نعنا سی βελόνη, ἢ κλωστὴ εὔθραστος· || چینی — σμίλαξ [ῥτ.]· || آلامز — καχύποπτος· || چاتان — πεπρωμένον· || آلتنده‌در ἡ τέχνη εἶναι ὑπὸ τὸν σχίδακα, ἤτοι ἡ ἀξία ἢ ἱκανότης μένει κεκρυμμένη, ἄγνωστος

چوپجی Τ. **τσόπ-τσί,** ὄν. ὁ συλλέγων τὰ σκύβαλα τῶν οἰκιῶν καὶ μεταφέρων ἔξω τῆς πόλεως, καθαριστής, σκουπιδᾶς.

چوپچغز Τ. **τσόπ-τσιγάζ,** ὑποκοριστικὸν τοῦ چوپ βλ.

چوپره Τ. **τσόπρα** [λ. ἀρχ.] ὄν. ἄκανθα τοῦ ἰχθύος, κ. ψαροκόκκαλον· βλ. قیلچق. § بالغی — πέρκη [ἰχθ.].

چوپلك Τ. **τσόπ-λόκ,** ὄν. τόπος, μέρος, ἔνθα ῥίπτουσι σκύβαλα, φορυτός.

چوپلمه Τ. **τσόπλεμέ,** ὄν. ἐλλέβορος [ῥτ.]: — آق λευκὸς ἐλλέβορος· || — قره μέλας ἐλλέβορος.

چور Τ. **τσόρ,** ὄν. μικρὰ τεμάχια ξύλων, ξυλάρια, κάρφη, τσάκνα: چوپ — χαμόκλαδα, σκουπίδια· || چوبدن بنا — οἰκία, ἧς ἡ ξυλικὴ δὲν εἶναι καλὴ [σπῆτι ἀπὸ τσάκνα].

چوراب Τ. **τσοράπ,** ὄν. περικνημίς: قیصه — περιπόδια βραχέα ἄνευ περικνημίου· || دیز سی περικνημὶς φθάνουσα μέχρι τῶν γονάτων· || — ایپك μεταξωτὴ περικνημίς· || — یوك μαλλίνη περικνημίς· || — تیره λεπτὴ βαμβακερὰ περικνημίς· || باغی — ἀμφιδεύς, κ. καλτσοδέτι· || — اورمك πλέκω περικνημῖδα, ραδιουργῶ· || βλ. سوکوك.

چورابجی Τ. **τσοραπ-δζῆ,** ὄν. πωλητὴς ἢ κατασκευαστὴς περικνημίδων.

چوراق Τ. **τσοράκ,** ἐπθ. ἁλμυρὰ γῆ, ἁλατοῦχος· βλ. شوراق καὶ شوره.

چوراقلق Τ. **τσορακ-λήκ,** ὄν. τόπος, οὗ τὸ ἔδαφος εἶναι ἁλατοῦχον.

چوربا Τ. ἢ چوربه **τσορπά,** ὄν. ζωμὸς ἢ ῥόφημα, κ. σοῦπα: — سی ῥόφημα ὀρύζης· || — بالق سی ῥόφημα ἐκ ζωμοῦ ἰχθύος· || — مرجك ، نخود سی ῥόφημα ἐκ φακῆς, ἐρεβίνθων· § κρᾶμα διαφόρων πραγμάτων: اورتهلق — کی قارشمق ἐπικρατεῖ ἀνωμαλία, ταραχή· || — یوق اغلایه‌جق سی یوق طاشه‌جق παιδίον ὅπερ νὰ κλαύσῃ, δὲν ἔχει ζωμὸν ὥστε νὰ ἐκχειλίσῃ, ἤτοι ἀμέριμνος [πρμ.].

چورباجی Τ. ἢ چوربه‌جی **τσορπά-δζῆ,** ὄν. προῦχων, πρόκριτος [ὁ ἐστιῶν τοὺς ξένους]· || — سی محله‌ سی ἢ کوی προῦχων χωρίου ἢ συνοικίας· § λοχαγὸς ἄλλοτε τοῦ σώματος τῶν Γενιτσάρων [ὡς λαμβάνων ζωμόν, ἤτοι σιτηρέσιον]· § κύριος [τίτλος ἀπονεμόμενος εἰς τοὺς χριστιανοὺς ἐν Τουρκίᾳ].

چورباجیلق Τ. **τσορπα-δζηλήκ,** ἀφ. τὸ εἶναί τινα προῦχοντα, πρόκριτον κτλ. βλ. چورباجی.

چورباق Τ. ἢ چوربه‌لق **τσορπα-λήκ,** ἐπθ. κατάλληλος διὰ ζωμόν, σοῦπαν.

چورپه Τ. **τσορπᾶ,** ὄν. μικρὸν ἀγριοχοιρίδιον· § βλ. καὶ چه‌دق.

چورتان Τ. **τσορτάν,** ὄν. ἔγχελυς.

چورتو Τ. **τσορτοῦ,** ὄν. χώνη, ἐξ ἧς εἰς τὴν μύλην χύνεται ὁ σῖτος κτλ.

چوپلنمك Τ. **τσόπ-λενμέκ,** ρμ. οὐδ. διατηροῦμαι δι' ὀλίγης τροφῆς, ὡς τὸ πτηνὸν τὸ συλλέγον καλάμια ἀχύρου.

چوپور Τ. **τσόπορ** ἢ **τσοπούρ,** ὄν. ἐφηλίς, ἐφηλίδες, κ. πυκνάδες τοῦ προσώπου ἢ οὐλαί, στίγματα τῆς νόσου εὐφλογίας· § ἐπθ. ὁ ἔχων ἐφηλίδας, ἔφηλος, ἢ ὁ ἔχων οὐλὰς καὶ στίγματα εὐφλογίας ἐν τῷ προσώπῳ.

چوپورلی Τ. **τσόπορ-λού,** ἢ **τσοπουρ-λού,** ἐπθ ὁ ἔχων ἐφηλίδας, ἔφηλος, ἢ ὁ ἔχων στίγματα εὐφλογίας ἐν τῷ προσώπῳ, εὐλογιάρης.

چوپورینه Ιτ. **τσουπουρίνα** [ciprino] ὄν. κυπρῖνος [ἰχθ.].

چوتره Τ.ἢ چوتور **τσότρα** [κατὰ τὸ لهجه, ἐκ τοῦ چوتور] ὄν. ἀγγεῖον ξύλινον ἰδίᾳ δι' οἶνον κτλ. βομβύλη, κ. τσότρα, ἄλλως πλόσκα· || — بالغی χρύσοφρυς [ἰχθ].

چوتور Τ.**τσοτούρ,** ἐπθ. πλατύς· § πλατύρριν· § βλ. καὶ چاتر.

چوتوق Τ. **τσοτούκ,** ὄν ρίζα πλατεῖα ἐξέχουσα τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς.

چوجق Τ.**τσοτζούκ** [κατὰ τὸ لهجه, ἐκ τοῦ چوجوك] ὄν. παῖς, παιδίον: — اركك ἄρρεν παιδίον· || — قیز θῆλυ παιδίον· || — چولق **τσολούκ τσοδζούκ,** οἰκογένεια, γυνὴ καὶ τέκνα· || — آناسنك سی παιδίον τῆς μητρός του, ἤτοι ὁμοιάζει τὴν μητέρα του κατὰ τὰ ἤθη καὶ τὰς ἕξεις· || اویونجاغی — ἄθυρμα παιδικόν· συνέκδ. εὔκολον ἢ ἄνευ σπουδαιότητος πρᾶγμα· || اشی — **τσοτζούκ ἐσί,** δευτέριον, ὕστερον [ἀνατ.]· § μικρόν, νέον ζῶον· || باصیق — ὁ παῖς πατεῖ, δύναται νὰ σταθῇ εἰς τοὺς πόδας, νὰ περιπατήσῃ.

چوجقجغز Τ. **τσοτσουκ-δζουγάζ,** ὄν. παιδάριον, κ. παιδάκι.

چوجقجه Τ. **τσοδζούκ-δζα,** ἐπθ. παιδαριώδης· § ἐπρ. παιδαριωδῶς.

چوجقلق Τ. **τσοδζουκ-λούκ,** ὄν. παιδικὴ ἡλικία, παιδικότης· § παιδαριώδης λόγος ἢ πρᾶξις: — ایچ فέρομαι παιδαριωδῶς, ἀνοηταίνω.

چوچور Τ.**τσουτσούρ,** ὄν. γλήνα, μικρὸς ἀκανθώδης ἰχθὺς περὶ τοὺς βράχους ὅμοιος κωβιῷ· ἐσφαλμένως καὶ ἡ λαπίνα.

چوخه **τσόχα,** چوخه‌جی **τσόχα-δζῆ,** چوخه‌دار **τσοχα-τάρ,** βλ. چوقه‌جی ، چوقه‌دار.

چورتون T. **τσορτούν,** ὄν. ξύλινος ὀχετὸς κλειστός· χονδρὸν ξύλον ἀντλίας.

چورچار T. **τσουρτσάρ,** ἐπθ. ἀπολεσθεὶς εἰς μάτην.

چورجال T. **τσουρδζάλ,** ὄν. σχοινίον πρὸς ἕλξιν τῆς σκανδάλης τηλεβόλου πυροβολοῦντος διὰ χάλυβος [چاقماق].

چوردوك اوتی T. **τσόρτσκ ὀτοῦ,** ὄν. φυτὸν ἀρωματικὸν θεωρούμενον ὡς διεγερτικόν, τονωτικόν· ὕσσωπος.

چورك T. **τσόρεκ** [κατὰ τὸ هجه, ἐκ τοῦ چوره=κοκκινίζω ἐν τῇ πυρᾷ] ὄν. ἄρτος στρογγύλος, μαλακός, ἀρτολάγανον, πλακούντιον, κ. τσουρέκι ὡς τοῦ Πάσχα· § — اوتی μελάνθιον, ἤτοι ὁ ἐπὶ τῶν τσουρεκίων ἢ τοῦ ὀξυγάλακτος τιθέμενος μέλας σπόρος· § πρᾶγμα στρογγύλον, δίσκος: ی—كونشك δίσκος ἡλίου· ‖ بنبوق — بر μῖα σπεῖρα βάμβακος.

چوركلمك T. **τσόρεκ-λενμέκ,** ρμ. οὐδ. γίνομαι σπεῖρα, συσπειροῦμαι: — يلان ὁ ὄφις συσπειροῦται.

چورلك T. **τσόρ-λόκ,** ὄν. φορυτός, κ. σκουπιδαρειόν· συνών. چوپلك.

چوروتمك T. ἢ چورتمك **τσορσ-τ-μέκ,** ρμ. μτδ. κάμνω ἢ ἀφίνω τι ἢ τινα νὰ σαπίσῃ, σήπω· § κακολογῶ τινα εἰς βαθμὸν νὰ καταστρέψω τὴν ὑπόληψίν του, παριστῶ ὑπὸ ζοφερὰ χρώματα· § ἀνασκευάζω, ἀναιρῶ ἐπιχείρημα, λόγους· § χάνω χρηματικὸν ποσὸν δίδων εἰς πρόσωπα ἀναξιόχρεα [αἰτ.]: دعواسی — ἀνασκευάζω τὴν ἀγωγήν τινος.

چوروملك T. ἢ چوريملك **τσορσ-σλ-μέκ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ρμ. πθ. ἀφίνομαι νὰ σαπίσω· § κακολογοῦμαι· § ἀνασκευάζομαι· § χάνομαι [ἐπὶ χρημάτων]· βλ. چوروتمك.

چوروك T. **τσορσόκ** [ἐκ τοῦ چوروق] ἐπθ. σεσηπώς, σαθρός: باقلا — κύαμοι σεσηπότες· ‖ تخته — σανὶς σαθρά, καὶ μτφ. ἔδαφος οὐχὶ στερεόν, ἐφ' οὗ δὲν δύναταί τις νὰ βασισθῇ· ‖ قماش — ὕφασμα οὐχὶ στερεόν· ‖ الهجق — δάνεια, περὶ ὧν δὲν ὑπάρχει ἐλπὶς νὰ πληρωθῶσι· ‖ دعوی — ἀγωγή, ἀπαίτησις ἀβάσιμος, σαθρά· ‖ سوز — λόγος, ἐπιχείρημα ἀνίσχυρον· § μωλωψ: يوزنده كوزنده بر چوق — لر شیشلر وار ایدی ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ ὑπῆρχον πολλοὶ μώλωπες καὶ πολλὰ οἰδήματα· ‖ چاريق — **τσορσόκ τσαρήκ,** οὐτιδανός, ἀνωφελής: چاريق بر حيوان — ζῶον κάτισχνον, κ. ψόφιον.

چوركلك T. **τσόρσκ-λόκ,** ὄν. σῆψις· § διαφθορά, διχόνοια· § λάκκος, ἔνθα ῥίπτουσι πτώματα, νεκροταφεῖον πτωχῶν, ἔνθα ἀλλεπάλληλοι τίθενται οἱ νεκροί.

چورومك T. ἢ چوريمك **τσόρσ-μέκ,** ρμ. οὐδ. σήπομαι: — ليمون پورتقال τὸ λεμόνιον, τὸ πορτοκάλιον σήπεται· ‖ محبسده —σήπομαι ἐν τῇ φυλακῇ [ἐπὶ καταδίκων πεφυλακισμένων ἀπὸ πολλοῦ]· ‖ — الهجق τὸ δάνειον σήπεται, ἤτοι δὲν ὑπάρχει ἐλπὶς νὰ πληρωθῇ· § καθίσταμαι πελιδνὸς ἐκ μωλωπίσματος: قاپاقلرينك آلتی چوروميش μέρος τῶν ὀφθαλμῶν του κατέστη πελιδνόν· § καταστρέφομαι, φθίνω· § ἀνασκευάζομαι, ἀναιροῦμαι [ἐπὶ ἀγωγῆς, ἐπιχειρήματος]· § ἀποβάλλω τὴν ὑπόληψιν, μένω παρηγκωνισμένος.

چوره T. **τσόεβρὲ** [κυρ. چويره ἐκ τοῦ چويرمك] ὄν. κύκλος, περίμετρος, γύρος, ἄκρα: —ى ἢ چپ **τσὲπ-τσόεβρέ,** ὁλοτρόγυρα, κύκλω· § μανδήλιον κεντημένον.

چوره‌لمك T. **τσόεβρε-λενμέκ,** ρμ. οὐδ. ἀποτελῶ γύρον, κύκλον.

چوزديرمك T. **τσόζ-τσρ-μέκ,** ρμ. μτδ. βάλλω νὰ λύσωσι [δοτ.αἰτ.].

چوزكو T. **τσόζ-γκιὸ** [ἐκ τοῦ چوزمك] ὄν. εἶδος γραμμωτοῦ βαμβακεροῦ ὑφάσματος διὰ σινδόνας.

چوزكون T. **τσόζ-γκιὸν** [ἐκ τοῦ چوزمك] ἐπθ. ὁ ἐν καταστάσει τήξεως, ὁ ἀρχίσας νὰ διαλύηται [χιὼν κτλ.].

چوزلمك T. **τσόζ-σλ-μέκ,** ρμ. πθ. λύομαι, διαλύομαι [ἐπὶ κόμβου, κόμης, ζητήματος]: — ديزلك باغی λύεται τὸ δέσιμον τῶν γονάτων, τρέμω ἐκ φόβου· § οὐδ. ἀναλύομαι: — قارلر، بوزلر αἱ χιόνες, οἱ πάγοι ἀναλύονται.

چوزليش T. **τσόζλ-σίς,** ρ. ἀφ. λύσις, διάλυσις, ἀνάλυσις, τῆξις.

چوزمك T. **τσόζ-μέκ,** ρμ. μτδ. λύω, διαλύω δεσμὸν ἢ ἄλλο περίπλοκον πρᾶγμα ἢ ζήτημα [αἰτ.]: دوكومی ، باغی ، بوغچه‌يی — λύω ἢ διαλύω κόμβον, δέμα· ‖ — دوكه‌يی ξεκομβόνω, ἐκπορπάω· ‖ — اوركوپی صاچی ، λύω τὴν κόμην, τὸν πλόκαμον, κ. ξεπλέκω· ‖ تل تل — διαλύω νῆμα πρὸς νῆμα [ὕφασμα κτλ.].

چوزوك T. **τσόζ-σόκ** [ἐκ τοῦ چوزمك] ἐπθ. λυτός· ἀναλελυμένος· χαλαρός.

چوش T. **τσόσς,** φωνὴ δι' ἧς ὁ ὀνηλάτης ὁδηγεῖ τὸν ὄνον· λέγεται καὶ πρὸς ἄνθρωπον ὑβριστικῶς· βλ. توس.

چوغالتمق T. **τσογαλ-τ-μάκ,** ρμ. μτδ. πολλαπλασιάζω, αὐξάνω, πληθύνω [αἰτ.]: — سرمايه‌يی αὐξάνω τὰ κεφάλαια· ‖ انديشه‌يی —αὐξάνω τὴν μέριμναν, τὴν ἀνησυχίαν.

چوغالمق T. **τσογ-αλμάκ** [ἐκ τοῦ چوق] ρμ. οὐδ. πολλαπλασιάζομαι, αὐξάνομαι, πληθύνομαι: حضرت يوسف نصكره مصرده بنی اسرائيل پك زياده اوره‌يوب چوغالديلر οἱ Ἰουδαῖοι μετὰ τὸν Ἰωσὴφ ηὐξήθησαν καὶ ἐπολλαπλασιάσθησαν μεγάλως ἐν Αἰγύπτῳ.

چوغان T. **τσογάν,** βλ. چوكن **τσογέν.**

چوغمسامق T. **τσογ-συμσαμάκ** [ἐκ τοῦ چوقسامق βλ.] ρμ. μτδ. θεωρῶ τι ὡς πολύ, ὡς περιττὸν [αἰτ.].

چوق T. **τσόκ,** ἐπθ. καὶ ἐπρ. πολύς: — شی πολὺ πρᾶγμα! περίεργον! ‖ — كره πολλὰς φοράς, πολλάκις· ‖ يللره — εἰς ἔτη πολλὰ [εὐχή]· ‖ ياكلور —يلان— ὁ πολλὰ εἰδὼς εἰς πολλὰ λανθάνεται **γιανηλὶρ** [προμ.] ‖ — اغلار كولن— ὁ πολὺ γελῶν πολὺ κλαίει [προμ.]· ‖ اولدی —πολὺ ἔγινε, ὑπερέβη τὸ μέτρον, εἶναι ἀνυπόφορος· ‖ دن — ἀπὸ πολλοῦ [χρόνου]· ‖ ‖ — از κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον· ‖ — — ὁ ἀνώτατος βαθμός, ἢ ὁ ἀνώτατος ὅρος· ‖ انسانلرك چوغی τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ἀνθρώπων· ‖ نباتاتك چوغی τὸ πλεῖστον μέρος τῶν φυτῶν· ‖ —كورمك πλεῖστος ἢ λίαν πολὺ [ἐπρ.]· ‖ — θεωρῶ τι πολὺ καὶ προσπαθῶ νὰ τὸ μειώσω, ἢ ζηλοτυπῶ· ‖ چوغه آزی طوتمق λαμβάνω τὸ ὀλίγον διὰ πολύ, ἤτοι δὲν ἀποβλέπω εἰς τὸ ποσὸν ἀλλ' εἰς τὴν διάθεσιν, παραβλέπω.

چوقا T. **τσουκά,** ὄν. εἶδος μεγάλου καὶ μέλανος ἱχθύος ὁμοιάζοντος τῷ ἀντακαίῳ, σίλουρος.

چوقال T. **τσουκάλ,** ὄν. κάλυμμα, μανδύας, θώραξ· § πήλινον ἀγγεῖον, οὐροδοχεῖον· βλ. چوكل

چوقاللو T. **τσουκαλ-λῆ,** ἐπθ. θωρακοφόρος: آت — ἵππος θωρακοφόρος.

چوجقه T. **τσόκ-τσα,** ἐπθ. καὶ ἐπρ. ἱκανός, ἱκανῶς.

چوقدار T. ἢ چوقه‌دار **τσοκα-τάρ,** ὄν. θεράπων ἢ ἀκόλουθος τοῦ παλατίου διὰ τὰς ἐξωτερικὰς ὑπηρεσίας [κ. λ. ὁ ἐριοῦχον φορῶν]· ἀντίθ. اچ آغاسی ὑπηρέτης διὰ τὰς ἐσωτερικὰς ὑπηρεσίας· ‖ —ى قپو ὑπάλληλος γενικοῦ διοικητοῦ παρὰ τῇ Υ. Πύλῃ, ἤτοι διαγγελεὺς βοηθὸς τοῦ قپو كتخداسی βλ. قپو.

چوقدارلق T. **τσοκατάρ-λήκ,** ὄν. τὸ ἔργον, τὸ ἐπάγγελμα τοῦ چوقدار βλ. ‖ —ى قپو τὸ ἔργον, ἡ θέσις τοῦ چوقه‌داری قپو.

چوقرامق T. **τσοκραμάκ,** ρμ. οὐδ. κοχλάζω [ἐπὶ λέβητος]· βλ. قوقر.

چوقسامق T. **τσοκ-σαμάκ,** ἢ چوقسيمق **τσοκ-σημάκ,** ρμ. μτδ. εὐρίσκω ἢ θεωρῶ τι πολὺ ἢ περιττόν, φείδομαι· βλ. چوغمسامق.

چوقسانمق T. **τσοκ-σανμάκ,** ἢ چوقسينمق **τσοκ-σηνμάκ,** ρμ. μσ. στερῶ ἐμαυτὸν πράγματός τινος θεωρῶν αὐτὸ πολὺ ἢ περιττόν· ἀρκοῦμαι εἰς ὀλίγον· βλ. چوغمسامق.

چوقلاشمق T. **τσοκ-λαϊμάκ,** ρμ. οὐδ. αὐξάνομαι· συνηθέστ. چوغالمق βλ.

چوقلق T. **τσοκ-λούκ,** ὄν. πληθύς, πλῆθος, ἀφθονία, περίσσεια: — نرده اورادە بوقلق πρμ. ἀντιστοιχοῦσα τῇ ἡμετέρᾳ: ὅπου φωνάζουν πολλοὶ πετεινοί, ἀργεῖ νὰ ξημερώσῃ· § ἐπρ. πολλάκις, ὡς ἐπὶ τὸ πολύ: — خاطره كليور ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲν ἔρχεται εἰς τὴν διάνοιαν· ‖ ايستمز ايدی — منزويانه ياشار بزی ἔζη ἐρημιτικῶς· ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲν ἤθελεν ἡμᾶς.

چوقمار T. **τσοκμάρ,** چوقاق **τσοκ-μάκ,** βλ. چوماق، چومار.

چوقمق T. **τσουκμάκ,** ρμ. μτδ. σκάπτω βαθέως· βλ. چوقومق.

چوقور T. **τσουκ-σὶρ** [βλ. προηγ.] ὄν. βόθρος, λάκκος, χάνδαξ, κοιλότης, τάφος: قازمق—σκάπτω λάκκον· ‖ دوشمك —πίπτω εἰς λάκκον· ‖ —ده ὁ εἷς ποῦς ἐν τῷ τάφῳ [λάκκῳ], ἤτοι εἰς τὰ τέλη τοῦ βίου· ‖ اكسه، چكه —ى βοθρίσκος τραχήλου, σιαγόνος· ‖ —ى يناق γελασῖνος, λακκάκι παρειᾶς· ‖ —ى كوزك κόγχη, κοίλωμα τοῦ ὀφθαλμοῦ· ‖ باتمق —ه كوزلری يناقلری οἱ ὀφθαλμοί του, αἱ παρειαί του βυθίζονται, κ. βουλοῦν [ἐξ ἀδυναμίας, νόσου]· ‖ —ى طبان

τὸ κοίλωμα τοῦ πέλματος·§ ἐπθ.βεβυθισμένος, κεχωσμένος, λακκώδης: ـر — τόπος βεβυθισμένος, λακκώδης.

چوقورجق Τ.**τσουκουρ-δζούκ,**ὄν.λακκίσκος, μικρὸς λάκκος.

چوقورلاتمق Τ. **τσουκουρ-λατμάκ,** ρμ. μτδ. σκάπτω, βαθύνω λάκκον· καθιστῶ τι βαθύ, κοιλαίνω [αἰτ.].

چوقورلاشمق Τ. **τσουκουρ-λασμάκ,** ἢ چوقورلاتمق **τσουκουρ-λανμάκ,** ρμ. οὐδ. κοιλαίνομαι, γίνομαι βαθύς: — كوزلرى يانلرى οἱ ὀφθαλμοί, αἱ παρειαὶ αὐτοῦ κοιλαίνονται, κ. βουλοῦν [ἐξ ἀσθενείας].

چوقورلق Τ. **τσουκουρ-λούκ,** ὄν. τόπος πλήρης λάκκων, λακκώδης.

چوقوشمق Τ.**τσουκου-σ-μάκ,**ρμ.ἀλλ.ρυγχομαχῶ, κεντῶ καὶ κεντῶμαι ἀμοιβαίως διὰ τοῦ ράμφους [ἐπὶ πτηνῶν], κ. τσυμπιοῦνται· βλ. چوقمق .

چوقولاته Ιτ. **τσοκολάτα** [cioccolata] ὄν. σοκολάτα.

چوقومق Τ. **τσουκου-μάκ,**ρμ.οὐδ. κεντῶ διὰ τοῦ ράμφους· βλ. چوقمق .

چوقه Σλ. **τσόκα,** ἢ چوخه **τσόχα,**ὄν. ἐριοῦχον, κ. τσόχα: —آل ἐριοῦχον πορφυροῦν·‖— مور ἐριοῦχον κυανοῦν·‖—چيچكى ἠράνθεμον·‖ اطه سى — Κύθηρα·‖ اطه سى — كوچك Ἀντικύθηρα.

چوك Τ. **τσόκ,** ἀνδρικὸν αἰδοῖον, ἰδίᾳ τῶν μικρῶν παιδίων.

چوكارى Τ. **τσόκαρι,** ὄν. εἶδος κέγχρου.

چوكان Π. **τσεβγκιάν,** ὄν. εἶδος ἀκοντίου, ἀγκύλου κατὰ τὸ ἄκρον καὶ χρησίμου εἰς τὰς ἀσκήσεις τοῦ ἀκοντίου [βλ.جريد].

چوكديرمك Τ. **τσόκ-τσρ-μέκ,** ἢ چوكرتمك **τσόκ-σρτ-μέκ,** ἢ چوكرمك **τσόκ-σρ-μέκ,** ρμ. μτδ. κάμνω τὴν κάμπλον νὰ γονατίσῃ, καθήσῃ· § κτυπῶ, ἐμπήγω, καρφώνω, καταφέρω: چوكرتمك باشه يومروق καταφέρω γρόνθον κατὰ τῆς κεφαλῆς· § چوكديرمك φέρω εἰς παρακμήν, κάμνω νὰ γηράσῃ· βλ. چوكمك .

چوكشمك Τ. **τσόκ-σσ-μέκ,** ρμ. οὐδ. πολλοὶ ἢ πολλὰ πανταχόθεν καταπίπτουσι καὶ κατακάθηνται ἐπί τινος· τὰ πτηνὰ ὡς νέφος κατακάθηνται ἐπὶ τοῦ ἀγροῦ.

چوكل Τ. **τσοκὲλ** [ἐκ τοῦ چوكمك] ὄν.ὑποστάθμη, ἰλὺς ποταμοῦ κτλ· § ἀγγεῖον πήλινον βλ. چوقال .

چوكلمك Τ. **τσόκ-σλ-μέκ,** βλ. چوكنمك .

چوكمك Τ. **τσόκ-μέκ,** ρμ. οὐδ. καταπίπτω, κατακάθημαι [κόνις, ὑποστάθμη]·§ ἐπικάθημαι, πίπτω [σκότος,ὁμίχλη]· §ἐνσκήπτω [συμφορά,δυστύχημα] [δοτ.]: اوسته — πίπτω ἐπί τινος, καταβάλλω· § καταρρέω, καταπίπτω, ὑποχωρῶ [στέγη, ἔδαφος]·§ γονατίζω [ἡ κάμηλος κτλ.]· § γηράσκω, παρακμάζω, καταβάλλομαι : سنى الدجه خيلى چوكر ὅσῳ προχωρεῖ τὴν ἡλικίαν **[σινν-ινί],**ἀρκετὰ παρακμάζει· § μτδ. κάμπτω [αἰτ.] : — ديز κάμπτω γόνυ, γονατίζω.

چوكن Π.**τσεβκέν,** βλ. چوكان .

چوكن Τ. **τσογὲν** ἢ اوغان چوغ **τσογάν,** ὄν.φυτὸν χρησιμεῦον ὡς καὶ ἡ τέφρα του πρὸς καθαρισμὸν παλαιῶν ἐνδυμάτων, στρουθίον, κ. τσοένι, σαπουνόρριζα.

چوكندر Τ.**τσογενὲρ** [λ.ἀρχ.] ὄν.τευτλίς· βλ. هاوج .

چوكندى Τ. **τσόκσντὸ** [ἐκ τοῦ چوكمك] ὄν. ὑποστάθμη,καταπάτι·§ καθίζησις ἐδάφους·§ πρύμνη πλοίου, ἀκατίου.

چوكنمك Τ. **τσόκ-σν-μέκ,** ρμ. οὐδ. καταπίπτω, κατακάθημαι [ὑποστάθμη ὑγροῦ]· § γονατίζω, κάθημαι [ἐπὶ καμήλου κτλ.].

چوكوج Τ. **τσόκ-στς** [ἐκ τοῦ چوكمك] ὄν. ἐργαλεῖον, δι οὗ ποιεῖ τίς τι νὰ καθήσῃ, σφύρα· βλ: καὶ چكيچ .

چوكور Τ. **τσόγγρρ,** ὄν. πανικὸν [φυτὸν ἀκανθῶδες]· § εἶδος κιθάρας.

چوكوك Τ. **τσόκ-σκ** [ἐκ τοῦ چوكمك] ἐπθ. βεβυθισμένος κ. βουλημένος : — كوز ὀφθαλμὸς βεβυθισμένος [ἀσθενοῦς]·‖— برون ρὶς πεπλατυσμένη·‖ بل — ὀσφῦς κεκαμμένη· ‖ ـر — τόπος κεχωσμένος· ‖ بنا — οἰκοδομὴ καταρρέουσα.

چوكه‌لك Τ. **τσοκελίκ,** ὄν. πηλός, ἄργιλλος [ἀγγειοπλάστου]· βλ. چوكل .

چوكيش Τ.ἢ چوكوش **τσόκ-σς**[ἐκ τοῦ چوكمك βλ.] ρ.ἀφ. καταβύθισις, κατάχωσις, κατακάθισμα ὑποστάθμης· ἔνσκηψις συμφορᾶς· γονυκλισία· παρακμή, γῆρας.

چول Τ. **τσιόλ,** ὄν. ἔρημος, πεδιὰς ἀμμώδης καὶ αὐχμηρά: —لرى عربستان αἱ ἔρημοι τῆς Ἀραβίας.

چول Τ. **τσούλ,**ὄν.διάφορα πλεκτὰ χρήσιμα διὰ τὰ ζῶα, ἄτινα πλέκουσιν οἱ σχοινοπλέκται ἐκ τριχὸς ἵππων ἢ αἰγός· τρίχινον ἢ μάλλινον ἐπικάλυμμα ἵππου ἢ ζώου κ. τσοῦλι· § μτφρ. ἔνδυμα κακῶς κατεσκευασμένον καὶ διατηρούμενον, ράκος: طوتماز — ὁ μὴ εἰδὼς τὴν ἀξίαν τῶν κεκτημένων πραγμάτων καὶ χάνων αὐτά, ἀσταθής·‖βλ. καὶ چوال .

چولاق Τ. **τσολάκ,** ὄν. χωλόχειρ, μονόχειρ,ἤτοι στερούμενος τῆς ἑτέρας τῶν χειρῶν ἢ τοῦ βραχίονος,κ. κουλός· § ἐπθ. ال ، قول — χωλὴ χείρ, βραχίων.

چولاقلق Τ. **τσολακ-λήκ,** ὄν. χώλωσις, μονοχειρία.

چولپا Τ. **τσολπᾶ** [ἐκ τοῦ περσ. چولاهپا] ὄν. ὁ ἔχων τὸν ἕνα πόδα ἐλαττωματικόν, ἢ ὁ τὸν ἀριστερὸν αὐτοῦ πόδα πρῶτον κινῶν ὅταν περιπατῇ· ἀριστερόχειρ, ἤτοι ὁ διὰ τῆς ἀριστερᾶς ἐργαζόμενος, ἀδέξιος: آت — ἵππος κινῶν πρῶτον τὸν ἀριστερὸν πόδα.

چولتارى Τ. **τσουλ-ταρῆ,**ὄν. ἐπικάλυμμα ἐπιτιθέμενον ἐπὶ τοῦ σάγματος ἡμιόνου ἢ ὄνου.

چولدو Τ. **τσουλ-τοῦ,** ὄν. λεία, λάφυρον· βραβεῖον.

چولق Τ. ἢ چولوق **τσολούκ,** ὄν. ἐν χρήσει πάντοτε μετὰ τῆς λ. چوچق ἤτοι: چوچق — οἰκογένεια,σύζυγος καὶ τέκνα.

چوللك Τ. **τσολλόκ,** ὄν. δίνη· βλ. چونكول.

چوللامه Τ.**τσουλ-λαμᾶ,**ὄν.φαγητὸν ἐψημένον ἐν χύτρᾳ, ἧς τὸ κάλυμμα διὰ ζύμης ἐφράχθη ἐρμητικῶς ὅπως μὴ ἐξατμίζηται.

چوللانمق Τ.**τσουλ-λανμάκ** [ἐκ τοῦ چول] ρμ. μσ. καλύπτομαι διὰ καλύμματος τριχίνου, ἢ ράκους· § ἐπιπίπτω ἐπί τινος, ἁρπάζω, καταλαμβάνω διὰ τῆς βίας,βιάζω: قادينجغرك اوزرينه چوللانوب آغزينه منديل طيقادىلر ἐπιπεσόντες ἐπὶ τῆς δυστυχοῦς γυναικὸς ἔκλεισαν τὸ στόμα αὐτῆς διὰ ρινομάκτρου.

چوللق Τ. **τσουλ-λούκ,** ὄν. σκολόπαξ, κ. μπεκάτσα·‖ى — صو εἶδος πτηνοῦ φιλύδρου, ἢ νήσσης.

چوللك Τ. **τσόλ-λόκ,** ὄν. τόπος πλήρης ἐρήμων, ἐρημία.

چولمك Τ. **τσόλ-μέκ,** ταὐτὸ چولمك **τσόλμλέκ,** βλ.

چولوق Τ. **τσολούκ,** βλ. چولق .

چولها Τ. **τσουλχᾶ** [κυρ. جلاه ἢ جلاه] ὄν. ὑφάντης·‖ى — صو εἶδος καρχαρίου.

چومار Τ. **τσομὰρ** [κυρ. چوقار **τσοκμὰρ**] ὄν. κύων ποιμενικός, μολοσσός.

چوماق Τ. **τσομὰκ**[κυρ. چوقاق **τσοκμὰκ**] ὄν. ῥόπαλον, ματσοῦκα·βλ. چلمك .

چومز Τ. **τσόμέζ,**ὄν. ὑποτακτικὸς ἢ ὑπηρέτης ἱεροσπουδαστῶν

چوملك Τ.**τσόμλὲκ** [κατὰ τὸ عجه, ὀρθότερον چولمك **τσόλμὲκ,**ἐκ τοῦ چولمك] ὄν. χύτρα πηλίνη, ἐν γένει πήλινον ἀγγεῖον·‖ —چناق διάφορα πήλινα ἀγγεῖα· συνεκδ. πράγματα εὐτελῆ·‖حسابى — πρᾶξις ἀμαθοῦς·‖ —كبابى ψητὸν τῆς χύτρας·βλ.καὶ چوقال .

چوملكجى Τ. **τσόμλεκ-τσί,** ὄν. χυτρεύς, κεραμεύς, πηλουργός, πηλοπλάθος ἢ χυτροπώλης, κεραμοπώλης.

چوملكجيلك Τ.**τσόμλεκ-τσιλίκ,** ὄν. κεραμευτική,πηλοπλαστική.

چوملمك Τ. **τσόμ-σλ-μέκ** [ἐκ τοῦ چمك] ρμ. οὐδ. ἐνοκλάζω, ἀνακάθημαι, κάθημαι ἀνακούρκουδα.

چون Π. **τσοῦν,** συνδ. πῶς; ἐν χρήσει ὁμοῦ μετὰ τοῦ اچرا **τσίρα,**διατί; ἤτοι —و چرا —πῶς καὶ διατί;‖— بى βλ يچون **πι-τσοῦν·**

چونغرداق Τ. **τσουνγκουρ-τάκ,** ὄν. κώδων: ى — دوه κώδων καμήλου· βλ. چنغراق καὶ چنغرداق .

چونغور Τ. **τσουνγκούρ,** βλ. چانغر .

چونكه Π.**τσοῦν-κι,**συνδ. διότι : قرداش كبى — بر وطن اولادىيز سويشيورز ἀγαπώμεθα ὡς ἀδελφοί, διότι εἴμεθα τέκνα μιᾶς πατρίδος· § ἀφοῦ: بلبلسين كوكل بر كلستان لازم سكا ἀφοῦ εἶσαι ἀηδὼν ὦ καρδία, σοὶ ἀναγκαιοῖ εἷς ροδών.

چونکول T. **τσόνγκιόλ,** ὀν. μικρὰ ἐλώδης καὶ βορβορώδης λίμνη.

چوی T. **τσιβί,** βλ. چیوی.

چوید T. **τσιβίτ** ἢ چیویت **τσιβίτ,** ὀν. ἰνδικόν, κ. λουλάκι.

چویدی T. ἢ چویدی **τσιβιτί,** ἐπθ. βαθὺς κυανοῦς.

چویرتمك T. **τσεβιρ-τ-μὲκ** [ἐκ τοῦ چویرمك] ρμ. μτδ. περιβάλλω, περικυκλῶ, ἀναστρέφω· § ρμ. διάμ. βάλλω νὰ περιβάλλωσι, νὰ περικυκλώσωσι, ν' ἀναστρέψωσι, νὰ στρέψωσιν ὀπίσω, νὰ ἐπαναφέρωσι [αἰτ.].

چویرلدی T. **τσεβιριλτὶ** [ἐκ τοῦ چویرلمك] ὀν. περιστροφή, συστροφή, γύρος, περιστροφικὴ ἢ ἑλικοειδὴς κίνησις: یاراسه‌لر هواده یری یرینی قوالیوب — لر ایدرك کال شوق ایله اوچوشیور αἱ νυκτερίδες συνίπτανται μετὰ μεγάλης ζωηρότητος ἐν τῷ αἰθέρι καταδιώκουσαι ἀλλήλας καὶ ποιοῦσαι περιστροφικὰς κινήσεις· βλ. καὶ چویرندی.

چویرلمك T. **τσεβιρ-ιλ-μὲκ,** ρμ. πθ. περιβάλλομαι, περικυκλοῦμαι, ἀναστρέφομαι, ἀναγκάζομαι νὰ ἐπιστρέψω ὀπίσω.

چویرمك T. **τσεβιρ-μὲκ,** ρμ. στρέφω, ἀναστρέφω, ἀντιστρέφω, μεταστρέφω, δίδω στροφήν, γυρίζω [δοτ. αἰτ.]:— ایچی طیشه στρέφω τὸ ἐντὸς εἰς τὰ ἔξω· ‖ — چرخ στρέφω τὸν τροχόν· ‖ — کباب στρέφω τὸ ψητόν· ‖ بر — شیدن یوز στρέφω ἀπό τινος πράγματος τὸ πρόσωπον, παραιτοῦμαι· ‖ — چهره‌یی ἀποστρέφω τὸ πρόσωπον· ‖ — آیاق قاپلرینی στρέφω τὰ ὑποδήματά τινος, προσκαλῶ τινα ν' ἀναχωρήσῃ· ‖ — لقردی‌یی στρέφω τοὺς λόγους, μεταβάλλω γλῶσσαν, λέγω ἄλλους λόγους· ‖ — کیرو στρέφω τινὰ ὀπίσω, ἐπανάγω, τὸν ἀναγκάζω νὰ ἐπιστρέψῃ· ‖ — اطرافه دیوار περιβάλλω διὰ τοίχου.

چویرمه T. **τσεβιρμέ,** ὀν. ἅπαρ. τὸ στρέφειν κτλ. βλ. چویرمك· § ὀν. γυριστὸν [γλυκὸν ἢ γλύκυσμα].

چویرندی T. **τσεβιριντὶ** [ἐκ τοῦ چویرمك] ὀν. μίγμα ἐκ διαφόρων σιτηρῶν· § σκύβαλα σίτου κοσκινισμένου· § περιστροφή, γύρος, συστροφή, κίνησις περιστροφική, δίνη· βλ. چویرلدی.

چویرنمك T. **τσεβιρ-ιν-μέκ,** ρμ. οὐδ. τρέχω τῇδε κἀκεῖσε.

چویریش T. **τσεβιρ-ιϛ,** ρ. ἀφ. στροφή, ἀντιστροφὴ κτλ. βλ. چویرمك.

چویك T. **τσεβίκ,** ἐπθ. στερεός· εὐκίνητος, ἐπιδέξιος [ἄνθρωπος ἢ πρᾶγμα]: قلم — κάλαμος ἐπιτήδειος.

چویكلك T. **τσεβικ-λίκ,** ἀφ. στερεότης· εὐκινησία, ἐπιδεξιότης.

چه Π. **τσέ,** κατάληξις ὑποκοριστικῶν: تاریخچه **ταρηχ-τσέ,** μικρὰ ἱστορία· ‖ سبوچه **σεπου-τσέ,** μικρὰ λάγηνος.

چه Π. **τσὲχ** [ἐκ τοῦ چاه βλ.] ὀν. φρέαρ.

چه **τσέχ,** ὀν. κ. Βοημία.

چه Π. **τσί,** ἀντ. ἐρωτ. τίς, τί: فائده — ἢ سود — τί τὸ ὄφελος; τί ὠφελεῖ; ἤτοι ἀνωφελῶς· ‖ حاجت — τίς ἡ ἀνάγκη; ‖ کونکی — **τσὶ γκιὸνεγκί,** κατάστασις. Ἡ ἀντωνυμία αὕτη καὶ αἱ ἐξ αὐτῆς ὡς ἀνωτέρω φράσεις κατήντησαν σήμερον σχεδὸν ἄχρηστοι.

چهار Π. **τσεχάρ,** ἀρθ. τέσσαρες: یار — οἱ τέσσαρες σύντροφοι τοῦ προφήτου Μωάμεθ, ἤτοι ὁ Ἄβου-Βέκρ, ὁ Ὀμάρ, ὁ Ὀσμὰν καὶ ὁ Ἀλῆ· βλ. καὶ چار.

چهجه T. **τσέχ-δζε,** ἐπθ. Βοημικός· § ὀν. ἡ Βοημικὴ γλῶσσα· § ἐπρ. Βοημιστί.

چهره Π. **τσεχρέ,** ὀν. πρόσωπον, ὄψις· κατήφεια, μορφασμός, κ. μοῦτρα: سندن طورلیور — ἐκ τῆς κατηφείας αὐτοῦ δὲν δύναταί τις νὰ σταθῇ· ‖ سی پك غضوب — τὸ πρόσωπόν του λίαν ὀργίλον· ‖ زکوردی ἢ دوشکونی — τὸ πρόσωπον πτωχός, ἤτοι δυσειδής· ‖ ایله باقمق — παρατηρῶ μετὰ κατηφείας· ‖ ایتمك ἢ کوسترمك — ἢ اصمق μορφάζω, σκυθρωπάζω, κ. κάμνω μοῦτρα.

چهل Π. **τσιχίλ,** ἀριθ. τεσσαράκοντα.

چهلی T. **τσεχ-λί,** ὀν. κ. Βοημός, Τσέχος.

چهیز **τσεχίζ,** ἀντὶ جهیز καὶ جهاز βλ.

چی T. **τσί,** βλ. چیك.

چیان T. **τσιγιὰν** [κατὰ τὸ لجه, ἐκ τοῦ چاغان μτχ. τοῦ چاقمق ἤτοι ὁ διὰ τῶν ὀδόντων δάκνων] ὀν. σκολόπενδρα, κ. σαρανταπόδαρον: — یلان ὄφις, σκολόπενδρα· μτφ. ἄπιστος, ἐπίβουλος· ‖ اوتی — σκολόπενδρα [φτ.].

چیانجق T. **τσιγιαν-δζήκ,** ὀν. ἔρπυλλος [φτ.].

چیبان T. **τσιπάν,** βλ. چیان.

چیپو It. **τσίπο,** ὀν. ξύλον τῆς ἀγκύρας, ἀγκυρόξυλον.

چیت T. **τσίτ,** ὀν. φράκτης, φραγμός, φραγή: — یرلی φραγμὸς ἐκ θάμνων ἐρριζωμένων· ‖ ی — آرابه ὁ ἑκατέρωθεν τῆς ἁμάξης τοῦ ἀχύρου φραγμός· § εἶδος ὑφάσματος, ὀθόνης, κ. τσίτι· § βλ. چت.

چیتاری T. **τσιταρί,** ὀν. εἶδος ἐρυθρίνου, μερτζανίου [ἰχθ.].

چیتیر **τσιτίρ,** βλ. چتر.

چیتشمك T. **τσιτ-ισ-μέκ,** ρμ. ἀλλ. περιπλέκομαι [ἐπὶ θάμνων, μετάξης, κόμης, ὀδόντων].

چیتلمك T. **τσιτ-λεμέκ,** ρμ. μτδ. περιφράττω.

چیتلنبك T. **τσιτλενπίκ,** βλ. چتلنبك.

چیتمك T. **τσιτμέκ,** ταὐτὸ چیتلمك βλ.

چیتمیك T. **τσιτμίκ,** ὀν. ἕκαστος τῶν μικρῶν κλαδίσκων βότρυος σταφυλῆς, κ. τσαμπουρίδι.

چیتیق T. **τσιτίκ** [ταὐτὸ چاتیق βλ.] ἐπθ. συμπεπλεγμένος, κολλητός: قاش — ὀφρῦς συγκεκολλημέναι, συνωφρυωμένος.

چیتیك T. **τσιτίκ,** ἐπθ. στρυφνός, δύσκολος· συνών. چیتین βλ.

چیتیلمك T. ἢ چیتلمك **τσιτι-λεμέκ,** ρμ. μτδ. θλίβω καὶ τρίβω μεταξὺ τῶν χειρῶν, τρίβω ἀσπρόρρουχα ὅπως καθαρισθῶσι.

چیتین T. ἢ چتین **τσιτίν,** ἐπθ. δύσκολος, στρυφνός: جوز — κάρυον στρυφνόν· ‖ ایش — δύσκολος ὑπόθεσις· ‖ عباره — φράσις στρυφνή· ‖ مزاج — δύσκολος, στρυφνὴ διάθεσις· ‖ طاغ — ὄρος δύσβατον, ἀπότομον.

چیچکلی T. **τσιτσιν-λεμέκ,** ρμ. οὐδ. καθίσταμαι στρυφνός, δύσκολος.

چیچکلیلك T. **τσιτσιν-λίκ,** ἀφ. στρυφνότης, δυσκολία, ἰσχυρογνωμοσύνη.

چیچك T. **τσιτσέκ,** ὀν. ἄνθος: — بر دمت ἀνθοδέσμη· ‖ باغچه‌یی — κῆπος ἀνθέων, ἀνθοκήπιον· ‖ لیمون — ی ἄνθος λεμονέας· ‖ یاسمین — ی ἄνθος ἰασμίνου· ‖ اخلامور — ی ἄνθος φιλύρας **[ιχλαμούρ]**· ‖ بر — ایله بهار اولماز μὲ ἓν ἄνθος δέν γίνεται ἔαρ [πρμ.]· ‖ آی — ی ἡλίανθος· ‖ اینجو — ی ἀνθεμίς· ‖ قطیفه — ی φλόγιον [πανσέ]· ‖ صوبی — ἀνθόνερον· ‖ صوغانی — βολβός [κρομμύδι, ἤτοι ἡ ρίζα διαφόρων φυτῶν]· § ἐπὶ χρωμάτων: — تار ροιάνθεμον, ἤτοι χρῶμα ροιανθέμου· ‖ آیوا — ی ἄνθος κυδωνέας, ἤτοι χρῶμα κτλ· § بالی — μέλι προσφατον· ‖ یاغی — ἔλαιον ἐξαίρετον· ‖ بورنده چامورى قارنده — ی τὸ ἄνθος του ἐπὶ τῆς ρινός του καὶ ἡ λάσπη του ἐπὶ τῆς κοιλίας του, ἤτοι τρυφερός [λέγεται ἐπὶ νεοσυλλέκτων σικυῶν, ἤτοι ἀγγουρίων, κολοκυνθίων κτλ.]· ‖ الماس — ی ἄνθος ἐξ ἀδάμαντος, ἤτοι κόσμημα παριστάνον ἄνθος· ‖ شال، قماش — زمینی ὕφασμα ἢ σάλιον, οὗ τὸ ἔδαφος παριστάνει ἄνθη· ‖ علق — εὐφλογία· ‖ صو — ی ἀνεμοευφλογία· ‖ — بوزوغی ὁ ἔχων ἐπὶ τοῦ προσώπου στίγματα εὐφλογίας· ‖ کوکرت — ی ἄνθος θείου [τὸ ἐκλεκτότερον]· ‖ قورطنه‌سی — τρικυμία τῶν ἀνθέων [ἡ περὶ τὰ τέλη τοῦ Μαΐου καταιγίς]· § ἄνθρωπος ἀσταθής, ἄπιστος, ταραχοποιός, πανοῦργος: بر قولایلیك بوروني دوشر — در — εἶναι λουλοῦδι, τὸ ὁποῖον ὅστις ὀσφρανθῇ πίπτει ἡ ρίς του· ‖ — نه اما ἀλλὰ τί λουλοῦδι! τί πανοῦργος! ‖ — اچمق ἀνοίγω ἄνθη [ἐπὶ δένδρου]· ‖ — چیقارمق χύνω στίγματα εὐφλογίας, ἐβγάζω εὐφλογίαν, ἐξανθῶ.

چیچکجی T. **τσιτσεκ-τσί,** ὀν. ἀνθοπώλης· ‖ — قز ἀνθοπῶλις

چیچکجیلك T. **τσιτσεκτσι-λίκ,** ἀνθοπωλική.

چیچکلك T. **τσιτσεκ-λίκ,** ὀν. ἀνθών, πρασιὰ ἀνθέων, ἀνθοδοχεῖον· § πανουργία, ἀστάθεια.

چیچکلمك T. **τσιτσεκ-λεμέκ,** ρμ. οὐδ. ἀνθῶ.

چیچکلی T. **τσιτσεκ-λί,** ἐπθ. ἠνθισμένος· ‖ κεντημένος ἢ πεποικιλμένος δι' ἀνθέων [ἐπὶ κεντήματος, ὑφάσματος κτλ.].

چیخله Ελ. **τσίχλα,** ὄν. κίχλη κ. κίχλα [ιχθ.].

چیدام T. **τσιτάμ** [λ. ἀρχ.] ὄν. ὑπομονή, στάθερότης, καρτερία· βλ. چکدم.

چیداملو T. **τσιταμ-λῆ,** ἐπθ. καρτερικός, ἀνεκτικός.

چیده Π. **τσιτέ** [μτχ. τοῦ چیدمک **τσιτέν,** συλλέγω] συνειλεγμένος: —میوه καρπὸς συνειλεγμένος· || βλ. καὶ برچیده.

چیر T. **τσίρ,** μόριον παριστάνον τὸ κελάρυσμα ὑγροῦ ρέοντος, ἢ τὴν ὀξεῖαν φωνὴν πτηνῶν τινων· § ὄν. εἶδος σπίνου [πτν.]· §§βλ. چر, چرچر καὶ چریل.

چیرپمق T. **τσηρπμάκ,** چیرپنق **τσηρπνμάκ,** چیرپندی **τσηρπνπῆ,** βλ. چرپندی، چرپنق، چرپمق.

چیرك **τσεϊρέκ,** ἀντὶ چاریك βλ.

چیرکجی T. **τσεϊρεκ-τσί,** ὄν. κρεωπώλης πλανόδιος,ὁ πωλῶν τεμάχια[τέταρτα] κρέατος.

چیرکی Π. **τσιρε-γκὶ** [ἐκ τοῦ چیره] ὄν. ἀνδρία, ἰσχύς,δεξιότης, ἐπιτηδειότης.

چیروز Ελ. **τσῆροζ,** ὄν. σκόμβρος ἐξηραμένος εἰς τὸν ἥλιον, κ. τσῆρος: —صلاطه‌سی τσηροσαλάτα·§μτφρ.ἄνθρωπος ἰσχνός.

چیروزلانمق T. **τσηροζ-λανμάκ,** ρμ.οὐδ. γίνομαι ὡς τσῆρος, τσηριάζω, ἤτοι ξηραίνομαι, ἰσχναίνω: — باقلر بهارده οἱ ἰχθῦς τὸ ἔαρ ἰσχναίνουσι.

چیره T. **τσιρά,** ὄν. δάς, δᾳδί· βλ. چرا.

چیره Π. **τσιρέ,** ἐπθ. νικητής, ἐπικρατῶν, θριαμβεύων, δεξιός, ἐπιτήδειος.

چیره‌دست Π. **τσιρε-τέστ,** ἐπθ. ὁ ἐπιτήδειος τὴν χεῖρα, δεξιός, ὁ ποιῶν καλῶς ὅ,τι ἐπιχειρήσῃ, τεχνίτης.

چیره‌دستانه Π. **τσιρε-τεστανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων ἐπιδεξίῳ, ἐπιτήδειος, ἔντεχνος [ἔργον]: —مهارت ἱκανότης ἔντεχνος.

چیره‌دستی Π. **τσιρε-τεστί,** ἀφ. ἐπιτηδειότης χειρός, δεξιότης: —مهارت· ἐπιτηδειότης ἱκανότητος, ἤτοι ἔντεχνος ἱκανότης·||—رسامك اثرى ἡ εἰκὼν αὕτη, ἥτις εἶναι ἔργον τῆς ἐντέχνου ἱκανότητος τοῦ ζωγράφου.

چیز T. **τσίζ,** μόριον· βλ. چز **τσίζ.**

چیز Π. **τσίζ,** ὄν. πρᾶγμα· ἐν χρήσει μόνον ἐν τοῖς συνθέτοις: چیزلی، چیز βλ.

چیزدرمك T. **τσιζ-τιρ-μέκ,**ρμ.διαμ. βάλλω νὰ χαράξωσι γραμμάς, νὰ διαγραμμίσωσιν ἢ χαρακώσωσι χάρτην, τετράδιον, νὰ διαγράψωσι καὶ ἐξαλείψωσι λέξεις ἐξ ἐγγράφου κτλ. ἢ νὰ χαράξωσι καὶ κατασχάσωσι σῶμα διὰ ξυραφίου, ἢ ὕελον δι' ἀδάμαντος ἢ κάστανα κτλ. διὰ μαχαιριδίου [δοτ.αἰτ.] βλ. چیزمك.

چیزکی T. **τσιζ-γκὶ** [ἐκ τοῦ چیزمك] ὄν. γραμμὴ [ἐπὶ χάρτου, χειρὸς, μετώπου κτλ.]: لری—ال γραμμαὶ χειρός· || آلین لری— γραμμαὶ μετώπου· || βλ. καὶ چیزی.

چیزلمك T. **τσιζ-ιλ-μέκ,** ρμ. πθ. διαγραμμίζομαι,χαράσσομαι διὰ γραμμῶν, κ. χαρακόνομαι ὡς τετράδιον, ἢ διαγράφομαι καὶ ἐξαλείφομαι [ἐπὶ λέξεως;]ἢ χαράσσομαι καὶ κατασχάζομαι, ὡς σῶμα διὰ ξυραφίου, ἢ ὕελος δι' ἀδάμαντος, ἢ κάστανα διὰ μαχαιριδίου, ἢ ἀποκτῶ γραμμὰς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας διὰ προστριβῆς σκληρῶν σωμάτων [ἐπὶ κατόπτρου,ἀδάμαντος καὶ ἄλλων ἐστιλβωμένων].

چیزلیش T. **τσιζιλ-ὶς** ρ. ἀφ. διαγράμμισις, ἐξάλειψις κτλ. βλ. چیزلمك.

چیزمك T.**τσιζ-μὲκ** [βλ. μορ.چیز] ρμ.μτδ. ἄγω γραμμάς, διαγραμμίζω, χαρακόνω τετράδιον, χάρτην· διαγράφω ἤτοι ἐξαλείφω διὰ γραμμῆς λέξιν [αἰτ.] : —یازوب γράφω καὶ διαγράφω· § χαράσσω σῶμά τι ξηρόν,σκληρόν: چاقی ایله چیزوب کستانه‌یی διὰ τοῦ μαχαιριδίου χαράσσω τὰ κάστανα καὶ διαρρηγνύω· || الماس سائر اجاری چیزر ὁ ἀδάμας χαράσσει τοὺς ἄλλους λίθους·||— یان φεύγω κρυφίως [κ. τὸ στρήβω].

چیزمه T. **τσιζμέ,** ὄν. ὑπόδημα.

چیزمه‌جی T. **τσιζμε-τζί,** ὄν. ὑποδηματοποιός, ὑποδηματοπώλης.

چیزمه‌لی T. **τσιζμε-λί,** ἐπθ. ὁ φορῶν ὑποδήματα, ὑποδηματοφόρος.

چیزنمك T. **τσιζ-ιν-μέκ,** ἢ چیزکنمك **τσιζ-γκινμέκ,** ρμ. οὐδ. περιέρχομαι, περιφέρομαι.

چیزی T. **τσιζὶ** καὶ چیزیك **τσιζὶκ** [βλ.چیزکی, ἐκ τοῦ چیزمك]· ὄν. γραμμή· ἐντομὴ ἢ χαραγή, χαραγματιὰ ὡς ἐπὶ ὑέλου, ἢ αὔλαξ ἤτοι ἴχνος, ὅπερ ἀφίνει π. χ. τὸ ἄροτρον ἐν τῇ γῇ διερχόμενον : یرلرك چیزیکلری αὔλακες τοῦ ἀγροῦ γινόμεναι διὰ τοῦ ἀρότρου.

چیزیکلی T.**τσιζικ-λὶ** καὶ چیزیلی **τσιζι-λί,** ἐπθ. ὁ ἔχων γραμμάς, γραμμωτός·αὐλακωτός· διαγεγραμμένος, ἐξηλειμμένος.

چیس T. **τσίς,**ὄν. εἶδος κόμμεως δένδρων, μάννα, ἀερόμελι.

چیستان Π. **τσιστὰν** [ἐκ τοῦ چیست **τσί-στ,** τί ἐστί,καὶ τοῦ آن **ὰν,** ἐκεῖνο]ὄν. αἴνιγμα.

چیسکین T.**τσι-σκὶν**[ἐκτοῦچیسیمك,βλ.چیك] ὄν. πάχνη ἢ δρόσος λεπτοτάτη.

چیسندی T. **τσι-σιντὶ** [ἐκ τοῦ چیسیمك,βλ. چیك] ὄν. ψεκὰς κ. ψηχάλα.

چیسیمك T.**τσι-σιμὲκ**[ἐκ τοῦ چیکسیمك,βλ. چیك] ρμ. οὐδ.ψεκάζω,ψηχαλίζω.

چیش T. **τσιὶς,** ὄν. οὖρησις, οὖρον: ی — وار ἔχει ἤτοι αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην τοῦ οὐρῆσαι· ||—ایچمك οὐρῶ.

چیشیك T. **τσισίκ,** ὄν. λαγιδεύς.

چیغ T. **τσήγ,**ὄν. κραυγὴ [βλ.چیغلق] § φράκτης ὑψηλὸς ἐκ καλάμων καὶ ψιάθων πλεκτὸς [βλ. چیت] § διαιρέσεις μεγάλης σκηνῆς [βλ.یاراوان]·§ χιονοστιβὰς μεγάλη ἀποσπωμένη ἐκ τοῦ ὄρους καὶ μετὰ πατάγου κυλιομένη.

چیغا T. **τσηγά,** ὄν. εἶδος ἰχθύος φωσφορίζοντος καὶ θορυβοῦντος· βλ. مرسین.

چیغاره Ιτ. **τσηγάρα** [cigara] ὄν. σιγάρον.

چیغاره‌لق T. **τσηγαρα-λήκ,**ὄν.καπνοσωλήν, πίπα· βλ. پیپو.

چیغرتغان T.**τσηγηρ-τγὰν** καὶ چیغرغان **τσηγηργὰν** [ἐκ τοῦ چیغرتمق] ὄν.κράκτης, ἤτοι πτηνὸν δι' οὗ οἱ ὀρνιθοθῆραι ἐφελκύουσι τὰ πτηνά· βλ. چیغریق، پرلاق، پتالیه.

چیغرتمق T. **τσηγ-ηρτμάκ** [βλ. چاغرتمق] ρμ. μτδ. κράζω, καλῶ, προσκαλῶ·κάμνω τινὰ νὰ κραυγάσῃ πιέζων αὐτὸν[αἰτ.].

چیغرتمه T. **τσηγηρτμὰ**[ἐκ τοῦ προηγ.]ὄν. εἶδος μουσικοῦ ὀργάνου, σύριγξ.

چیغرشمق T.**τσηγ-ηρηδμάκ** [βλ.چاغرشمق] ρμ. ἀλλ. κράζω, ἢ καλῶ ἀμοιβαίως,ἤτοι ὁ μὲν τὸν δέ· συγκράζω μετ'ἄλλων.

چیغرلمق T. **τσηγ-ηρηλμάκ** [βλ. چاغرلمق] ρμ.πθ.καλοῦμαι, προσκαλοῦμαι.

چیغرمق T. **τσηγ-ηρμὰκ** [βλ. چاغرمق] ρμ. μτδ. καλῶ, προσκαλῶ, κράζω [δοτ. αἰτ.] : —اینی برینی προσκαλῶ τινα εἰς τὴν πίστιν·|| —محاکمه‌یه προσκαλῶ εἰς διαδικασίαν, εἰς τὸ δικαστήριον.

چیغریق T. **τσηγ-ηρὶκ** [ἐκ τοῦ چیغرمق] ὄν. εἶδος κόρακος ἢ κράκτου· βλ. چیغرتغان.

چیغلدی T. **τσηγ-ηλτή,** ὄν. θόρυβος ὡς ὁ τῶν συγκεχυμένων φωνῶν ζώων.

چیغلق T. **τσηγ-λήκ** [λ. ἀρχ.] ὄν. κραυγή, θόρυβος, παράπονα.

چیغیت T. **τσηγήτ,** ἢ چیکیت **τσιγήτ,** ὄν.κάψα, ἤτοι σπόρος ὡς ὁ τοῦ βάμβακος· § ἐφηλὶς προσώπου.

چیغیر T.**τσηγ-ήρ,**ἢ چیکیر **τσιγὶρ** [βλ. چیغ] ὄν. ἀτραπός, κ. μονοπάτι διὰ μέσου τῶν χιόνων· δρόμος ὃν χιονοστιβὰς κυλιομένη ἀνοίγει· μτφ. ὁδός, μέθοδος : اچمق—ἀνοίγω, τέμνω ὁδόν, καινοτομῶ, ἐπινοῶ : شناسی انشاده یکی بر—اچدی ὁ Σινασῆ ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ νέαν ἔταμεν ὁδόν· || دن چیقمق —ἐξέρχομαι τῆς ὁδοῦ, παρεκτρέπομαι, ἐκτροχιάζομαι: ایش —ندن چیقدی ἡ ὑπόθεσις ἐξετροχιάσθη.

چیقار T. **τσηκὰρ** [ἐκ τοῦ چیقمق] μτχ. ὁ ἔχων ἔξοδον: یول—ὁδὸς ἔχουσα ἔξοδον, ἀσφαλής, σωτήριος [ἀντίθ. یول چیقمز ὁδὸς ἀδιέξοδος, μτφ. κακὴ διαγωγή, ἀσωτία]· § ὄν. συμφέρον, λογαριασμός: —ینه باقار کندی παρατηρεῖ τὸ ἴδιον αὐτοῦ συμφέρον **[τσηκαρηνά]**· || —مه کاز δὲν ἔρχεται εἰς τὸν λογαριασμόν μου **[τσηκαρημά],** δὲν μὲ συμφέρει.

چیقارتمق T. **τσηκαρ-τ-μὰκ** [βλ. چیقارمق] ρμ. διάμ. βάλλω νὰ ἐκβάλωσιν, ἐξαγάγωσιν, ἀφαιρέσωσιν, ἀποσπάσωσιν, ἐκριζώσωσιν [ὀδόντα π.χ.], ἀναδιδάσωσι, εὕρωσιν, ἀνακαλύψωσι κλοπιμαῖα πράγματα [δοτ.αἰτ.].

چیقارلمق T. **τσηκαρ-πλ-μάκ,** ρμ. πθ. ἐξάγομαι, ἐκβάλλομαι, ἀφαιροῦμαι, ἐκριζοῦμαι, ἀναδιδάζομαι, κτλ. βλ. ἐπόμ.

چیقارمق T. **τσηκ-αρ-μάκ,** ρμ. μτδ. ἐξάγω, ἐκβάλλω, ἀποβάλλω, ἀποσπῶ, ἀφαιρῶ· ἀναβιβάζω, ὑψῶ· ἐφευρίσκω, ἐπινοῶ· ἐξάγω εἰς μέσον, ἐκδίδω, δημοσιεύω· συνάγω, συμπεραίνω· δίδω, προμηθεύω, χορηγῶ· ἐξάγω, ἀποστέλλω· προκαλῶ, δημιουργῶ, παρέχω· ἐξάγω ἔννοιαν, ἀναγινώσκω [αἰτ. ση] : — قویودن صو ἐξάγω [ἀντλῶ] ὕδωρ ἐκ τοῦ φρέατος· ‖ — صو ἐξάγω ὕδωρ, ἤτοι εὑρίσκω πηγὴν ὕδατος· ‖ — کیسه‌دن پاره ἐξάγω χρήματα ἐκ τοῦ θυλακίου· ‖ — پاره‌دن ὑποβάλλω τινὰ εἰς ἔξοδα, δαπάνας, κ. τὸν βγάζω ἀπὸ παράδες· ‖ [δοτ. αἰτ.]: — برینی اچیغه ἀποβάλλω ἀπὸ τῆς θέσεως ὑπάλληλον, τὸν ἀφίνω εἰς τ'ἀνοικτά, διαθέσιμον· ‖ — حبسخانه‌دن ἀπολύω τῆς φυλακῆς· ‖ — فس موقعدن ἐκτοπίζω τῆς θέσεως [ἐχθρὸν]· ‖ — پاپوچ ، البسه ἐκβάλλω τὸ φέσιον, τὰ ἐνδύματα, τὰ ὑποδήματα· ‖ — دیش ἀποσπῶ ὀδόντα· ‖ — آغاج ‖ — ἐκριζῶ δένδρον· ‖ — شیره‌سنی اوزومك ἐξάγω τὸ γλεῦκος τῆς σταφυλῆς· ‖ — یاغ سوددن ἐξάγω ἐκ τοῦ γάλακτος βούτυρον· ‖ — عرق جبره‌دن ἐξάγω ἐκ τοῦ στεμφύλου ρακῆν· ‖ — بوجك ἐξάγω μεταξοσκώληκας [τρέφω]· ‖ — جیجیو ἐκκολάπτω νεοσσία, ὀρνιθοπούλια· ‖ — اتمکی کردایمو τὸν ἄρτον : اتمکی طاشدن چیقاریر κερδαίνει [ἐξάγει] τὸν ἄρτον ἐκ τῆς πέτρας, εἶναι λίαν φίλεργος· ‖ — طاشك صوینی ἐξάγω τὸν ζωμὸν τοῦ λίθου, ἤτοι εἶμαι λίαν ρωμαλέος· ‖ — طاش εἶμαι ἐμπειρότερος, ἱκανώτερος, ὑπερακοντίζω· ‖ — تاتار ἐξάγω ἢ ἀποστέλλω πεζόν, ταχυδρόμον· ‖ — عسکر ἀποστέλλω στρατόν· ‖ — چان ἐκφύω ᾠῦμα, ἐξάνθημα, κ. ἐβγάζω σπυρί· ‖ — چیچك ἐξανθῶ, κ. ἐβγάζω εὐφλογίαν· ‖ — غزته ἢ کتاب ἐκδίδω βιβλίον ἢ ἐφημερίδα· ‖ — میدانه اورته ἢ ἐξάγω εἰς μέσον, ἀποκαλύπτω, ἀποδεικνύω· ‖ — الدن ἀποβάλλω, ἐβγάζω ἀπὸ τὸ χέρι, χάνω, ἐκποιῶ· ‖ — باشدن διαφθείρω, ἐξαπατῶ [ἐβγάζω ἀπὸ τὸ κεφάλι]· ‖ — ذوقی ἀπολαύω ἡδονῆς πράγματός τινος εἰς βαθμὸν τοῦ νὰ μὴ αἰσθάνωμαι πλέον ἐπιθυμίαν αὐτοῦ, χορταίνω· ‖ — ضایعات ἀποζημιοῦμαι, ἐβγάζω τὴν ζημίαν· ‖ — آجی ἀποζημιοῦμαι· ἐκδικοῦμαι· ‖ — قوقو καθιστῶ τι αἰσθητόν, δὲν τὸ κατορθόνω [ἀφίνω νὰ ἔβγῃ ἡ μυρωδιά του]· ‖ — کوز ἐξορύττω ὀφθαλμόν, τυφλῶ, χαλνῶ ὑπόθεσιν· ‖ — دیل αὐθαδιάζω [ἐβγάζω γλῶσσαν]· περιγελῶ· ‖ — دیلی ζητῶ ἔλεος, συγγνώμην· ‖ — یوزه δίδω θάρρος [ἐβγάζω εἰς τὸ πρόσωπον]· ‖ — مال یورسکو θησαυρόν [ἐβγάζω περιουσίαν]· ‖ — یازو ἐξάγω γραφὴν δυσανάγνωστον, ἀναγινώσκω, ἐννοῶ· ‖ — یاکلش εὑρίσκω λάθη, ἀποδεικνύω ἐσφαλμένον [ἐβγάζω λάθος]· ‖ — اویون بلا، ایش، παρέχω πράγματα, ταραχάς, ἀφορμὴν παιδιᾶς [παιγνίδι]· ‖ — اختلاف προκαλῶ διαφωνίαν· ‖ — ترکی ἐπινοῶ ᾄσμα [βγάζω τραγοῦδι]· ‖ — سس چیقارمامق δὲν ἐβγάζω φωνήν, σιγῶ, δὲν ἀνθίσταμαι.

چیقریق T. **τσηκρήκ,** ὄν. ρόμβος κ. ἀνέμη, ροδάνι : ی — پنبوق ἢ اپلك ἀνέμη βάμβακος ἢ βαμβακοκλωστῆς· ‖ ی — پنبوق μηχανὴ δι' ἧς καθαρίζουσι τὸν βάμβακα ἀπὸ τῶν σπόρων· ‖ — غرلتیسی κρότος ρόμβου ἤτοι ροδανίου· § τόρνος, μηχανὴ δι' ἧς κατεργάζονται τὰ ξύλα ἢ ἄλλας ὕλας· βλ. καὶ چرخ .

چیقریقجی T. **τσηκρηκ-τσῆ,** ὄν. τορνευτής, ἤτοι ξυλουργὸς ὅστις κατεργάζεται τὰ ξύλα διὰ τοῦ τόρνου.

چیقریقجیلق T. **τσηκρηκτση-λήκ,** ὄν. τὸ ἔργον ἢ τέχνη τοῦ τορνευτοῦ.

چیقش **τσηκήςˌ** βλ. چیقیش .

چیقشدیرمق T. **τσηκ-ναΐηρ-μάκ,** ρμ. μτδ. κάμνω τι ν'ἀναβῇ, νὰ φθάσῃ, συμποσῶ· § εὑρίσκω τὰ μέσα τῆς ἐκτελέσεως, τῆς ἐπιτεύξεως, ἤτοι κάμνω νὰ φθάσῃ εἰς καλὸν τέλος, διεξάγω· § συνάγω χρήματα.

چیقشمق T. **τσηκ-νά-μάκ,** ρμ. οὐδ. ἐπιχειρῶ τι ἀνώτερον τῶν δυνάμεών μου, τολμῶ, προβαίνω, ὑπερθεματίζω ἐν πλειστηριασμῷ, ἀντεπεξέρχομαι, παλαίω, ἀρκῶ, συμποσοῦμαι, ἐπιπλήττω [δοτ.]: — مخالفته τολμῶ ν' ἀντιστῶ· ‖ — چیقیش ἐπιπλήττω, μαλόνω.

چیقمز T. **τσηκ-μάζ** [μτχ. τοῦ چیقامق ἀποφ. τοῦ چیقمق] ὁ μὴ ἐξερχόμενος, ὁ μὴ ἔχων ἔξοδον, ἀδιέξοδος: سوقاق — ὁδὸς ἀδιέξοδος· ‖ — یول μτφ. κακὴ ὁδός, ἀσωτία.

چیقمق T. **τσηκ-μάκ,** ρμ. οὐδ. ἐξέρχομαι, ἀναβαίνω, ἀνέρχομαι, ὑψοῦμαι, ἀνατέλλω, φαίνομαι, παρουσιάζομαι, ἐπινοοῦμαι, ἐφευρίσκομαι, δημοσιεύομαι, ἐξάγομαι, ἀφαιροῦμαι, ἐξαρθροῦμαι, χάνω, προκύπτω, προέρχομαι, χορηγοῦμαι, ἀπονέμομαι, ὑπερτιμῶμαι, τιμῶμαι κ. κοστίζω, ἐπαληθεύω [πρόρρησις], ἀποδεικνύομαι [ποιότης πράγματος ἀγνώστου],

λείφεται ἡ βαφή· ‖ — قارپوز صاری، قرمزی ὁ ὑδροπέπων παρουσιάζεται [ἐβγαίνει] κίτρινος, ἐρυθρός· ‖ — پش آرشین قماشدن بر لباس πέντε πήχεις ὑφάσματος ἀρκοῦσι δι' ἓν ἔνδυμα [ἐβγαίνει ἓν ἔνδυμα]· ‖ — جانی ἐκπνέει, ἀποθνήσκει, κοπιάζει πολύ· ‖ — دیدیکی ἐπαληθεύει ὁ λόγος του [ἐβγαίνει]· ‖ ظم یاکلش چیقدی ἡ ἰδέα μου ἀπεδείχθη ἐσφαλμένη· § [αἰτ.]· — مردیونی ἀναβαίνω τὴν κλίμακα.

چیقمه T. **τσηκ-μά,** ὄν. ἀπαρ. τὸ ἐξέρχεσθαι κτλ. βλ. προηγ. § ὄν. — یکی νέα ἐφεύρεσις, καινοτομία, νεωτερισμός· § πρᾶγμα ἐξέχον, προεξοχή, ἐξώστης, γλῶσσα γῆς προεκτεινομένη εἰς τὴν θάλασσαν· § ی — حمام λουτρίς, ἤτοι προσόψιον τοῦ λουτροῦ χρησιμεῦον ἐν τῇ ἐξόδῳ πρὸς ἀπόμαξιν· § ἐπθ. ἐξελθών.

چیقندی T. **τσηκηντῆ** [ἐκ τοῦ چیقمق] ὄν. ἐξώστης, τὸ ἐξέχον μέρος οἰκοδομῆς· § προσθήκη ἢ διόρθωσις εἰς σχέδιον ἐγγράφου ἐξέχουσα τοῦ στίχου· βλ. سیلندی .

چیقندیلی T. **τσηκηντη-λῆ,** ἐπθ. ὁ ἔχων ἐξοχάς, ἐξώστας, προεξέχοντα μέρη ἢ προσθήκας, διορθώσεις: کیرندیلی — ὁ ἔχων πολλὰς ἐξοχὰς καὶ ἐσοχάς, ἀνώμαλος [οἰκία ἢ οἰκοδομὴ ἔχουσα ἀνωμάλους διαιρέσεις].

چیقیش T. **τσηκ-ηςˌ** [ἐκ τοῦ چیقمق] ρ. ἀφ. ἔξοδος, ἔφοδος, ὁρμὴ [ἵππου]· § ἐπίπληξις· βλ. چیقشمق καὶ چیقیم .

چیقیق T. **τσηκ-ηκ** [ἐκ τοῦ چیقمق], ὁ ἐξελθὼν τῆς θέσεώς του, ἐξέχων, ἐξηρθρωμένος: — دیلی εὐήθης, ἠλίθιος· § ὄν. ἐξάρθρωσις [βλ. خلع]: — صارمق ἐπιδένω ἐξηρθρωμένον μέλος· ‖ — تخته‌سی τεμάχιον ξύλου προσδενόμενον εἰς τὰ ἐξηρθρωμένα μέλη τοῦ σώματος ὅπως κρατῇ αὐτὰ ἀκίνητα μέχρις ἐπανορθώσεως.

چیقیقجی T. **τσηκηκ-τσῆ,** ὄν. ὀρθοπεδιστής, χειρουργὸς ἐπαναφέρων τὰ ἐξηρθρωμένα μέλη εἰς τὴν θέσιν των· βλ. قیریقجی، مخلع.

چیقیقلق T. **τσηκηκ-λήκ,** ὄν. τὸ εἶναί τι ἐκτὸς τῆς θέσεώς του, προεξοχή, ἐξάρθρωσις.

چیقیم T. **τσηκ-ηµ** [ταὐτὸ چیقیش] ρ. ἀφ. ἐπίδειξις, ἔφοδος, ἐπιτίμησις.

چیقین T. **τσηκ-ήν,** ὄν. δέμα, χρηματόδεμα· μτφ. δῶρον χρηματικόν.

ăγω [ὁδός], ἐπαρκῶ, φθάνω εἴς τι [δοτ.]: — تخته اوست قاته ἀναβαίνω τὸν θρόνον [τάχτ]· ‖ — طاغه ἀναβαίνω εἰς τὸν ἐπάνω ὄροφον· ‖ — یوقاری ἀναβαίνω ἐπάνω· ‖ — سوقاغه ἢ — یوله ἐξέρχομαι εἰς τὴν ὁδόν, ἀναχωρῶ· ‖ — حضوره παρουσιάζομαι ἐνώπιον ὑπεροχικοῦ προσώπου· ‖ — یایه ὑπερτιμῶμαι [ἀναβαίνω]· ‖ — اوسته ἢ باشه ἐπιτυγχάνω, κατορθόνω τι [ἐβγαίνω εἰς τὸ κεφάλι]· ‖ — باش باشه ἀρκεῖ ἀκριβῶς, ἔρχεται ἴσα ἴσα [λέγεται ἐπὶ δύο πραγμάτων ἀναλόγων]· ‖ — قارشیسنه ἢ قارشی ἐξέρχομαι εἰς συνάντησίν τινος· ‖ — بوشه ἀποβαίνω εἰς μάτην· ‖ — یوزه لαμβάνω θάρρος [ἐβγαίνω εἰς τὸ πρόσωπον]· ‖ — کزمکه ἐξέρχομαι εἰς τὸν περίπατον· ‖ — قهوه‌یه ἐξέρχομαι, πηγαίνω εἰς τὸ καφενεῖον· ‖ — طیشاری ἐξέρχομαι ἔξω, ἢ πρὸς χρείαν· ‖ — مسئله اورته‌یه بر παρουσιάζεται εἰς μέσον ζήτημα· ‖ — اورته‌یه διαδίδεται, ἀποκαλύπτεταί τι· ‖ — یکی παρουσιάζεται νέον πρᾶγμα, ἢ νεωστί· ‖ — صاحب παρουσιάζομαι ἰδιοκτήτης ἢ προστάτης· ‖ — مشتری παρουσιάζομαι ἀγοραστής· ‖ — آی ، کونش ὁ ἥλιος, ἢ σελήνη ἀνατέλλει· § [τῆ ση]: خدمتدن، مأموریتدن — ἐξέρχομαι τῆς θέσεως, τῆς ὑπηρεσίας, παύομαι, μένω διαθέσιμος· ‖ — باشدن διαφθείρομαι, ἐξαπατῶμαι [ἐβγαίνω ἀπὸ τὸ κεφάλι, ξελογιάζομαι]· ‖ — الدن ἀπόλλυμαι, χάνομαι, ἐβγαίνει ἀπὸ τὸ χέρι [ἐπὶ κτήματος, περιουσίας κτλ.]· ‖ — آیاقدن χάνω τὸν πόδα· ‖ — مالدن χάνω πρᾶγμα, ἐμπόρευμα, περιουσίαν· ‖ — یولدن ἐκτρέπομαι τῆς ὁδοῦ, ἀποπλανῶμαι· ‖ — پاره‌دن ὑποβάλλομαι εἰς ἔξοδα, δαπάνας [ἐβγαίνω ἀπὸ παράδες]· ‖ — آره‌دن ἐξέρχομαι ἐκ τοῦ μέσου, ἐξαφανίζομαι, ἐκλείπω, ἢ δὲν ἀποτελῶ μέρος σωματείου, ἑταιρίας κτλ. ἢ ἐκπληροῦται, τελειόνει ἓν χρέος, μία ὑποχρέωσις· ‖ — یورطه‌دن ἐκκολάπτομαι, ἐβγαίνω ἀπὸ τὸ αὐγὸν [ἐπὶ νεοσσίων· ‖ — خاطردن λησμονοῦμαι, ἐβγαίνω ἀπὸ τὸν νοῦν· ‖ — کوزدن ἐκπίπτω τῆς εὐνοίας, ἐβγαίνω ἀπὸ τὸ μάτι· ‖ چیقار یوندن نه ἐκ τούτου τί προέρχεται; ‖ بر دردی تازه‌لمکدن نه چیقار τί προκύπτει [τίς ἡ ὠφέλεια] ἐκ τῆς ἀνανεώσεως ἑνὸς δεινοῦ· ‖ — لقردی ἐξέρχεται λόγος, διαδίδεται· ‖ قولم چیقدی ἐξηρθρώθη ὁ βραχίων μου· ‖ — قوقوسی γίνεταί τι αἰσθητόν, φανερὸν [ἐβγαίνει ἡ μυρωδιά του]· ‖ — آدی δυσφημεῖται [ἐβγαίνει τὸ ὄνομά του]· ‖ — یوبا ἐξα-

چيك T. **τσιγ́,** ἡ چې **τσί,** ὄν. δρόσος, ἰδίᾳ ἡ τῆς νυκτός: ياغمق —πίπτει δρόσος.

چيك T. **τσίγ,** ἡ چې **τσί,** ἐπθ. ὠμός, ἄψητος, ἄωρος: كيز — — τρώγω τι ὠμόν· μτφ. ἔχω μέγα πάθος, ἔχθραν κατά τινος·‖ ير— τόπος ἀκαλιέργητος·‖ آدم — ἄνθρωπος ἄπειρος, ἀδαής·‖ رك — ἄσχημον χρῶμα.

چيكتاى T. **τσιγτάῑ,** ὄν. εἶδος ὀνάγρου τῆς Συρίας.

چيكدم T. **τσιγτέμ,** ὄν. ρίζα φυτοῦ, οὗ τὰ ἄνθη κίτρινα, κυανᾶ ἢ ρόδινα ἀναλόγως τοῦ εἴδους· εἶδος ἐλξίνης [φυτ.].

چيكده T. **τσιγτέ,** ὄν. ζίζυφον· συνηθέστ. عناب βλ.

چيكسمك T. **τσιγ-σενμέκ,** ρμ. οὐδ. πάσχω ἀϋπνίαν.

چيكسەمك T. **τσιγ-σεμέκ,** ἢ چيكسمك **τσιγ-σιμέκ,** βλ. چيسمك.

چيكلك **τσιγλέκ,** βλ. چيلك .

چيكلك T. **τσιγ-λίκ,** ἢ چيلك **τσι-λίκ,** ὄν. τὸ ἄψητον, ἄωρον καρποῦ κτλ. ὠμότης· § ἀπειρία, ἀδαημοσύνη.

چيكنەتمك T. ἢ چيكنمك **τσιγνε-τ-μέκ,** ρμ. διάμ. βάλλω νὰ μασσήσωσι· § ἀφίνω τὸν ἵππον, τὸ ζῶον κτλ. νὰ λακπατήσῃ, νὰ καταπατήσῃ τινὰ ἢ τὰ σπαρτά· § πλαγιάζω τὰ σπαρτὰ πρὶν ἢ ἐπέλθη ἡ χιών.

چيكنەمك T. **τσιγνε-μέκ** [κατὰ τὸ لهجه, ἐκ τοῦ چاغنامق, δάκνων θραύω] ρμ. μτδ. μασσῶ [αἰτ.]: —يمكى μασσῶ τὴν τροφήν·‖— لقردى بى μασσῶ τοὺς λόγους, δὲν λέγω τι διαρρήδην· § καταπατῶ, λακπατῶ: چكنەيوب كچمك περνῶ χωρὶς νὰ πλησιάσω, νὰ ἐπισκεφθῶ·‖— آياق التنده ποδοπατῶ.

چيكنەميك T. ἢ كيكنميك **τσιγνε-μίκ,** ὄν. ἡ τροφὴ τὴν ὁποίαν αἱ μητέρες μασσῶσαι δίδουσιν εἰς τὰ βρέφη των.

چيكنەنلمك T. ἢ كيكنملك چيكنملك **τσιγνε-νιλ-μέκ** καὶ كيكنەچيكنملك ἢ چيكنملك **τσιγνε-ν-μέκ,** ρμ. πθ. μασσῶμαι· § καταπατῶμαι.

چيل T. **τσίλ,** چيلك **τσίλ-λίκ,** چيلنمك **τσιλ-λενμέκ,** βλ. چل، چلك، چلنمك .

چيلاق T. **τσαΐλάκ,** βλ. چايلاق .

چيلان T. **τσιλάν,** ὄν. ζίζυφον χονδρόν· τὸ μέτριον ەچكد βλ.

چيلك T. **τσιλέκ** [κατὰ τὸ لهجه, ἐκ τοῦ چيكلك **τσιγ-λέκ**] ὄν. χαμαικέρασον: آغاج —ى σμέουρον.

چيم **τσίμ,** ὄνομα τοῦ γράμματος [چ]· λέγεται καὶ فارسى چيم **τσίμι φαρισί,** ἤτοι τσίμ τὸ περσικόν.

چيم T. **τσίμ,** ὄν. χλόη, βρύον· βλ. چمن، چيملمك

چيما Ιτ. **τσίμα** [cima] ὄν. τὸ σχοινίον εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ὁποίου εἶναι δεδεμένος ὁ κάλως, καὶ τὸ ὁποῖον ρίπτεται ἐκ τοῦ πλοίου κατὰ τὴν προσέγγισιν αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποβάθραν ὅπως προσαρμόσωσι τὸν κάλω· κ. τσίμα.

چيماجى T. **τσιμα-δζῆ,** ὄν. ὁ ναύτης ὁ ρίπτων τὴν τσίμαν· βλ. چيما .

چيمبار T. **τσιμπάρ** [περσ. چنبر] ὄν. ἐργαλεῖον ὑφάντου, συνιστάμενον εἰς ράβδον σιδηρᾶν ἀγκύλην κατὰ τὰ δύο ἄκρα καὶ χρησιμεῦον εἰς τὸ νὰ σφίγγῃ ἐκ τῶν ἄκρων τὸ ὕφασμα ὅπως μὴ ρυτιδῶται.

چيمچك T. **τσιμτσέκ,** ὄν. εἶδος μικροῦ στρουθίου.

چيمديك **τσιμτίκ,** βλ. چديك .

چيملندير مك T. **τσιμ-λεντιρμέκ,** ρμ. μτδ. κάμνω τὸν σπόρον νὰ βλαστήσῃ μοσχεύων αὐτὸν [αἰτ.].

چيملمك T. **τσιμ-λενμέκ,** ρμ. οὐδ. φύομαι, βλαστάνω [ἐπὶ σπόρων].

چين T. **τσίν,** βλ. چن .

چين T. **τσίν,** ἐπθ. ἀληθής: صباح —ἀληθὴς πρωΐα, ἤτοι λίαν πρωΐ, ὄρθρου βαθέος.

چين **τσίν,** κοινῶς ماچين و — **τσίν ου ματσίν,** ὄν. κ. Σινική, Κίνα· βλ. καὶ صين .

چين Π. **τσίν** [προστ. τοῦ چيدن **τσιτέν,** ἐν χρήσει ἐν συνθέσει] ὁ συλλέγων: —خوشه ὁ συλλέγων στάχυς [χοσέ], σταχυολόγος·‖— ريزه ὁ συλλέγων ψιχία· ‖ —ميوه ὁ συλλέγων καρπούς· ‖ —دانه ὁ συλλέγων κόκκους, σπόρους.

چين Π. **τσίν,** ὄν. πτυχή, ρυτίς: —جبين ἢ ابرو **τσίνι δζεπίν** ἢ **έπρού,** ρυτὶς μετώπου,

ἢ ὀφρύος, συνοφρύωσις· ‖ اظهار —جبين ἢ —جبين كوسترمك συνοφρυοῦμαι, δεικνύω δυσαρέσκειαν· ‖ —كيسو — βόστρυχος κόμης· ‖ βλ. چينما.

چيناقوب T. **τσινακόπ,** ὄν. εἶδος μικροῦ λουφαρίου, ἀμίας [ἰχθ.].

چينجه T. **τσίν-δζε,** ἐπρ. Σινιστί: سولمك — ὁμιλῶ Σινιστί· § ἐπθ. Σινικός· § ὄν. ἡ Σινικὴ γλῶσσα.

چينراريا Ιτ. **τσινεράρια** [cineraria] ἢ چينرالريا ὄν. τέφριον [φυτ.].

چينغراق T. **τσηνγηράκ,** βλ. چنغراق .

چينقو Ιτ. **τσίνκο** [zinco] ὄν. ψευδάργυρος, κ. τζίγκος· βλ. توتيا.

چينلامق **τσιν-λαμάκ,** βλ. چنلامق.

چينلى T. **τσιν-λί,** ὄν. Κινέζος.

چينمما Π. **τσιν-νδμά,** ἐπθ. ὁ συνοφρυῶν, συνοφρυούμενος: جبين ى— ὁ συνοφρυῶν τὸ μέτωπον.

چينه Π. **τσινέ,** ὄν. κόκκοι, σπόροι χρησιμεύοντες ὡς τροφὴ πτηνοῦ: ريز — ὁ χύνων κόκκους, σπόρους διὰ τὰ πτηνά.

چينى T. **τσινί,** ὄν. πορσελάνη· § ἀγγεῖα, σκεύη ἐξ ἀργίλλου κατ' ἀπομίμησιν τῶν σινικῶν· § πλίνθοι τετράγωνοι χρωματιστοὶ χρησιμεύοντες εἰς στρῶσιν ἐδάφους ἢ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τοίχων.

چينيلى T. **τσινι-λί,** ἐπθ. ἐστρωμένος διὰ πλίνθων χρωματιστῶν: كوشك — περίπτερον ἐστρωμένον διὰ τοιούτων πλίνθων.

چيومك T. **τσιδ-μέκ,** ρμ. οὐδ. ἀποτυγχάνω [τὸ βέλος ἀπὸ τοῦ σκοποῦ].

چيوى T. **τσιδί,** ὄν. ἥλος, καρφίον: چاقى — ἢ چاقى προσηλῶ ἥλους, καρφόνω καρφία·‖ سوكمك — ἀποκαθηλῶ ἥλον, κ. ξεκαρφόνω·‖ بى سوكر — ὁ ἥλος ἀποκαθηλοῖ τὸν ἥλον, ἤτοι πολεμῶ τι διὰ τοῦ ἐναντίου [πρμ.].

چيويت T. **τσιδίτ,** βλ. چويد.

چيويرمك T. **τσεδιρμέκ,** چويره **τσεδιρέ** βλ. چويرمك، چويره .

چيويسز T. **τσιδι-σίζ,** ἐπθ. ὁ ἄνευ ἥλων, ὁ μὴ προσηλωμένος, ἀκάρφωτος: چيويسز تخته‌بى روزكار آلور ὁ ἄνεμος ἀρπάζει [πρμ.]

چيويك **τσεδίκ,** βλ. چويك.

چيويلمك T. **τσιδι-λετμέκ,** ρμ. διάμ. βάλλω νὰ προσηλώσωσι, καρφώσωσι, στερεώσωσι [δοτ. αἰτ.]: —ير شى بر چينه βάλλω τινὰ νὰ καρφώσῃ τι.

چيويلمك T. ἢ كيملچيويل **τσιδι-λεμέκ,** ρμ. μτδ. προσηλῶ, καρφόνω· § ἐνισχύω, στερεῶ [αἰτ.].

چيويلنمك T. **τσιδι-λενμέκ,** ρμ. πθ. προσηλοῦμαι, καρφόνομαι· § μένω πολὺ ἔν τινι μέρει ὡς καρφωμένος· ἀργοπορῶ.

چيويلى T. **τσιδι-λί,** ἐπθ. προσηλωμένος, καρφωμένος, ὁ ἔχων ἥλους.

چيير T. **τσιΐρ,** μόριον λεπτότερον τοῦ چاير βλ.